

ΕΠΙΣΗΜΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΤΩΝ
ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' — ΣΥΝΟΔΟΣ Β'

ΠΡΟΕΔΡΙΑ
ΙΩ. Δ. ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
1929

ΔΙΑΤΑΓΜΑ*

Περὶ ἀναβολῆς τῶν ἐργασιῶν τῆς Β' Συνόδου τῆς Β' Βουλευτικῆς Περιόδου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 80 τοῦ Συντάγματος, ἀναβάλλομεν τὰς ἐργασίας τῆς Β' Συνόδου τῆς Β' Βουλευτικῆς Περιόδου ἐπὶ τριάκοντα ἡμέρας.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου θέλει δημοσιεύσει καὶ ἐκτελέσει τὸ διάταγμα τοῦτο.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 11 Ὀκτωβρίου 1929.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας

Π. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου

ΕΛΕΥΘ. Κ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

* Ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 371 (τεῦχος Α') τῆς 11 Ὀκτωβρίου 1929 φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως.

ΑΜΤΑΙΑΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' — ΣΥΝΟΔΟΣ Β'

ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ ΕΝΑΡΞΕΩΣ

Ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Βουλευτηρίου, συνελθόντων τῶν κ.κ. βουλευτῶν σήμερον τὴν 15-ην Νοεμβρίου 1929, ἡμέραν Παρασκευὴν καὶ κατὰ τὴν διὰ τοῦ προγράμματος ὁρισθεῖσαν ὥραν 11-ην π. μ., κατέλαβον τὰς ἐδρας τοῦ μὲν προσωνοῦ Προέδρου ὁ βουλευτὴς Τήνου κ. **Κ. Ἀλαβάνος**, πρῶτος κατὰ τάξιν ἐκλογῆς ἐκ τῶν Ἀντιπροέδρων τῆς παρελθούσης Συνόδου, τῶν δὲ προσωρινῶν Γραμματέων οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Δ. Μέλφος** καὶ **Θ. Κολιαλέξης**.

Πρόσελθόντος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ὁ Μακαριώτα-

τος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κ. Χρυσόστομος ἐτέλεσε μετὰ τῶν παρ' αὐτῷ ἱερέων καὶ δικόνων τὸν εἰθισμένον ἀγίασμόν, ἀγιάσας καὶ εὐλογήσας τοὺς τε κ. κ. βουλευτὰς καὶ τὸ Βουλευτήριον.

Μετὰ ταῦτα ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸς τῆς Ὑγιεινῆς κ. **Ε. Βενιζέλος** ἀνέγνωσεν ἀπὸ τοῦ βήματος τὸ Διάταγμα τὸ κηρύττον τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Β' Συνόδου τῆς Β' Βουλευτικῆς Περιόδου, ἔχον οὕτω:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 78 τοῦ Συντάγματος, κηρύσσομεν τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Β' Συνόδου τῆς Β' Βουλευτικῆς Περιόδου καὶ τῆς Γερουσιαστικῆς Συνόδου τοῦ 1929 — 1930.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸς τῆς Ὑγιεινῆς, θέλει ἀνακοινῶται τὸ Διάταγμα τοῦτο εἰς τὰς Βουλὰς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 15 Νοεμβρίου 1929.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου
Ε. Βενιζέλος

Ἀκολουθῶς ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου κ. **Ε. Βενιζέλος** προτείνει ὅπως συνέλθουν αἱ Βουλὴ εἰς α' συνεδρίασιν πρὸς ἐκλογὴν τοῦ ὁριστικοῦ αὐτῶν Προεδρείου ὅταν οἱ κ. κ. προσωρινοὶ Πρόεδροι τῶν δύο Σωμάτων ἐκκρίνωσιν ὅτι ὑπάρχει ἐπαρκὴς πρὸς τοῦτο ἀριθμὸς βουλευτῶν καὶ γερουσιαστῶν.

Μεθ' ὃ, προσκομισθέντος τοῦ ἱεροῦ βύχγγελίου, ὁ βουλευτὴς Μεγαλοπόλεως κ. **Ι. Ἀνδρεόπουλος**, ἐκλαλεῖ εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀποθανόντος βουλευτοῦ τῆς αὐτῆς ἐπαρ-

χίης Σ. Σκαλλιχεῖδου, προσέρχεται καὶ δίδει τὸν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος τεταχμένον ὄρκον, ἔχοντα οὕτω:

«Ὁρκίζομαι εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἀγίας, Ὁμορρούς καὶ Ἀδικαίτου Ἰριᾶδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὴν Πατρίδα, ὑπακοὴν εἰς τὸ Δημοκρατικὸν Σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἐκπληρώω εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά μου».

Μετὰ ταῦτα ὁ προσωρινὸς Πρόεδρος κ. **Κ. Ἀλαβάνος** λύει τὴν συνεδρίασιν, ὥραν 11.20' μ. μ.

Ὁ προσωρινὸς Πρόεδρος
Κ. ΑΛΑΒΑΝΟΣ

Οἱ προσωρινοὶ Γραμματεῖς
Θ. Κολιαλέξης
Δ. Μέλφος

Δευτέρας 18 Νοεμβρίου 1929.

“Ωρ. 10.10’ π. μ., ο προσωρινός Πρόεδρος κ. **Κ. Ἀλαβάνος**, καταλαμβάνων τὴν ἑδραν, κηρύσσει τὴν ἐναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει νὰ ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκεται καὶ ἐπικυροῦται τὸ πρακτικὸν ἐναρξέως τῶν ἐργασιῶν τῆς Β' Συνόδου τῆς Β' Βουλευτικῆς Περιόδου.

Μεθ' οὗ ο. κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινεῖ ὅτι ἀντικείμενον τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως εἶναι ἡ ἐκλογή τοῦ ὁριστικοῦ Προέδρου τοῦ Σώματος καὶ καλεῖ ὡς ψηφοδέκτας τοὺς βουλευτὰς κ. κ. Ν. Ξηρόν, Μ. Αἰλιανόν, Φ. Ζαίμην καὶ Α. Βερδέλην, ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν τῶν ὁποίων ἄρχειται ἡ διὰ ψηφοδελτίων μυστικὴ ψηφοφορία, ἐκφωνουμένων τῶν ὀνομάτων τῶν κ. κ. βουλευτῶν ὑπὸ τοῦ προσωρινοῦ Γραμματέως κ. Θ. Κολιαλέξην.

Παραπομπὴ τῆς ψηφοφορίας καὶ διενεργηθείσης τῆς δικλογίης, ο. κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινεῖ ὅτι προέκυψε τὸ ἐξῆς ἀποτέλεσμα:

Ἐψηφοφόρησαν ἐν ὄλῳ 143.

Ἐλαβὼν ψήφους οἱ κ. κ.

Ι. Τσιριμώκος 129, ἐξ ὧν 11 ἔφεραν τὴν δήλωσιν ὅτι προέρχονται ἐκ μέρους τῆς Προοδευτικῆς ἑνώσεως.

Ε. Βενιζέλος 6.

Κ. Ἀλαβάνος 1.

Εὐρέθησαν δὲ καὶ λευκὰ ψηφοδέλτια 7.

Ἐπομένως ἐξελέγη τακτικὸς Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ὁ βουλευτὴς Φθιώτιδος κ. **Ι. Τσιριμώκος**, τυχὼν τῆς ἀπολύτου πλειοψηφίας, ὅστις καὶ καλεῖται ὑπὸ τοῦ προσωρινοῦ Προέδρου νὰ καταλάβῃ τὴν ἑδραν.

ὑπὸ τὰς ἐπιδοκιμασίας τῆς Βουλῆς ο. κ. **Ι. Τσιριμώκος**, καταλαμβάνων τὴν ἑδραν τοῦ Προέδρου, λέγει τὰ ἐξῆς:

Διὰ τὴν πανηγυρικὴν ἐκδήλωσιν τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς Βουλῆς εἶμαι βαθύτατα συγκεκνημένος. Ἡ ψήφός Σας, ἔχουσα τὴν ἐννοίαν τῆς ἐπιδοκιμασίας τοῦ τρόπου τῆς διευθύνσεως τῶν ἐργασιῶν τοῦ Σώματος, μοῦ δίδει τὴν εὐχάριστον ἐκκαιρίαν νὰ ἐκφράσω τὴν ζωηράν μου εὐγνωμοσύνην διὰ τὴν προθυμον συνδρομήν, τὴν ὁποίαν μοῦ παρέσχετε κατὰ τὰς δύο παρελθούσας Συνόδους, πρὸς ἐπιτέλειαν τῶν καθηκόντων μου.

Εἰργάσθημεν ἀληθινὰ ἐντατικῶς ἐπὶ χρόνον μακρόν, ἐννέα ὁλοκληροὺς μῆνας, καὶ σχεδὸν συνεχῶς, χωρὶς εὐτυχῶς νὰ σημειωθῇ καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦτο σοβαρά τις ἐκτροπὴ ἀπὸ τοῦ Κανονισμοῦ. Καίτοι θὰ ἦτο ἐντελὴς ἀντιφυσιολογικὴ ἡ ἀξίωσις ἐντὸς πολυαριθμοῦ Σώματος, καὶ μάλιστα πολιτικοῦ, ἡ ζωηρότης τῶν συζητήσεων νὰ μὴ φέρῃ ἐνίοτε ἀθέλητα εἰς μικρὰς παρεξηγήσεις. Ἐν πάσῃ περιπτώσει κηρύττομεν πεπειθότως ὅτι διὰ τῆς ἐργασίας ἡμῶν ταύτης, τῆς πληθωρικῆς καὶ ἐνδελεχοῦς, συνετελέσαμεν νὰ ἐγκαρδιώσωμεν τοὺς φοβούμενους ὅτι ὁ Κοινοβουλευτισμὸς νοσεῖ ἀθεράπευτα.

Βεβαίως ὁ Κοινοβουλευτισμὸς δὲν εἶναι ἄμειρος ἐλαττωμάτων, μάλιστα δὲ πλέον ἢ ἅπαξ κατὰ τὴν διαδρομὴν τοῦ μακροῦ χρόνου, κατὰ τὸν ὁποῖον κρατεῖ ἀπολύτως, μικραὶ νοσηραὶ ἐκδηλώσεις τοῦτου ὀθησάν τινας εἰς σκέψεις περὶ καταλύσεως αὐτοῦ καὶ ἀντικαταστάσεώς του διὰ πολιτικῶν συστημάτων ἀνελευθέρων καὶ ξένων πρὸς τὸν χαρακτήρα, τὴν ψυχὴν, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Ἑλλήνου. Ἐξήσαμεν ἐπὶ ἔτη ἐξήκοντα πέντε ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ Κοινοβουλευτισμοῦ. Ὑπὸ τὸ κράτος δὲ τούτου εἶδομεν τὴν Πατρίδα ἡμῶν ἀγωνιζομένην, προαγομένην, προοδεύουσαν, εὐήμερον, ισχυράν, ἀνισταμένην, πίπτουσαν, καὶ πάλιν ὀρθουμένην ἀκατάβλητον, διὰ νὰ καταπλήξῃ μετὰ τὴν ἀντοχήν της τὸν κόσμον σύμπαντα. Ἐκ τοῦ Κοινοβουλευτισμοῦ προήλθον οἱ πολιτικοί μας ἄνδρες, χωρὶς νὰ ἀναφέρω ὀνόματα, οἱ ὁποῖοι διέπρεψαν ὡς Κυβερνήται καὶ τῶν ὁποίων ἡ γῆμῃ δὲν περιορίσθη ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς μικρᾶς Ἑλλάδος.

Δὲν μπορεῖ ὅμως κανεὶς νὰ ἀρνηθῇ ὅτι, μετὰ τὸ ἐπελθὼν πολιτικοκοινωνικὸν ἀναστάτομα, οἱ ἀποτελοῦντες τὰς Βουλὰς καὶ πιστεύοντες εἰς τὸ Κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα πρέπει νὰ ἀγρυπνῶσιν ἐπὶ μᾶλλον. Δι' ὅλων δὲ τῶν μέσων νὰ συντελῶσιν εἰς θεραπείαν τῶν ἀσθενειῶν τοῦ Κοινοβουλευτισμοῦ, διότι εἶναι ἀσυγχώρητος ἀναγκάσεια ὅτι νοσεῖ οὗτος ἀθεράπευτα.

Διὰ τῆς τακτικῆς μας ἀπεδείξαμεν ὅτι δὲν θέλομεν ἐξουσίας ποῦ δὲν μᾶς ἀνήκουν. Ἡ λαϊκὴ μας ἐντολὴ εἶναι νὰ συζητῶμεν, νὰ ψηφίζωμεν καὶ νὰ ἐλέγχωμεν. Τὴν ἐντολήν ταύτην ἐκπληροῦντες εὐσυνειδήτως, θαρραλέως, καὶ μὲ μόνον σκοπὸν τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ γενικοῦ συμφέροντος τῆς Χώρας, στηρίζομεν τὸν Κοινοβουλευτισμὸν ὁριστικῶς.

Οἱ βουλευταὶ καθ' ὑπόδειξιν ἐκάστοτε τῶν πολιτικῶν ἡγετῶν προθύμως παρητήθησαν ὅλης ἐκείνης τῆς ἐμμέσου δυνάμεως διὰ τῆς ὁποίας ἐπέβαλον τὰς θελήσεις τῶν ἐπὶ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας. Διὰ νόμων περιορίσαν τὴν ἀπόλυτον ἐξουσίαν τῶν Ὑπουργῶν ἐπὶ τῶν ὁποίων ἠδύνατο νὰ ἀσκηθῇ πίεσις. Συμβούλια δὲ μονίμων ὑπαλλήλων ἀνεύθυνα παρενετέθησαν, καταστήσαντά ἀδύνατον τὴν ὑπάλληλὴν κίνησιν συνεπείᾳ τυχόν βουλευτικῶν ἀξιώσεων. Ἔτσι ἡ περίφημος συναλλαγὴ τοῦ παρελθόντος τείνει νὰ διαγραφῇ ἀπὸ τὸ πολιτικὸν λεξιλόγιον.

Αἱ Βουλαί, ἀποξενωθείσαι οὕτω παντὸς πειρα-

σμοῦ καὶ ἀσφαλιζούσαι τὴν ἐλευθερίαν τῆς συζητήσεως καὶ τὸν φανερόν ἐλεγχον τῶν δημοσίων ἀρχῶν, ἀποτελοῦσι τὴν μόνην ἐγγύησιν τῶν ἐλευθεριῶν καὶ τῶν δικαιωμάτων τῶν πολιτῶν, ὡς καὶ τῆς προαπίσεως τοῦ δημοσίου συμφέροντος. Μάλιστα δὲ ὅταν ἔχουν τὴν ἐξαιρετικὴν τύχην νὰ καθοδηγῶνται ἀπὸ τὸν ἀκαταπόνητον ἀρχηγὸν τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως, ἄνδρα μεγίστου κύρους, θέλοντα καὶ δυνάμενον νὰ ἐργασθῇ διὰ τὴν εὐημερίαν τῆς Πατρίδος.

Διὰ τοὺς δημοκρατικοὺς λαοὺς τὸ Κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα εἶναι τὸ μόνον δυνάμενον νὰ ἀποτρέψῃ εἴτε κινδύνους μοναρχικοὺς εἴτε κινδύνους ἀνατροπικοὺς τῆς Κοινωνικῆς Τάξεως.

Ἡ Ἑλλάς, ἰδιαίτερος ἐν τῷ Κοινοβουλευτισμῷ ἐκτραφεῖσα καὶ βιώσασα, δύναται νὰ ἐξελιχθῇ εἰς ὑπόδειγμα Κράτους, ἄριστα κυβερνωμένου Κοινοβουλευτικῶς καὶ χωροῦντος στερεῶς πρὸς τὴν πρόδον.

Τὰς ἀντιλήψεις μου ταύτας ἐνισχύει μεγάλως ἡ συντελεσθεῖσα ὑπὸ τῶν ἐξουσιοδοτηθεισῶν Κοινοβουλευτικῶν ἐπιτροπῶν κατὰ τὰς διακοπὰς ἐργασίας. Ἀόκνως καὶ μετ' ἐξαιρετικῆς ἐπιμελείας ἐργασθεῖσα, ἐπεραίωσαν ἐπιτυχῶς τὰ ἔργα αὐτῶν.

Αἰσθάνομαι ἐν τέλει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ σημειώσω μετὰ λύπης μου τὴν μὴ παρουσίαν μεταξὺ ἡμῶν τῶν μελῶν τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος. Νομίζω δὲ ὅτι δὲν ἀπομακρύνομαι τῶν αἰσθημάτων τῆς Βουλῆς, ἂν καλέσω τοὺς ἀποτελοῦντας τὸ Κόμμα τοῦτο ὅπως ἀναλάβωσι τὰς ἑδρας τῶν, συντελοῦντες οὕτως οὐσιωδῶς εἰς τὴν κανονικωτέραν λειτουργίαν τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ Πολιτεύματος.

Χαιρετίζων Ὑμᾶς, Κύριοι Συνάδελφοι, ἐπικαλοῦμαι τὴν Ὑμετέραν προθυμίαν πρὸς ἀκόλυτον συνέχισιν τῶν ἐργασιῶν ἡμῶν. (Χειροκροτήματα).

Μεθ' οὗ ο. κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινεῖ ὅτι ἡ συνεδρίασις θέλει συνεχισθῇ αὔριον καὶ ὥραν 4.30' π. μ. πρὸς ἐκλογὴν τῶν λοιπῶν μελῶν τοῦ Προεδρείου.

Ἀναγινώσκονται μετὰ ταῦτα καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως μέχρι τοῦ σημείου τούτου καὶ ὥραν 11. 20' π. μ. διακόπτεται ἡ συνεδρίασις.

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΔΙΑΚΟΠΗΝ

“Ωρ. 4.45' τῆς Τρίτης 19 Νοεμβρίου, ἐπαναλαμβάνομένης τῆς συνεδριάσεως, ο. κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινεῖ ὅτι δεῦτερον ἀντικείμενον τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως εἶναι ἡ ἐκλογή τῶν λοιπῶν μελῶν τοῦ Προεδρείου.

Καλοῦνται ὡς ψηφοδέκται οἱ βουλευταὶ κ. κ. Φ. Ζαίμης, Ν. Ξηρός, Θ. Κολιαλέξης, καὶ Μ. Τσακλαμπᾶς, ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν τῶν ὁποίων ἄρχειται ἡ διὰ ψηφοδελτίων μυστικὴ ψηφοφορία, ἐκφωνουμένων τῶν ὀνομάτων τῶν κ. κ. βουλευτῶν ὑπὸ τοῦ προσωρινοῦ γραμματέως κ. Ι. Κουτσίναν.

“Ο Πρόεδρος

Ι. Α. ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΣ

Παραπομπὴ τῆς ψηφοφορίας καὶ διενεργηθείσης τῆς δικλογίης, ο. κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινεῖ ὅτι προέκυψε τὸ ἐξῆς ἀποτέλεσμα:

Ἐψηφίσαν ἐν ὄλῳ 139.

Ἐλαβὼν ψήφους:

ΩΣ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΙ

Οἱ κ. κ.	Κ. Ἀλαβάνος	135
	Μ. Ἀργυρόπουλος	106
	Δ. Φλωριᾶς	105
	Π. Λούβαρης	14
	Α. Παπακωνσταντίνου	12
	Σ. Τσακλάνης	5
	Κ. Πετσάλης	4
	Π. Καρασεβδᾶς	2
	Γ. Κελσούδης	2
	Α. Ίκονιδης	2
	Κ. Αἰδωρίκης	1
	Δ. Βέργος	1
	Φ. Μανουηλίδης	1
	Γ. Βελλιανίτης	1

ΩΣ ΚΟΣΜΗΤΟΡΕΣ

Οἱ κ. κ.	Α. Βερδέλης	138
	Ι. Παπαδάκης	137
	Α. Μάρκου	1
	Γ. Βασιλειάδης	1
	Π. Καρασεβδᾶς	1

ΩΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ

Οἱ κ. κ.	Ι. Κουτσίνας	128
	Σ. Νικολαΐδης	123
	Δ. Μέλφος	122
	Θ. Κολιαλέξης	122
	Ἀρ. Σπηλιόδης	16
	Σ. Γιαννούσης	4
	Στ. Κωστόπουλος	3
	Γ. Βοραζάνης	1
	Α. Αλμπανιδής	1
	Ν. Κωσταντόπουλος	1
	Γ. Ἀρεντούλης	1

Ἐπομένως ἐξελέγησαν:

Ἀντιπρόεδροι

Οἱ κ. κ. **Κ. Ἀλαβάνος, Μ. Ἀργυρόπουλος, καὶ Δ. Φλωριᾶς.**

Κοσμητορες

Οἱ κ. κ. **Α. Βερδέλης καὶ Ι. Παπαδάκης καὶ**

Γραμματεῖς

Οἱ κ. κ. **Ι. Κουτσίνας, Σ. Νικολαΐδης, Δ. Μέλφος καὶ Θ. Κολιαλέξης.**

Μεθ' οὗ ο. κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινεῖ ὅτι ἡ Ἡμερησία Διάταξις τῆς αὐριανῆς συνεδριάσεως ὅλῃ περιλαμβανήν ἐσθήγησιν ἐπὶ τοῦ Προπολογισμοῦ καὶ διακρύβων ἄλλων σχεδίων νόμων τὰ ὁποῖα θέλουσι καταθέσει οἱ κ. κ. Ὑπουργοί.

Ἐξουσιοδοτούμενος τοῦ κ. Προέδρου ὅπως κυρώσῃ ὑπ' εὐθύνην τοῦ τὰ πρακτικὰ τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως, λύεται μετὰ ταῦτα ἡ συνεδρίασις, ὥρ. 6 π. μ., δι' αὔριον καὶ ὥραν 4.30' π. μ.

Οἱ Γραμματεῖς

Ι. Κουτσίνας

Θ. Κολιαλέξης

Τετάρτης 20 Νοεμβρίου 1929.

«Ὡρα 4 30' μ. μ., ὁ Πρόεδρος κ. **Ι. Τσιριμώκος**, ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἑδρας, κηρύσσει τὴν ἐναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει νὰ ἀνοιχθῶσι τὰ θεώρητα. Ἐν συνεχείᾳ δὲ λέγει τὰ ἑξῆς:

«Μετὰ βαθυτάτης θλίψεως ἀγγέλλω εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι ὁ ἐπιφανὴς Ἰρλανδὸς καὶ μέλος συμπαθέστατον τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων ἐπὶ πενήκοντα σχεδὸν συναπτὰ ἔτη **Τ. Ρ. Ο' Connor** ἀπέθανεν. Ἡ Μεγάλη Βρετανία ἀπώλεσεν ἕνα τῶν εὐγενεστέρων καὶ αἰσθηματικωτέρων ἀνδρῶν τῆς, ἡ δὲ Ἑλλάς τὸν μέγαν τῆς φίλον. Ἦτο λάτρης καὶ θαυμαστῆς τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, συνήγορος δὲ ἐνθερμος τῆς ἀγωνιζομένης νεωτέρας Πατρίδος μας πρὸς ἀπολευθέρωσιν τῶν ἀδελφῶν τῆς. Ἰδεολόγος ἀληθινὰ καὶ μεγάλου ψυχῆς, δὲν ἐδίστασε νὰ ὑψώσῃ τὴν σθεναρὰν φωνήν του καὶ ὑπὲρ ἐκείνων ἐτι τῶν Ἑλλήνων οἱ ὅποιοι ἐζήτησαν κατ' ἐπανάληψιν νὰ στερεθῶσι τῆς προστασίας τῆς Μεγάλης Πατρίδος του. Προτείνω εἰς τὴν Βουλὴν ὅπως μετ' ἐξουσιοδότησιν νὰ διαδιώκῃ τηλεγραφικῶς εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων τῆς Ἀγγλίας τὴν συμμετοχὴν ἡμῶν εἰς τὸ πένθος αὐτῆς, ὅρθιοι δὲ καὶ σιγῶντες ἐπὶ ἐν λεπτὸν τῆς ὥρας ἐκδηλώσωμεν καὶ ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ τὴν εἰλικρινῆ λύπην τοῦ Ἑθνους ἐπὶ τῷ θανάτῳ του.»

«Ἀπαντες οἱ κ. κ. βουλευταὶ ἐγείρονται καὶ παρκαμένουν σιγῶντες ἐπὶ ἐν λεπτόν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ εἰπω, κύριοι βουλευταί, πόσον ἡ Κυβέρνησις συμμερίζεται τοὺς λόγους τοῦ ἀξιοτίμου κ. Προέδρου τῆς Βουλῆς. Ὁ **Τ. Ρ. Ο' Connor** ἦτο πράγματι ἐκ τῶν συμπαθεστάτων μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων, τῆς ὑποίας μάλιστα καὶ ἀνεγνωρίζετο πατήρ, διὰ τὸν μακρὸν χρόνον τῆς ὑπηρεσίας του. Ἀλλ' ὅτι διέκρινε πρὸ πάντων τὸν **Τ. Ρ. Ο' Connor** ἦτο ἡ βαθυτάτη συμπάθειά, ἡ ἀναλλοίωτος συμπάθειά του πρὸς τὰς Ἑλληνικὰς ὑποθέσεις. Οὐδέποτε ἡγέρθη ζήτημα Ἑλληνικὸν χωρὶς ὁ **Τ. Ρ. Ο' Connor** νὰ μὴ εὐρεθῇ εἰς τὴν πρῶτην γραμμὴν τῶν προαπιστῶν τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων. Ὁ σάκης ἔτυχε νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ Λονδίνον, μίαν ἀπὸ τὰς ὥραις τέρας στιγμὰς τῆς ἐκεῖ διαμονῆς μου ἦτον ἡ ἐπίσκεψις πρὸς τὸν οἶκον τοῦ **Τ. Ρ. Ο' Connor**. Ἀκόμη δὲ καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν ἐκεῖ ἐπίσκεψίν μου τὸν εἶδον· ἀλλὰ φεῖ! ἡ γνώμη σα ὅτι μικρὸς θὰ ἦτο πλέον ὁ βίος του. Δὲν ἦτο μόνον ἕνας μέγας φίλος τῆς Πατρίδος μας, δὲν ἦτο μόνον εἰς τῶν συμπαθεστέρων μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων ἦτο καὶ ἕνας διακεκριμένος δημοσιογράφος. Κυρίως ἦτο δημοσιογράφος ὁ **Τ. Ρ. Ο' Connor**. Ἀκόμη καὶ εἰς τὸ τελευταῖον φύλλον τῶν «Κυριακάτικων Τάξις» ὑπάρχει τὸ ἄρθρον του, τὸ ὅποιον ὁ καθείς ἀναγινώσκει μετ' ἐνθουσιασμοῦ. Κατ' ὅρθον δὲ ὁ **Τ. Ρ. Ο' Connor** εἰς ὀλίγας λέξεις νὰ δίδῃ τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ βίου ἐνὸς ἀνδρός. Ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ εἴπῃ ὅτι εἶχεν αὐτὸ τὸ μέγα δῶρον: εἰς 50 ἔως 60 γράμματα νὰ δίδῃ τὴν ἐννοίαν τῆς ζωῆς ἐνὸς πολιτικοῦ, ἡ ἐνὸς ἄλλου τεχνίτου, ἡ ἄλλου εὐεργέτου διακριθέντος ἐν γένει εἰς οἰκονομικὰ ἐκπληρωσιν τῆς ἀνθρωπίνης δραστηριότητος.

Πιστεύω ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ ἐξουσιοδοτήσῃ τὸν κ. Πρόεδρον αὐτῆς ὅπως διαδιώκῃ εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων τὰ συλλυπητήρια τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, τοῦ Κοινοβουλίου καὶ τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄπαντες οἱ βουλευταί. Μάλιστα, μάλιστα.

Α. Μπακάμπασης. Ἡ Δημοκρατικὴ Ἑνωσις, συμμε-

τέχουσα εἰς τὸ πένθος ἐπὶ ἀπωλείᾳ ἀνδρός ὅστις ἡγωνίσθη ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων τῶν μικρῶν λαῶν καὶ ἡγάγησε τὸν Ἑλληνικὸν πολιτισμὸν, ἐπικροτεῖ τὴν πρότασιν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Βουλῆς.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Δὲν πρόκειται νὰ προσθέσω περισσό-τερα εἰς ὅσα εἶπεν ὁ ἀξιότιμος κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως. Ἐὰν αἰσθήματα τὰ ὅποια διατρένωσε διὰ τὸν ἐκλιπόντα ἐπιφανῆ ἄνδρα δὲν εἶναι αἰσθήματα τὰ ὅποια ἀνταποκρίνονται πρὸς τὰ αἰσθήματα μόνον τῆς πλειοψηφείας τῆς Βουλῆς, ἀλλ' εἶμαι βέβαιος ὅτι ἀνταποκρίνονται πρὸς τὰ αἰσθήματα τῆς Βουλῆς ὁλοκλήρου.

Γ. Καφαντάρης. Αἰσθάνομαι καὶ ἐγὼ τὴν ἀνάγκην νὰ διατρανώσω ὅλην τὴν συμπάθειαν καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην, τὴν ὁποῖαν τρέφει ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς πρὸς τὸν ἐκλιπόντα ἀοιδίμον Ἀγγλον πολιτευτὴν.

Μεθ' οὗ κ. **Πρόεδρος** ἀναγινώσκει ἑγγράφον τοῦ κ. Ἀντιπροέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, παρκαλοῦντος ὅπως ἀνακοινωθῇ εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι διὰ Προεδρικοῦ Διατάγματος διορίσθη Ὑπουργὸς τῆς Ὑγιεινῆς ὁ κ. **Α. Παπᾶς**, δι' ὁμοίου δὲ ἀνετέθη ἡ διεύθυνσις τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, ἐπ' ὅσον χρόνον θέλει διαρκέσει ἡ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀπουσία τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν, εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν κ. **Π. Ἀργυρόπουλον**.

Ἀνακοινῶνται εἰς τὰ ἑξῆς:

Ὁ πρόεδρος τῆς κοινοτήτος Νέων Μουδανιῶν ὑποβάλλει ἀναφορὰν ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐκτίθενται διάφορα αἰτήματα, ὧν παρκαλεῖ τὴν ἀποδοχὴν.

Κάτοικοι τῆς Θήρας παρκαλοῦν ὅπως ἐπιτραπῇ καὶ εἰς αὐτοὺς ἡ ἐλευθερία ἀπόσταξις οἴνου, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐπιτρέπη. Τὸ **Α' Καπνικὸν Συνέδριον** Ἀργολίδος ὑποβάλλει ψήφισμα δι' οὗ αἰτεῖται τὴν σύστασιν καὶ λειτουργίαν πρακτικοῦ γεωργικοῦ σχολείου ἐν Μπέρμπαν.

Ὁ Ἐποικιὸς Σύλλογος Λεβαδείας διαμαρτυρεῖται διὰ τὴν μελετωμένην ὑπαγωγὴν τῆς ἐπαρχίας Λεβαδείας εἰς τὴν Γενικὴν Διοίκησιν Ἀκρίας.

Ἡ Ἀθήνη χήρα Εὐαγγέλου Λέφα ὑποβάλλει αἴτησιν δι' ἧς παρκαλεῖ ὅπως συμπεριληφθῇ καὶ αὕτη εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἀνταλλαξίμων χερῶν συνταξιοῦχων.

Κάτοικοι τοῦ χωρίου Νέας Κουτσούφλιανης τῆς ἐπαρχίας Καλαμπάκας παρκαλοῦσιν ὅπως ληφθῇ νομοθετικὴ πρόνοια περὶ ἀναθεωρήσεως τῆς σχετικῆς ἀποφάσεως ἀπολλοτριώσεως τοῦ ἀγροκτήματος Λιμπεχόβου.

Ὁ λαὸς τῆς ἐπαρχίας Λασιθίου ζητεῖ τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς εἰσγωγῆς ξένων γεωμῆλων εἰς τὴν Κρήτην πρὸς πρόληψιν μεταδόσεως φυλοξήρας, τὴν ἄμεσον λειτουργίαν τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς, καὶ ἐλάττωσιν τοῦ φόρου τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς.

Ὁ Σύνδεσμος τυρεμπόρων καὶ τυροκόμων Θεσσαλονίκης καὶ ὁ κτηνοτροφικὸς κόσμος Τρικυλίων διαμαρτυροῦνται διὰ τὴν μελετωμένην ἄρσιν τοῦ εἰσγωγικοῦ δασμοῦ ἐπὶ τοῦ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσγομένου λευκοῦ τυροῦ.

Ὁ Σύνδεσμος τῶν ἀπολυθέντων δημοτικῶν ὑπαλλήλων Θεσσαλονίκης διαμαρτυρεῖται διὰ τὴν ἀπόλυσιν των καὶ ζητεῖ τὴν ἐπέμβασιν τῆς Κυβερνήσεως.

Γεωργοὶ κάτοικοι τῆς κομποπόλεως Κιλκίς, διαμαρτυροῦνται διὰ τὴν γενομένην διανομὴν τῶν γαιῶν καὶ ἐξαίτουσιν τὴν ἀποστολὴν ἐιδικῆς ἐπιτροπῆς πρὸς μελέτην καὶ ἐπίλυσιν τῶν γεωργικῶν ζητημάτων τῆς περιφέρειας των.

Οἱ πρόεδροι τῶν συλλόγων Λευκάδος ἀνακοινῶσιν ὅτι σύμπασα ἡ ἐπαρχία Λευκάδος περιβάλλει τὴν διοίκησιν τοῦ ἀδελφάτου τοῦ ἐκεῖ νοσοκομείου μετ' ἐμπιστοσύνης.

Ὁ ἐνωμοτάρχης τῆς ἀστυφυλακῆς Σήκης Μποζόνης, τραυματίας τοῦ 1897, αἰτεῖται αὐξήσιν τῆς συντάξεώς του.

Ὁ Δημήτριος Γαφέρης, κάτοικος Δράμας, ζητεῖ τὴν παρὰ δόσιν τῆς οἰκίας του, ὡς παρὰ νόμῳ κατεχομένης ὑπὸ τοῦ Σώματος Στρατοῦ.

Στρατεύσιμοι φοιτῆται τῶν κλάσεων 27, 28 καὶ 29 παρκαλοῦν ὅπως ληφθῇ καὶ δι' αὐτοὺς ὑπ' ὄψει τὸ καὶ ἐπὶ τῶν παρελθουσῶν κλάσεων ἐφαρμοσθῇ **Ν. Δ.** ὑπηρετοῦντες οὗτοι ἐπὶ τετράμηνον.

Ἰδιωτικοὶ ὑπάλληλοι Ἀκυρίου, Σερρών, Καδῶνας, Λαρίσης, Χίου, Καλαμῶν, καὶ Ἀθηνῶν ζητοῦν τὴν ταχίστην ψήφισιν τοῦ νόμου περὶ κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων.

Οἱ κάτοχοι σισαμελαιοτριβείων Κεντρικῆς καὶ Ἀνατολικῆς Μακεδονίας αἰτοῦν τὴν ματαίωσιν τῆς μελετωμένης φορολογίας ἐπὶ τῶν σισαμελαίων.

Ἡ Ἀστικὴ Ἑνωσις Κτηματιῶν Θυνίης ὑποβάλλει ψήφισμα τῆς Συνελεύσεως τῶν ὀργανώσεων Θυνίης ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ ἡλεκτροφωτισμοῦ καὶ ἡλεκτροκινήσεως ταύτης.

Σύλλογοι Λεβαδείας παρκαλοῦν ὅπως ἀρθῇ ὁ ἐφαρμοσθεὶς τελευταίως νόμος περὶ τῶν σχολείων τῆς στοιχειώδους ἐκπαίδευσως.

Ἡ Ὀμοσπονδία Ἐπαγγελματιῶν Ἀκρίσης διαμαρτυρεῖται κατὰ τῶν ἐκμεταλλευστῶν τοῦ ἄρτου τοῦ λαοῦ καὶ αἰτεῖται τὴν ταχυτέραν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς δίκην.

Γυμνασιασταὶ δημοδιδασκαλοὶ Σάμου αἰτοῦν τὴν μὴ τοποθετήσιν των εἰς τὸ ἀριστερὸν τῆς διδασκαλικῆς παρατάξεως, τὴν ἐξίσωσιν των μετ' ὅν βαθμὸν τοῦ γυμναστέως, καὶ τὴν μετεκπαίδευσίν των εἰς τὸ Πανεπιστήμιον.

Τέως ιδιοκτήται ἀπαλλοτριωθέντων ἀγροκτημάτων τῆς περιφέρειας Τρικυλίων αἰτοῦνται τὴν αὐξήσιν τῆς ἀποζημιώσεως τῶν κτημάτων των καὶ τὴν ἐπιστροφὴν τῆς παρακρατήσεως 10 ο/ο ὑπὲρ τοῦ Ταμείου Ἐποικισμοῦ.

Οἱ πρόσφυγες καὶ γηγενεῖς κάτοικοι τῆς συνοικίας Τριῶν Ἱερarchῶν Θεσσαλονίκης αἰτοῦνται τὴν ἐγκατάστασιν των εἰς τὰ παρακείμενα τῆς συνοικίας των οἰκόπεδα.

Κάτοικοι τοῦ Χαλεπίου τῆς Βορείου Συρίας ζητοῦν τὴν ἐπανίδρυσιν τοῦ ὑποπροξενείου τῆς πόλεως των.

Ὁ Σύνδεσμος δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ὑπαλλήλων Ἡλείας παρκαλεῖ ὅπως ψηφισθῇ τὸ ταχύτερον τὸ νομοσχέδιον περὶ ἀποκαταστάσεως κοινοτικῶν ὑπαλλήλων.

Οἱ πρόεδροι τῶν κοινοτήτων Ἀμοργοῦ αἰτοῦνται τὴν κρατικὴν βοήθειαν λόγῳ τῶν καταστροφῶν ἃς ὑπέστησαν ἐκ τῶν τελευταίων βροχῶν.

Ὁ λαὸς Μεσολογγίου ζητεῖ ὅπως κατὰ τὴν νέαν διοικητικὴν διαίρεσιν ὁ νομὸς Αἰτωλοακαρνανίας μείνῃ ὡς ἔχει, ἀποτελῶν ἑδρὰν Γενικῆς Διοικήσεως μετ' πρωτεύουσά τὸ Μεσολόγγιον.

Οἱ πρόεδροι τῶν διαφόρων σωματείων τῆς κοινοτήτος Ζαγκλιδερὶου διαμαρτυροῦνται διὰ τὴν μὴ συμπληρώσιν των σχολῶν τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Ὁ κ. **Εὐμ. Ἐμμανουηλίδης** (Ὑπουργὸς τῆς Προνοίας) ὑποβάλλει τὰ ἑξῆς σχέδια νόμων:

Τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον Λιτσινάου Καρδαμύλης παρκαλεῖ ὅπως διαταχθῇ ἡ Ἐταιρεία Ὀδοποιίας νὰ κατασκευάσῃ τὴν ἀμαξιτὴν ὁδὸν διὰ μέσου τῆς θέσεως τῶν δύο Πετρῶν.

Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον Καστορίας παρκαλεῖ ὅπως ὀρθῇ ὡς ἔδρα Διοικήσεως ἡ Καστορία.

Τὸ Βιοτεχνικὸν καὶ Ἐπαγγελματικὸν Ἐπιμελητήριον Θεσσαλονίκης αἰτεῖται τὴν ἐκπροσώπησιν του εἰς τὸ διοικητικὸν συμβούλιον τῆς Ἐλευθέρας Ζώνης Θεσσαλονίκης.

Ἡ Πανελλήνιος Ἑνωσις Γυμναστῶν δημοδιδασκάλων αἰτεῖται τὴν μετεκπαίδευσίν των εἰς μονοτάξια τμήματα πολυτάξιων διδασκαλείων, κατόπιν ἐξετάσεως.

Ἡ Συντεχνία πεταλωτῶν Θεσσαλονίκης καὶ περιχώρων

ζητεῖ τὴν ἀποζημιώσιν των, λόγω ἀνεργίας, κατόπιν τῆς ἀθροῦς εἰσγωγῆς τῶν αὐτοκινήτων.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Ν. Σηρὸς** καταθέτει αἴτησιν τῶν κατοίκων τῆς κοινοτήτος Ἀχλαδιᾶς, παρκαλοῦντων ὅπως διαταχθῇ ἡ ἀπαλλοτριώσις τοῦ σιπηλικίου Ντινόμπασι ὑπὲρ αὐτῶν.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Π. Φλώρος** καταθέτει αἴτησιν τῶν οἰκογενειῶν τῶν θυμάτων τοῦ ἐγκλήματος Πέτρας περὶ παροχής αὐταῖς ἀποζημιώσεως ἐκ μέρους τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Γ. Τηλικίδης** καταθέτει τηλεγράφημα τοῦ προέδρου τῆς κοινοτήτος Σκύδρας δι' οὗ ζητεῖται ἡ συμπλήρωσις τῆς ἐκεῖ κενωθείσης θέσεως διδασκάλου.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Θ. Κριμπᾶς** καταθέτει:

α) Τηλεγράφημα τοῦ κτηνοτροφικοῦ κόσμου Τρικυλίων, διαμαρτυρομένου διὰ τὴν μελετωμένην εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχεδίου περὶ ἄρσεως τοῦ δασμοῦ τοῦ τυροῦ.

β) Τηλεγράφημα τῶν ἰδιωτικῶν ὑπαλλήλων Καλαμῶν ζητοῦντων τὴν ταχίστην ψήφισιν τοῦ νόμου περὶ κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων.

1) «Περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 13 Σεπτεμβρίου 1929 **Ν. Α.** «περὶ ἀδείξεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μηχανικῶν τῶν ἀσφολομένων εἰς ἔργα στεγνώσεως ὁσίων προσφύγων περιφερείας Ἀττικῆς κατὰ πέρας».

2) «Περὶ προσθήκης διατάξεων εἰς τὸν νόμον 3714 «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 10 Ἀυγούστου 1928 **Ν. Α.** «περὶ ὁργανώσεως τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργείου Προνοίας καὶ Ἀντιλήψεως».

3) Περὶ προσθέτων διατάξεων τοῦ νόμου 3967 «περὶ ἀνεγέρσεως τῶν συνοικισμῶν Νέας Σμύρνης καὶ Νέας Καλλιπόλεως» καὶ

4) «Περὶ ἀποζημιώσεως τῶν καταλαμβανομένων μικροῦ διοικητικῶν καὶ ἀνακλίσεως γενομένων παραχωρήσεων γηπέδων».

Ὁ κ. **Κ. Γόντικας** (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) ὑποβάλλει τὰ κατωθί σχέδια νόμων:

1) Περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 18/26 Σεπτεμβρίου 1929 **Ν. Α.** «περὶ κυρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 13 Νοεμβρίου 1927 **Ν. Α.** «περὶ κυρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 4 Νοεμβρίου 1926 **Ν. Α.** «περὶ ἀποδόσεως εἰς τὴν Ἑκκλησίαν τῶν κατὰ τὰς διατάξεις περὶ Ἀεροπορικῆς Ἀμύνης περιελθόντων αὐτῇ κτημάτων» καὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου ΓΥΙΑ' περὶ Γενικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου».

2) «Περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 14 Σεπτεμβρίου 1929 **Ν. Α.** «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου ΓΥΙΑ' περὶ Γενικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου» καὶ τοῦ **Ν. Α.** τῆς 17 Δεκεμβρίου 1923» καὶ

3) Περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 6 Νοεμβρίου 1929 **Ν. Α.** «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου ΓΥΙΑ' περὶ Γενικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου».

Ὁ κ. **Θ. Σοφοῦλης** (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) ὑποβάλλει τὰ ἑξῆς σχέδια νόμων:

1) «Περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀρθροῦ 6 τοῦ ἀπὸ 6 Νοεμβρίου 1925 **Ν. Α.** «περὶ καταργήσεως Ὑπηρεσίας Κρατικῶν Προμηθειῶν καὶ τρόπου ἐνεργείας στρατ. προμηθειῶν» καὶ

2) «Περὶ παραχωρήσεως γηπέδων εἰς τὴν Πανελληνίαν Σκοπευτικὴν Ἑταιρείαν».

Οἱ κ. κ. **Θ. Σοφοῦλης** (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) καὶ **Γ. Μαγῆς** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ὑποβάλλουν τὰ ἑξῆς σχέδια νόμων: «περὶ παρατάσεως προνομιᾶς πρὸς ἄσκησην ἐνδίκων μέσων ἀπονομῆς συντάξεως».

Οἱ κ. κ. **Π. Ἀργυρόπουλος** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) καὶ **Γ. Μαγῆς** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ὑποβάλλουν τὰ ἑξῆς σχέδια νόμων:

1) «Περὶ ἐκτελέσεως προσθέτων ἔργων ἐπισκευῆς τοῦ διοικητικοῦ μεγάρου Χαρίτων» καὶ

2) «Περὶ ἐσωτερικῶν ἀνακαινίσεων τοῦ Διοικητηρίου Θεσσαλονίκης».

Μεθ' ὃ ὁ δίδεται ὁ λόγος εἰς τὸν κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργῶν.

Γ. Μαρῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Αἰσθάνομαι τὴν τιμὴν νὰ καταθέσω εἰς τὴν Βουλὴν τὸν Προϋπολογισμόν τῆς χρήσεως 1930—1931 μετὰ τῶν συναφῶν νομοσχεδίων.

Ἡ ἀπὸ τοῦδε κατάθεσις τοῦ Προϋπολογισμοῦ εἰς τὴν Βουλὴν, ἐπιτρέπουσα εὐχερῶς καὶ ἀνέτως τὴν συζήτησιν καὶ ψήφισιν αὐτοῦ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ νέου οἰκονομικοῦ ἔτους, ἀποτελεῖ ἐκπλήρωσιν τῆς ὑποσχέσεως τὴν ὑποίαν ἡ Κυβέρνησις ἔδωκεν εἰς τὴν Βουλὴν κατὰ τὴν εἰσήγησιν τοῦ ἐκτελουμένου Προϋπολογισμοῦ.

Ὑπεσχόμεθα τότε εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἐντὸς τῶν νομίμων προθεσμιῶν κατάθεσιν καὶ ψήφισιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ, ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ νὰ καταστήσωμεν σεβαστὴν τὴν σχετικὴν ἐπιταγὴν τοῦ Συντάγματος, ἅμα δὲ καὶ νὰ συμμορφωθῶμεν πρὸς τὴν ὑπ᾿ ἀ δημοσιονομικὴν ἀρχὴν τῆς ψήφισις τοῦ Προϋπολογισμοῦ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐκτελέσεως αὐτοῦ, ἀρχὴν ἢ ὑποίαν αὐτῶς περιεργονέθη παρ' ἡμῖν συστηματικῶς καὶ περισσώτερον παρὰ εἰς πᾶσαν ἄλλην κοινοβουλευτικὴν χώραν.

Διότι παρετήρηθη μὲν καὶ εἰς ἄλλα Κράτη, παρετήρηθη σχεδὸν εἰς ὅλα τὰ Κράτη, πλὴν τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, τὸ ἄτοπον τῆς ψήφισις τοῦ Προϋπολογισμοῦ μετὰ τὴν ἐνάρξιν τῆς ἐκτελέσεως αὐτοῦ, οὐδαμῶς ὅμως ἡ παράλειψις αὕτη ἀνήλθη εἰς σύστημα ὅπως παρ' ἡμῖν, καθόσον παρ' ἡμῖν ἐν τῇ πράξει ἐκράτησεν ὡς κανὼν ἡ ψήφισις τοῦ Προϋπολογισμοῦ νὰ γίνεταί πολλαὺς μῆνας μετὰ τὴν ἐνάρξιν τῆς ἐκτελέσεως αὐτοῦ, ἐξαιρέσεις δὲ τοῦ κανόνος τούτου καὶ ἐξαιρέσεις μετρούμεναι εἰς τὰ δάκτυλα ὑπῆρχαν αἱ περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας ὁ Προϋπολογισμὸς ἐψηφίσθη ἐγκαίρως. Ἄν δὲν ἀπατώμαι, καθ' ὅλον τὸν κοινοβουλευτικὸν βίον τῆς Χώρας ἡμῶν πέντε μόνον Προϋπολογισμοὶ ἐψηφίσθησαν κανονικῶς.

Ἄς ἐπιστῶμεν ὅτι ἡ κατάθεσις τοῦ παρόντος Προϋπολογισμοῦ δὲν θὰ ἀποτελέσῃ τὴν ἔκτὴν τοῦ κανόνος ἐξαιρέσιν, ἀλλὰ θὰ σημειώσῃ τὴν ἀρχὴν νέας περιόδου κατὰ τὴν ὑποίαν εὐλαβῶς θὰ τηρῆται ἡ συνταγματικὴ ἐπιταγὴ, οἱ δὲ Προϋπολογισμοὶ ἐγκαίρως ὑποβάλλόμενοι θὰ παρέχουσιν εἰς τὰ Νομοθετικὰ Σώματα τὴν εὐχέρειαν νὰ κρίνωσι μετὰ ὥριμον συζήτησιν τὴν διὰ τοῦ ἐκαστοῦ Προϋπολογισμοῦ ἀπεικονιζομένην δημοσιονομικὴν πολιτικὴν πρὸ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῆς.

Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ, κύριοι Βουλευταῖ, ἡ ἐγκαιρία κατάθεσις τοῦ Προϋπολογισμοῦ διὰ νὰ εὐρισκώμεθα ἐν τάξει πρὸς τὴν διαχείρισιν τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν. Ἀπαιτεῖται ἀκόμη νὰ μεριμνήσωμεν καὶ περὶ τῶν ἀπολογισμῶν, οἱ ὁποῖοι τελειῶς ἀρνημελήθησαν μέχρι τοῦδε, νεκρὸν δὲ γράμμα ἔμειναν αἱ διατάξεις τοῦ Συντάγματος καὶ τῶν νόμων αἰετιτάσσοντα τὴν ψήφισιν ἀπολογισμοῦ μεθ' ἑαστὸν Προϋπολογισμὸν. Ὡς ἡδυνήθημεν νὰ ἐξακριβώσω, οὐδεὶς ἀπολογισμὸς ἐψηφίσθη καθ' ὅλον τὸν κοινοβουλευτικὸν βίον τῆς χώρας ἡμῶν. Ἐσημαίωθησαν ὑποβολαὶ ἀπολογισμῶν 2 ἢ 3 κατὰ διαφόρους χρονικὰς περιόδους, ἀλλ' οὐδεμία κατέληξεν εἰς ψήφισιν. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἡ ἐντεῦθεν ἔλκεισι δὲν εἶναι καθ' ὅλον αὐτῆς τὴν ἔκτασιν αἰσθητὴ, ἀφ' ἧς δημοσιεύεται ἀφ' ἐνὸς μὲν μηνιαῖος ἰσολογισμοῦ τοῦ Δημοσίου ταμείου ἐμφαίνων τὴν κατάστασιν τοῦ Δημοσίου Ταμείου ἐκ τῶν πληρωμῶν τοῦ Προϋπολογισμοῦ καὶ τῶν χρηματιστικῶν λεγομένων λογαριασμῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ μηνιαία κατὰστάσεις ἐμφαίνουσα τὴν προϊούσαν ἐκτέλεσιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ. Εἶναι ὅμως οὐχ' ἥττον ἀληθὲς ὅτι παραμένει ἀνεκράτα ἡ σημασία τοῦ ἀπολογισμοῦ διὰ τὸν ἔλεγχον τῆς καλῆς ἐκτελέσεως τοῦ Προϋπολογισμοῦ, διὰ τὴν πρὸς τὰ Νομοθετικὰ Σώματα λογοδοσίαν περὶ τῆς νομίμου ἐκτελέσεως αὐτοῦ καὶ ἐπομένως χρήσιμος εἶναι ἡ ὑποβολὴ καὶ ψήφισις ἀπολογισμοῦ, ἥτις ἄλλως τε καὶ ὑπὸ τοῦ Συντάγματος ἐπιβάλλεται.

Ἐθεωρήσαμεν ἐπομένως ὅτι θὰ ἔχομεν ἀνεπιθύμητον τὴν ἐπιδοκιμασίαν τῆς Βουλῆς ἐὰν ἐπιδιώξωμεν νὰ ἐπιφέρωμεν ὅσον τὸ δυνατόν συντομώτερον τὴν ἀπαιτούμενην ἐνημερότητα καὶ εἰς τὸ κεφάλαιον τῶν ἀπολογισμῶν καὶ πρὸς τοῦτο ὑποβάλλομεν σήμερον τοὺς ἀπολογισμοὺς ὅλων τῶν προηγούμενων ἐτῶν μέχρι καὶ τοῦ 1915. Τοὺς ὑπολειπόμενους ἀπολογισμοὺς δὲν δυνάμεθα νὰ καταθέσωμεν ἀπὸ τοῦδε, διότι δὲν ἔχουν καὶ ἐκτυπωθῇ ἐν τῷ Γενικῷ Λογιστηρίῳ, δὲν ἔχουν δὲ ἐτοιμασθῇ οἱ ὁριστικὶ ἰσολογισμοὶ οἱ ὁποῖοι κατὰ τὸν νεώτερον νόμον πρέπει νὰ παραρτῶνται εἰς τοὺς ἀπολογισμοὺς ἀπὸ τοῦ 1918 καὶ ἐντεῦθεν. Διὰ νὰ ἐτοιμασθῶσιν οἱ ὑπολειπόμενοι ἰσολογισμοὶ καὶ ἀπολογισμοὶ μὲ τὸ ὑπάρχον προσωπικὸν ἀπαιτεῖται τοὐλάχιστον τριετία.

Τούτου ἐνῆκα νομίζομεν ὅτι πρέπει νὰ προβῶμεν εἰς τὸν καταρτισμὸν ἰδιαίτερου συνεργείου, τὸ ὁποῖον νὰ ἐτοιμάσῃ ὅλην ταύτην τὴν καθυστέρησιν, μὲ πᾶσαν δυνατὴν σπουδὴν, ἐντὸς τοῦ νέου οἰκονομικοῦ ἔτους. Ἐλπίζομεν οὕτω ὅτι θὰ ἔλθῃ τὴν ἐκανοποίησιν ἢ παρῶσα Βουλὴ νὰ ἴδῃ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς τερατιζομένης τὴν ἀσέξιν τοῦ παρελθόντος καὶ ἐπερχομένης τὴν πολιτικὴν τάξιν καὶ ἐνημερότητα εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν, τόσον προϋπολογιστικῶς ὅσον καὶ ἀπολογιστικῶς.

Ι. ΠΡΟϋΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΕΤΩΝ

Πρὶν ἢ εἰσελθῶμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ ἀνάλυσιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ 1930—31, θεωροῦμεν ἀναγκαῖον νὰ ἀπασχολήσωμεν ὑμᾶς δι' ὀλίγων μὲ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν Προϋπολογισμῶν τῶν προηγούμενων ἐτῶν, ὡς καὶ τοῦ τρέχοντος ἤδη ἔτους 1929—30.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου 1929 γνωστῶν ἀποτελεσμάτων, ὡς ταῦτα προκύπτουν ἐκ τε τῆς δημοσιευθείσης ἤδη προσωρινῆς καταστάσεως τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Προϋπολογισμοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἰσολογισμοῦ τῆς διαχειρίσεως τοῦ δημοσίου ταμείου κατὰ τὴν 30 Σεπτεμβρίου 1929, τοῦ μετ' ὀλίγας ἡμέρας δημοσιευθημένου, τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἑνῶ Προϋπολογισμῶν διαγράφονται ὡς ἀκολουθοῦσιν :

Α'. Προϋπολογισμοὶ μέχρι καὶ τοῦ ἔτους 1926—27.

Τὰ ἀποτελέσματα τῶν μέχρι καὶ τοῦ ἔτους 1926—27 χρήσεων, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου 1929 ἐνεργηθειῶν διὰ λογαριασμῶν καὶ παθητικῶν ὑπολοίπων εἰσπράξεων καὶ πληρωμῶν, ἔχουσι δι' ἐκάστην τῶν ἐν τῷ Πρωτοκόλλῳ τῆς Γενεῆς (Παράρτημα V) προβλεπομένων κατηγοριῶν ὡς ἑξῆς :

Ι. Κατηγορίαι : Καθυστερήματα τῶν μέχρι καὶ τῆς 1925—26 χρήσεων.

Ὑπόλοιπον παθητικῶν ὑπολοίπων παραμείναν πρὸς πληρωμὴν κατὰ τὴν 31 Μαρτίου 1927.....	Δρ.	514,188,593.53
Διαγραφὰ ἐκ τῶν παθητικῶν τούτων ὑπολοίπων μέχρι τῆς 30ῆς Σεπτεμβρίου 1929 λόγῳ παραγραφῆς ἢ ἄλλης νομίμου αἰτίας.....	»	55,472,653.42
Ὡς ἐνθυμείται ἡ Βουλὴ, εἴχομεν ἀναγγεῖλαι ὅτι ἐκ τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ λογαριασμοῦ τῶν ἀνωτέρω παθητικῶν ὑπολοίπων, θὰ προέκυπτε διαγραφὴ 55 ἑκατομμυρίων.		
Ἐπομένως τὰ παθητικὰ ὑπόλοιπα τῶν μέχρι καὶ τῆς 1925—26 χρήσεων, τὰ παραμείναντα πρὸς πληρωμὴν κατὰ τὴν 31ην Μαρτίου 1927, περιορίζονται ἤδη εἰς.....	»	458,715,940.11
Ἐναντι τούτων ἐπληρώθησαν ἀπὸ 1ης Ἀπριλίου 1927 μέχρι 30 Σεπτεμβρίου 1929.....	»	100,572,859.50

καὶ ἀπομένουν πρὸς πληρωμὴν τῇ 30ῇ Σεπτεμβρίου 1929.....

Ἐκ τῶν ἐνεργητικῶν ὑπολοίπων τῶν ἀνωτέρω χρήσεων προεβλέποντο ἐν τῷ Πρωτοκόλλῳ ὡς εἰσπράξιμα τῇ 31 Μαρτίου 1927.....	»	30,000,000.—
Ἐναντι τούτων εἰσπράχθησαν ἀπὸ 1ης Ἀπριλίου 1927 μέχρι 30 Σεπτεμβρίου 1929.....	»	75,100,684.35

Ἦτοι εἰσπράχθησαν ἐπὶ πλέον τῶν προβλέψεων.....

II. Κατηγορίαι : Καθυστερήματα χρήσεως 1926—27 :

Ἐκ τῆς χρήσεως ταύτης παρέμειναν παθητικὰ ὑπόλοιπα.....	Δρ.	628,044,016.95
Ἡ γενόμενη ἐπεξεργασία ἐπὶ τοῦ λογαριασμοῦ τῶν ὑπολοίπων τούτων κατέληξεν εἰς τὸ ὅτι περὶ νὰ διαγραφῶν λόγῳ παραγραφῆς ἢ ἄλλης νομίμου αἰτίας.....	»	120,804,289.10

καὶ οὕτω τὰ παθητικὰ ὑπόλοιπα τῆς χρήσεως 1926—27 περιορίζονται ἤδη εἰς.....

Ἐναντι τούτων ἐπληρώθησαν μέχρι τῆς 30 Σεπτεμβρίου 1929.....	»	507,239,727.85
	»	392,179,567.60

καὶ ἀπομένουν πρὸς πληρωμὴν τῇ 30 Σεπτεμβρίου 1929.....

Ἐκ τῶν ἐνεργητικῶν ὑπολοίπων τῆς χρήσεως ταύτης προεβλέποντο ἐν τῷ Πρωτοκόλλῳ ὡς εἰσπράξιμα.....	»	59,848,800.—
Ἐναντι τούτων εἰσπράχθησαν μέχρι τῆς 30 Σεπτεμβρίου 1929.....	»	103,419,680.95

Ἦτοι εἰσπράχθησαν ἐπὶ πλέον τῶν προβλέψεων.....

III. Κατηγορίαι : Ἀξία ἀπαλλοτριωθέντων κτημάτων ἡλλοδαπῶν ὑπηκόων.

Προβλέπονται ἐν τῷ Πρωτοκόλλῳ δραχ. 150,000,000. Ἐκ τοῦ ποσοῦ ὅμως τούτου οὐδὲν ποσὸν ἔχει πληρωθῇ μέχρι τοῦδε, διότι μάλιστα ἐσχάτως ἐκράθησαν διὰ νόμου αἱ σχετικαὶ συμφωνίαι.

IV. Κατηγορίαι : Ἀποζημιώσεις δι' ἐπιτάξεις πλοίων.

Προβλέπονται ἐν τῷ Πρωτοκόλλῳ.....	Δρ.	80,000,000.—
Ἐναντι τούτων ἐπληρώθησαν.....	»	18,465,381.45

V. Κατηγορίαι : Διακωνισμὸς τακτοποιητέων πληρωμῶν.

Διὰ τὴν τακτοποίησιν τῶν πληρωμῶν τούτων προβλέπονται.....	»	300,000,000.—
Ἐναντι τούτων ἔχουσι τακτοποιηθῇ.....	»	36,588,085.10

Αἱ πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων ἐφειλά τοῦ Δημοσίου δι' ἃς τὸ Πρωτοκόλλον προέβλεπεν ἐν συνόλῳ δραχμαὶ 110,000,000 ἐξωρλήθησαν ὁλοσχερῶς διὰ τῆς καταβολῆς δραχμῶν 119,623,522.

Ἀνακεφαλαίωσις

Ἀνακεφαλαιῶντες τὰ ἀνωτέρω ἔχομεν :

Ἐναντι καθυστερουμένων ὑφαιλῶν τῶν μέχρι καὶ τῆς 1926—27 χρήσεων ἐκ.....	Δρ.	965,955,667.96
ἐπληρώθησαν μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου 1929.....	»	492,752,427.40

καὶ ἀπομένει ὑπόλοιπον πρὸς πληρωμὴν κατὰ τὴν 30 Σεπτεμβρίου 1929 ἐκ.....

Ἐναντι καθυστερουμένων εἰσπράξεων τῶν ἰδίων χρήσεων, δι' ἃς εἶχε προβλεφθῇ ὡς εἰσπράξιμα ποσὸν ἐκ.....	»	89,848,800.—
εἰσπράχθησαν μέχρι τῆς 30 Σεπτεμβρίου 1929.....	»	178,520,365.30

Ἦτοι εἰσπράχθησαν ἐπὶ πλέον.....

Ἐναντι δὲ τῶν διαφόρων ἐκτὸς Προϋπολογισμοῦ καθυστερημάτων (Κατηγορίαι III καὶ ἐφεξῆς), ἀνερχομένων κατὰ τὸ Πρωτοκόλλον τῆς Γενεῆς εἰς.....	Δρ.	640,000,000.—
ἐπληρώθησαν μέχρι 30 Σεπτεμβρίου 1929.....	»	174,676,988.55

καὶ ἀπομένει κατὰ τὴν 30 Σεπτεμβρίου 1929 ὑπόλοιπον.....

Αί πληρωμαὶ αὐταί, ἀνερχόμεναι ἐν συνόλῳ εἰς (492,752,427.10 + 174,676,988.55 =) 667,429,415.65 ἐπραγματοποιήθησαν, ὡς καὶ ἄλλοτε ἐδηλώσαμεν, ἐκ τῶν διαθέσιμων τοῦ δημοσίου ταμείου, ἐνισχυθέντων καὶ μὲ τὰς εἰσπράξεις ἐξ ἐνεργητικῶν ὑπολοίπων, ἐκ δραχμῶν 178,520,365.30, χωρὶς νὰ θυθῇ τὸ μέρος τοῦ δανείου σταθεροποιήσεως, ὅπερ προσωρίζεται πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον.

Κατὰ τὴν εἰσήγησιν ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ 1929—30 ἀνεκοινώσαμεν ὅτι ἐπὶ τὸν ἐπὶ διαγραφῇ ἐκ τῶν παθητικῶν ὑπολοίπων τῶν μέχρι καὶ τῆς 1925—26 χρήσεων ἐξ 84 ἑκατομμ., αὐξήσεις δὲ ἀρ' ἑτέρου τῶν παθητικῶν ὑπολοίπων τῆς χρήσεως 1926—27 κατὰ 32 ἑκατομμ., ἦτοι καθαρὰ διαγραφῇ 51 ἑκατομμυρίων ἔπληθύνθησαν. Ἐπὶ τῇ βάζει δὲ αὐτῶν καὶ τῶν ἐπὶ πλέον ἐξ ἐνεργητικῶν ὑπολοίπων εἰσπράξεων, προσβέβηκεν ὅτι θὰ ἐπλεόναζον περὶ τὰ 250 ἑκατομμύρια ἐκ τοῦ μέρους τοῦ δανείου σταθεροποιήσεως τοῦ προσωρισμένου διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν καθυστερημάτων καὶ ἀνερχομένου εἰς 3 ἑκατ. λίρας ἢ δραχμὰς 1,125 ἑκατομμύρια. Αἱ ἀπὸ τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς Γενεῖς λαβοῦσαι χώραν μέχρι σήμερον διαγραφὰς τῶν παθητικῶν ὑπολοίπων, τῶν προβλεφθέντων ὡς πληρωτέων, ἀνέρχονται εἰς δραχμὰς 227,718,134, αἱ δὲ ἐπὶ πλέον τῶν προβλεφθεισῶν διὰ τοῦ Πρωτοκόλλου πραγματοποιηθεῖσαι εἰσπράξεις ἀνέρχονται εἰς δραχμὰς 88,671,565. Συνεπὶς τὸ ἄθροισμα ἀμφοτέρων τῶν κονδυλίων τούτων, ἦτοι δραχμαὶ 316,389,699, ἀντιπροσωπεύει τὸ μὴ ἀναγκαιῶν ἐκ τοῦ δανείου μέρος. Δηλαδή ἐκ τῶν 1,125 ἑκατομμ. ἢ λιρῶν 3 ἑκατομμυρίων τῶν προσωρισμένων διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν καθυστερημάτων δὲν χρειάζεται πλέον ποσὸν ἐκ δραχμῶν 316,389,699 ἢ Λ. Σ. 844,000 περίπου. Τὸ ποσὸν τοῦτο, ὡς καὶ ποσὸν 174 ἑκατ. τὰ ὅποια ἐπληρώθησαν διὰ λογαριασμὸν τοῦ δανείου ἔναντι τῶν ἐκ τῆς Προϋπολογισμοῦ ἀναφερομένων ἐν τῷ Πρωτοκόλλῳ τῆς Γενεῖς ὑποχρεώσεων, χωρὶς νὰ γίνῃ ἰσόποσος ἀνάληψις, ὡς θὰ λάβωμ τὴν τιμὴν ν' ἀνακοινώσω ὑμῖν μετ' ὀλίγον, ἡ Κυβέρνησις θέλει τὸ χρησιμοποιοῦν διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν πόρων οὓς σκέπτεται νὰ διαθέσῃ χάριν τῶν παραγωγικῶν ἔργων καὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν προσφύγων.

Β'. Προϋπολογισμὸς 1927—28

Ὁ Προϋπολογισμὸς τῆς χρήσεως 1927—28 παρουσίασεν, ὡς γνωστὸν, κατὰ τὴν λήξιν του, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ὑπολοίπων ἕτινα ἀφῆκε πρὸς πληρωμὴν καὶ πρὸς εἰσπραξίν, πλεόνασμα δραχμὰς 551 ἑκατομμ.

Ἀπὸ τῆς λήξεως τοῦ (1 Αὐγούστου 1928) μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου 1929 ἐνηργήθησαν αἱ κάτωθι εἰσπράξεις καὶ πληρωμαὶ διὰ λογαριασμὸν τῶν ἐνεργητικῶν καὶ παθητικῶν ὑπολοίπων αὐτοῦ, ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ ἰσολογισμοῦ τῆς 30 Σεπτεμβρίου 1929.

1) Ἐναντι τῶν ἐνεργητικῶν ὑπολοίπων, ἐξ ὧν εἶχον ὑπολογισθῇ ὡς εἰσπράξιμα 100 ἑκατομμύρια, εἰσπράχθησαν 139,885,870.70.

2) Ἐναντι παθητικῶν ὑπολοίπων ἐκ δραχμῶν 773 ἑκατομμυρίων ἐπληρώθησαν δραχμαὶ 194 ἑκατομμύρια. Δεδομένου ὅτι διόκληρον τὸ ποσὸν τῶν παθητικῶν ὑπολοίπων εἶχε προβλεφθῇ ὡς πληρώσιμον, ἐκ δὲ τῶν ἐνεργητικῶν ὑπολοίπων εἶχον προβλεφθῇ ὡς εἰσπράξιμα μόνον 100 ἑκατομμύρια, ἔπεται ὅτι τὸ ὡς ἄνω πλεόνασμα τῶν 551 ἑκατομμυρίων τῆς χρήσεως ταύτης βελτιοῦται κατὰ τὸ ποσὸν τῶν ἐπὶ πλέον ἐξ ἐνεργητικῶν ὑπολοίπων πραγματοποιηθεισῶν εἰσπράξεων, ἦτοι κατὰ δραχμὰς 39,885,870. Θὰ βελτιωθῇ δὲ περαιτέρω, διότι αἱ διὰ λογαριασμὸν τῶν ἐνεργητικῶν ὑπολοίπων αὐτοῦ εἰσπράξεις συνεχίζονται, εἶναι δὲ καὶ πιθανὸν νὰ μὴ παρουσιασθῇ πρὸς πληρωμὴν διόκληρον τὸ ποσὸν τῶν παθητικῶν αὐτοῦ ὑπολοίπων. Ἐκ τοῦ πλεονάσματος τούτου τῶν δραχμῶν (551 + 39 =) 590 ἑκατ. ἔχουν διατεθῇ, ὡς γνωρίζει ἡ Βουλὴ, διὰ τοῦ Προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1929—30 δραχμαὶ 561 ἑκατομμύρια.

Γ'. Προϋπολογισμὸς 1928—29.

Ὁ Προϋπολογισμὸς τῆς χρήσεως 1928—29 παρουσίασε κατὰ τὴν λήξιν του, σύμφωνα μὲ τὸν ἰσολογισμὸν τῆς 31 Ἰουλίου 1929, τὴν προσωρινὴν κατάστασιν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων καὶ τοὺς ἀπολογισμοὺς τῶν Εἰδικῶν Λογιστηρίων τῶν διαφόρων Ὑπουργείων τὴν ἐξῆς εἰκόνα:

Ι. Ἔσοδα.

Ἐναντι συνόλου προϋπολογισθέντων ἐσόδων ἐκ δραχμῶν 11,114 ἑκατομμυρίων, ἐβεβαιώθησαν 11,232 ἑκατομμύρια, εἰσπράχθησαν 10,551.8 ἑκατομμύρια καὶ παρέμειναν ἐνεργητικὰ ὑπόλοιπα 680 ἑκατομμύρια. Ἀναλυτικῶς ἡ ἐκτέλεσις τοῦ Προϋπολογισμοῦ τούτου παρουσιάζεται εἰς τὸν ἐξῆς πίνακα:

Α'. Τακτικά.	Προϋπολογισθέντα	Βεβαιωθέντα	Εἰσπραχθέντα
Ἀρμεσὶ φόροι	1,544,602,000	1,870,797,912	1,446,198,975
Ἑμμεσὶ φόροι	4,401,857,000	4,224,887,496	4,221,249,653
Μονοπώλια	347,709,700	350,684,629	350,651,317
Τέλη χαρτοσήμου	572,660,000	569,291,604	564,606,002
Δικαιώματα τοῦ Κράτους	188,626,000	262,010,790	178,814,848
Τ.Τ.Τ.	275,866,000	267,254,367	267,116,651
Λοιπὰ ὑπερσῆλαι ἐνεργούμεναι ὑπὸ τοῦ Κράτους.	18,262,000	20,301,722	20,276,780
Πρόσοδοι περιουσίας τοῦ Κράτους	118,548,770	111,848,056	100,459,423
Πρόσθετοι φόροι	1,753,170,810	1,737,743,622	1,737,740,290
Λοιπὰ τακτικὰ ἔσοδα	138,069,653	187,072,304	171,306,317
	9,359,371,933	9,601,892,502	9,058,420,256
Εἰσπράξεις χρεωλυσίων καὶ ἐμποτήσις περιουσίας τοῦ Κράτους (Τακτικὰ Κατηγορίας II)	4,553,300	12,012,297	3,518,895
	9,363,925,233	9,613,904,799	9,061,939,151

Β'. Ἐκτακτα

Φόρος ἐκτάκτων κερδῶν	5,000,000	18,043,351	4,409,399
Φορολογία κεφαλαίου	50,000,000	124,378,597	17,405,015
Προῦν πολεμικῆς ἀποζημιώσεως	229,644,100	61,934,216	61,934,216
Ἔσοδα παρελθόντων ἐτῶν	7,500,000	871,404	644,853
Λοιπὰ ἐκτακτὰ ἔσοδα	154,583,000	193,616,526	186,199,258
	446,727,100	398,844,094	270,592,741

Γ'. Δάνεια

Προῦν δανείων	1,298,000,000	1,219,291,949	1,219,291,949
Ἀποσβέσεις δανείων χορηγηθέντων εἰς τρίτους	6,000,000	—	—
	1,304,000,000	1,219,291,949	1,219,291,949
	11,414,652,333	11,232,040,842	10,551,823,841

Ἐκ τοῦ πίνακος τούτου καὶ ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἐν ἀναλυτικότεραν προσωρινὴν κατάστασιν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων, τὴν δημοσιευθεῖσαν ἤδη, δύνανται τις νὰ μορφώσῃ πλήρη ἀντίληψιν περὶ τῶν λεπτομερειῶν τῆς ἐκτέλεσεως τοῦ Προϋπολογισμοῦ τούτου.

Ἐκείνου τὸ ὅποσον δυνάμεθα νῦν νὰ τονίσωμεν εἶναι ὅτι παρ' ὅλον ὅτι τὸ ἔτος 1928—29 ὑπῆρξεν ἔτος ἀρκετὰ δυσχερές, διότι ἦτο τὸ πρῶτον ἔτος μετὰ τὴν σταθεροποίησιν τῆς δραχμῆς, διέτρευνε δὲ σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου ἐν μέσῳ παντοειδῶν θεομητιῶν, καταστροφῶν καὶ ἐπιδημιῶν καὶ ἐν τῷ τούτῳ ἔλαβον χώραν καὶ δύο ἐκλογαί, ἐν ταῖς ταῖς ἀποσπράξεις τὰ ὅποια ἔδωκαν τὰ ἔσοδα αὐτοῦ δὲν ὑπῆρξαν οἷα ἀνεμόνοντο δυσμενῇ.

Εἰσηγούμενοι τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1929—30, ἐλέγομεν ὅσον ἀρκετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ 1928—29, ὅτι αἱ εἰσπράξεις τοῦ ἔτους τούτου ἐκ καθαρῶν ἐσόδων θὰ ἀνῆγγοντο εἰς 9.136 ἑκατομμύρια. Ἐναντι τούτων εἰσπράχθησαν μέχρι τέλους τῆς χρήσεως 9.112 ἑκατομμύρια, πρέπει δὲ νὰ προβλεφθῇ καὶ ποσὸν 150 ἑκατομμυρίων ὡς εἰσπράξιμα ἔναντι τῶν ἐνεργητικῶν ὑπολοίπων τὰ ὅποια ἀφῆκεν ἡ χρεὶς αὐτῇ καὶ ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ποσὸν ἐκ μόνον τῶν ἀμέσων φόρων (κεφ. 1—5 καὶ 32) ἀνέρχεται εἰς 544 ἑκατομμύρια. Ἡ περὶ τῶν εἰσπραξιμῶν ἐξ ἐνεργητικῶν ὑπολοίπων πρόβλεψις ἡμῶν ὅχι μόνον δὲν εἶναι ὑπερβολικὴ, ἀλλὰ μάλλον συντηρητικὴ, ἐὰν ληρθῇ ὑπ' ὄψιν τὸ γεγονός ὅτι ἐξ ἐνεργητικῶν ὑπολοίπων τῶν αὐτῶν ἐσόδων τῆς χρήσεως 1927—28, ἀνερχομένων εἰς 446 ἑκατομμύρια, εἰσπράχθησαν ἐν τῷ ἔτει τῆς λήξεως τῆς χρήσεως 139 ἑκατομμύρια. Σημειωτέον ὅτι κατὰ τὸν μῆνα Αὐγούστου καὶ Σεπτεμβρίου τοῦ ἔτους 1929, ἦτοι ἐν τῷ δυνάμει τῶν δύο πρώτων μετὰ τὴν λήξιν τῆς χρήσεως 1928—29 μηνῶν, εἰσπράχθησαν ἔναντι τῶν ἐνεργητικῶν ὑπολοίπων τῆς χρήσεως ταύτης 20 ἑκατομμύρια.

Ἐπομένως αἱ ἀποδόσεις τῆς χρήσεως 1928—29 ἐκ καθαρῶν μόνον ἐσόδων ἀνέρχονται εἰς 9.262 ἑκατομμύρια ἔναντι τῶν 9.136 ἑκατομμυρίων ἕτινα ὑπολογίζοντο κατὰ τὴν εἰσήγησιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ 1929—30, ἦτοι ὑπερβαίνουν τὰς προβλέψεις ἡμῶν κατὰ 126 ἑκατομμύρια.

Ἐκ διαφόρων ἐκτάκτων ἐσόδων τῆς χρήσεως ταύτης εἰσπράχθησαν 129 ἑκατομμύρια ἔναντι τῶν προβλεφθέντων 116 ἑκατομμυρίων, ἦτοι ἐπὶ πλέον 13 ἑκατομμύρια. Ἐκ τῶν λογιστικῶν δὲ ἐσόδων, ἐξ ὧν προβλέποντο 1,517 ἑκατομμύρια, ἐπραγματοποιήθησαν 1,310.8, ἦτοι ἐπὶ ἔλαττον 206.2 ἑκατομμύρια.

II. Ἔξοδα.

Ἐναντι συνόλου χορηγηθεισῶν πιστώσεων ἐκ δρχ. 10.991 ἑκατ. (ἐξ ὧν δι' ἐπαναφορὰς πιστώσεων δρχ. 2.414.48³) καὶ δυνάμει τοῦ νόμου 879 δρχ. 14.270.488) ἀνελήθησαν ὑποχρεώσεις ἐκ δρχ. 10.156.1 ἑκατ. Ἐναντι τούτων ἐπληρώθησαν κατὰ τὸν ἰσολογισμὸν τῆς 30 Ἰουλίου 1929 δρχ. 9.457.8 ἑκατ. καὶ παρέμειναν ὑποχρεώσεις πρὸς πληρωμὴν, ἦτοι παθητικὰ ὑπόλοιπα 698.3 ἑκατ.

Ἀναλυτικῶς καὶ Ὑπουργείων ἡ ἐκτέλεσις τοῦ Προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τῆς χρήσεως 1928—29 ἐμφανίζεται εἰς τὸν ἐξῆς πίνακα:

	Χορηγηθεῖσαι πιστώσεις	Ἀναληφθεῖσαι ὑποχρεώσεις	Πληρωθέντα ἔξοδα
Οἰκονομικῶν	5,333,948,161.60	5,097,532,323.65	4,699,069,578.25
Ἐξωτερικῶν	259,948,804.10	243,736,949.10	206,646,629.20
Δικαιοσύνης	206,299,380.15	197,299,441.40	181,044,483.85
Ἑσωτερικῶν	566,907,407.—	532,965,772.10	499,241,675.—
Συγκοινωνίας	759,433,095.50	679,043,082.70	671,603,151.40
Παιδείας	600,714,945.—	588,075,694.50	584,353,267.—
Ἐθνικῆς Οἰκονομίας	110,624,193.45	99,429,858.15	98,667,764.45
Γεωργίας	337,072,779.65	232,878,191.80	221,625,136.55
Υγίεινης	796,365,881.—	602,104,085.95	559,551,317.75
Στρατιωτικῶν	1,386,091,014.—	1,295,860,425.30	1,215,265,501.50
Ναυτικῶν	596,544,676.60	555,948,334.05	489,986,230.10
Νομοθετικὰ Σώματα	37,386,976.—	31,350,808.70	30,778,210.95
	10,991,337,314.05	10,156,224,567.40	9,457,832,946.—

Κατ' ἀκολουθίαν παρέμειναν αδιάθετοι πιστώσεις 835.2 εκατ. ήτοι 7,6 ο)ο επί του συνόλου των πιστώσεων του Προϋπολογισμού. Εάν δὲ ἐκπεσθῶσιν αἱ πιστώσεις αὐτὴν ὥς ἐκ τῆς φύσεως αὐτῶν οὐδὲν καταλείπουν αδιάθετον ὑπόλοιπον, ὥς καὶ τὸ ἀντιστοίχον εἰς τὰ λογιστικά ἐξόδα αδιάθετον ὑπόλοιπον, τὸ ποσοστὸν τοῦτο περιορίζεται εἰς 6,8 ο)ο

III. Ἀνακεφαλαίωσις

Ἀνακεφαλαιῶντες τὰ ἀποτελέσματα τοῦ Προϋπολογισμοῦ 1928—29 ἔχομεν :

Πραγματοποιηθεῖσαι εἰσπράξεις	Δρ.	10,551,8	εκατ.
Εἰσπράξεις ἐναντι τῶν ἐνεργητικῶν ὑπολοίπων τῆς χρήσεως ταύτης	»	150	»
Σύνολον ἐσόδων	»	10,701,8	»
Πραγματοποιηθεῖσαι πληρωμαὶ	Δρ.	9,457,8	εκατ.
Πληρώσιμα παθητικὰ ὑπόλοιπα	»	698,3	»
Σύνολον ὑποχρεώσεων	»	10,156,1	»
Ἡτοι ἡ χρήσις αὕτη καταλείπει πλεόνασμα	»	545,7	»

Ὅτε εἰσηγούμενη τὸν Προϋπολογισμὸν 1929—30 ἀνεκοίνωσα ὡς προβλεπόμενον ἀποτέλεσμα τῆς χρήσεως ταύτης πλεόνασμα 150 εκατ., ἀντὶ τοῦ ὅποιον ἔχομεν ἤδη πλεόνασμα 545,7 εκατ.

Ἡ βελτίωσις αὕτη προήλθε :

α') διότι τὰ κατὰ ἔσοδα ἀπέδωσαν ἐπὶ πλέον 126 εκατ.

β') τὰ διάφορα ἔκτακτα ἔσοδα ἀπέδωσαν ἐπίσης ἐπὶ πλέον 13 εκατ. καὶ

γ') διότι τὰ παραμείναντα αδιάθετα ὑπόλοιπα, πλὴν τῶν ἐκ λογιστικῶν ἐξόδων τοιούτων, ὑπερέβησαν τὰ προβλεφθέντα ἐν τῇ εἰσηγήσει κατὰ 256,7 εκατ.

Ἐννοεῖται ὅτι δὲν ἀποκλείεται ἡ περαιτέρω αὐξήσις τοῦ πλεονάσματος ἐκ τῆς διαγραφῆς ὑποχρεώσεων περιλαμβανομένων εἰς τὰ παθητικὰ ὑπόλοιπα.

Δ'. Προϋπολογισμὸς 1929—30.

I. Ἔσοδα

Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ Προϋπολογισμοῦ τῶν ἐσόδων τῆς χρήσεως 1929—30 μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου ε. ε., ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ ἱσολογισμοῦ τῆς 30 Σεπτεμβρίου 1929, ήτοι κατὰ τὸ α' ἐξάμηνον τοῦ οικονομικοῦ τοῦτου ἔτους, παρουσιάζεται ὡς ἀκολούθως:

Κατηγορία I	Προϋπολογισθέντα	Βεβαιωθέντα	Εἰσπραχθέντα
Ἀμειστοὶ φόροι	1,543,472,000	869,295,666	328,718,024
Ἐμμεστοὶ φόροι	4,241,312,000	2,232,070,936	2,208,418,602
Μονοπώλια	354,714,900	166,542,123	166,541,751
Τέλη γαρυσήμου	564,660,000	282,478,373	273,136,220
Δικαιώματα τοῦ Κράτους	201,854,200	98,396,148	55,080,607
Ὑπηρεσίαι ἐνεργούμεναι ὑπὸ τοῦ Κράτους	296,299,000	139,771,568	139,471,93
Πρόσοδοι ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ Κράτους	109,604,000	64,598,433	41,459,659
Διάφορα ἔσοδα	100,900,000	43,431,880	43,426,472
Συνδρομαὶ καὶ ἀπολήψεις	113,209,653	80,502,363	59,749,883
Ἐπιστροφὰὶ χρημάτων	—	44,308,307	44,308,307
Πρόσθετοι φόροι	1,702,297,420	791,841,763	791,841,669
Σύνολον τακτικῶν	9,228,323,573	4,813,237,560	4,152,153,125
Διάφορα ἔκτακτα ἔσοδα	490,499,040	175,662,981	102,735,028
Σύνολον Κατηγορίας I ..	9,718,822,613	4,988,900,541	4,254,888,153
Κατηγορία II			
Προτὶν ἐκπονήσεως καμμάτων	1,745,000	7,916,257	96,922
Χρεωλύσια δανείων πρὸς τρίτους	2,808,300	927,248	147,374
Σύνολον τακτικῶν	4,553,300	8,843,505	876,796
Προτὶν δανείων	130,000,000	24,215,597	20,183,717
Ἀπόσβεσις δανείων πρὸς τρίτων	2,000,000	5,000,000	5,000,000
Σύνολον ἐκτάκτων	132,000,000	29,215,597	25,183,717
Σύνολον Κατηγορίας II ..	136,553,300	38,059,102	26,060,543
Γενικὸν σύνολον ἐσόδων	9,855,375,913	5,026,959,643	4,280,948,696

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προκύπτει ὅτι ἐκ τακτικῶν ἐσόδων τῆς Κατηγορίας I εἰσπραχθῆσαν κατὰ τὸ α' ἕξαμηνον

Εάν ἐκ τούτων ἐκπέσωμεν τὰς εἰσπράξεις ἐξ ἐπιστροφῶν χρημάτων, αἵτινες, ὡς γνωστὸν, ἀντιπροσωπεύουν αδιάθετους πιστώσεις τοῦ Προϋπολογισμοῦ ἀνερχομένης εἰς

ἔχομεν εἰσπράξεις ἐκ τακτικῶν ἐσόδων τῆς Κατηγορίας I

Τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα, συγκρινόμενα πρὸς τὰ τοῦ ἀντιστοίχου ἑξαμήνου τοῦ 1928—29, παρουσιάζουν τὴν ἐξῆς εἰκόνα :

Εἰσπράξεις α' ἑξαμήνου 1928—29 ἐκ τακτικῶν ἐσόδων Κατηγορίας I Δρ. 3,706,212,858.—

μεῖον εἰσπράξεις ἐξ ἐπιστροφῶν χρημάτων

ήτοι αἱ εἰσπράξεις τοῦ α' ἑξαμήνου τοῦ 1929—30 ὑπερβαίνουν τὰς τοῦ ἀντιστοίχου ἑξαμήνου τοῦ 1928—1929 κατὰ

Προβλέψεις πρὸς τὸν ἐσόδων.

Ἰδόμεν νῦν πῶς προβλέπεται ἡ κατὰ τὸ ὑπολειπόμενον χρονικὸν διάστημα μέχρι τῆς λήξεως τῆς χρήσεως ἐκτέλεσις τοῦ Προϋπολογισμοῦ τῶν τακτικῶν ἐσόδων τοῦ ἔτους τοῦτου.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι δὲν εἶναι τίσον εὐχερὲς ἡ ἀπὸ τοῦδε ἐκτίμησις τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ ἔτους τοῦτου, ἀφοῦ μᾶλλον ἀρκετὸν εἰσέτι χρονικὸν διάστημα μέχρι τῆς λήξεως τῆς χρήσεως. Ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει εἶναι δυνατόν νὰ σχηματίσῃ τις γνώμην μᾶλλον ἀσφαλῆ περὶ τῶν τελικῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐν λόγῳ χρήσεως. Ὅταν εἶναι γνωστὸν ὅτι τὸ ὑπολειπόμενον μέχρι τῆς λήξεως τῆς χρήσεως χρονικὸν διάστημα θὰ διαρρέυσῃ ὑπὸ τὸ αὐτὸ φορολογικὸν καθεστὸς, ὅταν δυνατόν τις νὰ βασισθῇ ἐπὶ τῶν ἀναλογιῶν τὰς ὁποίας παρουσίασαν τὰ ἀποτελέσματα τῶν αὐτῶν χρονικῶν διαστημάτων προηγουμένων χρήσεων, δὲν ὑπολείπεται παρὰ νὰ συντρέξουν αἱ αὐταὶ συνθήκαι κατ' ἀμφοτέρω τὰ ὑπὸ κρίσιν χρονικὰ διαστήματα διὰ νὰ ἔχομεν προβλέψεις οὐχὶ μακρὰν τῆς πραγματικότητος. Διὰ τὸν ὑπολογισμὸν τῆς ἀποδόσεως τῶν τακτικῶν ἐσόδων τῆς χρήσεως 1929—30 κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα τὸ ἀπομένον μετὰ τὸ α' ἑξάμηνον αὐτῆς δύναται τις ἀκινδύνως νὰ βασισθῇ ἐπὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἀντιστοίχου χρονικῆς περιόδου τοῦ 1928—29. Δὲν πρέπει δὲ καὶ νὰ λησμονῇται ὅτι ὅλον σχεδὸν τὸ ἔτος 1928—29 διέτρευσεν ὑπὸ ὅλως δυσμενεῖς διὰ τὴν ἀπόδοσιν τῶν ἐσόδων συνθήκαι. Ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἤρχισε μὲ τὴν καταστροφὴν τῆς Κορίνθου, ἐπηρεαζομένη ὁ δάχρυς, καὶ κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας τοῦ δευτέρου αὐτοῦ ἑξαμήνου ἔλαβον χώραν θεωρητικὰ καὶ καταστροφαί.

Δυνάμεθα ἐπομένως ἀσφαλῶς νὰ λάβωμεν ὡς βῶσιν τὰ ἀποτελέσματα τοῦ β' ἑξαμήνου τῆς χρήσεως 1928—29 σὺν τῇ τετραμήνῳ αὐτοῦ παρατάσει.

Δεδομένου ὅτι κατὰ τὸ β' ἑξάμηνον τοῦ 1928—29 καὶ κατὰ τὴν τετραμήνῳ αὐτοῦ παρατάσει, ἔτι δὲ καὶ διὰ τῶν ἐνεργητικῶν ὑπολοίπων εἰσπραχθῆσαν καὶ εἰσπραχθῆσονται ἐκ τακτικῶν ἐσόδων ἐν γένει τῆς χρήσεως 1928—29, πλὴν ἐξ ἐπιστροφῶν χρημάτων, δρ. 5,486 ἑκατομμύρια, ὑπολογίζομεν τὰς αὐτὰς εἰσπράξεις καὶ διὰ τὸ ἴδιον χρονικὸν διάστημα τῆς χρήσεως 1929—30.

Θὰ ἡδυνάτῃ τις, ἀφόβως καθ' ἡμᾶς, νὰ προχωρήσῃ εἰς πρόβλεψιν περὶ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ 1929—30 καὶ ἐπὶ ἄλλης βάσεως, ἢν παρέχει ἡ μέχρι τοῦδε παρατηρούμενη ἀναλογία ἐν τῇ ἐκτέλει τοῦ Προϋπολογισμοῦ τῶν ἐσόδων, μετὰ τὸ α' ἑξάμηνον ἐκείνης τῆς χρήσεως καὶ τοῦ ὑπολειπόμενου α' ἑτέρου μέρους τῆς λήξεως τῆς χρήσεως χρονικοῦ διαστήματος. Καὶ ἄλλοτε, ὡς ἐνθυμεῖται ἡ Βουλὴ, ἀνεκοίνωσαμεν ὅτι ἐν ἐκείνῳ Προϋπολογισμῷ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ α' ἑξαμήνου, κατ' ἀνεξήγητον ἀληθῶς σύμπτωσιν, ἀποτελοῦσι τὰ 40 ο)ο περίπου τοῦ ὅλου τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς χρήσεως. Ἐν ἡ χρήσις 1929—30 δὲν ἤθελεν ἀποτελέσει ἐξαιρέσιν τῶν προηγουμένων χρήσεων, θὰ πρέπη νὰ παρουσιάσῃ εἰσπράξεις ἐκ τακτικῶν ἐσόδων διὰ τὸ μετὰ τὸ α' ἑξάμηνον ὑπολειπόμενον χρονικὸν διάστημα περὶ τὰ 6,000 ἑκατομμύρια περίπου.

Θὰ ἐδικαιούμεθα ἐπομένως νὰ προβλέψωμεν τὸ ἀνωτέρω ποσὸν τῶν 6.000 ἑκατομμυρίων ὡς ἀπόδοσιν τῆς χρήσεως 1929—30 διὰ τὸ μέχρι τῆς λήξεως τῆς ὑπολειπόμενον χρονικὸν διάστημα. Ἐπυναιχίσταμεν ὅμως νὰ εἴμεθα ἐπιφυλακτικοί, ἰδίᾳ ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκτίμησιν τῆς ἀποδόσεως τῶν ἐσόδων, καὶ παρὰ τὴν ἐκ τῆς πείρας ἀποδεικνυομένην βασιμότητα τῆς ἀνωτέρω προβλέψεως ἔχομεν τὴν γνώμην ὅτι πρέπει νὰ στηριχθῶμεν εἰς τὴν πρώτην ἡμῶν πρόβλεψιν, τῶν 5.486 ἑκατομμυρίων, τὴν βασιζομένην ἐπικριβῶς ἐπὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς χρήσεως 1928—29, ἥτις καὶ ἀποτελεῖ κατὰ τὴν γνώμην μας ἐπὶ τοῦ παρόντος τοῦλάχιστον, τὴν ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἀδιάβλητον πρόβλεψιν.

Ἐξ ἐκτάκτων ἐσόδων εἰσπραχθῆσαν μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου 1929 δραχμαὶ 102,735,027, προβλέπεται δὲ ἐκ τῆς ἐξέτασεως τῶν καθ' ἑκάστον ἐσόδων—διότι διὰ τὸν ὑπολογισμὸν τῆς ἀποδόσεως τῶν ἐκτάκτων ἐσόδων δὲν δύναται νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ ἀπόδοσις τοῦ 1928—29—εἰς ἄχρις τῆς λήξεως τῆς χρήσεως ὅλως πρᾶγματιποιηθῇ ἀσφαλῶς καὶ τὰ ἐξῆς :

1) Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων θέλει ἐπιστρέφει εἰς τὸ Δημόσιον

Ἐκ τούτων δραχμαὶ 15 ἑκατομμύρια ἀντιπροσωπεύουν τὸ διατεθειτὸν δι' ἑκτάκτων χρεωλύσιον τοῦ α' προσφυγικοῦ δανείου ποσόν, διὰ τὸ ὁποῖον ἀναγράφεται, ὡς γνωστὸν, ἰσόπασος πίστωσις εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ Δημοσίου Χρέους. Τὸ ὑπόλοιπον ποσόν, ἀντιπροσωπεύον τὴν ἀποδοτέαν εἰς τὴν Ε.Α.Π. εἰσπραξὶν ἐκ φόρου γεωργικῆς παραγωγῆς, ἐπιστρέφεται σύμφωνον μὲ τὴν μετ' αὐτῆς σχετικὴν συμφωνίαν εἰς τὸ Δημόσιον.

2) ἐκ διαφόρων ἐκτάκτων ἀπολήψεων, ὧν σημαντικωτέρα ἡ ἀνήκουσα εἰς τὸ Δημόσιον ἐκ τῶν καταβληθισμένων εἰς τοὺς ἀνταλλαξίμους καὶ "Ἑλλήνας ὑπάρχους ἀποζημιώσεων

3) ἐξ ἐκτάκτων φόρων (ἐκτακτὰ κέρδη καὶ φόρος κεφαλαίου) καθ' ὑπολογισμὸν περὶ τὰ

4) ἐκ πολεμικῶν ἐπαιρηθῶσεων εἰς μετρητὰ

5) εκ της εισπραχθείσης μέρους του αντικτύπου των χορηγηθεισών εις ειδικήν κατά το παρελθόν γεφ- μαστικών επανορθώσεων	»	312,000,000
6) εξ εσόδων εκ παρελθόντων οικονομικών ετών, καθ' υπολογισμόν	»	16,000,000
Εξ εκτάκτων ήρα εσόδων εισπραχθησόμενων μέχρι τέλους της χρήσεως προβλέπονται	»	418,000,000

Σημειωτέον ότι τα ύπ' αριθ. 1 και 5 εσοδα αντικύρζονται υπό ίδιου ποσού εξόδων και επομένως ουδεμίαν ασκούν επίδρασιν διά την εκτίμησιν των αποτελεσμάτων του Προϋπολογισμού του έτους τούτου.

Εκ των τακτικών εξόδων της Κατηγορίας II έχουν εισπραχθῆ μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου 1929 δραχμαὶ 876,000 καὶ προβλέπονται περαιτέρω εισπράξεις μέχρι 3 εκατομμυρίων. Εξ του προϋόντος δανείων προϋπελογίζοντο κατά το 1929—30 δραχμαὶ 130 εκατομμύρια, εξ ὧν 100 εκατομμύρια ἀφορρουν πραγματοποιήσιν δανείου ἀπαλλοτριώσεως ἀγροτικῶν κτημάτων καὶ 30 εκατομμύρια ἐνδεχομένην ἀνάληψιν ἐκ του προϋόντος του δανείου του προωρισμένου διά την κάλυψιν των καθυστερημάτων του Προϋπολογισμού. Η πραγματοποιήσιν ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει του ἐκ του δανείου ἀπαλλοτριώσεως ἀγροτικῶν κτημάτων προϋπολογισμένου ποσού, ἥτις μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου ἀνῆλθεν εἰς 19 εκατ., οὐδόλως ἐπιδρᾷ ἐπὶ των τελικῶν αποτελεσμάτων του Προϋπολογισμού, καθ' ὅσον ἐξαρ-τᾶται ἐκ της πραγματοποιήσεως ἰσοπόσου πιστώσεως ἀναγκασμένης εἰς τὸν προϋπολογισμόν των εξόδων του Ὑπουρ-γείου Γεωργίας δι' ἀποζημιώσιν των ιδιοκτητῶν ἀπαλλοτριωμένων ἀγροτικῶν κτημάτων καὶ επομένως δυνάμεθα νὰ προβλέψωμεν πραγματοποιήσιν ὁλοκλήρου του προβλεφθέντος ποσού καὶ τὴν διάθεσιν εἰς ὁλόκληρον τῆς ἀντιστοίχου πιστώσεως. Εξ του δανείου πρὸς κάλυψιν των καθυστερημάτων του Προϋπολογισμού προβλέπεται ὅτι θὰ πραγματο-ποιηθῇ ὁλόκληρον τὸ ποσὸν των 30 εκατ. πρὸς πληρωμὴν του τιμήματος κτημάτων ἀλλοδαπῶν ὑπηκόων. Τέλος εἰσε-πράχθησαν 5 εκατομ. πρὸς πληρωμὴν των εἰς τὸ Δημόσιον ὀφειλόμενων παρὰ του ταμείου ἐλαίας.

Επὶ τῇ βάσει πάντων των ἀνωτέρω δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν τὴν πιθανὴν ἔκβασιν τῆς ἐκτελέσεως του Προϋπολο-γισμού των εσόδων ἐν γένει τῆς χρήσεως 1929—30 ὡς ἀκολούθως εἰς χιλιάδας εκατομμυρίων :

	Προσθέντα	Εισπραχθέντα κατὰ τὸ α' ἐξάμηνον	Εισπραχθησόμενα ἐφεξῆς	Σύνολον
Τακτικὰ Κατηγορίας I	9,228,3	4,107,8	5,486	9,593,8
Ἐπιστροφὰὶ χρημάτων	—	44,3	—	44,3
Ἐκτακτὰ Κατηγορίας I	490,5	102,7	418	520,7
Τακτικὰ Κατηγορίας II	4,5	0,8	3	3,8
Προῦν δανείων	130	20	110	130
Ἀπόσβεσις δανείων παρὰ τρίτων	2	5	—	5
	9,855,3	4,280,6	6,017	10,297,6

II. Ἐξόδα.

Ο Προϋπολογισμὸς των εξόδων τῆς χρήσεως 1929—30, ὡς ἐψηφίσθη, παρουσιάζει σύνολον εξόδων Δρ. 9,847 εκατ. διὰθέσιν δὲ πλεονασμάτων ἐκ τῆς χρήσεως 1927—28 κατὰ τὸν νόμον 4427

ἦτοι σύνολον

Η μέχρι τούδε ἐκτελέσις του Προϋπολογισμού καταδεικνύει ὅτι ἐναντι του γενικοῦ συνόλου των πιστώσεων ἀνελήφθησαν ὑποχρεώσεις ἐκ δραχμῶν 8,498 εκατ. καὶ ἐξεδόθησαν ἐν ἀλματι δραχμῶν 3,875 εκατ., ἐξ ὧν ἐπληρώ-θησαν μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου 1929 κατὰ τὸν ἰσολογισμόν τῆς 30 Σεπτεμβρίου 1929 δραχμ. 2,781 εκατομμύρια.

Πρόβλεψις ἀπὸ τούδε περὶ τῆς ἐκβάσεως του Προϋπολογισμού των εξόδων εἶναι ἐξ ἴσου δυσχερής. Εξ ὧν των ὑπ' ὄψει μας στοιχείων προκύπτει ὅτι αἱ χορηγηθεῖσαι διὰ τὸ ἔτος τούτο πιστώσεις θὰ ἐπαρκέσωσι διὰ τὰς προ-βλεπόμενας ἐν τῷ Προϋπολογισμῷ δαπάνας. Ἐξαίρεσιν μόνον θὰ ἀποτελέσῃ ἡ δαπάνη διὰ τὴν ὑποσχεθεῖσαν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως βελτίωσιν των ἀποδοχῶν των ὑπαλλήλων, ἥτις ὀ' ἀπαιτήσῃ περὶ τὰ 80 εκατομμύρια δραχμῶν. Ἐνισχυόμεθα εἰς τὰς ἀνωτέρω προβλέψεις ἐκ του γεγονότος ὅτι ἐκ του ἀποθεματικοῦ ἐκ δραχ. 430 εκατομ., ὅπερ περιλαμβάνει, ὡς γνωστὸν, ὁ Προϋπολογισμὸς τῆς χρήσεως 1929—30, ἀπομένει σήμερον ἀδιάθετον ὑπόλοιπον δραχμῶν 207 εκατομμυρίων, ὅπερ καὶ μετὰ τὴν ἀραίρεσιν των 40 εκατομμυρίων, ἅτινα ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν συμ-πλήρωσιν των πιστώσεων διὰ συντάξεις, κατόπιν τῆς γενομένης αὐξήσεως αὐτῶν, θὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὴν αὐξήσιν των τυχόν καταδειχθησόμενων ἀνεπαρκῶν πιστώσεων. Επομένως τὸ σύνολον των πιστώσεων του Προϋπολογισμού 1929—30 δὲν πρόκειται νὰ ὑπερβῇ τὸ ποσὸν των ἐψηφισμένων πιστώσεων εἰμὴ κατὰ 80 εκατομμύρια, προοριζόμενα, ὡς ἐλέγχθη, διὰ τὴν βελτίωσιν των ἀποδοχῶν των ὑπαλλήλων. Ἀλλὰ τὸ σύνολον των πιστώσεων δὲν πρόκειται νὰ ἀντι-προσώπευσιν καὶ τὴν ἐκτέλεσιν του Προϋπολογισμού.

Πολλὰκις ἐλέγχθη καὶ διεπιστώθη ἐκ των πραγμάτων, τὸ φυσικὸν ἄλλως τε γεγονός, ὅτι τὸ πλεῖστον σχεδὸν τῶν πιστώσεων, πλὴν ἐλαχίστων εξαίρέσεων, καταλείπουσιν ἀδιάθετον μέρος, τὸ ὅποιον οὐδέποτε κατῆλθε κατὰ των 5 ο)ο

Ο Προϋπολογισμὸς του 1929—30 παρουσιάζει σύνολον πιστώσεων	Δρ. 9,847	εκατ.
καὶ διάθεσιν ἐκ πλεονασμάτων	» 561	»
ὅλ' προστεθῇ δὲ καὶ κοινὸν διὰ βελτίωσιν των ἀποδοχῶν των ὑπαλλήλων ἐκ	» 80	»
ἦτοι θὰ παρουσιάσῃ σύνολον πιστώσεων	» 10,488	»

Εκ των πιστώσεων του Προϋπολογισμού τούτου πιστώσεις δραχ. 3,226 εκατομ. οὐδὲν λόγῳ τῆς φύσεως των πρόκειται νὰ καταλείπουσιν ἀδιάθετον ὑπόλοιπον, διότι εἶναι γνωστὴ ἡ ἀπὸ τούδε εἰς ὁλόκληρον διάθεσις των.

Αἱ πιστώσεις αὗται εἶναι :

α') αἱ του Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν ἐκ δραχ. 1,240 εκατομ., διότι, κατὰ τὸν ἐσχάτως ψηφισθέντα νόμον περὶ ταμείου Ἑθνικῆς Ἀμύνης, πᾶν ἀδιάθετον ὑπόλοιπον ἐκ τούτων περιέρχεται εἰς τὸ ταμεῖον τούτο.

β') αἱ πιστώσεις αἱ ἀφορῶσαι τὴν διάθεσιν των πλεονασμάτων, ἀνερχόμεναι εἰς 561 εκατομμύρια, διότι κατὰ τὸν σχετικὸν νόμον πᾶν ἐκ τούτων ἀπομένον ἀδιάθετον ὑπόλοιπον μεταφέρεται εἰς τὸν λογαριασμὸν των παθητικῶν ὑπολοίπων.

γ') αἱ ὑπὲρ του ταμείου ὁδοποιίας εἰσφορὰ καὶ ἀποδόσεις ἐκ δραχμῶν 200 εκατομμυρίων.

δ') ἡ δι' ἀπόσβεσιν του κυμαινομένου χρέους σύμφωνα μὲ τὸ πρωτόκολλον τῆς Γενεῦς πίστωσις ἐκ δραχμῶν 200 εκατομμυρίων.

ε') ἡ πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ὑπηρεσίας του δανείου ἀνταλλαζίμων πίστωσις ἐκ δραχμῶν 420 εκατομμυρίων.

στ') ἡ προστεθησόμενη πίστωσις δι' αὐξήσιν των ἀποδοχῶν των ὑπαλλήλων ἐκ δραχμῶν 80 εκατομμυρίων, καὶ

ζ') Αἱ πιστώσεις ἐκ δραχμῶν 525 εκατομμυρίων διὰ τὰ λογιστικὰ καλούμενα ἔξοδα, τὰ ἔξοδα δηλαδὴ ἐκεῖνα ἅτινα ἀντικρύζονται δι' ἰσοπόσων εσόδων.

Ἐναντι ἐπομένως συνόλου πιστώσεων ἐκ Δρ. 10,488 εκατ. ἔχομεν πιστώσεις εἰς ὁλόκληρον διατεθησόμενας ἐκ » 3,226 »

καὶ ὑπόλοιπον πιστώσεων, ἐφ' ὧν δέον νὰ ὑπολογισθῇ ποσοστὸν ἀδιάθετον, ἐκ » 7,262 »

Επὶ τούτων δυνάμεθα ἀσφαλῶς νὰ ὑπολογίσωμεν ποσοστὸν 4 ο)ο, καίτοι τὸ ποσοστὸν τούτο ἀνῆλθε κατὰ τὸ 1928—29 εἰς 7, 6 ο)ο ἐπὶ του συνόλου των πιστώσεων καὶ εἰς 6, 8 ο)ο ἐπὶ των πιστώσεων, αἵτινες καταλείπουσι συνήθως ἀδιάθετον ὑπόλοιπον. Κατὰ τὸ 1927—28 τὸ ποσοστὸν τούτο ἀνῆλθεν εἰς 7, 5 ο)ο ἐπὶ του συνόλου των πιστώσεων καὶ 5, 18 ο)ο ἐπὶ των λοιπῶν.

Ὅθεν ἡ ἐκτέλεσις του Προϋπολογισμού 1929—30 προβλέπεται ὡς ἐξῆς:

Πιστώσεις ἔνευ ἀδιαθέτου ὑπολοίπου Δρ. 3,226 εκατ.
Πιστώσεις δραχμῶν 7,262 μείον ἀδιάθετον ποσοστὸν 4 ο)ο, (ἦτοι 7,262—290)..... » 6,972 »

Σύνολον ὑποχρεώσεων..... » 10,198 »
ἐξ ὧν, ἐκπιπτομένων των ἐκ τῆς διαθέσεως των πλεονασμάτων δαπανῶν ἐκ » 561 »

ἀπομένει σύνολον ὑποχρεώσεων τῆς χρήσεως 1929—30 ἐκ » 9,637 »

III. Ἀποτελεσμα του Προϋπολογισμού 1929—30.

Ἀνακεφαλαιῶντες τὰς περὶ τῆς ἐκτελέσεως του Προϋπολογισμού 1929—30 προβλέψεις ἡμῶν ἔχομεν:

Σύνολον ὑποχρεώσεων τῆς χρήσεως 1929—30, ὅπερ δέον νὰ καλυφθῇ διὰ των εσόδων τῆς
χρήσεως ταύτης..... Δρ. 9,637 εκατ.
Σύνολον εισπράξεων πλὴν ἐπιστροφῶν χρημάτων (10,297, 6 εκατ.—44, 3 εκατ.) » 10,253 »

ἦτοι πλεόνασμα » 616 »

Δέον νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ πλεόνασμα τούτο θὰ αὐξηθῇ ἐκ του εσόδου ἐξ ἐπιστροφῶν χρη-
μάτων, ἐξ οὗ οὐδὲν ποσόν, ὡς γνωστὸν, προϋπολογίζεται καὶ ὅπερ μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου
1929 ἀνῆλθεν εἰς 44 εκατομμύρια, προβλέπεται δὲ ὅτι μέχρι τέλους τῆς χρήσεως θέλει ἀνέλθῃ
εἰς » 60 »

Ὅττω ἐκ τῆς χρήσεως 1929—30 προβλέπεται πλεόνασμα » 676 »

Ἐννοεῖται ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τούτο προκύπτει ὑπὸ τὰς συντηρητικωτέρας των προβλέψεων, ὅτι δηλαδὴ καὶ τὰ ἔσοδα του β' ἡξαμήνου σὺν τῇ τετραμῇνῳ παρατάσει θὰ περιορισθῶν ἐπακριβῶς εἰς τὸ ποσὸν των 5,486 εκα-
τομμυρίων, ἦτοι των εισπράξεων του ἀντιστοίχου χρονικοῦ διαστήματος του 1928—29, τὸ δὲ ποσοστὸν των ἀδιαθέ-
των πιστώσεων θέλει περιορισθῇ μόνον εἰς 4 ο)ο.

Σημειωτέον ὅτι τὸ πλεόνασμα τούτο θὰ ἀνῆρχετο εἰς 805 εκατομμύρια, ἂν δὲν ἀπεφασίζετο ἡ ἀπὸ 1ης Ὀκτω-
βρίου 1929 βελτίωσις των ἀποδοχῶν των δημοσίων ὑπαλλήλων (80 εκατομμύρια) καὶ ἂν παρέμενον εἰς ὄφελος του
Προϋπολογισμού, ὅπως μέχρι τούδε, τὰ ἀδιάθετα ὑπόλοιπα ἐκ των πιστώσεων του Προϋπολογισμού του Ὑπουρ-
γείου των Στρατιωτικῶν (49 εκατομμύρια).

II. ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 1930—31

Ο Προϋπολογισμὸς τῆς χρήσεως 1930—31 παρουσιάζει γενικὸν σύνολον εσόδων Δρ. 10,534,378,053
καὶ γενικὸν σύνολον εξόδων..... » 10,525,652,925

ἦτοι πλεόνασμα..... » + 8,725,128

I. Έσοδα

Η κατάσταση του Προϋπολογισμού των εσόδων του 1930—31 εσπερίσθη κυρίως επί της εκτελέσεως του Προϋπολογισμού του έτους 1928—29 και 1929—30, λαμβανόντων ένωσεται υπό έψει και των εκ της μεταβολής της φορολογίας ή και εξ άλλων δεδικαιολογημένων λόγων επιβαλλομένων αυξήσεων και μειώσεων.

Ομολογούμεν ότι ή από τοῦδε κατάρτισης του Προϋπολογισμού του 1930—31, εις εποχήν δηλαδή κατά την οποίαν εύρισκόμεθα εις τὸ μέσον της εκτελέσεως του 1929—30 και απέχοντες πεντάμηρον από της έναρξεως του νέου οικονομικού έτους, δὲν ήτο και τόσον εύχερης, καθόσον ήναγκάσθημεν νά περιορισθώμεν εις την εξέταση των διά τούδε υπολογισμούς των εσόδων αναγκαίων στοιχείων επί προβλέψεων και αποτελεσμάτων μή έγρυτέρων χρονικῶς. Τοῦτο δὲν θά συνέβαινε, εάν ή συνταγματική διάταξις περί του χρόνου της καταθέσεως του Προϋπολογισμού δὲν επέβαλλε την υποβολήν του Προϋπολογισμού πέντε ὅλους μήνας πρό της έναρξεως του οικονομικού έτους. Οὐχ ήττον ἐπροσπαθήσαμεν νά σταθώσωμεν μετά πάσης της δυνατής ακριβείας και συντηρητικότητος πάντα τὰ στοιχεῖα τὰ προσφερόμενα διά την κατάρτισιν προβλέψεων ὅσον τὸ δυνατόν ακριβεστέρων.

Τὸ ἀνωτέρω γενικὸν σύνολον των εσόδων της χρήσεως 1930—31 ἀναλύεται ὡς ἐξής :

Είδος εσόδου	Προβλέψεις.
α'. Τακτικά.	
Άμεσοι φόροι	4,471,426,000
Έμμεσοι φόροι	4,446,182,000
Μονοπώλια	379,867,500
Τέλη χαρτοσήμου	624,610,000
Δικαιώματα τοῦ Κράτους	189,353,000
Τ. Τ.	272,691,000
Λοιπαὶ ὑπηρεσίαι ἐνεργούμεναι ὑπὸ τοῦ Κράτους	21,431,000
Πρόσοδοι περιουσίας τοῦ Κράτους	105,861,000
Διάφορα έσοδα	58,760,000
Συνδρομὰι και ἀπολήψεις	146,649,653
Πρόσθετοι φόροι	1,779,978,000
	9,495,909,153
Εισπράξεις χρεωλύσιων και ἐκπτώσεις περιουσίας τοῦ Κράτους (τακτικὰ καὶ Π κατηγορίας)	4,195,000
	9,500,104,153
β'. Έκτακτα.	
Φόροι ἐκτάκτων κερδῶν	—
Φορολογία κεφαλαίου	495,000,000
Έσοδον ἐκ κυκλοφορίας μεταλλικῶν κερμάτων	317,193,900
Πρόσθον πολέμικης ἀποζημιώσεως	1,500,000
Έσοδα παρελθόντων ἐτῶν	95,580,000
Λοιπὰ ἐκτακτα έσοδα	
	909,273,900
γ'. Δάνεια.	
Πρόσθον δανείων	125,000,000
Άπόσβεσις δανείων χορηγηθέντων εις τρίτους	
	125,000,000
Γενικὸν σύνολον	
	10,534,378,053

Εκ των ἀνωτέρω προκύπτει ότι διά την χρῆσιν 1930—31 προϋπολογίζονται έσοδα τακτικά..... Δρ. 9,495 εκατ. ἐναντι ὁμοίων εσόδων της χρήσεως 1928—29 (πλὴν ἐπιστροφῶν χρημάτων)..... » 9,406 » και ἐναντι υπολογιζομένων διά την χρῆσιν 1929—30, ὡς ἀνωτέρω ἐλέγχθη » 9,593 »

Η χρῆσις ἔρ. 1930 — 31 παρουσιάζει προβλέψεις κατὰ 329 εκατομμύρια ἐπὶ πλέον της ἀποδόσεως τοῦ 1928—29 και κατὰ 98 εκατομμύρια ἐπὶ ἑλαττον της προβλεπόμενης ἀποδόσεως τοῦ 1929—30.

Δεδομένου ότι ἐκ τοῦ Προϋπολογισμού της χρήσεως 1929—30 προβλέπονται τακτικὰ έσοδα δραχμῶν 9,593 εκατομμυρίων, ὅα ἐπρεπε, κατὰ την ἀρχήν ήν ἐθέσαμεν, ἴσον ποσὸν εσόδων νά παρουσιάσῃ και ὁ Προϋπολογισμός τοῦ 1930—31, ἡδύμενον καὶ ὁ ποσὸν ἐξ εἰδικῶν λόγων προβλέπεται μείζων ἀπόδοσις, εάν δὲν ἐμεσολάβουν αἱ φορολογικαὶ μειώσεις ὅς ή Κυβέρνησις ἀπεφάσισε νά εἰσηγγέῃ, ὡς μετ' ὀλίγον ὅα ἐκθέσω εις την Βουλήν.

Αἱ φορολογικαὶ αὐται μειώσεις στοιχίζουν εις τὸν Προϋπολογισμόν περί τὰ 300 εκατομμύρια περίπου. Ἀλλὰ δὲν ἐλαττώνουν ἱσοπῶς τὰ έσοδα τοῦ 1930—31 ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ τοῦ 1929—30, τὸ μὲν διότι δύο ἐκ των φορολογικῶν μειώσεων ἴσχυον και διὰ τὸ 1929—30, μέρος δὲ των λοιπῶν μειώσεων καλύπτεται ἐκ βεβαίας αυξήσεως ὁρισμένων ἀμέσων φόρων κατὰ τὸ 1930—31, ὡς λ. χ. των εἰκοθεμίων. Διὰ τοῦτο προβλέπομεν μόνον μειώσιν εσόδων ἐν συγκρίσει πρὸς την ἀπόδοσιν τοῦ 1929—30 δραχμῶν 125 εκατομμυρίων. Αἱ προβλέψεις ἐπομένως τοῦ 1929—30 ἐκ δραχμῶν 9,593 εκατομμυρίων, μειούμεναι κατὰ 125 εκατομμύρια, ὅα ἐπρεπε νά ἀποτελεῖν τὸν Προϋπολογισμόν των τακτικῶν εσόδων τοῦ 1930—31. Ὁ Προϋπολογισμός δηλονότι τοῦ 1930—31 ὅα ἐπρεπε νά παρουσιάσῃ σύνολον τακτικῶν εσόδων δραχμὰς 9,468 εκατομμύρια. Ἀντὶ τούτου παρουσιάζει σύνολον δραχμῶν 9,495 εκατομμυρίων, ἥτοι ἐπὶ ἑλαττον της ἀποδόσεως τοῦ 1929—30 κατὰ δραχμὰς 98 εκατομμύρια. Η διαφορά αὕτη ἐξηγεῖται ἀρ' ἐνὸς μὲν ἐκ της ἀνωτέρω μειώσεως των 125 εκατομμυρίων και ἀρ' ἑτέρου ἐκ τοῦ ότι παρουσιάζονται ἐν σχέσει με τὸ 1929—30 ποῦ μὲν αυξήσεις ποῦ δὲ ἐλαττώσεις, ἐξ ὧν εἰδικῶν λόγων δικαιολογούμεναι.

Οὕτω προϋπολογίζονται ἐκ φόρου καταναλώσεως καπνοῦ δραχμὰι 12 εκατομμύρια ἐπὶ πλέον της υπολογιζομένης διὰ τὸ 1929—30 ἀποδόσεως και 14 εκατομμύρια ἐξ εἰδῶν μονοπωλίου, διότι τὸ ποσὸν οὗτο των 26 εκατομμυρίων υπολογίζεται ὡς ἀποτέλεσμα της διώξεως τοῦ λαθρεμπορίου διὰ τὰ εἶδη ταῦτα. Ἐκ της κινήσεως υπολογίζονται δραχμὰι 10 εκατομμύρια ἐπὶ πλέον, λόγω προβλεπόμενης μείζονος καταναλώσεως κατὰ τὸ 1930—31. Ἐκ τελῶν χαρτοσήμου προβλέπονται δραχμὰι 41 εκατομμύρια πλέον της ἀποδόσεως τοῦ 1929—30, διότι διὰ της διαρρυθμίσεως της φορολογίας ταύτης, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ συνυποβαλλομένου νομοσχεδίου, δικαιολογεῖται πλήρως ή ἐπὶ πλέον αὕτη πρόβλεψις. Ἐκ φόρου μισθωτῶν ὑπηρεσιῶν προβλέπονται 15 εκατομμύρια ἐπὶ πλέον της ἀποδόσεως τοῦ 1929—30, λόγω της αυξήσεως τοῦ μισθοῦ των ὑπαλλήλων.

Ἀντιθέτως προϋπολογίζονται ἐπὶ ἑλαττον διὰ τὸ 1930—31 διάφορα ἄλλα έσοδα, διότι δὲν δύναται νά δικαιολογηθῇ διὰ τὸ έτος τοῦτο ή αὕτη με τὸ 1929—30 πρόβλεψις. Οὕτω ἐκ τελῶν ἐξαγωγῆς προβλέπεται ἐπὶ ἑλαττον ἀπόδοσις 6 εκατομμυρίων. Ἐκ τοῦ φόρου ἐπὶ της καταναλώσεως τοῦ οἴνου 4 εκατομμυρίων. Ἐκ της βύνης 1 ἐκ. τομμυρίου. Ἐκ τοῦ φόρου κινήτων ἀξίῶν 12 εκατομμυρίων. Ἐκ τοῦ φόρου κληρονομιῶν 27 εκατομμυρίων. Ἐκ προσόδων της περιουσίας τοῦ Κράτους 3 εκατομμυρίων. Η ὑπόλοιπος διαφορά καλύπτεται ἐκ μικρῶν ἄλλων αυξομειώσεων ἐτέρων τινῶν εσόδων.

Λεπτομερὲς ἐξηγήσεις των ἐπὶ πλέον ή ἐπὶ ἑλαττον διαφορῶν τοῦ έτους 1930—31 ἐν σχέσει με τὰς προβλεπομένας ἀποδόσεις τοῦ 1929—30 παρατίθεται ἐν τῇ ἀναλυτικῇ ἐκθέσει των εσόδων 1930—31.

Τὰ ἐκτακτα έσοδα της χρήσεως 1930—31 προϋπολογίζονται ἐν συνόλῳ εις δραχμὰς 909,273,900.

Ἐκ της χρήσεως 1929—30 προβλέπονται ἐκτακτα έσοδα, ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω, ἐκ δραχμῶν 520 εκατομμυρίων. Σύγκρισις ἀναλυτικῇ των ἐκτάκτων εσόδων των δύο τούτων χρήσεων εἶναι ὅλως περιττή, καθόσον τὰ ἐκτακτα έσοδα ἐκάστον έτους, ὡς ἐκ της φύσεως αὐτῶν, ἔχουσι διαφορετικὴν την προέλευσιν και την αἰτίαν και συνεπῶς ή καθ' ἐκάστον σύγκρισις οὐδένα ἐξυπηρετεῖ σκοπόν. Περιοριζόμεθα ἐπομένως εις τὸ νά ἀναφέρωμεν τὰ κυριότερα ἐκ των ἐκτάκτων εσόδων της χρήσεως 1930—31 : Ὑπὸ κεφάλαιον 27 ἄρθρον 3 προβλέπεται έσοδον δραχμῶν 10,900,000, προερχόμενον ἐκ συναλλαγματικῆς διαφορᾶς, διαπιστωθείσης ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου κατὰ τὸν ἐλεγχον ὅστις ἐγένετο εις τούς παρὰ τῇ Ἑθνικῇ Τραπεζῇ λογαριασμούς διαχειρίσεως τοῦ κρατικοῦ συναλλάγματος.

Ὑπὸ τὸ ἄρθρον 5 τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου προβλέπεται έσοδον δραχ. 15 εκατ., ὅπερ ἀντιπροσωπεύει ἐκτακτον χρεωλύσιον τοῦ α' προσφυγικοῦ δανείου, πληρωθῆσόμενον ἐκ των εισπράξεων ὅς ἐνεργεῖ ή Ἐπιτροπὴ Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων. Ἐπειδὴ δὲ τὸ χρεωλύσιον τοῦτο πραγματοποιεῖται διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Δημοσίου Χρέους, εἶναι ἀνάγκη νά ἐμφανισθῇ και ὡς έσοδον χάριν λογιστικῆς τάξεως.

Ὑπὸ τὸ ἄρθρον 6 τοῦ ἰδίου κεφαλαίου προβλέπεται έσοδον δραχ. 62,500,000 ὡς πρώτη δόσις τοῦ ὀφειλομένου ὑπὸ της Ἑθνικῆς Τραπεζῆς ποσοῦ των δραχμῶν 250 εκατ., ὅπερ σύμφωνα με την σχετικὴν μετὰ της Ἑθνικῆς Τραπεζῆς σύμβασιν, παρὰ ρυθμίσεως της ὑπεραξίας των καλυμμάτων ὅα πληρωθῇ εις τέσσαρας δόσεις.

Ὑπὸ κερ. 31 ἄρ. 1 ἀναγράφεται έσοδον ἐκ δραχ. 460 εκατομ. ἀντιπροσωπεύον την ὀνομαστικὴν ἀξίαν των τεθησομένων εις κυκλοφορίαν νέων μεταλλικῶν κερμάτων.

Μεταλλικὰ κέρματα.

Περὶ τούτου θεωροῦμεν ἀπαραίτητον νά παράσχωμεν τὰς ἐξῆς πληροφορίες :

Κατὰ τὸ ἄρθρον 3 τοῦ καταστατικοῦ της Τραπεζῆς της Ἑλλάδος, τὸ Δημόσιον δικαιούαι νά ἐκδίδῃ και κυκλοφορῇ διὰ της Τραπεζῆς της Ἑλλάδος μεταλλικὰ κέρματα ὀνομαστικῆς ἀξίας οὐχὶ ἀνωτέρας των δέκα δραχμῶν. Ἐπειδὴ ὅμως ἐκρίθη σκόπιμον ὅπως εις την διὰ λογαριασμόν τοῦ Δημοσίου κυκλοφορίαν τούτην περιληφθῶσι και κέρματα ὀνομαστικῆς ἀξίας μέχρι και εἴκοσι δραχμῶν, ἐπλήθυνεν ἐν συμφωνίᾳ μετὰ της Τραπεζῆς της Ἑλλάδος, ή τροποποίησις τοῦ ἀνωτέρου ἔθρον τοῦ καταστατικοῦ της Τραπεζῆς αὐτῆς, συναινέσεως και της Δημοσιονομικῆς Ἐπιτροπῆς της Κοινωνίας των Ἑθνῶν.

Ομοίως ἐτροποιοήθη ή σχετικὴ διάταξις τοῦ ἔθρον 5 της ἀπὸ 27 Ὀκτωβρίου 1927 συμβάσεως, της κυρωθείσης διὰ τοῦ νόμου 3424, καὶ ἦν τὰ κέρδη τοῦ Δημοσίου τὰ προκύπτοντα ἐκ της ἐκδόσεως κερμάτων διατίθενται πρὸς ἀπόσβεσιν των πρὸς την Τράπεζαν της Ἑλλάδος και την Ἑθνικὴν Τράπεζαν της Ἑλλάδος χρεῶν τοῦ Δημοσίου κατ' ἀναλογίαν δύο τρίτων πρὸς ἓν τρίτον. Η τροποποίησις αὕτη ἐγένετο διότι οὐδεὶς λόγος συνίτηεν ὅπως ὀλίγη καὶ κέρδη καὶ α διατεθῶσιν εις ἐκτακτον ἀπόσβεσιν των ἀνωτέρω χρεῶν, δεδομένου ότι ἐκ της ρυθμίσεως τοῦ χρηματισμοῦ της ὑπεραξίας των καλυμμάτων συνετέλεσθη ἐκτακτος ἀπόσβεσις των χρεῶν τούτων κατὰ 200 εκατομμύρια. Κατὰ την νέαν συμφωνίαν καθορίσθη ὅπως ἐκ τοῦ κέρδους των μεταλλικῶν κερμάτων των ἐκδοθησομένων τὸ πρῶτον πρὸς ἀντικατάστασιν των ἤδη κυκλοφορούντων τραπεζικῶν γραμματίων, ὀνομαστικῆς ἀξίας δραχμῶν πέντε, δέκν, και εἴκοσι περιέλθῃ εις τὸ Δημόσιον πλεόν οὐχὶ κατώτερον τοῦ τρίτου, καὶ ἄνωτερον τοῦ ἡμίσεως τοῦ ὅλου κέρδους. Τὸν ἐντὸς των ὁρίων τούτων καθορισμὸν τοῦ ἀποδοτέου εις τὸ Δημόσιον ποσὸ κανονίζει σύμβασις μετὰ της Τραπεζῆς της Ἑλλάδος. Διὰ της συμβάσεως ταύτης ὁρίζεται ότι ἐκ μὲν τοῦ κέρδους των εἰκοσιδράχμων ὅα περιέλθῃ εις τὸ Δημόσιον τὸ ἥμισυ, τοῦ ἑτέρου μόνον ἡμίσεως διατεθησομένου πρὸς ἐξόφλησιν των

Συνοδρίασις Β'.

πρὸς τὴν Τράπεζαν ταύτην ᾗ ἔχουσιν τοῦ Δημοσίου, ἐκ δὲ τοῦ κέρδους τῶν πενταδράχμων καὶ δεκαδράχμων ὅα περιέλθῃ εἰς τὴν Δημοσίαν τὴν ἡμῶν τῆς ἀνηκούσης εἰς τὴν Τράπεζαν ταύτην ἀναλογίας. Ἐν συμφωνίᾳ μετὰ τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος ἀποφασίσθη ἡ κατασκευὴ 25 ἑκατομμυρίων τεμαχίων κεραμάτων τῶν 5 δραχμῶν, 7.500.000 τεμαχίων τῶν 10 δραχμῶν καὶ 11.500.000 ἑκατ. τεμαχίων κεραμάτων τῶν 20 δραχμῶν. Πλὴν τοῦτου ἀποφασίσθη καὶ ἡ κατασκευὴ 20 ἑκατομμυρίων κεραμάτων τῆς μιᾶς δραχμῆς καὶ 20 ἑκατομμυρίων τεμαχίων τῶν 50 λεπτῶν, καθόσον τὰ ἤδη κυκλοφοροῦντα καταδεικνύονται ἀνεπαρκῆ διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν συναλλαγῶν. Ἡ σχετικὴ διὰ τὴν κατασκευὴν τούτων δημοπρασία προσκηρύχθη διὰ τὴν 25 Ἰανουαρίου 1930. Πάντα τὰ ἀνωτέρω κέρματα ἀντιπροσωπεύουν ὀνομαστικὴν ἀξίαν δραχμῶν 460 ἑκατομμυρίων, δι' ἣν ὁ Προϋπολογισμὸς τῶν ἐξόδων τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν ἀναγράφει ἰσόπισσον πρίστωσιν ὑπὸ κεφ. 44 ἄρθρον 4. Κατ' ἀκολουθίαν τὸ προβλεπόμενον ἐκ τῶν ἀνωτέρω μεταλλικῶν κεραμάτων κέρδος ὑπολογίζεται εἰς δραχμὰς 290 ἑκατομμύρια ἀναλλύμενον ὡς ἐξῆς :

20	δρxχμz....	Δρ.	138,000,000.--
10	δρxχμz.....	»	37,000,000.--
5	δρxχμz.....	»	100,000,000.--
	Μονόδρxχμz και 50λεπτα.....	»	15,000,000.--
		»	290,000,000.--

Ἐκ τοῦ κέρδους τούτου θὰ διατεθῶσι πρὸς ἀποσβέσιν τῶν πρὸς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος χρεῶν τοῦ Δη-
μοσίου :

μοσίου :		
α') ἐκ τῶν 20δραχμῶν, τὸ 1)2 ἦτοι.....	Δρ.	69,000,000.—
β') ἐκ τῶν 10δραχμῶν καὶ 5 δράχμῶν, τὸ 1)2 τῆς ἀνηκούσης εἰς τὰς τὴν ἀναλογίας ἐκ τῶν 2)3	»	45,600,000.—
τοῦ ὅλου κέρδους, ἦτοι.....	»	114,600,000.—

Ἡ ἀνέγκουσα εἰς τὴν Τράπεζαν ταύτην μερὶς ἐκ τοῦ κέρδους τῶν μονοδράμων καὶ 50λέπτων παρχωρεῖται ὁλόκληρος εἰς τὸ Δημόσιον, ἀφ' οὗ, συνυπολογιζομένου καὶ τοῦ πλεονύτου εἰς τὸ πρᾶγμα ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου κέρδος, δὲν γίνεται ὑπέρβασις τοῦ ὑπὸ τῆς Δημοσιονομικῆς Ἐπιτροπῆς θεθέντος ἀνωτάτου ὁρίου.

Πρὸς ἀπόσβεσιν δὲ τῶν πρὸς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος ὑπολοίπων τοῦ Δημοσίου
ὁ δὲ δικατεθῶσι :

α') ἐκ τῶν δεκαδράχμων καὶ πενταδράχμων ἐλόκληρος ἡ ἀνήκουσα εἰς ταύτην ἀναλογία τοῦ	»	45,600,000.—
1)3 τοῦ ὅλου κέρδους, ἔτι	»	5,000,000.—
β') ἐκ τῶν μονοδράχμων καὶ 50λέπτων ἡ ἀπὸ τῆς ὥς ἄνω ἀναλογία, ἔτι	»	165,200,000.—

Διὰ τὸ ποσὸν τοῦτο τῶν 165.200.000 ἐκστ. ἀναγράφεται πίστωσης ὑπὸ τὸ ἄρθρον 18ῆς τοῦ κεφ. 58 τοῦ Προ-
υπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν. Συνεπῶς ἐκ τῆς ἐκδόσεως τῶν ἀνωτέρω μεταλλικῶν κε-
μμάτων ἀπομένει ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου κέρδος ἐκ δραχ. 124.800.000.

Υπό τὴ κεφάλαιον 31 ἄρθρον 2 προβλέπεται ἔσοδος ἐκ 35 ἐκάτ., ἀντιπροσωπεύων κέρδος τοῦ Δημοσίου, πρὸς αὐτὸν ἐκ τῶν κυκλοφορήσαντων ἄλλοτε δεκχόμενων, πενήνταλέκτων, μονοδράχμων, καὶ διδραχμῶν κεφαλαίων γραμματίων. Τὸ κέρδος τοῦτο, ὡς γνωστόν, προέρχεται ἐκ αὐτῆς μὴ προσαγωγῆς μέχρι τῆς ταχθείσης καὶ ληξάνσης ἤδη προϋποθέσεως εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον ἴσης ὀνομαστικῆς ἀξίας ἐκ τῶν ἀνακτινῶν γραμματίων.

Πολεμικαὶ ἐπανορθώσεις.

ὑπὸ τὸ κεφάλαιον 32 ἀναγράφεται ἔσοδον ἐκ δραχ. 317.193.900, ἀντιπροσωπεύον τὸ ἀνήκον εἰς τὴν Ἑλλάδα μερίδιον ἐκ πολέμικων ἐπανορθώσεων. Ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου δραχ. 65.880.000 (ἄρθρα 1 καὶ 2) εἶναι τὸ ἰσότημον 3.600.000 μάρκων χρυσῶν, ἅτινα ὀρίζονται διὰ τοῦ σχεδίου Γιάνγκι ὡς καταβλητέα εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑπὸ τῆς Γερμανίας κατὰ τὸ ἔτος 1930—31. Τὸ ποσὸν τῶν δραχμῶν 154.323.900, ὅπερ ἀναγράφεται ὑπὸ τὸ ἄρθρον 3 τοῦ ἀνωτέρω κεφαλαίου, ἀντιπροσωπεύει ποσὸν μάρκων χρυσῶν 8.433.000, ὅπερ κατὰ τὴν ἐπελευθύναν ἐν Χάγῃ συνεννόησιν μεταξὺ Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Δυνάμεων Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Ἑσθίας, αἱ τελευταῖαι οὗτοι ἀνέλαβον νὰ ὑποστηρίξουν ὅπως ἐξασφαλισθῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐκ τῶν λοιπῶν πιστώσεων αἰτήσεις θὰ προκύβουν ἐκ τῆς ἐκκοιταρίσεως τῶν λοιπῶν πιστώσεων καὶ εἰδικώτερον τῶν Ἀνατολικῶν ἐπανορθώσεων.

Προστίθεμεν ότι κατά την συμφωνίαν της Χάγης ή Έλλάς υποχρεούται να καταβάλῃ εἰς τὴν Γαλλικὴν Κυβέρνησιν συνεισφορά, τῆς ἐπελθούσης διὰ τῆς ἐν λόγῳ συμφωνίας ὁριστικῆς ρυθμίσεως τῶν μεταξύ Ἑλλάδος καὶ Γαλλίας οἰκονομικῶν ἐκ τοῦ πολέμου σχέσεων, τὸ ποσὸν τῶν 506.000 μάρκων χρυσῶν ἐτησίως, ὅπερ καὶ τοῦτο δικαιτοῦται ἡ Ἑλλάς νὰ εἰσπράττῃ ἐκ τῶν μὴ Γερμανικῶν ἐπανορθώσεων, ἐπαυξανομένου τοῦ ποσοῦ τῶν 8.433.000 μάρκων χρυσῶν εἰς 8.939.000 μάρκα χρυσᾶ. Ἐπιφυλασσόμεθα νὰ ἐγγράψωμεν ἐν καιρῷ τὸ ποσὸν τοῦτο τῶν 506.000 μάρκων χρυσῶν τόσον ἐν τῷ Προϋπολογισμῷ τῶν ἐσόδων, ὅσον καὶ ἐν τῷ Προϋπολογισμῷ τῶν ἐξόδων.

Τέλος ποσών εκ δραχμ. 96.990.000 (χρόνον 4) αντιπροσωπεύει το ισότιμον μάγκων
 ψωνα με ειδικήν διάταξιν τοῦ σχεδίου Γιάννη καταβληθήσονται ἐφ' ἅπαξ εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Διὰ τακτικά ἔσοδα τῆς Κατηγορίας II προβλέπονται ὅσα περίπου καὶ κατὰ τὸ 1929—30.

Ἐκ δαυνείων ὁ Προϋπολογισμὸς τοῦ 1930—31 προβλέπει :

α') ποσόν ἐκ δραχμῶν 75 ἑκατομ. ὡς πραγματοποιήσῃν τοῦ δανείου τῆς ἀπαλλοτριώσεως τῶν ἀγροτικῶν κτημάτων, διότι ἴσου ποσού πίστωσης ἀνταρράφεται εἰς τὸν Προϋπολογισμόν τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας δι' ἀποζημιώσιν τῶν ἰδιοκτητῶν τῶν ἀπαλλοτριωμένων ἀγροτικῶν κτημάτων, καταβαλλομένην, ὡς γνωστόν, δι' ὁμολογίων τοῦ ἀνωτέρου δανείου· καί

β') ποσόν 50 εκατομ. εκ του προϊόντος του δανείου προς κάλυψιν των καθυστερημάτων των πρὸ τοῦ 1927—28 Προϋπολογισμῶν, προβλεπομένης ἐν ταῦτι ἰσοπόσου πιστώσεως ἐν τῷ Προϋπολογισμῷ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας δι' ἀποζημιώσεων τῶν ἀλλοδαπῶν ὑπηρετῶν, ὧν τὰ κτήματα ἀπληλυστρώθηκαν καὶ ἤτις ἀποζημιώσεις περιλαμβάνονται, ὡς γνωστόν, μεταξὺ τῶν καθυστερημάτων τῶν πληρωτέων ἐκ τοῦ προϊόντος τοῦ ἐν λόγω δανείου.

II. "Εξοδα

Τὰ ἔξοδα τῆς χρήσεως 1930—31, ἀνταρχόμενα ἐν συνόλῳ εἰς δρχαμὰς 10,525 ἑκατομμύρια, ἀναλύονται ἐν τῷ κατωτέρῳ πίνακι ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς πιστώσεις τοῦ ψηφισθέντος Προϋπολογισμοῦ 1929—30. Ἀναλυτικὴ ἐξήγησις τοῦ Προϋπολογισμοῦ ἐν γένει τῶν ἔξόδων καὶ τῶν διαφορῶν αὐτοῦ ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν Προϋπολογισμόν τοῦ 1929—30 παρατίθεται ἐν τῇ ἀναλυτικῇ ἐκθέσει τῶν ἔξόδων.

	Πιστώσεις Προϋπολογισμού 1930—31	Πιστώσεις Πληρωθέντος Προϋπολογισμού 1929-30
Α'. Δημόσιον Χρέος.		
Τόκοι, προμήθειαι κλπ.....	1,867,664,263	1,817,784,059
Χρεωλύσια (τακτικά Η Κατηγορίας).....	730,482,864	647,035,612
Νομοθετικά Σώματα	2,597,847,427	2,464,819,671
Συντάξεις κλπ. υποχρεώσεις.....	46,229,529	40,845,549
Αποθεματικόν.....	(α) 619,224,861	(β) 563,474,469
Βελτίώσεις αποδοχών.....	400,000,000	400,000,000
Δημοσία Ασφάλεια.....	160,000,000	
Δημόσια Έργα	438,045,000	430,052,900
Εκπαίδευσις ἐν γένει.....	209,541,800	198,800,400
Δημοσία ὑγεία	687,308,904	650,127,050
Μονοπώλια	181,972,520	102,972,420
T.T.T.	139,671,358	140,127,514
Στρατός	333,303,360	314,198,460
Ναυτικόν.....	1,006,234,500	1,022,000,000
Λοιπή Διοικήσις	369,478,218	358,139,148
	8,392,847,893	7,792,714,194

Β'. Συνήθη έκτακτα.

Δ άφωνα έξοδα ύπηρεσίας Δημοσίου Χρέους.....	1,120,000	3,735,000
Δημόσια Έργα	110,840,000	110,710,000
Δημοσία Ασφάλεια.....	12,596,300	12,241,900
Δημοσία Υγεία	25,950,000	30,675,000
Αντιλήψις σεισμοπαθών, πλημμυροπαθών καί χινο- παθών	15,500,000	17,500,000
Τ.Τ.Τ.	11,000,003	7,250,003
Στρατός	9,300,000	8,000,000
Ναυτικών.....	6,766,000	8,651,750
Κεκλεισμένοι χρήσεις	28,287,039	51,415,418
Αξία ειδών ληφθέντων εκ των Γερμαν. έπαγορεύσεων.	—	312,353,040
Έξοδα κατασκευής μεταλλικών κερμάτων.....	170,000,000	—
Λοιπά συνήθη έκτακτα	77,801,744	85,247,511
	469.161.086	647.779.622

(α) Περιλαμβάνεται και το διατεθγσόμενον κονδύλιον 40 εκατομμυρίων δια την βελτίωσιν των συντάξεων.

(β) Ομοίως και τὸ ἐκ τοῦ ἀποθεματικοῦ διατεθησόμενον κατὰ τὸ 1929-30 κινδύνουν ἐκ δρ. 40 ἑκατ. διὰ τὸν αὐτὸν σκοπόν.

Γ' "Όλος έκτακτα.

Στρατός	204,050,000	190,000,000
Ναυτικών.....	90,000,000	70,000,000
Περίθαλψις και στέγασις προσφύγων (γ).....	62,380,000	67,235,000
Άγροτική εγκατάστασις προσφύγων	25,470,001	25,470,001
Ανταλλαγή πληθυσμών.....	29,029,600	29,051,800
	410,929,601	381,756,801
	880,090,687	1,029,536,423
	=====	=====

Πιστώσεις
Προϋπολογισμού
1930—1931Πιστώσεις ψηφι-
σθέντος Προϋπολογισμού
1929—1930

Δ'. Απόσβεσις έκτακτοι και δάνεια προς τρίτους.

Απόσβεσις έκτακτος Δημοσίου χρέους.....	557,714,345	254,124,345
Υπηρεσία δανείου ανταλλαξίμων	390,000,000	420,000,000
Συνδρομή εις Σ. Ε. Κ.	180,000,000	217,000,000
Λοιπά δάνεια προς τρίτους	75,000,000	101,001,000
Βελτιώσεις περιουσίας του Κράτους	50,000,000	33,000,000
	1,252,714,345	1,025,125,345
Σύνολον εξόδων κατηγοριών Ι και II.....	10,525,652,925	9,847,375,962
	=====	=====

Είναι όμως αναγκαίον όπως παράσχωμεν και νυν εις την Βουλὴν ἐξηγήσεις τινὰς ἐν γενικαῖς ὁλως γραμματεῖ ἐπὶ τῶν κυριωτέρων κοινούλιον τῶν ἐξόδων.

Ἡ κατάρτισις τοῦ Προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τῆς χρήσεως 1930—31 βασίζεται κυρίως ἐπὶ τῶν πιστώσεων τῶν χορηγηθεισῶν διὰ τοῦ Προϋπολογισμοῦ 1929—30, ληφθεῖσων ὑπ' ὄψιν καὶ πασῶν τῶν ἐκ τῶν πραγμάτων ἐνδεικνυμένων μεταβολῶν.

Δημόσιον Χρέος.

Όνομαστικὸν κεφάλαιον.

Ἐκ τοῦ παρατηρουμένου πίνακος καταφαίνονται αἱ κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ 31 Ἰανουαρίου 1929 μέχρι 30 Σεπτεμβρίου 1929 ἐπελθούσαι μεταβολαὶ εἰς τὸ ὀνομαστικὸν κεφάλαιον τοῦ Δημοσίου Χρέους.

Αἱ παρατηρούμεναι μεταβολαὶ εἰς τὸ ὀνομαστικὸν κεφάλαιον τοῦ Δημοσίου Χρέους ἀναφέρονται ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς αὐξήσεις αὐτοῦ ἐπελθούσας συνεπεῖα συνολογήσεως νέων δανείων, ἀναπτύξεως τῶν ἤδη ἐκδεδομένων (δάνειον ἀπαλλοτριώσεως, ἑλλήνων ὑπηρεσιῶν, κλπ.), εἰς τὴν ἐμφάνισιν ἐν τοῖς βιβλίοις τοῦ Δημοσίου Χρέους ὑποχρεώσεων ἀναληφθεῖσων ἐν τῷ μεταξύ [ὡς ἡ πρὸς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν τοιαύτη], ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς μειώσεις τοῦ κεφαλαίου εἴτε ἐκ χρεωλυτικῶν ἐξοφλήσεων, εἴτε ἐκ ἐκτάκτων ἀποσβέσεων.

Αἱ παρατηρούμεναι αὐξήσεις τῶν δανείων (εἰς ἑκατομύρια δραχμῶν)

α') 8 ο)ο τοῦ 1919 (ἀπαλλοτριώσεως)	Δρ. 27,2
β') 6 ο)ο τοῦ 1923 (ἐλληνοβουλγαρικῆς μεταναστεύσεως).....	» 56,3
γ') 9 ο)ο τοῦ 1926 (τίκτονος)	» 43,2
δ') 8 ο)ο τοῦ 1927 (ἐλλήνων ὑπηρεσιῶν).....	» 219,3

ὁφείλουται εἰς τὴν προϋούσαν αὐξήσιν (πραγματοποιήσιν) τῶν δανείων τούτων, προβλεπομένην ἐκ τῶν σχετικῶν συμβάσεων. Αἱ ἐκ τῆς συνολογήσεως νέων δανείων αὐξήσεις περιορίζονται μόνον εἰς τὸ δάνειον 4 ο)ο τοῦ 1929 τῆς Ἀμερικανικῆς Κυβερνήσεως.

Ὡς πρὸς τὸ δάνειον τοῦτο σημειοῦμεν ὅτι τὴν 10ην Μαΐου 1929 ὑπεγράφη μεταξύ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἡ ὑπὸ τοῦ νόμου 3446 προβλεπομένη σύμβασις, δυνάμει τῆς ὁποίας ἡ Ἀμερικανικὴ Κυβέρνησις παρέσχε τὸ προβλεπόμενον δάνειον ἐκ δολλαρίων 12,167,000. Τὸ πρῶτον τοῦ δανείου τούτου ἐτέθη ἀμέσως εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων διὰ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ προγράμματος ἀποκαταστάσεως προσφύγων. Τοιοῦτοτρόπως διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ προηγουμένου δα-

(γ) Ἐκτὸς τούτων διατίθενται καὶ 20,500,000 δι' ὑγειονομικὴν περίθαλψιν προσφύγων, περιλαμβανόμενα εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς δημοσίας υγείας.

νείου συμπληροῦνται τὸ ποσὸν τοῦ δανείου τῆς σταθεροποιήσεως ἐξ ἑνὸς ἑκατομμυρίου λιρών, περὶ οὗ τὸ πρῶτον κολλῶν τῆς Γενεύης τοῦ 1927.

Σχετικῶς μὲ τὸ κεφάλαιον τοῦ Δημοσίου χρέους ἐξηγοῦμεν ἐπίσης ὅτι δὲν ἐμφανίζονται ἐν αὐτῷ α') ἡ συμμετοχὴ μας εἰς τὸ Δημόσιον Ὄθωμανικὸν χρέος καὶ β') τὸ πρὸς τὴν Βουλγαρικὴν Κυβέρνησιν χρέος ἐκ τῆς χρεωστικῆς διαφορᾶς συνεπεῖα τῆς ἐκτελέσεως τῆς Συμφωνίας Καρπαντάρη—Μολῶφ, καθόσον αἱ ὑποχρεώσεις αὗται δὲν ἔχουσι καθορισθῆ ἐπακριβῶς εἰσέτι. Ὡσαύτως δὲν ἀναγράφεται αὐξήσις εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦ δανείου 8 ο)ο τοῦ 1927 (Βελγικοῦ), καθόσον δὲν καθωρίσθη ἀκριβῶς τὸ κεφάλαιον τῶν ἐναντι τοῦ ὕλικού παραδιδόμενων ὁμολογιῶν, ὡς ἐκ χρεομύντος εἰσέτι τοῦ ζητήματος τοῦ καθορισμοῦ τῶν τιμῶν τοῦ ὕλικου.

Αἱ παρατηρούμεναι μειώσεις ὁφείλονται εἰς μειώσεις συνεπεῖα χρεωλυτικῶν ἀποσβέσεων τῶν διαφόρων δανείων καὶ εἰς τὴν ἐκτακτὸν ἀπόσβεσιν τοῦ δανείου τῶν 50 ἑκατομμυρίων πρὸς 6 ο)ο τοῦ 1924.

Αἱ ἀπορῶσαι εἰδικώτερον τὸ κυμαινόμενον χρέος μεταβολαὶ εἰσὶν αἱ ἐξῆς:

Αὐξήσεις.

Ἡ παρὰ τοῦ Δημοσίου ἀναληφθεῖσα ὑποχρέωσις καταβολῆς εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν ἐντὸς δεκαετίας ποσοῦ δραχ. 200 ἑκατομμυρίων δι' ἴσων ἐτησίων δόσεων, συνεπεῖα τῆς σχετικῆς συμβάσεως.

Μειώσεις.

1) ἐξόφλησις δραχ. 180,938,736 τοῦ πρὸς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος ὑπολοίπου ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ τοῦ ἐπισιτισμοῦ.

2) ἐξόφλησις τοῦ ἐκ δραχ. 2.000.000 δανείου διὰ τὴν ἐκτέλεσιν κοινωφελῶν ἔργων ἐν τῷ συνδικισμῷ Νέας Σμύρνης πρὸς τὴν ἰδίαν Τράπεζαν.

3) ἐξόφλησις ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ ἐπισιτισμοῦ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς ποσοῦ δραχμῶν 100,490,805.

4) ἐξόφλησις τοῦ πρὸς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν λογαριασμοῦ Ἑποικισμοῦ δραχ. 31,800,025.

5) ἐξόφλησις τοῦ πρὸς τὴν ἰδίαν Τράπεζαν δανείου 7 ἑκατομμυρίων 9 ο)ο τοῦ 1926 (ἀγορᾶς Ἰλίου Μελάθρου).

6) μερικὴ ἐξόφλησις τοῦ πρὸς τὴν αὐτὴν Τράπεζαν δανείου δραχμῶν 648 ἑκατομμυρίων κατὰ ποσὸν 33,000,000.

7) ἐξόφλησις ἐντόκων γραμματίων ἐθνικῆς ἀμύνης, συναλλαγματικῶν κλπ. δραχ. 100,174,393,84, ἐξ ὧν 20,762,348,64 τῶν Σιδηροδρόμων.

8) διαγραφὴ τῆς ὁφειλῆς πρὸς οἶκον Σινάϊδερ, ἀκυρωθεῖσων τῶν σχετικῶν συναλλαγματικῶν.

Αἱ ἐξοφλήσεις αὗται τοῦ κυμαινόμενου χρέους ἐπραγματοποιήθησαν κατὰ τὸ ὅλον σχεδὸν μέρος διὰ τῆς χρησιμοποίησεως τῶν ἐκ τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς Γενεύης ὀριζομένων ποσῶν (200 ἑκατομμυρίων συμμετοχῇ τοῦ Δημοσίου εἰς τὰ κέρδη τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, φόροι καὶ τέλη) χρησιμοπονηθεῖσων πρὸς τοῦτο τῶν πιστώσεων τοῦ 1928-29 καὶ μέρους τῶν πιστώσεων τοῦ 1929—30.

Ἐπὶ πλέον ἐχρησιμοποιήθη διὰ τὴν αὐτὴν ἀπόσβεσιν τὸ ποσὸν τῶν δραχμῶν 100 ἑκατομμυρίων ἐκ τῆς ὑπεραξίας τῶν καλυμμάτων.

Ἐν συμπεράσματι ἐκ τῆς κατὰ τὰς δύο χρονολογίας (1ης Ἰανουαρίου 1929 καὶ 30 Σεπτεμβρίου 1929) συγκρίσεως προκύπτει αὐξήσις τοῦ ὀνομαστικοῦ κεφαλαίου τοῦ Δημοσίου Χρέους κατὰ δρ. 533,010,094,11.

Όνομαστικὸν κεφάλαιον Δημοσίου Χρέους κατὰ τὴν 30 Σεπτεμβρίου 1929
ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ τῆς 31 Ἰανουαρίου 1929.

Αἰτίων ἀριθμός		Ὄνομαστικὸν κεφάλαιον		Ἐπὶ πλεόν	Ἐπὶ ἔλαττον
		Κατὰ τὴν 30 Σεπτεμβρίου 1929	Κατὰ τὴν 31 Ἰανουαρίου 1929		
Α'. ΔΑΝΕΙΑ					
ΕΙΣ ΧΡΥΣΟΝ ΚΑΙ ΕΙΣ ΣΥΝ/ΜΑ					
1	Δάνειον 1833 Τριῶν Δυνάμεων.....	276,822,067 50	276,822,067 50	—	—
2	» 5 1/2 1881 120 ἑκατομ.	1,087,957,500	1,103,745,000	—	15,787,500
3	» 5 1/2 1884 170 »	946,335,000	960,195,000	—	13,860,000
4	» 4 1/2 1887 Μονοπωλίων	1,468,147,500	1,488,397,500	—	20,250,000
5	» 4 1/2 1889 Πάγιοι	1,631,827,500	1,665,142,500	—	33,315,000
6	» 5 1/2 1893 Κεφαλαιώσεως	100,530,000	102,052,500	—	1,522,500
7	» 2 1/2 1898 Ἡγγυημένον	1,068,937,500	1,098,112,500	—	29,175,000
8	» 5 1/2 1907 Ἐθνικῆς Ἀρμόνης.....	201,210,000	205,110,000	—	3,900,000
9	» 4 1/2 1910 110 ἑκατομ.	1,385,812,500	1,396,177,500	—	10,365,000
10	» 5 1/2 1914 500 »	4,506,562,500	4,554,750,000	—	48,187,500
11	» 6 1/2 1915 15 »	7,447,500	14,422,500	—	6,975,000
12	» Ἀτοκον ὀρχ. χρυσῶν 16,436,000.....	246,540,000	246,540,000	—	—
13	» 5 1/2 1923 Καναδικῆς Κυβερνήσεως.....	523,125,000	531,000,000	—	7,875,000
14	» 7 1/2 Α' Προσφυγικόν	4,429,425,000	4,446,825,000	—	17,400,000
15	» 8 1/2 1924 Ἰσχυρώσεως.....	765,000,000	772,500,000	—	7,500,000
16	» 1 1/2 1925 45 ἑκατ.	—	651,885,000	—	651,885,000 (α)
17	» 8 1/2 1926 Συνηθικόν	363,208,121	367,463,406	—	4,255,285
18	» 10 1/2 1927 Δικαστηρίου Τριπόλεως.....	3,017,062 50	3,037,500	—	20,437 50
19	Πολεμικόν Χρέος πρὸς Ἀγγλίαν (συμφωνία 1927)	2,606,250,000	2,606,250,000	—	—
20	» » Ἀμερικὴν »	412,264,200	412,264,200	—	—
21	Δάνειον 6 1/2 1928 Σταθεροποιήσεως καὶ Προσφυγ. Ἀγγλικόν τμήμα Δρ. 1,516,650,000	2,783,362,500	2,801,610,000	—	18,247,500
	Ἀμερικαν. » » 1,266,712,500	912,525,000	—	912,525,000	—
22	Δάνειον Ἀμερικανικῆς Κυβερνήσεως.....	1,500,000,000	1,500,000,000	—	—
23	» 6 1/2 1928 Δημοσίων ἔργων. Παραγωγικόν	27,226,306,451	27,204,362,173 50	912,525,000	890,520,722 50
Β'. ΔΑΝΕΙΑ ΕΙΣ ΔΡΑΧΜΑΣ					
	Δάνειον Ἀτοκον 1885 Πατριωτικόν.....	1,193,690	1,211,830	—	18,140
	» 5 1/2 1898 Ἐνοποιήσεως	70,920,000	71,090,000	—	170,000
	» 1 1/2 1906 Ναυτ. Χορηγημάτων.....	13,040,800	13,040,800	—	—
	» 5 1/2 1902 Τελωνείου Πατρῶν	296,962 20	303,789 20	—	6,827
	» 6 1/2 1905 πρὸς ἀποπερ. Τελων. Πατρῶν.....	185,121 45	190,294 45	—	5,173
	» 6 1/2 1915 Δικαστηρίου Πατρῶν	518,015 40	518,015 40	—	—
	» 6 1/2 1917 100 ἑκατομ. Ἐπιτάξεως.....	55,090,800	57,194,000	—	2,103,200
	» 6 1/2 1918 75 »	30,081,100	31,315,800	—	1,234,700
	» 8 1/2 1919 Ἀπαλλοτριώσεως ἀγρ. κτηματ.	221,903,600	194,608,500	27,295,100	—
	» 5 1/2 1920 300 ἑκατ. Λαχειοφόρον.....	283,788,000	284,838,000	—	1,050,000
	» 6 1/2 1920 Α' Ἀναγκαστικόν	1,204,481,800	1,263,473,800	—	58,992,000
	» 6 1/2 1924 Ἀπαλλ. κτημάτων Θράκης.....	—	33,475,000	—	33,475,000 (β)
	» 6 1/2 1924 648 ἑκατομ. Ἐνοποιήσεως.....	—	559,850,000	—	559,850,000 (γ)
	» 6 1/2 1924 Δικαστηρίου Πατρῶν	9,717,334 20	9,717,334 20	—	—
	» 6 1/2 1924 » Βόλου	1,958,852	1,958,852	—	—
	» 6 1/2 1923 Ἑλληνοβουλγαρικῆς Μετανα- σταύσεως	353,354,500	297,007,000	56,347,500	—
	» 6 1/2 1926 Β' Ἀναγκαστικόν.....	1,123,600,000	1,161,200,000	—	37,600,000
	» 8 1/2 1916 Γ' »	556,700,000	588,492,200	—	31,792,200
	» 7 1/2 1926 Ἰλίου Μέλαθρον	7,082,200	18,000,000	—	10,917,800
	» 9 1/2 1926 100 ἑκατομ. «Τέντων»	15,585,891 45	2,349,500	13,236,391 45	—
	» 8 1/2 1927 Ἑλλήνων ὑπαγμένων	766,165,500	546,796,000	219,369,500	—
	» 7 1/2 Συνοικισμοῦ Νέας Σμύρνης.....	—	—	—	—
		4,715,664,166 70	5,136,630,715 25	316,248,491 45	737,215,040

(α) Μεταφέρθη εἰς πίνανκα Γ'.
(β) Ἐξωφλήθη.
(γ) Μεταφέρθη εἰς τὸν πίνανκα Γ'.

	Ὀνομαστικὸν κεφάλαιον		Ἐπὶ πλεόν (α)	Ἐπὶ ἔλαττον (α)
	Κατὰ τὴν 30 Σεπτεμβρίου 1929	Κατὰ τὴν 31 Ἰανουαρίου 1929		
Γ'. ΚΥΜΑΙΝΟΜΕΝΟΝ ΧΡΕΟΣ ΚΑΙ ΟΦΕΙΛΑΙ ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, ΕΘΝΙΚΗΝ, ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΗΝ				
I. Πιστωτικὴ κυκλοφορία				
α') Κυκλοφορία νόμου ΒΦ1Θ' τοῦ 1896.....	Δρ. 40,000,000.—			
β') Κυκλοφορία δυνάμει συμ- βάσεων μετὰ τῆς Ἑθν. Τραπεζῆς.....	» 1 526,412,088.—			
γ') Κυκλοφορία νόμ. ΓΧΜΒ' ἐκ πιστώσεων ξένων Κυ- βερνήσεων..... Δρ. 1,106,575,390.15				
Διόρθωσις ποσού ... »	1,000.—	» 1,106,574,390.15		
δ') Ἐκ πιστώσεων ΓΧΜΒ' ὑπὸ ἐκκαθάρισιν'				
α'. Δρ.	Δρ. 7,834,773.25			
β'. » »	3,931,976.95	» 11,766,750.20	2,684,753,228.35	2,684,754,228.35
II. Ὄφειλαί πρὸς τὴν Τράπ. τῆς Ἑλλάδος				
α') Τμήμα ἐκ λ' σμοῦ ἐπισι- τισμοῦ ὑπόλοιπον 31 1/29 ἔξωφλήθην μέρος κατὰ τὴν χρῆσιν 1928—29... Δρ. 131,333,333.30	Δρ. 180,938,736.—		180,938,736.—	
ἔξωφλήθην ὑπόλοιπον κατὰ τὴν χρῆσιν 1929—30. Δρ. 49,605,402.70	» 180,938,736.—			
β') Δάνειον 2 ἑκατομ. 7 3/4 1925 συνοικι- σμοῦ Ν. Σμύρνης. Ὑπόλοιπον 31 1/29 . »	2,000,000.—		2,000,000.—	
ἔξωφλήθη κατὰ τὴν χρῆσιν 1928—29 . »	2,000,000.—			
γ') Δάνειον 1 1/3 0/0 1925 45 ἑκατομμυρίων. Ὑπόλοιπον 31 1 29 »	651,885,000.—			
ἔξωφλήθη εἰς τὴν χρῆσιν 1928—29 »	13,880,175 —	638,004,825.—		
III. Ὄφειλαί πρὸς τὴν Ἑθν. Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος				
α') Τμήμα ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ ἐπισιτισμοῦ. Ὑπόλοιπον 31 1/29 Δρ. 162,359,350.41				
ἔξωφλήθη κατὰ τὴν χρῆσιν 1928—29... Δρ. 490,805.—				
Ἐκ τῶν καλυμμάτων »	100,000,000.—	» 100,490,805.—		
Ὑπόλοιπον τὴν 30/9/29 »	61,868,545.41	61,868,545.41	162,359,350.41	
β') Προκαταβολὴ εἰς ταμείον Ἐποικισμοῦ. Ὑπόλοιπον κατὰ τὴν 31 1/29 »	31,800,025.—		31,800,025.—	
Διόρθωσις ποσού »	1,800,025.—			
Ὑπόλοιπον καθαρὸν τὴν 31 1/29..... »	30,000,000.—			
ἔξωφλήθη κατὰ τὴν χρῆσιν 1928—29 . »	30,000,000.—			
γ') Δάνειον 7 ἑκατομ. 9 0/0 1926 Ἰλίου Μελάθρου. Κεφάλαιον τὴν 31 1/29 »	7,000,000.—		7,000,000.—	
ἔξωφλήθη κατὰ τὴν χρῆσιν 1928—29 . »	7,000,000.—			
Εἰς μεταφορὰν..... »	3,384,626,598.76	3,068,852,339.76		
(α) Αἱ ἐπὶ πλεόν ἢ αἱ ἐπὶ ἔλαττον διαφοραὶ τοῦ κυμαινο- μένου χρέους δὲν ἀναγράφονται κατ' ἰδίαν δι' ἑκάστον κοινὸν- λιον, ἀλλ' ἐν τῇ στήλῃ τοῦ συνόλου.				

Ἐν τῇ εἰσηγητικῇ ἐκθέσει ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1929—30 ἀνεφέρετο ἡ ἐκδοσις τοῦ μετὰ τῶν Τραπεζιτῶν Hambros καὶ Erlangers συνομολογηθέντος παραγωγικοῦ δανείου τῶν λιγῶν Ἀγγλίας 4.000.000, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ ὑπογραφή τῆς μετὰ τῶν Τραπεζιτῶν I. καὶ B. Σέλιγκμαν συμβάσεως περὶ συνομολογήσεως δανείου μέχρι ποσοῦ δολλαρίων 54.000.000 διὰ παραγωγικοῦς ἐπίσης σκοποῦς.

Τὸ δάνειον Hambros πραγματοποιηθὲν ἐχρησιμοποιήθη μέχρι σήμερον διὰ τὴν χρηματοδότησιν τῶν συμβάσεων Στρουμῶνος, Foundation, καὶ ὁδοποιίας, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τὴν προικισμὸν τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς, διατεθέντος διὰ ταύτην ποσοῦ 140.000.000, τὸ δὲ ὑπόλοιπον, ἀνερχόμενον εἰς 530.000 λίρας Ἀγγλίας, παραμένει κατατεθειμένον παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν ἐξακολουθήσασιν αὐτῆς ὡς ἄνω χρηματοδοτήσεως τῶν παραγωγικῶν ἔργων.

Τὸ δάνειον Σέλιγκμαν καὶ εἰδικότερον ἡ προβλεπομένη διὰ τῆς συμβάσεως προκαταβολὴ δολ. 7.500.000 δὲν ἐπραγματοποιήθη, καθόσον δὲν ἐξεπληρώθη ὁ ἐν τῇ συμβάσει ὅρος ἐξασφάλισεως τῆς ὑπηρεσίας τοῦ δανείου διὰ τῆς μεσολαβήσεως τῆς Διεθνoῦς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἡ Κυβέρνησις εὐθὺς ἀπὸ τῆς ὑπογραφῆς τῆς συμβάσεως Σέλιγκμαν ἐξήγησε παρὰ τῆς Δ. Ο. Ε. τὴν τοιαύτην μεσολάβησιν τῆς καὶ προσέβη εἰς ἀπαντὰ τὰ ἀνταγκάα διαβήματα διὰ τὴν χρηρήγησιν αὐτῆς. Ἡ Διεθνὴς ὅμως Οἰκονομικὴ Ἐπιτροπὴ δὲν παρέσχε τὴν ζητηθεῖσαν παρέμβασιν τῆς, καθόσον αὐτῆς ἐν τῇ ἐξυπηρεσίᾳ τοῦ Δημοσίου Ἑλληνικοῦ Χρέους περιορίζονται εἰς τὰ ὑπὸ ἐξουσιάζεσθαι τὰ καθήκοντα αὐτῆς ἐν τῇ ἐξυπηρεσίᾳ τοῦ Δημοσίου Ἑλληνικοῦ Χρέους ἐν τῇ ἐξυπηρεσίᾳ τοῦ νόμου περὶ Διεθνoῦς Ἐλέγχου καθοριζόμενα καὶ ὅτι δὲν θεωρεῖ σκόπιμον τὴν μεσολάβησιν αὐτῆς ἐν τῇ ἐξυπηρεσίᾳ νέων δανείων, πολὺ περισσύτερον ἤδη ὑπὸ τὴν ἰδίαν τῆς Τράπεζας τῆς Ἑλλάδος, δυναμένη, λόγῳ τοῦ διεθνoῦς κέρους αὐτῆς, νὰ παρέχῃ τὴν ζητούμενην ἐκαστοτε ἐξασφάλισιν, ὡς ἄλλως τε ἐγένετο καὶ διὰ τὸ τελευταῖον δάνειον τῶν 4.000.000 λιγῶν Ἀγγλίας, τὸ συνομολογηθὲν μετὰ τῶν Ἀγγλῶν Τραπεζιτῶν. Ἡ Κυβέρνησις κατόπιν τῶν ἀνωτέρω καὶ λόγῳ τῆς μὴ ἐκπληρώσεως τοῦ ὅρου τῆς συμβάσεως περὶ παρεμβάσεως τῆς Δ. Ο. Ε. ἐν τῇ ἐξυπηρεσίᾳ τῆς τε προκαταβολῆς καὶ τοῦ δανείου, ἐδέχθη τὴν πρότασιν τῶν Τραπεζιτῶν περὶ καταργήσεως τῆς συμβάσεως, τοσοῦτον μᾶλλον καθόσον ἡ κατάστασις τῆς χρηματογῶν ἐν Ἀμερικῇ δὲν ἐπέτρεπε τὴν συνομολογήσιν δανείου ὑπὸ ὅρους συμφέροντας τὸ Κράτος.

Σχετικῶς μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ἔργων ὑδρεύσεως Ἀθηνῶν, τῶν ἐκτελουμένων παρὰ τῆς Ἑταιρείας Ulen and Co, καὶ ἐπειδὴ τὸ πρῶτον τοῦ συνομολογηθέντος δανείου δολ. 10.000.000 δὲν ἐπῆρκεσε πρὸς τοῦτο, ἀπαιτουμένου εἰστί διὰ τὴν συνολικὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων ποσοῦ δολ. 2.500.000, ἡ Κυβέρνησις ἀπεφάσισεν ὅπως ἂν μὴ ἀποδεχθῇ τὰς ὑποβληθείσας αὐτῇ προτάσεις συμπληρωματικοῦ δανείου παρὰ τῆς Ἑταιρείας Ulen καὶ τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν, καθόσον κρίνει ταύτας ὡς ἀσυμφόρους, ἀπ' ἐτέρου δὲ ὅπως προσπαθῇ καὶ ἐξεύρῃ αὐτὴ αὐτὴ τὰ ἀνταγκάα. Πρὸν τὸν σκοπὸν τοῦτον προσήλθεν ἤδη εἰς σχετικὰς συνεννοήσεις μετὰ τοῦ Ταμείου Παρακαταθηκῶν καὶ Δικημάτων, τῶν ταχυδρομικῶν ταμιευτηρίων καὶ τοῦ Σταθμικοῦ Ὁργανισμοῦ, προσεχῶς δὲ θέλει ὑπογράψῃ τὰς μετ' αὐτῶν σχετικὰς συμβάσεις διὰ τὴν χρηρήγησιν τοῦ ποσοῦ τῶν δολλ. 2.500.000 ὑπὸ τὴν μορφήν προσωρινῶν δανείων μετὰ τὸν κατὰ τι κατώτερον τῶν 8 ο) ἐτησίως.

Ἑπηρεσία Δημοσίου Χρέους.

Ὁ κατωτέρω πινὰξ ἀνγράφει κατὰ κατηγορίας δανείων τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Δημοσίου Χρέους κατὰ τὰ 1930—31 ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν τοῦ 1929—30, ὡς καὶ τὰ διηκτιθέμενα κατὰ τὸ πρωτόκιλλον τῆς Γενεῦς πινὰξ δι' ἀποσβέσεις τῶν πρὸς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν χρεῶν τοῦ Δημοσίου.

Σύγκρισις ὑπηρεσίας Δημοσίου Χρέους κατὰ τὰ ἔτη 1930—31 καὶ 1929—30

	Πιστώσεις δι' ὑπηρεσίαν Δημοσίου Χρέους 1930—31	Πιστώσεις δι' ὑπηρεσίαν Δημοσίου Χρέους 1929—30	Διαφοραὶ	
			Ἐπὶ πλέον	Ἐπὶ ἑλάττω
Τόκοι παλαιῶν δανείων εἰς χρυσόν.....	246,074,408	243,264,420	2,809,988	—
» νέων δανείων εἰς χρυσόν.....	1,057,829,690	1,025,061,865	32,767,825	—
» προκαταβολῶν Ἐξωτερικῶν.....	780,000	550,000	230,000	—
» παλαιῶν δανείων εἰς τραπεζικά.....	4,242,228	4,265,242	—	23,014
» νέων δανείων εἰς τραπεζικά.....	418,902,577	413,642,758	5,259,819	—
Κυμαινόμενον χρέος.....	7,100,000	7,944,750	—	844,750
Διάφορα ἔξοδα Δημοσίου χρέους (προμήθεια, ἔξοδα κληρώσεων, λαχνοὶ κλπ.).....	53,722,800	40,728,800	12,994,000	—
Δημόσιον ὀθωμανικόν χρέος.....	—	34,678,744	—	34,678,744
Διάφοροι ὑποχρεώσεις (Κεφ. 10 άρθρα 1, 3 καὶ 4)	754,500	495,000	259,500	—
Χρεωλύσια παλαιῶν δανείων εἰς χρυσόν.....	72,792,960	70,932,858	1,860,102	—
» νέων δανείων εἰς χρυσόν.....	236,034,601	224,944,409	11,090,192	—
» παλαιῶν δανείων εἰς τραπεζικά.....	748,552	717,413	31,139	—
» νέων δανείων εἰς τραπεζικά.....	264,117,788	220,388,969	43,728,819	—
	2,363,100,104	2,287,615,228	111,031,384	35,546,508
Ἀποσβέσεις.				
1) Ἀπόσβεσις ὀφειλῶν πρὸς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν καὶ τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος.....	533,590,000	250,000,000	283,590,000	—
2) Λοιπαὶ ἀποσβέσεις.....	24,124,345	4,124,345	20,000,000	—
	557,714,345	254,124,345	303,590,000	—
Ἄλλαι ὑποχρεώσεις.				
Ἑπηρεσία δανείων ἀνταλλαξιμῶν.....	390,000,000	420,000,000	—	30,000,000
Συνδρομὴ εἰς Σ. Ε. Κ.....	180,000,000	217,000,000	—	37,000,000
	570,000,000	637,000,000	—	67,000,000
Πολεμικόν χρέος.				
Ἀγγλικὸς διακανονισμὸς.....	112,500,000	93,750,000	18,750,000	—
Ἀμερικανικὸς διακανονισμὸς.....	4,680,000	3,900,000	780,000	—
Δάνειον Ἀμερικανικῆς Κυβερνήσεως (τόκοι καὶ χρεωλύσια).....	69,460,560	69,393,480	67,080	—
Δάνειον 6% πολεμοπαθῶν.....	48,205,000	10,000,000	38,205,000	—
	234,845,560	177,013,480	57,802,080	—
Σύνολον.....	3,725,660,009	3,355,783,053	472,423,464	102,546,508

Ἐκ τῆς συγκρίσεως κατὰ χρῆσιν τῶν πόσων τούτων παρουσιάζεται ὡς ὑπερσείας Δημοσίου Χρέους κατὰ τὸ ἔτος 1930—31 δραχμῶν 309.876.956.
Ἡ διαφορὰ αὕτη προκύπτει ἐκ τῆς αὐξήσεως τῆς ὑπερσείας τῶν ἐξῆς δανείων λόγῳ τῆς προϋποθέσεως πρᾶγματτοποιήσεως αὐτῶν :

α')	δάνειον ἀπαλλοτριώσεως 8 οἱ 1919.
β')	» 6 οἱ 1923 (ἐλληνοβουλγαρικῆς μεταναστεύσεως).
γ')	» 8 οἱ 0 (ἐλλήνων ὑπηρέτων).
δ')	» 9 οἱ 0 (Ἀττικῶν).

Ἐπίσης ὡς πρὸς τὸ παραγωγικὸν δάνειον σημειοῦται αὐξήσις λόγῳ τοῦ ὅτι εἰς τὴν χρῆσιν 1929—30 ἀνεγράφη τὸ 1 1/2 τῆς ἐτήσιας ὑπερσείας αὐτοῦ, τοῦ ἐτέρου ἡμίσεως κρατηθέντος ὑπὸ τῶν τραπέζιτων καὶ ἐκ τοῦ προϊόντος τοῦ δανείου τούτου.

Εἰς τὰς ἐκτάκτους ἀποσβέσεις παρατηρεῖται ὡς ὑπερσείας κατὰ δρ. 303.590.000, ἐξηγουμένη α') λόγῳ τῆς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο διαθέσεως συμφώνως τῷ Πρωτοκόλλῳ τῆς Γενεῦης δραχμῶν 300 ἑκατ. ἐναντι 200 ἑκατ. τῆς τοῦ 1929—30 δι' ἀπόσβεσιν τῶν πρὸς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν ὑφαιλῶν, ὡς ἐπίσης καὶ δρ. 18.390.000 ἐπὶ πλέον διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, β') λόγῳ τῆς διαθέσεως δρ. 165.200.000 δι' ἐκτακτὸν ἀπόσβεσιν τῶν πρὸς τὰς αὐτὰς Τραπεζὰς ὑφαιλῶν ἐκ τοῦ κέρδους τῶν μεταλλίων κεφαλαίων, καὶ γ') λόγῳ τῆς ἀναγραφῆς πιστώσεως δρ. 20 ἑκ. διὰ πληρωμῆς τῆς πρὸς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν ὑφαιλῆς τοῦ Δημοσίου σύμφωνα μὲ τὴν σχετικὴν σύμβασιν.

Τέλος σημειοῦται ὅτι ἡ κατὰ κεφαλὴν ἐπιβάρυνσις τοῦ δημοσίου κεφαλαίου τοῦ Δημοσίου Χρέους ἀνέρχεται εἰς δρ. 591 κατὰ δρ. 6.138, ἡ ἐπιβάρυνσις δὲ ἐκ τῆς διὰ τὸ 1930—31 ὑπερσείας τοῦ Δημοσίου Χρέους ἀνέρχεται εἰς δρ. 591 κατὰ κεφαλὴν.

Ἡ ἀνυπερσείας τῶν διατιθεμένων κατὰ τὸ 1930—31 δι' ὑπερσείαν Δημοσίου Χρέους καὶ λοιπὰς ὑποχρεώσεις πιστώσεων ἔχει ὡς ἑξῆς :

διὰ τόκους	Δρ. 1.813.941.463
διὰ τακτικὰ χρεωλύσια	Δρ. 729.526.901
δι' ἐκτάκτους ἀποσβέσεις	» 557.714.345
Σύνολον ἀποσβέσεων	» 1.287.241.246
	» 3.101.182.709
Λοιπὰ ὑποχρεώσεις :	
συμπλήρωσις ὑπερσείας δανείου ἀνταλλαξίμων	Δρ. 390.000.000
συνδρομὴ εἰς Σ. Ε. Κ.	» 180.000.000
διαφορὰ ἄλλα ἔξοδα καὶ ὑποχρεώσεις	» 54.477.300
σύνολον ὑποχρεώσεων	» 624.477.300
	» 3.725.660.009

Λοιπὰ δαπάναι.

Συντάξεις

Διὰ τὰς συντάξεις ἀναγράφονται αἱ αἰτούμεναι πιστώσεις ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἰσχυροῦς νομοθεσίας συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς αὐξήσεως ἥτις ἐδόθη ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἔτους 1929—30. Κατὰ τὸ ἔτος 1930—31 αἱ πιστώσεις διὰ πληρωμῆς συντάξεων ἀνέρχονται εἰς δρ. 579.224.861, ἐξ ὧν διὰ θύματα πολέμου δρ. 223.000.000. Ἐναντι τούτων ὁ Προϋπολογισμὸς 1929—30 ἀνέγραφε πιστώσεις 523.174.169. Ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι αἱ πιστώσεις τοῦ 1929—30 θὰ συμπληρωθῶσι διὰ 40 ἑκατομ. ἀπαιτούμενων διὰ τὴν πληρωμὴν τῆς αὐξήσεως τῶν συντάξεων κατὰ τὸ 1929—30, αἱ πιστώσεις τοῦ ἔτους τούτου ἀναβιβάζονται εἰς δρ. 563.174.169, ἥτοι ὁ Προϋπολογισμὸς τοῦ 1930—31 περιλαμβάνει ἐπὶ πλέον πιστώσεις κατὰ δρ. 16.050.692. Κατὰ τὸ 1930—31 πρόκειται ἐπίσης νὰ διατεθῇ ποσὸν 40 ἑκατ. πρὸς αὐξήσιν εἰσέτι τῶν συντάξεων. Πρέπει ὅμως νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ Προϋπολογισμὸς τοῦ 1930—31 βαρύνεται καὶ μὲ ποσὸν δρ. 11.300.000 διὰ πληρωμῆς εἰς τοὺς δυνάμει τοῦ νόμου περὶ ἐθελουσίας ἐξόδου ἐξεληλυθόντας ἀξιωματικούς στρατοῦ, ναυτικοῦ, καὶ χωροφυλακῆς τῶν παρὰ τῶν οἰκείων μετοχικῶν ταμείων καταβαλλομένων αὐτοῖς μερισμάτων, ὧν τὸ βάρος ἐπὶ 12ετίαν ἀνέλαβε τὸ Δημόσιον Ταμεῖον, ἐκτὸς τῆς ὑποχρεώσεως ἣν ἀνέλαβεν ἐπίσης τὸ Δημόσιον διὰ τὴν καταβολὴν εἰς τοὺς αὐτοὺς ἀξιωματικούς βοηθήματος ἴσου πρὸς 24 ὀργανικούς μισθοὺς.

Δημοσίαν ἀσφάλειαν.

Διὰ τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν ἀναγράφονται ἐν τῷ Προϋπολογισμῷ τοῦ 1930—31 πιστώσεις ἐκ δραχμῶν 450.641.300. Ἐκ τούτων δρ. 332.890.000 ἀφορῶσι τὴν χωροφυλακὴν καὶ δρ. 117.751.300 τὴν ἀστυνομίαν πόλεων. Ἐν σχέσει μὲ τὰς πιστώσεις τοῦ 1929—30 ἡ μὲν χωροφυλακὴ παρουσιάζει μείωσιν δρ. 12.687.900, πλεονάζουμένη κυρίως ἐκ τῆς ἐλαττώσεως τῆς δι' ἀποδογὰς ἀξιωματικῶν πιστώσεως, ἡ δὲ ἀστυνομία πόλεων παρουσιάζει αὐξήσιν δρ. 21.034.400 ἐκ τῆς αὐξήσεως τῆς δι' ἀποδογὰς προσωπικοῦ πιστώσεως λόγῳ τῆς συμπληρώσεως τῶν στελεχῶν τόσον εἰς ἃς πόλεις λειτουργεῖ ὁ Θεσμός ὅσον καὶ διὰ τὴν ἐπίτασιν αὐτοῦ εἰς Θεσσαλονίκην καὶ διὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἀπαιτούμενου ὕλικου.

Δημόσια ἔργα.

Διὰ τὴν κατασκευὴν δημοσίων ἐν γένει ἔργων καὶ τὸ προσωπικὸν τῶν δημοσίων ἔργων ἀναγράφονται πιστώσεις δρ. 320 ἑκατ. ἐναντι δρ. 309 ἑκατ. τοῦ 1929—30, ἥτοι κατὰ δρ. 11 ἑκατ. ἐπὶ πλέον. Διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπισκευὴν ὁδῶν δὲν διατίθενται ἀπ' εἰθέως, ὡς γνωστὸν, πιστώσεις, ἀλλὰ μόνον αἱ κατὰ τὸν νόμον χορηγίαι πρὸς τὸ Ταμεῖον ἐθνικῆς ὁδοποιΐας. Ἐντὸς τοῦ ἔτους 1930—31 προβλέπονται διὰ τὴν αἰτίαν ταύτην δρ. 100 ἑκατ. διὰ χορηγίαν εἰς τὸ Ταμεῖον καὶ δρ. 100 ἑκατ. δι' ἀπόδοσιν ἐκ τοῦ εἰσπραττομένου δεσμοῦ τῆς βελζίνης.

Ἐκπαιδευσις.

Δι' ἔξοδα ἐκπαιδεύσεως ἐν γένει, ἥτοι δημοτικὴν, μέσων, ἀνωτέρων, καὶ ἐπαγγελματικὴν, ὁ Προϋπολογισμὸς περιλαμβάνει πιστώσεις δρ. 687 ἑκατομμυρίων ἐναντι 650 ἑκατομμυρίων τοῦ 1929—30, ἥτοι 37 ἑκατομμύρια ἐπὶ πλέον. Ἡ αὐξήσις αὕτη παρουσιάζεται κατὰ τὸ ὅλον σχεδὸν μέρος αὐτῆς εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας, ὑφαιλούμενη εἰς τὰς τελευταίας γεννομένας ἰδρύσεις καὶ προκατασχολείων καὶ αὐξήσιν εἰς 1.200 τῶν ἐπὶ βαθμῷ εἰσηγητοῦ δημοδιδασκάλων.

Δημοσίαν ὕγεινὴν.

Διὰ τὰς δαπάνας δημοσίας ὑγείας προβλέπονται πιστώσεις ἐκ δρ. 207 ἑκ. ἐναντι 133 ἑκατ. τοῦ 1929—30, ἥτοι ἐπὶ πλέον δρ. 74 ἑκατ. Ἡ ἐπὶ πλέον αὐξήσις ὑφαιλεται εἰς τὴν ἀρξαμένην ἐφαρμογὴν τοῦ ὑγειονομικοῦ προγράμματος τῆς Κυβερνήσεως, ἀπαιτοῦντος διὰ τὸ ἔτος 1930—31 δρ. 35 ἑκατ. Αἱ λοιπὰ αὐξήσεις ἀφορῶσι τὴν λήψιν διαφόρων ἄλλων μέτρων διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς ὑγιεινῆς τῆς χώρας. Οὕτω διατίθενται πιστώσεις ἐπὶ πλέον τοῦ 1929—30 δρ. 22 ἑκατ. διὰ τὴν καταπολέμησιν τῆς ἐλονοσίας, δρ. 4 ἑκ. δι' ἐπιχορήγησιν τοῦ Δημοσίου δι' ἔδρασαν σανατορίων καὶ δρ. 7 ἑκατ. δι' ἔξοδα τῆς εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς ὕγιεινῆς ὑπαχθισομένης ὑγειονομικῆς ὑπερσείας τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων.

Πολεμικὸν ὕλικόν.

Διὰ τὴν προμήθειαν πολεμικοῦ ὕλικου τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ ὁ Προϋπολογισμὸς τοῦ 1930—31 ἀναγράφει πιστώσεις διὰ μὲν τὸν στρατὸν 204 ἑκατ., διὰ δὲ τὸ ναυτικὸν 90 ἑκατ., ἥτοι ἐν συνόλῳ 294 ἑκατ. ἐναντι 260 ἑκατ. τοῦ 1929—30. Εἰς τὰ τακτικὰ ἔξοδα ἀμφοτέρων τῶν πολεμικῶν ὑπουργείων δὲν παρουσιάζονται ἐν συνόλῳ ἐπὶ πλέον αὐξήσεις. Αἱ πιστώσεις δ' ἀμισθοῦς ἀξιωματικῶν ἐμφανίζονται εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ 1930—31 ἡλαττωμένοι κατὰ 7 ἑκατ. εἰς τὸν ναυτικὸν καὶ κατὰ 12 ἑκατ. εἰς τὸν στρατὸν, συνεπεία τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου περὶ ἐθελουσίας ἐξόδου.

Προσφυγικὰ δαπάναι.

Διὰ δαπάνας ἐν γένει στεγάσεως, περιθάλψεως καὶ ἀποκαταστάσεως προσφύγων διατίθενται πιστώσεις :

διὰ περίθαλψιν	δραχ. 4 ἑκατ.
διὰ στέγασιν	» 58 »
δι' ἀποκατάστασιν ἀγροτικὴν ἐνεργουμένην διὰ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας	» 25 »
	» 87 »

Αἱ διὰ τὴν ὑγειονομικὴν περίθαλψιν τῶν προσφύγων πιστώσεις ὑπολογιζόμεναι εἰς δραχ. 20,5 ἑκατομ. περιλαμβάνονται εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τῶν ἐξόδων τοῦ Ὑπουργείου Ὑγιεινῆς.

Ἀποδογὰς προσωπικοῦ

Ὁ Προϋπολογισμὸς τοῦ 1930—31 ἀναγράφει πιστώσεις δι' ἀποδογὰς τακτικοῦ προσωπικοῦ ποσὸν δρ. 2.634 ἑκατ. ἀντιθέμενον ἐν τῷ κατωτέρῳ πίνακι. Ἐκ τοῦ πίνακος τούτου προκύπτει ὅτι δι' ἀποδογὰς προσωπικοῦ κατὰ τὸ 1930—31 θὰ ἀπαιτηθῶσι πλέον τῶν πιστώσεων τοῦ 1929—30 δραχ. 267 ἑκατομμύρια. Ἡ πλέον αὕτη δαπάνη ὑφαιλεται κυρίως εἰς τὰς ἐντὸς τοῦ 1929—30 γεννομένας εὐνοϊκωτέρας διαβαθμίσεις τοῦ προσωπικοῦ ἐνίων ὑπηρεσιῶν, ἀνερχομένη εἰς δραχ. 55 ἑκατ. καὶ εἰς τὴν αὐξήσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν καὶ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ προσωπικοῦ τῶν ὑπηρεσιῶν Γεωργίας καὶ Ὑγιεινῆς λόγῳ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ γεωργικοῦ καὶ ὑγειονομικοῦ προγράμματος τῆς Κυβερνήσεως.

Πιστώσεις δι' αποδοχὰς τακτικοῦ προσωπικοῦ.

Ἰ. π. η. ρ. ε. σ. ί. α	Πιστώσεις 1930—31	Πιστώσεις 1929—30
Νομοθετικὰ Σώματα	8,357,528	6,475,047
Ἰπουργεῖον Οἰκονομικῶν	230,676,350	214,931,350
» Ἐξωτερικῶν	58,119,200	58,029,000
» Δικαιοσύνης	170,793,600	159,042,320
» Ἐσωτερικῶν	26,510,000	25,555,000
» Συγκοινωνίας	2,864,700	3,033,000
» Παιδείας	15,016,600	13,678,620
» Ἐθνικῆς Οἰκονομίας	17,523,000	16,591,000
» Γεωργίας	74,800,000	59,100,000
» Ὑγιεινῆς	30,715,000	25,694,300
» Προνοίας	6,975,000	6,540,000
» Ναυτικῶν	3,555,000	3,230,000
Δημόσια ἔργα	38,538,800	32,338,600
Σιδηρόδρομοι	6,368,000	4,700,000
Τ. Τ. Τ.	254,603,500	235,218,500
Ἐκπαίδευσις	636,437,250	606,479,700
	1,581,853,528	1,470,636,437
Ἀξιωματικοὶ χωροφυλακῆς	58,000,000	66,700,000
Ὀπλῖται κλπ. χωροφυλακῆς	221,600,000	212,500,000
Ἀστυντορικὴ ὑπηρεσία	1,170,000	900,000
	280,770,000	280,100,000
Ἀστυνομία πόλεων	88,350,000	82,800,000
Ὁργανωτικὴ ἀποστολὴ	1,701,300	1,368,300
	90,051,300	84,168,300
Ἀξιωματικοὶ Π. Ναυτικοῦ	325,000,000	337,000,000
Ἰπαξιωματικοὶ καὶ ὑπλῖται ξηρᾶς	35,000,000	35,000,000
Γαλλικὴ ἀποστολὴ	6,000,000	6,000,000
	366,000,000	378,000,000
Ἀξιωματικοὶ Π. Ναυτικοῦ	51,180,000	59,400,000
Ἀξιωματικοὶ Ἐμπ. Ναυτικοῦ	6,334,000	5,980,000
Ἰπαξιωματικοὶ καὶ ναῦται Π. Ν.	72,700,000	63,000,000
Ἰπαξιωματικοὶ καὶ ναῦται Ἐ. Ν.	4,730,000	4,215,000
Ἰπηρεσία Φάρων	15,050,000	14,836,000
Βρετανικὴ ἀποστολὴ	5,506,000	7,606,750
	155,500,000	155,037,750
Βελτίωσις ἀποδοχῶν	160,000,000	—
Γενικὸν Σύνολον	2,634,174,828	2,367,942,487

Πιστώσεις δι' αποδοχὰς ἐκτάκτου καὶ ἡμερομισθίου προσωπικοῦ.

	Πιστώσεις 1930—1931	Πιστώσεις 1929—1930
Νομοθετικὰ Σώματα	620,000	555,000
Ἰπουργεῖον Οἰκονομικῶν	938,000	1,188,000
» Ἐξωτερικῶν	3,804,603	3,671,639
» Δικαιοσύνης	1,196,000	1,011,000
» Ἐσωτερικῶν	131,900	162,900
» Συγκοινωνίας Δημ. Ἔργα	12,921,000	11,595,000
» » Τ.Τ.Τ.	4,288,360	3,730,960
» » Σιδηρόδρομοι	4,459,000	3,607,000
» » λοιπαὶ ὑπηρεσίαι	190,000	205,000
» Ἐθνικῆς Οἰκονομίας	1,714,800	3,775,175
» Γεωργίας	20,610,000	8,920,000
» Ὑγιεινῆς	11,606,000	10,256,000
» Προνοίας	4,006,000	3,506,000
» Στρατιωτικῶν	19,000,000	19,000,000
» Ναυτικῶν	10,791,000	10,397,300
Ἐκπαίδευσις	420,000	420,000
	96,696,663	82,000,974

Ποσὸτὸν δαπανῶν.

Ἐξεταζόμενος ὁ προϋπολογισμὸς τῶν ἐξόδων ὡς πρὸς τὴν ἀναλογίαν ἣν παρουσιάζουν αἱ διάφοροι δαπάναι ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἔσοδα, ἐμφανίζει τὴν κάτωθι εἰκόνα.

Ἔσοδα μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ προϊόντος ἐκ τοῦ δανείου ἀπαλλοτριώσεως καὶ ἐκ τοῦ δανείου πρὸς πληρωμὴν καθυστερημάτων τοῦ Προϋπολογισμοῦ (10,534 ἐκ.—125 ἐκ.) **10,409 ἐκ.τ.**

Ἔξοδα μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς πληρωμῆς ἀποζημιώσεων δι' ἀπαλλοτριώσεων ἀγροτικῶν κτημάτων καὶ ἀπαλλοτριώσεων κτημάτων ἀλλοδαπῶν ὑπηρεσιῶν, δι' ἃς προβλέπεται ἴσου ποσῶ ἔσοδον ἐκ τοῦ προϊόντος τῶν ἄνω δανείων (10,525 ἐκ.—125 ἐκ.) **10,400 »**

Τὸ ὑπόλοιπον τοῦτο τῶν δραχ. 10.400 ἐκ.τ. συγκρινόμενον ὡς πρὸς τὸ ἄνω σύνολον τῶν ἐσόδων μᾶς δίδει τὰ κάτωθι κατὰ δαπάνην ποσοστά :

Τόχοι δημοσίου χρέους	17,42 ο)ο
Τακτικὰ χρεωλύσια	7,01 ο)ο
Διάφορα ἄλλα ἔξοδα καὶ ὑποχρεώσεις δημοσίου χρέους	0,52 ο)ο
Ἐκτακτοὶ ἀποσβέσεις	5,36 ο)ο
Συμπλήρωσις ὑπηρεσίας δανείου ἀνταλλαξίμων	3,74 ο)ο
Συνδρομὴ εἰς Σ.Ε.Κ.	1,73 ο)ο
Συντάξεις σὺν τῇ προβλεπομένῃ βελτιώσει τῶν 40 ἐκ.τ.	5,93 ο)ο
Τακτικαὶ δαπάναι στρατοῦ	9,75 ο)ο
» » ναυτικοῦ	3,61 ο)ο
Ἐκτακτοὶ προμήθειαι στρατοῦ	1,96 ο)ο
» » ναυτικοῦ	0,86 ο)ο
	16,18 ο)ο
Δημόσια ἀσφάλεια	4,32 ο)ο
» ὑγεία	2, ο)ο
Δημόσια ἔργα	3,07 ο)ο
Ἐκπαίδευσις ἐν γένει	6,60 ο)ο
Μονοπώλια	1,34 ο)ο
Τ. Τ. Τ.	3,30 ο)ο
Περίθαλψις καὶ ἐγκατάστασις προσφύγων, ἀστική καὶ ἀγροτική	1,12 ο)ο
Ἀποθεματικόν	3,84 ο)ο
Δαπάναι λοιπῆς διοικήσεως	16,52 ο)ο

100

Εἰς τὰ ἀνωτέρω ἔξοδα περιλαμβάνονται καὶ οἱ μισθοὶ τοῦ προσωπικοῦ τῶν συναφῶν ὑπηρεσιῶν.
Ἄν ἀποχωρίσωμεν τὰς δαπάνας διὰ μισθολόγιον ἀνεργημένων εἰς 2,634 ἐκ.τ. διὰ τακτικὸν προσωπικὸν (συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ μισθοῦ τῶν ὑπλῖτων) καὶ 96 ἐκ.τ. δι' ἐκτακτὸν καὶ ἡμερομισθίων τοιοῦτο, παρατηροῦμεν ὅτι ἡ δαπάνη διὰ μισθολόγιον ἀπορροφᾷ τὰ 25,30 ο)ο διὰ τὸ τακτικὸν προσωπικὸν καὶ τὰ 0,92 ο)ο διὰ τὸ λοιπὸν προσωπικόν, ἥτοι ἐν ὅλῳ τὰ 26,22 ο)ο τῶν καθαρῶν ἐσόδων.

Ἐξησφαλισμένον τὸ ἰσοζύγιον.

Ποία ἡ χαραχθεῖσα πολιτική.

Ἀλλὰ πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἐπαχθεστέρα ἀκόμη καθίσταται ἡ φο. ολογία παρ' ἡμῖν καὶ ἐκ τῆς συσσώρευ-
σεως παλαιῶν φθρών, τῶν ὑποίων ἢ βραδεῖα βαβαίωσις καὶ ἡ βραδυτέρα εἰσπραξις εἶναι ἰδιαίτερος ἐνοχλητικὴ διὰ
τοῦς φο. ολογουμένους, οἵτινες φυσικὸν εἶναι νὰ διχάζονται δυσθύμως πρὸς τὴν ἀπότισιν πεπολατισμένων χρεῶν καὶ

Journal of Management Education 36(7) 809-826

διὰ λόγους ηλαττωμένης πολλάκις περιουσιακής καταστάσεως καὶ διὰ λόγους ψυχολογικούς. Πρὸ τῆς καταστάσεως ταύτης εὐραθείσα ὅταν ἀνέλαβε τὴν ἀρχὴν ἡ Κυβέρνησις, ἀπ' ἐνὸς μὲν ὑπεσχέθη—καὶ ἐτήρησεν εὐλαβῶς τὴν ὑποσχέσιν της—να μὴ αὐξήσῃ τὸ ὑπάρχον φορολογικὸν βᾶρος, ἀπ' ἑτέρου δέ, χωρὶς νὰ ἐκτεθῇ εἰς ὑποσχέσεις περὶ φορολογικῶν ἀνακουφίσεων, ἐπελήφθη τῆς μελέτης τῶν μέτρων ἐκείνων τὰ ὅποια θὰ ἡδύνατο νὰ καταστήσῃσι ἐλαφρότερον τὸ ἐκ τῆς φορολογίας βᾶρος.

Ὡς ἐνδεδειγμένα πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τούτου μέτρα, ὡς μέτρα δυνάμενα νὰ ἐφαρμοσθῶσιν ὑπὸ τὰς παρούσας συνθήκας, ἐθεωρήσαμεν α') τὴν γενναίαν ἐλάττωσιν τῶν παλαιῶν χρεῶν καὶ τὴν κατὰ δόσεις πληρωμὴν αὐτῶν, β') τὴν ἐπιεικῆ καὶ ταχεῖαν ἐγκαθάρσιν τῶν φορολογικῶν ἐκκρεμοτήτων τοῦ παρελθόντος, γ') τὴν δικαιοτέραν βεβαίωσιν ἐν τῇ ἀμέσῳ φορολογίᾳ, δ') τὴν ἡπιωτέραν εἰσπράξιν, ε') τὴν βαθμιαίαν μείωσιν τῶν βαρυτέρων ποσοστῶν τῆς ἀμέσου φορολογίας, καὶ δ) μέτρον θὰ ἐπ' ἔργον ἡ ἀντοχὴ τοῦ Προϋπολογισμοῦ. Τὴν ἐφαρμογὴν τῶν μέτρων τούτων ἐπιδιώκοντες, προέβημεν ἤδη κατὰ τὴν παρελθούσαν σύνθετον τῆς Βουλῆς εἰς γενναίας ἐκπτώσεις καὶ εἰς ἄλλας διευκολύνσεις ἐπὶ τῶν παλαιῶν φόρων, τὰς ὁποίας γνωρίζει ἡ Βουλὴ.

Ἀλλὰ θεωροῦντες ὅτι, ἐκτὸς τῶν μειώσεων καὶ τῶν εὐκολιών περὶ τὴν πληρωμὴν τῶν ὀφειλομένων, ἔπρεπε καὶ ἄλλὰ μέτρα νὰ λάβωμεν διὰ τὴν ἐγκαθάρσιν τῶν παλαιῶν χρεῶν, προέβημεν εἰς σειρὰν μέτρων διὰ τὴν ταχεῖαν καὶ ἐπιεικῆ ἐγκαθάρσιν τῶν ἐν τῷ σταδίῳ τοῦ ἐλέγχου παλαιῶν φορολογικῶν ὑποθέσεων. Οὕτω, προκειμένου δι' ὅλας τὰς κατηγορίας φόρων καθαρῶν προσόδων, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ συνθετικοῦ, τῶν μέχρι καὶ τῆς τοῦ 1925—26 χρήσεων, διετάξαμεν νὰ θεωρηθῇ ἀληθὴς ἡ δέλωσις τῶν φορολογουμένων, ἐπ' ὅσον ἡ ὑπὸ τοῦ φόρου ἐκτίμησις δὲν συνεπάγεται διαφορὰν φόρου κατὰ 30 ο)ο τοῦλάχιστον ἀνωτέρου καὶ τοῦλάχιστον πέντε χιλιάδων δραχμῶν, νὰ μὴ γίνῃ δέκασις ἐλαττωσὶς κατὰ τῶν ὑποβαλλόντων ἀρνητικὰς δηλώσεις ἢ καὶ μὴ ὑποβαλλόντων καθόλου ταύτας, ἐπ' ὅσον πρόκειται περὶ ἐλαττωσὶς κατὰ τῶν ὑποβαλλόντων ἀρνητικὰς δηλώσεις ἢ καὶ μὴ ὑποβαλλόντων καθόλου ταύτας, ἐπ' ὅσον πρόκειται περὶ καταβλητέου φόρου μικροτέρων τῶν πέντε χιλιάδων δραχμῶν. Ἐπὶ φόρων κληρονομικῶν, πτωτικῶν, δωρεῶν, γενομένων καταβλητέου φόρου μικροτέρων τῶν πέντε χιλιάδων δραχμῶν ἀνὰ κληρονόμον ἢ δωροδοχόν. Τὸ αὐτὸ διετάξαμεν καὶ προκειμένου περὶ τοῦ καταργηθέντος φόρου υπερτιμῆματος μετὰ τὴν πρόσθετον εὐεργετικὴν διάταξιν ὅτι δὲν ἐπιτρέπομεν ἀμφισβήτησιν τοῦ ἀναγραφομένου ἐν τῷ συμβολαίῳ τιμήματος πρὸς μόνον ἐπ' ὅσον ὁ φόρος πεισθῇ ἐκ μηνύσεως ἢ ἄλλων ἐγγράφων στοιχείων ὅτι ἀπεκρίβη φόρος 30 ο)ο ἢ τοῦλάχιστον χιλίων δραχμῶν. Ἀκόμη ἐπεικέστερα διὰ τοὺς φορολογουμένους εἶναι ἡ διάταξις διὰ τὸν καταργηθέντα φόρον τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς τοῦ νόμου 2347. Ἐνομίσμεν ὅτι ἔπρεπε νὰ πούσῃ ἡ σύνταξις, ὡς καὶ ἡ ὑποτιμολόγησις τῶν σχετικῶν πινάκων, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν ὅτι δικαίως ἦτοιν δυσφορήσει οἱ ἀγροτικαὶ πληθυσμοὶ διὰ τὴν μετὰ πάρεδον τῶσαν ἐτῶν βεβαίωσιν φόρων. Πρακτικὰς ἀποφάσεις ἐλάβομεν διὰ τὸν φόρον αἰγοπροβάτων καὶ χοίρων, διατάξαντες α') νὰ θεωρηθῶσιν ἄνευ ἐλέγχου περιουσιῶν ὅλας αἱ φορολογικαὶ ἐκκρεμότητες τῶν παρελθόντων ἐτῶν, β') νὰ θεωρηθῶσι βᾶσιμοι αἱ ἐνστάσεις διὰ τὰς παλαιὰς χρήσεις μέχρι καὶ τῆς τοῦ 1927—28 συμπεριλαμβανομένης καὶ νὰ συνταχθῇ σχετικὸν πρωτόκολλον ἐκπτώσεως ἐπ' ὅσον ὁ ἀμφισβητούμενος φόρος δὲν υπερβαίνει τὰς χιλίας δραχμάς.

Ἐκδίδοντες τὰς διαταγὰς ταύτας, κίριαι βουλευταὶ, ἐνηργήσαμεν ἵσως εἰς τῆς σφαίρας τῆς διοικητικῆς ἡμῶν ἀρμοδιότητος, διότι ἰσοδυναμοῦσιν αἱ πλείους ἐκ τῶν διαταγῶν τούτων πρὸς ἀπαιτήσιν ἢ μείωσιν φόρων κατὰ νόμον ὀφειλομένων. Ἀλλ' εἶναι κατὰ τὴν ἀντίληψιν ἡμῶν τὸσον ἐπιτακτικὴ ἡ ἀνάγκη τῆς ταχείας καὶ ἐπιεικοῦς διεκπεραιώσεως τῶν παλαιῶν φορολογικῶν ὑποθέσεων, εἴτε τὸσον πρόδηλον τὸ συμφέρον τοῦ τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν φορολογουμένων νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν ὑγιᾶ δημοσιονομικὴν ἀρχὴν τῆς κατελληλότητος τῆς πληρωμῆς τοῦ φόρου, ὥστε δὲν ἤελθσαμεν νὰ ἀφῆσωμεν νὰ παρέλθουν ἄπρακτοι οἱ μῆνες οἱ ὅποιοι θὰ ἐμεσολάβουν μέχρι τοῦ ἀνοίγματος τῆς Βουλῆς καὶ τῆς ψηφίσεως σχετικῶν νόμων ὑπὸ ἀμφοτέρων τῶν νομοθετικῶν σωμάτων. Ἐλπίζομεν δὲ ὅτι ἡ Βουλὴ, ἐκτιμῶσα τοὺς λόγους τούτους, θὰ συγχωρήσῃ τὴν προεξόφλησιν τῆς συγκεκριμένης τῆς καὶ θὰ νομιμοποιήσῃ τὴν γενομένην ἐνέργειαν, περιβάλλουσα διὰ τῆς ψήφου τῆς τὸ σχετικὸν νομοσχέδιον. Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν ἐκκρεμοτήτων τούτων τῶν εὐρισκόμενων εἰς τὰ στάδια τοῦ ἐλέγχου, ἐμενιμήσαμεν καὶ περὶ τῆς διεκπεραιώσεως τῶν ἐκκρεμῶν ὑποθέσεων εἰς τὰ δικαστήρια τῶν φορολογικῶν παροβάσεων καὶ τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον, παρασχόντες μὲν διαφόρους ἐκπτώσεις εἰς τοὺς παραιτούμενους τῶν ἐνδίκων μέσων διὰ τῶν γνωστῶν νομοσχεδίων τῆς παρελθούσης συνόδου, ἐπιδιώξαντες δὲ ἤδη συνταγῶν ἀν' ἐκδίκασιν ὅλων ἐν γένει τῶν ὑποθέσεων. Τὰ ἀποτελέσματα τῶν μέτρων τούτων ἐμφανίζονται λίαν ἱκανοποιητικὰ. Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἡ βεβαίωσις τῶν παλαιῶν φόρων ὡς πρὸς τὸ α' στάδιον αὐτῆς νὰ πλησιάζῃ πρὸς τὸν τεματισμὸν τοῦ καὶ ὑπὸ τοῦς ἐπιεικτερότερας διὰ τοὺς φορολογουμένους ὅρους. Τὸ δικαστήριον τῶν φορολογικῶν παροβάσεων ὕψωσεν ἤδη λευκὴν σημαίαν, ἐκδικάσας πᾶσας τὰς τρεχούσας καὶ ὑπερχιλιάδας ἐκκρεμῶν, τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον, ἐκδικάζον ἀκασιὰς τοῦλάχιστον κατὰ μῆνα παλαιὰς, ἐκτὸς τῶν τρεχουσῶν, θὰ εὐρίσκειται ἐπίσης ἐν πλήρει ἐνημερότητι περὶ τὸ τέλος τοῦ τρέχοντος οικονομικοῦ ἔτους. Οὐχ ἥσσον ἐπ' ἀνάγκας νομίζομεν νὰ ἐπιφέρωμεν τροποποιήσεις εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ δικαστηρίου φορολογικῶν παροβάσεων, ἰδίᾳ δὲ νὰ καταργήσωμεν τὴν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἀναθέσειν τῶν ἀποφάσεων του, ἀναθέτοντες αὐτὴν εἰς τὸ Νομικὸν Συμβούλιον.

Παραλλήλως πρὸς τὰ ἀνωτέρω ἐπιδιώξαμεν τὴν καλυτέραν βεβαίωσιν τῶν τρεχόντων φόρων διὰ τοῦ νόμου περὶ δικαστικῆς βεβαίωσης τῶν φόρων, ὁ ὅποιος, χωρὶς νὰ μετεβάλλῃ κατὰ βάσιν τὸ σύστημα, εἰσέγαγε μεταρρυθμίσεις καὶ τροποποιήσεις προσωρινὰς νὰ βελτιώσωσιν κατὰ πολὺ τὴν ὑπάρχουσαν κατάστασιν καὶ ἐλπίζομεν διὰ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῶν νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ παύσις τῶν αὐθαρεσιῶν, ἡ ἐλάττωσις τῆς ἀφορμῆς, πρὸς τὴν ἐξάλειψιν τῶν ἐκκρεμοτήτων, καὶ ἐν γένει ἡ βεβαίωσις τῶν φόρων κατὰ τὸ πρῶτον στάδιον καὶ ἡ τρέπον λογικὴν, δικαίαν, καὶ σύνθετον.

Ὡς πρὸς τὴν εἰσπράξιν τῶν φόρων, ἐνδεδειγμένην ἐνομίσσαμεν τὴν ἐφαρμογὴν ἡπιωτέρου τρόπου, πρὸς τὴν ὑπὸ τῶν Τραπεζῶν ἀκολουθοῦμένην τακτικὴν. Οὕτω διετάξαμεν νὰ γίνωνται δεκταὶ αἱ τιμηματικαὶ καταβολαὶ ἀνεξαιρέτως, νὰ γίνονται οἱ προσκλήσεις καὶ ἡ ἐποχὴν τῆς συγκομιδῆς, ἀλλὰ νὰ μὴ γίνονται ἀνοχαστικαί ἐκτελέσεις παρὰ ἐν ἐσχάτῃ ἀνάγκῃ καὶ μόνον κατὰ προφανῶς δυστροποῦντος ὀφειλῆτος, καὶ ἐν γένει νὰ ἔχουν πρὸς ὀφθαλμὸν τὰ ταμειακά ὅργανα καὶ δὲν θὰ εἴχῃ καμμία ἐπιεικὴς τοιαυτὴ ἐμφανίζουσα τὸ Δημόσιον ὡς σκληρὸν πιστωτήν, ἐπιμένοντα νὰ εἰσπράξῃ παρὰ τὴν προφανῆ ζημίαν τοῦ ὀφειλῆτος καὶ ἀρνούμενον νὰ δώσῃ ἀναστολὴν στηριζομένην εἰς βασιμὸς λόγους. Τὸ μέτρον ἄλλως τε τοῦτο τῆς ἀναστολῆς εὐρέως ἐφημερίσθη καὶ ὑπὸ τοῦ Κέντρου εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις καὶ ἂν ἡδυνάμεθα νὰ εὐκολύνωμεν τὸν ὀφειλῆτην ἄνευ ζημίας τοῦ Δημοσίου. Τὰ μέτρα τούτα, κύριοι βουλευταὶ, χωρὶς νὰ καθυστερήσωσι τὰς εἰσπράξεις, χωρὶς νὰ ζημιώσωσι τὸ Δημόσιον, κατέσχεσαν τὴν εἰσπράξιν τῶν φόρων ἡ-

τον ἐπαχθῇ καὶ συνάτειναν νὰ μὴ ἀκούωνται πλέον αἱ τόσον συχνὰ ἐν τῷ παρελθόντι διαμαρτυρίαι τῶν φορολογουμένων. Ἀλλ' ἐπιθυμοῦντες ἡπιωτέραν εἶναι νὰ καταστήσωμεν τὴν εἰσπράξιν θὰ ὑποβάλλωμεν νομοσχέδιον διὰ τοῦ ὁποίου ἐκτὸς τῶν ἄλλων τροποποιήσεων περιορίζομεν καὶ τὰ πρόσθετα τέλη διὰ τὴν ὑπερημερίαν καὶ τὸν τόκον σημαντικῶς αὐτά.

Μειώσεις τρεχόντων φόρων.

Ὡς πρὸς τὰς μειώσεις τῶν τρεχόντων φόρων, εἶπον ἤδη ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν ἠθέλησε νὰ ἐκτεθῇ εἰς ὑποσχέσεις, ἔχει ὅμως ἔκτοτε ὑπ' ὄψει τῆς νὰ προβῇ εἰς βαθμιαίας μειώσεις, εἰς τὰς μειώσεις ἐκείνας τὰς ὁποίας θὰ ἐπέτρεπον ἑκάστοτε ἡ ἀντοχὴ τοῦ Προϋπολογισμοῦ. Καὶ τὸ πρόγραμμα τοῦτο ἐκτελοῦντες προέβημεν διὰ μὲν τὸ τρέχον οικονομικὸν ἔτος εἰς τὰς μειώσεις 20 ο)ο τοῦ συνθετικοῦ φόρου καὶ 20 ο)ο τοῦ φόρου ἐπιτηδεύματος, εὐθὺς δὲ ὡς ἐπιστοποιήθῃ καλυτέρα ἀπόδοσις τῶν φόρων, ἐσκέχθημεν κατὰ πρῶτον λόγον εἰς ποίας νέας φορολογικὰς μειώσεις ἡδυνάμεθα νὰ προβῶμεν.

Οὕτω διὰ τοῦ νομοσχεδίου τὸ ὅποion ὑποβάλλομεν α') ἐπαναλαμβάνομεν καὶ καθιστῶμεν πλέον ὀριστικήν τὴν μείωσιν κατὰ 20 ο)ο τοῦ συνθετικοῦ φόρου καὶ τοῦ φόρου ἐπιτηδεύματος, δι' ἑτέρου δὲ νομοσχεδίου, τὸ ὅποion παρασκευάζομεν, ἐλπίζομεν εἶναι χωρὶς περαιτέρω ἐλάττωσιν τῆς ἀπόδοσεως τῶν φόρων τούτων θὰ ἐλαφρύνωμεν οὐσιαστικῶς ἀκόμη περισσότερο τὸ ὑπάρχον βᾶρος, β') μειοῦμεν κατὰ 20 ο)ο τὸν φόρον οἰκοδομῶν, αἱ ὁποῖαι βαρέως πράγματι ἐφορολογουνοῦντο, γ') μειοῦμεν κατὰ 20 ο)ο τὸν φορολογητὴν, ἐπιδιώκοντες νὰ ἀνακουφίσωμεν τὸν ὀφειλῆτην, εἰς τὸν ὅποion κυρίως ἐπιπίπτει ὁ φόρος αὐτός διὰ τῆς αὐξήσεως τοῦ τόκου, δ') μειοῦμεν κατὰ 20 ο)ο τὸν φόρον αἰγοπροβάτων καὶ χοίρων, ἵνα ἀνακουφίσωμεν κατὰ τι τὴν κτηνοτροφίαν, πληρεῖσαν ἐσχάτως ἀλλ' ἀνερρωνύσαν ταχέως, ε') ἀναστέλλομεν ἐπὶ μίαν διετίαν τὸν φόρον τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ νὰ δώσωμεν μίαν ἀκόμη ἐνίσχυσιν εἰς τὸν ἀγρότην καὶ ἰδίᾳ τὸν σιτοκαλλιεργητὴν, ὁ ὅποιος, τόσον ὁ πρόσφυξ ὅσον καὶ ὁ ἐντόπιος, εἶναι κατὰ μεγάλην ἀναλογίαν πρόσφατος ἰδιοκτητὴς τῆς γῆς ἢ καλλιεργεῖ, ἔχει δὲ ἀνάγκην ἀνακουφίσεως, ἵνα δυνήθῃ καὶ τὰ χρεῖα του νὰ πληρώσῃ καὶ διὰ νέου γεωργικοῦ δανείου νὰ ἀποκτήσῃ τὰ ἐφόδια πρὸς ἐντατικώτερον ἐκμετάλλευσιν τῆς γῆς—ἐννοεῖται ὅτι κατὰ τὴν διετίαν ἡ ὁποία θὰ μεσολάβησῃ, θὰ δοθῇ ὁ χρόνος νὰ μελητηρῇ πλήρως ὁ τρόπος τῆς φορολογίας τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς εἴτε διὰ τοῦ φόρου καθαρῶς προσόδου, εἴτε διὰ τῆς στρεμματικῆς φορολογίας,—στ') μειοῦμεν ἀκόμη κατὰ 25 ο)ο τὸν φόρον ἐπὶ τοῦ ἐλαίου, ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐνισχύσωμεν τὸ ἐθνικὸν τοῦτο προϊόν, τὸ ὅποion δὲν εὐρίσκειται τελευταίως εἰς εὐχάριστον θέσιν. Πρέπει ὅμως νὰ σημειώσω ὅτι ὁ τρόπος τῆς κατ' ἴσιν ποσοστὰ φορολογίας ἐν τῇ ἐξαγωγῇ ἀδικεῖ τὴν Μυτιλήνην, ἡ ὁποία κύριον ἔχουσα εἰσόδημα τὸ ἐλαίον καὶ ἐξαγούσα τῆς παραγεμένης ποσότητος πολὺ μεγαλύτερα ἀναλογίαν ἢ αἱ ἄλλαι νῆσοι, πληρεῖσαι κατ' οὐσίαν τὸν ἔργειον τοῦτον φόρον ἐν τῇ ἐξαγωγῇ βαρύτερον ἢ αἱ ἄλλαι νῆσοι. Διὰ τοῦτο σκόπιμον νομίζομεν νὰ ὑποβιβάζωμεν κατὰ τι τὸ ποσοστὸν τῆς φορολογίας ἐλαίου ἐν Μυτιλήνῃ διὰ τροπολογίας τὴν ὁποίαν θὰ ὑποβάλλωμεν κατὰ τὴν α' συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου.

Πολεῖσάμεν ἐπίσης νὰ μειώσωμεν τὸν φόρον τοῦ καπνοῦ ἀλλὰ κατ' ἐπιθυμίαν τῶν καπνοπαραγωγῶν ἀντὶ τῆς μειώσεως ἡ ὁποία ἀμφίβολον εἶναι ἂν θὰ ὠφέλει τοὺς παραγωγὰς προεκβίβῃ δαπάνη 40 ἑκατομμυρίων δι' ἀνέγερσιν καπναποθηκῶν, ὧν ἡ χρησιμοποίησις θὰ εἶναι πολυτιμώτερα τῆς μικρᾶς ἐφετηνῆς μειώσεως, καὶ δαπάνη δέκα ἀκόμη ἑκατομμυρίων διατεθέντων διὰ τὴν ἱδρυσιν ἰνστιτούτου τοῦ καπνοῦ. Οὕτω ἡ φορολογία τοῦ καπνοῦ θὰ μείνῃ ἡ αὐτὴ καὶ διὰ τὸ νέον οικονομικὸν ἔτος. Ἀλλ' ἀπὸ τὸ μεθεπόμενον οικονομικὸν ἔτος 1931—32 θὰ μειωθῇ ἡ φορολογία οὐ μόνον εἰς 14 ο)ο ἀπὸ 16 ο)ο ἀλλὰ καὶ περισσότερον ἀκόμη, ἐπ' ὅσον ἐπιτρέπει τοῦτο ἡ ἀντοχὴ τοῦ Προϋπολογισμοῦ, διότι πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως εἶναι νὰ μείωσῃ τὴν φορολογίαν τοῦ καπνοῦ διαδοχικῶς κατὰ τὸ 1)3 τοῦλάχιστον, ἵνα βοηθῇ τὴν πώλησιν τοῦ πολυτίμου τούτου διὰ τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν προϊόντος. Ἀλλὰ καὶ τὸν φόρον τῶν θεαμάτων τροποποιήσωμεν, ἀναγορίζοντες εἰς αὐτὸς εἶναι βαρὺς. Διὰ τῶν προτεινομένων τροποποιήσεων δίκαιον ἐνομίσσαμεν νὰ διακρίνωμεν τὴν φορολογίαν κατὰ τὰ διάφορα εἶδη τῶν θεαμάτων. Πρέπει ἀκόμη νὰ προσέσωμεν ὅτι δὲν ἐλησμονήσαμεν ἐν ταῖς φορολογικαῖς μειώσεσι τὸ ἔτερον ἐθνικὸν μας προϊόν, τὴν στοφίδα. Ἐλπίζομεν δὲ ὅτι ἡ ἐκτέλεσις τοῦ Προϋπολογισμοῦ θὰ παράσχῃ ἡμῖν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐλαττώσωμεν εἰς τὸ ἥμισυ τὴν πέρυσιν ἐπιβληθεῖσαν οὕτως ἐν τῇ εἰσφορᾷ τοῦ Ἀυτονόμου Σταφιδικοῦ Ὁργανισμοῦ.

Αἱ φορολογικαὶ αὐταὶ μειώσεις, κύριοι βουλευταὶ, στοιχίζουσαι εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν ὑπὲρ τὰ τριακόσια ἑκατομμύρια ἐτησίως, δὲν ἀρκοῦσι βεβαίως διὰ νὰ καταστήσωσιν ἐλαφρὰν τὴν φορολογίαν, ἀλλ' ἀποτελοῦσι σημαντικώτατον βῆμα ἐν τῇ ὁδῷ τῆς βαθμιαίας φορολογικῆς ἀνακουφίσεως. Πρέπει ὅμως νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψει μας ὅτι ἡ τολομία τῆς ἐθνικῆς οικονομίας, ἀρξάμενη ἤδη σήμερον, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ὅλης οἰκονομικῆς κινήσεως τῆς χώρας, βεβαιότερα δὲ μεθ' ἡμῶν πρὸ πάντων ἐκ τῆς ἀνομινομένης αὐξήσεως τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς, καθιστᾷ τοὺς ὑπολειπομένους φόρους ὀλιγώτερον ἐπαχθεῖς. Ἡ βαθμηδὸν ἐπερχομένη αὐξήσις τῆς οικονομικῆς ἀντοχῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ φορολογουμένου ἰσοδυναμεῖ αὐτὴ καὶ αὐτὴν πρὸς φορολογικὴν μείωσιν καὶ ἐπομένως τὸ βᾶρος τὸ φορολογικὸν εἶναι σήμερον κατὰ τι ἡλαττωμένον καὶ ἐκ τοῦ λόγου τούτου.

Ἄλλως τε πρέπει νὰ προσδοκῶμεν εἰς καὶ ἄλλη θὰ δοθῇ εὐκαιρία φορολογικῶν μειώσεων, ὅχι μόνον ἐκ τῆς προϊούσης ἀποδόσεως τῶν φόρων, τῆς ὀφειλομένης εἰς τὴν τόνωσιν τοῦ ἐθνικοῦ εισοδήματος, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἐλαττώσεως εἰς τὸ κατώτατον ὅριον πάσης διαφυγῆς φόρων ἀμέσων ἢ ἐμμέσων. Τὴν ἐλάττωσιν τῆς διαφυγῆς ταύτης ἐπιδιώκομεν, ὥπως ἡδυνήθημεν καλυτέραν μέχρι σήμερον, καὶ θὰ ἐπιδιώκομεν ἀκόμη περισσότερον ἐν τῷ προσεχῇ μέλλοντι. Διότι ὅτι ἡ κυριώτερα πηγὴ διαφυγῆς φόρων εἶναι τὸ λαθρεμπόριον, εἰσηγέθημεν κατὰ τὸν παρελθόντα Φεβρουάριον τὸν γνωστὸν νόμον περὶ ἱδρύσεως ἐδικοῦ τμήματος πρὸς δίωξιν τοῦ λαθρεμπορίου. Ἰδρύσαντες τὸ τμήμα τοῦτο ἐπιδιώκομεν κυρίως τὴν ἀπὸ θαλάσσης περιστολὴν τοῦ ἐνεργουμένου λαθρεμπορίου, γνωστοῦ ὅτι διὰ τὴν ἀπὸ ξηρᾶς μεθόδον ἡμῶν δὲν εἶναι εὐκόλυν νὰ διενεργητὴν σοβαρὸν λαθρεμπόριον λόγῳ τῶν ὑπαρχόντων καὶ εἰς τὰ ὅμορα κράτη βαρύνων δασμῶν, πλην τῆς Ἀλβανίας, διὰ τὴν μεθοριακὴν γομφίαν τῆς ὁποίας ἐλάβομεν εἰδικὰ μέτρα. Διὰ τὴν ἀπὸ θαλάσσης δίωξιν, ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὰ διδάγματα τῆς μέχρι τοῦδε πείρας, δὲν ἐχρησιμοποίησαμεν τορπιλλοβόλα ἢ ἄλλα μικρὰ πολεμικά, ἀλλ' ἐθεωρήσαμεν σκόπιμον νὰ μειώσωμεν ἰδιωτικὰ βενζινοκίνητα ἱστιοφόρα μετὰ πλοίαρχον καὶ πλήρωμα γνωρίζοντας τὴν ὁ γίνωνται καὶ κίνησιν τοῦ λαθρεμπορίου, ἢ οἱ τὰ λαθρεμπορικὰ πλοία, τοὺς πλοίαρχους καὶ τοὺς χειμασθῶσας αὐτῶν, καὶ τοὺς τόπους ἐκφύσεως, οἵτινες ἐπομένως ἦσαν οἱ ἐνδεδειγμένοι διὰ τὴν καταδίωξιν. Ἀπὸ ἐξοπλισάμεν τὰ πλοία ταῦτα διὰ πολυβόλων λαφύρων ἐν τοῦ

*Υπουργείου Στρατιωτικῶν καὶ ἀποποσθήσαμεν ἐρέδρους πόλυβουλίας, ἀσκηθίνιας προηγουμένως, τὰ κατενεύμε-
 νον εἰς τὰς διαφόρους ὑπόπτους θαλασσίας ζώνας. Ἡ καταδιώξις αὐτῇ καὶ ἡ καταδίωξις ὑπὸ εἰδικῶν ἐπίσης ὀργάνων
 τῆς ξηρᾶς, ἔδοκεν ἐντὸς τῶν ὁλίγων μηνῶν οἱ ὅποιοι ἐμεσολάβησαν ἀξίολογα ἀποτελέσματα. Συνελάβομεν μέχρι
 τοῦδε πλοῖα λαθρεμπορίας 10 με ἀφ' ὧντα λαθρεμπορικά ἰδίως σιγροσχάρτου, οἰνοπνεύματος, καπνοῦ, καὶ ζωχά-
 ρεως καὶ με ἀζόνα βρακύνουσα μὲ εισαγωγικὴν δασμὸν 70 ἑκατομμυρίων. Συνελάβομεν ἀκόμη ἐν τῇ θαλάσσει καὶ
 ἀρκέτας δεκάδας λήμβων καὶ ἄλλων δυναμιτιστῶν. Ἀλλ' ἐκτός τῶν συλληφθέντων λαθρεμπορευμάτων, πολλὰ ἄλλα
 ἠμποδίσθησαν ἀσφαλῶς νὰ εἰσιέλωσιν εἰς τὴν χώραν. Ἐν τῇ ξηρᾷ κατέσχουμεν μηχανὴν κοπῆς καπνοῦ, μεγάλας ποσό-
 τητας σιγροσχάρτου καὶ καπνοστεινίας κλοπιμαίας ἢ πλαστοῦς εἰς ἀρκέτας γυλιὰδες.

Τὰ ἀποτελέσματα βεβαίως εἶναι ἐκανοποιητικά καὶ γὰρ ὡς διότι μοῦ δίδεται ἀφορμὴ ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου νὰ ἐκφράσω τὴν εὐχρέσειάν μου εἰς τοὺς διαυθύνοντας τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην. Ἀλλὰ πρέπει νὰ διαβεβαιώσω τὴν Βουλὴν ὅτι δὲν θὰ ἀφήσωμεν νὰ κοιμηθῇ ἐπὶ τῶν θαυμάτων τῆς ἡ ὑπηρεσίας διώξεως λαθρεμπορίου. Τουναντίον εἰμεθα ἀποφασισμένοι καὶ πρὸ τῆς ἀρίστεως τῶν παραγγελλέντων εἰδικῶν καταδιωκτικῶν πλοίων νὰ λάβωμεν καὶ ἄλλα μέτρα διὰ νὰ καταστήσωμεν πλήρως σύστημα διώξεως λαθρεμπορίου καὶ νὰ περιορίσωμεν εἰς τὸ ἐλάχιστον τὴν ἐκ τούτου ζημίαν τοῦ Δημοσίου. Εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν μέτρων τούτων ἐπιτίθεμεν ὅτι θὰ ἔχωμεν πρόθυμον τὴν συνεργασίαν τῶν ἐμπορικῶν ὁργανώσεων, τῶν ὁποίων πρόδηλον εἶναι τὸ συμφέρον ἐν τῇ κατάστασι τῶν ἀθεμιτῶς συναγαγιζομένων τῶν ἐμπόρων λαθρεμπόρων. Δὲν ἔχει νοηθῇ δυσυχῶς μὲχρι τοῦδε ἐπαρκῶς ὅτι ἡ λαθρέμπορος δὲν εἶναι μόνον ἐχθρὸς τοῦ Προϋπολογισμού, δὲν εἶναι μόνον ἐχθρὸς τοῦ ἐντίμου ἐπάδρου, ἀλλ' εἶναι καὶ ἐχθρὸς τοῦ φορολογουμένου λαοῦ, τοῦ Πρωτόλογισμοῦ, δὲν εἶναι μόνον ἐχθρὸς τοῦ ἐντίμου ἐπάδρου, ἀλλ' εἶναι καὶ ἐχθρὸς τοῦ φορολογουμένου λαοῦ, διότι ἐπ' ὠφελείᾳ ὀλίγων συντελεῖ εἰς ματαίωσιν ἐσόδων, τῶν ὁποίων ἡ πραγματοποίησις θὰ ἥδυνάτο νὰ ἀνάγκη εἰς ἐξόδοισιν ἀνακούφισιν τῶν φορολογουμένων ἢ εἰς πλήρωσιν ἀναγκῶν ἀναμφισβήτητου παραγωγικότητος καὶ κοινῆς ὠφελείας.

Ἄλλὰ συμβαίνει μέρος τῶν δημοσίων προσόδων διέρρεον ἐπίσης διὰ κλοπῆς τῶν ἀνεπαρκῶς φυλασσόμενων ταπεινῶν χρηρησίων καὶ ἐνσήμων, τὰ ὅποια χρησιμοποιοῦν ἡ Δ. Ο. Ε. ἢ καὶ διὰ χρησιμοποίησεως πλεοναστῶν τοιούτων. Ὡς ἀνέφερον εἰς τὴν Βουλὴν καὶ κατὰ τὴν ἐσθήγησιν τοῦ ἐπὶ τεινομένου Προϋπολογισμοῦ, εἰχομεν προβλ. εἰσχετικὰ διαβήματα παρὰ τῇ Δ. Ο. Ε. Ἥδη ἐν συνεννοήσῃ μετὰ τῆς Δ. Ο. Ε. ἀνηγγέλθη εἰς τὸν περίβολον τοῦ καταστήματος αὐτῆς ἰδιαιτέρᾳ ἀποθήκῃ, εἰς ἣν ἀμέσως εἰσάγονται καὶ φυλάσσονται τὰ ἀρκευόμενα ἐξ Εὐρώπης χαρτόσημα καὶ ἐνσημα, χωρὶς νὰ πικραμένωσι πλέον ἐλλείψει χώρου εἰς τὰς ἀποθήκας τοῦ τελωνείου ἢ καὶ εἰς τὰς φορητὰς τοῦ λιμένος, ὑπόθεν ὀρισμένη σπεῖρα ἐπανειληγμένως εἶχε διαπράξει κλοπὰς. Πρὸς ἀποτροβὴν δὲ τῶν κινδύνων τῆς παραχαράξεως ἐδέχθη τὴν πρότασιν ἡμῶν ἡ Δ. Ο. Ε. νὰ προβῶμεν εἰς διανοήσιν διεθνούς μεθοδολογίας διὰ τῆς ἐπιτροπῆς κρατικῶν προμηθειῶν πρὸς κατασκευὴν ἐνσήμων ἐντύπων, συναλλαγματικῶν καὶ γραμματίων κατὰ τρόπον ἀποκλείοντα τὴν παραποίησιν αὐτῶν, εὐρισκόμεθα δὲ ἀκόμη ἐν ἀναμονῇ τῆς συνανέσεως τῆς Δ. Ο. Ε. διὰ τὴν προκείμεν ἐτέρας διεθνούς μεθοδολογίας πρὸς κατασκευὴν κινητοῦ χρηρησίου, τελωνιακοῦ ἐντύμου, ἐν τῇσὺν οὐκονομίας καὶ τεινῶν καπνοῦ.

Τρίτη πηγή διακρίνεται φόρου κατείχε εν τη άμεσφ φορολογίχ. Είναί γαγνός ότι οι φορολογικοί καταλογόι δεν περιλαμβάνουν όλους τούς υποχρέους. Μέγας αριθμός αὐτῶν κωτρώμενα άποτυχία καθ' ολοκληρίαν ή ά αντιπροσω- πεύεται διά φορολογητέας προσόδου πολύ κωτέρ της πραγματικής, ού μόνον εξ έλλείψεως φορολογικής συνειδήσεως, άλλ' εξ ανεπαρκείας ποσοτικής τῶν φοροτεχνικών ὀργάνων άτινα βεβηρημένα με τῶν ὅγκων τῶν παλιῶν ὑποθέσεων δεν ήδύναντο νά άσκήσωσιν ευρύν έλεγχον πρὸς ανάκαλυσιν τῶν διαφυγόντων. Αλλ' ὁ έλεγχος οὗτος διενεργεῖται ήδη έντε- νώτερος, ἐφ' ὅσον ἐλαττοῦνται αἱ πάλι κἰ ὑποθέσεις. Κἰ τῶν καλύτερων ταύτου έλέγχου τὰ άποτελέσματα ἐμφανίζονται εἰς τήν καλύτεραν βεβίωσιν τῶν άμέσων φόρων κατὰ τήν χρῆσιν 1928—1929 καί εἰς τήν ακόμη καλύτεραν βεβαίω- σιν, τήν ὑπόκιν ἀναμένονεν κατὰ τήν τρέχουσαν χρῆσιν. Εἴμεθα δὲ βέβαιοι ότι, περπατομένων έντός ὀλίγου τῶν φορο- λογικῶν ἐκκενρωτήτων τοῦ παρελθόντος, ή νέα χρῆσις θά σημανιῶτή σημαντικότεράν βεβίωσιν, διότι έχει ήδη διαταχθῇ ή ἐφορευική ὕπηρεσία νά στρέψῃ σύντανον τήν προσοχήν καί τήν δραστηριότητά της πρὸς τήν κατεύθυνσιν ταύτην.

Τετάρτη πηγή διαρρύθξης φόρων εἶναι αἱ περικλόνοντο ἀτέλεια. Μὴ ἐδόθη καὶ ἄλλοτε ἀφορμὴ νὰ ἀναφερθῇ ἐν Βουλῇ ὅτι ὁ ἀπορροὴ νὰ ὑπεβληθῶν εἰς ἀναθεώρησιν αἱ περικορηθεῖσαι κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη διαμολογικὰ ἀτέλεια, πλὴν τῶν συμβατικῶν. Δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένοι, νομίζομεν, διὰ τὴν σύστασιν τῶν ἀτελειῶν νὰ δημιουργοῦνται προνομιῶχοι ὀργανώσεις ἢ νὰ μεταδοθῇ ἡ περικορημένη εἰς τινες βιωμενικὰς διαμολογικὰς προστασίας, ἀλλὰ πρὸ πάντων δὲν εἶναι ἀνεκτὸν νὰ συμβαίνουσιν καταχρήσεις, διότι ὑπάρχουν βάσιμοι ὅροι, καὶ ὅτι προσφέρονται πολλάκις εἰς τὴν ἀγοράν εἰδη ἀτελειῶν εἰς ἀχρήστια καὶ ἐν γένει ὅτι οἱ ἀποκλινόμενοι ἀτέλεια ὄργανοι μὴ εἰσάγουσι περισσότερα τῶν ἀναγκασιούτων ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ ἐπιτροπῆς ἀπὸ προσώπου τῶν Ὑπουργικῶν Οἰκονομικῶν, Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, καὶ Γεωργίας μελετᾷ τὸ ζήτημα τοῦτο καὶ ἐκπέζουσιν ὅτ, μετὰ τὸ πρῶτον αὐτῆς ὁ δυνάμειν νὰ εἰσληφθῶν εἰς τὴν Βουλὴν τὸν ἐνδεδειγμένον περιορισμὸν τῶν ἀτελειῶν καὶ τὴν παροχὴν τῶν διατηρηθησμένων, κατὰ σύστημα περιέχον ἐγγρῆσιν ἐναντίον πάσης καταχρήσεως.

[illegible]

Δεν έχω τίποτε άλλο να προσθέτω ως προς τας κατά την αντίληψιν της Κυβερνήσεως δυνατάς φορολογικάς μειώσεις και μεταρρυθμίσεις, τας όποιας ή Κυβέρνησις εισαγάγει εις την Βαλκήν επί του παρόντος. Πιστεύει ή Κυβέρνησις ότι διὰ τών νομοσχεδίων τούτων και διὰ τών εν τή σφαίρα της διοικητικής αυτής εξουσίας ληφθέντων μέτρων, κατέβλεπε πᾶσαν δυνατήν προπύθεσιν διὰ τήν εκκαθάρισιν τών πλεονάζον φόρων, διὰ τήν καλυτέραν βεβαίωσιν τών τρεχόντων φόρων, διὰ τήν ήπωτέραν εισπραξιν αυτών, διὰ τας δυνατάς φορολογικάς ανακουφίσεις, διὰ τήν καταπολέμησιν τού λαθρεμπορίου και τών άλλων τρόπων διαφυγής τών φόρων, διὰ τήν καλυτέραν εν γένει απόδοσιν τών

καιμένων φόρων. "Ποιχες διὰ τούτου ἡ Κυβέρνησις ἀναμένει τὴν ἐπὶ τῆς φορολογικῆς πολιτικῆς τῆς κρίσιν τῆς Βουλῆς, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ἀναγνωρίσῃ ἡ Βουλὴ ὅτι δύσκολον ἦτο νὰ γίνωνται πλεονακ τῶν γενομένων ἐντός τοῦ αὐτοῦ χρονικοῦ διαστήματος καὶ ὑπὸ τὰς συνθήκας αὗς διανοόμεν. Βεβαίως μεταξὺ τῶν υποβαλλομένων νομοσχεδίων δὲν περιλαμβάνονται νομοσχέδια μεταβολῆς τοῦ φορολογικοῦ μας συστήματος ἐπὶ τῷ σκοπῷ δικαιοτέρας κατανομῆς τοῦ φορολογικοῦ βάρους. Ἀλλὰ πρέπει νὰ πληροφορήσω τὴν Βουλὴν ὅτι δὲν ὀφείλεται τοῦτο εἰς ἔλλειψιν καλῆς θελήσεως τῆς Κυβερνήσεως, οὐδ' εἰς παραγνώρισιν τῆς ἀληθείας ὅτι τὰ βάρη τὰ φορολογικὰ εἶναι ἀνίσως καταμετρημένα παρ' ἡμῖν. Τούταντίον, ὡς καὶ ἄλλοτε μοι ἐδόθη ἀφορμὴ νὰ ἀναπτύξω εἰς τὴν Βουλὴν, πρώτη ἡ Κυβέρνησις ἀναγνωρίζει ὅτι ἡ ἀναλογία παρ' ἡμῖν μεταξὺ ἐμμέσων καὶ ἀμέσων φορολογίας μᾶς φέρει καθυστεροῦντας ἀπέναντι ἐλλογλήρου τῆς δυτικῆς Εὐρώπης, πλην τῆς Βαλκανικῆς ἐν τῇ ὁποίᾳ προήχθημεθα. Ἐφ' ὅσον δὲ ἐξοικονομεῖ νὰ θεωρῇται ὡς ἐπιστημονικὴ ἀλήθεια, παρὰ τινὰς ἀντιθέτους λεωτέρας δοξάσεις, ὅτι ἡ προσέγγισις πρὸς τὴν φορολογικὴν δικαιοσύνην εὐρηται ἐν τῇ μεγαλύτερᾳ ἀποδόσει τῶν ἀμέσων φόρων ἀπέναντι τῶν ἐμμέσων, συνάγεται ὅτι τὸ φορολογικὸν ἡμῶν σύστημα δὲν ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν σύγχρονον ἀντίληψιν περὶ δικαίας κατανομῆς τοῦ φορολογικοῦ βάρους. Ἀποπείρα ὅμως πρὸς μεταβολὴν τοῦ κρατοῦντος φορολογικοῦ συστήματος, ἀπαιτοῦσα ριζικὰς φορολογικὰς μεταρρυθμίσεις καὶ προϋποθέτουσα ἀνεωτέραν δημοσιονομικὴν κατάστασιν καὶ ἐλγιοτέραν προσήλωσιν εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ ἰσοζυγίου τοῦ Προϋπολογισμοῦ, νομίζομεν ὅτι δὲν εἶναι ἔργον τοῦ παρόντος. Ἐπὶ πολὺ ἀκρίμῃ θὰ εἰμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἀποβλέπωμεν κατὰ πρώτον λόγον εἰς τὴν τομειευτικὴν ἀποψιν τῆς φορολογίας, ὅπως ἄλλως τε εὐρίσκονται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ πράττουν καὶ ἄλλα κράτη εὐρωστώτερα ἡμῶν οικονομικῶς. Ἀντίθετος πολιτικὴ θὰ ἀποτελεῖ, κατὰ τὴν γνώμην ἡμῶν, πείραμα ρισκοῦνδον καὶ μὴ παρέχον ἐλπίδας σοβαρὰς νὰ καταλήξῃ εἰς πρακτικὸν ἀποτέλεσμα ὑπὸ τὰς παρούσας συνθήκας.

Νέαι πιστώσεις.

Ἄλλ' ἐν τῇ κατάρτισι τοῦ υποβαλλομένου Προϋπολογισμοῦ, κύριοι βουλευταί, ἐκτός τῶν φορολογικῶν μειώσεων ἡ Κυβέρνησις εἶχε νὰ σκεφθῇ καὶ περὶ τῆς ἱκανοποιήσεως εὐλόγων ἀξιώσεων καὶ περὶ τῆς περὶ αὐτέρωθεραπειῶν ἐπιτακτικῶν ἀναγκῶν, ὧν τὴν ἐπαρκῆ ἀντιμετώπισιν δὲν ἐπέτρεπε μέχρι τοῦδε ἡ σ. ἐνότης τοῦ Προϋπολογισμοῦ. Μετὰ τῶν ἀξιώσεων τούτων, πρώτη κατ' ἀσκήσαν εἴχεται ἡ βελτίωσις τῶν ἀποδοχῶν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων. Ἡ Κυβέρνησις, ὡς γνωστὸν, εἶχεν ὑποσχεθῆ ἢ μᾶλλον εἶχεν υἱοθεήσει τὴν ἐπὶ τῆς προηγουμένης Κυβερνήσεως δεθεῖσαν ὑπόθεσιν εἰς τὸν ὑπαλλήλικόν κόσμον περὶ περαιτέρω βελτιώσεως τῶν ἀποδοχῶν εὐθὺς ὡς ὅθ' ἐπέτρεπε τὴν περὶ αὐτέρω ταύτην βελτίωσιν ἡ ἀντοχὴ τοῦ Προϋπολογισμοῦ. Δοθέντος δὲ ὅτι ἐκ τῆς μέχρι τοῦδε ἐκτελέσεως τοῦ Προϋπολογισμοῦ 1929—1930 καὶ τῶν βασιμῶν προβλέσεων περὶ τῶν ἐσόδων τοῦ Προϋπολογισμοῦ 1930—1931 συντρέχουσιν οἱ ὅροι τῆς ἐκπληρώσεως τῆς ὑποσχέσεως ταύτης, ἡ Κυβέρνησις ἀπεφάσισε νὰ ἀναγράψῃ 80 μὲν ἑκατομμύρια εἰς εἰδικὸν ἀποθεματικὸν τοῦ ἐκτελουμένου Προϋπολογισμοῦ, προορισμένα διὰ τὸ β' ἐξέμηρον τοῦ τρέχοντος ἔτους, ἕτερα δὲ 160 ἑκατομμύρια εἰς εἰδικὸν ἀποθεματικὸν ἐν τῷ ὑποβαλλομένῳ Προϋπολογισμῷ διὰ τὸ νέον οἰκονομικὸν ἔτος. Ὁ τρόπος τῆς καταβολῆς τοῦ ποσοῦ τούτου ὅθ' ἀκονομικῶς μεταγενεστέρως καὶ ἐν ἀνταμοῇ τῶν πορισμάτων τῆς πενταπληλῆλικῆς ἐπιτροπῆς, τὰ ὅποια δὲν ὅθ' βραδύνουν ἐπὶ πολὺ ἀκόμη.

Ἀλλὰ πρέπει νὰ ὑπομνήσω εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι, ἔκτος τῶν 160 ἑκατομμυρίων, ὁ πρέχων Προϋπολογισμὸς καὶ κατὰ συνέπειαν καὶ οἱ ἐπόμενοι Προϋπολογισμοὶ βαρύνονται μὲ ἃ κατὰς δεκάδας ἑκατομμυρίων διατεθί-
ων ἐπὶ τῇ βάσει δικηφύρων νομοσχεδίων διὰ τὴν ἄρσιν ἀδικιῶν, διὰ τὴν ἐκανοποίησιν δικαίων αἰτημάτων ἰδίᾳ διαβαθμίσεων καὶ προ-
γωγῶν, ὡς καὶ διὰ τὴν ἐπαύξησιν μισθῶν ὑπαλλήλικων. Ἐὰν τὰ ἑκατομμύρια ταῦτα προσθέσωμεν εἰς τὰ διὰ τοῦ
ὑποβαλλομένου Προϋπολογισμοῦ διατιθέμενα 160 καὶ εἰς τὰ 180 τοῦ Προϋπολογισμοῦ τῆς προχούσης χρήσεως, εὐρί-
σκομεν ὅτι ἡ ἐτήσια θυσία τοῦ Προϋπολογισμοῦ πρὸς βελτίωσιν τῶν ἀποδιδόντων τῶν ὑπαλλήλων ὑπε βαίνει κατὰ πολὺ
τὴν ὑποσχεθεῖσαν κατὰ τὸ 1928 διὰ 0.000.360 ἑκατομμυρίων, προσεγγίζουσα τὰ 400 ἑκατομμύρια.

Τὸ μετὰ τὰς αὐτῆς τούτας διατιθέμενον ὑπὸ τοῦ Προπολιτισμοῦ συναρκεῖν πᾶσιν διὰ μισθολόγιον, ἀνερχόμενον ἐτησίως εἰς 2,600 περίπου ἑκατομμύρια, δὲν εἶναι ἐπιτετραμένον νὰ αὐξηθῇ περαιτέρω κατὰ τὴν γνώμην τῆς Κυβερνήσεως. Βεβαίως καὶ μετὰ τὸν ἠξυμένον τοῦτον μισθὸν οἱ ὑπάλληλοι δὲν ἀμείβονται πλουσιοπαρόχως· ἀμείβονται ὅμως ἀρκετὰ ἱκανοποιητικῶς, ἐν συγκρίσει ἰδίως πρὸς τὰς λοιπὰς κοινωνικὰς τάξεις, τῶν ὁποίων εἶναι ἡλαττωμένα τὰ εἰσοδήματα ὑπὸ τὰς σημεῖν δυνάμεις συνθίχας. Ἐὰν δὲ ληρθῇ ὑπ' ὅψιν ὅτι οἱ ὑπάλληλοι ἔτυχον παρ' ἡμῖν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη εὐνοϊκοὺς ὅρους τοχείας παραγωγῆς, εὐρίσκομεν ὅτι τὸ κράτος ἀπέμεινε τοῦ ὑπαλληλικοῦ κόσμου ἐδειξεν ὅσον ἐπιτρέπουσι αἱ δυνάμεις τοῦ στοργῆν καὶ συγκριτικῶς μεγαλυτέραν παρὰ ἄλλα Κι. ἁτὴ εὐρωστίονα ἡμῶν οἰκονομικῶς. Εἰσελθὼν δὲ βεβαίαν ὅτι ὁλόκληρος ὁ ὑπαλληλικὸς κόσμος ὡς θελήσῃ νὰ ἀνταποδοσῇ τὴν ἐπιδεικνυθεῖσαν στοργὴν διὰ μεγαλυτέρας ἐργοτικότητος, διὰ περισσούτερον ἔζηλον, ἀλλὰ πρὸ πάντων διὰ τῆς ἐμπράκτου ἀποδείξεως ὅτι συναισθάνεται τὸν ὑπάλληλον τεταγμένον διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ πολέου.

Αὐξήσεις συντάξεων.

Ἄλλ' αὐξάνοντες, κήρυξι βουλευταὶ, τὰς ἀποδοχὰς τῶν ὑπαλλήλων, δὲν ἡδυνήθημεν νὰ παρίδωμεν καὶ αὐτὴν τὴν φερόν τὴν τάξιν τῶν συναξιούχων, πρὸς τοὺς ὁποίους τὸ Κράτος ἐδείχθη ὄντως γλιόσχρον. Ἡ δαυεῖσα κατὰ τὸ πρὸλλθὲν ἔτος αὐξήσις κατὰ 20 ο 10 εἶναι ἀνεπαρκὴς ἐνίσχυσις διὰ τοὺς συνταξιούχους, πολλοὶ τῶν ὁποίων ὅσοι δὲν ἔχουν ἄλλας προσόδους καὶ ἰδίως πολλοὶ ἀπορρηκτισθεῖσι οἰκογένεια εὐρίσκονται εἰς τραγικὴν οἰκονομικὴν θέσιν. Επιβεβλημένην ἐπομένως ἐθεωρήσαμεν τὴν ἀπὸ τοῦ νέου οἴκον, ἔτους αὐξήσιν κατὰ 20 ο 10 ἀκόμη. Ἀνεγράψαμεν ἐπὶ τούτῳ 40 ἑκατομ. εἰς εἰδικὸν ἀποθεματικὸν τῶν ὁποίων τὴν διάθεσιν θὰ κανονίσωμεν δι' εἰδικοῦ νομοσχεδίου πρὸ τῆς ὑποβολῆς τοῦ γενικοῦ περὶ συντάξεων νομοσχεδίου. Πρέπει ὅμως νὰ δηλώσωμεν ὅτι τόσον ἡ αὐξήσις τῶν συντάξεων ὅσον καὶ ἡ ἐξ 160 ἑκατ. αὐξήσις τῶν ὑπαλληλικῶν μισθῶν ἀπὸ τοῦ νέου οἰκονομικῶν ἔτος θὰ πραγματοποιηθῇ ἢ ἡ ἐκτέλεσις τοῦ Προϋπολογισμοῦ, ἐξελισσομένη, ὡς ἐλπίζομεν, συμφώνως πρὸς τὰς ἐκτελείσας προβλέψεις, θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν νέαν δαπάνην. Τοιοῦτο ἄλλως τε ἦτο τὸ οὐσιαστικὸν περιεχόμενον τῆς πρὸ τῶν ὑπαλληλικῶν κόσμον δοθείσης ὑποσχέσεως.

Υγρία — Παυδαία — Γεωργία.

Ἄλλ' ὡς ἐννοεῖτε, κύριοι βουλευταί, ἡ διάθεσις πιστώσεως 200 ἑκατομμυρίων εἰς αὐξήσιν ὑπὸ ἀλλήλικων μισθῶν καὶ συντάξεων καὶ κί· φυλάττειται μισθώσεως μικρὸν ἀφίνουσι περιθώριον πρὸς ἐκπύξιν τῶν πιστώσεων τῶν προωρισμένων διὰ τὰ λυσιπύ· ὑπομνήματα. Διὰ τοῦτο ὅσας πιστώσεις ἡδυνήθημεν περικυβερνῶν νὰ διαθέσωμεν ἐν τῷ Προϋπολογισμῷ, κατενείμαται αὐτὰς κατὰ προτίμησιν εἰς τὰ Ὑπουργεῖα Ὑγίας—Παυδαίας—Γεωργίας.

Ἐξευρῆσμεν ἐπιβεβλημένον νὰ ἐνισχύσωμεν τὰς πιστώσεις τοῦ Ὑπουργείου Ὑγίας, ἀναβιβάζοντες τὸν προϋπολογισμὸν αὐτοῦ ἀπὸ 132 ἑκατομ. εἰς 204. Μέγα μέρος τῆς αὐξήσεως προσρίζεται εἰδικῶς διὰ τὴν καταπολέμησιν τῆς ἐλονοτίας. Εἶμαι βέβαιος ὅτι ὁλόκληρος ἡ Βουλὴ θὰ ἐπικυρώσῃ τὴν δαπάνην ταύτην. Ἡ καταπολέμησις τῆς ἐλονοτίας ἀποτελεῖ στοιχειώδη ὑποχρέωσιν τοῦ Κράτους ἀπέναντι τοῦ μιστίζομένου ἀπὸ τὴν νόσον ταύτην πληθυσμοῦ, ἀλλὰ καὶ ἡ δικαιοδοτούμενη δι' αὐτὴν δαπάνη εἶναι δαπάνη κατ' ἐξοχὴν παραγωγικῇ. Διότι οὐδεὶς ἀγνοεῖ πόσον εἰς τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν οἰκονομίαν κοστίζει ἐτησίως ἡ ἐξ αἰτίας τῆς νόσου ταύτης ἡλαττωμένη ἀπόδοσις εἰς ἐργασίαν τοῦ ἀγροτικού ἰδίου πληθυσμοῦ μας.

Μικροτέραις αὐξήσεως πιστώσεων ἐχορηγήσαμεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας, ἥτοι α') δι' ἐφοδιασμὸν τῶν σχολείων διὰ τῶν ἀπαραίτητων ὀργάνων καὶ β') πρὸς αὐξήσιν τῶν σχολείων κατὰ ἑκάστην ἀκόμῃ, οὕτω δὲ ἀπὸ τῆς ἀναλήψεως τῆς ἀρχῆς ὑπὸ τῆς παρούσης Κυβερνήσεως ἰδρύθησαν καὶ περιήχθησαν δημοτικὰ σχολεῖα 810 καὶ διωρίσθησαν διημεριδασκῆσαι καὶ νηπιαγωγοὶ ἐπὶ πλέον 1.308, διωρίσθησαν δὲ ἀκόμῃ 200 περίπου κατὰ τὸ 1930, ἐκτὸς τῶν ἀναπληρωτῶν.

Ἐπίσης ηὐξήσαμεν τὰς πιστώσεις τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ ὁ ποσὸν ἀπῆται ἡ κατὰ τὴν παρελθούσαν σύνοδον ψηφισθεῖσα ὀργάνωσις τῆς γεωργικῆς ὑπηρεσίας.

Διάθεσις πιστώσεων.

Ἄλλ' ἐνῶ διὰ τῶν προμνησθεισῶν πιστώσεων διατίθενται ὅλα τὰ ἔσοδα τοῦ Προϋπολογισμοῦ, δὲν δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἀντιμετωπίζονται καὶ ὅλαι αἱ ἀνάγκαι ἡμῶν. Οὕτω ἡ ὑπὲρ τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως κρατικὴ μέριμνα δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἐπαρκὴς ἐφ' ὅσον περιορίζεται μόνον εἰς τὴν αὐξήσιν τῶν σχολείων καὶ τῶν διδασκάλων. Διὰ τοῦτο, συνεχίζοντες τὴν πέρυσιν ἀρξάμενην προσπάθειαν περὶ ἀνεγέρσεως διδαστηρίων ὑγιεινῶν καὶ πληροῦντων τὰς συγχρόνους ἀπαιτήσεις, ἀπεφασίσσαμεν τὴν διάθεσιν ἑκατὸν ἀκόμῃ ἑκατομμυρίων, ἐξ ὧν 90 δι' ἐκπαιδευτήρια καὶ 10 διὰ γυμναστήρια.

Ἐπίσης ἐθεωρήσαμεν ἀναγκαίαν τὴν διάθεσιν ἑκατὸν ἀκόμῃ ἑκατομμυρίων δραχμῶν ὑπὲρ γεωργικῶν σκοπῶν, ἐξ ὧν 50 διὰ τὴν συμπλήρωσιν καὶ τὸν ἐφοδιασμὸν γεωργικῶν ὑποδειγματικῶν σταθμῶν, 40 διὰ τὴν ἀνέγερσιν καὶ πναποθηκῶν, χρησιμῶν διὰ τοὺς παραγωγοὺς πρὸς ἐναποθήκευσιν τῶν καπνῶν τῶν, καὶ 10 ἑκατομμύρια διὰ τὴν ἰδρύσιν ἰνστιτούτου καπνοῦ, τοῦ ὁποῖου ἐπίσης ἡ ὠφελιμότης εἶναι ἀναμφισβήτητος. Ἐλπίζομεν ὅτι καὶ ἡ νέα αὕτη δαπάνη ὑπὲρ τῆς γεωργίας θὰ τύχῃ τῆς ὁμοθυμῶν ἐπιδοκιμασίας τῆς Βουλῆς. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι, ἐὰν ὑπολογίσωμεν τὰς οὐσίας εἰς ἃς προσέβημεν πρὸς ἰδρύσιν τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς, τὴν αὐξήσιν τοῦ τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας, τὰ διατεθέντα πέρυσιν ἐκ τῶν περισσευμάτων ποσά, τὴν ἀναστολὴν τῶν φόρων τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς ἐπὶ διετίαν, τὴν μείωσιν τῶν ἄλλων γεωργικῶν φόρων, τὴν νέαν δαπάνην ἣν προσέποιμεν, τὰς δαπάνας διὰ τὰ ἀποξηραντικὰ ἔργα, θὰ εὐρωμεν ὅτι αἱ οὐσίαι ὑπὲρ τῆς γεωργίας ἀπὸ τῆς ἀνάδου εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς παρούσης Κυβερνήσεως εἶνε ἐξαιρετικῶς μεγάλα καὶ ἀνέρχονται εἰς ποσά τὰ ὅποια δὲν θὰ ἐτόλμα τὸν ἀκόμῃ πρὸ ὀλίγου καιροῦ νὰ ἐννευθῇ ἐν Ἑλλάδι οὐδ' ἡ μᾶλλον φιλαγροτικὴ πολιτικὴ. Ἀλλὰ πρέπει καὶ πάλιν νὰ τονίσωμεν ὅτι, χωρὶς νὰ παραγνωρίζωμεν τὴν σημασίαν ἄλλων κλάδων τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας, τρέφομεν τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ ἀποκατάστασις τοῦ ἐμπορίου μας ἰσοζυγίου, ἡ καταπολέμησις τῆς ἀστυφίας, ἡ παραγωγή ἐργασίας εἰς ὅλον τὸν πληθυσμὸν, καὶ ἡ ὑψώσις τοῦ ἐπιπέδου τῆς ζωῆς κατὰ πρῶτον λόγον ἀπὸ τὴν γεωργικὴν παραοίαν του. Οὐδὲ δύναται νὰ νοηθῇ ὅτι ὑπὸ τὰς νέας ταύτας συνθήκας καταρτίζομεν πλῆρες ἐθνικὸν πρόγραμμα εἰρηκτικῆς ἐργασίας χωρὶς νὰ ὀργανωθῶμεν πᾶντοί τε διὰ νὰ ζητήσωμεν ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν γῆν ὅ,τι περισσότερον ἡμπορεῖ νὰ μᾶς ἀποδόσῃ.

Ἄλλ' ἐκτὸς τῆς γεωργίας καὶ τῆς παιδείας καὶ ἄλλαι ἀκόμῃ ἀνάγκαι χρήζουσιν ἀμέσου ἀντιμετωπίσεως. Ὅσον καὶ ἂν εἴμεθα φιλειρηνικοὶ—καὶ εἶναι ἡ Ἑλλάς εὐκρινῶς βαθέως φιλειρηνικὴ—δὲν δυνάμεθα νὰ ἀφίσωμεν τὰς ἀκτὰς ἡμῶν ἐστερημέναι καὶ τῶν ἀπαραίτητων διὰ τὴν στοιχειώδη ἀσφάλειαν πολεμικῶν μέσων. Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ καταρτισθέντος προγράμματος παρεγγέλθησαν ἤδη δύο ἀντιτορπιλικά, τὰ ὅποια κατὰ τὸ οἰκονομικὸν ἔτος 1930—31 ἀπαιτοῦσι δαπάνην 100 ἑκατομμυρίων περίπου.

Ἄλλ' ἐκτὸς τῆς δαπάνης ταύτης εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ μεριμνήσωμεν καὶ περὶ τῆς περαιτέρω προσφυγικῆς ἐγκαταστάσεως. Ἡ παρούσα Κυβέρνησις διέθεσε κατὰ τὸ τρέχον οἰκονομικὸν ἔτος ὑπὲρ τῆς στεγαστικῆς διὰ τοῦ τακτικού Προϋπολογισμοῦ, ἐκ τῶν περισσευμάτων, ἐκ τῶν εἰσπράξεων ἀπὸ τὰ πωληθέντα οἰκήματα κρατικῶν συνοικισμῶν, καὶ εἰς οἰκήματα ἀνεγερθέντα ὑπὸ τῆς ἐταιρείας «Τέκτων», περὶ τὰ 200 ἑκατομμύρια δραχμῶν, ἐκτὸς ἐκείνων τὰ ὅποια ἐδαπάνησεν ἡ Ἐπιτροπὴ Ἀποκαταστάσεως. Καὶ διαθέσαμεν μὲν ἐρ'τος ἐκ τοῦ Προϋπολογισμοῦ ὅσον καὶ πέρυσιν ποσόν, ἀλλ' εἶναι γνωστὸν ὅτι αἱ ἀνάγκαι τῆς στεγαστικῆς εἶναι μεγάλα ἀκόμῃ, μεγαλυτέραν δὲ μερίμναν πρέπει νὰ λάβῃ τὸ Κράτος διὰ τὴν προσωρινὴν ἐγκατάστασιν μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων.

Ἐξ ἄλλου, ὡς εἶναι γνωστὸν, τὸ πρῶτον μέρος τοῦ παραγωγικοῦ δανείου ἐξαντλεῖται μετ' ὀλίγον, δὲν εἶναι δὲ σκόπιμον νὰ σπεύσωμεν εἰς σύναψιν καὶ τῶν ὑπολειπομένων τμημάτων, ἐφ' ὅσον ἡ διεθνὴς χρηματογὰ εὐρίσκεται ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας, ἐνῶ ἐξ ἄλλου εἶναι ἀδύνατον νὰ σταματήσῃ ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἀποξηραντικῶν ἔργων, ὅσον καὶ τῆς ὁδοποιίας καὶ ἀνάγκῃ ἀπαραίτητος ἐπομένως νὰ χρηματοδοτηθῶσι τὰ ἔργα ταῦτα ἐκ τοῦ Δημοσίου Ταμείου.

Τέλος ἀπαραίτητος ἀνάγκη εἶναι, κατὰ τὴν ἀνέληψιν τῆς Κυβερνήσεως, νὰ μεριμνήσωμεν περὶ ἐνισχύσεως τῆς ἀεροπορίας, τῶν τῆς στρατιωτικῆς ὅσον καὶ τῆς ἐμπορικῆς, διὰ καταλλήλων ἐγκαταστάσεων, αἱ ὅποια ἀπαιτοῦν

δαπάνην ἑκατὸν ἑκατομμυρίων δραχμῶν. Ὁ τρόπος τῆς διαθέσεως τῆς δαπάνης ταύτης θὰ κανονισθῇ ἐν τῷ ὑποβληθῶν νομοσχεδίῳ περὶ ἰδρύσεως Ὑπουργείου Ἀεροπορίας.

Ἄλλ' αἱ μνημονεύσασαι ἀνάγκαι γεωργίας, παιδείας, προσφύγων, στεγαστικῆς, ἀποξηραντικῶν ἔργων, ὁδοποιίας καὶ π. ἀπιντοῦν συνολικὰς δαπάνης, αἱ ὅποια ἀδύνατον εἶναι νὰ ἐξευρεθῶσιν ἐκ τῶν τακτικῶν πόρων τοῦ Προϋπολογισμοῦ. Ἐπειδὴ δὲ αἱ δαπάναι αὗται εἶναι δαπάναι κραταίου, ἀντιμετωπίζομεθα συνήθως διὰ δανείων, ἡ Κυβέρνησις ἀπεφάσισε νὰ διαθῇ τὰ πρὸς ἀλλήλων αὐτῶν ἀντιμετωπίζομεθα συνήθως διὰ δανείων, ἡ Κυβέρνησις 1928—29, ἀνερχόμενα, ὡς εἶπον, εἰς 545 ἑκατομμύρια, β') ἀπὸ τὰ περισσεύματα τοῦ Προϋπολογισμοῦ 1928—29, ἀνερχόμενα εἰς 490 ἑκατομμύρια καὶ γ') ἀπὸ τὰ περισσεύματα τοῦ τρέχοντος Προϋπολογισμοῦ. Διὰ τοῦ ὑποβαλλομένου νομοσχεδίου κανονίζεται ὁ τρόπος τῆς διαθέσεως τῶν περισσευμάτων τούτων ὑπὲρ τῶν ὡς ἄνω ἀναγκῶν, μικρότερα δὲ ποσά, ἐν ὅλῳ περὶ τὰ 150 ἑκατομμύρια, ἐκ τῶν περισσευμάτων τοῦ 1928—29 διατίθενται διὰ μερικωτέρας ἀλλ' ἐξ ἴσου ἐπιβεβλημένας δαπάνης καὶ δι' ἐκπλήρωσιν παλαιωτέρων ὑποχρεώσεων. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ χρηματοδότησις τῶν ἀποξηραντικῶν ἔργων καὶ τῆς ὁδοποιίας ἐκ τῶν περισσευμάτων θὰ γίνεται μέχρις ὅτου, μεταβαλλομένων τῶν συνθηκῶν τῆς διεθνούς χρηματογῶς, καταστή ἐφικτὴ ἡ σύναψις καὶ ἄλλου τμήματος τοῦ παραγωγικοῦ δανείου ὑπὸ ὅρους συμφέροντος, πρᾶγμα τὸ ὅποιον ἐλπίζομεν ὅτι δὲν θὰ βραδύνῃ πολὺ.

Εἰκὼν τῆς δημοσιονομικῆς καταστάσεως.

Δι' ὅσον εἶπον, κύριοι βουλευταί, ἀνέλυσα σαφῶς καὶ εὐκρινῶς τὴν δημοσιονομικὴν πολιτικὴν τὴν ὑποίαν ἡ Κυβέρνησις ἠκολούθησεν ἐν τῇ καταρτίσει τοῦ ὑποβαλλομένου Προϋπολογισμοῦ καὶ ἔδωκα ἐπίσης σαφῇ εἰκὼνι τῆς δημοσιονομικῆς καταστάσεως. Χαρακτηριστικὰ τῆς σημειωθείσης προόδου ἐν τῇ ὁδῷ τῆς οἰκονομικῆς ἀνορθώσεως εἶναι ὅτι τέσσαρες ἤδη Προϋπολογισμοὶ κατὰ σειρὰν ἐμφανίζονται μετ' ἀπολύτως ἐξησφαλισμένον ἰσοζύγιον, οἱ τρεῖς πρῶτοι ἀφίνουσι σημαντικὸν περίσσευμα καὶ ἐξ αὐτῶν οἱ δύο τελευταῖοι ἄνευ οὐδεμιᾶς φορολογικῆς ἐπιβαρύνσεως. Ἐκ τῶν τεσσάρων πάλιν Προϋπολογισμῶν, ὁ τρίτος καὶ ὁ σήμερον ὑποβαλλόμενος ἐπιτρέπουν εἰς ἑαυτοὺς τὴν διπλὴν πολυτέλειαν τῆς ἀναλήψεως νέων δαπανῶν καὶ τῆς παροχῆς φορολογικῶν ἀνακουφίσεων. Παραλλήλως τὸ δημόσιον ταμεῖον δὲν ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκην νὰ χρησιμοποιοῦσιν τὴν πίστωσιν τοῦ ἐπὶ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ τὸν ἀντικαθίστα διὰ τῶν διαθεσίμων αὐτοῦ εἶναι εἰς θέσιν νὰ προβῇ οὐ μόνον εἰς τὴν θεραπείαν ἀναγκῶν ἀπολύτου χρησιμότητος ἢ παραγωγικότητος, οὐ μόνον εἰς τὴν ἀπότισιν πλῆκτων ὀφειλῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν χρηματοδότησιν τῶν μεγάλων παραγωγικῶν ἔργων. Ἡ εἰκὼν ἐπομένως τὴν ὑποίαν ἐμφανίζει ἡ δημοσιονομικὴ μας κατάστασις εἶναι ἀπολύτως ἰκανοποιητικὴ.

Ἐθνικὴ οἰκονομία.

Καὶ ταῦτα μὲν ἀπὸ ἀπόψεως δημοσιονομικῆς. Ἀλλὰ δὲν θὰ ἐποεπε νὰ τελειώσωμεν τὴν εἰσηγήσιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ χωρὶς νὰ ἐξετάσωμεν ἐὰν τὴν προοῦσαν ἐνίσχυσιν τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν παρακολούθῃ, ὡς πρέπει νὰ παρακολουθῇ, ἡ καθόλου ἐθνικὴ οἰκονομία τῆς χώρας, τοσούτω μᾶλλον ὅσοι πολλὸς ἐγένετο ἐσχάτως λόγος περὶ τῆς καταστάσεως τῆς ἐθνικῆς μας οἰκονομίας καὶ διεξήχθη μακρὰ σχετικὴ συζήτησις ἐν τῷ τύπῳ, οὐχὶ δὲ πάντοτε μετὰ τῆς λεπτότητος ἣν ἀπαιτεῖ ἡ διαχείρισις τοιούτων θεμάτων.

Ἀφρομὴ τῆς συζήτησεως ὑπῆρξεν ἡ παρατήρησις ὅτι ἀπὸ τινος χρόνου ὠρισμένοι ἐπιχειρήσεις καὶ δὴ αἱ ἀσθενέστεραι διέρχονται δύσκολον περίοδον. Πράγματι παρατηρήθη ἀπὸ τινος χρόνου ἐλάττωσις τῶν κερδῶν, ἰδίᾳ τῶν μικρῶν ἐπιχειρήσεων, ἐντεῦθεν δὲ ἐπολλαπλασιάσθησαν αἱ δυσχέρειαι πρὸς ἐκπλήρωσιν ὑποχρεώσεων πληρωμῆς, ἡ ἐξήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν διακαρτυρομένων γραμματίων, ὅπως καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν πτωχεύσεων. Ἐγεννήθησαν ἐκ τούτου ἀνησυγία καὶ ἤλθησαν τινες νὰ ὑποστηρίξωσιν ὅτι εὐρισκόμεθα ὑπὸ οἰκονομικὴν κρίσιν καθολικῆς μορφῆς.

Ἀλλὰ δικαιολογοῦν ἄραγε τὰ γεγονότα ταῦτα ἀνησυγίας σοβαρὰς διὰ τὴν θέσιν καὶ τὴν ἐξέλιξιν τῆς ἐθνικῆς μας οἰκονομίας; Προέρχονται τάχα ἀπὸ λαυθάνουσιν τινα νόσον τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας; Ἡ μήπως εἶναι φυσικὴ καὶ ἀναπόφευκτος συνέπειαι τῆς διαταραχῆς ἡ ὅποια ἐπῆλθεν εἰς τὴν οἰκονομικὴν ζωὴν τῆς χώρας κατὰ τὸ πρόσφατον παρελθόν; Νομίζω, κύριοι βουλευταί, ὅτι ἐὰν ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐξετάσωμεν μετὰ προσήκουσας ψυχραιμίας τὰ φαινόμενα ταῦτα, ἐὰν ἐρευνήσωμεν τὰ αἷτια καὶ τὴν ἑκτασιν αὐτῶν, δὲν ὀα δύσκολοι εὐρωμεν νὰ διαπιστώσωμεν ὅτι δὲν ἀποτελοῦν στοιχεῖα ὑπαρχούσης, οὐδὲ οἰωνοῦς ἐπερχομένης οἰκονομικῆς κρίσεως, ἀλλ' εἶναι φαινόμενα συναφῇ πρὸς τὴν μεταβατικὴν περίοδον ἣν διερχόμεθα, μέχρις οὗ ἐπέλθῃ ἡ πλήρης προσαρμογὴ πρὸς τὴν νέαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων. Τὴν μεταβατικὴν ταύτην περίοδον διήλθον καὶ τὰ ἄλλα Κράτη, εἰς τὰ ὅποια ἐκράτησε νομισματικὸς πληθωρισμὸς, τὰ κράτη τὰ ὅποια διὰ τῆς σταθεροποιήσεως ἔθεσαν τέρμα εἰς τὰς νομισματικὰς ἀνωμαλίας τοῦ παρελθόντος. Ἡ μεταβατικὴ αὕτη περίοδος, ὡς παρατηρήθη καὶ ἀλλάχου, ἀναγκαίως παρακολουθεῖται ἀπὸ δυσπραγίαν τῶν ἀσθενεστέρων ἰδίᾳ ἐπιχειρήσεων, δυσπραγίαν ἀνάλογον πρὸς τὸν προηγηθέντα πληθωρισμὸν ἀλλ' ἡ δυσπραγία αὕτη, φυσικὸν καὶ προβλεπόμενον ἐπακολούθημα τῆς ἀνωμαλίου νομισματικῆς καταστάσεως τὴν ὑποίαν τερματίζει ἡ σταθεροποίησις, δὲν ἐνέπνευσε καὶ δὲν πρέπει οὐδὲ παρ' ἡμῖν νὰ ἐμπνεύσῃ γενικωτέρας ἀνησυγίας. Δὲν ἐνέπνευσεν ἀνησυγίας, διότι δὲν ἐκρίθη σύμπτωμα ἀρχομένης νόσου, ἀλλὰ συνέπειαι, δυσάρεστος βέβαια, ἀναγκαῖα ὅμως, τοῦ σταδίου τῆς ἀναρρώσεως. Ἡ ἐξήγησις ἡ ὅποια δίδεται—καὶ εἶναι ὄντως πειστικὴ—στηρίζεται εἰς ὠρισμένα διδάγματα τῆς μεταπολεμικῆς παύρας. Ἡ πεῖρα ἀπέδειξε ὅτι ὁ νομισματικὸς πληθωρισμὸς εἶναι σχολεῖον αὐξήσεως δαπανῶν, τῶν τῶν δημοσίων ὅσον καὶ τῶν ἰδιωτικῶν, καὶ ἀκριβῶς ἡ προώθησις πρὸς τὰς δαπάνας ἀποτελεῖ ἕνα ἐκ τῶν σοβαρωτέρων κινδύνων τῶν νομισματικῶν ἀσθενειῶν. Ἀποτέλεσμα τοῦ ἐπικρατούντος πνεύματος σπατάλης εἶναι ἡ αὐξήσις τοῦ ἀριθμοῦ ἐμπόρων καὶ ἐπαγγελμάτων. Ἐξ ἄλλου τὰ χαμηλὰ ἡμερομίσθια προκαλοῦν ἰδρύσιν βιομηχανικῶν με ἀκίνητοποιήσιν κεφαλαιῶν ὅχι πλήρως δεδικαιολογημένην ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ τόκου καὶ τοῦ μικροῦ τῆς ἀποδόσεως, ἐνῶ τέλος τὰ ἐκ τῆς ἀσπαρῆς τοῦ νομισματοῦ κέρδη πραγματικά ἢ φανταστικά παρακινοῦν εἰς ἰδρύσιν τραπεζικῶν ἐπιχειρήσεων με κεφάλαια ἀνεπαρκῆ καὶ ἐξ ὁδῶ δυσανάλογα πρὸς τὰ κεφάλαια ταῦτα. Δημιουργεῖται οὕτω δυσανάλογος ἀνάπτυξις ὠρισμένων ἐπαγγελμάτων καὶ ἐπιχειρήσεων, ἡ ὅποια εἰδικῶς παρ' ἡμῖν ἐπετάθη ἀκόμῃ περισσότερον, οὐ μόνον ἐκ τῆς ἀστυφίας καὶ τῆς πρὸς τὸ ἐμπόριον ροπῆς τοῦ Ἑλληνοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἐπὶ τὸ ἀστικώτερον ἀποτόμου μεταβολῆς τῆς δημογραφικῆς συνθέσεως τοῦ πληθυσμοῦ μετὰ τὴν μικρασιατικὴν καταστροφὴν.

Μία τοιαύτη ὅμως διαταραχὴ τῆς ἀναγκαίας ἰσορροπίας μεταξὺ τῶν διαφόρων οἰκονομικῶν κλάδων δὲν δύναται παρὰ νὰ ἔχῃ τὸν ἀντίκτυπὸν τῆς, εὐθὺς ὡς παύσῃ ὁ πληθωρισμὸς, εὐθὺς ὡς ἐπέλθῃ σταθερότης τοῦ νομισματοῦ καὶ ἀρχίσῃ ἡ κανονικὴ λειτουργία τῶν ἀμεταβλήτων οἰκονομικῶν νόμων. Ἡ σταθεροποίησις, ἀναγκάζουσα τὴν ἰδιωτικὴν

οικονομίαν νὰ ἀναστήσῃ ἐκ τοῦ πνεύματος τῆς σπατάλης καὶ νὰ κανονίσῃ τὰς δαπάνας τῆς συμφωνίᾳ πρὸς τὸ νέον πραγματικὸν τῆς εἰσόδου, συνεπῶς ἐλάττωσιν τῶν κερδῶν τῶν ἀντιστοίχων ἐπαγγελματίων. Ἡ βαρυνθὶς ἐπερχομένη ἰσορροπία μεταξὺ τῆς ἐσωτερικῆς καὶ τῆς ἐξωτερικῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως τοῦ νομίσματος ἀφαιρεῖ κέρδος ἐπὶ τοῦ ὑπολοίτου ἐσθιρίων ἐλπίδας ἀρκυτοῦ βιομηχανικῆς ἐπιχειρήσεως. Ἡ ἑλλείψις ἐξ ἄλλου τῶν ἐκ τῆς ἀσταθείας τοῦ νομίσματος κερδῶν δυσχεραίνει τὴν βίον τῶν ἐπιχειρήσεων ἐκείνων, ἰδίᾳ τῶν τραπέζιτικῶν, ὅσαι ἐπὶ τῶν κερδῶν τοῦ συναλλάγματος ἐβάσισαν καὶ τὴν ἰδρυσίν των καὶ τὰ δυσανάλογα πρὸς τὰ κεφάλαια τῶν γενικῶν ἐξοδα. Ἡ σταθεροποίησις, μοιραίως παρακολουθουμένη ἀπὸ στενότητά τινα κεφαλαίων καὶ πιστώσεων, ἄγρουσα εἰς ἐκκαθάρισιν κατωστάσεων καὶ ὀφειλῶν, δὲν δύναται παρὰ νὰ συντελέσῃ εἰς πτώχευσιν τῶν ἀσθενῶν ἐπιχειρήσεων ἰδίᾳ ἐκείνων αἵτινες ἀπὸ πολλοῦ χρόνου εὐρίσκοντο εἰς οὐσιαστικὴν πτώχευσιν, τὴν κήρυξιν τῆς ὁποίας ἀνέβαλλε τὸ δικαιοσύσιον ἢ ἡ ἐλπίς περὶ βελτιώσεως τῆς θέσεώς των. Δὲν εἶναι ἐπομένως παράδοξον, ὅσον καὶ ἂν εἴναι λυπηρὸν, ὅτι ἀριμύς τις μὴ καλῶς θεμελιωμένων ἢ μὴ καλῶς διοικουμένων ἐπιχειρήσεων ἐκκρύβῃ εἰς πτώχευσιν καὶ ὅτι ἄλλος ἀκόμη ἀριθμὸς καχεκτικῶν ὁργανισμῶν θὰ φυτοζωῇ ὑπὸ τὸ φάσμα τῆς χρεωκοπίας, μέχρις οὗ ἐπέλθῃ ἡ ἀναγκαία ἰσορροπία μεταξὺ τῶν διαφόρων οικονομικῶν κλάδων. Δὲν εἶναι παράδοξον, διότι οὐδεμία χώρα δύναται νὰ διατηρήσῃ ἐν εὐημερίᾳ ἐμπορευομένους καὶ ἐπαγγελματίας τῶν ὑπολοίτων ἀριθμῶν ὑπερβαίνει τὸ ὅριον τῆς καταναλωτικῆς δυνάμεως τοῦ πληθυσμοῦ. Ὅταν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐμπορευομένων καὶ τῶν ἐπιτηδευματικῶν ὑψήθῃ, ὅπως παρ' ἡμῶν, ὅλως δυσανάλογως πρὸς τὴν αὐξήσιν τοῦ πληθυσμοῦ, ὅταν ἐν Ἀθῆναις ἀναλογῇ ἐν κατὰ στήμα ἐπὶ 32 κατοίκων, δὲν πρέπει νὰ ἐκπληττώμεθα διότι, ἐπελθούσης τῆς μοιραίας σιτηρῆς τῆς ἐκκαθαρίσεως, ὑψήθησαν αἱ πτωχεύσεις καὶ διότι ἐκ τοῦ συνόλου τῶν πτωχεύσεων τὸ μέγιστον μέρος ἀναλογεῖ εἰς τὸ ἐμπόριον ὑφασμάτων καὶ τροφίμων, δηλαδὴ ἀκριβῶς εἰς τὸν μᾶλλον πληθωρικὸν κλάδον τῆς ἐθνικῆς οικονομίας.

Οὕτω, ἐξετάζοντες τὰς πτωχεύσεις, παρατηροῦμεν ὅτι τῷ 1926 ἐπὶ 87 πτωχεύσεων 60 ἀνήκουν εἰς ἐμπόρους ὑφασμάτων καὶ τροφίμων, τῷ 1927 ἐπὶ 119 πτωχεύσεων αἱ 61, τῷ 1928 ἐπὶ 187 αἱ 91, ἡ αὐτὴ δὲ ἀναλογία παρατηρεῖται καὶ ἐπὶ τῶν πτωχεύσεων τοῦ 1929. Ἀξίον σημειώσεως εἶναι ὅτι αἱ πτωχεύσεις ἀφορῶν μικροεπιχειρήσεις καὶ κατὰ 67 οἱ αἱ πτωχεύσαντες εἶχον κεφάλαιον κάτω τῶν 100 χιλιάδων δραχμῶν, δηλαδὴ κάτω τῶν 7 χιλιάδων ὠκτῶν δραχμῶν, δὲν ἐσημειώθησαν δὲ πτωχεύσεις σοβαρῶν ὁκτῶν ἢ μεγάλων ἐπιχειρήσεων, ἐνῶ εἶναι γνωστὸν ὅτι εἰς τὰς οικονομικὰς κρίσεις παρασύρονται καὶ μεγάλα ἐπιχειρήσεις, ἀδυνατοῦσαι νὰ ἀντισταθῶν εἰς τὴν σφοδρότητα καὶ τὴν πείσιν τῶν βαθυτέρων αἰτίων τὰ ὅποια προκαλοῦν τὰς κρίσεις.

Ἀλλ' οὐδ' ὁ ἀριθμὸς τῶν πτωχεύσεων αὐτὸς καὶ ἐκτὸν δὲν εἶναι ὑπερβολικός. Ἐάν, τηροῦντες τὰς ἀναλογίας τῶν πληθυσμῶν, συγκρίνωμεν τὰς πτωχεύσεις τὰς ἐφεινῶν, αἱ ὅποια ἀνησύχησαν πολλοὺς, πρὸς τὰς πτωχεύσεις ἄλλων ἐτῶν, ὅλως ἀνεπαρκῶς τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐφεινῶν πτωχεύσεων δὲν ἔχει τι τὸ ἀσυνήθως οὐδὲ τὸ ἀντισυνήθως. Ἀν λάβωμεν ὡς ἑῶς συγκρίσεως ἐν εὐτυχῆς ἑῶς, ὅπως τὸ 1911, παρατηροῦμεν ὅτι αἱ πτωχεύσεις τοῦ διὰ τὰς περιφέρειας τῶν πρωτοδικείων Ἀθηνῶν-Πειραιῶς ὑπολείπονται μάλιστα κατὰ ἐνδεκάτον τῶν ἐφεινῶν πτωχεύσεων, ἐνῶ ὑπερπερὶον κατ' ἀναλογίαν τὰς πτωχεύσεις τοῦ 1928 καὶ ἐπὶ περιφέρειαν τοῦ 1927. (Πτωχεύσεις 169 τοῦ 9 πρώτου μῆνα τοῦ 1929. Πληθυσμὸς 870 χιλιάδες ἀπέναντι 400 χιλιάδων τῷ 1911 καὶ πτωχεύσεων 86, ἦτοι 64 τὸ ἐννεάμηνον). Ἀλλ' εἰ ἐνδεικτικώτερον εἶναι τὸ συμπέρασμα τῆς συγκρίσεως, ἐάν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι κατὰ τὸ 1911 αἱ ἐπιτηδευματικαὶ ἦσαν, κατὰ τὴν ἀπογραφήν, 48 περίπου χιλιάδες καὶ αἱ πτωχεύσεις 86, ἐνῶ σήμερον αἱ ἐπαγγελματικαὶ κατὰ τὴν ἀπογραφήν τοῦ 1928 ἀνέρχονται εἰς 168 χιλιάδας καὶ αἱ πτωχεύσεις εἰς 161 τὸ ἐννεάμηνον, ἦτοι 223 τὸ ἑῶς. Ἐπομένως μετὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν πτωχεύσεων τὸ 1929 ἔπρεπε νὰ διδῇ πτωχεύσεις 304 ἀντὶ 223. Ἐάν δὲ λάβωμεν ἀκόμη ὑπ' ὄψιν μὲν ὅτι τὰ ἐτῆ αὐτὰ 1928 καὶ 1929 καὶ 1929 καὶ 1930 ὅλως καὶ τὸ 1930 ὅλως βαρύνονται μετὰ πτωχεύσεις πράγματι ὑφιστάμενες ἀπὸ προηγουμένα, ἑ.γ., ἀλλὰ μὴ κηρυγθεῖσας λόγῳ τοῦ χρεωστασίου, φθάνομεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι καὶ μετὰ τὴν ἀκόμη ἀριθμὸς πτωχεύσεων δὲν πρέπει νὰ ἐμπνέῃ γενικωτέρως ἀνησυχίας.

Ἀλλ' ἐάν ἡθέλωμεν νὰ ἐξετάσωμεν τὰ ἐν ἑλλαις χώραις συμβαίνοντα, ὅλως παρατηρήσωμεν ὅτι καὶ ἐκεῖ τὴν πραγματικὴν ἢ τὴν νόμιμον σταθεροποίησιν ἐπικυλοῦσιν ἐκκαθαρίσεις τῆς, συνεπαγόμεναι αὐξήσιν τῶν πτωχεύσεων, χωρὶς νὰ φθάσῃ εἰς τὰς χώρας ἐκείνας ἡ νομισματικὴ ὑποτίμησις εἰς ὃν βαρύνει ἑφ' ἡμῶν. Οὕτω παρατηροῦμεν ὅτι κατὰ τὸ ἑῶς 1926—1927—1928—1929 (α' ἐξαμηνία) ἐσημειώθησαν:

πτωχεύσεις ἐν Ἑλλάδι 7839—11306—12341—6157

» » Γαλλίᾳ 8372—8237—4539

Δὲν νομίζω ὅτι χρειάζονται περισσώτερα διὰ νὰ καταδειχθῇ ὅτι αἱ σημειωθείσαι ἐφέτος πτωχεύσεις, συμφύει πρὸς τὴν ζωὴν καὶ τοὺς κινδύνους τοῦ ἐμπορίου, οὐδὲ πόρρωθεν δικαιολογοῦνται ἐκφρασθέντες φόβους περὶ ὑπαρχούσης ἢ ἐπιχειρῆσεως καθολικῆς οικονομικῆς κρίσεως. Εἶναι δὲ εὐχάριστον ὅτι ὁ ἀρμόδιός τις κριτὴς ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, τὰ μεγάλα ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ ἐπιμελητήρια, εἰς τὸ αὐτὸ κατέληξαν συμπέρασμα. μετὰ βαρυτέρων τοῦ ὅλου ζητημάτων καὶ γενικωτέρων αὐτοῦ ἐρευνῶν. Οὐδὲ ἡδύνατο νὰ διαφύγῃ τὴν προσοχὴν τῶν ἐπιμελητηρίων τὸ γεγονός ὅτι οὐ μόνον δὲν εὐρισκόμεθα ὑπὸ κρίσιν καθολικῆς μορφῆς, ἀλλὰ τὸναντίον ἡ χώρα ἡμῶν, ἀντιπαρθεύουσα τὴν ἐπικίνδυνον καμπὴν τῆς οικονομικῆς τῆς ζωῆς, βαίνει σταθερῶς πρὸς τὴν οικονομικὴν ἀνέσθησιν.

Πράγματι, ἐάν ἐξετάσωμεν τὴν κίνησιν τῶν κυριωτέρων κλάδων τῆς ἐθνικῆς μας οικονομίας, διαπιστοῦμεν ὅτι σταθερῶς προχωροῦμεν τὴν ἀνωῦσαν. Ἡ γεωργικὴ μας παραγωγή παρουσιάζει κατὰ τὸ 1927 καλλιέργειαν στρεμμάτων 15.200.000 καὶ παραγωγὴν ἀξίας 10.435 ἑκατομμυρίων, ἐνῶ κατὰ τὸ 1928 παρουσιάζει καλλιέργειαν 15.900.000 στρεμμάτων καὶ παραγωγὴν ἀξίας 11.556 ἑκατομμυρίων, ἦτοι παρουσιάζει καλλιέργειαν 700 χιλιάδων στρεμμάτων ἐπὶ πλέον καὶ αὐξήσιν ἐπὶ πλέον παραγωγῆς κατὰ 1.121 ἑκατομμύρια. Δὲν ἔχομεν ἀκόμη τὰ ἀποτελέσματα τοῦ 1929 ἀλλ' εἶναι γνωστὸν ὅτι καὶ αὐτὰ πολλὰ περιφέρειαι ἐδοκιμάσθησαν ἐκ τοῦ δευτέρου χειμῶνος καὶ ἐκ διαφόρων δυσμενῶν καιρικῶν συνθηκῶν, ἡ παραγωγή προβλέπεται πλουσιωτέρα τῆς περυσινῆς, ἰδίως εἰς καπνὸν, ἀναβόσιν καὶ προϊόντα ἀμπέλου.

Ἡ βιομηχανικὴ παραγωγή παρουσιάζει μεταξὺ τοῦ 1927 καὶ 1928 αὐξήσιν σημαντικὴν ἀνερχομένην εἰς 921 ἑκατομ. καὶ 310 ἑκατομ. ἂν ἀκριβέσωμεν καὶ ἐκ τῶν δύο ἐτῶν τὴν ἀξίαν τοῦ κατεργασθέντος οἴνου καὶ ἐλαίου, ὡς ἀνήκοντος μᾶλλον εἰς τὴν γεωργικὴν παραγωγὴν.

Ἡ ἐμπορικὴ μας κίνησις, παρουσιάζουσα αἰσθητὴν αὐξήσιν μεταξὺ τοῦ 1928 καὶ 1927, παρουσιάζει αἰσθητοτέρην ἀκόμη αὐξήσιν κατὰ τὸ α' ἐννεάμηνον τοῦ 1929 ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ α' ἐννεάμηνον τοῦ 1928 καὶ εἰς τόνους

καὶ εἰς ἀξίαν εἰσχυρομένων ἐμπορευμάτων. Κατὰ τὸ α' ἐννεάμηνον τοῦ 1928 εἰσῆλθον ἐμπορεύματα ἀξίας 9.024 ἑκατομ. καὶ ἐξῆλθον ἐμπορεύματα ἀξίας 3.551 ἑκατομ., ἐνῶ κατὰ τὸ α' ἐννεάμηνον τοῦ 1929 εἰσῆλθον ἐμπορεύματα ἀξίας 9.748 ἑκατομ. καὶ ἐξῆλθον ἐμπορεύματα ἀξίας 4.608 ἑκατομ., ἦτοι παρουσιάζεται κατὰ τὸ α' ἐννεάμηνον αὐξήσις εἰσχυρῆς κατὰ 724 ἑκατ. καὶ αὐξήσις ἐξχυρῆς κατὰ 1.117 ἑκατομ. Ἀξίον δὲ σημειώσεως εἶναι ὅτι, ἐπειδὴ ἡ αὐξήσις τῆς ἐξχυρῆς εἶναι μεγαλύτερα τῆς αὐξήσεως τῆς εἰσχυρῆς, ἐπέρχεται κατὰ τὸ ἐννεάμηνον τοῦτο περιορισμὸς τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἐμπορίου ἰσοζυγίου κατὰ 400 περίπου ἑκατομμύρια δραχμῶν.

Ἀν ἐξετάσωμεν τὴν ναυτιλιακὴν κίνησιν τῶν λιμένων, μεταξὺ τοῦ πρώτου ἐπταμήνου τοῦ 1928 καὶ τοῦ πρώτου ἐπταμήνου τοῦ 1929 παρατηροῦμεν ἐπίσης αὐξήσιν σημαντικὴν καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀποπλεόντων καὶ καταπλεόντων πλοίων καὶ ἰστιοφόρων καὶ κατὰ τὴν συνολικὴν χωρητικότητά αὐτῶν. Κατὰ τὸ α' ἐπταμήνον 1928 ἐσημειώθησαν κατὰ πλοιοὶ καὶ ἀπόπλοι 2.457, χωρητικότητες τόνους 5.196.000, ἐνῶ κατὰ τὸ α' ἐπταμήνον 1929 ἐσημειώθησαν ἀπόπλοι καὶ κατὰ πλοιοὶ 3.610, χωρητικότητες 6.075.000, ἦτοι αὐξήσις πέραν τῶν 15 %.

Ἡ κίνησις τῶν σιδηροδρόμων, ἡ ὁποία κατὰ τὸ 1928 ὑπερβαίνει κατὰ πολὺ καὶ εἰς ἐμπορεύματα καὶ εἰς ἐπιβάτας τὴν κίνησιν τοῦ 1927, παρουσιάζει ἐπίσης κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν χωρηθηθεῖσαι πιστώσεις ὑπὸ τῶν τραπέζων τὰς ἀντιστοίχους τοῦ 1928.

Αἱ καταθέσεις παρὰ ταῖς Τραπεζαίας παρουσιάζουσιν αὐξήσιν σημαντικὴν κατὰ τὸ 1928 ἀπέναντι τοῦ 1927. Παρουσιάζουν ἐπίσης αὐξήσιν κατὰ τὴν 30 Σεπτεμβρίου 1929 ἐν σχέσει πρὸς τὴν 30 Σεπτεμβρίου 1928 κατὰ 600 περίπου ἑκατομμύρια, κατὰ 800 δὲ ἑκατομ. ὑπερβαίνουν αἱ κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν χορηγηθεῖσαι πιστώσεις ὑπὸ τῶν τραπέζων τὰς ἀντιστοίχους τοῦ 1928.

Οἱ εἰσχυροὶ δασμοὶ παρουσιάζουσιν σημαντικὴν αὐξήσιν κατὰ τὸ α' ἐξάμηνον τοῦ οικονομικοῦ ἑτους 1929, ταῦτοχρόνως δὲ αὐξήσις παρουσιάζεται καὶ εἰς τὴν καταναλώσιν τῶν εἰδῶν μονοπωλίου, μαρτυροῦσα αὐξήσιν τῆς καταναλωτικῆς δυνάμεως τοῦ πληθυσμοῦ.

Ἀλλ' ὅταν αὐξήσῃ ἡ γεωργικὴ παραγωγή, βεβαίως δὲ εἶναι ἡ ἐν προσεγγίᾳ μέλλοντι σημαντικώτερα αὐξήσις αὐτῆς καὶ λόγω τῶν ἀποξηραντικῶν ἔργων καὶ λόγω τῆς καταβαλλομένης ἐξαιρετικῆς μερίμνης ὑπὲρ τῆς γεωργίας, ὅταν αὐξήσῃ ἡ βιομηχανικὴ παραγωγή, ὅταν ἡ κίνησις τοῦ ἐμπορίου παρουσιάζεται μεγαλύτερα καὶ μετὰ ἐλάττωσιν τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἐμπορίου ἰσοζυγίου, ὅταν ἡ κίνησις τῶν λιμένων, τῶν σιδηροδρόμων, τῶν καταθέσεων βαίνει προοδευτικῶς, ὅταν ἡ καταναλώσις αὐξήσῃ, μαρτυροῦσα πάλιν τινὰ ἀνύψωσιν τοῦ γενικοῦ ἐπιπέδου τῆς ζωῆς, ὅταν ἐν γένει οὐδεμία τῶν ἐνδεηλώσεων τῆς οικονομικῆς ζωῆς τοῦ τόπου παρουσιάζῃ καθυστέρησιν ἢ στασιμότητα, ἀλλ' ὅλως παρουσιάζουν πρόοδον μικρὰν ἢ μεγάλην, καὶ ὅταν ὑπὲρ πάντα ταῦτα αὐξήσῃ φυσιολογικῶς καὶ ἀβίαστος ἡ ἀπόδοσις τῶν φόρων, δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἀπολείπῃ ἡ αἰσιοδοξία, ἐπειδὴ εὐρέθημεν πρὸ δυσπραγίας ὀρισμένων ἐπαγγελματίων καὶ ἐπιχειρήσεων, δυσπραγίας φυσικῆς καὶ εὐεξηγήτου. Ἡ δυσπραγία αὕτη, τὴν ὅποιαν πρέπει νὰ προσπαθῶμεν νὰ καταστήσωμεν ὀλιγότερον αἰσθητὴν, ἡ δυσπραγία αὕτη δὲν πρέπει νὰ μᾶς ὠθῇ εἰς κρυφὰς ἀπογνώσεις, αἱ ὅποιας χρησιμεύουν μόνον διὰ νὰ δυσφημοῦν τὴν ἐμπορικὴν μας πίστιν εἰς τὸ ἐξωτερικόν καὶ νὰ ἐμπνέουν τὴν ἀποθάρρυνσιν εἰς τὸν ἐργαζόμενον ἑλληνικὸν λαόν, καὶ ἡ σιτηρὴν ἔχομεν ἀπὸ τὰς τὰς ἀποδείξεις ὅτι ἡ ἡρωϊκὴ του προσπάθεια ἀπαρτίζει καὶ ἐκαστὴν τοὺς καρπούς τῆς. Βεβαίως δὲ εἶναι σήμερον ἡ οικονομικὴ κατάσταση τῆς Ἑλλάδος ὅποια τὴν ἐπιθυμοῦμεν καὶ τὴν ἐλπίζομεν, ἀλλὰ δὲν εἶναι καθόλου ἀποθαρρυντικὴ καὶ καὶ ἡμέραν βελτιοῦται. Ἀντικεινῶς πολλὰ ἀκόμη ὑπολείπονται νὰ γίνωσι, ἀλλὰ τὸ γεγονός ὅτι δὲν ἔγινον ὅλα δὲν ἐλαττώνει καθόλου τὴν ἀξίαν τοῦ συντελεσθέντος ἔργου. Διὰ νὰ ἐκτιμῶμεν τὴν ἀξίαν αὐτοῦ πρέπει νὰ ρίψωμεν ἐν βλέμμα πρὸς τὰ ὅπισθεν, πρέπει νὰ ἀναμνησθῶμεν πῶς καὶ κατὰ πόλιν δυσχερεῖν ἐπαυλίσαντες μέχρι τοῦδε, πρέπει νὰ ἀναμνησθῶμεν τὸν δρόμον τὸν ὅποιν διηγήσαμεν. Ὁ ἀποκομίσωμεν τότε αἰσθητὴν εὐλόγον ὑπερφηναίαν διὰ τὸ μέχρι τοῦδε συντελεσθέντα, ὅλως δὲ καὶ δικαιολογημένης ἐλπίδας διὰ τὴν αἰσίαν συμπλήρωσιν τῶν ὑπολειπομένων.

Δὲν πρέπει νὰ λησμονώμεν ὅτι ἡ παγκόσμιος σύρραξις ἡ ἀνατρέψασα καὶ ἅπαντα τὸν κόσμον τὴν ὑπάρχουσαν οικονομικὴν τάξιν καὶ δημιουργήσασα πληθὺν νέων καὶ δυσλύτων προβλημάτων κατὰ τῶν ὁποίων παλαιούσι σήμερον ὅλα σχεδὸν τὰ κράτη, ὑπῆρξεν ἰδιαιτέρως βαρεῖα δι' ἡμᾶς εἰς οικονομικὰς συνεπείας. Εἰσελθόντες εἰς παγκόσμιον σύρραξιν πρὶν ἀκόμη ἀναπαυθῶμεν ἐκ τῶν προηγουμένων πολέμων, παρατείναντες τὴν ἐμπόλεμον κατάστασιν ἐπὶ μίαν ἀκόμη τετραετίαν, δαπανήσαντες κατὰ τὴν δεκαετῆ σχεδὸν δι' ἡμᾶς πολεμικὴν περίοδον ὅλον τῶν 160 ἑκατομμυρίων λιρῶν ἐξ ἰδίων, εὐρέθημεν κατὰ τὸν τερματισμὸν αὐτῆς καὶ κατόπιν μᾶς στρατιωτικῆς καταστρώσεως ὑπὸ τῆς νὰ μεριμνήσωμεν ἐν μέσῳ πολιτικῶν καὶ πολιτικῶν ἀνωμαλιῶν οὐ μόνον διὰ τὴν ἐπὶ τῶν τῶν πληγῶν μακροχρονίου πολέμου, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἄμεσον ἀντιμετώπισιν τοῦ προσφυγικοῦ προβλήματος, ἰκανοῦ αὐτοῦ καὶ μόνου νὰ ὀσῇ εἰς σκληρὰν δοκιμασίαν τὴν ἀντοχὴν οὐδὲν ποτε κράτους, ἀκόμη καὶ ἐκ τῶν ἐχόντων οικονομικὴν ἐφοδιασμὸν ἀσυνκρίτως ἀνώτερον τοῦ ἰδικῷ μας.

Καὶ ὅμως ἐντὸς χρονικοῦ διαστήματος σχετικῶς βραχυτάτου ἡ προσπάθεια τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐπέτελεσεν ἀληθῆ θαύματα. Μετὰ μίαν ἐξαετίαν ἀπὸ τῆς ὑπογραφῆς τῆς εἰρήνης δυνάμεθα νὰ διαπιστώσωμεν μετ' ἰκανοποίησεως καὶ υπερηφανείας ὅτι ἐξήλθομεν ὀριστικῶς τῶν πολιτικῶν καὶ πολιτικῶν ἀνωμαλιῶν, ἀπεκτινῶμεν σταθερότητα πολιτικὴν καὶ πολιτικὴν, ἐκπληροῦντες δὲ μέχρι κεραίας τὰς πρὸς τοὺς δανειστάς μας ὑποχρεώσεις ταῦτοχρόνως ἐλύσαμεν κατὰ τὸ πλεῖστον τὸ δεινὸν προσφυγικὸν πρόβλημα, ὥστε τὸ προσφυγικὸν στοιχεῖον νὰ ἀποτελῇ πλέον πολὺ τιμὸν παράχοντα τῆς ἐθνικῆς οικονομίας, ἐσταθεροποιήσωμεν τὸ νόμισμα, ἐξυγιανώμεν τὰ δημόσια οικονομικὰ εἰς σημεῖον ὥστε τὸ ἰσοζύγιον καὶ τὸ πλεόνασμα τοῦ Προϋπολογισμοῦ νὰ ἀποβῇ πλέον φαινόμενον διαρκές, ἡ δὲ δημοσιονομικὴ ἡμῶν κατάσταση νὰ ἐπιτρέπῃ μείωσιν φόρων, ἀντιμετώπισιν νέων χρησίων δαπανῶν, καὶ χρηματοδότησιν ἔργων παραγωγικῶν ἐκ τῶν περισευμάτων τοῦ Προϋπολογισμοῦ, ἡ ἐθνικὴ ἡμῶν οὐκονομία βαίνει προοδευτικῶς εἰς ὅλους τοὺς κλάδους, ἐμπορικόν, βιομηχανικόν, γεωργικόν, ναυτιλιακόν κλπ., ὅλως δὲ αἱ πλευραὶ τῆς ἐθνικῆς δραστηριότητος ἐνισχύονται καθημερινῶς.

ὑπὸ ταυταῖς συνθήκαις, κύριοι βουλευταὶ, ἡ προοπτικὴ τοῦ μέλλοντος δὲν ἐμφανίζεται ἀποθαρρυντικὴ, δὲν παρουσιάζει σημεῖα ἀνησυχίας. Ἀπαιτεῖται βεβαίως ἀκόμη ἐργώδης προσπάθεια, ἀλλ' εἰς χεῖρας ἡμῶν κεῖται τὸ μέλλον. Βαρυνόμενοι μετὰ σταθερότητος πολιτικὴν φειδύει καὶ περισυλλογῆς εἰς τὰ δημόσια καὶ τὰ ἰδιωτικά οικονομικά, παρακολουθοῦντες καὶ βοληθῶντες τὰς ἐνδεηλώσεις τῆς ἐθνικῆς δραστηριότητος, ἀπαρτίζοντες βαλμηδὸν τοὺς ὁργανισμοὺς τοὺς ἀπαιτούμενους διὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν φυσικῶν πόρων τῆς χώρας, καὶ πρὸ παντὸς ἐνισχύοντες καὶ καθοδηγοῦντες τὸν ἀγρότην εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς, δυνάμεθα νὰ εἰμεθα βέβαιοι ὅτι ἡ αὐριον ὅλως εἶναι καλυτέρα τῆς σήμερον, ὅπως ἡ σήμερον εἶναι ἀναμφισβητήτως καλυτέρα τῆς χθὲς (χειροκροτήματα).

Καταρχόμενος τὸ βῆμα καταθέτει, πλὴν τῶν εἰς τὴν κύρωσιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ ἀναφερομένων σχεδίων νόμων :

1) «Περὶ κυρώσεως τοῦ Προϋπολογισμοῦ τῶν ἐσόδων τοῦ Κράτους καὶ τῶν Εἰδικῶν Ταμείων καὶ Ὑπηρεσιῶν διὰ τὴν χρῆσιν 1930—31» καὶ

2) «Περὶ κυρώσεως τοῦ Προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ Κράτους καὶ τῶν Εἰδικῶν Ταμείων καὶ Ὑπηρεσιῶν διὰ τὴν χρῆσιν 1930—31».

καὶ τὰ ἐξῆς :

1) «Περὶ μειώσεως ἀμείνων φόρων» καὶ

2) «Περὶ κώδικος τῶν νόμων περὶ τελῶν χαρτοσήμου».

Ὁμοίως καταθέτει σχέδια νόμων :

1) «Περὶ κυρώσεως τῶν ἀπολογισμῶν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Κράτους τῶν χρήσεων 1833—1844».

2) «Περὶ κυρώσεως τῶν ἀπολογισμῶν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Κράτους τῶν χρήσεων 1845—1881».

3) «Περὶ κυρώσεως τῶν ἀπολογισμῶν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Κράτους τῶν χρήσεων 1882—1895».

4) «Περὶ κυρώσεως τῶν ἀπολογισμῶν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Κράτους τῶν χρήσεων 1896—1900» καὶ

5) «Περὶ κυρώσεως τῶν ἀπολογισμῶν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Κράτους τῶν χρήσεων 1901—1915».

Ὁ κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργός) προτείνει ὅπως ὁ κατατεθείς Προϋπολογισμὸς τῆς χρήσεως 1930—1931 παραπεμφθῇ εἰς τὴν οἰκείαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν,

Ὁ Πρόεδρος

Ι. Δ. ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Γ'

Δευτέρας 25 Νοεμβρίου 1929.

Ὁρκ 4.30' μ. μ., ὁ Πρόεδρος κ. **Ι. Τσιριμώκος**, ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἐδρᾶς κηρύσσει τὴν ἐναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει νὰ ἀνοιχθῶσι τὰ θεώρετα.

Ἀναγιγνώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως.

Μεθ' οὗ ὁ κ. **Πρόεδρος** λέγει τὰ ἐξῆς :

Φέρω πρὸς ὑμᾶς τὸ θλιβερόν ἀγγελμα τοῦ θανάτου τοῦ Γεωργίου Κλεμανσώ. Ἡ πολυσύνθετος καὶ πολυκύμαντος μακρὰ ζωὴ τοῦ ἐκλιπόντος μεγάλου πολιτικοῦ θὰ ἀπασχολήσῃ τοὺς ἱστορικοὺς τοῦ μέλλοντος. Ὑπῆρξε φυσιογνωμία τοσοῦτον ἐξαιρετικὴ καὶ δράσεως τοιαύτης ἐκτάσεως ὥστε δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ τὰ συγκινητὰ ἐπὶ χρόνον μακρόν τὴν ἀνθρωπότητα. Πολιτικὸς ἀνὴρ ἀσύγκριτος. Μαχητὴς ἀπάντητος. Ρήτωρ-ὁυέλλα, συντρίβων κάθε ἐμπόδιον. Περιφρονητὴς πάσης μικρότητος. Πατριώτης ἰδανικός, ἐγκλείων εἰς τὰ στήθη του ὅλην τὴν γαλλικὴν ψυχὴν, ὅλον τὸ ἔθνη καὶ μεγαλεῖον.

Ἡ πολιτικὴ τοῦ τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ σιδήρου. Ὑρᾶνος ἐν τῇ Κυβερνήσει. Ὑρᾶνος ἐν τῇ ἀντιπολιτεύσει. Ὅποια ὅμως ἀγαθοποιὸς τυραννία ! Πάντοτε ἀσκηθεῖσα ὑπὲρ τῆς ἀπολύτου δικαιοσύνης. Πάντοτε ὑπὲρ τῆς Γαλλίας. Πάντοτε ὑπὲρ τῶν ἐλευθεριῶν τῶν λαῶν.

Φοδερὸς τὴν ὄψιν, τρομαρὸς τὴν γλῶσσαν, ἀλύγιστος, προῦ-χῶρις πρὸς τὴν μάχην. Ἄλλοι συνετρίβοντο. Ἄλλοι ἐκάμ-πτοντο. Καὶ μόνος αὐτός, ὑπερήφανος, ὠρθότο ἔτοιμος διὰ νέους ἀγῶνας. Δὲν ἐγνώρισε ποτὲ τὴν ψυχικὴν ἡτταν. Καὶ ὅταν ἔτι μικρὸν καὶ ἀλόγιστοι ἀντίπαλοι τοῦ ἔρριπτον τὸν αὐτὸς ἐγιναντοῦτο ἐκ τῆς ἡθικῆς του δυνάμεως καὶ μετὰ ἑνα τῶν σαρκασμῶν διὰ τῶν ὁπείων ἐφόνευσ διήλθε τὴν ἐγερ-

εἰς τὴν νὰ ταχθῇ δίμηνος προθεσμία, οὕτως ὥστε ἡ ἐπεξεργασία αὐτοῦ νὰ γίνῃ ἐμβριθὴς καὶ ἐμπεριστάτωμένος, ὑποβληθῇ δὲ ἡ σχετικὴ ἐκθεσις περὶ τὰ μέσα τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου, ἵνα οὕτω καταστῇ δυνατὴ ἡ ψήφισις αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Βουλῶν μέχρι τέλους τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου.

Ἡ Βουλὴ, ἐρωτώμενη ὑπὸ τοῦ κ. **Προέδρου**, ἀποδέχεται δι' ἀναστάσεως τὴν πρότασιν τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ.

Ὁ κ. **Κ. Ζαβιτζιάκος** προτείνει ὅπως ἡ Βουλὴ συνέλθῃ εἰς νέαν συνεδρίαν τὴν προσεχῇ Δευτέραν ἵνα ἐν τῇ μεταξὺ παρασχεθῇ εἰς τοὺς κ. κ. βουλευτὰς ὁ ἀπαιτούμενος χρόνος πρὸς μελέτην τῶν τροπολογιῶν τὰς ὁποίας ἔχουσιν ἐπιφέρει οἱ κ. κ. Ὑπουργοὶ ἐπὶ τῶν ὑπολειφθέντων ἐκ τῆς προηγούμενης Συνόδου σχεδίων νόμων.

Ὁ κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** (Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως) παρατηρεῖ ὅτι κατ' ἔθιμον ἡ Βουλὴ ἀρχεται τῶν ἐργασιῶν τῆς δι' ἐπερωτήσεων, ἀφοῦ δὲ ἡ Δευτέρα εἶναι ἡ ἡμέρα ἐπερωτήσεων, καλὸν θὰ ἦτο ὅπως γίνῃ ἀποδεκτὴ ἡ πρότασις τοῦ κ. Ζαβιτζιάκου περὶ ὁρισμοῦ τῆς νέας συνεδριάσεως διὰ τὴν Δευτέραν.

Ἡ Βουλὴ, ἐρωτώμενη ὑπὸ τοῦ κ. **Προέδρου**, ἀποδέχεται δι' ἀναστάσεως τὴν πρότασιν ταύτην.

Μεθ' οὗ, μὴ ὑπάρχοντος ἐτέρου ἀντικειμένου ἐν τῇ ἡμερησίᾳ Διατάξει, λύεται, συναινέσει τῆς Βουλῆς, ἡ συνεδρίασις, ὥρκ 7. 30' μ. μ., διὰ τὴν προσεχῇ Δευτέραν καὶ ὥρκ 4.30' ἀπογευματινὴν.

Οἱ Γραμματεῖς

Ι. Κουτσίνας

Σ. Νικολαΐδης

θεῖσαν λαίλαπα χωρὶς νὰ κλονισθῇ ἐν τῇ μέσῃ τῶν συσπειρωμένων ἐκ δειλίας εὐτελῶν. Νικητὴς καὶ τότε.

Δημοσιογράφος, κρατῶν ἀντὶ γραφίδος κεραυνὸς εἰς χεῖράς του, ὑψώθη εἰς ἐλεγκτὴν ἰδεώδη τῆς δικαιοσύνης τῆς πατρίδος του, ὅτε μετὰ τοῦ μεγάλου συγγραφέως καὶ συμπολίτου του Ζολᾶ ἠξίωσαν τὴν ἀναθεώρησιν τῆς συνταραχάσης τὸν κόσμον δίκης τοῦ κατὰδικασθέντος γάλλου ἀξιωματικοῦ ἐπὶ προδοσίᾳ τῆς πατρίδος του.

Ἀνὴρ σθένους ψυχικοῦ ἀνυπερβλήτου, αὐτοπεποιθήσεως θαυμαστῆς καὶ θεληματικότητος ἀφαντάστου, ἠγγνόησε πάντοτε τὸν δισταγμόν.

Ὅτε κατὰ τὴν μεγάλην πολεμικὴν τρικυμίαν ἐγχεῖτο δύνατος κυβερνήτης, ἡ Γαλλία ὁλόκληρος ἐκάλεισε τὸν Κλεμανσώ. Ὁ Μέγας Δημοκράτης, πρεσβύτερος πλέον, φλεγόμενος ἀπὸ πατριωτισμόν, ἀδάμαστος, ἀκύνειστος, ἤρπασε τὸ πηδάλιον τῆς ἐξουσίας εἰς τὰς στιβαρὰς του χεῖρας καὶ ἐθροίσθη : «Θὰ κάμω πόλεμον μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς νίκης. Ὅλοι εἰς τὰς θέσεις σας. Δὲν ἐπιτρέπω ψιθυρισμοὺς ἀπαισιοδοξίας. Ἀπαγορεύω κρίσεις περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ πολέμου καὶ λιποψυχίας. Ἐμπρός !» Ἡ Γαλλία σύσσωμος, ἐμπνευσμένη ἀπὸ τοιοῦτου εἶδους σάλπισμα, ἐξώρμησεν ἀκάθεκτος. Οἱ Σύμμαχοι, ἀναθαρρήσαντες, ἠμιλλῶντο παράπλευροι τῶν Γάλλων εἰς ἐνθουσιασμόν καὶ ὁρμήν. Ὁ ἔχθρὸς ἐξωβλήθη καὶ ὁμολογήσας τὴν ἡττάν του, ἐξήτησεν ἀνακωχήν. Ὁ πόλεμος ἐτελείωσεν. Ὁ νικητὴς ἐπέδωκε τοὺς ὅρους του. Ὁ Κλεμανσώ προήδρευσε τῆς Διασκεύσεως τῆς εἰρήνης. Τὸ τεράστιον κατόρθωμά του ἐξέπληξε τὴν οἰκουμένην.

Μετὰ τὴν εἰρήνην ὁ Κλεμανσώ παρεμείσθη. Οἱ λαοὶ ἔτσι εἶναι. Τότε δυνάτους κυβερνήτης ἀναζητοῦν ἐν ὅρῳ

κινδύνων ἐξωτερικῶν ἢ ἐσωτερικῶν. Ἄμα ἐπέβη γαλήνῃ, ἡ παρουσία τούτων εἰς τὴν Ἀρχὴν τοὺς ἀνησυχεῖ. Ἄλλως τε ἐν ὅρῳ νηνεμίας εἶναι πολλοὶ οἱ ἔτοιμοι νὰ κυβερνήσουν καὶ χωρὶς τὴν πίεσιν τῆς αὐστηρᾶς πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς πειθαρχίας.

Ἀπεσφύθη τῆς πολιτικῆς διὰ νὰ σκορπίσῃ τοὺς θησαυροὺς τοῦ πνευμάτος του καὶ τῆς ψυχῆς του εἰς τὸν κόσμον σύμπαντα, μέσῃ τῶν σοφῶν συγγραμμάτων του. Τὸ φῶς τῆς διανοίας του ἐξεχύθη ἀνὰ τὴν ὀψήλιον.

Μέγας παλίστις, πρὸ ὀλίγου χρόνου ἀντιμετωπίσας τὸν θάνατον, τὸν ἠνάγκασε νὰ ὀπισθοχωρήσῃ. Ἐσεύσθη τὸν ἡρωα ἀγωνιζόμενον νὰ περικύψῃ τὴν ἀπάντησιν του εἰς τὸν νεκρὸν στρατάρχην. Ἐμονομάχουν οἱ δύο μεγάλοι συντελεσταὶ τῆς Συμμαχικῆς νίκης. Ἡ ἱστορία θὰ κρίνῃ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς τελεωθῆσης μονομαχίας τῶν δύο μεγάλων τέκνων τῆς ἀθανάτου Γαλλίας.

Οὕτω τεματίσας τὴν τελευταίαν του μάχην ὁ πατὴρ τῆς νίκης, μεγάλωπρεπος καὶ ἀγέρωχος ἐπορεύθη πρὸς τὴν ἀθανασία, τοῦ θανάτου ἀποδίδοντος τὰς τιμὰς.

Οἱ δημοκρατικοὶ λαοί, ὑπὲρ τῶν ἰδεωδῶν τῶν ὁποίων ἠγωνίσθη καὶ ἐλέησε, ὀργισθῶν. Ἡ δὲ Ἑλλάς, τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν ὁ μεγαλύτερος, ὁ ἰσχυρότερος, καὶ ἀγνότερος φίλος, πρώτῃ μετὰ τῶν ἄλλων, ἐγγνώμων, προτέρηται καὶ κλίνει εὐλαδῶς τὸ γόνυ πρὸ τῆς σοφοῦ τοῦ μεγάλου νεκροῦ. Καὶ οἱ ἐχθροὶ του ἀκόμη θὰ κλίνουν τὸ γόνυ ἀπὸ θαυμασμόν. Αὐτὴ εἶναι ἡ μόνη ἀμοιβὴ μετὰ θάνατον τῶν μεγάλων πολιτικῶν ἀνδρῶν. Ἡ Βουλὴ εἶμαι βέβαιος ὅτι ὁμόθυμος, ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, θὰ σπεύσῃ νὰ διεδιήλωσῃ τὴν συμμετοχὴν τῆς εἰς τὸ ἐθνικὸν πένθος τῆς φίλης μεγάλης Δυνάμεως.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Κύριε Πρόεδρε, οἱ λόγοι τοὺς ὁποίους ἀπηγγείλατε εὐρίσκουν θερμὴν ἀπήχην, εἶμαι βέβαιος, ὅχι μόνον παρὰ τοῖς κ. βουλευταῖς, ἀλλὰ καὶ παρὰ ὁλοκληρῷ τῷ ἑλληνικῷ λαῷ, καὶ ἀπανταχοῦ γῆς ὅπου ζῇ ἑλληνικὴ ψυχὴ. Ὁ Γεώργιος Κλεμανσώ, τοῦ ὁποίου τόσον εὐστόχως διεγράψατε τὴν φυσιογνωμίαν, ὑπῆρξεν ἀνκαμψιότητος μίξ τῶν μεγαλυτέρων, ἐν μὴ ἡ μεγίστη πολιτικὴ ὑπαρξίς τῶν δύο τελευταίων αἰώνων. Καὶ ἐν ἐπρόκειτο τοὺς λόγους τοὺς ὁποίους εἶπατε πρὸς ἀναπαράστασιν τῆς προσωπικότητός του νὰ συνοψίσῃ τις εἰς ὀλίγας μόνον λέξεις, θὰ ἔλεγεν : Ὑπῆρξεν ὁ δεινὸς μαχητὴς ὑπὲρ τοῦ δικαίου καὶ τῶν ἐλευθεριῶν.

Μαχητὴς ὑπὲρ τοῦ δικαίου καὶ τῶν ἐλευθεριῶν ἦτο ὅταν ἠγωνίζετο, νεώτατος ἀκόμη, ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ πατρίδι πρὸς καταλύσιν τοῦ δεσποτισμοῦ.

Μαχητὴς ὑπὲρ τοῦ δικαίου καὶ τῶν ἐλευθεριῶν ἦτο ὅταν ἐμάχετο πρὸς ἐγκαθίδρυσιν τῆς γαλλικῆς δημοκρατίας.

Μαχητὴς ὑπὲρ τοῦ δικαίου καὶ τῶν ἐλευθεριῶν ἦτο ὅταν ἐμάχετο ὑπὲρ ἀναδείξεως τῆς ἀθωότητος ἐνὸς ἀνθρώπου ἀδίκως καταδικασθέντος.

Μαχητὴς ὑπὲρ τοῦ δικαίου καὶ τῶν ἐλευθεριῶν ἦτο ὅταν ἐζήτηε νὰ παρασκευασθῇ ἡ πατρίς του διὰ νὰ εἶναι ἐτόιμη εἰς ἕνα ἀγῶνα τραχὺν τὸν ὁποῖον ἐκείνος προέβλεπε.

Μαχητὴς ὑπὲρ τοῦ δικαίου καὶ τῶν ἐλευθεριῶν ἦτο ὅταν ἐν τῷ μεγάλῳ πολέμῳ ὠδήγηε τὴν γαλλικὴν ψυχὴν εἰς τὴν τελικὴν ἢ θριαμβευτικὴν νίκην.

Μαχητὴς ὑπὲρ τοῦ δικαίου καὶ τῶν ἐλευθεριῶν ἦτο ὅταν συνέτασσε τὰς συνθήκας τῆς εἰρήνης.

Μαχητὴς ἀκόμη ὑπὲρ τοῦ δικαίου καὶ τῶν ἐλευθεριῶν ἦτο ὅταν ἐπέμενε ἐν αὐταῖς ἵνα τὰ δίκαια τῶν μειονητῶν, τὰ δίκαια τῆς ἐλευθερίας ἐκάστης ἐθνικότητος διατελῶσι προηγουμένως ἐντὸς τῶν γεωγραφικῶν συνόρων τῆς ἐπικρατείας εἰς τὴν ὁποίαν ἡ μειονότης ἐκείνη θὰ ἐτύγγανε νὰ ἀπονεμηθῇ.

Ὅχι μόνον ἡ Γαλλία, ἦν τόσον ἠγάπησεν, ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρος ἡ ἀνθρωπότης αἰσθάνεται τὸ κενὸν τὸ ὁποῖον ἡ μεγάλη πολιτικὴ φυσιογνωμία του ἐγκατέλειπε. Ὅσονδήποτε καὶ ἐν εἰμῃ συνεπισημειῖται μετὰ τοὺς φυσικοὺς νόμους τοὺς ἐ-

παγορεύοντας τὸ ἀτεγκτον τέλος καὶ τῶν μέλλον ἀδρῶν φυσιογνωμιῶν, πρέπει νὰ ὁμολογήσῃ τις ὅτι τὸ κενὸν τὸ παραχθέν ἀφίνει κατὰπληξιν καὶ ἐν ταύτῃ ὀδύνην.

Ὅσονδήποτε ὁμῶς καὶ ἐν ἡ λοιπῇ ἀνθρωπότητι, ὅσονδήποτε ἰδιαιτέρως ἡ Γαλλία, ἡ πατρίς του, ἡ ὁποία ὀφείλει καὶ τὴν νίκην καὶ τὴν δόξαν εἰς τὸν ἐκλιπόντα, καὶ ἐν εἶναι ἐγγνώμων, ὁ ἑλληνικὸς λαὸς θέλει διατηρήσῃ ἀνεξίτηλα τὰ ἔργα τῆς βαθυτάτης του εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν ἐκλιπόντα πολίτην. Ὑπῆρξε φίλος ἀσφαλῆς καὶ πρόμαχος ἀκαμπτος τῶν δικαίων τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀπὸ τῆς νεότητος αὐτοῦ μέχρι τῆς τελευταίας του πνοῆς. Οὐδέμῃ στιγμῇ κρίσεως τῶν ἑλληνηκῶν δικαίων εὐρίσκει τὸν Γεώργιον Κλεμανσώ λιποψυχούντα πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτῶν. Διὰ τῆς δεινῆς αὐτοῦ γραφίδος, διὰ τοῦ λόγου, καὶ ὡς βουλευτῆς καὶ ὡς Κυβερνήτης, ὑπερήσπισε πάντοτε τὰ ἑλληνικὰ δίκαια κατ' ὅλην τὴν γραμμὴν. Καὶ τὸ ὑπερασπίζεν διὰ τοῦ λόγου καὶ τῆς γραφίδος εἶναι ἔσως εὐκόλον. Ἀλλ' καὶ ὅταν ἤλθεν εἰς τὸν Γεώργιον Κλεμανσώ ἡ στιγμή ἵνα διὰ τῶν ἔργων ἐπισφραγίσῃ τὰ αἰσθητάτα τὰ ὁποῖα ἔτρεφε πρὸς τὸν Ἑλληνισμόν, τὸν εἶδμεν ἀδίστακτος βαινόντα καὶ παρσύνοντα καὶ ἄλλους πρὸς τὴν ὀριστικὴν ἀναγνώρισιν καὶ τὴν ἐπικράτησιν τῶν ἑλληνικῶν δικαίων, τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος, καὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἀρετῆς, ἅτινα τσοῦτον ἐξετίμησε καὶ ἠγάπησε.

Ὅτι εἴμεθα ἔσχατοι βαλόντα εὐγνώμονες, κύριε Πρόεδρε, πρὸς τὴν μνήμην τοῦ μεγάλου ἀνδρός. Καὶ ὁλόκληρος ἡ Βουλὴ βεβαιοῦς θὰ εἶναι σύμφωνος ὅπως τηλεγραφηθῇ εἰς τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ καὶ εἰς τὸ γαλλικὸν Κοινοβούλιον, τοῦ ὁποίου ὑπῆρξεν εἰς τῶν κρατερῶν ἀγωνιστῶν, ἡ βαθεῖα λύπη ἣν ἀισθάνεται ἡ ἑλληνικὴ Βουλὴ, ἐπὶ πλέον δὲ καὶ εἰς τὴν ὑμετέραν πρότασιν ὅπως εἰς ἐνδειξιν πένθους διακλυθῇ ἡ συνεδρία.

Α. Παπαναστασίου. Κύριε Πρόεδρε, ὅσα καὶ σεις καὶ ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν εἶπατε ἀνταπεκρίνοντα καὶ εἰς τὰς ἰδικὰς μας σκέψεις καὶ τὰ αἰσθητάτα. Ὅλοι οἱ Ἕλληνες συμμεριζόμεθα βαρύντατα τὸ πένθος τοῦ φίλου γαλλικοῦ ἔθνους διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ μεγάλου πολιτικοῦ ἀνδρός. Εἰς τὴν ὑπαρξίν τοῦ Κλεμανσώ ἐκυριάρχει ἀτραυλὸς ἡ ἰδέα τῆς Γαλλίας, τῆς δημοκρατικῆς Γαλλίας, ἑνὸς ἀνώτερος γαλλικὸς πατριωτισμός. Κατῳρῶσα μετὰ τὴν σιδηρᾶν θεληματικότητά του, μετὰ τὴν ἀδάμαστον μαχητικότητά του ὅχι μόνον νὰ ἐξυψώσῃ τὸν πολιτικὸν βίον, ἀλλὰ καὶ νὰ σώσῃ τὴν πατρίδα του καὶ νὰ προσφέρῃ μεγίστην ὑπηρεσίαν εἰς τὸν κόσμον, ἐξασφάλισας, μετὰ τὴν τροπὴν τὴν ὁποίαν συνετέλεσε νὰ πάρῃ ὁ παγκόσμιος πόλεμος, τὴν ἐπικράτησιν τῶν δημοκρατικῶν ἀρχῶν. Ἐάν ὁ Γεώργιος Κλεμανσώ δὲν καταλέγεταί εἰς τὴν χορείαν τῶν μεγάλων διανοητῶν, τῶν μεγάλων ἀνθρωπιστῶν, ὡς ἕνα ἄλλο ἐξοχὸν τέκνον τῆς Γαλλίας, τὸ ὁποῖον ἐπλήρωσε μετὰ τὴν ζωὴν του τὰς προσπάθειάς του πρὸς ἀποσώτησιν τοῦ πολέμου, ὁ Ἰωάννης Ζωρὲς, ὅμως εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Γεωργίου Κλεμανσώ ἐπαλλε πάντοτε ἰσχυρότατον αἰσθημα δικαίου. Εἰς τὴν πρώτῃν γραμμὴν ἠγωνίσθη μετὰ ὅλην τὴν ὀρμητικὴν του ψυχὴν πρὸς ἐπανόρθωσιν μιᾶς ἀδικίας ἐναντίον ἐνὸς ἀτόμου, ἡ ὁποία ἐχώρισεν εἰς δύο στρατόπεδα τὴν πατρίδα του, ἐπανόρθωσιν τῆς ὁποίας ἡ πραγματικοποίησις ἐξέστωσε τὸ μεγαλεῖον τῆς Γαλλίας. Ἡ ἰσχυρὰ φωνὴ του καὶ τὸ ἐξαιρετικὸν κύρος του ἐχρησιμοποιήσαν πρὸς ἱκανοποίησιν καὶ τῶν δικαίων τοῦ ἰδιοῦ μας ἔθνους, τοῦ ὁποίου τὸ παρελθὸν τὸν ἐνεθουσίαιζε καὶ οἱ νεώτεροι ἀγῶνες καὶ τὰ ἀτυχήματα τὸν συνεκίνηον βαρύντατα θὰ εἶναι τὰ αἰσθητάτα εὐγνωμοσύνης τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν πρότασιν σας ὅπως διακοπῇ ἡ συνεδρίασις καὶ προτείνωμεν ἀκόμη ὅπως ἡ Κυβερνήσις συστήσῃ ἐπιτροπὴν ἵνα ἀνακλῇ τὴν ἀνέγερσιν ἀνδριάντος τοῦ Γεωργίου Κλεμανσώ, εἰς ἐνδειξιν τῆς αἰδέου πρὸς αὐτὸν ἑλληνικῆς εὐγνωμοσύνης.

Κ. Ζαβιτζιάκος. Οἱ λόγοι τοὺς ὁποίους μετὰ τόσης προσοχῆς ἤκουσεν ἡ Βουλὴ τῶν ἐκ μέρους τοῦ Προέδρου

αυτῆς ὅσον καὶ ἐκ μέρους τοῦ Ἀντιπροέδρου τῆς Κυβερνήσεως, ὡς καὶ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ μεγάλου πολιτικοῦ ἀνδρὸς ἀπηγοῦν βαθύνματα εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ ἐνθυμῆται μετ' εὐγνωμοσύνης καὶ μέλει τὰ βαρύνοντάς τὴν ὅλην δρᾶσιν τοῦ Γεωργίου Κλεμανσώ καὶ τὴν ὠφέλειαν τὴν ὁποῖαν ἐκ ταύτης ἔσχον συχνὰ τὰ ἑλληνικὰ συμφέροντα. Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς εἶναι ἀδύνατον νὰ λησμονήσῃ ὅτι, κληθεὶς ὁ μοναδικὸς ἰσχυρὸς οὗτος πολιτικὸς εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν τυγῶν τοῦ μεγάλου ἔθνους του εἰς στιγμὰς τραγικὰς δι' αὐτό, διεχειρίσθη ταύτας διὰ τῆς στιβαρῆς αὐτοῦ χειρὸς τόσον ἰσχυρῶς, τόσον εὐστόχως, καὶ τόσον ἀποτελεσματικῶς ὥστε εἰς τὴν ἰσχυρὰν αὐτοῦ διεύθυνσιν ἀπεδόθη κατὰ μέγα μέρος ἡ νίκη τῶν γαλλικῶν καὶ μετ' αὐτῶν τῶν συμμαχικῶν ὀπλῶν δι' ὃ ἐκλήθη καὶ πατήρ τῆς νίκης. Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς εἶναι ἀδύνατον νὰ λησμονήσῃ τὴν μεγάλην συνδρομὴν ἣν παρέσχεν ὁ μέγας οὗτος πολιτικὸς ἀνὴρ εἰς τὴν χώραν μας κατὰ τὸ στάδιον τῶν δικπραγματεύσεων τῆς εἰρήνης, εἰς ἣν ὠφείλεται κατὰ μέγα μέρος τὸ γιγάντειον ἔργον τῆς ἀτονησάσης φεῦ! συνθήκης

Ὁ Πρόεδρος

Ι. Δ. ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Δ'

Τρίτης 26 Νοεμβρίου 1929.

Ὡρὰ 4.30' μ. μ., ὁ Πρόεδρος κ. **Ι. Τσιριμώκος**, ἀναλθὼν ἐπὶ τῆς ἑδρας, κηρύσσει τὴν ἐναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει νὰ ἀνοιχθῶσι τὰ θροῦναι.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως.

Ἀνακοινοῦνται τὰ ἑξῆς:

Πρόεδροι κοινοτήτων καὶ ἐκκλησιαστικῶν συμβουλίων τῶν ἐπαρχιῶν Παγωνίου, Ἀμαράντων, Σιτεργίας, Κιλκίς κλπ., διεκτραγωδοῦντες τὴν ἀθλίαν κατάστασιν τῶν ἱερῶν τῆς περιφερείας τῶν, παρακαλοῦν ὥπως τύχουν ὑποστηρίξεως τὰ αἰτήματά των παρὰ τῇ Ἱεραρχίᾳ.

Ἰδιοκτῆται ἀπαλλοτριωθέντων ἀγροκτημάτων Θεσσαλονίκης αἰτοῦνται τὴν ἀναστολὴν τῆς ἐκδικάσεως τῶν κτημάτων τῶν ὑπὸ τῶν ἐπιτροπῶν, τροποποιήσιν τοῦ δημοτικοῦ ἀγροτικοῦ νόμου, καὶ αὐξήσιν τῆς ἀποζημιώσεως αὐτῶν.

Ἡ ἔνωσις τῶν πιστωτικῶν συνεταιρισμῶν Καρδίτσας αἰτεῖται τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ ἀστυνομικοῦ σταθμάρχου Κούτση καὶ τὴν ἐνέργειαν αὐστηρῶν ἀνακρίσεων διὰ βιαιότητος πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῆς περιφερείας του.

Ἡ ὁμοσπονδία ἐπαγγελματιῶν Κορίνθου αἰτεῖται τὴν παράτασιν τοῦ δικαιοστασίου ἐπὶ μὴν εἰσέτι τριμήν.

Ὁ σύνδεσμος ἀναπήρων Λέσβου παρακαλεῖ ὥπως ἐγκριθοῦν τὰ αἰτήματα τοῦ γ' παναπηρικοῦ συνεδρίου Βόλου.

Κάτοικοι Στραωνίτσας αἰτοῦνται τὴν τροποποίησιν τοῦ νόμου 2515 σχετικῶς μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν βάσει καὶ τῆς σχετικῆς δηλώσεως τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὴν 1ην Ἰουλίου 1929.

Οἱ γεωργικῶς μετεκπαιδευόμενοι δημοδιδάσκαλοι τοῦ φροντιστηρίου Θεσσαλονίκης αἰτοῦνται ὥπως ἱκανοποιηθῶσι τὰ αἰτήματα αὐτῶν σχετικῶς μετὰ τὴν προαγωγὴν των κ. λ. π.

Ὁ ἐθνικὸς σύλλογος ἐφ' ὧν ὀπλιτῶν Ἐάνθης διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἀπόλυσιν δύο ἐφ' ὧν ἐργατῶν παρὰ τοῦ γραφείου προστασίας καπνοῦ Καβάλλας.

Ἡ ἔνωσις προσωπικοῦ ἀερύρωτος Ἀθηνῶν-Πειραιῶς διαμαρτύρεται διὰ τὴν κατάργησιν τοῦ 13ου μισθοῦ.

τῶν Σεβρῶν. Ταῦτα πάντα σκεπτόμενος ὁ ἑλληνικὸς λαός, δικαίως πενθεῖ βαρύνοντάς τὴν ἀπώλειαν τῆς μεγάλης ταύτης πολιτικῆς φυσιογνωμίας.

Γ. Καφαντάρης. Συμμερίζομαι καὶ ἡμεῖς, κ. Πρόεδρε, ἐξ ὅλης ψυχῆς ὅσα ἐλέγχθησαν διὰ τὸν θάνατον τοῦ Γεωργίου Κλεμανσώ, ὅστις ἔρριψεν εἰλικρινὲς καὶ βαρύνοντα πένθος εἰς πᾶσαν ἑλληνικὴν καρδίαν. Ἀν' ἡ ἀνθρωπότης ὁλόκληρος περιβάλλει μὲ ἀμέριστον θαυμασμὸν τὸν ἐκλιπόντα μέγαν πολιτικόν, διὰ τὰς ὑπηρεσίας τὰς ὁποίας προσέφερεν εἰς αὐτὴν καὶ τὰς ἐξόχους πολιτικὰς ἀρετάς, διὰ τὴν λαμπρὰν καὶ ἐνδοξὴν σταδιοδρομίαν, ὁ θαυμασμὸς οὗτος εἰς τὴν χώραν μας ὑπῆρξεν ἀναμειγμένως μετὰ βαρύτερον καὶ εἰλικρινέστερον αἶσθημα. Τῆς συμπαθείας καὶ εὐγνωμοσύνης διὰ τὴν ἀμείωτον αὐτοῦ ἀγάπην πρὸς τὴν Ἑλλάδα, τὴν Ἑλλάδα τὴν παλαιὰν καὶ τὴν Ἑλλάδα τὴν νέαν, καὶ διὰ τὸ γεγονός ὅτι πάντοτε εἰς τὰς δεινὰς τῆς περιστάσεις εὗρεν αὐτὸν πρόμαχον τῶν δικαίων τῆς. Ὁ θαυμασμὸς καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη μας θὰ εἶναι ἀληθῶς ἀίδιτοι.

Μεθ' ὃ, ὥρὰ 5 μ. μ., συναίνεσι τῆς Βουλῆς, λύεται ἡ συνεδρίασις εἰς ἐνδειξιν πένθους, δι' αὐριον καὶ ὥρην 4.30' μ. μ.

Οἱ Γραμματεῖς

Ι. Κουτσίνης

Σ. Νικολαΐδης

Ὁ ἀντιπρόεδρος τοῦ ἐπιμελητηρίου Σύρου κ. Κωνσταντῆ-πoulos διαμαρτύρεται διὰ τὴν μελετωμένην κατάργησιν τοῦ ἐκεῖ ἐπιμελητηρίου.

Κτηνοτροφικὸς κόσμος τοῦ νομοῦ Τρικκάλων διαμαρτύρεται διὰ τὴν μελετωμένην εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Βουλὴν σχεδίου νόμου περὶ ἄρτους τοῦ δασμοῦ τοῦ τυροῦ.

Ὁ προσφυγικὸς κλήρος αἰτεῖται τὴν νομιμοποίησιν του διὰ νομοθετικὸν μέτρον καὶ διαμαρτύρεται διὰ τὴν γενομένην μεταξὺ ἐγγάμων καὶ ἀγάμων διάκρισιν εἰς βάρος τῶν ἀγάμων.

Οἱ ἐργάται κυλινδρομύλων Θεσσαλονίκης δι' ὑπομνήματός των αἰτοῦνται τὴν λήψιν διαφόρων μέτρων πρὸς βελτίωσιν τῆς καταστάσεώς των.

Οἱ κάτοικοι τῆς περιφερείας Ἀλεξανδρουπόλεως αἰτοῦνται τὴν αὐστηρὰν ἐφαρμογὴν τοῦ δασικοῦ νόμου καὶ εἰδικῶς τοῦ ἄρθρου 48.

Τὰ διάφορα σωματεῖα Πλωμαρίου αἰτοῦνται τὴν τροποποίησιν τοῦ νόμου περὶ μικτῆς φοιτήσεως εἰς τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν.

Οἱ ἐφεδρικοὶ σύλλογοι Καβάλλας διαμαρτύρονται διὰ τὴν παράτασιν καὶ κατάργησιν τοῦ νόμου 4160 ὑπὸ τοῦ νομάρχου καὶ αἰτοῦνται τὴν ἀντικατάστασιν τούτου ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς.

Οἱ πτυχιούχοι καὶ φοιτηταὶ τῆς Θεολογικῆς σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου αἰτοῦνται τὴν τροποποίησιν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ νόμου 4373, ὡς προσβάλλοντος τὰ κεκτημένα αὐτῶν δικαιώματα.

Τὸ ἐμπορικὸν καὶ βιομηχανικὸν ἐπιμελητήριον Ἡρακλείου δι' ὑπομνήματός του παρακαλεῖ ὥπως μὴ κυρωθῇ σχέδιον νόμου τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης περὶ χορηγήσεως ἀναστολῆς ἐκτελέσεων ἀπαιτήσεων κατ' ἀγροτῶν.

Οἱ πρόεδροι Ἀλυστράτης παρακαλοῦν ὥπως υἰοθετηθῶσι τὰ αἰτήματα τῆς ἐπιτροπῆς ὁδοποιίας τῆς κοινότητός των.

Ὁ σύνδεσμος ἐργατοτεχνικοῦ προσωπικοῦ σιδηροδρομικῶν Μακεδονίας αἰτεῖται τὴν παροχὴν 13ου μισθοῦ κατὰ τὰς ἐορτὰς τοῦ νέου ἔτους

Τὸ ἐργατικὸν κέντρον Κερκύρας αἰτεῖται τὴν ἄμεσον τροποποίησιν τοῦ νόμου 4352 «περὶ ἡλεκτροφοτισμοῦ Κερκύρας», ὡς καταστρατηγούντος τὰ συμφέροντα τοῦ δήμου πρὸς ὄφελος τῆς λιμενικῆς φυσιογνωμίας.

Τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον Ὁζυλίου παρακαλεῖ ὥπως υἰοθετηθῇ ἡ πρότασις νόμου τοῦ βουλευτοῦ Καραστῆς κ. Πακστρατῆ ἡ ἀφορῶσα τὴν φορολογίαν τοῦ ἐλαίου καὶ ἐλαίων.

Ὁ πρόεδρος τοῦ γεωργικοῦ ἐπιμελητηρίου τοῦ νομοῦ Τρικκάλων αἰτεῖται τὴν ἀναστολὴν τῆς εἰσπράξεως τῶν φόρων δι' ἐπόμενον ἔτος λόγῳ τῆς καταστροφῆς.

Ἡ ὁμοσπονδία ἐπαγγελματιῶν Καλαμῶν διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἐπιβάρυνσιν τῆς λύσεως τοῦ ζητήματος τῆς ἀνοικοδομήσεως τοῦ δικαστικοῦ μεγάρου τῆς πόλεως των καὶ αἰτεῖται τὴν ἐγγραφήν ἐν τῷ Προϋπολογισμῷ τῆς σχετικῆς δαπάνης.

Ὁ ἐκ Γουμένισσης Κ. Ἀγγελῆς καταγγέλλει τὸν οικονομικὸν ὑπάλληλον Νικοδήμην ἐπὶ ἐξυβρίσει.

Ἡ ἀδελφότης ἐγγάμων συνταξιούχων τραυματικῶν πολέμου «ἡ Περίθαλψις» αἰτεῖται τὴν ἀπαλλοτριώσιν ἐθνικοῦ γηπέδου πρὸς ἀνέγερσιν συνουκισμοῦ.

Ὁ τέως δημοδιδάσκαλος Λιμνίτσας Θ. Μπουρμάς διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἀπόλυσιν του ὑπὸ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ ἐπὶ ἀνεπαρκείᾳ καὶ ἐξαίτεται τὴν παροχὴν συντάξεως ὑπὸ τοῦ Κράτους λόγῳ τῆς ββετοῦς ὑπηρεσίας του.

Τὸ ἐμπορικὸν ἐπιμελητήριον Χίου διαμαρτύρεται διὰ τὴν μελετωμένην ὑπαγωγὴν του εἰς τὸ ἐπιμελητήριον Μυτιλήνης.

Ἐργάται στρατιωτικῶν εἰδῶν αἰτοῦνται ἀποζημιώσιν λόγῳ τῆς ἀπολύσεώς των ὑπὸ τῆς εταιρείας Κυρκίνη.

Ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος Ἐρυθρῶν διαμαρτύρεται διὰ τὴν ὑπὸ τῆς Ἀεροπορικῆς Ἀμύνης ἐνοικίασιν τοῦ βοσκοτόπου «προφήτης Ἠλίας» καὶ υποδεικνύει τὸν ἀπειλούμενον κίνδυνον διασκαλεύσεως τῆς δημοσίας τάξεως ἐκ τῆς ἐνοικιάσεως ταύτης.

Ὁ προσφυγικὸς κόσμος Γκιανιτῶν διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἐναντι αὐτοῦ ἀπάνθρωπον στάσιν τοῦ προϊσταμένου τοῦ ἑποικισμοῦ καὶ παρακαλεῖ τὴν Κυβέρνησιν ὥπως διατάξῃ τὴν πληρωμὴν τῶν ἐνταλμάτων των εἰς μηνιαίας δόσεις.

Οἱ πρὸ τοῦ 1925 ἐξασκούντες τὸ ἐπάγγελμα τοῦ καπνοπώλου, τασσόμενοι παρὰ τὸ πλεονὸν τῶν ἀναπήρων, ζητοῦν τὴν παροχὴν εἰς αὐτοὺς καὶ μόνον τοῦ προνομίου τῆς λιανικῆς πωλήσεως τῶν σιγαρέττων.

Ὁ σύν' ἑσμος δημοδιδασκάλων Σουφλίου καὶ ἡ πανελλήνιος ἔνωσις τριτοβάθμιων δημοδιδασκάλων Ἰωαννίνων καὶ Ἀθηνῶν αἰτοῦνται τὴν ἐπαναφορὰν πρὸς τυζήτησιν τοῦ νομοθετικοῦ διατάγματος περὶ διαβαθμίσεως τῶν δημοδιδασκάλων καὶ τὴν ἀποδοχὴν ὀριζόμενων τροποποιήσεων.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Θ. Κριμπᾶς** καὶ **Π. Στυλιανόπουλος** καταθέτουν τηλεγραφήματα τῆς ὁμοσπονδίας ἐπαγγελματιῶν Καλαμῶν, ἐμποροβιομηχανικοῦ ἐπιμελητηρίου, καὶ δημάρχου Καλαμῶν, διαμαρτυρομένων διὰ τὴν μελετωμένην κατάργησιν ἢ μετατροπὴν τοῦ ἐπιμελητηρίου τῆς πόλεως Καλαμῶν.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Ι. Γρηγοράκης** καταθέτει ἀναφορὰν τῆς οἰκογενείας τοῦ πρώην βουλευτοῦ Χαλκιδικῆς Κ. Μανωλά, αἰτούσης τὴν κρατικὴν μέριμναν διὰ τὴν εἰσαγωγὴν του εἰς νοσοκομεῖον πρὸς θεραπείαν τῆς ἀσθενείας ἐξ ἧς πάσχει.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Α. Βεργέλης** υποβάλλει ἀναφορὰν κατόικων Κρανιδίου περὶ διαρρηθίσεως τοῦ φέρου ἀποταμιεύσεως τοῦ γλεύκους.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Γ. Κοκκινάκης**, **Α. Γαλανάκης**, καὶ **Κ. Πολυχρονάκης** υποβάλλουν τροπολογίαν ἐπὶ τῆς προτάσεως νόμου «περὶ καταργήσεως τῶν ἄρθρων 50 - 56 τῆς εἰδικῆς δικονομίας Κρήτης τοῦ 1880».

Ὁ βουλευτὴς κ. **Ι. Μπουρνιάς** καταθέτει τροπολογίαν πρὸς τὸ σχέδιον νόμου «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 14 Σεπτεμ-

βρίου 1929 Ν. Δ. «περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου ΓΥΙΔ' «περὶ Γενικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου» καὶ τοῦ Ν. Δ. τῆς 17 Δεκεμβρίου 1923».

Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σχεδίου νόμου ὑποβάλλουν τροπολογίαν καὶ οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Τ. Ἀναστασίου**, **Κ. Πολυχρονάκης** καὶ **Ι. Τσονταρίδης**.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Α. Εὐθυμιάδης** καὶ **Γρ. Τηλικίδης** ὑποβάλλουν τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 18/26 Σεπτεμβρίου 1929 Ν. Δ. «περὶ κυρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 13 Νοεμβρίου 1927 Ν. Δ. «περὶ κυρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 4 Νοεμβρίου 1926 Ν. Δ. «περὶ ἀποδόσεως εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ κατὰ τὰς διατάξεις περὶ Ἀεροπορικῆς Ἀμύνης περιελθόντων αὐτῆς κτημάτων» καὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου ΓΥΙΔ' «περὶ Γενικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Γ. Ἡσαΐας**, **Α. Φλωρίδης** κλπ. ὑποβάλλουν πρότασιν νόμου «περὶ τμηματικῶν ἐξετάσεων τῶν φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν».

Ὁ κ. **Κ. Γόντικας** (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) ὑποβάλλει τὰ κάτωθι σχέδια νόμων:

1) «Περὶ διαθέσεως τῆς ὑπὸ τοῦ Ἰω. Μαρούδη κληροδοτηθείσης περιουσίας πρὸς εἴσπρα καὶ διαρρηθίμωσιν τοῦ εἰς Παράλιον Ἀστρον. διδαστηρίου τοῦ μετὰ διταξίου δημοτικοῦ σχολείου».

2) «Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου 4376 «περὶ ἰδοῦσεως Πειραματικῶν Σχολείων ἐν τοῖς Πανεπιστημίοις Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης» καὶ

3) «Περὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου 4367 περὶ τῶν διδασκαλείων τῶν νηπιαγωγῶν».

Ὁ κ. **Θ. Σοφοῦλης** (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) ὑποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 30 Σεπτεμβρίου 1926 Πρ. Διατάγματος «περὶ ἀναζήτησεως εἰς τὴν ἐνεργὴν ὑπηρεσίαν ἀνωτάτων ἀξιωματικῶν».

Οἱ κ. κ. **Θ. Σοφοῦλης** (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν), **Γ. Μαργῆς** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν), καὶ **Β. Καραπαναγιώτης** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) ὑποβάλλουν σχέδιον νόμου «περὶ κατασκευῆς δαπάνης τοῦ Δημοσίου τοῦ διὰ τὴν στρατιωτικὴν βάσιν προσοριζομένου τμήματος τοῦ λιμένος Ἡρακλείου (Ἀγίου Γεωργίου)».

Οἱ κ. κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν), **Π. Ἀργυρόπουλος** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν), **Γ. Μαργῆς** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν), καὶ **Δ. Δίγκας** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) καταθέτουν σχέδιον νόμου «περὶ κυρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 10 Σεπτεμβρίου 1929 Ν. Δ. δι' οὗ ἐκυρώθη ὁ ἀπὸ 10 Μαΐου 1924 Καταστατικὸς Χάρτης τοῦ Ἀγίου Ὁρους».

Μεθ' ὃ ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινεῖ ὅτι αἱ Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ συνεκροτήθησαν ὡς ἑξῆς:

Ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν.

1) Α. Ἀλεξανδρῆς, 2) Α. Καραπάνος, 3) Α. Μακκᾶς, 4) Κ. Βενιζέλος, 5) Π. Ἀρχακτινός, 6) Δ. Μαρσέλλος, 7) Α. Κασαβέτης, 8) Η. Παπαδόπουλος, 9) Γ. Ἀργυρόπουλος, 10) Ν. Ζαρίφης, 11) Α. Βουτυρᾶς, 12) Μ. Αἰλιανός, 13) Γ. Λεωνίδης, 14) Α. Μπαλάμπας, 15) Ν. Μπακόπουλος, 16) Φ. Μανουηλίδης, 17) Μ. Ἀργυρόπουλος, 18) Γ. Μόδης, 19) Κ. Κουρτίδης, 20) Ν. Ἀδραχά, 21) Γ. Βαλαχῆς, 22) Κ. Γκάτσης, 23) Κ. Λιδωρίκης, 24) Α. Νάκος, 25) Π. Πατρίδης, 26) Δ. Χατζίσκος, 27) Σ. Τρικούνης, 28) Κ. Ἐμπεριτικός, 29) Μ. Τσιγδέμογλου, 30) Γ. Ζερδός.

Ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης.

1) Κ. Λιδωρίκης, 2) Α. Κουτσοπέταλος, 3) Ν. Ἀδραχά, 4) Α. Μάρκος, 5) Π. Ζωγράφος, 6) Τ. Ἀναστασίου, 7) Η. Καλιγκάτης, 8) Γ. Κοκκινάκης, 9) Ν. Σπηλιώτης, 10) Γ. Κούνδουρος, 11) Ε. Ποιμίδης, 12) Π. Πατρίδης, 13) Α. Γαλανάκης, 14) Γ. Ἀργυρόπουλος, 15) Ν. Συρόπουλος, 16) Η. Τσερινιώτης, 17) Γ. Μπουρνιάς, 18) Α. Μυλωνογιάννης, 19) Κ. Πολυχρονά-

20) Ε. Ζούκας, 21) Ν. Τζεργιζής, 22) Ε. Καραωτάκης, 23) Ι. Τσωνταρίδης, 24) Κ. Ζωγράφος, 25) Σ. Τσακμάκης, 26) Μ. Σαμαράς, 27) Δ. Γιαννιόπουλος, 28) Α. Παπαθανάσης, 29) Ι. Ράλλης, 30) Κ. Καραχάκης, 31) Α. Δαμιανός, 32) Β. Κ. Ρέλλος, 33) Ν. Ξηρός, 34) Κ. Κοντοδίνης, 35) Ε. Γιαννούσης, 36) Ν. Αλδής, 37) Ι. Αποστόλου, 38) Ι. Μπούτης, 39) Μ. Μαντζής, 40) Γ. Φικιώρης.

Επί των Έσωτερικών.

1) Γ. Παπανδρέου, 2) Π. Εύριπατος, 3) Π. Αρσέντιος, 4) Ι. Κουνδουρος, 5) Α. Μάρκου, 6) Ν. Ασκούσης, 7) Π. Φλώρος, 8) Δ. Φλωρίδης, 9) Θ. Χαθίνης, 10) Ι. Αθηνάσιδης, 11) Π. Τσιτορίδης, 12) Μ. Βολοδάνης, 13) Α. Παπακωνσταντίνου, 14) Ι. Τσωνταρίδης, 15) Μ. Κοθής, 16) Σ. Κωστόπουλος, 17) Ν. Ασκαπιδής, 18) Β. Σκουλός, 19) Ν. Γαρυφαλιώτης, 20) Η. Ασπιώτης, 21) Κ. Κοντοδίνης, 22) Π. Χριστούλας, 23) Φ. Ζαΐμης, 24) Κ. Καραχάκης, 25) Ν. Μπακόπουλος, 26) Α. Θεολογίτης, 27) Π. Λούδης, 28) Κ. Μουζενίδης, 29) Γ. Χατζηγιαννάκης, 30) Ι. Καλογεράς, 31) Ε. Παριμίδης, 32) Β. Αντωνόπουλος, 33) Α. Παναγιωτόπουλος, 34) Ι. Παπαφλέσσας, 35) Ι. Ανδρεόπουλος, 36) Γ. Βότσαλος, 37) Σ. Καραχάκης, 38) Γ. Ζερδός.

Επί της Παιδείας.

1) Κ. Λιδωρίκης, 2) Α. Νάκος, 3) Ρ. Λιδοθινόπουλος, 4) Ι. Λιμπερόπουλος, 5) Τ. Αναστασίου, 6) Α. Σπηλιόπουλος, 7) Σ. Σταυρόπουλος, 8) Β. Χατζηλίης, 9) Α. Κουτσοπέταλος, 10) Θ. Παπαστρατής, 11) Α. Μυλωνογιάννης, 12) Π. Παλαιοχρονίδης, 13) Ι. Κοσμής, 14) Α. Αλεξάνδρος, 15) Δ. Μαρκάκης, 16) Α. Παχός, 17) Α. Μαντζής, 18) Π. Καρασεβδής, 19) Κ. Αλκάνος, 20) Γ. Γερογιάννης, 21) Γ. Παπανδρέου, 22) Γ. Καλοδής, 23) Γ. Τηλιδής, 24) Ν. Τερζόγλου, 25) Ι. Μιχαήλ, 26) Ο. Παναγιώτης, 27) Α. Βουτράς, 28) Ν. Κωνσταντόπουλος, 29) Σ. Νικολαΐδης, 30) Μ. Αργυρόπουλος, 31) Α. Φωκός, 32) Α. Χρηστομάνος, 33) Π. Ρεδιάδης, 34) Γ. Σίδερης, 35) Αλ. Κανάρης, 36) Δ. Γιαννιόπουλος, 37) Δ. Ματαλίων, 38) Μ. Μεσαντζής, 39) Δ. Σακελλαρίου, 40) Π. Λεβαντής.

Επί των Οικονομικών.

1) Γ. Αφεντούλης, 2) Κ. Γκότσης, 3) Α. Πρέκας, 4) Φ. Μανουηλίδης, 5) Ι. Βαλαχάς, 6) Κ. Λιδωρίκης, 7) Σ. Κωστόπουλος, 8) Α. Βαρθολομαίου, 9) Γ. Μόδης, 10) Γ. Ροδόπουλος, 11) Χ. Αλδής, 12) Μ. Κοθής, 13) Κ. Πολυχρονάκης, 14) Π. Χατζής, 15) Φ. Ζαΐμης, 16) Α. Μάρκου, 17) Ν. Μπακόπουλος, 18) Δ. Τηλιδής, 19) Γ. Βορζάνης, 20) Α. Τασονίδης, 21) Κ. Μουζενίδης, 22) Η. Παπαδόπουλος, 23) Φ. Σαράντης, 24) Δ. Αθηνόδωρος, 25) Κ. Σίμος, 26) Μ. Αλκιανός, 27) Π. Ρεδιάδης, 28) Π. Συρογιάννης, 29) Ι. Παπαδάκης, 30) Ν. Ασκαπιδής, 31) Σ. Γιαννούσης, 32) Δ. Χατζηγιαννάκης, 33) Π. Ράλλης, 34) Ν. Ξηρός, 35) Ν. Σπηλιώτης, 36) Γ. Σακκάλης, 37) Γ. Σίδερης, 38) Ι. Μπούτης, 39) Κ. Βενιζέλος, 40) Κ. Βουδούρης.

Επί της Έθνικης Οικονομίας.

1) Γ. Παπανδρέου, 2) Δ. Αφρονίδης, 3) Α. Πρέκας, 4) Ι. Παπαδάκης, 5) Γ. Αφεντούλης, 6) Γ. Ήσας, 7) Α. Ζωγράφος, 8) Δ. Ζάννος, 9) Γ. Κουλούρας, 10) Ι. Μπουρνίης, 11) Γ. Θεοδοσιάδης, 12) Μ. Μαντζής, 13) Κ. Πανούτσος, 14) Σ. Κωστόπουλος, 15) Α. Βαρθολομαίου, 16) Π. Εύριπατος, 17) Α. Κογεβίνης, 18) Ι. Περιογιάννης, 19) Α. Καλαντζής, 20) Φ. Ζαΐμης, 21) Ι. Μιχαήλ, 22) Α. Θεολογίτης, 23) Α. Μπακάλμπας, 24) Φ. Σαράντης, 25) Ν. Ασκαπιδής, 26) Γ. Βορζάνης, 27) Σ. Χούρογλου, 28) Α. Ξανθόπουλος, 29) Δ. Αθηνόδωρος, 30) Γ. Χατζηγιαννάκης, 31) Β. Αγγελάκης, 32) Β. Κυρέλλος, 33) Κ. Ζωγράφος, 34) Κ. Σαρακηνός, 35) Μ. Αλκιανός, 36) Γ. Σακκάλης, 37) Ε. Μακρίδης, 38) Γ. Γερογιάννης, 39) Θ. Κριμπίς, 40) Σ. Τσακμάκης.

Επί της Συγκοινωνίας.

1) Κ. Λιδωρίκης, 2) Γ. Σίδερης, 3) Α. Καντούρης, 4) Α. Ταδουλάκης, 5) Ι. Παπαδάκης, 6) Γ. Βασιλειάδης, 7) Ν. Ξηρός, 8) Ι. Βαλαχάς, 9) Α. Καραχάκης, 10) Ι. Γρηγοράκης, 11) Δ. Φλωρίδης, 12) Α. Βερδέλης, 13) Α. Κογεβίνης, 14) Γ. Ήσας, 15) Γ. Κοκκινάκης, 16) Ι. Κοκκινάτος, 17) Ν. Ασκούσης, 18) Η. Τσεριώνης, 19) Π. Χατζής, 20) Δ. Τσιτσάκης, 21) Β. Χατζηλίης, 22) Δ. Εύθυμιδής, 23) Κ. Βουδούρης, 24) Δ. Τηλιδής, 25) Ι. Αποστόλου, 26) Α. Λαμπρινίδης, 27) Π. Λούδης, 28) Σ. Νικολαΐδης, 29) Α. Χρηστομάνος, 30) Σ. Σχοινής, 31) Π. Πολυχρονίδης, 32) Ε. Μακρίδης, 33) Φ. Μανουηλίδης, 34) Κ. Παπαδάκης, 35) Σ. Τσακμάκης, 36) Β. Σκουλός, 37) Δ. Ματαλίων, 38) Σ. Ταλιδούρος, 39) Μ. Σαμαράς, 40) Δ. Μέλιος.

Επί της Γεωργίας.

1) Γ. Σίδερης, 2) Ι. Κουτσίνης, 3) Κ. Κοντοδίνης, 4) Θ. Κριμπίς, 5) Ν. Γαρυφαλιώτης, 6) Κ. Σίμος, 7) Σ. Αναστασίου, 8) Δ. Κουντούρης, 9) Π. Ζωγράφος, 10) Θ. Χαθίνης, 11) Σ. Ζερδός, 12) Θ. Φίλιος, 13) Α. Αλεξάνδρης, 14) Ν. Ξηρός, 15) Μ. Τσακμάκης, 16) Α. Μυλωνογιάννης, 17) Α. Ανδρεάδης, 18) Α. Γαλανάκης, 19) Σ. Ταλιδούρος, 20) Ο. Παναγιώτης, 21) Α. Λούδης, 22) Π. Χριστούλας, 23) Δ. Τσιτσάκης, 24) Α. Μπακάλμπας, 25) Δ. Εύθυμιδής, 26) Ε. Ζούκας, 27) Α. Θεοδοριάδης, 28) Ν. Ζακίρης, 29) Α. Λαμπρινίδης, 30) Σ. Συρογιάννης, 31) Π. Πολυχρονίδης, 32) Α. Ξανθόπουλος, 33) Κ. Ζωγράφος, 34) Κ. Σαρακηνός, 35) Π. Μπουκουβάλας, 36) Ι. Κοκκινάτος, 37) Ι. Κυρώζης, 38) Α. Παπακωνσταντίνου, 39) Γ. Ροδόπουλος, 40) Δ. Χατζησκός.

Επί της Υγιεινής.

1) Ρ. Λιδοθινόπουλος, 2) Ν. Γουργουρής, 3) Ι. Αθηνάσιδης, 4) Κ. Βλαχάκης, 5) Ε. Μακρίδης, 6) Α. Αλεξάνδρος, 7) Θ. Παπαστρατής, 8) Χ. Καλαντιδής, 9) Ν. Καραμάνος, 10) Σ. Σταυρόπουλος, 11) Α. Φωκός, 12) Κ. Αλκάνος, 13) Κ. Παπαδάκης, 14) Δ. Μαρσέλος, 15) Β. Βαρθολομαίου, 16) Ν. Τερζόγλου, 17) Γ. Τηλιδής, 18) Ε. Καραωτάκης, 19) Α. Χρηστομάνος, 20) Ν. Κουπαρόπουλος, 21) Γ. Γερογιάννης, 22) Π. Στυλιανόπουλος, 23) Δ. Μαρκάκης, 24) Χ. Ζουρής, 25) Μ. Χατζηγάκης, 26) Π. Φλώρος, 27) Ι. Ανδρεόπουλος, 28) Α. Καλαντζής, 29) Ι. Νικολίτσας, 30) Β. Τσάφης, 31) Αθ. Ζωγράφος, 32) Δ. Χατζής, 33) Ι. Γκαμούζης, 34) Ι. Κεραμίδης, 35) Θ. Λύρας, 36) Γ. Ποντίκας, 37) Ι. Ταρασόλης, 38) Ι. Τζεγάς.

Επί της Προνοίας.

1) Φ. Μανουηλίδης, 2) Χ. Παναγιώτης, 3) Ι. Κοσμής, 4) Α. Μαντζής, 5) Ι. Μιχαήλ, 6) Κ. Βουδούρης, 7) Ν. Τερζόγλου, 8) Ν. Κωνσταντόπουλος, 9) Α. Τασονίδης, 10) Π. Λούδης, 11) Δ. Μαρσέλος, 12) Σ. Συρογιάννης, 13) Σ. Χούρογλου, 14) Β. Αγγελάκης, 15) Β. Βαρθολομαίου, 16) Ο. Παναγιώτης, 17) Μ. Αργυρόπουλος, 18) Η. Παπαδόπουλος, 19) Κ. Ζωγράφος, 20) Ν. Κουπαρόπουλος, 21) Δ. Δημάκης, 22) Σ. Στανιόπουλος, 23) Σ. Αναστασίου, 24) Δ. Βέργος, 25) Ι. Γοδατζίδης, 26) Α. Καλαντζής, 27) Β. Τσάφης, 28) Ι. Νικολίτσας, 29) Ι. Ζάχος, 30) Α. Καντούρης, 31) Κ. Σίμος, 32) Θ. Φίλιος, 33) Α. Μιχαηλίδης, 34) Π. Κόρτσας, 35) Α. Αλκάνος, 36) Μ. Παπαδόπουλος, 37) Γ. Πρεζάνης.

Επί των Στρατιωτικών.

1) Γ. Βασιλειάδης, 2) Α. Ταδουλάκης, 3) Ι. Γρηγοράκης, 4) Ι. Καλογεράς, 5) Δ. Φλωρίδης, 6) Η. Αποστόλης, 7) Θ. Κολιελής, 8) Π. Καρασεβδής, 9) Ι. Γοδατζίδης, 10) Π. Στυλιανόπουλος, 11) Π. Καλλιδοπούλης, 12) Ε. Τριποδάκης, 13) Ν. Κουπαρόπουλος, 14) Α. Παπακωνσταντίνου, 15) Α. Καντούρης, 16) Θ. Χαθίνης, 17) Ν. Τζεργιζής, 18) Δ. Τηλιδής, 19) Γ. Πρεζάνης, 20) Ι. Αποστόλου, 21) Α. Ανδρεάδης, 22) Δ. Αφρο-

νίδης, 23) Ι. Παπαφλέσσας, 24) Ι. Μουτζουρίδης, 26) Γ. Στράτος, 26) Ν. Ασκούσης, 27) Μ. Βολοδάνης, 28) Α. Μυλωνογιάννης, 29) Ν. Μαρούνης, 30) Η. Ρεδιάδης.

Επί των Ναυτικών.

1) Δ. Αφρονίδης, 2) Γ. Βασιλειάδης, 3) Α. Μιαούλης, 4) Ν. Γουργουρής, 5) Α. Κανάρης, 6) Γ. Σακκάλης, 7) Γ. Ζαΐμης, 8) Κ. Πετσάλης, 9) Χ. Ζουρής, 10) Π. Χατζής, 11) Ε. Μακρίδης, 12) Η. Ασπιώτης, 13) Γ. Βαλκινίτης, 14) Κ. Βενιζέλος, 15) Α. Παχός, 16) Α. Λούδης, 17) Α. Ταδουλάκης, 18) Π. Ρεδιάδης, 19) Ι. Λεωνίδης, 20) Π. Συρογιάννης, 21) Α. Πολυχρονιάδης, 22) Α. Θεολογίτης, 23) Ε. Καραωτάκης, 24) Δ. Εύθυμιδής, 25) Ν. Μαρούνης, 26) Α. Βερδέλης, 27) Μ. Τσακμάκης, 28) Γ. Στράτος, 29) Κ. Εμπεριώτης, 30) Α. Πατίζης, 31) Δ. Σακελλαρίου, 32) Σ. Σχοινής.

Όμοιως ανακοινώθηκε ότι κατήρτισε την διαρκή

Επί του Κανονισμού.

Επιτροπήν εκ των κ. κ. Φ. Μανουηλίδη, Α. Μπακάλμπας, Ν. Γαρυφαλιώτη, Μ. Αλκιανού, Ν. Ξηρού, Π. Εύριπαίου, και Β. Κυρέλλου, και την

Της Βιβλιοθήκης της Βουλής.

Εφορευτικήν Επιτροπήν εκ των κ. κ. Ν. Ζακίρη, Α. Μαντζή, Σ. Κωστόπουλου, και των δύο κοσμητόρων κ. κ. Α. Βερδέλη, και Ι. Παπαδάκη.

Τέλος ανακοινώθηκε ότι κατήρτισε την Επιτροπήν εκ των κ. κ. Γ. Παπανδρέου, Κ. Βουδούρη, Π. Πετρίδη, Ν. Σπηλιώτη, Α. Μάρκου, Γ. Σακκάλη, Ν. Αδραάμ, Κ. Ζωγράφου, Α. Βερδέλη, Γ. Βασιλειάδη, Αλ. Κασαδέτη, Β. Χατζηλίη και του Γ. Γουργουρής των Οικονομικών Β. Δελιγιάννη, ήτις, παρακολουθούσα την λειτουργίαν του μεγαφώνου το οποίο ενέγκαστο επί της προπορεύσεως εις την αίθουσαν των συνεδριάσεων, να γνωματεύσει εάν συμφέρει ή όχι η ίδρυση αυτής ενκαταστάσεως.

Μεθ' ο κ. Πρόεδρος ανακοινώθηκε το εξής έγγραφον του κ. Υπουργού της Συγκοινωνίας:

«Εις απάντησιν της υπ' αριθ. 3 ε. ε. ερωτήσεως του βουλευτού κ. Θ. Φίλιου έχομεν την τιμήν να γνωρίσωμεν ότι η αίτουμένη στάθμευσις της άμαξοστοιχίας πολυτελείας του Σεμπλόν-Οριάν εις Γέφυραν Παλαιοφρασίων δεν δύναται να πραγματοποιηθῇ, ως μη δεδικοιολογημένη διὰ τούς εξής λόγους:

1) Διὰ της προϋπάρχουσας άμαξοστοιχίας Ακρίσης υπάρχει αύθημερόν συγκοινωνία μετά της Καλαμπάκας.

2) Η πρό κειροῦ δοκιμαστικῶς τεθεῖσα εις ἐνέργειαν τοιαύτη στάθμευσις απέδειξεν στατιστικῶς ὅτι ταύτης ἐπωφελοῦνται μόνον οἱ κάτοχοι εἰσιτηρίων ἐλευθέρας κυκλοφορίας, τῶν λοιπῶν ἐπιβατῶν μὴ χρησιμοποιοῦντων τὴν άμαξοστοιχίαν ταύτην λόγῳ τῆς κατὰ 20 % διαφορᾶς τῆς τιμῆς τῶν εἰσιτηρίων.

3) Υἱοθετουμένης τυχόν τῆς σταθμεύσεως ταύτης, θὰ ἔπρεπε νὰ συμβῇ τὸ αὐτὸ καὶ δι' ἄλλας παρομοίας αἰτήσεις.

4) Τὸ δρομολόγιον τῆς άμαξοστοιχίας ταύτης κανονίζεται εἰς τὰς διεθνεῖς διασκέψεις καὶ δὲν δύναται νὰ τροποποιητῇ ἐκάστοτε. Ἐξ ἄλλου ἡ ἐν λόγω άμαξοστοιχία σκοποῦν ἔχει τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ συγκοινωνίας καὶ οὐχὶ τὴν τοῦ ἐσωτερικοῦ τοιαύτην».

Μεθ' οὗ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τῶν ἀναφορῶν καὶ ἐρωτήσεων.

Ο κ. Π. Φλώρος, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾶς τῶν οἰκογενειῶν τῶν θυμάτων τοῦ ἐγκλήματος τῆς Πέτρας, διακτραγωδεῖ τὴν οἰκτρὰν θέσιν εἰς τὴν ὁποίαν περιῆλθον αἱ οἰκογένειαι αὗται καὶ συνιστᾷ εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὅπως ἐκφρασθῇ διὰ βοῆς τῆς ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας πρὸς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν ἢ

σύστικας νὰ παράσχῃ μίαν λογικὴν ἀποζημίωσιν εἰς τὰ θύματα ταῦτα, ἀντὶ τῶν ψυχίων τὰ ὅποια ἐν εἰδῇ ἀποζημιώσεως ἐδόθησαν εἰς αὐτά. Ἐν ἐκκινήσει περιπτώσει θὰ ἔπρεπε, λέγει, ὅπως ἀρθῶν αἱ προνομίαι διὰ τῶν ὁποίων ἔχει περιδληθῇ ἡ Τράπεζα.

Ο κ. Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός), διακρίπτων, παρατηρεῖ ὅτι, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ προνομίων τὰ ὅποια κέκτηται ἡ Τράπεζα δυνάμει δικαστικῆς ἀποφάσεως, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ οὐδὲ σκέψις περὶ ἀφαιρέσεως αὐτῶν. Ἐὰν ὅμως ὁ ὁμιλῶν ὑπαίνισσεται τὰ προνόμια τὰ ὅποια ἔχουσιν παρασχεθῇ εἰς τὴν Τράπεζαν δυνάμει τῆς τελευταίας συμβάσεως, εἶναι, τονίζει, ὑποχρεωμένος νὰ δηλώσῃ κατηγορηματικῶς ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν εἶναι ποτὶς διατεθειμένη νὰ θέξῃ οἰκνυδῆποτε σύμβασιν, ὡς δὲν ἐθίξε, παρὰ τὴν περὶ τοῦ ἐναντίου κρατήσαντων γνώμην παρὰ τῷ κ. ἀρχηγῷ τῶν Προοδευτικῶν, τὴν πρώτην περὶ καλυμμάτων σύμβασιν, καίτοι ἀνεγνώριζεν ὅτι αὕτη δὲν ἦτο συμφέρουσα διὰ τὸ Κράτος. Ἐπεξηγῶν διὰ βραχείων τὴν δὴλωσιν τοῦ ταύτην, λέγει ὅτι ἡ τελευταία περὶ καλυμμάτων σύμβασις δὲν ἀποτελεῖ ἀνατροπὴν τῆς προηγουμένης, ἀλλὰ διόρθωσιν τοῦ λογαριασμοῦ ὁ ὁποῖος ἐγένετο κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς πρώτης. Εἶναι δὲ τοῦτο, προσθέτει, φαινόμενον συνηθέστατον εἰς τὰς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς, ὅπου συχνότατα σημειοῦται εἰς τοὺς λογαριασμοὺς ἐπιφύλαξις παντὸς λάθους. (ἐ.π.λ.) Δὲν ὑπάρχει, ἐπιλέγει, τίποτε τὸ χειρότερον ἀπὸ τὴν ἀνατροπὴν μὴς σύμβασεως ἔστω καὶ κακῆς.

Ο κ. Κ. Ζαβιτζιάνος ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι εἰς τὴν ἀναπτυσσομένην αἵτησιν δὲν ὑφίσταται βάσις οὔτε νομικὴ ἀλλ' οὔτε καὶ ἠθικὴ.

Ο κ. Π. Φλώρος συνεχίζει παρακαλεῖ ὅπως ἐκφρασθῇ τοῦλάχιστον εὐχὴ πρὸς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν διὰ τὴν ἱκανοποίησιν τῆς ὑπὸ συζήτησιν αἰτήσεως.

Ο κ. Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός) δηλοῖ ὅτι οὔτε εἰς τὴν σύστασιν εὐχῆς εἶναι διατεθειμένος νὰ συντελέσῃ ὥστε νὰ παρασυρθῇ ἡ Βουλὴ, διότι δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον. Σῶμα πολιτικόν, ὡς ἡ Βουλὴ, νὰ ἀπευθύνῃ πρὸς οἰκονομικοὺς ὁργανισμοὺς, ὡς ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα, παρομοίας φύσεως εὐχάς.

Ο κ. Π. Φλώρος καταλήγων παρακαλεῖ ὅπως ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐξετασθῇ τὸ ζήτημα ἀπὸ τῶν κ. ἐπὶ τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας Ὑπουργῶν μετὰ τῆς δεούσης προσοχῆς καὶ συμπαιθείας, ληφθῶν δὲ τὰ ἐνδεκνύμενα μέτρα.

Ο κ. Ι. Κουτσίνης, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾶς ἰδιωτικῶν ὑπαλλήλων Ακρυρίου, Σερρών, Καθάλλας, Ακρίσης, Νίου, Καλαμών, καὶ Ἀθηνῶν περὶ ψηφίσεως τοῦ σχεδίου νόμου περὶ κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων, λέγει ὅτι παρὰ τὴν τάξιν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, ἥτις ἐκάστοτε, λόγῳ τῆς ὀργανώσεώς της, ἐπιτυγχάνει νὰ ἐπιβλέῃ εἰς τὸ Κράτος τὰ δίκαια αὐτῆς, δεινοπαθεῖ μίαν ἄλλην τάξιν κοινωνικὴν κατὰ πολὺ εὐρύτερα ἐκείνης, ἡ τῶν ἰδιωτικῶν ὑπαλλήλων. Εἰς αὐτοὺς, λέγει, κατ' ἐπανάληψιν ἐδόθησαν ἐπὶ μακταίῳ ὑποσχέσεις. Ἡδὴ καλεῖται ἡ Κυβέρνησις ὅπως λύσῃ τὸ πρόβλημα αὐτῶν καὶ δέον τὸ Κράτος νὰ πρᾶξῃ τὸ καθήκον του, παρέχον προτεραιότητα εἰς ἐργαζομένους ἀνθρώπους, οἵτινες κερδίζουν μὲ μόχθους τὸν ἄρτον τῶν καὶ τελοῦν ὑπὸ συνθήκας ἀναχρονιστικὰς.

Μετὰ τὸν μέγαν πόλεμον, προσθέτει, ὅλοι οἱ ἐργαζόμενοι ἄνθρωποι ἀπέκτησαν δικαίωμα ἀναφύετα, ὅρους ζωῆς ἀνεκτοῦς, καὶ μόνον οἱ ἰδιωτικοὶ ὑπάλληλοι ἐμείναν παρ' ἡμῖν εἰς τὸ περιθώριον. Ὅταν βελτιώνομεν τὴν θέσιν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, δὲν δυνάμεθα, τονίζει, νὰ ἀγνοήσωμεν τὴν τῶν ἰδιωτικῶν, οἵτινες εἶναι οἱ στρατιῶται τῆς οἰκονομικῆς καὶ ἐργησιτικῆς περιόδου. Ἡ εἰς βῆρος τῶν κατὰστασις αὐτῇ δὲν ἐπιτρέπεται, ὡς λέγει, νὰ παραταθῇ. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ πολλάκις γίνονται ἀντικείμενον ἀθεμιτῶν ἐμεταλλεύσεως. Πρέπει, προσθέτει, νὰ θεσπισθοῦν νομοθετήματα ἅτινα θὰ ἀποκλείουν τὸν ἐξευτελισμὸν τῶν καὶ θὰ παραμερίζουν τὴν πείναν καὶ τὴν ἀθλιότητά των, τοὺς ἀσπύνδους τούτους ἐχθροὺς τῆς κοινωνικῆς ἁρμονίας.

Διὰ τὴν διατηρηθῆ, συνεχίζει, ἡ κοινωνικὴ ἰσορροπία ὑφεί-
λομεν νὰ μὴ ὀθώμεν τὴν μεγάλην αὐτὴν τάξιν εἰς ἀπὸγνω-
σιν καὶ εἰς σκέψεις περὶ τῆς θέσεως αὐτῆς ἐναντι τοῦ Κρά-
τους καὶ τοῦ κοινωνικοῦ καθιστώστος. Ὅταν δὲν φροντίζο-
μεν νὰ ἀρθῶν τὰ αὐτὰ, χάρις εἰς τὰ ὅποια αἱ ἀναγκαστικαὶ
ἰδέαι ἀναπτύσσονται καὶ καρποροῦν, πρὸς τί, ἐρωτᾷ, νὰ θε-
σπίζωμεν μέτρα ἐναντίον αὐτῶν; Δυνάμεθα νὰ λέγωμεν ὅτι
ἐργαζόμεθα διὰ τὴν ἐξάλειψιν τῶν κοινωνικῶν ἀδικιών, ὅταν
δὲν προστατεύομεν τὰς ἀδικουμένας τάξεις;

Καταλήγων ἐκπράζει τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ Κυβέρ-
νησις, ἐξετάζουσα τὰ ὑποβληθέντα αὐτῇ αἰτήματα, θὰ
ἰκανοποιήσῃ τὰς δικαίας ἀξιώσεις τῆς τάξεως ἥτις δὲν
ἔτυχε τῆς δεούσης προσοχῆς μέχρι σήμερον ἐκ μέρους τῆς
Πολιτείας.

Οἱ κ. **Θ. Κριμπᾶς** καὶ **Π. Στυλιανόπουλος** ποιοῦνται
τὰς αὐτὰς συστάσεις.

Οἱ κ. **Κ. Κουγτιδῆς**, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾷ τοῦ Τριαντα-
φύλλου Σχολικῆς, ὑπομνηστικὴ εἰς τὸν κ. ἐπὶ τῆς Γεωργίας
Ἐργασίας τὸ ζήτημα τὸ ὅποιον κατὰ τὴν ἐν τῇ Δυτικῇ
Θράκῃ περιουσίαν τοῦ ἀνέπτυξεν εἰς αὐτὸν ὁ πρόεδρος τῆς
κοινοῦτος Μικροῦ Δευτέρου, μετ' ὅλων τῶν κατοίκων
αὐτῆς, ἐν σχέσει μετὰ τὴν ὑποχρέωσιν εἰς τὴν ὁποίαν ὑ-
ποβάλλει αὐτοὺς ὁ Ἑποικισμὸς ὅπως ἀγοράσουν τὰ σπέρμα
τὰ ὅποια τοῖς ὠριταν εἰς τὴν τιμὴν εἰς τὴν ὁποίαν ἐ-
χρεώθησαν. Ἡ ἀξίωσις, λέγει, αὕτη τοῦ Ἑποικισμοῦ εἶναι τε-
λείως ἀπραγματοποιήτως, διότι οἱ κάτοικοι εὐρίσκονται εἰς
ἀδυναμίαν νὰ καταβάλουν τὸ ζητούμενον τίμημα. Ἄλλως
τε, προσθέτει, εἶναι καὶ παραλόγος ἡ ἀξίωσις αὕτη καὶ
ἐπιδεινώνει μίαν κατάστασιν, ἀποτελοῦσαν, ὡς λέγει, τὸ κα-
τάντημα τῆς ἐλληνοβουλγαρικῆς συμβάσεως, ὡς ἐκ τῆς
ὁποίας, ἐνῶ οἰκήματα ἐλληνικὰ παρὰ τὴν ἐλληνοβουλγαρι-
κὴν μεθόριον ἐξετιμήθησαν εἰς εὐτελεῖ ἀξίαν, τὰ βουλγαρικὰ
ἔχουσιν ἐκτιμηθῆ εἰς τριπλασίαν καὶ πλέον τιμὴν.

Οἱ κ. **Κ. Σπυρίδης** (Ἐργασίας τῆς Γεωργίας) ἀπαντᾷ ὅτι
τὸ ζήτημα, ἔχον γενικώτερον χαρακτῆρα, θὰ ἐξετασθῇ μετὰ
τῆς δεούσης προσοχῆς παρὰ τοῦ Ἐργασίου τῆς Γεωργίας.

Οἱ κ. **Δ. Εὐθυμιάδης**, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾷ γεωργῶν,
κατοίκων Κιλικίας, περὶ ἐπιλύσεως τῶν ἐκκρεμῶν γεωργικῶν
τῆς περιφέρειας τῶν ζήτημάτων, συνιστᾷ ὅπως ἀποσταλῇ
ἐπὶ τόπου εἰδικὴ ἐπιτροπὴ, ἵνα ἀρχὴ τὰς ὑφισταμένους δικρο-
ράς, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦσιν ἐστὶν προστριβὴν μεταξὺ τῶν
κατοίκων τῆς περιφέρειας.

Ἀναπτύσσων ἐν συνεχείᾳ τὰς δικρορὰς τούτας, λέγει
ὅτι αὐταὶ ὀφείλονται κυρίως εἰς τὴν περὶ τὴν τῆς προσω-
ρινῆς λύσεως εἰς τὴν προέβη ὁ Γενικὸς Διοικητὴς Μικρο-
δονίας ἐπὶ τόπου μεταξὺ καὶ διευθετήσεως κατὰ τὴν
ποιν συμβιβαστικὴν τὴν διένεξιν ἡ ὁποία ὑφίσταται με-
ταξὺ τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ Κιλικίας γεωργῶν καὶ ἀμπελοου-
ργῶν, οἱ τελευταῖοι τῶν ὁποίων, καίτοι ἐγκατεστηθῶσαν ἐκεῖ
κατὰ τὸ 1925, παρὰ τὴν ὑφισταμένην στενότητα γαιῶν, κα-
τάρθωσαν τελευταίως νὰ βελτιώσουν τὸν κλῆρον αὐτῶν ἐπὶ
βλάβῃ τοῦ κλήρου τῶν μέχρι τοῦ 1923 ἐγκατασταθέντων
ἀγροτῶν.

Οἱ κ. **Γ. Τηλικίδης**, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾷ τοῦ προέδρου
τῆς κοινοῦτος Σκύδρας περὶ συμπληρώσεως τῆς κενωθεῖσης
θέσεως διδασκάλου, συνιστᾷ εἰς τὸν κ. ἐπὶ τῆς Παιδείας Ἐ-
ργασίᾳ τὴν λήψιν νομοθετικῶν μέτρων πρὸς ἐπίτευξιν τῆς
λειτουργίας 300 καὶ πλέον σχολείων, καὶ δὴ γεωργικῶν πε-
ριφερειῶν, τὰ ὅποια ἐκλείπουν ἐλλείψει διδασκάλων.

Οἱ κ. **Κ. Γόντικας** (Ἐργασίας τῆς Παιδείας) παρέρχει
σχετικὰς ἐξηγήσεις.

Οἱ κ. **Α. Πρέκας**, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾷ τῶν προέδρων τῶν
κοινοτήτων Ἀμοργοῦ, συνιστᾷ τὴν παροχὴν εἰς τοὺς κατοίκους
αὐτῶν βοήθηματος ὑπὸ τοῦ Κράτους, λόγῳ τῆς δευτέρας οἰκονο-
μικῆς θέσεως εἰς τὴν ὁποίαν περιήλθον συνεπείᾳ τῆς πρω-
τοφανοῦς θυσίας ἥτις ἐνέσκηψεν εἰς τὴν νῆσον καὶ ἡ ὁποία
κατέστρεψε τὴν φυτεῖαν, ἐξερῶσας τὰ δένδρα, ἐπνίξε τὰ

ποιμνία, καὶ ἐν μὲν λέξει προῦξεν ἡσ καταστροφὰς αὐτῶν τῶν
10 ἑκατομμυρίων.

Ἐπὶ τούτοις παρκαλεῖ τοὺς κ.κ. Ἐργασίας τῆς Συγ-
κοινωνίας καὶ τῆς Παιδείας ὅπως, βάται τῶν ἐκλήσεων
τὰς ὁποίας ὑπέδωκαν αὐτοῖς τόπον ὁ νομομαχικὸς Κυκλά-
δων ὅσον καὶ ὁ νομαρχίας, προῦξεν εἰς τὴν λήψιν συντόνων
μέτρων πρὸν ἀνακούρυσιν τῶν ἐκ τῆς θεομηνίας πληγέντων.

Οἱ κ. **Π. Εὐρυπαῖος**, ὁμιλῶν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀναφορᾷ,
συνιγοῦν ὑπὲρ τῆς ἀμέσου κρατικῆς ἐνισχύσεως τῶν πα-
θόντων Ἀμοργίνων, διότι ὅπως, ὡς λέγει, οἱ κάτοικοι τῆς
νῆσου ὑπέστησαν πρωτοφανῆ καταστροφὴν.

Ἐν συνεχείᾳ παρκαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας Ἐ-
ργασίᾳ ὅπως ἐπισπεύσῃ τὴν ἀρωγὴν τοῦ διὰ τὴν διευθέτη-
σιν τῆς κοίτης τοῦ χειμάρρου τῆς κοινοῦτος Νικαύσης Πά-
ρου, ἡ ὁποία κοινοῦτος ὑπέστη ἀλλοθῇ καταστροφὴν ἐκ τῆς
πλημμύρας αὐτοῦ, κατακλύσαντος τὴν κοινότητα.

Ὁσαύτως παρκαλεῖ τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐπισπεύσῃ ἡ με-
λέτη περὶ διευθετήσεως τοῦ χειμάρρου Κατσίκι τῆς Παροι-
κίας Πάρου διότι καὶ πάλιν ἐρέτος ἐπικρατεῖ καταστροφὰς
ἐκ πάσης ἀναβολῆς.

Αἱ μελέται καὶ διὰ τοὺς δύο χειμάρρους εἶναι, ἐπιλέγει,
ἔτοιμοι καὶ δὲν ὑπολείπεται εἰμὴ ἡ ἐκδοσις τοῦ σχετικοῦ ἐν-
τάλματος.

Οἱ κ. **Σ. Γονατᾶς** (Ἐργασίας τῆς Συγκοινωνίας), ἀπαν-
τῶν λέγει ὅτι, ἔχων ὑπ' ὄψιν τὴν σύστασιν ταύτην, θὰ ἐπι-
σπεύσῃ πάσαν ἐνέργειαν.

Οἱ κ. **Α. Πρέκας**, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾷ κατοίκων Θήρας,
διεκτραγωδῶν τὴν ἀπόγνωσιν εἰς τὴν ἔχουσιν οὗτοι περιέλθον
λόγῳ τῆς οἰκονομικῆς κρίσεως, ἐπιταθείσης ἐνεκα τῶν προΐμων
βροχῶν, αἱ ὁποῖαι κατέστρεψαν τὰς ἀμπέλους. Πρὸς μερικὴν ἀνα-
κούρυσιν τῶν παθόντων καὶ ἀποτροπὴν τῶν ἐκ τῆς κρίσεως
συνεπειῶν, συνιστᾷ τὴν ἐπέκτασιν καὶ εἰς τὴν νῆσον Θήραν,
εἴτε διὰ νομοθετικῶν μέτρων εἴτε σωματικῶς, τοῦ νόμου
περὶ ἀποστάξεως τῶν οἴνων.

Οἱ κ. **Γ. Μαρῆς** (Ἐργασίας τῶν Οἰκονομικῶν) παρκα-
λεῖ νὰ τῷ σταλῇ ἡ ἀναφορὰ καὶ ὑπόσχεσιν νὰ ἐξετάσῃ
τὴν μετὰ πάσης εὐμενείας.

Οἱ κ. **Ν. Γαρδινιώτης** ὑποστηρίζει ἀναφορὰν τῶν κα-
τοίκων τοῦ χωρίου Νέκ Κατσούρικων περὶ ἀναθεωρήσεως
τῆς ἀποφάσεως ἀπαλλοτριώσεως τοῦ ἀγροτικῆματος Λιμπο-
χόδου καὶ παρκαλεῖ νὰ παρκαλεσθῇ αὕτη εἰς τὸ Ἐργασί-
ον τῆς Γεωργίας ἵνα ληφθῶν τὰ ἀναγκαῖα μέτρα.

Οἱ κ. **Κ. Κουγτιδῆς**, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾷ τῆς πνευ-
λῆντος ἐνώσεως γυμναστικῶν δημοδιδασκάλων περὶ με-
τακπιδευτέως τῶν, συνιστᾷ τὴν εὐμενῇ αὐτῆς ἐξέτασιν, λαμ-
βανόμενων ὑπ' ὄψιν τῶν μεγάλων ὑπηρεσιῶν τὰς ὁποίας
προσέφερον οὗτοι εἰς τὸ ἔθνος. Ἐπὶ τούτοις συνιστᾷ ἐκθύ-
μως ὅπως μὴ τελοῦν οἱ ἀναφερόμενοι εἰς τὸ ἀριστέρον τῶν
δημοδιδασκάλων.

Οἱ κ. **Κ. Γόντικας** (Ἐργασίας τῆς Παιδείας), ἀπαν-
τῶν, λέγει ὅτι τὸ ζήτημα τῆς μετακπιδευτέως παρουσ-
ταῖ δυσκολίας, διότι μετακπιδευθῶνται πολλοὶ καὶ τὰ σχο-
λεῖα μένουν κλειστά, ἐφόσον δὲν εἶναι δυνατόν νὰ διορισθῶν
ἀναπληρωταί, διότι ἀπαιτεῖται διπλὴ δαπάνη.

Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς διδασκαλίας τῶν γυμνασιαστῶν,
ὑπομνηστικὴ ὅτι ἐκκρεμῇ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς σχετικὸν
νομοσχέδιον.

Οἱ κ. **Ι. Κουσινας**, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾷ τῶν ἐπαγ-
γελματιῶν Ἀκρίτης περὶ εἰσχωγῆς εἰς δίκην τῶν ἐκμεταλ-
λευτῶν τοῦ ἔργου, ἐρωτᾷ τὸν κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ἐ-
ργασίᾳ περὶ τῶν ἐν προκειμένῳ σκέψεων τῆς Κυβερνήσεως.

Οἱ κ. **Π. Ἀργυρόπουλος** (Ἐργασίας τῶν Ἐσωτερικῶν)
ἀπαντᾷ ὅτι, ἐρῶν ἡ ὑπόθεσις εὐρίσκεται εἰς χεῖρας τῆς Δι-
καιοσύνης, ἡ Κυβέρνησις δὲν δύναται νὰ προβῇ εἰς οὐδεμίαν
δράσιν.

Οἱ κ. **Κ. Κουγτιδῆς** ὑποστηρίζει ἀναφορὰν τῶν κα-
τόχων σιταμελικιστριβίων Κεντρικῆς καὶ Ἀνατολικῆς Μα-

κεδονίας περὶ ματαιώσεως τῆς μελετωμένης σχετικῆς φο-
ρολογίας.

Οἱ κ. **Γ. Μαρῆς** (Ἐργασίας τῶν Οἰκονομικῶν) παρκα-
λεῖ νὰ τῷ ἀποσταλῇ ἡ ἀναφορὰ.

Οἱ κ. **Π. Εὐρυπαῖος**, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾷ ἀπολυθέν-
των δημοτικῶν ὑπαλλήλων Θεσσαλονίκης, ἐρωτᾷ τὸν κ.
ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ἐργασίᾳ ἔδωκεν ἔδωκεν νὰ εἰσαγάγῃ
ἐκ νέου εἰς τὴν Βουλὴν τὸ περὶ καταστάσεως τῶν δημοτι-
κῶν ὑπαλλήλων νομοσχέδιον, τὸ ὅποιον ἀπεσύρθη κατὰ τὰς
τελευταίας συνεδριάσεις τῆς προηγουμένης Συνόδου.

Οἱ κ. **Π. Ἀργυρόπουλος** (Ἐργασίας τῶν Ἐσωτερικῶν)
ἀπαντᾷ ὅτι ἡ ἀρμοδία ὑπηρεσία συντάσσει ἤδη σχετικὸν
σχέδιον νόμου, ἐπὶ τῇ θάσει τοῦ παλαιοῦ, θὰ ὑποβληθῇ δὲ
τοῦτο εἰς τὴν Βουλὴν ἐντός τῶν προσεχῶν ἡμερῶν.

Ἐξαντληθείσης τῆς ἡμερησίας Διατάξεως τῶν ἀναφορῶν
καὶ ἐρωτήσεων, ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τῶν ἐπερωτήσεων.

Οἱ κ. **Θ. Χαβίνης**, ἀναπτύσσων ἐπερώτησιν τοῦ περὶ τοῦ
κλεισίματος τῶν ἐστιοτορίων κατὰ τὰς Κυριακάς, λέγει ὅτι
τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι μεγίστης κοινωνικῆς σημασίας, διότι
οἱ τρώγοντες εἰς τὰ ἐστιοτόρια ταλαιπωροῦνται, μεταβαί-
νοντες διαδοχικῶς ἀπὸ ἐστιοτορίου εἰς ἐστιοτόριον. Τὴν πα-
ραβλήσαν Κυριακὴν, προσθέτει, ἐκλείσθησαν τὰ ἐστιοτόρια
διαταγῇ τῆς Ἀστυνομίας καὶ παρὰ τὸν νόμον. Οἱ ἐστιοτόροι
ἰσχυρίζονται ὅτι ἐπιβάλλεται τὸ κλείσιμον διὰ νὰ μὴ πλη-
ρῶνουν διπλοῦν τεχνικὸν προσωπικόν. Ἀλλὰ τὰ ἐστιοτόρια
εἶναι ἐργαστήρια πρώτης ἀνάγκης καὶ πρέπει νὰ μένουν ἀ-
νοικτά, πλην τῶν οἰνομαγειρείων, διὰ τὰ ὅποια συντρέχουν ἄλ-
λαι συνθήκαι καὶ ὅροι. Οὐδεὶς λόγος, τονίζει, ὑφίσταται ὅπως
παρμένῃ ἐν ἰσχύϊ ἡ διάταξις περὶ κλεισίματος τῶν ἐ-
στιοτορίων ἐπὶ καταδυναστεύσει καὶ τυραννίᾳ τοῦ κοινοῦ καὶ
δὲν εἶναι ἐπιτρεπτόν, χάριν ὀλίγων μαγειρῶν, νὰ παρατείνῃ-
ται ἡ κατάστασις αὕτη.

Κατ' ἀκολουσίαν τῶν ἀνωτέρω προτείνει ἐν ἐπιλόγῳ ὅπως
διὰ νόμου ἐπιτραπῇ τὸ κλείσιμον τῶν ἐστιοτορίων ἐκ περι-
τροπῆς μόνον κατὰ τὴν θερὴν ἐποχὴν.

Π. Βουρλούμης (Ἐργασίας τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας).
Δὲν ὑπάρχει ὑποχρεωτικὴ διάταξις κλεισίματος.

Θ. Χαβίνης. Ὑπάρχει διὰ τοὺς 8 μῆνας. Πάντως ἡμεῖς
θέλομεν πλήρη ἐλευθερίαν τῆς λειτουργίας τῶν ἐστιοτορίων,
καταργουμένης πάσης διατάξεως περὶ ὑποχρεωτικοῦ κλεισί-
ματος.

Οἱ κ. **Α. Βερδέλης** λέγει ὅτι ἐνεγράφη εἰς τὴν ἐπερώτησιν
διότι ὑπῆρχεν ἐνδείξις καὶ διάθεσις ἐκ μέρους τῶν ὑπηρεσιῶν
νὰ ἐπιτρέψουν τὴν περὶ τῆς ἀπορήτου καταστάσεως
τοῦ κλεισίματος τῶν ἐστιοτορίων. Μὴ ἀποδείξει τοῦ ὅτι δὲν
ἦτο ἄσπορος ἡ ἐπερώτησις εἶναι ὅτι ἀπὸ τῆς καταθέσεως
αὐτῆς ἦνοιξεν τὰ ἐστιοτόρια ἀλλὰ τοῦτο πρέπει νὰ κατα-
χυρωθῇ καὶ νομοθετικῶς. Οἱ λόγοι, συνεχίζει, δι' οὓς ἐθε-
σπίσθη ἄλλοτε τὸ κλείσιμον εἶναι ἡ πρόνοια διὰ τὴν ἀνά-
παυσιν τοῦ προσωπικοῦ ἀλλὰ ἐγένετο καταστρατήγησις τῆς
προνοίας ταύτης, καταδυναστευομένου καὶ τυραννομένου τοῦ
κοινοῦ. Διὰ τοῦτο, τονίζει, ἐπιβάλλεται νὰ καταργηθῇ τὸ
ὑποχρεωτικὸν κλείσιμον, συγχρόνως δὲ νὰ νομοθετηθῇ ὅτι
μόνον κατὰ τοὺς θερικοὺς μῆνας ἐπιτρέπεται εἰς τὰ ἐστιο-
τόρια ἐκ περιτροπῆς ἡμερησίᾳ καθ' ἑαυτὰ ἀνάπαυσις,
κατὰ δὲ τὸν χειμῶνα νὰ μένουν ταῦτα ἀνοικτά, κανο-
νιζομένου τοῦ ζητήματος τῆς ἀναπαύσεως δι' ἀδειῶν, εἰς
τρόπον ὥστε νὰ συμπληρωῦται ἐντός τοῦ ἔτους μηνιαία ἄ-
δεια πληρωνομένη.

Π. Βουρλούμης (Ἐργασίας τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας). Τὸ
ζήτημα τῶν ἐστιοτορίων ἀπασχολῆσε καὶ τὸ Ἐργασίον τῆς
Ἐθνικῆς Οἰκονομίας καὶ τὸ Ἐργασίον τῶν Ἐσωτερικῶν
ἀπὸ μακροῦ, ἡ δὲ ὑφισταμένη νομοθεσία εἶναι τὸ καταστά-
λαγμα μακρὰς πείρας. Κατὰ τὸ θέρος ἡ ἐκ περιτροπῆς ἐρ-

γασία δὲν ἐδημιούργησε δυσχερεῖς, διότι τότε καὶ οἱ σπου-
δασταὶ ἐπιστρέφουν εἰς τὰς πατρίδας τῶν καὶ ἄλλοι κάτοι-
κοι τῆς πόλεως ἀποδημοῦν ἢ παραθερίζουν. Κατὰ τὸν χει-
μῶνα ὅμως ἐμφανίζεται διάφορος ἡ κατάστασις. Κατὰ τὸ πα-
ραβλῶν ἔτος ἐπέτυχον διὰ προσωρινῆς ἐπεμύσεως νὰ μένουν
ἀνοικτὰ τὰ ἐστιοτόρια κατὰ τὰς Κυριακάς. Τὸ αὐτὸ ἀποτέ-
λεσμα ἐπετεύχθη καὶ ἐρέτος, μετὰ τὰ παράπονα τῆς πελα-
τείας τῶν ἐστιοτορίων, διὰ κοινῆς ἀποφάσεως τῶν δύο Ἐ-
ργασίων. Ὁφείλομεν ἐν τούτοις νὰ μὴ παρίδωμεν ὅτι ἡ
κυριακὴ ἀνάπαυσις ὑπῆρξε μίᾳ κατὰκτησις τοῦ ἐργαζομένου
κόσμου καὶ ὅτι πρέπει νὰ θυσιάζηται μέρος τῆς εὐμμελείας
τῶν ὀλίγων διὰ τὴν στοιχειώδη ἀνάπαυσιν τῶν ἐργατῶν.

Θ. Χαβίνης. Ἐγὼ ἐτόνισα ὅτι ἐδόθη διαταγή ἀπὸ τὴν
Ἀστυνομίαν νὰ κλείσθουν οἱ ἐστιοτόροι καὶ ὅτι ἐπηκο-
λοῦθησαν ἡ ἐξέγερσις τῶν πελατῶν, εἶναι δὲ ἄπορον πῶς ὁ
κ. Ἐργασίας δὲν θέλει νὰ ἀντιληφθῇ τὴν δικαιοδικαίαν
600.000 κατοίκων χάριν ὀλίγων μαγειρῶν. Ὁ κόσμος ὁ γε-
ματίζων εἰς τὰ ἐστιοτορικὰ ὑποφέρει. Αὐτὸ εἶναι γεγονός ἀναμ-
φισβήτητον.

Οἱ κ. **Α. Βερδέλης** λέγει ὅτι τὸ ζήτημα τῶν οἰνομαγει-
ρείων εἶναι ἄσχετον πρὸς τὸ τῶν ἐστιοτορίων.

Οἱ κ. **Π. Βουρλούμης** (Ἐργασίας τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονο-
μίας) λέγει ὅτι τὰ οἰνομαγειρεῖα κλείουν. Σχετικῶς ὅμως με-
τὰ τὰ ἐστιοτόρια, ἐξηγεῖ ὅτι ὁ μεγαλύτερος συνωστισμὸς πα-
ρατηρεῖται εἰς δύο ἢ τρεῖς, τῆς μόδας, ἐνῶ εἰς τὰ ἄλλα κατὰ
τὰς Κυριακάς δὲν παρατηρεῖται συνωστισμὸς. Εἶναι αὐτονόη-
τον συνεπὶς ὅτι ὠρισμένα μόνον καταστήματα δὲν ἔμπο-
ρῶν νὰ ἐξυπηρετήσουν τὰς ἀνάγκας μας καὶ μάλιστα ὅταν
θέλωμεν νὰ διέλθωμεν τὴν Κυριακὴν ἐν πάσῃ ἀνέσει καὶ
εὐμμελείᾳ.

Οἱ κ. **Α. Βερδέλης** ζητεῖ ἐκ τρίτου τὸν λόγον.
Οἱ κ. **Πρόεδρος** ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν καὶ αὕτη δέχεται ὅπως
ἐπιτραπῇ εἰς τὸν κ. Βουλευτὴν νὰ τριτολογήσῃ.

Α. Βερδέλης. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ λεχθέντα παρὰ τοῦ
κ. Ἐργασίου περὶ φιλεργατικῆς προνοίας, καὶ ἡμεῖς εἴμεθα
φιλεργατικοί. Ἡμπορὸν νὰ εἴπω μάλιστα φιλεργατικώτεροι
τοῦ κ. Ἐργασίου. Ἀλλ' ἐν παραδεχθῶμεν τὴν ἐπιχειρημα-
τολογίαν τοῦ κ. Ἐργασίου, τότε δίδομεν τὸ δικαίωμα εἰς
τοὺς ἐργαζομένους εἰς λειτουργίας κοινῆς καὶ ἀδικαίου ἀνά-
γκης, ὅπως οἱ τροχιοδρομικοὶ οἱ σιδηροδρομικοὶ κλπ. νὰ
ζητήσουν καὶ οὗτοι νὰ μὴ ἐργάζωνται τὰς Κυριακάς.

Πρόεδρος. Ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως κηρύττε-
ται παρατεταμένη.

Οἱ κ. **Θ. Παπαστρατῆς** ἀναπτύσσων ἐπερώτησιν τοῦ
πρὸς τὸν κ. Ἐργασίον τῆς Γεωργίας περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς
ἀποζημιώσεως τῶν παθόντων κτηνοτρόφων τῆς Καρυστίας
ἐξ ἀμελείας τῶν πρὸς καταδύσιν τῆς ἀκρίδος σταλέντων
δημοσίων ὑπαλλήλων, λέγει ὅτι ἐγιναν ἐκ τῆς ἀμελείας ταύ-
της μεγάλα κατὰστροφὰ εἰς τοὺς κτηνοτρόφους τῆς Καρυ-
στίας καὶ ὅτι πρέπει νὰ ἀποζημιωθῶν οὗτοι ἀπὸ τῶν ταμείων
διώξεως τῶν ἀκρίδων, ὡς ἐγένετο καὶ εἰς τὰς Θήβας,
ὅπου ἐξεδόθη καὶ δικαστικὴ ἀπόφασις ὑπὲρ τῶν παθόντων
κτηνοτρόφων. Ἐν συνεχείᾳ ἐρωτᾷ ποίαν γνώμην ἔχει ὁ κ.
Ἐργασίας καὶ διὰ τὴν εὐθύναν τῶν ὑπαλλήλων καὶ διὰ τὴν
ἀποζημίωσιν τοῦ πληττομένου (Θρόνον).

Κ. Σπυρίδης (Ἐργασίας τῆς Γεωργίας). Πρώτην φορὰν
ἀκούω περὶ τοιοῦτης ἀποφάσεως καὶ ὥστε ἡ πληροφορία νὰ
μὴ εἶναι ἀληθής.

Θ. Παπαστρατῆς. Ὁ ὅτις ὁ καταδικασθεὶς μοῦ τὸ εἶπε.

Κ. Σπυρίδης (Ἐργασίας τῆς Γεωργίας). Ἐν πάσῃ περι-
πτώσει τὸ Ἐργασίον ἐξήτασε τὰ τῶν ζημιῶν τῶν κτηνο-
τρόφων καὶ τὸ πόσιμον εἶναι ὅτι ὅλα τὰ ἐνδεικνύμενα
μέτρα εἶχον ληρῇ ἀλλὰ φαίνεται ὅτι οἱ χωρικοὶ ἐδείξαν
ὀλιγωρίαν τινά. Ἐν τούτοις διὰ τὴν περίπτωσιν περὶ ἧς ἐπε-
ρωτᾷ ὁ κ. Βουλευτὴς ὅλ' ἀπὸ εἰδικὴν ἐξέτασιν.

Θ. Παπαστρατῆς. Οἱ ὑπάλληλοι ἔτρεχαν ἐπὶ αὐτοκινή-
του καὶ ἐρριπτον τὰ δηλητηριώδη πίττα σποραδικῶς χωρὶς

νὰ ἐπιστημονικὴν τὴν μέρη. Ἐδειξαν δηλαδὴ μίαν τοιαύτην ὁρμητικὴν σπουδὴν καὶ ἀσύγγνωστον ἀμέλειαν ὥστε ἡ ἐνέργειά των ἦτο ἐπιζημιωτικὴ καὶ καταστρεπτικὴ.

Ὁ κ. **Α. Χρηστομάνος**, ἀναπτύσσων σύστασιν τοῦ ἐν σχέσει μετὰ τὴν ἀναδιοργάνωσιν τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου, λέγει, ὅτι, ὡς ἤκουσε, πρόκειται νὰ καταρτισθῇ νέος ὁργανισμὸς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἐπειδὴ ἀποδίδει βασικὴν σημασίαν εἰς τὴν καλὴν ὁργάνωσιν τοῦ Πανεπιστημίου, ἐκ τῆς εὐδοκίμου λειτουργίας τοῦ ὁποῖου ἐξαρτᾶται ἡ ἐκπαιδευτικὴ δόξαις εἰς τὸν λαὸν ἐπαγγελιῶν περὶ γενικῆς βελτιώσεως τῶν κατ' αὐτόν, διὰ τοῦτο ἐνέγκωσεν τὴν παροῦσαν σύστασιν. Εἶναι εὐνόητον, συνεχίζει, ὅτι καμμία βελτίωσις καὶ καμμία διόρθωσις δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἐπέλθῃ ἀμέσως καὶ ραγδαίᾳ. Ὅλα βελτιοῦν βραδύτατα καὶ παράδειγμα εἶναι τὸ ἀκανόνιστον εἰσέτι τῶν δημοσιευμάτων ζήτημάτων, καίτοι ἀπὸ 15 μηνῶν ἐργάζεται μεγάλῃ ἐπιτροπῇ, ἡ βραδύτης μεθ' ἧς ἐκτελοῦνται τὰ ἔργα Ἀρτῶν καὶ Ἀματόν, ὁ χρόνος ὅστις ἀπαιτεῖται διὰ νὰ ἐξαλειφθῇ καὶ καταπολεμηθῇ ἡ ἐλονοσία, κλπ. Ἐκεῖνο ὅμως, τονίζει, τὸ ὁποῖον δυνάμεθα νὰ κάμωμεν ἀμέσως εἶναι νὰ ἐντυπώσωμεν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ λαοῦ ὅτι δὲν γίνονται πράξεις μὴ ἠθικαί, μὴ εὐσυνειδήτοι. Πρὸς τοῦτο δὲ πρέπει ὅλοι αἱ δημόσιαι καὶ κοινωνικαὶ δυνάμεις, δημοδιδασκαλοὶ, ἱερεῖς, ἐπιστήμονες, δικαστοὶ, καὶ πολίτευμα νὰ δίδουν τὸ παράδειγμα.

Σχετικῶς μετὰ τὸ Πανεπιστήμιον λέγει, ὅτι δὲν ἔμπορεῖ κανεὶς νὰ εἴπῃ, ὅτι εὐρίσκεται τοῦτο εἰς τὴν προσήκουσαν περιωπὴν, διότι πᾶσα ληρωθεῖσα πρόνοια δὲν ἐπηρέασε τὸ πνεῦμα ὑπερῆρεπε νὰ ἀπορρῇ ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον. Τὸ Πανεπιστήμιον μὲν, τονίζει, ἔχει δύο σκοποὺς, τὸν ἐρευνητικὸν ἐπιστημονικὸν καὶ τὸν τῆς παρσκευῆς ἐπαγγελματικῶν. Τὸν πρῶτον βοηθεῖ τὸ Κράτος, τὸν δεῦτερον, ἐάν δεῖ, οἱ ἐξερχόμενοι εἶναι καλοὶ ἐπαγγελματίαι, ἐποπτεύει. Τὰ τῶν Σχολῶν ὅμως τοῦ Πανεπιστημίου εἶναι διευθετημένα ἀνωμόλως. Εἰς τὴν Ἰατρικὴν Σχολὴν π.χ. ὑπάρχουν 25 τακτικοὶ καθηγηταί, ἐνῶ εἰς τὴν Ζωολογικὴν εἶναι μόνον 13· ἀπ' ἐτέρου οἱ ἐκτακτοὶ εἰς τὴν Ζωολογικὴν εἶναι πενταπλάσιοι τῶν ἰδικῶν μὲν. Πανταχοῦ δὲ ἡ ἰδία παρκαταρτίζεται ἀναλογικῶς. Πανταχοῦ ὑπάρχει μὴ πυραμίδας, ὅπου εἰς τὴν κορυφὴν εἶναι ὁ καλὸς, ὁ καλὸς καθηγητής, καὶ εἰς τὴν βάσιν εἶναι οἱ νεώτεροι, οἱ καὶ περισσότεροι. Ἐδῶ ὅμως τὰ πράγματα εἶναι ἀντιστραμμένα: ἡ κορυφὴ τῆς πυραμίδας εἶναι κάτω καὶ ἡ βάσις εἶναι ἄνω καὶ ἐπ' αὐτῆς ὅλοι οἱ καθηγηταί. Φυσιολογικῶς ἐπιστημονικῶν δὲν ὑπάρχει καὶ οὕτω βλέπομεν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ποινολόγου Κωστή καὶ τοῦ φίλολόγου Βερναρδάκη νὰ μὴ ὑπάρχουν διάδοχοι. Εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ὑπάρχουν πληθὺς ἀμύσθων καὶ ἐκτάκτων καθηγητῶν καὶ ὑφηγητῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἐκλέγεται ὁ καλύτερος διὰ καθηγητῆς. Ἐδῶ τὴν θέσιν τοῦ βοτανολόγου Ὁρφανίδου κατέλαβεν ὁ φαρμακολόγος Ἀφεντούλης, ὃν διεδέχθη ὁ παθολόγος Καλικοῦνης, τὸν ὁποῖον πάλιν διεδέχθη εἰς φυσιολόγος. (Ὁ) λαὸς ἔτις ὅτι ὑπάρχει καὶ ἐδῶ ὁ θεσμὸς τῶν ὑφηγητῶν ἀλλ' ὁ θεσμὸς αὐτὸς εἶναι νεκρὸς, διότι δὲν τοὺς παρέχει τὸ Πανεπιστήμιον τὰ μέσα καὶ δεῦτερον διότι δὲν ἔχουν τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ γίνονται οὕτε καὶ ἐκτακτοὶ ἀνευ ἄλλης υποστηρίξεως. Ἰσως θὰ ἔπρεπε νὰ διδῇται μετ' εὐδοκίμου ὑφηγησίαν ὁ τίτλος τοῦ ἐκτάκτου ἀμύσθου καθηγητοῦ καὶ ἀποδίδεται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον νὰ μὴ χορηγῇ τίτλους μεροληπτικῶς καὶ χριστικῶς, ὅπως ἐγένετο εἰς τὸ παρελθόν μετὰ τοὺς καθηγητάς.

Κ. Γόντικας (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Ὁ ἐπὶ εἰς ὑποχρεωμένη νὰ ἐκλέξῃ ἡ Σχολή;

Α. Χρηστομάνος. Ὁ ἐπὶ εἰς ὑποχρεωμένη νὰ δικαιολογῇ καὶ πρὸς τὴν.

Κ. Γόντικας (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Καὶ τὴν δικαιολογεῖ.

Α. Χρηστομάνος. Ὁχι· συνήθως κρίνουν ἀγνωστοὶ περὶ ἀγνώστων. Ἡ Κυβέρνησις ἐξ ἄλλου ὀφείλει νὰ ἔχῃ τὴν εὐθύνην τῆς ἐκλογῆς.

Κ. Γόντικας (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Ἡ Κυβέρνησις δὲν διορίζει.

Α. Χρηστομάνος. Εἶναι γνωστὸν πῶς διορίζουν αἱ Κυβερνήσεις. Καλεῖται ὁ α, ὁ β, καὶ ὁ γ, καὶ τοῦ δικιούζεται ἡ ἐπιθυμία ποῖον νὰ ψηφίσῃ καὶ ψηφίζει. Αὐτὰ εἶναι γνωστά.

Κ. Γόντικας (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Δὲν πιστεύω νὰ ἐννοεῖτε τὴν παροῦσαν Κυβέρνησιν.

Α. Χρηστομάνος. Ἡ παροῦσα Κυβέρνησις οὐδὲν διώρει. Ἄλλως τε ἡ Σχολὴ ἔμπορεῖ νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ προτείνῃ τρεῖς καὶ ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐκλέγῃ, λαμβάνοντα ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν κοινὴν γνώμην καὶ τὴν γνώμην τῶν ἐπιστημόνων καὶ τὴν γνώμην τῶν φοιτητῶν.

Γ. Γεωργιάδης (πρὸς τὸν κ. Χρηστομάνον). Συνέδησαν καὶ πρὸς μὴν αἱ ἐπεμβάσεις τοῦ εἴπατε.

Κ. Γόντικας (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Παρακαλῶ νὰ κατονομάσῃτε συγκεκριμένους.

Γ. Γεωργιάδης. Τὰ ἡγεῖται ὅλος ὁ κόσμος αὐτὰ τὰ πράγματα.

Π. Φλώρος. Ὅταν ἡλεγεῖται δημοσίᾳ τὸν τρόπον τῆς ἐκλογῆς τοῦ καθηγητοῦ τῆς Παιδιατρικῆς ἐδέχθη σωρεῖαν συγχαρητηρίων ἐκ μέρους πολλῶν ἐπιστημόνων καὶ πολλῶν φοιτητῶν. Ἀπαντᾷ μετὰ ἐδωδίων ὅτι ὅταν πρόκειται νὰ συμπληρωθῶν αἱ καθηγητικαὶ θέσεις εἶναι ὑπεσχημέναι ἐκ τῶν προτέρων. Διὰ τοῦτο προτείνω νὰ ἀφαιρεθῇ διὰ νόμου τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς τῶν καθηγητῶν ἀπὸ τῆς Σχολῆς, αἱ ὁποῖαι ἐκλέγουσιν τοὺς καθηγητάς ἐπὶ τῇ βάσει ἄλλων μέσων καὶ ἄλλων ἐπιρροῶν (χειροκρατικῶν).

Α. Χρηστομάνος. Πάντω; δι' ἄλλης διαρρυθμίσεως τοῦ τρόπου τῆς ἐκλογῆς τῶν καθηγητῶν θὰ ἐπιτυγχάνηται καλύτερα ἐκλογή. Μετὰ τὸν θεσμὸν τῶν ἐκτάκτων καὶ τῶν ὑφηγητῶν θὰ ἀναπτυχθῶν καὶ αἱ εἰδικότητες, εἰδικεύμενοι δὲ θὰ συγγράφουν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν καθηγητῶν πρέπει νὰ ἐλαττωθῇ, διότι εἶναι κατ' ἀντιγραφὴν ἀπὸ τὸ παλαιὸν Γερμανικὸν Καταστατικόν, ὥστε καταντᾷ, ἐν ἔχοντι πληθῶσαν καθηγητῶν, αἱ ὥραι διδασκαλίας νὰ εἶναι ὀλιγώτεροι τῶν ἐν Ἑλλάδι. Ἐκεῖ γίνεται δι' ὠρισμένα μαθήματα σύμμετρος διδασκαλία ἐδῶ ἡ ἐπίσκεψις τοῦ καθηγητοῦ καὶ ἡ διδασκαλία εἶναι σχεδὸν στιγμιαία. Ἐλέγχθη ὅτι χρειάζονται πολλοὶ καθηγηταί ἐδῶ, διότι ἔχουμε πολλοὺς φοιτητάς καὶ ἐν Πανεπιστήμιον. Τὸ πρῶτον εἶναι ἐσφαλμένον, διότι καὶ 1000 φοιτηταὶ δύνανται νὰ ἀκούσων ἐν θεωρητικὸν μάθημα. Βεβαίως, ἐν τῷ μάθημα εἶναι πρακτικόν, χρειάζονται περισσότεροι καθηγηταί· ἀλλὰ καθηγηταὶ μετὰ κλινικῶν, δι' ὅν καθηγηταὶ ἀνευ κλινικῶν, κατὰ τὸ σύστημα τῶν ἀντιπῶν ἵππεων. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἐν Πανεπιστήμιον, δυνάμεθα νὰ τοὺς κάμωμεν ἀμύσθους ἐκτάκτους καθηγητάς, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ τοὺς φορτώνωμεν εἰς τὴν ῥάχιν τῶν φοιτητῶν, οἱ ὁποῖοι νὰ ὑποχρεώνονται νὰ ἀγοράζωσιν τὰ βιβλία τῶν καὶ νὰ γίνονται διδασκαλία 2 μόνον ὥρων. Πάντως ἡ διόρθωσις τῶν τοῦ Πανεπιστημίου εἶναι ζήτημα βασικὸν καὶ καλὴ βελτίωσις αὐτοῦ θὰ ἔχῃ σημαντικωτάτην ἐπιρροὴν εἰς τὴν ἐθνικὴν πρόοδον (χειροκρατικῶν).

Ὁ κ. **Ρ. Λιβαθινόπουλος** ἐρωτᾷ τὸν κ. Χρηστομάνον ἀν γνωρίζει πῶς καταρτίζονται οἱ ὁργανισμοὶ τοῦ Πανεπιστημίου.

Α. Χρηστομάνος. Ἐλαβὼν μέρος εἰς τὴν σύνταξιν ἐνὸς ἐξ αὐτῶν, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ κ. Παπούλια, ἀλλὰ τὸ ὑποβλήθη εἰς τὴν Σύγκλητον σχέδιον ἐξήλθεν ἀπ' αὐτὴν ἀγνώριστον.

Ρ. Λιβαθινόπουλος. Δεδομένου ὅτι διαρχόμεθα ἐποχὴν μετασχηματισμοῦ τῶν πάντων, δὲν φρονεῖτε ὅτι πρέπει νὰ ληφθῇ πρόνοια περὶ μετασχηματισμοῦ καὶ τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου; (γέλωτες).

Κ. Γόντικας (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Ὡς ἀρμόδιος Ὑπουργὸς λαμβάνω σοβαρὰς ὑπ' ὄψιν τὰς συστάσεις τοῦ συναδέλφου μου καὶ θὰ τὸν περ καλέσω κατὰ τὴν ὑπόβλησιν τῆς τροποποιήσεως τοῦ ὁργανισμοῦ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν αὐτῆς νὰ παράσχῃ τὴν συμβουλὴν του. Σχετικῶς μετὰ ὅσα εἶπε διὰ τὸν ὁργανισμὸν καὶ προκατεμένης τῆς τρο-

ποποιήσεως, ἐξήγησα ἀπὸ τὰς Σχολὰς τὴν γνώμην των. Αἱ Σχολαὶ συνήλθον καὶ ὑπέδειξαν διαφόρους τροποποιήσεις, τὰς ὁποίας ὑπέβαλον εἰς τὴν Σύγκλητον· ἀλλὰ καὶ τὴν ὑπάρχει τὸ παράπονον ὅτι ἡ Σύγκλητος ἐτροποποίησε τὰς ὑποδείξεις αὐτάς. Καὶ ἐπιστῶ τὴν προσοχὴν τοῦ κ. συναδέλφου: ἐάν ἐπρόκειτο νὰ μεταβάλωμεν τὸν ὁργανισμὸν τοῦ Πανεπιστημίου σύμφωνα μετὰ τὰς ἀποφάσεις του τί θὰ ἐγίνοντο αἱ ὑπερ-τουντες ἡδὴ καθηγηταί;

Α. Χρηστομάνος. Οἱ διορισμένοι θὰ μείνουν· ἐγὼ δὲν εἶπον νὰ ἀπολυθῶν.

Κ. Γόντικας (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Συνεπὶ σήμερον δὲν εἶναι δυνατόν νὰ περιορίσωμεν τὸν ἀριθμὸν τῶν καθηγητῶν. Ὁ κ. Χρηστομάνος προτείνει τὸν διορισμὸν ἐκτάκτων ἀμύσθων καθηγητῶν καὶ ὑφηγητῶν, παρατηρεῖ ὅμως ὅτι δι' αὐτῶν δὲν θεωρεῖται τὸ κακόν. Μόνον ἂν ἠθέλωμεν περιορίσει τὸν κύκλον τῶν ὑποψηφίων καθηγητῶν, θὰ ἦτο δυνατόν νὰ εὐδοκίμησῃ ὁ θεσμὸς οὗτος, διότι, ἐφ' ὅσον ἡ Σχολὴ ἔχει τὸ δικαίωμα ἐλευθέρως νὰ ἐκλέξῃ τοὺς καθηγητάς, οἱ ὑφηγηταὶ θὰ ἀπογοητεύονται. Ἐχομεν ὅλοι ὑπ' ὄψιν μὲν ὅτι πρὸ καιροῦ ὑφηγηταί, διδάξαντες ἐπὶ πολλὰ ἔτη, δὲν κατέστη δυνατόν νὰ ἐκλεγῶσι καθηγηταί. Θέλει ὅμως ὁ κ. συναδέλφου καὶ τοὺς ἐκτάκτους ἀμύσθους καθηγητάς· ἀλλὰ οὗτοι, λόγῳ τῶν οικονομικῶν ἀναγκῶν τὰς ποίας θὰ ἔχουσιν, θὰ προσέχουσιν περισσώτερον εἰς τὴν πελατεῖαν των καὶ ὀλιγώτερον εἰς τὴν διδασκαλίαν. Ἡ ἐμφύδως τοῦ Πανεπιστημίου εἶναι νὰ αὐξήσωμεν τὰ οικονομικὰ αὐτοῦ καὶ τὸν μισθὸν τῶν καθηγητῶν, ὁ ὁποῖος λέγουσιν ὅτι ἐν εἶναι ἐπαρκής.

Α. Χρηστομάνος. Ὅσοι ἐκ τῶν ἐκτάκτων καθηγητῶν θὰ εἶναι πτωχοὶ θὰ εἶναι δυνατόν νὰ διορισθῶσιν ἐπιμεληταί μετὰ τὸν τίτλον τοῦ ἐκτάκτου καθηγητοῦ, ὡς γίνεται εἰς πολλὰ Πανεπιστήμια τῆς Ἑυρώπης.

Κ. Γόντικας (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Ἐν πάσῃ περιπτώσει τί ζητεῖτε; Νὰ ἀναλάβῃ ἡ Κυβέρνησις νὰ διορίξῃ ἀπ' εὐθείας καθηγητάς;

Α. Χρηστομάνος. Ἐγὼ δὲν ἐπρότεινον τοιοῦτόν τι.

Κ. Γόντικας (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Φρονῶ πάντως ὅτι δὲν ἱκανοποιεῖται ἡ Βουλὴ ἀν τυχόν διώριξε ἀπ' εὐθείας ἡ Κυβέρνησις τοὺς καθηγητάς. Ἐγὼ νομίζω ὅτι τοῦτο εἶναι χειρότερον.

Ἀλλὰ εἶναι καὶ ἄλλο ζήτημα. Σήμερον οἱ ἐκτακτοὶ καθηγηταὶ καὶ οἱ ὑφηγηταὶ δὲν ἔχουν αἰθούσας νὰ διδάξουν, διότι ὅλοι αἱ ὑπάρχουσαι αἰθούσες εἶναι κατεληγμέναι. Πάντως ἔχουσιν μετὰ μεγάλης προσοχῆς τὰς συστάσεις τοῦ κ. συναδέλφου καὶ θὰ τὸν παρακαλέσω νὰ τὰς ἀναπτύξῃ εὐρύτερον κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ σχετικοῦ νομοσχεδίου.

Ὁ κ. **Π. Φλώρος**, ἀναπτύσσων ἐπερωτήσιν του πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως περὶ τῶν σκέψεων αὐτῆς διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ πυρποληθέντος δικαστικοῦ μεγάρου Ἰωαννίνων, λέγει ὅτι πρὸ 50 ἐτῶν, πανηπειρωτικῇ συνδρομῇ, ἱερόθῃ ἐν μέγαρον τὸ ὅποιον ἦτο θαῦμα ἰδεῖσθαι καὶ εἰς τὸ ὅποιον ἐστεγάζοντο ὅλοι αἱ Ἀρχαί, τὸ Ἐφετεῖον, καὶ ἡ Εἰσαγγελία. Δυστυχῶς τὸ θαυμάσιον αὐτὸ μέγαρον, τὸ κοσμοῦμενον μετὰ περσικοὺς τάπητας κλπ., αἱ διάφοροι ὑπηρεσίαι ἐκ προθέσεως τὸ ἀφίσαν καὶ κατέρρευσε, οἱ δὲ τάπητες ἐξηφανίσθησαν ἀπὸ τὸν πρῶτον μὴνα τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν Ἰωαννίνων. Καὶ ὡς ἂν νὰ μὴ ἤκουοντο εἰς τὴν κατάρρευσιν αὐτοῦ, τὸ ἐμπροσθέν, ὥστε σήμερον τὸ λαμπρὸν αὐτὸ ἱδρυμα νὰ ἀποτελῇ μίαν ἀνάμνησιν. Γνωρίζουν πάντες ποία ἦτο ἐπὶ τουρκοκρατίας ἡ μεγαλοπρέπεια τοῦ κτιρίου τούτου, τὸ ὅποιον κατέρρευσε ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως. Ἦδη ἐρωτᾷ ὁ ἡπειρωτικὸς λαὸς: τί σκέπτεται ἡ Κυβέρνησις διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ οἴκου δομήματος τούτου; Ἐχει τὴν πεποίθησιν ὅτι θὰ προβῇ ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν ἀνοικοδόμησιν, ὡς ἐλάχιστον δείγμα εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν ἡπειρωτικὸν λαόν, διότι τὰ τέκνα τῆς ἡπείρου ἐκόσμησαν τὰς Ἀθήνας μετὰ τὰς λαμπρὰς οἰκοδομίας.

Ἐκφράζει ἐν συνεχείᾳ τὴν πεποίθησιν ὅτι οὐδεὶς τῶν κ.

βουλευτῶν θὰ παραπονεθῇ διότι εἰς τὴν ἡπείρον πρόκειται νὰ ἱδρυθῇ ἐν τοιοῦτον μέγαρον καὶ, ἀναφερόμενος εἰς τὸν τρόπον τῆς κατασκευῆς τοῦ μεγάρου, ὑποδεικνύει ὅπως χρησιμεύσῃ τοῦτο ὡς ὑπόδειγμα διὰ τὰ δημόσια κτίρια δι' αὐτό, λέγει, πρέπει αἱ αἰθούσαι τοῦ νὰ γίνοντο ὡς εἶναι αἱ αἰθούσες τῶν Τραπεζῶν, ἐνθα οἱ προϊστάμενοι ἔχουσιν ὑπὸ τὴν ἄμεσον αὐτῶν ἐπιτήρησιν τοὺς ὑφισταμένους.

Α. Μπότσαρης (Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν). Ὡς μέλος τῆς Κυβερνήσεως πληροφορῶ τὴν Βουλὴν ὅτι εὐθὺς ὡς ἔλαβε χώραν τὸ ἀτύχημα ἡ Κυβέρνησις ἐπελήφθη τῆς ἐξετάσεως τοῦ προσφορωτέρου τρόπου τῆς στεγάσεως τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν ἐν Ἰωαννίνους, αἱτινες ἐστεγάσθησαν προσωρινῶς εἰς διάφορα οἰκήματα. Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἔσχε συνεργασίαν μετὰ τῶν ἀρμοδίων, ἤλθε δὲ τὸ ζήτημα καὶ ἐν Ἑπαιρωτικῇ Συμβουλίᾳ καὶ νῦν πρόκειται νὰ ἐξετασθῇ ἡ περίπτωσις τῆς στεγάσεως τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν εἰς τὸ μέγαρον τῶν ἐκεῖ στρατώνων, πράγμα τὸ ὅποιον θὰ ἀπαιτήσῃ μίαν δαπάνην μόνον δύο ἑκατομμυρίων, οἱ δὲ στρατιῶται θὰ στεγασθῶν εἰς τοὺς ἐκεῖ πλησίον εὐρισκομένους ἄλλους στρατώνας. Δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου θὰ ἐπιτευχθῇ καὶ οἰκονομία καὶ συγκέντρωσις ὑπηρεσιῶν.

Ὁ κ. **Π. Φλώρος** λέγει ὅτι καὶ τῆς Κονίτης τὸ δικαστικὸν εὐρίσκεται εἰς κατὰστ. σιν καταρρεύσεως.

Μεθ' οὗ, συναινέσει τῶν ἐπερωτῶντων, αἱ λοιπαὶ ἐπερωτήσεις ἀναδύονται καὶ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας.

Ἀναγινώσκεται καὶ γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὴ εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν ἡ πρότασις νόμου «περὶ καταργήσεως τῶν ἄρθρων 50, 51, 52, 53, 54, 55, καὶ 56 τῆς ἐδικῆς δικονομίας Κρήτης τοῦ 1880».

Μεθ' οὗ ἀναγινώσκονται καὶ γίνονται ὁμοίως δεκτὰ εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν τὰ σχέδια νόμων:

«Περὶ ὑπαγωγῆς εἰς τὴν δικαιοκρασίαν τῶν ἐπ' αὐτοφώρῳ πλημμελημάτων τῶν ἀδικημάτων τοῦ νόμου 2111 (1920) «περὶ ἀδικημάτων κατὰ τῆς ἐλευθερίας τῆς ἐργασίας».

«Περὶ καταργήσεως τοῦ ἀπὸ 28 Σεπτεμβρίου 1925 Ν.Δ. «περὶ τροποποιήσεως διατάξεων ἀφορώσων τοὺς Σιδηροδρόμους τοῦ Κράτους».

«Περὶ καταργήσεως τοῦ ἀπὸ 12 Ἰουνίου 1926 Ν.Δ. «περὶ διαθέσεως ποσῶν ἐξ εἰσπράξεως ἐπὶ πλέον τῶν ἐγκαταρμένων τιμολογίων τῶν σιδηροδρόμων».

«Περὶ καταργήσεως τοῦ ἀπὸ 25 Νοεμβρίου 1925 Ν.Δ. «περὶ τῶν αποφάσεων τοῦ Δ. Συμβουλίου καὶ κατ' ἀρχήν τῆς ἀποκεντρώσεως τῆς Διευθύνσεως τῶν Σ. Ε. Κ.».

«Περὶ τῶν ἐξόδων παραστάσεως ἐνίων ἀνωτάτων ἀξιωματικῶν».

«Περὶ τοῦ τύπου τοῦ ὅρκου τῶν στρατιωτικῶν ἐν γένει».

«Περὶ ὑποχρεωτικῆς ὑπηρεσίας κατατασσόμενων ὑγειονομικῶν ἀξιωματικῶν» καὶ

«Περὶ μεσιτῶν ἐγγυητῶν προϊόντων», μετὰ διόρθωσιν ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας τυπογραφικῆς ἀδελφείας.

Ἐπὶ τοῦ εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν σχεδίου νόμου «περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τινῶν τοῦ νόμου 3502 «περὶ χρονικῶν ἐρίων ἐργασίας εἰς τὰ καταστήματα» ὁ κ. **Ε. Παρμενίδης** παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας ὅπως ἀμύνη ἐξαίρεσιν τῶν χρονικῶν ἐρίων ἐργασίας διὰ τὰ καταστήματα τῆς Νέας Κοκκινιάς, οἱ κάτοικοι τῆς ὁποίας κατὰ τὸ πλεῖστον ἐργάζονται εἰς διάφορα ἐργοστάσια καὶ ἐπιστρέφουσιν εἰς τὰς οἰκίας των μόνον τὴν 8ην ἐπερινήν, ὅποτε καὶ ἀρχίζει κάποιος ἀγροαστικὴ κίνησις. Ἀλλὰ τότε, λέγει, τὰ καταστήματα εἶναι κλειστά. Παρακαλεῖ λοιπὸν τὸν κ. Ὑπουργὸν νὰ αὐξήσῃ τοῦλάχιστον κατὰ μίαν ὥραν τὰς ὥρας τῆς ἐργασίας διὰ τὴν Νέαν Κοκκινιάν.

Π. Βουρλούμης (Ὑπουργὸς τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας).

Τὰ καταστήματα κλείνουν εἰς τὰς 9' τὴν σελὶς θέλετε νὰ κλεί-
ουν εἰς τὰς 10' ἢ θέλετε νὰ μετατεθῇ ἡ ὥρα καὶ νὰ ἀνοίγουν
ἀργότερα, ἐπότε κατὰ συνέπειαν θὰ κλείουν καὶ ἀργότερα. Τὸ
ζητήμα εἶναι νὰ ὑπάρχῃ τὸ ὅριον.

Μεθ' ὃ τὸ σχέδιον νόμου γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς
α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν.

Ἀναγινώσκεται εἰτα καὶ γίνεται ὁμοίως δεκτὸν εἰς α' κατ'
ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν τὸ σχέδιον νόμου «περὶ ἐκ-
ποιήσεως τῶν ἐν Τρικκαλῶν τῆς Θεσσαλίας κτημάτων τῆς
κληρονομίας Κ. Ζάππα».

Μετὰ ταῦτα ἀναγινώσκεται καὶ γίνεται ὡσαύτως δεκτὸν εἰς
ἐφ' ἅπασι συζήτησιν τὸ σχέδιον νόμου «περὶ κυρώσεως τοῦ
ἀπὸ 13 Σεπτεμβρίου 1929 Ν. Δ. «περὶ αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ
τῶν μηχανικῶν τῶν ἀσχολουμένων εἰς ἔργα στεγάνσεως ἀσπὶν
προσφύγων περιφερείας Ἀττικῆς κατὰ πέντε», ἔχον οὕτω:

Περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 13 Σεπτεμβρίου 1929 Νομοθετι-
κοῦ Διατάγματος «περὶ αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μη-
χανικῶν τῶν ἀσχολουμένων εἰς ἔργα στεγάνσεως ἀσπὶν
προσφύγων περιφερείας Ἀττικῆς κατὰ πέντε».

Ἄρθρον μόνον.

Κυροῦται τὸ ἀπὸ 13 Σεπτεμβρίου 1929 Νομοθετικὸν Διά-
ταγμα «περὶ αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μηχανικῶν τῶν ἀσχ-
λουμένων εἰς ἔργα στεγάνσεως ἀσπὶν προσφύγων περιφερείας
Ἀττικῆς κατὰ πέντε» τὸ δημοσιευθὲν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 351
καὶ ἀπὸ 21 Σεπτεμβρίου 1929 φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς
Κυβερνήσεως (Τεύχος Α') καὶ ἔχον οὕτω:

Περὶ αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μηχανικῶν τῶν ἀσχολουμέ-
νων εἰς ἔργα στεγάνσεως ἀσπὶν προσφύγων περιφερείας Ἀτ-
τικῆς κατὰ πέντε.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 77 τοῦ Συντάγματος, τὴν ἀπὸ
16 Ἰουλίου 1929 (Συνεδρ. 1) ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς «περὶ
ἐξουσιοδότησεως τῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἑκάστην Νομοθετικὴν
Διαταγμάτων καὶ μετὰ σύμφωνον γνώμην τῆς ἐπὶ τῶν Νο-
μοθετικῶν Διαταγμάτων εἰδικῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτρο-
πῆς, προτάσει τοῦ ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἐκδίδου-
μεν τὸ ἐπόμενον Νομοθετικὸν Διάταγμα.

Ἄρθρον 1.

Ἐξαιρετικῶς κατὰ τὴν χρῆσιν τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους 1929
—1930 ὁ ἀριθμὸς τῶν μηχανικῶν, ὁ προβλεπόμενος ὑπὸ τοῦ
ἄρθρου 21 παραγράφου 1 τοῦ νόμου 3714 «περὶ κυρώσεως τοῦ
ἀπὸ 10 Αὐγούστου 1928 Ν. Δ. περὶ ὀργάνωσεως τῶν Ὑπηρε-
σιῶν τοῦ Ὑπουργείου Ὑγιεινῆς, Προνοίας καὶ Ἀντιλήψεως»
δύναται νὰ αὐξηθῇ κατὰ πέντε.

Ἡ ἰσχὺς τῆς παρούσης διατάξεως δύναται νὰ παρατεθῇ
ἀναλόγως τῶν στεγαστικῶν ἀναγκῶν κατόπιν πράξεως τῶν
Ὑπουργῶν τῆς Προνοίας καὶ Οἰκονομικῶν.

Ἄρθρον 2.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος Νομοθετικοῦ Διατάγματος ἄρχειται
ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς του εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερ-
νήσεως.

Εἰς τὸν ἐπὶ τῆς Προνοίας καὶ Δημ. Ἀντιλήψεως Ὑπουρ-
γὸν ἀνατίθεται ἡ δημοσίευσίς καὶ ἐκτέλεσις τοῦ παρόντος.

Ἐν Ὑδρᾷ τῇ 13 Σεπτεμβρίου 1929.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας

Π. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Τὰ Μέλη

Ε. Ἐμμανουηλίδης, Π. Ἀργυρόπουλος, Δ. Μπότσαρης, Γ.
Μαρκῆς, Σ. Γουναρῆς, Π. Βουρλούμης, Δ. Δίγκας, Κ. Γόν-
τικας.

Λαμβάνει μετὰ ταῦτα τὸν λόγον ὁ κ. **Σ. Γουναρῆς** (Ὑ-
πουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) ὅστις, ἐξαγγέλων καὶ εἰσηγοῦμε-
νος, τὰ σχέδια νόμων τῆς ἀρμοδιότητός τοῦ ὑπὸ τὴν δι-
εύθυνσιν τοῦ Ὑπουργείου τὰ ὁποῖα θὰ ἀπασχολήσουν
κατὰ τὴν παρούσαν Σύνοδον τὴν Βουλὴν, λέγει ὅτι ταῦ-
τα ὑπάρχοντα εἰς τέσσαρας κατηγορίας: α) εἰς τὰ ὑποβλη-
θέντα κατὰ τὴν παρελθούσαν Σύνοδον, β) εἰς τὰ ἀφορῶντα τὴν
κύρωσιν τῶν Ν. Δ. τῶν ἐκδοθέντων κατὰ τὰς διακοπὰς τῶν
ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς, κατ' ἐξουσιοδότησιν αὐτῆς, γ) εἰς τὰ
καταρτισθέντα ὑπὸ τῆς ὑπηρεσίας, τινὰ τῶν ὁποίων ὑποβάλ-
λονται σήμερον, ἄλλα δὲ στεροῦνται εἰσέτι ἐκθέσεως τοῦ Γενι-
κοῦ Λογιστηρίου, καὶ δ) εἰς ἐκείνα ἅτινα δὲν εἶναι ἐτοιμα
ἀκόμη, ἀλλὰ θὰ καταρτισθῶν μετὰ τινὰ χρόνον.

Μετὰ τῶν περιλαμβανόμενων εἰς τὴν α' κατηγορίαν εἶναι,
ὡς λέγει συνεχίζων, τὰ ἑξῆς:

1) «Περὶ διευθετήσεως τῶν ἐκ τῆς διανομῆς τῶν οἰκοπέδων
Δωδεκάτου ἀνακυβητῶν διαφορῶν», ὑπερ συντάχθη κατόπιν
συνανοήσεως μετὰ τῶν ἐνδιαφερομένων κατοίκων.

2) «Περὶ παρκαρῶσεως οἰκοπέδων καὶ ἀποζημιώσεως κα-
τόχων οἰκημάτων ἐν τῇ συνοικισμῇ Ἀγίας Φωτεινῆς ἐν
Θεσσαλονίκῃ».

3) «Περὶ καταργήσεως τοῦ ἀπὸ 28 Σεπτεμβρίου 1925 Ν.
Δ. «περὶ τροποποιήσεως διατάξεων ἀφορῶντων τοὺς Σιδηροδρό-
μους τοῦ Κράτους».

4) «Περὶ καταργήσεως τοῦ ἀπὸ 12 Ἰουνίου 1926 Ν. Δ. «περὶ
διαθέσεως ποσῶν ἐξ εἰσπράξεως ἐπὶ πλέον τῶν ἐγκαταρμιένων
τιμολογίων τῶν Σιδηροδρόμων».

5) «Περὶ καταργήσεως τοῦ ἀπὸ 25 Νοεμβρίου 1925 Ν. Δ.
«περὶ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Δ. Συμβουλίου καὶ καταργήσεως
τῆς ἀποκεντρώσεως τῆς Διευθύνσεως τῶν Σ. Ε. Κ.».

6) «Περὶ ἐξαφαλίσεως ἀτμοπλοικῆς συγκοινωνίας εἰς ἀγρό-
νους γκαρμῆς» καὶ

7) «Περὶ κυρώσεως συμβάσεως διὰ τὴν ἐκχώρησιν προνο-
μίου διὰ τὴν ἐγκατάστασιν καὶ ἐκμετάλλευσιν τῆς ραδιοφω-
νίας ἐν Ἑλλάδι».

Τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν κύρωσιν νομοθετικῶν διαταγμάτων
ἐκδοθέντων κατ' ἐξουσιοδότησιν, κατὰ τὰς διακοπὰς τῶν ἐρ-
γασιῶν τῆς Βουλῆς, εἶναι, ὡς λέγει μετὰ ταῦτα, τὰ ἑξῆς:

1) «Περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 15 Ὀκτωβρίου 1927 Ν. Δ. «περὶ
κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 30 Ἀπριλίου ἐ. ε. Ν. Δ. «περὶ ἐκδικάσεως
τῶν ἐξ ἀμοιβῆς τῶν ἐργασιῶν μηχανικῶν, ἀρχιτεκτόνων καὶ
διαφορῶν μετὰ τούτων καὶ πελατῶν τροποποιουμένου».

2) «Περὶ τροποποιήσεως τοῦ Ν. Δ. τῆς 25 Σεπτεμβρίου
1924 «περὶ ἀποδοχῶν δημοσίων ὑπαλλήλων» καὶ

3) «Περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 11 Μαΐου 1929 Ν. Δ. «περὶ
τροποποιήσεως τοῦ νόμου 3464, τοῦ κυρώσαντος τὸ ἀπὸ 13
Νοεμβρίου 1927 Ν. Δ. «περὶ συστάσεως Ταμείου Προνοίας
ἰδιοκτητῶν ἀτοκινήτων λωρρείων».

Ἀναγινώσκει ἐν συνεχείᾳ πίνκακα τῶν ἐτοιμῶν πρὸς ὑπο-
βολὴν εἰς τὴν Βουλὴν σχεδίων νόμων, ἅτινα εἶναι τὰ ἑξῆς:

1) «Περὶ ἐξαρκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ πολιτικοῦ μη-
χανικοῦ ἀρχιτέκτονος, τοπογράφου καὶ ἐμπειροτέχνου».

2) «Περὶ διακινῶν τῶν στρατολογικῶν ὑποχρεώσεων
τῶν ἀποφοίτων τοῦ Πολυτεχνείου μηχανικῶν, ἀρχιτεκτόνων,
τοπογράφων, ἐργοδηγῶν, καὶ γεωμετρῶν».

3) «Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τῶν περὶ κα-
τασκευῆς καὶ συντηρήσεως τῶν ὁδῶν κειμένων διατάξεων».

4) «Περὶ συστάσεως λιμενικοῦ ταμείου Θεσσαλονίκης».

5) «Περὶ τροποποιήσεως τῶν κειμένων διατάξεων περὶ λι-
μενικῶν ταμείων».

6) «Περὶ ἀποθηκεύσεως βενζίνης».

7) «Περὶ μηχανολογικῶν ἐγκαταστάσεων».

8) «Περὶ ἀτοκινήτων».

9) Ἡ Σύμβουσις τοῦ Σιδηροδρόμου Θεσσαλίας.

10) «Περὶ μερικῆς καταργήσεως καὶ τροποποιήσεως τῆς
ἀπὸ 5 Μαΐου 1926 συμβάσεως περὶ ἡλεκτροποιήσεως τῶν
Ἐλευκτοπολέων τίνος, Μάνδρας, καὶ Καλυδῶν».

11) «Περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τοῦ δι' ὑπ' ἀριθ. 3500
νόμου κυρωθέντος Ν. Δ. τῆς 18 Σεπτεμβρίου 1926 «περὶ τα-
χυδρομικῶν ἐπιταγῶν».

12) «Περὶ ὀργάνωσεως τῆς ραδιοτηλεγραφικῆς καὶ ραδιο-
τηλεφωνικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Κράτους».

13) «Περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τοῦ νόμου 3455 «περὶ
κυρώσεως Ν. Δ. «περὶ συστάσεως ταμείου ἀλλιγλοδοθηρίας βοη-
θητικοῦ προσωπικοῦ Τ.Τ.Τ.».

14) «Περὶ ταχυδρομικῆς ἀνταποκρίσεως».

15) «Περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τινῶν τῆς ὑπηρεσίας
τῶν ταχυδρομικῶν δεμάτων καὶ δεδωλμένων ἀξιών» καὶ

16) «Περὶ κυρώσεως συμβάσεως ἐκμισθώσεως διαμερίσμα-
τος τοῦ ἐν Πειραιεὶ σταθμοῦ ἡλεκτρικῶν σιδηροδρόμων πρὸς
ἐγκαταστάσιν Τ.Τ.Τ. Γραφείου».

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ σχέδια νόμων ἐφ' ὧν ἀναμύεται ἡ ἐκθεσις
τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως τοῦ Δημοσίου Λογιστικοῦ καὶ τὰ
ὁποῖα θὰ ὑποβληθῶν ὀλίγον βραδύτερον, ταῦτα εἶναι, κατὰ
τὸν πίνκακα τὸν ὁποῖον ἀναγινώσκει, τὰ ἑξῆς:

1) «Περὶ τροποποιήσεως διατάξεων ἀφορῶντων τὴν Ὑπηρε-
σίαν τῶν Τ.Τ.Τ.»

2) «Περὶ ὀργάνωσιν τῆς Διευθύνσεως Σιδηροδρόμων».

3) Ἡ Σύμβουσις τοῦ Σιδηροδρόμου Β. Δ. Ἑλλάδος.

4) «Περὶ συστάσεως ἐπιτροπῆς πρὸς σύνταξιν κωδίκων τῆς
ὑπηρεσίας Τ.Τ.Τ.» καὶ

5) «Περὶ προγράμματος σιδηροδρομικῶν κατασκευῶν».

Τέλος ἐκφράζει τὴν ἐλπίδα ὅτι κατὰ τὴν παρούσαν Σύνο-
δον θὰ ὑποβῇ πρὸς κύρωσιν τηλεφωνικὴν σύμβασιν δι'
ἧς θὰ ἐπιτευχθῇ συγχρονισμένη τηλεφωνικὴ συγκοινωνία
ἀρκετὰ εὐθηνῇ καὶ τελειοτάτῃ συστήματος ἵνα οὕτω ἀπαλ-
λαγῇ τὸ κοινὸν τῆς σήμερον ὑφισταμένης κυθυστερημένης
τοιαύτης.

Μεθ' ὃ καταθέτει: τὰ ἑξῆς σχέδια νόμων:

1) «Περὶ ὀργάνωσεως τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως
Τ.Τ.Τ.»

2) «Περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τοῦ νόμου 3494 «περὶ
κυρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ Ν. Δ. τῆς 10ης Ματίου
1926 «περὶ συστάσεως ταμείου ἀρωγῆς ὑπαλλήλων Τ.Τ.Τ.
ἐξοχουμένων τῆς ὑπηρεσίας».

3) «Περὶ κυρώσεως τῆς ἐν Αὐγῇ τῇ 28 Ἰουνίου 1929
διομολογηθείσης ἀναθεωρήσεως τῆς παλαιᾶς ταχυδρο-
μικῆς συμβάσεως καὶ τῶν διεθνῶν συμφωνιῶν περὶ δε-
δωλμένων ἀξιών, δεμάτων, καὶ ἐπιταγῶν μετὰ τῶν συνα-
φῶν αἰταίς κανονισμῶν ἐκτελέσεως καὶ τῶν τελικῶν πρωτο-
κόλλων αὐτῶν» καὶ

4) «Περὶ κυρώσεως πρωτοκόλλου ψηφισθέντος ὑπὸ τῆς τη-
λεγραφικῆς διασκέψεως τῶν Βουζελλῶν καὶ τροποποιήσεως
τῶν προσηρηθέντων εἰς τὴν διεθνή τηλεγραφικὴν σύμβασιν
τῆς Πετροπόλεως κανονισμῶν».

Ὁ κ. **Κ. Γόντικας** (Ὑπουργὸς Παιδείας), λαμβάνων μετὰ
ταῦτα τὸν λόγον, ἀνακοινᾷ ὅτι ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς
Παιδείας ἔχουσιν καταρτισθῇ καὶ εἶναι ἐτοιμα πρὸς κατά-
θεσιν τὰ ἑξῆς σχέδια νόμων:

1) «Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου
4374 περὶ κυρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 21 Ἀπρι-
λίου 1926 Ν. Δ. περὶ διαδοχικῆς τῶν δημοδιδασκάλων».

2) «Περὶ συμπληρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 4372
«περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ διδασκαλείου τῆς Μέσης Ἐκπα-
ιδεύσεως».

3) «Περὶ τοῦ ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ τῶν σχολείων τῆς Δη-
μοτικῆς καὶ Μέσης Ἐκπαιδεύσεως καὶ τῶν γραφείων τῶν
ἐπιθεωρητῶν».

4) «Περὶ ὀρισμοῦ τῶν θέσεων τῶν γενικῶν ἐπιθεωρητῶν
τῶν ἰδιωτικῶν ἐκπαιδευτηρίων καὶ περὶ τῶν βοηθῶν τῶν γε-
νικῶν ἐπιθεωρητῶν τῶν σχολείων».

5) «Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου 4397
«περὶ στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως».

6) «Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου 4368

«περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 3182, ὡς αὐτὸς ἐτροποποιήθη
διὰ μεταγενετέρων νόμων, «περὶ διδασκαλείων τῆς Δημοτι-
κῆς Ἐκπαιδεύσεως».

7) «Περὶ προσλήκων καὶ τροποποιήσεων εἰς τὸν νόμον περὶ
ἀρχαιολογικῆς ὑπηρεσίας».

8) «Περὶ καθορισμοῦ καὶ διαθέσεως ἀρχαιολογικῶν ἐσόδων».

9) «Περὶ ἀνανεώσεως τῶν ἐγγραφῶν ὑπὸ τῶν μὴ ἀνανεω-
σάντων φοιτητῶν κατὰ τὸ Πανεπιστημικὸν ἔτος 1928—29».

10) «Περὶ ἀναγραφῆς πιστώσεως ὑπὲρ τῆς Πανεπιστημια-
κῆς πόλεως τῶν Παρισίων».

11) «Περὶ συμπληρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου
4365 περὶ τοῦ ἐν Κερκύρᾳ Σινοῦπωνικοῦ Μουσείου Γρηγο-
ρίου Μάνου» καὶ

12) «Περὶ χορηγίας συνδρομῆς εἰς τὴν Μακεδονικὴν Ἐκπα-
ιδευτικὴν Ἑταιρείαν καὶ τὸν Σύλλογον Φιλομουσῶν Μυτιλήνης».

Τὰ πλείστα τῶν ἀνωτέρω σχεδίων νόμων δὲν πρόκειται, ὡς
λέγει, νὰ προκαλέσουν μακρὰν συζήτησιν, καθόσον ἀφορῶν
εἰς ἐπουσιώδεις τροποποιήσεις ἢ προσθήκας τῶν κατὰ τὰς δύο
παρελθούσας Συνόδους διεξοχουμένων ὑπὸ τῆς Βουλῆς νομο-
θετημάτων τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας. Ἐκείνα δὲ ὁποῖα
θὰ προκαλέσουν μακρὰν συζήτησιν εὐρίσκονται εἰσέτι ὑπὸ
μελέτην καὶ εἶναι, κατὰ τὸν πίνκακα τὸν ὁποῖον ἀναγινώσκει,
τὰ ἑξῆς:

1) «Περὶ ἐπιβολῆς διδάκτρων εἰς τοὺς μαθητὰς τῶν σχο-
λείων τῆς Μ. Ἐκπαιδεύσεως καὶ ἰδρύσεως ὑποτροφῶν» καὶ

2) «Περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 4336 «περὶ Ἐκπαιδευ-
τικοῦ Συμβουλίου» καὶ περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώ-
σεως τοῦ νόμου 4338 «περὶ διδασκικῶν βιβλίων».

Πλὴν τούτων ὅμως, προσθέτει, εὐρίσκονται εἰσέτι ὑπὸ με-
λέτην καὶ τὰ ἑξῆς σχέδια νόμων:

1) «Περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 4338 «περὶ ἰδρύσεως
διδασκαλείου οἰκοκυρικῆς ἐκπαιδεύσεως».

2) «Περὶ τροποποιήσεως τοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ Πανεπιστη-
μίου Ἀθηνῶν».

3) «Περὶ τροποποιήσεως τοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ Πανεπιστη-
μίου Θεσσαλονίκης».

4) «Περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου «περὶ ἰδρύσεως Ἀκαδη-
μίας Ἀθηνῶν» καὶ περὶ τῶν ἀπεσπασμένων ἐκπαιδευτικῶν εἰς
τὸ ἱστορικὸν λεξικὸν καὶ λογογραφικὸν ἀρχεῖον».

5) «Περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 4281 «περὶ αὐξήσεως
τῆς εἰς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν διδομένης χορηγίας».

6) «Περὶ ἀταλῶς ἐγγραφῆς ἀπὸ τῶν φοιτητῶν προσφύγων
τοῦ σχολείου τῶν καλῶν τεχνῶν».

7) «Περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου «περὶ μεταθετοῦ τῶν
λειτουργῶν τῆς Μ. Ἐκπαιδεύσεως», ἐξαίρουμένων αὐτοῦ τῶν
μουσικῶν συνθητῶν καὶ

8) «Περὶ τροποποιήσεως τῶν νόμων «περὶ διοικήσεως τῆς
ἐκπαιδεύσεως».

Ὁ κ. **Κ. Σπυριδὴς** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας), λαμβάνων
εἰτα τὸν λόγον, ἀνακοινᾷ πρὸς τὴν Βουλὴν ὅτι, πλὴν τῶν ἐκ
τῆς προηγουμένης Συνόδου ὑπολειφθέντων σχεδίων νόμων, τὰ
πλείστα τῶν ὁποίων ἔχει ἤδη ἐπεξεργασθῇ ἡ οἰκεία Κοινοβου-
λευτικὴ Ἐπιτροπὴ, θέλει καταθέσει ὁσονόπως τὰ ἑξῆς σχέδια
νόμων:

1) «Περὶ ἀπονομῆς συντάξεως εἰς τὰς οἰκογενεὰς τῶν δολο-
φονηθέντων διευθυντῶν δασῶν Π. Μακροπούλου καὶ γενικοῦ ἐ-
πιθεωρητοῦ δασῶν Μιχαὴλ Δαδερῶν».

2) «Περὶ τρόπου ρυθμίσεως ἀμφοδητουμένης κυριότητος
ἐπὶ τῶν ἐν ταῖς Νέαις Χώρας μετρούμενων δασικῶν».

3) «Περὶ ὀργάνωσεως τεχνικῆς διευθύνσεως τῆς Γενικῆς
Διευθύνσεως Γεωργίας καὶ προσλήψεως ὡς τεχνικοῦ διευθυν-
τοῦ τῆς διευθύνσεως τεχνικῶν ἔργων τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως
Γεωργίας τοῦ Α. Τσαλίκη».

4) «Περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τινῶν τοῦ νόμου 4142
καὶ τῶν συναφῶν».

5) «Περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τινῶν τοῦ ἀγροτικοῦ νό-
μου».

- 6) «Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τῶν ἀπορῶν-
των τὴν Ἑπιτροπὴν τῆς Ἀνταλλαχῆς νόμων».
7) «Περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου περὶ γεωργικῶν ἐπιμε-
λητηρίων».
8) «Περὶ ἀναγκαστικῶν συνταγισμῶν».
9) «Περὶ ρυθμίσεως τῆς Ἑπιτροπῆς Ἐποικισμοῦ» καὶ

Ὁ Πρόεδρος
Κ. ΑΛΑΒΑΝΟΣ

- 10) «Περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τινῶν τοῦ δασικοῦ κώ-
δικος».
Μεθ' ὧ, μὴ ὑπάρχοντος ἐτέρου ἀντικειμένου, λύεται ἡ συ-
νεδρίασις, συναινέσει τῆς Βουλῆς, ὥρα 7.45 μ. μ. δι' αὐτὸν
καὶ ὥραν 5 μ. μ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ι. Κουσίνας
Σ. Νικολαΐδης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Ε'

Τετάρτης 27 Νοεμβρίου 1929.

Ὁρα 4.30 μ. μ., ὁ Ἀντιπρόεδρος κ. **Κ. Ἀλαβάνος**, ἀ-
νεβλῶν ἐπὶ τῆς ἑδρας, κηρύσσει τὴν ἐναρξιν τῆς συνεδριάσεως
καὶ διατάσσει νὰ ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προη-
γουμένης συνεδριάσεως.

Ἀνακοινῶνται τὰ ἑξῆς :

Ἡ λιμενικὴ ἐπιτροπὴ Κερκύρας ὑποβάλλει ἀνακοινωθὲν
ἐν τῷ ὁποίῳ ἀναπτύσσει τὰ ἀγαθὰ τοῦ νόμου 4352 «περὶ
ἠλεκτροφωτισμοῦ Κερκύρας».

Ὁ πρόεδρος τοῦ γεωργικοῦ ἐπιμελητηρίου Ἡρακλείου
αἰτεῖται τὴν παροχὴν ἀναστολῆς τῆς κληρωμῆς ἀγροτι-
κῶν χρῶν.

Οἱ πρόεδροι τῶν προσφυγικῶν ὁμάδων Καραντανάλῃ,
Τουρκουμουσλῃ, Γερκαλῃ, Ἄνω καὶ Κάτω Γιατζένῃ τῆς ἐ-
παρχίας Ἀλμυροῦ αἰτοῦνται τὴν παροχὴν πλήρους γεωργο-
κτηνοτροφικοῦ κλήρου καὶ τὴν ἀπόρριψιν τῶν ἐνστάσεων
τῶν ἰδιοκτητῶν περὶ μὴ ἐκδικάσεως τῶν ἀπαλλοτριωθέντων
κτημάτων τῶν.

Τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον Ἀνδρονιάνων ἀναφέρει ὅτι ἀπο-
δέχεται τὴν φορολογίαν ἐπὶ τοῦ ἐξαγομένου ἐλαίου.

Οἱ πρόεδροι τῶν κοινοτήτων τῆς δῆμου Αἰλῶνος δια-
μαρτυροῦνται διὰ τὴν ἐπιβληθεῖσαν φορολογίαν 50 % ἐπὶ τοῦ
ἐλαίου τῆς περιφέρειας τῶν ὑπὲρ τοῦ ταμεῖου Κύμης καὶ αἰ-
τοῦνται τὴν κατάργησιν ταύτης.

Ὁ σύνδεσμος καπνοπωλῶν Θεσσαλονίκης «ἡ Ἑνωσις»
αἰτεῖται τὴν λήψιν μέτρων πρὸς ἀναγκάστισιν τῆς ἐπερχομέ-
νης καταστροφῆς ὡς ἐκ τῶν εἰς βῆρος τῶν ληρθέντων προ-
στατευτικῶν ὑπὲρ τῶν ἀναπήρων μέτρων.

Οἱ πρόσφυγες τοῦ συνοικισμοῦ Χαριλάου Θεσσαλονίκης
παρκαλοῦν ὅπως ἐπισπευσθῇ ἡ στέγασίς των καὶ διαμαρ-
τύρονται διὰ τὰς βικιοπραγίας τῶν ἀστυνομικῶν ὀργάνων.

Τὰ ἐπαγγελματικὰ σωματεῖα καὶ σύλλογοι Σοφάδων αἰ-
τοῦνται τὴν ἀναστολὴν τῆς μεταθέσεως τῶν καθηγητῶν
τοῦ ἡμιγυμνασίου τῆς πόλεως τῶν.

Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον Καλαμῶν διαμαρτυρεῖται διὰ
τὴν ὀλιγωρίαν τοῦ προσωπικοῦ τοῦ γραφείου τοῦ νομομηχα-
νικοῦ Μεσσηνίας περὶ τὴν κατασκευὴν τῆς γεφύρας τοῦ πο-
ταμοῦ Νέδοντος.

Οἱ γεωργικῶς μετεκπαιδευόμενοι δημοδιδάσκαλοι τοῦ φρον-
τιστηρίου Λαρίσης παρκαλοῦν ὅπως ἰκανοποιηθῶσι τὰ αἰτή-
ματα αὐτῶν σχετικῶς μὲ τὰς προαγωγὰς καὶ τὸ χορηγοῦ
μεῖον αὐτοῖς ἐπίδομα.

Τὸ γ' παναγρικὸν συνέδριον Βόλου ὑποβάλλει δι' ὑπο-
μνήματός του διάφορα αἰτήματα, ὧν ἐξαίτεται τὴν ἀπο-
δοχὴν.

Οἱ ἐνυπόθηκοι δανεισταὶ ἀνταλλαξίμων Μουσουλμάνων
Χανίων ὑποβάλλουσιν ὑπόμνημα δι' οὗ ἐκθέτουν τὸν λυσι-
τελέστερον τρόπον τῆς ἐξορκήσεως τῶν πρὸς αὐτοὺς ἐνυπο-
θήκων χρῶν.

Οἱ κάτοικοι τῆς κοινότητος Σολακίου, ἀναφέροντες τὸν
κίνδυνον ὃν δικτερεῖ ἡ κοινότης αὐτῶν ἐκ τοῦ χειμάρρου
Δουράκου, αἰτοῦνται τὴν λήψιν προστατευτικῶν μέτρων.

Οἱ ἱεραποδασταὶ τῆς ἱερτικῆς σχολῆς Κορίνθου αἰ-
τοῦνται τὴν τροποποίησιν τοῦ νόμου περὶ ἱερτικῶν σχολῶν.

Οἱ κάτοικοι Φενεοῦ διαμαρτυροῦνται διὰ τὴν ἐνοικίαν
τοῦ δάσους Μελλίσσι καὶ αἰτοῦνται τὴν ἄρτιν ταύτης.

Ὁ ἰδιώτης Α. Μαγκκιάρης ὑποβάλλει προσφορὰν κτιρίου
πρὸς ἀγορὰν ὑπὸ τοῦ Δημοσίου δι' ἐγκατάστασιν ἐκπαι-
δευτηρίου.

Τὸ σωματεῖον ἐπαγγελματικῶν πεταλωτῶν Χαλκίδος αἰ-
τεῖται τὴν ἐπέκτασιν τοῦ νόμου περὶ ἀποζημιώσεως τῶν ἡ-
νιόχων καὶ ἐπ' αὐτῶν.

Οἱ ἀπόστρατοι ἀξιωματικοὶ Μεσσηνίας καὶ Αἰωνίας δι'
ὑπομνήματός των αἰτοῦνται τὴν βελτίωσιν τῆς συντάξεώς
των.

Διάφορα σωματεῖα πολυτέκνων τῆς Ἑλλάδος ὑποβάλλουν
διάφορα αἰτήματα καὶ παρκαλοῦν τὴν Κυβέρνησιν ὅπως
υἰοθετήσῃ ταῦτα.

Ὁ ἀπόστρατος λοχαγὸς τοῦ πεζικοῦ Χ. Ρομπότης αἰτεῖ-
ται τὴν ἀπονομὴν τοῦ ὑπὸ τῆς μετανομῆρινῆς Κυβερνή-
σεως τοῦ 1920 ἀκυρωθέντος παρνόμως βιβλίου του.

Τὸ Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης διαβιβάζει τὰς κάτωθι αἰτή-
σεις περὶ παροχῆς ἀδείας πρὸς ποινικὴν δίωξιν βουλευτῶν :

α) τοῦ εἰσαγγελέως Ἐφετῶν Κρήτης κατὰ τοῦ βουλευτοῦ
κ. Ν. Τζερεμῆ, κατηγορουμένου ἐπὶ ἐξουβρίσει.

β) τοῦ εἰσαγγελέως Ἐφετῶν Ἀθηνῶν κατὰ τοῦ βουλευ-
τοῦ κ. Α. Νάκου, κατηγορουμένου ἐπὶ ἀπειλῇ καὶ ἐξουβρίσει.

γ) τοῦ εἰσαγγελέως Καρπενησίου κατὰ τοῦ βουλευτοῦ
κ. Δ. Τσιτσάρα, κατηγορουμένου ἐπὶ ἐξουβρίσει.

δ) τοῦ εἰσαγγελέως Ἐφετῶν Ἀθηνῶν κατὰ τοῦ βουλευτοῦ
κ. Ν. Ἀθραξά, κατηγορουμένου ἐπὶ ἐξουβρίσει τοῦ δικηγό-
ρου κ. Κοκκίνου.

ε) τοῦ εἰσαγγελέως Λεβαδείας κατὰ τοῦ βουλευτοῦ κ. Α.
Κουτσοπετάλου, κατηγορουμένου ἐπὶ βικιοπραγίᾳ καὶ ἐξου-
βρίσει.

στ) τοῦ εἰσαγγελέως Παιρικῆς κατὰ τοῦ βουλευτοῦ Αἰ-
γίνης κ. Π. Χατζῆ, κατηγορουμένου ἐπὶ ἀδίκῃ ἐπιθέσει
κατὰ τοῦ χωροφύλακος Ν. Θεοδορίδῃ καὶ

ζ) τοῦ εἰσαγγελέως Ἐφετῶν Ἀθηνῶν κατὰ τοῦ βουλευ-
τοῦ κ. Α. Νάκου, κατηγορουμένου ἐπὶ ἐξουβρίσει.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Σ. Ἀνθρακόπουλος** καταθέτει ἀναφο-
ρὰν τῶν προσφύγων ὑπαλλήλων τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως
Ἐποικισμοῦ Μακεδονίας, δι' ἧς οὗτοι παρκαλοῦν ὅπως ἐγκριθῇ
ἡ ἐγκατάστασις των εἰς τὸν συνοικισμὸν Ὀσίας Ἐξένης Θεσ-
σαλονίκης.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Ι. Κουσίνας** καταθέτει αἴτησιν τῆς
Μαρίνης χήρας Χ. Μπράστινα, κατοίκου Λαρίσης, δι' ἧς αὕτη
αἰτεῖται τὴν παροχὴν συντάξεως διὰ τὸν ἐπισυμβάντα θά-
νατον τοῦ υἱοῦ τῆς, ὑπαυτοῦ ἐν Κερκύρᾳ. Α. Μπράστινα
κατὰ τὸ ἔτος 1923.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Κ. Ἀλαβάνος** καταθέτει :

α) Ἀναφορὰν τῆς Ἑλένης χήρας Δ. Κανακάρη, κατοίκου
Ἑρμοπολῆος, αἰτουμένης τὴν ἀπονομὴν συντάξεως διὰ τὴν
ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἀπώλειαν τοῦ ἀξιωματικοῦ υἱοῦ τῆς.

β) Ἀναφορὰν τῆς Εὐφρ. Ξανάκη, πρωτοεξαδέλφης καὶ θε-
τῆς ἀδελφῆς τοῦ δολοφονηθέντος ἐπιθεωρητοῦ τῶν δικῶν
Μιχ. Λαδερώνη, δι' ἧς αὕτη αἰτεῖται τὴν ἀπονομὴν ἡ μέρους
τῆς χορηγηθεῖσας εἰς τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ συντάξεως
ἡ ἐφ' ἀπαξ βοήθηματος.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Ε. Ζούνας** καὶ **Ν. Γαργικιώτης** κα-
ταθέτουν ἀναφορὰν τῶν κατοίκων Τρικάλων, αἰτουμένων τὴν
συμπλήρωσιν τῶν 5 κενῶν θέσεων τοῦ πρωτοδικείου Τρι-
κάλων.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Γ. Κονδύλης** καὶ **Π. Τσιτσιλίας**
αἰτοῦνται τριμήνου ἀδείας ἀπουσίας διὰ τὸ ἐξωτερικόν.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Α. Ζαργάφος** αἰτεῖται διαμνημοῦ τοιαύ-
της.

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως αἱ ἀδεῖαι χορηγοῦνται.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Γ. Σίδερης** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ
τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 14 Σεπτεμβρίου
1929 Ν.Δ. «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νό-
μου Γ.Π.Δ. «περὶ Γενικοῦ Ἑκκλησιαστικοῦ Γραμμοῦ» καὶ
τοῦ Ν.Δ. τῆς 17 Δεκεμβρίου 1923».

Μεθ' ὧ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῶν ἀναφορῶν καὶ ἐρωτήσεων.

Ὁ κ. **Μ. Τσαρλαμπᾶς**, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾷ τῶν ἐμπο-
ρικῶν ἐπιμελητηρίων Λευκάδος, Σύρου, καὶ Νήου, διαμαρτυ-
ροῦνται διὰ τὴν μελετωμένην κατάρτησιν αὐτῶν, συνιστᾷ
ὅπως μὴ πράγματι τοιοῦται αὕτη, ἀλλ' οὕτως καὶ ὁ ὑποδιθα-
σμός των, διότι προσφέρουσι ταῦτα ὕψις ὑπηρεσίας. Συγ-
κεκριμένως διὰ τὸ ἐπιμελητήριον Λευκάδος λέγει ὅτι τοῦτο
ἀνέλαθε τὴν διαφῆμιν τῶν λευκαδίων οἶνων διὰ περιουσιακῶς
δελτίου καὶ ἐν γένει συμβάλλει σημαντικῶς εἰς τὴν διάδο-
σιν τῶν ἐλληνικῶν οἶνων εἰς τὴν ξένην ἀγορὰν.

Ὁ κ. **Π. Φλώρος** συνιστᾷ ἀναφορὰν σωματείων Πλω-
μαρίου περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου περὶ μικτῆς φοιτή-
σεως εἰς τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν καὶ ἐτέρων διαφόρων
προέδρων ἐκκλησιαστικῶν συμβουλίων περὶ ὑποστηρίξεως
τῶν αἰτημάτων τῶν ἱερέων καὶ παρκαλεῖ ὅπως διαδιόκ-
θῶσιν αὐτοὶ εἰς τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας ἵνα
ληφθῶσιν εὐμενὲς ὑπ' ὧν.

Ὁ κ. **Θ. Κριμπᾶς** συνιστᾷ ἀναφορὰν τῆς ὁμοσπονδίας
τῶν ἐπαγγελματικῶν Καλαμῶν, τοῦ ἐκεί ἐμποροδιομηχανικοῦ
ἐπιμελητηρίου, καὶ τοῦ δημάρχου Καλαμῶν περὶ μὴ κατα-
ργήσεως ἢ μετατροπῆς τοῦ ἐπιμελητηρίου καὶ παρκα-
λεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομικῆς Ὑπουργοῦ ὅπως
διασκεδάσῃ τὴν δυσάρεστον ἐντύπωσιν ἣτις ἐδημιουργήθη ἐκ
τῶν σχετικῶν πληροφοριῶν.

Ὁ κ. **Π. Βουγλῶμης** (Ὑπουργὸς τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονο-
μικῆς) ἀπαντᾷ ὅτι τὸ σχετικὸν νομοσχέδιον δὲν ἐλαβεν
εἰσέτι ὀριστικὴν μορφήν καὶ κατὰ συνέπειαν δὲν εἶναι εἰς
θέσιν νὰ προῇ εἰς συγκεκριμένην ἀπόφασιν. Τὸ μόνον τὸ
ὅποσον δύναται νὰ ἀνκοινώσῃ εἶναι τὸ γεγονός ὅτι δὲν πρό-
κειται περὶ καταργήσεως τῶν ἐπιμελητηρίων, ἀλλὰ περὶ τρο-
ποποιήσεως τοῦ σχετικοῦ νόμου, τροποποιήσεως ὅμως ἥτις,
ὡς λέγει, δὲν θέλει δημιουργήσῃ ἀνησυχίας μεταξὺ τῶν ἐν-
διαφερομένων.

Ὁ κ. **Σ. Κωστόπουλος**, ὁμιλῶν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀναφορᾷ,
ἐξαιρεῖ τὴν χρησιμότητα τοῦ ἐμποροδιομηχανικοῦ ἐπιμε-
λητηρίου Καλαμῶν καὶ ἐκφράζει τὴν πεποίθησιν, κατόπιν
μάλιστα τῶν διαβεβαιώσεων τοῦ κ. ἐπὶ τῆς Ἑθνικῆς Οἰκο-
μικῆς Ὑπουργοῦ, ὅτι τὸ ἐπιμελητήριον Καλαμῶν δὲν θὰ
θιγῇ.

Ὁ κ. **Κ. Κουγτιδῆς**, ἐγγεγραμμένος ἐπὶ ἀναφορᾷ δηλῶν
δυσκαλίαν Σουφλίου, Ἀθηνῶν, Ἰωαννίνων καὶ περὶ δικ-
τατορίας αὐτῶν, δηλοῖ ὅτι, κατόπιν τῆς κατὰ τὴν χθίστην
συνεδρίασιν σχετικῆς δηλώσεως τοῦ κ. ἐπὶ τῆς Παιδείας
Ὑπουργοῦ, ἐπιφυλάσσεται νὰ λάβῃ τὸν λόγον κατὰ τὴν
συζήτησιν τοῦ οἰκείου σχεδίου νόμου.

Ὁ κ. **Θ. Κριμπᾶς** ὑποστηρίζει ἀναφορὰν τῆς ὁμοσπον-
δίας τῶν ἐπαγγελματικῶν Καλαμῶν περὶ ἀνοικοδομήσεως
τοῦ δικαστικοῦ μεγάρου τῆς πόλεως των καὶ συνιστᾷ ὅπως,
διὰ λόγους ἀξιοπρεπείας τῆς Δικαιοσύνης, πραγματοποιηθῇ
ἡ ἀνοικοδομήσις αὕτη, ἐν τῷ μεταξὺ δὲ μὴ μεταφερθῶσιν αἱ
ὕπηρεσις τῶν δικαστηρίων Καλαμῶν, ὡς μεταφέρεται εἰς
ἕτερον οἶκον, διότι τοῦτο εὐρίσκεται εἰς ἀπόκεντρον τῆς
πόλεως σημείου.

Ὁ κ. **Σ. Κωστόπουλος**, ὁμιλῶν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀναφορᾷ,
ἐξηγεῖ τοὺς λόγους δι' οὓς ἀνταρθεύονται ἡ πραγματοποιήσις
τῆς μελετωμένης μεταφορᾷ τῶν δικαστικῶν γραφείων Κα-
λαμῶν εἰς νέον οἶκον. Ἐπὶ ταῦτοις ἐξαιρεῖ τὴν ἀνάγκην
ἀνεγέρσεως δικαστικοῦ μεγάρου ἐν Καλάμῃς, τοιοῦτο μὲν
ὡς καλὸν ἔχει, ὡς λέγει, προσφέρει ὁ δῆμος γήπεδον κα-
ταλλήλῳ καὶ εὐχρηστότατον.

Ὁ κ. **Δ. Δίγνας** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) ἀπαντᾷ ὅτι
ἡ μεταφορὰ τῶν δικαστικῶν γραφείων εἰς ἕτερον οἶκον ὑπο-
δείχθη δι' ἐπανειλημμένων ἐκθέσεων τῆς ἀρμοδίας ὑπηρεσίας,
χρηματιστάς τὸ κατὰ τὴν εἰς ὁ στεγάζονται ἤδη τὰ
γραφεῖα ταῦτα ὡς τελείως ἀκατάλληλον. Ἀντιθέτως, λέγει,
τὸ νέον οἶκον, ὡς καὶ ὁ ἴδιος διαπίστωσαν ἐκ φωτογραφίας
αὐτοῦ, εἶναι καὶ εὐχρηστότατον καὶ ἐπικρατέστερον. Ἐν πάσῃ
ὁμως περιπτώσει, προσθέτει, ἐρῶσαν παρέχεται νῦν ἡ πλη-
ροφωρία ὅτι εὐρίσκεται εἰς ἀπόκεντρον σημείου. ὅλ' ἐξετάσῃ
ἐκ νέου τὸ ζήτημα.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀνέγερσιν ἰδίου δικαστικοῦ μεγάρου ἐν
Καλάμῃς, λέγει ὅτι τὸ ζήτημα θὰ ἐξετασθῇ κατὰ τὴν
συζήτησιν ἡ ὁποία θὰ διεξαχθῇ ἐπὶ τοῦ ἐκκεκρυμμένου ἐνό-
πιον τῆς Βουλῆς σχεδίου νόμου περὶ δικαστικῶν μεγάρων.

Ὁ κ. **Ν. Γαργικιώτης**, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾷ τυρκοπό-
ρων καὶ τυρακόμων Θεσσαλονίκης καὶ Τρικάλων περὶ ἐπιβολῆς
δασμοῦ ἐπὶ τοῦ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσφερόμενου λευκοῦ τυροῦ
ὑποστηρίζει τὴν διαμαρτυρίαν τοῦ κτηνοτροφικοῦ κόσμου
καὶ τῶν γεωργικῶν ἐπιμελητηρίων ἐπὶ τῇ μελετωμένῃ ἄρσει
τοῦ εἰσγωγικοῦ ἐπὶ τοῦ λευκοῦ τυροῦ δασμοῦ, ἡ πραγμα-
τοποίησις τῆς ὁποίας θὰ πλήξῃ, ὡς λέγει, κυρίως
ἐν αὐτοδιδάκτων κλάδων τῆς γεωργίας μας, τὴν κτηνοτρο-
φίαν. Ὁ δασμὸς οὗτος ἀποτελεῖ, λέγει, τὴν μόνον μέχρι τοῦδε
προστασίαν τῆς κτηνοτροφίας ἐκ μέρους τῆς Πολιτείας. Ἡ
ἄρσις δὲ αὐτοῦ θὰ ἐλθῇ ὡς ἀποτέλεσμα ἀξιόμοσον τὴν ζημίαν
τῆς κτηνοτροφίας καὶ κτηνοτροφίας, ἀλλὰ καὶ τὴν φυλάσσειν
ἀπὸ τὴν χώραν μας τῆς παρασκευῆς τοῦ ἐλληνικοῦ τυροῦ,
διότι δὲν θὰ εἶναι δυνατός ὁ συναγωνισμὸς μετὰ τοῦ εἰσχο-
μένου ἐκ ξένων χωρῶν, ὅπου τὸ γάλα εἶναι εὐθηνότερον, διότι
αἱ δαπάναι τῆς κτηνοτροφίας ἐκεῖ εἶναι πολὺ μικρότεροι
τῶν ἐδῶ, οὕτω δὲ ὀλίγον κατ' ὀλίγον θὰ ἐκλείψῃ ἡ τυροκο-
μία μας, διότι οἱ τυρκοποιοὶ μας εὐρίσκοντες ἀλλοτρίαν εὐθη-
νοτέραν τὴν πρώτην, θὰ μετακινήσων ἐκεῖ νὰ παρασκευά-
ζωσι τὰ τυριά. Τὸ ὑποστηριζόμενον, συνεχίζει, ὅτι θὰ ἀρεθῇ
ἐλευθέρᾳ καὶ ἡ ἐξαγωγή τοῦ αὐτοῦ εἴδους τυροῦ ἐκ τῆς
χώρας μας δὲν ἔχει νηματοῖν τινά, διότι καὶ εἰς τὰς ξέ-
νας ἀγοράς δὲν θὰ εἶναι δυνατός ὁ συναγωνισμὸς τῶν ἐλ-
ληνικῶν τυρῶν δι' οὓς λόγους δὲν δύναται καὶ ἐν τῇ χώρᾳ
μας νὰ συναγωνισθῇ τοὺς ξένους μετὰ τὴν ἄρσιν τοῦ
δασμοῦ.

Καταλήγων ἐκφράζει τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν θὰ
θελήσῃ νὰ παρίδῃ τὰ δικαίως παρὰ τὸν κτηνοτρόφον τὰ
σύμφορα καὶ μὲ τὸ συμφέρον τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας.

Οἱ κ. κ. **Ι. Ἀποστόλου** καὶ **Π. Φλώρος** ποιοῦνται τὰς
αὐτὰς συστάσεις.

Οἱ κ. κ. **Ε. Ζούνας** καὶ **Π. Χριστούλας**, ὁμιλοῦντες ἐπὶ

Γ. Παπανδρέου. Αί παρατηρήσεις των αξιοσέβων προληψάντων είναι ξένη συζήτηση το νομοσχέδιον όμως δεν είναι ξένη τούτης επικρίσεως. Κατά βάση μάλιστα είναι όρθον διότι μάς συγχρονίζει. Έχω υπ' όψιν μου πολυσέλιδον τεύχος σχετικώς με το θέμα των κινηματογράφων. Καί το νομοσχέδιον ανταποκρίνεται προς τὰ πορίσματα τῆς μελέτης αὐτῆς ἣν ἀπεδέχθη καὶ ἡ Κ.Τ.Ε. Νομίζω λοιπὸν ὅτι τὸ νομοσχέδιον λύει ὀρθῶς τὰ βασικὰ ζητήματα.

Ἡρωτήθη ἂν ἡ Ἀστυνομία παρέχει ἐγγυήσεις ὡς λογοκριτής; Ἄλλ' αὕτη δὲν πρόκειται νὰ κρίνῃ τελικῶς, διότι ὑπάρχει καὶ ὁ δεύτερος βαθμὸς, ἀπὸ ἐπιτροπὴν παρέχουσιν πλήρεις ἐγγυήσεις. Ἄφ' οὗ ἀντιπροσωπεύονται εἰς αὐτὴν τὰ Ὑπουργεῖα τῶν Ἑσωτερικῶν, Παιδείας, καὶ Δικαιοσύνης καὶ οἱ συγχρηματισμοὶ καὶ ἡ Κινηματογραφικὴ Ἑνώσις. Ἡ πρωτοβάθμια ἐπιτροπὴ πρέπει νὰ μείνῃ διὰ νὰ μὴ ἀπασχολῆται ἀνεὺ λόγου ἡ δευτεροβάθμια.

Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς λειτουργοὺς των κινηματογράφων, ὁ κ. Ὑπουργὸς προσέθεσε διὰ τῶν κατ' ἦν θὰ γίνουσιν αἱ ἀπολύσεις ἀπαραίτητοι μεταβολαὶ καὶ συνεπῶς δὲν θὰ τεθῶν ἐν κινδύνῳ αἱ λειτουργοὶ ἐπιχειρήσεις.

Ὁ κ. **Χ. Λαδάς** διακόπτει ἀναφέρει διαφόρους διαταχθέντας παρὰ τῆς Ἀστυνομίας μεταβολὰς, χαρακτηρίζων αὐτὰς ἀστοχίας καὶ ἀπραγματευτικότητας.

Γ. Παπανδρέου. Τὰ περὶ τούτων ἐρεῖται ὅλ' ἐνθουσιαστικῶς καὶ εὐρίσκω ἁπλῆς τὴν δικτύωσιν τῆς σχετικῆς διατάξεως.

Ὅσον ἀφορᾷ συνεπῶς τὰς βασικὰς διατάξεις, μετὰ τὰς τροποποιήσεις αἱ ὁποῖαι ἐπιδέχθησαν, τὸ νομοσχέδιον ἔχει καλῶς. Παρατηρεῖται ὅτι νὰ κάμῃ ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἄρθρον 10, τὸ ὁρίζον τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἡλικίας τῶν ἀνελίκων διὰ τῆς προσχωγῆς πιστοποιητικοῦ. Καὶ ἡ ὑποχρέωσις αὕτη πρέπει νὰ διαγραφῇ, διότι τὸ ζήτημα ἐγκτεῖται εἰς τὴν ἐπάρκειαν τῆς Ἀστυνομίας διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου. Ἀλλ' ἐπάρκεια πρέπει νὰ ὑπάρχῃ, διότι, ὅταν τὸ Κράτος ἐπιθυμῇ νὰ ἐπιβάλλῃ διατάξεις πολιτισμοῦ, πρέπει νὰ παρέχῃ τὰ πρὸς τοῦτο μέσα. Φρονῶ λοιπὸν ὅτι αἱ κυρώσεις πρέπει νὰ εἶναι κατὰ τῶν γονέων καὶ κηδεμόνων εἶναι ἀπαραδεκτὸν νὰ προσάγονται αἱ ἐπιχειρήσεις εἰς τὰ δικαστήρια διότι ἐισήλθον τυχὸν εἰς τὸν κινηματογράφον ἀνέλικος ἐξ ἀνεπαρκοῦς ἐπιβλέψας τῆς Ἀστυνομίας.

Ὡς πρὸς τὴν ἐπιβολὴν ὑποχρεωτικῆς προσβολῆς δωρεᾶν τινῶν, πρέπει νὰ ὁριθῇ ὅτι αὐτὴ δὲν θὰ ἔχῃ διδασκίαν μεζῶνα τῶν 5 λεπτῶν. Νὰ ὁριθῇ ἐπίσης ὅτι οἱ ἀστυνομικοὶ θὰ εἰσέρχονται ἐλευθέρως μόνον κατὰ τὰ διαλείμματα.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἄρθρον 13, ἡ τάξις ἐπιβάλλει νὰ κανονίζονται αἱ λεπτομέρειαι διὰ διαταγμάτων. Ἐν πάσῃ περιπτώσει τὸ νομοσχέδιον λαμβανόμενον ὑπ' ὅψιν τῶν ἀνωτέρω παρατηρήσεων, εἶναι κατὰ τὴν ὀρθὴν καὶ πρέπει νὰ γίνῃ δεκτόν.

Ὁ κ. **Ν. Ἀβραάμ**, δευτερολόγων, λέγει ὅτι πάντως τὸ νομοσχέδιον δύναται νὰ θεσπίσῃ συνταγματικῶς προληπτικὴν λογοκρισίαν μόνον διὰ τοὺς κινδύνους τῆς νεότητος καὶ τῶν ἡθῶν.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως) λέγει ὅτι ἡ ἀλλοία περιπτώσεις δύναται νὰ θεσπισθῇ κατασταλτικὴ λογοκρισία.

Ν. Ἀβραάμ. Ἐν πάσῃ περιπτώσει τὸ σχετικὸν ἄρθρον χρήζει τροποποιήσεων διὰ νὰ συνταγματοποιηθῇ.

Π. Ἀργυρόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν). Εὐχαριστῶ τὸν ἀξίωτον βουλευτὴν Λεσβοῦ διὰ τὰ ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου λεχθέντα. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι τοῦτο εἶναι ὀρθὸν κατὰ βάσιν, ἐπ' ὅσον σκοπεῖ νὰ προστατεύσῃ τὴν νεότητα καὶ τοὺς θεατὰς ἀπὸ διαφόρων κινδύνων. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν λειτουργίαν τῶν υπαλλήλων κινηματογράφων ἐντὸς περιφράκτων χώρων, ὅπως προσεδήλωσα, πρόκειται περὶ ὑποχρεώσεως πηγαζούσης ἐκ διεθνῶς συνθήκης. Ἡ περὶ τῆς ἐξ ἄλλου τῆς πρώτης

ἐπιτροπῆς τοῦ ἐλέγχου τῶν τινῶν δικαιολογεῖται, διότι, ὅταν εἶναι σύμφωνοι, ὅλοι δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ συνέρχεται ἡ δευτέρη ἐπιτροπὴ, ἡ ὁποία θὰ συγκαλεσθῇ μόνον ὅταν προκύπτουν διαφοραὶ. Τὸ ἄρθρον 3, ὡς διατυπώθη, ἔλαθεν ὑπ' ὅψιν τὴν κατάστασιν τῶν λειτουργούντων κινηματογράφων καὶ περιερίβει τὴν πρόνοιαν εἰς τὰ ἀπολύτως ἀνεγκλίτα μέτρα συνεπῶς ἡ σχετικὴ διάταξις καλῶς ἔχει. Ἐπίσης καλῶς ἔχουν ἐν τῷ νομοσχέδιῳ τὰ περὶ τῆς ἡλικίας, λαμβανόμενου μάλιστα ὑπ' ὅψιν ὅτι ἐπιτρέπεται νὰ εἰσέρχονται ἀνωλύτως εἰς τὰ κινηματοθέατρα καὶ ἀνέλικος ὅταν συνοδεύονται ὑπὸ τῶν γονέων καὶ κηδεμόνων τῶν.

Ὁ κ. **Χ. Λαδάς** διακόπτειν διὰ τοῦτο ὅτι μετὰ τὰς τροποποιήσεις δὲν ἡθελῆτε νὰ θέτῃ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ καὶ ὅτι τοῦτο πρέπει νὰ γίνῃ κατ' ἀρχὴν δεκτόν.

Π. Ἀργυρόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν). Ὅσον ἀφορᾷ τὰ λεχθέντα περὶ τῆς εὐθύνης τῶν ἐπιχειρηματιῶν, βεβαίως ἡ Ἀστυνομία πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν κυρίαν εὐθύνην τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου, πρακτικώτερον ὅμως θὰ ἦτο ὅπως ὑποχρεῖται ὁ τυχὸν τοῦ θεάτορος ὁ ἐκδίδων τὰ εἰσιτήρια νὰ ἐξελέγχῃ τὴν ἡλικίαν.

Γ. Παπανδρέου. Ἦμπορεῖ νὰ θεσπισθῇ πτασματικὴ δίωξις κατὰ τῶν γονέων καὶ κηδεμόνων.

Π. Ἀργυρόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν). Ἐν πάσῃ περιπτώσει τὸ νομοσχέδιον ἐγκρίνεται κατ' ἀρχὴν καὶ κάμνω τὴν δήλωσιν ὅτι δὲν θὰ ἐπανέλθῃ πρὸς β' συζήτησιν ἂν δὲν ζητηθῇ καὶ ἡ γνώμη τῆς παρὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ τῆς Δικαιοσύνης νομοπαρασκευαστικῆς ἐπιτροπῆς.

Κ. Ζαβιτιάνος. Φρονῶ ὅτι πρέπει κατὰ τὴν τελικὴν δικτύωσιν τοῦ νομοσχεδίου νὰ προστεθῇ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ ἄρθρου 8 καὶ ὁ πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς πρὸς προστασίαν τοῦ παιδικοῦ κινηματογράφου, νὰ τροποποιηθῇ τὸ ἄρθρον 13 περὶ κανονισμοῦ τῶν λεπτομερειῶν τοῦ νόμου δι' ὑπουργικῶν διαταγῶν, νὰ μὴ διαγραφῇ ἡ εὐθύνη τῶν ἐπιχειρηματιῶν, καὶ νὰ ἐκτελεσθῇ κατὰ τὴν ἡλικίαν τῶν ἀνελίκων.

Μεθ' ὃ τὸ σχέδιον νόμου γίνεσθαι δι' ἀναστάσεως δεκτόν εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν τῆς Βουλῆς ἀπορραζούσης ὅπως πρὸ τῆς εἰς β' ἀνάγνωσιν ψηφίσεως αὐτοῦ τεθῇ τοῦτο ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς νομοπαρασκευαστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης.

Ἐπὶ τοῦ εἰς β' κατ' ἄρθρον συζήτησιν σχεδίου νόμου «περὶ προσλήψεως πολιτικῶν ὁδοντοϊατρῶν εἰς τὸ Π. Ν.» ὁ κ. **Α. Μπότσαρης** (Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν) καταθέτει τροπολογίαν.

Ὁ κ. **Π. Συρογιάννης** παρατηρεῖ ὅτι μετ' ἀντιμίσθιν 1.200 δραχμῶν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ προστεταχθῶν ὁδοντοϊατροὶ εἰς τὸ Ναυτικόν.

Ὁ κ. **Α. Μπότσαρης** (Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν) ἐξηγεῖ ὅτι ἡβήστε τοῦ ὅριον ἀπὸ 800 εἰς 1.200 δραχμὰς διότι τὴν πρότασιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς περὶ παροχῆς ἀποδοχῶν ἀνθυπιάτρου δὲν ἀπεδέχθη τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, προστίθεται, εἶναι ἐλευθέρη ἡ Βουλὴ νὰ ἀσφαλίτῃ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου τὸ ὅσον δὲν ἔχει, λέγει ἀντίρρησην καὶ νὰ ἀναδελθῇ.

Ἡ Βουλὴ, ἐρωτώμενη ὑπὸ τοῦ κ. **Προέδρου**, ἀπορραζίζει δι' ἀναστάσεως τὴν ἀναβολήν.

Προτάσει τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ἀναβάλλεται ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 18/26 Σεπτεμβρίου 1929 Ν. Δ. «περὶ κυρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 13 Νοεμβρίου 1927 Ν. Δ. «περὶ κυρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 4 Νοεμβρίου 1926 Ν. Δ. «περὶ ἀποδόσεως εἰς τὴν Ἑκκλησίαν τῶν κατὰ τὰς ρυττάξεις περὶ Ἀεροπορικῆς Ἀμύνης περιελθόντων αὐτῶν κτημάτων καὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου ΓΥΙΔ' «περὶ Γενικοῦ Ἑκκλησιαστικοῦ Ταμείου».

Προτάσει 28 βουλευτῶν ἀναβάλλεται ἡ συζήτησις ἐπὶ τῶν σχεδίων νόμων:

1) «Περὶ κυρώσεως τοῦ 14 Σεπτεμβρίου 1929 Ν. Δ. «περὶ

τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου ΓΥΙΔ' «περὶ Γενικοῦ Ἑκκλησιαστικοῦ Ταμείου» καὶ τοῦ Ν. Δ. τῆς 17 Δεκεμβρίου 1923» καὶ

2) «Περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 6 Νοεμβρίου 1929 Ν. Δ. «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου ΓΥΙΔ' «περὶ Γενικοῦ Ἑκκλησιαστικοῦ Ταμείου».

Ἀναγινώσκονται εἰσα καὶ γίνονται δι' ἀναστάσεως δεκτὰ εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν τὰ σχέδια νόμων:

1) «Περὶ ἀναθεωρήσεως ἐπιβληθέντων κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1926 ταξινόμησιν κτηνῶν καὶ ὀχημάτων προστίμων».

Ὁ Πρόεδρος

Κ. ΑΛΑΒΑΝΟΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΣΤ'

Πέμπτης 28 Νοεμβρίου 1929.

Ὡρα 4.30' μ. μ., ὁ Ἀντιπρόεδρος κ. **Κ. Ἀλαβάνος**, ἀνεβῶν ἐπὶ τῆς ἑδρῆς, κηρύσσει τὴν ἐναρκτὴν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει νὰ ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως.

Ἀνακοινῶνται τὰ ἑξῆς:

Ἡ ἐνωσις τῶν συνταγισμῶν Βαρούχας αἰτεῖται τὴν ἐπίσπευσιν τῆς ψηφίσεως τοῦ νομοσχεδίου περὶ χρεοστασίου. Ἡ κοινότης Αἰδηψοῦ αἰτεῖται τὴν ἀνέγερσιν κτιρίου δημοτικοῦ σχολείου δαπάναις τοῦ Κράτους.

Ὁμοίως αἰτεῖται τὴν διάθεσιν 120 χιλ. δραχ. διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς ἀποβάθρας τῆς κοινότητος ἀντὶ τῆς τῶν λουτρῶν Αἰδηψοῦ.

Τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον Ἀτάλης ἐγκρίνει τὴν φορολογίαν ἐπὶ τῆς ἐξαγωγῆς τοῦ ἐλαίου.

Οἱ κτηνοτρόφοι Φαρσάλων αἰτοῦνται πρὸς προστασίαν τῆς ἐγγωρίου παραγωγῆς τὴν μὴ ἔρσιν τοῦ δασμοῦ ἐπὶ τοῦ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσχωμένου τυροῦ.

Ὁ γυμναστικὸς ὁμίλος Λαμίας αἰτεῖται τὴν παροχὴν ἐνισχύσεως.

Ὁ Ν. Τσιλογιάννης, κάτοικος Καδάλλας, δικηκρτύρεται διὰ τὴν μὴ εἰσῆτι καταβολὴν αὐτῷ τῶν ἀσφαλιστῶν ὑπὸ τῆς ἀσφαλιστικῆς ἐταιρείας «Prénovance» διὰ τὸ ἀποτεφρωθῆν κατὰ τὸ ἔτος 1927 καπνοπωλεῖόν του, ὅπερ εἶχε παρ' αὐτῇ ἀσφάλισιν.

Οἱ ἀνάπηροι καὶ τὰ θύματα πολέμου Ἐδέσσης αἰτοῦνται τὴν ἀποδοχὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τῶν αἰτημάτων τοῦ γ' παναθηναϊκοῦ συνεδρίου Βόλου.

Οἱ φοιτηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ὑποβάλλουν αἰτήματα σχετικὰ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν Σχολῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βορείου Ἑλλάδος καὶ τὸν περιορισμὸν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐπιστημόνων καὶ παρακαλοῦν ὅπως υἱοθετηθῶσι ταῦτα.

Ὁ Χ. Χατζηχρήστος, κάτοικος τῆς κοινότητος Βερτίσκου Λαγκαδῆ, αἰτεῖται τὴν μετὰθεσιν τοῦ διδασκάλου τῆς κοινότητος καὶ δικηκρτύρεται διὰ τὴν μεροληπτικὴν στάσιν τοῦ ἐπιθεωρητοῦ καὶ τοῦ νομομηχανικοῦ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν διαταγῆς τῆς Γενικῆς Διοικήσεως Θεσσαλονίκης πρὸς ἀνέγερσιν διδαστηρίου.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Τ. Ἀναστασίου** καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ συλλόγου κερραγωγέων Πύργου, ζητούντων ἀποζημίωσιν διὰ τὴν στέρησιν τῆς ἐργασίας των.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Ι. Γιαμούζης** καταθέτει τηλεγράφημα ὡν κερραγωγῶν Τσαριτσάνης, αἰτουμένων τὴν ἀνα-

2) «Περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου ΓΥΙΕ' «περὶ κερραγωγῆς τῶν ἐμπορικῶν πλοίων» καὶ τοῦ ἀπὸ 23 Σεπτεμβρίου 1925 Ν. Δ. «περὶ συμπληρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου ΓΥΙΕ'» καὶ

3) «Περὶ ἐγκρίσεως καταβολῆς δραχ. 39.750 εἰς τερματολογηθέντας κατὰ τὸ ἀντεπαναστατικὸν κίνημα ἐν τῷ νομῷ Ἡρακλείου».

Μεθ' ὃ, ἀνακόλλομένης, προτάσει τῶν ἀρμοδίων Ὑπουργῶν, τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῶν ὑπολοίπων σχεδίων νόμων, λύεται συνκινέσει τῆς Βουλῆς, ἡ συνεδρίασις, ὥραν 7 μ. μ., δι' αὐριον καὶ ὥραν 4.30' μ. μ.

Οἱ Γραμματεῖς

Ι. Κουτσίνας

Σ. Νικολαΐδης

στολήν πληρωμῆς τῶν χρεῶν των καὶ τὴν χορήγησιν δανείων ὑπὸ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Μ. Τσαρλαμπᾶς** καταθέτει:

α) Ἀναφορὰν τοῦ ταμείου ἀμύνης οἰνοπαραγωγῆς Λευκάδος.

β) Ὑπόμνημα τοῦ σωματείου «Ἀλληλοδοχίαι» τῶν ἐν τῷ φρουρίῳ Λευκάδος ἐστεγασμένων καὶ

γ) Ὑπόμνημα τοῦ ταμείου ἐπαρχιακῆς ὁδοποιίας Λευκάδος.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Μ. Τσαρλαμπᾶς** καὶ **Α. Φωκᾶς** ὑποβάλλουν τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ μεσιτῶν ἐγγχωρίων προϊόντων».

Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σχεδίου νόμου ὑποβάλλει τροπολογίαν καὶ ὁ βουλευτὴς κ. **Σ. Κωστόπουλος**.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Α. Μυλωνογιάννης** καὶ **Κ. Πολυχρονάκης** ὑποβάλλουν τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ παρατάσεως τῆς προθεσμίας πρὸς ἄσκησιν ἐνδίκων μέσων ἀπονομῆς συντάξεως».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Α. Παπαναστασίου**, **Ν. Μπακόπουλος**, **Ε. Ζούκας**, **Α. Μπακάμπασης**, **Ι. Μιχαήλ**, **Δ. Εὐθυμιάδης**, καὶ **Χ. Τερεζόγλου** ὑποβάλλουν τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 18/26 Σεπτεμβρίου 1929 Ν. Δ. «περὶ κυρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 13 Νοεμβρίου 1927 Ν. Δ. «περὶ κυρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 4 Νοεμβρίου 1926 Ν. Δ. «περὶ ἀποδόσεως εἰς τὴν Ἑκκλησίαν τῶν κατὰ τὰς ρυττάξεις περὶ Ἀεροπορικῆς Ἀμύνης περιελθόντων αὐτῶν κτημάτων καὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου ΓΥΙΔ' «περὶ Γενικοῦ Ἑκκλησιαστικοῦ Ταμείου».

Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σχεδίου νόμου ὑποβάλλουν τροπολογίαν καὶ οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Κ. Κοντοδίνης** καὶ **Σ. Ἀνδρακόπουλος**.

Ὁμοίως ὑποβάλλουν τροπολογίαν καὶ οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Α. Μάρκου**, **Ν. Μπακόπουλος**, **Ν. Σπηλιώτης**, **Χ. Ζουμῆς**, **Β. Κυρέλλος**, **Π. Συρογιάννης**, καὶ **Μ. Αἰλιανός**. Ὁμοίως ὑποβάλλει τροπολογίαν καὶ ὁ βουλευτὴς κ. **Θ. Παταστρατής**.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Π. Χριστούλας**, **Δ. Φλωριάς**, **Π. Καρασεβδᾶς**, **Ι. Καλογεράς**, **Ε. Ζούκας**, **Ν. Γαρδικιώτης**, **Ι. Κουτσίνας**, **Σ. Ἀνδρακόπουλος**, **Ν. Κωνσταντόπουλος**, **Κ. Κοντοδίνης**, **Ν. Κουπαροῦσος**, καὶ **Γ. Σίδερης** ὑποβάλλουν πρότασιν νόμου «περὶ τῆς εὐθύνης τῶν ταμειακῶν ὑπολόγων Στρατοῦ καὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς ὀργάνων εἰς τὴν ἀνατίθεται διαχειριστικὴ ὑπηρεσία».

Μεθ' ἧς ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῶν ἀναφορῶν καὶ ἐρωτήσεων.

Ὁ κ. **Ε. Ζούκας**, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾷ τοῦ γεωργικοῦ ἐπιμελητηρίου Τρικυλίων περὶ ἀναστολῆς τῆς εἰσπράξεως τῶν φόρων, συνιστᾷ εἰς τὸν κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸν ὅπως διαταχθῇ ἡ ἐκεῖ οἰκονομικὴ Ἀρχὴ νὰ ἀναστειλῇ τὴν ἐκδοσὶν τῶν ἐνταλμάτων προσωποκρατήσεως, καθόσον οἱ κάτοικοι τῆς περιφερείας, πληγέντες πρὸ μικροῦ ὑπὸ πρωτοφανοῦς πλημμύρας, ἡ ὁποία κατέστρεψεν ὀλόκληρον τὴν πρῶτον ἐσοδῶν, στεροῦνται καὶ αὐτοὶ τοῦ ἐπιουσίου.

Ὁ κ. **Ν. Γαργινιώτης**, ὑποστηρίζων τὴν αὐτὴν ἀναφορὰν, διαβεβαιῶν τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν ὅτι εἶναι τοσοῦτον τραγικὴ ἡ θέσις τῶν κατοίκων ὥστε τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας ἠναγκάσθη νὰ πράσῃ εἰς αὐτοὺς ἀπὸ δωρεάν.

Ὁ κ. **Ι. Κουτσίνας**, λαμβάνων τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου, λέγει ὅτι αἱ ἴδιαι συνθήκαι ὑφίστανται καὶ εἰς τὴν περιφέρειαν Ἀρρίνης καὶ ὡς παράδειγμα ἀναφέρει τὸ γεγονός ὅτι πρὸ ἡμερῶν ἡ ἐδομαχία ἀγορᾶ τοῦ Μ. Κισσέρη ἦτο ἔρημος, διότι οἱ χωρικοὶ ἐφοδοῦντο νὰ μετασχοῦν εἰς αὐτήν, μήπως ἐκτελεσθῶσι τὰ ἐναντίον των ἐκδεδωμένα ἐντάλματα προσωποκρατήσεως.

Ὁ κ. **Γ. Μαργῆς** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) παρακαλεῖ νὰ τῷ ἀποσταλῇ ἡ ἀναφορὰ ἵνα τὴν μελετήσῃ.

Ὁ κ. **Π. Χριστούλας**, ὑποστηρίζων ἀναφορὰν τῆς ἐνώσεως τῶν πιστωτικῶν συνεταιρισμῶν Καρδίτσας περὶ ἀντικαταστάσεως τοῦ σταθμάρχου Κοτσερῆ, ἀναφέρει τὰς κατωτέρω εἰς τὰς ὁποίας προάγει οὗτος ἐναντίον τῶν γεωργῶν οἵτινες ἐπεχείρησαν νὰ προδῶν εἰς τὴν σπορὰν τοῦ σπόρου τὸν ὅποιον ἡ Κυβέρνησις, ἐν τῇ μερίμνῃ τῆς ὑπὲρ ἀναπτύξεως τῆς γεωργίας, τοῖς παρέσχε δωρεάν. Καὶ εἰς τὰς κατωτέρω ταύτας, προσθέτει, προάγει ὁ ἐν λόγῳ ἀστυνομικὸς καὶ ἐνεκρίθη ἀναστολὴ τῆς πληρωμῆς ὀρισμένων φορολογικῶν ὑποχρεώσεων τῶν κατοίκων, λόγω τῶν ζημιῶν τὰς ὁποίας οὗτοι ὑπέστησαν τελευταίως.

Ὁ κ. **Ν. Γαργινιώτης**, συνεινώνων τὴν σύστασιν τοῦ, παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ διατάξῃ διοικητικὴν ἀνάκρισιν.

Ὁ κ. **Π. Ἀγγυρόπουλος** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) ἀπαντᾷ ὅτι θὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν ἀναφορὰν.

Ὁ κ. **Ε. Ζούκας** παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης νὰ πληροφόρησιν τὴν Βουλὴν τίνα μέτρα ἔλαβε πρὸς πληρωσὶν τῶν κενῶν θέσεων τοῦ πρωτοδικείου Τρικυλίων, οἵτινες αἱ πολιτικαὶ συνεδριάσεις μετακινεῖται ἀπὸ ἐξαμήνου ἐλλείψει δικαστῶν, ὑπάρχει δὲ φόβος νὰ μετακινηθῶν μέχρι τῶν προσεχῶν δικαστικῶν διακοπῶν ἐπὶ προφανῆ ζημίαν τῶν συμπεριόντων τῶν πολιτῶν.

Ὁ κ. **Α. Δίγας** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) ἀπαντᾷ ὅτι ὑπεβλήθη ἐγκρίτως ἐρώτημα πρὸς τὸ Ἀνώτατον Δικαστικὸν Συμβούλιον περὶ πληρώσεως δύο κενῶν θέσεων παρὰ τῷ πρωτοδικεῖο Τρικυλίων. Ἐπὶ τοῦ ἐρωτήματος τούτου τὸ Α. Δ. Σ. ἀπεφάνισε τὴν μετάθεσιν δύο πρωτοδικῶν, ἐνὸς ἐκ τοῦ πρωτοδικείου Πατρῶν καὶ ἑτέρου ἐκ τοῦ πρωτοδικείου Καλαμῶν. Ἡ ἀπόφασίς αὕτη, προσθέτει, ἐξετελέσθη μετὰ τῆς δωδεκάτης ταχυτήτος, ἐτάχθη δὲ εἰς τοὺς μετατεθέντας προθεσμίας πρὸς μετάθεσιν εἰς τὰς θέσεις των μόνον ἡμέρας ἀντὶ τῆς 20ῆς τῆς ὁποίας ὀρίζει ὁ νόμος. Ἀτυχῶς ὅμως, συνεχίζει, κατὰ τηλεγράφημα τῶν εἰσαγγελέων Πατρῶν καὶ Καλαμῶν, οἱ μετατεθέντες πρωτοδικοὶ ἦσαν ἐπιφορτισμένοι μὲ πολιτικὰς ὑποθέσεις συζητηθείσας, ἡ δὲ ἐσπευσμένη ἀπομάκρυνσις ἐκ τῶν θέσεων αὐτῶν ὅλως ἐμπαύνηται τὰς γενομένας συζητήσεις δι' ὅ καὶ εὐρέθη τὸ Ὑπουργεῖον εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ παρατείνῃ τὴν ταχέως προθεσμίαν ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα. Ὁ δικηγορικὸς σύλλογος Πατρῶν διεμαρτυρήθη διὰ τὴν ἐκείθεν μετάθεσιν εἰς Τρικυλίαν τοῦ πρωτοδι-

κου κ. Γεμποῦ, οὐχὶ δι' αὐτὸν προσωπικῶς ἀλλὰ διὰ τὴν ἐκ πῆς μεταθέσεως ἐπελθούσαν μείωσιν τῆς δυνάμεως τοῦ πρωτοδικείου Πατρῶν, ἥτις, σηματοῦτον, εἶχεν ἐν τῷ μεταξὺ μειωθῇ ἐκ τῆς παραμείνουσας καὶ ἑτέρου πρωτοδικίου. Ὁπωδὴ-ποτε ἦδη, μετὰ τῆς ἀνωτέρω μεταθέσεως, τὸ πρωτοδικεῖον Τρικυλίων θὰ ἔχῃ 4 πρωτοδικὰς καὶ τὸν πρόεδρον, μένει δὲ μίαν μόνον θέσιν κενή, ἥτις δὲν εἶναι δυνατόν νὰ πληρωθῇ διότι ὑπάρχουν 37 ἐν ὅλῳ κενὰ εἰς τὴν ὁργανικὴν δυνάμιν τῶν πρωτοδικείων, ἅτινα δὲν δύνανται νὰ πληρωθῶσι, καθόσον οἱ ἐν ὑπηρεσίᾳ πρέδροι δὲν συνεπλήρωσαν ἐπὶ τὸν νόμιμον χρόνον τῆς προαγωγῆς. Καταλήγων παρέχει τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι θέλει τοποθετηθῇ καὶ εἰς πρέδρον ἐκ τῶν ἐσχάτως διαγωνισθέντων καὶ ἐπιτυχόντων, οὕτω δὲ συμπληροῦνται ἐπαρκῶς ἡ δυνάμις τοῦ πρωτοδικείου Τρικυλίων, πρὸς τὸ παρὸν τοῦλάχιστον.

Ὁ κ. **Ν. Γαργινιώτης**, ὁμιλῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου, ἐκφράζει τὴν γοῆνιαν ὅτι ἡ ἀπάντησις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ οὐδὲν ἢ ἰκανοποιεῖ τὰς παραπόνους καὶ τὰς διαμαρτυρίας τῶν συμπολιτῶν του, οἵτινες ἀπὸ ἔτους στεροῦνται δικαιοσύνης ἐλλείψει δικαστῶν. Τὴν στιγμήν, λέγει, καὶ ἡν τὸ πρωτοδικεῖον Τρικυλίων, ἐλλείψει δικαστῶν, δὲν δύναται νὰ συνεδριάσῃ, μεταπίπτει ἐκεῖθεν καὶ ἕτερος δικαστὴς διὰ νὰ συμπληρωθῇ μίαν θέσιν κενή εἰς ἄλλο πρωτοδικεῖον, ὅπου ὅμως ἡ ἀνάγκη δὲν ἦτο τοσοῦτον ἐπιτακτική. Ἡ ἐλλείψει, τονίζει, ἐνὸς ἀριθμοῦ δικαστῶν δὲν εἶναι λόγος νὰ ἀργῶσι μερικὰ δικαστήρια ἐλλείψει δικαστῶν, ἐνὸς εἰς ἄλλα εἶναι συμπληρωμένοι ὅλοι αἱ θέσεις. Ἐπρεπε νὰ τηρηθῇ ἐν μέτρον ὥστε αἱ κεναὶ θέσεις νὰ κατανεμηθῶσιν εἰς ὅλα τὰ πρωτοδικεῖα κατὰ τὸν ἐπιτρέποντα τὴν λειτουργίαν πάντων.

Ὁ κ. **Π. Φλώρος** καταθέτει καὶ ἀναπτύσσει ἀναφορὰν τοῦ συνδέσμου ἑλληλεγγύης τῶν ἐνταῦθα Κοινοσιωτῶν, διαμαρτυρομένων διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ τελωνείου Προδέζης ἐπιβολὴν ἐισαγωγικοῦ δασμοῦ ἐκ 17.500 δραχμῶν ἐπὶ 120 σάκων ἀλεύρων, τοὺς ὁποίους Κοινοσιωτὴς ἀλεοφροδιόμηχανος ἀπέστειλεν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς εἰς τὴν γεννέτειράν του πρὸς διανομὴν μεταξὺ τῶν πτωχῶν αὐτῆς κατὰ τὰς ἐπερχομένας ἐορτάς. Ἡ ἐπιβολή, λέγει, τοῦ δασμοῦ τούτου ὑπάρχει κίνδυνος νὰ μετακινήσῃ τὴν ἀποστολὴν καὶ τῶν ὑπολοίπων 180 ἐκ τῶν 300 σάκων ἀλεύρων τῆς δωρεᾶς τοῦ φιλελευθέρου τούτου Κοινοσιωτοῦ καὶ θὰ ἦτο σκόπιμον ὅπως ὁ κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς διατάξῃ τὰ δέοντα πρὸς ἀνακούρυσιν τῶν ἀπόρων Κοινοσιωτῶν.

Ὁ κ. **Γ. Μαργῆς** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ἐκφράζει τὴν λύπην του διότι ἡ ἐξέπικνις αὕτη πρόθεσις τοῦ ἐν λόγῳ Ἡπειρώτου προσκρούει ἐν τῇ πραγματικότητι τῆς εἰς τὴν διέταξιν τοῦ νόμου, ἀπαγορευόντος τὴν ἀτελῆ εἰσαγωγὴν. Ὑπόκειται ὅμως νὰ μελετήσῃ τὸ ζήτημα καὶ νὰ κατατάξῃ πᾶσαν προσπάθειαν πρὸς ἐπίλυσιν αὐτοῦ.

Ὁ κ. **Ε. Τριποδάκης** καταθέτει καὶ ἀναπτύσσει ἀναφορὰν τοῦ ἐν ἀποστρατεῖᾳ ὑπενωμάρχου Ι. Κονομινάκη, αἰτουμένου βελτίωσιν τῆς συντάξεώς του, καὶ παρακαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργὸν ὅπως εἰς τὸ ὑπὸ μελέτην ἐν τῷ Ἀρχηγείῳ τῆς Χωροφυλακῆς σχετικὸν σχέδιον νόμου λαμβῇ πρόνοιαν ὥστε ὁ ἀναπερσόμενος νὰ τύχῃ τῆς συντάξεως τοῦ ἀνωτέρου βελήμου.

Ὁ κ. **Α. Παπαοικονόμου** συνιστᾷ ἀναφορὰν προσφυγικῶν ὁμίλων τῆς περιφερείας Ἀλμυροῦ περὶ ἀποκαταστάσεως των καὶ παρακαλεῖ ὅπως διαδιδοθῇ αὕτη εἰς τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας.

Ὁ κ. **Ι. Κουτσίνας** συνιστᾷ ἀναφορὰν γεωργικῶς μετακινουμένων δημοδικατῶν τοῦ φροντιστηρίου Ἀρρίνης περὶ ἰκανοποιήσεως δικαίων αἰτημάτων των, ἐν οἷς τῆς εἰς δύο ἐτὶ αὐξήσεως τοῦ χρόνου τῆς φροντιστέως των καὶ τῆς βελτιώσεως τοῦ ἐπιμισθίου των.

Τὰς αὐτὰς συστάσεις ποιεῖται καὶ ὁ κ. **Θ. Κριμπᾶς**.

Ὁ κ. **Ε. Τριποδάκης** ὑποστηρίζει ἀναφορὰν ἐνυποθήκων δανειστῶν ἀνταλλαξιμῶν Μουσουλμάνων Χανίων, αἰτουμένων

τὴν εἰς χρυσὸν ἀποζημίωσιν αὐτῶν καὶ παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν ὅπως λάβῃ τὴν δέουσαν μέριμναν.

Τὰς αὐτὰς συστάσεις ποιεῖται καὶ ὁ κ. **Π. Φλώρος** προκειμένου περὶ ὁμοίων δανειστῶν, κατοίκων Ἰωαννίνων.

Ὁ κ. **Θ. Κριμπᾶς** συνιστᾷ ἀναφορὰν τῆς κοινότητος Σολακίου περὶ λήψεως μέτρων πρὸς ἀποτροπὴν τῶν ἐκ τῆς πλημμύρας τοῦ χειμᾶρος Δουράκου ἐπισυμβαίνουσιν καταστροφῶν καὶ παρακαλεῖ νὰ ἀποσταλῇ αὕτη εἰς τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον τῆς Συγκοινωνίας.

Ὁ κ. **Σ. Κωστόπουλος** ὑποστηρίζει ἀναφορὰν τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου Καλαμῶν περὶ κατασκευῆς τῆς γεφύρας τοῦ ποταμοῦ Νέδοντος, ἥτις βραδύνει ἀδικαιολογητῶς, καίτοι ἀπὸ ἔτους ἔχει ἐγκριθῇ ἡ σχετικὴ πίστωσις.

Ὁ κ. **Ι. Κουτσίνας** συνιστᾷ ἀναφορὰν τῆς Μ. χήρας Α. Μπράστινα, περὶ ἀπονομῆς αὐτῇ συντάξεως, καὶ παρακαλεῖ νὰ διαδοθῇ αὕτη εἰς τὰ ἀρμόδια Ὑπουργεῖα Οἰκονομικῶν καὶ Ἐσωτερικῶν.

Ὁ κ. **Κ. Ἀλαβάνος** συνιστᾷ ἀναφορὰν τῆς Ἑλένης χήρας Α. Κανακάρη καὶ ἑτέρων τῆς Εὐφρ. Ξανάκη, περὶ ἀπονομῆς αὐταῖς συντάξεως καὶ παρακαλεῖ ὅπως διαδοθῶσιν αὐταὶ εἰς τὰ ἀρμόδια Ὑπουργεῖα.

Ὁ κ. **Α. Μάρκου**, ἐγγεγραμμένος ἐπὶ ἀναφορᾷ κατοίκων Τρικυλίων περὶ συμπληρώσεως τῶν κενῶν θέσεων τοῦ πρωτοδικείου των, λαμβάνει, ὡς λέγει, τὸν λόγον οὐχὶ μόνον ἵνα ὑποστηρίξῃ τὸ αἷτημα τοῦτο τῶν Τρικυλιωτῶν, τὸ ἵππον εὐρίσκει δικαιοσύνην, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης ἐπὶ τῆς ἀνάγκης τῆς λήψεως μέτρων πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ὑφισταμένων ἐν τοῖς δικαστηρίοις τοῦ Κράτους κενῶν, ἵνα μὴ, παρατείνων τῆς σήμερον ὑφισταμένης καταστάσεως, ἔλθῃ στιγμή κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ εὐρεθῶσιν οἱ πολῖται ἄνευ δικαστηρίων.

Τὰς αὐτὰς συστάσεις ποιοῦνται καὶ οἱ κ. κ. **Τ. Ἀναστασίον** καὶ **Π. Χριστούλας**.

Ὁ κ. **Κ. Κοντοδίνης**, ὁμιλῶν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀναφορᾷ, διαμαρτυρεῖται διότι ἀπὸ τετραμήνου ἀναβάλλεται ἡ ἐκδίκασις τῶν ὑποθέσεων τοῦ πρωτοδικείου Κοζάνης ἐλλείψει δικαστῶν.

Ὁ κ. **Θ. Παπαστρατῆς**, ὑποστηρίζων ἀναφορὰν τῶν κατοίκων τοῦ τέως δήμου Ἀβλῶνος τῆς Καρυστίας περὶ ἀρσεως ἐν μέρει τῆς ἐπιβληθείσης υπερβολικῆς ἐπὶ τῆς ἐλαιοπαραγωγῆς φορολογίας, συνιστᾷ εἰς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν ὅπως υἱοθετήσῃ τὸ δικαίον τοῦτο αἰτημάτων ἐπιβληθεισῶν φορολογικῶν ὑπὲρ ποικίλων σκοπῶν μολὶς τὸ ἥμισυ τῆς παραγωγῆς των κατορθώσιν νὰ ἀποκομίσουν. Εἶναι, τονίζει, τοσαύτη ἡ ἀπελπισία τῶν ἐλαιοπαραγωγῶν, ὥστε σκέπτονται σοβρῶς νὰ ἐκρίψωσιν τὰ ἐλαϊοδένδρα των.

Ὁ κ. **Γ. Μαργῆς** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ἀπαντᾷ ὅτι τὰ ἐπὶ τῆς κυρίας φορολογίας εἰσπραττόμενα ποσοστὰ ἐπεβλήθησαν κατόπιν αἰτήσεως τῶν τοπικῶν παραγόντων ὑπὲρ διαφόρων κοινωφελῶν σκοπῶν.

Ὁ κ. **Θ. Παπαστρατῆς** δηλοῖ ὅτι οὐδεμία τοιαύτη αἷτησις ὑπεβλήθη, ἀλλὰ τὰ ἐν λόγῳ ποσοστὰ εἰσπράττονται ἐπὶ τῇ βάσει διατάξεων παρενθεθεισῶν εἰς διαφόρους νόμους ξένους πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν.

Ὁ κ. **Κ. Σπυρίδης** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) παρατηρεῖ ὅτι αἱ περισσότεραι τῶν περὶ τῶν πρόκειται φορολογικῶν ὑπεδείχθησαν ὑπὸ τῶν τοπικῶν παραγόντων πρὸς θεράπειαν διαφόρων ἀναγκῶν τῆς περιφερείας. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὑπόκειται νὰ ἐξετάσῃ μετ' εὐμενείας τὸ ζήτημα.

Ὁ κ. **Σ. Κωστόπουλος** ὑποστηρίζει ἀναφορὰν ἀποστράτων ἀξιωματικῶν Μεσσηνίας καὶ Λακωνίας περὶ βελτιώσεως τῶν συντάξεων των, ἀναλόγως τοῦ ὁργανικοῦ μισθοῦ ἐκάστου.

Ὁ κ. **Γ. Μαργῆς** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) συνιστᾷ νὰ σταλῇ ἡ ἀναφορὰ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν ὡς ἀρμόδιον.

Ὁ κ. **Ε. Τριποδάκης** παρατηρεῖ ὅτι ἀρμόδιον ἐν πρῶν καίμενη δὲν εἶναι μόνον τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν ἀλλὰ καὶ τὸ τῶν Οἰκονομικῶν, καθόσον πρόκειται περὶ τοῦ γενικοῦ ζητήματος τῶν συντάξεων, ἡ ἐπίλυσις τοῦ ὁποίου διαφάνεται, ὡς λέγει, πρόθεσις νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὰς ἐλληνοὺς καλλένδας ἐφόσον τὸ ἀπὸ ἐξαμήνου κατατεθὲν εἰς τὴν Βουλὴν σχετικὸν νομοσχέδιον ἔχει παραπεμφθῇ εἰς ἐπιτροπὴν τῶν πολυάριθμον ὥστε νὰ καθίσταται ἀδύνατος ἡ συνεδρίασις αὐτῆς.

Ὁ κ. **Γ. Μαργῆς** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) διαμαρτυρεῖται διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ κ. βουλευτοῦ δικτυοποιήσαν ὑπόνοιαν, τὴν ὁποίαν εὐρίσκει ἀδικιολογητὴν καθόσον ἡ Κυβέρνησις, πλὴν τῆς κατὰ 20 9/10 παρασχεθείσης αὐξήσεως εἰς τοὺς συνταξιούχους, ἐνέγραψε, ἤδη εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν πίστωσιν καὶ δι' ἑτέραν αὐξήσιν κατὰ 20 9/10 εἰσέτι πρὸς προσαυγὴν ἀνακούφισιν τῶν συνταξιούχων μέχρι τῆς ἑριστικῆς βελτιώσεως τῆς θέσεως αὐτῶν, ἡ ὁποία, ὡς λέγει, θὰ παραμεινωθῇ εὐθὺς ὡς κατὰ τὴν δυνάμιν τῆς κωδικοποιήσεως καὶ προσαρμογῆς 1000 περίπου νόμων περὶ συντάξεων, οἵτινες ἱσχύουν σήμερον.

Ὁ κ. **Α. Βεργόλης**, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾷ τῶν κατοίκων Κρανιδίου, παραπονουμένων κατὰ τῆς φορολογίας τοῦ γλεύκου, ἐρωτᾷ τὸν κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸν πῶς σκέπτεται νὰ διαρρυθμίσῃ ἐπὶ τὸ δικαίωτον τὴν φορολογικὴν ταύτην.

Ὑπὲρ τῆς αὐτῆς ἀναφορᾷ συνηγορεῖ καὶ ὁ κ. **Σ. Κωστόπουλος**.

Ὁ κ. **Γ. Μαργῆς** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ἀπαντᾷ ὅτι δὲν κατέλκυσεν εἰσέτι εἰς ἑριστικὰ συμπράγματα ἡ μελέτη τοῦ ζητήματος τούτου, εἰς τὴν ὁποίαν ἤδη ἀσχολεῖται καὶ παρακαλεῖ ὅπως τῷ ἀποσταλῇ ἡ ἀναφορὰ ἵνα λάβῃ καὶ ταύτην ὑπ' ὄψιν.

Ἐξαντιβληθείσης τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως τῶν ἀναφορῶν καὶ ἐρωτήσεων, ὁ κ. **Πρόεδρος** συνιστᾷ εἰς τοὺς κ. βουλευτὰς οἵτινες εἶναι μέλη τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν νὰ προσέρχωνται εἰς τὰς συνεδριάσεις αὐτῶν διὰ νὰ συντελεσθῶν αἱ ἀρχαιρεσίαι.

Τινὲς βουλευταὶ διαμαρτυροῦνται ὅτι δὲν ἔλαβον προσηλῆται.

Μεθ' ἧς ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας

Συζητούμενος εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζητήσιν τοῦ σχεδίου «νόμου περὶ διανομῆς τῶν ἐκ τῆς διανομῆς τῶν οἰκοπέδων Δοξάτου ἀνακυψαδῶν διαφορῶν», ὁ κ. **Β. Χατζηλιάς** παρατηρεῖ ὅτι ἄλλον τίτλον φέρει τὸ νομοσχέδιον ὅσον ψηφίζομεν καὶ ὑπὸ ἄλλον τίτλον ἀναγράφεται εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν.

Πρόεδρος. Ἐτέθη κατὰ λάθος ὁ ἀρχικὸς τίτλος ἀντὶ τοῦ βραδύτερον διορθωθέντος.

Ὁ κ. **Β. Χατζηλιάς** λέγει ὅτι εἶχεν ὑποβληθῇ ἄλλοτε παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Συγκοινωνίας νομοσχέδιον περὶ κανονισμοῦ τῶν προκυψαδῶν ἐν Δοξάτῳ διὰ τὰ οἰκοπέδα διαφορῶν, ἀλλ' ἐπειδὴ διεπιστάθη ἐν τῇ Κοινοβουλευτικῇ Ἐπιτροπῇ ὅτι τοῦτο δὲν ἀνταπεκρίνετο εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ Δοξάτου, ἐγένετο νέον, ὅσον υἱοθετήθη καὶ ὑπεβλήθη μετ' ἄλλου τίτλου εἰς τὸν ὅσον φέρει.

Πρόεδρος. Μάλιστα, κατὰ τὴν ἐκθεσιν τῆς ἐπιτροπῆς.

Μεθ' ὅ ἀναγινώσκεται τὸ ἀνωτέρω σχέδιον νόμου καὶ γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν.

Προκειμένου εἶτα νὰ συζητηθῇ εἰς β' κατ' ἄρθρον ἀνάγκων τὸ σχέδιον νόμου «περὶ ἀπαγορεύσεως τῆς δημοσιεύσεως ἐντύπων ἐχόντων περιεχόμενον πράξεις ἡ καταρθώματα ληστῶν, κλεπτῶν, κλπ.», ὁ κ. **Π. Ἀγγυρόπουλος** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) δηλοῖ ὅτι ἀποστρεφόμενος τοῦτο καὶ θὰ ἐπιβλήῃ ἄλλο.

Συζητούμενου μετά ταύτα εις α' κατ' ἀρχήν καὶ κατ' ἄρ-
θρον ἀνάγνωσιν τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ
13 Νοεμβρίου 1927 Δ. «περὶ κυρώσεως τῆς ἀπὸ 6 Ἀπριλίου
1926 συντακτικῆς ἀποφάσεως «περὶ ἀγορᾶς ὑπὸ τοῦ Κρά-
τους διὰ τὸ Μουστέον Ἀλεξάνδρου Σούτσου καὶ τὴν ἐθνικὴν
Πανακοθήκην τοῦ ἐν Ἀθήναις Μεγάρου «Γίου Μελαθρονκλ.». ὁ κ. **Π. Ρεδιάδης** λέγει ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ ἤτις ἐξήτασε
τὸ περὶ οὗ πρόκειται μέγαρον εἶδεν αὐτὸ ἀκατάλληλον διὰ
Πανακοθήκην. Ἦδη, προσθέτει, ἐγκατεστάθη εἰς αὐτὸ τὸ
Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας. Καὶ γεννᾶται τὸ ζήτημα ἂν
πρέπει νὰ κἀνωμεν τοιαύτην διαπάνην ἢ νὰ προνοήσωμεν
περὶ ἐγκαταστάσεως τῆς Πανακοθήκης εἰς ἄλλο οἶκον, δε-
δομένου ὅτι τὸ «Γίου Μελαθρον» εἶδεν ἡ ἐπιτροπὴ ὡς ἀκα-
τάλληλον καὶ ἀνεπίδεκτον διορθώσεων. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν γίνον
συμπληρωματικὰ ἔργα, ὡς λέγει, θὰ ἀπαιτηθῶν 15 ἑκατομ.
ἢ τοι, μὲ τὰ ἀρχικὰ 30 ἑκατομμύρια, θὰ ἀνέλθῃ ἡ διαπάνη εἰς
45 ἑκατομμύρια, τὰ ὅποια εἰναι ἀδύνατον νὰ ἐξυρῶσθον παρὰ
τῆς ἐπιτροπῆς. Εἰναι λοιπὸν, ἐπιλέγει, ἐνδεδειγμένον νὰ ἀνα-
θεωρηθῇ τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ καὶ νὰ ἀνακληθῇ ἡ ἀγορὰ.

Κ. Γόντικας (Υπουργὸς τῆς Παιδείας). Ἡ σύμψασις
εἶναι συντελεσμένη.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Τὸ ζήτημα εἶναι πόθεν θὰ καταβληθῇ
τὸ τίμημα ἀπὸ τὴν Πανακοθήκην ἢ ἀπὸ τὸ Κράτος;

Α. Μιχαλακόπουλος (Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως).
Ὡς γνωρίζετε, τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας δὲν πρόκει-
ται νὰ μείνῃ ἐκεῖ. Ἀπομένει λοιπὸν νὰ χρησιμοπονηθῇ τὸ
μέγαρον διὰ Πανακοθήκην ἢ ὅπως εἶναι ἢ μὲ κάθε ἀναγκαίαν
προσθήκην. Ἄλλως τε ἡ σύμψασις τῆς ἀγορᾶς εἶναι συντελε-
σμένη.

Π. Ρεδιάδης. Καὶ μετὰ τὴν προσθήκην τὸ μέγαρον θὰ εἴ-
ναι ἀκατάλληλον.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως).
Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ ἀγορὰ εἶναι συντελεσμένη καὶ ἔχει
καταβληθῇ μέγα μέρος τοῦ τιμήματος. Εἰς τὸ μέλλον θὰ
σχεθεῖται τὸ ὅτι γίνῃ τὸ οἶκον.

Π. Ρεδιάδης. Διὰ νὰ διορθωθῇ τὸ πρᾶγμα ἡ Κοινοβου-
λευτικὴ Ἐπιτροπὴ ὑπέδειξε τροποποιήσιν.

Κ. Γόντικας (Υπουργὸς τῆς Παιδείας). Τὸ παρὸν νομο-
σχέδιον κυροῖ μίαν πράξιν τῆς δικτατορίας περὶ τῆς γενομέ-
νης ἀγορᾶς. Τὶ θὰ γίνῃ τὸ οἶκον εἶναι μελλοντικὸν ζήτημα.

Π. Ρεδιάδης. Ἐγὼ λέγω νὰ μὴ ἐγκριθῇ αὐτὴ ἡ ἀγορὰ.

Κ. Γόντικας (Υπουργὸς τῆς Παιδείας). Μὰ ἀπὸ τὰ ἐπιλη-
ρώσαμεν.

Π. Ρεδιάδης. Δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἐκεῖ Πανακοθήκη.

Κ. Γόντικας (Υπουργὸς τῆς Παιδείας). Δὲν θὰ γίνῃ Πι-
νακοθήκη ἂν δὲν ἡμπορῇ νὰ γίνῃ.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ὁ ἀγοραστής ἀνέλαθε νὰ πληρώσῃ
ἐν τίμημα καὶ πληρώνεται ἐκ τῆς δωρεᾶς τοῦ Σούτσου.

Ὁ κ. βουλευτὴς σὺς λέγει ὅτι πρέπει νὰ ἀναλάβῃ τὸ Δη-
μόσιον τὴν ὑποχρέωσιν τῆς πληρωμῆς τοῦ τιμήματος καὶ
ὅχι ἡ Πανακοθήκη, ἀπὸ δὲν πρόκειται ἐκεῖ νὰ γίνῃ Πι-
νακοθήκη.

Κ. Γόντικας (Υπουργὸς τῆς Παιδείας). Ἡ πράξις τῆς
δικτατορίας ἔρχεται ἐδῶ πρὸς κύρωσιν, ἡ δὲ τροπολογία τοῦ
κ. βουλευτοῦ ἀνατρέπει τὴν βῆσιν, ἐκτὸς δὲ τούτου καὶ τὸ
περιεχόμενον αὐτῆς εἶναι τῆς ἀρμυδιότητος τοῦ Υπουργοῦ
τῶν Οἰκονομικῶν. Χωρὶς νὰ δέχομαι τὴν τροπολογίαν ἐπιρυ-
λάσσομαι νὰ τὴν ἐξετάσω καὶ κατὰ τὴν β' συζήτησιν νὰ σὺς
εἶπω περὶ αὐτῆς.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Πάντως κακῶς ἐδόθησαν τὰ χρήματα
καὶ πρέπει νὰ πληρώσῃ τὸ Δημόσιον.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Ὁ
κ. Υπουργὸς ἐδήλωσεν ὅτι θὰ ἐξετάσῃ τὴν τροπολογίαν.

Μεθ' οὗ τὸ σχέδιον νόμου ἀναγινώσκεται καὶ γίνεται δι'
ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς α' κατ' ἀρχήν καὶ κατ' ἄρθρον συζή-
τησιν.

Προτάσει βουλευτῶν ἀναβάλλεται ἡ α' ἐπὶ τῆς ἀρχῆς καὶ

τῶν ἄρθρων συζήτησις τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ μικρῶν
ὕγεινων κατοικιῶν».

Γίνεται μετὰ τοῦτο δεκτὸν εἰς α' κατ' ἀρχήν καὶ κατ' ἄρ-
θρον συζήτησιν τὸ σχέδιον νόμου «περὶ ἀντικαταστάσεως τοῦ
ἄρθρου 7 τοῦ Ν. Δ. τῆς 19 Φεβρουαρίου 1929 «περὶ καταρ-
γῆσεως τοῦ Ταμείου Ἐθνικῆς Ἀμύνης».

Ἐπὶ τῆς ἐρ' ἀπαξ συζητήσεως τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ κυ-
ρώσεως τοῦ ἀπὸ 18' 26 Σεπτεμβρίου 1926 Ν. Δ. «περὶ κυρώ-
σεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 13 Νοεμβρίου 1927 Ν. Δ.
«περὶ κυρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 4 Νοεμβρίου
1926 Ν. Δ. «περὶ ἀποδόσεως εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν κατὰ
τὰς δικτάξεις περὶ Ἀεροπορικῆς Ἀμύνης περιελθόντων αὐτῇ
κτημάτων καὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νό-
μου ἸΥΓΔ' «περὶ Γενικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου» ὁ
κ. **Α. Μάρκου** λέγει ὅτι τὸν Νοέμβριον τοῦ 1926, ἐπὶ
δικτατορίας, ἐδημοσιεύθη διάταγμα εἰς τὸ ὅποιον ὑπεισήλθε
διάταξις περὶ τῆς μισθοδοσίας καὶ τοῦ βάλμου τοῦ γενικοῦ
διοικητοῦ καὶ τοῦ κυβερνητικοῦ ἐπιτελοῦ παρὰ τῷ Ἐκ-
κλησιαστικῷ Ταμείῳ. Ἀτυχῶς ἡ προνομιὰ αὐτῇ διάταξις
ἐπανέλθη καὶ εἰς τὸ παρὸν νομοσχέδιον ἄλλὰ πρέπει, λέγει
νὰ ἐξοδωθῇ, διότι παρενεβλήθη ἀτόπως.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως).
Προὔπηγε, δὲν παρενεβλήθη.

Α. Μάρκου. Ἡ ἐνοία μου ἦτο ὅτι ἐπανέλθη ἡ διά-
ταξις.

Γ. Σίδερης. Πρόκειται περὶ δικτάγματος τῆς Κυβερνή-
σεως Κοινῶν, ὅπερ τρεῖς εἰσήχθη εἰς τὰς Κοινοβουλευτικὰς
Ἐπιτροπὰς καὶ τρεῖς ἐκυρώθη.

Α. Μάρκου. Ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν νομίζω ὅρθον νὰ
ληρῇ ταυτῇ πρόνοια εἰδικὴ διὰ τὰς ἀνωτέρω θέσεις.

Ὁ κ. **Κ. Γόντικας** (Υπουργὸς τῆς Παιδείας) λέγει ὅτι τὸ
νομοθετικὸν διάταγμα εἰσάγεται πρὸς κύρωσιν ἀνευ οὐδεμιᾶς
προσθέσεως. Ἀπὸ τοῦ 1926 οἱ περὶ ὧν πρόκειται ὑπάλληλοι
μισθοδοτοῦνται μὲ τὰς ἀνωτέρω δικτάξεις καὶ ἂν αὐτοὶ δὲν
κυρωθῶν πρέπει νὰ τοὺς ὑποχρεώσωμεν νὰ ἐπιστρέψουν
τοὺς μισθοὺς των. Ἄλλως τε πρόκειται περὶ δικτάγματος
ὅπερ καὶ ἐπὶ τῆς Οἰκουμένης Κυβερνήσεως ἐκυρώθη καὶ
ἐπὶ τῆς παρούσης πάλιν ἐνεκρίθη. Οἱ περὶ ὧν πρόκειται ὑπάλλη-
λοι δὲν πληρώνονται ἀπὸ τὸν Προϋπολογισμόν, ἀλλὰ ἀπὸ
τὸ Γενικὸν Ἐκκλησιαστικὸν Ταμεῖον. Εἶναι ἐπομένως φανε-
ρὸν ὅτι πρέπει νὰ κυρωθῇ τὸ διάταγμα.

Πολλοὶ βουλευταί. Νὰ μὴ ἰσχύῃ ὅμως διὰ τὸ μέλλον.

Κ. Γόντικας (Υπουργὸς τῆς Παιδείας). Σήμερον τὸ διά-
ταγμα θὰ κυρωθῇ καὶ ἡ ρύθμισις διὰ τὸ μέλλον εἶναι ἀντι-
κειμένη ἄλλου νομοσχεδίου ἢ καὶ προτάσεως νόμου.

Α. Μάρκου. Μὴ λησμονεῖτε ὅτι κατὰ τὴν κύρωσιν δυ-
νάμεθα νὰ φέρωμεν τροποποιήσεις.

Κ. Γόντικας (Υπουργὸς τῆς Παιδείας). Διὰ τὸ μέλλον
δυνάμεθα.

Ὁ κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** (Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερ-
νήσεως) λέγει ὅτι μετ' ὀλίγας ἡμέρας θὰ ὑποβληθῇ γενικὸν
νομοσχέδιον περὶ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου, ὅπως θὰ
κωνοισθῶν ὅλα αὐτὰ τὰ ζητήματα. Ἦδη μὲ τὸ παρὸν νο-
μοσχέδιον ἐκκαθαρίζεται τὸ παρελθόν.

Ὁ κ. **Θ. Πασιστατῆς** πρκατηρεῖ ὅτι καὶ μετὰ τὴν ὑπ'
ἀριθ. 7 παράγραφον τοῦ ἀρθροῦ 8 δίδονται ἄλλαι ἀποζημι-
ώσεις εἰς τοὺς ὑπάλληλους, ἐν ὅλοι παραπονοῦνται ὅτι τὸ
Ταμεῖον εἶναι ἰσχνόν.

Κ. Γόντικας (Υπουργὸς τῆς Παιδείας). Μόνον 1.000
δραχμὰι λαμβάνονται τὸν μῆνα.

Ὁ κ. **Ν. Μπακόπουλος** ἀναπτύσσει τροπολογίαν του.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως).
Σὺς εἶπαμεν ὅτι θὰ εἰσχωρῇ μετ' ὀλίγας ἡμέρας γενικὸν
νομοσχέδιον περὶ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου ὅποτε δύναται
νὰ ἀναπτύξῃ ὁ καθείς τὰς ἀπόψεις του. Ἦδη ἐκκαθαρίζομεν
τὸ παρελθόν.

Ὁ κ. **Ν. Μπακόπουλος** πρκατηρεῖ, ὡς πρὸς τὸ λεχθέν

ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ ἡ ἐκκαθάρισις τοῦ παρελθόντος, ὅτι δὲν
εἶναι ὀρθόν, ἀλλὰ οὕτω καὶ τακτικὸν νὰ ἀποκατασταθῇ ἐν ἄρ-
θρῳ τῆς Βουλῆς δικτάξεις διὰ τῶν ὑποῶν δίδονται εἰδικὰ
βάρη καὶ μισθοί. Βεβαίως, τονίζει, πρέπει νὰ ἐκκαθαρισθῶν
τὰ μέγιστα σήμερον γενομένη, ἀλλὰ ἀπὸ τήμερον καὶ εἰς τὸ
ἐξῆς δὲν νὰ καταργηθῇ ἡ προνομιὰ αὐτῇ διάταξις.

Κ. Γόντικας (Υπουργὸς τῆς Παιδείας). Αὐτὸ τὸ διά-
ταγμα ἔχει κυρωθῇ ἀπὸ τέσσαρας Κυβερνήσεις καὶ δύο
Βουλὰς καὶ αὐτὴν τὴν στιγμήν εἰσελθὲν ἀνέτοιμοι νὰ κἀνω-
μεν τροποποιήσεις.

Ν. Μπακόπουλος. Νὰ εἰπωμεν τότε ὅτι ἐρεξῆς θὰ φέ-
ρουν τὸν βελόν πρὸς εἶρον.

Ὁ κ. **Γ. Σίδερης** τονίζει ὅτι δὲν εἶναι ὀρθόν ἀνώτεροι
ὑπάλληλοι νὰ ὑφίστανται ἀντιδικαστικὰς μειώσεις καὶ συνι-
στῇ, ἐφόσον ἐδηλώθη ὅτι θὰ κατατεθῇ προσχεττατὰ νέον
νομοσχέδιον γενικὸν περὶ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου, νὰ ἀνα-
μείνῃ αὐτὸ ἡ Βουλὴ ἵνα ἐπιφέρῃ ἐκεῖ οἰκονομικὰ τροποποιή-
σεις.

Β. Κυρέλλος. Τὸ ζήτημα εἶναι ἂν ὁ Γενικὸς Διου-
κοντὴς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου πρέπει νὰ λαμβάνῃ
ἐρεξῆς ἀποδοχὰς ἀεροπορίτου. Ὑποθέτω ὅτι ἂν ἐρωτηθῇ
ἡ Βουλὴ θὰ εἴπῃ ὁμοφώνως ὅχι.

Τινὲς βουλευταί. Βεβαίως ὅχι, ὅχι.

Ἀναγιγνωσκόμενον εἶτα τοῦ ἀρθροῦ 1ου, ὁ κ. **Α. Παπα-
ναστασίου** πρκατηρεῖ ὅτι ἐφόσον κατὰ τὸ Σύνταγμα τὰ
νομοσχέδια αὐτὰ ψηφίζονται ἐρ' ἀπαξ πρέπει νὰ προκηρυχθῇ
ἡ ἀνάπτυξις τῶν τροπολογιῶν ἐρ' ἐκάστου ἀρθροῦ.

Πρόεδρος. Κάθε τροπολογία θὰ προστεθῇ ὡς ἄρθρον
2ου, 3ου κλπ.

Α. Παπαναστασίου. Πρέπει νὰ ἀναγιγνώσκονται τὰ ἄρ-
θρα τοῦ κυρωτικοῦ διατάγματος καὶ ἐπ' αὐτῶν νὰ ἀνα-
πτύσσονται αἱ τροπολογίαι.

Πρόεδρος. Οὕτω ὅπως θὰ γίνῃ καὶ νῦν.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως).
Ἡ ἐπικρατήσασα τακτικὴ εἶναι ἐκεῖνη τὴν ὁποῖαν εἰσηγά-
ται ὁ κ. Πρόεδρος.

Α. Παπαναστασίου. Ἡμεῖς ἐν πάσῃ περιπτώσει ἔχο-
μεν νὰ ἐπιφέρωμεν παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ ἀρθροῦ 14 διὰ
τὴν θεσπιζομένην ἐκουσίαν ἀπαλλοτριώσιν ἀγροκτηρῶ-
των τῶν μονῶν. Τοῦτο ζητοῦμεν σύμφωνον καὶ μὲ
τὸ συντάγμα ὑποστηρίζομεν παρ' ἡμῶν αἴτημα ὅπως
καταργηθῇ ἐξαίρεσις τῆς ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως
τῶν κτημάτων τῶν μονῶν, ἡ ὁποῖα θεσπίσθη ἐπὶ δικτατο-
ρίας. Ἡ ἐξαίρεσις αὕτη ἀντίκειται καὶ εἰς τὸ ὅλον πνεῦμα
τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου, ἔπρεπε δὲ πρῶτον αὐτὰ τὰ κτήματα
νὰ ἀπαλλοτριωθῶν, διότι ἐπικρατήσθησαν ἀπὸ δωρεᾶς καὶ
ἐσφορᾶς τῶν κατοίκων. Συνεπῶς πρέπει νὰ τροποποιηθῇ ἡ
διάταξις αὕτη, ἐξουσιοδοτήσῃ ἐν ἀνάγκῃ καὶ τρόπῳ ἀ-
ποζημιώσεως τῶν μονῶν. Δὲν ἡμποροῦμεν νὰ δεχθῶμεν
νὰ μείνουν ἀναποκατάστατοι οἱ πτωχοὶ καλλιεργηταὶ οἱ
ὅποιοι ἔπυχον νὰ εἶναι καλλιεργηταὶ τῶν κτημάτων τῶν
μονῶν. Ἡ Κυβερνήσις εἶναι ὑποχρεωμένη, ἐφόσον ἰσχυρί-
ζεται ὅτι ἀπαιτῇ ἀγροτικὴν πολιτικὴν, νὰ ἐφαρμόσῃ ταύτην
πρκατηρῶν καὶ νὰ μὴ ἐξαίρῃ τὰ κτήματα τῶν μονῶν.

Κ. Γόντικας (Υπουργὸς τῆς Παιδείας). Αὐτὸ τὸ μέτρον
ἐκυρώθη καὶ ἐπὶ τῆς Οἰκουμένης Κυβερνήσεως εἰς τὴν ὁ-
ποῖαν συμμετείχατε.

Α. Παπαναστασίου. Ἐπὶ Οἰκουμένης ὑποβλήθη παρ'
ἐμοῦ νομοσχέδιον περὶ καταργήσεως τῆς ἐξαίρεσεως τῆς ἀ-
παλλοτριώσεως τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων, ὅπερ δὲν
ἐπρόβλεπε πρὸ τῆς ἀποχωρήσεώς μου νὰ ψηφισθῇ. Ἡ
ἐξαίρεσις εἶχε γίνῃ ἐπὶ δικτατορίας.

Κ. Γόντικας (Υπουργὸς τῆς Παιδείας). Αὐτὸ τὸ μέτρον
ἐκυρώθη καὶ ἐπὶ τῆς Οἰκουμένης Κυβερνήσεως εἰς τὴν ὁ-
ποῖαν συμμετείχατε.

Α. Παπαναστασίου. Ἐπὶ Οἰκουμένης ὑποβλήθη παρ'
ἐμοῦ νομοσχέδιον περὶ καταργήσεως τῆς ἐξαίρεσεως τῆς ἀ-
παλλοτριώσεως τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων, ὅπερ δὲν
ἐπρόβλεπε πρὸ τῆς ἀποχωρήσεώς μου νὰ ψηφισθῇ. Ἡ
ἐξαίρεσις εἶχε γίνῃ ἐπὶ δικτατορίας.

Κ. Γόντικας (Υπουργὸς τῆς Παιδείας). Ὡς γνωρίζετε,
ἔχουν γίνῃ πολλὰ εἰς βῆρος τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτη-
μάτων καὶ δι' αὐτὸ ἐθεσπίσθη ἡ ἀπαγόρευσις, τὸ δὲ παρὸν
νομοσχέδιον, ὡς γνωρίζετε ἐπίσης, ἔχει διέλθῃ ἀπὸ τρεῖς
Ἐπιτροπὰς.

Ὁ κ. **Γ. Σίδερης** δίδει ἐξηγήσεις περὶ τοῦ χρόνου τῆς
κυρώσεως τῶν ἀνωτέρω νομοθετικῶν διαταγμάτων.

Α. Παπαναστασίου. Εἰς τὰ θρησκευτικὰ κτήματα τῶν
μονῶν πιθανὸν νὰ ἔγνων καταργήσεις, ὅχι ὅμως καὶ εἰς
τὰ ἀγροτικὰ. Διότι ἐδιδόχοντο ἐπὶ τῆς ὁποῖας τὰς ἀγροτι-
κῶν νόμων ὁ ὁποῖος ἔχει δικαστικὴν καὶ δικαστικὴν ἀπο-
τίμησιν.

Κ. Γόντικας (Υπουργὸς τῆς Παιδείας). Ἐδῶ θεσπιζο-
μεν τὴν ἐκουσίαν ἀπαλλοτριώσιν καὶ περὶ τῶν τιμῶν ἀποφα-
σίζει τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον.

Α. Παπαναστασίου. Τότε ὅμως ἔχομεν ἀντίθεσιν πρὸς
τὴν ἀγροτικὴν νόμον, διότι μὲ τὴν ἐκουσίαν ἀπαλλοτριώσιν
γίνεται ἐμετελλέμεσις τῆς ἀνάγκης ἢν ἔχουν οἱ γεωργοί.
ἐνθ' ἐκ κτημάτων τῶν μονῶν ἐπικρατήσθησαν δι' εἰσφορᾶν,
καὶ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ τεθοῦν εἰς εἰδικὰς προνομιὰς δι-
τάξεις. Ἠνέτως ἡ τροπολογία μου κανονίζει τὸ ζήτημα.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως).
Προτείνω νὰ ἐκκαλονηθῇ ἡ συζήτησις, νὰ ὑποβληθῶν ἐγ-
γράφοις αἱ τροπολογίαι νὰ ἀκουσθῶν ὅλοι καὶ ἀπόψεις καὶ
νὰ ἀναβληθῇ ἡ ψήφισις διὰ νὰ μελετηθῶν αὐταί.

Ὁ κ. **Α. Μάρκου** προτείνει τροποποίησιν τοῦ ἀρθροῦ 8.

Σ. Ἀνθρακόπουλος. Σεδόμεθα τὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ
πᾶσι ἐξαιρετικὴ δικαιοσύνη διὰ τὰ κτήματα τῶν μονῶν
ἀποτελεῖ καταπάτησιν τῶν δικαιωμάτων τῶν ἀγροτῶν.

Μὲ τὴν θεσπισθεῖσαν ἐκουσίαν ἀπαλλοτριώσιν ἐρίζονται
τιμὰς εἰς 700 καὶ 1.000 δραχμὰς κατὰ στρέμμα. Ἀλλὰ
μὲ τὰς τιμὰς αὐτὰς δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἀποκατάστασις. Εἴ-
ναι φανερόν ὅτι καὶ τὰ κτήματα τῆς Ἐκκλησίας δὲν πρέπει
νὰ ἀπαλλοτριωθῶν εἰς καμμίαν ἐξέλιξιν ἀπὸ τὸν ἀγροτικὸν νόμον.

Ἐπὶ τοῦ ἀρθροῦ 11 ὁ κ. **Γ. Παπανδρέου** λέγει ὅτι ἐκ
τῆς ἀναγνώσεως αὐτοῦ καθίσταται σαφές ὅτι δὲν ὑφίσταται
εἰλημένη ἀπόφασις τῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἀπαγόρευσιν
ἀπαλλοτριώσεως ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων. Ἐκ τοῦ ἀρ-
θροῦ τούτου ἀποδεικνύεται ὅτι ὁ νομοθέτης καὶ ἡ Κοινοβου-
λευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἀναγνωρίζουν ὁμοφώνως τὴν ἀνάγκην εἶναι
προκαίμενον περὶ τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων, πρέπει νὰ
ληρῇ ὁ νόμος ὁ ἰσχύων διὰ τὰ ἰδιωτικὰ κτήματα. Ἐπὶ πλεόν
ἀποδεικνύεται ὅτι ἀναγνωρίζεται ἡ ὑπερῆς περιπτώσεως ὅπου
αἱ κοινωνικαὶ συνθήκαι ἐπιβάλλουν τὴν ἀπαλλοτριώσιν τῶν
μοναστηριακῶν κτημάτων. Ἐπρόκειτο τὴν ἐλπίδα ὅτι τὸ
πνεῦμα τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης, τὸ ὅποιον διεπνεύει τὰς ἀ-
ποφάσεις τοῦ πολιτικοῦ κόσμου, θὰ ὑφιστάθη ὑπὸ τῆς Κυ-
βερνήσεως, συνιστῇ νὰ γίνῃ δεκτὴ τροπολογία καλ' ἢ νὰ κα-
θίσταται δυνατὴ ἡ ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτριώσις τῶν μονα-
στηριακῶν κτημάτων.

Ὁ κ. **Ν. Μπακόπουλος** λέγει ὅτι διὰ τοῦ ὑπὸ συζήτη-
σιν ἀρθροῦ ἐξετάζονται δύο περιπτώσεις ἐκπονήσεως μονα-
στηριακῶν κτημάτων, ἡ τῆς ἐκουσίης ἀπαλλοτριώσεως, ἐπὶ
τῆς ὁποῖας δὲν ὑπάρχει οὐδενίᾳ ἀντίρρησης, καὶ ἡ τῆς ἀ-
ναγκαστικῆς, πρὸς ἀποκατάστασιν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν.
Ἐπὶ τῆς τελευταίας ταύτης διαφωνεῖ. Τὴν διαφωνίαν του
αὐτὴν δικαιολογεῖ ἐξηγῇ ὅτι αἱ ἀπόψεις αὐτοῦ βασιζονται
ἐπὶ τῆς γενικῆς γαμμῆς τῆς ἐνοίας τῆς κοινωνικῆς δικαιο-
σύνης καὶ ἰσότητος. Καὶ ἀπὸ, τονίζει, τὸ Κράτος ἐνεκεν τῆς
κοινωνικῆς ἀνάγκης τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ἀκτημόνων
καλλιεργητῶν προέβη εἰς μικρὰν σειρὰν ἀπαλλοτριώσεων ἰ-
διωτικῶν κτημάτων, τῶν ὁποῖων οἱ ἰδιωτὴται σήμερον πένον-
ται, διερωτᾷ τις δικτὶ νὰ μείνουν ἀνακαλλοτριώτοι ἀπέ-
ρρητοι μοναστηριακὰ κτήματα; Ὑπῆρχεν ἀντίρρησις πρὸς
τοῦτο ὁρελόμενῃ εἰς τὴν ἐπιθυμίαν ὅπως μὴ ἐπὶ ἰσοῦν οἰκο-
νομικοὶ κλονισμοὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ἀλλὰ, τονίζει, ἐφόσον
ὑπάρχει ὑπὸ μελέτην τὸ ζήτημα τῆς οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως
τῆς Ἐκκλησίας, περιτετεῖ ἡ ὑπερῆς τῶν μεγάλων μονα-
στηριακῶν κτημάτων. Ἄλλως τε, προσθέτει, καὶ εἰς τὸν τε-
λευταῖον νόμον περὶ προαγωγῆς τοῦ τουρισμοῦ ὑπάρχει δι-
τάξις καλ' ἢν, προκαίμενον περὶ ἀπαλλοτριώσεως κτημάτων,
ἀπαλλοτριωθῶν πρῶτον τὰ δημόσια τοιαῦτα καὶ τὰ μοῖ.

νοσηριακή και είτα των ιδιωτικών. Κατά τον νόμον δὲ τούτων οἱ ἀπαλλοτριώσεις θὰ γίνωνται μὲ πλείους τίμημα. Διὰ τὴν ἐξωμεν λοιπὸν τοὺς ὅρους, ἐφόσον ἐγένοντο ἀπαλλοτριώσεις ιδιωτικῶν κτημάτων μὲ μειωμένον τίμημα, πρέπει νὰ προτιμηθῇ ἡ ἀπαλλοτριώσις καὶ τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων μὲ ἡλικτωμένον τίμημα.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Ἄν συνέβαινε τοιοῦτον τι, δὲν θὰ ἡδύνατο ἡ Ἐκκλησία νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν προορισμὸν τῆς. Δι' αὐτὸ ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ εἶπεν ὅτι τὰ τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων θὰ καθορισθοῦν δι' εἰδικὸν νόμον.

Ν. Μπακόπουλος. Πάντως αὐτὸ ἐπιβάλλει ἡ κοινωνικὴ ἰσότης. Δὲν δύναμεθα δὲ νὰ ἐχωμεν δύο μέτρα καὶ δύο σταθμὰ. Ἡ τροπολογία τὴν ὁποῖαν υποβάλλωμεν εἶναι ὅπως καὶ διὰ τὴν ἀπαλλοτριώσιν τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων ἐφαρμοσθῇ ὁ ἀγροτικὸς νόμος.

Ο κ. Κ. Γόντικας (Γενάρχης τῆς Παιδείας) λέγει ὅτι τὸ ὑπὸ κρίσιν διάταγμα εἶχεν υποβληθῇ πρὸς κύρωσιν, ὡς ἔχει ἀκριβῶς σήμερον, καὶ ὑπὸ τῆς Οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως, εἰς τὴν ὁποίαν μετέβη καὶ ὁ κ. ἀρχιεπίσκοπος τῆς Διμοκρατικῆς Ἐνώσεως. Τὸ αὐτὸ, τοιῦτοι, πράττει σήμερον ἡ Κυβέρνησις. Ἀναμφιβόλως, προσθέτει, ἂν ὑπάρξῃ ἀνάγκη τοῦ εἰδικοῦ νόμου τοῦ προβλεπόμενου ὑπὸ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρου, ἡ Κυβέρνησις θὰ υποβάλῃ αὐτόν.

Α. Παπαναστασίου. Ἡμεῖς ὅμως, υποβάλλοντες πρὸς κύρωσιν τὸ ὑπὸ συζήτησιν διάταγμα, εἰχομεν ἐπιβάλλει συγχρόνως καὶ νομοσχέδιον διὰ τοῦ ὁποῖου καθορίζεται ὅτι καὶ διὰ τὰ μοναστηριακὰ κτήματα θὰ ἐφαρμόζεται ὁ ἀγροτικὸς νόμος. Καὶ ἀκριβῶς ἐπειδὴ τότε ἡ εὐκαιρία ἐχέσθῃ, δὲν θέλομεν νὰ ἐπαναφέρωμεν τὰ πράγματα ὡς εἶχον πρὸ τοῦ δικτατορικοῦ διατάγματος.

Γ. Καφαντάρης. Διὰ τοῦ ἄρθρου 11 τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοθετικοῦ διατάγματος δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἐκποίησις εἰμὴ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου περὶ ἐκποιήσεως ἀπαλλοτριώσεως, καὶ ἐπομένως τὸ ζήτημα εἶναι λελομένον, ἐρ' ὅσον δὲν ληφθῇ ἤδη ρητὴ πρόνοια διὰ τὴν ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτριώσιν τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων. Δὲν γινώσκω ἂν ὑπάρχουν ὅπως ἀπέρχονται ἀναπαλλοτριώσις μοναστηριακὰ ἐκτάσεις, ὡς ἐδοξάσεν ὁ κ. Μπακόπουλος. Ἄν ὑπάρχουν, ἐκφράζω τὴν ἐκπληξίν μου, καθόσον, ἀρ' ὅπου διεγύθουν τὸ Γενεργεῖον τῆς Γεωργίας, εἶχε τεθῇ ἡ εὐλογία ἀρχῇ τῆς κατὰ προτίμησιν ἀπαλλοτριώσεως τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων καὶ εἶτα τῶν ιδιωτικῶν. Ἐπέθετα ὅτι ἡ αὐτὴ ἀρχὴ ἐφαρμόσθῃ καὶ κατόπιν δὲν ἐνόησεν δὲ πῶς οἱ ὅροι ἀντιστρέφονται. Πιθανὸς ἡ ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου ἐπὶ τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων ἐγείρει τὸ ζήτημα τῆς οικονομικῆς τοῦ Κλήρου ἐπαρκείας. Δὲν φαντάζομαι ὅμως ὅτι τὸ ζήτημα δύναται νὰ λυθῇ εἰς ἄλλος μῆς μόνον τάξεις ἀγροτῶν, ἐκείνων οἵτινες πάντα λόγον εἶχον νὰ πιστεύουν ὅτι ἡ θέσις τῶν ἡτο πλεονεκτητική, ἐφόσον ἦσαν καλλιεργηταὶ κτημάτων νομικῶν προσώπων. Τὸ ζήτημα θὰ λυθῇ διὰ τῶν γενικῶν τοῦ Κράτους πόρων. Δὲν υποθέτω δὲ ὅτι ἡ Κυβέρνησις προτίθεται νὰ παρεκκλίνῃ ἐκ τῆς θέσεως τῆς ἀγροτικῆς νομοθεσίας καὶ δὲν βλέπω νὰ ὑπάρξῃ δυσκολία τις νὰ δηλώσῃ τοῦτο κατὰ τὴν ἐσπέραν ταύτην, δοθέντος ὅτι δὲν πρόκειται κυρίως εἰπεῖν περὶ τροπολογίας, ἀλλὰ περὶ θεμελιώδους ζητήματος ἀρχῆς.

Ο κ. Κ. Ζαβιτζιάνος λέγει ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ νοηθῇ ἐφαρμογὴ τοιοῦτων διατάξεων διὰ τὰ μοναστηριακὰ κτήματα καὶ ἄλλων διὰ τὰ ιδιωτικὰ. Ἄν, προσθέτει, ἐδίδετο προτίμησις τις, πάντως αὕτη θὰ ἐδίδετο εἰς ἄλλος τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων, διότι ἐν τῷ νόμῳ 2052 ὑπῆρχε διάταξις κατὰ τὴν ὁποίαν ὁρισμέναι ἐκτάσεις ἀφίνοντο ἀναπαλλοτριώσις ὑπὲρ τῶν ιδιωτικῶν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν συνέβαινε διὰ τὰ μοναστηριακὰ κτήματα, ἅτινα ἀπῆλλοτριούντο ὅλα.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως).

Καθὼς γνωρίζετε ἐγὼ ἤμην ὑπεστηρικτὴς τῆς διατάξεως αὐτῆς.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Μάλιστα, ἐφαρμόσθη δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ κ. ἀρχιεπισκόπου τῶν Προσδευτικῶν. Διὰ τοῦ συζητούμενου ὅμως διατάγματος ἀσφαλίζεται ἀκριβῶς ἡ ἀντίθετος ὁδός, διότι δι' αὐτοῦ ἀποκλείεται ἡ ἀπαλλοτριώσις τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον οὐδέποτε ἡ Κυβέρνησις, ἐφόσον ὑποβάλλεται πρὸς κύρωσιν τὸ διάταγμα τοῦτο. Ἐώρα, εἰρεθεῖται αὕτη πρὸς τροπολογίαν, ἐδήλωσεν ὅτι ἔχει ἀνάγκη μελέτης καὶ συνεπὶς πρέπει νὰ ἀναβληθῇ ἡ ψήφισις.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Ἡ Κυβέρνησις ἐδήλωσεν ὅτι θὰ μελετήσῃ τὰς τροπολογίας ἀπὸς τοποθεσίαν καὶ θὰ ἀπαντήσῃ σαφῶς ἐπ' αὐτῶν, ὅποτε θὰ ἀναβληθῇ ἡ ψήφισις.

Ο κ. Γ. Σιδεργης, προαίτιον εἰς ἱστορικὴν ἀνασκόπησιν τῆς ὑπὸ κρίσιν διατάξεως λέγει ὅτι ὁ καθὼς ἡτο ὅχι μόνον νὰ ἀπαλλοτριώνονται, τὰ μοναστηριακὰ κτήματα ἀλλὰ νὰ ἀπαλλοτριώνονται ὑπὸ τοῦς δυσμενεστέρους ὅρους καὶ οἱ πλέον δυσμενεῖς ὅροι ἦσαν ὅτι δὲν ἐγένετο ὑπὲρ τῶν μοναστηρίων συνδεμὰ παρακράτησις κτημάτων, ὡς συνέβαινε ὑπὲρ τῶν ιδιωτικῶν. Αὐτὸς ἡτο ὁ κανὼν. Ἀλλὰ κατὰ τὸ 1925, ὅτε συνέστη ἡ Ἀεροπορικὴ Ἀμυνα, ἐτέθη διάταξις καθ' ἣν ἀναγκαστικὴ ἀπολύτως ἡ ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτριώσις τῶν μοναστηριακῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων. Ἀλλὰ κατόπιν, ἐπὶ Κυβερνήσεως Κονδύλη, χωρὶς νὰ καταργηθῇ ἡ διάταξις ἡ ἀναγκαστικὴ τὴν ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτριώσιν, προστέθη ὁ ὅρος ὅτι ἐπαρτίσθη ἡ ἐκποιήσις ἐκποιήσις. Τὸ νομοθετικὸν τοῦτο διάταγμα τῆς Κυβερνήσεως Κονδύλη ἡ Οἰκουμενικὴ Κυβέρνησις ὑπέδωκεν, ὡς εἶχε, πρὸς κύρωσιν, εἰς δὲ τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν εἰς τὴν ὁποίαν παρεβλήθη ἐγένετο συζήτησις διὰ τὴν καὶ σήμερον συζητούμενην διάταξιν. Ἀλλὰ τότε, τὸν Νοέμβριον δηλ. τοῦ 1927, ἔγινεν ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 119 τοῦ Συντάγματος, καθ' ἣν τὰ τῆς ἐκποιήσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων κανονισθῶσιν δι' εἰδικὸν νόμον. Τότε, προσθέτει, ἐπρότεινεν ὅπως γίνῃ ὁ εἰδικὸς αὐτὸς νόμος, τοσοῦτον μᾶλλον καθόσον ὑπῆρχε καὶ σχετικὴ προθεσμία ὑπὸ τοῦ Συντάγματος, καὶ τὸν εἰδικὸν νόμον αὐτόν ὑπέδωκεν ὁ κ. ἀρχιεπίσκοπος τῆς Διμοκρατικῆς Ἐνώσεως ὡς Γενεργεῖον τῆς Γεωργίας. Καταλήγων, παρατηρεῖ ὅτι θὰ ἦτο τακτικὸν νὰ ψηφισθῇ τὸ νομοθετικὸν τοῦτο διάταγμα ὡς ἔχει, νὰ δηλώσῃ δὲ ἡ Κυβέρνησις ἂν θὰ φέρῃ πρὸς ψήφισιν τὸ εἰδικὸν νομοσχέδιον. Δὲν εἶναι ἀντίθετος, τοιῦτοι, πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως, ἀλλὰ πρέπει νὰ τεθῶν καὶ μερικὸι τραχημοὶ εἰς αὐτὴν διὰ τὴν περαιτέρω πορείαν τῆς Ἐκκλησίας.

Ο κ. Θ. Παλαστρατῆς λέγει ὅτι οἱ ἀγορεύσεις τοῦ κ. ἀρχιεπισκόπου τῶν Προσδευτικῶν καὶ τοῦ κ. Σιδεργη δίδουν τὴν ἐξήγησιν τῆς ἀντιθέσεως τὴν ὁποῖαν εὑρίσκειν εἰς τοὺς ἀγῶνας τοὺς ὁποῖους ἐκκινε διὰ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου. Εἰς τὴν περιφέρειάν του ὑπάρχουν, λέγει, κοινότητες αἵτινες εἶναι πραγματικὰ τσιφλίκια τῶν μοναστηρίων.

Γ. Καφαντάρης. Μὰ ἀκριβῶς ἐγὼ ἐξεπλάγην πῶς ὑπάρχουν ἀναπαλλοτριώσις τὰ μοναστηριακὰ κτήματα ἐνῷ ἐπρεπε αὐτὰ νὰ ἀπαλλοτριωθοῦν πρῶτον.

Θ. Παλαστρατῆς. Εἴμαι εὐτυχὴς καὶ αἰσθάνομαι ἀνακούφισιν διότι θὰ λυθῇ τὸ ζήτημα, εὐχαριστῶ δὲ καὶ τὸν κ. ἀρχιεπίσκοπον τῶν Προσδευτικῶν διότι μοῦ ἔδωκε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐξηγήσω μὴν πλάνην καὶ συγχρόνως ἔδωκε τὴν λύσιν ὅτι δὲν προτιμᾷ εἰς καμμίαν διάταξιν τοῦ Συντάγματος τὸ ζήτημα τοῦτο. Ἐπομένως τροπολογίαν περὶ ἀντικαταστάσεως τοῦ ἄρθρου 14 τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Ν. Δ. τὴν ὁποῖαν παρακαλῶ τὴν Κυβέρνησιν ὅπως ἀποδεχθῇ.

Ο κ. Α. Μπακάμπασης ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι, κατόπιν τῆς δικαιοσύνης ἥτις ἐγένετο ἐκ μέρους ὅλου τοῦ ἐνδιαφερομένου κόσμου ὡς πρὸς τὴν στενότητά τῆς γῆς, δύναμεθα νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Συντάγματος τὸ ὁποῖον ἐψηφίσαν καὶ σύμφωνα μὲ τὸ ὁποῖον καθορίζεται εἰς τὸ ἄρθρον 119 μίαν πενταετὴς προθεσμίαν πρὸς ἀποκατά-

σασιν τῶν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν καὶ προσφύγων. Ἐφόσον δὲ τότε ὑπῆρχε τὸ εὐρὺ αὐτὸ πνεῦμα, σήμερον, δικαιοσύνης τῆς στενότητος τῆς γῆς, εἶναι ἀπόλυτος ἀνάγκη νὰ λυθῇ τὸ ζήτημα τοῦτο, ἀφοῦ μάλιστα ὑπάρχει καὶ ἀπόλυτος σύμπτωση γνώμων. Ἐλέγχω, προσθέτει, ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἀπέρχονται ἐκτάσεις μοναστηριακὰ ἀναπαλλοτριώσις καὶ ὅτι αὐταὶ εἶναι ἐλάχισται. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ ζήτημα, λέγει, θὰ ἦτο τελείως ἀσήμαντον διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, διότι οὐδεμίαν ζημίαν θὰ ἐπροξενεῖτο εἰς αὐτήν. Ἄν ὅμως, τοιῦτοι, ὑπάρχουν μεγάλαι ἐκτάσεις ἀναπαλλοτριώσις, πρέπει νὰ ἀπαλλοτριωθοῦν ὑπὲρ τῶν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν. Σήμερον δυστυχῶς ὑπάρχουν ἐκτετατεῖς ὑποθέσεις αἵτινες δικαιοσύνη τὴν κατάστασιν. Ἐν τέλει προτείνει ὅπως, ἐντὶ τοῦ νόμου περὶ τοῦ ὁποῖου προνοεῖ τὸ ἄρθρον 14, γίνῃ δεκτὴ ἡ τροπολογία ἥτις ὑποβλήθη καὶ ἥτις λύει τὸ ζήτημα.

Γ. Καφαντάρης. Ἐγὼ κατέκρινα τὴν τηρηθεῖσαν τακτικὴν καθ' ἣν ἡ ἀγροτικὴ πολιτικὴ ἐφαρμόσθη εἰς ἄλλος τῶν ιδιωτικῶν καὶ ὅχι τῶν νομικῶν προσώπων.

Ο κ. Σ. Χούρσουλου λέγει ὅτι ὑπάρχει ἀδύνατον ἀνάγκη νὰ ὑπαχθῶσι καὶ τὰ μοναστηριακὰ κτήματα εἰς τὴν ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτριώσιν διὰ τὴν ἐξοικονόμησιν τῶν κοινωνικῶν ἀναγκῶν. Εἰς τὴν περιφέρειαν τῶν Ἀθηνῶν ὑπάρχουν, λέγει, εὐρύταται ἐκτάσεις μοναστηριακὰ, μένουσιν ἀναπαλλοτριώσις ἐνῷ ἀπαλλοτριούνται, καὶ οἱ μικρότεροι ιδιωτικαὶ τσιφλίκια. Δὲν εἶναι δυνατόν, τοιῦτοι, ἡ Κυβέρνησις νὰ

Ὁ Πρόεδρος

Ι. Δ. ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Ζ'

Παρασκευῆς 29 Νοεμβρίου 1929.

Ὦρα 4.30' μ. μ., ὁ Πρόεδρος κ. **Ι. Τσιριμώκος**, ἀναβάν ἐπὶ τῆς ἐδρας, κηρύσσει τὴν ἐνῆρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει νὰ ἀνοιγθῶσι τὰ θεορεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως.

Μεθ' οὗ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινῶ ὅτι εἰς ἀπάντησιν τοῦ συλλληπητηρίου τηλεγραφήματος ὅπερ, κατόπιν τῆς δοθείσης αὐτῷ ἐξουσιοδοτήσεως, ἀπερῆσεν ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Ἀγγλοβουλευτοῦ Ο' Connor πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων, οὗτος ἀπήντησεν εὐχαριστῶν.

Τὰ κείμενα τῶν ἀνταλλαχέντων τηλεγραφημάτων ἔχουν οὕτω:

Ἐξοχώτατον Πρόεδρον Βουλῆς Κοινοτήτων

Λονδίνον.

Κατὰ χθεσινὴν συνεδρίαν Βουλῆς ἀνῆγγειλα θάνατον ἐπιφανοῦς μέλους Βουλῆς Κοινοτήτων Ο' Connor πρὸς τὸν ὁποῖον ἑλληνικὸς λαὸς ἡσθάνετο σεβασμὸν καὶ εὐγνωμοσύνην διὰ τοὺς ὑπὲρ αὐτοῦ εὐγενεῖς ἀγῶνας. Μετ' ἀγορεύσεις πρωτοπουργοῦ καὶ ἀρχηγῶν ἀπασῶν πολιτικῶν μερίδων, ἐξουσιοδοτήθη διαβιβάζω πρὸς ὑμετέραν Ἐξοχότητα τὴν εἰληκρὴν συμπετοχὴν τῆς ἑλληνικῆς Βουλῆς καὶ ὁλοκλήρου τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ εἰς τὸ πένθος τῆς ἀγγλικῆς Βουλῆς. Παρακαλῶ, ἐντιμώτατε Κύριε Πρόεδρε, νὰ δεχθῆτε καὶ τὰ πρωτοπικά μου θερμὰ συλλυπητήρια».

Ὁ Πρόεδρος

τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων
ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΣ

ἐξέβλη ἡ αἰθούσα τῆς ἀπόψεως χωρὶς τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ὁλόκληρος ἡ Βουλὴ θέλει ὅπως ὑπαχθῶσι καὶ τὰ μοναστηριακὰ κτήματα εἰς τὴν ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτριώσιν.

Ο κ. Ι. Καλογεράς λέγει ὅτι ὑπάρχει πραγματικῶς εἰς τὴν Ἀθῆνας κατάστασις τραγικὴ, ἥτις προξενεῖ τὴν φρίκην, διότι ὑπάρχουν πλείους αὐτοὶ πρότυποι ἀναποκρίστοι καὶ ἐνῷ ἀπῆλλοτριώθησαν καὶ τὰ μικρότερα ιδιωτικὰ κτήματα μένουσιν ἀναπαλλοτριώσις τὰ μοναστηριακὰ. Ὁ δὲ ἐπρεπε, λέγει, νὰ εἶναι δυνατὴ ἡ ἀπαλλοτριώσις τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἀπὸ τῶν προσφύγων.

Μεθ' οὗ ἡ περαιτέρω ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου συζήτησις ἀναβάλλεται. Ἀναβάλλεται ἐπίσης ἡ συζήτησις καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως σχεδίων νόμων.

Ο κ. Κ. Ζαβιτζιάνος λέγει ὅτι ὑπάρχουν διχοδομαεῖς εἰς τοὺς δρόμους τῶν Ἀθηνῶν συμπλέκονται καὶ αἰματοκυλῶνται καὶ παρακαλεῖ τὴν Κυβέρνησιν, ἂν ἔχῃ τι σχετικόν, νὰ τὸ ἀνακοινώσῃ.

Ο κ. Α. Μιχαλακόπουλος (Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως) λέγει ὅτι δὲν συνέστησαν τοιαῦτα πράγματα.

Ο κ. Α. Παπαναστασίου παρακαλεῖ τὴν Κυβέρνησιν νὰ καταθέσῃ τὸν φάκελλον τῶν συμβάντων ἐν Ἀθῆναις χθὲς καὶ σήμερον.

Μεθ' οὗ, μὴ ὑπάρχοντος ἐτέρου ἀντικειμένου, λύεται, συναίνεσι τῆς Βουλῆς, ἡ συνεδρίασις, ὥρα 8 μ. μ., δι' αὐρίον καὶ ὥραν 1.30' μ. μ.

Οἱ Γραμματεῖς

Ι. Κουτσίνης
Σ. Νικολαΐδης

Πρόεδρον Βουλῆς

Ἀθῆνας.

Ἐξ ὀνόματος τῶν μελῶν τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων ἐκφράζω εὐχαριστίαν πρὸς ὑμᾶς καὶ τὰ μέλη τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων διὰ τὸ ὑμέτερον τηλεγράφημα καὶ τὴν συμπάθειαν ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῆς Α. Ε. Ο' Connor.

EDWARD FRIDZROV
Πρόεδρος Βουλῆς

Μεθ' οὗ ἀναγινώσκειται τὸ κάτωθι τηλεγράφημα, ὅπερ ὁ κ. Πρόεδρος, κατόπιν τῆς δοθείσης αὐτῷ ἐξουσιοδοτήσεως, ἀπερῆσεν πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς γαλλικῆς Βουλῆς ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ πρόην πρωθυπουργοῦ τῆς Γαλλίας Γεωργίου Κλεμινώ.

Ἐξοχώτατον F. BOUJSSON

Πρόεδρον τῆς Βουλῆς

Παρισίους.

Ἡ Βουλὴ, ἐκπροσωποῦσα τὸν ἑλληνικὸν λαὸν καὶ διερχομένην τὰ αἰσθητικὰ αὐτοῦ, μετέχει τοῦ ἐθνικοῦ πένθους τῆς εὐγενεῖς ὁμῶν πατρίδος ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ μεγάλου πολιτικοῦ ἀνδρὸς Γεωργίου Κλεμινώ. Ἡ Ἑλλὰς εὐγνώμων θορνεῖ μετὰ τοῦ γαλλικοῦ λαοῦ διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ μεγάλου καὶ θερμοῦ ὑπερασπιστοῦ τῶν δικαίων τοῦ. Μετὰ τοὺς λόγους ἐμοῦ, τοῦ ἀντιπροέδρου τῆς Κυβερνήσεως, τῶν ἀρχηγῶν τῶν πολιτικῶν κομμάτων, ἐβλήθη ἡ χθεσινὴ συνεδρίασις τῆς Βουλῆς εἰς ἐνδεικνὴν πένθους.

Δεχθῆτε, κ. Πρόεδρε, παρακαλῶ τὴν ἑκφρασιν τῆς δικαιοκρινένης ὑπολήψεός μου καὶ τῆς μεγάλης συμπαιδείας μου.

Ι. ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΣ
Πρόεδρος τῆς Βουλῆς

Είς απάντησιν τούτου ελήφθη τὸ ἐξῆς τηλεγράφημα παρὰ τοῦ Προέδρου τῆς γαλλικῆς Βουλῆς :

Πρόεδρον Βουλῆς Ἑλλήνων.

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ Σας ἐκφράσω τὰς εὐχαριστίαις μου ἐπὶ τῇ τηλεγραφίᾳ διὰ τοῦ ἁποῦ μοι γνωρίζετε τὰ αἰσθήματα τὰ ὅποια ἐνέπνευσεν εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων καὶ τὸ ἐλληνικὸν ἔθνος ὁ θάνατος τοῦ Γεωργίου Κλεμανσώ. Ἡ Βουλὴ συνεκινήθη βαθύτατα μνησθούσα ὅτι τὸ πένθος τοῦ γαλλικοῦ ἔθνους ἐχρηκτερίσθη καὶ ὡς Ὑμέτερον.

Δέξασθε παρακαλῶ τὰς προσωπικὰς εὐχαριστίας μου διὰ τὴν Ὑμέτεραν συμπάθειαν.

FERNAND BOUISSON

Ἀνακοινῶνται εἴτα τὰ ἐξῆς :

Ὁ πρόεδρος τῆς κοινοῦτος Σώτη Ἀραβιάδος διακινεῖται διὰ τὴν ὑλοτόμησιν τοῦ δάσους Γαστούνης καὶ περικαλεῖ ὅπως ἀπαγορευθῇ αὕτη.

Οἱ παρήλικες καπνεργαταὶ Βόλου αἰτοῦνται τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς ἐξαγωγῆς τῶν ἀνεπεξεργάστων καπνῶν ἢ τὴν ἀποζημίωσιν αὐτῶν δι' ἐπιδολῆς μικρᾶς φορολογίας ἐπὶ τῶν ἐξαγομένων ἀκατεργάστων καπνῶν τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος.

Αἱ διδασκαλίσαι τοῦ συλλόγου δημοδιδασκάλων Σητείας αἰτοῦνται τὴν ψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀποχωρήσεως ἐκ τῆς ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας τῶν ἐγγράμων διδασκαλισσῶν μετὰ 15ετῇ ὑπηρεσίαν.

Οἱ σύλλογοι Μικρασιατικῶν προσφύγων Ρεθύμνης διακινεῖται διὰ τὴν ἐπιβράδυνσιν τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ κρατικοῦ προσφυγικοῦ συνταξιοδοτικοῦ τῆς πόλεως τῶν.

Ἡ ὁμοσπονδία γεωργικῶν συνεταιρισμῶν Θεσσαλονίκης υποβάλλει ψήφισμα τοῦ γεωργικοῦ συνεδρίου τῶν συνταξιοδοτικῶν περιφερειᾶς Ν. Κουκλουτζῆ καὶ περικαλεῖ ὅπως διευθετηθῶσιν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τὰ ἐν τῇ ψηφίᾳ αἰτήματα αὐτῶν.

Οἱ σύλλογοι δικαστικῶν κλητῶν τῆς περιφερειᾶς τοῦ ἐφετερίου Θεσσαλονίκης δι' ὑπομνήματός των ζητοῦν τὴν λήψιν μέτρων πρὸς βελτίωσιν τῆς καταστάσεώς των.

Ἡ ὁμοσπονδία ἐπαγγελματιῶν Κομοτηνῆς αἰτεῖται νέαν κατάταξιν τῶν ἐπιτηδεύματιν διὰ τὸ ἔτος 1930-31 ἢ ἔκπτωσιν 30 % ἐπὶ τοῦ καθορισθέντος ὡς φορολογητέου ποσοῦ.

Ὁ ἐν ἀποστρατεῇ ὑπενωματάρχης Ι. Κωνσταντίνος αἰτεῖται τὴν τροποποίησιν τοῦ νόμου περὶ συντάξεων ὑπαξιωματικῶν τῆς χωροφυλακῆς ὡς ἀδίκου διὰ τὴν τάξιν τῶν ὑπνωματάρχων.

Οἱ ἀγρόται καὶ ἀπτοὶ πρόσφυγες Χανίων αἰτοῦνται τὴν λήψιν μέτρων πρὸς βελτίωσιν τῆς καταστάσεώς των.

Ὁ παρὰ τῇ Ἑλεγκτικῇ Συνεδρίᾳ ἐπιτροπὸς τῆς Ὑποκρίσεως υποβάλλει τὰς κάτωθι πράξεις τοῦ Ἑλεγκτικοῦ Συνεδρίου :

α) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 1193, δι' ἧς τοῦτο ἐντέλλεται τὴν θεώρησιν τοῦ ὑπ' εὐθύνῃ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ἐκδοθέντος χρηματικοῦ ἐντάλματος ἐκ δραχμῶν 234.776 διὰ προμήθειαν τσικουχίων.

β) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 1357, δι' ἧς τοῦτο ἐντέλλεται τὴν θεώρησιν τοῦ ὑπ' εὐθύνῃ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ἐκδοθέντος χρηματικοῦ ἐντάλματος ἐκ δραχμῶν 464.000 διὰ προμήθειαν 40 πλήρων διωπτροφῶν κανόνων.

γ) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 1464, δι' ἧς τοῦτο ἐντέλλεται τὴν θεώρησιν τοῦ ὑπ' εὐθύνῃ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ἐκδοθέντος χρηματικοῦ ἐντάλματος ἐκ δραχμῶν 116.000 διὰ προμήθειαν ἀρβυλῶν.

δ) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 1465, δι' ἧς τοῦτο ἐντέλλεται τὴν θεώρησιν τοῦ ὑπ' εὐθύνῃ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ἐκδοθέντος χρηματικοῦ ἐντάλματος ἐκ δραχμῶν 576.300 δι' αἷξαν διαφόρων τεμαχίων ἀνταλλαξιμῶν κτημάτων.

ε) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 1466, δι' ἧς τοῦτο ἐντέλλεται τὴν θεώ-

ρησιν τοῦ ὑπ' εὐθύνῃ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ἐκδοθέντος χρηματικοῦ ἐντάλματος ἐκ δραχμῶν 248.000 δι' αἷξαν 10 συλλογῶν κεραιῶν τριπόδων καὶ πινακίδων.

στ) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 1468, δι' ἧς τοῦτο ἐντέλλεται τὴν θεώρησιν τοῦ ὑπ' εὐθύνῃ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ἐκδοθέντος χρηματικοῦ ἐντάλματος ἐκ δραχμῶν 68.736 διὰ προμήθειαν τσικουχίων.

ζ) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 1473, δι' ἧς τοῦτο ἐντέλλεται τὴν θεώρησιν τοῦ ὑπ' εὐθύνῃ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ἐκδοθέντος χρηματικοῦ ἐντάλματος ἐκ δραχμῶν 116.000 διὰ προμήθειαν ἀρβυλῶν.

η) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 1474, δι' ἧς τοῦτο ἐντέλλεται τὴν θεώρησιν τοῦ ὑπ' εὐθύνῃ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ἐκδοθέντος χρηματικοῦ ἐντάλματος ἐκ δραχμῶν 300.720 διὰ προμήθειαν τσικουχίων.

θ) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 1781, δι' ἧς τοῦτο ἐντέλλεται τὴν θεώρησιν τοῦ ὑπ' εὐθύνῃ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ἐκδοθέντος χρηματικοῦ ἐντάλματος ἐκ δραχμῶν 281.000 διὰ προμήθειαν δύο αὐτοκινήτων.

ι) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 1808, δι' ἧς τοῦτο ἐντέλλεται τὴν θεώρησιν τοῦ ὑπ' εὐθύνῃ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ἐκδοθέντος χρηματικοῦ ἐντάλματος ἐκ δραχμῶν 176.010 δι' αἷξαν 120 σταδιομετρικῶν πῆχυν.

ια) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 1356, δι' ἧς τοῦτο ἐντέλλεται τὴν θεώρησιν τοῦ ὑπ' εὐθύνῃ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ἐκδοθέντος χρηματικοῦ ἐντάλματος ἐκ δραχμῶν 680.170 δι' ἐκτύπωσιν, λιθογράφησιν, ἀριθμησιν κλπ. 200.050 τίτλων.

ιβ) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 1534, δι' ἧς τοῦτο ἐντέλλεται τὴν θεώρησιν τοῦ ὑπ' εὐθύνῃ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ἐκδοθέντος χρηματικοῦ ἐντάλματος ἐκ δραχμῶν 510.170 δι' ἐκτύπωσιν, λιθογράφησιν, ἀριθμησιν κλπ. 150.050 τίτλων.

ιγ) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 1302, δι' ἧς τοῦτο ἐντέλλεται τὴν θεώρησιν τοῦ ὑπ' εὐθύνῃ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργικῆς ἐκδοθέντος χρηματικοῦ ἐντάλματος ἐκ δραχμῶν 31.000 δι' ὀνόματι τῶν γεωργικῶν ἐπαγγελματιῶν συμβουλίων.

ιδ) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 1356, δι' ἧς τοῦτο ἐντέλλεται τὴν θεώρησιν διαφόρων χρηματικῶν ἐνταλμάτων, ἐκδοθέντων ὑπ' εὐθύνῃ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργικῆς.

Ὁ βουλευτὴς κ. Ν. Γουργουζῆς καταθέτει ἀναφορὰν τῶν ἀλιείων διὰ τραπῶν τῶν κινιστῶν Γαλαξειδίου, κινουμένων τὴν τροποποίησιν τοῦ νόμου περὶ ἀλιείας.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Χ. Λαδάς, Μ. Ἀγγυρόπουλος, Ι. Κουνδουρος, Α. Παπαναστασίου, Ν. Ἀβραάμ, Γ. Σακκαλῆς, Δ. Μαρσέλος, Ε. Μαχαίρας, Β. Κυρέλλος, Γ. Ὑσαῖας, Μ. Κοδρῆς, Α. Μπακάλασσης, Γ. Καφαντάρης, καὶ Κ. Βενιζέλος** καταθέτουν ὑπόμνημα τῶν ἐργατῶν φοροεπιβαρυντῶν λιμένων καὶ προληφθέντων Παιρικῶς περὶ ἀποδοχῆς ὠριμμένων αἰτημάτων των πρὸς βελτίωσιν τῆς καταστάσεως αὐτῶν.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Γ. Σακκαλῆς καὶ Ε. Μαχαίρας** καταθέτουν ἀναφορὰν τῆς διοικήσεως τοῦ συνδίσμου χαρῶν συζύγων ἀποθανόντων λαμβούχων Παιρικῶς περὶ ὑπεργωγῆς των εἰς τὸν νόμον 3685.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Γ. Κοκκινάκης, Κ. Πολυχρονάκης, Α. Γαλανάκης, Κ. Παπαδάκης, Ι. Παπαδάκης, Ν. Ἀσκοῦσης, Μ. Κοδρῆς, καὶ Α. Μυλωνογιάννης** υποβάλλουν τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ ὀργάνισμῶς τῆς χωροφυλακῆς».

Ὁ κ. **Β. Καραπαναγιώτης** (Ὑπουργός τῆς Συγκοινωνίας) καταθέτει σχέδιον νόμου «περὶ τροποποιήσεως τῶν κινήσεων διατάξεων περὶ λιμενικῶν ταμιείων».

Μεθ' ὃ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

**Ἡμερησίαν Διάταξιν
τῶν ἐπερωτήσεων.**

Ὁ κ. **Π. Ρεδιάδης**, ἀναπτύσσων ἐπερωτήσιν του πρὸς τὸν κ. ἐπὶ τῆς Παιδείας Ὑπουργόν, διατὶ οὐδὲν μέτρον ἔλα-

βε πρὸς βελτίωσιν τῆς καταστάσεως τῶν σχολείων Κύθου καὶ ἐναντίον τοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως Ματθαίου, ἀναφέρει ὅτι εἰς τὰς δύο κομμοπόλεις τῆς Κύθου λειτουργοῦν τρία ἐν ὅλῳ σχολεῖα, τὸ ἐν τῶν ὁποίων, ἐκτὸς ἐκείνου 300 μαθητῶν, στερεῖται σχεδὸν διδασκάλου, διότι ἔχουσιν ἐκεῖ τοποθετηθῆναι μὴ διδασκάλους 65. Τὸ ἐκτὸν, ἀδυνατοῦσα νὰ μετακινήθῃ ἐκ τῆς παρυσιαίας, εἰς διδασκαλίας κωφόις, καὶ ἐνταῖς τρίτος τυφλός. Τὸ σχολεῖον εἰς ἐπίματρον λειτουργεῖ εἰς τρία διαφωκτικὰ διμερήματα. Λόγω ἐλλείψεως καταλλήλου οἰκίας, εἰς τὸ ἕτερον σχολεῖον τῆς Κύθου ὑπηρετεῖ διδασκαλός μετατεθείς ἐξ Ἀνδρου συνεπεί τῶν σκανδάλων τὰ ὅποια ἐδημιούργησεν ἐκεῖ. ἤδη δὲ ἐλευθεριάζει ὑπὲρ τὸ δέον μετὰ τῶν διδασκαλισσῶν τῆς Κύθου, ἐπιτῶντων αὐτῷ τὰ δυσμενῆ σχολικὰ τῶν χωρικῶν καὶ παρέχων αὐτὸν παράδειγμα οὐχὶ βεδοκίως ἀξιωματικῶν εἰς τοὺς μαθητάς.

Ἡ τοιαύτη κατάστασις λέγει, συνεχίζων, ἡ ἀγκιστρὰ αὐτὸν νὰ ἀπευθυνθῇ πρὸς τὸν κ. ἐπὶ τῆς Παιδείας Ὑπουργόν, ὅπως ὅμως ἀπάντηται παραδόξως ὅτι δὲν εἶναι ἀρμόδιος ἐν προκειμένῳ. Τὴν ἀπάντησιν ταύτην τοῦ κ. Ὑπουργοῦ σχολιάζων, παρατηρεῖ ὅτι ἀποτελεῖ φαινόμενον ἐν πολιτείᾳ καὶ οὐ βουλευτικῆς κυβερνητικῆς νὰ ἀρνηται ὁ Ὑπουργός δικαιοσύνην τὰ ὅποια, καὶ ἐν δὲν ἔχει ὁρεῖσαι νὰ ἀποκτήσῃ, διαφεύγων αὐτῷ τὸν ἐλεγχόν ἐν τῇ Βουλῇ, ἐπ' ὅταν δὲν δύναται οὗτος νὰ ἀσκηθῇ ἐναντίον τῶν ὑριστῶντων του ἐκκαλῶν. Κατόπιν τῆς τοιαύτης ἀπάντησεως τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας ἀναγκάσθη, προσθέτει, ἡ ἀπορρογὴ συνέχισιν τῆς συζητήσεως ὑπὸ ἀνωμάλους συνθήκας, νὰ μὴ ἐκπευθῇ ἐπὶ τοῦ ζητήματος προσωρικῶς ἀλλὰ νὰ ἀρτίη σημαντικὴ ἐν ᾧ διατύπου τὴν περικλήτην ὅπως ἐνεργηθῶν ἀνακρίσεις.

Κατόπιν τοῦ σημειώματος τούτου, λέγει μετὰ ταῦτα, διατάχῃ ὁ γενικός ἐπιθεωρητὴς Στεφαννάκης νὰ μεταβῇ εἰς Κύθον. Οὗτος, ἐκτελέσας τὴν ἐντολήν τοῦ Ὑπουργείου, ὑπέσχετο πρὸς αὐτὸ μικροσκοπικῇ ἐκθέσει, ἐπικυροῦσαν τὰ κατὰ γὰρ ἐκείνη καὶ χαρακτηρίζουσαν τὴν κατάστασιν τῶν σχολείων Κύθου ἀπὸ ὑγεινῆς ἀπόψεως οἰκιστῶν, τὸ προσωπικὸν ἀκατάλληλον, καὶ τὸν ἐπιθεωρητὴν Ματθαίου ὡς ὑπεύθυνον διὰ τὴν κατάστασιν ταύτην.

Ἀναγινώσκων ἐν συνεχείᾳ περικυπὸς τῆς ἐν λόγῳ ἐκθέσεως, υποβληθείσης, ὡς λέγει, ἀπὸ 22 Μαρτίου, καὶ καταλήγει διακινεῖται διότι, καίτοι παρῆλθε τότε χρόνος, ὁ κ. ἐπὶ τῆς Παιδείας Ὑπουργός, ὅχι μόνον οὐδὲν μέτρον ἔλαβε πρὸς βελτίωσιν τῆς καταστάσεως ταύτης, κατόπιν τῶν καταγγελιῶν του, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς ὑπηρετικὰς ὑποδείξεις, τῆς ἐπικυροῦσας τῆς καταγγελίας ταύτης, ἐκώφευσεν ἐπὶ ἀνυπολόγητον ζημίαν τῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν Κύθῳ, ὅπου, ὡς ἀναφέρει παραδειγματικῶς, δασκάλος ἐβρίσκει εἰς ἐγγύχρητος Κύθου διὰ νὰ υποβάλλῃ ὑπομνήματα πρὸς δρὸν τῆς κοινοῦτος.

Ὁ κ. **Κ. Γόντικας** (Ὑπουργός τῆς Παιδείας), λαμβάνων τὸν λόγον εἰς ἀντίκρουσιν τοῦ ἐπερωτήσαντος, ὑπομνηστικῶς εἰς αὐτὸν ὅτι δὲν ἔχει δύναμιν τῶν κινήσεων διατάξεων ἀρμόδιότητος πρὸς περικυπὸν διόξιν τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν, ἡτις εἶναι ἀνατεταμένη εἰς τεκνικὰ συμβούλια α' καὶ β' βαθμοῦ. Τούτο ὅμως, προσθέτει, δὲν σημαίνει καὶ ὅτι ὁ Ὑπουργός τῆς Παιδείας δὲν εἶναι κοινωβουλευτικῶς ἐλεγκτός διὰ ζητήματα τῆς ἀρμόδιότητός του καὶ οὕτως ποτὲ ἠρνήθη ἐκ τοῦ λόγου τούτου τῆς ἀνακρίσεως αὐτῷ εὐθύνῃ.

Ἀναφερόμενος εἰς τὰς αἰτιάσεις τοῦ περικλήσαντος, λέγει ὅτι εὐθὺς ὡς ἔλαβε γνώσιν τοῦ σημειώματος αὐτοῦ διέταξε τὸν γενικὸν ἐπιθεωρητὴν Στεφαννάκην νὰ μεταβῇ ἐπὶ τόπου καὶ νὰ προσβῇ εἰς τὴν ἐνεργεῖαν διοικητικῶν ἀνακρίσεων. Οὗτος ὅμως, ἐκτελέσας τὴν ἐντολήν, τῇ ὑπέσχεσιν ἐβίβησεν ἐν τῇ ὁποίᾳ χαρακτηρίζει τὸν ἐπιθεωρητὴν Ματθαίου ὡς ἔνα ἐκ τῶν κλυττέρων ἐπιθεωρητῶν τοῦ Κράτους καὶ δὲν ἀποδίδει εἰς αὐτὸν ἄλλαν τινὰ εὐθύνῃ εἰρημὸν ὅτι ὑπέ-

δειξε τὴν μετακινήσειν εἰς τὸ ἐν Κρήτῃ γεωργικὸν φροντιστήριον τοῦ διδασκάλου Πρωτονοταρίου. Τούτο ὅμως, τοῖς εἰς δὲν ἀποτελεῖ λόγον αἰτιάσεως κατὰ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ, καθόσον οὗτος οὐδὲν ἄλλο ἔκρινεν εἰρημὸν νὰ τοιμαρρωθῇ μετὰ τὸν νόμον, τοσοῦτον μάλλον καθόσον ἐξ ὅλης τῆς περιφερειᾶς μόνον ὁ Πρωτονοταριὸς ὑπέσχετο σχετικὴν αἵτησιν.

Π. Ρεδιάδης Μὴ εἶναι κυρίως, κ. Ὑπουργέ, **Κ. Γόντικας** (Ὑπουργός τῆς Παιδείας). Δὲν σημαίνει, μετακινήσειν ἐπιτυχῶς καὶ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ σχολικοῦ ἔτους ὑπηρετεῖ εἰς τὴν θέσιν του.

Ἀναφερόμενος ἐν συνεχείᾳ εἰς τὰς κατὰ τοῦ ἐξ Ἀνδρου μετατεθέντος διδασκάλου καταγγελίας τοῦ ἐπερωτήσαντος, μεταδίδει ὑπηρετικὰς πληροφορίες κατ' ὅς ὁ ἐν λόγῳ διδασκάλος δὲν μετατέθη ἐκεῖθεν διὰ κακὴν διαγωγὴν, ἀλλὰ, τοῦναντίον, πρὸς βράδυνον, προκλήθης διὰ τὴν λαμπρὴν του ὑπηρεσίαν.

Ὅταν ἀπορρῇ τὰς αἰτιάσεις τοῦ περικλήσαντος περὶ τῆς ἀνεπαρκείας τῆς ἐν Κύθῳ ὑπηρετούσης διδασκαλίας, ἀπαντᾷ ὅτι κατὰ τὰ πιστοποιητικὰ τὰ ὅποια προσήχθησαν αὐτῇ, ἡ ἡλικία τῆς εἶναι 55 ἐτῶν καὶ κατὰ συνέπειαν, ἐφόσον ἔλλοιπε δὲν ὑπάρχουν καὶ ὑπηρετικαὶ ὑποδείξεις περὶ ἀνεπαρκείας τῆς, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀπολυθῇ.

Π. Ρεδιάδης Δὲν ἔμπορεῖ νὰ κινήθῃ. Ὡς εἶναι ἐπαρκής, **Κ. Γόντικας** (Ὑπουργός τῆς Παιδείας). Τὴν πᾶν περιπτώσει, κατὰ τὸν νόμον δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀπολυθῇ ἀπὸ μάλιστα ὁ ἐπιθεωρητὴς βεδοκίως ὅτι ἐκπληροῖ καλῶς τὰ καθήκοντά της.

Π. Ρεδιάδης. Μὴ ὁ κ. Στεφαννάκης, κύριε Ὑπουργέ, ἀναφέρει εἰς τὴν ἐκθέσιν του ὅτι εἶναι διακινεῖται καὶ ἀσθενής καὶ ἀδυνατεῖ νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ καθήκοντά της. Ποῖον νὰ πιστεύωμεν ;

Κ. Ζαβιτζιάνος Στείλατε ἐπὶ τόλῃ, κύριε Ὑπουργέ, εἰς ἱκανὸν νὰ τὴν ἐξετάσῃ.

Κ. Γόντικας (Ὑπουργός τῆς Παιδείας). Δὲν ἔμπορεῖμεν ἀπὸ ἐκπληροῦ τὰ καθήκοντά της.

Π. Ρεδιάδης. Ἀπὸ ὁ κ. Στεφαννάκης βεδοκίως ὅτι ἀδυνατεῖ νὰ ἐργασθῇ, ἀκούτε τὸν Ματθαίου, τὸν κατώτερόν του. Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γίνωται κατὰ τὰ παύματα, νὰ ἀποζημιωθῇ διανομῶν τὰ ὅποια, καὶ ἐν δὲν ἔλαβε, πρὸς νὰ ἀποκτήσῃ. Ἐλάτε ὑπηρετικῶν, κύριε Ὑπουργέ, νὰ περιβληθῇ μετὰ τὰ δικαιοσύνην κατὰ διὰ νὰ ὑπάρχῃ τέλος πάντων κατὰ ὑπεύθυνος ἀπάντησις τῆς Βουλῆς.

Κ. Ζαβιτζιάνος Ἀπὸ ὁ γενικός ἐπιθεωρητὴς γνωματεύει περὶ τῆς ἀνεπαρκείας τῆς κυρίας αὐτῆς, ὅχι μόνον δικαιοσύνη ἀλλὰ καὶ ἀπολύτως σὰς κλίσεως Ὑπουργέ, εἰς τὴν περικλήσειν πρὸς ἐξέτασιν τῆς ὑγείας τῆς καὶ ἐξαρτήσιν τῆς πρὸς ἐργασίαν ἱκανότητός της.

Ὁ κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρωτονοταριός), περικλήσων, λέγει ὅτι εἰς πλείους περιπτώσεις ὁ κοινωβουλευτικὸς ἐλεγχὸς καθίσταται ἀτελεσφόρος, διότι οἱ κείμενοι νόμοι πολλῶν ζητημάτων τὴν ἐπίλυσιν ἀπολείπουν εἰς ὑπηρετικὰ ἢ ἑλίκ σμῆναι, χωρὶς ὁ ἀρμόδιος Ὑπουργός νὰ δύναται νὰ ἐπέμῃ. Καὶ ἐπ' ὅταν προτίθεται ἐκτελεσθῇ ἡ ἀπολύτως καλὴν ἢ ἥσσονος μὴ παρεμβάλλονται προτάματα εἰς τὴν καλὴν λειτουργίαν τοῦ θεήμου τούτου.

Ὁ κ. **Κ. Ζαβιτζιάνος** παρατηρεῖ ὅτι ἐν πᾶσι περιπτώσεσι εἶναι παράδειγμα τὸ φαινόμενον, ἐφόσον μάλιστα ὑπάρχει ἐθέτως τὸ γενικὸν ἐπιθεωρητῶν, ἀπορριπτόμενον ὅτι ἡ διδασκαλία αὐτῇ εἶναι ἀνεπαρκής.

Ε. Βενιζέλος (Πρωτονοταριός). Ἐπ' ὅταν ἐπὶ ἐκθέσεως τοῦ γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ συνέχεται ὅτι ἡ διδασκαλία δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ καθήκοντά της, νὰ καταστήσωμεν ὑπεύθυνον τὸν ἐπιθεωρητὴν.

Κ. Γόντικας (Ὑπουργός τῆς Παιδείας). Τὸ ἔκκαλε αὐτὸ καὶ ὁ ἐπιθεωρητὴς ἀπάντησας ὅτι ἐκπληροῖ καθήκοντά της καὶ ὁ ἐπιθεωρητὴς ἀπάντησας ὅτι ἐκπληροῖ καθήκοντά της.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τότε καὶ ἐφ' ὅσον πιστεύομεν περισσότερον τὸν γενικὸν ἐπιθεωρητὴν νὰ ἀσκήτωμεν πειθαρχικὴν ἐξουσίαν κατὰ τοῦ Ματθαίου.

Ο κ. Κ. Γόντικας (Υπουργός τῆς Παιδείας) παρέχει ἐξηγήσεις περὶ τῶν ἐν ἰσχύϊ σχετικῶν διατάξεων, ἀπαγορεύουσιν τὴν ὑπὸ τοῦ Υπουργοῦ τῆς Παιδείας παραπομπὴν πρὸς ἐξετάσιν ἐκπαιδευτικῆς λειτουργίᾳ ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει πρὸς τοῦτο πρότασις.

Ο κ. Π. Ρεδιάδης ἀναγινώσκει εἰς ἀντίκρουσιν περιουσίαν τῆς ἐκθέσεως τοῦ γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ.

Ο κ. Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός) προτείνει ἐν συμπεράσματι ὅπως διαταχθῇ ὁ ἐπιθεωρητὴς Ματθαίου νὰ παραπέμψῃ τὴν ἐν λόγῳ διδασκαλίαν πρὸς ἐξέτασιν.

Ο κ. Κ. Γόντικας (Υπουργός τῆς Παιδείας) κατελήγον ἀναφέρεται εἰς τὰς αἰτιάσεις τοῦ ἐπερωτήσαντος βουλευτοῦ διὰ τὴν μὴ προαγωγὴν τοῦ σχολείου τῆς Ἱδιαιτέρως τοῦ ἐπαρχίως καὶ διαδεδομένου αὐτὸν ὅτι εὐθὺς ὡς δοθῇ ἡ σχετικὴ πίστις τὸ σχολεῖον Κόθου θὰ εἶναι ἐκ τῶν πρώτων τὰ ὅποια θὰ προαχθῶν.

Ο κ. Α. Χρηστομάνος, ἀναπτύσσων σύστασιν τοῦ πρὸς τὸν κ. ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Υπουργῶν διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ὅρων καὶ ὑποχρεώσεων τῶν προκρινουσῶν ἐκ τῆς συμβάσεως μετὰ τῆς ἐταιρείας φωταερίου καὶ ἐξηγῶν τοὺς λόγους οἵτινες ὤθησαν αὐτὸν εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς συστάσεως ταύτης, λέγει ὅτι ἀφορμὴν πρὸς τοῦτο παρέσχε ἐν αὐτὸν ἀπόφασις τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, καὶ ἦν μόνον ὁ δῆμος ὁ μετὰ τῆς ἐταιρείας συμβληθεὶς ἔχει τὸ δικαίωμα, μέτῳ τοῦ Υπουργείου τῶν Ἑσωτερικῶν, νὰ ζητήσῃ κυρώσεως διὰ παραδόχους ἐκ μέρους τῆς ἐταιρείας ἀριστεύουσας τῶν ἐκ τῆς συμβάσεως ὑποχρεώσεων αὐτῆς. Ἡ ἀπόφασις αὕτη τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας καὶ ἡ μελέτη τῆς ἰσχυροῦς σχετικῆς νομοθεσίας, ἐπιστῇ, λέγει, αὐτὸν ὅτι ὁ ἐν προκειμένῳ ἔλεγχος τοῦ Υπουργείου Συγκοινωνίας εἶναι ἀπλῶς πλατωνικός, οὐδενὸς δικαιοῦτος παρεχομένου εἰς αὐτὸ πρὸς ἀσκήσιν ἐλέγχου. Ὅταν, λέγει συνερίζων, διεύθυνε τὸ Υπουργεῖον τῆς Συγκοινωνίας, ἀφορμήθης ἐκ τῶν παραπάνω πλείστων πολιτῶν καὶ ἰδιωτῶν περὶ τῆς ἀλλείας ποιότητος τοῦ παρεχομένου αὐτοῖς φωταερίου, συνέστησαν εἰς τὴν ἀρμοδίαν ὑπηρεσίαν ὅπως ἐπισπεύσῃ τὴν μελέτην τῆς συντακτομένης νέας συμβάσεως. Ὅταν δὲ μετ' ἀρκετοῦς μῆκος τῷ ὑπεδύθη ἡ μελέτη αὕτη, παρετήρησεν ἐν αὐτῇ πλείους ἀξιώσεις τῆς ἐταιρείας. Καὶ ἐπειδὴ ἦτο χεῖρὸν, νομίσας ὅτι ἐπεδιδόχετο ἡ ἀσκήσις ἐμμέσως πίεσεως ἐπὶ τῆς κοινῆς γνώμης πρὸς ἀποδοχὴν τῶν ἀξιώσεων τῆς ἐταιρείας, προσέδωκε εἰς ἔλεγχον τῆς ποιότητος τοῦ παρεχομένου ὑπ' αὐτῆς φωταερίου. Καὶ ὁ ἔλεγχος οὗτος ἀπέδειξεν ὅτι ἡ πίεσις τοῦ φωταερίου ἦτο κατωτέρα καὶ τοῦ ἐλαχίστου ἐπιτρεπομένου ὑπὸ τῆς συμβάσεως ὁρίου, ἐπὶ σημερινῇ ζήμῃ τῶν ἰδιωτῶν. Εἰς ἐπίματρον ἡ ἐνεργηθεῖσα ὑπὸ τοῦ χημείου τοῦ Πολυτεχνείου ἀνάλυσις τῆς ποιότητος τοῦ φωταερίου ἀπέδειξεν ὅτι τοῦτο περιέχει 20 % ἀέρα, ἐνθ' ὅτι ἐν τῇ συμβάσει ἐπιτρεπομένου ποσοστὸν εἶναι μόλις 1 %, ἡ δὲ ὑπὸ τοῦ χημείου τοῦ Πανεπιστημίου μετὰ 15 περίπου ἡμέρας, ὅποτε εἶχε μεσολαβήσει σχετικὸς θόρυβος, ἐνεργηθεῖσα ἀνάλυσις καθώρισε τὸ ποσοστὸν τοῦ ἀέρος εἰς 14 %. Δεδομένου δὲ ὅτι ἡ ἐταιρεία πωλεῖ 2 περίπου ἑκατομμύρια κυβικὰ μέτρα φωταερίου ἐτησίως, ἡ ζήμια τῶν καταναλωτῶν ἀνέρχεται, ὡς λέγει, εἰς 10.000.000 δραχμῶν.

Ἐναγχιώθη ὡς ἐκ τούτου, προσθέτει, νὰ ἀπευθύνῃ σχετικὸν ἔγγραφο πρὸς τὸ Υπουργεῖον τῶν Ἑσωτερικῶν, ἀλλὰ δυστυχῶς, ἐπελθούσης τῆς κυβερνητικῆς μεταβολῆς, ὁ τότε Υπουργός τῶν Ἑσωτερικῶν δὲν ἔλαβε κινήσιν νὰ προδῇ εἰς τὰς δεούσας ἐνεργείας. Δι' αὐτὸ, λέγει, προδίδει εἰς τὴν παρούσῃν σύστασιν πρὸς τὸν σημερινὸν Υπουργόν, ἐλπίζων ὅτι θὰ ἐπιστήσῃ οὗτος ἀμέριστον τὴν προσοχὴν του ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

Κατελήγον ἀναφέρεται εἰς διάφορα σχετικὰ νομοθετικὰ διατάγματα τῆς διατακτορίας, ἐκ τῆς ἀναγκαστικῆς τῶν ὁποίων συνάγει τὸ συμπέρασμα ὅτι αἱ ὑπηρεσίαι τοῦ Υπουργείου τῆς Συγκοινωνίας, καίτοι εἶχον τὴν εὐχέρειαν καὶ ἐπιφυλοῦντο ταύτης νὰ προδίδουν εἰς τὴν ἀρχὴν ἐκδοσὶν τοιούτων δικταγμάτων, ἐν ταύταις οὐδὲν ἐμερίμνησεν νὰ περιβληθῶν με δικαιοῦμα ἀποτελεσματικῶς κατὰ τῆς ἐταιρείας ἐλέγχου, ἀλλὰ μόνος σκοπὸς τῶν ἡτο πῶς νὰ παρεμβάλουν δικτάσεις ἱκανοποιήσας ὁρισμένα προσωπικά των συμφέροντα.

Π. Ἀργυρόπουλος (Υπουργός τῶν Ἑσωτερικῶν). Ὁ δῆμος Ἀθηναίων διὰ μιᾶς πράξεώς του ἐψήφισεν ἀνανέωσιν τῆς μετὰ τῆς ἐταιρείας τοῦ ἀριστεύουσας πρὶν λήξῃ αὕτη, ζητήσιν συγχρόνως τὴν ἐπὶ τούτου γνώμην τοῦ Υπουργείου τῆς Συγκοινωνίας. Τὸ συμβούλιον ὅμως τῶν Συμφοροδότην τοῦ Υπουργείου τῆς Συγκοινωνίας, καθὼς καὶ ἑτερον συμβούλιον ἐκ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ἐθεώρησαν ὅτι οἱ ὅροι δὲν εἶναι συμφέροντες, ἀλλ' ὅτι πρέπει νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ παλαιὰ σύμβασις, ἐφαρμοζομένη ὅμως πιστῶς. Μετὰ τὴν γνωμοδότησιν ταύτην τὸ Υπουργεῖον τῶν Ἑσωτερικῶν διὰ τῆς νομαρχίας Ἀθηνῶν συνέστησεν εἰς τὸν δῆμον νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὰς γνώμας τοῦ Υπουργείου τῆς Συγκοινωνίας. Ἐκτοτε τὸ ζήτημα μένει εἰς τὸ στάδιον αὐτό, ἐφαρμοζομένης τῆς παλαιᾶς συμβάσεως. Ἐξ ἄλλου, ὅταν ὁ δῆμος διεβίβασεν εἰς τὴν ἐταιρείαν τὰ πράγματα τοῦ κοινοῦ, ἔλαβε παρ' αὐτῆς τὴν ἀπάντησιν ὅτι, ὅπως ἔχουν τὰ πράγματα, δὲν ἡμπορεῖ νὰ γίνῃ βελτίωσις. Αὕτη θὰ συνετελεῖτο μόνον ἂν ἐνεκρίνατο ἡ ἀνανέωσις τῆς συμβάσεως, ἥτις ὅμως ἀνανέωσις, ὡς εἶπα, δὲν ἐνεκρίθη ἀπὸ τὸ Υπουργεῖον τῆς Συγκοινωνίας.

Χ. Λαδάς. Ἐγινε δηλαδὴ ἀπόπειρα ἐκδικασμοῦ.

Π. Ἀργυρόπουλος (Υπουργός τῶν Ἑσωτερικῶν). Κατὰ τὴν γνώμην μου δὲν εἶναι κακὴ μία ἐνέργεια πρὸς ἀνανέωσιν μιᾶς συμβάσεως προτοῦ ἐκπεύσῃ ἡ παλαιὰ, ἀρκεῖ νὰ ἐκασφαλίσῃ διὰ τῆς ἀνανέωσεως ὁ δῆμος καὶ τὸ κοινόν. Δὲν ἐνόησά βεβαίως μετὰ τοῦτο ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐφαρμόζῃται πιστῶς ἡ ὑπάρχουσα παλαιὰ σύμβασις.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι δὲν πρέπει ὁ δῆμος νὰ τίθῃται ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς ἀνανέωσεως.

Π. Ἀργυρόπουλος (Υπουργός τῶν Ἑσωτερικῶν). Ὁ κ. Χρηστομάνος εἶπεν ὅτι ὁ ἔλεγχος τοῦ Υπουργείου τῆς Συγκοινωνίας εἶναι πλατωνικός. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν τὸ εὐρίσκω βέβαιον, διότι μόλις τὸ Υπουργεῖον τῆς Συγκοινωνίας ἐγνωμοδότησεν ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνῃ ἡ νέα σύμβασις, ὅχι μόνον δὲν ἔγινεν ἀλλὰ καὶ ἐπαρκάσθη καὶ ἐνέργεια ἀνανέωσεως. Δὲν ἔχω δὲ καμμίαν ἀμφιβολίαν ὅτι κατὰ τὴν νέαν σύμβασιν θὰ ληφθῶν ὑπ' ὅψιν αἱ συστάσεις τοῦ Υπουργείου τῆς Συγκοινωνίας. Ἐπίσης δὲν ὑπάρχει ἐξ ἄλλου ἀμφιβολία ὅτι, ὅταν ἀπορρῇ τὴν ἀρμοδιότητα διὰ τὴν σύναψιν τῆς συμβάσεως, αὕτη ἀνάγει εἰς τὸν δῆμον, τοῦ μὲν Υπουργείου τῶν Ἑσωτερικῶν ἔχοντος τὸν διοικητικὸν ἔλεγχον, τοῦ δὲ Υπουργείου τῆς Συγκοινωνίας τὸν τεχνικόν. Καὶ δὲν ἔχω δυσκολίαν νὰ δηλώσω ὅτι θὰ εἶμαι ἐνάντιος εἰς πᾶσαν ἀπόπειραν ἀναίρεσεως τῶν δικαιοματίων τοῦ δήμου.

Χ. Λαδάς. Τί γίνεται ὁ ἀέρας τοῦ πληρώοντος;

Α. Χρηστομάνος. Τὸ πρῶτον σημεῖον εἶναι ὅτι κακῶς ἐκτελεῖται ἡ ἰσχύουσα σύμβασις, ἀπὸ δὲν ἐφαρμόζονται κυρώσεις αὐτῆς.

Π. Ἀργυρόπουλος (Υπουργός τῶν Ἑσωτερικῶν). Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ἡμέρωσε ποιῶνς ἐπιβληθείσας παρὰ τοῦ Υπουργείου τῆς Συγκοινωνίας καὶ ἤδη αἱ ποιναὶ διὰ παραλείψεις ἡ πταίσματα θὰ ἐπιβληθῶν διὰ τοῦ δήμου, ὅστις εἶναι καὶ ἀρμοδίας.

Α. Χρηστομάνος. Εἶναι ἀσχετος ἡ ἀπόφασις τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας μετὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς συμβάσεως.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Εἶναι προφανές, κ. Χρηστομάνος, τί ἔγινε. Στεῖς ἐπεδύλαττο ἀναρροδίως τὰς ποινὰς, τὰς ὁποίας θὰ ἐπιβλήσῃ τῶς ἀναγκαστικῆς τῶν ὁποίων συνάγει τὸ συμπέρασμα ὅτι αἱ ὑπηρεσίαι τοῦ Υπουργείου τῆς Συγκοινωνίας, καίτοι εἶχον τὴν εὐχέρειαν καὶ ἐπιφυλοῦντο ταύτης νὰ προδίδουν εἰς τὴν ἀρχὴν ἐκδοσὶν τοιούτων δικταγμάτων, ἐν ταύταις οὐδὲν ἐμερίμνησεν νὰ περιβληθῶν με δικαιοῦμα ἀποτελεσματικῶς κατὰ τῆς ἐταιρείας ἐλέγχου, ἀλλὰ μόνος σκοπὸς τῶν ἡτο πῶς νὰ παρεμβάλουν δικτάσεις ἱκανοποιήσας ὁρισμένα προσωπικά των συμφέροντα.

Χ. Λαδάς. Τί γίνεται ὁ ἀέρας τοῦ πληρώοντος;

Α. Χρηστομάνος. Τὸ πρῶτον σημεῖον εἶναι ὅτι κακῶς ἐκτελεῖται ἡ ἰσχύουσα σύμβασις, ἀπὸ δὲν ἐφαρμόζονται κυρώσεις αὐτῆς.

Π. Ἀργυρόπουλος (Υπουργός τῶν Ἑσωτερικῶν). Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ἡμέρωσε ποιῶνς ἐπιβληθείσας παρὰ τοῦ Υπουργείου τῆς Συγκοινωνίας καὶ ἤδη αἱ ποιναὶ διὰ παραλείψεις ἡ πταίσματα θὰ ἐπιβληθῶν διὰ τοῦ δήμου, ὅστις εἶναι καὶ ἀρμοδίας.

Α. Χρηστομάνος. Εἶναι ἀσχετος ἡ ἀπόφασις τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας μετὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς συμβάσεως.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Εἶναι προφανές, κ. Χρηστομάνος, τί ἔγινε. Στεῖς ἐπεδύλαττο ἀναρροδίως τὰς ποινὰς, τὰς ὁποίας θὰ ἐπιβληθῶν διὰ τοῦ δήμου, ὅστις εἶναι καὶ ἀρμοδίας.

Α. Χρηστομάνος. Εἶναι ἀσχετος ἡ ἀπόφασις τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας μετὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς συμβάσεως.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Εἶναι προφανές, κ. Χρηστομάνος, τί ἔγινε. Στεῖς ἐπεδύλαττο ἀναρροδίως τὰς ποινὰς, τὰς ὁποίας θὰ ἐπιβληθῶν διὰ τοῦ δήμου, ὅστις εἶναι καὶ ἀρμοδίας.

τὰς ὁποίας θὰ ἐπιβλήσῃ τῶς ἀναγκαστικῆς τῶν ὁποίων συνάγει τὸ συμπέρασμα ὅτι αἱ ὑπηρεσίαι τοῦ Υπουργείου τῆς Συγκοινωνίας, καίτοι εἶχον τὴν εὐχέρειαν καὶ ἐπιφυλοῦντο ταύτης νὰ προδίδουν εἰς τὴν ἀρχὴν ἐκδοσὶν τοιούτων δικταγμάτων, ἐν ταύταις οὐδὲν ἐμερίμνησεν νὰ περιβληθῶν με δικαιοῦμα ἀποτελεσματικῶς κατὰ τῆς ἐταιρείας ἐλέγχου, ἀλλὰ μόνος σκοπὸς τῶν ἡτο πῶς νὰ παρεμβάλουν δικτάσεις ἱκανοποιήσας ὁρισμένα προσωπικά των συμφέροντα.

Ο κ. Ε. Περικλῆς, ἀναπτύσσων σύστασιν τοῦ πρὸς τοὺς κ. κ. Υπουργοὺς τῶν Ἑσωτερικῶν καὶ τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας περὶ ἐπιλογοῦσιν τοῦ ἐλλογιμοῦ δικταγματοῦ ἐν τῇ ἐν Περικλῆς διεβίβῃ ἐθνολογικῇ μουσειῷ «Troaderos», ἐκλήθει τὴν οἰκτρὴν εἰσὶν ἡν λόγῳ τῆς γυμνότητος τοῦ καὶ τῆς πενιχρότητος τοῦ παρούσιντος τοῦτο, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἀξιοπρεπῆ ἐμφάνισιν ἣν ἔχουν τὰ δικταγμὰτα ὅλων τῶν ἄλλων κρατῶν καὶ αὐτῶν τῶν βαλκανικῶν. Διὰ νὰ λάβῃ γνώσιν, λέγει, ἡ Βουλὴ τῆς γυμνότητος τοῦ ἐλλογιμοῦ δικταγματοῦ ἀρκεῖ νὰ μάθῃ ὅτι εἰς αὐτό, ὡς ἀντιπροσωπευτικὸν τοῦ ἐθνικοῦ βίου μας, ὑπάρχουν μόνον μία στολὴ Ἑλληνίδος τοῦ 1821 λερωμένη, δύο τρεῖς λήκηθαι, ἓνα μπουζούκι, καὶ ἓνα λαούτο. Συνάσθημα, τονίζει, ἀναγκαῖα σὺν κατακαμφοῦν καὶ ἄλλοις πρὸς τὸ ἐλπίσιν καὶ οἰκτροῦ αὐτοῦ θεάματος, διὰ τὸ ὅποσον ὑπεύθυνοι εἶναι οἱ ἐκαστοτε ἀντιπροσώποι τῆς Ἑλλάδος ἐν Περικλῆς. Κατελήγον συνιστᾷ ὅπως διὰ πολλοπλῆς σκοπιμότητος ληφθῇ μέτῳ τῆς ἐλλογιμῆς προσέδοις καὶ τοῦ ὁργανισμοῦ τοῦ τουρισμοῦ πρόνοιαν πρὸς ἐροδικισμὸν τοῦ δικταγματοῦ αὐτοῦ με κύριά τινα χαρακτηριστικὰ τοῦ ἐθνικοῦ μας βίου.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐφόσον δὲν τὸ πλουτίζομεν, νὰ ζητήσωμεν διὰ τῶν ἀρμοδίων νὰ κλεισθῇ.

Ο κ. Ε. Περικλῆς, ἀναπτύσσων ἐπερώτησιν τοῦ πρὸς τὸν κ. Υπουργόν τῆς Δικαιοσύνης διὰ τὸν διορισμὸν ἐν Θεσσαλονίκῃ ὡς συμβολαιογράφου τοῦ Θ. Κίτσου, λέγει ὅτι οὗτος διορίσθη κατὰ παράδοσιν τοῦ σχετικοῦ νόμου, ὅστις διὰ νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν συμπλήρωσιν θέσεως συμβολαιογράφου ἀπαιτεῖ ἓνα κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν ὑπάρχῃ ὁρισμένος ἀριθμὸς συμβολαίων, ὅστις ὅμως ἀριθμὸς, ὡς ἀποδεικνύει ἡ στατιστικὴ, δὲν ὑπάρχει. Ὁ κ. Υπουργός τῆς Δικαιοσύνης ἀπάντησε, λέγει, ἐγγράφως ὅτι ἡ ὑπηρεσία ἔδωκεν εἰς τὸν νόμον τὴν ἐρμηνείαν καὶ ἦν προαιρέμενος περὶ κενῆς θέσεως συμβολαιογράφου διορισθέντος κατὰ τὸν παλαιότερον νόμον, δὲν εἶχε ἐφαρμογὴν ἡ διάταξις τοῦ νεωτέρου νόμου. Ἀλλὰ αὐτὸ, τονίζει, ὁ νόμος παρερμηνεύθη καὶ δὲν νὰ ἀρῇ ἡ γενομένη παραδοσις.

Δ. Δίνας (Υπουργός τῆς Δικαιοσύνης). Ὅπως καὶ ἐγγράφως ἀπάντησα τῇ ἀξιότιμῃ συνεδελφῇ, ὁ νόμος 3840 περιέχει διάταξιν καὶ ἡν δὲν ὑπολογίζεται ὁ ἀριθμὸς τῶν συμβολαίων προαιρέμενος νὰ πληρωθῶν θέσεις κενωθεῖσαι ἐξ ἀποχωρήσεως συμβολαιογράφων ὑπαρξουσῶν πρὸ τοῦ νόμου. Οὕτω ἐρρημύσθη ὁ νόμος καὶ ἐν Κοζάνῃ καὶ ἐν Κρήτῃ ἔγινοντο κατόπιν προσφυγῆς εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, ὅπερ ἡγεμνευσεν ὅπως τὸν νόμον ὅπως ἀνέπτυξεν ὁ κ. συνεδελφε, ἔκτοτε οὐδεὶς ἄλλος διορισμὸς ἔγινε. Σχετικῶς ἔχω νὰ δηλώσω ὅτι ἡ γνώμην μου εἶναι ὅτι τὸ κριτήριον ὅπερ ἐδέχθη ὁ νόμος, δηλαδὴ ὁ ἀριθμὸς τῶν συμβολαίων, εἶναι ἐπαρκές, διότι δυνατόν νὰ εἶναι πολλὰ συμβολαία ἕως ὅπου οἰκονομικῆς σημασίας καὶ ἀντιθέτως νὰ εἶναι ὀλίγα ἀλλὰ προτοδοροφότα. Πάντως ἔχω τὸ ζήτημα ὑπὸ μελέτην καὶ σκέπτομαι νὰ ὑποβάλω σχετικὸν νομοσχέδιον, ἀπὸ συγκεντρωθῶν στοιχείων τινὰ τὰ ὅποια ἐξήγηται.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Βεβαίως τὸ κριτήριον τῶν συμβολαίων δὲν εἶναι ὀρθόν, ἀλλ' οὕτω πρέπει πάλιν νὰ κληρωμεν συναγωνιστῶν τῶν συμβολαιογράφων. Πρὶν ἐν Κρήτῃ εἶχονμεν ἐν ἄλλῳ σύστημα, τὸ ὅποσον καὶ τοῦ Δημοσίου τὰ συμφέροντα ἐπροστάτως καὶ παρκαλῶ τὸν ἀξιότιμον συνάδελφόν μου νὰ τὸ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν τοῦ κατὰ τὴν κατάρτισιν τοῦ νέου νομοσχεδίου.

Ο κ. Θ. Παπαστρατῆς, ἀναπτύσσων ἐπερώτησιν τοῦ πρὸς τὸν κ. Υπουργόν τῆς Γεωργίας, παραπονεῖται κατὰ τῆς τακτικῆς τοῦ Υπουργείου τῆς Γεωργίας καὶ ἰδίως ἐναντίον τῶν ἀντιλήψεων τοῦ κ. Υπουργοῦ, ὁ ὅποιος κατὰ τὴν χλοπηνὴν ἀνάπτει τὴν γεωργικὴν δικαιοσύνην τῶν κοινοτήτων Κρητικῆς περὶ τοῦ ζητήματος τῆς βαρυτάτης φορολογίας

τοῦ ἐλλογιμοῦ καὶ ἀντιθέτως διακρίσιν πρὸς τὴν ἐξαιρέσιν, ὡς λέγει, ἀδικίαν. Συνερίζων συνιστᾷ τὴν κατάρτισιν τῶν διακρίσεων αὐτῶν φορολογίαν, τὰς ὁποίας καὶ ἀναφέρει λεπτομερῶς, διότι ὡς λέγει, ἀναμειβόμεν τὴν ἀρχαίαν φορολογίαν τοῦ ἐλλογιμοῦ εἰς τὴν τριπλάσιον, φέρουν δὲ τοὺς ἐλλογιστοὺς εἰς τοιαύτην ἀπόγνωσιν ὥστε νὰ προκαλοῦν εἰς αὐτοὺς σκέψεις περὶ ἐκκλιώσεως τῶν ἐλλογιμῶν. Ἐξακολουθῶν ἐκπράττει τὴν ἐγνωμοσύνην τοῦ πρὸς τὸν κ. Πρωθυπουργόν διὰ τὸ ἐνδικαίον ὅπερ δεκνύει διὰ τὴν γεωργικὴν παραγωγὴν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ποῦτος τοὺς βάζει αὐτοὺς τοὺς φόρους;

Θ. Παπαστρατῆς. Τὸ Υπουργεῖον ἀδυνατεῖ, διότι οὐδεὶς αἰτήσας παρ' οὐδενὸς ἐνδικαίως ὑπεδύλαττο.

Κ. Σπυρίδης (Υπουργός τῆς Γεωργίας). Ὑπάρχουν νομοθετημένα τμήματα προνοίας παραγωγῆς καὶ τμήματα ἐλλογιστοῦ.

Θ. Παπαστρατῆς. Δὲν εἶχον δικαίωμα ξένα τμήματα νὰ ἐπιβάλλουν φορολογίας εἰς ξένους κοινοτήτας.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐγὼ γνωρίζω ὅτι αἱ τοιαῦται φορολογίαι ἐπιβάλλονται κατὰ πρότασιν τῶν τοπικῶν ὁργανισμῶν.

Θ. Παπαστρατῆς. Δυστυχῶς αἱ φορολογίαι προτείνονται ἀπὸ τὸ κέντρον τῆς ἐπαρχίας.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τὸ μέτρον Κόμης ἐπρότεινε.

Θ. Παπαστρατῆς. Μάλιστα.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Διὰ τὴν τότε παραπονείσθη;

Θ. Παπαστρατῆς. Διότι οὐδεὶς ἄνθρωπος εἶχε καὶ διότι ὁ κ. Υπουργός ἀπροσέκτως ἐνέκρινε τὴν πρότασιν ταύτην. Ἐκτός τούτου παραπονέσθημι ἐναντίον τῆς ἀδελφικῆς αὐτῆς τοῦ Υπουργείου διότι, ἂν νομίζῃ ὅτι αἱ φορολογίαι αὐταὶ εἶναι χρήσιμα, δὲν ἔπρεπε νὰ περιορίσῃ τὴν στοργὴν τοῦ καὶ τὸ ἐνδικαίον τοῦ μόνον εἰς ὁρισμένους δήμους. Ἐπὶ πλέον ὅπως νὰ προσέξῃ εἰς τὴν διαφοράν τοῦ ποσοστοῦ τῆς φορολογίας μετὰ τῶν δήμων τούτων, φορολογίας ἡ ποῖα ποικίλλει ἀπὸ 20 - 60 %.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐκείντος δῆμος δὲν ἐπρότεινε.

Θ. Παπαστρατῆς. Ὅχι, οὕτω μετέσχεον ποτὲ δι' ἀντιπροσώπων των, οὕτω ἐξέλεξαν τοιοῦτους διὰ τὰς γενικὰς συνελεύσεις.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὑπὲρ τίνος εἶναι ὁ πρόσθετος φόρος;

Θ. Παπαστρατῆς. Ὑπὲρ τῆς καταπολεμήσεως τοῦ δάκνου, ἀλλ' ἀπὸ μόνον διετέθη διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τὰ χρήματα τῶν ἄλλων ἐτῶν τί ἔγινον;

Θ. Παπαστρατῆς. Μένονα, ἀλλὰ ἐξ αὐτῶν πληρώνονται ὑπάλληλοι.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Πάντως εἶναι γνωστὸν ὅτι ὅπου ἐφαρμόσθησαν τὰ δακνοτόνα φάρμακα διεσώθη ἡ παραγωγή.

Θ. Παπαστρατῆς. Τὴν πρόνοιαν αὐτὴν δύναται αἱ κοινοὶτες μόνον τὸν νὰ τὴν λάβουν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τί θέλετε; Νὰ μὴ γίνεαι ἡ καταδωρεὶς τοῦ δάκνου; Ἡ ὑπόστηρίζετε ὅτι ἔγινε κακῶς; Φέρεται μὲς μίαν συγκεκριμένην πρότασιν νόμου καὶ εἶμαι πρόθυμος νὰ τὴν ἐξετάσω.

Θ. Παπαστρατῆς. Εἶναι ἡ κατὰ τοιοῦτον τρόπον καταδωρεὶς τοῦ δάκνου εἶναι ὁρίσθη, διὰ ποῖον λόγον περιορίζεται ἡ ἀρχὴ αὐτῇ στοργῇ εἰς ὁρισμένους μόνον δήμους καὶ πρὸς τὴν θέλησιν των μάλιστα; Ἐγὼ καὶ ἄλλοτε συνέστησα ὅπως, ἐν ἡ φυτοπαθολογικῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Υπουργείου νομίζῃ ὅτι τὸ μέτρον εἶναι ἀπαραίτητον, ἐφαρμοσθῇ τοῦτο γενικῶς εἰς ὅλας τὰς περιφέρειας, ἀλλὰ εὐκαιρῶς καὶ μετὰ πνεῦμα δικαιοσύνης καὶ ἰσότητος καὶ ὅχι χάριν ἀπασχολήσεως ἀρ-

Ἀναπτύσσων τὸ σημεῖον τοῦτο περικυρρεῖ ὅτι τρεῖς εἶναι οἱ συντελεστικαὶ οἱ ὁποῖοι ὁ ἐκπαιδευόμενος εἰς τὴν θεολογίαν τῶν ἐλλληνικῶν κατηνῶν· αἱ ἡ ἀλλοτρίη τοῦ συστήματος τῆς ἐκπαίδευσεως, συστήματος ἀντισπιστημονικοῦ, ὁ ἐκπαιδευόμενος

τος υπερόγκως τὴν τιμὴν τοῦ προϊόντος, ὅτι ἡ ἐλαττωσις τῆς φορολογίας, ἥτις καθιστᾷ δυσχερεστάτην τὴν θέσιν τῶν ἐλλήνων καπνῶν ἐναντί τῶν βουλγαρικῶν, φορολογουμένων μάλιστα με 2 % καὶ τῶν τσερκικῶν με 1 1/2 %, καὶ γ) ἡ μείωσις τῶν ἐξόδων τῆς καλλιέργειας, τὰ ὅποια δυστυχῶς εἶναι υπέρσπουδα εἰς τὴν ἐλληνικὴν καπνοπαράγωγόν.

Ὁ κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργός), διακόπτων, λέγει ὅτι οἱ ἀριθμοὶ τοὺς ὑπολογίζονται μεταβάλλει ὁ ὅμιλος δὲν εἶναι πολλὸ ἀκριβής, διότι, καθ' ὅς ἔχει πληροφορίας, ἀνεξαρτήτως δεδωκίως καὶ αὐτῆς, ἡ φορολογία ἐπὶ τῶν βουλγαρικῶν καπνῶν περιστερέεται περὶ τὰ 7 %. Ὑπομνηστικὴ ἐν πάσῃ περιπτώσει ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐδῆλωσε κατὰ τὴν εἰσήγησιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ ὅτι εἶναι ἀπορριπτὴ νὰ προσθῇ εἰς τὴν δικημικὴν ἐλάττωσιν τῆς φορολογίας ἐπὶ τοῦ καπνοῦ, ἀρχίσασα ἀπὸ τὴν κατὰ 2 % μείωσιν αὐτῆς κατὰ τὸ ἀρχόμενον οἰκονομικὸν ἔτος, καὶ ἀποδέλπουσα ὡς εἰς διὰ σταθμὰ 5 ἐτῶν ἡ φορολογία ἐπὶ τοῦ καπνοῦ μὴ ὑπερβαίῃ τὰ 5 %.

Ὁ κ. **Ε. Καρυωτάκης**, συνεχίζων, λέγει ὅτι ἐν πάσῃ περιπτώσει εἶναι ἀπολύτως ἐπιβεβλημένη ἡ ἀνάγκη τῆς ἐπιμύησιν μείωσιν τῆς σήμερον ἰσχυροῦς φορολογίας πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας. Ὁ ἀντιταχθῆς δεξιῶς, λέγει, εἰς τὴν πρότασιν ταύτην τὸ κενὸν τὸ ὅποιον ὅς ἀκριβοῦς αὐτῇ εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν ἄλλα τοῦτο, προσθῆται, δύναται νὰ πληρωθῇ διὰ κατὰ τὴν ἀνάγκην συνδυασμοῦ.

Τὸν συνδυασμὸν τοῦτον ἀναπτύσσων, ἀναφέρεται εἰς τὴν ἰσχύουσαν ἀτέλειαν καπνίσματος 9 κιλῶν ὑπ' ἐκαστοῦ καπνοπαράγωγο, δυνάμενον νὰ κτίσῃ τὴν ποσότητα ταύτην ἐλευθέρως εἰς τὸ καπνοκοπήριον πρὸς ἴδιαν τοῦ χρήσιν. Δυστυχῶς ὅμως, προσθῆται, τὸ εὐεργετήματος τοῦτου δὲν γίνεται μόνον χρήσις, ἀλλὰ κατὰ κράτος καὶ μάλιστα εἰς εὐφυτάτην κλίμακα, δεδομένου ὅτι τὰ 9 κιλῶν καὶ εἶναι ἀνεξάντλητα, διότι ἔχει μόνον καὶ οἱ μὴ καπνίζοντες καπνοπαράγωγοι χροῶνται τοῦ δικαιώματος τοῦτου, χάριν βεβαίως τῶν φίλων τῶν, ἀλλὰ καὶ ὅλοι οἱ ἀποσπῶντες σχέσιν ἔσονται μετὰ καπνοπαράγωγὸς δὲν παρκαίβουν νὰ ἐπιφελεθῶνται αὐτοῦ. Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς, τονίζει, τῆς ἀρμοδίας ὑπηρεσίας, ἡ κοπτομένη κατ' ἔτος ποσότης τοῦ καπνοῦ τοῦτου ἀνέρχεται εἰς 672 χιλιάδας κιλῶν, τὰ ὅποια, πολλαπλασιασθέντα πρὸς 30 ὀγκωμῆς, ὅσοι εἶναι ὁ φόρος ἐπὶ τοῦ καπνοῦ, ἀναριθμοῦνται εἰς 20.600.000 κατ' ἔτος τὸν ὅτι διαφεύγοντα φόρον καταναλώσεως.

Ὁ κ. **Γ. Μαρῆς** (ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν), διακόπτων, παρατηρεῖ ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀπαγορευθῇ εἰς τοὺς καπνοπαράγωγους τὸ δικαίωμα τοῦτο, διότι ὅς ἐπικαλεσθῇ εἰς εὐρυτάτην κλίμακα ἡ λαθραία καταναλώσις τοῦ καπνοῦ, φαινόμενον τὸ ὅποιον ἠνάγκασε τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν νὰ ἐπιτρέψῃ ἀπὸ τοῦ 1920 καὶ ἐντεύθεν τὴν ταυτίαν ἀτέλην κοπὴν τῶν 9 κιλῶν. Ἀλλως, προσθῆται, εἶναι καὶ ἄδικον νὰ ἀπαγορευθῇ εἰς τὸν παράγωγόν νὰ καπνίσῃ ἐκ τοῦ προϊόντος του.

Ὁ κ. **Ε. Καρυωτάκης**, συνεχίζων, ἀναφέρεται εἰς στατιστικὰς πληροφορίες παρασχεθείσας αὐτῷ ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν καὶ, ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν, ὑπολογίζει ὅτι ἡ καταναλώσις τῶν φυλλατίων σιγαροχάρτου ἀπὸ 80 χιλιάδας κατ' Ἀπρίλιον τοῦ τρέχοντος ἔτους ἀνῆλθε τὸν παραθῶντα μῆνα εἰς 2.200.000. Τοῦτο, λέγει, ἀποτελεῖ τριπλὴν ἀπόδειξιν τῶν ἀποτελεσμάτων τὰ ὅποια δύναται νὰ ἀποκομίσῃ ἡ συστηματικὴ, ὡς ἀπὸ τινος ἐνεργεῖται, δίωξις τοῦ λαθρεμπορίου. Ἐπομένως, τονίζει, δὲν εἶναι ἀπολύτως βέβαιος ὁ φόρος τοῦ καπνοῦ τῶν Οἰκονομικῶν μὴπως ἐκ τῆς ἄρσεως τοῦ εὐεργετήματος τοῦτου ἀπὸ τοῦ καπνοπαράγωγο ἀξίηθῃ ἡ λαθραία καταναλώσις τοῦ καπνοῦ. Ἀρκεῖ, λέγει, νὰ ἐνεργηθῇ συστηματικὴ καὶ σύντομος ἐπαγρύπνησις.

Ἀνατρέπει ἐν συνεχείᾳ εἰς στατιστικὰς περὶ τῆς καταναλισκομένης κατ' ἔτος ποσότητος καπνοῦ καὶ, ὑπολογίζων ταύτην εἰς 4.676.888 κιλῶν, εὐρίσκει ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ μέτρου τῶν 1.200 γραμμαρίων κατ' ἄτομον, ὅτι ὑπολείπεται

αὕτη κατὰ 3 περίπου ἑκατομμύρια κιλῶν. Ἡ διαφορά ὅμως αὕτη, δὲν εἶναι, λέγει, πρακτικὴ, διότι τὸ ποσὸν τοῦτο καταναλισκείται, ἀλλὰ καταναλίσκονται λαθραίως.

Ὁ κ. **Γ. Καφαντάρης**, παρεμβάλλον, παρατηρεῖ ὅτι ἡ ἑλλάς εἶναι τόπος καπνοπαράγωγικὸς καὶ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιβληθῶν εἰς τὸν ἑλληνα καπνοπαράγωγόν τὰ ἀλλοχρῶ ἰσχύοντα.

Ὁ κ. **Γ. Σακκαλῆς** ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι δέον νὰ ληφθῇ ὡς βάσις ἡ κατὰ τὸ 1925 καταναλωθεῖσα ποσότης, ἀνερχομένη εἰς 6.049.340 κιλῶν.

Ὁ κ. **Ν. Κουπαροῦσος** μεταδίδει εἰς τὴν Βουλὴν τὴν πληροφορίαν ὅτι πρὸς ἡμερῶν ἀπεστάλη πρὸς τὰς ἐφορίας ἐγκύκλιος τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, ὀρίζουσα ὅτι τοῦ εὐεργετήματος τῆς ἀτελοῦς καταναλώσεως τοῦ καπνοῦ δικαιούνται μόνον οἱ ἐξ ἐπαγγέλματος καπνοπαράγωγοι. Ἀλλὰ οὗτοι, λέγει, εἶναι μόνον ὀλίγοι χιλιάδες κατὰ συνέπειαν ὅλοι οἱ ἄλλοι παράγωγοι, οἱ σὺν τῇ καλλιέργειᾳ τοῦ καπνοῦ καλλιεργούντες καὶ ἄλλα προϊόντα, δὲν ἔχουν τὸ δικαίωμα τοῦτο. Διαμαρτυρόμενος διὰ τὴν ἐγκύκλιον ταύτην τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, μέλλουσιν, ὡς λέγει, νὰ ἀναστατώσῃ τὴν ὑπαίθριον, συνιστᾷ τὴν ἀνάγκην ταύτης.

Ὁ κ. **Γ. Μαρῆς** (ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν), ἀπαντῶν, λέγει ὅτι εἶναι ἀναμεισιβήτητον ὅτι τοῦ εὐεργετήματος τοῦτου δέον νὰ ἀπολαμβάνωσι μόνον οἱ κατὰ κύριον ἐπάγγελμα καπνοπαράγωγοι. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἐφαρμογὴ τῆς σχετικῆς διατάξεως ἦτο ἀνατεθειμένη εἰς τὰς ἀπτονομικὰς Ἀρχὰς καὶ παρετηρήθησαν ὑπερβάσεις τινὲς περὶ τὴν χορήγησιν τῶν σχετικῶν ἀδειῶν, δι' αὐτό, λέγει, ἐξεδόθη ἡ ἐγκύκλιος, ἥτις ὀρίζει λεπτομερῶς τὰς περιπτώσεις καθ' ὅς ἐπιτρέπεται ἡ ἐκδοσις τούτων ἀδειῶν.

Ὁ κ. **Ν. Κουπαροῦσος**, διαδεδοτὸν τὸν κ. Ὑπουργόν τῶν Οἰκονομικῶν ὅτι πρὸς τετραμήριον μάλιστα, εὐρισκόμενος ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ του, ἀνέγνωσε τὴν ἐγκύκλιον ταύτην χωρὶς νὰ ἀντιληφθῇ οὐκ ἀνδρότητα λεπτομέρειαν, οὕτω δὲ τὴν στιγμήν αὐτὴν καταδιώκονται ὁμαδικῶς ὅλοι οἱ γεωργοί. Πρὸς κατάπαυσιν τοῦ ἀτόπου τούτου πρέπει, λέγει, νὰ καθορισθῇ τὸ ποσὸν τῶν στρεμμάτων τὰ ὅποια δέον νὰ καλλιεργῶν οὗτοι διὰ καπνοφυτείας ἵνα ἔχουν τὸ δικαίωμα τῆς ἀτελοῦς καταναλώσεως καπνοῦ.

Ὁ κ. **Β. Δεληγιάννης** (ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ἀπαντᾷ ὅτι εἶναι γνωστὸν ποῖοι εἶναι παράγωγοι, ποῖοι καλλιεργηταί, καὶ ποῖοι ἔχουν ὡς κύριον ἐπάγγελμα μόνον τὴν καπνοπαράγωγόν.

Ἡ δὴλωσις αὕτη τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ἐγείρει διαμαρτυρίας πλείστων βουλευτῶν, δηλοῦντων ὅτι παραδίδεται ὁ νόμος.

Ὁ κ. **Π. Καρασεβδᾶς** διαμαρτύρεται ζωηρῶς, λέγων ὅτι οὕτω καταστρατηγεῖται ὁ νόμος.

Ὁ κ. **Ν. Κουπαροῦσος** ἀναφέρει ἐπιπροσθέτως ὅτι ὁ ἔφορος Πτολεμαῖδος, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐγκυκλίου ταύτης, ἔχει μόνον ἀνεκάλυψε πρὸς 4 ἡμέρας ὅλας τὰς ἀδείας ἀλλὰ καὶ συνέστησεν εἰς τοὺς συναδέλφους του τῶν ἄλλων περιφερειῶν νὰ προδῶσιν εἰς τὸ αὐτὸ μέτρον. Τὸ ζήτημα, τονίζει, δέον νὰ λυθῇ ριζικῶς, διότι ὁλόκληρος ἡ ὑπαίθριος εὐρίσκεται εἰς ἀναστάτῳσιν.

Ὁ κ. **Π. Καρασεβδᾶς**, συνεχίζων τὰς διαμαρτυρίας του, λέγει ὅτι οὕτω ὁλοῦται ὁ γεωργὸς εἰς τὴν εἰδίκευσιν ἐνῶ συμφέρον τῆς παραγωγῆς εἶναι ἡ γενίκευσις.

Ὁ κ. **Φ. Μανουηλίδης** ἐξηγεῖ εἰς τὸν κ. Ὑπουργόν ὅτι εἰς ὁρισμένας περιφέρειας, ὡς τὰς τοῦ νομοῦ Ἑβρου, δὲν ὑπάρχουν κατ' ἐπάγγελμα καπνοπαράγωγοι, διότι ἐκεῖ ἡ καλλιεργεῖται εἶναι μικτή.

Ὁ κ. **Β. Δεληγιάννης** (ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) δηλοῖ ὅτι εἰς αὐτοὺς παρέχεται τὸ δικαίωμα τοῦ παραγωγικοῦ σιγαροχάρτου.

Ὁ κ. **Ε. Καρυωτάκης**, συνεχίζων, ἀναφέρεται καὶ εἰς ἐτέρως στατιστικὰς, ἵνα ἀποδείξῃ ὅτι τοῦ δικαιώματος τοῦτου ἐγένετο κατὰ κράτος εἰς εὐρείαν κλίμακα.

Ὁ κ. **Γ. Μαρῆς** (ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) παρατηρεῖ ὅτι οἱ ἀριθμοὶ ὧν ποιεῖται χρῆσιν ὁ ὅμιλος, παριστάνοντες τὴν ὑπ' ἐκαστοῦ καπνοκοπήριου κοπτομένην ποσότητα, δὲν πρέπει ν' ἀποτελῶσι βάσιν, διότι ἡ καταναλώσις τοῦ καπνοῦ τοῦτου γίνεται κυρίως εἰς τὰς πρωτευούσας τῶν ἐπαρχιῶν.

Ὁ κ. **Ε. Καρυωτάκης** ἀπαντᾷ ὅτι ἐν πάσῃ περιπτώσει ἂν καταργηθῇ αὐτὸ τὸ προνόμιον, εἶναι φανερόν ὅτι εἶναι ἐξησφαλισμένη ἡ ὠφέλεια τοῦ Προϋπολογισμοῦ.

Ὁ **Δ. Θεοδορίδης**, εἰς τὴν Δράμην ἐφύλαξεν νὰ χρησιμοποιοῦν λόγῳ τῆς ἀπαγορεύσεως φύλλα τῆς Ἑφημερίδος Κυβερνήσεως διὰ σιγαροχάρτον.

Ὁ **Ε. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργός), διατὶ τὴν ἔπασεν ἡ καταναλώσις;

Ὁ **Γ. Καφαντάρης**, ὡς ἐκ τῆς φορολογίας.

Ὁ **Ε. Καρυωτάκης**, ἀπὸ τὸ 1925, ποῦ εἰχομεν καταναλώσιν 6 ἑκατομμύρια, ἔχομεν διαφοράν ἐπὶ ἑλασσον 1 1/2 ἑκατομμύρια.

Ὁ **Γ. Μαρῆς** (ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν), ὅταν εἰμεθα εἰς τὸ 1926 εἰχομεν χαμηλοτέραν φορολογίαν καὶ ὡς ἐκ τοῦτου πολλοὶ ἐπαυσαν νὰ καπνίζουν, ἔγινε δὲ καὶ ἔντασις τοῦ λαθρεμπορίου, τὸ ὅποιον ἦδη καταπολεμοῦμεν παντοιοτρόπως. Ἐπειδὴ δὲ ἐν μέσῳ καταπολεμήσεως αὐτοῦ εἶναι καὶ τὸ σιγαροχάρτον, νομίζω ὅτι ἐὰν γίνῃ ἡ πρότασις σας δεκτὴ ὅς χάσωμεν καὶ τὰς προσόδους τοῦ σιγαροχάρτου.

Ὁ **Ε. Καρυωτάκης**, Ἐφόσον τὸ 1926 με ἐλαφρὰν φορολογίαν εἰχομεν ἀπὸδοσιν ἱκανοποιητικὴν, διατὶ νὰ μὴ κάνομεν ἐπιεικεστέραν φορολογίαν;

Ὁ **Γ. Μαρῆς** (ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν), Ἡ διαφορά τοῦ φόρου ἔφερε καὶ περισσοτέρας εἰσπράξεις.

Ὁ **Ε. Καρυωτάκης**, Πάντως δύναται νὰ ἐπέλθῃ συνδυασμὸς ἐπιμελὲς καὶ διὰ τὸν Προϋπολογισμὸν καὶ διὰ τὸν παραγω-

Ὁ Πρόεδρος
Κ. ΑΛΑΒΑΝΟΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Ι. Κουτσίνας
Σ. Νικολαΐδης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Η΄

Δευτέρας 2 Δεκεμβρίου 1929.

Ὦρα 4.30' μ. μ., ὁ Ἀντιπρόεδρος κ. **Κ. Ἀλαβάνος**, ἀναλθὼν ἐπὶ τῆς ἑδρας, κηρύσσει τὴν ἐναρκίαν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει νὰ ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως.

Ἀνακοινῶνται τὰ ἑξῆς:

Ὁ ἱεροσπουδαστής Ἀγ. Ἀναστασίας Χαλκιδικῆς Ἀμπελάς διαμαρτύρεται κατὰ τοῦ διευθυντοῦ του διὰ τὴν ζητουμένην ὑπ' αὐτοῦ ἀποζημιώσιν μεταγενεστέρως δυνάμει τοῦ νόμου 4366.

Ἡ ἐπιτροπὴ τῶν ἀπεργησάντων φοιτητῶν ἀπάσων τῶν σχολῶν τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου ὑποβάλλει διάφορα αἰτήματα καὶ διαμαρτύρεται διὰ τὰς κατὰ τῶν φοιτητῶν ἀγροίς ἐπιθέσεις τῶν ἀπτονομικῶν ὀργάνων.

Ἡ Ἀσπασία χήρα Ν. Κοκκίνου, μουσουργοῦ, αἰτεῖται τὴν παροχὴν συντάξεως διὰ τὴν 16ετή συνεχῆ ὑπηρεσίαν τοῦ συζύγου της εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν.

Ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος Βαρυμπόπης Τρικυλλίων παρακαλεῖ ὡς χορηγηθῇ ἀδεια ἀγορᾶς σιγαροχάρτου πρὸς ἀπαντας τοὺς καλλιεργητὰς καπνοῦ.

Ἐπιτροπὴ πολυτέκνων Περιγυλλίου καὶ Βραχατίου αἰτῶνται τὴν ταχέαν ψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ βελτιώσεως τῆς θέσεως τῶν πολυτέκνων.

Τὸ γραφεῖον προστασίας καπνοῦ Βόλου αἰτεῖται τὴν οἰ-

κονομικὴν ἐνίσχυσιν τῶν παραγωγῶν καὶ ἐμπορῶν τῆς περιφέρειας του καὶ τὴν ἐπέταξιν καὶ εἰς αὐτοὺς τοῦ τυχόν λαμβητομένου μέτρου περὶ ἐξαγορᾶς ὑπὸ τοῦ Κράτους βεβλαμμένων καπνῶν.

Ὁ πρόεδρος τῶν προσφύγων Καλλιθέας Ἀράμης αἰτεῖται τὴν ἐπίπευσιν τῆς δίκης τῶν καπνοπαραγωγῶν κοινοτικῶν συμβούλων Καλλιθέας.

Οἱ κάτοικοι Μουζακίου καὶ περιχώρων αἰτοῦνται τὴν τροποποίησιν τοῦ νόμου περὶ ἀμύων καὶ τὴν ἀύξησιν τῆς τιμῆς τῆς σούμας εἰς δραχμὰς 15 κατ' ὄκτω.

Οἱ κάτοικοι Ὁρολογίου Εὐβοῆς παρακαλοῦν ὡς φησὶ σὺν τῇ πρὸς τὸν βουλευτὸν Κηροστίας κ. Θ. Παπαστατῆ τροποποίησιν ἐπὶ τῆς φορολογίας τοῦ ἐλαίου.

Οἱ κάτοικοι Παλαστίδας παρακαλοῦν ὡς φησὶ ἡ δημοσία ὁδὸς Στυλίδος - Βόλου μὴ διεθῇ ἐκ τῆς πλατείας Ἀγίας Λικατέρης ἀλλὰ ἐκ τῶν ἄκρων τῆς πόλεως.

Ἡ πανελλήνιος ἐνωσις ὑπερχωροφυλακτικῶν, μακτοκονιστῶν, καὶ λαθροκαθαρτικῶν ἀποσπασμάτων αἰτεῖται τὴν ἐπέταξιν καὶ εἰς τὸν κλάδον τῶν τοῦ νόμου 3459 περὶ συστάσεως ταμείου ἀναργείας.

Οἱ πρόεδροι τῶν συνεταιρισμῶν τῶν κοινοτήτων Σιθωνίας Χαλκιδικῆς ὑποβάλλουσι διάφορα αἰτήματα σχετικὰ μετὰ τὴν δελτιώσιν τῆς οἰκονομικῆς τῶν καταστάσεως καὶ παρακαλοῦν τὴν Κυβέρνησιν ὡς πρὸς νύθεσιν ταῦτα.

Ἀγρόται τῆς περιφέρειας Καλαμών δικαγκυρίζονται διὰ τὴν μεταωρισμένην φορολογίαν των πρὸς ἀποζημιώσιν των στρεψομεσιστών.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Μ. Τσαρλαμπᾶς** καταθέτει:

- α) Ὑπόμνημα τοῦ συλλόγου ὁρτοποικίδων Λευκάδος.
- β) Τηλεγράφημα διὰ τὴν μείωσιν τῆς φορολογίας τοῦ ἐλαίου.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Κ. Κουρτίδης** καταθέτει ἀναφοράν τῆς γεωργικῆς συνεταιριστικῆς Γενικῆς Διευθύνσεως.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Ν. Κουπαροῦσος** καταθέτει τηλεγράφημα δικαγκυρικῆς κατερίων Ἀσβεστοχωρίου Πτολεμαΐδος, δικαγκυρικῶν ἐν δὲ τὴν ὑπὸ τῆς Ε.Λ.Π. βιάνων εἰσπραξίν των γρεσὶν των προσηνών.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Σ. Νικολαΐδης** καταθέτει τηλεγράφημα τῆς ἐνώσεως ἀναπήρων Καβάλλας, αἰτουμένων τὴν παρὰδοχὴν τῶν αἰτημάτων τοῦ γ' παγκρητικῆς συνεδρίου Βόλου.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Σ. Σταυροπούλου** καὶ **Α. Δούλης** καταθέτουν τηλεγράφημα τῶν ἐπιμελητηρίων Ἰωαννίνων καὶ Πρεσέζης, παρακαλοῦντων ὥπως μὴ καταργηθῇ ὁ εἰσπραγωγικός δικαμός ἐπὶ τοῦ ποσού.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Κ. Ζαβιτζιάνος** καταθέτει τηλεγράφημα δικαγκυρικῶν χωματῶν Κασκίας, αἰτουμένων τὴν ταχίστην ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου 1152 περὶ ηλεκτροφοτισμοῦ τῆς Κερκύρας.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Σ. Ἀνδρακόπουλος** καταθέτει τηλεγράφημα τῆς κοινότητος Ἀναγέννησις Σερβῶν, αἰτουμένη ἀναστολὴν τῆς πληρωμῆς τῶν γρεσῶν λόγω τῶν συνεχῶν καταστροφῶν.

Ἡ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Κοινοβουλευτικῇ Ἐπιτροπῇ υποβάλλει τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ χορηγίας πιστώσεως ἐκ ἀρχαίων 2.031.397.155 εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν».

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον υποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ καταργήσεως τοῦ ἀπὸ 1.1.17 Νοεμβρίου 1923 Ν. Α. «περὶ ἰσοδύσεως διοικητικῶν κλίσεων ἐν Ἀθήναις».

Ὁ κ. **Γ. Μαρῆς** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) υποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ μετακινήσεως τῶν οἰκονομικῶν ἐπαλλήλων».

Ὁ κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) υποβάλλει τὸ κάτωθι σχέδιον νόμων:

- 1) «Περὶ καθύστερος τροποποιήσεων τοῦ κατεστημένου τοῦ δ' ἀρκούδων δικαστηρίων διαιτητῶν δικαιοσύνης» καὶ
- 2) «Περὶ καθύστερος τοῦ Πρωτοδικείου ἀποδοχῆς τῶν ἐπιφυλάξεων τῶν Ἡνωμένων Πολιτικῶν εἰς τὸ κατεστημένον τοῦ δικαίου δικαστηρίων διαιτητῶν δικαιοσύνης».

Οἱ κ. κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν), **Π. Ἀργυροπούλου** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) καὶ **Δ. Αἰγίας** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) υποβάλλουν σχέδιον νόμου «περὶ καθύστερος τῆς διαιτητῆς περὶ ἐμπερίειας δούλων συμβάσεως».

Ὁ κ. **Σ. Γονατᾶς** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) καταθέτει σχέδιον νόμου «περὶ καθύστερος τοῦ ἀπὸ 11 Μαΐου 1929 Ν. Α. «περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 3461 τοῦ κατεστημένου τοῦ ἀπὸ 13 Νοεμβρίου 1927 Ν. Α. «περὶ οὐσιαστικῆς ταμείου ἰσονομίας ἰδιοκτητῶν αὐτοκινήτων ἐκφορτωμένων».

Οἱ κ. κ. **Σ. Γονατᾶς** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) καὶ **Γ. Μαρῆς** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) καταθέτουν σχέδιον νόμου «περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τινῶν τῆς ὑπηρεσίας ταχυδρομικῶν δεμάτων καὶ δεδηλωμένων ἀξιών».

Ὁ κ. **Δ. Αἰγίας** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) καταθέτει τὰ κάτωθι σχέδια νόμων:

- 1) «Περὶ τροποποιήσεως τῶν περὶ ἐμπερίειας τοῦ Ποινικοῦ Νόμου καὶ ἄλλων τινῶν διατάξεων».
- 2) Περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τινῶν τῆς Πολιτικῆς Δικαιοσύνης ἀφορῶσιν εἰς τὴν κατάργησιν ἐθέσεων κατὰ μὴ ὁριστικῶν ἀποφάσεων».

3) «Περὶ βελτιώσεως καὶ ἐισπρατικῆς ἀσφαλίσεως ἐκ παρασχετῶν αυτοκινήτων ἐν Ἑλλάδι».

4) «Περὶ τροποποιήσεως τῶν περὶ ἐκπεριόσεως γεωργικῶν δυνάμεων τοῦ Ποινικοῦ Νόμου».

5) «Περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 1441 ὡς πρὸς τοὺς προφυλακισθέντας παρὰ τῶν δικαστικῶν ἀρχῶν Ἰωαννίνων».

6) «Περὶ περὶ τῶν γεωργικῶν ἐκφορτωμάτων καὶ λοιπῶν ἐξόδων τῶν δικαστικῶν γραμμάτων».

7) «Περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τοῦ νόμου 1448 περὶ ταμείων συντάξεων νομικῶν» καὶ

8) «Περὶ ἐκπεριόσεως εἰς πληρωμὴν τῆς δαπάνης ἐγκαταστάσεως τριτοκλασίου σιμῆματος».

Οἱ κ. κ. **Δ. Αἰγίας** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) καὶ **Γ. Μαρῆς** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) υποβάλλουν σχέδιον νόμου «περὶ ἐκπεριόσεως ἐν ἰσχύϊ τῶν ἀρθρῶν 79 καὶ 80 τοῦ Ν. Α. τῆς 19.18. Νοεμβρίου 1925 περὶ ἐκδικάσεως μετακινήσεων κλπ.».

Οἱ κ. κ. **Π. Ἀργυροπούλου** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) καὶ **Δ. Αἰγίας** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) υποβάλλουν σχέδιον νόμου «περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 27 Σεπτεμβρίου (7 Ὀκτωβρίου) 1925 Ν. Α. «περὶ ἀπαγορεύσεως δημοσιεύσεως ἐκδόσεων ἔχοντων προσηγορίαν πρᾶξις καὶ κοινοβουλευτικῶν ληπτῶν, κλπ.».

Μεθ' οὗ κ. **Πρόεδρος** ἀνακινεῖ τὸ κάτωθι ἔγγραφο τοῦ κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ:

«Ἀπαντῶντες ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 11 τῆς 27/11/29 ἐρωτήσεως τοῦ βουλευτοῦ κ. Ν. Ἀδραμό, ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν ὑμῖν ὅτι ὁ διευθυντὴς τοῦ λοιμοκαθαρτηρίου Ἀγίου Γεωργίου δὲν εἶναι τακτικῶς ὑπάλληλος ἀλλὰ ἡμερομίσθιος, καὶ οἱ ἡμερομίσθιοι ὑπάλληλοι οὕτω μονοποιοῦνται οὕτω καὶ διακρίνονται ἐλλείπει σχετικῶς νόμου. Πρὸς ἐπίρροσιν τῆς ἐπὶ τούτῳ γνώμης ἀπευθύνομεν ἐρώτημα εἰς τὸ Νομικὸν Συμβούλιον».

Ὁμοίως ἀνακινεῖ τὸ ἐξῆς ἔγγραφο τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης:

«Κατόπιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 7 καὶ ἀπὸ 20 π. μ. ἐρωτήσεως τοῦ βουλευτοῦ κ. Κ. Κουρτίδου ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ ἀνακηρύσωμεν τὰ ἀκόλουθα:

Κατὰ τὸ ἀρθρὸν 92 τῆς Ποινικῆς Δικονομίας τὰ δικαστήρια δὲν εἶναι ἡναγκασμένα νὰ παρακαλοῦνται νομικοὺς κληῖνας ἀποδείξεων ἀλλὰ μᾶλλον πρέπει νὰ ἀπορραξίζωσι κατ' ἴδιον ποσῶν, ἀκούοντα πρὸς τοῦτο τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεώς των καὶ ἀκολουθοῦντα τὴν ἐκ τῶν συζητήσεων προκύπτουσαν ἀπροσπονήσαν κρίσιν περὶ τῆς ἀληθείας τῶν πραγματικῶν γεγονότων, περὶ τοῦ ἀξιολογιστοῦ τῶν μαρτύρων, καὶ περὶ τοῦ ἐξαγγέλου τῶν λοιπῶν ἀποδείξεων. Ἐπομένως καὶ ὁ ἐξηγητικὸς δὲν εἶναι ὑπόχρεως νὰ ἀκολουθῇ οὐδενίαν θεωρίαν περὶ ἀποδείξεως, ἀλλὰ θὰ ἐκτιμήσῃ κατ' οἰκείαν κρίσιν ἐὰν λέγῃ τὴν ἀλήθειαν ὁ χωροφύλαξ, ὅστις, ὡς δημόσιον ὄργανον, κατ' ἐγγεῖρα τὴν πρᾶξιν καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον βεβαίως ἐγγράφως τὴν μνήμην του ἢ οἱ μάρτυρες τῆς ὑπερασπίσεως οἵτινες δύνανται νὰ ὦσιν ἐπηρεαζόμενοι παρὰ τοῦ καταγορευμένου. Ἐπὶ τῇ βᾶσει δὲ τῆς σχηματισθείσης πεποιθήσεώς του θὰ ἀποφασίσῃ».

Μεθ' οὗ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τῶν ἐπερωτησέων.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακινεῖ ὅτι ἡ συζήτησις ἦτις διεξήχθη κατὰ τὴν προηγουμένην συνεδρίαν ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως τῶν βουλευτῶν κ. κ. Α. Βουτυρᾶ καὶ Ε. Καρυωτάκη περὶ τῆς καπνικῆς κρίσεως, γενικευθεῖσα, θέλει συνδυασθῇ πρὸς

τὴν ἐπὶ τῆς σχετικῆς ἐπερωτήσεως τοῦ κ. Σ. Ἀνδρακόπουλου, εἰς ὃν καὶ δίδει τὸν λόγον.

Ὁ κ. **Σ. Ἀνδρακόπουλος**, λαμβάνων τὸν λόγον, δηλοῖ κατ' ἀρχὴν ὅτι τὸ καπνικὸν ζήτημα, ὡς κατ' ἐξοχὴν ἐθνικὸν ζήτημα, θέλει ἀπασχολῆσαι αὐτὸν οὐχὶ ὑπὸ τὴν στενὴν ἐννοίαν τῆς ἀντιπολιτεύσεως, σκοπούσης τὴν ἀσκήσιν πολεμικῆς κατὰ τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς ὑποδείξεως πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τῶν λαπτικῶν μέτρων πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς δημιουργηθείσης καταστάσεως.

Ἀναφερόμενος ἐν συνεχείᾳ εἰς τὰς παρατηρήσεις τῶν κατὰ τὴν προηγουμένην συνεδρίαν λαθόντων τὸν λόγον ἐπὶ τῶν αἰτίων εἰς ὅ ἀφίσταται ἡ χειροτέρευσις τῆς ποιότητος τῶν καπνῶν, ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι δὲν εἶναι τὰ αἰτία ταῦτα τὰ ἀληθῆ, διότι ἡ περισυλλογὴ τοῦ καπνοῦ ἐγένετο κατὰ κατηγορίας καὶ κατὰ 90 % τὰ καπνὰ εἶναι ἄριστα. Αἱ κατ' ἀνάγκην, ὡς λέγει, ἐπερχόμεναι ἀνακρίσεις εἰς τὰς ποιότητας τῶν καπνῶν ἐκ μέρους τῶν καπνεμπόρων διὰ τὸ ἐξοχὸν «στήσιμο» δημιουργοῦν τοὺς κινδύνους τῆς δυσφημίσεως τοῦ προϊόντος καὶ ἐπομένως ἡ δυσφήμις προέρχεται μόνον ἀπὸ τὸ ἐμπόριον.

Ἐξετάζων ἀκολουθῶς τὴν ὑποβληθεῖσαν πρότασιν περὶ ἀγορᾶς ὁρισμένου ποσοστοῦ μαύρου καπνοῦ (γαιουζίου) πρὸς ἀποφυγὴν καὶ πάλιν τῆς δυσφημίσεως, λέγει ὅτι τὸ μέτρον τοῦτο, ὡς μέτρον ἀποκαταγωγῆς διὰ τὴν μὴ δυσφημίαν τοῦ προϊόντος, δὲν εἶναι σοφόν, διότι ἡ δυσφήμις οὕτως ἢ ἄλλως ἐνεργεῖται συστηματικῶς εἰς βάρος τῶν καπνῶν τῆς Μακεδονίας. Τὸ μόνον, προσθέτει, τὸ ὅποιον θὰ ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ διὰ τὰ μαύρα καπνὰ θὰ ἦτο ἡ περισυλλογὴ αὐτῶν, ἡ ἀποθήκευσίς των, καὶ ἡ κατάλληλος ἐπεξεργασία πρὸς διάθεσιν ἐν κινήσει εἰς τὸ καπνεμπόριον, δεδομένου ὅτι ἡ ἀξία αὐτῶν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γαθῇ. Καὶ τοῦτο, τονίζει, ὅτι ἐπιτευχθῇ διὰ τῆς πληρωμῆς ἀπὸ τοῦδε εἰς τοὺς καπνοπαραγωγούς τῆς ἀξίας τῶν καπνῶν αὐτῶν.

Τοὺς εἰς 60 - 65 ἑκατομμύρια ὑπολογισμοὺς τοῦ κ. Βουτυρᾶ περὶ τῆς ποσότητος τῆς ἐφετινῆς καπνοπαραγωγῆς εὐρίσκει ὑπερβολικούς, διότι, ὡς λέγει, οἱ ὑπολογισμοὶ οἱ τοῖ ἐστηρίχθησαν εἰς ἀνακριθεῖς πληροφορίες τῆς ὁποίας παρέρχον ἄλλοτε τὰ γράφει προστασίας καπνοῦ. Ἡ ἐφετινὴ παραγωγή, προσθέτει, κατ' ἀπολύτως ἐξηκριθούσας πληροφωρίας δὲν ὑπερβαίνει τὰ 55 ἑκατομμύρια. Δὲν εἶναι ἐπομένως ἡ ὑπερπαραγωγή ἡ ὁποία ἐδημιούργησε τὴν κρίσιν. Ἡ κρίσις ἀφίσταται ἐν πρώτοις εἰς τὸ σύστημα μὲ τὸ ὅποιον ἐργάζεται τὸ μαζικὸν καπνεμπόριον, τὸ σύστημα τῶν τράστ, τὰ ὅποια ἐδημιούργησαν πρὸς ἐπίτευξιν γεωργικῶν τιμῶν κατὰ τὴν ἀγορὰν τῶν καπνῶν. Ἡ κρίσις ἀφίσταται πρὸς τοὺς καπνικοὺς εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀβελόγησιν εἰς τὴν ὁποίαν ἔχουν περιέλθῃ οἱ καπνοπαραγωγοί.

Ἀναφερόμενος μετὰ ταῦτα εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Καρυωτάκη ὑποβληθεῖσαν πρότασιν περὶ ἀπαγορεύσεως τοῦ ἀτελοῦς καπνίσματος ὑπὸ τῶν παραγωγῶν, δηλαδὴ τῆς καταργήσεως τοῦ παραγωγικοῦ σιγαροχάρτου, ἀποκρούει τὴν πρότασιν ὡς πρωτοφανῆ καὶ καταστρεπτικὴν. Ἡ Κυβέρνησις ἔχει, λέγει, ὑποχρέωσιν νὰ ἐκφράσῃ ὅτι καὶ εἰς τὰς ἄλλας παραγωγικὰς τάξεις ἐφαρμόζεται. Καὶ ἡ ὑποχρέωσις αὕτη εἶναι, ὡς τονίζει, συνταγματικὴ. Διότι, ἐξηγεῖ, δὲν εἶναι δυνατόν, δὲν εἶναι δίκαιον, δὲν εἶναι ἠθικόν, νὰ ζητηθῇ ἀπὸ τὸν καπνοπαραγωγὸν ἐν ποσοστῶν 65 % ἐπὶ τῶν προσόδων του εἰς στήν κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν ἰσχύει τὸ αὐτὸ μέτρον καὶ διὰ τὰς λοιπὰς τάξεις.

Ἀναπτύσσων τὴν ἱστορίαν τοῦ ζητήματος τοῦ παραγωγικοῦ σιγαροχάρτου, λέγει ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ μέτρου ὑπερεβλήθη ἐκ φυσικῆς ἀνάγκης. Ἦτο ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ ἀπαγορευθῇ εἰς τὸν παραγωγὸν νὰ καπνίσῃ ἀπὸ τὸ ἴδιον αὐτοῦ προϊόν. Βεβαίως, προσθέτει, παρατηρεῖται ἐκμετάλλευσις τοῦ εὐεργετήματος τούτου ἀλλὰ αὕτη εἶναι ἐλάχιστη. Πολὺ πλεονάζει, διὰ τὴν ἀνάγκην, καλλιεργεῖν καπνὸν ἕνα ἀπολαύσων τοῦ εὐεργετήματος τούτου ἢ περιπτώσεως ὅμοιος αὕτη

δὲν ἀποτελεῖ λόγον ἔρταως τοῦ προνομίου καὶ ἀπὸ τὸν καπνοπαραγωγόν. Ἡ ἐκμετάλλευσις δύνανται νὰ καταπαύσῃ ἐν ἀπαγορευθῇ ἡ τοινύτη καπνοκαλλιέργεια, ἐπιτραπῇ δὲ μόνον εἰς τοὺς ἔχοντας γεωργικὴν κληρονομίαν. Τοῦτο θὰ ἀποφέρῃ καὶ τὸ ἀγαθὸν ὅτι θὰ πύσῃ ἡ καλλιέργεια τοῦ προϊόντος κατὰ τρόπον δυσφημισθέντα τὸν ἐλληνικὸν καπνόν. Ἡ γενικὴ ὁμοῦς ἔρτας τοῦ προνομίου οὐδὲν ἄλλο ἀποτελέσμα θὰ ἔχη ἐνῶ τὴν ἐπικρατοῦσαν τῆς λαθρεμπορίας τοῦ σιγαροχάρτου εἰς τὴν ὑπαίθετον καὶ μάλιστα εἰς εὐρυτάτην κλίμακην.

Ἀναφέρεται ἐν συνεχείᾳ εἰς ἑτέραν παρατήρησιν τοῦ κ. Καρυωτάκη, ἀποδοκνύσας τὴν ὑπερπαραγωγὴν εἰς βουλὴν τῶν γεωργῶν. Ἀλλὰ καὶ ἡ παρατήρησις αὕτη δὲν εἶναι, λέγει, ἀκριβής. Δὲν εἶναι, τονίζει, ἡ βουλὴ καὶ ἐκείνη ἡ ὁποία ὀφείλει τὸν γεωργὸν εἰς τὴν κατὰ προτίμησιν καλλιέργειαν τοῦ καπνοῦ. Εἶναι ἡ διαφορά μετὰ τῶν ἡμερομισθίων τὰ ὅποια δίδονται εἰς τοὺς ἐργάτας τῶν δημητριακῶν κερπῶν καὶ ἐκείνων τὰ ὅποια δίδονται εἰς τοὺς καπνοκαλλιεργητάς. Καὶ ἡ διαφορά αὕτη ὅσοιδήποτε καὶ ἂν εἶναι μικρά, μὴ ὑπερβαίνουσα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰς 4 δραχμ., ἀποτελεῖ διὰ μὴν ἀγροτικὴν εἰσοδήσειαν σημαντικὸν ποσὸν ὑπὸ τὰς σημερινὰς οἰκονομικὰς συνθήκας.

Τελευτῶν τὴν ἀντίκρουσιν τῶν κατὰ τὴν προηγουμένην συνεδρίαν ἐξηγεθεισῶν παρατηρήσεων ἐπὶ τοῦ καπνικοῦ ζητήματος, ἀναφέρεται εἰς τὰ λεχθέντα ὅτι ἡ καπνικὴ κρίσις βαρύνει κυρίως τὰ ἐκλεκτὰ καπνὰ. Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης, καὶ ἐφέτος ἐξαιρετικῶς τὰ τῆς Κεντρικῆς καὶ τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας, ὅπου ἄλλοτε, ἐνῶ ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου μέχρι τῶν μέσων Ὀκτωβρίου εἶχον συντελεσθῇ αἱ ἀγοραί, ἐφέτος δὲν ἐπραγματοποιήθησαν εἰρη ἐλάχισται καὶ αὐταὶ εἰς τιμὰς μικρότερας καὶ τοῦ ἡμίσους τῶν περσυνῶν. Καὶ τὰς παρατηρήσεις ταύτας εὐρίσκει ὡς στερομένους βάσεως. Δὲν ὑπάρχει, ὡς ἄλλως τε καὶ δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχῃ, λέγει, κρίσις εἰς τὰ ἐκλεκτὰ καπνὰ, διότι ταῦτα δὲν συγκρίνονται μὲ τὴν ξένην καπνοπαραγωγὴν. Ἡ ἐλληνικὴ, τονίζει, καπνοπαραγωγὴ, μὴ οὕσα ὀργανωμένη ἐμπορικῶς, δὲν παρακολουθεῖ τὴν ξένην, δὲν παρακολουθεῖ τὴν τουρκικὴν, καίτοι ἐκεῖ, ἐφαρμόζοντας πολιτικὴν πρακτικὴν τῆς ἡμετέρας, κατ' ὁμοίωσιν, συμβληθέντες μετὰ ἀμερικανικῆς ἐταιρείας, νὰ διελθῶσιν μέχρι μέρους τῆς παραγωγῆς των, δὲν παρακολουθεῖ τέλος οὐδενίαν ἄλλην, ἔστω καὶ συγγενὴ καπνοπαραγωγὴν.

Ἐπερχόμενος μετὰ ταῦτα εἰς τὸ κύριον θέμα τῆς ἐπερωτήσεως του, ἀποδίδει τὴν παρατηρηθεῖσαν ἐφέτος καπνικὴν κρίσιν οὐχὶ εἰς τὴν ὑπερπαραγωγὴν, ἀλλὰ εἰς τὴν γενικώτερην οἰκονομικὴν κρίσιν τῶν παραγωγῶν πάσης φύσεως προϊόντων. Εἶναι, λέγει, ἡγεῖστο ὡς ἔπρεπε ἡ ἀγροτικὴ πίστις, ἐὰν οἱ γεωργοὶ δὲν ἀπετέλουν τὸ ἀντικείμενον τῆς χειροτέρας τῶν ἐκμεταλλεύσεων ἐκ μέρους τῶν τοκογλύφων, ἐὰν ὁ ἀγρότης δὲν ὑπεδουλοῦτο εἰς τὴν γενικὴν ἐκμετάλλευσιν, δὲν θὰ ἐδημιουργεῖτο ἡ σημερινὴ κατάσταση, ἀπώτοκος τῆς ὁποίας θὰ εἶναι ἡ ἐν προσεχῇ μέλλοντι ἐγκατάλειψις τῆς γῆς ὑπὸ τῶν ἀγροτῶν, ἀδυνατούντων πλέον νὰ ὑποφέρωσι τὴν δουλείαν εἰς τὴν ὁποίαν ἔχουν καταδικασθῇ.

Τὸν ἐπαπειλούμενον τοῦτον κίνδυνον ἐπισείων ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι τὸ Κράτος δέον νὰ χωρήσῃ συντόμως εἰς τὴν πρακτικὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀλευροδημητριακῆς, διὰ τῆς συγκεντρώσεως τοῦ σίτου καὶ διὰ τῆς δημιουργίας ἐνίκου ἄρτου, οὕτως ὥστε νὰ φάγῃ ὁ λαὸς τὸ ψωμὶ ἀντὶ δραχμ. 6, νὰ ἀπαλλοχθῇ ὁ σιτοπαραγωγὸς ἀπὸ τὴν ὑποδουλείαν εἰς τὸν τοκογλύπον, εἰς τὸν ὅποιον πληρώνει τόκον 120 %/ο, ὥπως καὶ ὁ καπνοπαραγωγός, καὶ νὰ καταστῇ τέλος ἡ ἐλληνικὴ παραγωγή, ἡ ἥδη ἐξητλημένη, ἡ ἀνίκος νὰ συντηρήσῃ μίαν ἀγροτικὴν οἰκονομίαν, ἡ ἀποτελούσα πηγὴν πλουτισμοῦ τῶν ὀλίγων ἐπιτηδεύων, νὰ ἀποκατασταθῇ ἡ ἐλληνικὴ παραγωγή εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν αὐτῇ θέσιν.

Ἀπαρτὴν τῆς ἀπαιτήσεως τῆς πολιτικῆς ταύτης δέον

λέγει ἐν συνεχείᾳ, νὰ ἀποτελέσῃ ἡ χορήγησις εἰς τοὺς καπνοπαρκαγωγούς πραγματικῶν πλασματικῶν δανείων καὶ οὐχὶ ὁμοίων πρὸς τὰ νῦν ὑπὸ τῶν Τραπεζῶν παρεχόμενα, τὰ ὁποῖα καθορίζονται ἀπὸ τὸ τρῆστ τῶν καπνεμπόρων, ἀφοῦ κατακρατηθῶν τὰ πάσης φύσεως καλλιεργητικὰ δάνεια. Δέον, τονίζει, τὸ κεφάλαιον νὰ μὴ ἀποτελῇ μέσον ἐξυπηρέτησεως τοῦ ἰδίου κεφαλαίου μόνον.

Ν. Ξηρός. Ἐὰν δὲν ὑπάρξῃ τὸ κεφάλαιον τί θὰ γίνῃ ἡ παραγωγή;

Σ. Ἀνδρακόπουλος. Πρέπει τὸ κεφάλαιον νὰ σεοκλήθῃ πρῶτον τὸ ἰδικόν μας κεφάλαιον, τὴν παραγωγήν, καὶ ἐπειτα νὰ φροντίσῃ διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ ἐκυτοῦ του. Αὕτῃ εἶναι ἡ θέσις τοῦ σώφρονος καὶ οὐχὶ τοῦ τυχοδιωκτικοῦ κεφαλαίου.

Ἀναφέρει σχετικῶς ἐν συνεχείᾳ ὅτι ἐκ τῶν παρασχθέντων ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς εἰς τὴν περιφέρειαν Σερρών δανείων υπελείφθησαν εἰς χεῖρας τῶν παραγωγῶν μολὶς 3-4 δραχμαί, διότι ἀφαιρέθησαν τὰ καλλιεργητικὰ καὶ ἄλλης φύσεως δάνεια. Ἀλλὰ καὶ τοῦ ὑπολοίπου τούτου, προσθέτει, δὲν κατώρθωσαν νὰ ἐπωφεληθῶν πλεῖστοι οἰκογένεια, διότι καὶ ἡν στιγμὴν ὁ συνεταιρισμὸς διένειμε τὰ ψυχὰ ταῦτα ἐναρμόσθη ὁ δημόσιος εἰσπράκτωρ, ὡς συνέβη εἰς τὴν περιφέρειαν Χρυσῶν καὶ Δοθίστης, καὶ κατέσχε ταῦτα ἐνκαὶν χρεῶν πρὸς τὸ Δημόσιον. Εἰς τὴν περιφέρειαν Λαγκαδῆς συνέβη τὸ αὐτὸ εἰς χεῖρας τῶν παραγωγῶν ἀπέμειναν μολὶς 5 δραχ., τὰς ὁποίας ἔδωσαν ἀμέσως ἐνκαὶν ἄλλων χρεῶν των. Ἐναγκάσθη δὲ ὡς ἐκ τούτου εἰς Χρυσῶν ὁ συνεταιρισμὸς νὰ προβῇ εἰς ἐσωτερικὸν δάνειον πρὸς ἀνακούφισιν τῶν μελῶν του.

Ἡ πολιτικὴ αὕτη, τονίζει, κατὰ τῶν ἀνθρώπων τῆς ὑπαίθρου δὲν εἶναι νοητή. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀσκήσῃ μόνον κατὰ τῶν ἀγροτῶν καὶ οὐχὶ καὶ κατὰ τῶν ἀνθρώπων τῶν πόλεων, δηλ. τῶν μεγαλοαστῶν.

Ν. Ξηρός. Δὲν εἶναι ἀλλοθὶ αὐτὰ τὰ ὁποῖα λέγετε. Γνωρίζω, ὡς δικηγόρος, σωρεῖν κατασχέσεων διὰ καθυστερομένων φόρων.

Σ. Ἀνδρακόπουλος. Ὅ,τι λέγω τὸ γνωρίζω ἐξ ἰδίας πείρας. Δὲν δύνασθε νὰ με διαψεύσετε κατ' αὐτὸν τρόπον. Θέτω τὴν παραίτησίν μου εἰς τὴν διάθεσίν σας, ἐὰν γίνῃ μία ἐξέτασις καὶ δὲν ἐξακριωθῶν μέχρι καρκίας αὐτὰ τὰ ὁποῖα καταγγέλω.

Ν. Ξηρός. Δὲν ἀμφισβητῶ αὐτὰ τὰ ὁποῖα λέγετε διὰ τὴν ὑπαίθρον. Ἀμφισβητῶ αὐτὰ τὰ ὁποῖα λέγετε διὰ τοὺς κατοίκους τῶν πόλεων.

Χ. Λαδάς. Εἴθε τὸσον ἀπησχολημένος μετὰ τὴν μελέτην τῶν ζητημάτων τῆς ὑπαίθρου ὥστε δὲν σᾶς μένει καιρὸς νὰ γνωρίσῃτε τί συμβαίνει εἰς τὰς πόλεις.

Σ. Ἀνδρακόπουλος. Παρακολουθοῦμεν τί συμβαίνει εἰς τὸν ἀγροτικὸν καὶ ἐργαζόμενον λαὸν καὶ δὲν μᾶς μένει καιρὸς νὰ ἀσχολούμεθα μετὰ τοὺς μὴ ἐργαζομένους. (Θόρυβος). Ἀλλως τε εἴμεθα μειονοψηφία...

Ν. Ξηρός. Ὅχι δὲ, σᾶς προσέχομεν ἀπόδειξις ὅτι σᾶς παρακολουθοῦμεν εἰναι ὅτι σᾶς διακόπομεν.

Ὁ κ. **Σ. Ἀνδρακόπουλος** συνεχίζει ἀποδίδει τὴν παρατηρούμενην καπνικὴν κρίσιν καὶ εἰς τὴν καταστροφὴν τοῦ μικροῦ ἐλληνικοῦ καπνεμπορίου. Τοῦτο, ἐξηγεῖ, ἀπτελεί μέγιστον πρὸ τίνος μέσον συναγωνιστικὸν κατὰ τοῦ μεγάλου ἐμπορίου. Ὅταν δηλαδὴ ἐξήρχετο τὸ μικρὸν καπνεμπόριον εἰς τὴν ἀγοράν, ἡναγκάζετο καὶ τὸ μέγαλον νὰ τὸ παρακολουθῇ ἕνα ἀπ' ἐνὸς μὲν ἐξακριώσῃ κατ' ἐντολήν τίνος ἐνέργου οἱ μικροὶ καπνεμπόροι καὶ ἀπ' ἑτέρου ἕνα προλάβῃ νὰ ἀγοράσῃ ὀρισμένους ποσότητας αἱ ὁποῖαι τοῦ ἐξρησίμευον. Ἀπὸ τοῦ 1923 ὅμως καὶ ἐντεῦθεν τὸ μικρὸν καπνεμπόριον ἤρρισε ἐκμηδενίζομενον ἀπὸ τὰ τρῆστ τῶν μεγάλων καπνεμπορικῶν ἐταιρειῶν. Τὰ τρῆστ ταῦτα, λέγει, ἐργάζονται κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε εἶναι ζήτημα ἂν θὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἀπαλλαγὴ τοῦ παραγωγῶ ἀπὸ αὐτὰ ἐπὶ πολλὰ ἀκόμη ἔτη, ἐὰν ἀμέσως δὲν γίνῃ ἰδιος ὀργανισμὸς. Ἐνδεκτικ-

κὸν τῆς καταστρεπτικῆς διὰ τὴν καπνοπαρκαγωγὴν πολιτικῆς τῶν καπνικῶν τούτων τρῆστ ἀποτελεῖ, λέγει, σὺν τοῖς ἄλλοις διατάξεσι καὶ ἡν ὑποχρεοῦνται ἐπὶ ποινικῇ ρήτρᾳ αἱ ὑπογράφοντες τὴν συμφωνίαν ἐταιρεῖαι ὥπως μὴ ἀνοίξουν ἐρέτος τιμὰς ἕνα ἐπιτύχουν τὴν εἰς ἐξευτελιστικὰ ἐπίπεδα ἀγοράν τῶν καπνῶν.

Κ. Καντοδίνης. Πιστεύετε ὡς σοδὸν αὐτὰ τὰ ὁποῖα λέγετε;

Σ. Ἀνδρακόπουλος. Ἀπολύτως σοδὸν. Ἀπόδειξις ὅτι αἱ μετέχοντες τοῦ τρῆστ καπνεμπορικῆς ἐταιρείας καὶ ὁρίσαντες εἰς τὴν περιφέρειαν Λαγκαδῆς τιμὰς αἱ ὁποῖαι ἦσαν πρωτοφανεῖς.

Κατακρίνων ἐν συνεχείᾳ τὴν ἐν γένει δρᾶσιν τῶν γραφείων προστασίας καπνοῦ, λέγει ὅτι ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Μαΐου ἤρρισαν ταῦτα νὰ διαλαλοῦν, ἀτόπως ὅμως, ὅτι ἡ παραγωγή ἐρέτος θὰ ὑπερβῇ τὴν προϋπολογισθεῖσαν. Καὶ αἱ πληροφόρησι αὐταί, ἀνακριθεῖς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, συνεκράτησαν τὸ καπνεμπόριον καὶ κατέστησαν αὐτὸ ἐπιφυλακτικόν, κατὰ τρόπον ὥστε νὰ ἀνασταλῇ πᾶσα ἀγορά. Ἐπὶ πλεον τὰ γραφεῖα ταῦτα διορίζουν καπνοοδηγητοὺς, οἵτινες ὅμως, ὡς λέγει, οὐδὲν ἄλλο ἀποτελοῦν εἰμὴ πράκτορας τῶν καπνεμπόρων. Ὡς ἀπόδειξιν ἀναφέρει τὸ γεγονός ὅτι καπνοοδηγός τις, Ἰακωβίδης ὀνόματι, ἀντιπροσώπος εἰς Κατερίνην τοῦ γραφείου προστασίας καπνοῦ Θεσσαλονίκης, παρασχὼν ἀνακριθεῖς πληροφορίες περὶ τῆς παραγωγῆς τῆς περιφέρειας καὶ ἀπολυθεῖς ὡς ἐκ τούτου τῆς θέσεώς του, ἀνέλαβε τὴν ἐπομένην ἀμέσως τῆς ἀπολύσεώς του ὑπηρεσίαν εἰς ἐταιρείαν.

Πρέπει, τονίζει, νὰ λήξῃ αὕτη ἡ ὑπόθεσις τῶν γραφείων προστασίας καπνοῦ, ἐφ' ὅσον ἡ εἰς αὐτὰ ἐκπροσώπησις τῶν καπνοπαρκαγωγῶν εἶναι μηδισμὴν. Πρέπει νὰ πραγματοποιηθῇ ἐπὶ τέλος ἡ πνευματικὴν ὑποδουλομένη ὡς ἀναγκαστικὴ ἵδρυσις τῆς Καπνικῆς Τραπεζῆς.

Ἀναφερόμενος μετὰ ταῦτα εἰς τὴν ἐργασίαν τῆς ἐπὶ τοῦ καπνικοῦ ζητήματος Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, χαρακτηρίζει τὴν ἀρροδιότητα αὐτῆς ὡς φιλολογικὴν μᾶλλον, διότι ἐνὶ ἐμελετήθῃ ὅσον ἦτο δυνατόν τὸ καπνικὸν ζήτημα ἀπὸ ἐσωτερικῆς ἀπόψεως, ἦτοι παραγωγῆς, ἐπεξεργασίας, κλπ. δὲν ἐμελετήθη ἀπὸ ἀπόψεως κατανάλωστος. Ὅχι ἔπρεπε, λέγει, νὰ ἐξονυχισθῇ πλήρως τὸ ζήτημα τοῦτο, νὰ μεταβῇ ἐν ἀνάγκῃ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν εἰδικὴ ἐπιτροπὴ, ἥτις νὰ μελετήσῃ τὰ ἐκτὸς κρατοῦντα καὶ νὰ προβῇ εἰς τὰς δεούσας ὑποδείξεις. Διότι, προσθέτει, τὸ ζήτημα τῆς κατανάλωστος ἀποτελεῖ τὴν βῆσιν τοῦ ὅλου καπνικοῦ ζητήματος. Εἶναι ζήτημα τὸ ὁποῖον ἡ Κυβέρνησις δέον νὰ ἀντιμετωπίσῃ συντόμως καὶ ἀποτελεσματικῶς, εἶναι ζήτημα ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐξαρτᾶται αὐτὴ ἡ ὑπαρξὶς τῆς οἰκονομικῆς ἱσορροπίας, ἡ διατήρησις τῆς σταθεροποιήσεως, διὰ τὴν ὁποῖαν τὸτον καυχῶνται οἱ παραγματοποιήσαντες αὐτήν, εἶναι τέλος ζήτημα κοινωνικόν, ζήτημα ἐθνικόν.

Καίει ἐν συνεχείᾳ τὴν ὑπὸ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς ἀσκουμένην πολιτικὴν καὶ ἀναπτύσσων αὐτήν, ἀρύεται ἐκ τῆς ἀναπτύξεως ταύτης ἐπιχειρήματα διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὰς αἰτιάσεις τὰς ὁποίας ἐξέφερε κατὰ τοῦ τρόπου καὶ ὅν συνέστη ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα.

Ἐξαιρεῖ μετὰ ταῦτα τὴν ἀνάγκην ὥπως γίνουσι ἀποδεκταὶ αἱ ὑποδείξεις εἰς τὰς ὁποίας προσέδωσαν τὰ δύο τελευταῖα καπνοπαρκαγωγικὰ συνέδρια. Μίαν τῶν κυριωτέρων εὐρίσκει τὴν τοῦ «μικροκρίσματος» τῶν καπνῶν κατὰ περιφέρειας πρὸς ἀποφυγὴν τῆς νοθεύσεως καὶ ἐτέρην, ἐξ ἴσου σπουδαίαν, τὴν πρόληψιν τοῦ ἐξευτελισμοῦ τοῦ προϊόντος ὑπὸ τοῦ καπνεμπορίου.

Τὴν τελευταίαν ταύτην ὑπόδειξιν ἀναπτύσσων, ἐπικαλεῖται τὸν ὀργανωμένον καὶ συστηματικόν, ὡς τὸν χαρακτηρίζει πόλεμον τοῦ καπνεμπορίου κατὰ τῶν καπνοπαρκαγωγῶν καὶ τῆς παραγωγῆς τῶν πενημισμένων ἐλληνικῶν καπνῶν, πόλεμον τὸν ὁποῖον, ὡς λέγει, ἀπεδείχθησαν ἀνίκανα εἶτε νὰ προλάβουν εἶτε νὰ καταστρίλουν τὰ γραφεῖα προστα-

σίας καπνοῦ. Ἂμπορεῖ, τονίζει, νὰ εἴπῃ κανεὶς ὅτι λαμβάνει χώραν κλοπὴ τοῦ προϊόντος τοῦ παραγωγῶ. Καὶ τοῦτο ἀρεῖται εἰς τὸ ὅτι δὲν ὑπάρχει σύστημα διοικήσεως εἰς τὸν τόπον αὐτὸν καὶ προστασίας τῶν καπνοπαρκαγωγῶν, οὐδὲ τρόπος ἀπονομῆς δικαιοσύνης. Καμμία διαμνηστεύει, κανὲν ψήρισμα, καμμία πρότασις τῶν καπνικῶν συνεδρίων δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψει καὶ αὕτῃ ἡ τόσον ἀναγκαία ρύθμισις τῶν σχέσεων καπνεμπόρων καὶ καπνοπαρκαγωγῶν ἐκκρεμεῖ. Ἡ σημερινὴ κρίσις τῆς παραγωγῆς ἀντιμετωπίζεται διὰ πλασματικῶν καὶ καλλιεργητικῶν δανείων. Τὰ καλλιεργητικὰ χορηγοῦνται κατὰ μῆνα Μαΐου, κατὰ τὸν Ἰούλιον γίνονται ἡ συγχομιδῇ. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ σχολίσματος καὶ τῆς συγχομιδῆς καμμία ἐνίσχυσις δὲν γίνεται καὶ οἱ παραγωγοὶ προστρέχουν εἰς τοὺς τοκογλύφους. Τὰ πλασματικὰ δάνεια γίνονται κατὰ τὴν περίοδον τῆς χωρικῆς ἐπεξεργασίας τοῦ καπνοῦ καὶ θεωροῦνται ὡς ἐμπορικά, ἐνῶ ἔπρεπε μᾶλλον νὰ εἶναι συμπλήρωμα τῶν καλλιεργητικῶν. Καὶ τὸ ἐλάττωμα αὐτὸ εἶναι ἐν ἐκ τῶν αἰτίων τῆς κρίσεως. Τὸ Κράτος οὔτε κατὰ τὴν παραγὴν οὔτε κατὰ τὴν ἀπόδοσιν τῶν δανείων ἔδωκε προσοχήν.

Ν. Ξηρός. Κατὰ κανὸνα ἔπρεπε νὰ ἀποδίδωνται μετὰ τὴν πώλησιν τῶν καπνῶν.

Σ. Ἀνδρακόπουλος. Μάλιστα.

Συνεχίζει ἀναγινώσκει στατιστικὴν τῶν χορηγηθέντων κατὰ τὸ 1928 καλλιεργητικῶν καὶ πλασματικῶν δανείων, χωριστὰ εἰς ἀγρότας καὶ χωριστὰ εἰς μικροκαπνεμπόρους, ἐξ ὧν, ὡς λέγει, ἐξάγεται ὅτι εἰς μὲν τὸ σύνολον τοῦ μεγάλου μέρους τῶν καλλιεργητῶν ἐδόθησαν 480 ἑκατομ., εἰς δὲ τοὺς ἄλλους 315 ἑκατομ. Ἀπὸ τὴν ἀναλογία αὐτήν, τονίζει, προκύπτει ὅτι ἡ κατανόμῃ ἐγένετο κεφαλαιουκρατικώτατα καὶ συνεπῶς ἔπρεπε νὰ ἐξωμεν κρίσιν τῶν καπνοπαρκαγωγῶν.

Κ. Σπυρίδης (Ἰπουργὸς τῆς Γεωργίας). Αἱ εὐκολαὶ αὐταὶ εἰς τοὺς μὴ καθαρὰ καπνοκαλλιεργητὰς ἔχουν ἀντικτυπον εὐμενῇ καὶ εἰς τοὺς καπνοπαρκαγωγούς, διότι ὅλα αὐτὰ εἶναι ἀλληλένδετα.

Σ. Ἀνδρακόπουλος. Γεγονὸς εἶναι ὅτι ἐν Ἑλλάδι ὑπάρχει ἐπιχειρήσις ἡ ὁποία λέγεται ἐμπορομασιτισμὸς καὶ ἡ ὁποία πάντοτε προστατεύεται εἰς βάρος ἐνὸς ἐκατομμυρίου οἰκογενειῶν τῶν ἀγροτῶν.

Ν. Ξηρός. Ἡ ἀναλογία ποὺ ἀναφέρετε εἶνε 40 % διὰ τὸ ἐμπόριον καὶ 60 % διὰ τοὺς παραγωγούς.

Γ. Ροδόπουλος. Τί εἶναι δάνεια πλασματικά;

Σ. Ἀνδρακόπουλος. Εἶναι τὰ διδόμενα κατὰ τὸ διαστημα τῆς χωρικῆς ἐπεξεργασίας καὶ πρὸς συγκράτησιν τῶν τιμῶν.

Γ. Ροδόπουλος. Τί προϊόν παρήχθη;

Σ. Ἀνδρακόπουλος. Ἀξίας 2.300 ἑκατομμυρίων, ἐδόθησαν δὲ εἰς καλλιεργητὰς δάνεια καλλιεργητικὰ καὶ πλασματικά 415 ἑκατομμυρίων.

Γ. Ροδόπουλος. Πρέπει νὰ γνωρίζωμεν ἂν οἱ πιστωτικοὶ ὀργανισμοὶ δὲν θέλουν ἢ δὲν δύνανται νὰ παράσχουν ἄλλας ἐνισχύσεις. Ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα φερ' εἰπεῖν ἔχει 250 ἑκατομμύρια, ποσὸν ἀνεπαρκέστατον, ὡς ἀνεπτύξαμεν καὶ κατὰ τὴν ψήφισιν τοῦ νόμου περὶ συστάσεως τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς.

Σ. Ἀνδρακόπουλος. Ἡμεῖς φρονοῦμεν ὅτι ὑπάρχουν κεφαλαια διὰ νὰ κάμωμεν παραγωγικὴν ἀγροτικὴν πολιτικὴν. Ἐφ' ὅσον ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα ἔχει τὰς καταθέσεις τῶν νομικῶν προσώπων, τὰ καλύμματα καὶ τὰ κληροδοτήματα πρέπει νὰ ἐλθῇ διὰ τὴν γεωργίαν χρήματα καὶ δὲν πρέπει χάριν 100 ἀέργων νὰ ἐνισχύωμεν ψευδεῖς βιομηχανίας. Ἐν πάσῃ περιπτώσει σήμερον ἔχουν χορηγήθῃ δάνεια καλλιεργητικὰ δραχμῶν 167 ἑκατομμυρίων, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ δοθῶν 500 ἑκατομμύρια.

Ἄλλ' ἐκτὸς τούτων, τὰ χορηγούμενα δάνεια διὰ τὸν καπνὸν δίδονται μὲ 10 % τόκον, ὅστις μὲ ἀσφαλείας καὶ προμηθείας φθάνει τὰ 15 %. Καὶ ἐρωτῶμεν ἐὰν εἶναι δυνα-

τὸν νὰ ἀνθῇ τὸ προϊόν αὐτὸ μετὰ τόσον βαρυτάτους τόκους, δεδομένου ὅτι τὸ πλασματικὸν δάνειον εἶναι κατὰ τὰ 3/4 καλλιεργητικόν, διότι δι' αὐτοῦ συμπληρώνεται ἡ διάπλασις τοῦ καπνοῦ ὡς ἐμπορευσίμου καὶ πληρώνονται τὰ χρεῖα τὰ δημιουργούμενα ἀπὸ τοὺς τοκογλύφους κατὰ τὴν περισυλλογὴν καὶ τὸ σφάλισμα τοῦ καπνοῦ. (Ὅλοι αὐτὰ αἱ ἐλλείψεις συμπόλλουν εἰς τὴν δημιουργίαν τῆς κρίσεως. Αὕτη ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Μαΐου ἐγένετο γνωστὴ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομικῆς καὶ ἐνῶ πρὸ ἐνός καὶ ἡμίσεως μηνὸς εἰδοποιήθη ἡ Κυβέρνησις παρὰ τῶν ἐνώσεων Λαγκαδῆς καὶ Κατερίνης, οὐδὲν ἔπραξε διὰ νὰ ἀντιμετωπίσῃ σοδὸν τὸ ζήτημα. Δι' αὐτὸ καὶ ἡμεῖς διαμνηστεύομεθα, διότι δὲν ἡμποροῦμεν νὰ ἀντιπαρέλθωμεν τὴν ἀνάγκην τοῦ χωρικοῦ, ὅστις κυριολεκτικῶς πεινᾷ. Αἱ τοιαῦται ἀνάγκαι θέλουν ἐγκαίρως καθεὶς δυνατὴν λύσιν. Καὶ ὅμως ἡ καπνικὴ κρίσις δὲν ἀπεσπάρθησε τὸν κ. Ὑπουργόν τῶν Οἰκονομικῶν, ὅστις ὄφειλε νὰ γνωρίζῃ ὅτι ἐκ τῆς ἀζητησίας τοῦ καπνοῦ καὶ τῆς τυχόν μειωμένης τιμῆς του δὲν θὰ εἰσέλθῃ τὸ ἴδιον ποσὸν συναλλάγματος εἰς τὸ Κράτος καὶ θὰ κλονισθῇ καὶ τὸ ἐμπορικὸν ἰσοζύγιον καὶ ἡ σταθεροποίησις τοῦ νομισματός. Ὁ κ. Ὑπουργὸς ὁμιλεῖ περὶ ἰσοζυγίου καὶ περισυμμάτων καὶ ἡν στιγμὴν πεινοῦν ὀλόκληροι περιφέρειαι χωρὶς νὰ λαμβάνηται κανὲν μέτρον ὑπὲρ αὐτῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ τώρα τὰ ὑποδειχθέντα μέτρα, ἡ πρότασις περὶ ἀγορᾶς τῶν «γκιουζίων» εἶναι σοδὸν. Ὅχι ὅμως ἐπὶ σκοπῷ καταστροφῆς των. Ἐγὼ νομίζω ὅτι διὰ τὰ 3-4 ἑκατομμύρια ὁκάδες «γκιουζίων» δύνανται νὰ δοθῶν χρήματα εἰς τὰς ἐνώσεις, αἱ ὁποῖαι νὰ τὰ συγκεντρώσων καὶ νὰ τὰ ἐπεξεργασθῶν διὰ νὰ τὰ ἐμπορευθῶν, διότι εἶναι ἐμπορεύσιμα ὅταν εὐρουν τὴν εὐκαιρίαν.

Ν. Ξηρός. Ἄν ἀφῇσωμεν ἐλευθέραν τὴν ἀγοράν εἰς τὰ Δωδεκάνησα δὲν θὰ ὑπάρχῃ καπνὸς δὲς κατηγορίας.

Σ. Ἀνδρακόπουλος Πάντως διὰ τῆς ἀγορᾶς τῶν «γκιουζίων» θὰ ἀποφύγωμεν μίαν φορὰν ἀκόμη τὴν δυσχέρειαν τοῦ προϊόντος μας, ἥτις συντελεῖται διὰ τῆς ἀγορᾶς καπνῶν ἄλλων περιφερειῶν ὡς καπνῶν τῶν ἐκλεκτῶν περιφερειῶν, ὅπως ἔγινε μετὰ τὸ πολωνικὸν Μονσπώλιον. Καὶ αὐτὸ μὲν ἀποτελεῖ μέτρον προσωρινόν. Διὰ νὰ ἀποφύγωμεν ὅμως ὀριστικῶς εἰς τὸ μέλλον τὸν κίνδυνον τῆς νοθείας προτείνω νὰ καθιερωθῇ τὸ μικροκρίσμα τῶν καπνῶν κατὰ περιφέρειας.

Ὅσον ἀφορᾷ τώρα τὰ ἄλλα μέτρα πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς κρίσεως, προτείνω νὰ χορηγηθῶν εἰς τοὺς παραγωγούς πλασματικὰ δάνεια ἕνα μετὰ ἡμισὶ τῆς περυσινῆς τιμῆς τοῦ προϊόντος των διὰ νὰ συγκρατηθῶν 3-4 μηνες, ὅποτε τὸ καπνεμπόριον θὰ χαλαρώσῃ τὸ τρῆστ. Ἐπίσης εἰς τοὺς συνεταιρισμοὺς τοὺς θέλοντας νὰ κάμωσι ἐπεξεργασίαν νὰ δοθῇ μία ἀνωτέρα τιμὴ, 75 % ἐπὶ τοῦ προϊόντος, διὰ νὰ τὸ ἐπεξεργασθῶν καὶ αὐτοί. Πρὸς τοῦτοις εὐρίσκω ἀναγκαίαν τὴν μίσθωσιν καπνοπλοηγῶν εἰς τὴν Δυτικὴν καὶ Κεντρικὴν Μακεδονίαν διὰ νὰ μὴ πάθουν τὰ καπνὰ μούχλιασμα. Πρέπει ἐπίσης νὰ ψηφισθῇ ταχέως ὁ νόμος ὁ βυθιζόμενος τὰς σχέσεις καπνεμπόρων καὶ παραγωγῶν.

Μεταξὺ τῶν κατεπειγόντων μέτρων εἶναι καὶ ἡ ἀμεστος ἀποστολὴ ἐπιτροπῆς ἐξ ἐπαλλήλων καὶ ὁμοευντῶν εἰδικῶν ἡ ὁποία νὰ μελετήσῃ τὸ ζήτημα καὶ νὰ μᾶς φέρῃ τὸ πόρισμα τῆς, διότι ἀπὸ τὰ δελτία πωλήσεως δὲν καταρτίθῃ νὰ ἐξακριωθῇ ἀκόμη πόσον πωλοῦνται τὰ καπνὰ κατὰ περιφέρειας εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Ὡς δεύτερον ἐπεὶ ἔχον μέτρον ἡμεῖς προτείνωμεν τὴν κατάρτησιν τῶν γραφείων προστασίας καπνοῦ διότι ταῦτα ἀπεδείχθησαν προστατευτικὰ μᾶλλον τοῦ καπνεμπορίου καὶ δὲν εἶναι ὀρθόν, ἐφ' ὅσον μετὰ τὴν ἵδρυσιν ἰσχυροῦ καὶ καπνοσταθμῶν θὰ παρακολουθῇ τὸ ἐπισημονικὸν μέρος, νὰ παραμένουν τὰ γραφεῖα αὐτὰ ἄνευ λόγου καὶ μετὰ τὴν ἀποδεδειγμένην ἀποτυχίαν των. Ὡς τρίτον μέτρον συνιστῶμεν ὥπως ἡ δημιουργηθησομένη Καπνικὴ Τράπεζα ἀναλάβῃ ἐκτὸς τῆς ἀγροτικῆς πίστεως, καὶ τὴν ὑποχρέωσιν τῆς διαθέσεως τοῦ καπνοῦ εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Πάντως

Καταλήγων τονίζει ὅτι δὲν εἶναι εὐκολόν νὰ προσεμφυλῇ-
 τισ τὴν κρίσιν ἢ ὁποία ὑφίσταται ἐπὶ τοῦ κοινικοῦ ζητήμα-
 τος, διότι δὲν εἶναι γνωστὸν κατὰ ποῖον περιθώον ὅλ σπ-
 μειωθῇ αὕτη. Ἐὰν σημειωθῇ κατὰ τὰς ἀγορὰς αἱ ὁποῖαι θὰ
 γίνοντο τῶν δεδουλευμένων ἢ μὴ καπνῶν, τότε ὅν ἔχοντες τὸν
 καιρὸν νὰ φροντίσωμεν περὶ καλυτερεύσεως τῆς καταστά-
 σεως καὶ νὰ ἐμμελίσωμεν ἀπτόητοι εἰς τὸν ἀγῶνα τὸν ὁποῖον

*Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Θά ἔξακολουθοῦν δὲ διδ-
μενα καὶ ἀπὸ τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν. Ἐχὼ νὰ κάμω μίαν*

Α. Μπακάλμπας. Στήριζεται εις στατιστικάς τῶς

Δ. Θεοδοσίδης. Ἡμικα καπνοκαλλιεργητῆς καὶ ἐκ τῶν πολλῶν πλεουσῶν τοῦ καπνικοῦ ζητήματος θὰ ἐμυλίσω μόνον περὶ τῆς παρανομιᾶς. Ἐπεικέλευθησαν οἱ προλαβόντες τὸ καπνεμπόριον διὰ τὴν συνδρομήν τουτο πρὸς ἀνακούψιν ἐκ τῆς κρίσεως. Ἀλλὰ τὸ καπνεμπόριον δὲν ἔχει οὔτε ὥτα οὔτε καρδίαν. Ὑπεστηρίχθη ὁ περιορισμὸς τῆς καλλιέργειας τῶν

καπνών. Ἀλλὰ μὲ ποίαν καλλιέργειαν θὰ αντικατασταθῇ ὁ καπνός; Βεβαίως εἰς τὰ θαλάσσια μέρη δύναται νὰ γίνῃ περιορισμός. Ἀλλὰ ἀνακύπτει τὸ ζήτημα μὲ τί θὰ αντικαταστήσωμεν τὰ ἐκατομμύρια τῶν δαξίων τὰ ὁποῖα παράγονται ἀπὸ τὰ μέρη ταῦτα, καὶ μὲ τί θὰ αντικατασταθῶν αἱ πρόσδοσις ἐξ αὐτῶν, καὶ πῶς θὰ καλ' φθῶν τὰ ἔξοδα; Γεγονός ἐστὶν ὅτι δυσκόλως δύναται νὰ αντικατασταθῶν αἱ πρόσδοσις τοῦ καπνοῦ. Ἡ καλλιέργεια τοῦ καπνοῦ δύναται νὰ αντικατασταθῇ μόνον μὲ τριφύλλι, ἀλλὰ χρειάζονται ὕδατα ρέοντα καὶ διάφοροι ἄλλοι συντελεστοί. Ἀλλὰ καλλιέργεια ἐνδεδειγμένη εἶναι ἡ τῶν ζαχαροτεύλων, ἀλλ' αὕτη προϋποθέτει διομηχανίαν ζαχαρώσεως. Ἐν σημείον ἐξ ἄλλου, ὅσον ἀφ' ἑρξ τὴν κρίσιν, μὴ θιγῆναι εἶναι τὸ ἀπορῶν τὰ ἀπώλητα καπνὰ τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται εἰς χεῖρας τῶν καπνεμπόρων ἐνεργητικῶν καὶ διὰ τὰ ὁποῖα πληρώνονται τόκοι. Διὰ τὴν ἐξάλειψιν τῆς κρίσεως καὶ οἱ παραγωγοὶ θὰ ἠδύνατο νὰ συμβάλλουν ἐν ὑπερβάσει τὸ κόστος τοῦ προϊόντος, διότι, ὡς γνωστόν, τὰ ἔξοδα καλλιέργειας ἐνδὲς στρέματος εἶναι τὰ αὐτὰ καὶ διὰ μικρῆς καὶ διὰ μεγάλου ἀπόδοσιν. Μεγαλύτερα ἀπὸδοσις εἰς τὴν Μακεδονίαν δὲν εἶναι δυνατή, διότι ὁ κληρὸς εἶναι μικρός, τὸ ἔδαφος εἶναι ἐξαντλημένον, καὶ δὲν ἐπιτρέπονται βελτίαι ἀρόσεις. Ἐξ ἄλλου τὰ γεωργοποιούμενα λιπάσματα εἶναι ἐνταῖου τύπου καὶ αὐξάνουν μὲν τὴν παραγωγὴν, ἀλλὰ χειροτερεύουν τὴν ποιότητα. Ἀς ἐλπίσωμεν ὅτι μὲ τὸ ἰδρυμένον ἱνστιτούτον τοῦ καπνοῦ θὰ ἐπέλθῃ βελτίωσις ὑπὲρ τῆς καλλιέργειας καὶ τῆς ἀποδόσεως, μὲ τὴν δόσιν πάντοτε τῶν 50 ἑκατομ. ἐτησίως παραγωγῆς.

Σχετικῶς τώρα μὲ τὴν ἀγροτικὴν πίστιν, ἔχω τὴν γνώμην ὅτι πρέπει νὰ διευθετηθῶν τὰ τῶν συναλλαγῶν τῶν συνεταιρισμῶν, οἱ ὁποῖοι προσφεύγουν εἰς ἰδιώτας δανειστὰς καὶ δανεῖζονται μὲ χρεῖς τῶν. Εἰς τὴν Δράμην γίνεσθαι καὶ ἐν τῷ ἐμπόρῳ, ὅπερ τροποδοτεῖ τὰς ἀνάγκας τῶν συνεταιρισμῶν, μόνον δὲ τοῦτο τὰ γραμμάτια προεξοφλεῖ ἡ Τράπεζα καὶ κανενὸς ἄλλου ἐμπόρου.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ποῖοι εἶναι αὐτοὶ οἱ ἐμποροί;

Α. Θεοδωρίδης. Ἐπὶ κεφαλῆς εἶναι κάποιος Πρέσβης. Εἰς τὰς δημοπρασίας τῶν προμηθειῶν τοῦ συνεταιρισμοῦ ἄλλοι ἐμποροὶ δὲν προσέρχονται, διότι δὲν τοὺς προεξοφλεῖ ἡ Τράπεζα τὰ γραμμάτια.

Α. Μέλφος Πανταχοῦ συμβαίνει αὐτά. Ὑπάρχουν δηλαδὴ ἐπιτήδαιοι ἐμποροὶ οἱ ὁποῖοι παίρνουν τὰ γραμμάτια τῶν γεωργῶν.

Α. Θεοδωρίδης. Τὰ γραμμάτια συνοδεύονται ἀπὸ μίαν πράξιν τῆς γενικῆς συνελεύσεως τοῦ συνεταιρισμοῦ ὅτι ἡ ἀπαίτησις εἶναι προνομιοδίκως πληρωτέα.

Η. Βουγλοῦμης (Υπουργός τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας). Θέλετε νὰ εἴπητε ὅτι ἡ Τράπεζα προτιμᾷ τὰς ὑπογραφὰς τῶν συνεταιρισμῶν.

Ὁ Πρόεδρος
Κ. ΑΛΑΒΑΝΟΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Θ'

Τρίτης 3 Δεκεμβρίου 1929.

Ὡρα 4.30' μ. μ., ὁ Ἀντιπρόεδρος κ. **Κ. Ἀλαβάνος**, ἀνεβῶν ἐπὶ τῆς ἑδρας, κηρύσσει τὴν ἐναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει νὰ ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικά τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως.

Ἀνακινουῦνται τὰ ἔξῃς :

Οἱ δικαστικοὶ κλητῆρες Καρπενησίου Εὐρυτανίας καὶ Τρι-

Α. Παπαναστασίου. Ὅχι, αὐτὰ ἐπισθογραφοῦνται καὶ ἀπὸ τοὺς ἐμποροὺς.

Α. Θεοδωρίδης. Μάλιστα.

Η. Βουγλοῦμης (Υπουργός τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας). Εἶναι κατ' ἀνάγκην ὑπογεγραμμένα.

Α. Παπαναστασίου. Μὰ ἀπὸ ἄλλους ἐμπόρους ὑπογεγραμμένα δὲν τὰ δέχεται.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός) Προτείνω πρὸς ἐξήγησιν αὐτοῦ τοῦ ζητήματος νὰ κληθῇ αὐρὸν τοῦ ἀπογευμα καὶ νὰ ἐλθῇ ἐδῶ ὁ κ. Τριτάκης καὶ νὰ συναντηθῇ μὲ τὸν ἀγορεύοντα διὰ νὰ ἐξακριβώσωμεν τί τρέχει.

Α. Θεοδωρίδης. Τὸ κόστος δύναται νὰ μειωθῇ καὶ ἀπὸ τὰ δάνεια ποὺ παρέχει ἡ Τράπεζα, τὰ ὁποῖα ἐπιβαρύνονται ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ μὲ ἀσφάλιστρα ἐφ' ἑλίου τοῦ καπνοῦ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Διατί ἔλου τοῦ καπνοῦ;

Α. Θεοδωρίδης. Διότι οἱ διευθυνταὶ τῶν ὑποκαταστημάτων εἶναι καὶ οἱ πρόκριτοι τῶν ἀσφαλειῶν. Διὰ νὰ δοθῇ δάνειον εἰς τὸ συνεταιρισμὸν πρέπει αὐτοὺς νὰ ὑποβάλῃ 20 ἑγγραφα δικαιολογητικά, μεταξὺ τῶν ὁποίων πολλαπλὰ πρακτικά τῶν συνελεύσεων.

Ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ ἀναγινώσκει κατάλογον τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν.

Α. Παπαναστασίου. Κάθε συνεταιρισμὸς κάμνει ἓνα δάνειον ἑξαιρετικὸν διὰ κάθε μέλος του;

Α. Θεοδωρίδης. Ὅχι. Ἐνὰ δι' ἑλίου τῶν συνεταιρισμῶν, ἀλλὰ χρειάζεται λογιστὴς, ἡ ἀντιμισθία τοῦ ὁποῖου ἐπιβαρύνει τὸ δάνειον μὲ 1 %.

Α. Παπαναστασίου. Δύνανται νὰ λείψουν αἱ τόσαι δικτυώσεις, ὅν γίνονται τὰ δάνεια διὰ τῶν ἐνώσεων.

Α. Θεοδωρίδης. Τέλος χρειάζεται πιστοποιητικὸν διὰ τὴν χρῆσιν τῶν λιπασμάτων. Ἡ ἀξίωσις τῆς Τράπεζας περὶ ἀσφαλείας ἔλου τοῦ καπνοῦ ἐγέννησε τὴν ἐπιθυμίαν ἐμπρησμῶν. Ἐκ παραλλήλου εἰς τὸ κόστος ἔχει ἐπιρροὴν καὶ ἡ μεταφορά, ἀλλὰ τώρα μὲ τοὺς μεγάλους δρόμους λύεται καὶ τὸ ζήτημα αὐτό. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐφετηνὴν πληθῶραν τῆς β' ποιότητος, αὐτὴ δὲν πρέπει νὰ καταστραφῇ διότι τὴν θέλουν οἱ ἐμποροί. Ὡς πρὸς τὴν ἐκκρίσιν δὲ, αὐτὴ εἶναι ἀδύνατος καὶ διότι οἱ χωρικοὶ ὑποπεύονται ὅτι γίνονται χάριν τῶν ἐμπόρων καὶ διότι θὰ δημιουργήσῃ μόνον περὶ δόξας ἀπὸ μάλιστα ἢ ὑπερπαραγωγὴν δὲν εἶναι μόνον ἐγχωρία, ἀλλὰ παγκόσμιος, κρίσιν δὲ διέρχονται μᾶλλον τὰ ἐκλεκτὰ καπνὰ καὶ ἔχι τὰ τῆς δευτέρας ποιότητος.

Καταλήγων ἀνακηρύσσονται τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα ἐξέθεσε καὶ, ὅσον ἀφορᾷ τὴν φορολογίαν τοῦ καπνοῦ, δηλοῖ ὅτι θὰ ἴτω κακίστους ἐκείνους ὅστις δὲν θὰ ὁμολογῇ ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἀσκαὶ φιλογεωργικὴν πολιτικὴν.

Μεθ' οὗ, ὥρα 9 μ. μ., συναινέσει τῆς Βουλῆς, λύεται ἡ συνεδρίασις δι' αὐρὸν καὶ ὥραν 5 μ. μ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ι. Κουτσίνης
Σ. Νικολαΐδης

κλητῶν περὶ καταργήσεως τοῦ φόρου τῆς ἐλαυνδεκάτης ἐν Εὐδοίᾳ καὶ εἰσπράξεως τούτου εἰς τὰ τελωνεῖα κατὰ τὴν ἐξαγωγήν.

Τὸ ἐργατικὸν κέντρον Θεσσαλονίκης, διακηρυγόμενον διὰ τὰς ὑπὸ τῶν κρατικῶν ὁργάνων εἰς βῆρος τῶν φοιτητῶν βραδρότητας ἀξιοῦ τὴν ἄμεσον ἀποδοχὴν τῶν αἰτημάτων τῶν.

Οἱ καπνεργάται Θάτου ὑποβάλλουσιν ψήφισμα δι' οὗ διακηρύσσονται διὰ τὸν ὑπὸ τοῦ ΤΑΚ χρηματισμῶν τῶν ὡς ἀγροτικῶς ἐγκατεστημένων καὶ ἀξιοῦ τὴν ἐξίτησιν τῶν μὲ τοὺς καπνεργάτας τῶν πόλεων.

Ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος Καρπενησίου ὑποβάλλει ἀντίγραφον τῆς πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Συγκοινωνίας ὑποβληθείσης μελέτης περὶ τροποποιήσεως τῆς παλαιᾶς χαράξεως τῆς ἐθνικῆς ὁδοῦ Ἀγρινίου-Καρδίτσας καὶ παρακαλεῖ ὅπως ἐγκριθῇ αὕτη.

Τὸ πανοπαλιγγλὸν κέντρον Θεσσαλονίκης ὑποβάλλει διὰ φορὰ αἰτήματα καὶ αἰτεῖται τὴν ἀποδοχὴν αὐτῶν.

Τὰ διάφορα σωματεῖα τῆς κοινότητος Σιδηροκάστρου διακηρύσσονται διὰ τὸν ὑπὸ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ὁργανισμοῦ τῆς Χωροφυλακῆς προδιδόμενον ὑποδιδασκόν τῆς διουκῆσεως Χωροφυλακῆς Σιδηροκάστρου.

Ἡ ἐθνικὴ προφυγικὴ ἐκείνη Μυτιλήνης αἰτεῖται τὴν ἀναστολὴν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου 3764.

Ὁ σύνδεσμος ἐφέδρων ἀξιωματικῶν Καβάλλας καὶ περιχώρων καταγγέλλει ὡς ἀστηρίκτους καὶ ὡς μὴ ἐκπροσωπούσας τὰς γνώμης τοῦ συνδέσμου τῶν τὰς εἰς βῆρος τοῦ νομάρχου Καβάλλας διακηρυχίας τῶν ἀνέργων ἐφέδρων Θεσσαλονίκης.

Αἱ ὁργανώσεις τῶν ἀναπήρων θυμάτων πολέμου τῆς Ἑλλάδος παρακαλοῦσιν ὅπως ἐπενεχθῶσιν ὁρισμέναι τροποποιήσεις εἰς τὸν νόμον 4012.

Ὁ κληρὸς καὶ ὁ λαὸς τῆς μητροπολιτικῆς ἐπαρχίας Δρυνοῦπόλεως καὶ Ποταμίου διὰ τηλεγραφικῶς τῶν παρακαλοῦσιν ὅπως γίνωσιν ἀποδεκτὰ τὰ αἰτήματα τῆς ἑαρχίας.

Οἱ δικαστικοὶ κλητῆρες Ἀθηνῶν-Πειραιῶς δι' ὑπομνήματός τῶν ὑποβάλλουσιν τροποποίησιν τοῦ νόμου 1118 περὶ ταμείων συντάξεων νομικῶν.

Οἱ πολυτέκνοι τῶν κοινοτήτων Βέλλους καὶ Μελισσίων αἰτοῦνται τὴν ταχέαν ψήφισιν τοῦ περὶ πολυτέκνων σχεδίου νόμου.

Οἱ ὑποδηματεργάται Ἀθηνῶν-Πειραιῶς διακηρύσσονται διὰ τὴν μὴ υἱοθέτησιν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τῶν δι' ὑπομνήματός τῶν ὑποβληθέντων αἰτημάτων τῶν.

Τὸ σωματεῖον καπνεργατῶν Ἑλλάδος «ἡ Ἰωνία» ὑποβάλλει ψήφισμα δι' οὗ αἰτεῖται τὴν ἐξέτασιν τοῦ συστήματος τῆς χορηγήσεως ἐπιδομάτων, κατάργησιν τοῦ κανονισμοῦ ἀνεργίας, καὶ σύνταξιν νέου τοιούτου.

Ὁ Ἀπόστολος Α. Διάν-Ζουρξ, ἱεροψάλτης τοῦ ἐν Μακρονήσῳ καὶ Κομήσις τῆς Θεοτόκου ὑποβάλλει ἀναφορὰν δι' ἧς αἰτεῖται τὴν λήψιν μέτρων διὰ τὴν ἐγκαταλειμμένην τῶν ἱεροψαλτῶν.

Οἱ πρόεδροι τῶν κοινοτήτων Ἀλμυροῦ καὶ Εὐξεινουπόλεως, γνωρίζοντες τὴν ἐπελθοῦσαν καταστροφὴν τῆς καλλιέργειας τῶν ἐκ πλημμύρας, παρακαλοῦσιν ὅπως ἀποσταλῇ συνεργεῖον πρὸς κατασκευὴν ἀντιπλημμυρικῶν ἔργων.

Οἱ καπνεργάται τῶν συνοικιῶν Ἑλλάδος Ἀγίου Ἐλευθερίου, Πορσελίκης, Ἀσπυζῆς, Σουλίκης καὶ ἀξιοῦ τὴν παραχρῆν ἐπιδομάτων, ἀμνηστῶν τῶν ἐξορίστων συναδέλφων τῶν καπ.

Ἡ ἑνωσις Ποντίων Ἑλλῶν διακηρύσσεται κατὰ τῶν συνοικτικῶν δηλώσεων τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ Μακεδονίας καὶ παρακαλεῖ ὅπως διευκολυνθῇ ἐκ Ρωσίας ἡ ἀπόδοσις τῶν Ποντίων ἀνταλλαξιμῶν.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Μ. Τσαλαμπᾶς** καταθέτει :

α) Ἀναφορὰν τῶν κληρῶν τοῦ συνεταιρισμοῦ Ἀγίου Γεωργίου Ἀλεξάνδρου τῆς Λευκάδος, παραπονομένων διὰ τὴν μὴ εἰσέτι ἐγκατάστασιν τῶν εἰς τὸ κτῆμα Σωτήρα καὶ

β) Ἀναφορὰν τοῦ ἐπιμελητηρίου Λευκάδος, διακηρυγόμενον διὰ τὴν μελετητικὴν κατάργησιν του.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Θ. Κριμπᾶς** καταθέτει ὑπόμνημα τῶν ἀπορριφθέντων σπουδαστῶν τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Οἰκονομικῶν καὶ Ἑμπορικῶν Ἑπιστημῶν.

Ἡ Εἰδικὴ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ συστάσεως Ὑπουργείου Ἀεροπορίας» ὑποβάλλει τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἐκθέσιν τῆς.

Ὁ κ. **Π. Δεδῆς** ἀνακοινᾷ ὅτι οἱ κ. κ. Ὑπουργοὶ τῶν Στρατιωτικῶν καὶ Οἰκονομικῶν ἀποσύρουν τὸ σχέδιον νόμου «περὶ παρατάξεως προεπιμίας πρὸς ἄσκησιν ἐνδίκων μέσων ἀπονομῆς συντάξεως».

Μεθ' οὗ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν
τῶν ἀναφορῶν καὶ ἐρωτήσεων.

Ὁ κ. **Β. Κυρέλλος**, καταθέτων καὶ ἀναπτύσων ἀναφορὰν τῶν κοινοτικῶν συμβούλων (Θίβης, διακηρυγόμενων διὰ τὴν ἐλπίσιν διδακτικῶν προσωπικῶν εἰς τὸ ἐκεῖ ἡμιγυμνάσιον, ἐπιστῇ τὴν προσοχὴν τοῦ κ. ἐπὶ τῆς Παιδείας Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῆς ἀνάγκης ὅπως καταστῇ δυνατὴ ἡ λειτουργία τοῦ σχολείου τούτου, τὸ ὅποιον, καίτοι ἔχει δύο τάξεις, κινδυνεύει νὰ κλεισθῇ, καθόσον ὁλόκληρον τὸ προσωπικὸν αὐτοῦ ἀποτελεῖται ἐξ ἐνὸς μόνου καθηγητοῦ καὶ τοῦτου ἐτοίμου πρὸς ἀναχώρησιν διὰ τὴν νύκτον τοῦ θέσιν. Οἱ εἰς αὐτὸ μετατεθέντες δύο καθηγηταὶ δὲν ἐννοοῦσι, λέγει, νὰ μεταδῶσιν ἐκεῖ, προτιμῶντες νὰ παρκατηθῶν. Δέον ἐπομένως, τονίζει, ὅπως ἀφ' ἐνὸς ἀνασταλῇ ἡ ἐκεῖθεν μετάθεσις τοῦ μόνου καθηγητοῦ τοῦ ἡμιγυμνασίου, ἀφ' ἑτέρου δὲ διαταχθῶν οἱ εἰς αὐτὸ μετατεθέντες δύο καθηγηταὶ νὰ μεταδῶσιν εἰς τὴν θέσιν τῶν, ἐν ἐννοίᾳ δὲ προσιπτόσθαι ἀντικατασταθῶσι.

Ὁ κ. **Κ. Γόντινας** (Υπουργός τῆς Παιδείας) ἀπαντᾷ ὅτι ἡ ἀνασταλὴ τῆς μεταθέσεως δὲν εἶναι δυνατὴ, κατὰ τὸν νόμον. Ὑπόκειται ὅμως νὰ διατάξῃ τοὺς ἐκεῖ τοποθετηθέντες δύο καθηγητὰς νὰ μεταδῶσι τὸ ταχύτερον εἰς τὰς θέσεις τῶν.

Εἰς παρατήρησιν τοῦ κ. **Β. Κυρέλλου** ὅτι παρῆλθεν ἤδη ἡ ἄπο τοῦ νόμου ὁρίζομένη 20ήμερος προθεσμία, ὁ κ. **Κ. Γόντινας** (Υπουργός τῆς Παιδείας) παρέχει τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι θὰ ἐπαχάγῃ τὸ ζήτημα εἰς τὸ Συμβούλιον πρὸς ἀπόλυσιν αὐτοῦ.

Ὁ κ. **Α. Μανκᾶς** ἐρωτᾷ τὸν κ. ἐπὶ τῆς Παιδείας Ὑπουργὸν ἐὰν ἐκ τῶν προϋπὸςτων πιστώσεων αἱ ὁποῖαι θὰ ἐνταχθῶσιν ὑπὲρ τῆς παιδείας ἐν τῷ Προϋπολογισμῷ ὑπάρχῃ σφέως νὰ διατεθῇ ποσὸν τι ὑπὲρ τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν 5.000 τυφλῶν τῆς χώρας, ἐν τῇ ἐκπαιδεύσει μὲχρι τοῦδε ἀφελθέντων, εἰς στιγμὴν καὶ ἦν εἰς ὅλα τὰ Κράτη καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ὁμορὴν Βουλγαρίαν ἔχει ληφθῇ ἐξαιρετικὴ μέριμνα πρὸς στερητικὴν ποσὴν τῶν ἀποκλήρων αὐτῶν τῆς φύσεως.

Ὁ κ. **Κ. Γόντινας** (Υπουργός τῆς Παιδείας) ἀπαντᾷ ὅτι τὸ μόνον λειτουργῶν σχολεῖον τῶν τυφλῶν, τὸ τῆς Καλλιθέας, δὲν ὑπάρχει εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας ἀλλὰ εἰς τὸ τῆς Πρωτοίας καὶ συνεπῶς δὲν εἶναι ἀρμόδιος ἀπαρασχή τῆς οἰκουμένης πληροφορίας. Τὸ μόνον τὸ ὅποιον δύναται νὰ δηλώσῃ εἶναι, λέγει, ὅτι τὸ ζήτημα τῆς εἰς αὐτὸ ὑπαγωγῆς τοῦ σχολείου τυφλῶν ὡς καὶ τὸ τῆς ἰδρύσεως ἐτέρου σχολείου μελετᾶται καὶ ὅτι λίαν συντόμως θὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀνακοινώσῃ τὰ ἀποτελέσματα τῆς μελέτης ταύτης.

Ὁ κ. **Α. Μανκᾶς** ἐρωτᾷ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν ποῖα μέριμνα ἐλήφθη διὰ τὴν ἀναδιοργάνωσιν τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Πρακτορείου, ἡ σημερινὴ κατάστασις τοῦ ὁποῖου εἶναι ἀδύνατον νὰ διατηρηθῇ. Τὸ μετ' αὐτοῦ συμβόλαιον, προσθέτει, ἐκπνέει μετ' οὐ πολὺ καὶ ἐπομένως εἶναι κατάλληλος ἡ στιγμή νὰ προβῇ ἡ Κυβέρνησις καὶ εἰδικώτερον ὁ κ. ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργός εἰς μίαν ριζικὴν μεταβολὴν τοῦ κρατοῦντος σήμερον καθεστώτος, τὸ ὅποιον θίγει ὅχι

μόνον τὰ οικονομικά συμφέροντα ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν καλὴν τῆς Ἑλλάδος, φήμην, ἥτις δικαίως εἰς τὸ ἐξωτερικὸν μὲ τὰ τηλεγραφικὰ τὰ ὑποὶ ἐκπέμπει τὸ Ἀθηναϊκὸν Πρακτορεῖον, ἢ ὑπαρξίς τοῦ ὁποῖου, ἐπικαλεσθῆναι, ἀποτελεῖ ἀληθὲς σὺνδύον.

Ὁ κ. **N. Ζαρίφης**, ὁμιλῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου, παρατηρεῖ ὅτι τὸ Ἀθηναϊκὸν Πρακτορεῖον, ὡς λειτουργεῖ σήμερα, ἀνωμαλῶς, περισσότερο ὀλίγη παρὰ ὠφελεῖ τὰ συμφέροντα τοῦ Κράτους. Ἀναφέρων διάφορα ἐπιζήμια καὶ σκόπιμα δημοσιεύματα τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Πρακτορείου, συνιττῇ τὴν ἐκκαθάρισιν τοῦ σημερινοῦ καθεστώτος τῆς ἡμιπετιγμένου τηλεγραφικῆς ἀνταποκρίσεως μετὰ τῆς ξένης κοινῆς γνώμης.

A. Μιχαλακόπουλος (Ἰπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Ἐξ ὧν ἐγὼ γνωρίζω, ἀρ' ἢς ἡμέρας εἰσῆλθον εἰς τὴν Κυβέρνησιν δὲν ἐγένετο λόγος εἰς τὸ Ἰπουργικὸν Συμβούλιον περὶ τῆς τύχης τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Πρακτορείου. Φαίνεται ὅτι οἱ κ. συνάδελφοι γνωρίζουν περισσότερα πράγματα. Ἐγένετο λάθη τινὰ εἰς τὴν δικαίωσιν εἰδήσεων Ἐγένετο ἀνακρίσεις, ἀλλοτε καὶ δὲν κατορθώθη νὰ ἀποδευθῇ τι διὰ τὸ Ἀθηναϊκὸν Πρακτορεῖον, ὅπως ἐπὶ τῆς υποθέσεως τὴν ὁποῖαν ἐμνημόνευσεν ὁ κ. συνάδελφος. Ὅτε κατελήξαμεν μᾶλλον εἰς τὴν ὑπόνοιαν ὅτι κάποιος καλοθελητής, νομίζων ἀνοήτως ὅτι διὰ τελείως ἀνακριθῶν εἰδήσεων θὰ ἐδουφῆται τὸν τόπον, ἔστειλε μὲ ἀεροπλάνον εἰς τὸ Πρίντζι τὴν εἰδησιν, τὴν ὁποῖαν ὁμῶς ἔσπευσε τὸ «Στεφάνι» νὰ ἐπανορθώσῃ. Ἀλλοτε τὸ Πρακτορεῖον ἰσχυρίσθη ὅτι δὲν εἶχεν ἐπικρῶς ἀνηγγεῖν ἀπὸ τὸ Γραφεῖον Τύπου. Ἦ σχέσις μετὰ τὴν Κυβέρνησιν καὶ Ἀθηναϊκοῦ Πρακτορείου εἶναι σχέσις πελάτου κατ' ἀποκοπὴν. Ἐπειδὴ ὁμῶς ἔχουν γίνεσθαι μετὰ τὴν διαφοράν συμ-βάσεις τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Πρακτορείου μὲ ξέναν πρακτορεῖον, θεσώρην καλὸν νὰ συστήσῃ ἐπιτροπὴν, ἀποτελουμένην ἀπὸ τῶν γενικῶν διευθυντῶν τοῦ Ἰπουργείου, ἀπὸ τῶν διευθυντῶν τοῦ Γραφείου τοῦ Τύπου, καὶ ἀπὸ τῶν νομικῶν σύμβουλων. Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη πρὸ ὀλίγου συντάξε τὴν ἐκθεσίν τῆς.

K. Ζαβιτζιάνος. Τί θὰ ἐξετάσῃ;

A. Μιχαλακόπουλος (Ἰπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Τί ἐξέτασε μᾶλλον. Ἐξέτασε τὰς σχέσεις αἱ ὁποῖαι ὑπάρχουν μετὰ τὸ Ἀθηναϊκὸν Πρακτορεῖον καὶ τῶν ἄλλων πρακτορείων—διότι, ὅπως γνωρίζετε, τὸ Ἀθην. Πρακτορεῖον, ὅπως καὶ ὅλα τὰ ἄλλα πρακτορεῖα, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἔχῃ πληροφορίας, ἐν δὲν εὐρίσκειται ἐν ἐπαφῇ καὶ ἐν συνδέσει μὲ τὰ ἄλλα ἡμιπετιγμένα πρακτορεῖα—καὶ μοι ὑπέβαλεν ἐκθεσιν, τὸ πόσιμα τῆς ὁποίας εἶναι ὅτι, ἀφοῦ ὑπάρχει σύμβασις συνδέουσα τὸ Ἀθηναϊκὸν Πρακτορεῖον μὲ τὰ λοιπὰ πρακτορεῖα καὶ διὰ τῆς συμβάσεως αὐτῆς τὰ λοιπὰ Πρακτορεῖα ἐμποδίζονται νὰ ἐλθουν εἰς συμφωνίαν μὲ ἄλλον τινὰ ἐν Ἑλλάδι. Πρέπει νὰ παρακαθῇ ἡ σύμβασις ἐπὶ ἐν ἔτος. Τὸ ζήτημα χρήζει μελέτης τινός, διότι ὑπάρχει φόβος μήπως εἰς ἐν μόνον ἔτος κατὰ τὸ ὁποῖον θὰ διήρκει ἡ σύμβασις δὲν δυνηθῇ ἡ νῆα ὁργάνωσις νὰ ἐλθῇ εἰς ἐπαφὴν μὲ τὰ ἄλλα πρακτορεῖα καὶ εὐρεθῇ οὕτω εἰς ἀδυναμίαν νὰ ἔχῃ τὰς εἰδήσεις ἐκείνας τὰς ὁποίας κάθε πρακτορεῖον εἶναι ὑποχρεωμένον νὰ μεταβιβάσῃ. Τὸ ζήτημα μὲ ἀπαχολεῖται ὅταν καταλήξω εἰς ὁρισμένον συμπέρασμα καὶ θὰ τὰ εἰσαγάγω εἰς τὸ Ἰπουργικὸν Συμβούλιον καὶ θὰ τὰ ἀνακοινώσω βεβαίως καὶ εἰς τὴν Βουλὴν, ἐν ἡ Βουλὴ τὸ ζήτημα.

Ὅπως νὰ προσθέσω ὅτι χρῆζει ἀναδιοργανώσεως καὶ ἡ ὅλη ὑπηρεσία τοῦ Γραφείου Τύπου, ἐλπίζω δὲ ὅτι προσεχῶς θὰ εἶμαι εἰς θέσιν, κατὰ τὴν ὑποβολὴν τοῦ νέου ὁργανισμοῦ τοῦ Ἰπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, νὰ δικτυώσω καὶ τὴν διοργάνωσιν αὐτοῦ κατὰ τρόπον πληρέστερον, ἀνταποκρινόμενον πρὸς τὰς σημερινὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας ἐνὸς Γραφείου Τύπου. Αὐτὰ τὰ δύο εἶναι ἀλληλένδετα. Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἔχητε καλὸν πρακτορεῖον ἄνευ καλῆς διοργανώσεως τοῦ Γραφείου τοῦ Τύπου καὶ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ Γραφεῖον

Τύπου ἄνευ καλῆς διοργανώσεως πρακτορείου. Ζητῶ λοιπὸν νὰ μοι παρατεθῇ χρόνος τις, ἵνα ἐπὶ τὸ λυσιτελέστερον δυναθῇ νὰ ἐλθῶ καὶ δῶ αὐτὰ θέματα.

A. Χρηστομάνος. Μοι ἐπιτρέπεται, κύριε Πρόεδρε, νὰ δώσω μίαν πληροφορίαν; Τὸ Ἰπουργεῖον τῆς Συγκοινωνίας ἐπληροφόρηθη ὅτι ὁ κ. διευθυντὴς τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Πρακτορείου εἶχε τὰ δικαιώματα τοῦ Πρακτορείου «Χρόνης», παρυσυνθητικῶς ὅτι εἶναι ὁ ἀντεπιστευμένος τοῦ Ἰπουργείου.

A. Μιχαλακόπουλος (Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Ὅχι.

A. Χρηστομάνος. Ἐὰν ἐξετάζετε τὸ φάκελλον τοῦ Ἰπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν τὸν ὁποῖον ἐξέτασα ἐγὼ, θὰ ἐδέξατο ὅτι ἡ σύμβασις αὕτη μὲ τὸ ξέναν πρακτορεῖον ἐγένετο ἐπὶ τῇ βῆσει πιστοποιητικῶν τοῦ Ἰπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, ἐξ οὗ ἀποδεικνύεται ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτὸ ἦτο ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἰπουργείου.

Ὁ κ. **I. Γιαμούξης**, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾷ καπνοπαγωγῶν Τσαρισανῆς πρὸ ἀναστολῆς τῆς ὑπ' αὐτῶν πληρωμῆς τῶν χρεῶν καὶ χορηγήσεως αἰσῶς ὑπὸ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς καλλιεργητικῶν καὶ ἄλλης φύσεως δανείων, παρακαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομικῆς Ἰπουργὸν ὅπως ἐπιστήσῃ ἀμέσως τὴν προσχῆν του ἐπὶ τῆς στάσεως τοῦ διευθυντοῦ τοῦ ἐν Ἑλλάδι ὑποκαταστήματος τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς, ὅστις μετέρχεται ἰδίαν πολιτικὴν ἔναντι τῶν πολιτῶν. Ὁ ἐν λόγω ὑπάλληλος ὀχι μόνον ἀρ. ἔται, λέγει, νὰ παράσῃ δάνεια εἰς τοὺς δικαιομένους τοιούτων, ἀλλὰ καὶ φέρεται ἀπέ-κτανι αὐτῶν κατὰ τρόπον ὀκνηρόν καὶ ἀνταρχικόν. Ἐναγκασθῇ, προσθέτει, νὰ καταγγεῖλῃ τὴν συμπεριφορὰν ταύτην τοῦ ὑπαλλήλου εἰς τὴν Διοίκησιν τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς, πρὸ ἢς ἔλαθε τὴν δικαιοσύνην ὅτι ὁ ὑπάλληλος οὗτος εἶναι ἀνιστόροπος καὶ θὰ ἀπομακρυνθῇ. Δυστυχῶς, τονίζει, οὐδὲν μέτρον ἐλήφθη καὶ ὁ ἐν λόγω ὑπάλληλος ἀπελαχθὼν εἰς τοιοῦτον σημεῖον ὥστε πρὸ ἡμερῶν νὰ φερθῇ θανάτως ἀπέ-κτανι τοῦ ἐπισκεψθέντος αὐτὸν θορυβικοῦ κ. Ποντίκη, τὸν ὁποῖον καὶ ἠπειλήσῃ ὅτι θὰ ἐξαχάξῃ διὰ τοῦ γραφείου του. Ὁ ὑποδιωκτὴς τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς κ. Κοριζῆς, εἰς οὗ, ὡς λέγει, καταγγεῖλῃ τὸ νέον τοῦτο δειγμὰ τῆς θανατο-φονίας τοῦ ἐν λόγω ὑπαλλήλου, ἐπανελάθῃ καὶ πάλιν ὅτι οὗτος θὰ ἀπομακρυνθῇ τῆς θέσεως τοῦ Ἀλλὰ καὶ ἡ νῆα αὕτη δικαιοσύνη παρέμεινεν ἀνεκτέλεστος. Δέον ἐπομένως, ἐπιλέγει, ὅπως ὁ κ. ἐπὶ τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομικῆς Ἰπουργὸς ἀποστείλῃ ἐπὶ τόπου εἰδικὸν ὑπάλληλον, ἐρ' ὅσον ἐννοεῖται ἐκτελεστικὴν τοιοῦτον δικαίωμα, ὅστις νὰ πρὸβῃ εἰς τὴν ἐνέργειαν εὐρυτάτων ἀνακρίσεων, τὸ πόσιμα τῶν ὁποίων νὰ χρησιμεύσῃ ὡς βᾶσις διὰ τὸν κ. Ἰπουργὸν πρὸς ὑποβολὴν μετὰ τὴν ἐν λόγω ποινικὴν ὑπαλλήλου.

Ὁ κ. **Π. Βουρλούμης** (Ἰπουργὸς τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομικῆς) παρακαλεῖ νὰ τῷ ἀποσταλῇ ἡ ἀναφορὰ καὶ ὑπόκειται νὰ μελετήσῃ αὐτὴν ἐμμενῶς.

Ὁ κ. **T. Ἀναστασίου**, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾷ καπνοπαγωγῶν Πόργου περὶ ἀποζημιώσεως τῶν, παρακαλεῖ τὸν κ. Ἰπουργὸν τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομικῆς νὰ ἐξετάσῃ ταύτην εὐμενῶς καὶ νὰ λάβῃ τὰ δέοντα μέτρα πρὸς ἀνακούφισιν μιᾶς τάξεως ἔτις πάσης συμπαθείας.

Ὁ κ. **Π. Βουρλούμης** (Ἰπουργὸς τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομικῆς) παρακαλεῖ νὰ τῷ διαβιβάσῃ ἡ ἀναφορὰ.

Ὁ κ. **M. Τσαρλαμπᾶς** ὑποστηρίζει ἀναφορᾷ τοῦ ταμείου ἐπαρχιακῆς ὁδοποιίας Λευκάδος περὶ αὐξήσεως τῆς ὑπὲρ αὐτοῦ κρατικῆς ἐπιχορηγήσεως καὶ ἀποστολῆς εἰς Λευκάδα γενικοῦ ὁδοποιοῦ ὁδοποιοῦ.

Ὁ κ. **B. Καραπαναγιώτης** (Ἰπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) παρακαλεῖ νὰ τῷ διαβιβάσῃ ἡ ἀναφορὰ.

Ὁ κ. **I. Κουτοίνης** συνιστᾷ ἀναφορὰν πολυτέκνων περὶ ἱκανοποιήσεως δικαίων αἰτημάτων αὐτῶν καὶ παρακαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῆς Προνοίας Ἰπουργὸν ὅπως ἐξετάσῃ μετὰ συμπληρείας ταῦτα πρὸς ἀνακούφισιν μιᾶς τάξεως δεινῶς δοκιμαζομένης κατὰ τὰς σημερινὰς δυσχερεῖς περιστάσεις.

Τὰς αὐτὰς συστάσεις ποιοῦνται καὶ οἱ κ. **K. Πολυχρονάκης** καὶ **Π. Χριστούλας**.

Ὁ κ. **E. Μαχαίρας**, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾷ τοῦ συνδέσμου χερῶν συζύγων ἀποθανόντων λεμβούχων Παιριῶς περὶ παροχής καὶ αὐταῖς ἀποζημιώσεως λόγω ἀναρχίας, παρακαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομικῆς Ἰπουργὸν νὰ ἐξετάσῃ μετὰ πάσης εὐμενείας τὸ αἷτημα τῶν ἀναφερομένων, τροποποιῶν ἀναλόγως τὸν σχετικὸν νόμον. Ἡ παροχὴ τῆς αἰτουμένης ἀποζημιώσεως δὲν πρόκειται, ὡς λέγει, νὰ θίγῃ τὴν κοινωνίαν, ἀλλὰ τοῦναντίον θὰ ἐξυπηρετήσῃ αὐτήν. Ἀλλως τε, προσθέτει, δὲν πρόκειται εἰμὴ περὶ 100 μόνον γυναικῶν.

Ὁ κ. **E. Περιμίδης**, ὁμιλῶν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀναφορᾷ, ἐξηγεῖ ὅτι πρόκειται περὶ μιᾶς κατηγορίας ἐλαχίστων γυναικῶν αἱ ὁποῖαι μετὰ τὸν θάνατον τῶν συζύγων τὸν ἐξερμίσθωσαν τὰς λεμβούχων αὐτῶν εἰς τοὺς πρώην «παρκαυτοὺς» τῶν ὀκνητόνων, ἡδὴ δὲ ἐφαρμοσθέντος τοῦ μέτρου περὶ πλειούμματος τῶν ἀντροπλοίων, στεροῦνται τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκῶν. Ἡ λήψις μερίμνης ὑπὲρ τῆς μικρᾶς αὐτῆς κατηγορίας ἀποτελεῖ, τονίζει, ὑποχρέωσιν τοῦ Κράτους, ἐφόσον παρόμοιον μέτρον ἐλήφθη καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ, ὡς καὶ ὑπὲρ τῶν χερῶν τῶν ἀμαξοῦπλοιστῶν.

Ὁ κ. **Π. Βουρλούμης** (Ἰπουργὸς τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομικῆς) παρακαλεῖ νὰ τῷ διαβιβάσῃ ἡ ἀναφορὰ.

Ὁ κ. **N. Γουργουρεῖς**, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾷ ἀλιείων τῶν κοινοτήτων Γαλαξειδίου περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου περὶ ἀλιείας, παρακαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομικῆς Ἰπουργὸν νὰ λάβῃ μερίμναν ὑπὲρ τῶν διὰ τραπῶν ἀλιεύωντων, οἵτινες, ὡς λέγει, εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γέροντες ἀπόμαχοι ἐργάται θαλάσσης καὶ οἱ ὁποῖοι διατελοῦν εἰς ἀποκλεισμόν ἐκ μέρους τῶν διὰ «γρῦ-γρῦ» ἀλιεύοντων. Οἱ τελευταῖοι οὗτοι, προσθέτει, ἔχουσι καταστῇ ἀληθεῖς κουρσάροι τῶν ἐλληνικῶν παραλλίων, περιρρονοῦντες πάντα νόμον, ἀψηφόντες πᾶσαν ἀπαγόρευσιν, καταδυναστεύοντες τοὺς ἀδυνάτους ἀλιεῖς. Θὰ ἦτο, τονίζει, ἀπανθρωπία ἐὰν χάριν τῶν περιρρονητῶν αὐτῶν τοῦ νόμου ἐστεροῦντο τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων πτωχοῦ ἀπαγγελημάτων.

Ὁ κ. **Π. Βουρλούμης** (Ἰπουργὸς τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομικῆς) παρακαλεῖ νὰ τῷ διαβιβάσῃ ἡ ἀναφορὰ.

Ὁ κ. **I. Κουτοίνης** συνιστᾷ ἀναφορὰν κτηνοτρόφων Φαρσάλων, αἰτουμένων τὴν ἐπιβολὴν δασμοῦ ἐπὶ τοῦ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσαγομένου τυροῦ.

Τὰς αὐτὰς συστάσεις ποιεῖται καὶ ὁ κ. **Π. Χριστούλας**, ἐξαιρῶν τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπιβολῆς τοῦ μέτρου πρὸς πρᾶσιν τῆς γινδυνευομένης ἐγχωρίου κτηνοτροφίας.

Ὁ κ. **Γ. Μαργῆς** (Ἰπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ἀπαντᾷ ὅτι ὑπεβλήθησαν εἰς τὴν Κυβέρνησιν αἰτήσεις κτηνοτρόφων συνιστώντων τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐξαγωγῆς τοῦ λευκοῦ τυροῦ, προτιμωμένου ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ ἀγοραζομένου ὑπ' αὐτῶν εἰς τιμὰς λίαν ἱκανοποιητικὰς. Ἡ Κυβέρνησις, προσθέτει, ἀπεφάσισεν ὅπως, ἐν ἡ περιπτώσει ἐπιτραπῇ ἡ ἐλευθερία ἐξαγωγῆς τοῦ λευκοῦ τυροῦ, ἐλαττωθῇ ἡ κατ' ἀρχὴν διὰ διατάγματος ὁ εἰσαγωγικὸς δασμὸς τοῦ λευκοῦ τυροῦ, ἐρ' ὅσον ἡ ἐξ Ἑλλάδος ἐλευθερία ἐξαγωγῆς ἦθελεν ἐπιφέρει ἐλλείψιν τυροῦ διὰ τὴν ἐγχωρίαν κατανάλωσιν καὶ ἐπομένως ἦτοσιν τῆς τιμῆς αὐτοῦ.

Ὁ κ. **Θ. Χαβίνης**, ὁμιλῶν ἐπὶ σχετικῆς ἀναφορᾷ τῶν ἐπιμελητηρίων Ἰωαννίνων καὶ Πρεσέζης, ἐξαιρεῖ τὴν ἀνάγκην ὅπως υἱοθετηθῇ τὸ αἷτημα τοῦτο τῶν κτηνοτρόφων ἵνα ἡ δεινὴ δοκιμαζομένη κτηνοτροφία καταστῇ δυνατόν νὰ ἀντεπεξέλθῃ εἰς τὰς σημερινὰς δυσχερεῖς περιστάσεις, συγχρόνως δὲ καταστῇ δυνατὴ ἡ εἰς λογικὴν τιμὴν κατανάλωσις τοῦ λευκοῦ τυροῦ ἐν τῷ ἑσώτερῳ.

Τὰς αὐτὰς συστάσεις ποιοῦνται καὶ οἱ κ. **N. Γαρδ-κιώτης, I. Κουτοίνης, M. Τσαρλαμπᾶς, Π. Χριστούλας, καὶ I. Κοκκινάτος**.

Ὁ κ. **Γ. Γεωργιάννης**, ὁμιλῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμέ-

νου, λέγει ὅτι ἐκ τῆς μελέτης τῶν ἐκτερέων ἀπόψεων εἰς τὴν προέδρῃ ἐπείθη ὅτι ἡ ἀλήθεια εἶναι εἰς τὸ μέσον. Δέον ἐπομένως, τονίζει, ὅπως ληφθῶν τὰ μέτρα ἐκεῖνα διὰ τῶν ὁποίων καὶ ἐλλείψει τυροῦ δὲν θὰ παρκτηρηθῇ καὶ ὁ ὑπάρχων θὰ πωλῆται εἰς εὐθηνὴν τιμὴν. Τὰ λεγόμενα, προσθέτει, ὅτι ζημιοῦνται οἱ κτηνοτρόφοι δὲν ἀποτελοῦν εἰμὴ δικαιολογίαν πρὸς ἐπίτευξιν μαχαιλοτέρων κερδῶν ἐκ μέρους ὀλίγων κτηνέων.

Ὁ κ. **X. Λαδάς** ὑποστηρίζει ἀναφορὰν τῶν ἐν Παιριᾷ ἐργατῶν φαρμακοποιῶν λιμένος καὶ προλιμένων Παιριῶς περὶ συστάσεως ὑπὲρ αὐτῶν ταμείου προνοίας.

Τὴν αὐτὴν ἀναφορὰν ὑποστηρίζουν καὶ οἱ κ. **A. Παπαναστασίου** καὶ **E. Μαχαίρας**, ὅστις καὶ ἀναπτύσσει δι' ὀλίγων το ζήτημα. ἐξαιρῶν τὴν ἀνάγκην τῆς υἱοθετήσεως τοῦ ζητήματος, τοῦτο τῶν λιμενεργατῶν Παιριῶς.

Ὁ κ. **N. Ἀβραάμ**, ὁμιλῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου, ἐκφράζει τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ ρύθμισις τοῦ ζητήματος τοῦτου, τὸ ὁποῖον ὑποστηρίζει, ὡς λέγει, καὶ κατὰ τὴν παρελθούσαν Σύνοδον, δὲν θὰ βραδύνῃ πέρα καὶ τῆς παρούσης Συνόδου.

Ὁ κ. **Π. Χριστούλας**, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾷ κατόικων Μουζακίου περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου περὶ ἀμύλων καὶ αὐξήσεως τῆς τιμῆς τῆς σούμας, ἐξαιρεῖ τὴν ἀνάγκην ὅπως γίνουσι ἀποδεκταὶ αἱ ἀξιώσεις τῶν ἀμπελοποιῶν, τοσοῦτον μᾶλλον καθόσον συνεφώνησε πρὸς τοῦτο καὶ ἡ ἀρμόδια ὑπηρεσία τοῦ Ἰπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν ἥτις προέδρα μετὰ τοῦδε ἀντιρρήσεις. Ἡ ἀποδοχὴ, προσθέτει, τοῦ αἰτήματος τοῦτου ἐπιβάλλεται καὶ ἐξ ἄλλου λόγου, σοβαρωτάτου, τῆς καταπαύσεως τῆς λαθρεμπορίας, ἡ ὁποία, ὡς λέγει, μάλιστα κυριολεκτικῶς εἰς τὴν ὑπαίθρων.

Ὁ κ. **N. Ζαρίφης**, ὁμιλῶν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀναφορᾷ, παρατηρεῖ ὅτι τὸ ζήτημα τῶν ἀμύλων ἐνδιαφέρει καὶ τὴν Β. Ἑλλάδα, ὅπου ἡ ἀμπελοποιία ἀνεπτύχθη πολὺ, συνιστᾷ δὲ εἰς τὸν κ. Ἰπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν τὴν ἀναθεώρησιν τοῦ ὑφισταμένου νόμου, ὁ ὁποῖος, ὡς λέγει, οὔτε τοὺς παραγωγὸς ὠφελεῖ οὔτε τοῦ Δημοσίου τὰ συμφέροντα προστατεύει, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς ἐξαπλώσεως τοῦ λαθρεμπορίου.

Ὁ κ. **Γ. Μαργῆς** (Ἰπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ἀπαντᾷ ὅτι βεβαίως συμφέρει καλύτερον εἰς τοὺς ἀμπελοποιούς νὰ ποιοῦν τὴν σούμην. Ὁ ἰσχύων ὁμῶς νόμος, προσθέτει, ἀποτελεῖ συμβολισμόν τῶν δύο ἀπόψεων, ἐπὶ πλεόν δὲ ἡ σημερινὴ τιμὴ καὶ ὑπὲρ καὶ τὸ κέρδος.

Ὁ κ. **I. Κουτοίνης**, ὁμιλῶν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀναφορᾷ, ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι ὑπὸ τὸ σημερινὸν καθεστὸς οἱ ἀμπελοποιοὶ πᾶσιν.

Ὁ κ. **Θ. Φίλιος** συνιστᾷ ὅπως γίνῃ ἀποδεκτὴ ἡ ὑποβλημένη σχετικὴ πρότασις νόμου τοῦ κ. Ροδοπούλου, ἀποτελεῖ τὴν μόνον ἱκανοποιητικὴν λύσιν τοῦ ζητήματος.

Ὁ κ. **S. Ταλιαδοῦρος** λέγει ὅτι τὸ ζήτημα τῶν ἀμύλων πολλὰκις ἤχθη εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ὅτι ἡ δοθεῖσα λύσις ἀφῆκε καὶ παραγωγὸς καὶ Κράτος εἰς διάστασιν. Ἐφόσον, προσθέτει, ἡ Κυβέρνησις δὲν δέχεται τὴν τροποποίησιν τοῦ νόμου, δέον τυλάχιστον, ὡς καὶ τὸ συλλαλητήριον τῶν Μουζακίων ἐξέησε, νὰ αὐξηθῇ ἡ τιμὴ τῆς σούμας εἰς 15 δραχ. κατ' ὀκτῶ, διότι τὸ Θεσσαλικὸν οἰκονομικὸν εἶναι ἀσθενὲς καὶ παρουσιάζεται τὸ ἄποτον νὰ λαμβάνῃ περισσότερα ὁ παραγωγὸς τῆς Κρήτης, ἐνῷ ἡ σούμα ἔχει μεγάλαν δύναμιν, ἀπὸ τὸν παραγωγὸν τῆς Θεσσαλίας.

Ἡ σημερινὴ κατάσταση, λέγει περαιτέρω, ἔχει ἀναγκάσει τοὺς παραγωγὸς τῆς Θεσσαλίας νὰ γίνουσι λαθρέμποροι. Δίκαιον ἐπομένως εἶναι ἡ νὰ καταργηθῇ ὁ ἰσχύων νόμος περὶ ἀμύλων ἡ νὰ αὐξηθῇ ἡ τιμὴ τῆς σούμας εἰς 15, ὡς εἶναι ἡ ὀρθολογικὴ ἐπιθυμία ὁλοκληροῦ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, καὶ ὡς καὶ ὁ κ. Ἰπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἐπεσκέθη.

Ὁ κ. **Γ. Μαργῆς** (Ἰπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) δηλοῖ ὅτι οὐδέποτε παρέσχε τοιαύτην τινα ὑπόσχεσιν, ἐφόσον μάλιστα ἡ νῦν ἰσχύουσα τιμὴ καθορίσθη ἐπὶ τῇ δάσει τῶν τιμολογίων τὰ ὁποῖα ὑπέβαλεν τὰ ἐμπορικὰ ἐπιμελητήρια. Ἡ μόνη, λέγει,

υπόσχεται εἰς τὴν προέβη ἦτο ὅτι θὰ ἐξετάσῃ τὸ ζήτημα. Ὡς πρὸς τὰς ἀποδείξεις δὲ περὶ ἀποδοχῆς τῶν αἰτημάτων τῶν ἀμπελοκαλλιέργητων πρὸς κατὰ κράτος τῆς παραγωγῆς λαθρεμπορίας, παρατηρεῖται, πρὸς τὴν λαθρεμπορίαν ταύτην, ἡ κατανάλωσις τοῦ οἰνοπνεύματος καὶ ἡ ἐξήγησις. Τὸ μόνον, ἐπιλέγει, τὸ ὅπου ἡ ἐξήγησις θὰ δεχθῇ ἢ ἦτο ὅπως ἐν τῇ περιπτώσει ὁλόκληρος ἡ ἡπειρωτικὴ Ἑλλάς ἐξήτει τὴν ἐπιπαραβολὴν τοῦ παλαιοῦ νόμου, ἐξετάσῃ τὸ αἰτημα τοῦτο, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ προβάλῃ εἰς ἀπόφασιν ὅτι θὰ τὸ ἀποδεχθῇ.

Ὁ κ. Γ. Ροδόπουλος, ὁμιλῶν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀναγραφῆς, λέγει ὅτι πολλὰκις ὑπέσχετο ὅτι ὁ ἰσχύων νόμος ἐνισχύει τὴν λαθρεμπορίαν ὅλων ὅσοι ἔχουν τὴν ἰκανότητα καὶ τὸ θάρρος νὰ διεξάγῃ αὐτὴν καὶ πείθει τοὺς νομοτάχτας ἀμπελοκαλλιέργητας οἱ ὅποιοι ἐπιθυμοῦν νὰ ἐργασθῶν ἐντίμως. Ἡ ἐπιπαραβολὴ τοῦ νόμου 3252 εἰς τὴν Θεσσαλίαν, τὴν Ἠπειρὸν καὶ τὴν νότιον Μακεδονίαν, συμβάλλει, προσθέτει, ὅπως τὰς ἀποδείξεις. Ἡ δὲ ἐφόδον ἐπετεύχθη κατ' ἀρχὴν συμφωνίᾳ μετὰ τοῦ δαίθυτου τοῦ Χημείου καὶ ἀποβόλου, ἀπὸ τῆς γνώμης τοῦ ὁποῖου ἐξήρτησαν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὴν ἀποφάσεως, δὲν ἀπομένει εἰρήνῃ νὰ ἀναγραφῇ εἰς τὴν ἡμερησίαν Διάταξιν καὶ ψηφισθῇ ἡ σχετικὴ πρότασις νόμου τὴν ὁποῖαν ἔχει ὑποβάλλει, τροποποιουμένης κατὰ τὴν φορολογίαν τῶν κατὰ τριήμερον ἐργαζομένων ἀπλῶν ἀνθρώπων.

Τὸ λαχθὲν, προσθέτει ἐν συνεχείᾳ, ὑπὸ τοῦ κ. Γεωργίου τῶν Οἰκονομικῶν, πρὸς τοὺς περὶ διανεμητικῆς λαθρεμπορίας ἰσχυρισμοῦ, ἠρξήσαν τὰ ἔσθλα δὲν ἀποδεικνύει τίποτε, διότι ταῦτα ἠρξήσαν πρῶτον ἐνεκα τοῦ ἀπλῶς ἀπαιτούμενου τοῦ φέρου καὶ δευτέρου διότι, ὡς καὶ ἡ πείρα ἀπέδειξεν ἡ φορολογία ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων ἐλαττωμάτων δὲν περιτέλλεται ταῦτα, ἀλλὰ τοὐναντίον τὰ ἐπιτείνει καὶ ἐπομένως γίνεται μείζων κατανάλωσις. Παράδειγμα, λέγει, ἀποτελεῖ ὁ καπνός. Ἀπὸ τῆς εποχῆς ποὺ ὁ καπνὸς εἶχε 8 καὶ 2, μέχρι σήμερα, ποὺ ἐκατονταπλασιάσθη ὁ φόρος, ἔχει ἐκατονταπλασιασθῇ ἡ κατανάλωσις καὶ κατ' ἄτομον καὶ ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ. Ἀπὸδεικνύει δὲ σήμερον καπνίζον ὅλοι οἱ κοσμητικὶ καὶ καὶ δεσποινίδες, αἱ ὁποῖαι καὶ πίνουν οὐδὲ καὶ μαστοῖχαν καὶ δίδουν ἀπογευματινὰς με μαστοῖχαν καὶ ἔτι με τέτοιον.

Ἐπομένως, ἐπιλέγει, δὲν υπολείπεται ἄλλο τι εἰμὴ νὰ ἀποδεχθῇ ὁ κ. Γεωργίου τῶν Οἰκονομικῶν τὴν πρότασιν τοῦ διὰ τὴν ψηφισθῇ αὕτη, μετὰ τὴν περιορισμὸν τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου εἰς τὰς περιφερείας ποὺ ζητοῦν τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ.

Παρελθούσης τῆς κακωνομιᾶς ὥρα, αἱ λοιπαὶ ἀναγραφαὶ ἀναβιβάζονται.

Ὁ κ. Α. Μιχαλακόπουλος (Γεωργίου τῶν Ἑξωτερικῶν) παρακαλεῖ ὅπως ταχέως προθεσμίᾳ ἐξέτασται εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Ἑξωτερικῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν ἡν ὑποβάλλει τὰς ἐκθέσεις τῆς ἐπὶ τῶν πρὸ πολλοῦ ἐκκρεμῶν σχεδίων νόμων:

1) «Περὶ κυρώσεως τῆς συμβάσεως μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Βουλγαρίας περὶ ἐλδοσεως ἐγκαταστάσεως» καὶ

2) «Περὶ κυρώσεως συμβάσεως μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Σουηδίας περὶ ἐκδόσεως πιστοποιητικῶν».

Ἐπίσης, παρακαλεῖ ὅπως ταχέως ἢ ἰδίᾳ προθεσμίᾳ διὰ τὴν ὑποβολὴν τῆς ἐκθέσεως αὐτῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου περὶ τοῦ καταστατικοῦ χάρτου τοῦ Ἀγίου Ὄρους ὑπερ, ὡς λέγει, εἶναι τυπικόν.

Ἡ Βουλὴ, ἐρωτωμένη ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου, δέχεται δι' ἀναστάσεως τὴν πρότασιν τοῦ κ. Γεωργίου τῶν Ἑξωτερικῶν καὶ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας.

Ἐπὶ τῆς α' συζήτησεως ἐπὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τῶν ἀρθρῶν τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 2430 «περὶ ληξιαρχικῶν πράξεων» ὁ κ. Α. Δίνας (Γεωργίου τῆς Δικαιοσύνης) δηλοῖ ὅτι ἡ συζήτησις θὰ διεξαχθῇ ἐπὶ τοῦ σχεδίου τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἐπὶ τούτοις δὲ ἀναγινώσκει

τροπολογίαν ἐπὶ τῶν ἀρθρῶν 2, 4, 7 καὶ 10, αἵτινες γίνονται δι' ἀναστάσεως δεκταί.

Μεθ' ὃ ἀναγινώσκονται καὶ γίνεται ὁμοίως δεκτὸν καὶ τὸ σχέδιον νόμου εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἀρθρὸν συζητήσιν, ὡς ἐτροπολογήθη παρὰ τοῦ κ. Γεωργίου.

Ἐπὶ τῆς β' συζήτησεως ἐπὶ τῶν ἀρθρῶν καὶ τοῦ συνόλου τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ τροποποιήσεως πολιτικῶν ἐδικοπικῶν εἰς τὸ Π. Νουτικὸν» ὁ κ. Α. Ἀφθονίδης ὑποβάλλει τροπολογίαν ἵνα οἱ προσλαμβανόμενοι ἔχουν ἐξαιτῆσαι τὸ ἐπάγγελμα τῶν δασοτοκῶν τοῦλάχιστον ἐπὶ διαίτην.

Α. Μπότσαρης (Γεωργίου τῶν Νουτικῶν). Αὐτὸ τὸ δεχόμεθα.

Α. Ἀφθονίδης. Παρακαλῶ ὡστόσο νὰ τοῖς δοθῶν ἀποδοχῇ ἀνθυποχρεω, διότι τὸ ποσὸν τῶν 1.200 δραχμῶν εἶναι εὐτελες καὶ γρήγορον.

Γ. Μαρῆς (Γεωργίου τῶν Οἰκονομικῶν). Ἐχουν καὶ ἐξῆς τραπέζης, ὡς καὶ τὰ Γεωργίου, ἐπὶ τῆς 800 δραχμῆς καὶ ἐπὶ τῆς ἑκάστη 1.200.

Α. Ἀφθονίδης. Εἶναι προφανές, κύριε Γεωργίου, ὅτι τὸ ποσὸν εἶναι γρήγορον καὶ πρέπει νὰ ἀδεύηται.

Π. Συρογιάννης. Δὲν εἶναι δυνατὸν μετὰ 1.200 δραχμῶν νὰ εὐρεθῶν ἐπιστήματα, αἱ ὁποῖαι νὰ ἀναλάβουν αὐτὴν τὴν ὑπηρεσίαν. Ἄν δὲν δελεσθῶν καὶ ἀποδοχῇ, καλύτερον εἶναι νὰ ἀποσυρῇ τὸ νομοσχέδιον.

Α. Μπότσαρης (Γεωργίου τῶν Νουτικῶν). Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ ἀποδοχῇ δὲν εἶναι ἐκαστοῦ καὶ καὶ ὁρίσεται κίνησις ἢ νὰ μὴ προσέλθουν καὶ ὁλόκληροι ἐπιστήμονες ἢ νὰ περιορισθῶν τὰς ἐργασίας ὥρα των. Εἰς τὸ Γεωργίου τῶν Οἰκονομικῶν ἐκείνην συστάσει καὶ ἐπετύχημεν αἱ 800 δρ νὰ γίνων 1.200 καὶ νὰ δοθῶν καὶ ἐξῆς τραπέζης. Ἐλπίζω ὅτι θὰ δεχθῇ ὁ κ. Γεωργίου τῶν Οἰκονομικῶν καὶ 1.200 δραχ. νὰ γίνων 1.600 καὶ παρακαλῶ συγχαίρειν τὸν νομοσχέδιον.

Μεθ' ὃ ἀναγινώσκονται καὶ γίνονται δι' ἀναστάσεως δεκτὰ τὰ ἀρθρὰ 1 καὶ 2, ὡς ἐτροπολογήθησαν παρὰ τοῦ κ. Γεωργίου, καὶ 3, 4 καὶ 5, ὡς ἔχουν, εἰς β' κατ' ἀρθρὸν συζητήσιν, ἀναβιβάζονται τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ συνόλου.

Τῆς α' συζήτησεως ἐπὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τῶν ἀρθρῶν τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ παραχωρήσεως οἰκπέδων καὶ ἀποζημιώσεως κατὰ τὴν οἰκονομικὴν ἐν τῇ συνταγματικῇ Ἀγίᾳ Φωτεινῇ ἐν Θεσσαλονίκᾳ τινὲς βουλευταὶ ζητοῦν τὴν ἀναβολήν.

Β. Καραπαναγιώτης (Γεωργίου τῆς Συγκοινωνίας). Οὐδεὶς λόγος ἀναβολῆς ὑπάρχει.

Α. Παπαναστασίου. Παρακαλῶ νὰ συζητηθῇ ἀμέσως τὸ νομοσχέδιον.

Ἀναγινώσκοντο τοῦ 1ου ἀρθροῦ, ὁ κ. Γ. Μόδης λέγει ὅτι τὸν παλαιὸν καιρὸν οἱ γεννιτῆται πρῶτοντες καὶ πίνοντες εἰς βάρος τῶν χριστιανικῶν πληθυσμῶν ἐξήτουν καὶ ἐνοίκιον διὰ τὰ δάντια των τὰ ὅποια ἐβαλλον εἰς κόπον. Κάτι ἀνάλογον συμβαίνει μετὰ τὸν πρὶν νῦν νομοσχέδιον, τὸ ὅποιον παρακαλεῖται τὸ Κράτος καὶ τὸν τρόπον καθ' ὃν ἐννοεῖ ταῦτα νὰ ἐπιβῇ σέβαστον εἰς ἐαυτὸ καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους κατὰ τὴν Θεσσαλονίκην, πτωχοὶ ἀλλὰ καὶ εὐποροὶ, κατέλαβον οἰκπέδων τὸ ὅποιον ἀποτελεῖ τὸν πνεύμονα καὶ τὴν καρδίαν τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τὸ ὅποιον ἐπὶ δεκαετίαν νένονται κατὰ τὴν πλέον ἀυθαίρετον τρόπον. Ὡς ἦτο, τὸνίζε, ἐπὶ τέλους λαοκτονεῖ νὰ τοὺς δοθῶν εἰς ἀποζημιώσιν ἄλλα οἰκπέδα, ἀλλ' ἡ χορήγησις εἰς αὐτοὺς καὶ χρηματικῆς ἀποζημιώσεως 6.000.000 δρχ. ἀποτελεῖ ἀσφαλῶς τὸ γεννιτῆρικὸν ἐνοίκιον των δδόντων.

Α. Παπαναστασίου. Ἐκφράζω τὴν χαρὰν μου διότι ἐπὶ τέλους ψηφίζεται τὸ νομοσχέδιον, ὅπερ θὰ ἀποδώσῃ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην τὸ μόνον ἄλλος τὸ ὅποιον εἶχε. Διὰ τὰ παραπλήρημα τὰ ὅποια ἐστήθησαν ἐπὶ τοῦ οἰκπέδου αὐτοῦ ἐδόθησαν ἐπικυρωμένως διατεταγμένως κατεδαφίσεως, ἀλλὰ δὲν ἐξετελέσθησαν ἐξ ἀντιδράσεως καὶ ἡ Κυβέρνησις ἐπὶ τέλους ἀναγινώσκειται.

Α. Παπαναστασίου. Ἐκφράζω τὴν χαρὰν μου διότι ἐπὶ τέλους ψηφίζεται τὸ νομοσχέδιον, ὅπερ θὰ ἀποδώσῃ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην τὸ μόνον ἄλλος τὸ ὅποιον εἶχε. Διὰ τὰ παραπλήρημα τὰ ὅποια ἐστήθησαν ἐπὶ τοῦ οἰκπέδου αὐτοῦ ἐδόθησαν ἐπικυρωμένως διατεταγμένως κατεδαφίσεως, ἀλλὰ δὲν ἐξετελέσθησαν ἐξ ἀντιδράσεως καὶ ἡ Κυβέρνησις ἐπὶ τέλους ἀναγινώσκειται.

ἐδέχθη νὰ μοιράσῃ εἰς τοὺς ἐκεῖ ἐγκατεστημένους ἐν ποσόν. Ἀλλ' ἡ ὑποχώρησις αὕτη πρέπει νὰ εἶναι ἡ τελευταία ἐκ μέρους τοῦ Κράτους, διότι τὸ οἰκπέδον αὐτὸ εἶχε καταληφθῇ ἀυθαίρετως.

Συνεχίζων ἀναπτύσσει δύο τροπολογίας του.

Β. Καραπαναγιώτης (Γεωργίου τῆς Συγκοινωνίας).

Ἡ πρώτη γίνεται δεκτὴ.

Α. Παπαναστασίου. Καὶ ἡ δευτέρα πρέπει νὰ γίνῃ δεκτὴ, διότι τὸ Πανεπιστήμιον ἔχει ἀνάγκην ὠρισμένων ἐκτάσεων ἀπὸ τὸ γήπεδον αὐτό.

Β. Καραπαναγιώτης (Γεωργίου τῆς Συγκοινωνίας). Δὲν πρέπει νὰ παραχωρηθῶν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ἀπολύτως ἀλλ' ἐν συνδυασμῷ μετὰ τὸ σχέδιον τῆς πόλεως.

Α. Παπαναστασίου. Τὸ Πανεπιστήμιον εἶναι τὸ καταλληλότερον νὰ ρυθμίσῃ αὐτὴν τὴν περιοχὴν.

Β. Καραπαναγιώτης (Γεωργίου τῆς Συγκοινωνίας). Ὅχι δι' ὁλόκληρον τὴν περιοχὴν.

Α. Παπαναστασίου. Πρέπει ἐπίσης νὰ δοθῇ μία λύσις εἰς τὰς διαφόρους ἐπὶ τοῦ οἰκπέδου διεκδικήσεις.

Β. Καραπαναγιώτης (Γεωργίου τῆς Συγκοινωνίας). Αὐτὰ ὅλα διακαννίζονται.

Α. Παπαναστασίου. Ἰδίως πρέπει νὰ ἀρθῶν αἱ διεκδικήσεις τῆς Ἑθνικῆς Τραπέζης, εἰς δὲ τὸν χρόνον ἐκείνον πρωτοδουλίαν τῆς ρυθμίσεως πρέπει νὰ ἔχῃ τὸ Πανεπιστήμιον.

Β. Καραπαναγιώτης (Γεωργίου τῆς Συγκοινωνίας). Ὡς πρὸς τὰς τροπολογίας τοῦ κ. Παπαναστασίου, διὰ μὲν τὴν πρώτην εἶμαι σύμφωνος, διὰ δὲ τὴν δευτέραν ἐπιφυλάσσομαι νὰ συζητήσωμεν κατὰ τὴν β' ἀνάγνωσιν, ὁπότε καὶ ἡ εἰπω τὴν γνώμην μου. Δηλῶ ἐπίσης ὅτι ἡ συζήτησις γίνεται ἐπὶ τοῦ ὑπουργικοῦ σχεδίου.

Ὁ κ. Π. Καλλιδόπουλος ἐξιστορεῖ πῶς κατελήφθη τὸ οἰκπέδον καὶ πῶς ἔκτισαν οἰκίας οἱ ἐκεῖ ἐγκατασταθέντες ἐξ ἀδρανείας τοῦ Κράτους. Καὶ ἔφη, λέγει, γεννᾶται ζήτημα ἀποζημιώσεως.

Β. Καραπαναγιώτης (Γεωργίου τῆς Συγκοινωνίας). Μὴ λησμονεῖται ὅτι νένονται τὸ μέρος αὐτὸ ἐπὶ ὁλόκληρον δεκαετίαν καὶ ἔφη τοὺς δίδομεν ἀποζημιώσιν καὶ παίρνουν καὶ τὰ ὅλικά.

Ὁ κ. Π. Καλλιδόπουλος τονίζει ὅτι ἡ ἀποζημιώσις εἶναι ἀνεπαρκής.

Β. Καραπαναγιώτης (Γεωργίου τῆς Συγκοινωνίας). Ἡ ἐκτίμησις ποὺ εἶναι ἀναδιδάξει τὴν ἀξίαν εἰς 7 1/2 ἐκατομμύρια καὶ ἔφη λαμβάνουν 6.000.000 καὶ τὰ ὅλικά.

Ὁ κ. Α. Χρηστομάνος λέγει ὅτι τὸ νομοσχέδιον ὑπεβλήθη ἐπὶ τῆς ὑπουργίας του καὶ κατὰ τὴν κατάρτισιν αὐτοῦ ἐλήφθη κάθε δυνατὸν μέτρον δικαίως ἀποζημιώσεως τῶν ἐκεῖ ἐγκατεστημένων, οἱ ὅποιοι ἐφεξῆς διὰ τῆς ἀλλαγῆς τῆς ἐγκαταστάσεως θὰ ἔχουν μόνιμα οἰκπέδα.

Μεθ' ὃ τὸ σχέδιον νόμου ἀναγινώσκειται καὶ γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἀρθρὸν συζητήσιν, ὡς ἐτροπολογήθη.

Ἀναγινώσκειται εἰτα καὶ γίνεται ὁμοίως δεκτὴ εἰς β' κατ' ἀρθρὸν συζητήσιν ἡ πρότασις νόμου «περὶ καταργήσεως τῶν ἀρθρῶν 50-56 τῆς ἐδικῆς δικονομίας τῆς Κρήτης τοῦ 1880», ὡς ἐπικυρωμένης δι' ἀναστάσεως δεκτῆς τροπολογίας τῶν βουλευτῶν κ. κ. Γ. Κοκκινάκη, Α. Γαλανάκη, καὶ Κ. Πολυχρονάκη καὶ ἀναβαλλομένης τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ συνόλου.

Ἀναγινώσκονται μετὰ ταῦτα καὶ γίνονται δι' ἀναστάσεως δεκτὰ εἰς β' κατ' ἀρθρὸν καὶ σύνολον συζητήσιν τὰ σχέδια νόμων:

1) «Περὶ ὑπαγωγῆς εἰς τὴν διαδικασίαν τῶν ἐπ' αὐτοφώρῳ πλημμελημάτων τῶν ἀδικημάτων τοῦ νόμου 2111 (1920) «περὶ ἀδικημάτων κατὰ τῆς ἐλευθερίας τῆς ἐργασίας».

2) «Περὶ καταργήσεως τοῦ ἀπὸ 28 Σεπτεμβρίου 1925 Ν. Δ. «περὶ τροποποιήσεως διατάξεων ἀφροσίων τοῦ σιδηροδρόμου τοῦ Κράτους».

3) «Περὶ καταργήσεως τοῦ ἀπὸ 12 Ἰουνίου 1926 Ν. Δ.

«περὶ διατάξεως ποσῶν ἐξ εἰσπράξεως ἐπὶ πλέον τῶν ἐγκατεστημένων τιμολογίων τῶν σιδηροδρόμων» καὶ

4) «Περὶ καταργήσεως τοῦ ἀπὸ 25 Νοεμβρίου 1925 Ν. Δ. «περὶ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Δ. Συμβουλίου καὶ καταργήσεως τῆς ἀποκεντρώσεως τῶν διευθύνσεων τῶν Σ.Ε.Κ.» ἔχοντα οὕτω:

Περὶ ὑπαγωγῆς εἰς τὴν διαδικασίαν τῶν ἐπ' αὐτοφώρῳ πλημμελημάτων τῶν ἀδικημάτων τοῦ νόμου 2111 (1920) «περὶ ἀδικημάτων κατὰ τῆς ἐλευθερίας τῆς ἐργασίας».

Ἄρθρον 1.

Αἱ διατάξεις τοῦ ἀπὸ 22/28 Σεπτεμβρίου 1923 Νομοθετικοῦ Διατάγματος «περὶ ἀνέσσης ἐνδὲς καὶ πλεονεκτημάτων τινῶν ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῶν ἀδικημάτων τοῦ νόμου 2111 τῆς 11/18 Μαρτίου 1920 «περὶ ἀδικημάτων κατὰ τῆς ἐλευθερίας τῆς ἐργασίας».

Περὶ καταργήσεως τοῦ ἀπὸ 28 Σεπτεμβρίου 1925 Ν. Δ. «περὶ τροποποιήσεως διατάξεων ἀφροσίων τοῦ σιδηροδρόμου τοῦ Κράτους».

Ἄρθρον μόνον.

Καταργεῖται τὸ ἀπὸ 28 Σεπτεμβρίου 1925 Ν. Δ. «περὶ τροποποιήσεως διατάξεων ἀφροσίων τοῦ σιδηροδρόμου τοῦ Κράτους», ὡς ταῦτα ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ ὑπ' ἀρ. 317 φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τῆς 22 Ὀκτωβρίου 1925 (Τεύχος Α'), ἔχον οὕτω:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἀπὸ 30 Ἰουνίου ἐ. ε. ψήφισμα τῆς Δ' ἐν Ἀθήναις Συντακτικῆς Συνελεύσεως, προτάσει τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, μετὰ γνώμην τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀπεφασίσκαμεν καὶ διατάσσουμεν.

Ἄρθρον 1.

Τὰ τέσσαρα μόνιμα μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῶν Σιδηροδρόμων τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους τοῦ ἀρθροῦ 4 τοῦ ἀπὸ 4 Ἰουνίου 1923 Ν. Διατάγματος «περὶ Διοικήσεως τῶν Σιδηροδρόμων τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους» ἀξάζονται εἰς πέντε, προστεθεμένων ἐνδὲς τῶν ἀντιπροσέδρων τοῦ Ἑλεγκτικοῦ Συμβουλίου, ἐριζομένου ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν.

Ἄρθρον 2.

Τῶν κατὰ τὸ ἀρθρὸν 4 τοῦ ἀπὸ 4 Ἰουνίου 1923 Ν. Δ. «περὶ διοικήσεως τῶν Σιδηροδρόμων τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους» μελῶν τῶν μονίμων καὶ ἐπὶ θητεία τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου διορίζονται ἰσάριθμα ἀναπληρωματικὰ μέλη διὰ Διατάγματος ἐκδιδομένου προτάσει τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Συγκοινωνίας.

Ἐκαστον μέλος κυλούμενον ὁπωσδήποτε νὰ προσέλθῃ εἰς συνεδρίασιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου εἰδοποιεῖ τὸν Πρόεδρον, ὅστις καλεῖ τὸ ἀναπληρωματικὸν τοιοῦτον.

Διὰ τὰ ἀναπληρωματικὰ μέλη ἰσχύουσι πᾶσι αἱ διατάξεις αἱ ἀφορώσαι τὰ τακτικὰ μέλη.

Ἄρθρον 3.

Τὰ α' καὶ β' ἐδάφια τοῦ ἀρθροῦ 9 τοῦ ἀπὸ 4 Ἰουνίου 1923 Ν. Δ. «περὶ διοικήσεως τῶν Σιδηροδρόμων τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους» τροποποιῶνται ὡς ἑξῆς:

Ἐκαστον τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἀποζημιούται διὰ δραχμῶν 300 κατὰ συνεδρίασιν εἰς τὴν παρέστη, ἐὰν δὲν εἶναι δημόσιος υπάλληλος, ἢ 200 ἐὰν εἶναι τοιοῦτος, κατ' ἀνώτατον ὅρον διὰ 10 συνεδριάσεις κατὰ μῆνα.

Ὁ Πρόεδρος ἐπιπροσθέτως ἢ δ' Ἀντιπρόεδρος, ὁσάκις ἀναπληρῶν τὸν Πρόεδρον, λαμβάνει 100 δραχμὰς κατὰ συνεδρίασιν.

Άρθρον 4.

Τὸ ἄρθρον 13 τοῦ αὐτοῦ Ν. Δ. τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς:

Ἐν περιπτώσει ἀπουσίας ἢ κωλύματος ὁ Γενικός Διευθυντής ἀναπληροῦται ὑπὸ Διευθυντοῦ Ἐκμεταλλεύσεως, ὁρίζομένου ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἢ, ἐλλείψει τούτου, ἢ κωλύματος αὐτοῦ, ὑπὸ τινος τῶν Συμβούλων ὁρίζομένου ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ λαμβάνοντος ἡμερησίαν ἀποζημίωσιν 200 δραχμῶν ἂν ἢ ἀνέλαβε τὰ καθήκοντά του. Ἡ παρὼσα διάταξις ἰσχύει ἀναδρομικῶς ἀπὸ 1 Μαρτίου 1925.

Άρθρον 5.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ὑποβάλλει εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνίας ἀντίγραφον τῶν πρακτικῶν ἐκάστης γενομένης συνεδριάσεως.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ἀρχαίει ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς του εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Εἰς τὸν ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας Ὑπουργὸν ἀνατίθεται ἡ δημοσίευσις καὶ ἐκτέλεσις τοῦ παρόντος Διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 28 Σεπτεμβρίου 1925.

(Ἔπονται αἱ ὑπογραφαὶ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας καὶ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου).

Ὁ Πρόεδρος

Κ. ΑΛΑΒΑΝΟΣ

Οἱ Γραμματεῖς

Ι. Κουτσίνης

Σ. Νικολαΐδης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Γ'

Τετάρτης 4 Δεκεμβρίου 1929.

Ὦρα 4.30' μ. μ., ὁ Ἀντιπρόεδρος κ. **Κ. Ἀλαβάνος**, ἀνεῖλθὼν ἐπὶ τῆς ἑδρας, κηρύσσει τὴν ἐνῆρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει νὰ ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικά τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως.

Ἀνακοινοῦνται τὰ ἑξῆς:

Οἱ πρόεδροι τῶν συνεταιρισμῶν Ἐλασσώνος διαμκρτύρονται διὰ τὴν μελετωμένην ἄρσιν τοῦ εἰσχωγικῶς δασμοῦ ἐπὶ τοῦ τυροῦ.

Οἱ συνεταιρισμοὶ Τιτανίου, Κικρίου, καὶ Ἰωάννης Κερδίτσης, ἀναφέροντες τὰς γενομένας καταστροφὰς ἐκ τῶν πλημμυρῶν, παρακαλοῦν ὅπως γίνωνται ἀντιπλημμυρικά ἔργα καὶ ζητοῦν τὴν ἐνίσχυσιν τῶν παρὰ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς.

Ἡ συνομοσπονδία ἀγροτῶν Μεσσηνίας ὑποβάλλει διάφορα αἰτήματα καὶ ἐπικαλεῖται τὴν ἐπὶ τούτων προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως.

Τὸ ἐργατικὸν κέντρον Σερῶν διαμκρτύρεται διὰ τὰς κατὰ τῶν φοιτητῶν ἐπιθέσεις καὶ αἰτεῖται τὴν ἀπόλυσιν τῶν συλληφθέντων καὶ τὴν ἀποδοχὴν τῶν αἰτημάτων τῶν.

Ἡ πανελλήνιος ἑνώσις δημοδιδασκάλων Ἡπείρου καὶ ἡ ἐπιτροπὴ τῶν γεωργικῶς μετεκπαιδευόμενων δημοδιδασκάλων Ἰωαννίνων ὑποβάλλουσι διάφορα αἰτήματα καὶ ζητοῦσι τὴν ἀποδοχὴν αὐτῶν.

Οἱ ἀνθυπασιισταὶ καὶ τῶν τεσσάρων μετρίμων ὄπλων τοῦ στρατεύματος ὑποβάλλουσι τροποποιήσεις ἐπὶ τοῦ ὑπὸ ψήφισιν νόμου περὶ σχολείου ὑπαξιωματικῶν.

Οἱ δημοδιδασκαλοὶ Νευπλίου αἰτοῦνται τὴν τροποποίησιν τοῦ ἰσχύοντος νόμου περὶ προσαυξήσεων τῶν ἀποδοχῶν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων λόγω πολυετοῦς ἐμρίσθου ὑπηρεσίας.

Οἱ μετεκπαιδευόμενοι δημοδιδασκαλοὶ Ἰωαννίνων αἰτοῦνται τὴν κρατικοποίησιν τοῦ χορηγομένου ἐπιδόματος καὶ τὴν ἐπίσπευσιν τῆς προαγωγῆς τῶν.

Περὶ καταργήσεως τοῦ ἀπὸ 12 Ἰουνίου 1926 Ν. Δ. «περὶ διαθέσεως ποσῶν ἐξ εἰσπραξέως ἐπὶ πλέον τῶν ἐγκειμένων ἐπιχορηγίων τῶν σιδηροδρόμων».

Άρθρον μόνον.

Καταργεῖται τὸ ἀπὸ 12 Ἰουνίου 1926 Ν. Δ. «περὶ διαθέσεως ποσῶν ἐξ εἰσπραξέως ἐπὶ πλέον τῶν ἐγκειμένων ἐπιχορηγίων τῶν σιδηροδρόμων», ὡς τοῦτο ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 208 φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τῆς 20 Ἰουνίου 1926 (Τεύχος Α').

Περὶ καταργήσεως τοῦ ἀπὸ 25 Νοεμβρίου 1925 Ν. Δ. «περὶ ἀποφάσεων τοῦ Δ. Συμβουλίου καὶ καταργήσεως τῆς ἀποκεντρώσεως τῶν Διευθύνσεων τῶν Σ. Ε. Κ.».

Άρθρον μόνον.

Καταργεῖται τὸ ἀπὸ 25 Νοεμβρίου 1925 Ν. Δ. «περὶ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Δ. Συμβουλίου καὶ καταργήσεως τῆς ἀποκεντρώσεως τῶν Διευθύνσεων τῶν Σ. Ε. Κ.», ὡς τοῦτο ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 377 φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τῆς 28 Νοεμβρίου 1925 (Τεύχος Α').

Μεθ' ὅ, ὥρα 6.30' μ. μ., συναινέσει τῆς Βουλῆς, λύεται ἡ συνεδρίασις δι' αὐριον καὶ ὥρα 4.30' μ. μ.

Μαρῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) καταθέτουν τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ ἐμρηνείας, συμπληρώσεως, καὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 4097 «περὶ παροχῆς ἀποζημιώσεως εἰς συνταξιούχους ἀνταλλαξιμῶν».

Ἡ ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ κύρωσεως τῆς ἐν Λοιδίῳ τῇ 28 Ἰουνίου 1929 διομο-λογηθείσης ἀναθεωρήσεως τῆς παγκοσμίου ταχυδρομικῆς συμφάσεως καὶ τῶν διεθνῶν συμφωνιῶν περὶ δεδλωμένων ἀξιών, δεμμάτων, καὶ ἐπιταγῶν μετὰ τῶν συναφῶν αὐταῖς κανονισμῶν ἐκτελέσεως καὶ τῶν τελικῶν πρωτοκόλλων αὐτῶν».

Ὁ κ. **Σ. Γονατᾶς** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) καταθέτει σχεδίου νόμου «περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τοῦ νόμου 3555 περὶ κυρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ Ν. Δ. τῆς 12ης Αὐγούστου 1926 περὶ ἀυστάσεως ταμείου ἀλλοθλοποιήσεως βοήθητικῶν προσωπικῶν Τ. Τ. Τ.».

Οἱ κ. κ. **Σ. Γονατᾶς** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) καὶ **Γ. Μαρῆς** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) καταθέτουν σχεδίου νόμου «περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου καὶ τῆς ἐταιρείας Ἑλληνικῶν Ἡλεκτρικῶν Σιδηροδρόμων συμβάσεως «περὶ μὲθώσεως διαμερίσματος ἐν τῷ κτιρίῳ τοῦ ἐν Πειραιεὶ σταθμοῦ Ε. Η. Σ. ὅπως χρησιμοποιεῖται ὡς τμηματικὸν Τ.Τ.Τ. γραφεῖον».

Οἱ κ. κ. **Σ. Γονατᾶς** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας), **Γ. Μαρῆς** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν), καὶ **Δ. Δίγκας** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) ὑποβάλλουν σχεδίου νόμου «περὶ τροποποιήσεως διατάξεων ἀφορῶσιν τὴν ἐπιχειρήσιν τῶν ταχυδρομικῶν ἐπιταγῶν».

Μεθ' ὅ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν
τῶν ἀναφορῶν καὶ ἐρωτήσεων.

Ὁ κ. **Π. Χριστούλας** ὑποστηρίζει ἀναφορὰν συλλογῶν Σοφάδων περὶ μὴ μεταθέσεως ἐκείθεν καθηγητῶν, ἡτις ἀναφορὰ παρὰπέμπεται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας.

Ὁ κ. **Μ. Τσαρλαμπᾶς** συνιστᾷ ἀναφορὰν τοῦ ταμείου ἐπαρχιακῆς ὁδοποιίας Λευκάδος.

Ὁ κ. **Ν. Ἀσκηπιδης**, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾷ τοῦ Ν. Τσι-λογιάννη, κατοικοῦ Καβάλλας, περὶ πληρωμῆς αὐτοῦ ἀσφαλιστρῶν ὑπὸ τῆς ἀσφαλιστικῆς ἐταιρείας «Prévoyance», λέγει ὅτι ὁ ἀναφερόμενος, καίτοι ἡσφαλισθὴ παρὰ τῇ ἐν λόγῳ ἐταιρείᾳ κατ' ὅλους τοὺς νομίμους τύπους, ἐν τούτοις, ὅταν ἤτιστατο παρὰ τοῦ ἀντιπροσώπου αὐτῆς τὴν ἀσφάλειαν ἢ ἐδικαιοῦτο, ἐβρέθη πρὸ ἀνήσεως αὐτοῦ νὰ καταβά-λη τὴν ἀποζημίωσιν. Ἐναγκάσθη ὡς ἐκ τούτου, προσθέτει, ὁ ἐνδιαφερόμενος νὰ ὑποβάλλῃ μήνυσιν κατὰ τοῦ πράκτορος, ὅστις, ἐνεργηθεῖσιν ἀνακρίσεων, συνελήφθη καὶ προσφυλακί-σθη, ἀλλ' ἀπελύθη ἐπὶ ἐγγυήσιν. Ἡ ὑπόθεσις, ἐπιλέγει, ἐκ-κρεμεῖ ἀπὸ μακροῦ καὶ διὰ τοῦτο δέον ὥπως ὁ κ. ἐπὶ τῆς Δι-καιοσύνης Ὑπουργὸς λάβῃ τὰ δέοντα μέτρα.

Ὁ κ. **Δ. Δίγκας** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) ἀπαντᾷ ὅτι θὰ ἐξετάσῃ τὸ ζήτημα.

Ὁ κ. **Π. Πετρίδης** παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Γεωργίας νὰ πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν κατὰ τίνα τρόπον ὀργανώθῃ ἡ ἐξαγωγή νωπῶν σταφυλῶν εἰς Εὐρώπην, ποῖα τιμὴ προέκυψεν ἐκ τῆς πωλήσεως εἰς τὰς διαφόρους εὐρωπαϊκὰς πόλεις, καὶ τί ποσὸν ἐξήλθη ἐκ τῆς Κορινθίας δι' ἐξωτερικὴν κατανάλωσιν. Πρὸς τούτοις παρακαλεῖ τὸν αὐτὸν κ. Ὑπουργὸν νὰ καταθέσῃ τὰς ἐκθέσεις τῶν προξένων σχετικῶς με-τὰς ἀποστολῆς τῶν σταφυλῶν. Ἰδίᾳ δὲ τοῦ ἐν Βιέννῃ πρε-σβευτοῦ, ὡς καὶ πᾶσαν σχετικὴν πληροφορίαν.

Ὁ κ. **Κ. Σπυρίδης** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) ἀπαντῶν ἀναπτύσσει ἐν ἀρχῇ τοὺς λόγους δι' οὓς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας ἐθεώρησε καθήκον νὰ συντελέσῃ δι' ἰδίαν του πρω-τοδουλίαν εἰς τὴν δημιουργίαν ὤρων ἐπιτρεπόντων τὴν ἐξα-γωγήν τῶν νωπῶν σταφυλῶν μας καὶ λοιπῶν ὀπωρῶν. Ἡ Ἰσπανία, τὸ Ἀλγέριον, ἡ Οὐγγαρία, καὶ ἀπὸ τοῦ 1926 ἡ

Βουλγαρία, ἡτις ἐξήγαγε τελευταίως ἐν ἑκατομύριον ὀκτά-δας σταφυλῶν, ἤσαν, τονίζει, ὑποδείγματα ἱκανὰ νὰ ὑπαγορεύ-σουν καὶ τὰς ἰδικὰς μας προσπάθειας.

Σκοπὸς τῆς ἐρεύνης ἥτο· ὡς λέγει συνεχίζων—νὰ ἀπο-δειχθῇ κυρίως 1) ποῖαι ποικιλίαι ἐκ τῶν σταφυλῶν μας ἀντέχουν περισσύτερον καὶ εὐρίσκουν καλυτέραν κατανά-λωσιν, 2) ποῖοι οἱ κυριώτεροι καλλιεργητικοὶ συντελεσταὶ τῆς μεγαλύτερης ἀντοχῆς τῶν σταφυλῶν μας, 3) ποῖος ὁ καλύτερος τρόπος συσκευῆς, 4) ποῖος ὁ καλύτερος τρό-πος καὶ χρόνος συγκομιδῆς, 5) ποῖαι αἱ εὐνοϊκώτεραι δι' ἡμᾶς χώραι καὶ ποῖαι αἱ προσφερόμεναι παρ' αὐτῶν τιμαὶ κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχάς, 6) ποῖαι αἱ ἀπαιτούμεναι δι-ατυπώσεις διὰ τὴν διέλευσιν καὶ εἰσαγωγὴν τῶν σταφυλῶν μας, ὡς καὶ 7) ποῖοι οἱ ἰσχύοντες δι' ἡμᾶς εἰσχωγικὸι δασμοί, καὶ ποῖα τέλος τὰ ταχύτερα, τὰ εὐκολώτερα, καὶ τὰ οἰκο-νομικώτερα μέσα μεταφορᾶς.

Ταῦτα ἔχοντες ὑπ' ὄψιν νὰ ἐρευνήσωμεν ἵνα, ἐν περιπτώσει ἐπιτυχίας, ἀνοίξωμεν μίαν νέαν θύραν εἰσμερίας διὰ τοὺς πα-ραγωγούς μας, προσέθωμεν εἰς σχετικὰς ἀποστολάς. Ἐ-πειδὴ ὅπως ἡ πειραματικὴ ἐξαγωγή τῶν σταφυλῶν δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἀποδώσῃ ἀποτελέσματα σαφεῖ καὶ κατηγο-ρηματικά, ἐὰν αἱ ἀποστολαὶ δὲν ἐνηργεῖντο ἀφ' ἐνός εἰς με-γάλης ποσότητος καὶ ἀφ' ἑτέρου κατὰ σύστημα τὸ ὅσον νὰ ἐπληθύνοντο ὅσον τὸ δυνατὸν πρὸς τὴν ἐμπορικὴν ἐπιχειρή-σιν, ὀργανώσωμεν τὰς ἀποστολάς ταύτας μετὰ τὴν ἐξῆς κατευ-θυντήριον γραμμὴν: Νὰ βοηθήσωμεν τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ ἐξαγάγῃσι σταφυλάς, εἴτε συνεταιρισμοὺς παραγωγῶν, εἴτε ἐμπόρους, εἴτε καὶ μεμονωμένους παραγωγούς, πρὸς τὴν κα-τεύθυνσιν ταύτην εἰς τρόπον ὅστε νὰ κινήσωμεν ἄμεσον τὸ ἐνδιαφέρον τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας. Ἡ βοήθεια αὕτη συνίσταται εἰς τὴν καθοδήγησιν ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς συλλογῆς, τοῦ καθαρισμοῦ, τῆς συσκευῆς, τῆς ἐξασφαλίσεως καλῶν μεταφορικῶν μέσων, καὶ τῆς ἐξασφαλίσεως προκτό-ρων πωλούντων εἰς τὰ μέρη τῆς κατανάλωσιν, καθὼς καὶ χρηματικῆς συμμετοχῆς εἰς τὴν ἐπιχειρήσιν διὰ νὰ κατανι-κῶμεν τὸν δειδικαιοιογημένον ἄλλως τε διςταχμῶν τῶν ἀν-θρώπων οἵτινες τὸ πρῶτον θὰ ἀπεπειράντο νὰ διερευνή-σουν τὰς νέας ἀγορὰς κατανάλωσιν.

Πρὸς ἐπίτευξιν τῶν ἀνωτέρω κατηρτίσμεν εἰδικὰ συνε-ργεῖα ἐκ συσκευαστῶν Ἑλλήνων μετὰ ἐπὶ κεφαλῆς ξένους, εἰδι-κῶς μετακλιθέντας. Τὰ συνεργεῖα ταῦτα μετέδωκον εἰς τοὺς τόπους τῆς παραγωγῆς καὶ ἐξήττηον τοὺς καταλληλοτέρους ἀμπελώνας, ἀφοῦ δὲ ἐλάμβανον ὅλα τὰ προπαρασκευαστικά μέ-τρα, ἐπρωχῶμεν ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῶν ἐνδιαφερομένων ἀ-ποστολῶν εἰς τὴν συλλογὴν σταφυλῶν, συσκευῆν, καὶ φόρτω-σιν αὐτῶν ἐπὶ τῶν βαγονίων ἢ ἀτμοπλοίων. Δι' ἐκάστην δὲ ἀ-ποστολὴν εἰδοποιεῖτο ἡ ἑλληνικὴ πρεσβεῖα τῆς χώρας τὴν προορισμοῦ τοῦ ἐμπορεύματος νὰ παρακολουθῇ ἀπὸ τῆς ἀ-φίξεως τοῦ ἐμπορεύματος μέχρι τῆς διαθέσεως καὶ νὰ μᾶς πληροφορήσῃ ἐπὶ τῶν ἀποτελεσμάτων, ὅσον ἀφορᾷ τὴν κα-τάστασιν τῶν σταφυλῶν καὶ τὴν πώλησιν. Μετὰ τὸν τρόπον τούτον ἀπεστάλησαν μέχρι σήμερον 44.000 κιλά περίπου, εἰς 5.000 περίπου κιβώτια, τὰ ὅποια κατεσκευάσθησαν καὶ διετέθησαν ἐκ μέρους τῆς ὑπηρεσίας.

Δὲν θέλω νὰ ἀποκρύψω ἀπὸ τὴν Βουλὴν ὅτι ὅλαι αἱ ἀπο-στολαὶ δὲν ἐστέφθησαν ὑπὸ ἐπιτυχίας. Τούτο ὅμως ἀναφέρω ἄνευ δυσφορίας διότι, ἐν ἑκ ταυχίων εὐνοϊκῶν γεγονότων ὅλαι αἱ ἀποστολαὶ μᾶς ἐφθάναν εἰς καλὴν κατάστασιν, ὁ πειραματι-σμός μας δὲν θὰ ἦτο ἐπαρκής. Αἱ πρῶται εἰς Μασσαλίαν ἀπο-στολαὶ «σουλτανίνας» ἀπέτυχον, ὡς καὶ ἡ σιδηροδρομικὴ εἰς Βι-έννην, διὰ τὴν ὁποῖαν παραδόξως ἐκρείσθησαν ἀντὶ 5 ἡμερῶν, ὡς μᾶς ἐδοθέντων, 11 ἡμέραι. Αἱ ὑπόλοιποι 5-6 πλήρεις ἀπο-στολαὶ, αἱ προορισθεῖσαι δι' Ἑλβετίαν καὶ Γερμανίαν, ἐπέτυχον ἀπολύτως, μετὰ λίαν ἱκανοποιητικὰς τιμὰς πωλήσεως. Ἐκ τοῦ συνόλου τῶν ἀποστολῶν 19.000 κιλά ἐφθασαν καὶ ἐπωλήθη-σαν ἱκανοποιητικῶς. Αἱ τιμαὶ πωλήσεως τὰς ὁποίας ἐπετύ-χοντες κατὰ τὰς τελευταίας ἐκ Πατρῶν ἀποστολάς διὰ

τὴν ποικιλίαν «σιδηρίτου» ἀνέρχοντο εἰς 1-1.20 ἐλβετικὸν κατὰ χιλιόγραμμον. ἤτοι 15-18 δραχμᾶς. Ἐξ ἄλλου ἡ τιμὴ τοῦ κόστους μέχρι Λωζάνης τῶν τελευταίων ἀποστολῶν ὑπερβάσθη εἰς δραχμὰς 11 κατὰ χιλιόγραμμον περίπου, συνυπολογίζομένης καὶ τῆς ἐξίτης τῶν σταφυλῶν πρὸς δραχμὰς 3.50 τὸ χιλιόγραμμον.

Δὲν εἴμεθα ἀκόμη εἰς θέσιν νὰ δώσωμεν πλήρη συμπεράσματα ἐπὶ τῆς κινήσεως τῆς ἐξαγωγῆς τῶν σταφυλῶν μας. Τὸ μόνον τὸ ὁποῖον δύναμεθα νὰ εἰπώμεν ἀπὸ τοῦδε εἶναι: α) «Ὅτι ποικιλίαι «ροζακὶ κέρνιο» καὶ «σιδηρίτης» δύνανται καλλίστα νὰ ἐξαχθῶσιν εἰς Ἑλβετίαν, Αὐστρίαν, Γερμανίαν, καὶ Γαλλίαν μετὰ κοινὰ μεταφορικὰ μέσα, ἐφ' ὅσον λαμβάνονται τὰ ἀπαραίτητα προκαταρκτικὰ μέτρα. β) «Ὅτι ὑπάρχουν πολλὰι πιθανότητες νὰ ἐπιτύχη ἡ ἐξαγωγὴ τῆς «σουλτανίνας», ἴσως καὶ τῆς «φράουλας» καὶ τοῦ «ντεμπάκιν» τῆς Θεσσαλίας διὰ κοινῶν μεταφορικῶν μέσων ὅταν ὁ χρόνος τῆς ἀποστολῆς διὰ τῶν τελευταίων δὲν ὑπερβῇ τὰς 4-5 ἡμέρας ἀπὸ τῆς συγκομιδῆς. γ) «Ὅτι εἰς ψυχρὰ ὅλα σχεδὸν αἱ σταφυλαὶ μας δύνανται νὰ ταξιθεύσων καὶ πέρα τῶν 10 ἡμερῶν καὶ νὰ φθάσων εἰς καλὴν κατὰστασιν. δ) «Ὅτι διὰ νὰ εἶναι ἐξήρακτι σπέρμη ἡ ἀποστολὴ τῶν σταφυλῶν πρέπει αὐταὶ νὰ μὴ εἶναι πολὺ ὥριμα, νὰ μὴ ἔχουν ὑγρασίαν, νὰ ἔχουν καθαρὸν τελεῖως διὰ ψαλλιδίων, νὰ συσκευασθῶν καταλλήλως, νὰ τοποθετηθῶν συστημτικῶς ἐπὶ τοῦ βαγονίου, καὶ τέλος νὰ φθάσων ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον. Τὰ χρονικὰ ὅρια τῆς ἀνταρξῆς ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν ἐποχὴν καὶ τὸ εἶδος τῶν σταφυλῶν καὶ τὴν ὑγιεινὴν τῶν κατὰστασιν. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δύναμαι μετὰ βεβαιότητος νὰ εἰπῶ εἰς τὴν Βουλὴν εἶναι ὅτι ἡ προσεχὴς συγκομιδὴ τῶν σταφυλῶν μας καὶ λοιπῶν φρούτων ὅλ' ἐξέρων πλέον τὴν ὁδὸν ἀνοικτὴν καὶ ὅτι ἴσως δὲν θὰ εἴμεθα μακρὰν ἀπὸ τὴν ἡμέραν καὶ ἢ ὅλ' ἀκατηγόρηθωμεν ὅτι δὲν ἀφῆσκαμεν φροῦτο περίσσι διὰ τὴν ἐσωτερικὴν μας κατανάλωσιν.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου**, καταθέτων καὶ ἀναπτύσσων ἀναφορὰν τῆς ἐνώσεως τοῦ προσωπικοῦ τῆς ἐταιρείας ἀερίω-φοιτος Ἀθηνῶν, παρακαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας Ὑπουργὸν ὅπως ἐξετάσῃ αὐτὴν μετ' εὐμενείας.

Ἀναπτύσσων τὰ ἐν τῇ ἀναφορᾷ περιλαμβανόμενα αἰτήματα, ὑπομνησκαὶ ὅτι ἡ καθιέρωσις τοῦ 13ου μισθοῦ, γενομένη ἐπὶ Κυβερνήσεως Φιλελευθέρων, καὶ ἢ ἐποχὴν οὗτος διήρουν τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Συγκοινωνίας, ὑπεργραβὴν ἐκ τῆς ἀνάγκης ὅπως ἀντιμετωπίζωνται κατὰ τὰς ἐορτὰς αἱ πολλαπλᾶ ὁικονομικὰ ὑποχρεώσεις αἱ ὁποῖαι δημιουργοῦνται κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν.

Ἡ τελευταία, προσθέτει, αὐξήσις τοῦ μισθοῦ τῶν ἐργατῶν ἀερίωφοιτος ἐγένετο κατὰ τὸ 1926. Κατὰ τὸ 1927 δὲν ἐγένετο ἄλλη αὐξήσις, ἀλλ' ἀπλῶς διαρρυθμίσις τῶν μισθολογικῶν κλιμακίων, ἡ ὁποία ὅμως δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς εὐνοικὴ ὑπὲρ ὧν τῶν ἐργατῶν, καθόσον πολλῶν ἐξ αὐτῶν διὰ τῆς διαρρυθμίσεως ταύτης ἡ θέσις ἐπεδεινώθη. Εἶναι ἀντίθετος, τονίζει, πρὸς τὴν φιλεργατικὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως ὁ ἱσχυρισμὸς ὅτι ἡ τάξις τῶν ἐν λόγῳ ἐργατῶν εἶναι προνομιοῦχος, τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποῖαν οἱ ἔχοντες 30ετῇ ὑπηρεσίαν παρὰ τῇ ἐταιρείᾳ ἐργάται μισθοδοτοῦνται, μετὰ τὰς αὐξήσεις, μόλις διὰ 3.000 δραχμῶν, οἱ ἔχοντες 15ετῇ ὑπηρεσίαν διὰ 2.000, καὶ οἱ ἔχοντες 5ετῇ μόλις διὰ 1.000 δραχμῶν. Οἱ ἀριθμοὶ αὐτοὶ, ἀριθμοὶ ἀπολύτως ἀκριβεῖς, πείθουν, λέγει, πάντα ἀμερόληπτον συζητητὴν ὅτι οἱ ἐργάται οὗτοι ἀμείβονται γλισχρότατα.

Ὅλ' ἐπρεπε, προσθέτει μετὰ ταῦτα, ὅπως ὁ κ. ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας Ὑπουργὸς ἐξετάσῃ ἐὰν ἡ ἐταιρεία ἀερίωφοιτος εὐρίσκαται πρὸ ὁικονομικῶν δυσχερειῶν, εἴτε συνεπεῖχ' ἐλαττωματικότητος τῶν ἐγκαταστάσεων αὐτῆς, εἴτε συνεπεῖχ' ἀναμίσγώς της εἰς ἄλλας ἐπιχειρήσεις, εἴτε δι' ἄλλον τινὰ λόγον, δυσχερειῶν αὐτίνες δὲν ἐπιτρέπουσιν εἰς αὐτὴν τὴν διατήρησιν τοῦ ὑφισταμένου καθεστώτος ὡς πρὸς τὴν παροχὴν καὶ ἐφέτος τοῦ 13ου μισθοῦ. Ἡ ἐξετάσις δέ, συνεχίζει, τοῦ ζητήματος

ἀπὸ τὸν κ. ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας Ὑπουργόν, ἰδίως ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑπὸ τῶν ἐργατῶν ληφθεῖσαν ἀπόφασιν περὶ κηρύξεως ἀπεργίας, ὅλ' ἐπρεπε νὰ γίνῃ μετὰ πάσης ἐπιεικειᾶς. Εἶναι ἀλλοῦθι, τονίζει, ὅτι δὲν ὄφειλον οἱ ἐργάται τοῦ ἀερίωφοιτος νὰ κατέλθουν εἰς ἀπεργικὸν ἀγῶνα. Καὶ ὁ ἴδιος προσωπικῶς, εἰς ἐν τὴν παρελθούσαν Παρὰσκυὴν παρουσιάσθησαν, ὡς λέγει, οἱ ἐργάται ἵνα ἐπικαλεσθῶν τὴν παρέμβασίν του, συνέστησεν εἰς αὐτοὺς νὰ μὴ προδῶσιν εἰς ἀπεργίαν. Δυστυχῶς ὅμως δὲν τὸν ἤκουσαν, διότι εἶναι γνωστὸν, λέγει, ποία ψυχολογία δημιουργεῖται εἰς τὰς ομάδας ὅταν νομίζουσιν ὅτι ἀδικοῦνται. Δὲν ἐπεται ὅμως ἐκ τούτου, ἐπιλέγει, ὅτι ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ θυμῶνῃ καὶ νὰ μετέρχεται κατὰ ἐργατῶν, ἐργαζομένων εἰς τὰς πλέον ἐξευτελιστικὰς ἐργασίας καὶ ὑπὸ τοὺς πλέον δυσμενεῖς ὁρους, μέτρα μὴ συμμόρφωμένα πρὸς τὰς ἀρχὰς αἱ ὁποῖαι διέπουν τὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως τῶν Φιλελευθέρων.

Λαμβάνει ἀκολούθως τὸν λόγον ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὁ κ. ἀρχηγὸς τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως μοῦ ὑπενθυμίζει ὅτι ἐπὶ Κυβερνήσεως Φιλελευθέρων τὸ πρῶτον ἐγένεν ἡ ἐφαρμογὴ τῆς χορηγίας τοῦ 13ου μισθοῦ. Τοῦ ὑπενθυμίζω δὲ καὶ ἐγὼ ὅτι ἐπὶ Κυβερνήσεως Φιλελευθέρων ἀλλοῦθι ἀπεφασίσθη διὰ πρῶτην φορὰν νὰ διδῇται εἰς τὸ προσωπικὸν τῶν σιδηροδρόμων, πέρα τοῦ μισθοῦ τὸν ὁποῖον λαμβάνουν, καὶ μέρος ἐκ τῶν κερδῶν τῆς ἐπιχειρήσεως ὥριζοτο δὲ μόνον ὅτι τὸ μέρος αὐτὸ δὲν ἤδύνατο νὰ ὑπερβῇ τὰς 15 % τοῦ μισθοῦ αὐτῶν. Ἡ διάταξις ἐκεῖνη ἦτο πολιτικῶς ὀρθή. Καὶ εἰμαι καὶ σήμερον πρόθυμος νὰ δεχθῶ ὅπως ἐκ τῶν πραγματικῶν περιστάσεων τῆς ἐπιχειρήσεως διατίθεται ἓνα μέρος εἰς τὸ προσωπικόν, διότι τοῦτο ἀποτελεῖ ἓνα ἐλατῆριον διὰ τὴν καλύτεραν λειτουργίαν τῆς ἐπιχειρήσεως. Ἀλλ' ὁ κ. ἀρχηγὸς τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως γνωρίζει ὅτι σήμερον δὲν πρόκειται περὶ τούτου. Δὲν πρόκειται νὰ ἐφαρμόσωμεν σήμερον οὔτε τὰς διατάξεις τοῦ νόμου τοῦ 1920, οὔτε καὶ τὰς μισθοδοσίας τοῦ 1920. Σήμερον πρόκειται νὰ ἴδωμεν ἐν ἡ ἀπεργίᾳ ἡ ὁποία ἐκέρχθη τὸ πρῶτον ἀπὸ τοὺς ἐργάτας τοῦ ἀερίωφοιτος καὶ τὴν ὁποῖαν φαίνονται διατεθειμένοι νὰ ἀκολουθήσουν καὶ οἱ τροχοδρομικοὶ ἴσως δὲ αὐριοι καὶ ἄλλοι, ἂν, λέγω, ἡ ἀπεργία αὐτὴ εἶναι δικαιολογημένη καὶ ἐν ὅλῃ ἡ κοινωνία, ἡ ἀντιπροσωπευμένη σήμερον ἀπὸ τὸ Κράτος, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ὑποκύβῃ εἰς τὰς ἀξιώσεις τῶν ἀπεργῶν.

Ὁ κ. Παπαναστασίου φαίνεται προτιμῶν νὰ δίδωται 13 μισθοὶ ἀντὶ 12. Τὸ πρᾶγμα εἶναι θεωρητικὸν καὶ εἶναι ἀξιὸν συζητήσεως. Δὲν ἀμφισβητῶ μάλ' ὅλα ὅτι ἔχη κάποιον βά-σιν, ὅτι δηλ. τὰς 1.000, 10.000, 30.000 δραχμὰς πού θὰ δώσωμεν δι' ἀντιμισθίαν ἐνὸς ἔτους ἡμποροῦμεν νὰ τὰς μοιράσωμεν ὅχι εἰς 12/12 ἀλλ' εἰς 13/12. Ἐγὼ τὸ θεωρῶ ἐπικίνδυνον, διότι καθιεροῖ ἓνα προηγούμενον εἰς τὸ ὁποῖον θὰ τείνουσιν ὅλοι οἱ ἄλλοι καὶ θὰ δημιουργηθῇ δυσχερεία. Ἀλλὰ, ἐπαναλαμβάνω, δὲν πρόκειται νὰ συζητήσωμεν αὐτὸ σήμερον. Ἄν θέλατε νὰ τὸ συζητήσωμεν, ἔχουν τὰ ἐπιχειρήματά σας αὐτὰ ἀξίαν καὶ εἶμαι πρόθυμος νὰ τὰ ἐξετάσωμεν, ἀλλὰ εἰς ἄλλην περίστασιν. Σήμερον δὲν θὰ ἐξετάσωμεν αὐτό.

Ἄς ἐξετάσωμεν τώρα τίς εἶναι ὁ μισθὸς καὶ ἐν εἶναι ἀνάγκη νὰ αὐξηθῇ ὁ μισθὸς αὐτός. Δὲν θέλω, κύριοι, νὰ σᾶς κουράσω ὁμιλῶν περὶ ὧν τῶν κατηγοριῶν τῶν ὑπαλλήλων καὶ τῶν ἐργατῶν τοῦ τεχνικοῦ προσωπικοῦ τοῦ ἀερίωφοιτος. Ὅλ' ἀρκεσθῶ ἐν πάρῳ τὰς κατωτέρας τάξεις, διότι αὐταὶ εἶναι συνήθως αἱ ἀνεπαρκέστερον πληρωόμεναι. Ὅλ' ἀρκεσθῶ νὰ ἐξετάσω ἐκεῖνας τὰς κατηγορίας τῶν ἐργατῶν αἱ ὁποῖαι λαμβάνουν τὸν πλέον μικρὸν μισθόν. Καὶ αὐταὶ εἶναι αἱ ἐργάτιδες, αἱ ὁποῖαι ἐπισκευάζουσιν τοὺς σάκκους ὅπου τοποθετοῦν τὸ κῶκ, εἶναι ἐπίσης οἱ λεγόμενοι σκαφεῖς, τοὺς ὁποῖους ὅλ' μοῦ ἐπιτρέψατε νὰ ὀνομάσω σκαφτιάδες, εἶναι ἐπίσης καὶ οἱ ἀπλοὶ ἐργάται. Αἱ ἐργάτιδες τῆς ἐπισκευῆς τῶν σάκκων, εἰσερχόμεναι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, λαμβάνουν χωρὶς τὸν 13ον μισθὸν 61 δραχ.

τὴν ἡμέραν καὶ μετὰ τὰς κατὰ τριετίαν αὐξήσεις καταντᾷ νὰ λαμβάνουν μισθὸν ἐκ δραχ. 100 ἡμερησίως. Καὶ σᾶς ἐρωτῶ: εἶναι ἢ δὲν εἶναι αὐτὸς μισθὸς μιᾶς προνομιοῦχος τάξεως μεταξὺ τῶν ἐργατῶν; Ὁ ἐλευθερὸς ἐργάτης, ὁ ὁποῖος ἐργάζεται μετ' ἡμερομίσθιον, ποτὲ δὲν παίρνει ἀπὸ τὴν πρῶτην στιγμὴν 61 δραχ. τὴν ἡμέραν, ὅσας ἔχει ὡς ἡμερομίσθιον ἡ γυναίκα. Ὅσον δὲ προχωρεῖ ἡ ἡλικία τοῦ ἐλευθεροῦ ἐργάτου, ἀντὶ νὰ τοῦ αὐξάνουν τὸ ἡμερομίσθιον, τοῦ τὸ ἐλαττώνουν, διότι τοῦ λέγουσιν ὅτι εἶναι 40 ἐτῶν ἤδη καὶ δὲν δύναται νὰ ἀποδώσῃ ἐργασίαν. Ἐγὼ λοιπὸν δικαίωμα νὰ εἰπῶ ὅτι μία τοιαύτη μισθοδοσία, ὅχι καὶ λαμβάνομένων ὑπ' ὄψιν τῶν περιστάσεων τὰς ὁποίας διατρέχομεν ἡμεῖς, ἀλλ' ἀσχετῶς πρὸς κάθε περίστασιν, ἀνεξαρτήτως τῆς φτώχειας ἡ ὁποία μᾶς μαστιίζει, ὅλ' ἦταν ἐπαρκὴς μισθοδοσία.

Ἀλλ' ἂς ἀφίσωμεν τὰς ἐργάτιδας καὶ ἂς ἔλθωμεν εἰς τοὺς σκαφεῖς. Οὗτοι λαμβάνουν ἄρχικόν μισθὸν 65 δραχμῶν καὶ, προστιθεμένων τῶν αὐξήσεων τῆς τριετίας, 115 δραχμὰς ἡμερησίως. Σημειωτέον ὅτι αἱ ἐργάτιδες δὲν ἔχουν μόνον ἐξ-σφαλισμένον τὸ ἡμερομίσθιον αὐτῶν, ἀλλ' ἔχουν καὶ ταμεῖον ἀλληλοβοηθείας, καὶ δῶρον κατὰ τὰ Χριστούγεννα καὶ τὸ Πάσχα, καὶ ἱατρικὴν περίθαλψιν, καὶ ταμεῖον συντάξεων, καὶ ποικίλα ἄλλα πλεονεκτήματα. Δὲν φθονῶ τὰς ἐργάτιδας καὶ τοὺς ἐργάτας. Ἀλλ' ὅταν γυρίσω τὰ μάτια μου εἰς ὅλον τὸν ἐργατικὸν κόσμον, λέγω ὅτι δὲν εἶναι δίκαιον νὰ ἐπιμένετε σεῖς νὰ ζητήτε 13ον μισθὸν διὰ νὰ ἀναγκάσητε τὸ Κράτος νὰ αὐξήσῃ τὴν ἀξίαν τοῦ ἀερίωφοιτος κατὰ 30 λεπτὰ τὸ κυβικόν μέτρον. Οἱ ἀπλοὶ ἐργάται τί λαμβάνουν; Ἀρχίζουν ἀπὸ 77 δραχ. μέχρις 84, ἀναλόγως τῆς ἐργασίας τὴν ὁποῖαν κάμνουν.—δηλαδή τὸ ὀλιγότερον τὸ ὁποῖον λαμβάνουν εἶναι 77-84 τὴν ἡμέραν πού προσλαμβάνονται εἰς τὴν ἐργασίαν—καὶ φθάνουν, μετὰ τὰς αὐξήσεις τὰς ὁποίας λαμβάνουν, εἰς τὰς 132-139 δραχ. ἡμερησίως.

Αὐτοὶ, κύριοι, οἱ μισθοὶ, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἀρκετοὶ ἕνεκα τῆς γενικῆς κατὰστασεως εἰς τὴν ὁποῖαν εὐρίσκαμεθα τότε, εἶναι μισθοὶ οἱ ὁποῖοι εἰς πᾶσαν περίστασιν ὅλ' ἦσαν ἀρκετοὶ. Εἰς τὴν Γαλλίαν πολὺ ἀπέχουν ἀπὸ τοῦ νὰ λαμβάνουν αὐτοὺς τοὺς μισθοὺς. Ἀλλ' ὁ κ. ἀρχηγὸς τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως μετ' ἐλπίδας—καὶ ἔχει δίκαιον, διότι ἐννοῶ τὸ ἐπιχειρήμα τὸ ὁποῖον προβάλλει—εἰς ὅσα ἔλεγον εἰς τὴν ἐπιστολήν μου πρὸς τοὺς ἐργάτας. «Μὴ μοῦ λέγετε—ἐγγραφον—ὅτι ἔχετε νὰ κάμετε μετὰ τὴν Πάουερ ἔχετε νὰ κάμετε μετὰ τὸν ἐργαζόμενον κόσμον, τὸν ὁποῖον ἔχει καθήκον ἡ Κυβέρνησις νὰ προστατεύσῃ. Μὴ φέρεται τὴν Πάουερ». Ὁ κ. Παπαναστασίου τὰ ἀντιλαμβάνετε καὶ μοῦ λέγει: «γνωρίζετε τί συμβαίνει ἐν αὐτῷ σᾶς ἀναγκάζει νὰ αὐξήσητε τὴν ἀξίαν τοῦ κυβικοῦ μέτρου, θὰ δύνασθε νὰ κάμετε ἄλλας οἰκονομίας διὰ νὰ ἐπιτύχητε τὴν ἐλάττωσιν τῆς τιμῆς τοῦ φωταερίου». Ὑπόσχομαι νὰ κάμω τὴν ἐρευναν τὴν ὁποῖαν μοῦ συνιστᾷτε, ἀλλὰ θὰ κάμω τὴν ἐρευναν αὐτὴν ὅχι διὰ νὰ δώσω τὸν 13ον μισθόν, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐπιτύχῃ ἀκόμη μεγαλύτεραν μείωσιν τῆς τιμῆς τοῦ φωταερίου. (Χειροκροτήματα). Καὶ ὁ τρόπος μετὰ τὸν ὁποῖον θὰ ἐργασθῶ εἶναι ὁ ἐξῆς: Ὅλ' μοῦ ἐπιτρέψατε νὰ σᾶς παραβάλλω τὰς δαπάνας τὰς ὁποίας ἐκἄναμεν διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ φωταερίου εἰς τὰ 1914 καὶ τὰς δαπάνας τὰς ὁποίας ἔχομεν εἰς τὰ 1929. Δὲν ὅλ' σᾶς ζητήσω νὰ με παρακολουθήσητε διὰ νὰ ἴδωμεν ὧν τῶν μηνῶν τὰς δαπάνας μᾶς ἐνδιαφέρουν αὐταί. Ὅλ' ζητήσω νὰ περιορισθῶμεν εἰς τὰς δαπάνας τοῦ προσωπικοῦ, αἱ ὁποῖαι μᾶς ἐνδιαφέρουν. Λοιπὸν εἰς τὰ 1914 ἐδίδαμεν εἰς τὸ ἐργατικὸν προσωπικόν 627.000 τὸν χρόνον καὶ εἰς τὸ ὑπαλλήλικόν προσωπικόν 183.000 τὸν χρόνον. Ἐδίδαμεν δηλαδή κατ' ἔτος 810.000 δραχ. εἰς τὸ προσωπικόν. Τί δίδαμεν σήμερον, κύριοι; Δίδαμεν διὰ τὸ ἐργατικὸν προσωπικόν, ἀντὶ 627.000 δραχ., 23.387.000 δραχ. καὶ εἰς τὸ ὑπαλλήλικόν προσωπικόν, ἀντὶ 183.000 δραχ., 6.718.000 δραχ., ἀντὶ δηλαδή 810.000 δραχ. τὰς ὁποίας ἐδίδαμεν πρὶν καὶ αἱ ὁποῖαι θὰ ἀναλόγουν χωρὶς τὴν διαφορὰν τοῦ νομισματός εἰς 12 - 13 ἑκατομμύρια δραχ.

καὶ μετὰ τὸν τιμαριθμὸν εἰς 16 ἑκατομμύρια δραχ., δίδαμεν σήμερον 30 ἑκατομμύρια δραχ. Νομίζει ὁ κ. ἀρχηγὸς τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως ὅτι, ἐν ἡμπορῷ νὰ ἐπιτύχῃ καμμίαν ἄλλην οἰκονομίαν, πρέπει νὰ τὴν ἐπιτύχῃ καὶ αὐτὴν διὰ νὰ τὴν δώσω εἰς τὸ προσωπικόν;

Ἀλλὰ νὰ σᾶς δώσω ἓνα ἄλλον ἀριθμὸν, κύριοι. Εἰς τὰ 1914 οἱ ἐργάται τοῦ φωταερίου εἰργάζοντο ὅχι 8 ὥρας, ἀλλ' εἰργάζοντο 10 - 12 ὥρας σήμερον ἐργάζονται 8 ὥρας. Ἄς ἴδωμεν ποῖα εἶναι αἱ πραγματικαὶ ὥραι τῆς ἐργασίας: Εἰς τὰ 1914 ἔχομεν 1.745.000 ὥρας πραγματικῆς ἐργασίας καὶ ἐδίδαμεν δι' αὐτὰς 810.000 προπολεμικὰς δραχμὰς σήμερον ἔχομεν 1.567.000 ὥρας, δηλαδή 200.000 ὥρομίσθια παρακάτω καὶ μετὰ αὐτὰ τὰ 200.000 ὥρομίσθια πάρα κάτω δίδαμεν 30 ἑκατομμύρια δραχ., δηλαδή διπλᾶ ἀπὸ ὅσα ἐδίδαμεν πρὸ τοῦ πολέμου.

Ἀλλ' ἔχω νὰ σᾶς δώσω, καὶ ἓνα ἄλλον ἀριθμὸν σχετικῶς μετὰ ὅσα σᾶς εἶπα τώρα. Ἡ μέση τιμὴ καθ' ὥραν ἐργασίας τοῦ προσωπικοῦ ἐργατῶν καὶ ὑπαλλήλων ἦτο εἰς τὰ 1919 36 - 37 λεπτὰ σήμερον τὸ προσωπικὸν μᾶς κοστίζει διὰ κάθε ὥραν ἐργασίας 14.90 δραχ. Ἀντὶ 37 λεπτὰ τὰ ὁποῖα ὅλ' ἦσαν πέντε περίπου δραχμαὶ, 6, ἢ ἂν θέλατε 6 1/2 δραχ., πληρώνομεν σήμερον 14 δραχ. διὰ κάθε ὥραν ἐργασίας. Πρὸς περὶ ὅμως νὰ σᾶς δώσω καὶ ἓνα ἄλλον ἀριθμὸν. Ἡ μέση τιμὴ τῆς μηνιαίας μισθοδοσίας ἦτο πρὶν 209 δραχ. παλαιαί, ἐνῶ σήμερον εἶναι 4.150 δραχ.

Νὰ σᾶς δώσω τώρα, κύριοι, καὶ ἓνα ἄλλον ἀριθμὸν: Διὰ τὴν παραγωγὴν τοῦ φωταερίου ἐξωδεύαμεν εἰς τὰ 1914 εἰς μισθοὺς προσωπικοῦ 6 λεπτὰ καὶ 55/100 τοῦ λεπτοῦ χρυσῆ, τὰ ὁποῖα κάμουν μίαν δραχμὴν περίπου. Σήμερον ἐξωδεύομεν διὰ τὴν παραγωγὴν τοῦ ἰδίου ρεύματος 3.30 δραχ. καὶ ἑκάστον κυβικόν μέτρον. Καὶ διατὶ αὐτό; Ἀφοῦ ἡ διαφορὰ τῆς μέσης μισθοδοσίας πού ἐλάμβανεν ὁ ἐργάτης δὲν εἶναι τόσον μεγάλη, διατὶ τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι τόσον μεγάλον; Τὴν ἀπάντησιν θὰ τὴν εὑρετα εἰς τὸ γεγονός ὅτι οἱ ὑπαλλήλοι καὶ οἱ ἐργάται φωταερίου οἱ ὁποῖοι πρὶν ἦσαν 876 ἔγιναν σήμερον 1.620, ἔγιναν δηλαδή διπλάσιοι ἀπὸ ὅτι ἦσαν πρὶν.

Αὐτὴ εἶναι, κύριοι, ἡ κατὰστασις τὴν ὁποῖαν ἀντιμετώπι-σεν ἡ Κυβέρνησις. Ὅταν ἐλαδὸν γινώσκιν αὐτῆς, εἶπα ὅτι δὲν ἡμπορῶ νὰ συναίνεσω ὅπως δοθῇ 13ος μισθὸς καὶ δι' ἓνα ἀκόμη λόγον. Διότι ὅλ' αἱ τάξεις αἱ ὁποῖαι λαμβάνουν τὸν 13ον μισθὸν εἶναι τάξεις αἱ ὁποῖαι ἀμείβονται κατὰ τρόπον ἐπαρκῆ, ὅχι καὶ ἐν σχέσει πρὸς τὴν κατὰστασιν μιᾶς ἀλλοῦθι, ἀλλ' ἀπολύτως, ἐν σχέσει δηλαδή πρὸς ὅτι πληρώνον-ται ἀλλοῦθι. Διότι πρέπει νὰ ξεύρετα ὅτι οἱ μισθοὶ τοὺς ὁποῖους λαμβάνει τὸ σιδηροδρομικὸν προσωπικόν εἶναι ἀνώ-τεροι ἀπὸ τοὺς μισθοὺς τοὺς ὁποῖους λαμβάνουν οἱ ἄλλοι ἐργάται καὶ οἱ ἄλλοι ὑπαλλήλοι τῶν ἀντιστοιχῶν τάξεων. Εἶπον λοιπὸν ὅτι τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποῖαν ὁ 13ος μισθὸς δίδεται εἰς ὀρισμένους κατηγορίας ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι λαμ-βάνουν ἐπαρκῆ μισθόν, θεωρῶ ὅτι θὰ κατεπρόδιδα τὴν ἐντο-λήν τοῦ λαοῦ ἐν δὲν ἔθετα τέρμα εἰς αὐτὴν τὴν κατὰστα-σιν. Καὶ προσέθεσα ὅτι δὲν ἡμποροῦμεν νὰ ἐγκαθιδρύσωμεν εἰς τὴν ἑλληνικὴν Δημοκρατίαν νέας τάξεις προνομιοῦχων. Μοῦ ἔκαμεν ὁ κ. ἀρχηγὸς τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως τὸν ὑπανιγνῶν ὅτι οἱ προνομιοῦχοι εὐρίσκονται εἰς ἄλλο μέρος. Δὲν τοὺς ἀγνοῶ καὶ ἐκεῖνους, ἀλλὰ δὲν τοὺς θέλω καὶ ἐδῶ, διότι, ἐὰν ἀρχίσωμεν νὰ τοὺς θέλωμεν καὶ ἐδῶ, ὅλ' ἐνι-σχύσωμεν καὶ τοὺς ἄλλους. Εἶπον λοιπὸν ὅτι, τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποῖαν, ἐὰν πληρωθῇ ὁ 13ος μισθός, ὅλ' ἔχον ἀνάγκην νὰ δώσω τὸ φωταερίον 30 λεπτὰ κατὰ κυβικόν πε-ρισσότερον, δὲν ἐννοῶ νὰ δοθῇ ὁ μισθός. Ὅλ' κοπῇ ὁ 13ος μισθός καὶ ἡ τιμὴ τοῦ φωταερίου ὅλ' ἐλαττωθῇ κατὰ 30 λεπτὰ.

Ὁ κ. ἀρχηγὸς τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως ἔφερε καὶ ἓνα ἐπιχειρήμα τὸ ὁποῖον μεταχειρίζεται καὶ ἡ γενικὴ συνα-μοσπονδία τῶν ἐργατῶν τῆς Ἑλλάδος. Μοῦ λέγει: «Κύριε Βενιζέλε, ἀπὸ ἐσένα ἐπεριμέναμεν αὐτά; Ἀπὸ ἐσένα τὸν ὁποῖον

θεωρούμεν ως φιλεργάτην; Ἀντί νὰ ὑψώσῃς τὰ ἡμερομίσθια τὰ χαμηλά, νὰ μᾶς ἐλαττώσῃς τώρα τὰ μεγάλα ἡμερομίσθια;» Καὶ τοὺς ἀπαντῶ: Εἶμαι συνεπὴς πρὸς τὴν πολιτικὴν μου τὴν φιλεργατικὴν. Ζητῶ ἀκριθῶς νὰ θέσω μίαν τάξιν εἰς τὸ σπῆξί μου. Ζητῶ νὰ μὴ ὑπάρχουν προνομιοῦχοι τάξεις οὕτε μεταξὺ τῶν ἐργατῶν. Καὶ λέγω ὅτι οἱ ἡμίονοι εὐτυχῶς ἂν ἡμπούσαν τοὺς μισθοὺς νὰ τοὺς ἀνεβάσω, νὰ τοὺς φέρω ἴσα με τοὺς μεγάλους, ἀλλὰ δὲν ἡμπορῶ. Τὸ ξεῦρεϊ ὁ κ. ἀρχηγὸς τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως ὅτι δὲν ἡμπορῶ νὰ τὸ κάμω. Δὲν θὰ συνέπραττον τοὺλάχιστον ἐγὼ ὡς κυβερνήτης ὑπεύθυνος ὅπως οἱ λαμβάνοντες ἤδη μισθοὺς 12 μηνῶν καὶ κατὰ πάντα λόγον ἀνωτέρους ἀπὸ ἐκείνους ποὺ λαμβάνουν οἱ ἄλλοι ἐργάται λαμβάνουν καὶ ἕνα 13ον μηνὸν, διότι δὲν ἡμπορῶ νὰ ὑψώσω τοὺς μικροὺς μισθοὺς καὶ νὰ τοὺς ὑπάγω ἴσα με ἐκείνους ποὺ λαμβάνουν μεγάλους μισθοὺς.

Κύριοι, δὲν θὰ σᾶς κουράσω περισσότερο, πρὸ παντὸς διότι δὲν ἡμπορῶ νὰ κουρασθῶ ἐγὼ. Ἀπὸ χθὲς με τὴν διαρκῆ συζήτησιν καὶ τὰς συγκινήσεις με τὴν τάξιν τῶν ἰδιωτικῶν ὑπαλλήλων, με τὴν τάξιν τῶν ἐργατῶν τοῦ φωταερίου, με τὴν τάξιν τῶν τροχιδορμικῶν, ἡθύνθη καί ποιν ἀνησυχίαν διὰ τὴν ὑγείαν μου. «Ὅσοι με ἀγκαπᾶτε ἰδιαιτέρως μὴ ἀνησυχῆτε πολὺ» δὲν φρίσκει νὰ εἶναι τίποτα σπουδαῖον αὐτὴν τὴν φορὰν. Ἀλλ' εἶχον κάποιαν ἀνησυχίαν καὶ τὸ ἀπόγευμα ἡναγκάσθη νὰ τοὺς εἰπῶ: «σᾶς ἀφίνω με τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Συγκοινωνίας, κάματε ὅτι ἡμπορεῖτε» ἐγὼ δὲν ἡμπορῶ νὰ μείνω περισσότερο». Καὶ σήμερον σᾶς λέγω ὅτι δὲν θὰ σᾶς ἀπασχολήσω περισσότερο. Ἐπιθυμῶ μόνον ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου νὰ ἐπαναλάβω μίαν προειδοποίησιν πρὸς τὴν τάξιν αὐτὴν τῶν ὑπαλλήλων οἱ ὅποιοι ζητοῦν τὸν 13ον μισθόν. Με τὴν βελθεῖν συναισθησὶν τοῦ καθήκοντός μου ἀπέναντι τῆς χώρας, με τὴν βελθεῖν συμπάθειαν τὴν ὁποῖαν ἔχω πρὸς τὸν ἐργαζόμενον κόσμον, χωρὶς νὰ ὑποκύπτω εἰς ἐκείνους οἱ ὅποιοι εἶναι ἰσχυρότεροι καὶ καλῶτεροι ὁργανωμένοι, τοὺς δηλῶ ὅτι ὁ 13ος μισθὸς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ δοθῇ ἀπὸ τὴν προϋπάρχουσαν Κυβέρνησιν. Ὡς προσέξουν λοιπὸν καὶ ἂς μὴ παρκαυρῶν ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὅποιοι τοὺς ὠλοῦν τυγχόντες εἰς τὴν ἀπεργίαν. Ἡ ἀπεργία δὲν ἔχει κανένα σκοπόν, διότι εἶναι ἀπαισιώδης. Ἡ ἀπεργία εἶναι καταδικασμένη νὰ ἀποτύχῃ. Δὲν ἡμπορεῖ νὰ ἐπιτύχῃ παρὰ μόνον με μίαν προϋπόθεσιν, ὅτι θὰ ἀνατραπῇ ἡ παροῦσα Κυβέρνησις. Νὰ μὴ σᾶς φανῇ παράδοξον τὸ ὅτι θεωρῶ τὸ ζήτημα τὸσον σπουδαῖον. Σᾶς λέγω τοῦτο, ὅτι ἂν εὐρεθῶμεν πρὸ γενικῆς ἀπεργίας, ἥτις γενικὴ ἀπεργία εἶναι ἐπαναστάσις, δὲν θὰ δεχθῶ, ἐφ' ὅσον εἶμαι ὑπεύθυνος διὰ τὴν κυβερνήσασαν τῆς χώρας, νὰ φύγῃ ἀπὸ τὰς νομίμους ἐξουσίας, τὰς ἐντεταλμένας ὑπὸ τοῦ λαοῦ, τὸ δικαίωμα νὰ ἀποφασίσουν ἐκάστοτε ποῖον εἶναι τὸ προσήκον καὶ τί πρέπει νὰ γίνῃ. (Χειροκροτήματα). Δύνανται οἱ ἐργάται νὰ ἐρίσουν πρὸς τοὺς ἐργοδότες, δύνανται νὰ καταφεύγουν καὶ εἰς τὸ ὄπλον τῆς ἀπεργίας, τὸ ὅποῖον εἶναι νόμιμον ὄπλον κατὰ τὰς νεωτέρας κοινωνικὰς ἀντιλήψεις. Τὸ Κράτος μένει εἰς τὸν ἀγῶνα αὐτὸν θεατὴς, οὐχὶ ἀδιάφορος βεβαίως ἀλλ' ἐνδιαφερόμενος οὐσιωδέστερον καὶ συνήθως παρεμβαίνων διὰ νὰ ὑποστηρίξῃ τὸν ἀσθενέστερον παρὰ τὸν ἰσχυρότερον. Ἀλλ' εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν δὲν πρόκειται περὶ ἀγῶνος μεταξὺ ἐργατῶν καὶ ἐργοδοτῶν. Πρόκειται περὶ ἀγῶνος μεταξὺ καλῶς ὁργανωμένων ἐργατικῶν τάξεων, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν τὰς προνομιοῦχους μεταξὺ τῶν ἐργατῶν, αἱ ὁποῖαι θέλουν νὰ ἐπιβάλλουν τὰς ἀντιλήψεις των, ὅχι διὰ νὰ ἀποσπάσουν ἀπὸ τὸν κεφαλαιοκράτην ἀνταλλάγματα, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐπιβάλλουν αὐτὰς καὶ εἰς τοὺς ἄλλους συμπολίτας των, τοὺς ἰδίους των συνεργάτας, ἐκείνους ποὺ δὲν ἔχουν τὴν τύχην νὰ ἀνήκουν εἰς τοὺς καλῶτερον ὁργανωμένους αὐτοὺς συνεταιρισμούς, τῶν τροχιδορμικῶν, καὶ τῶν σιδηροδρομικῶν, καὶ τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ ἄλλου. Οἱ ἐργάται αὐτοὶ καταφεύγουν εἰς τὴν γενικὴν ἀπεργίαν, ἡ ὁποία δὲν θὰ ἔχῃ ὡς δικαιολογίαν τὴν ἀντίθεσιν τὴν ἀμεσον μεταξὺ κεφαλαιῶν καὶ ἐργασίας, ἀλλ' ἡ ὁποία

θὰ ἤθελε νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς τὰς νομίμους ἐξουσίας τῆς χώρας τὴν τοιαύτην ἢ τοιαύτην ἀπόφασιν ἐναντίον τῆς ἰδίας τῆς συνειδήσεως, ἀπεργίαν ἢ ὁποῖα θὰ ἐξήτει νὰ ἀνταρτίσῃ τὸ ἐλεύθερον κοινοβουλευτικὸν καὶ πολίτευμα, διὰ νὰ ἐγκαταστήσῃ τὸν δεσποτισμὸν ὅχι τοῦ ἐνὸς ἀλλὰ τῶν πολλῶν, ὁ ὁποῖος εἶναι συνήθως χειρότερος ἀπὸ τὸν δεσποτισμὸν τοῦ ἐνός. (Χειροκροτήματα). Λοιπὸν μίαν ἔχω νὰ δώσω καὶ πάλιν συμβουλὴν πρὸς τὸν ἐργατικὸν κόσμον, τὸν ἐνδιαφερόμενον νὰ μὴ παρκαυρῶν ἀπὸ κανέναν. Νὰ ἡξέωρον ὅτι, ἂν πρόκειται νὰ ζητήσουν νὰ γενικευθῇ ἡ ἀπεργία, θὰ φθάσουν εἰς ἐπαναστάσιν. Καὶ ὡς ἐπαναστάτας τὸ Κράτος θὰ τοὺς μεταχειρισθῇ, ὅχι ἀπὸ κακεντρέχειν, ὅχι ἀπὸ ἑλλειψίν, συμβαλεῖς πρὸς τὴν πάσχουσαν τάξιν, ἀλλὰ διότι τὸ αἰσθηματικὸ ἐξεγείρεται ὅταν βλέπῃ ὅτι σήμερον μεταξὺ τοῦ ἐργατικῶν κόσμου δὲν ὑπάρχει αὐτὸ τὸ αἰσθηματικὸν ἀλληλεγγύης καὶ ὅτι καὶ ὁ ἐργάτης κάνει ὅτι ἡμπορεῖ διὰ νὰ πάρῃ τὸ πάπλωμα ἐπάνω του, ἀδικησάντων ἐν οἱ ἄλλοι θὰ μείνουν ἀσκέπαστοι. Δὲν τὸ λέγω δι' ὅλους καὶ δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ τὸ λέγω. Ἀλλ' ἐξεγείρεται, ἐπαναλαμβάνω, ἡ ψυχὴ μου ὅταν βλέπω ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ ἐργατικὸς κόσμος ἀπὸ τὸν ὁποῖον θὰ ἐπεθύμουν ἴσα-ἴσα ὁρῶνται διὰ νὰ κτυπήσῃ τὰς προνόμια τὰ ὁποῖα εἶναι ἄλλοι, ἐρχεται καὶ αὐτὸς νὰ μοῦ ζητήσῃ νὰ ἐγκαθιδρύσω κάθε προνόμιον ποὺ ἡμπορεῖ νὰ πιέξῃ τοὺς συναγωνιστὰς του, νὰ πιέξῃ ἐκείνους οἱ ὅποιοι εἶτε ἐκ περιστάσεως εἶτε ἐξ ἄλλων λόγων δὲν ἡμποροῦν νὰ ὁργανωθῶν ἐξ ἴσου καλῶς, καὶ νὰ τοὺς ἔχῃ δούλους του. (Χειροκροτήματα).

Α. Παπαναστασίου. Δὲν ὑπάρχει ἐκ μέρους μου καμμία πρόθεσις, φυσικὰ, νὰ ταραξῶ τὰ νεῦρα τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως. Εἶναι καὶ δι' ἐμὲ ἐπίσης πολὺτιμος ἡ ὑγεία του ὅπως καὶ δι' ὅλους τοὺς παρκαυρημένους εἰς τὴν αἰθούσαν αὐτὴν. Ἐπίσης θεωρῶ περιττὸν νὰ δηλώσω ὅτι δὲν ὑπάρχει καμμία πρόθεσις δημιουργίας γενικωτέρου ζητήματος καὶ ἀναταραχῆς τῆς Κυβερνήσεως...

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν τὸ εἶπον γιὰ σᾶς. **Α. Παπαναστασίου.**... ἡ ὁποία ἀπολαμβάνει ἀκόμη τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς μεγάλης πλειοψηφίας τοῦ λαοῦ. Ἐγὼ ὅμως τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἐχρησιμοποίησεν ὅλον τὸ κῶδός του, ὅλην τὴν ἰσχύν του καὶ ὅλον τὸν θυμὸν του ἀκόμη εἰς περίστασιν ποὺ δὲν ἐδικαιολογεῖ τὴν ἐξάντλησιν ὅλων αὐτῶν τῶν δυνάμεων. Ἐγὼ ἐπεκαλέσθη τὴν ἐπεισιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως ὑπὲρ τῶν ἐργατῶν οἱ ὅποιοι ἀπήγγελλαν πρὸς ὑπεράσπισιν ἐνός κεκτημένου δικαίωματος ἢ τοῦλάχιστον, ἐν θέλει, ὑπὲρ νομιζομένου παρ' αὐτῶν ὡς κεκτημένου δικαίωματος. Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἠθέλησε νὰ ἐμφανίσῃ τὸ Κράτος ὡς εὐρισκόμενον ἐνώπιον μιᾶς ἐπαναστατημένης τάξεως, ἐνῶ δὲν πρόκειται περὶ τούτου. Εἶπατε πάλιν ὅτι οἱ ἀριθμοὶ ὅσον ἀσφαλὲς τὰς ἀμοιβὰς ἀμειψιότητων.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Εἶναι ἀριθμοὶ τοῦ Ὑπουργείου καὶ ὅχι τῆς ἐταιρείας.

Α. Παπαναστασίου. Καὶ τὸ Ὑπουργεῖον ἀπὸ τὴν ἐταιρείαν ἔχει τοὺς ἀριθμούς. Οἱ ἐργάται με ἐβεβαίωσαν ὅτι αἱ ράπτριαι, 15 ἐν ὄλῳ, λαμβάνουν 60 δραχμὰς τὴν ἡμέραν καὶ τοῦτο διότι εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον χῆραι ἀποβιβάσαντων ἐργατῶν. (Θόρυβος καὶ φωναὶ).

Α. Παπαναστασίου. Διὰ τὴν δὲν περιμένετε; Διὰ τὴν θέλετε νὰ δώσετε τὴν ἐντύπωσιν ὅτι εἴθε ἐχθρικῶς διακτεθιμένοι ἔναντι τῶν ἐργατῶν;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Κανεὶς δὲν εἶναι διακτεθιμένος κακῶς.

Α. Παπαναστασίου. Ἐκτὸς ὅμως τῶν ραπτριῶν, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἐλάχισται, ὑπάρχουν τεχνίται α' τάξεως, ἔχοντες 30 ἐτῶν, ὑπηρεσίαν, οἱ ὅποιοι λαμβάνουν 3.200 δρ. κατὰ μῆνα. Καὶ ἐρωτῶ: ἀφοῦ μετὰ τρικονταετῆ ὑπηρεσίαν λαμβάνουν 3.200 δρ., ἀποτελοῦν οἱ τεχνίται οὗτοι προνομιοῦχον τάξιν; Οἱ τεχνίται γ' τάξεως, μετὰ 15ετῆ ὑπηρεσίαν, λαμβάνουν δρ. 2.200. Εἶναι προνομιοῦχος ἀμοιβὴ αὕτη;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Σᾶς ἔδωκαν λαοκρατικὸν ἀριθμὸν.

Α. Παπαναστασίου. Δι' αὐτὸ εἶπα νὰ ἐπανεξετασθῇ ἡ ὑπόθεσις, διότι δὲν ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν οὐδὲ αἱ κρατήσεις.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Νὰ σᾶς δώσω τοὺς ἀριθμούς.

Α. Παπαναστασίου. Τοὺς ἔχω. Οἱ πίνακες περιλαμβάνουν τὸ maximum καὶ minimum δὲν ἀναφέρουν πόσοι συγκεκριμένως λαμβάνουν τὸν ἀνώτατον καὶ πόσοι τὸν κατώτατον μισθόν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Οἱ θερμασταὶ, τὸ πρῶτον εἰσερχόμενοι, λαμβάνουν 245 δρ. μεταλλικὰς.

Α. Παπαναστασίου. Πόσοι παίρνουν ἀπὸ αὐτούς; Καὶ εἶναι καὶ οἱ διαρκῶς ψυγόμενοι.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Οἱ μηχανοδηγοὶ παίρνουν 285 δρ. μεταλλικὰς. Ἐγὼ ἔδωκα τοὺς μικροτέρους ἀριθμούς, δηλαδὴ ἐπὶ τὸν πληθυσμὸν ἐθνητότερον.

Α. Παπαναστασίου. Ὑπάρχουν τεχνίται 5 ἐτῶν οἱ ὅποιοι παίρ. ο.ν 40 μεταλλικὰς δρ., δηλαδὴ 1.000 περίπου δρ. κατὰ μῆνα.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δώσατέ μου ἀποδείξεις ὅτι οἱ ἀριθμοὶ εἶναι πλαστοὶ καὶ ὅτι παίρνουν μικροὺς μισθοὺς καὶ εὐχαρίστως θὰ τὸ διορθώσωμεν.

Α. Παπαναστασίου. Ποιὸ καλὰ. Ὁ κ. Πρόεδρος ἀνέφερεν καὶ ἄλλους συγκριτικοὺς ἀριθμούς, ἀλλ' αὐτοὶ ἀκριθῶς μᾶς πείθουν ὅτι κατὰ σάπιο ὑπάρχει εἰς αὐτὴν τὴν ἐταιρείαν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τὸ σάπιο εἶναι ἡ ὑπαρξὶς ὑπεραριθμοῦ προσωπικοῦ, διότι μετ' ἐκάστην ἀπεργίαν ἐπαίρνουν νέους ὑπαλλήλους.

Α. Παπαναστασίου. Καὶ δι' αὐτὸν τὸν ἡρῆξιμον ἀριθμὸν ποῖος πταίει; Ἐλέγχθη ἐπίσης ὅτι εἰς τὴν ἐταιρείαν ἀερισφωτος παίρνουν οἱ ἐργάται μεγαλυτέρους μισθοὺς. Ἀλλὰ γνωρίζει ὁ κ. Πρωθυπουργός ὅτι ὑπάρχουν πολυτελεῖς ἀμοιβαὶ εἰς τοὺς διοικητὰς καὶ ὑποδιοικητὰς τῆς ἐταιρείας, φθάσαντες μέχρι 45.000 δραχμῶν τὴν μῆνα εἰς μετρητά, κατοικίαν, καὶ καύσιον ὅλην κλπ. Καὶ διατὶ ὅλη ἡ πυγμὴ τῆς Κυβερνήσεως θὰ καταφερθῇ μόνον κατὰ τὸν πτωχὸν ἐργατῶν. Ἀλλὰ μόνον αἱ ἀμοιβαὶ τῶν ἐργατῶν τοῦ ἀερισφωτος προκαλοῦν ἀνωμαλίαν; Μήπως ἄλλαι ἐταιρεῖαι καὶ ἐπιχειρήσεις δὲν ἔχουν ἀμοιβὰς πολυτελεῖς καὶ μήπως καὶ αὐτὸ τὸ Κράτος ἀκόμη δὲν παρεχώρησεν ἐξαιρετικὰς μισθοὺς εἰς ὀφισμένα ἄτομα ἀδικαιολογητῶς; Διὰ τὴν δὲν ἐλήφθησαν δι' αὐτοὺς μέτρα; Τώρα, μετὰ μίαν δεκαετίαν, θὰ ἐλθωμεν νὰ περιορίσωμεν τὰς ἀμοιβὰς μιᾶς πτωχῆς τάξεως; Βεβαίως ἡ θέσις τῆς Κυβερνήσεως εἶναι λεπτοτάτη, διότι δὲν ἀφῆκε ἐλεύθερον τὸν ἀνταγωνισμὸν τῶν ἐργοδοτῶν καὶ ἐργατῶν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Εἶναι μεταξὺ ἐργατῶν καὶ καταναλωτῶν. Διότι ἡ σύμβασις λέγει ὅτι ἡ τιμὴ τοῦ φωταερίου κανονίζεται ἀναλόγως τῶν ἐξόδων.

Α. Παπαναστασίου. Ἐκ τῆς κηρύξεως τῆς ἀπεργίας μόνον οἱ ἐργάται πιθανὸν νὰ πάθουν ζημίαν ἀλλ' ὅχι ἡ ἐταιρεία, διότι τὸ Κράτος προστατεύει τὴν ἐταιρείαν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἡ ἐταιρεία δὲν μοῦ ἐξήγησε νὰ μὴ πληρωθῇ ὁ 13ος μισθός. Μοῦ ἔδωκε τὰ στοιχεῖα διὰ νὰ πληρωθῇ ὁ μισθός, ἀλλὰ διὰ νὰ πληρωθῇ πρέπει νὰ ἐπιβαρυνθῇ ὁ καταναλωτής.

Γ. Καφαντάρης. Ἡρωτήθη ἡ Κυβέρνησις διὰ τὴν αὐξήσιν τῆς τιμῆς τοῦ φωταερίου;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τὴν 1ην Νοεμβρίου μοῦ ἔφεραν τὰ βιβλία καὶ ἐκανονίσαν.

Α. Παπαναστασίου. Ἀφοῦ πέρυσιν καὶ προπερὶ ἐπληρώθη ὁ 13ος μισθός, διατὶ ἐφέτος νὰ ἐπιβαρυνθῇ ἡ τιμὴ τοῦ φωταερίου ἐκ νέου; Δι' αὐτὸ εἶπον ὅτι χρειάζεται μία λεπτομερεστέρη ἐξέτασις.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Νὰ μοῦ φέρουν νέα στοιχεία, ἂν ἔχουν.

Α. Παπαναστασίου. Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως

ὑπενηθύνειν ὅτι εἰς τὸ 1920 ἡμεῖς ὡς Κράτος ἐδώκαμεν τὸ δικαίωμα συμμετοχῆς τῶν σιδηροδρομικῶν ἐργατῶν εἰς τὰ κέρδη καὶ ἐδήλωσεν ὅτι δὲν εἶναι ἀντίθετος τῆς καθιερώσεως αὐτῆς τῆς ἀρχῆς. Ὁ κ. Πρωθυπουργός γνωρίζει ὅτι ἡ παροχὴ τοιοῦτου δικαίωματος συνεπάγεται καὶ τὸ δικαίωμα τῆς συμμετοχῆς εἰς τὴν διοίκησιν. Καὶ παρεχωρήθη μὲν τοιοῦτον δικαίωμα εἰς τοὺς σιδηροδρομικοὺς, διὰ νὰ ἡξέωρον τί γίνεται ἐκεῖ μέσα, ἀλλὰ δυστυχῶς οἱ ἐργάται δὲν ἔκαμον χρῆσιν αὐτοῦ. Θὰ ἔπρεπε νὰ παρεχωρήθῃ καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ἐργάτας τοιοῦτον δικαίωμα διὰ νὰ ἡμποροῦν νὰ καταγγέλλουν τὰς καταχρήσεις εἰς βάρος τοῦ κοινῶν, διότι ἡ ἐντύπωσίς μου εἶναι ὅτι ζημιούται τὸ Δημόσιον ἐκ κακῆς ὁργάνωσως τῆς ἐταιρείας.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Διὰ τὴν ἐξέτασιν αὐτὴν ἡ διατάξις εἰς τοὺς σιδηροδρομικοὺς;

Α. Παπαναστασίου. Ὡρίον νὰ ἔχουν διρκῶς ἀνακλητοὺς ἀντιπροσώπους, ὑπὲρ δὲν ἀνγνωρίζεται.

Σχετικῶς μετὰ τὰς γενικωτέρας σκέψεις τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ περὶ ἀπεργίας καὶ τοὺς φόβους ποὺ ἐξέφρασεν, ἔχω καὶ ἐγὼ τὴν υποχρέωσιν νὰ εἰπῶ ὅτι ἡ γενικὴ ἀπεργία ἔχει πολιτικὸν χαρακτῆρα καὶ ὀφείλει νὰ εἰπῶ ὅτι ἐκ μέρους τοῦ ἀγροτικοῦ καὶ ἐργατικοῦ κόσμου, τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως, δὲν θὰ γίνῃ ὠθησις ἢ ἐπιδοκιμασίᾳ πρὸς γενικὴν ἀπεργίαν, ἡ ὁποία ἄλλως τε δὲν θὰ εἶναι καὶ εἰς ὄφελος τῆς ἐργατικῆς τάξεως (χειροκροτήματα). Ἐφ' ὅσον ὅμως δὲν ὑπάρχει κίνδυνος γενικῆς ἀπεργίας, δὲν εἶναι ὀρθόν νὰ θεωρῇ τὸ Κράτος τὰξιν ὡς προνομιοῦχον, ἀλλ' ἀντιστρόφως πρέπει νὰ ἐργαζῇ συστηματικῶς διὰ τὴν βελτιωσίαν καὶ συνεχῆ ἀνύψωσιν τῆς θέσεως ὅλων τῶν τάξεων τῶν βιοπαλαιστῶν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Βεβαίως ὅλων τῶν τάξεων.

Α. Παπαναστασίου. Ἡ ἀνύψωσις ἐξ ἄλλου τῶν ἡμερομισθίων ἔχει καθ' ἡμᾶς καὶ παρεργατικὴν ἀποψιν, διότι καλυτερεῖ τὴν παροχὴν τῆς ἐργασίας καὶ αὐξάνει τὴν καταναλώσιν τῶν ἐργατῶν.

Αὐτὰ εἶχον νὰ εἰπῶ. Δὲν ἠθέλησα νὰ κάμω ἐπερώτησιν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν ἀφῆκε μίαν τάξιν νὰ κάμῃ ἐλευθέρως ἀνταγωνισμὸν πρὸς τὸ κεφάλαιον.....

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὁχι πρὸς τὸ κεφάλαιον, ἀλλὰ πρὸς τὸ κοινόν.

Α. Παπαναστασίου. Πρὸς τὸ κεφάλαιον, διότι ἂν ἀφῆκατε νὰ στριμωχθῇ ἡ ἐταιρεία, θὰ εὕρισκε τρόπον νὰ ἐξοικονομήσῃ τὰ 2 1/2 ἑκατομ. ποῦ χρειάζονται. Ἐπιβάλλεται συνεπῶς νὰ μὴ ἐξογκώνωνται τὰ πράγματα καὶ νὰ μὴ ὠθηθῇ ὁ ἐργατικὸς κόσμος εἰς γενικὴν ἀνωμαλίαν. Ἡ ἐξίσωσις τῶν ἀπολαυτῶν πρέπει νὰ γίνῃ πρὸς τὰ ἄνω καὶ ὅχι πρὸς τὰ κάτω. Τὸ Κράτος εἶναι ὑποχρεωμένον νὰ ἐξαντλήσῃ τὴν ἐπεισιτικὴν του καὶ νὰ ἐξετάσῃ λεπτομερεστέρων τὴν ὑπόθεσιν διὰ νὰ μὴ περιορίσῃ σήμερον, ὅποτε ὁ βίος εἶναι ἀκριβώτερος, τὰς ἀπολαύς μιᾶς πτωχῆς τάξεως καὶ νὰ μὴ παρόσχη τὴν ἐντύπωσιν ὅτι θεωρεῖ τοὺς ἐργάτας οἱ ὅποιοι ἐξαντλοῦνται εἰς κοπιώδεις ἐργασίας πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ ἄρτου των ὡς προνομιοῦχον τάξιν, ἐνῶ οἱ προνομιοῦχοι εὕρισκονται ἄλλοι. (Χειροκροτήματα).

Πρόεδρος. Συμπληρωθεῖς τῆς κακωνομισμένης ὥρας εἰσερχόμεθα εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Εἶμεθα καὶ ἄλλοι νὰ ὁμιλήσωμεν. **Πρόεδρος.** Πρόκειται περὶ ἀναφορᾶς, ἐκτὸς ἐκ τῆς ὁμιλίας ἢ Βουλῆς.

Ἡ Βουλὴ, ἐρωτώμενη, ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου, δέχεται δι' ἀναστάσεως τὴν συνέχισιν τῆς συζητήσεως.

Πρόεδρος. Ὁ κ. Ζαβιτζιάνος ἔχει τὸν λόγον.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ εἶναι βεβαίη ὅτι εἰς τὰς προσπάθειάς αὐτῆς πρὸς ἀντιμετώπισιν μιᾶς καταστάσεως ἐκρήθμου θὰ μὴ ἔχῃ ὀλοφύχως εἰς τὸ πλευρόν της. Ἐπίσης ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ ὅτι εἰς τὰς προσπάθειάς αὐτῆς θὰ ὑποδοχθῇ ἀπὸ τὴν ὑγιᾶ κοινὴν γνώμην, ἡ ὁποία ἐκουράσθη ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν διεξάγεται καὶ τὴν

μορφήν ἢν ἔλαβε παρ' ἡμῶν ἡ ὁμαδικὴ κίνησις. Ἡ ὁμαδικὴ κίνησις, υποθαλασπιμένη ὑπὸ τῶν ἀνατρεπτικῶν στοιχείων, στρέφεται κατὰ τῆς κοινωνίας καὶ τῆς καταναλώσεως. Εἶναι ἡ κίνησις ἀντιλαϊκὴ, ἀντικατοικονομικὴ, καὶ ἀντεργατικὴ καὶ ἀν καταλήξει εἰς πανεργατικὴν ἀπερίαν, εἶναι καθαρῶς ἐπαναστατικὴ. Τὸ καθήκον τῆς Κυβερνήσεως εἶναι ἐμφανές, εἶναι ἐπιτακτικόν. Ἀλλὰ τὸ καθήκον τοῦτο εἶναι ἐπιτακτικώτερον διὰ τὴν σημερινὴν Κυβέρνησιν. Καὶ εἶναι ἐπιτακτικώτερον διότι ἡ Κυβέρνησις αὕτη καὶ ἰσχυρὰ εἶναι καὶ ἦλθε νὰ κανονίσῃ τὰς ἀνωμαλίας αἱ ὁποῖαι ἐδημιούργησαν τάξεις προνομίου καὶ τάξεις καταδυναστευμένων. Διὰ τοῦτο πιστεύομεν ὅτι δὲν θὰ ἐκτελέσῃ τὸ καθήκον τῆς, ἐὰν δὲν ἐργασθῇ νὰ κανονίσῃ ὀριστικῶς τὰς ἀνωμαλίας αὐτάς. Ἡ εὐθύνῃ τῆς Κυβερνήσεως, ἐὰν παραλείψῃ τὸ καθήκον τῆς τοῦτο, θὰ εἶναι βαρυστάτη, διότι ἀλλοίμονον ἂν Κυβέρνησις πανίσχυρος, ὅπως ἡ παρούσα, ὑπολειφθῇ εἰς τὸ καθήκον αὐτό! Εἰς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ τοῦ καθήκοντος ὀφείλει διαρκῶς νὰ ἐνθυμῇται ἡ Κυβέρνησις ὅτι θὰ εὐρίσκη πάντοτε ἀντιμέτωπον τὰς ἀριστα ὥργανοι μὲν καὶ ἐξωθεν πληρωνομένην.

Α. Παπαναστασίου. Ἰσχυρίζεσθε ὅτι οἱ ἀπεργούντες ἐλκύνονται ἀπὸ ξένην Κυβέρνησιν;

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἐννοῶ ὅτι ἐν Ἑλλάδι κινεῖται ἐν κόμμα, μία ὁμάς ἀνθρώπων, τὸ κόμμα τὸ κομμουνιστικόν, ὅπερ θέτει πανταχοῦ τοὺς δακτύλους του. Καὶ προχθὲς ἀκρόμῃ εἰς τὴν φοιτητικὴν κίνησιν ἐξετυπώνοντο αἱ προκηρύξεις τῶν φοιτητῶν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος καὶ δυστυχῶς οἱ ὑποκρινόμενοι κομμουνιστὰς τῶν φοιτητῶν ἦσαν στρατιῶται καὶ ναῦται. Καὶ ἐν τῇ σημείῳ τοῦτο ἐκφράζω ἐν παραπονοῖαν κατὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἑσωτερικῶν διὰ τὴν στάσιν του ἀπέναντι ἐνὸς νόμου ψηφισθέντος καὶ μὴ ἐφαρμοζομένου. Ὁ νόμος αὗτός, ὁ περὶ προστασίας τοῦ κοινωνικοῦ καθεστώτος, γνωρίζετε μὲ τὴν ἀγωνίαν ἐπατεύχθη. Καὶ ἀνεγνώρισαν δι' αὐτοῦ τὰ νομοθετικὰ σώματα ὅτι ὑπάρχει κατὰστασις δυσάρεστος, τὴν διόρθωσιν τῆς ὁποίας ἤρτησαν ὁ νομοθέτης ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου. Ἀλλὰ δυστυχῶς ὁ νόμος αὗτός, ἀντὶ νὰ προστατεύσῃ τὸ κοινωνικὸν καθεστῶς, διηρυκόλυνεν, ὅπως ἐφαρμόζεται, τὰς κινήσεις τῶν κομμουνιστῶν καὶ ἐδημιούργησαν ἐξ αὐτοῦ εὐχερέστερον δι' αὐτοὺς. (Θόρυβος καὶ φωναί).

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Συγκεκριμένα γεγονότα παρακαλῶ.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Τὸ πρωτεύον καθήκον τοῦ Ὑπουργείου ἦτο νὰ διαλύσῃ τὰ κομμουνιστικὰ σωματεῖα. ἀπὸ τὰ ὁποῖα εἶναι γεμάτη ὅλη ἡ Ἑλλάς καὶ ἰδιαιτέρως ἡ Μακεδονία καὶ ἡ Θράκη, (χειροκροτήματα) καὶ νὰ ἐνεργήσῃ τὴν κατάσχεσιν τῶν περιουσιῶν καὶ ἐπιπλῶν τῶν σωματείων αὐτῶν καὶ ὁμοῦς ὅλα αὐτὰ δρῶσι πληρωνόμενα ἐξωθεν. Δὲν παρακολουθῶντες τὸ Ὑπουργεῖον τὰ πολιτικὰ δημοσιεύματα καὶ τοῦ καθημερινοῦ καὶ τοῦ περιοδικοῦ τύπου καὶ δὲν ὑπέβαλε καμμίαν μήνυσιν κατ' αὐτῶν. Ἀλλὰ παραλείπει εἶναι ὅτι δὲν εἰδοποιήθησαν τὰ ἄλλα Ὑπουργεῖα διὰ νὰ ἐκκαθαρίσων τοὺς κομμουνιστὰς ὑπαλλήλους. Ἡ ἐκκαθάρισις ἦτον ἐπιβεβλημένη ὅχι μόνον διότι δὲν ἔπρεπε νὰ πληρώνη ἡ κοινωνία ἀνθρώπους οἱ ὅποιοι θέλουν νὰ διαλύσων τὸ Κράτος, ὅχι μόνον διότι ὡς ὅργανα δημόσια οἱ ὑπάλληλοι εἶναι καὶ ἐπικίνδυνοι, ἀλλὰ καὶ διότι διὰ τὴν ἀνάγκησιν τοῦ κρατικοῦ κύρους ἐπιβάλλεται ἡ ἐκκαθάρισις. Καὶ ἐν ὅ, ὅλα αὐτὰ δὲν ἐγένοντο, ἐγένετο μίς ἐνέργεια καὶ αὕτη πρᾶξιμος. Δηλαδή εἰς τὰς παραμονὰς μίς κομμουνιστικῆς ἐκδηλώσεως συνελθόντων ἀνεὺ ἐντάλματος οἱ μέλλοντες νὰ θεωρήσων διὰ νὰ ἀπολυθοῦν τὴν ἐπομένην. Ἐν ὅ, ἐὰν ἐφαρμόζετο ὁ νόμος, θὰ προσελαμβάνοντο ὅλα αὐτά. Ὁ νόμος συνεπῶς, ὅπως ἐφαρμόσθη, ὑπεδοήθησεν τὴν κομμουνιστικὴν κίνησιν, διότι κατηργήθη ἡ ἐκτόπισις τῶν κομμουνιστῶν καὶ ἐφαρμόσθησαν μόνον αἱ ὑπὲρ αὐτῶν διατάξεις καὶ ὅχι αἱ κατ' αὐτῶν. Εἰς τὸν νόμον ἐτέθη ὅτι μετὰ τριμήνου καταργοῦνται αἱ ἐκτοπίσεις διὰ νὰ μὴ ἀφελῇ τὸ Κράτος ἄπολον οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν, ἀλλὰ

νὰ ἡδύνατο μόνον μετὰ τὸ τρίμηνον νὰ παύσῃ ὁ σκληρὸς καὶ ἄδικος νόμος τῶν ἐκτοπίσεων.

Εἰς βουλευτῆς. Εἰσθε ἐκτὸς θέματος.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἀντιλαμβάνεται ὅλη ἡ Βουλὴ ἂν εἶμαι ἐκτὸς τοῦ θέματος.

Σχετικῶς μὲ τὰ λεχθέντα παρὰ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ γενικῶς περὶ τῶν ἀπεργιῶν, ὁ κ. Πρωθυπουργός οὐδέποτε ἦτο ἀντεργατικός, καὶ ἂν μὲς ἐχώρισε κατὰ τὸ ὅτι ἐβλεπεν ἀριστερώτερι ἐμοῦ. Καὶ εἰς ὅσα εἶπε σήμερον μίαν εὐχὴν ἔχω. Ὅχι νὰ ἐξαιολογηθῶμεν συζητούντες τὰς ἐξωφρενικὰς ἀπαιτήσεις περὶ 13ου ἢ 14ου ἢ 15ου μισθοῦ, ἀλλὰ νὰ γίνῃ ἐρευνα νὰ ἐλαττωθῶν καὶ οἱ τυχόν πολυτελεῖς μισθοὶ τῶν μεγάλων ὑπαλλήλων ὅλων τῶν ἐταιρειῶν. Ταύτην τὴν προσθήκην μόνον ἔχω νὰ κάμω, δηλῶν ὅτι εἶμαι ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀλληλέγγυος εἰς τὴν πολιτικὴν ἢν ἐχάραξεν ἡ Κυβέρνησις. (Χειροκροτήματα).

Πρόεδρος. Ὁ κ. Καφαντάρης.

Γ. Καφαντάρης. Δὲν εἶναι ἄγνωστον ὅτι μεγάλη μὲ χωρίζει ἀπόστασις ἀπὸ τὸν ἀξιότιμον πολιτευτὴν Κερκύρας εἰς τὰ ζητήματα τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς καὶ ὅτι ἀποβλέπω μετ' ἀνεπιφυλάκτου συμπαθείας πρὸς τὴν προσπάθειαν τῶν ἐργατῶν διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς θέσεώς των. Ἡ ἐξασφάλισις ὅχι εὐμερείας, — διότι εὐμερεία οὕτω ὠνευρήθησαν οὕτε ἐξήγησαν ποτὲ αἱ ἐργατικαὶ τάξεις, — ἀλλ' ἀνεκτικὴ ζωὴ, εἶναι ὑποχρέωσις καθὲς πολιτισμένης κοινωνίας, εἶναι τὸ οὐσιώδες γνώρισμα καὶ τὸ καθήκον τῶν Δημοκρατιῶν.

Ἀλλ' ἡ συμπάθειά μου αὕτη πρὸς τοὺς ἐργάτας δὲν με παρέσχε μέχρι τοῦδε, οὔτε θὰ με παρασύρῃ, ἐλπίζω, καὶ εἰς τὸ μέλλον εἰς τὸ νὰ θελήσω νὰ μείνῃ ἀπροστάτευτος ἡ κοινωνικὴ τάξις ἢ νὰ δοθῶν ἐνθαρρύνσεις καὶ προνόμια ἐπὶ ζημίᾳ εἴτε τῆς παραγωγῆς εἴτε τῆς ὁλότητος. Ὅχι ἡμῶν διατεθείμενος νὰ ἐπικροτήσω τὴν ἐντονον τῆς Κυβερνήσεως στάσιν, ἐὰν δὲν ὑπῆρχον, ἐξ ὅσων τοὐλάχιστον ἔχω ὑπ' ὄψιν μου, σημαντικὰ ἀμφίβολα, ἅξια τῆς προσοχῆς τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Βουλῆς. Σειρὰ δεδομένων μὲς ὑποχρεώνει νὰ μὴ κρίνωμεν αὐστηρῶς τὰς ἀξιώσεις τῶν ἐργατῶν διὰ τὸν 13ον μισθόν. Εἶναι γεγονός ὅτι αἱ ἀξιώσεις των αὐταὶ δὲν τείνουν νὰ δημιουργήσουν νέαν κατάστασιν προνομιοῦχον, ἀλλὰ τείνουν εἰς τὸ νὰ συγκρατήσουν ἐκεῖνο τὸ ὅποιον οἱ ἐργάται πρὸ πολλοῦ ἀπέκτησαν, εἰς τὸ νὰ διατηρήσουν τὰ γένησιν μίαν καὶ ὅσα μέχρι τοῦδε διέθετον καὶ σύμφωνα μὲ τὰ ὅποια ἐκὰνόνταν τὸν πρῶτον τῆς ζωῆς των καὶ τὰς δαπάνας των. Δὲν πρόκειται λοιπὸν καὶ περὶ βελτιώσεως θέσεως, τῆς ὁποίας ἡ ἐπιβίωσις δὲν ἀποτελεῖ καὶ αὕτη ἐγκλίμα ἐφ' ὅσον συντελεῖται ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ νόμου, ἀλλὰ περὶ διατηρήσεως παλαιῶν σταθεροῦ καθεστώτος, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου ἐρρυθμίσθησαν αἱ οἰκονομικαὶ σχέσεις.

Ἀλλὰ πλὴν τοῦτο, τὸ δικαίωμα τῆς ἀπολύψεως τοῦ 13ου μισθοῦ δὲν εἶναι δικαίωμα κτηνὸν, ὡς ὑπετέθη, κατὰ πλάνην, ἀπὸ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως, χάρις εἰς τὴν ἀδυναμίαν τῶν μεταπολεμικῶν Κυβερνήσεων.

Α. Παπαναστασίου. Εἰς τὸ 1919 ἔγινε.

Γ. Καφαντάρης. Βεβαίως. . . ἀλλὰ παραχώρησις γενόμενῃ πρὸ ὁλοκλήρου δεκαετίας ἐπὶ Κυβερνήσεως τῆς ὁποίας προΐστατο αὐτὸς ὁ νῦν Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ὁ ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων. Ἀλλ' ἀκόμη ὁ 13ος μισθὸς ἐχορηγήθη καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦτέστι τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως, ἂν μὴ πλανώμαι δὲ καὶ οὐδέποτε σχετικὴ διεξήχθη εἰς τὴν Βουλὴν, καθ' ἣν ἡ σημερινὴ Κυβέρνησις ἀνεγνώρισε τὸ δικαίον τῆς αὐξήσεως.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Πλανᾶσθε.

Γ. Καφαντάρης. Ἐχω ὑπ' ὄψιν τὰ πρακτικὰ συνεδριάσεως, καθ' ἣν ὁ τότε Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας συνεφώνησεν εἰς τὴν χορήγησιν τοῦ 13ου μισθοῦ, ἀναγνωρίσας τὴν ὀρθότητά αὐτῆς. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ χορήγησις κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος εἶναι γεγονός καὶ γεγονός ὅχι ἀσίμικτον.

Α. Παπαναστασίου. Τὸ Πάσχα τὸν πῆραν.

Γ. Καφαντάρης. Τέλος προσράτως, πρὸ ἐνός μόλις μηνός, ἡ Κυβέρνησις ἐνέκρινεν αὐξήσιν τῆς τιμῆς τοῦ φωταερίου εἰδικῶς πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς χορηγήσεως τοῦ 13ου μισθοῦ καὶ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος. Ὅλα αὐτὰ, νομίζω, ἦσαν ἱκανὰ νὰ δικαιολογήσουν τὴν εὐλογον τοῦ ἐργατικοῦ κόσμου πεποίθησιν ὅτι ὁ 13ος μισθὸς δὲν εἶναι συνδρομὴ τῆς ἐκτακτοῦς διδόμενης κατὰ συγκρίσιν, ἀλλὰ μέρος ὁργανικῶν τῶν ἐργατικῶν ἡμερομισθίων, συνεπῶς τῆς σταθερᾶς ἀπὸ δεκαετίας ἐφαρμογῆς τοῦ μέτρου. Ὅταν τοιαῦτα δεδομένα ἔχῃ μία πύσχυρος, ὅπως καὶ αἱ ἄλλαι ἐργατικαὶ τάξεις, ὅσον καὶ ἂν εἶναι ἡ θέσις αὐτῆς σχετικῶς εὐνοϊκώτερα τῶν ἄλλων, ὅταν τοιαῦτα ἔχῃ δεδομένα, εὐλογον εἶναι νὰ ἀμύνηται κατὰ τῆς χειροτερεύσεως τῆς θέσεώς της καὶ πρέπει νὰ κρίνηται μετ' ἐπιεικειᾶς ἔστω καὶ ἂν ἐξέλκυσεν τυχόν ἐπ' ὀλίγον, αἷ' ὅσον δὲν εἶναι αὕτη ἡ ὑπαίτια τῆς παρεκλίσεως, ἀλλὰ τὸ Κράτος, τὸ ὅποσον τὴν ὥθησεν εἰς τὴν πλάνην.

Ἐξ ἄλλου, κύριοι βουλευταί, ἐνθυμείσθε ὅτι τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα ὁ τέως Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας κ. Χρηστομάνος ἀνήλθεν εἰς τὸ θέμα καὶ ἐξεφενόνησε κατὰ τῆς ἐταιρείας τοῦ ἀερίωφτος κατηγορίας οὐχὶ τυχαίως, κατηγορίας βαρυτάτης, ὅτι ἀσκει ἀλλοθὶ ἐκδικασίαν κατὰ τοῦ Κράτους διὰ τὴν ἀνανέωσιν τοῦ προνομίου καὶ ὅτι προδίδει εἰς ἐνεργείας ἐπὶ ζημίᾳ τῆς καταναλώσεως, ἐπὶ ζημίᾳ τῆς κοινωνίας, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι ἀπλῶς ἐπιλήψιμοι, ἀλλ' ἀποτελοῦν καταχρήσεις ἀξιοποίνους.

Αὐτὰ εἶναι, κύριοι βουλευταί, τὰ δεδομένα τὰ ὁποῖα ἔχομεν ὑπ' ὄψιν μας, τὰ δεδομένα ἕνεκα τῶν ὁποίων εἶχον οἱ ἐργάται κάθε λόγον νὰ πιστεύουν ὅτι θὰ ὑπῆρχε καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο περιθώριον ἱκανὸν διὰ τὴν χορήγησιν τοῦ 13ου μισθοῦ. Ἐὰν ἐπεκράτει ψυχραιμία τις ἐκατέρωθεν, ὑποθέτω ὅτι θὰ ἐξευρίσκετο ὁ τρόπος τῆς συνεννόησεως. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἐργάται ἐπέδειξαν νευρικότητά τινα καὶ ἡ Κυβέρνησις, ἐν τῇ μερίμνῃ καὶ διατηρήσει τὸ κύρος τοῦ Κράτους, ἔσπευσε νὰ θέσῃ ἀπότομον τέρμα εἰς τὰς διαπραγματεύσεις, αἵτινες ἡδύνατο νὰ ἀπολύξουν εἰς ἀποτελέσματα ἀποτρέποντα τὴν διατάραξιν τῆς κοινωνικῆς γαλήνης. Ἐὰν ἄλλη Κυβέρνησις εὐρίσκετο εἰς τὴν Ἀρχὴν, εἰλικρινῶς ὁμολῶ ὅτι δὲν θὰ ἐλάμβανον τὸν λόγον, ἐκ τοῦ φόβου ὅτι οἰαδήποτε ἐπανεξέτασις τοῦ ζητήματος θὰ ἐνεφάνιζεν ἀνίσχυρον τὸ Κράτος. Καὶ παρ' ὅλα τὰ αἰσθηματικά μου πρὸς τὴν ἐργατικὴν τάξιν, ἔχω βαθεῖαν τὴν συναίσθησιν ὅτι ὑπὲρ πάν ἄλλο πρέπει νὰ περιέπωμεν τὴν ἡθικὴν τοῦ Κράτους ἐπιβολήν. Ἀλλὰ προκειμένου περὶ Κυβερνήσεως πανίσχυρου, εἶναι ἀδύνατον νὰ γεννηθῇ ἡ τοιαύτη παρεξήγησις. Εἶναι εἰς θέσιν ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐρευνήσῃ καὶ πάλιν τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν της, χωρὶς νὰ θελήσῃ ποσῶς ἡ ἔννοια τοῦ Κράτους. Εἶδον εἰς μίαν ἐπιστολὴν δημοσιευθεῖσαν εἰς ἀπογευματινὴν ἐφημερίδα ὅτι ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἐπανερθεῖναι τὰς ἀνακριθείας αἰτίαις παρεξέφερχεν εἰς τὴν χθελιστὴν τοῦ ἐπιστολῆς. Πρὸ ὀλίγου ἐπίσης ἐδόχλωσε — καὶ τὸ λαμβάνω ὑπὸ σημείωσιν εὐχαρίστως — ὅτι ἐὰν πράγματι ὑπῆρχον ἐργάται λαμβάνοντες μικρὸν ἡμερομίσθιον, πρῶτος εἶναι νὰ ἐπανορθωθῇ τὸ ἄδίκον.

Ταῦτα ἔχον ὑπ' ὄψιν, ἐλπίζω ὅτι, ἐπικρατούσης τῆς ὀφειλομένης ψυχικῆς ἡρεμίας ἐντεθῆεν καὶ ἐκείθεν, θὰ εὐρεθῇ τρόπος συνεννόησεως, διότι ὑπάρχει τοιοῦτος, καὶ δὲν θὰ φθάσωμεν ποτὲ εἰς ὅτι ὅλοι ἀπευχόμεθα καὶ καταδικάζομεν, εἰς τὴν γενικὴν ἀπεργίαν, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ πραγματικὴν ἐπανάστασιν, προκαλοῦσαν εὐλογον ἀποδοκιμασίαν εἰς ὅλον τὸν σὺν φρονιὰ ἑλληνικὸν λαόν.

Μεθ' ὃ λαμβάνει τὸν λόγον ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν κ. Π. Ἀργυρόπουλος, ὅστις, ἀπαντῶν εἰς τὰς παρατηρήσεις τοῦ κ. Ζαβιτζιάνου, λέγει ὅτι αἱ παρατηρήσεις αὐταὶ δὲν στηρίζονται ἐπὶ τῶν πραγμάτων. Συγκεκριμένως, ὡς πρὸς τὴν τοῦ κ. Κερκύρας ἐννοητὴν παρατήρησιν ὅτι δὲν ἔσπευσε νὰ ἀπολύτῃ τοὺς ἐξορισθέντας κομμουνιστάς, λέγει ὅτι εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν οὐδὲν ἄλλο ἐπαρξεν εἰμὴ νὰ ἐφαρμόσῃ αὐστηρῶς τὸν νόμον.

Ὁ κ. Κ. Ζαβιτζιάνος διακόπτειν ἐξηγεῖ ὅτι τοὺναντίον ἐπὶ τὴν αὐτὴν ἐνέργειάν του ταύτην. Ἀξιοκατάκριτος, προσθέτει, θὰ ἦτο ὁ κ. Ὑπουργός ἐὰν προέβαινε εἰς ἀντίθετον ἐνέργειαν.

Ὁ κ. Π. Ἀργυρόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν) συνεχίζει καὶ ἀναφερόμενος εἰς τὴν παρατήρησιν τοῦ κ. βουλευτοῦ Κερκύρας περὶ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἑσωτερικῶν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἐκκαθαρίσεως τῶν κομμουνιστῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, λέγει ὅτι, κατὰ τὸν νόμον, οὐδεμίαν ἄλλοι ἀρμοδιότητα εἶχεν εἰμὴ, ἐν περιπτώσει καταγγελίας καθ' ὑπαλλήλου τινός, νὰ διαδιδάσῃ ταύτην εἰς τὸν προϊστάμενον τοῦ ὑπαλλήλου Ὑπουργὸν πρὸς ἐνέργειαν τῶν δεόντων.

Τέλος, ὡς πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ κ. βουλευτοῦ Κερκύρας διατυπωθεῖσαν παρατήρησιν ὅτι δὲν διέλυσε κομμουνιστὰς σωματεία, λέγει ὅτι κατὰ τὸ ἀρθρον 4 τοῦ νόμου, δὲν ἔχει ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν τοιοῦτον δικαίωμα εἰμὴ μόνον ἐφ' ὅσον ἀναγράφεται ἐν τοῖς καταστατικαῖς αὐτῶν ὅτι σκοπὸς τῶν σωματείων τούτων εἶναι ἡ διὰ βίας ἀνατροπὴ τοῦ κρατούντος σήμερον κοινωνικοῦ καθεστώτος. Ἀναδείξας ὅμως, προσθέτει, τὰ καταστατικὰ ὅλων τῶν ἐργατικῶν σωματείων, δὲν ἀνεῖρει εἰς τι ἐξ αὐτῶν τοιαύτην διάταξιν. Ἐπομένως δὲν εἶχε δικαίωμα νὰ προβῇ εἰς τὴν ὑποδειχθεῖσαν διάλυσιν.

Καταλήγων προκαλεῖ τὸν κ. βουλευτὴν Κερκύρας ὅπως παρουσιάσῃ εἰς αὐτὸν ἔστω καὶ ἐν καταστατικῇ ἀναφέρειν τοιαύτην τινα διάταξιν καὶ διαβεβαίωσιν αὐτὸν ὅτι θέλει εὐθὺς προβῇ εἰς τὴν συμφώνως πρὸς τὸν νόμον δέουσαν ἐνέργειαν.

Ὁ κ. Γ. Ροδόπουλος ἐξηγεῖ ὅτι ὁ νόμος περὶ προστασίας τοῦ κοινωνικοῦ καθεστώτος ἦτο περιττός, καθότι ὁ ποινικὸς νόμος καὶ ὁ περὶ σωματείων περιεχεῖ διατάξεις περὶ διαλύσεως τῶν σωματείων ποῦ σκοποῦν τὴν ἀνατροπὴν τοῦ καθεστώτος καὶ περὶ ποινικῆς καταδιώξεως τῶν συνεργησάντων μετ' αὐτοὺς ἀνατρεπτικῶν τῆς καθεστωμένης τάξεως. Ἀφοῦ δὲ ὁ κ. Κερκύρας βουλευτῆς, ὡς Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν, δὲν ἐφῆρμισε τοὺς νόμους καὶ δὲν κατεδίωξε τοὺς εἰς ἀνατρεπτικὰς συγκαταστάσεις συνεργησάντας κομμουνιστάς, καὶ δὲν διέλυσε τὰ σωματεία των, δὲν δύναται, λέγει, νὰ ἀποδίδῃ μομφὴν εἰς τὸν σημερινόν Ὑπουργόν τῶν Ἑσωτερικῶν ὅτι δὲν ἐνήργησε τοιαύτας πράξεις. Ὁ νόμος ἐκεῖνος ἦτο περιττός, προσθέτει μόνον εἰς τὴν σωρείαν τῶν νόμων ποῦ κατὰ ἐκατοντάδας ψηφίζονται διὰ νὰ μὴ ἐφαρμόζονται.

Μεθ' ὃ, ἡ συζήτησις κηρύσσεται περικοπὴν καὶ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας.

Γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν ἐν συνόλῳ τὸ σχέδιον νόμου «περὶ προσλήψεως πολιτικῶν ὁδοντογυρῶν εἰς τὸ Π. Ναυτικόν», ἔχον οὕτω:

Περὶ προσλήψεως πολιτικῶν ὁδοντογυρῶν εἰς τὸ Π. Ναυτικόν.

Ἀρθρον 1.

Ἐφ' ὅσον ἐν τῷ Π. Ναυτικῷ δὲν ὑπάρχει ἀρκετὸς ἀριθμὸς ἐφέδρων δοκίμων ἢ ἀνθυπιάτρων ὁδοντογυρῶν, ἐπιτρέπεται ἡ προσωρινὴ πρόσληψις ἐν τῷ Π. Ναυτικῷ μέχρι τριῶν πολιτικῶν ὁδοντογυρῶν διὰ Διατάγματος ἐκ τῶν ἐχόντων πτυχίον τῆς Ὀδοντογυρῆς Σχολῆς τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου ἢ ἑνὸς ἀνεγνωρισμένου Ἑυρωπαϊκοῦ Σχολῶν καὶ κεκτημένων καὶ τὴν κατὰ νόμον ἀδελφὴν ἐξασκήσεως τοῦ ὁδοντογυρῶν ἐπαγγέλματος, κατὰ προτίμησιν δὲ ἐκ τῶν ἀφυπηρησάντων ἐκ τοῦ κατὰ θάλασσαν ἢ τοῦ κατὰ ξηρὰν στρατοῦ ἐφέδρων δοκίμων ἢ ἀνθυπιάτρων ὁδοντογυρῶν, ἂν ἔχωσιν ἐπὶ διετίαν ἐξασκήσει τὸ ἐπάγγελμα.

Ἀρθρον 2.

Οἱ πολιτικοὶ ὁδοντογυροὶ ἀπολαμβάνουσι μηνικὸν μισθόν

δραχ. 1600 και τα εξεδω τραπέζης σηματοφόρου, αναλόγως της εν ψηφί ή εν οχλούση θέσεως εις ην υπηρετούσι.

Άρθρον 3.

Οι πολιτικοί δοντοατταρεί, μη θεωρούμενοι μόνον υπάλληλοι, απολύονται δια Διατάγματος προκαλουμένου υπό του Υπουργού των Ναυτικών άμα ως εκλειψωσιν οι εν τω άρθρω 1 αναγραφόμενοι λόγοι οι προκαλέσαντες την πρόσληψιν αυτών.

Άρθρον 4.

Αι θέσεις εις ας θέλουσιν υπηρετεί οι πολιτικοί δοντοατταρεί ορίζονται εκάστοτε δι' υπουργικής διαταγής.

Άρθρον 5.

Καταργείται η από 27 Δεκεμβρίου 1922 Ν. Δ. «περί προσταψέως δοντοατταρών εις το Η. Ναυτικόν».

Γίνεται ειτα δι' αναστάσεως δεκτὴ ἐν συνόλω ή πρότασις νόμου «περί καταργήσεως των άρθρων 50, 51, 52, 53, 54, 55 και 56 της Ειδικῆς Δικονομίας Κρήτης τοῦ 1880», έχουσα οὕτω :

Περὶ καταργήσεως των άρθρων 50, 51, 52, 53, 54, 55 και 56 της Ειδικῆς Δικονομίας Κρήτης τοῦ 1880.

Άρθρον μόνον.

Καταργούνται τα άρθρα 50, 51, 52, 53, 54, 55 και 56 της Ειδικῆς Δικονομίας Κρήτης τοῦ 1880.

Αί πρό τοῦ παρόντος νόμου υπό υπάνδρων γυναικῶν, άνευ αδείας των συζύγων αυτών, συναρθεῖται δικαιοπραξία, ως και αι υπό υπάνδρων γυναικῶν λαμβάνουσι χώραν παραστάσεις ἐπὶ δικαστηρίων άνευ παρουσίας αδείας. Θεωροῦνται ἔγκυροι και καλῶς γενόμενοι, άν μη υπάρχη ἑτερος λόγος ἀκυρότητος και ἐφ' ὅσον δὲν ἐξεδῶθη τελεσίδικος ἀπόφασις δικαστηρίου.

Μεθ' ὅ ἀναγινώσκονται και γίνονται δι' αναστάσεως δεκτὴ εις β' κατ' άρθρον και σύνολον συζήτησιν τα σχέδια νόμων :

1) «Περὶ ἀναθεωρήσεως ἐπιβληθέντων κατὰ την ἐν ἔτει 1926 ταξινόμησιν κτηνῶν και ὀχημάτων προστίμων».

2) «Περὶ ἐγκρίσεως καταβολῆς δραχμῶν 39.750 εις στρατολογηθέντας κατὰ τὸ ἀντεπαναστατικὸν κίνημα ἐν τῇ νομῇ Ἡρακλείου».

3) «Περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου ΓΤΙΕ' «περί καταμετρήσεως τῆς χωρητικότητος των ἐμπορικῶν πλοίων» και τοῦ ἀπὸ 23 Σεπτεμβρίου 1925 Ν. Δ. «περί συμπληρώσεως και τροποποιήσεως τοῦ νόμου ΓΤΙΕ'».

4) «Περὶ ἀντικαταστάσεως άρθρου τοῦ Ν. Δ. τῆς 19 Φεβρουαρίου 1926 «περί καταργήσεως τοῦ Ταμείου Ἐθνικῆς Ἀμύνης» ἔχοντα οὕτω :

Περὶ ἀναθεωρήσεως ἐπιβληθέντων κατὰ την ἐν ἔτει 1926 ταξινόμησιν κτηνῶν και ὀχημάτων προστίμων.

Άρθρον 1.

1. Πρόστιμα, καλῶς ἐπιβληθέντα δια λόγους ἀναφερόμενους εις την ἐν ἔτει 1926 ἐνεργηθεῖσαν ταξινόμησιν κτηνῶν, ὀχημάτων και αυτοκινήτων εἴτε εις ἰδιώτας, εἴτε εις δημότους ή προέδρους κοινοτικῶν συμβουλίων, δυνάμει τοῦ νόμου ΑΦΜΓ', ως ἐτροποποιήθη και συνεπληρώθη δια τοῦ νόμου 3262 τῆς 8ης Ἰανουαρίου 1925, ἐπιτρέπεται, ὅφ' οἰουδήποτε και ἀν ἐπιβλήθησαν, τῇ αἰτήσεϊ των τιμωρηθέντων, υποβληθεῖς ἐντὸς ἐξαμήνου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος, ν' ἀναθεωρηθῶσι κατὰ Μεραρχίαν ὑπὸ ἐπιτροπῆς ἐκ τοῦ Διοικητοῦ τῆς Μεραρχίας ως προέδρου και δύο ἀξιωματικῶν, ὧν ὁ εἷς ἐκ των ἐχόντων οἰκονομικὴν ἀρμοδιότητα Σωμάτων, ὀριζόμενων ὑπὸ τοῦ Μεράρχου.

2. Η' Ἐπιτροπὴ λαμβάνει τὰς ἀποφάσεις τῆς κατὰ πλειονοψήφειαν, καταχωρίζει αὐτάς εις ἴδιον ἐπὶ τούτῳ βιβλίον κατ' αὐξήοντα ἀριθμὸν και δύναται, άν μὲν τὰ ὑπὸ των αἰτούντων

ἀναφερόμενα εἶρη βάσιμα, νὰ μειώσῃ ή ἀρῇ τὰ ἐπιβληθέντα πρόστιμα, κατὰ την κρίσιν τῆς περὶ τῆς σπουδαιότητος των παρακωλυσάντων την συμπλήρωσιν πρὸς τὸν νόμον ΑΦΜΓ' αἰτίων. άν δὲ εἶρη τὰ ἀναφερόμενα ἀβάσιμα νὰ καταστήσῃ ἐρ στικὰ τὰ ἐπιβληθέντα πρόστιμα.

Αἱ ἀποφάσεις τῆς εἶνε ἀνεκκλητοί.

3. Ὑποθέσεις, ἐφ' ὧν ἔχουσιν ἀποφανθῆ ἐπιτροπικὴ δυνάμει τοῦ ἀπὸ 29 Ἰουλίου 1926 Ν. Δ. «περί ἀναθεωρήσεως προστίμων κ.λ.π.» δὲν δύνανται νὰ εἰσχωθῶσιν ἐκ νέου πρὸς ἀναθεωρήσιν.

Άρθρον 2.

1. Οἱ ἔχοντες λόγους ἀναθεωρήσεως, εἴτε κατέβαλον τὸ ἐπιβληθὲν αὐτοῖς πρόστιμον εἴτε οὐ, υποβάλλουσιν εις την Χωροφυλακὴν τοῦ τόπου αἰτήσιν περὶ ταύτης μετὰ τῆς πρὸς πληρωμὴν τοῦ προστίμου ἐντιμῆς τοῦ ταμείου, ὅτε παύσει ή κατ' αὐτῶν διωξίς, ή τῆς ἀποδείξεως πληρωμῆς.

2. Η' Χωροφυλακὴ, λαμβάνουσα την αἰτήσιν, εἰδοποιεῖ περὶ τούτου τὸ οἰκεῖον ταμεῖον και υποβάλλει αὐτὴν ἐντὸς ὁκτώ ή μερῶν ἀπὸ τῆς λήψεως εις την Μεραρχίαν, εις ἣς την περιφέρειαν ὑπάγεται, μετὰ τῆς γνώμης τῆς.

3. Οἱ ἐτήμαρχοι και πρόεδροι κοινοτικῶν συμβουλίων την περὶ ἀναθεωρήσεως αἰτήσιν των υποβάλλουσιν δια τῆς προϊσταμένης Νομαρχίας εις την οἰκείαν Μεραρχίαν, τῆς ως ἄνω Νομαρχίας κοινοποιήσας την προσφυγὴν ταύτην εις τὸ ἀρμόδιον ταμεῖον, ἵνα ἀνασταλῇ ή δια την εἰσπραξὴν διωξίς μέχρι ἐκδικήσεως τῆς.

Άρθρον 3.

1. Ὁ Μέραρχος ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ ὀρισθέντι τόπῳ και χρόνῳ των συνεδριάσεων τῆς Ἐπιτροπῆς εἰσάγει ἐκάστην ὑπόθεσιν εις αὐτήν.

2. Η' Ἐπιτροπὴ, λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τοὺς προβαλλόμενους πρὸς ἀναθεωρήσιν λόγους, ἀκούουσα τὸν αἰτούντα ή ἀντιπρόσωπον του, άν παρίσταται, χωρὶς ἐκ τούτου νὰ ἐξουακούηται ὑποχρέωσις τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς πρόσκλησιν αὐτοῦ, γνωματεύσει, δυνάμει πρὸς μόρφωσιν πεποιθήσεως νὰ κάμῃ χρῆσιν παντός ἀποδεικτικοῦ μέσου και μὴ δεσμευμένη ὑπὸ οὐδεμιᾶς δικονομικῆς διατυπώσεως κατὰ την ἐνώπιόν τῆς διαδικασίαν και γνωμοδοτήσιν.

Άρθρον 4.

Ἀντίγραφα των λαμβανόμενων ἀποφάσεων ὁ πρόεδρος, ὑπογεγραμμένα ὑπ' αὐτοῦ, διαβιβάζει τὸ ταχύτερον εις τε την ἀρχὴν τῆς Χωροφυλακῆς, την ὑποχρεωμένην νὰ ἐνεργήσῃ δια την εἰσπραξὴν, και τὸν ταμῖαν, τὸν ἐκδιδόντα την εἰδικὴν πρόσκλησιν, ως και την σχετικὴν Νομαρχίαν προκαλουμένου περὶ προσφυγῆς Δημάρχου ή Προέδρου Κοινοτήτος.

Άρθρον 5.

Ἐν περιπτώσει καταβολῆς τοῦ προστίμου ὑπὸ τοῦ αἰτούντος και ἄρσεως αὐτοῦ ή μειώσεως ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς, τὰ καταβληθέντα ἐπιστρέφονται ἐν ὅλῳ ή ἐν μέρει ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀντιγράφου τῆς σχετικῆς ἀποφάσεως τοῦ διαβιβάζομένου κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον εις τὸν ἀρμόδιον ταμῖαν.

Εἰς τὸν ἡμέτερον ἐπὶ των Στρατιωτικῶν Ὑπουργῶν ἀνατίθεται την δημοσίευσιν και ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος.

Περὶ ἐγκρίσεως καταβολῆς δραχμῶν 39.750 εις στρατολογηθέντας κατὰ τὸ ἀντεπαναστατικὸν κίνημα ἐν τῇ νομῇ Ἡρακλείου.

Άρθρον μόνον.

Ἐγκρίνεται ή ὑπὸ τοῦ Νομάρχου Ἡρακλείου καταβολὴ κατὰ τὴν ἐπ' ἀριθ. 13642/26/10/23 διαταγῆς τῆς Γενικῆς Διοικήσεως Κρήτης δραχμῶν τριάνοντα ἐννέα χιλιάδων ἑπτακοσίων πενήκοντα (39.750) ἐκ τοῦ Εἰδικοῦ Ταμείου Προσφύγων εις τοὺς ὑπὸ τοῦ Συνδέσμου Ἐφεδρῶν ὀπλιτῶν νομοῦ Ἡρακλείου στρατολογηθέντας κατὰ τὸ ἀντεπαναστατικὸν κίνημα τοῦ Ὀκτωβρίου 1923 ἐθελοντάς, καταλογιζομένης τῆς δαπάνης ταύτης εις βόρος τῆς πιστώσεως τοῦ κεφαλαίου 4

ἀριθ. 2 τοῦ προϋπολογισμοῦ τρεχούσης χρήσεως Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν και δικαιοδογουμένης βάσει τῆς οἰκείας ἀποδείξεως πρὸς ἀπόδοσιν τῆς προκαταβολῆς τοῦ ὀριζόμενου Ταμείου.

Περὶ τροποποιήσεως και συμπληρώσεως τοῦ νόμου ΓΤΙΕ' «περί καταμετρήσεως τῆς χωρητικότητος των ἐμπορικῶν πλοίων» και τοῦ ἀπὸ 23 Σεπτεμβρίου 1925 Νομοθετικοῦ Διατάγματος «περί συμπληρώσεως και τροποποιήσεως τοῦ νόμου ΓΤΙΕ'».

Άρθρον 1.

Πλοία ἀποκτώντα τὸ πρῶτον παρ' Ἑλλήνων ὑπηκόων και ἐφόροντα πρωτοκόλλον καταμετρήσεως συντεταγμένον ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας ἀρχῆς κράτους ἐφαρμόζοντες τοὺς αὐτοὺς με τοὺς ἐν Ἑλλάδι ισχύοντες κανόνες καταμετρήσεως δὲν υποβάλλονται εις νέαν καταμέτρησιν παρὰ των ἀρμοδίων Ἑλληνικῶν ἀρχῶν, ἐφ' ὅσον ἀπὸ τῆς τελευταίας καταμετρήσεως δὲν ἐνηργηθῶσαν μετασκευαὶ και ἐπισκευαὶ ἀλλοιοῦσαι την χωρητικότητά αὐτῶν, ἀλλὰ τὸ ξένον πρωτοκόλλον μεταφραζόμενον και κυρούμενον ὑπὸ τῆς νηολογούσης ἀρχῆς ἐπέχει θέσιν Ἑλληνικοῦ ἐνηγράφου καταμετρήσεως, εἰσπραττομένων ἐπὶ τῇ βάσει τούτου των νομίμων τελῶν καταμετρήσεως ὑπὲρ τοῦ Ναυτικοῦ Ἀπομαχικοῦ Ταμείου.

Αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος άρθρου ἐφαρμόζονται και ἐπὶ των ρωσικῶν και ναυαγισωστικῶν ἄτινα λόγω τῆς καθαρᾶς αὐτῶν χωρητικότητος κατατάσσονται εις την κατηγορίαν των πλοίων.

Ἐπίσης δύνανται νὰ ἐφαρμόζωνται, κατόπιν εἰδικῆς ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ, και ἐπὶ νηολογηθέντων ἡζή πλοίων.

Άρθρον 2.

Ἐν περιπτώσει ἐκτελέσεως ἐπισκευῶν ή μετασκευῶν ἀλλοιοῦσων την χωρητικότητά πλοίου ναυαγισωθέντος ή νηολογημένου, ὁ πλοίαρχος ὑποχρεούται νὰ ἀναγράψῃ ταύτας εις τὸ ἡμερολόγιον αὐτοῦ, νὰ τὰς γνωστοποιήσῃ δὲ εἴτε αὐτὸς εἴτε ὁ πλοιοκτῆτης δι' ἐνηγράφου ἀναγραφῆς εις την λιμενικὴν ή Ἑλληνικὴν προξενικὴν ἀρχὴν τοῦ λιμένος ὅπου τὸ πλοῖον ὤρμει, ἐν ἐλλείψει δὲ ταύτης ἐκεί ἀρχῆς εις την τοῦ πρώτου λιμένος τοῦ κατὰπλου, εις ὃν ἐδρεύει ταύτη, και νὰ ζητήσῃ την καταμέτρησιν ή ἀνακαταμέτρησιν τοῦ πλοίου. Η' λιμενικὴ ἀρχὴ ή προξενικὴ, παρ' ἣ ἐδρεύει λιμενικὸς ἀξιωματικός, ὁφείλει ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ νὰ προβῇ εις την καταμέτρησιν τοῦ πλοίου.

Ἐν ἡ ὁμοῦ περιπτώσει ή καταμέτρησις καθίσταται ἐξ ἀποχρῶντος λόγου ἀδύνατος και τὸ πλοῖον πρόκειται ν' ἀποπλευρῇ, ή ὑποχρέωσις αὐτῇ μεταβιβάζεται, εις την λιμενικὴν ή προξενικὴν ἀρχὴν παρ' ἣ ἐδρεύει λιμενικὸς ἀξιωματικός τοῦ ἐπομένου λιμένος τῆς προσεγγίσεως, γινόμενης μείας περὶ τούτου ἐν τῇ ἡμερολογίῳ τοῦ πλοίου.

Άρθρον 3.

Πᾶσα παράστασις των ἐν τῷ άρθρῳ 2 ὀριζόμενων ὑποχρεώσεων τοῦ πλοίαρχου και τοῦ πλοιοκτῆτου συνεπάγεται την ἐπὶ πλέον καταβολὴν τελῶν καταμετρήσεως μέχρι τοῦ τριπλασίου των κανονικῶν, εἰσπραττομένων ὑπὸ τῆς ἐνεργούσης την καταμέτρησιν ή ἀνακαταμέτρησιν Ἑλληνικῆς ἀρχῆς δι' ἀποφάσεως τῆς ἀναγραφούσης πάντα τὰ στοιχεῖα τῆς παραβάσεως.

Κατὰ τῆς ἐν λόγω ἀποφάσεως ἐπιτρέπεται προσφυγὴ ἐνώπιον τοῦ Ὑπουργοῦ υποβαλλομένη ἐντὸς 30ημέρου ἀνατρεπτικῆς προθεσμίας ἀρχομένης ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν καταβλήθη τὸ τέλος.

Άρθρον 4.

Ἐπὶ πάσης πρὸς νηολόγησιν συντάξεως πρωτοκόλλου καταμετρήσεως πλοίου, γινόμενης εἴτε ἐν τῇ ἡμεδαπῇ εἴτε ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ἐπιβάλλεται τέλος ὑπὲρ τοῦ Ναυτικοῦ Ἀπομαχικοῦ Ταμείου, ἐπὶ μὲν ἱστιοφόρων μῆς δραχμῆς, ἐπὶ δὲ των μηχανοκινήτων δύο δραχμῶν κατὰ κόρον καθαρᾶς χωρητικότητος.

Ὁ χαρακτηρισμὸς πλοίου τινὸς ως ἱστιοφόρου ή μηχανοκινήτου ἐφαρτᾶται ἐκ τοῦ ἀν τὰ ἱστία ή ή μηχανὴ εἶναι τὸ κύριον μέσον κινήσεως αὐτοῦ.

Ἐπὶ τῇ καταμετρήσει ρωσικῶν και ναυαγισωστικῶν ἐπιβάλλεται τὸ αὐτὸ ως ἄνω ὀριζόμενον τέλος δι' ἑκάστην ὁμῶς κόρον τῆς ὀλικῆς αὐτῶν χωρητικότητος.

Τὰ τέλη τῆς καταμετρήσεως δὲν δύνανται νὰ ὦσι κατώτερα των πενήκοντα μὲν δραχμῶν δια τὰ ἱστιοφόρα, των ἑκατὸν δὲ δια τὰ μηχανοκίνητα.

Άρθρον 5.

Τὸ ἄρθρον 6 τοῦ νόμου ΓΤΙΕ' τροποποιεῖται ως ἑξῆς :

Ἐπὶ τῇ ἀνακαταμέτρησει πλοίου ἐνεργουμένη εἴτε αὐτεπαγγέλτως εἴτε κατ' αἰτήσιν τοῦ πλοιοκτῆτου συνεπεία ἐπισκευῶν ή μετασκευῶν δι' ὧν ἡλλοιωθῇ ή ἀρχικὴ χωρητικότης αὐτοῦ ἐπιβάλλονται τὰ ἑξῆς τέλη.

Ἐάν μὲν ή ἐκ τῆς ἀνακαταμετρήσεως ἐξαχθεῖται καθαρὰ χωρητικότης τυγχάνῃ ἴση ή κατώτερα τῆς προγενεστέρως πενήκοντα λεπτὰ κατὰ κόρον ἐπὶ τῆς ἐξαχθείσης καθαρᾶς χωρητικότητος δια τὰ ἱστιοφόρα, μία δὲ δραχμὴ δια τὰ μηχανοκίνητα πλοία. Ἐάν δὲ τυγχάνῃ ἀνωτέρα τῆς προγενεστέρως τὸ αὐτὸ ως ἄνω ὀριζόμενον τέλος κατὰ κόρον ἐπὶ τῆς προγενεστέρως καθαρᾶς χωρητικότητος, δια δὲ τοὺς ἐπὶ πλέον ταύτης κόρους τὸ ὑπὸ τοῦ άρθρου 4 ὀριζόμενον.

Τὸ τέλος τούτο εις ἀμφοτέρως τὰς περιπτώσεις δὲν δύναται νὰ εἶναι κατώτερον των δραχμῶν ἑκατοσι πέντε δια τὰ ἱστιοφόρα και των πενήκοντα δια τὰ μηχανοκίνητα πλοία.

Τὸ τέλος ἀνακαταμετρήσεως των ρωσικῶν και ναυαγισωστικῶν ὑπολογίζεται ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὀλικῆς αὐτῶν χωρητικότητος.

Άρθρον 6.

Τὸ ἄρθρον 11 τοῦ νόμου ΓΤΙΕ' τροποποιεῖται ως ἑξῆς :

Ἐκ των κατὰ τὸν παρόντα νόμον εἰσπραττομένων τελῶν καταμετρήσεως και ἀνακαταμετρήσεως ἑκατοσι τοῖς ἑκατὸν χορηγοῦνται εις τοὺς ἐνεργήσαντας ταύτην ἐν τῇ περιπτώσει πραγματικῆς τοῦ πλοίου καταμετρήσεως, δέκα δὲ τοῖς ἑκατὸν ἐν τῇ περιπτώσει μεταφράσεως τοῦ ξένου πρωτοκόλλου κατὰ τὰ περὶ τούτου ὀρισθέντα.

Τὸ ὑπόλοιπον περιέρχεται εις τὸ Ναυτικὸν Ἀπομαχικὸν Ταμεῖον εις ὃ ἐπίσης περιέρχονται και τὰ κατὰ τὸ ἄρθρον 10 τοῦ νόμου ΓΤΙΕ' ἐπιβαλλόμενα πρόστιμα εις τοὺς ἐσφαλμένως ἐνεργήσαντας την καταμέτρησιν.

Άρθρον 7.

Ἐπιτρέπεται ἵνα δια Διαταγμάτων καθορίζωνται οἱ ἐκπιπόμενοι κατὰ την καταμέτρησιν γῶροι ἀναλόγως τῆς ἐξελίξεως τῆς ναυπηγικῆς τέχνης και αἱ λεπτομέρειαι τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ παρόντος νόμου, ὅστινος ή ισχύς ἀρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως του εις την Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Περὶ ἀντικαταστάσεως άρθρου τοῦ Ν. Διατάγματος τῆς 19 Φεβρουαρίου 1926 «περί καταργήσεως τοῦ Ταμείου Ἐθνικῆς Ἀμύνης».

Άρθρον μόνον.

Τὸ ἄρθρον 7 τοῦ ἀπὸ 19 Φεβρουαρίου 1926 Ν. Διατάγματος «περί καταργήσεως τοῦ Ταμείου Ἐθνικῆς Ἀμύνης» ἀντικαθίσταται δια τοῦ ἑξῆς :

«Ἀρθρον 7. Τὸ Μετοχικὸν Ταμεῖον Στρατοῦ, ἀναλαμβάνον ἀφ' ἐνὸς τὰ κατὰ τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον ἐξ ἀναισπράκτων ἀντιστοιχιῶν δακιδώματα τοῦ Ταμείου Ἐθνικῆς Ἀμύνης, ὑποχρεούται ἐξ ἄλλου εις την ἐπιστροφὴν των μὴπω ἐπιστραφέντων ταιούτων εις τοὺς ἀχρεωστήτως ταῦτα καταβαλόντας ἐπὶ τῇ βάσει των οἰκείων διαταγῶν τοῦ Ὑπουργοῦ των Στρατιωτικῶν».

Ἡ ισχύς τοῦ παρόντος ἀρχεται ἀφ' ἧς και τοῦ ἀντικαθισταμένου ως ἀνωτέρω άρθρου.

ρων και διὰ τὴν ἐντυχήν ἢ ἐπιστημονικὴν μόρφωσιν ἐν Ἑλλάδι, ὅπου, συνεπεί τῆς ὑπάρξεως ἐνὸς μόνου πανεπιστημίου, τοῦ τῶν Ἀθηνῶν, εἶναι αὐτὴ ἀνεπαρκής. Οἱ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐκπαιδευόμενοι φάροι, ὡς πρὸς τὴν αὐξάνειν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν σπουδάζοντων τὰς θεωρητικὰς ἐπιστήμας δὲν εἶναι, προσθέτει, δεδικαιολογημένοι, καθόσον αἱ θεωρητικαὶ ἐπιστήμαι, καλῶς ἀσχοῦμεναι, μάλλον ὠφέλειαν παρέχουσιν. Ἀλλὰ καὶ ἂν ὑποθεθῇ, ὡς λέγει, ὅτι εἶναι ἐν τινι μέτρῳ δεδικαιολογημένοι οἱ φάροι οὗτοι, δὲν εἶναι ἡ παράλειψις τῆς ὁλοκληρώσεως τοῦ πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης τὸ μέσον διὰ τοῦ ὁποῖου θὰ προληφθῇ ὁ κίνδυνος. Θὰ ἦτο πρὸς τοῦτο ἀρκετὸς, τονίζει, ὁ περιορισμὸς τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κατ' ἔτος εἰς τὰ πανεπιστήμια εἰσερχομένων φοιτητῶν.

Ἀναφερόμενος ἐν συνεχείᾳ εἰς τὰς δικαιολογητικὰς πρὸς ὁλλομένους δυσκολίας πρὸς ἐξέυρεσιν τοῦ καταλλήλου διδασκατικοῦ προσωπικοῦ δι' ὠρισμένους ἐπιστήμας, παρατηρεῖ ὅτι καὶ ἡ δικαιολογία αὐτὴ εἶναι ἀβάσιμος, διότι εἶναι δυνατόν τὰ ὠρισθέντα τυχόν καὶ νὰ πληρωθῇ μὲ ἐκτάκτους καθηγητάς, παρεχόμενης οὕτως εἰς τοὺς νέους ἐπιστήμονας εὐκαιρίας νὰ δοκιμασθῶν.

Ἡ ἀνάγκη, προσθέτει μετὰ ταῦτα, τῆς ὁλοκληρώσεως τοῦ πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης καὶ διὰ συστάσεως ἱετρικῆς σχολῆς ὑποδεικνύεται ἐκ τῆς πλημμελοῦς λειτουργίας τῆς ἐνταῦθα σχολῆς, οἱ φοιτηταὶ τῆς ὁποίας, ἐλλείψει καταλλήλων καὶ ἐπαρκῶν νοσοκομείων, καταρτίζονται πρακτικῶς κατὰ τρόπον ἀνεπαρκῆ, ἐνῶ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, ὅπου καὶ νοσοκομεῖα ὑπάρχουν ἀρκετὰ καὶ ἐργαστήρια ἀξιόλογα, θὰ δύνανται οἱ φοιτηταὶ νὰ καταρτίζωνται ἀρτιότερον.

Ὡς πρὸς τὴν προδιδωμένην ἀντίρρησην ὅτι ἀναδύλλεται ἡ ὁλοκληρώσις τοῦ πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης προκειμένου νὰ ὀργανωθῇ ὁ βίος τῶν αὐτόθι φοιτητῶν κατὰ τὸ πρὸς διὰφορον τοῦ τῶν ἐδῶ καὶ ἀνάλογον πρὸς τὸν τῶν ἐξω Πανεπιστημίων, παρατηρεῖ ὅτι τοῦτο δὲν ἀποτελεῖ κώλυμα, διότι θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ληφθῶν παραλλήλως τὰ προδεδωμένα διὰ τὴν τοιαύτην ὀργάνωσιν μέτρα.

Ἐν ἐπιλόγῃ συνιστᾷ εἰς τὸν κ. ἐπὶ τῆς Γεωργίας Ὑπουργὸν ὅπως ὀργανωθῶν τὰ διὰ τὴν λειτουργίαν τῆς κτηνικτικῆς σχολῆς προδεδωμένα ἐργαστήρια.

Ὁ κ. **Ν. Κουπαροῦσος**, λαμβάνων τὸν λόγον, διερχομένου ὡς λέγει, τὸ παράπονον τῶν Νέων Χωρῶν διὰ τὰ προσκόμενα τὰ ὁποῖα παρεμβάλλονται ἐξ Ἀθηνῶν εἰς τὴν λειτουργίαν τοῦ πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης, πανεπιστημίου μέλλοντος, ὡς καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ ἱδρυτικοῦ αὐτοῦ νόμου ἐτονίσθη, νὰ ἐξυπηρετήσῃ πολλὰ πλοῦς σκοπούς. Ἡ θέσις, προσθέτει, τῆς Θεσσαλονίκης ἐπέβλεπε τὴν ἐκεῖ σύστασιν πανεπιστημίου, τὸ ὅποιον νὰ ἀποτελέσῃ τὸ κέντρον τῆς πνευματικῆς συντηρήσεως τῶν Βαλκανικῶν λαῶν, ἡ ἀνάγκη δὲ τῆς ὁλοκληρώσεως τῆς λειτουργίας αὐτοῦ ἐνδείκνυται πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἀμιλλῆς μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ τῶν Ἀθηνῶν, δεδομένου ὅτι τὸ τελευταῖον τοῦτο, λόγῳ τῆς σκαπίας τὴν ὁποῖαν περιλαμβάνει, δὲν παρέχει εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κοινωνίαν ἀρτίους ἐπιστήμονας.

Ὡς πρὸς τὰς δικαιολογίας περὶ ἐλλείψεως καταλλήλου προσωπικοῦ, παρατηρεῖ ἐν συνεχείᾳ ὅτι αὐταὶ εἶναι τελείως ἀβάσιμοι, διότι ὅχι μόνον κατάλληλον προσωπικὸν ὑπάρχει, ἀλλὰ καὶ διατεθειμένον νὰ ἐργασθῇ ἀποκλειστικῶς πρὸς ἀνύψωσιν τοῦ νέου πανεπιστημίου. Ὡς παράδειγμα ἀναφέρει ὅτι ὁ ἐκ τῶν καθηγητῶν αὐτοῦ κ. Μαρκοβλάκης, εἰς ὃν προϋβλήθη ὅπως ἀντὶ 200 χιλ. δραχμῶν μεταξὺ διὰ δύο ἡμέρας εἰς Κοζάνην καὶ πρὸς εἰς μελέτην τινὰ, ἀπέκρουσε κατηγορηματικῶς τὴν πρότασιν ταύτην, τονίσεως ὅτι προσορισμὸς αὐτοῦ δὲν εἶναι ἡ ἐκτέλεσις ἰδιωτικῶν ἐργασιῶν, ἀλλ' ἡ ἀνύψωσις τοῦ πνευματικοῦ ἐπιπέδου εἰς τὸ ὅποιον εὐρίσκονται οἱ νέοι.

Τινὲς βουλευταί. Φαινώμενον! (Χειροκροτήματα).

Ὁ κ. **Ν. Κουπαροῦσος** συνιστᾷ ἐν ἐπιλόγῃ ὅπως διαταχθῇ ἡ ἐνέργεια ἀνακρίσεων ἐν σχέσει μὲ τὰ ἐκ Θεσσαλο-

νίκης τηλεγραφηθέντα περὶ τῆς στάσεως τῆς Χωροφυλακῆς ἀπέναντι τῶν ἐκεῖ φοιτητῶν, στοιχείων, ὡς λέγει, νομοταγῶν καὶ ἐπιμελῶν.

Ὁ κ. **Π. Ζωγράφος**, ὁμιλῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου, συνιστᾷ νὰ διοργανωθῇ ἡ σχολὴ τῶν πολιτικῶν καὶ οικονομικῶν ἐπιστημῶν κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ ἀποθῇ αὐτὴ τὸ φυτόριον τῶν διοικητικῶν καὶ οικονομικῶν ὑπαλλήλων τῶν Ν. Χωρῶν, εἰς τὰς ὁποίας, ὡς λέγει, δὲν φαίνονται πρόθυμοι νὰ ὑπηρετήσουν οἱ ἐκ τῆς Παιδείας Ἑλλάδος ὑπάλληλοι.

Τὴν συζητουμένην ἀναφορὰν συνιστᾷ καὶ ὁ κ. **Κ. Σίμος**. Ὁ κ. **Α. Χρηστομάνος**, λαμβάνων τὸν λόγον, παρατηρεῖ ὅτι σκοπὸς τῆς ἰδρύσεως τοῦ πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης δὲν ἦτο ἡ οικονομικὴ διευκόλυνσις τῶν φοιτητῶν, ὡς ἐλέγχθη ὑπὸ τοῦ κ. ἀρχηγοῦ τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως. Σκοπὸς, τονίζει, τῆς ἰδρύσεως τοῦ πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ἦτο ὁ ὅτι ἐνὸς μὲν ἡ δημιουργία ἐνὸς πνευματικοῦ κέντρου εἰς τὴν μακεδονικὴν πρωτεύουσιν, ἵνα οὕτω ἐπιτευχθῇ ἀμεσώτερά ἐπικοινωνία μετὰ τῶν γειτόνων μας, ὁ ἕτερον δὲ ἡ ἀνάπτυξις ἀμιλλῆς μεταξὺ τῶν δύο πανεπιστημίων. Καὶ ἐφ' ὅσον ἐδημιουργήθη τὸ πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης, δὲν ἐπιτρέπεται, λέγει, νὰ μὴ παρέχωνται εἰς αὐτὸ τὰ μέσα νὰ ζῇσιν καὶ νὰ ἀκίνηται νὰ φυτοζῶ. Ἡ σημερινὴ κατάστασις, λέγει, δημιουργεῖ μίαν τοιαύτην ἀντίληψιν ὅστε πολλοὶ τῶν καθηγητῶν τοῦ πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης δὲν ἀισθάνονται εὐχαρίστησιν πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου των, ἀλλὰ προσπαθοῦν ἀνὰ πᾶσαν εὐκαιρίαν καὶ δι' ἑαυτῶν ἡμέρας δὲν λειτουργεῖ τὸ πανεπιστήμιον νὰ ἀπομακρυνθῶν ἐκεῖθεν, ἐρχόμενοι εἰς Ἀθήνας. Πρὸς θεράπειαν τῆς καταστάσεως ταύτης πρέπει, ὡς λέγει, νὰ ζεσταθῇ ἡ πνευματικὴ αὐτῇ γωνίᾳ, συμπληρουμένων τῶν ὑφισταμένων κενῶν ἐδρῶν, ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν οἱ πρὸς τοῦτο οικονομικοὶ πόροι. Ἡ τυχὸν ὑφισταμένη ἐλλείψει προσωπικοῦ δὲν ἀποτελεῖ, ὡς τονίζει δικαιολογίαν, καθ' ὅσον εἶναι δυνατόν νὰ παρακληθῶν καὶ ἐντεθῶν οἱ πλεονάζοντες καθηγηταὶ ὅπως μεταδῶν καὶ διδάξουν εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης.

Ὡς πρὸς τὰ λεχθέντα περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ περιορισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν θεωρητικῶν ἐπιστημῶν, συμφωνεῖ μὲ τὴν ὑπὸ τοῦ κ. ἀρχηγοῦ τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως γενομένην ὑπόδειξιν περὶ περιορισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κατ' ἔτος εἰσερχομένων φοιτητῶν. Καὶ ἐπὶ τούτοις παρατηρεῖ ὅτι δέον νὰ καταργηθῶν αἱ εἰσχωρικαὶ ἐξετάσεις, αἱ ὁποῖαι, ὡς λέγει, ἀποτελοῦν μέτρον δυσφημοῦν τὸ Κράτος καὶ προσιτάνον αὐτὸ ὡς ἐξοπλιστὴν τοὺς μαθητάς κατὰ τὴν εἰς αὐτοὺς παροχὴν γυμνασιακοῦ ἀπολυτηρίου.

Ἐξαιρεῖ ἐν συνεχείᾳ τὴν ἀνάγκην τῆς ἰδρύσεως ἱετρικῆς σχολῆς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ Θεσσαλονίκης, δεδομένου, ὡς λέγει, ὅτι οἱ φοιτηταὶ τῶν Ἀθηνῶν ἔχουν ὡς ἅπαντες πρὸς πρακτικὴν ἐξάσκησιν τὰς 30 κλινὰς τοῦ πολιτικοῦ νοσοκομείου, αἱ ὁποῖαι ὅμως δὲν κατέχονται πάντοτε ἀπὸ ἀσθενεῖς παρουσιάζοντας ἐνδικέρων ἀπὸ ἐπιστημονικῆς ἀπόψεως ἀλλὰ πολλὰ καὶ ἀπὸ πτωχοῦ καὶ ἀδυνατοῦς γέροντας. Ἀντιθέτως, τονίζει, εἰς Θεσσαλονίκην καὶ πολυάριθμα νοσοκομεῖα ὑπάρχουν καὶ ἐργαστήρια κατάλληλα πρὸς ἐξάσκησιν τῶν φοιτητῶν.

Κ. Γόντικας (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Θὰ συνιστᾷται τὴν ἴδρυσιν σχολῆς τῶρα;

Α. Παπαναστασίου. Διὰ τοὺς τριτοετείς ὑπάρχει τὸ ἀναγκαῖον ὕλικόν διὰ νὰ μορφωθῶν.

Α. Χρηστομάνος. Ἀσφαλῶς ὑπάρχει. Ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν ἐπιτρέπεται νὰ νεκρωθῇ τὸ πανεπιστήμιον.

Α. Παπαναστασίου. Ἐφόσον τώρα γίνεται καὶ τὸ Χημείον, ἡμποροῦν κάλλιστα οἱ τριτοετείς νὰ παρακολουθήσουν μαθήματα εἰς Θεσσαλονίκην.

Κ. Γόντικας (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Δηλαδή νὰ γίνῃ τὸ ἀνάποδον; Νὰ φοιτοῦν τὰ δύο χρόνια εἰς τὴν Ἀθήναν καὶ νὰ συμπληρῶνται τὰς σπουδὰς των εἰς τὴν Θεσσαλονίκην;

Δὲν εἶπε ποτέ, κύριοι, ἡ Κυβέρνησις ὅτι ἀντιτίθεται εἰς τὴν ὁλοκληρώσιν τοῦ πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης. Μόνον διὰ τὴν ἄμεσον συμπλήρωσιν αὐτοῦ ἔχει ἀντιρρήσεις καὶ τοῦτο διότι δὲν εἶναι ἀκόμη τὰ πράγματα παρεσκευασμένα διὰ νὰ ὁλοκληρωθῇ ἀπολύτως τὸ νέον πανεπιστήμιον. Ἐὰν ὑπάρχῃ προσωπικόν, ἐὰν ἀποφασισθῇ ὁ περιορισμὸς τοῦ ἀριθμοῦ τῶν φοιτητῶν, τότε βεβαίως εἶναι ἄλλο (ζήτημα). Ἐφ' ὅσον ὅμως ἐλλείπουν τὰ ὕλικά μέσα, ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει χημείον, ἐργαστήρια, οὐκῆματα ἀκόμη, ἡ ὁλοκληρώσις τοῦ πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης μᾶς διδάσκει ἡ ἐκ τῆς λειτουργίας τοῦ ἐδῶ πανεπιστημίου ἀποκτηθεῖσα πεῖρα ὅτι οὐδὲν ἄλλο θὰ ἐπιτύχῃ εἰμὴ τὴν ἐξάπλωσιν τῆς θεωρητικῆς διδασκαλίας.

Ὑπάρχουν εἰς τὸ πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν—καὶ δὲν δύναται κανεὶς νὰ ἀρνήθῃ ὅτι αἱ Ἀθῆναι ἀποτελοῦν κέντρον ἀρκετὰ ἐλκυστικόν—ὑπάρχουν σπουδαῖαι ἐδραὶ κεναί, ὡς ἡ ἐδρα τῆς πολιτικῆς δικονομίας καὶ ἡ ἐδρα τοῦ ποινικοῦ δικαίου. Καὶ ὅμως δὲν ἐξευρίσκειται τὸ κατάλληλον διὰ τὴν πληρῶσιν αὐτῶν προσωπικόν. Τὸ αὐτὸ θὰ συμβῇ καὶ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης. Βεβαίως ἡ δι' ἐκτάκτων καθηγητῶν λειτουργία αὐτοῦ ἀποτελεῖ μίαν λύσιν. Ἡ λύσις ὅμως αὕτη θὰ ἐγένετο ἀποδεκτὴ ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ἐὰν ὑπῆρχε παραλλήλως καὶ τὸ ἀπολύτως ἀναγκαῖον τακτικόν προσωπικόν. Μὲ ἐκτάκτους ὅμως καθηγητάς καὶ μόνον φοβοῦμαι πολὺ μὴπως τὸ πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης θεωρηθῇ ὡς πανεπιστήμιον β' βαθμοῦ, ὡς πανεπιστήμιον ἐλλειπές, ἐνῶ ἡμεῖς θέλομεν αὐτὸ καὶ ἀποθλέπομεν πρὸς αὐτὸ ὡς πρὸς Πανεπιστήμιον ἂν ὄχι ἀνώτερον, τοῦλάχιστον ἴσον καὶ ἀμιλλώμενον πρὸς τὸ τῶν Ἀθηνῶν.

Ἡ φαρμακευτικὴ σχολὴ δὲν ἐλειτούργησεν ἐφέτος διότι πανταχόθεν ἐδηλώθη ὅτι πλεονάζουν τόσον πολὺ οἱ ὑπάρχοντες φαρμακοποιοὶ, ὥστε εἶναι φάρος νὰ δημιουργήσωμεν δυστυχεῖς οἰτίνας δὲν θὰ εὐρίσκουν ἐργασίαν, δεδομένου ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν φαρμακοποιῶν εἶναι περιουσιμὸς. Ἐνεκεν τούτου ἀνεβλήθη ἡ λειτουργία τῆς σχολῆς αὐτῆς, ὡς καὶ ἡ τῆς χημείας διότι καὶ οἱ μέχρι σήμερον ἐξεθλόντες μένουσιν ἀνεργοί.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** ἀπαντῶν παρατηρεῖ ὅτι ἐφόσον θὰ ἦτο δυνατόν νὰ μεταδίδουν καὶ νὰ διδάσκουν εἰς Θεσσαλονίκην, ὡς εἶπεν ὁ κ. βουλευτὴς Σερρών, ἀφοδιώτατος δὲν ἔχει εὐρίσκουν ἐργασίαν, δεδομένου ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν φάροις ὅτι ἡ ὁλοκληρώσις τοῦ πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ἀναβάλλεται ἐλλείψει προσωπικοῦ. Καὶ ἐφόσον αἱ ἐδραὶ τῆς νομικῆς σχολῆς τοῦ ἐκεῖ πανεπιστημίου εἶναι κατὰ τὰ 2/3 πεπληρωμέναι, οὐδεὶς λόγος ὑπάρχει νὰ μὴ λειτουργήσῃ ἡ νομικὴ σχολὴ. Ἀλλως τε, προσθέτει, δὲν εἶναι ἀπαράτητον νὰ κατέχῃ ἐδραν τινὰ εἰδικὴς καθηγητῆς. Εἰς ἄλλα πανεπιστήμια διδάσκουν ἀπὸ χηρευσίας ἐδρας καθηγηταὶ ἄλλων ἐδρῶν, ὡς π. χ. ὁ καθηγητὴς τοῦ ἀστικοῦ δικαίου διδάσκει πολιτικὴν δικονομίαν, ὁ τοῦ ποινικοῦ ποινικὴν δικονομίαν καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Ἐχομεν, τονίζει, διακεκριμένους ἐπιστήμονας οἱ ὁποῖοι ἀναλαμβάνουν νὰ μεταδίδουν καὶ ἐδῶ μᾶλλον εἰς Θεσσαλονίκην καὶ νὰ διδάσκουν εἰς τὸ ἐκεῖ πανεπιστήμιον. Ἐπομένως, ἐπιλέγει, οὐδεὶς λόγος ὑφίσταται νὰ ἀναβάλληται ἡ λειτουργία αὐτοῦ ἐπὶ ἀνυπολόγιστον βλάβῃ τῆς προόδου τῆς ἐπιστήμης.

Αἰτήσις τῶν βουλευτῶν κ. κ. **Ι. Βαλαλά, Κ. Κοινοδίου, Γ. Ποντίνα, Α. Ἰασονίδης, Π. Λεβαντή, Ι. Αποστόλου, Π. Καρασεβδά, Ι. Λυμπεροπούλου** κλπ. ἡ ὑπὸ συζήτησιν ἀναφορὰ μετατρέπεται εἰς σύστασιν ἵνα, γενικευομένης τῆς συζητήσεως, ἀναπτυχθῇ κατὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν κοινοβουλευτικὸν ἐλέγχον.

Ὁ κ. **Σ. Ταλιαδοῦρος**, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾷ συνεταρισμῶν Καρδίτσης διὰ γενομένης ἐν τῇ περιφερείᾳ καταστροφῆς ἐκ πλημμυρῶν, συνιστᾷ εἰς τὸν κ. ἐπὶ τῆς Γεωργίας Ὑπουργόν νὰ λάβῃ σοβαρὰς ὑπ' ὄψιν του τὴν ἀπέλπιδα κραυγὴν τῶν ἐκ θεομηνίας πληγέντων κατοίκων τῆς ἐπαρχίας Καρδίτσης, αἱ καταστροφαὶ τῆς ὁποίας, μόνον εἰς τοὺς

ὀφίμους καρποὺς ὑπερβαίνουν, ὡς λέγει, τὰ 60 ἑκατομμύρια. Ἡ καταστροφή, προσθέτει, εἶναι τοιαύτη ὥστε οἱ πεδινοὶ πληθυσμοί, οἱ ὁποῖοι οὐδέποτε, ὡς τονίζει, ἐξήτησαν ἀναστολὴν τῆς πληρωμῆς πόρων, πέφτουν κυριολεκτικῶς. Εἶναι ἀπαράτητον, λέγει, ὅπως κατασκευασθῶν ἡμιμόνημα ἀντιπλημμυρικὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα νὰ προλάβουν τὴν ἐπανάληψιν τῆς καταστροφῆς. Καὶ τὰ ἔργα ταῦτα, ἐπιφέρει, θὰ εἶναι δυνατόν νὰ κατασκευασθῶσι μὲ δαπάνην μόνον 2-3 ἑκατομμυρίων δραχμῶν.

Ὁ κ. **Π. Χριστούλας** ὑπομνηστικῶς εἰς τὸν κ. ἐπὶ τῆς Γεωργίας Ὑπουργόν ὅτι εἰς τὸν νεκρὸν περὶ ὀργάνωσης τῆς γεωργικῆς ὑπηρεσίας νόμον περιλαμβάνονται διατάξεις ἐπιτρέπουσαι εἰς αὐτὸν τὴν λατὴν μέτρον πρὸς κατασκευὴν προσωρινῶν ἀντιπλημμυρικῶν ἔργων. Καὶ τοῦ δικαιώματος τούτου, τονίζει, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀμὴ χρῆσιν ὁ κ. ἐπὶ τῆς Γεωργίας Ὑπουργὸς ἵνα προληφθῶν μεγαλύτερα δυστυχήματα καὶ ἵνα μὴ ἡ Κυβέρνησις εὐρεθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ λάβῃ μέτρα πρὸς βοήθειαν μεγαλύτερου ἀριθμοῦ πλημμυροπαθῶν.

Ὁ κ. **Κ. Σπυρίδης** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) ἀπαντᾷ ὅτι μελετᾶται ἐπισταμένως ἡ σύστασις τεχνικῆς ὑπηρεσίας, ἥτις θὰ τῷ ἐπιτρέψῃ νὰ λάβῃ ἄμεσον πρόνοιαν διὰ τὴν πρόληψιν τοιαύτης φύσεως καταστροφῶν, κατασκευαζομένων ταχέως ἔργων τὰ ὁποῖα θὰ ἐπιτύχουν τὴν θεράπειαν ἐνὸς κακοῦ τῆς ὑπαίθρου. Ἐν τῷ μεταξὺ ὑπόσχεται νὰ ἀποστείλῃ ἐντός τῶν προσεχῶν ἡμερῶν μηχανικὸν πρὸς μελέτην τῆς καταστάσεως.

Μεθ' ὃ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας.

Ἐπὶ τῆς α' κατ' ὄρχην καὶ κατ' ἄρθρον συζητήσεως τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ συστάσεως Ὑπουργείου Ἀεροπορίας» ὁ κ. **Γ. Βασιλειάδης**, λαμβάνων τὸν λόγον, ὡς εἰσηγητὴς τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, λέγει ὅτι τὸ ὑπὸ ψήφισιν νομοσχέδιον ἔρχεται νὰ συμπληρώσῃ ἐν κενῶν διὰ τὴν ἄμυναν τῆς Χώρας καὶ συγχρόνως νὰ δώσῃ τὴν πρόνοιαν ἐνίσχυσιν εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ ἀέρος. Συμπληρώσιν, τονίζει, τοῦ κενῶς τούτου ἀπὸ ἐτῶν ὑπεστήριξε, διότι θὰ ἐπέλθουν οὕτω οικονομίαι. Διὰ τοῦ προτεινομένου μέτρου ἀποδεικνύει ἡ Κυβέρνησις ὅσοσην σημασίαν ἀποδίδει εἰς τὸ ὅπλιον τοῦτο καὶ πόσον φροντίζει διὰ τὴν ἄμυναν τῆς Χώρας, διὰ τὴν ὁποῖαν ἐγένετο τελευταίως ἐπείκεισις ἐξωκοινοβουλευτικῆς χάριν, ὡς λέγει, δημοκοπίας. Ἀρκετὴ ἐγγύησις ἐξ ἄλλου διὰ τὴν ἐπιτυχὴ ἐφαρμογὴν τοῦ θεσμοῦ εἶναι, προσθέτει, ἡ ἀνέθεσις τῆς διακρίσεως τοῦ Ὑπουργείου εἰς τὸν ἐκαστοτε Πρόεδον τῆς Κυβερνήσεως.

Προχωρῶν ἀναπτύσσει λεπτομερῶς τὰς μελλούσας νὰ προκύβουν ἐκ τοῦ θεσμοῦ οικονομίας καὶ ὠφελείας διὰ τὸ δημόσιον, ἰδίᾳ ὡς ἐκ τῆς ἐφεξῆς συστηματικῆς καὶ μετὰ σκοπιμότητος διαθέσεως τῶν διὰ τὴν ἀεροπορίαν προσοριζομένων κονδυλίων. Διὰ ταῦτα, λέγει, ἡ ἐπεξεργασθεῖσα τὸ νομοσχέδιον Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ εὖρε τοῦτο καθ' ὅλα ἄρτιον καὶ συνιστᾷ τὴν ψήφισιν του ὡς ἔχει.

Ὡς πρὸς τὴν μετεωρολογικὴν ὑπηρεσίαν, λέγει μετὰ ταῦτα ὅτι ὀρθῶς ὀρίζεται ὅτι αὕτη θὰ ἀνατεθῇ διὰ τοῦ κανονιστικοῦ διατάγματος εἰς τὸν νέον Ὑπουργεῖον. Ὅσον ἀφορᾷ ὅμως τὴν ἀντικαταρροπικὴν ἄμυναν, ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι μόνον ἡ ἐπιθετικὴ τοιαύτη πρέπει νὰ ἀνατεθῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ἀεροπορίας, τῶν λοιπῶν τμημάτων αὐτῆς μενόντων εἰς τὰ ἀρμόδια Ὑπουργεῖα Στρατιωτικῶν καὶ Ναυτικῶν.

Καταλήγων τονίζει ὅτι ἡ ἐνταῖα διοίκησις τῶν ἀεροπορικῶν δυνάμεων θὰ ἦτο βεβαίως ἡ ἰδεώδης λύσις διότι θὰ ἐπεκράτει ἐνταῖα ἀεροπορικὴ συνείδησις. Τούτο ὅμως θὰ γίνῃ σὺν τῷ χρόνῳ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Βεβαίως πρέπει ἐκεῖ νὰ τείνωμεν.

Γ. Βασιλειάδης. (Ὁ) ἔχωμεν οὕτω καὶ οἰκονομίας. Πάντως εἶναι ἀνάγκη ὅπως κατὰ τὴν ἐκδοσὶν τοῦ ἐκτελεστικοῦ διατάγματος λαμβάνῃ πρόνοιαν δημοσιονομικῆς ἐνστάσεως ἐπιτελείου, ὅπως νὰ μελετᾷ καὶ νὰ ὑποδείκνῃ τὰς ἀνάγκας τοῦ νέου ἐπλῶς.

Ι. Καλογεράς. Μὲ εὐρίσκει συμφωνώτατον τὸ ὑπὸ κρίσιν νομοσχέδιον καὶ μόνον παρὰ τὴν ἴσιν ἢ εἴγε νὰ κάμῃ τις ἢ ἴσο ὅτι ἐδράδουν ἡ ὑποβολή του, διότι ἀπὸ πολλοῦ καιροῦ ἀπῆλθετο ἐνστάσις διὰ τὴν ἀεροπορίαν καὶ διὰ λόγους σκοπιμότητος καὶ διὰ λόγους οἰκονομικῶν. (Ὁ) ὅσον ἀφορᾷ τὰ λεγόμενα περὶ ἀντικαταρροπικῆς ἀμύνης, δὲν φαντάζομαι ὅτι δὲν ἔστι λαμβάνειν πρόνοιαν περὶ αὐτοῦ. Ἄν καὶ ἐκ τῆς δικτυώσεως τοῦ νομοσχεδίου οὐδαμῶς διακρίνεται ὅτι λαμβάνεται μέριμνα περὶ ἀντικαταρροπικῆς ἐπιτελείου.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Μὴ φαντασθῇτε ὅτι δὲν ἔστι λαμβάνειν πρόνοιαν καὶ δι' αὐτό.

Ι. Καλογεράς. Ἡ παρὰ τὴν ἴσιν γίνεται ἐπὶ τῇ βάζει σχεδίου καὶ ὑποτίθεται ὅτι καὶ τὸ ἀεροπορικὸν ἐπιτελεῖται εἶναι κλάδος τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐπὶ τοῦ παρόντος ζητούμεν ἀδείκναι ὁργανώσεις τοῦ Ὑπουργείου αὐτοῦ. Ἦντοτε ἄλλο.

Ι. Καλογεράς. Ἐπίσης φρονῶ ὅτι δὲν πρέπει νὰ θεσπισθῇ, ὡς ἐν ἄρθρῳ 1 ὁρίζεται, ὅτι τοῦ συνιστωμένου Ὑπουργείου ἔστι προτίσταται πάντοτε ὁ Πρέσβης τῆς Κυβερνήσεως, διότι ἡμπορεῖ νὰ ὑπάρχουν καὶ πρόσωπα κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν εἰς τὰ ὅποια νὰ ἀνατεθῇ ἡ διεύθυνσις αὐτοῦ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Προσωρινῶς ἔστι γίνῃ αὐτό.

Ι. Καλογεράς. Ἡ γνώμη μου εἶναι ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρξῃ εὐθείαι ἀντιθέσις τοῦ Ὑπουργείου καὶ εἰς ἄλλο πρόσωπον.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Κάμειτε μίαν τροπολογίαν.

Ι. Καλογεράς. Ἐπίσης ἔχω μίαν τροπολογίαν εἰς τὸ ἄρθρον 2, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ὑπαρχόντων νόμων παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Ἀεροπορίας. Εἰς ὅλους τοὺς στρατοὺς ὑπάρχει μία παράδοσις καὶ ἡ μὴ ἐφαρμογὴ τῶν νόμων αὐτῶν παρὰ τῶν ἀρμοδίων Ὑπουργῶν τῶν Στρατιωτικῶν καὶ τῶν Ναυτικῶν πιθανὸν νὰ γενήσῃ ἀνωμαλία.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Μήπως οἱ Ὑπουργοὶ τῶν Στρατιωτικῶν καὶ τῶν Ναυτικῶν δὲν εἶναι πολιτικὰ πρόσωπα; Οὕτε, ἄλλως τε, εἶνε ὁρθόν νὰ ζητῶ τὴν ἀδείκναι τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν καὶ τῶν Ναυτικῶν διὰ νὰ ἐφαρμόσῃ τὸν νόμον.

Γ. Βασιλειάδης. Εἰς τὸ μέλλον ἡ ἀεροπορία ἔστι προοδόντι καὶ τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ στόλου.

Ι. Καλογεράς. Οὐδεὶς ἀμφισβητεῖ τὴν μέλλουσαν ἐπιρροὴν αὐτοῦ τοῦ ἐπλῶς.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὑποβάλλετε καὶ δι' αὐτὸ μίαν τροπολογίαν.

Ι. Γρηγοράκης. Τὸ νομοσχέδιον πληροῦ οὐσιώδους κενόν, διότι ἐκ τῆς ἐλλείψεως αὐτοῦ εἶχον μὲχρι σήμερον πολλὰ ἀσκοπὸν ἐργασίαν, διπλᾶς ὑπηρεσίας, κατεύθυνσιν ἀρίστον, ἐργασίας, ἐγκαταστάσεις, καὶ πολλὰ ἄλλα πράγματα ἄνευ συστήματος. (Ὁ) καὶ αὐτὰ αἱ ἐλλείψεις ἐπέδωκον τὴν λήψιν μέτρων διὰ τὴν ἀεροπορίαν. Τόσον ἦτο τὸ ἀσυστήματον τοῦ τῆς ὑπηρεσίας αὐτῆς ὅτε εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν εἶχον ἀεροπόρους τοῦ Ναυτικοῦ.

Γ. Βασιλειάδης. Διχαρτύρομαι διότι οἱ ἀεροπόροι τοῦ Ναυτικοῦ, ἂν καὶ ἐξοπλισθῶσιν διὰ τὴν κατὰ θάλασσαν δράσιν, ἐν τούτοις χρησιμοποιοῦνται καὶ διὰ τὴν κατὰ ξηρὰν παρεύσαν σημαντικὰς ὑπηρεσίας.

Ι. Γρηγοράκης. Δὲν εἶχον σκοπὸν νὰ θίξω τοὺς ἀεροπόρους τοῦ Ναυτικοῦ, οἱ ὅποιοι ἐδράσαν καὶ ἐκεῖ ὅπου δὲν ἦτο ἡ ἀποστολή των. Θεωρῶ ὡς εὐτύχημα τὴν ὑποβολὴν καὶ φήμισιν τοῦ νομοσχεδίου καὶ ὡς σκοπιμωτάτην τὴν προσπάθειαν τοῦ ὁργανώσιν τῶν πολεμικῶν ἀεροπορικῶν δυνάμεων.

Α. Παπαναστασίου. Ἐξήρθη μέχρι τούδε τὸ νομοσχέδιον ἀπὸ πολεμικῆς ἀπόψεως φρονῶ ὅμως ὅτι πρέπει νὰ ἐξαρθῇ ἡ σπουδαιότης του καὶ ἀπὸ ἐμπορικῆς ἀπόψεως,

ἥτις εἶναι καὶ ἡ ἀξιολογότητάς. (Ὁ) ὅπως, ἐνθ' ἡ Ἑλλάς ἔχει γεωγραφικὴν θέσιν ἐξαιρετικὴν διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀεροπορίας, ἐνθ' ὁ πληθυσμὸς εἰναι πρὸς τὴν ἐπίδοσιν εἰς τὰ σχετικὰ μὲ τὰς ἀεροπορικὰς συγκοινωνίας, δὲν ἐκλαμβάνειν τίποτε διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐμπορικῆς ἀεροπορίας, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν προφανῶς ἐξαρτᾶται καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῆς πολεμικῆς τοιαύτης. Ἐλπίζω ὅτι τὸ νομοσχέδιον ἔστι ἀναπτύξῃ τὴν ἐμπορικὴν ἀεροπορίαν ὅπως καὶ τὴν πολεμικὴν καὶ χαλεπὴν καὶ ἀπὸ τῶν δύο ἀπόψεων τὸ νομοσχέδιον, χεῖρα δὲ πολλὴ διὰ τὸ γεγονός ὅτι ἔστι διαθετὴ ὑπὲρ αὐτοῦ ὥστε τινὲς ὁ κ. Πρωθυπουργός. Ὡς πρὸς τὰς παρὰ τὴν ἴσιν τοῦ κ. Καλογερά, ἔστι ἐπρότερον νὰ θεσπισθῇ ὅπως ἡ ἀεροπορία, ἡ ἐμπορικὴ ναυτιλία, καὶ οἱ σιδηρόδρομοι ἀποτελέσονται ἐν Ὑπουργείῳ. Πάντως τὸν σκοπὸν τοῦ συνιστωμένου Ὑπουργείου δὲν τὸν θεωρῶ πολεμικόν, ἀλλὰ ἐμπορικόν, διότι τοῦτο ἔστι εἶναι ἡ κυριωτέρη ἀποστολή του.

Π. Καρασεβδάς. Πρέπει νὰ ἀποβλέψωμεν εἰς τὴν ἀποφῆν τῆς ἐμπορικῆς ἀεροπορίας καὶ τοῦτο πρέπει νὰ εἶναι τὸ κύριον ἔργον τοῦ Ὑπουργείου, διότι διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς πολεμικῆς ἀεροπορίας δὲν ἔχομεν τὰ οἰκονομικὰ μέσα.

Ὁ κ. **Ι. Βαλαλάς** προτείνει ὅπως ἀντὶ τοῦ τίτλου τοῦ νομοσχεδίου, ὡς ἔχει σήμερον, τεθῇ «Ὑπουργεῖον Πολεμικῆς Ἀεροπορίας».

Ὁ κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργός) λέγει ὅτι ἡ ἴδρυσις τοῦ Ὑπουργείου, ἐπειδὴ ἐλέγχθη ὅτι ἔστι γίνουσαν οἰκονομικῶς, πρόκειται νὰ ἐπιβάρυνῃ τὸν Προϋπολογισμὸν μὲ δαπάνας σημαντικὰς, ὑπολογισθέντων τῶν ἐγκαταστάσεων ἀεροπλάνων καὶ ἀερολιμένων, διότι χωρὶς αὐτὰ δὲν ἡμπορεῖ νὰ γίνῃ οὔτε σκέψις ἀναπτύξεως τῆς ἐμπορικῆς ἀεροπορίας. Ἄλλως τε, προσθέτει, ἡ θέσις μας εἶναι τοιαύτη ὥστε μὴ ἐπιβάλλει ἀπαραιτήτως νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πρόστασιν αὐτῶν τῶν μέσων τὰ ὅποια δύνανται νὰ ἐξυπηρετήσων καὶ τῆς πολεμικῆς καὶ τῆς ἐμπορικῆς ἀεροπορίας τὰ συμφέροντα. Εἶναι προφανές, τονίζει, ὅτι δὲν ἡμποροῦμε νὰ μείνωμεν ἡμεῖς τὸσον πίσω μὲ τὰ μέσα τὰ ὅποια εἰρήνηται, προκειμένου δι' ὅλην τὴν ἀνάπτυξιν καὶ μεγάλῃν πρόδοον Ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις, ἐπιλέγει, πιστεύει ὅτι ἔστι ἀντιμετωπιῶμεν τὰς δαπάνας αὐτὰς χωρὶς νὰ βεβρύνωμεν πολλὰ τὰ οἰκονομικὰ μας.

Ἀναγινώσκεται εἴτα τὸ σχέδιον νόμου καὶ γίνονται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζητήσαν.

Ἐπὶ τῆς ἐπ' ἀκτὴς συζητήσεως τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 18/26 Σεπτεμβρίου 1920 Ν. Δ. «περὶ κυρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 13 Νοεμβρίου 1927 Ν. Δ. «περὶ κυρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 4 Νοεμβρίου 1926 Ν. Δ. «περὶ ἀποδόσεως εἰς τὴν Ἑκκλησίαν τῶν κατὰ τὰς δικτάσεις περὶ Ἀεροπορικῆς Ἀμύνης περιελθόντων αὐτῇ κτημάτων καὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου Γ.Υ.Π.Δ. «περὶ Γενικοῦ Ἑκκλησιαστικοῦ Ταμείου» ὁ κ. **Γ. Γόντικας** (Ὑπουργός τῆς Παιδείας) λέγει ὅτι τὸ νομοθέτημα ἀπορρέει ἐκ τοῦ κατὰ τὸ 1925 διατάγματος τῆς δικτατορίας, ἐπὶ τῇ βάζει τοῦ ὁποῖου ἐγένοντο ἀκασθλίαι καὶ καταχρήσεις, ἐξεγείρανται τὴν κοινὴν γνώμην. Ἐπὶ Οἰκουμηνικῆς ἐγένοντο τροποποιήσεις τοῦ διατάγματος, βελτιώσαντι τὸ ἀρχαῖον τοιαύτην καὶ ἐξεδόθη τὸ διατάγμα τῆς 13 Νοεμβρίου 1927, φέρων τὰς ὑπογραφὰς ὅλων τῶν ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων, μεταξὺ τῶν ὁποῶν καὶ τοῦ κ. Παπαναστασίου. Ἡ τότε Κυβέρνησις ἐδέχθη ὅπως τὸ ἄρθρον 14 δικτατορικῆς ὅπως εἶναι καὶ εἰς τὸ σημερινὸν νομοσχέδιον.

Ἐξηλῶθη δὲ τότε ὅτι διὰ τὴν ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτριώσιν τῶν ὑπολειπθέντων ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων ἔστι γίνῃ εἰδικὸς νόμος. Τὸ νομοθετικὸν τοῦτο διάταγμα παρεπέμφθη εἰς τὴν κατὰ τὸ ἄρθρον 77 τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπὴν, ἐνεκρίθη ἀπὸ αὐτὴν καὶ ἐστάλη εἰς τρίτην ἐπιτροπὴν, ἡ ὁποία τὸ ἐδέχθη, προσθέτων μόνον ὅτι ἐκούσιον ἀπαλλοτριώσεις δύνανται νὰ γίνωνται καὶ διὰ γεωργικὰς σχολαίας. Μέχρι τοῦ παρελθόντος ὅμως Ἰουλίου δὲν κατεβλήθη νὰ κυρωθῇ τὸ διά-

τάγμα ὑπὸ τῆς Βουλῆς. Ὡς ἐκ τούτου περιελήφθη εἰς τὴν ἐξουσιοδότησιν καὶ οὕτω διήλθε διὰ πέμπτην φορὰν ἀπὸ ἐπιτροπῆν, τὴν νομοθετικὴν ἐπιτροπὴν τοῦ θέρους, ἥτις τὸ ἐπεξεργάσθη καὶ τὸ ἐνέκρινε πάλιν, μὲ μικρὰς τινὰς μεταβολὰς. Τοῦτο τὸ διάταγμα, ὑπογραφὴν ὑπὸ τῆς παρούσης Κυβερνήσεως, ἔρχεται πρὸς κύρωσιν. Αὕτη δύναται νὰ εἴπῃ τις ὅτι ἔστι εἶναι τυπικὴ διὰ νὰ εἶναι πλήρης ὁ νόμος.

Σχετικῶς μὲ τὰς ἀναπτυχθείσας ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου τροποποιήσεις, δηλοῖ ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν δύναται νὰ τὰς ἀποδεχθῇ καὶ διότι τοῦτο ἀντίκειται εἰς τὸ Σύνταγμα, ὅπου ἀπαίτεται εἰδικὸν νόμον, καὶ διότι δὲν ἔστι σκοπιμὸν νὰ ρυθμισθῇ τὸ ζήτημα τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων μὲ μίαν τροπολογίαν. Ὅλοι δὲ αἱ Κυβερνήσεις ἐδέχθησαν τὴν ἀποφῆν ταύτην, διότι ἐφαρμογὴ τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου σημαίνει πλήρη ἀφαίρεσιν τῆς ἀπομεινίσσεως ἐκκλησιαστικῆς γῆς. Οὐδεὶς ἀμφισβητεῖ ὅτι πρέπει νὰ γίνων οἱ καλλιεργηταὶ κύριοι τῆς γῆς, ἀλλὰ τὸ συζητούμενον εἶναι ὁ τρόπος τῆς διαθεσῆς τῆς καὶ δὴ τὸ δοθητόμενον τίμημα, ὅπου πρέπει νὰ εἶναι εὐλογον καὶ δίκαιον.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Καὶ διὰ τὰς ἄλλας ἀπαλλοτριώσεις δὲν πρέπει νὰ εἶναι δίκαιον;

Κ. Γόντικας (Ὑπουργός τῆς Παιδείας). Τὸ ἀνγνωρίζω. Ἀλλ' ἀφοῦ ἀπὸ τὴν Ἑκκλησίαν ἐπῆραν τὰ 3/4 τῆς περιουσίας τῆς, τὸ 1/4 τοῦ τῆς ἀπομένει δὲν ἔστι ἔπρεπε νὰ ἀφαιρηθῇ κατ' ὅσον ἀφαιρήθησαν τὰ 3/4. Διὰ τοῦτο λέγομεν ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ εἰδικὸς νόμος καὶ ὅτι ἡ κύρωσις τοῦ διατάγματος εἶναι ἀναγκαία πρὸς νομιμοποίησιν μὴς καταστάσεως ἐκκρεμούσης ἀπὸ πενταετίας.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἄλλην τροπολογίαν, τὴν ἀφωδῶσαν τὰς μισθοδοσίας, εἰς τὸ ἀρχικὸν διάταγμα τοῦ 1926 ἡ μισθοδοσία τοῦ γενικοῦ διευθυντοῦ ἐξηρτάτο ἐκ τῆς θέσεως του, καθορισθείσης ὡς θέσεως γενικοῦ γραμματέως. Ἡ θέσις τοῦ ἐπιτρόπου τῆς Ἐπικρατίας ἦτο θέσις ἀνέκαθεν ἀνωτέρα, ὅπως τοῦ ἐπιτρόπου τοῦ Ἑλεγκτικοῦ Συνεδρίου κ.λ.π. Εἰς τὰ 1853 εἶχε μισθὸν 500 δραχμῶν μηνιαίως, τὸ δὲ 1921 ὁ βουλευτικὸς ἐπίτροπος εἶχε βελτιωμὸν διευθυντοῦ Ὑπουργείου α' τάξεως.

Α. Μάρκου. Ἐγὼ ὑπεστήριξα νὰ ἐπανεέλθουν τὰ πράγματα ὅπως ἦσαν πρὸ τοῦ διατάγματος τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1926.

Κ. Γόντικας (Ὑπουργός τῆς Παιδείας). Αὐτὸ εἶναι γνώμη σας. Τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1923 ὁ ἐπίτροπος εἶχε βαθμὸν εἰσαγγελίας Ἀρείου Πάγου, τὸ 1925 ὠρίσθη ὅτι φέρει βαθμὸν γενικοῦ γραμματέως, τὸ 1926 γίνονται ὁκτώμηνος ἐπιτρόπου Ἐπικρατίας παρὰ τῷ Ἑλεγκτικῷ Συνεδρίῳ, καὶ πρῶτην φορὰν ὠρίσθη τοῦτο, δηλ. μὲ βαθμὸν ἀρεοπαγίτου.

Κ. Λιδωρίκης. Ἡ Ἐπιτροπὴ διετήρησε τὴν διάταξιν μόνον ἐπ' ὅσον πρόκειται περὶ τοῦ σημερινοῦ διευθυντοῦ.

Κ. Γόντικας (Ὑπουργός τῆς Παιδείας). Ἡ ἐκδοχὴ δηλ. τὴν παροῦσαν κατάστασιν. Καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ τοῦ παρελθόντος θέρους ἀνεγνώρισε τὴν κατάστασιν αὐτὴν, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἀφῆρσεν ἀπὸ τὸν διευθυντὴν 2.000 δραχμὰς τὸν μῆνα, δηλ. τὸ ἐπίδομα ὅπου ἐπαίρουν ὡς μέλος τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ συμβουλίου, διότι ἡ Ἐπιτροπὴ περιώρισε τὰ μέλη τοῦ συμβουλίου εἰς πέντε.

Γ. Σίδερης. Ὁ ἴδιος ὁ διευθυντὴς ἐζήτησε νὰ μὴ εἶναι μέλος.

Κ. Γόντικας (Ὑπουργός τῆς Παιδείας). Τὸν ὑπεχρέωσαν νὰ λαμβάνῃ μέρος ὡς εἰσηγητῆς χωρὶς νὰ εἶναι μέλος, τῷ ἀφῆσαν δὲ τὸν βαθμὸν ἐπ' ὅσον εἶναι πρῶτον ὁ διευθυντής.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Αὐτὰ ἀποδέχεσθε καὶ σεῖς;

Κ. Γόντικας (Ὑπουργός τῆς Παιδείας). Βεβαίως ἀφοῦ τὸ διάταγμα τὸ ὑπέγραψεν ὅλη ἡ Κυβέρνησις.

Ταῦτα εἶχον νὰ εἴπω, ἐπιφυλασσόμενος νὰ δευτερολογήσω ἂν παρὰ τὴν ἀνάγκην ἐκ τῆς συζητήσεως.

Α. Παπαναστασίου. Ἡ ἀκαδημία τὴν ὁποῖαν ἔκαμεν ὁ ἀξιοτίμος Ὑπουργός τῆς Παιδείας δὲν εἶναι καθόλου ἐξυ-

πνευματικῆ τῶν ἐπιχειρημάτων του. Πράγματι ἐγένετο ἡ τροπολογία εἰς τὸ δικτατορικὸν διάταγμα ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως Κονδύλη καὶ ἡ τροπολογία αὕτη ἐνεκρίθη ὑπὸ τῆς Οἰκουμηνικῆς Κυβερνήσεως. Ἀλλὰ γνωρίζει ὁ κ. Ὑπουργός ὅτι προτοῦ ἐγκριθῇ τὸ διάταγμα τοῦτο ἀπὸ τὴν Οἰκουμηνικὴν εἶχαν ὑποβληθῇ ὑπ' ἐμοῦ ὁ εἰδικὸς νόμος ὁ κανονίζων τὰ τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων. Τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ἐπέρασεν ἀπὸ τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν, ἀλλ' ἔως ὅτου ἐλθῇ εἰς τὴν Βουλὴν ἐγένετο ἡ γνωστὴ διαφωνία καὶ ἐγὼ παρητήθη τῆς Κυβερνήσεως. Ἀρα δὲν ὑπάρχει οὐδεμία ἀνακολληθῇ εἰς τὰς πράξεις μου, διότι ἐγὼ εἶχα ὑποβάλαι τὸ νομοσχέδιον. Τὸ ἐπιχειρήμα τοῦ κ. Ὑπουργοῦ περὶ ἀντισυνταγματικότητος δὲν εἶναι βάσιμον, διότι σχετικὸν ἄρθρον τοῦ Συντάγματος λέγει ὅτι εἰδικὸς νόμος καθορίζει κατὰ παρέκδοσιν τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ Συντάγματος τὰ τῆς ἀπαλλοτριώσεως τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων. Δηλαδή τὰ μοναστηριακὰ κτήματα, κατὰ τὸ Σύνταγμα, πρέπει νὰ ὑποκείνται εὐκολώτερον εἰς ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτριώσιν διὰ κοινωνικοὺς σκοποὺς παρὰ τὰ ἰδιωτικὰ κτήματα. Ὅπως καὶ προχθὲς εἶπον, τὰ μοναστηριακὰ κτήματα καὶ ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλοχοῦ ἐθεωρήθη ὅτι ἔπρεπε νὰ ὑπαχθῶσι κατὰ πρῶτον λόγον εἰς ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτριώσιν, ἀρ' ἐνός μὲν διότι προσήλθον ἐκ δωρεῶν, ἀρ' ἐτέρου δὲ διότι ὁ σκοπὸς τῆς Ἑκκλησίας εἶναι ἀνθρωπιστικὸς, ἡ δὲ ἐκποίησις τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων ἀποσκοπεῖ εἰς ἀνθρωπιστικούς σκοποὺς διὰ τῆς ἐξυψώσεως τῶν τάξεων ἐκείνων αἵτινες ἔστι ἀποκατασταθῶσι. Καὶ λόγω συνεπῶς τῆς προελεύσεως τῶν μεγάλων μοναστηριακῶν κτημάτων καὶ λόγω τῶν σκοπῶν τῆς Ἑκκλησίας καθιερώθη ἡ προτίμησις εἰς τὴν ἐκποίησιν τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων. Ἦντο εἰναι συνεπῶς σήμερον ἐκεῖνο τὸ ὅποσον δικαιοδοτεῖ μίαν παρέκκλισιν εἰς τὴν ἐφαρμοσθεῖσαν ἡδη πολιτικὴν; Εἶναι διότι ὁ κληρὸς ἐγείρει φωνὴν καὶ ἀπειλεῖ οὕτως ἐπεὶν καὶ αὐτοὺς ἀπεργάζαν; Ἡμεῖς δὲν ἀντιτιθέμεθα νὰ ἐξασφαλίσθῃ οἰκονομικῶς ὁ κληρὸς, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ ἐξασφαλίσθῃ εἰς ὅσους τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων οἵτινες ἔτυχε νὰ εἶναι ἐγκατεστημένοι εἰς μοναστηριακὰ κτήματα.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ομιλεῖτε διὰ τοὺς κολληγούς; Διότι αὐτοὶ εἶναι ἄξιοι συμπαθείας.

Α. Παπαναστασίου. Ἀφοῦ γίνεται αὕτη ἡ ἀναγνώρισις διὰ τοὺς κολληγούς, δὲν δύναται φυσικὰ νὰ σταματήσῃ ἐκεῖ, διότι οἱ ἴδιοι λόγοι συντρέχουν διὰ τοὺς πρόσφυγας, διὰ τοὺς μισθωτάς, καὶ γενικῶς διὰ τοὺς ἀκτήμονας καλλιεργητὰς τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων, οἵτινες ἔχουν δικαίωμα ἀποκαταστάσεως. Γνωρίζω ὅτι παρὰ τὴν ἐκτέλεσιν μίαν προσπάθειαν τῶν ἰδιοκτητῶν νὰ τύχουν μεγαλυτέρως ἀποζημιώσεως, ἀλλ' ἡ ζημία ἥτις ἐπῆλθεν εἰς αὐτοὺς δὲν ἐπῆλθεν ἐκ τῆς ἀπαλλοτριώσεως, ἀλλὰ ἐκ τῆς πτώσεως τοῦ νομισματός, ὡς ἐπῆλθε καὶ εἰς τοὺς καταθέτας χρημάτων εἰς διαφόρους Τραπεζάς.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἐπῆλθε ζημία εἰς τοὺς ἰδιοκτῆτας τῶν ἀπαλλοτριωθέντων κτημάτων διότι ἡ ἐπιδικασθεῖσα ἀποζημιώσις ἔστι 30 ἐτῶν. Ἐνθ' ὅτι ἔπρεπε τὰ χρήματα ταῦτα νὰ προπληρωθῶν.

Α. Παπαναστασίου. Ἐδόθησαν τοκοφόρα χρεόγραφα τοῦ Κράτους.

Π. Ρεδιάδης. Νομίζετε ὅτι τὸ χρέμα εἶναι ἀγαθόν;

Α. Παπαναστασίου. Δὲν εἶναι πρώτη φορὰ ποὺ ἀκούομεν πρᾶγμα ἀπὸ τοὺς ἰδιοκτῆτας οἵτινες διχαρτύρονται διότι τίθενται εἰς ἥττον μόνον ἀπὸ τὰ μοναστήρια καὶ τοὺς ξένους ὑπηκόους. Ἐγὼ δὲν ἀντιτίθεμαι νὰ δοθῇ μεγαλυτέρα ἀποζημιώσις εἰς αὐτοὺς, ἀλλὰ ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν νὰ μὴ κινδυνεύσῃ ἡ ἀγροτικὴ ἀποκατάστασις. Ἡ ἀπομάκρυνσις ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἥτις καθιερώθη διὰ τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου ἐνέχει καὶ ἄλλον κίνδυνον, διότι καὶ τὰ δικαστήρια ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ τὸν ἀγροτικὸν νόμον καὶ ἐξεδόθησαν ἀποφάσεις ἀντίθετοι πρὸς αὐτόν, ἀναγκάσθησαν δὲ αἱ Κυβερνήσεις νὰ κάμωσι νόμον διὰ τοῦ ὁποῖου νὰ ἀντρέπωνται αἱ

αποφάσεις αὐταί. Δὲν θέλω συνεπῶς νὰ ἐνισχυθῇ διὰ τοῦ παρόντος νομοσχεδίου ἡ ἀντίληψις ὅτι ἐκφεύγονται τοῦ ἀγροτικού νόμου, ἀλλ' ἀντιθέτως θέλω νὰ ἐνισχυθῇ ἡ ἀντίληψις ὅτι συντελεῖται ἡ πιστὴ αὐτοῦ ἐφαρμογὴ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τὸ ζήτημα τὸ μετατοπίζεται ἀπὸ ζήτημα νομοθετικὸν εἰς ζήτημα δικαστικόν. Νομίζετε ὅτι θὰ μὲ πτοήσετε μὲ αὐτὸ νὰ κάμω τὸ καθήκον μου ὡς ἀρχηγὸς τῆς πλειονοψηφίας;

Α. Παπαναστασίου. Ἐγὼ παρακαλῶ τὴν Βουλὴν νὰ προσέξῃ καὶ νὰ ἀναγνωρίσῃ ποίαν συνεπίαις ἔμπορεῖ νὰ ἔχῃ ἢ ἐν τῷ νομοσχεδίῳ διάταξις περὶ τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων.

Ο κ. Κ. Ζαβιτζιάνος ὑπομνησκει ὅτι καὶ κατὰ τὴν προηγουμένην συνεδρίαν ὑπεστήριξεν, ὅτι, δηλ. ἡ ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτριώσις τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων ἔπρεπε νὰ προηγηθῇ τῆς τῶν ἰδιωτικῶν. Ἀλλῶς τε, λέγει, αὐτὸ ἦτο καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀρχικοῦ νομοθέτου, διότι εἰς τὸν ἀγροτικὸν νόμον εἶχε τεθῇ διάταξις ὅτι τὰ μοναστηριακὰ κτήματα ἐκποιῶνται ἐξ ὀλοκλήρου, πρῶτον τὸ ὅποιον δὲν συνέδανεν εἰς τὰ ἰδιωτικὰ κτήματα, ἐνθὰ ἔμενε καὶ μία ἔκτασις ἀναπαλλοτριώτου. Τὸ αὐτὸ ἔσχισε καὶ εἰς τὴν Ρουμανίαν, ἐνθὰ πρῶτον ἀπηλλοτριώθησαν τὰ κτήματα τοῦ δημοσίου, δεῦτερον τὰ τοῦ στέμματος, τρίτον τὰ ἐκκλησιαστικά, καὶ τελευταῖον τὰ ἰδιωτικά. Δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐνοσηθῇ ἐκεῖ ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτριώσις ἰδιωτικῶν κτήματος ἐφ' ὅσον ὑφίστατο ἀναπαλλοτριώτος καὶ μία λωρὴ γῆς ἀπὸ τὰ κτήματα τῶν ἀνωτέρω τριῶν κατηγοριῶν. Δυστυχῶς εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον ἐτέθη διάταξις ἀκριβῶς ἀντίθετος, ἡ δὲ διαστολὴ αὕτη εἶναι τελείως ἀδικαιολόγητος καὶ οὔτε εἰς τὸ Σύνταγμα, ὡς εἶπεν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας, βασιζέται.

Κ. Γόντινας (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Ἐγὼ δὲν εἶπον τοιοῦτόν τι· εἶπον μόνον ὅτι ἡ ἐν τῷ νομοσχεδίῳ τεθεῖσα φράσις εἶναι ἡ φράσις τοῦ Συντάγματος.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ὁ συντακτικὸς νομοθέτης ἦτο τελείως δικαιοδοτήτων νὰ θέσῃ τὴν διάταξιν αὐτήν, διότι ἔπρεπε νὰ τακτοποιήσῃ τὰ γενόμενα. Ἀλλὰ συγχρόνως ἔθεσε καὶ ἄλλην διάταξιν, διὰ τῆς ὁποίας τὰ μοναστηριακὰ κτήματα δύνανται ἐπ' ἀπειρον νὰ ἀπαλλοτριῶνται ἀναγκαστικῶς. Εἶναι βέβαιον ὅτι συνέδραμον ἀδικίαι καὶ δεσμεύσεις, ὅτι οὐδεὶς ἰδιοκτήτης ἔλαθεν ὡς κεφάλαιον τῆς ἐκποιήσεως τοῦ κτήματος τοῦ ἑαυτοῦ καὶ τὰ εἰσοδήματα τοῦ ἑαυτοῦ. Ἡ μερίς τῆς διερχομένης τὰς γνώμας δὲν ἀντετάχθη εἰς τὴν ἀπαλλοτριώσιν, ἀλλ' ἀντετάχθη εἰς τὴν δήμευσιν ἥτις ἐγένετο. Δὲν γνωρίζω ἂν ἐξεδόθησαν ἀποφάσεις ἀντίθετοι πρὸς τὸν ἀγροτικὸν νόμον καὶ ὅτι ἐγένοντο νόμοι ἀκυροῦντες τὰς ἀποφάσεις ταύτας. Ἀλλὰ ἀλλοίμονον ἐὰν ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία ἐπεμβαίη εἰς τὴν δικαστικὴν καὶ μεταβάλλῃ τὰς ἀποφάσεις τῆς διὰ νόμου. Ἀρκετὰ περιορίσθη ἡ διαδικαστικὴ ὥστε νὰ ἀποφαίνεται εἰς δικαστικὸς βαθμὸς. Ἄν ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία ἤρχετο καὶ διὰ νόμου μεταβάλλῃ τὰς ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων, δὲν θὰ ἦτο τότε νομοθετικὴ ἐξουσία ἀλλὰ τυραννία κατὰ τῆς δικαστικῆς, οἱ δὲ νόμοι θὰ ἔμενον γράμματα νεκρὰ διὰ νὰ κερδίζουν ὀλίγας ψήφους ἐκείνοι οἵτινες ἔλαβον τὴν ὁδὸν αὐτήν.

Ο κ. Α. Παπαναστασίου διαμαρτύρεται διὰ τὰς τελευταίας φράσεις τοῦ κ. Ζαβιτζιάνου.

Ο κ. Κ. Ζαβιτζιάνος δηλοῖ ὅτι δὲν εἶχε κανένα σκοπὸν νὰ θίγῃ τὸν κ. Παπαναστασίον.

Ο κ. Χ. Λαδάς λέγει ὅτι τῆς διατάξεως τῆς ἀφορώσης τροπολογίαν εἰς τὸ ἄρθρον 14 ἡ φράσις τὴν ὁποίαν μεταχειρίσθη ἡ Ἐπιτροπὴ εἶναι λίαν ἐπιτυχής, διότι εἶναι ἡ αὐτὴ φράσις τοῦ σχετικοῦ ἁρθροῦ τοῦ Συντάγματος. Ἡ κυριώτερη ἀντίρρησης ἥτις προβάλλεται εἶναι ὅτι δὲν πρέπει νὰ μεταβληθῇ ἡ Ἐκκλησία εἰς ἀκτήμονα. Ἐφόσον ὅμως πρόκειται νὰ συζητηθῶν τὰ ζητήματα ταῦτα συναφῶς, δὲν ὑπάρχει κανεὶς λόγος διαφωνίας. Ἀλλὰ τὸ γεγονός εἶναι ὅτι τὰ μοναστηριακὰ αὐτὰ κτήματα τὸν μόνον πού δὲν ὀφελούν εἶναι

ἡ Ἐκκλησία, διότι ἐνοικιάζονται ἀντὶ πινακίου φακῆς, οἱ δὲ ἐνοικιασταὶ αὐτῶν μεταβάλλονται ταχέως εἰς ἐκατομμυριούχους. Πρέπει λοιπὸν νὰ ληφθῇ μέριμνα ἵνα ὠφεληθῇ καὶ ἡ Ἐκκλησία ἐκ τῶν κτημάτων αὐτῶν.

Ὡς πρὸς τὴν διάταξιν τὴν ἀφορώσαν τὸν διευθυντὴν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου, παρατηρεῖ ὅτι, καίτοι ἀντιτίθεται εἰς τὴν ἀρχὴν ὅπως εἰς ἕκαστον νόμον τίθενται διατάξεις περὶ προχωγῆς τῶν υπαλλήλων, πρέπει ὁ διευθυντὴς οὗτος νὰ λαμβάνῃ καλὸν μισθὸν διότι διαχειρίζεται ὀλόκληρα ἐκατομμύρια.

Διὰ τοῦ νομοσχεδίου ὅμως, λέγει συνεχίζων, ἀναιροῦνται κεκτημένα δικαιώματα, διότι ἡ Ἀεροπορικὴ Ἀμυνα εἶχε κάμει διαφόρους πράξεις, τὰς ὁποίας τὸ νομοσχέδιον τοῦτο θεωρεῖ αὐτοδικίως ἀκύρους καὶ δὲν λαμβάνεται καμμία πρόνοια περὶ μεταγραφῆς τῶν πράξεων αὐτῶν.

Ἐπίσης εἰς τὸ ἄρθρον 2 δύναται, ὡς λέγει, νὰ ἐγερθῇ ἀμφιβολία, διότι εὐρίσκεται τοῦτο εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἄρθρον 5.

Ἐπίσης εἰς τὸ ἄρθρον 11 ὑπάρχει, προσθέτει, διάταξις ἥτις χρήζει μεγάλης προσοχῆς, διότι πρόκειται περὶ κτημάτων μονῶν ἅτινα ἀπηλλοτριώθησαν ὑπὲρ οἰκοδομικῶν συνεταιρισμῶν.

Ἐπιφέρει ἐπίσης παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ ἁρθροῦ 15, λέγων ὅτι πρέπει νὰ καθορίζηται ἡ ἀξία ὀλοκλήρου τοῦ οἰκοπέδου.

Ἐτέραν παρατήρησιν ἐπιφέρει ὡς πρὸς τὴν σύνθεσιν τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου, τὸ ὅποιον ἀποτελεῖται ἀπὸ μητροπολίτας καὶ ἱερεῖς, οἵτινες, ὡς λέγει, δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ γνωρίζουν τὰ πράγματα, καὶ συνιστᾷ ὅπως εἰς τὸ συμβούλιον μετέλθῃ, ἔστω καὶ ἄνευ ψήφου, πρόσωπον δυνάμενον γνωρίζῃ τὴν ἀξίαν τῶν κτημάτων.

Μεθ' οὗ δίδεται ὁ λόγος εἰς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἀπὸ μακροῦ χρόνου ἀπησχόλησε τὴν Κυβέρνησιν τὸ οἰκονομικὸν ζήτημα τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ὅταν λέγω Ἐκκλησίαν ἐννοῶ καὶ τὸν ἀνώτερον ἀλλὰ καὶ τὸν κατώτερον κλήρον. Ἡ Κυβέρνησις πιστεύει ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἀποτελεῖ δύναμιν ἥτις ἔμπορεῖ νὰ ἀποθῇ εὐεργετικὴ εἰς τὴν ἑλληνικὴν πατρίδα. Πιστεύει ἀκόμη ἡ Κυβέρνησις ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν ἔδωκεν ὅτι ὠφελεῖ νὰ δώσῃ. Ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον βαρύνει ὅχι μόνον τὴν Ἐκκλησίαν ἀλλὰ καὶ τὴν Πολιτείαν. Πρέπει νὰ δώσωμεν εἰς τὸν κλήρον τὰ ἀναγκαζοῦντα εἰς αὐτὸν ὕλικά μέσα. Δι' αὐτὸ ἡ Κυβέρνησις ἐφθασεν εἰς συμπεράσματα τὰ ὁποῖα θὰ περιλάβῃ εἰς ἐιδικὸν νόμον τὸν ὁποῖον θὰ ὑποβάλῃ προσεχῶς ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς Βουλῆς.

Ἡ Κυβέρνησις πιστεύει ὅτι ἡ διαχείρισις τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας ἐγένετο καὶ γίνεται κατὰ χεῖριστον τρόπον καὶ ὅτι ὁ μόνος τρόπος τῆς καλυτέρας διαχειρίσεως τῆς περιουσίας ταύτης εἶναι ἡ ἐκποίησις. Δι' αὐτὸ ἐδήλωσα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὅτι θέλω τὴν συγκατάθεσίν της, ὅχι διὰ τὴν νομικὴν ἀξίαν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἠθικὴν, πρὸς ἐκποίησιν τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων καὶ ἡ συγκατάθεσις αὕτη μοῦ ἐδόθη.

Πῶς τώρα θὰ γίνῃ ἡ ἐκποίησις αὕτη διὰ νὰ ἀποφευχθῶν αἱ καταχρήσεις αἱ ὁποῖαι παρετηρήθησαν εἰς ἄλλας παρομοίας φύσεις περιουσιῶν; Πρῶτον πρέπει νὰ γίνῃ ἀπογραφή καὶ ἀποτίμησις τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας, ἡ ὁποία ἀποφέρει πρόσδοτον. Καὶ ἂν ἡ ἐργασία αὕτη δὲν γίνῃ ὑπὸ μᾶς καὶ μόνης εἰδικῆς ἐπιτροπῆς, πάντως πρέπει νὰ ἐπιθεωρηθῇ, οὕτως ὥστε νὰ ἔχωμεν τὴν πιθανότητα ὅτι ἐτηρήθη τὸ αὐτὸ μέτρον κατὰ τὴν ἐκτίμησιν τῶν κατὰ τόπους περιουσιῶν. Κατόπιν νὰ ὑποτιμήσωμεν τὴν ἐκτίμησιν ταύτην κατὰ 10 ο.ο. Καὶ ἔπειτα νὰ δημοσιεύσωμεν τὴν ἐκτίμησιν αὐτήν, οὕτως ὥστε, ὅταν θὰ περυσιασθῇ ἀγοραστής, συμφωνῶν μετ' ἐκποτίμην, νὰ προκηρύξωμεν δημοπρασίαν δι' ἐνσφραγίστων προσφορῶν. Οὕτω, κατακυρουμένου τοῦ κτήματος ἢ εἰς τὸν τελευταῖον μειοδότην ἢ, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ τοιοῦτος, εἰς τὸν ὑποδα-

λόντα τὴν προσφορὰν, ὑπάρχει ἡ ἐλπίς ὅτι τὸ κτήμα δὲν θὰ πωληθῇ ὀλιγώτερον τῆς ἀποτιμήσεως.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, κύριοι, μετὰ 5-6 χρόνιων θὰ κατορθώσωμεν νὰ βευστοποιήσωμεν τὴν ὅξιν τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας καὶ νὰ ἔχωμεν κεφάλαιον τὸ ὅποιον, ἐπενδύμενον μὲ χρεόγραφα τοῦ Κράτους, πού φέρουν τόκον ὅχι ὀλιγώτερον τῶν 8 ο.ο, θὰ μᾶς δώσῃ εἰσόδημα πολὺ περισσότερον ἀπὸ ὅτι μᾶς δίδει σήμερον. Ἔτσι ἐλπίζομεν ὅτι θὰ ἔχωμεν ποσὴν ἱκανὴν διὰ νὰ μισθοδοτήσωμεν ὅλον τὸν ἐνοριακὸν κλήρον. Ἐπὶ πλεόν δὲ θὰ δυνηθῶμεν νὰ ἀποκτήσωμεν κλήρον καλόν—δὲν λέγω ὅτι σήμερον δὲν ἔχομεν καλόν—προσερχόμενον ἀπὸ ἱερατικάς σχολάς.

Ζητῶ ἐπομένως ἀπὸ τὴν Βουλὴν ὅπως δεχθῇ τὸ νομοσχέδιον ὡς ἔχει καὶ νὰ περιμείνῃ τὸ νέον τὸ ὅποιον θὰ ὑποβάλλωμεν καὶ διὰ τοῦ ὁποῖου θὰ ρυθμίζονται, ὡς ἀνωτέρω ἐξήγησα, τὰ τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας. Τότε θὰ συζητήσωμεν μὲ τὸν ἀξιότιμον ἀρχηγὸν τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως. Καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ κατορθώσωμεν νὰ λύσωμεν ὅλα τὰ σχετικὰ ζητήματα. Ἄν ὑπάρχουν κολληγοί, θὰ τοὺς ἀποκαταστήσωμεν. Τὸ λέγω μετὰ βεβαιότητος, διότι ἔχω τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ Ἐκκλησία θὰ φανῇ, ὡς πάντοτε, πρόθυμος νὰ μᾶς βοηθήσῃ. Ἀλλὰ κολληγοὶ δὲν ὑπάρχουν. Τὰ περισσότερα κτήματα εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δάση καὶ ἄλλαι ἐκτάσεις μὴ καλλιεργούμεναι. Μὴ ἀποδίδετε εἰς ὀλίγα χωριά, 5-10, πού ἔχουν ὀλίγα μοναστηριακὰ κτήματα. Δι' αὐτὴν τὴν περίπτωσιν θὰ λάβωμεν ἐν καιρῷ τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα σὰς εἶπα. Σήμερον ὅμως δὲν δέχομαι νὰ γίνουν αὐτὰ εἰς τὸ συζητούμενον νομοσχέδιον.

Ο κ. Γ. Παπανδρέου, λαμβάνων τὸν λόγον, λέγει ἐν ἀρχῇ ὅτι, κατόπιν τῶν δηλώσεων τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, θεωρῶν τὸ θέμα ὡς ἐξηγητῆμεν, δὲν πρόκειται νὰ ἀσχοληθῇ εἰμὶ μετὰ συμπεράσματα εἰς ἃ, ὡς πρόεδρος τῆς νομοθετικῆς ἐπιτροπῆς καὶ ὡς εἰσηγητὴς ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν διαταγμάτων, κατέληξεν ἐκ τῆς μελέτης αὐτῶν. Ἐν συνεχείᾳ ἐκφράζει τὴν χαρὰν τοῦ διότι ἡ Κυβέρνησις κρίνει ὅτι ἐπέστη ἡ ὥρα νὰ διαρρυθμισθῶν τὰ οἰκονομικὰ ζητήματα τῆς Ἐκκλησίας τὰ ὁποῖα, ὡς λέγει, εὐρίσκονται εἰς χεῖριστον κατάστασιν.

ὑποδεικνύων τὰ ἐπιβαλλόμενα πρὸς λήψιν μέτρα, ἀναφέρει πρωταρχικῶς τὴν ἀπλὴν, ὡς τὴν χαρακτηρίζει, οἰκονομικὴν ἀρχήν: Περιορισμὸν τῶν ἐξόδων, αὐξήσιν τῶν ἐσόδων, καλὴν διαχείρισιν. Τὰ ἔξοδα εἶναι πολλὰ, διότι καὶ πολλὰς μητροπόλεις ἔχομεν. Δέον ἐπομένως νὰ σταματήσωμεν αἱ χεῖροτονίαι. Νὰ ὀρισθῶν ὁργανικαὶ θέσεις μητροπολιτῶν, μία κατὰ νομόν, καὶ προσωριναί. Τὴν λύσιν ταύτην δέχεται, ὡς λέγει, καὶ ἡ Ἱεραρχία. Ἐχομεν ἐξ ἄλλου 235 μονὰς, ἐξ ὧν 165 τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος καὶ 70 τῶν Νέων Χωρῶν, σύνολον δὲ μοναχῶν 1.300. Ἐπομένως εἰς κάθε μονὴν ἀναλογοῦν 5 μοναχοί, ἀριθμὸς ἀνεπαρκὴς πρὸς καταρτισμὸν ἡγουμενοσυμβουλίου, πολλῶν δὲ μάλλον ἀντιπολιτευόμενων. Σπατάλη συνεπῶς καὶ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο. Τί ἐνδείκνυται; Ὁ περιορισμὸς τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μονῶν εἰς τὸ 1/3 τοῦλάχιστον, ὥστε νὰ ἀναλογοῦν δύο μοναὶ κατὰ περιφέρειαν μητροπόλεως, οὕτως ὥστε καὶ νὰ μὴ εἶναι δυνατόν νὰ κατηγορηθῇ ἡ πολιτεία ὡς ἀντιτιθεμένη εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς παραδόσεις καὶ ὡς τείνουσα εἰς τὴν κατάργησιν τοῦ μοναστηριακοῦ βίου. Αἱ διατηρούμεναι μοναὶ νὰ ἀποκτήσουν πάλιν ἀναπολλοτρίωτον περιουσίαν καὶ πάλιν ἀριθμὸν μοναχῶν, εἰς ἕκαστον τῶν ὁποίων νὰ ἀφελθῇ εἰς γεωργικὸς κλήρος, ἀπολύτως ἐπαρκὴς καὶ κατὰ τοὺς εὐνοϊκότερους ὑπὲρ τῶν μοναχῶν ὀπολοισμοῦς. Μετὰ ταῦτα ἅπανα ἡ περιουσία τῶν καταργουμένων μονῶν, ὡς καὶ ἡ λοιπὴ περιουσία τῶν διατηρουμένων νὰ περιέλθῃ εἰς τὸ κέντρον.

Καὶ ἔρχομαι τώρα—συνεχίζει—εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ πρόπου τῆς δημιουργίας τοῦ κεντρικοῦ αὐτοῦ ὁργανισμοῦ. Εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι ὁ θεσμὸς τοῦ κεντρικοῦ συμβουλίου τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ταμείου ἐχρεωκόπησε. Νὰ συσταθῇ λοιπὸν

διεθύνσις ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων παρὰ τῇ ὑπηρεσίᾳ τῶν δημοσίων κτημάτων, μὲ παράπλευρον συμβούλιον, διεύθυνσις ἥτις θὰ ἐποπτεύῃ εἰς τὴν βευστοποίησιν τῆς περιουσίας ταύτης. Θὰ ἔχωμεν λοιπὸν κρατικὸν ὁργανισμὸν, κρατικούς ὑπαλλήλους, κοινοβουλευτικὴν εὐθύνην. Οὕτως ἐντὸς πέντε ἐτῶν ἡ κατάστασις θὰ ἐκαθαρισθῇ κατὰ τρόπον ἀσκανδάλιστον.

Ποία εἶναι τώρα ἡ ἀξία τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας; Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τῆς διευθύνσεως τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ταμείου, τὸ σύνολον αὐτῆς ἀνέρχεται εἰς 1.000 ἐκατομ., ἐξ ὧν 400 εἰς κτήματα ἀστικά καὶ 600 εἰς ἀγροτικά.

Γ. Σιδερῆς. Ὁ λογαριασμός αὐτὸς ἔχει γίνῃ ἐπὶ τῇ βάσει ὑπολογισμοῦ ὅχι τῆς πραγματικῆς ἀξίας τῆς περιουσίας, ἀλλὰ μόνον ἀναλόγως τῶν εἰσοδημάτων. Δὲν ἔμπορεῖ λοιπὸν κανεὶς νὰ βασισθῇ ἀπολύτως.

Γ. Καφαντάρης. Ὑποστηρίζει ἡ ὑπηρεσία ὅτι σήμερον ὑπάρχουν κτήματα ἀνήκοντα εἰς διαλυθεῖσας μονὰς ἢ εἰς ἐν ἐνεργείᾳ τῆς ἀξίας αὐτῆς;

Γ. Παπανδρέου. Τὰ στοιχεῖα μοὶ ἐδόθησαν ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν δὲν ἀναλαμβάνω τὴν εὐθύνην περὶ τῆς ἀκριβείας αὐτῶν.

Κ. Γόντινας (Ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν). Δὲν εἶναι τῆς ἰδικῆς μας ὑπηρεσίας.

Γ. Παπανδρέου. Ὅχι· τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ταμείου.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Πόσοι καλόγηροι ὑπάρχουν;

Γ. Παπανδρέου. 1.200.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Νὰ τοὺς περιορίσωμεν. Εἰς τὴν Κρήτην, ὅπου παρουσιάσθη ἀνάλογος περίπτωσις, εἴπαμε νὰ διατηρήσωμεν εἰς κάθε νομόν 2 μοναστήρια, ἐτύχε δὲ τὰ διατηρούμενα νὰ εἶναι τὰ σπουδαιότερα, ὅπως τοῦ Ἀρκαδίου κλπ. Καὶ ἀπεφασίσαιμεν ὅπως, μολὶς ὁ ἀριθμὸς τῶν μοναχῶν ἐνὸς μοναστηρίου κατέλθῃ κάτω τῶν 5, τὸ μοναστήριον αὐτὸ θὰ διελυτέτο. Κάτι ἀνάλογον ἡμποροῦμεν νὰ κάμωμεν καὶ ἐδῶ. Λοιπὸν ἂν διατηρήσωμεν 1.000 μοναχοὺς δὲν θὰ μᾶς κοστίσουν, ἐλπίζω, αὐτοὶ περισσότερον τῶν 2.000.000 τῶν χρόνων.

Γ. Παπανδρέου. Ὡς πρὸς τὴν ἐνοριακὴν περιουσίαν αἱ ἀποδόσεις αὐτῆς εἰς τὴν περιοχὴν Ἀθηνῶν ἀνῆλθον κατὰ τὸ ἔτος 1928 εἰς 25.000.000, ποσὸν ἀπολύτως ἱκανοποιητικὸν πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἐνοριακοῦ κλήρου. Τὸ αὐτὸ περίπου συμβαίνει καὶ εἰς τὰς μεγάλας ἐπαρχιακὰς πόλεις. Ἐκεῖναι μόνον αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀνταποκρίνῃ εἰς τὰς δαπάνας τῶν εἰναι αἱ μικρότεροι ἐκκλησίαι. Καὶ εἶναι ὁ ἐνοριακὸς κλήρος τῆς Ἑλλάδος τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐνισχύῃ ἐκ τῶν περισσευμάτων τοῦ τῶν πτωχῶν ἐνοριακὸν κλήρον. Ἐὰν δὲ τὰ εἰσοδήματα τοῦ κεντρικοῦ ὁργανισμοῦ δὲν ἐπαρκέσουν, τότε εἶναι προδιαγεγραμμένον τὸ καθήκον τοῦ Κράτους· Νὰ ἔλθῃ πρὸς αὐτὸν ἀρωγόν.

Ο κ. Α. Μάρκου, λαμβάνων τὸν λόγον, λέγει ὅτι συμφωνεῖ ἀπολύτως πρὸς τὴν γνώμην ὅτι πρέπει ἡ Πολιτεία νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν Ἐκκλησίαν. Ἐχει ὅμως ἐν αὐτῇ καὶ τὴν ἀντίληψιν ὅτι προέχει ἡ μέριμνα τῆς Πολιτείας ὑπὲρ τῶν ἐχόντων ἀνάγκην ἀποκαταστάσεως. Καὶ ἐφ' ὅσον τίθεται ἡ ἀρχὴ αὕτη δὲν εἶναι, λέγει, δυνατόν νὰ περιμένουν οἱ ἀναποκατάστατοι τὴν ἐφαρμογὴν τῶν μέτρων τὰ ὁποῖα ἐξήγγειλε πρὸ μικροῦ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως. Δὲν εἶναι δυνατόν, τονίζει, ἐφόσον ἡ Κυβέρνησις τείνει εἰς τὴν ἐκποίησιν τῆς ἀγροτικῆς μοναστηριακῆς περιουσίας πρὸς φυσικὰ πρόσωπα, νὰ ἀφαιρηθῇ ἔπειτα αὕτη ἐξ αὐτῶν ἐπὶ σκοπῷ ἀποκαταστάσεως τῶν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν.

Ἀναφέρει ἐν συνεχείᾳ ὅτι, ὅτε κατὰ τὸ 1924 συνεζήτητο ἐνώπιον τῆς Νομοθετικῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς τροποποιήσις τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου, ὑπεστήριξεν ὅπως, παραλλήλως πρὸς τὴν ἀπαλλοτριώσιν τῶν κτημάτων τῶν φυσικῶν προσώπων, καὶ πρὸ πάσης τοιαύτης μάλιστα, ἐνεργηθῇ ἡ ἀπαλλοτριώσις τῶν κτημάτων τῶν νομικῶν προσώπων καὶ διὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν. Οὐδεὶς ἀμφισβήτησεν τὴν ἀνάγκην τῆς

λήψεως μερίμνης ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ, ἐπαναλαμβάνει, πρόχειρ ἢ ἀποκατάστασις τῶν ἀκτημόνων.

Ὁ κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργός) παρατηρεῖ ὅτι τοῦτο εἶναι ἀντικείμενον συζητήσεως κατὰ τὴν ψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου τὸ ὅποιον ἐξήγγειλεν ἡ Κυβέρνησις. Σήμερον, ἐπανατονίζει, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ συζητηθῶν τὰ ζητήματα αὐτά.

Ὁ κ. **Α. Μάρκου** συνεχίζει ἀναφέρει ὅτι ἐνώπιον τῆς ἐπὶ τοῦ Συντάγματος Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἥς μετέβη καὶ ὁ νῦν ἐπὶ τῆς Παιδείας κ. Ὑπουργός, ὑπεστήριξε τὴν ἀνάγκην τῆς ἀσφαλείας τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας ἀπὸ πάσης παρεμβολῆς διατάξεων προσωπικοῦ περιεχομένου. Καὶ ἀποδείξιν τῆς ἀνάγκης ταύτης ἀποτελεῖ, λέγει, τὸ ἄρθρον 20 τὸ ὅποιον ἀναφέρεται εἰς ἀμοιβὴν ὑπαλλήλου. Ἐάν, τονίζει, ὁ ὑπάλληλος αὐτὸς πρέπει νὰ ἀμειψθῇ ἐξαιρετικῶς, ἃς φέρῃ ἡ Κυβέρνησις νόμον προτείνοντα τὴν ἐξάρεσιν ταύτην. Δὲν ἐπιτρέπεται ὅμως εἰς νόμον γενικοῦ περιεχομένου νὰ περιλαμβάνονται διατάξεις σκοποῦσαι τὴν ἱκανοποίησιν προσωπικῶν ζητημάτων. Εἶναι ἀληθές, προσθεῖται, ὅτι ἡ διάταξις αὕτη παρενεβλήθη εἰς νομοθέτημα ἐκδοθὲν ὑπὸ ἀνωμάλους περιστάσεις. Σήμερον ὅμως, ἐφ' ὅσον εἰσάγεται εἰς τακτικὴν Βουλὴν, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ κυρωθῇ μετὰ τὴν διάταξιν αὐτήν.

Κ. Γόντικας (Ὑπουργός τῆς Παιδείας). Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορά πού ἐκυρώθη. Καὶ εἰς τὸ 1927 ὑπεβλήθη πρὸς κύρωσιν.

Α. Μάρκου. Ὑπεβλήθη, ἀλλ' ὑπεβλήθη εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν. Καὶ ἡ συζήτησις ἐνώπιον τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι προπαρασκευαστική. Διὰ νὰ δικαιολογηθῇ δὲ ἡ ἐπαύρις αὕτη ἔκαμην τὴν προσωπικὴν διάταξιν καὶ διὰ νὰ χροσώσουν τὸ καταπύδιον ἐβαλαν τὸν βοηθὸν ἐπιτρόπου τῆς Ἐπικρατείας. Δι' ὅλα ταῦτα ὑπεστήριξα νὰ ἐπανέλθουν τὰ πράγματα ὥπως ἦσαν πρὸ τοῦ δικτατορικοῦ διατάγματος τοῦ 1926. Καὶ ἐπεθύμουν νὰ ἴδω τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας νὰ διορθώσῃ τὸ πρᾶγμα καὶ ὅχι νὰ λέγῃ ὅτι διήλθεν ἡ διάταξις ἀπὸ 5 ἐπιτροπῆς.

Ἐπίσης εἰς τὸ ἄρθρον 4 ἐδάριον 2 ὑπάρχει διάταξις ἐγκυροποιήσεως τῶν συμφωνημάτων. Ἡ διάταξις αὕτη προφανῶς ἐννοεῖ ὅτι περιλαμβάνει καὶ τοὺς καλλιεργητὰς καὶ τοὺς κτηνοτρόφους.

Ν. Ξηρός. Ἀσφαλῶς ὅλοι περιλαμβάνονται.

Κ. Γόντικας (Ὑπουργός τῆς Παιδείας). Ἡ παράγραφος αὕτη δὲν περιέχει καμμίαν ἀοριστίαν.

Γ. Καφαντάρης. Μὰς εὐρίσκει συμφωνοῦς καθ' ὅλα ἡ πρόνοια τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν θελήσιν τῶν οἰκονομικῶν τοῦ κλήρου καὶ δι' ὅσας ὑπηρεσίας ἔχει παράσχει εἰς τὸ παρελθὲν ὁ κλήρος καὶ δι' ὅσας μέλλει νὰ παράσχω. Σύμφωνα ἐπίσης εἴμεθα καὶ διὰ τὴν ἐξέυρεσιν τῶν μέσων διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἐπάρκειαν τοῦ κλήρου, δι' ἣν ἄλλως τε εἴχομεν καὶ ἡμεῖς ἀπασχοληθῇ μετὰ σκοπὸν τὴν ἀπόδοσιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς παρουσίας τῆς διὰ ρευστοποιήσεως. Ἀλλὰ ἡ πρόνοια αὕτη δὲν δύναται νὰ προχωρήσῃ πέρα δεδομένου σημείου, θίγοντος ἐν ἄλλο σημείον ἀνεγνωρισμένης ἀνάγκης, τὸ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν, τῆς συμπληρώσεως δηλαδὴ τῆς ἀγροτικῆς μεταρρυθμίσεως εἰς ὅλην τὴν ὑπαίθριον χώραν. Οἱ δύο αὗται σκοποὶ ἀντιτίθενται ἀρὰ γε πρὸς ἀλλήλους; Θὰ ἦτο ἀδύνατος ἡ ἐξέυρεσις τῶν μέσων πρὸς οἰκονομικὴν ἐπάρκειαν τοῦ κλήρου, ἂν ἀποκαθίσταντο κατὰ τὸν ἀγροτικὸν νόμον καὶ οἱ ὑπολειπόμενοι καλλιεργηταὶ εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ κτήματα; Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου αἱ παρασχεθεῖσαι πληροφωρίαι δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι πρέπει νὰ θεωρηθῶν τελείως ἀνεπαρκεῖς. Ὁ συνάδελφος κ. Μπακκόπουλος εἰς τὴν προηγουμένην συζήτησιν ἐβεβαίωσεν ὅτι ὑπελείφθησαν ἀπέραντοι ἐκκλησιαστικὰ ἐκτάσεις ἀναπαλλοτρίωτοι. Ὁ κ. Πρωθυπουργός ἐβεβαίωσε σήμερον ὅτι ἐλάχιστα κτήματα ὑπολείπονται.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Εἶπα ὅτι ἀκούω πῶς τὰ κολλητικὰ εἶναι ὀλίγιστα καὶ διὰ τοὺς κολλητικούς αὐτῶν πρέπει νὰ ληφθῇ πρόνοια.

Γ. Καφαντάρης. Εἰς τὰ κολλητικὰ ὑπάρχοντα καὶ τὰ πρὸς ἐμφύτευσιν;

Γ. Σίδερης. Ὁχι.

Γ. Καφαντάρης. Εἶναι φαίνεται γεγονός ὅτι τὰ υποκείμενα εἰς ἀπαλλοτρίωσιν κτήματα εἶναι ὀλίγα. Πρὸ ὀλίγου ὅμως ὁ κ. βουλευτὴς Λέσθου ἀντιθέτως μὰς ἐπιληροφόρησεν ὅτι ὑπολείπονται κτήματα ἀνήκοντα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἀξίας 400 ἑκατομμ. δραχ. ἀπὸ ἐκτάσεις καλλιεργησίμους. Εἰς αὐτὰ δὲν περιλαμβάνονται τὰ διατελούντα ὑπὸ ἐμφύτευσιν. Ἀναμφιστομήτως ἡ πληροφωρία αὕτη γεννᾷ εἰς ἐμὲ τοῦλάχιστον θαυμάτιον ἐκπληξιν. Ἐάν ὑπολείπονται ἀγροτικὰ ἐκκλησιαστικὰ κτήματα ἀξίας 400 ἑκατομμ. δραχ., εἶναι καθαρῶς ἀκατανόητος ἐννοία ὅτι ὀμιλοῦμεν περὶ στενότητος γῆς.

Γ. Μόδης. Δύο ἑκατομμύρια στρέμματα.

Γ. Καφαντάρης. Δηλαδὴ ἔχομεν πληθυσμὸν γῆς μετὰ τὴν ὁποίαν δύναμεθα νὰ λύσωμεν καὶ τὸ ζήτημα τῆς συμπληρώσεως τῆς ἀγροτικῆς μεταρρυθμίσεως καὶ τὸ ζήτημα τῆς παραγωγῆς καὶ ἐν τούτοις περιμένομεν νὰ ἀναδοθῶν διὰ τῶν ἀποζητήσεων νέαι ἐκτάσεις διὰ νὰ συμπληρώσωμεν τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἀναποκαταστάτων γεωργῶν. Εἶναι τοῦτο ἄξιον ἐκπλήξεως, ἐάν πράγματι ὑπάρχουν κτήματα τῆς ἐκτάσεως κ. Πρωθυπουργέ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Μακάρι νὰ ὑπάρχουν!

Γ. Καφαντάρης. Δὲν ἔμπορεῖ νὰ κυρωθῇ τὸ νομοσχέδιον χωρὶς νὰ δηλώσῃ ἡ Κυβέρνησις ὅτι θὰ ἐφαρμοσθῇ ὁ ἀγροτικὸς νόμος ἐπ' αὐτῶν.

Ε. Βενιζέλος. Ὁχι, ἐπιφυλάσσομαι νὰ κανονίσω. Διὰ τοὺς κολλητικούς μόνον νὰ ληφθῇ κάθε πρόνοια.

Γ. Καφαντάρης. Ἐγὼ θὰ ἐπρότεινον νὰ ἀναδελθῇ τὸ ζήτημα καὶ νὰ λυθῇ ὁμοῦ μετὰ τῶν μέτρων περὶ τῆς οἰκονομικῆς ἐπάρκειας τοῦ κλήρου, διότι ἐδῶ ἔχομεν διάταξιν ἀπαγορεύουσιν τὴν ἀπαλλοτρίωσιν. Ἐάν στέργετε νὰ ἀπαλειψθῇ ἡ διάταξις αὕτη, θὰ ἀνεβάλλετο ἡ ὁριστικὴ τοῦ ζητήματος λύσις καὶ θὰ συνεζήτητο ὅταν θὰ ὑπεβάλλετο ὁ εἰδικὸς νόμος. Διότι ἐάν εἴπωμεν, διαγγραφομένης τῆς διατάξεως, ὅτι θὰ ἐφαρμόζῃται ἡ ἀγροτικὴ νομοθεσία, οὐδὲν ἄτοπον θὰ γίνῃ, διότι εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἀνήκει νὰ κρίνῃ τὴν ἀνάγκην τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου ἐνῷ ἐάν μείνῃ ἡ διάταξις καὶ παρουσιασθῇ περίπτωσις ἐφαρμογῆς, ἡ Κυβέρνησις θὰ εἶναι παρούσα ὡς καλλιεργηταὶ αὐτῶν εἶναι πολλοί. Διὰ τοῦτο ζητῶ νὰ διαγραφῇ περιττὴ ἐντελὴς διάταξις, δεδομένου ὅτι αἱ διατάξεις περὶ ἐκουσίας ἀπαλλοτρίωσεως ἐφαρμόζονται εἰς πᾶσαν στιγμὴν.

Α. Παπαναστασίου. Δὲν ἀρκεῖ ἡ διαγραφὴ τῆς διατάξεως, διότι ὑπάρχει καὶ ἄλλη ἀπαγορευτικὴ διάταξις.

Γ. Καφαντάρης. Ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν εἶναι ὀρθόν, κ. Πρόεδρε τῆς Κυβερνήσεως, εἰς τοὺς καθυστερήσαντας εἰς ἀποκατάστασιν ἐκ διαφόρων λόγων νὰ ἐφαρμοσώμεν βαρυντέρους ὅρους ἀπὸ τοὺς ἄλλους οἱ ὅποιοι εἶχον τὴν τύχην νὰ ἀποκατασταθῶν ἐνωρίτερον. Ἐάν μάλιστα αἱ ἀναπαλλοτρίωτοι ἐκτάσεις εἶναι μεγάλαι, ἔπεται ὅτι καὶ οἱ ἀναποκατάστατοι ὡς καλλιεργηταὶ αὐτῶν εἶναι πολλοί. Διὰ τοῦτο λοιπὸν νὰ θεσπίσωμεν νέαν διάταξιν δι' αὐτούς;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Εἶναι ἰδική σας διάταξις.

Γ. Καφαντάρης. Εἶναι τῆς δικτατορίας.

Κ. Γόντικας (Ὑπουργός τῆς Παιδείας). Καὶ ἐπεκυρώθη ἀπὸ τὴν Οἰκουμένην.

Γ. Καφαντάρης. Ἡ Οἰκουμένην ἐκύρωσε τὸ διάταγμα ἀλλ' ὑπεβλήθη καὶ νομοσχέδιον εἰδικὸν καταργῶν κάθε ἀπαγόρευσιν.

Α. Παπαναστασίου. Τὸν Μάιον τοῦ 1927 ὑπεβλήθη ὑπ' ἐμοῦ τὸ καταργητικὸν νομοσχέδιον.

Γ. Καφαντάρης. Ἡ κύρωσις τοῦ διατάγματος παρὰ τῆς Οἰκουμένης δὲν ἐμφαίνει ὅτι ἡμεῖς ἀπεδέχθημεν τὴν διάταξιν, ἀφοῦ μάλιστα ὁ κ. ἀρχηγὸς τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως ὑπέβαλεν ἐγκαίρως, ὡς Ὑπουργός τῆς Γεωργίας, νομοσχέδιον καταργῶν τὴν ἀπαγόρευσιν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐάν ἀφῇσιν τὴν διάταξιν ἐν ἰσχύϊ, ἀφίνομεν ἀσυμπλήρωτον τὴν ἀγροτικὴν ἀποκατάστασιν εἰς τὸσας ἐκτάσεις μεγάλας εἰς ἃς θὰ ἐργάζωνται τόσοι καλλιεργηταί. Καὶ τὸ ζήτημα τῆς ἀποκα-

ταστάσεως αὐτῶν θὰ μένῃ ἐκκρεμὲς ἐφ' ὅσον ὑπάρχει ἡ δεσμευτικὴ αὕτη διάταξις. Δὲν πρέπει νὰ διατάσωμεν καὶ νὰ φανῶμεν σκληροὶ δι' ὅσους δὲν ἔτυχον ἐγκαίρως ἀγροτικῆς ἀποκαταστάσεως. Ἡ παραμονὴ τῆς διατάξεως ἀποτελεῖ ἐξ ἄλλου καθαρὰν παρέκκλισιν ἀπὸ τῆς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἐφαρμοζομένης πολιτικῆς καὶ ἡ παρέκκλις αὕτη δὲν θὰ ἦτο σύμφωνος οὐδὲ πρὸς τὸ πνεῦμα, οὐδὲ πρὸς τὸ γράμμα τοῦ Συντάγματος, διότι ἡ εἰδικὴ διάταξις τοῦ ἁρθροῦ 119 τοῦ Συντάγματος καθιερώνει σταθερὰν τὴν ἀρχὴν τῆς κατὰ προτίμησιν διαθέσεως κτημάτων ἀνηγόντων εἰς μόνας καὶ νομικὰ πρόσωπα. Διὰ τοῦτο καὶ αἱ περιουσίαι αὐτῶν δὲν ὑπάρχοντα εἰς τὴν δευτῇ προθεσίμῃ τοῦ ἁρθροῦ 119 τοῦ Συντάγματος. Ἡ σφαιρὴ ἐννοία τοῦ ἁρθροῦ αὐτοῦ εἶναι ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῶν βαρύτεροι ὅροι ἀποκαταστάσεως ὅταν πρόκειται διὰ τοὺς καλλιεργητὰς τῶν μοναστηριακῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων. Ὅλα αὐτὰ εἶναι νομίζω ἀρκετὰ ὥστε ἡ Κυβέρνησις νὰ μὴ θελήσῃ νὰ ἐδραιώσῃ μίαν διάταξιν δεσμευτικὴν δι' αὐτὴν τὴν ἰδίαν μέχρι τῆς ψήφισεως τοῦ εἰδικοῦ νόμου. Ἐκεῖνο ὅπερ ζητοῦμεν εἶναι νὰ ἀρθῇ ἡ δεσμευσις αὕτη τῆς Κυβερνήσεως.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Βεβαίως δὲν πρέπει νὰ δυσχερασθῇ διότι ὁ ἀξιότιμος ἀρχηγὸς τοῦ Προοδευτικοῦ κόμματος ἠθέλησε νὰ λύσῃ τὰς χεῖρας τῆς Κυβερνήσεως. Ἀλλὰ θέλω νὰ εἴπω τοῦτο, ὅτι δὲν ἐρχόμεθα ἐνώπιον τῆς Βουλῆς διὰ νὰ ζητήσωμεν νὰ δεσμεύσωμεν τὰς χεῖρας μας, ἀλλὰ νὰ τῆς εἴπωμεν ὅτι θέλομεν νὰ διατηρήσωμεν τὸ ὑπάρχον καθεστῶς, τὸ ὅποιον δὲν μὰς ἐκώλυσε πρὸ τινος καιροῦ νὰ παραλάβωμεν δύο κτήματα.

Α. Παπαναστασίου. Αὐτὸ ἔγινεν ἀφοῦ συνέδησαν πολλοὶ διαπληκτισμοί.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Αὐτὸ ἀφορᾷ ἡμᾶς τὴν Κυβέρνησιν. Λοιπὸν σὰς ζητῶ νὰ ἀφήσῃτε νὰ προσῶμεν εἰς τὴν ἀπογραφὴν καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας. Τότε μόνον θὰ γνωρίζωμεν τίνα ἀξίαν ἔχουν οἱ ἀριθμοὶ τοὺς ὁποίους ἔδωσαν εἰς τὸν κ. βουλευτὴν Λέσθου. Μακάρι νὰ εὐρεθῶσι τόσα κτήματα ἀγροτικὰ τὰ ὅποια νὰ δύνανται νὰ χρησιμεύσουν εἰς ἀποκατάστασιν τῶν προσφύγων ἀγροτῶν!

Ἐδήλωσα ἤδη εἰς τὸν κ. ἀρχηγὸν τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως ὅτι ἂν ὑπάρχουν κολλητικοί, διὰ τοὺς κολλητικούς αὐτοὺς θὰ ληφθῶσιν ὅπως ἐξαιρετικὰ μέτρα. Ἀλλὰ δὲν θὰ ἐδεχόμεν νὰ κάμω σήμερον ἕνα νόμον διὰ τοῦ ὁποίου θὰ ἐνέκριναι τὸν νόμον τῶν ἀγροτικῶν.

Ὁ ἀξιότιμος φίλος μου, — ὅχι πολιτικὸς φίλος μου βέβαια — ὁ βουλευτὴς Αἰτωλοακαρνανίας, μοὶ ὑπενθύμισε τὴν κοινὴν γεωργικὴν πολιτικὴν τὴν ὁποίαν ἐφηρμόσαμεν. Τοῦ λέγω ὅτι ἡ πολιτικὴ πού ἀρχίσαμεν νὰ ἐφαρμόζωμεν εἰς τὴν Θεσσαλονικὴν συνίσταται εἰς τοῦτο; τὰ μεγάλα κτήματα θὰ τὰ ἐξετιμούσαμεν εἰς τὴν ἀξίαν τὴν ὁποίαν εἶχον κατὰ τὰ 5 ἔτη τὰ πρὸ τοῦ πολέμου — διότι δὲν ἠθέλαμεν νὰ ὠφεληθῶν οἱ ἰδιοκτῆται τῶν μεγάλων κτημάτων ἐκ τῆς μεγάλης ἀξίας τὴν ὁποίαν θὰ ἐλάβανον κατὰ τὸν πόλεμον — καὶ θὰ δίδωμεν τὴν μέσιν τιμὴν τὴν ὁποίαν εἶχε τὸ κτῆμα κατὰ τὰ 5 ἔτη τὰ πρὸ τοῦ πολέμου. Τὸ μόνον τὸ ὅποιον ἐκάμωμεν καὶ ἐβίβαμεν τὴν ἰδιοκτησίαν, ὡς λέγει ὁ ἄλλος φίλος μου, ὁ ἐκ Κερκύρας πολιτευτής, εἶναι ὅτι εἴπομεν ὅτι θὰ δώσωμεν τὴν ἀποζημίωσιν ὅχι εἰς μετρητὰ, ἀλλ' εἰς ὁμολογίας. Ἀλλ' ὅλοι θὰ ἀνομολογήσῃτε ὅτι ἦλθον πολλὰ γεγονότα ὅχι τόσον μετὰ τὸ μέρος μας. Ἐπειτα ἦλθον τὰ πράγματα ὥπως ἦλθον, ἐπῆλθε τὸ μέγα κατακλίσμα τοῦ νομίσματος, καὶ κατήντησεν οἱ ἀνθρωποὶ νὰ λαμβάνουν πολλὰς διὰ τὴν περιουσίαν των οὐσιαστικῶς μόνον τὸ εἰσόδημα ἐνὸς ἔτους. Πιστεύω ὅτι διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, διὰ τὰ οἰκονομικὰ τῆς Ἐκκλησίας πρέπει νὰ ἀποβλέψωμεν μετ' ἐνδιαφέροντος. Σὰς ζητῶ νὰ ἀφήσῃτε τὸν νόμον ὥπως εἶναι τώρα καὶ νὰ ἀφήσῃτε τὴν Κυβέρνησιν, ὅταν θὰ σὰς παρουσιάσῃ τὰς προτάσεις τῆς περὶ ρυθμίσεως τῶν πραγμάτων τῆς Ἐκκλησίας, τότε νὰ σὰς παρουσιάσῃ καὶ τὰ μέτρα μετὰ τὰ ὅποια θὰ διευ-

κολυνθῇ ἡ ἐγκατάστασις τοῦ λοιποῦ πληθυσμοῦ ὁ ὁποῖος ἐργάζεται εἰς τὰ κτήματα. Σὰς λέγω ἀπὸ τοῦδε ὅτι εἰμαι διατεθειμένος νὰ διευκολύνω τὴν ἐγκατάστασιν τῶν κολλητικῶν ὅσον εἶναι δυνατόν. Ὡς σὰς ζητήσω νὰ ἐπιβάλλῃτε εἰς βάρος τοῦ Κράτους τὰς θυσίας τὰς ὁποίας θὰ ἀπαιτήσωμεν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν διὰ νὰ διευκολύνωμεν τὴν ἐγκατάστασιν. Εἰμαι βέβαιος ὅτι θὰ τὸ δεχθῇτε. Ἀλλὰ σὰς ζητῶ μόνον νὰ περιμένωμεν, ἐντὸς ὀλίγου δὲ θὰ εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ ἐλθωμεν πρὸ τῆς Βουλῆς διὰ νὰ σὰς παρουσιάσωμεν αὐτὰ τὰ ὅποια λέγομεν. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀφήσατε τὸ καθεστῶς ὥπως ἔχει.

Θ. Παπαστρατίης. Ἡθέλον νὰ συζητήσω διὰ τὸν χρακτηρισμὸν τῶν κολλητικῶν. Πάντως ἴμως εἶναι ἀνάγκη νὰ μὴ διαγραφῇ τὸ ἄρθρον 14.

Α. Παπαναστασίου. Δηλῶ ὅτι δὲν ἀποσύρω τὴν τροπολογίαν μου. Μὰς ἡγχαρίστησαν αἱ δηλώσεις τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, ἀλλ' ἡ διαδικασία ἦν ἀνέπτυξεν ἀντίκτιται εἰς τὸν εἰδικὸν νόμον.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἡμποροῦμεν νὰ κάμωμεν τροποποιήσιν.

Α. Παπαναστασίου. Τὸ γνωρίζω, ἀλλ' ἀπὸ τὰς δηλώσεως σὰς ἐξάγεται ὅτι δὲν εἴσθε διατεθειμένος νὰ περιέλθουν αἱ γαῖαι εἰς τοὺς καλλιεργητὰς, εἴτε κολλητικοὶ εἴτε οὔτοι εἴτε μὴ, ἐνῷ δικαιούνται ἀποκαταστάσεως πάντες οἱ ἀκτήμονες καλλιεργηταί.

Σ. Ἀνδρακόπουλος. Εἴμεθα κατ' ἀρχὴν κατὰ τοῦ ἁρθροῦ 14 τοῦ διατάγματος, διότι θίγει κατὰ βάσιν τὸν ἀγροτικὸν νόμον, ἐνῷ πρωτίστως ἔπρεπε τὰ μοναστηριακὰ κτήματα νὰ ἀπαλλοτριωθῶν. Ὁ κ. Πρωθυπουργός ἀφείλει νὰ μὴ λησμονῇ ὅτι προχθὲς ἀκόμη εἰς τὸ Τοῦβιν τὸν ὑπεδέχθησαν οἱ ἀγρόται μετ' ὡνὲς «θέλωμε χωράφια». Καὶ ὅμως ἡ Κυβέρνησις παρεκλύει τὸ ζήτημα, ὑποσχομένη εἰδικὸν νόμον. Σχετικῶς μετὰ τὴν ὑποστήριξιν τῆς Ἐκκλησίας, ἡμεῖς δὲν ἔχομεν καμμίαν ἀντίρρηση νὰ ὑποστηρίχῃ ἡ Ἐκκλησία, ἀπὸ τὴν ἱστορίαν ὅμως γνωρίζομεν ὅτι ἀφ' ἑτοῦ ἡ Ἐκκλησία ἤρρισε νὰ σχηματίξῃ περιουσίαν ἔχασε τὸν προορισμὸν τῆς. Ἡ περιουσία τῶν μονῶν, ἀπαρτιθεῖσα ἀπὸ προσφοράς τοῦ λαοῦ, ἀνήκει εἰς τὸν λαὸν εἰς τὸν ὅποιον πρέπει νὰ ἐπανέλθῃ, καθ' ἣν στιγμὴν ἔχομεν 5-7 χιλιάδας οἰκογενεῖας ἀναποκαταστάτους εἰς τὴν Μακεδονίαν. Καὶ αὕτη ἡ χριστιανικὴ θρησκεία ἐπιβάλλει νὰ παραδοθῇ ἡ περιουσία τῆς Ἐκκλησίας εἰς τοὺς ἀγρότας, καθ' ἣν στιγμὴν παρεδόθη εἰς αὐτοὺς ἡ περιουσία τῶν ἰδιωτῶν, ἐνῷ ἐξ ἄλλου δυνάμεθα νὰ ἀντικρύσωμεν τὰ ἔξοδα τῶν ὀργάνων τῆς Ἐκκλησίας διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ. Διαμαρτυροῦμεθα λοιπὸν διότι τρίτην ἥδη φορὰν ἡ παρούσα Κυβέρνησις παραβιάζει τὸν ἀγροτικὸν νόμον. Τὴν πρώτην φορὰν μετὰ τὴν ἐξάρεσιν τριῶν τοφλικῶν διὰ νὰ γίνουν συμβάσεις μετὰ τῶν ἰδιοκτητῶν αὐτῶν, τὴν δευτέραν μετὰ τὰ ἀνταλλάξιμα κτήματα, καὶ τὴν τρίτην μετὰ τὰ ἐκκλησιαστικὰ.

Μεθ' ὅ, παραιτούμενον τοῦ λόγου τῶν λοιπῶν ἐγγεγραμμένων, κηρύσσεται ἡ συζήτησις περατωμένη.

Ἀπορριπτομένης δι' ἀναστάσεως τῆς τροπολογίας τοῦ κ. Παπαναστασίου, ἀναγινώσκειται τὸ σχέδιον νόμου καὶ γίνονται ὁμοῖως δεκτὸν κατ' ἄρθρον εἰς ἐφ' ἀπαξ συζήτησιν, ὡς ἐτροποποιήθη παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας, ἀναβαλλομένης τῆς ψήφισεως τοῦ συνόλου.

Ἀναγινώσκειται εἰτα καὶ γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς ἐφ' ἀπαξ συζήτησιν τὸ σχέδιον νόμου «περὶ κυρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 6 Νοεμβρίου 1929 Ν. Δ. «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου ΓΥΙΔ' «περὶ Γενικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου» ἔχον οὕτω:

Περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 6 Νοεμβρίου 1929 Νομοθετικοῦ Διατάγματος «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου ΓΥΙΔ' «περὶ Γενικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου».

Ἄρθρον μόνον.

Κυροῦται τὸ προσηρτημένον εἰς τὸν παρόντα νόμον, Νομο-

Θετικόν Διατάγμα τῆς 6 Νοεμβρίου 1929 περί τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου ΓΥΙΔ' «περὶ Γενικοῦ Ἑκκλησιαστικοῦ Ταμείου» ἐκδοθέν μετὰ σύμφωνον γνώμης ὑπ' ἀριθ. 2334 ἐ. ε. τῆς δυνάμει τῆς ἀπὸ 16 Ἰουλίου 1929 ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς καταρτισθείσης Εἰδικῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ δημοσιυθὲν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 396 Τεύχος Α' τῆς 9 Νοεμβρίου 1929 φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, ἔχον οὕτω :

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὴν ἀπὸ 16 Ἰουλίου 1929 ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς «περὶ ἐξουσιοδοτήσεως τῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἐκδόσιν Νομοθετικῶν Διαταγμάτων κατὰ τὰς διακοπὰς τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς», κατὰ τὸ ἄρθρον 77 τοῦ Συντάγματος, καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 2334 ἐ. ε. τοῦς σύμφωνον γνώμην τῆς κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἀπόφασιν καταρτισθείσης Εἰδικῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπεφασίσμεν καὶ διατάσσομεν :

Ἄρθρον μόνον.

Μισθώσεις ἀγροτικῶν καλλιεργησίμων κατημάτων τῶν Μονῶν ἐπιτρέπονται ἄνευ δημοπρασίας μόνον εἰς συνεταιρισμοὺς ἀκτημόνων αὐτοκαλλιεργητῶν, γηγενῶν ἢ προσφύγων, μετὰ προηγουμένην γνώμην τοῦ Ἡγουμένουσυμβουλίου καὶ ἀπόφασιν τοῦ Ἑκκλησιαστικοῦ Ταμείου, πάντοτε ὅμως κατόπιν ἐγκρίσεως τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας καὶ τῶν Ὁρθόδοξων. Τοιαῦται μισθώσεις τυχόν γεινόμεναι ἤδη κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Ἑκκλησιαστικοῦ Ταμείου καθίστανται ἐγκυροί, ἐφ' ὅσον

Ὁ Πρόεδρος
Κ. ΑΛΑΒΑΝΟΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΙΒ'

Δευτέρας 9 Δεκεμβρίου 1929.

Ὡρὰ 4.30' μ. μ., ὁ Ἀντιπρόεδρος κ. Κ. Ἀλαβάνος, ἀνεβῶν ἐπὶ τῆς ἑδρας, κηρύσσει τὴν ἐναρκτὴν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει νὰ ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικά τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Ἀνακοινούνται τὰ ἑξῆς :

Τὸ ἐπαγγελματικὸν καὶ βιοτεχνικὸν ἐπιμελητήριον καὶ ἡ ἀστική ἐνώσις Θεσσαλονίκης αἰτοῦνται τὴν δλοκλήρωσιν τῶν σχολῶν τοῦ πανεπιστημίου τῆς πόλεως τῶν.

Ἡ συνομοσπονδία φορτοεκφορτωτῶν τῆς Ἑλλάδος διαμαρτύρεται διὰ τὴν μὴ ἐπίλυσιν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τῶν ζητημάτων τῶν.

Οἱ ἀπόστρατοι ἀξιωματικοὶ ξηρᾶς καὶ αἱ χῆραι καὶ τὰ ὀρφανὰ ἀποστράτων ἀξιωματικῶν αἰτοῦνται τὴν χορήγησιν ἐπιδόματος πρὸς προσωρινὴν βελτίωσιν τῆς καταστάσεώς των.

Ὁ συνοικισμὸς Νέας Καλλιματῆας Χαλκιδικῆς αἰτεῖται τὴν αὐξήσιν τοῦ χορηγηθέντος αὐτῷ γεωργικοῦ κλήρου.

Αἱ κοινότητες Ἀμοργοῦ, Κατακώλου, Ἀλκιονίδης, καὶ Βροῦτσι αἰτοῦνται τὴν ἀποστολὴν νομογενοῦ καὶ νομομηχανικοῦ καὶ τὴν λήψιν μέτρων πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν καταστραφεισῶν συγκοινωνιῶν.

Τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον Ραψάνης αἰτεῖται τὴν τροποποίησιν τοῦ νόμου περὶ ἀπαγορεύσεως τῆς ἐλευθέρως πωλήσεως τοῦ οἰνοπνεύματος καὶ τὴν ἀντ' αὐτοῦ ἐπιβολὴν φόρου ἐπὶ τῆς ἐξαγωγῆς.

ἐπακολουθήσῃ ἡ ἐγκρίσις τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας καὶ τῶν Ὁρθόδοξων.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Εἰς τὸν Ἡμέτερον Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας καὶ τῶν Ὁρθόδοξων ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Ν. Διατάγματος, ὑποβληθέντος εἰς τὴν Βουλὴν ἅμα τῇ συνόδῳ τῆς πρὸς κύρωσιν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 6 Νοεμβρίου 1929.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος

Ἐλευθ. Κ. Βενιζέλος

Τὰ Μέλη

Α. Μιχαηλόπουλος, Π. Ἀργυρόπουλος, Κ. Γόντικας, Γ. Μαρῆς, Π. Βουρλούμης, Σ. Γουατᾶς, Κ. Σπυρίδης, Ἐρ. Ἐμμανουηλίδης, Θ. Σοφούλης.

Προτάσει τοῦ κ. Κ. Ζαβιτζιάνου ἀναβάλλεται ἡ συζήτησις τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 14 Σεπτεμβρίου 1929 Ν. Δ. «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου ΓΥΙΔ' «περὶ Γενικοῦ Ἑκκλησιαστικοῦ Ταμείου» καὶ τοῦ Ν. Δ. τῆς 17 Δεκεμβρίου 1923», καὶ ὥραν 9 μ. μ., συναινέσει τῆς Βουλῆς, λύεται ἡ συνεδρίασις διὰ τὴν προσεχῆ Δευτέραν καὶ ὥραν 4.30' μ. μ.

Οἱ Γραμματεῖς

Ι. Κουτσίνας

Θ. Κολιαλέξης

καὶ τὸ σωματεῖον ΠΟΑΔΑ διαμαρτύρονται κατὰ τῶν δηλώσεων τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ Μακεδονίας περὶ τῶν ἐκ Ρωσίας ἀνταλλαξιμῶν Ποντίων.

Οἱ ἄρρενες δημοδιδάσκαλοι αἰτοῦνται τὴν ἐκδόσιν νομ. διατάγματος καθορίζοντος ὅπως οἱ πρὸ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου 2858 τοιοῦτοι προαχθῶσιν ἄνευ ὑπαγωγῆς των εἰς τὰς διατάξεις τοῦ νόμου 4374.

Τὸ γεωργικὸν ἐπιμελητήριον Πέλλης αἰτεῖται ὅπως, τροποποιουμένου τοῦ νόμου 3755, ἐξαίρεθῇ ἡ σήσαμος τῆς φορολογίας τῶν ἐλαιοφόρων.

Ἀπολυθέντες σιγαροποιοὶ Βόλου αἰτοῦνται τὴν ἐπέκτασιν τοῦ εὐεργετήματος τοῦ νόμου περὶ ἀποζημιώσεων τῶν σιγαροποιῶν τῶν δημοσίων καπνεργοστασίων καὶ εἰς τοὺς τῶν ἰδιωτικῶν.

Οἱ περίοικοι τοῦ ἐργοστασίου «Πατρικῆς» Πατρῶν διαμαρτύρονται διὰ τὴν χορηγηθεῖσαν ἀδειαν λειτουργίας τοῦτου.

Ὁ ἀπόστρατος ἀνθυπομοίραρχος Α. Σταυρόπουλος αἰτεῖται αὐξήσιν τῆς συντάξεώς του.

Ὁ σύνδεσμος χηρῶν συζύγων ἀποθανόντων λεμβούχων Πειραιῶς αἰτεῖται τὴν ὑπαγωγὴν των εἰς τὸν νόμον 3685 περὶ ἀχρηστευμένων λεμβούχων.

Ὁ δικηγορικὸς σύλλογος Βεροίας διαμαρτύρεται διὰ τὴν λόγω ἐλλείψεως δικαστῶν μὴ κανονικὴν λειτουργίαν τῶν δικαστηρίων.

Οἱ ἀρμενοκλήμονες Τυρνάβου αἰτοῦνται τὴν κατάργησιν τοῦ ἰσχύοντος νόμου περὶ οἰνοπνεύματος καὶ τὴν ἐπαναφορὰν ἐν ἰσχύϊ τοῦ νόμου 3251.

Ἡ ἀπεργιακὴ ἐπιτροπὴ τορχειοδρομικῶν Θεσσαλονίκης διαμαρτύρεται διὰ τὴν κατάργησιν τοῦ κεκτημένου δικαίωματος τοῦ 13ου μισθοῦ καὶ ἀπεκδύεται τῆς εὐθύνης διὰ πᾶν συμβησόμενον.

Ὁ τέως δημοδιδάσκαλος Ἀθανάσιος Παπαλάμπρου παραπονεῖται κατὰ τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συμβουλίου διὰ τὴν ἀπόλυσίν του καὶ αἰτεῖται τὸν ἐπαναδιορισμὸν του.

Οἱ κάτοικοι τοῦ συνοικισμοῦ Μεταλλικοῦ Κιλκίς διαμαρτύρονται κατὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς διευθύνσεως ἐποικισμοῦ, ἐπιτρεψάσης τὴν εἰσαγωγὴν αἰγοπροβάτων εἰς τὴν βοσκήσιμον ἐκτασιν τοῦ χωρίου των καὶ ζητοῦν τὴν ἀκύρωσιν αὐτῆς.

Ὁ ἐμπορικὸς σύλλογος Ἐδέσσης παρακαλεῖ ὅπως ἐξαίρεθῇ τὸ σησάμιον τῆς φορολογίας τῆς ἐπιβαλλομένης διὰ τοῦ νόμου 3755.

Ὁ βουλευτὴς κ. Θ. Κριμπᾶς καταθέτει τηλεγραφήματα τῆς κοινότητος Πιπερίτσας Μεσσηνίας, τῆς ἐνώσεως τῶν συνεταιρισμῶν Ζευγολατίου, καὶ τοῦ σταφιδαγροτικοῦ σωματείου Βαλλύρας, διαμαρτυρομένων διὰ τὴν ὑπὲρ τῶν μεσιτῶν φορολογίαν τῆς σταφίδος καὶ αἰτουμένων τὴν μὴ ψήφισιν αὐτοῦ.

Ὁ βουλευτὴς κ. Θ. Χαβίνης καταθέτει τηλεγραφήματα τῶν συνεταιρισμῶν Ἀρτης, παραπονουμένων κατὰ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς διὰ τὴν ὑπ' αὐτῆς σκοπούμενην πώλησιν τῶν ἀγρῶν των.

Ὁ βουλευτὴς κ. Σ. Ταλιαδοῦρος καταθέτει ἀναφορὰν Κωνσταντίνου Παπᾶ καὶ λοιπῶν, ὧν τὰ ποίμνια ἐδηλητηρίσθησαν ἐκ τῶν ἀκριδοκτόνων φαρμάκων, δι' ἧς ζητοῦν ἀποζημιώσιν.

Ὁ βουλευτὴς κ. Σ. Ἀνθρακόπουλος καταθέτει ἀναφορὰν τῶν κτηνοτρόφων Σερρών καὶ Δυτικῆς Θράκης, αἰτουμένων τὴν βελτίωσιν τῆς καταστάσεώς των.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Δ. Ἡρακλείδης, Ε. Ζούκας, καὶ Α. Παπαναστασίου καταθέτουν ἀναφορὰν τῶν συνεταιρισμῶν Μικροῦ Παζαρκίου, Μεγάλου Παζαρκίου, τῶν ἀκτημόνων «ἡ Δήμετρα» καὶ τῆς κοινότητος Σοφάδων, αἰτουμένων τὴν ἐκτέλεσιν ἀντιπλημμυρικῶν καὶ ὑδραυλικῶν ἔργων εἰς τὰς περιφερείας των.

Ὁ βουλευτὴς κ. Ι. Γιαμούξης καταθέτει τηλεγράφημα τῶν προέδρων τοῦ συνδέσμου κοινοτήτων Ἐλασσώνος, δια-

μαρτυρομένων διὰ τὴν μελετωμένην ἄρσιν τοῦ εἰσαγωγικοῦ δασμοῦ ἐπὶ τοῦ τυροῦ.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Γ. Ροδόπουλος, Ι. Κουτσίνας, Ι. Γιαμούξης, Θ. Φίλιος, καὶ Δ. Ἡρακλείδης καταθέτουν ὑπόμνημα τοῦ συνεταιρισμοῦ ἀπαλλοτριώσεως τοῦ ἀγροκτήματος Μπάκρενα τῶν ἀδελφῶν Παπαγεωργίου.

Ὁ κ. Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) καταθέτει σχέδιον νόμου «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 11 Νοεμβρίου 1929 Ν. Δ. «περὶ συμπληρώσεως τῶν περὶ ἐλευθέρως ζώσης Θεσσαλονίκης νόμων».

Οἱ κ. κ. Π. Βουρλούμης (Ὑπουργὸς τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας) καὶ Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) καταθέτουν σχέδιον νόμου «περὶ ὁργανισμοῦ τῆς ἐπιθεσίας ἐκμεταλλεύσεως τῆς Ναξίας σιμόνδος».

Οἱ κ. κ. Β. Καραπαναγιώτης (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) καὶ Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) καταθέτουν σχέδιον νόμου «περὶ συστάσεως ἐν Θεσσαλονίκῃ λιμενικοῦ ταμείου».

Ὁ κ. Ὑπουργὸς παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ὅπως, λόγω τοῦ ἐπείγοντος χαρακτῆρος ὃν φέρει τοῦτο, ταχθῇ εἰς τὴν ἀρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν 4ήμερος προθεσμία πρὸς ὑποβολὴν τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἐκθέσεώς της ἵνα καταστῇ δυνατὴ ἡ ὑπὸ ἀμφοτέρων τῶν Σωμάτων ἐπιψήφισις του πρὸ τῶν διακοπῶν.

Ἐν συνεχείᾳ παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ὅπως, λόγω τοῦ τελευταίως δημιουργηθέντος εἰς τὸν τύπον θορύβου περὶ τὸ νομοσχέδιον περὶ μηχανικῶν ἀρχιτεκτόνων κλπ. καὶ ἐπειδὴ δὲν εἶναι διατεθειμένος νὰ κατέλθῃ ἐν προκειμένῳ εἰς δημοσιογραφικὸν ἀγῶνα, ταχθῇ εἰς τὴν ἐπεξεργαζομένην αὐτὸ Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν 4ήμερος προθεσμία πρὸς ὑποβολὴν τῆς ἐκθέσεώς της ἵνα ἔλθῃ τοῦτο πρὸς συζήτησιν τὸ ταχύτερον καὶ τῷ παρασχεθῇ οὕτω ἡ εὐκαιρία νὰ ἀναπτύξῃ τὰς ἀντιλήψεις του.

Ἡ Βουλὴ ἐρωτώμενη ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου, δέχεται δι' ἀναστάσεως ἀμφοτέρως τὰς προτάσεις τοῦ κ. ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας Ὑπουργοῦ.

Μεθ' ὃ ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακοινεῖ τὸ κάτωθι ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας :

«Εἰς ἀπάντησιν τῆς ἐρωτήσεως τοῦ βουλευτοῦ κ. Μ. Τσαρλαμπᾶ ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν ὑμῖν ὅτι, συμφώνως πρὸς τὸ ἀπὸ 3 Ἰουνίου 1927 ψήφισμα τῆς Βουλῆς «περὶ προσωρινῆς ἰσχύος οἰκονομικῶν τιμῶν μέτρων» καὶ «περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἁρθρου 86 νόμου 602 τοῦ 1915 «περὶ συνεταιρισμῶν καὶ τροποποιήσεως δασμολογικῶν τιμῶν νόμων» καὶ τὸ ἀπὸ 24 Δεκεμβρίου 1925 διάταγμα «περὶ ἀτελείας εἰσαγομένων διὰ τοὺς συνεταιρισμοὺς ἀποζημιουμένων ἀμαξηλατῶν αὐτοκινήτων», ἀτέλειαι εἰσαγωγῆς αὐτοκινήτων χορηγοῦνται μόνον εἰς συνεταιρισμοὺς συνιστωμένους παρὰ τέως ἡνιόχων ἀποζημιουθέντων καὶ μετεκπαιδευθέντων παρὰ τοῦ ταμείου τροχαίας κινήσεως. Δὲν δύναται νὰ χορηγηθῇ ἀτέλειαι εἰσαγωγῆς αὐτοκινήτων εἰς μεμονωμένους ἡνιόχους τυχόντας ἀποζημιώσεως.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰς αἰτήσεις τῶν καρραγωγέων Λευκάδος Π. Κτενᾶ, Α. Λάζαρη καὶ Ἐπαμ. Βαγενᾶ, ἐπισυνάπτομεν σημείωμα τοῦ ταμείου τροχαίας κινήσεως».

Ὅμοιως ἀνακοινεῖ τὰ κάτωθι ἔγγραφα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν :

«Ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 20 τῆς 30/11/29 ἐρωτήσεως τοῦ βουλευτοῦ κ. Μ. Τσαρλαμπᾶ γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι ὁ συνταξιούτικος φάκελλος τῆς Αἰκατερίνης χήρας μητρὸς τῶν ἀποθυσάντων τέως στρατιωτῶν Γερασίου καὶ Ἰωάννου Σίδερη τοῦ Πάπου διεβιβάσθη εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν, διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 21318 τῆς 10/6/1929 ἐγγράφου τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου καὶ οὐχὶ ἐκ τοῦ Ὑπουργείου Προνοίας πρὸς συμπλήρωσιν.

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 152905 τῆς 20/6/1929 διαταγῆς τοῦ

Υπουργείου ή ύπηρεσία του Υπουργείου διεδίδετο τόν συνταξιοδοτικόν φάκελλον τής ειρημένης, εις τόν στρατολογικόν γραφείον Κερκύρας πρὸς συμπλήρωσιν τῶν συνημμένων ἀντιγράφων φύλλων μητρώων τῶν ἀποβυσάντων τέως στρατιωτῶν Γερμανίᾳ Σίδερη τοῦ Πάνου καὶ Ἰωάννου Σίδερη τοῦ Πάνου εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐμφανῆται ὁ χρόνος τής προϋπηρεσίας τῶν, ἐν ἀνάγκῃ ἐνεργούν καὶ ἀλληλογραφίαν, μὴ ἐπιστραφεῖσαν ἡμῖν εἰσέτι.

Διὰ τής ὑπ' ἀριθ. 83022 τής 2/12/29 διαταγῆς ἡ ὑπηρεσία τοῦ Υπουργείου ὑπέμνησε πρὸς τόν στρατολογικόν γραφείον Κερκύρας τήν ταχέαν ἐκτέλεσιν τής ὑπ' ἀριθ. 152905 τής 20/6/1929 διαταγῆς τοῦ Υπουργείου καὶ τήν ἀποστολὴν ἡμῖν ταύτης».

«Εἰς ἀπάντησιν τής ὑπ' ἀριθ. 21 τής 30/12/29 ἐρωτήσεως τοῦ βουλευτοῦ κ. Μ. Τσαρχαμπᾶ ἔχομεν τήν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν ὑμῖν ὅτι ὁ σχετικὸς φάκελλος ὁ ἀρρῶν τήν ὑπόθεσιν τής συνταξιοδότης θύματος πολέμου Σαράντης Χήρας Γεωργάκη ἐπεστράφη εἰς τόν Υπουργεῖον Προνοίας διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2755 τής 25 Ἰουλίου 1929 ἐγγράφου τής Ἀνωτάτης Στρατιωτικῆς Ἱγειονομικῆς Ὑπηρεσίας».

«Εἰς ἀπάντησιν τής ὑπ' ἀριθ. 24 τής 2/12/29 ἐρωτήσεως τοῦ βουλευτοῦ κ. Μ. Τσαρχαμπᾶ ἔχομεν τήν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν ὑμῖν ὅτι ὁ στρατιωτικὸς Ἀχιλλεύς Κολυβάς νοσηλεύεται εἰς τὸ β' στρατιωτικὸν νοσοκομεῖον. Ἡ ὑγεία του, ὡς μᾶς ἐπληροφόρησαν, βελτῶνται ἐπὶ τὰ βελτίω».

Ὅμοίως ἀνακοινῶ τὸ κάτωθι ἔγγραφο τοῦ Υπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν.

«Ἀπαντῶντες ἐπὶ τής ὑπ' ἀριθ. 23 τής 2/12/29 ἐρωτήσεως τοῦ βουλευτοῦ κ. Μ. Τσαρχαμπᾶ, ἔχομεν τήν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν ὑμῖν ὅτι ἡ ἐγγράφη τοῦ Ἰωσήφ Παπαδάτου διατάχθη ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1930 διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 120698 ἐγγράφου τής Γ. Δ. Δ. Λογιστικῆς ἐπὶ τοῦ ταμείου Προδέζης. Ὁ ἐν λόγω, ὡς στρατιωτικὸς συνταξιούχος δικαιούχος τοῦ Υπουργείου Προνοίας, εἶχε περιληφθῇ παρὰ τοῦ ἀνω Υπουργείου μέχρι τέλους Δεκεμβρίου 1929. Τὸ δῖπλωμα συντάξεώς του καὶ τὸ φυλλάδιον (μῆνες Ἰανουαρίου-Μάρτιος 1930) ἀπεστάλησαν εἰς τὸ Ταμεῖον Προδέζης διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 120698 τής 25 Ὀκτωβρίου 1929 ἐγγράφου μας».

Μεθ' ὃ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τήν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τῶν ἐπερωτήσεων.

Συνεχιζομένης τής συζητήσεως ἐπὶ τής ἐπερωτήσεως περὶ τοῦ καπνικοῦ ζητήματος, ἀναγινώσκειται τὸ κάτωθι τηλεγράφημα τοῦ βουλευτοῦ κ. Α. Μέλφου:

«Ἀσθενῶν κωλύομαι νὰ παραστῶ εἰς τήν ἀποψινὴν συνεδρίαν τής Βουλῆς. Παρακαλῶ εὐχεστούμενοι νὰ ἀνακοινώσῃτε εἰς τήν Βουλὴν τὰ κατωτέρω ἐπὶ τοῦ καπνικοῦ ζητήματος. Μελετήσας ἐπιστατικῶς τήν καπνικὴν κρίσιν, ἀπεκόμισα τήν ἀντίληψιν ὅτι ἐδημιουργήθη αὕτη ὑπὸ τῶν ἐκτετασμένων μὴ ἀγοράζουσιν ἐπεξεργασμένα καπνὰ ἀπὸ τοὺς μικρεμπόρους. Οἱ μικρεμπόροι ὁμογενεῖς ἀγοράζουν κατ' ἔτος τὰ 33 % τῆς ὅλης παραγωγῆς, ἐξαναγκάζοντες οὕτω καὶ τὰς ἐταιρεῖας νὰ ἀγοράσουν καπνὰ μὲ ὑψωμένας τιμὰς. Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος εἰς τήν περιφέρειάν μας ἀνῆλθεν ἡ τιμὴ τῶν «ρεφουζίων» εἰς 45 περίπου δραχμὰς. Σήμερον, ἀποκλειομένων τῶν μικρεμπόρων συνετελεῖται οἰκονομικὸν δυσχερεῖαν, ἀγοράζουσιν μόνον αἱ ἐταιρεῖαι ἰδίαν καὶ καλυτέραν ποιότητα μόνον μὲ 30 δραχμὰς. Οὕτως ἐπέρχεται μεγίστη ζημία εἰς τήν παραγωγὴν καὶ εἰς τὸν δημόσιον πλοῦτον. Ἐὰν κατορθωθῇ ποικιλοτρόπως ἡ ὑποστήριξις τῶν μικρεμπόρων, αὐτομάτως ἡ κρίσις θὰ παρῇ λυμένη».

Λαμβάνει μετὰ ταῦτα τὸν λόγον ὁ κ. Α. Μπακάμπα-

σης, ὅστις προλογίζων λέγει ὅτι, παρακολουθῶν ἀπὸ τοῦ 1920 τὸ καπνικὸν ζήτημα, διαπίστωσεν ἐκ τῆς μέχρι τοῦδε κατηθείσης πείρας ὅτι, ἐφ' ὅσον ἡ συζήτησις ἐπ' αὐτοῦ δὲν ἐντοπίζεται ἐπὶ ὀρισμένων θεμάτων, δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ λύσις τῆς ἐρωτικῆς τοῦ ὅλου ζητήματος. Ἐν συνεχείᾳ δὲ ἐκφράζει τήν ἀπορίαν του πῶς ὁ κ. ἐπὶ τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας Ὑπουργὸς δὲν ἐζήτησε τήν ἀναβολὴν τῆς διεξαγομένης συζητήσεως ἐφόσον οἱ ὑποβελόντες τήν ἐπερωτήσιν ἦσαν καὶ οἱ εἰσηγηταὶ τοῦ καπνικοῦ ζητήματος ἐνώπιον τῆς Κοινοβουλευτικῆς ἐπὶ τοῦ καπνοῦ Ἐπιτροπῆς καὶ ἐφόσον αὕτη δὲν ἔχει ὑποβάλῃ τὰ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου πορίσματα τῆς. Ἐπὶ τούτοις ἐκφράζει τήν ἀπορίαν διότι τόσον ὁ κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς ὅσον καὶ ἰδίως ὁ ἐπὶ τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας συνάδελφός του δὲν ἐνδιεφέρθησαν νὰ πληροφωροῦν τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους βραδύνει ἐπὶ τοσοῦτον ἡ ἐν λόγω Κοινὸν Ἐπιτροπὴ νὰ περὶ τῶν ἐργῶν τῆς.

Τοὺς λόγους τούτους ἀναπτύσσων, ἐκφράζει ἐν ἀρχῇ τήν λύπην του διότι ἔχει ἡ Κοινοβουλευτικὴ ἐπὶ τοῦ καπνοῦ Ἐπιτροπὴ παρρησίαν τελείως μέχρι τῆς στιγμῆς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τήν λήψιν διαφόρων μέτρων, ὡς τὴν ψήφισιν τοῦ περὶ ἐκρίζωσης τῶν καπνοφυτεῶν νόμου, τὸν ὅποιον χαρακτηρίζει ὡς μέτρον τελείως ἀνεφάρμοστον. Ἀλλὰ καὶ τὰ διάφορα Ὑπουργεῖα, προσθέτει, προκαίμενης βυθίσεως τῶν μεταξὺ καπνοπαραγωγῶν καὶ καπνεμπορίων σχέσεων, ἡγνόησαν τελείως τήν Κοινοβουλευτικὴν ἐπὶ τοῦ καπνοῦ Ἐπιτροπὴν, ὡς δὲν ἐκτέθησαν νὰ ζητήσουν τήν γνώμην τῆς κατὰ τὴν σύνταξιν τῶν ἐμπορικῶν συμβάσεων μετὰ ξένων Κρατῶν. Καὶ ἡ τελευταία αὕτη παράλειψις, τονίζει, ἔσχεν ὡς ἀποτέλεσμα νὰ μὴ καθορισθῇ ἡ ποιότης τῶν καπνῶν τὰ ὅποια θέλουσι εἰσέλθῃ εἰς Γαλλίαν, ἀλλὰ μόνον ἡ ποσότης. Τὸ αὐτὸ θὰ συμβῇ, λέγει, καὶ κατὰ τήν σύνταξιν τῶν ὑπὸ διαπραγματεύσιν συμβάσεων μετὰξὺ Ἑλλάδος καὶ Πολωνίας, Ἑλλάδος καὶ Οὐγγαρίας κ.λπ.

Ἐτέρα ἐνέργεια, λέγει ἐν συνεχείᾳ, εἰς τὴν ὁποίαν προέβη ἡ Κυβέρνησις χωρὶς νὰ ζητήσῃ τήν γνώμην τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ὑπῆρξεν ἡ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἀποστολὴ πρὸς μελέτην τοῦ καπνικοῦ ζητήματος διαφόρων ποικιλιῶν, μὲν, εἰδικῶν δὲθεν, ἐπιτροπῶν, τὰ πορίσματα τῶν ὁποίων οὐδόλως ἐτέθησαν ὑπ' ὄψιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ὡς δὲν ἐζητήθη ἀλλ' οὔτε φέρεται ὅτι πρόκειται νὰ ζητηθῇ ἡ γνώμη αὐτῆς κατὰ τήν συντασσόμενην ἐν τῷ Υπουργεῖῳ μελέτην περὶ μονοπωλήσεως τῆς ἐσωτερικῆς κατανάλωσης τοῦ καπνοῦ.

Ὁ κ. Β. Δεληγιάννης (Ὑφυπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν), διακόπτων, δηλοῖ ὅτι οὐδεμίαν τοιαύτη μελέτη γίνεται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον.

Ὁ κ. Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός), παρεμβαίνων, λέγει ὅτι δὲν πρόκειται περὶ μελέτης οἱ καπνοποιοὶ καὶ, ἐξηγεῖ, ὑπέβλεπον αὐτῷ σχετικὸν ὑπόμνημα, ἔξιν πάσης προσομοιωμένης καὶ τὸ ὅποσον διέταξε νὰ δακτυλογραφηθῇ εἰς τρεῖς ἀντίγραφα, ἐξ ὧν τὸ ἐν νὰ ἀποσταλῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν, τὸ ἕτερον εἰς τὸ τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας, καὶ τὸ τρίτον εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ καπνοῦ Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν.

Ὁ κ. Α. Μπακάμπασης ἀπαντῶν περὶ τῆς ἀποτελεῖ τοῦτο φαινόμενον εἰς τὴν σειράν τῶν παραλείψεων τῶν διαφόρων Ὑπουργείων ὅπως ἀσχολῶνται καὶ ἀπαντῶσιν εἰς διαφόρων τῶν Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἀπευθυνόμενα εἰς τὰ ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἀπευθυνόμενα αὐτοῖς ἐρωτήματα. Ὡς παραδείγμα ἀναφέρει ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας οὐδ' ἀπαξ ἠξίωσεν ἀπαντήσεως ἐπανειλημμένα ἐρωτήματα τῆς Ἐπιτροπῆς, τὸ τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας ἐπέδειξεν ἐν μέρει τὴν αὐτὴν τακτικὴν, οἱ δὲ τοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὅχι μόνον δὲν ἠξίωσαν ταύτην ἀπαντήσεως ἐπὶ τῶν ἐρωτημάτων τῆς περὶ τῆς φορολογίας τοῦ καπνοῦ, ἀλλὰ καὶ ἀνώτερος ἐξ αὐτῶν ὑπάλληλος, παρ' οὗ ἐζητήθησαν σχετικὰ στοιχεῖα, ἠρνήθη νὰ παράσχῃ ταῦτα.

Ὁ κ. Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός) διακόπτων λέγει ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ἀπήντησεν εἰς τὸ ἐρώτημα ἐπὶ τῆς φορολογίας τοῦ καπνοῦ κατὰ τὴν εἰσηγησιν τοῦ νέου Ποσόλογισμοῦ.

Ὁ κ. Π. Βουρλούμης (Ὑφυπουργὸς τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας) παρατηρεῖ ὅτι ὅχι μόνον ἐφάνη πάντοτε πρόθυμον τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας εἰς τὴν παραχρῆν τῶν αἰτηθεισῶν αὐτῷ πληροφοριῶν ἀλλὰ καὶ παρεκλήθη ὁ πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς κ. Μανουηλίδης ὅπως ἀπευθύνῃται σχετικῶς πρὸς τὸν Ὑπουργὸν προσωπικῶς.

Ὁ κ. Φ. Μανουηλίδης παρεμβαίνων λέγει ὅτι, ὡς καὶ ἐκ τῶν πραγματικῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ἐμφανίζεται, καθυστεροῦνται εἰσέτι πλείεστες ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήματα τῆς Ἐπιτροπῆς, ἀπαρτίζονται διὰ τὸν τεμαχισμὸν τοῦ ἔργου αὐτῆς.

Ὁ κ. Α. Μπακάμπασης συνερίζων τονίζει ὅτι ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ στερεῖται τῶν ἀναγκαίων στοιχείων διὰ νὰ κατὰλῃ εἰς συμπεράσματα, ἐπὶ τῇ θάσει τῶν ὁποίων θὰ καθορισθῇ ὡς ἐλπίζεται, ἡ ἐπὶ τοῦ καπνικοῦ ζητήματος πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως ἐν τῷ μέλλοντι.

Εἰσερχόμενος ἐν συνεχείᾳ εἰς τὸ κύριον θέμα, προάγει ἐν ἀρχῇ εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος τοῦ καπνοῦ ἐν τῷ συνόλῳ. Καὶ λέγει ὅτι μέχρι τοῦ 1922 ὁ καπνὸς κατεῖχε τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὴν παραγωγὴν τῆς χώρας, δεδομένου ὅτι αἱ ἐξ αὐτοῦ πόσοδοι εἰς συνάλλαγμα ἀνῆρχοντο εἰς 1.388 ἑκατομμύρια. Ἀπὸ τοῦ 1922 δὲ, περιορισθέντων τῶν συνόρων καὶ ἠξήθηστος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἀπὸ τοῦ 1912 μέχρι τοῦ 1922 διάστημα, ὁ καπνὸς ὅχι μόνον δὲν ἔκπυσε νὰ κατέχῃ τὴν πρώτην θέσιν, ἀλλὰ καὶ κατέστη τὸ ἔρρισμα τῆς μελλοποικτικῆς ἐξελίξεως τῆς οἰκονομικῆς τοῦ τόπου ζωῆς. Εἰς ἐνίσχυσιν τῆς παρατηρήσεώς του ταύτης ἀναγινώσκει σχετικὰς ἐκθέσεις τῶν διευθύνσεων ἐποικισμοῦ Μακεδονίας καὶ Θράκης, χαρακτηρίζουσιν τὸν καπνὸν ὡς τὸν ἀκρογωνεῖον λίθον τοῦ μακεδονικοῦ οἰκοδομηματος.

Ἀναφέρειται ἐν συνεχείᾳ εἰς ἑτέρας στατιστικὰς, ἐξ ὧν ἐμφανίζεται ὅτι ἐπὶ 121 προσφυγικῶν συνοικισμῶν τῆς περιφερείας Καβάλλας οἱ 110 ἀσχολοῦνται εἰς τὴν καπνοκαλλιέργειαν. ἐξ ἧς τὰ κατὰ τὸ 1927 ἔτοδα ἀνῆλθον εἰς 212 ἑκατομμύρια, ὁ δὲ ἐπ' αὐτῆς φόρος εἰς 30 ἑκατομμύρια, ἐνῶ τὸ προϊόν ἐκ τῆς πωλήσεως ὅλων τῶν ἄλλων γεωργικῶν ἐλθόν δὲν ὑπερέβη τὰ 100 ἑκατομμύρια. Φαντάζεται τις κατόπιν τούτου, τονίζει, ποία συνέπειαι θὰ ἐπέλθουν διὰ τὴν καθόλου ἐθνικὴν οἰκονομικὴν ἐν δὲνημοργῇ πράγματι καπνικὴ κρίσις καὶ δύναται τις νὰ ἐκτιμῇ πόσον δικαιολογημένη εἶναι ἡ ὑπόδειξις τῆς ἀνάγκης ὅπως ληφθῇ πᾶσα μέριμνα ὑπὲρ τοῦ πολυτίμου τούτου ἐθνικοῦ προϊόντος.

Συνερίζων τὴν ἀναδρομὴν του εἰς στατιστικὰς, ἀναφέρει ὅτι τὸ σύνολον τῆς παραγωγῆς κατὰ τὸ 1928 ἀνῆλθεν εἰς 3.535 ἑκατομμύρια ἀπὸ τὰ δημητριακὰ, 1.374 ἑκατομμύρια ἀπὸ τὴν σταφίδα, 1.381 ἑκατομμύρια ἀπὸ τὸ ἔλαιον καὶ 2.143 ἑκατομμύρια ἀπὸ τὸν καπνόν.

Καὶ ἤδη, λέγει, ἐρωτᾶται: ποία ἡ θέσις τοῦ καπνοῦ εἰς τὴν ἐν γένει γεωργικὴν παραγωγὴν τῆς χώρας; Ὑπάρχει πράγματι κρίσις καπνοῦ ἢ ὄχι; Ἀπαντῶν εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο ἀναφέρειται καὶ πάλιν εἰς στατιστικὸν πίνακα, ἐξ ὧν ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ ἀπὸ τοῦ 1909 μέχρι τοῦ 1913 παγκόσμιος καπνοπαραγωγὴ ἀνῆλθεν εἰς 1.400 ἑκατομμύρια κιλά, ὁ δὲ ἀπὸ τοῦ 1913 μέχρι τοῦ 1923 μέσος ὅρος αὐτῆς ἔφθασε τὰ 2.100 ἑκατομμύρια κιλά. Ἡ αὐξήσις ὅμως αὕτη, ἐξηγεῖ, ἐγένετο πρὸς ὄφελος τῆς σιγαρεττοῦσιμηχανίας καὶ συνεπῶς πρὸς ὄφελος τῶν καπνοπαραγωγικῶν ἐκείνων χωρῶν ὁ καπνὸς τῶν ὁποίων εἶναι κατ' ἀλλήλους εἰς τὴν βιομηχανικὴν ταύτην, ἦτοι ὑπὲρ τῶν βαλκανικῶν χωρῶν.

Ἀντικρούων ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ τοὺς ἰσχυρισμοὺς τῶν

ἀπαισιοδόξων, ὡς τοὺς χαρακτηρίζει, μελετητῶν τοῦ ζητήματος, ἐπισειόντων τὸν δῆθεν κίνδυνον τῆς ὑπάρξεως καπνικῆς κρίσεως, λέγει ὅτι οἱ ἰσχυρισμοὶ οὗτοι εἶναι τελείως ἀδόκιμοι, διότι δὲν τίθεται κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῶν ἡ ὀρθὴ ἀποψὶς τοῦ ζητήματος. Δὲν λαμβάνεται δηλαδὴ ὑπ' ὄψιν τὸ σύνολον τῆς καπνοπαραγωγῆς τῶν βαλκανικῶν Κρατῶν, ἀλλὰ μόνον τῆς τῆς Ἑλλάδος. Καὶ, ἀναφερόμενος ἐκ νέου εἰς στατιστικὸν πίνακα, παρουσιάζει τὴν παραγωγὴν τοῦ καπνοῦ εἰς τὰς βαλκανικὰς χώρας ὡς ἐξῆς: Κατὰ τὸ 1924 τὸ σύνολον τῆς βουλγαρικῆς παραγωγῆς ἀνῆρχετο εἰς 48.803.700 κιλά, τῆς τουρκικῆς εἰς 54.000.000 κιλά, καὶ τῆς ἑλληνικῆς εἰς 50.000.000. Κατὰ τὸ 1925 τὸ σύνολον τῆς βουλγαρικῆς παραγωγῆς ἀνῆλθεν εἰς 39.880.000 κιλά, τῆς τουρκικῆς εἰς 60.693.000, καὶ τῆς ἑλληνικῆς εἰς 65.000.000. Κατὰ τὸ 1926 ἡ βουλγαρικὴ καπνοπαραγωγὴ ἀνῆλθεν εἰς 27.000.000 κιλά, ἡ τουρκικὴ εἰς 56.000.000 καὶ ἡ ἑλληνικὴ εἰς 53.000.000, κ.ο.κ. Ἦτοι τὸ σύνολον τῆς βαλκανικῆς παραγωγῆς ἦτο τὸ 1924 153.237.151 κιλά, τὸ 1925 166.138.832, τὸ 1926 137.943.516, τὸ 1927 112.092.167, τὸ 1928 102.736.000, καὶ τὸ 1929, κατὰ τοὺς πλέον ἀπαισιοδόξους ὑπολογισμοὺς, δὲν πρόκειται νὰ ὑπερβῇ τὰ 135.000.000 κιλά, ἐξ ὧν 30 ἑκατομ. τῆς Βουλγαρίας, 38 ἑκατομ. τῆς Τουρκίας, καὶ 77 1/2 ἑκατομ. τῆς Ἑλλάδος, δηλ. εἰς ποσότητι πρὸς μικρότερον καὶ τῆς τοῦ 1924 καὶ τῆς τοῦ 1925, ἴσῃ δὲ σχεδὸν πρὸς τὴν τοῦ 1927. Ἐπομένως, τονίζει ἐν συμπεράσματι, δὲν ὑφίσταται ὑπερπαραγωγὴ, δὲν ὑπάρχει δὲ καὶ κίνδυνος κρίσεως ἐκ τῆς περιπτώσεως ταύτης. Πάντα τὰ περὶ τοιαύτης θυλλομένης δὲν εἶναι, ὡς λέγει, ἀλλὰ σι εἰμὶ αἱ ἀπὸ ἐτῶν γνωστὰ μέθοδοι τῶν καπνομεσιτῶν καὶ καπνεμπορίων.

Εἰς ἐνίσχυσιν τοῦ ἰσχυρισμοῦ του αὐτοῦ ἀναφέρειται καὶ πάλιν εἰς στατιστικὴν περὶ τοῦ εἰς καπνὸν ἀποθέματος τῶν παρελθόντων ἐτῶν, ἀναγερόμενου, κατ' αὐτὴν, ἀπὸ τοῦ 1924 μέχρι τοῦ 1929 εἰς 13.500.000, ἐξ ὧν μόνον τὸ τοῦ 1924 ἀπέθεμα ἀνῆρχετο ἐν Καβάλλῃ εἰς 10.000.000 κιλῶν.

Ἡ κρίσις, τονίζει συνερίζων, ἔγκειται ἀλλοῦ: εἰς τὴν κρατοῦσαν ἀναρχίαν περὶ τὴν καθόλου διαχείρισιν τοῦ καπνικοῦ ζητήματος, ἀναρχίαν τοιαύτην ὥστε τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς νὰ εἶναι κατὰ τὴν χειρότερην ἐκείνων τὰ ὅποια θὰ ἐπῆρχοντο ἐν ἡ περιπτώσει θὰ ὑφίστατο πραγματικὴ κρίσις ἐπὶ τοῦ προϊόντος.

Ἀναλύων ἐν συνεχείᾳ τοὺς λόγους τῆς ὑφισταμένης κρίσεως ἐπὶ τῶν τιμῶν τοῦ καπνοῦ καὶ τῆς ἐκ τῆς προσωπικοῦ ἀζητητικῆς τοῦ προϊόντος, ἀποδίδει αὐτοὺς κυρίως καὶ κατὰ πρῶτον λόγον εἰς τὴν ὀργάνωσιν τοῦ διεθνoῦς καπνεμπορίου. Ὁ κυριώτερος δηλ. πελάτης τοῦ ἑλληνικοῦ καπνοῦ, ἦτοι αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι, ἐνῶ μέχρι τοῦ 1927 προέδωκαν εἰς ἀγορὰς μόνον εὐγενῶν καπνῶν, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης, λόγω τοῦ ἀναπτυχθέντος συναγωνισμοῦ, ἤλλαξαν τακτικὴν καὶ ἡκολούθησαν ἀγορὰς κατωτέρων ποιότητων, ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τῶν ὁποίων ἡ Ἑλλὰς δὲν δύναται νὰ συναγωνισθῇ τὴν Βουλγαρίαν καὶ τὴν Τουρκίαν. Ἀρ' ἐτέρου ἡ τραστοποίηση τῶν γεωργικῶν καπνεμπορικῶν ἐταιρειῶν ἀνέκοψε τὸν συναγωνισμόν, συνέπειαι δὲ τούτου ὑπῆρξεν ἡ κατὰ τὴν ἐπαιτηγὴν περίοδον τῶν ἀγορῶν τοῦ καπνοῦ ἀποχὴ τῶν ἐταιρειῶν ἀπὸ πάσης ἀγορᾶς μέχρις ὑποδιασμοῦ τῶν τιμῶν εἰς σημεῖον καταστροφικὸν διὰ τὴν παραγωγὴν. Οὕτω δὲ, τονίζει, ὁ νόμος τῆς προσφοράς καὶ τῆς ζήτησεως δὲν λειτουργεῖ, ὅσον καὶ ἂν φέρεται πρωτοφανὲς τὸ γεγονός τοῦτο.

Ἐτέρος συντελεστής, προσθέτει μετὰ ταῦτα, τῆς ὑφισταμένης καταστάσεως εἶναι ἡ μειονεκτικὴ ἀπέναντι τοῦ ξένου θέσις τοῦ ἑλληνικοῦ καπνεμπορίου λόγω τῶν ὑπερόχων φορολογικῶν βαρῶν αὐτοῦ καὶ τῆς ἐλλείψεως πάσης χάριν αὐτοῦ διευκολύνσεως. Εἰς ἐτίμητρον οἱ ξένοι ὅμιλοι εἰς οὐδεμίαν μὲ τὸ ἑλληνικὸν καπνεμπόριον ἔρχονται ἐπικρῆν, ἐπιδυνάμυνοντες οὕτω τῆς ἐκ τῶν ἀνωτέρω λόγων δεινῆς αὐτοῦ θέσεως.

Ὡς πρὸς τὴν ἑλληνικὴν καπνοοιομηχανίαν, συνερίζει, αὕτη

ρίζονται ότι αν μείνουν τα σάπια μέσα εις τα καλά θα σαπίσουν και αυτά και θα πάθωμεν ότι επάθην η Βουλγαρία εις το 1924. Πάντως πρέπει εις το ζήτημα αυτό να ελθῇ ἡ Κυβέρνησις θρωγός, ἔχουσα ὑπ' ὄψει ότι ἐπεμβαίνουσα θα κατορθώσῃ νὰ ἀποφευχθῇ ἡ δυσφήμις τοῦ καπνοῦ μας, δεδομένου ότι οὐδεὶς παραγωγὸς θὰ πωλήσῃ εις τὰς 5 δραχμὰς ἐὰν δὲν εἶναι σάπιος. Μετὰ τὴν ἐπέμβασιν αὐτὴν ἄλλως τε δὲν θὰ δώσωμεν ὅπλα εις τοὺς ἀντιπάλους μας νὰ τὰ μεταχειρισθῶν ἐν ὁρῶς μας. (Χειροκροτήματα).

Μεθ' ὃ ὁ **Πρόεδρος** ἀνακοινεῖ τὸ κάτωθι τηλεγράφημα τοῦ βουλευτοῦ κ. **Σ. Καραγεώργη**:

«Προκειμένου νὰ τεταρτισθῇ ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ καπνικοῦ, παρακαλῶ νὰ ἀναγγεῖνται εις τὴν Βουλὴν τὴν ἐκ μακρὰς πεύρας τοῦ καπνεμπορίου γνώμην μου ὅπως ψηφισθῇ νόμος περὶ περιορισμοῦ ἐπὶ μίαν πεναετίαν τῆς φυτείας καπνοῦ κατὰ ἐξήκτα τοῖς ἑκατὸν καὶ δὴ εις περιφερείας πεφημισμένας καὶ εις ἀγρούς ὑποδεικνυμένους παρὰ τῶν γραφείων προστασίας καπνοῦ καὶ κρατικῶν γεωπόνων. Νὰ ὑποχρεωθῶν οἱ γεωργοὶ ἄνευ πληρωμῆς νὰ καύσουν τὰ βεβλαμμένα καπνὰ πρὸς λίπανσιν τῶν ἀγρῶν. Διὰ τῶν προτεινομένων ὡς ἄνω μέτρων ἐλπίζεται ἡ ταχίστη ἀγοραπωλησία τῶν καπνῶν. Ἐπίσης ἀπαιτεῖται ὅπως ἡ κρατικὴ ἐνίσχυσις τῶν καπνοπαραγωγῶν διὰ 300 ἑκατομμυρίων ἐπεκταθῇ καὶ εις τοὺς καπνεμπόρους, κατὰ τοὺς ἀπωλήσαντες καπνῶν κάτω 50.000 ἀκάδων».

Πρόεδρος. Ὁ κ. **Κουπαροῦσος**.

Ν. Κουπαροῦσος. Ὅλοι γνωρίζομεν ὅτι ὁ καπνὸς μας ἀποτελεῖ σήμερον τὴν βᾶσιν τῆς ἐθνικῆς οικονομίας, ἀλλὰ πρέπει νὰ εἰπώμεν ὅτι αἱ διάφοροι Κυβερνήσεις οὐδέποτε ἐπροστάτευσαν σοβαρῶς τὸν καπνόν. Πέρυσιν ἔγινε μία ἐπιτροπή, ἀλλὰ δὲν ἔγινε κανεὶς συντονισμὸς τῶν ἐργασιῶν τῆς καὶ δι' αὐτὸ δὲν ἔχομεν πόρισμα. Διὰ τὴν καθυστέρησιν αὐτὴν εὐθυνόμεθα ὅλοι καὶ πρῶτος ἐγὼ ἀναγγελλῶ τὸ λάθος μου ἀπορῶ μόνον πῶς δὲν διεμεκτυρίθῃ ὁ γενικὸς εἰσληγῆς καὶ δὲν ἀνεγνώρισε καὶ αὐτὸς τὸ λάθος του.

Φ. Μανουηλίδης. Συνήθως ὅλοι αἱ κοινοβουλευτικαὶ ἐπιτροπαὶ δυσκολῶς κάμνουν ἀπαιτήσιν, διὰ δὲ τὸ ἔργον τῆς καπνικῆς ἐπιτροπῆς ἐδόθησαν ἐπαρκεῖς ἐξηγήσεις καὶ πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ὑπομονή.

Ν. Κουπαροῦσος. Ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ ἐξαντλήσῃ αὐτὴν τὴν ὑπομονήν. Ἐκτός τῆς ἀδιαφορίας τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἡμῶν τῶν ἰδίων, ἔχομεν καὶ τὴν ἀδιαφορίαν τῶν καπνοπαραγωγῶν καὶ τὰς ἀξιώσεις τῶν καπνεργατῶν, οἱ ὅποιοι θέλουν νὰ τὰ ρίξουν ὅλα εις τὴν παραγωγὴν. Οἱ παραγωγοὶ ζητοῦν τὰ πάντα ἀπὸ τὸ Κράτος καὶ τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν καὶ διαρκῶς καταγγίνονται μετὰ δικασίμους, συμβούλια, συνδρίαι, ἐξεγέρσεις, συλλαλητήρια καὶ ὑποβολὴν ψηφισμάτων καὶ ὑπομνημάτων. Ὅλα αὐτὰ χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ πραγματικὴ καπνικὴ κρίσις δημιουργοῦν τὸν θόρυβον περὶ αὐτῆς, ὑποκινοῦνται δὲ ἀπὸ ὀρισμένους ἔχοντας συμφέροντα καὶ κηδεμονεύοντας τοὺς συνεταιρισμούς. Καὶ ἐρωτῶ ἐὰν γίνεται κανένας ἐλεγχος εις αὐτοὺς τοὺς συνεταιρισμούς.

Κ. Σπυρίδης (Υπουργὸς τῆς Γεωργίας). Ὁ ἐλεγχος αὐτὸς ἐιερρεῖται.

Ν. Κουπαροῦσος. Ἐγὼ γνωρίζω σπατάλας αἱ ὁποῖαι γίνονται διότι ὑπάρχουν ἐξ ἐπαγγέλματος ἀντιπρόσωποι τῶν γεωργῶν πληρωνόμενοι εἰς βάρος αὐτῶν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ κατάστασις τῶν συνεταιρισμῶν εἶναι οὐκ ἐπὶ καλῶς. Μίαν πρῶτην παρουσιάσθη ἐνώπιόν μου μία ἐπιτροπή, οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουσα μετὰ τοὺς γεωργούς, καὶ μου ὑπέδειξε ἕνα ὑπόμνημα μετὰ διάφορα αἰτήματα, ἅτινα ἦτο ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ γίνουν δεκτά. Πάντως αὐτὰ δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἀφήσουν ἀναλογήτους διὰ τὴν κρίσιν τὴν ὁποίαν ἐγὼ ἀναμένω μετὰ θετικότητος. Πρέπει δὲ νὰ προσέξωμεν τὰς φροντίδας τὰς ὁποίας καταβάλλουν διὰ τὸ ζήτημα τοῦ καπνοῦ τὰ ξένα Κράτη, ὅπου ἡ παραγωγὴ τοῦ καπνοῦ ἡδύνηται πολὺ. Θὰ ἔχωμεν δὲ κρίσιν καὶ ἐξ ἄλλου λόγου, διότι τὰ ἑλληνικὰ καπνὰ δὲν θὰ δυνηθῶν νὰ συναγωνισθῶν τὰ βουλγαρικὰ καὶ τὰ τουρκικὰ

λόγω τῶν ὑψηλῶν ἡμερομισθίων τὰ ὁποῖα ἔχομεν ἐν Ἑλλάδι. Ἀλλὰ ἐρωτᾶται: ὑπάρχει σήμερον καπνικὴ κρίσις; Κρίσιν, ὡς καὶ πρότερον εἶπον, περιμένω μετὰ θετικότητος καὶ ὅχι μόνον κρίσιν καπνοῦ ἀλλὰ καὶ κρίσιν τῆς ἀμπέλου, διότι ἡ Μακεδονία καὶ ἡ Θράκη ἔχει γεμίσει ἀπὸ ἀμπέλους. Ἐγὼ βλέπω γενικὴν γεωργικὴν δυσπραγίαν. Ἐφέτος εις τὴν Δυτικὴν Θράκην ἔγινεν εὐφορία, ἀλλ' εἶδομεν συγχρόνως νὰ ριφθῶν εις τοὺς γεωργούς ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα, ἡ ἐταιρεία τῶν λιπασιμάτων, ὁ ἔμπορος, ὁ μπακάλης, ὁ μανάσης, καὶ ὅλοι ἐξήγησαν τὰ ὑφειλόμενα εις τρόπον ὥστε αὐτὴν τὴν στιγμήν ὁ γεωργὸς εἶναι ἀπέναντος καὶ ἀκόμη χρεωστῆ. Εὐριστόμεθα λοιπὸν πρὸ αὐτῆς τῆς γενικῆς γεωργικῆς δυσπραγίας, τὴν δὲ κατὰστασιν αὐτὴν τὴν ἐμετακλιθεύοντα διὰφοροὶ κύριοι. Αὐτὴν τὴν στιγμήν γίνονται ὁμαδικαὶ πωλήσεις καπνῶν λόγῳ τῆς συζητήσεως ἧτις ἔγινεν ἐνταῦθα καὶ λόγῳ τῆς γνώμης ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ ἀγοράσῃ τὰ χαλασμένα καπνὰ, τὰ ὁποῖα σπεύδουν νὰ ἀγοράσουν οἱ καπνεμπόροι διὰ νὰ νοθεύσουν μετὰ αὐτὰ τὰ καλὰ.

Φρονῶ ὅτι τὸ Κράτος διὰ νὰ ἀντιμετωπίσῃ γενικώτερον τὸ ζήτημα τοῦ καπνοῦ πρέπει νὰ λάβῃ τὰ ἐξῆς μέτρα: 1) Νὰ ἀναδιοργανώσῃ τὰ γραφεῖα προστασίας καπνοῦ. 2) Νὰ προβῇ εἰς πλήρη ἀναδιοργανώσιν τῶν συνεταιρισμῶν τῶν καπνοπαραγωγῶν, εις τρόπον ὥστε διὰ τῶν συνεταιρισμῶν αὐτῶν νὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἔχομεν καπνικὴν Τράπεζαν. 3) Νὰ εἰσχωθῇ τὸ καπνοπαραγωγικὸν σιγαρέττον τὸ ὁποῖον νὰ τιμᾶται 3 δραχμ., ἐκ τῶν ὁποίων τὴν 1 1/2 νὰ διδῇ ὁ καπνοπαραγωγὸς καὶ τὴν 1 1/2 τὸ Δημόσιον. Οὕτω θὰ ἔχομεν 50 ἑκατομμύρια περίπου τὸ ἔτος εἰσπραξίν, συγχρόνως δὲ θὰ καταπολεμηθῇ τὸ λαθρεμπόριον, διότι οἱ ἴδιοι οἱ καπνοπαραγωγοὶ θὰ εἶναι χωρορύλακες πρὸς καταδίδωσιν τοῦ λαθρεμπορίου.

Γ. Καφαντάρης. Ὑποστηρίζετε ὅτι ἂν κάμωμεν τὸ καπνοπαραγωγικὸν πηκτόν θὰ ἔχομεν ἀποτελεσματικώτερον τὴν δίωξιν τοῦ λαθρεμπορίου;

Ν. Κουπαροῦσος. Μάλιστα, διότι σήμερον δὲν δύνασθε νὰ καταγγεῖνται τὸν καπνοπαραγωγόν ὅτι ἔχει καπνὸν καμμένον μετὰ γὰβαν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δέχεσθε νὰ ἐφαρμοσθῇ δοκιμαστικῶς τὸ καπνοπαραγωγικὸν σιγαρέττον εις τὸν νομὸν Κοζάνης;

Ν. Κουπαροῦσος Μάλιστα δέχομαι.

Ὁ κ. **Γ. Μαγῆς** (Υπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) παρατηρεῖ ὅτι τὸ μέτρον τοῦτο θὰ ἦτο δυσεφάρμοστον.

Ὁ κ. **Ν. Κουπαροῦσος** συνεχίζων λέγει ὅτι διὰ τοῦ καπνοπαραγωγικοῦ σιγαρέττον ἀρ' ἐνὸς ἀσφαλίζεται ὁ καπνοπαραγωγὸς καὶ ἀρ' ἑτέρου προσιδεῖται ἡ συνεταιριστικὴ ἰδέα. Ἐξ ἄλλου ὁ Πρωτολογισμὸς θὰ ἀποκτήσῃ ἕνα σπουδαῖον ἔσοδον. Ἐπὶ τούτοις συνιστᾷ ὅπως ἡ ἰδρυθησομένη καπνικὴ Τράπεζα ἀναλάβῃ καὶ τὴν μονοπωλιακὴν πώλησιν τῶν λιπασιμάτων, διότι σήμερον παρατηρεῖται ἑλλειψὶς ἐμπιστοσύνης τῶν γεωργῶν πρὸς τὰ λιπάσματα.

Ἀνακεφαλαιῶν τὰς παρατηρήσεις του, λέγει ὅτι κρίσις τοῦ καπνοῦ δὲν ὑπάρχει γενικὴ, ἀλλὰ μόνον εις τὰ ἐλλεικτὰ καπνὰ. Ὅσον ἀρῶν τὴν σημερινὴν οἰκονομικὴν δυσπραγίαν, προτείνει ἀρ' ἐνὸς μὲν νὰ χορηγηθῶσι μεγαλύτερα δάνεια καὶ νὰ συστηθῇ εις τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν νὰ ἐνδιφεύρηται περιττότερον διὰ τοὺς γεωργούς, ἀρ' ἑτέρου δὲ νὰ ληφθῶσι νομοθετικὰ μέτρα περὶ λύσεως τῶν διαφορῶν μεταξὺ καπνοπαραγωγῶν καὶ καπνεμπόρων. Θὰ ἔπρεπε, λέγει, ὅπως διὰ νομοθετικοῦ μέτρου ἀπαγορευθῇ εις τοὺς καπνεμπόρους νὰ ἀνακατεύουν τὰ καλὰ καπνὰ μετὰ τὰ κακὰ. Τῆς ὑπάρξεως τοιαύτης νοθείας ἐξελεγχομένη ἀπὸ ἐπιτροπὰς πραγματογνομένων. Ὡς τρίτον μέτρον ὑποδεικνύει τὴν ἐπέμβασιν τῆς Κυβερνήσεως εις τὰς μεγάλας καπνεμπορικὰς ἐταιρείας ἵνα μὴ ἔχουν καπνομεσίτας, διότι οἱ καπνομεσίται οὗτοι ὅχι μόνον εἶναι καὶ καπνοπαραγωγοὶ, ἀλλὰ καὶ ὠρελοῦνται δέκα δραχμὰς τοῦλάχιστον κατ' ἀκτῶν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἄν εἶναι ἀκριβὲς αὐτὸ τὸ ὁποῖον λέγετε διὰ τὸ ποσὸν ποὺ εἰσπράττουν οἱ μεσίται καὶ τὸ ὁποῖον θεωρῶ μέγα, πῶς θὰ ἡδυνάμεθα νὰ τὸ ἐμποδίσωμεν; Μόνον διὰ τῶν συνεταιρισμῶν θὰ ἡμπορούσε κατὶ νὰ γίνῃ.

Ν. Κουπαροῦσος. Ἄλλο μέτρον θὰ ἦτο ὁ περιορισμὸς τῆς καπνοκαλλιέργειας εις τρόπον ὥστε νὰ καλλιερῆται καπνὸς μόνον εις τὰ ἐδάφη ἐκεῖνα εις τὰ ὁποῖα δὲν θὰ ἡδύνετο νὰ καλλιερῆθῃ τίποτε ἄλλο.

Ἐπὶ τοῦ σημείου τοῦτου διεξάγεται διλογικὴ συζήτησις μεταξὺ τῶν κ. κ. **Ν. Κουπαροῦσου**, **Α. Μπακάμπαση**, καὶ **Φ. Μανουηλίδου** περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐφαρμοσθῇ τοιοῦτον μέτρον.

Ὁ κ. **Ν. Κουπαροῦσος** καταλήγων λέγει ὅτι ἀπὸ τοῦδε πρέπει ἡ Κυβέρνησις νὰ φροντίσῃ νὰ λύσῃ τὸ καπνικὸν ζήτημα ἵνα μὴ συμβῇ ὅτι συνέλθῃ μετὰ τὸ σταφιδικόν, τὸ ὁποῖον ἐλύθη μετὰ ὁλόκληρον πενταετίαν. (Χειροκροτήματα).

Μεθ' ὃ, προκειμένου νὰ λάβῃ τὸν λόγον ὁ κ. **Χρηστομάνος** ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου, ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** λέγει ὅτι, ἐπειδὴ εἶναι ἡ τρίτη ἡμέρα ποὺ ἀπασχολεῖται ἡ Βουλὴ μετὰ τὸ καπνικὸν ζήτημα, καὶ ἐπειδὴ ὁ σκοπὸς τῆς ἐπερωτήσεως δὲν ἦτο νὰ ἐξετασθῇ ὁλόκληρον τὸ καπνικὸν ζήτημα ἀλλ' ἡ ἐφετινὴ καπνικὴ κρίσις, καὶ ἐπειδὴ τέλος ὁ κόσμος τῆς Μακεδονίας εἶναι ἀνάστατος, θὰ ἔπρεπε νὰ ἀκουσθῇ ἡ γνώμη τῆς Κυβερνήσεως ἢ τοῦλάχιστον νὰ ἐρισθῇ δι' ἕκαστον ρήτορα 10 λεπτῶν ὅριον ὁμιλίας.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἄς ἀφήσωμεν πρῶτον νὰ ὁμιλήσῃ ὁ κ. **Χρηστομάνος**.

Ὁ κ. **Α. Χρηστομάνος**, λαμβάνων μετὰ ταῦτα τὸν λόγον, ἐξηγεῖ ὅτι δὲν θὰ ὁμιλῇ κατὰ μάλιστ' αὐτῆς ἐμπεριστατωμένης καὶ λεπτομεροῦς ἀγορεύσεως τῶσον τοῦ εἰρηγοῦ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς κ. **Μπακάμπαση** ὅσον καὶ τοῦ ἐκ Κοζάνης κ. βουλευτοῦ, ἐὰν δὲν ἡκούοντο κρίσεις τινεὶ ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ζητήματος αἱ ὁποῖαι δὲν εὐρίσκουν αὐτὸν, καίτοι μὴ εἰδικόν, ἀπολύτως σύμφωνον.

Συνεχίζων ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι ὁ καπνὸς δὲν ἐπέσυρε μέχρι τοῦδε τὴν συστηματικὴν μέριμναν τῆς Κυβερνήσεως, ἀπὸ ἀπόψεως τῶσον φορολογικῆς ὅσον καὶ γενικωτέρας οἰκονομικῆς πολιτικῆς. Δέον ὅμως ὅτι μέχρι τοῦδε ἐγένετο ἐρασιτεχνικῶς νὰ προκαλέσῃ ἐν τῇ μέλλοντι τὴν συστηματικὴν μέριμναν τῶν ἐνδιαφερομένων καὶ ἀρμόδιων ἐν προκειμένῳ Ὑπουργείων. Καὶ ὡς ἀρμόδια χαρακτηρίζει τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας, τὸ ὁποῖον προῶρισται νὰ παρακολουθῇ ποῖα καὶ πόσαι αἱ κατ'ἀλληλοὶ διὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ καπνοῦ ἐκτάσεις, ποῖα τὰ ληπτέα μέτρα πρὸς ἀρδευσιν αὐτῶν, τί εἶδους λιπάσματα δέον νὰ χρησιμοποιηθῶν, πῶς θὰ ἀντιμετωπισθοῦν αἱ νόσοι τῶν καπνοφυτειῶν, τίνι τρόπῳ θὰ ἀποτραποῦν αἱ ἐκ τῶν ἀκρίδων καταστροφαί, καὶ ἄλλα ἐξ ἴσου σοβαρὰ ζητήματα.

Παραλλήλως τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας δέον νὰ τεῖνῃ εἰς τὴν ρύθμισιν τῶν σχέσεων μεταξὺ καπνοπαραγωγῶν, μεσιτῶν, καπνεμπόρων, ἐργατῶν, καὶ ἐν γένει πάσης τάξεως σχέσιν ἐχούσης μετὰ τὸ προϊόν τοῦτο. Ἰδίως δέον, τονίζει, νὰ ἐπιστηθῇ ἡ προσοχὴ τοῦ Ὑπουργείου τοῦτου εἰς τὴν λήψιν μέτρων συντελεστικῶν εἰς τὴν μείωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐργατῶν ἐπεξεργασίας τοῦ καπνοῦ, ἢ αὐξήσιν τοῦ ὁποῖου ἐπιδαρῶναι τὴν τιμὴν τοῦ προϊόντος, ὡς ἐπιδαρῶναι τὸ ἐν γένει ἐμπόριον ὁ δυσανάλογος πρὸς τὰς ἀνάγκας αὐτοῦ ἀριθμὸς τῶν φορτοεφορτωτῶν τοῦ λιμένος Πειραιῶς. Συγχρόνως τὸ Ὑπουργεῖον τοῦτου δέον, λέγει, νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν ἰδρυσιν ἐργαστασίων σιγαρέττον εἰς τὸ ἐξωτερικόν, τὴν ἐντατικὴν διαφήμισιν καὶ διὰδοσιν τοῦ ἐλληνικοῦ καπνοῦ εἰς τὰς χώρας τῆς καταναλώσεως, τὴν ἀσφαλὴ ἀποθήκευσιν, καὶ ἐν γένει τὴν λήψιν παντὸς μέτρου συντελεστικοῦ εἰς τὴν ἀποτροπὴν τῶν ἀσταθειῶν αἱ ὁποῖαι παρατηροῦνται περὶ τὴν διάθεσιν τῶν ἐλληνικῶν καπνῶν, τὴν νοθείαν αὐτῶν, τὴν ἐπιδαρῶσιν τῶν με

υπερόγκους ἀπαιτήσεις μεσιτῶν καὶ ἄλλων προσώπων κλπ. Ἐκ παραλλήλου τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν δέον, προσθέτει, νὰ μεριμνήσῃ διὰ τὴν καλύτεραν διαρρύθμισιν τῆς φορολογίας ἐπὶ τοῦ καπνοῦ, οὕτως ὥστε νὰ καταστήθῃ δυνατός ὁ συναγωνισμὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἄλλων βαλκανικῶν χωρῶν.

Ἀλλὰ πάντα ταῦτα, τονίζει ἐν συνεχείᾳ, προϋποθέτουν συνεργασίαν συστηματικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν 4 Ὑπουργείων. Ἐφ' ὅσον ὅμως εἶνε γνωστὰ αἱ δυσχερεῖαι αἱ ὁποῖαι ἀνακύπτουν προκειμένου νὰ συνεργασθῶν δύο ὑπηρεσίαι τοῦ αὐτοῦ Ὑπουργείου, φαντάζεται τις, λέγει, ποῖος ὁ πολλαπλασιασμὸς τῶν δυσχερειῶν τούτων προκειμένου περὶ συνεργασίας δύο ἢ περιττοτέρων Ὑπουργείων καταντᾷ σχεδὸν ἀδύνατος ἢ συνεννόησις, προϋποθέτουσα εὐρύτητα ἀντιλήψεως, μεθοδικότητά ἐργασίας, ἐμπειρικὸν πνεῦμα.

Πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν δυσχερειῶν τούτων, μία εἶναι, ἐπιλέγει, ἡ ἐνδεαυγμένη λύσις: ἡ ἰδρυσις αὐτονόμου ὀργανισμοῦ, μελετώντος, παρακολουθοῦντος, κατευθύνοντος ὅλα τὰ συναφῆ ζητήματα κατὰ τρόπον τὸν ὁποῖον δὲν δύναται κανεὶς νὰ ἀναμείνῃ ἀπὸ τὴν δυσκινήσιν τῆς παρὰ ταῖς δημοσίας ὑπηρεσίας κρατούσης γραφειοκρατίας.

Ὁ κ. **Γ. Ζεγβός**, λαμβάνων τὸν λόγον, παρατηρεῖ ὅτι μετὰ τὴν τῶσον ἀναλυτικὴν ἀγόρευσιν τοῦ ἐκ Ροδόπης κ. βουλευτοῦ περιτετεῖ κατὰ τὴν γνώμην του περαιτέρω ἀνάπτυξις τοῦ ζητήματος. Καὶ ἂν λαμβάνῃ τὸν λόγον, πράττει τοῦτο, ὡς λέγει, διὰ νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ ὀρισμένων τινῶν σημείων ἐκ τῶν ὑπὸ τῶν παραληγμένων ἀναπτυχθέντων. Χαρακτηρίζων ὡς ἀστέικον σχεδὸν τὴν πρότασιν περὶ ἀγορᾶς ὑπὸ τοῦ Κράτους τῶν βεβλαμμένων καπνῶν, ἐκφράζει τὴν ἀπορίαν του πῶς ὁ κ. **Μπακάμπασης** ὑπεστήριξε τὴν πρότασιν ταύτην καὶ τὴν ἐλπίζει ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν θέλει υἱοθετήσῃ αὐτήν, καταννοῶσα τοὺς σοβαροὺς κινδύνους τοὺς ὁποίους ἐγκυμονεῖ ἡ δημιουργία ἐνὸς τοιούτου κακοῦ προηγουμένου. Βεβαίως, προσθέτει, δὲν θὰ ἦτο αὐτὸς ἐκεῖνος ὅστις θὰ ἀντιτίθετο εἰς τὴν λήψιν μερίμνης ὑπὲρ τῶν καπνοπαραγωγῶν εἴτε δι' ἀρωγῆς εἴτε καὶ διὰ δωρεᾶς ἀκόμη, ἀλλὰ θὰ ἦτο ἀντικρὺς ἀντίθετος πρὸς τὴν πραγματοποίησιν τῆς ὑπὸ τοῦ Κράτους ἀγορᾶς τῶν βεβλαμμένων καπνῶν, αἱ συνέπειαι τῆς ὁποίας θὰ ἦσαν αὐτὸχρημα τρομεραί.

Ἐτέρον σημεῖον ἐφ' οὗ θὰ ἐπεβῇ τὴν ἐπισοχὴν τῆς Κυβερνήσεως εἶναι, ὡς λέγει ἐν συνεχείᾳ, ἡ πρότασις περὶ ἀπαγορεύσεως τῆς καπνοκαλλιέργειας εἰς θαλάσσιον μέρη. Καὶ τὴν πρότασιν ταύτην χαρακτηρίζων ὡς ἀνεφάρμοστον, ἐπικαλεῖται ὡς δικαιολογητικόν τοῦ χαρακτηρισμοῦ αὐτοῦ τὸ γεγονός ὅτι δὲν εἶναι τῶσον ἀφελὲς οἱ καπνοπαραγωγοὶ ὥστε νὰ καλλιερῶνται καπνὸν εἰς ἐκτάσεις θαλάσσιαι, ἐφ' ὅσον γνωρίζουν τὰς συνέπειας εἰς τὰς ὁποίας ὑπόκειται τὸ προϊόν τοῦτο, τὸ τῶσον εὐπλήρες.

Κρίσις ἐν π' ὅσῃ περιπτώσει, τονίζει μετὰ ταῦτα, δὲν ὑφίσταται εἰς τὸν καπνόν. Μόνον εἰς τὸ εὐγενὲς γένος αὐτοῦ θὰ ἡδυνάτο τις, λέγει, νὰ παραχθῇ τὴν ὑπάρξιν ποῖας τιμῆς κρίσεως. Ἀλλὰ τοῦτο, ὡς λέγει, δὲν ὀφείλεται εἰς ἄλλα αἰτία εἰμὴ μόνον εἰς τὴν μεταβολὴν μεταπολεμικῶς τῶν συνθηκῶν τῆς διεθνούς καταναλώσεως τοῦ καπνοῦ ἐν σχέσει μετὰ τὰς προπολεμικὰς τοιαύτας, ἰδίως δὲ ὅσον ἀπορρᾷ τὴν τιμὴν εἰς τὴν ἡγοράζοντα προπολεμικῶς τὰ εὐγενῆ καπνὰ.

Πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς καταστάσεως ταύτης συνιστᾷ ἰδιαίτερος εἰς τὸν κ. ἐπὶ τῆς Γεωργίας Ὑπουργόν νὰ ἐπιστηθῇ ἀμέριστος ἡ προσοχὴ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ τρόπου τῆς λειτουργίας τῶν καπνοπαραγωγικῶν συνεταιρισμῶν, ἢ ἀρρυθμία τῆς ὁποίας ἐπιδρᾷ σημαντικῶς ἐπὶ τῆς θέσεως τῶν καπνοπαραγωγῶν. Ἐπίσης συνιστᾷ τὴν ἐπιδιώξιν τῆς ταχίστης ἰδρυσεως τῶν καπναποθηκῶν, περὶ τῆς παρεσχῆς σχετικῶν διαθεσίμων ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ὁποίας θέλουν ἀπὸ πάσης ἀπόψεως εἶσθαι τεραστίας σημασίας. Ὡς ἐν τῶν ἀποτελεσμάτων τούτων ἀναφέρει τὴν ἐπιτευχθημένην ἐνίσχυσιν τῆς οἰκονομικῆς ἀντοχῆς τοῦ παραγω-

γού και έτερον τήν ελάττωσιν του αριθμού των καπνεργατών, οι οποίοι, έφ'όσον αυτός ούτος ο παραγωγός θα προβαίνει εις τήν επεξεργασίαν του προϊόντος του εν ταις καπναποθήκαις, θα περιορισθούν εις τήν μεγάλην κέντρα, και λόγω του μεγάλου εις αυτόν αριθμού καπνεργατών, θα τραπούν εις τήν καλλιέργειαν.

Τήν σοβαρότητα του ζητήματος τούτου εξήκω, λέγει ότι προς εξεύρεσιν των αναγκασιούτων διά τήν ίδρυσιν των καπναποθηκών πόρων, πρόκειται να καταβείη κατ' αυτός εις τήν Βουλήν πρότασιν νόμου, υποδεικνύουσιν ως τοιοῦτον πόρον τὸ προϊόν τῆς εξαγοράς του κλήρου υπό των ἀκτημόνων ἰθαγενῶν, προϊόν ὅπερ ἤδη κατατίθεται εἰς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν καὶ τὸ ὅποιον, κατὰ τὴν πρότασιν του, θὰ παραλαμβάνῃ ἡ Ἀγροτικὴ διαθέτουσα αὐτό, ἐκ τοῦ ἀγροῦ προερχόμενον, ὑπὲρ τοῦ ἀγροῦ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Διὰ ποῖον λόγον τὰ εἰσπράττει ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα;

Γ. Ζεφβός. Διὰ τὰ ἀνταλλάξιμα.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τότε εἶναι ἀρχαῖα ἱστορία. Πῶς θὰ τὰ πάρωμεν; Ἐπιφυλάσσομαι νὰ ἐξετάσω τὴν πρόσιν σας. Ἀλλὰ σὰς λέγω ὅτι, ἐκτὸς τῶν 40 ἐκατ. τὰ ὅποια θὰ διατεθοῦν πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν, ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα εἶναι διατεθειμένη νὰ παράσχῃ πιστώσεις μέχρις 100 ἐκ. ὁρ. εἰς συνεταγισμοὺς οἱ ὅποιοι θὰ θελήσουν νὰ ἰδρῶσιν ἀποθήκας.

Λαμβάνει μετὰ ταῦτα τὸν λόγον ὁ κ. **Π. Βουγλούμης** (Γ. Πουργός τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας), ὅστις δηλοῖ ἐν ἀρχῇ ὅτι, τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως περὶ τοῦ καπνικοῦ ζητήματος γενικευθεῖσης, δὲν πρόκειται νὰ μετὰσχῇ, καθόσον θὰ ἀπαιτεῖτο χρόνος πολὺς. Θὰ περιορισθῇ δὲ ὡς ἐκ τούτου, εἰς ἀπάντησιν ἐπὶ τῶν ἐρωτημάτων τὰ ὅποια περιλαμβάνονται εἰς τὰς ἐπερωτήσεις τούτων τῶν κ. κ. Βουτυρά καὶ Καραωτάκη ὅσον καὶ τοῦ βουλευτοῦ Σερρών κ. Ἀνθρακοπούλου.

Ἀπαντῶν εἰς τὴν πρώτην τῶν ἐν λόγῳ ἐρωτήσεων, λέγει ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν ἀνέμενε τὴν υποβολὴν αὐτῆς διὰ νὰ προβῇ εἰς τὴν λήψιν τῶν ἐνδεικνυμένων μέτρων. Ἀπὸ πέ- ρους, τονίζει, ἐξήτησεν ἡ Κυβέρνησις τὴν σύστασιν τῆς ἐπὶ τοῦ καπνοῦ Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐξέθεσεν ἐνώπιον αὐτῆς τὰς ἐπὶ τοῦ καπνικοῦ ζητήματος σκέψεις τῆς, καὶ ἀνα- μένει τὴν υποβολὴν τῆς ἐκθέσεως αὐτῆς, ἵνα, ἀφοῦ μελετήσῃ ταύτην, προσέλθῃ ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν λήψιν τῶν ἐνδεικνυμένων μέτρων.

Ἀνεξαρτήτως ὅμως τούτου, προσθέτει, δέον νὰ ἐξετασθῇ ποῖα τὰ ληφθῆσιν μέτρα ἐν σχέσει μετὰ τὴν παραγωγὴν καὶ ποῖα ἐν σχέσει μετὰ τὴν καταναλώσιν. Εἰς τὸ πρῶτον ἐρώ- τημα ἀπαντῶν, λέγει ὅτι ταῦτα εἶναι πρῶτον ἡ βελτίωσις τῆς ποιότητος τοῦ καπνοῦ διὰ τῆς ἐπιλογῆς τοῦ σπόρου, τῆς ἐκλο- γῆς καταλλήλων ἐδαφῶν, τῆς καταπολεμήσεως τῶν νόσων, καὶ τῆς διακαταγωγῆς τοῦ ἀγρότου ὑπὸ τῶν ἄριστων γεω- πόνων. Πῶς τώρα θὰ ἐλαττωθῇ τὸ κόστος τῆς παραγωγῆς; Μὲ εὐθηνὸν χρήμα, μετὰ ἀγροτικὴν ἀσφάλειαν, μετὰ μείωσιν τῶν φόρων, μετὰ συμπλήρωσιν τῆς συγκοινωνίας.

Ἀναφέρων ἐν συνεχείᾳ τὰ μέχρι τοῦδε ληφθέντα μέτρα ἐν σχέσει μετὰ τὴν καταναλώσιν, λέγει ὅτι ἡ Κυβέρνησις συνήψεν ἐμπορικὰς συμβάσεις μετὰ τῶν χωρῶν τῆς καταναλώσεως τοῦ ἐλληνικοῦ καπνοῦ, πρὸς αὐξήσιν αὐτῆς. Ἡ ὑποδειχθεῖσα ὅμως ἐγκατάστασις ἐργοστασίων εἰς τὸν τόπον τῆς καταναλώσεως δὲν εἶναι, λέγει, ἔργον τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλ' ἰδιωτικῆς ἐπιχει- ρήσεως, οὐχὶ ἄμιρος κινδύνου, διότι καὶ κεφάλαια μεγάλα ἀπαιτοῦνται καὶ θάπνηνρά διαφύμει. Ἡ Κυβέρνησις, μέσῳ τῶν γραφείων προστασίας καπνοῦ, τὸ ἔργον τῶν ὁποίων, παρὰ τὰ περιορισμένα τῶν μέσων, εἶναι, ὡς λέγει, ἄξιον πάσης ἐξάρ- σεως, ἐπέτυχεν τὴν ἐν Ἑλλάδι προσέλευσιν ξένων ἀποστολῶν ἐκ διεθνῶν κρατικῶν Μονοπωλίων, ἵνα γνωρίσουν τὰς ποί- οτητας τῶν καπνῶν μας καὶ συστήσουν τὴν εἰσαγωγὴν τῶν εἰς τὰς χώρας τῶν.

Ὡς πρὸς τὴν προταθεῖσαν σύστασιν αὐτονόμου καπνικοῦ ὁργανισμοῦ, λέγει ὅτι ἡ παραγματοποιήσις τῆς προτάσεως ταύ-

της δὲν εἶναι εὐχερής. Δὲν πρέπει, τονίζει, νὰ λαμβάνηται ὡς προηγουμένον ὁ αὐτόνομος σταθιδικὸς ὁργανισμός, διότι καὶ ὁ λόγος τῆς γεννήσεως αὐτοῦ ὑπῆρξε διάφορος καὶ οἱ πόροι αὐ- τοῦ εἶναι σημαντικοί, καὶ ὁ προορισμός του οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει μετὰ τῶν τοῦ πρῶτου οἰκονομικοῦ ὁργανισμοῦ.

Ἀναπτύσσων ἐν συνεχείᾳ τὸν τρόπον καθ' ὃν, κατὰ τὰς ἀντιλήψεις τῆς Κυβερνήσεως, θέλει ἐπιτευχθῇ ἡ ἐλάττωσις τοῦ κόστους, λέγει ὅτι τὸ πρῶτον πρὸς τοῦτο βήμα ἐγένετο ἡδη διὰ τῆς συστάσεως τῆς Ἀγροτικῆς Τράπεζης. Β. δαίως, προσ- θέτει, δὲν ἐξεδηλώθησαν εἰσέτι τὰ ἀποτελέσματα τῆς λειτουργί- ας αὐτῆς. Πρέπει ὅμως νὰ κατανοηθῇ ὅτι ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα δὲν συνέστη ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς δωρητὴς παντὸς ἀγροῦ, ἀλλ' ὡς οἰκονομικὴς κηδεμὼν πάσης συντελῆς καὶ λο- γισμένης ἀγροτικῆς ἐπιχειρήσεως. Δὲν θὰ κατορθώσῃ βε- δαίως νὰ κατάρξῃ τὸ τέρας τῆς τοκογλυφίας, ἀφοῦ ἐν μέσσοις Ἀθηνῶν τὸ χρέμα μετ' ἐξαιρετικῆς ἀσφαλείας παρέχεται μετὰ τόκον 15-20 %/ο, οὔτε εἶναι δυνατόν μετὰ νομοθετικὰ μέτρα νὰ παταχθῇ ἡ πληγὴ αὐτῆς τῆς ἐλληνικῆς ὑπαίθρου, ὅπου αἱ ἀσφάλειαι τοῦ παρεχομένου χρήματος εἶναι ὀλιγώτεραι. Ἀ- πικτεῖται ὅμως ὑπομονή, οὕτως ὥστε, βαθμιδῶν καὶ κατ' ὀλί- γον, ἐπακτενομένης τῆς δράσεως τῆς Ἀγροτικῆς Τράπεζης, νὰ περιορισθῇ κατὰ τὸ δυνατόν τὸ κακόν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Καὶ ἐν τούτοις εἰς τὴν Κρήτην τὴν ἐκτεπύχηται τὴν τοκογλυφίαν.

Π. Βουγλούμης (Γ. Πουργός τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας). Εἶναι ἀτεγκτοί, κ. Πρόεδρε, οἱ οἰκονομικοὶ νόμοι καὶ δὲν ἀντιμετω- πίζονται μετὰ νομοθετικὰ μέτρα. Τὰ ἀπέδειξαν ὁ ἰσχύων νόμος τοῦ μακαρίτου Δημητράκοπούλου.

Ὡς πρὸς τὴν ἀγροτικὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν συμπλήρωσιν τῶν συγκοινωνιῶν, λέγει ὅτι ἐλήφθη ἡδη σχετικὴ πρόνοια, διὰ τῆς ψήφισεως τοῦ περὶ ἀσφαλείας τῶν ἀγροτικῶν κτημάτων νομοθετικοῦ διατάγματος ἀρ' ἐνός καὶ τῆς συντόνου ἐκτελέ- σεως τῆς μετὰ τῆς ἐπιχειρήσεως Μακρῆ συμβάσεως ἀρ' ἑτέρου.

Ἀναφερόμενος μετὰ ταῦτα εἰς τὰ ληπτέα πρὸς αὐξήσιν τῆς καταναλώσεως μέτρα, παρατηρεῖ ὅτι τὰ 90 % τῆς ἐλλη- νικῆς καπνοπαραγωγῆς ἐξάγονται εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Ἀμαστός ἐπομένως συνέπειαι εἶναι ἡ ἀνάγκη ὅπως ἐπιτύχωμεν τὴν βοή- θειαν τοῦ καταναλωτοῦ. Τοῦτο δὲ μόνον διὰ τῶν ἐμπορικῶν συμβάσεων θὰ ἐπιτευχθῇ. Πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην ἀπο- βλέπουσαι αἱ Κυβερνήσεις, προέβησαν ἡδη εἰς τὴν σύναψιν τοιού- των συμβάσεων μετὰ τῆς Αὐστρίας, τῆς Ἰταλίας, τῆς Οὐγγαρίας, τῆς Τσεχοσλοβακίας καὶ τῆς Γαλλίας, ἐν αἷς συμβάσεσι κα- θορίζονται αἱ ὑποχρεώσεις ἐκάστου τῶν ἐν λόγῳ Κρατῶν, εἴτε πρὸς ἀγορὰν ὁρισμένων ποσοτήτων ἐλληνικῶν καπνῶν εἴτε πρὸς σύστασιν εἰς τὰ ὑπ' αὐτὰς Μονοπώλια πρὸς ἀγορὰν τοι- ούτων. Ἐννοεῖται ὅμως ὅτι τοῦτο δὲν ἔχει τόσην ἀξίαν, ὅσην ἔχει τὸ γεγονός ὅτι εἰσῆλθον εἰς τὰς ἐν λόγῳ χώρας ποσὰ πολλὰ περισσότερα ἀκρίνων δι' ἃ ἔχουσιν ἀναληφθῆ ὑποχρεώ- σεις. Ἐν πάσῃ δὲ περιπτώσει δέον, ὡς λέγει, νὰ τονισθῇ ὅτι ἐσάκις συζητεῖται ἡ σύναψις ἐμπορικῶν συμβάσεων, ὡς προ- μετωπίς τῆς συζητήσεως τίθεται ὁ καπνός.

Συνεχίζων τὴν ἀνάπτυξιν τῶν μέτρων τὰ ὅποια ἔχει ἡδη λάβει ἡ Κυβέρνησις, ἀναφέρει τὴν παρεσχεθεῖσαν εἰς τὰ γρα- φεῖα προστασίας καπ- οῦ ἐνίσχυσιν, πρὸς ἐπίτευξιν ἐπικαινω- νίας μετὰ τῶν ξένων κέντρων καταναλώσεως ἐλληνικῶν κα- πνῶν, τὰ ἀποτελέσματα τῆς ὁποίας δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι εἶναι πλέον ἢ εὐχάριστα. Καὶ ὡς παράδειγμα ἀναφέρει ὅτι πολωνικὴ ἀποστολή, μεταδίδουσα εἰς Βουλγαρίαν πρὸς ἀγο- ρὰν σημαντικῆς ποσότητος βουλγαρικῶν καπνῶν, τὸσον ἐνε- θουσιάζθη ἐκ τῆς ποιότητος τῶν μακεδονικῶν, ὥστε περιώρισε κατὰ πολλὴν ποσότητα ταύτην, ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς μακεδονι- κῆς παραγωγῆς. Τὸν προσεχῆ δὲ Ἰανουάριον ἀναμένεται γαλ- λικὴ ἀποστολή, διὰ νὰ ἐπισκεφθῇ, πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπόν, τὰ ἐλληνικὰ καπνά.

Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς διαφύμεισεως, παρατηρεῖ μετὰ ταῦτα ὅτι τὸ μέσον τοῦτο δὲν δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι εἶναι τελε- σφόρον, ἐφ' ὅσον ἡ διαφύμεισις δὲν εἶναι ἔντονος. Τοῦτο ὅμως

ἀπικτεῖται θανάτῳ τεραστίᾳ. Ὡς παράδειγμα ἀναφέρει ὅτι, εἰς πρόσιν του πρὸς Ἀγγλον καπνοποιοῦν ἡχανον περὶ κυκλοφορίας τύπου σιγαρέττων πολυτελείας μετ' ἔντονον διαφύμεισιν, ἔλαβε τὴν ἀπάντησιν ὅτι τὸ κοινὸν τῆς Βρετανικῆς Αὐτοκρατορίας δὲν καπνίζει ἀνατολικά καπνά καὶ ἐπομένως οὐδεὶς ἐκ τῶν μεγαλοδομηγῶν εἶναι διατεθειμένος νὰ υἱοθετήσῃ τὴν πρό- τασιν του ταύτην. Ὡς ἔτερον παράδειγμα ἀναφέρει τὸ γε- γονός ὅτι ἡ ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπιχειρήσις Μουράτ, ἡ ὅποια ὁμολο- γουμένως προέβαινεν εἰς πολὺ καλὴν διαφύμεισιν, ἠττήθη. Δι' αὐτό, τονίζει, δὲν εἶναι ἀσφαλὴς ἡ ἐγκατάστασις καπνο- διομηγικῶν ἐπιχειρήσεων ἐν τῇ ξένῃ. Χρειαζόνται τεράστια κεφάλαια καὶ συνεργασία μετὰ τοῦ ἐγχωρίου παραγωγῆς. Τὸ Κράτος δὲν δύναται νὰ ἀναλάβῃ τοιαύτην πρωτοβουλίαν. Μό- νον ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία θὰ ἠδύνατο νὰ ἀναλάβῃ τοιοῦτον ἐγχείρημα, ἔχουσα ἀμέριστον τὴν συνδρομὴν τῆς Κυβερ- νήσεως.

Ἀναφερόμενος μετὰ ταῦτα εἰς τὴν ἐφετεινὴν ἐσοδαῖαν τοῦ καπνοῦ, ὑπερβαίνουσιν τὴν περυσινὴν κατὰ 40 %/ο, ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι τὸ γεγονός δὲν εἶναι ὀλιγόρον, ὡς ἔχαρακτηρί- σθη ὑπὸ πλείστον ἐκ τῶν ὁμιλησάντων, ἀλλ' ἐξαιρετικῶς εὐνοϊκόν. Διατί, ἐρωτᾷ, ἀφοῦ διατείνουμεθα διαρκῶς ὅτι δέον νὰ αὐξή- σουμεν τὴν παραγωγὴν μας, ἀπολοφρομένημα ἅμα ἐπιτύχωμεν τὴν αὐξήσιν ταύτην;

Ἀντικρούων ἐν συνεχείᾳ τοὺς ἰσχυρισμοὺς τοῦ βουλευτοῦ κ. Βουτυρά, ὑπολογίζοντας τὴν ἐλληνικὴν καπνοπαραγωγὴν εἰς 0.03 ἐπὶ τῆς παγκοσμίου τοιαύτης, λέγει ὅτι ἀληθὲς εἶναι, ὅτι ἡμεῖς ὑπερέβημεν ἐν συνόλῳ τὴν βουλγαρικὴν καὶ τὴν τουρκικὴν, ἡ ὅποια ὑπολογίζεται εἰς 68.000.000. Διὰ τὴν παγκόσμιον ὅμως παραγωγὴν εἴμεθα, λέγει, πολλαπλασι- ασμένον, ἥτοι μόλις 4 %/ο. Εἰς τὰ 1927 ἡ βουλγαρικὴ παρα- γωγὴ ἦτο 132.000.000. Ἡ ἐφετεινὴ ὑπολογίζεται εἰς 145 ἐκα- τομύρια. Ἦνα 10 %/ο ἐπὶ πλέον δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὑπερβολικόν. Δυστυχῶς ὁ καπνικὸς κόσμος βιάζεται, διότι πέ- ρους, λόγω καλῆς ἐσοδαίας καὶ καλῆς ποιότητος, ἐξεπύλησεν εἰς δύο μῆνας Ἐφέντες δὲν βλέπει τὴν καπνέμπορον καὶ δυσφορεῖ. Πρέπει ὅμως ἡ δυσφορία τοῦ αὐτοῦ νὰ ἐλθῇ εἰς ἐνοπλὰ συλλα- λητήρια κατὰ τῶν ἐμπόρων, ὅπως ἀνέγνωσα ὅτι ἐπρόκειτο νὰ γίνοντο εἰς τὴν Κατερίνην; Φαίνεται, τονίζει, ὅτι ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες δὲν εἴμεθα καὶ τὸσον ἔξυπνοι ἄνθρωποι, ὅσον νομί- ζομεν ἑαυτοὺς. Ζητοῦμεν ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος νὰ φέρωμεν ἀγο- ραστὰς καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ἀπειλοῦμεν ἐνοπλὰ συλλαλητήρια κατὰ τῶν ἐμπόρων!! Τὴν εἰδησιν αὐτὴν τὴν ἐδιόχασα καὶ ἐφρίξα, ὅπως θὰ φρίξῃ καὶ θὰ τρομάξῃ καὶ κάθε ξένος ὅταν τὴν διαβάσῃ.

Σ. Συμεώνογλου. Αὐτὰ τὰ γράφουν αἱ ἐφημερίδες. Κα- νένας παραγωγὸς δὲ σκέπτεται νὰ κάμῃ ἐνοπλὰ συλλαλητή- ρα κατὰ τῶν ἐμπόρων.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τὰ ἐνοπλὰ συλλαλητήρια θὰ τὰ κάμουν διὰ νὰ ἔλθουν οἱ ἐμποροὶ (Γέλωτες!).

Π. Βουγλούμης (Γ. Πουργός τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας). Νομίζω ὅτι τελευταίως τὰ ἔχομεν ὀλίγον χαμένα. Ἀκού- ονται διαρκῶς φωναὶ περὶ κρίσεως καὶ πείνης ἀπὸ ἐδῶ καὶ ἀπὸ ἐκεῖ καὶ τὰ ἀκούει ὅλα αὐτὰ ὁ κόσμος, καὶ τρομο- κρατεῖται καὶ ἐμβάλλεται εἰς πανικόν, καὶ μετὰ τὸν πανικόν εἶναι κίνδυνος νὰ ἐπέλθῃ ἡ κρίσις. Ἦκουσα τὸν κ. Ἀνθρα- κόπουλον νὰ λέγῃ ὅτι ὁ κόσμος τῶν Σερρῶν πεινᾷ. Δὲν γνωρίζω ἂν εἰδικῶς ὁ κόσμος τῶν Σερρῶν πεινᾷ. Οἱ ἀρῆμοι ὅμως λέγουσιν ὅτι ὁ ἐλληνικὸς κόσμος περνάει καλύτερα ἀπὸ τὸ 1914. Ἀπὸ συστηρικτὸν πίνακα εἰσαγωγῆς εἰδὼν πρώτης ἀνάγκης κατὰ τὴν ἔτη 1914 καὶ 1928 φαίνονται αἱ ἐξῆς ἀναλογίαι εἰσαγωγῆς κατὰ κεφαλὴν: Τὸ 1914 εἶναι ἀναλογία εἰσαγω- γῆς κατὰ κεφαλὴν 0.05, ἐνῶ εἰς τὰ 1928 0.047, ἡ ἑξάκις ἔχει ἀναλογία εἰς τὰ 1914 καὶ 6, εἰς τὰ 1928 καὶ 9 1/2. ἡ ὅρουα εἰς τὰ 1914 ἔχει ἀναλογία 1.292, εἰς τὰ 1928 3.892, τὸ βούτυρον εἰς τὰ 1914 ἔχει ἀναλογία 0.029, ἐνῶ εἰς τὰ 1928 ἔχει ἀναλογία 0.85, ἡ μαργαρίνη 0.007 εἰς τὰ 1914, ἐνῶ εἰς τὰ 1928 ἔχομεν 0.437, τὰ αὐτὰ εἰς τὰ 1914 εἶχον

0.0091 καὶ σήμερον ἔχομεν 0.201, ἡ βέργα εἰς τὰ 1914 0.324, σήμερον εἶναι 0.493, τὰ παστὰ ψάρια εἰς τὰ 1914 εἶ- ναι 0.370, σήμερον εἶναι 0.876, ὁ μπακαλιάρος εἰς τὰ 1914 ἔχει ἀναλογία 1.320, σήμερον ἔχει ἀναλογία 1.594, ὁ σίτος ἔχει εἰς τὰ 1914 42 καὶ κατὰ κεφαλὴν, τώρα εἶναι 76.5 καὶ, τὰ ὅσπρια εἰς τὰ 1914 99 ἄνους 0.868 κατὰ κεφαλὴν, νῦν ἔχομεν ἀναλογία 3.492. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀναλογία τῶν εἰ- δῶν πρώτης ἀνάγκης. Ἐπομένως δὲν φαίνεται ὅτι πεινῶμεν. Βέβαια μετὰ τὴν καταστροφὴν ἐπιποχύνουμεν, διότι ἐχάσαμεν χιλιάδας ἐκατομμύρια ἀλλὰ δὲν εἶναι ἡ κατάστασις μας ὅ- πως ἀρσενικήμεθα νὰ τὴν ἐμφανίζομεν. Ἐγὼ εἶδα εἰς τὴν Ἀγ- γλίαν τὸν χειμῶνα ἀνθρώπων ὄντα κάτω ἀπὸ τὰ γαφύρια τῶν σιδηροδρόμων, ἐλλείψει στέργης. Ἐδῶ δὲν ἔχομεν τοιαύτην ἀπὸχλίωσιν. Δὲν ἔχομεν μὲν πλουσίους μεγάλους, ὅπως ἐκεῖ, ἀλλὰ δὲν ἔχομεν καὶ ὁμαδικὴν πείναν, διότι εἴμεθα μία μέση τάξις, μετὰ τὸ αἰσθημα τῆς ἀλληλεγγύης, καὶ δὲν ἀφίνομεν κα- νένα νὰ πεινάσῃ.

Τώρα ἔρχεται τὸ ἐρώτημα: τί ἔκαμεν ἡ Κυβέρνησις διὰ νὰ ὀπλίσῃ τὸν παραγωγὸν κατὰ τῆς πίσεως τοῦ καπνεμπορίου; Χωρὶς νὰ ἀμφισβητῶ τὴν ὑπαρξίν τῶν τράστ, ἔχω διαταγμὰς τινὰς. Πρῶτον διότι οἱ Ἕλληνες εἶναι ἄνικτοι νὰ συμπερι- σταν μεταξὺ τῶν, διὰ δὲ τὰ ξένα Μονοπώλια δὲν φαντάζομαι ὅτι ἔκαμιν συνεννόησιν νὰ ἀδικήσουν καὶ τὸν καπνοπαρα- γωγικὸν κόσμον. Ἰσως νὰ πρόκειται περὶ σιωπηρῆς συμφο- νίας ἀπορροῦσης ἀπὸ τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων. Ἰσως ὑπάρ- χουν καὶ κακὰ ποιότητες. Ἀλλ' ἂν ὑπάρχῃ καὶ τράστ, τί ἔ- πρεπε νὰ κάμωμεν; Νὰ ὀπλίσομεν τὴν παραγωγὴν διὰ νὰ ἀντιβῇ; Ἰδοὺ πῶς τὴν ὀπλίσαμεν: Ἡέροσι μέχρι τῆς 30 Νοεμ- βρίου εἶχον δοθῇ πλασματικὰ δάνεια 214 ἐκατομμύρια δραχ- μῶν, ἐφ' ὅτις εἰς τὴν αὐτὴν περίοδον ἐδόθησαν 365.000.000, ἥτοι 74 %/ο ἐπὶ πλέον, ἐνῶ ἡ ἐσοδαία μας εἶναι 40 %/ο παρα- πῶνο ἀπὸ πέρους, καὶ εἴμεθα διατεθειμένοι νὰ ἐξαντλήσωμεν κάθε μέσον διὰ νὰ αὐξήσωμεν τὰ δάνεια αὐτά. Καὶ ἐρωτῶ: εἶναι δικαιολογημένα τὰ ἀκούμενα παρὰ τῶν; Σχετικῶς μετὰ τὰς ἀ- γοραπωλησίας ἔχω πληροφορίας ὅτι αὐταὶ ἤρχισαν ἤδη. Ἀπὸ πρόσφατον δελτίον τὸ ὅποιον ἔχω ὑπ' ὄψιν μου ἐξάγεται ὅτι εἰς τὴν Σάμον τὰ 3/4 τῆς ἐσοδαίας ἐπωλήθησαν καὶ εἰς τιμὰς ἀνωτέρας τῶν περυσινῶν. Εἰς τὴν Θράκην ἐπωλήθησαν 120. 000 ὀκάδες. Εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Μακεδονίαν, ἰδὼς εἰς τὰς Σέρρες, ἐπωλήθησαν ἅνω τῶν 500.000 ὀκάδων μετὰ τιμὰς 20- 30 δραχμῶν. Εἰς τὴν Κεντρικὴν Μακεδονίαν ἐπωλήθησαν περὶ τὰ 2.000.000 μετὰ 25-40 δραχμῶν. Εἰς τὴν Θεσσαλίαν ἐπωλή- θησαν 550.000 ὀκάδες μετὰ τιμὰς ἀπὸ 26-32, 20-22, 33-37, ποιότης Ζίχνης 30-34, Σαμψούντος 20-25, Ἀγρινίου 450. 000 ὀκάδες ἀπὸ 25-45 δραχμῶν, Ξηρομέρου 25-30 δραχμῶν, νῆσοι καὶ Ἀττικῆς περὶ τὰ 2.000.000 ἀπὸ 45-58 δρχ., Νέου δρχ. 34-45, Πέλου ἀπὸ 22-25 δρχ., Μυτιλήνης ἀπὸ 22-25, καὶ Ἀττικῆς ἀπὸ 30-38 δρχ. Ἡ ἀγοραστικὴ κίνησις θὰ ἐξ- καλυφθῇ. Διὰ δὲ τὴν Θεσσαλονικὴν μοῦ εἶπαν ὅτι θὰ ἐντα- θοῖ αἱ ἀγοραὶ μάλιστα φασίγη ὁ γνωστός ἀνεμος βροδάρης, διότι τότε ξηραίνονται τὰ καπνά.

Ε. Καραωτάκης. Στὴν Τουρκίαν μέχρις ὅρας ἔχουν πω- ληθῇ περὶ τὰ 18.000.000 ὀκάδων.

Π. Βουγλούμης (Γ. Πουργός τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας). Ἐγέ- νε ο συνεχὴς λόγος καὶ περὶ καπνοσπόρου. Γνωρίζετε τὴν κυ- ρωθεῖσαν σύμβασιν, καθ' ἣν ὑπαχρεώτο ἡ ἐταιρεία μετὰ διε- τίαν νὰ ἀρτίστῃ τὰς ἀγοράς. Ἐν τούτοις προέβη εἰς δήλωσιν πρὸς τὸ Γ. Πουργεῖον ὅτι θὰ ἀγοράσῃ ἀπὸ τοῦδε ὁρίσθη μάλι- στα καὶ ἡ τιμὴ εἰς δρχ. 8 καὶ 8 λεπτά.

Ὡς πρὸς τὰ λεχθέντα ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ρυθμίσεως τῶν δικαιοπραξιῶν, εἶναι γνωστὸν ὅτι τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ἐμα- λεύετο ἀπὸ τὴν νομοπαρασκευαστικὴν ἐπιτροπὴν, ἡ ὅποια ἔχει συζητήσει μέχρι τοῦ ἀρθροῦ 5. Ἠναγκαζέθη νὰ τὸ ἀπο- σύρῃ καὶ θὰ τὸ εἰσαγάγῃ αὐριον, θὰ ζητήσῃ μάλιστα νὰ κηρυχθῇ κατεπειγόν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ λεχθέντα περὶ τῆς ποιότητος τῶν κα- πνῶν μας, ταῦτα εἶναι γνωστὰ εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Βεβαίως δια-

φήμιν δὲν κἀνομιεν, διότι, ὅπως ἀνέπτυξα, ἡ διαφήμισις εἶναι ἀκριβοτάτη.

A. Μπακάλμπασης. Εἰς τὸ ἐξωτερικὸν τὰ καπνὰ μᾶς εἶναι γνωστὰ ὡς τουρκικὰ, ἡ δὲ Βουλγαρία παρουσιάζει τὰ καπνὰ τῆς ὡς μακεδονικὰ. Καὶ ἐτόνισα προηγουμένως ὅτι πρὸ τοιαύτης τάσεως ἔχουμεν καλὴν καὶ ἀκατασφαλθίαν.

II. Βουρλούμης (Υπουργὸς τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας). Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀγορὰν τῶν σάπιων καὶ τὸ κἀψιμον, μοῦ εἶπαν ὅτι πολλοὶ τῶν παραγωγῶν εἶναι ἄπειροι καὶ τὰ ἀναμινύουσιν, καὶ ὅτι ὑπάρχουν μικροῦμποροι ποὺ τὰ ἀγοράζουν διὰ νὰ γελᾶσουν τοὺς καπνεμπόρους. Ἀπῆντησα ὅτι ἀνοδοῦμαι νὰ συστήσω εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἀναλάβῃ τὸ ἔργον αὐτὸ τῆς ἀγορᾶς καὶ τῆς καταστροφῆς. Οἱ σταχυδοπαραγωγοὶ ἄλλοτε ἐξήτουν ἐπέμβασιν τοῦ Κράτους διὰ νὰ ἐξωρίσθουν τὸ πλεονάζον. Καὶ ὑπεστηρίζουν τότε τὴν παρακράτησιν, αὐτὸ δὲ ἐσώθη καὶ ἡ σταχυδοπαραγωγή καὶ ὁ τόπος. Ἀλλὰ δὲν εἶναι ἐδῶ τὸ ἴδιον πρᾶγμα. Οἱ σταχυδοπαραγωγοὶ δὲν ἐξήττησαν νὰ ἀγοράσωμεν τὸ πλεονάζον.

Ἐπρωτὶ τῆς τέλους νὰ ἐφαρμόσωμεν τὸ μέτρον τὰ γραφεῖα προστασίας καπνοῦ, καὶ μάλιστα μόνον εἰς τὴν Δυτικὴν καὶ Κεντρικὴν Μακεδονίαν, ὅθια πρόκειται διὰ ποσότητα 2.000.000 ἐκάτομμύριων. Τότε ἐσκέφθημεν νὰ τοὺς εἴπωμεν: ἀπὸ τὰ 40.000.000 ποσὸς διαθέτομεν διὰ καπναποθήκας κλπ. εἰσθε κύριοι ποσοῦ μέγχοι δραχμῶν 10 - 15 ἐκατομμυρίων νὰ διαθέσητε ὑπὲρ τῆς ἀγορᾶς σάπιων, ἐὰν πρόκειται αὐτὸ τὸ σάπιο νὰ καταστρέφῃ τὸ γερύ. Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἐδέχθη κατ' ἀρχὴν τὸ μέτρον αὐτὸ, ἀφοῦ ὅμως μελετηθῇ ἐὰν εἶναι ἐφαρμόσιμον. Τοὺς εἶπαμε λοιπόν: ἐὰν θέλετε, ἀπὸ αὐτὰ τὰ χρήματα διαθέσατε αὐτὸ τὸ ποσόν, μετὰ προσοχῆς ὅμως καὶ κατόπιν γνώμης τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Υπουργείου τῆς Γεωργίας. Κατ' ἀρχὴν συνεπῶς ἡ Κυβέρνησις καὶ ὑπὸ τοῦ ἀνωτέρου περιορισμοῦ δὲν ἔβλεπε ἀντίρρησην νὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ μέτρον αὐτό.

Πρὶν τελειώσω θεωρῶ ὑποχρεωτὴν μου νὰ ἐξάρω τὸ ὅτι ἡ παροῦσα συζήτησις δὲν ἔλαβε πολιτικὸν χαρακτῆρα· δὲν ἐδόθη εἰς ταύτην πολιτικὴ μορφή. Περὶ τούτου δὲ ἔκαμε καὶ δήλωσιν σχετικὴν ὁ κ. Ἀνθρακόπουλος, καὶ ὁφείλω νὰ τὸν συγχαρῶ, διότι ἡ τακτικὴ αὕτη ἀποδεικνύει ἐξυψώσιν τῶν πολιτικῶν μᾶς ἡθῶν, διότι τίθεται ἡ ἀρχὴ ὅπως ζητήματα γενικὰ καὶ ἔθνηκα, ὅπως τὰ καπνικόν, μὴ γίνονται ἀντικείμενα πολιτικῶν ἀνταγωνισμῶν ἢ ἐκμεταλλεύσεων. Μὲ τὴν τακτικὴν καὶ τὴν ἀρχὴν αὐτὴν θὰ ἐξυψωθῇ τὸ νοσοῦν κοινοβουλευτικόν μᾶς πολίτευμα. (Χειροκροτήματα).

Δίδεται κατόπιν ὁ λόγος εἰς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως.

E. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Κύριοι βουλευταί, ὁ συνάδελφός μου δὲν συνεφώνησε μαζί μου ἐπὶ τῆς χρησιμότητος τῶν μέτρων διὰ τὸν ὅποιον πληττεται ἡ τοκογλυφία, ὁμιλῶν ὡς θεωρητικὸς. Ἐγὼ ὁμίλησα ὡς πρακτικὸς ἄνθρωπος καὶ τὸν βεβαίω ὅτι εἰς τὰ 1898 κατορθώσαμεν διὰ τοῦ νόμου τὸν ὅποιον ἀνέφερα πρὸ ὀλίγου νὰ κάμωμεν μίαν ἐκκαθάρισιν τῶν παλαιῶν χρεῶν, ἡ ὁποία ἀνεγνωρίσθη ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον ὡς καλῶς γενομένη καὶ ἡ ὁποία ὠφέλησε πολὺ τὴν Κρήτην. Νομίζω καὶ τώρα ὅτι ἡμπορεῖ ὁ νόμος—θὰ μελετηθῇ βεβαίως τὸ ζήτημα— νὰ εἰσαχθῇ καὶ νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐν Ἑλλάδι. Εἰμαι σύμφωνος ἐντελῶς μὲ ὅσα εἶπα. Μόνον τὴν εἰκόνα τῆς καταστάσεως τοῦ τόπου δὲν τὴν βλέπω τόσον φωτεινὴν ὅσον τὴν βλέπει ἐκεῖνος.

II. Βουρλούμης (Υπουργός τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας). Ἐγὼ εἶπον ὅτι δὲν πεινοῦμε.

E. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Μερικοὶ πεινοῦν. Δὲν εἶναι πολλοί, ἀλλὰ μερικοὶ πεινοῦν. Ὅπωςδὴποτε εἰμαι σύμφωνος μαζί του ὅτι, ἀντὶ νὰ κλαίωμεθα ἐφέτος διότι παρηγγαγόμεν 40 ο/ο παραπάνω, πρέπει νὰ κάμωμεν τὸν σταυρὸν μᾶς ὅτι ἡ παραγωγή μᾶς ἦτο ἀνωτέρα. Ἐγὼ ὑπεσχεθῆναι εἰς τὸν λαὸν μέσα σὲ 4 χρόνιά νὰ ἔχῃ ἐξασφαλίσαι πλήρως τὸν ἄρτον του, διότι θὰ ἔχῃ αὐξήσει κατὰ πολὺ ἡ παραγωγή. Ἡδὴ τὸν πρῶτον χρόνον μᾶς ἔρχεται 40 ο/ο αὐξήσις τοῦ καπνοῦ.

Εἰμαι σύμφωνος κατὰ τοῦτο μὲ τὸν συνάδελφόν μου. Τὸ θεωρῶ ὅτι δὲν εἶναι ψυχολογημένον νὰ φωνάζωμεν ὅτι ἡ παραγωγή μᾶς εἶναι τοιαύτη ὥστε θὰ καταστραφῇ. Ἐγὼ λέγω ὅτι δὲν θὰ καταστραφῇ καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι θὰ πωληθῶν ὀλιγώτερα καπνὰ ἀπὸ ὅσα ἐπωλήθησαν πέρυσιν, διότι ἡ ἐφεινὴ πώλησις θὰ ἀποδώσῃ μεγαλύτερον μέρος ἀπὸ ὅτι ἀπέδωκεν ἡ περυσινὴ παραγωγή. Ἀλλὰ σήμερον μᾶς ἀπασχολοῦν τὰ ἐπείγοντα μέτρα τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ λάβωμεν. Ἐν μέτρον εἶναι καὶ ἡ ἀγορὰ τοῦ καπνοῦ. Ὁ κ. Βουρλούμης σὰς εἶπε πῶς θὰ ἀπεδέχετο ἡ Κυβέρνησις νὰ πρὸβῃ εἰς τὴν ἀγορὰν αὐτήν. Ἐπάρχει ἐν ποσὶν 40.000.000 τὸ ὅποιον ἀνήκει εἰς τὸν καπνοπαραγωγικὸν κόσμον καὶ τὸ ὅποιον θὰ εἰσπράξωμεν ἀπὸ τὴν Τὴν Ἀπριλίου. Εἰσθε διατεθειμένοι ἀπὸ τοῦδε νὰ προεξοφλήσωμεν τὸ ποσὸν αὐτὸ καὶ νὰ τὸ δώσωμεν εἰς τὰ γραφεῖα προστασίας καπνοῦ, ἀρκεῖ νὰ εὑρωσιν αὐτὰ τὸν τρόπον κατὰ τὸν ὅποιον θὰ θάπηνηθῇ αὐτὸ τὸ ποσόν. Ἀλλὰ πιστεύω—καὶ ὅλοι θὰ τὸ ἀναγνωρίσετε—ὅτι τὸ Κράτος δὲν πρέπει νὰ μπῇ εἰς αὐτὸν τὸν δρόμον.

Τώρα τί μᾶς μένει ἄλλο ἐπείγον μέτρον; Ὁ κανονισμὸς τῶν παραγωγικῶν δανείων, διὰ τὴν μὴ πέσουν οἱ καπνοπαραγωγοὶ εἰς τὰ νόκια τοῦ ἀρχαῖου τοῦ καπνοῦ. Ὅπως σὰς ἐδήλωσα ἐν ὁ κ. Βουρλούμης τὰ ποσὰ τῶν πλασματικῶν δανείων τὰ ὁποῖα διετέθησαν ἐφέτος ὑπὲρ τῆς καπνοπαραγωγῆς εἶναι πολὺ μεγαλύτερα ἀπὸ πέρυσιν. Ἀλλὰ δὲν σκοπεύομεν νὰ σταματήσωμεν εἰς τὸ σημεῖον αὐτό. Ἡ Κυβέρνησις ἐκ τῶν νέων κεφαλαίων τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς ἔδωκεν ἤδη τὰ 450 ἐκατομμύρια τὰ προερχόμενα ἐκ τῶν καλυμμάτων, ἔδωκε τὰ 250 ἐκατομμύρια τῶν μετρητῶν, καὶ ἔδωκε καὶ ἄλλα 200 ἐκατομμύρια. Ἐπέτυχε δὲ ὅπως ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα, πλὴν τῶν 600 ἐκατομμυρίων τῶν πιστώσεων τῆς, δόση καὶ ἄλλα 209 ἐκατομμύρια, τῶν ὁποίων ὁ τόκος θὰ πληρωθῇ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν καὶ ὅχι ἀπὸ τὴν Ἀγροτικὴν. Ὁὕτω τὰ 450 ἐκατομμύρια δὲν κοστίζουν εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν τίποτε. Ἐκ τοῦ λοιποῦ ποσοῦ τὸ ὅποιον θὰ ἀποτελέσῃ τὰ οὐσιαστικὰ κεφάλαια τῆς Ἀγροτικῆς μένουν τὰ 500 ἐκατομμύρια τοῦ παραγωγικοῦ δανείου καὶ τὰ 40 ἐκατομμύρια τὰ προερχόμενα ἐκ τοῦ κέρδους τῆς ἐκδόσεως τῶν μετοχῶν τῆς Ἐκδοτικῆς. Ὅπως ξέρετε, τὸ παραγωγικὸν δάνειον ἐπραγματοποιήθη κατὰ τὸ ἥμισυ μέχρι 250 ἐκατομμυρίων. Ἐὰν εἰς αὐτὰ προσθέσωμεν καὶ τὰ 40 ἐκατομμύρια τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὸ κέρδος ἐκ τῆς ἐκδόσεως τῶν μετοχῶν τῆς Ἐκδοτικῆς, ἔχομεν ἓνα ποσὸν 290 ἐκατομμυρίων—ἄς ποῦμε 300 ἐκατομμυρίων—τὸ ὅποιον θὰ διαθέσωμεν ἀκόμη. Διαθέσαμεν ἤδη ἀπὸ τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν—διότι δυστυχῶς ἡ Ἀγροτικὴ, διὰ λόγους τοῦ ὁποίου θὰ σὰς ἐκθέσω ἀμέσως, δὲν ἤρχισεν ἀκόμη τὴν λειτουργίαν τῆς—τὸ ποσὸν τὸ 290.000.000. Καὶ τὸ ποσὸν τοῦτο ἐθέσαμεν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἀγροτικῆς ἵνα, ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν, αὐξήσῃ τὰ πρὸς τοὺς παραγωγοὺς τοῦ καπνοῦ πλασματικὰ δάνεια, ὥστε νὰ μπορέσουμε νὰ τοὺς ἐνισχύσωμεν διὰ νὰ μὴ πέσουν θύματα τῆς πίσεως τῶν χρηματικῶν ἀναγκῶν. Καθ' ὅς ἐλαβα πληροφορίας, τὰ δοθέντα πλασματικὰ δάνεια ἀντιπροσωπεύουν κατὰ περιφέρειαν τὰ 35-45 ο/ο τῆς ἀξίας τῶν καπνῶν. Διατέθησαν ἐφέτος 365 ἐκατομμύρια πλασματικὰ δάνεια. Ἀλλὰ μέσα εἰς αὐτὰ εἶναι καὶ τὰ καλλιεργητικὰ δάνεια. Τί ἀκριβῶς ἀντιπροσωπεύουν αὐτὰ δὲν ξέρω. Ἀς εἴπωμεν ὅτι ἀντιπροσωπεύουν τὸ ἥμισυ τῶν πιστώσεων, ἄς εἴπωμεν ὀλιγώτερον. Πάντως ἐφέτος διὰ πλασματικὰ δάνεια διετέθησαν 180-200 ἐκατομμύρια, πλὴν τῆς ἐξοφλήσεως τῶν καλλιεργητῶν. Τὴν στιγμὴν λοιπὸν κατὰ τὴν ὁποίαν ἀνοίγωμεν πίστωσιν πρὸς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν—καὶ αὐριο πρὸς τὴν Ἀγροτικὴν—290 ἐκατομμυρίων, διὰ νὰ δώσωμεν καὶ νὰ κάμωμεν πλασματικὰ δάνεια, νομίζω ὅτι κάνομε πᾶν ὅτι εἶναι δυνατὸν διὰ νὰ μπορέσουμε νὰ ἐπικουρήσωμεν τὸν καπνοπαραγωγικὸν κόσμον κατὰ τὴν στιγμὴν αὐτήν, κατὰ τὴν ὁποίαν, ἄνευ τῆς ἐπικουρίας αὐτῆς, θὰ ἐκινδύνευε νὰ εὑρεθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ πωλήσῃ τὸν καπνὸν εἰς κατωτέρως παρ' ὅτι πρέπει τιμᾶς.

Ταῦτα, κύριοι, ὅσον ἀφορᾷ τὴν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ καπνικοῦ ζητήματος εἰς τὴν ὁποίαν ἦμαθα καὶ ἐγὼ νὰ εἴπω ὀλίγας λέξεις. Τώρα ἔρχομαι νὰ σὰς εἰσαγγῶ τὴν ἀποδοχὴν σχεδίου νόμου διὰ τοῦ ὁποίου κυροῦται σύμβασις τροποποιήσεως εἰς τινὰ σημεία τῆς συμβάσεως περὶ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς. Τὰς τροποποιήσεις αὐτὰς προσέλασε μία θεμελιώδης παρεξήγησις, ἡ ὁποία ἐγενήθη μετὰ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς. Ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τῆς ἑνα καταστατικόν, μίαν σύμβασιν, καὶ ἓνα νόμον ὁ ὁποῖος τὴν ἐνομαζέει κτηνόνομον τραπεζικὸν ὀργανισμόν, παρεσύρθη, κατὰ τὴν ἀντίληψίν μου, ἀπὸ τὴν ἐπιγραφὴν αὐτὴν καὶ ἀπὸ τὸν τίτλον αὐτὸν εἰς σημείον ὥστε νὰ μὴ ἀναγνωρίσῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν δικαίωμα ἐποπτείας, τὴν ὁποίαν αὐτὴ ἄσκει ἐφ' ὅλων τῶν τραπεζικῶν ἰδρυμάτων καὶ ἡ ὁποία θὰ ἦτο φυσικὴ νὰ εἶναι μεγαλύτερα προκειμένου περὶ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς, τῆς ὁποίας τὰ κεφάλαια ἐδόθησαν ὑπὸ τοῦ Κράτους διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἀγροτικῆς πολιτικῆς, ἐποπτείας ἀσκουμένης ἀπὸ τὸ Κράτος καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ Ἀδυναμίου Σταφιδικοῦ Ὁργανισμοῦ, διὰ τὸν ὅποιον τὸ Κράτος δὲν ἔδωκε παντάρῃ. Καὶ ἐν τούτοις ὁ Ὁργανισμὸς αὐτός, ὁ ὁποῖος ἀνήκει ἐντελῶς εἰς τοὺς σταχυδοπαραγωγούς, ὅταν πρὸ καιροῦ συνέβη εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ ἰδίᾳ εἰς τὴν Μεσσηνίαν ἡ καταστροφὴ ἐκ τῶν παγετῶνων, εἰσέχουσε σύστασιν μᾶς καὶ ἔδωκεν ἓνα ποσὸν 40.000.000. Δὲν ἐθεώρησεν ὁ Σταφιδικὸς Ὁργανισμὸς ὅτι μίξ σύστασις τοιούτου εἶδους, σύστασις γενικωτέρως μορφῆς, ἀπετέλει ἀθέμιτον ἐπέμβασιν τοῦ Κράτους. Εἶναι δὲ περιττὸν νὰ σὰς εἴπω ὅτι δὲν ἠσυχολόγην μὲ ἐπεμβάσεις εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς Τραπεζῆς, νὰ διορίσῃ δηλαδὴ τὸν Α ἢ τὸν Β.

Ἡ πρώτη σύγκρουσις ἐδημιουργήθη μὲ τὸ ζήτημα τῶν μισθοδοσιῶν τῶν ὑπαλλήλων. ἔχον λάβει τὴν πρόνοιαν ἤδη εἰς τὴν πρώτην σύμβασιν νὰ εἴπω ὅτι ὁ κανονισμὸς τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων ὑπόκειται εἰς τὸν ἑλεγχον τῆς Κυβερνήσεως. Ἀτυχῶς συνέβη νὰ λείπῃ ἀπὸ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον καὶ ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως νὰ λείπῃ καὶ ὁ Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας, νὰ σταλῇ δὲ τὸ περὶ μισθολογίου ἔγγραφον οὐχὶ διὰ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας, ὡς ἦτο φυσικόν—διότι αὐτὴ εἶναι ἡ ἀρχὴ ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐξαρτᾶται ἡ Τράπεζα—ἀλλ' ἀπ' εὐθείας πρὸς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον. Καὶ ὅσοι παρίσταντο εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον γνωρίζουν τί συνέβη: Ἐθεωρήθη τὸ ἔγγραφον αὐτὸ τῆς Τραπεζῆς ὡς ἓνα ἔγγραφον πολὺ φυσικόν, ἐθεωρήθη ἀπλῶς ὅτι ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα ἐξήτει τὴν ἔγκρισιν τοῦ μισθολογίου τῆς. Οὐδεὶς ἀπὸ τούτων κ. Ὑπουργοὺς ἤθευρεν ὅτι αὐτὸ εἶναι μεγάλο ζήτημα. Καὶ τὸ μισθολόγιον ἐνεκρίθη. Ὅταν ἔλαβον γνώσιν τοῦ ζητήματος, εἶπον ὅτι οἱ μισθοὶ ἡμποροῦσαν νὰ εἶναι μικρότεροι, διότι, ἂν δὲν κατορθώναμεν νὰ κάμωμεν αὐτὴν τὴν Τράπεζαν νὰ λειτουργήσῃ μὲ ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγώτερον ἔξοδα, θὰ ἠναγκάζομεθα φυσικὰ νὰ δώσωμεν τὰ χρήματα μὲ μεγαλύτερον τόκον, ὅποτε ἡ ὠφέλεια τῶν παραγωγῶν θὰ ἦτο μικρότερη. Ἡ ἐπέμβασις μου αὕτη ἐθεωρήθη κάπως αὐθάδης. Ἡναγκάσθη λοιπὸν νὰ στείλω πρὸς τὴν διοίκισιν τῆς Τραπεζῆς μίαν ἐπιστολὴν εἰς τὴν ὁποίαν, ἐμολογῶ, ἐδείχθη ὀλίγον τραχύς. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ἐπιστολή μου αὐτὴ ἀπυθύνετο μὲν πρὸς τὴν διοίκισιν τῆς Τραπεζῆς, ἀλλ' ἐθεωρήθη ἀπὸ τὸν διοικητὴν αὐτῆς κ. Δέλταν ὡς προσωπικῶς πρὸς αὐτὸν ἀπευθυνόμενη καὶ ἐπειδὴ ἡ ἐκτίμησίς μου πρὸς τὸ πρόσωπον καὶ πρὸς τὸν χαρακτῆρα τοῦ κ. Δέλτα ἦτο, εἶναι, καὶ θὰ παραμένῃ πάντοτε ἀπερίσπαστος, ἠναγκάσθη νὰ ζητήσω συγγνώμην διότι μεταχειρίσθη ἐν τῇ ἐπιστολῇ μου ζωντανότερα ἐκφράσεις. Καὶ διὰ νὰ ἀποφύγω μίαν κρίσιν ἡ ὁποία ἐδημιουργήθη ἐφθασα εἰς τὸ σημεῖον νὰ μὴ ἐπιμείνω ἀπολύτως εἰς τὴν ἐπιβολὴν τῶν ἀντιλήψεών μου, ἀλλὰ νὰ κάμω ἓνα συμβιβασμόν, ἵνα ἐπιτύχω ὅσον τὸ δυνατόν νὰ πλησιάζω πρὸς τὴν ἰδικήν μου ἀντίληψιν τὰς ἀντιλήψεις τῆς διοικήσεως τῆς Τραπεζῆς.

Παρακάλεσα τότε τὸν διοικητὴν τῆς Τραπεζῆς—διότι μοῦ

ἐδόθη τότε συγχρόνως ἐν σημείῳ, ἀναγέρων τὰς ἀπόψεις ἐκ τοῦ συμβουλίου τῆς Τραπεζῆς ἀλλὰ μόνον τῆς ὑπηρεσίας περὶ τοῦ τρόπου κατὰ τὸν ὅποιον ἔπρεπε νὰ ρυθμισθῶν τὰ ζητήματα τοῦ τόπου εἰς τὸν ὅποιον θὰ ἐδίδοντο τὰ χρήματα τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς—παρακάλεσα, λέγω, τὸν διοικητὴν αὐτῆς νὰ διαβάσῃ τὴν ἀγύρευσιν μου τὴν ὁποίαν εἶχα κάμει εἰσηγούμενος τὸ νομοσχέδιον περὶ κυρώσεως τῆς συμβάσεως μετὰ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς. Καὶ τοῦ εἶπα νὰ τὴν διαβάσῃ διότι θὰ τὴν διαφώτιζεν εἰς πολλὰ πρᾶγματα τὰ ὁποῖα ἔδωκεν ὅτι τὸ συμβούλιον δὲν εἶχε ὑπ' ὄψιν του.

Ἐν τῷ μετὰ ἐγεννήθη μία ἄλλη ἀντίθεσις γνώμῶν μετὰ τῆς Κυβερνήσεως καὶ Τραπεζῆς. Ἦτο τὸ ζήτημα τῆς προσλήψεως τῶν ὑπαλλήλων τοῦ ἰδρυματος. Ἐθιμείσθη ὅλοι ὅτι εἰς τὴν σύμβασιν τὴν ὁποίαν ἐκάρταμεν ἐλέγομεν ρητῶς ὅτι κατὰ κανόνα οἱ ὑπάλληλοι προσλαμβάνονται διὰ διαγωνισμοῦ καὶ ὅτι ἐξαιροῦνται τοῦ κανόνος τούτου οἱ ὑπάλληλοι τῶν τεχνικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ ἀνώτεροι τινὲς ὑπάλληλοι, ὅχι ὅλοι οἱ ἀνώτεροι ὑπάλληλοι, ἀλλὰ τινὲς ἀνώτεροι. Ἐπὶ τοῦ σημείου λοιπὸν αὐτοῦ ἐγένοντο νέαι προσερίθαι μετὰ τῆς Τραπεζῆς καὶ Κυβερνήσεως. Μοῦ ἐλέχθη ὅτι ἐξητήθη ἓνα μόνον ἀπὸ τὸ ὅποιοις καὶ κατὰ τὸν ὅποιον προσλαμβάνονται οἱ ὑπάλληλοι διὰ διαγωνισμοῦ, ὅλοι δὲ οἱ ἄλλοι δι' ἐκλογῆς. Ἐγὼ, χωρὶς νὰ γνωρίζω τὰς δυσκολίας τῆς διεξαγωγῆς ἐνὸς διαγωνισμοῦ καὶ χωρὶς νὰ παραγνωρίζω ὅτι δὲν εἶναι πάντοτε ὁ διαγωνισμὸς τὸ καλὺτερον μέτρον ἵνα ἐπιτύχωμεν τὸν καλὺτερον ὑπάλληλον, δὲν παρεδέχθη τὴν ἀποφῆν αὐτήν, ἀλλ' ὑπεστήριξα ὅτι ἡ δημοκρατικὴ σημερινή, ἀντίληψις ἐπιβάλλει τὴν προσφυγὴν εἰς αὐτὸ τὸ μέτρον τῆς ἐκλογῆς, τὸν διαγωνισμὸν, διότι, ἂν μὴ τί ἄλλο, τοῦλάχιστον θέτει κατὰ μέρος τὸν ψαδισμόν, ὁ ὁποῖος εἶναι πρᾶγμα ποῦ δὲν τὸ ἀνέχεσται ἡ δημοκρατικὴ ἀντίληψις. Ὅπωςδὴποτε εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον μοῦ ἐδόθη ἰκανοποίησις.

Ἀλλ' ἤλθε τὸ ζήτημα τῶν τόκων τοῦ δανείου. Εἰς τὸ σημείῳ τὸ ὅποιον μοῦ ἐπεβλήθη ἀνεφέρετο ὅτι ὁ τόκος τῶν μεσοπρόθεσμων καὶ τῶν μακροπρόθεσμων δανείων θὰ εἶναι ἀνώτερος ἀπὸ τὸν τόκον τῶν καλλιεργητικῶν. Παρατήρησα ὅτι τὰ πρᾶγμα δὲν ἡμπορεῖ νὰ γίνῃ δεκτὸν δι' ἐν καλλιεργητικὸν δάνειον τὸ ὅποιον πρόκειται νὰ πληρωθῇ μετὰ πέρους 3, 4, 5, 6 μηνῶν. Τὸ νὰ πᾶρξῃ 1 ο/ο πᾶρα πάντω, εἶναι πᾶρα πολὺ. Ἐὰν ὅμως θὰ δόσῃ ἓνα μεσοπρόθεσμον δάνειον ἵνα προμηθευθῇ ἓνας φιλοπρόθετος γεωργὸς τὸ ἄροτρον του ἢ ἓνα καλὸ ζευγάρι, τὸ ὅποιον τοῦ ἀπέθανε καὶ δὲν τὸ ἔχει, καὶ τοῦ πᾶρξῃ διὰ 5-6 χρόνια 1 ο/ο πᾶρα πάντω, εἶναι βραδὺ καὶ αὐτὸς θὰ καμῇ. Εἶπον λοιπὸν ὅτι ἡ γνώμη μου δὲν εἶναι αὐθαίρετος, ἀλλ' ἔχει κάποιαν ἀξίαν περιστορέαν, διότι, ὅταν εἰσηγούμεν τὸν νόμον, εἶπα ρητῶς καὶ καθαρὰ ὅτι τὰ εὐλογώτερα δάνεια θὰ εἶναι τὰ μεσοπρόθεσμα καὶ τὰ μακροπρόθεσμα, τὰ μέσα θὰ εἶναι τὰ καλλιεργητικὰ, καὶ τὰ ἀκριβοτέρα θὰ εἶναι τὰ πλασματικὰ, τὰ ὁποῖα ἔχουν καὶ κάποιον ἐμπορικὸν χαρακτῆρα. Εἶπον ὅτι, ἂν ἐδικαζόμην τὴν εἰσηγήσιν αὐτήν, θὰ ἐδίδεκα ὅτι αὐτὸ τὸ ζήτημα εἶναι λελυμένον. Μοῦ παρετήρηθη τότε ὅτι τὸ ζήτημα ἦλθεν εἰς τὸ συμβούλιον ἀλλ' ἐκρίθη καὶ μάλιστα διὰ τῆς γνώμης ἀνθρώπου ἔγκυρον ἔχοντος γνώμην εἰς τὰ νομικὰ—ἦτο καὶ ἡγετὴς τοῦ Πανεπιστημίου—ὅτι, δεικνύεται νὰ ἐρμηνεύσωμεν ἓνα νόμον, πρέπει νὰ κυττάζωμεν τὸ καίμενον τοῦ νόμου, ἀδιαφοροῦντες δι' ὅτι εἶχε εἰς τὸν νοῦν τοῦ ὁ νομοθέτης. Ἀπῆντησα ὅτι αὐτὴ ἡ ἀντίληψις, τὴν ὁποίαν εἶχον οἱ Ρωμαῖοι διὰ τὴν ἐρμηνείαν τοῦ ἀστικού δικαίου τὸ ὅποιον ἐρρῶμιζε σχέσεις μετὰ τῶν δικτῶν πολιτῶν πρὸς ἀλλήλους ἢ διαφόρων πολιτῶν καὶ τοῦ Δημόσιου ὡς fisci, εἶναι σχολαστικὴ καὶ δὲν ἡμπορεῖ νὰ ἔχῃ ἐφαρμογὴν εἰς περιστάσεις ὅπως ἡ παρούσα, καὶ ὅτι τὸ Κράτος ἔρχεται καὶ ἰσχύει μίαν Τράπεζαν καὶ ἀναθέτει τὴν διοίκισιν αὐτῆς εἰς κάποιον Σώμα, ἐκ τῆς ἐνεργείας τοῦ ὁποίου ἐπιδίδωκε τὴν ἐπιτυχίαν. Δὲν ἡμπορεῖ νὰ πῇ ὁ ἐρμηνευτὴς ὅτι δὲν λαμβάνει ὑπ' ὄψιν τὴν γνώμην ἐκείνου ὁ ὁποῖος ἔκαμε τὴν Τράπεζαν.

K. Zabiixiaños. Ἡ διαφορὰ σας εἰς τὸ γήτευμα τοῦ τέ-
κνου τῶν θανάτων ἦτο μεγάλη;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). «Π διαφορά των αντιλήψεών μας εις τὸ ζήτημα τοῦ τόκου τῶν δανείων ἦτο ἡ ἐξήγησις. Κατ' ἐμὲ, ὁ ἐπιθυμότερος τόκος ἵα ἔπρεπε νὰ ᾖτο διὰ τὰ μεσοπρόθεσμα καὶ μακροπρόθεσμα δάνεια καὶ ὁ ἀνώτερος διὰ τὰ πελασματικά, ἐνθ' ὃ το συμβούλιον ᾔθελε νὰ εἶναι ὁ ἐπιθυμότερος τόκος διὰ τὰ καλλιεργητικά.

Ἡ ἄλλη τὴν διαγωνία μας ἦτο εἰς τὸ ἐξῆς σημεῖον. Ἐνθυμεί-
σθε ὅτι κατὰ τὴν εἰσήγησιν τῆς ἀρχικῆς συμβάσεως σὰς εἶπα
ὅτι καταργοῦμεν τὰς τοπικὰς γεωργικὰς Τραπεζὰς, ἐκκαθαρί-
ζομεν τὴν περιουσίαν αὐτῶν, καὶ τὴν διαθέτομεν μόνον διὰ
τοὺς τόπους ἐκείνους οἱ ὅποιοι τὴν ἐδημιουργήσαν. Ἄλλ’ ἐ-
πειδὴ αἱ περιφέρεται ἐκεῖναι εἶχον καὶ πόρους διὰ τῶν ὁσίων
ἐτροφοδοτοῦντο αἱ Τράπεζαι αὐταί, εἴπομεν ὅτι τρεῖς τρόποι
εἶναι διὰ νὰ ἀντιμεταπίσωμεν αὐτὸ τὸ ζήτημα τοῦ φόρου: Ἐ-
νας τρόπος εἶναι νὰ καταργήσωμεν αὐτὸν τὸν φόρον. Δὲν θὰ
ἦτο δυνατόν βεβαίως ἡ Μακεδονία, καὶ ἡ Ἡπειρος, καὶ αἱ
νῆσοι, καὶ ἡ Κρήτη νὰ ἐξοχλωθῶσιν νὰ πληρύνουν ἕνα φό-
ρον ὑπὲρ τῆς Γεωργικῆς Τραπεζῆς διὰ νὰ τὸν καρποῦνται
αἱ ἄλλαι περιφέρεται ποὺ δὲν συνεισέφεραν. Ἡ θὰ καταργή-
σωμεν λοιπὸν τὸν φόρον αὐτόν, ἢ θὰ τὸν ἐπεναινώμεν εἰς ὅ-
λην τὴν Ἑλλάδα, ἢ θὰ τὸν διατηρήσωμεν προσωρινῶς ἐκεῖ
ὅπου τὸν ἔχομεν, διὰ νὰ κατορθώσωμεν νὰ ἐλαττώσωμεν τὸν
τόκον τῶν ἀγροτικῶν δανείων. Ἐννοεῖται ὅτι τὸ τελευταῖον
αὐτὸ εἶναι ἕνα μέτρον ὅλως διόλου προσωρινόν, διότι αἱ ἄλλαι
περιφέρεται θὰ μᾶς εἰπουν: «Ἐλα ἐδῶ διατὶ αὐτοὶ παίρνουν
τὰ χρήματα εὐθιγότερα, ἀφοῦ ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα δίδει
δάνειον ὑπὸ τοῦς αὐτοὺς ῥυθμούς: Διατηρήθη ὁ φόρος, ἀλλὰ διε-
τηρήθη διὰ νὰ ὠφελήσῃ ὅλους». Δὲν εἶναι δυνατόν αὐτό. Καὶ
ἡ ἰδική μου πατρίς, ἡ Κρήτη, δίδει 2 ἑκατομύρια καὶ φόρους,
ἀλλὰ ἡ Μακεδονία δίδει 15, δίδει καὶ ἡ Ἡράκλεια καὶ τὴν ἑν
ὅλων συγκροτοῦνται 21 ἑκατομύρια. Δὲν εἶναι λοιπὸν δυνα-
τὸν αὐτὰ τὰ 21 ἑκατομύρια νὰ χρησιμοποιηθῶν ὡς πρό-
σοδος τῆς Τραπεζῆς, διότι αἱ ἄλλαι περιφέρεται θὰ μᾶς εἰπουν:
«Θὰ μᾶς βάλετε καὶ μᾶς αὐτὸν τὸν φόρον, διὰ νὰ δίδετε καὶ σὲ
μᾶς δάνεια μὲ μικρότερον τόκον». Εἰς αὐτὰ λοιπὸν τὰ ζητήμα-
τα ἐγὼ πρέπει νὰ εἶπω ὅτι ἡ γνώμη τῆς Τραπεζῆς—κατὰ τὴν
ὁποίαν ἀξιοῖ αὕτη ὅτι, προκειμένου περὶ τῶν χρημάτων τὰ
ὅποια θὰ παρέχῃ, πρέπει νὰ ἐμφυλοχωρῇ κατὰ τὴν ὁ-
ποῖον ἀνέρχεται, ἐγὼ δὲ ἔλεγον 4 ο/ο εἰς τὴν ἀγόρευσίν μου,
ἡ Τράπεζα τὸ βάζει εἰς 4 1/2 ο/ο—ἴσως εἶναι ὀρθότερα. Εἰς
αὐτὸ ἐπάνω δὲν ὑπῆρξε καμμία διαφορά. Διαφορά ὑπῆρξε μό-
νον εἰς τὸ ζήτημα τοῦ τόκου τὸν ὅποιον θὰ δίδωμεν εἰς τὰς κα-
ταθέσεις παρὰ τῇ Τραπεζῇ, καὶ ἡ διαφορά αὕτη δὲν ἐξεδηλώθη
δι’ ἀνταλλαγῆς ἐγγράφου, ἀλλ’ ἐκ τοῦ σημειώματος τὸ ὅστιον
μοὶ ἐδόθη. Ἐγὼ ἀγομαί εἰς τὴν γνώμην ὅτι ὀφείλομεν νὰ
δόσωμεν τόκον ὀλίγον ἀνώτερον, διὰ νὰ προσελκύσωμεν εἰς
τὴν ἀρχὴν ἰδίως ὅτι μᾶς χρειάζεται διὰ νὰ δυνηθῶμεν νὰ
ἐπιστρέψωμεν τὰς πιστώσεις τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς, αἱ ὁ-
ποῖαι μᾶς κοστίζουν 8 ο/ο. Ἐγὼ λοιπὸν εἶμαι διατεθειμένος
νὰ δώσω 5 1/2 ο/ο τόκον, διότι μοῦ κοστίζει πηλόντερα καὶ
ἔπειτα θὰ σκεφθῶ τί θὰ κάμω. Ὅπωςδήποτε αὐτὸ δὲν
ὑπῆρξεν ἀφορμὴ συγκρούσεως, διότι ἡ Κυβέρνησις εἶχεν ἐπι-
φυλάξει τὸ δικαίωμα τῆς νὰ λύῃ αὐτὸ τὸ ζήτημα.

Ἐν πάσῃ ἤμῃς περιπτώσει λυποῦμαι διότι τόσον γρήγορα
ἔρχομαι νὰ ἀντιμεπίσω τὴν τροποποίησιν τῆς συμβάσεως.
Ὅλοι σας ξεύρετε μὲ πόσον πόνον ἠθέλησα νὰ κάμω τὴν Τρά-
πεζαν νὰ εἶναι ὅσον τὸ δυνατόν αὐτοτελὲς ὀργανισμός. Δὲν
τὴν θίγω καὶ σήμερον βασικά μόνον τροποποιήσεις τινὰς κά-
μνω. Δύναται νὰ μοῦ εἰπῇ ἡ Τράπεζα ἀργότερα: «ὅδ’ ὀνόματι
νὰ ἀνακατεῦσθε». Αὐτὸ δὲν ἡμπαρῶ νὰ τὸ δεχθῶ, καὶ δὲ
αὐτὸ εἰσάγω αὐτὰς τὰς τροποποιήσεις. Αἱ τροποποιήσεις
αὐταί εἶναι αἱ ἐξῆς: Πρῶτον ἀναφέρεται ρητῶς ὅτι ἡ Ἀγρο-
τικὴ Τράπεζα τελεῖ ὑπὸ τὴν κρατικὴν ἐποπτείαν, ἀκουσμένην
ὑπὸ τοῦ Ἀπουργείου τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας. Πολὺ περισσό-
τερον αὐτὴ ἢ Τράπεζα πρέπει νὰ τελεῖ ὑπὸ ἐποπτείαν. Δευ-

τερον, προβλέπεται ότι θα διοριστεί ένας κυβερνητικός επίτροπος, ο οποίος δεν θα έχει φήμον βέβαια, αλλά θα εκλήθη από γνώμας της Κυβερνήσεως. Την ανάγκην του διορισμού του κυβερνητικού επιτρόπου δημιουργήσε το εξής γεγονός, διὰ τὸ ὅποιον νομίζω ὅτι τὸ συμβούλιον εἶχε δίκαιον. Ἐγὼ δὲν ἔχω ἐπαρκῆν μὲ τὴν Τράπεζαν παρὰ μόνον διὰ τοῦ γενικοῦ γραμματέως τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας. Δι' αὐτοῦ μόνον ἐπέφρον τὰς γνώμας μου. Μου παρετήρηθη, ὅμως ὅτι αὐτὸ θίγει τὰ ἄλλα μέλη τοῦ συμβουλίου. Ἀνεγνώρισα ὅτι αὐτὸ εἶναι σωπτόν. "Ας εἶναι ὅλοι οἱ σύμβουλοι τὸ ἴδιον. Θὰ ἔχω-
μεν ὅμως ἕνα κυβερνητικὸν ἐπίτροπον, ὁ ὅποιος προβλέπεται ὅτι δὲν εἶναι υπάλληλος αὐτοτελεῖς, ἀλλ' εἰς ἕκ τῶν ἀντιτερόν υπαλλήλων, τὸν ὅποιον θὰ διορίσωμεν καὶ ὁ ὅποιος θὰ λαμ-
βάνη δι' αὐτὴν τὴν ὑπερθεσίαν ἕνα πρόσθετον ἐπίδομα μὴ ὑπερβαίνον τὰ 1/3 τῆς βασικῆς μεθοδοῦσός του.

Τώρα, κυρία, θέλω να επιπλήρω να δηλώσω με κάποιον
αφέλειαν, ότι, χωρίς να το καταλάβω, κόντεψε να μου φύγει
από τα χέρια η "Αγροτική Τράπεζα". Και ενώ ήμουν να
δηλώσω εις τόν Σταυριδικόν "Οργανισμόν, δόλιγον έλευθεν η
"Αγροτική Τράπεζα" να μη έδωχετο καμμίαν έπαυση με την
Κυβέρνησιν.

Ὅριζεται ἐπίσης ὅτι κατὰ τὴν α' ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς Ἀγροτικῆς ἐξουσίας ὁ διορισμὸς τοῦ διοικητοῦ αὐτῆς ἐν περιπτώσει μεταβολῆς τοῦ προσώπου ἀνήκει καὶ πάλιν εἰς τὴν Κυβερνήσιν καὶ τὴν Ἑθνικὴν Τραπεζάν. Μόνον δηλαδή μετὰ τὴν λήξιν τῆς θητείας τοῦ πρώτου διορισθέντος, μετὰ ὅ ἔτι, μόνον τότε ὁ διορισμὸς τοῦ διοικητοῦ θὰ γίνεται ἀπὸ τὸ συμβούλιον. Κατὰ τὴν πρώτην ἐξουσίαν ἡ ἀντικατάστασις θὰ γίνῃ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν. Ἡρέπει δὲ αὐτὴν τὴν στιγμὴν νὰ σῶς ἀνακοινώσω, καὶ τὸ κάμνω μετὰ λύπης—ὅτι ὁ κ. Δέλτας μοῦ ἐδήλωσε πρὸ ἡμερῶν ὅτι ἐπιθυμοῖ ἕνεκα αὐτῶν τῶν ἀντιλήψεών μου νὰ ἀποχωρήσῃ, μὲ παρακάλει δὲ νὰ δεχθῶ τὴν παραίτησίν του. Ἡ παραίτησις του ἐγένετο δεκτὴ, ἀλλὰ τὸν παρακάλει νὰ μὴ γνωστοποιήσῃ τὴν παραίτησίν του παρὰ μόνον ὅταν ἡ Κυβέρνησις θὰ θελήσῃ νὰ τὸ εἴπῃ. Σας προσθέτω δὲ ὅτι δὲν ἡμφορὶ νὰ ἀγίσσω τὸ διοικητικὸν συμβούλιον τῆς Τραπεζῆς, τὸ ὁποῖον ταυτοῦν ἔδειξεν ἀπέναντι τῆς Κυβερνήσεως στάσιν, στάσιν εὐλόγον ἐπαναστατικὴν, νὰ ἀντιτίθεται εἰς ἐκεῖνον τὸ ὁποῖον ἄγω ὡς ὑπεύθυνος Κυβερνήτης ἐπιβάλλω. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον λοιπὸν καὶ τὰ μέλη τοῦ διοικητοῦ συμβουλίου, τὰ ὁποῖα, ὡς ἡξοῦρατε, διορίζονται διὰ τῆς περιόδου ὠρισμένην, ἀντικαθίστανται διὰ τῆς ἰαίας ὁδοῦ. Ὅριζεται δηλ. ὅτι κατὰ τὴν πρώτην θητείαν, τὴν τετραετή, τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου, ἂν τις τῶν μελῶν ἀπομακρύνεται τῆς ὑπηρεσίας, ἡ ἀντικατάστασις αὐτοῦ θὰ γίνεται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς.

Ὅριζομεν πρὸς τοὺς αὐτοὺς σαφῶς διὰ τῆς νέας συστάσεως ὅτι καὶ φορολογία αἱ ὁποῖαι καταβάλλονται εἰδικῶς διὰ τὰς γεωργικὰς Τραπεζὰς εἰς τὰς Νέας Χώρας ἀπομένοντι διὰ τοὺς αὐτοὺς σκοποὺς, μέχρις ὅτου καὶ αἱ ἄλλαι περιφέρειαι ζητήσουν νὰ ἐπωφεληθῶν τῶν ἀγαθῶν τῶν πόρων αὐτῶν, καταβάλλονται αὐτοῖς.

Εισάγομεν καὶ μίαν ἀποκέντρωσιν κατὰ τὴν χορήγησιν τῶν γεωργικῶν δανείων. Ἐκτός διηλ. τῆς ἐκ τριῶν μελῶν κεντρικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου, συνιστώμεν καὶ τοπικὰς ἐπιτροπὰς εἰς τὰ ὑποκαταστήματα διὰ τὴν χορήγησιν τῶν δανείων. Τὰς ἐπιτροπὰς αὐτάς συγκροτοῦμεν ὡς ἑξῆς: Ἀπὸ τὸν διευθυντὴν τοῦ ὑποκαταστήματος, ἀπὸ τὸν ἀντιπροσώπου τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας, ὁ ὁποῖος θὰ εἶναι ὁ ὑπηρετῶν ἐκεῖ ὑπάλληλος τοῦ Ὑπουργείου, — ὁ ἐπιθεωρητής, ὁ νομογεωπόνος, ἢ ἄλλος — ἀπὸ τὸν οἰκονομικὸν ἔφορον, καὶ ἀπὸ δύο ἀντιπροσώπων τοῦ γεωργικοῦ κόσμου, ἐκ τῶν ὧν οἷον ὁ εἰς εἶναι ὁ πρόεδρος τοῦ γεωργικοῦ ἐπιμελητηρίου καὶ ὁ ἄλλος εἰς γεωργός, ὀρίζομενος ἀπὸ τὸ διοικητικὸν συμβούλιον τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης, τὸ ὅποιον ἐδρεύει ἐδῶ. Ὡστε τὰ ζητήματα αὐτὰ τῆς παροχῆς δανείων θὰ λύονται τοπικῶς. Καὶ ἡξοῦρετε πόσον αὐτὰ ἄντα

ποκρίνεται, προς την επιθυμία των ενδιαφερομένων και προς την γνώμη, ή οποία εξεδηλώθη ένταθα από την πτέρυγα της Δημοκρατικής Ένώσεως. Δι' άλλης διατάξεως όρίζεται, ότι ό τόκος του δανείου της Τραπεζής έγκρίνεται και υπό της Κυβερνήσεως, άποραινόμενου του Γενουργικού Συμβουλίου.

«Ένα άλλο ζήτημα — αυτό δεν έχει σχέση με την δημιουργηθείσαν σύγχροσιν — είναι τὰ κατὰστατικά τῶν συνεταιρισμῶν. Ἡεὐρέστε ὅτι τὴν ἀνωτέραν ἐποπτείαν τῶν συνεταιρισμῶν ἐδίδαμεν εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν. Καὶ τὴν ἀφύνομεν ἐκεῖ. Ἄλλ' ὥς γνωστόν, τὰ κατὰστατικά τῶν συνεταιρισμῶν ἐγκρίνονται ἀπὸ τὸ πρωτοδικεῖον. Ἡδὴ σὰς ζητῶ νὰ δεχθῆτε νὰ ἐγκρίνονται ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας. Δὲν ὑπάρχει κίνδυνος εἰς τὸ ζήτημα αὐτὸ νὰ γῇ καμμία κατάρχησις. Ἰσως μέλιστα καὶ συμβουλαὶ μὴ πορῇ νὰ δίδωνται ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον διὰ τὴν καλυτέραν σύνταξιν τῶν κατὰστατικῶν αὐτῶν. Καὶ μίαν ἄλλην διάκρισιν κάμνομεν. Ὅτι ὁ ἀριθμὸς τοῦ προσωπικοῦ κανονίζεται μὲν δι' ἀποφάσεως τοῦ συμβουλίου τῆς Τραπεζῆς, ἀλλ' ἡ ἀπόφασις αὕτη δεῖται τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἥτις δύναται νὰ μειώσῃ τὸν ἀριθμὸν, ἀλλ' ὅχι καὶ νὰ τὸν αὐξήσῃ. Δηλ., ἐν ἴδῳ ὅτι αὐξάνεται πολὺ τὸ προσωπικόν, συσπυλόμενος πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας τῆς Τραπεζῆς, θὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ εἰπῶν: «Ὅχι, κύριοι! τόσαι ὑπάλληλοι ἀρκούν».

Πολλοὶ βουλευταί. Διὰ τὸ μισθολόγιον, κ. Πρόεδρε :

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τὸ μισθολόγιόν τὸ ἐκάνοντάμεν. Εὐτυχῶς ἀριθμὸς ὑπαλλήλων πολὺς δὲν προσελήφθη. Εἶναι εἰς τὴν ἀρχὴν ἡ Τράπεζα. Ἄν μὲ τὴν νέαν αὐτὴν ἀντίληψιν θελήσῃ τὸ διοικητικὸν συμβούλιον νὰ προσαρμολοῇ πρὸς τὰς ἰδικὰς μου ἀντιλήψεις, κατὰ τὰς ὁποίας ἐπιβάλλεται οἱ μισθοὶ νὰ εἶναι χαμηλωτέροι ἀπὸ ὅτι εἶναι σήμερον, θὰ εἶμαι εὐτυχὴς νὰ χειροκρατήσω. Σὰς εἶπον ὅτι εὐρήνῃ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ κάμω τὰς παρατηρήσεις μου καὶ νὰ θίξω ἕνα ἄνθρωπον τὸν ὅποιον ἔχω λόγον νὰ σέβωμαι, ἀλλ' ἐνόμισα ὅτι μοῦ ἐπεδύλλετο νὰ φανῶ ὁλίγον διαλλακτικὸς εἰς τὸ ζήτημα τῶν μισθῶν. Οἱ μισθοὶ ὅμως εἰναι ἀκόμῃ μεγάλαι. Δὲν δύναμαι βέβαια νὰ ἐπανέλθω εἰς αὐτὸ τὸ ζήτημα ἐπαναληψάντων ὅμως ὅτι, ἂν τὸ συμβούλιον θὰ ᾔθελε νὰ ἀναθεωρήσῃ εἰς αὐτὸ τὰ σημεῖον τὰς ἀποφάσεις του θὰ ᾔμην πολλὴ εὐτυχίᾳ, διότι

Ὁ Πρόεδρος
Ι. Δ. ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΙΓ'

Τρίτης 10 Δεκεμβρίου 1929.

“Ὁρᾷ 4.15' μ. μ., ὁ Πρύτανης κ. **Ι. Τσιριμῶκος**, ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἐδρας, κηρύσσει τὴν ἐναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει νὰ ἀνοιγθῶσι τὰ θωρορεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προ-
ηγουμένης συνεδριάσεως.

Ἀνακλινοῦνται τὰ ἐξ ἧς :

Ὁ δῆμος Ἀγρινίου καὶ τὰ σωματεῖα ἐπαγγελεμνῶν, τὰ καπνικὰ συνέδρια Ἀργολίδος, ὡς καὶ ὁ γεωργικὸς συνεταιρισμὸς Ἀμφιλοχίης παρεκκλῶν ὅπως ληφθῇ ὑπ' ὄψιν τὸ υποδληθὲν ὑπόνομη καὶ τὸ καπνικὸν συνέδριον συνεταιρισμῶν τοῦ νομοῦ Αἰτωλοκακχαρνακίης.

Οι έμποροιεπαγγελματίαι Μεθώνης διαμαρτύρονται διὰ τὴν ψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ τῶν μεσιτῶν σταριδοκάβρου. Ἡ ἀπεργικὴ ἐπιτροπὴ τῶν φοιτητῶν ὑποβάλλει τὸ ψήφισμα τῆς συγκεντρώσεως τῆς 9 Δεκεμβρίου.

Ὁ ἐν Ἑσσανλονίκη σύλλογος τῶν τέως υπαλλήλων ἐκ Τουρ-
νίας αἰτεῖται τὴν τροποποίησιν τοῦ νόμου 4097 περὶ ἀπο-
ζημιώσεως τῶν.

πιστεύω ὅτι ἡ Ἀγροτική Τράπεζα, μολοντοῦ εἶναι ἐρωδι-
σμένη μὲ μεγάλα κεφάλαια, εἶναι τὸ πλέον πτωχὸν ἱδρυμα,
δὲν ἔχει ἔκτακτα κέρδη, ἔχει τὸν μέτριον ἐκείνον τόκον τὸν
ὁποῖον δύναται νὰ ζητήῃ ἀπὸ τῶν ἀγρότην. Ἐγὼ πιστεύω
λοιπὸν ὅτι ὁ τόκος τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ παίρῃ ἀπὸ τῶν
ἀγρότην πρέπει νὰ εἶναι ὅσον τὸ δυνατόν μικρότερος, ἐν-
τὸς τῶν ὁρίων βέβαια τὰ ὁποῖα ἡ καλὴ διοίκησις ἐνὸς
ἱδρυματος μᾶς ἐπιβάλλει. Καὶ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ὑπῆρξε
μία ἀντίθεσις γνωμῶν, διότι τὸ σημεῖωμα τὸ ὁποῖον μοι
ἐδόθη ὑποστηρίζει ὅτι ἄλλου ὁ τόκος εἶναι μεγάλος καὶ
δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ εἶναι παρ' ἡμῖν μικρότερος. Ἐγὼ
δὲν ὑπόστημαι ὅτι ὁ τόκος θὰ εἶναι πολὺ μικρὸς, διότι διὰ τὰ
ἔξοδα τῆς διαχειρίσεως καὶ τὴν ἀλύψιν ζημιῶν θὰ πρέπη νὰ
εἶναι 4-4 1/2 ο. Ἀλλ' εἰμαι τῆς γνώμης ὅτι δὲν ὑπάρχει κα-
νείς λόγος νὰ σταθῶμεν εἰς τὸν προεμφητικόν, τὸν ἐπίσημον,
τῆς Τραπεζῆς, ἀλλὰ δυνάμεθα νὰ κατεβούμεν κατὰ τι. Καὶ
πιστεύω ὅτι δυνάμεθα νὰ κατεβούμεν οὐτωδῶς, ἂν γίνῃ καὶ
εἰς τὴν ἄλλην Ἑλλάδα ὅτι γίνεται εἰς τὰς Νέας Χώρας,
δηλαδὴ ἂν ζητήσῃ καὶ ἡ Παλαιὰ Ἑλλάς νὰ ἐπεκταθῇ καὶ
ἐδῶ αἱ εἰδικαὶ φορολογίαι ποὺ ἱσχύουν ὑπὲρ τῶν γεωργικῶν
Τραπεζῶν εἰς τὰς Νέας Χώρας. Αὐτὰ, κύριοι, εἶναι ἐκεῖνα τὰ
ὁποῖα ἤθελαν νὰ εἴπω. (Χειροκροτήματα).

Κατερχόμενος τοῦ βήματος καταθέτει τὸ σχέδιον νόμου «περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 4332 «περὶ κρυώσεως τῆς μεταξὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου καὶ τῆς Ἑθνεῖας Τραπεζίτης τῆς Ἑλλάδος συμβάσεως περὶ ἀντάσεως καὶ λειτουργίας τῆς Ἀγορτικῆς Τραπεζίτης», τὸ ὅποιον παρακαλεῖ ὅπως κηρυχθῇ ὑπερρεπτικὴ καὶ παραπεμφθῇ εἰς τὴν ἀρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν, εἰς τὴν ὅποιαν νὰ χορηγηθῇ 48ωρος προθεσμία πρὸς ὑπόβολήν τῆς ἐκθέσεώς της.

Ἡ Βουλὴ, ἐρωτωμένη ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου, δέχεται δι' ἀναστάσεως τὴν πρότασιν ταύτην τοῦ κ. Προβουλευτοῦ.

Μεθ' οὗ ἀπορρασίεται ὅπως αὔριον μὴ διεξαχθῇ συζήτησις ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν, ἀλλὰ ἡ Βουλὴ εἰσέλθῃ ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας καὶ μετὰ τὴν ἐξάντηλσιν αὐτῆς συνεχισθῇ ἡ ἐπὶ τοῦ καπνικοῦ ζητήματος συζήτησις, ὥρα δὲ 10 μ. μ. λύεται ἡ συνεδρίασις διὰ τὴν 4 1/2 τῆς αὔριου.

Οἱ Γραμματεῖς
Ι. Κουτσίνας
Σ. Νικολαΐδης

Οἱ ἱεροσπουδασταὶ τῆς ἱερτικῆς σχολῆς αἰτοῦνται τῇ^ν
τροποποιῆσιν τοῦ περὶ λειτουργίας τῶν ἱερτικῶν σχολῶ^ν
νόμου.

Οἱ ἐφημέριοι τοῦ τέως δήμου Τροπικίων αἰτοῦνται νὰ καθορισθῇ ἡ μισθοδοσίᾳ των ἀναλόγως τῶν ἀκαθάρστων ἐσόδων τῶν ναῶν.

Οι ἀκτιόνες τῶν χωρίων Κορυτσᾶς, Ζουπίνης καὶ Ζαχαφῶνος αἰτοῦνται τὴν ἀπαλλοτρίωσιν ὀριζόμενον μοναστηρικῶν κλπ. κτημάτων διὰ τὴν ἀποκατάστασίν των.

Ὁ κτηματικὸς σύλλογος Πυλίας ἀποδοκιμάζει τὰς ἀνα-
τρεπτικὰς τάσεις τῶν ὀργανωμένων ἐργατικῶν τάξεων.

Οἱ ἀντιπρόσωποι Νέξς Πάφκς διαμαρτύρονται κατὰ τοῦ γραφείου ἐποικισμοῦ Σερρῶν διὰ τὴν πληθμμελῆ διανομὴν τῶν γκιῶν των καὶ αἰτοῦνται τὴν ἀποστολὴν συνεργείου.

Οἱ πρόβρυγες τοῦ σοφοκτισμοῦ Σκοπευτηρίου Καλλιθέας
αἰτοῦνται τὴν ἐπίσπευσιν τῆς ἐγκαταστάσεως αὐτῶν εἰς τὴν
νέα οἰκὴματά.

Πολεμοπαθείς έρεδραι, κρατηθέντες έν Ιγκάρλις της Έρ

μηνίας, αίτούνται την παράτασιν τῆς προθεσμίας τοῦ νόμου 4278 πρὸς υποβολὴν δηλώσεως περὶ ἀποζημιώσεως των.

Οἱ δικαστικοὶ κλητῆρες τοῦ πρωτοδικείου Ἑδρου αἰτοῦνται τὴν τροποποίησιν τοῦ Ν. Δ. τῆς 17/25 Νοεμβρίου 1925 καὶ τοῦ νόμου περὶ ταμείου συντάξεων νομικῶν.

Τὸ γεωργικὸν ἐπιμελητήριον Κερκύρας αἰτεῖται τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς εἰσαγωγῆς σποραλαίων καὶ ἐλαιούχων σπόρων ἢ τὴν λήψιν αὐστηρῶν μέτρων κατὰ τῆς νοθείας τῶν ἐλαιολάδων.

Ὁ σύνδεσμος ἀλληλεγγύης τῶν ἀποστράτων ἀξιωματικῶν Μεσολογίου αἰτεῖται τὴν αὐξήσιν τῶν συντάξεόν των.

Ὁ ὄμιλος ἰδιοκτητῶν ἀκινήτων Δράμης καταγγέλλει ἐπὶ μεροληψίᾳ τὸν μηχανικὸν Παπαϊωάννου, ἀναλαμβάνοντα τὴν ευμοτομίαν τῆς πόλεως, καὶ αἰτεῖται τὴν ἀνάθεσιν τῆς συντάξεως τοῦ σχεδίου τῆς πόλεως εἰς ἕτερον μηχανικόν.

Οἱ πρόσφυγες ὑπέλληλοι τῆς Γ.Α.Ε.Μ. αἰτοῦνται τὴν παραχώρησιν αὐτοῖς οἰκημάτων ἐκ τῶν ἀνεγειρομένων ὑπὸ τῆς Ε.Α.Π. ἐν τῇ πόλει τῆς Θεσσαλονίκης.

Ὁ σύνδεσμος ἀποστράτων ὀπλιτῶν ξηρᾶς καὶ χωροφυλακῆς αἰτεῖται τὸν συντολογισμὸν τῆς κρατικῆς ὑπηρεσίας των εἰς τὴν συντάξιμον τοιαύτην.

Τὸ περιφερειακὸν ἐπιμελητήριον Πύργου αἰτεῖται τὴν ἀντιπροσωπεύσιν του εἰς τὸν Ἀυτόνομον Στρατιδικὸν Ὀργανισμὸν.

Ἡ ὁμοσπονδία ἐπαγγελματικῶν καὶ βιοτεχνῶν Θεσσαλονίκης ὑποβάλλει τὰς ἀντιλήψεις τῆς σχετικῆς μετὰ τὰς ἐργασίας τῆς μελλούσης νὰ συνέλθῃ ε' διημέρους ἐκθέσεως Θεσσαλονίκης καὶ παρακαλεῖ ὅπως ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν.

Ἐπιτροπὴ ἀπολυθέντων δημοτικῶν ὑπαλλήλων Παγασῶν διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἄδικον ἀπόλυσίν των.

Ὁ ἐμπορικὸς σύλλογος Χανίων αἰτεῖται τὴν ἀναστολὴν πληρωμῆς τοῦ φόρου εἰσόδων 1927, 28 καὶ 29, ἐκπεσέντων τῶν ἀποφάσεων τῆς ἐφορῆς Χανίων καὶ παρῆλθον τῶν προθεσμιῶν μέχρι τέλους Φεβρουαρίου 1930.

Οἱ πρόεδροι τῶν κοινοτήτων δήμου Ἀδείας διαμαρτύρονται διὰ τὴν ἐπιβληθεῖσαν δικαίτησιν ἐπὶ τοῦ ἐλαίου.

Ὁ διευθυντὴς τῆς δημοσίας ἀσφαλείας παρὰ τῇ Ὑπουργείῳ τῶν Ἑσωτερικῶν ὑποβάλλει ὑπόμνημα τοῦ ὑπενωμοτάρχου Πέτα, αἰτουμένου τὴν προσμέτρησιν τῆς ἐν τῇ ἀστυνομίᾳ τῶν πόλεων ὑπηρεσίας του εἰς τὴν τῆς χωροφυλακῆς.

Οἱ ἀκτήμονες Βασσαρά αἰτοῦνται τὴν ἀπαλλοτριώσιν 15 χιλιάδων στρεμμάτων τῆς μονῆς Ἀγίου Γεωργίου.

Ὁ σύλλογος πολιτῶνων γονέων Σικανίας καὶ περιχώρων αἰτεῖται τὴν ἀπαλλαγὴν των ἐκ τῶν ἐκπαιδευτικῶν τελῶν.

Ὁ πρόεδρος τοῦ πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης αἰτεῖται τὴν παραχώρησιν διαφόρων ἐκτάσεων εἰς τὴν κυριότητα τοῦ Πανεπιστημίου, κειμένων πρὸς τὰς ὁδοὺς Ἑγνατίας καὶ Ἑθνικῆς Ἀμύνης, πρὸς ἀνάγειν πανεπιστημιακῶν κτιρίων.

Ὁ βουλευτὴς κ. Σ. Ἀναστασιάδης καταθέτει ἀναφορὰν τῶν προσφύγων Λαρίσης, παραπνοουμένων διὰ τὴν ἐκπόνησιν τῶν οἰκημάτων των ὑπὸ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς.

Ὁ βουλευτὴς κ. Α. Φωκᾶς καταθέτει :

α') Ἀναφορὰν τοῦ γεωργικοῦ ἐπιμελητηρίου Κεφαλληνίας καὶ Ἰθάκης, ζητοῦντος τὴν τοποθέτησιν ἐν Κεφαλληνίᾳ τριῶν νομογεωπόνων, τοῦ ἐνὸς φυτοπαθολόγου καὶ τῶν δύο δ.ν' ροζόμων, διὰ τὰς ἐπαρχίας Σάμης, Πάλλης, καὶ Ἰθάκης καὶ

β') Ἀναφορὰν τοῦ ἐμπορικοῦ καὶ βιομηχανικοῦ ἐπιμελητηρίου Κεφαλληνίας καὶ Ἰθάκης, διαμαρτυρομένων διὰ τὴν μελετωμένην κατάργησιν τοῦ ἐπιμελητηρίου Κεφαλληνίας.

Ὁ βουλευτὴς κ. Κ. Πετσάλης αἰτεῖται τρίμηνον ἄδειαν ἀπουσίας εἰς τὸ ἐξωτερικόν, διὰ λόγους υγείας.

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως, ἡ ἄδεια χορηγεῖται.

Ἡ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Κοινοβουλευτικῇ Ἐπιτροπῇ ὑποβάλλει τὴν ἐκθεσιν αὐτῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 30 Σεπτεμβρίου 1926 Προεδρικοῦ Διατάγματος «περὶ ἀνακλήσεως εἰς τὴν ἐνεργὴν ὑπηρεσίαν ἀνωτάτου ἀξιωματικοῦ».

Ἡ ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας Κοινοβουλευτικῇ Ἐπιτροπῇ ὑποβάλλει τὴν ἐκθεσιν αὐτῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ μερικῆς καταργήσεως καὶ τροποποιήσεως τῆς ἀπὸ 5 Μαρτίου 1926 συμβάσεως περὶ ἡλεκτροπρωτισμοῦ τῶν κομμάτων Ἑλευσίνος, Μάνδρας, καὶ Καλυδῶνος».

Ὁ βουλευτὴς κ. Ν. Ξηρὸς καταθέτει προτάσεις νόμων :

1) «Περὶ ἰδρύσεως Τραμὶν αὐτοκινήσεως βουλευτῶν καὶ γεωργικῶν» καὶ

2) «Περὶ ἐγγυήσεως δικηδικητικῶν λησίων ἀνὰ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἀσφάλειαν».

Οἱ κ. κ. Γ. Μαζῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) καὶ Σ. Γονατᾶς (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) καταθέτουν σχέδιον νόμου «περὶ ἀνακλήσεως τῆς ἐντομῆς αἰδηρῶν ὁμῶν ἀστυνομίας-Μοραστηρίων καὶ δικαιοσύνης τῶν ἐκ τοῦ δικαίου 3 οἴο 1823 τῆς ἐντομῆς αἰδηρῶν ὁμῶν ἀστυνομίας».

Ὁ κ. Β. Καραπαναγιώτης (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) καταθέτει σχέδιον νόμου «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τῶν περὶ εἰδικῶν ταμείων μνημῶν ἀποστράτων Ἀθηνῶν κειμένων διατάξεων».

Μεθ' οὗ δίδεται ὁ λόγος εἰς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός) Κύριοι βουλευταί, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ἀνακινώσω πρὸς τὴν Βουλὴν τὴν παραίτησιν τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας.

Ὁ ἐνδοξος ναύαρχος, ἐπικλυόμενος τὴν κλονισθεῖσαν ὑγείαν του, ἐπεδίωξεν ἀπὸ πολλοῦ νὰ ἀπαλλαγῇ τοῦ βάρους τῆς ἐξουσίας. Ὅτε πρὸ τινων μηνῶν ἡ Ἑθνικὴ Συνέλευσις ἐπρόκειτο νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ ὀριστικοῦ Προέδρου, ὁ ναύαρχος Κουντουριώτης ἤρξατο ἐπιμένονας νὰ δεχθῇ ὅπως τεθῇ ἡ ὑποψηφιότης του εἰς τὸ ἀξιωμα τοῦτο. Μόνον ὑπὸ τὴν πίστιν τῆς κοινῆς γνώμης ἔσπερος τέλος εἰς τοῦτο, ἀλλὰ μὲν ἐδήλωσεν ἑαυτὸς ὅτι ἡ παραινότης του ἔμελλε νὰ εἶναι πολὺ βραχεῖα.

Καθ' ἣν στιγμὴν ἡ ἀπόφασίς αὕτη τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Κράτους εἶναι ἀτυχῶς ἀμετάκλητος, θεωρῶ καθήκον νὰ ἐκφράσω πρὸς αὐτὸν καὶ δημοσίᾳ τὴν ἐγνώμισίν μου τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν πρὸς αὐτὴν ἐπιδειχθεῖσαν ἀδίκπτωτον ἐμπιστοσύνην μου, ἥτις τόσον διηκόλυνε τὴν δύσκολον αὐτῆς ἀποστολήν. Ἡ συλλεγηθεὶσα ἄλλως τε Ἑθνικὴ Συνέλευσις εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν θὰ δεχθῇ νὰ ταρκατίσῃ τὰς ἐργασίας τῆς πρὶν ἐκδηλώσεως δι' εἰδικῶν ψηφισμάτων τὰ αἰσθημένα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ πρὸς τὸν ἐνδοξὸν ναύαρχον, ὁ ὁποῖος, συνεχίζων τὰς οὐκαρνευτικὰς του παραδόσεις, ἐλμπρυνε τὴν πολιτικὴν μας ἱστορίαν διὰ δύο κατὰ θάλασσαν νικῶν, αἱ ὁποῖαι ἐξεργάσταν τὴν συμμηχανικὴν νίκην κατὰ τοὺς βαλκανικοὺς πολέμους, καὶ ὁ ὁποῖος καὶ ἐν εἰρήνῃ δὲν ἔπαυσε νὰ προσφέρει εἰς τὴν χώραν τὰς πλέον πολυτίμους ὑπηρεσίας.

Ἀνεκόνοντα ἤδη εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Γερουσίας τὴν παραίτησιν ταύτην, παρακαλῶ αὐτὸν ὅπως συμφώνως πρὸς τὸ ἀρθρον 43 τοῦ Συντάγματος ἀναλάβῃ τὴν ἀναπλήρωσιν τοῦ παραιτηθέντος, μέχρι τῆς ἐκλογῆς νέου Προέδρου. Ἐκάλεισα συγχρόνως τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν κομμάτων ὅπως συνεννοηθῶ μετ' αὐτῶν περὶ τοῦ καταλληλοτέρου χρόνου διὰ τὴν σύγκλησιν τῶν δύο Νομοθετικῶν Σωμάτων πρὸς διεύρεσιν τῆς ἐκλογῆς καὶ ἐρευνᾶμεν σύμφωνοι ὅπως ταῦτα συλλεθῶσι διὰ τὸ ἐρχόμενον Σάββατον. Ἐν τῷ μεταξύ θὰ συνεχισθῶσιν αἱ σήμερον ἀρχόμεναι μετ' αὐτῶν συνεννοήσεις ὅπως, εἰ δυνατόν, ὑποδειχθῇ ἀπὸ κοινῆς ὁ ὑποψήφιος διὰ τὸ ἀνώτατον τοῦτο ἐν τῇ Πολιτείᾳ ἀξιωμακ.

Παρακαλῶ τὴν Βουλὴν, ὅπως θὰ παρακαλέσω κύριον τὴν Γερουσίαν, νὰ δικηδύνη τὰς συνεδριάσεις των μέχρις ἐκλογῆς τοῦ νέου Προέδρου.

Πρόεδρος. Ὁ κ. Παναγιωτακόπουλος.

Α. Παναγιωτακόπουλος. Μετὰ βοήθειαν συγκλίνουσιν πληροπορεῖται ἡ Ἑθνικὴ Ἀντιπροσωπεία τὴν ἀμετάκλητον ἀπό-

φασιν τοῦ ναυάρχου Κουντουριώτου ὅπως παραιτηθῇ ἀπὸ τοῦ ἀξιωμα τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας. Ἰδίως συγκινεῖ τὴν Ἑθνικὴν Ἀντιπροσωπείαν οἱ λόγοι υγείας, οἱ ὁποῖοι προκαλοῦν τὴν ἀπόφασιν ταύτην τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, καὶ κοινῇ εἶναι ἡ εὐχὴ ὅπως τάχιστα ἀποκατασταθῇ ἡ υγεία του. Συμμεριζόμεθα ἀπολύτως ὅσα εἶπεν ὁ ἀξιότιμος Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως περὶ ἀπονομῆς φόρου τιμῆς πρὸς τὸν ναύαρχον Κουντουριώτην ἐκ μέρους τῆς Ἑθνικῆς Συνελεύσεως, διότι ὁ ναύαρχος Κουντουριώτης ἔχει ἐξαιρετικὴν θέσιν εἰς τὴν νεωτέραν ἑλληνικὴν ἱστορίαν. Ὑπερήρπει ταῖς ἐθνικαὶς δίκαια καὶ ἐδόξεσε τὴν Ἑλλάδα. Ὡς Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἔδωκε τὸ ὑπόδειγμα ἀπερίττου, ἀπλοῦ, καὶ δημοκρατικοῦ Προέδρου. Διὰ τοῦτο εἶμεθα ἀπολύτως σύμφωνοι μετὰ τὴν πρότασιν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως.

Γ. Καραντάσης. Εἶναι, κύριοι, εἰλικρινῆς καὶ ἡμῶν ἡ λύπη διὰ τὴν ἀμετάκλητον τοῦ ναυάρχου ἀπόφασιν τῆς παραιτήσεως ἐκ τοῦ προεδρικοῦ ἀξιωματος. Ἡ παραινότης του εἰς τὴν προεδρίαν ἦτο ἐγγύτης ἐθνικῆς, καθόσον καὶ ἡ μορφή του ἔχει ἤδη ὑψωθῇ εἰς σύμβολον ἐθνικόν, ἐγγύτης δὲ καὶ διὰ τὴν Δημοκρατίαν, πρὸς τὴν ὁποῖαν πατροπαράδοτον τρέφει πίστιν καὶ στοργήν. Καὶ ὅντως προσέδιδεν εἰς τὸ ἀνώτατον αὐτῆς ἀξιωμα τὴν αἵγλην τοῦ ἐνδοξοῦ τοῦ ὀνόματος καὶ τῆς δίκης του μεγάλης καὶ ἱστορικῆς πρωτοπικότητος. Ἀποχωροῦντα τὸν ναύαρχον ἐκ τῆς προεδρίας τὸν παρακαλοῦσιν αἱ εὐχαὶ πάντων ὑπὲρ τῆς εὐτυχίας του καὶ τῆς μακροημερεύσεώς του καὶ ἡ ἀμέριστος εὐλόγησις καὶ ἡ ἐγνώμισός μου τῷ Ἑθνῶσι. Θὰ ὑποστηρίξωμεν καὶ ἡμεῖς μετὰ προθυμίας πᾶσαν πρότασιν ἡ ὁποία θὰ τείνῃ εἰς τὴν ἐμπρακτον ἐκδήλωσιν τῶν αἰσθημάτων τοῦ Ἑθνῶσι πρὸς τὸν δεδοκαμένον ναύαρχον. Πᾶσα τιμὴ ἀνήκει εἰς τὸν γό-

Ὁ Πρόεδρος

Ι. Δ. ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΣ

Οἱ Γερουσιασταί

Ι. Κουτσίνας

Σ. Νικολαΐδης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΙΔ'

Τρίτης 17 Δεκεμβρίου 1929.

Ὡρα 4.30 μ. μ. ὁ Πρόεδρος κ. **Ι. Τσιριμώκος**, ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἑδρᾶς, κηρύσσει τὴν ἐναρκίαν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει νὰ ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικά τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως.

Ἀνακοινοῦνται τὰ ἑξῆς :

Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον Ἀθηνῶν διαμαρτύρεται διὰ τὴν παροχὴν ἀδείας ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνίας πρὸς αὐξήσιν τῆς τιμῆς τοῦ ἡλεκτροπρωτισμοῦ καὶ αἰτεῖται τὴν ἐλάττωσιν τούτου ἀπὸ 13.50 εἰς 6.72 δραχμὰς.

Οἱ κτηματῖαι Κερκύρας αἰτοῦνται τὴν ταχέαν καταβολὴν τῆς ἀποζημιώσεως τῶν ἀπαλλοτριωθέντων κτημάτων των καὶ τὴν αὐξήσιν ταύτης.

Οἱ κάτοικοι Ξυλαγάνης παρακαλοῦν ὅπως διαταχθῇ ὁ ἐποικισμὸς νὰ φροντίσῃ διὰ τὴν ἀντικατάστασιν τῶν ἀγρῶν των ὡς ἀρχήστων.

Τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον Καλιάνου παρακαλεῖ ὅπως ἡ φορολογία τοῦ ἐλαίου ἐπιβληθῇ ἐπὶ τῆς ἐξαγωγῆς.

Οἱ κάτοικοι Καζακλάρ, Τυρνάβου, Ραψάνης, Λαρίσης, Ἀρμελακίων, καὶ Ἀγυῖας αἰτοῦνται τὴν τροποποίησιν τῆς φορολογίας τοῦ ἐκ σταφυλῶν οἰνοπνεύματος.

Ἡ γενικὴ ὁμοσπονδία τῶν ἀναπήρων καὶ θυμάτων πολέμου τῆς Ἑλλάδος αἰτεῖται τὴν εἰσβολὴν τῶν κλημάτων τοῦ γ' παναπεληρικοῦ συνεδρίου Βόλου καὶ τὴν λήψιν δικηδύων μέτρων πρὸς βελτίωσιν τῆς καταστάσεως τῶν ἀνα-

νων τῶν Κουντουριωτῶν καὶ ἐνδοξὸν νικητῆν τῆς Ἑλλάδος

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἡ ἀναγγελία τῆς παραιτήσεως τοῦ ναυάρχου Κουντουριώτου ἀπὸ τοῦ προεδρικοῦ τῆς Δημοκρατίας ἀξιωματος λυπεῖ ὁλόκληρον τὴν Βουλὴν ἀνεξαρτήτως κομματικῆς ἀποχρώσεως. Ἀναλογίζεται αὕτη μετὰ βελούτου τῆς ἐγνώμισόνης τῆς ὑπηρεσίας τῆς ὁποίας πλειστάκις προσέφερεν εἰς τὸ Ἑθνος ἡ ἱστορικὴ πρωτογνωμία τοῦ ναυάρχου Κουντουριώτου, ἰδίᾳ κατὰ τὴν περίδον τῶν βαλκανικῶν πολέμων, ὅτε τὸ ἐνδοξὸν ναυτικόν, ὑπὸ τὴν ταπεινὴν αὐτοῦ ἀρχηγίαν, ἐξεργάσατο τὴν νίκην δι' ὅλους τοὺς συμμάχους μας.

Ἐντεῦθεν ἐξεργεῖται καὶ δικαιολογεῖται ἡ λύπη μεθ' ἧς ἡ Βουλὴ ἐπληροπορήθη τὴν ἀπόφασιν τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας ὅπως ἀποστῇ πλέον εἰς τὴν ἰδιωτικὴν βίαν, εἰς ὃν νὰ εἶναι βέβαιος ὅτι τὴν παρακαλοῦναι ἡ ἐγνώμισός μου τῷ Ἑθνῶσι ὁλοκλήρως.

Μεθ' οὗ ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀναγινώσκει ὅτι αἱ ἐργασίαι τῆς Βουλῆς θάλαυν ἐπαναληφθῇ μετὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ νέου Προέδρου τῆς Δημοκρατίας.

Πρὶν ἢ λυθῇ ἡ συνεδρίασις, ὁ κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργός) παρέχει εἰς τὴν Βουλὴν τὴν πληροφορίαν ὅτι κατὰ τὴν χθρὴ διερχομένην συζήτησιν ἐπὶ τοῦ κτηματοῦ ζητήματος μετέδωκεν ἀριθμοὺς τιμᾶς, ὅτινας, ὡς ἀνέφερεν αὐτῷ σήμερον ἡ Τράπεζα, δὲν ἦσαν ἀκριβεῖς. Ὅπως προκειμένου περὶ τῶν δανείων, ἀνεκάλυψεν ὅτι τὸ ποσὸν τῶν ἐξ αὐτῶν πηλκιδῶν ἀνῆρχετο εἰς 40-50 ἑκατομμύρια, ἐνῶ τὸ ποσὸν αὐτῶν ὑπερῶναι τὰ 150 ἑκατομμύρια τῶν δὲ νέων ἀνέρχεται εἰς 375 ἑκατομμύρια, ἥτοι τὸ σύνολον τῶν πηλκιδῶν καὶ νέων δανείων ὑπερῶναι τὰ 525 ἑκατομμύρια.

Μεθ' οὗ, ὥρα 5 καὶ 10' μ. μ., λύεται, συναινέσει τῆς Βουλῆς, ἡ συνεδρίασις.

πήρων, τῶν ὀπληρχηγῶν, καὶ τῶν ἐπιδρῶν τῆς Ἑλλάδος

Ἡ ἐνωσις τῶν συνετακισμῶν τοῦ νομοῦ Σεργίου διαμαρτύρεται κατὰ τοῦ ἐκείν δημοσίου ταμίου προδύνοντος εἰς κατὰσχέσιν τῶν παρεχομένων ὑπὸ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς πλασματικῶν δανείων δι' ὀρελόμενους φόρους ἀπὸ τοῦ 1922 καὶ παρακαλεῖ ὅπως ἐπιδικασθῇ ἡ εἰσπραξίς των καθυστερομένων φόρων εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς πωλήσεως τοῦ κηνοῦ.

Οἱ ὀπληρχηγοὶ τῆς συνοικίας Ἀγίας Φωτεινῆς Θεσσαλονίκης διαμαρτύρονται διὰ τὴν μελετωμένην καταστροφὴν τῶν οἰκημάτων των πρὸς ἔδρυν πύργου.

Οἱ ὑπέλληλοι τῆς χωροφυλακῆς Ἰωαννίνων καὶ Μεσσηνίας παρακαλοῦν ὅπως διατηρηθῇ ἡ διατάξις τοῦ ἀρθρου 68 περὶ ὁργανισμοῦ τῆς χωροφυλακῆς καὶ διαμαρτύρονται διὰ τὴν προσθήκην τῶν ἀρθρων 119-131.

Ἡ ὁμοσπονδία ἐπαγγελματικῶν Φλωρίνης αἰτεῖται τὴν κατὰ 30 % εἰσέτι ἐλάττωσιν τοῦ ἡδὴ καθορισθέντος φόρου ἐπιτηδεύματος ἢ τὴν ἐνέργειαν νέας φορολογικῆς κατατάξεως διὰ τὰ ἔτη 1930-31.

Τὸ γεωργικὸν ἐπιμελητήριον Ἀττικοδοιωτίδας, ἀναφέρει τὰς ἀποφάσεις τῆς δ' γενικῆς συνελεύσεως, αἰτεῖται τὴν ὑπὸ τοῦ Κράτους παροχὴν διευκολύνσεων πρὸς τοὺς ἀγρότας.

Ἡ πανελλαδικὴ συνδιάσκεψις τῶν ἀναπήρων καὶ θυμάτων πολέμου τῆς 14ης Νοεμβρίου αἰτεῖται τὴν λήψιν καὶ ἐφαρμογὴν ἐκ μέρους τοῦ Κράτους γενικῶν καὶ ἀμέσων μέτρων πρὸς βελτίωσιν τῆς θέσεως τῶν θυμάτων πολέμου.

Ο Γ. Κόττος υποβάλλει υπόμνημα περί του τρόπου της αποζημίσεως των λιμένων και ελών της πεδιάδος της Μεκεδονίας.

Ο έμπορικὸς σύλλογος Γκιαντισῶν αἰτεῖται τὴν παροχὴν διαφόρων διευκολύνσεων καὶ τὴν λήψιν μέτρων ἀπαρτιτῶν διὰ τὴν ἀνόρθωσιν καὶ προαγωγὴν τοῦ τόπου τῶν.

Οἱ ἰδιοκτῆται τῶν ἀπαλλοτριωθέντων οἰκοπέδων τῆς κοινότητος Γαστούνης αἰτοῦνται τὴν ἄμεσον καταβολὴν τῆς ἀποζημιώσεώς των.

Ο κάτοικος Ἀθηνῶν Α. Μπενάκης αἰτεῖται τὴν ψήφισιν νομοσχεδίου περὶ διορισμοῦ πενταμελοῦς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς παρὰ τῷ δημάρχῳ Ἀθηναίων.

Τὰ ἐπαγγελματικὰ σωματεῖα Μυτιλήνης δι' ὑπομνήματός των ὑποβάλλουσιν διάφορα αἰτήματα σχετικὰ μὲ τὴν θελίωσιν τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεώς των καὶ αἰτοῦνται τὴν ἀποδοχὴν των.

Ἡ ἐπιτροπὴ τῶν δικαιοῦχων συνταξιούχων ἀνταλλαξιμῶν Ἀθηνῶν αἰτεῖται τὴν αὐξήσιν τῶν χορηγηθησομένων ἑκατομμυρίων λόγῳ τῆς προσθήκης καὶ ἐτέρων συνταξιούχων καὶ τὴν πρὸ τῶν ἐορτῶν χορήγησιν προκαταβολῆς ἐκ τῆς ἐπιδικασθησμένης ἀποζημιώσεως.

Ἡ ἀνεξάρτητος ὁμάς ἀπομακρυνθέντων ἀξιωματικῶν αἰτεῖται τὴν λήψιν μέτρων πρὸς θελίωσιν τῆς συντάξεώς των.

Ο σύνδεσμος κτηματιῶν τῆς μὴ καείσης ζώνης Θεσσαλονίκης αἰτεῖται τὴν παροχὴν εὐκολιῶν διὰ τοὺς παλαιούς ἰδιοκτῆτας.

Οἱ πλημμυροπαθεῖς κάτοικοι Βαρδαλῆς - Δομοκοῦ αἰτοῦνται τὴν ἐλάττωσιν τοῦ ἐπιδότηντος ὑπερόγκου φόρου ἐπὶ τῆς ἐγγείου παραγωγῆς.

Ο δήμαρχος Βερροίας αἰτεῖται τὴν χορήγησιν παρτάσεως τῆς προθεσμίας ὑποβολῆς δηλώσεων ἀποζημιώσεως πολέμοπαθῶν.

Ἡ ἱερὰ κοινότης Ἀγίου Ὁρους Ἄθω δικαρχύρεται διὰ πᾶσαν τροποποίησιν ἢ ἀλλοίωσιν τοῦ καταστατικοῦ χάρετος τοῦ Ἀγίου Ὁρους.

Ο ἱατρός Π. Ν. Μιχαλκάς παρακαλεῖ ὅπως ἰδρυθῇ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης ἱατρικὴ σχολὴ δι' ἐθνικοῦς σκοποὺς.

Ο φυματικὸς ἑρεδρος λογίης Χ. Μισερλῆς αἰτεῖται τὴν παροχὴν αὐτῷ ἐπιδόματος διὰ τὰς ἐπικειμένους ἐορτὰς καὶ τὴν παρτάσιν τῆς προθεσμίας περὶ χορηγήσεως πολεμικῶν συντάξεων.

Ο σύνδεσμος καρεπωλῶν Πατρῶν δικαρχύρεται διὰ τὴν μελετωμένην τεχνικὴν ἀρρίρεσιν τῆς μεταναστεύσεως ἀπὸ τῆς πόλεως των.

Οἱ σταφιδοπαραγωγοὶ Ἀμαλιάδος αἰτοῦνται ὅπως ἀρθῇ ἡ ἀναδρομικὴ φορολογία τῶν ἐτῶν 1919-1925 λόγῳ τῆς ἐκ τῶν θεομηνιῶν τελείας καταστροφῆς αὐτῶν.

Οἱ ἀγορασταὶ ἀνταλλαξιμῶν Κατερίνης αἰτοῦνται ἀπαλλαγὴν ἐκ τοῦ φόρου οἰκοδομῶν διὰ μίαν εἰκοσαετίαν.

Οἱ κάτοικοι Θεσσαλονίκης αἰτοῦνται τὴν ταχυτέραν καταβάσιν τοῦ παρανόμως ἀνεγερθέντος συνοικισμοῦ Ἀγίας Φωτεινῆς καὶ τὴν δημιουργίαν πάρκου.

Τὸ ἐμπορικὸν ἐπιμελητήριον καὶ ὁ ἐμπορικὸς σύλλογος Κερκύρας αἰτοῦνται τὴν κατάργησιν τοῦ φόρου ἐπὶ τῆς ἐξαγωγῆς τοῦ ἐλαίου ἢ τὴν ἐλάττωσιν τοῦ φόρου ἐπὶ τῆς μεταφορᾶς ἀπὸ 12 εἰς 9 δραχμὰς.

Οἱ κάτοικοι Τυρνάβου αἰτοῦνται τὴν μὴ ἀρρίρεσιν τῆς πωλήσεως τοῦ πετρελαίου ἐκ τῶν μονοπωλίων.

Οἱ κατώτεροι ἀπόστρατοι ἀξιωματικοὶ Φινωτίδος δικαρχύρονται διὰ τὰς ἐνεργείας τῶν ἀνωτέρων καὶ ἀνωτάτων ἀξιωματικῶν πρὸς ματαίωσιν τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ νομοσχεδίου περὶ συντάξεων.

Ο σύλλογος κηνοπωλῶν Καλαμῶν δικαρχύρεται διὰ τὴν τοποθέτησιν τῶν περιπτέρων τῶν ἀναπήρων ἔμπροσθεν τῶν κηνοπωλείων των καὶ παρακαλεῖ ὅπως ἀναθεωρηθῇ ἡ ἀπόφασις αὕτη τῆς οἰκείας ἐπιτροπῆς.

Ο σύνδεσμος τῶν καπνεργατῶν καὶ καπνεργατριῶν Βόλου «ἡ Ὁμόνοια» καὶ ὁ καπνεργατικὸς κόσμος Ἐλευθερουπόλεως καὶ Σάμου αἰτεῖται τὴν παράτασιν τῆς χορηγήσεως ἐπιδόματων ἀνεργίας, τὴν τροποποίησιν τοῦ κανονισμοῦ, καὶ τὴν υἰοθέτησιν τῶν αἰτημάτων τῆς ἐνωτικῆς ὁμοσπονδίας τῶν καπνεργατῶν καὶ στιβαδῶν τῆς Ἑλλάδος.

Οἱ κηνοποιήσαντες τῶν καταργηθέντων κατὰ τὸ ἔτος 1925 μικρῶν καπνεργοστασίων αἰτοῦνται τὴν σύστασιν ταμείου ἀποζημιώσεως των καὶ τὴν χορήγησιν τῆς μονοπωλήσεως τῶν σιγαρέττων εἰς τοὺς κηνοποιήσαντας τῶν καταργηθέντων καπνεργοστασίων.

Ἡ ὁμοσπονδία τῶν ἐπαγγελματικῶν Δράμας παρακαλεῖ ὅπως υἰοθετηθῶν τὰ αἰτήματα τῶν φοιτητῶν τοῦ πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Ο σύλλογος τῶν σταφιδομεσιτῶν Καλαμῶν παρακαλεῖ ὅπως κατόπιν τῶν δικαρχυριῶν τῶν σταφιδοπαραγωγῶν ἀποσυρθῇ τὸ νομοσχέδιον περὶ μεσιτῶν σταφιδοκάρπου.

Οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς Θηναίας Ἀργοστολίου αἰτοῦνται τὴν παροχὴν βοηθήματος λόγῳ τῆς καταστrophῆς τῶν ποιμνίων των ἐκ τῆς ἐνσκηψάσης ἐπιζωοτίας.

Οἱ τεχνῖται ἰδιῶται οἱ ὑπηρετοῦντες παρὰ τῇ ἀεροπορίᾳ Θεσσαλονίκης αἰτοῦνται τὴν υἰοθέτησιν τοῦ ὑποδότηντος ὑπ' αὐτῶν σχεδίου νόμου.

Ο γεωργικὸς κόσμος Λιαπταῆς Λοκρίδος δικαρχύρεται διὰ τὴν μὴ χορήγησιν γεωργικῶν δανείων ὑπὸ τοῦ ὑποκαταστήματος τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν.

Ο Α. Συμεωνίδης, ὁπλαρχηγὸς ἐκ Πόντου, δικαρχύρεται διὰ τὴν θάρβαρον στάσιν τῶν προϊσταμένων τοῦ ἐποικισμοῦ Δράμας καὶ αἰτεῖται τὴν μετακίνησιν 50 οἰκογενειῶν προσφύγων ἐκ Λοκοδίτης εἰς ἕτερον συνοικισμόν.

Οἱ μαθηταὶ τῆς ἱερaticῆς σχολῆς Ἀθηνῶν, ἀπεργήσαντες, αἰτοῦνται τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ διευθυντοῦ τῆς σχολῆς.

Τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον Νεμέας Κορινθίας ἐκφράζει τὰς εὐχαριστίας του διὰ τὴν ψήφισιν τοῦ νόμου 3198 καὶ συνιστᾷ τὴν αὐξήσιν τοῦ ὀρίου τῆς ἀρμοδιότητος τῶν εἰρηνοδικῶν.

Ἡ παλαισαλικὴ ἐνωσις πολεμοπαθῶν Γκιτρίτης καὶ ἡ ἐνωσις Κερδίτης αἰτοῦνται τὴν προσθήκην διατάξεως εἰς τὸν νόμον 4271 περὶ ἀποζημιώσεώς των.

Οἱ κάτοικοι τῆς περιφερείας Ἀμαλιάδος αἰτοῦνται τὴν ἀτελεῖ εἰσγωγὴν τῶν εἰδῶν τῆς πρώτης ἀνάγκης καὶ τὴν ἐπαφαρῶν τοῦ νόμου περὶ δικατιμῆσεως τῶν εἰδῶν.

Οἱ ἐλαιοπαραγωγοὶ Πάργας αἰτοῦνται τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἀποφασιθεύσης ἐλαττώσεως τοῦ φόρου τῆς δεκάτης καὶ τοῦ φόρου προνομίας ἐλαίας.

Οἱ συνταξιούχοι Α. Καλαρίτης καὶ Π. Γκιαννικουράς τοῦ τέως δήμου Λεύτρων αἰτοῦνται τὴν ὑπαγωγὴν των εἰς τὰς στρατιωτικὰς συντάξεις, ὡς ὑπῆλθον καὶ οἱ λοιποὶ συνάδελφοί των, καὶ τὴν παροχὴν αὐτοῖς μερίσματος ἐκ τοῦ Μετοχικοῦ Ταμείου.

Ο ἀπόστρατος ἀνθυπομοίραρχος Α. Σταυρόπουλος αἰτεῖται θελίωσιν τῆς συντάξεώς του.

Ο ἀντιπρόσωπος τοῦ συνεταιρισμοῦ Σταυρουπόλεως αἰτεῖται τὴν χορήγησιν προσηθέντων πλασματικῶν δανείων ὑπὸ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς.

Ἡ ἐνωσις συντακτῶν Θεσσαλονίκης αἰτεῖται τὴν ἐγκρίσιν τῆς ἰδρύσεως ταμείου συντάξεως ἢ τὴν ὑπαγωγὴν των εἰς τὸ ἰδρυθησόμενον ταμεῖον γενικῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων.

Ο ἐμπορικὸς σύλλογος Νανίων αἰτεῖται ἀναστολὴν πληρωμῆς φόρων καὶ τὴν ἄρσιν ἢ ἐπανέξτασιν τῶν ἀποφάσεων περὶ τοῦ φόρου κερφαίου τοῦ ἔτους 1922.

Ο πρόεδρος τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου Κάτω Πορείων δικαρχύρεται κατὰ τῆς οἰκονομικῆς ἐφορίας Συντικῆς διὰ τὴν ἐπιβολὴν προστίμων εἰς τοὺς κηνοποαραγωγούς, παρακαλεῖ ὅπως διαταχθῇ ὁ οἰκονομικὸς ἐφορὸς νὰ ἐξετάσῃ αὐτοπροσώπως τὸ ζήτημα.

Οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι Φλώρινης παρακαλοῦν ὅπως διαταχθῇ τὸ χορηγούμενον εἰς τοὺς ἐπίδομα.

Ο σύνδεσμος τεχνιτῶν Δράμας αἰτεῖται τὴν χορήγησιν μακροπροθέσμων δανείων πρὸς θελίωσιν τῆς καταστάσεώς των.

Οἱ ἀστοὶ πρόσφυγες Μεσσήτου αἰτοῦνται τὴν χορήγησιν ἀδείας ἀνοικοδομήσεως ἐπὶ τῶν χορηγηθέντων οἰκοπέδων.

Ο βουλευτῆς κ. Α. Δούλης καταθέτει ὑπόμνημα τῆς κοινότητος Κονίτης περὶ παραχωρήσεως τοῦ διοικητηρίου Κονίτης εἰς τὴν κοινότητα δι' οἰκοτροφεῖον.

Ο βουλευτῆς κ. Ε. Ποιμίδης καταθέτει ἀναφορὰν τῆς πανελληνίου ἐνώσεως ὑφαλοχρωματιστῶν, ματσακωνιστῶν, καὶ λεοθητοκαθαριστῶν ἀτμοπλοίων Πειραιῶς περὶ ἐπεκτάσεως καὶ εἰς αὐτοὺς τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου 3459.

Ο βουλευτῆς κ. Ν. Ξηρὸς καταθέτει αἰτήσιν τῶν ἀποστράτων χωροφυλάκων Λαμίας, αἰτουμένων τὴν χορήγησιν αὐτοῖς ἐπιδόματος.

Ο βουλευτῆς κ. Τ. Ἀναστασίου καταθέτει ἀναφορὰν τῶν κτηνοτρόφων τοῦ τέως δήμου Ἡλιδος κατὰ τῆς καταγῆσεως τοῦ δασμοῦ τοῦ τυροῦ.

Ο βουλευτῆς κ. Θ. Παπασιστατῆς καταθέτει :

α) Ἀναφορὰν τῆς Ἀρτινῆς Παισασταρχατικῆς δικαστικῆς ἐπιτροπῆς τῶν ἀνηλίκων ὁρκωτῶν θυγατέρων τοῦ ἐν πολέμῳ φονευθέντος συζύγου τῆς, δι' ἧς αἰτεῖται ἀπονομὴν συντάξεως.

β) Ἀναφορὰν τοῦ στρατοῦ Βάμβα, αἰτουμένου τὴν τροποποίησιν τοῦ φόρου ἐπὶ τῆς σηροτροφίας.

Ο βουλευτῆς κ. Θ. Κολιᾶλέξης αἰτεῖται διμήνου ἀδείας ἀπουσίας διὰ τὸ ἐξωτερικόν.

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως, ἡ ἀδεια χορηγεῖται.

Ο βουλευτῆς κ. Σ. Ἀναστασιάδης ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 4332 «περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου καὶ Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος συμβάσεως περὶ συστάσεως καὶ λειτουργίας τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς».

Ο βουλευτῆς κ. Α. Παπαθανάσης ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τῶν σχεδίων νόμων :

1) «Περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 15 Ὀκτωβρίου 1927 Ν. Δ. «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 30 Ἀπριλίου ἐ. ε. Ν. Δ. «περὶ ἐκδικάσεως τῶν ἐξ ἀμοιβῆς τῶν ἐργασιῶν μηχανικῶν, ἀρχιτεκτόνων κλπ. δικηφῶν μεταξὺ τούτων καὶ πειλατῶν» τροποποιουμένου» καὶ

2) «Περὶ μικρῶν ὑγιεινῶν καταικιδῶν».

Ἡ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Κοινοβουλευτικῇ Ἐπιτροπῇ ὑποβάλλει τὰς ἐκθέσεις αὐτῆς ἐπὶ τῶν κάτωθι σχεδίων νόμων :

1) «Περὶ κυρώσεως καὶ τροποποιήσεως τῶν ἀπὸ 10 Σεπτεμβρίου 1926 Ν. Δ. δι' οὗ ἐκυρώθη ὁ ἀπὸ 10 Μαΐου 1924 καταστατικὸς χάρτης τοῦ Ἀγίου Ὁρους.»

2) «Περὶ κυρώσεως τῆς ἀπὸ 11 Ἰουνίου 1925 συμβάσεως μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Σουηδίας περὶ ἀμοιβαίας ἀναγνωρίσεως τῶν πιστοποιητικῶν καταμετρήσεως τῶν ἐμπορικῶν πλοίων» καὶ

3) «Περὶ κυρώσεως τῆς διεθνοῦς περὶ ἐμπορίας δούλων συμβάσεως».

Ἡ ἐπὶ τῆς Γεωργίας Κοινοβουλευτικῇ Ἐπιτροπῇ ὑποβάλλει τὴν ἐκθέσιν τῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ νομιμοποιήσεως ἀτελῶν υλοτομιῶν ξυλείας δι' ἀνέγερσιν κοινοφελῶν ἔργων καὶ παρατάσεως τῆς θητείας τοῦ προέδρου τοῦ παρὰ τῷ Ἰπουργεῖῳ Γεωργίας διοικητικοῦ δικαστηρίου».

Ἡ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Κοινοβουλευτικῇ Ἐπιτροπῇ ὑποβάλλει τὰς ἐκθέσεις αὐτῆς ἐπὶ τῶν ἐξῆς σχεδίων νόμων :

1) «Περὶ καταργήσεως τοῦ ἀπὸ 17 Νοεμβρίου 1924 Ν. Δ. «περὶ ἰδρύσεως διοικητικοῦ κέντρου ἐν Ἀθήναις.»

2) «Περὶ τροποποιήσεως τῶν περὶ ἐλευθερώσεως φυλακισμένου διατάξεων τοῦ ποινικοῦ νόμου» καὶ

3) «Περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 4441 ὡς πρὸς τοὺς προφυλακισθέντας παρὰ τῶν δικαστικῶν ἀρχῶν Ἰωαννίνων».

Ἡ ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας Κοινοβουλευτικῇ Ἐπιτροπῇ ὑποβάλλει τὴν ἐκθέσιν τῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ κυρώσεως πρωτοκόλλου ψηφισθέντος ὑπὸ τῆς τηλεγραφικῆς διασκεψῆς τῶν Βρυξελλῶν καὶ τροποποιούντος τὸν προσηρητημένον εἰς τὴν διεθνή τηλεγραφικὴν σύμβασιν τῆς Πετροπόλεως κανονισμῶν».

Ο κ. Γ. Μαγῆς (ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ὑποβάλλει τὰ κάτωθι σχέδια νόμων :

1) «Περὶ τακτοποιήσεως καθυστεροῦντων λογαριασμῶν παρὰ τῇ Γενικῇ Λειτουργίᾳ Δημοσίων Λογιστικῶν».

2) Περὶ χορηγίας πιστώσεως διὰ τὴν ἀποπληρωμὴν τῶν εἰς τὸ Κυβερνητικὸν ταμειὸν θέντων ἐπιπλέον καὶ ἀκερῶν τῶν τέως βασιλέων» καὶ

3) Περὶ καταργήσεως ἐξαγωγικοῦ τέλους ἐπὶ τῶν ἀπορῶν κεραμάτων».

Ο κ. κ. Α. Δίγκας (ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) καὶ Κ. Σπυρίδης (ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) ὑποβάλλουσιν σχέδιον νόμου «περὶ παραινέσεως τῆς προθεσμίας ἀναστολῆς ἐκτέλεσεως ἀπαίτησεων κατ' ἀγροτῶν καὶ περὶ ἐπεκτάσεως τῆς ἐφαρμογῆς τῆς τοιαύτης ἀναστολῆς».

Ο κ. κ. Π. Βουρλούμης (ὑπουργὸς τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας) καὶ Α. Δίγκας (ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) ὑποβάλλουσιν σχέδιον νόμου «περὶ ἐργημάτων τῶν διὰ ἰσίων περὶ μεταγωγῆς μεταλλείων».

Ο κ. κ. Α. Μπότσαρης (ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν), Γ. Μαγῆς (ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) καὶ Κ. Γόντικας (ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) ὑποβάλλουσιν σχέδιον νόμου «περὶ ἐπιχορηγήσεως ἐπιδόματος εἰς τὴν ἐν Χίφ (Βουρτιάδων) ἰδρυθησομένην Ἀνδρῶντικὴν Ἰδιωτικὴν Ναυτικὴν Σχολήν».

Ο κ. κ. Ἐμμ. Ἐμμανουηλίδης (ὑπουργὸς τῆς Προνοίας) καὶ Γ. Μαγῆς (ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ὑποβάλλουσιν σχέδιον νόμου «περὶ ἐγκρίσεως χορηγήσεως ἐπιδόματος εἰς τοὺς πρὶν τροφήν τοῦ καταργηθέντος ἰθρυτοῦ ἀκαδημαϊκοῦ οἰκοτροφεῖον».

Μεθ' οὗ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν
τῶν ἀναφορῶν καὶ ἐρωτήσεων.

Ο κ. Α. Παπαναστασίου, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾶς κατόλων Ἀχαιοῦν, Μεγούλας κλπ. περὶ λήψεως προστατευτικῶν μέτρων διὰ τὴν διάθεσιν τοῦ ἀποθέματος τῶν γεωμῆλων, ἐπιστᾷ τὴν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου προσοχὴν τὸσον τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ ὅσον καὶ τῶν ἀρμοδίων ὑπουργῶν καὶ παρακαλεῖ αὐτοὺς ὅπως ληφθῶσιν σύντονα μέτρα πρὸς πρόληψιν τοῦ σπείσματος τῆς ἐν τῇ περιφερείᾳ Μακρινεῖας ὑπαρχούσης μεγάλης ποσότητος πατάτας, ὑπερβαίνουσας τὰ 4,000,000 ὀκάδων. Ὡς πρωτεύοντα μέτρα διὰ τὴν πρόληψιν τῆς καταστrophῆς τοῦ προϊόντος τούτου ὑποδεικνύει τὴν μεταρρύθμισιν τῆς ἰσχυοῦσης φορολογίας ἐπὶ τῆς ἐξώθεν εἰσάγομένης πατάτας, πρὸς ἐξίσωσιν αὐτῆς μὲ τὴν τῆς ἐνταύθα παραγομένης, καὶ τὴν ἐλάττωσιν τῶν κομίστρων διὰ τῶν σιδηροδρόμων τῆς Πελοποννήσου ἐκ τῶν τάπων τῆς παραγωγῆς εἰς τοὺς τῆς κατανάλωσεως.

Ο κ. Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργὸς) ἀπαντῶν λέγει ὅτι ἐξ ἀφορμῆς συστάσεως γενομένης αὐτῷ πρὸ τινος περὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος συνεννόησιν μετὰ τῆς διευθύνσεως τῶν σιδηροδρόμων Πελοποννήσου πρὸς ἐφαρμογὴν ὑπὲρ τοῦ προϊόντος τούτου ἐξαίρετικῶν τιμολογίων. Εἰς τὴν σύστασιν του ταύτην, προσθέτει, ἡ ἐταιρεία τῶν σιδηροδρόμων Πελοποννήσου ἐράνη πρόθυμος νὰ ἐλαττώσῃ κατὰ 25 λεπτὰ τὰ κόμιστρα τῆς πατάτας ἐκ Τριπόλεως εἰς Ἀθήνας καὶ ὑπεσέθη, ὅτι θὰ προβῇ καὶ εἰς νέαν ἐλάττωσιν. Κατόπιν ὁμῶς τῆς σημερινῆς συστάσεως θέλει σπύσει, ὡς λέγει, νὰ ὑπομνήσῃ εἰς τὴν ἐταιρείαν τὴν ἀνάγκην τῆς ταχείας παραγωγικότητος τῆς νέας ταύτης ἐλαττώσεως.

Ο κ. Α. Κασσαβέτης, παρεμβαίνων, παρατηρεῖ ὅτι τὸ ζήτημα ἔχει γενικωτέραν σημασίαν καὶ δὲν ἀφορᾷ μόνον τὴν

περιφέρειαν Μαντινείας. Κατόπιν τῆς συστηματοειχῆς καλλιεργείας τῆς πελάγας εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς τόπους τῆς παραγωγῆς αὐτῆς, παρατηρήθη ἐφέτος ὑπερπαραγωγή, ἥτις, λόγω τῆς ἀπαιτουμένης τῆς μεταφοράς τοῦ προϊόντος τούτου ἐκ φόρου μεταδόσεως τῆς φυλλοζήρας, ἔχει δημιουργήσει κρίσιν διὰ τοὺς παραγωγούς. Καὶ συμβαίνει, λέγει, ὥστε, ἐνῷ εἰς ὠρισμένας περιφέρειας ἡ πελάγας νὰ πωλῆται εἰς ἐξουτελιστικῆς τιμῆς, εἰς ἄλλας καὶ ἰδίως εἰς τὰ μέγιστα κέντρα καταναλώσεως νὰ πωλῆται ὑπερτιμημένη σημαντικῶς. Ἐπὶ πλέον, προσθεται ἡ υπερβολικὴ τιμὴ τῶν λιπασμάτων, δὲν παρέχει εἰς τοὺς παραγωγούς περιθώριον κέρδους ἀρκούν πρὸς κάλυψιν τῶν ἐξόδων τῶν. Δέον ἐπομένως, ἐπιλέγει, ὅπως ἐπιτραπῇ ἡ αὐξήσις τῆς τιμῆς τῆς πελάγας.

Ὁ κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργός) παρατηρεῖ ὅτι, καὶ ἂν στεινὴν λαμβάνονται πλεῖστα ὅσα μέτρα πρὸς αὐξήσιν τῆς παραγωγῆς ἵνα ἐπιτευχθῇ ἡ ἐλάττωσις τῆς τιμῆς τῶν γεωργικῶν προϊόντων, δὲν εἶναι σφοδρὸν νὰ προτείνεται ἡ ὑπερτιμῆσις τῶν προϊόντων τούτων.

Ι. Ασωνίδας. Νὰ γίνονιν πρακτικὰ, κ. Πρόεδρε.

Ὁ κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργός) παρατηρεῖ ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν τὸ Κράτος νὰ ἀναλάβῃ αὐτὴν τὴν πρωτοβουλίαν, ἡ ὁποία ἐνδεδειγμένον εἶναι νὰ ἀναληφθῇ ἀπὸ τοὺς παραγωγούς, ἐνομένους εἰς συνεταιρισμούς. Τὸ μόνον, τονίζει, τὸ ὁποῖον θὰ ἰδύνατο νὰ πράξῃ ἐν προκειμένῳ ἡ Κυβέρνησις, εἶναι ἡ ὑποστήριξις τῶν συνεταιρισμῶν τούτων καὶ ἡ λήψις μέτρων πρὸς ἐλάττωσιν τῶν κομίστρων, ὡς ὑπεσχέθη ὅτι θὰ πράξῃ ἐν συνενοήσῃ μετὰ τῆς ἐταρείας τῶν σιδηροδρόμων Πελοποννήσου.

Τινὲς βουλευταί, μὴ ἐγγεγραμμένοι ἐπὶ τῆς συζητουμένης ἀναφορᾶς, ζητοῦν τὸν λόγον.

Ὁ κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργός) παρακαλεῖ ὅπως ἡ ἀναπτύξις τῆς ἀναφορᾶς μετατραπῇ εἰς σύστασιν, ἵνα οὕτω, γενικευμένης τῆς συζητήσεως, δυναθῇ νὰ ὁμιλήσων καὶ οἱ μὴ ἐγγεγραμμένοι.

Ὁ κ. **Ν. Μπακοπούλου** παρατηρεῖ ὅτι οἱ ἐγγεγραμμένοι ὅπως ὑποστηρίζουν τὴν ἀναφορὰν εἶναι ἱκανοποιημένοι ἐκ τῶν πρὸ μικροῦ γενομένων ὑπὸ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ δηλώσεων καὶ κατὰ συνέπειαν δὲν ὑφίσταται λόγος ὑποβολῆς συστάσεως. Τὸ μόνον, προσθεται, τὸ ὁποῖον θὰ ἐπιδόμει νὰ τονίσῃ εἶναι ἡ ἀνάγκη ὅπως ἀπευθυνθῇ πρὸς τὴν ἐταρείαν τῶν σιδηροδρόμων Πελοποννήσου ἡ σύστασις νὰ μὴ ἀρκεσθῇ εἰς τὴν ἐλάττωσιν τῶν κομίστρων τῶν ἐκ Γρυπώλεως εἰς Ἀθήνας ἀπ' εὐθείας μεταφερομένων ποσοτήτων πατάτος, ἀλλὰ νὰ ἐκτείνῃ τὸ μέτρον καὶ εἰς τοὺς ἄλλους τόπους καταναλώσεως ὡς καὶ εἰς τοὺς διαμέσους σταθμούς τοῦ δικτύου τῆς Πελοποννήσου.

Ὁ κ. **Π. Εὐριπάτος**, ὁμιλῶν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀναφορᾶς, συνιστᾷ ὅπως μειωθῇ ἡ τιμὴ τῶν λιπασμάτων, ἀναρχομένη ἤδη εἰς 1.50 δραχμὰς κατὰ κιλόν, διότι συνεπείᾳ τῆς τοιαύτης ἀκριβοείας αὐτῶν δὲν ἀπομένει εἰς τοὺς παραγωγούς κέρδος περισσότερον τῶν 20 - 30 λεπτῶν κατ' ὄκον. Αὕτῃ, τονίζει, θὰ ἦτο ἡ ἰσχυρὴ εὐεργετικὴ διὰ τοὺς παραγωγούς τῶν Κυκλάδων μέριμνα, δεδομένου ὅτι εἰς αὐτὰς δὲν ὑπάρχει ζήτημα κομίστρων διὰ σιδηροδρόμου.

Ὁ κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργός) ἀπαντᾷ ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἀπεφάσισε νὰ καταργήσῃ γενικῶς τὸν εἰσχωγικὸν ἐπὶ τῶν λιπασμάτων δασμὸν.

Ὁ κ. **Π. Εὐριπάτος** παρακαλεῖ ἐπὶ τούτοις ὅπως ἀπευθυνθῇ πρὸς τοὺς ἐφοπλιστὰς σύστασις νὰ μὴ εἰσπράττουν τὰ σημερινὰ ὑπερβολικὰ κέρδη ἐπὶ τῶν εἰς τὰς Κυκλάδας μεταφερομένων λιπασμάτων.

Ὁ κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργός) ἀπευθύνει σχετικὴν σύστασιν πρὸς τὸν κ. ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας Ὑπουργόν.

Ὁ κ. **Κ. Σπυρίδης** (Ὑπουργός τῆς Γεωργίας) παρέρχει ἐπὶ τούτοις τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι θὰ ὑποβληθῇ ἐκθύμως πᾶσα τάσις πρὸς σύμπληξιν συνεταιρισμῶν.

Ὁ κ. **Π. Ἀργυρόπουλος** (Ὑπουργός τῶν Ἑσωτερικῶν)

προσθεται ὅτι, κατόπιν συνενοήσεως μετὰ τῶν Ὑπουργῶν Γεωργίας καὶ Ἑσωτερικῶν, ἀποφασίσθη ὅπως κληθεῖν εἰς Ἀθήνας τὴν 15 Ἰανουαρίου οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν συνεταιρισμῶν καταναλώσεως πρὸς μελέτην καὶ λήψιν τῶν μέτρων ἐκείνων τὰ ὁποῖα θὰ διευκολύνουν τὴν μεταφορὰν καὶ διὰ τῆς εἰς τὰ μέγιστα ἀστυκὰ κέντρα τῶν προϊόντων τῆς γῆς.

Ὁ κ. **Σ. Ἀνδρακόπουλος**, ὁμιλῶν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀναφορᾶς ἐν σχέσει μετὰ τὴν προστασίαν τῆς ἐν Μικεδονίᾳ παραγωγῆς τῆς πελάγας, λέγει ὅτι οἱ συνεταιρισμοὶ Νατζερμπέλι, Λαβέντι, Μανιτάρ, Μπεζιούβ, Μαχλάζ, Σισλί, κ. ἄ. εἰς τὰς ὑποείας τοῦ Μικέας, ἐν τῇ γεωργικῇ περιοχῇ τοῦ γραφείου Σιδηροκάστρου, ἐπεδόθησαν εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς πελάγας, τῆς ὁποίας ἡ παραγωγή ὑπερέβη ἐφέτος τὸ 1.500.000 ὀκάδας. Ἡ τιμὴ ὅμως τοῦ προϊόντος ἐπὶ Βαλκανίου ἐνῷ, ὡς λέγει, δὲν ὑπερέβαινε τὰς 1.30 - 1.40 δραχμὰς κατ' ὄκον, κρίνεται ὑπερβολικὴ καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν εὐρίσκονται ἀγοραστὰ. Τὸ κόστος τῆς πελάγας εἶναι, προσθεται, περίπου 1.50-2 δραχμ. κατ' ὄκον. Οἱ παραγωγοὶ ἐζήτησαν δὲ ὑπομνήμαχος προστασίαν διὰ τῆς ἐλαττώσεως κατὰ 50 % τῶν κομίστρων καὶ δι' ἐλευθέρως τοῦ προϊόντος τῶν εἰς τὴν Παλαιὰ Ἑλλάδα εἰσχωγῆς, ἀπαγορευμένης ἤδη διότι, ὡς ὑπάρχει ἀσθένεια. Οὐδὲν ὅμως, ὡς τονίζει, ἐγένετο μέχρι τούδε. Ἡ Κυβέρνησις ἀδικορεῖ γενικῶς δὲ τὴν παραγωγήν, ἀναγκάσθησαν δὲ ὡς ἐκ τούτου οἱ παραγωγοὶ τῆς πελάγας, εἰς πλείους περιφέρειας, ὡς εἰς τὴν τοῦ Ἀρχαῖου, νὰ ἐγκαταλείψουν τὸ πρῶτον τῶν εἰς τοὺς ἀγρούς. Ἡ κατὰ τῆς ὁμοῦ αὐτῆς δὲν ἐπιτρέπεται, ἐπιλέγει, νὰ παραταῖ διότι ἡ πελάγας εἶναι ἐξ ἴσου μετὰ τὸ ψωμὶ τροφὴ τοῦ λαοῦ καὶ πρέπει ἡ Κυβέρνησις νὰ λάβῃ ἐπείγουσα μέτρα.

Ὁ κ. **Θ. Παπασιρατῆς**, καταθέτων καὶ ἀναπτύσσων πρότασιν νόμου «περὶ φορολογίας τοῦ ἐλαίου καὶ τῶν ἐλαιῶν εἰς τὰς νήσους τὰς ἀποτελούσας τὸν νομὸν Ἑλλάδας καὶ προστασίας τῆς ἐλαίας», λέγει ὅτι εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς προστασίας ταύτης προέβη συμμορφούμενος πρὸς σύστασιν τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ καὶ τοῦ κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ, ἐκφράζει δὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι καὶ ὁ κ. ἐπὶ τῆς Γεωργίας Ὑπουργός δὲν θὰ εἶναι ἀντίθετος εἰς τὴν υἱοθέτησιν τῆς. Δὲ τῆς προτάσεως ταύτης, συνταχθείσης, ὡς λέγει, ἐπὶ τῇ βῆται ἀπαντήσεως τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου εἰς παρομοίαν προηγούμενην τοῦ πρότασιν νόμου, καὶ τὸ Δημόσιον θὰ εἰσπράττῃ διπλάσιον τοῦ ἀρχιστοῦ καὶ οἱ παραγωγοὶ θὰ πληρώσων ὅλας γὰρ τὰς τοῦ ἡμετέρας τῶν ὅσα πληρώνουν σήμερον, χωρὶς νὰ παραδωρῇ καὶ ἡ ἡθικὴ σημασία ἐπὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ, ἡ ὁποία, ὡς λέγει, εἶναι σπουδαιότατη.

Ἐπεξηγῶν ἐν ὀλίγοις τὰ τῆς κατατεθειμένης προτάσεως, λέγει ὅτι τὸ Δημόσιον καὶ οἱ παραγωγοὶ θὰ κερδίσουν ὅσα κερδίσουν σήμερον οἱ διάφοροι ἐνοικιασταὶ καὶ ὅσα σπαταλῶνται εἰς θεοσιώσεις τοῦ φόρου, εἰς ἐπιπαραβολὰς, καὶ εἰς λοιπὰ ἀρχαιτικὰ ὄργανα, εἰς τὰ ὁποῖα δυστυχῶς περιλαμβάνονται, ὡς λέγει, καὶ κρατικὰ πολλὰ ὄργανα. Ἐπίσης προτείνεται ἡ κατὰ νέον τρόπον σύστασις τιμῶν προστασίας τῆς ἐλαίας, τῶν ὁποίων πόροι θὰ εἶναι ποσοτῶν φορολογίας κατὰ ἐλαϊοδένδρον, ἐπ' ὧν θὰ ἀναλογῇ καὶ δημοτικὸς ἢ κοινοτικὸς φόρος.

Ὁ κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργός) παρακαλεῖ ὅπως διευκρινισθῇ ἡ πρότασις αὕτη εἰς τὸ Γενικὸν Λογιστήριον πρὸς μελέτην καὶ ἐπιστῇ τὴν ἐπ' αὐτῆς προσοχὴν τοῦ κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ.

Ὁ κ. **Ι. Κουτσίνας**, καταθέτων καὶ ἀναπτύσσων ἀναφορὰν ἐμρίσθων δικαστικῶν κλητῆρων τοῦ πρωτοδικείου Ἀχαΐας, συνιστᾷ τὴν ἐξίσωσιν τοῦ μ. σ. ὧν αὐτῶν πρὸς τὸν τῶν γραφείων τῶν πολυμελῶν δικαστηρίων, ὡς ἦτο, καὶ ἄ λέγει, ἀνέκαθεν, διότι ὑπὸ τὰς σημερινὰς οἰωτικὰς συνθήκας ὑποφέρουν οὗτοι τὰ πάνδεινα.

Οἱ κ. κ. **Α. Κουντούρης, Ι. Κουτσίνας, Τ. Ἀναστασίον, καὶ Κ. Κοντοδίνης** συνιστῶσιν ἀναφορὰν μετακινι-
δευομένων δημοδιδασκάλων Ἰωαννίνων.

Οἱ κ. κ. **Μ. Τσαρλαμπᾶς καὶ Ι. Ἀποστόλου** ὑποστηρίζουν ὑπόμνημα τοῦ σωματοῦ τῶν ἐν τῷ φρουρίῳ Λευκάδος ἐστειγασμένων προσφύγων.

Ὁ κ. **Ν. Κουπαρούσης**, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾶς κατοίκων Ἀσπιδτοχωρίου Πτολεμαΐδος, διαμαρτυρομένων διὰ τὴν ὑπαίαν ἐκ μέρους τῆς Ε. Α. Π. εἰσπραξίν τῶν χρεῶν αὐτῶν, λέγει ὅτι τὸ ἐναπομείναν ἐν Δυτικῇ Μικεδονίᾳ γραφεῖον ἐποικισμοῦ Πτολεμαΐδος ἐξέδωκεν ἐντάλματα προσωποκρατήσεως κατὰ προσφύγων, εἰς στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν ἔχει ἀκόμη τακτοποιηθῇ τὸ λαθεῖον αὐτῶν καὶ ἀδυνατοῦν ὡς ἐκ τούτου νὰ προδοῦν εἰς τὸν δικαστικὸν τῶν ἀπέ-
νατι τῆς Ε. Α. Π. χρεῶν τῶν. Ἐπὶ τούτοις παρατηρεῖ ὅτι ἡ μὴ πώλησις μέχρι τοῦδε τοῦ καπνοῦ, ἡ σημερινήτοις ἀρ-
ρία εἰς τινὰς περιφέρειας, καὶ πλεῖστοι ἄλλαι δυσμενῆς συν-
θῆκαι καθιστοῦν τοὺς ἀγρότας τούτους ἐντελῶς ἀνικάνους εἰς πληρωμὴν. Δέον ἐπομένως, τονίζει, νὰ ληρθῇ μέτρον ριζικὸν πρὸς διακανονισμὸν τοῦ ζητήματος τῶν χρεῶν, το-
σοῦτον μάλλον καθόσον δὲν ἐπιδιώκεται ἡ εἰσπραξίς αὐτῶν γενικῶς, ἀλλὰ ἀναλόγως τῶν ἀνταπεινῶν τῶν γραφείων ἐποι-
κισμοῦ πρὸς ὠρισμένας κοινότητας. Καταθέτων σχετικὰ τη-
λεγραφήματα, παρακαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῆς Γεωργίας Ὑπουργόν νὰ προῖ εἰς τὴν λήψιν τῶν δεόντων μέτρων.

Ὁ κ. **Κ. Σπυρίδης** (Ὑπουργός τῆς Γεωργίας) παρακαλεῖ νὰ τῷ διηριθμωθῇ τὰ τηλεγραφήματα ταῦτα.

Ὁ κ. **Σ. Ἀνδρακόπουλος**, ὁμιλῶν ἐπὶ σχετικῇ ἀναφο-
ρᾶς τῆς κοινότητος Ἀναγέννησις Σερρών, λέγει ὅτι οἱ κάτοι-
κοι αὐτῆς ὑπέστησαν ἐφέτος πανωλερίαν, δώδεκα άτομα ἀπέθανον ἀπὸ οἰζυτάτην ἐλονοσίαν ἀπὸ 10 Ἰουλίου μέχρι τέ-
λους Σεπτεμβρίου, ὅλοι δὲ μετεβλήθησαν εἰς σκελετούς. Κάθε
πρόσοδον τῶν ἀπὸ παραγωγῆν κανηνάλων εἰς τοὺς ἱατροὺς καὶ κατήντησαν οἰκονομικὰ ναυάγια. Τοῦτ' αὐτό, προσθεται,
συνέβη εἰς ὁλόκληρον τὴν πεδιάδα τῶν Σερρῶν καὶ ὅμως ἡ
Ἐπιτροπὴ Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων ἐξακολουθεῖ εἰσ-
πράττουσα χρέη. Πρὸ μηνὸς δὲ κατεδιώχθησαν δι' ἐνταλ-
μάτων οἱ ἀγρόται τῶν συνεταιρισμῶν Θεοῦ καὶ Γαζόρου, οἱ ὁποῖοι μόλις εἶδον χωροφύλακας καὶ εἰσπράκτορας τῆς
Ε. Α. Π. ἐγκατέλειψαν τοὺς συνεταιρισμούς τῶν καὶ ἐτράπησαν
εἰς τὰ ὄρη.

Εἰς τὴν ὑπαιθρον—τονίζει ἐν συνεχείᾳ—ἔχομεν συστηματο-
κὴν καταδιώξιν τῶν χωρικῶν. Διὰ τί ὅμως; Διὰ χρέη πραγ-
ματικά; Ὅχι! οἱ ἀγρόται δὲν χρεωστοῦν εἰς τὴν Ε. Α. Π. Τερ-
ματίζατε ἀμέσως τὸ ζήτημα τῆς ἀποζημιώσεως τῶν καὶ τοῦ
συμφηρισμοῦ. Ἐχετε ἱερὰν ὑποχρέωσιν νὰ παύσητε τοὺς διωγ-
μούς. Φθάνει πλέον! δὲν ὑποφέρεται αὐτὸ πᾶν γίνεται. Ἐάν καὶ
περισσότερον συντηρητικὴ Κυβέρνησις ἐδίοικει τὴν Ἑλλάδα,
θὰ συνεκινεῖτο. Σεῖς οἱ φιλελεύθεροι ἐπαύσατε πᾶν ἐνδιαφέ-
ρον πρὸς τὸν ἀγρότην. Πρέπει νὰ σῶς τονίσω ἀκόμη ὅτι, ὅταν
πεινοῦν οἱ ἀγρόται, τὰ σκληρὰ μέτρα σας μόνον ἐξεγέρσεις
θὰ προκαλέσουν. Ζητοῦμεν νὰ ἀνασταλῇ πᾶσα εἰσπραξίς τῶν
χρεῶν τούτων ἐκ μέρους τῆς Ε. Α. Π.

Ὁ κ. **Φ. Μανουηλίδης**, καταθέτων καὶ ἀναπτύσσων ἀνα-
φορὰν τῆς γεωργικῆς συνεταιρικῆς Τραπεζῆς Διδυμοτείχου, συνιστᾷ ὅπως ἐπιστηθῇ ἡ προσοχὴ τοῦ κ. ἐπὶ τῆς Ἑθνικῆς
Οἰκονομίας Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῆς ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ ἐκεῖ
ὑποκαταστήματος τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς ἀσκουμένης ἀντι-
γροτικῆς πολιτικῆς, παρὰ τὰς ἐκ τοῦ κέντρου παρεχομένας
αὐτῷ ὁδηγίας.

Οἱ κ. κ. **Σ. Ἀνδρακόπουλος καὶ Α. Φλωρίδης** συνιστῶ-
σιν ἀναφορὰν τῶν κατοίκων Καλλιθέας Δράμης περὶ ἐπι-
στεύσεως τῆς δίκης τῶν καταχεραστῶν τῶν κοινοτικῶν συμ-
βουλίαν Καλλιθέας.

Ὁ κ. **Ι. Γιαμούνης** ὑποστηρίζει ἀναφορὰν τοῦ γραφείου
προστασίας καπνοῦ Βόλου περὶ οἰκονομικῆς ἐνιχύσεως τῶν
καπνοπαραγωγῶν καὶ μικροκαπνεμπόρων ἵνα καταστῇ δυνα-
τὸν νὰ ἀντεπεξέλθουν οὗτοι κατὰ τοῦ καπνεμπορικῶν τράστ,
τείνοντος διὰ τῆς ἀποχῆς ἀπὸ πάσης ἀγορᾶς εἰς ἐξουτελι-
σμὸν τῶν τιμῶν τοῦ καπνοῦ.

Τὴν αὐτὴν ἀναφορὰν συνιστᾷ καὶ ὁ κ. **Ε. Μαλαμίδας.**

Ὁ κ. **Σ. Ταλιαδοῦρος**, ὁμιλῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου, ἐξηγεῖ τὴν ἀνάγκη ὅπως ἡ Κυβέρνησις, ὡς καὶ προέβη, εἰς
παραγγελίας διαφόρων εἰδῶν εἰς Ἑλλάδα, ἐνθυμῆται καὶ τὸν
καπνόν, ὡς κἀκεῖ ἡ Βουλγάρικα, ἡ ὁποία εἰς οὐδαμῇ παραγ-
γελίαν προβάλλει ἐν προηγουμένῳ δὲν ἐξισπράττει ἀνάλογον
διὰ τῆς τῶν καπνῶν τῆς.

Ὁ κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργός) δηλοῖ ὅτι ἐλήφθη ἐν
Ὑπουργικῇ Συμβουλίᾳ ἡ ἀπόφασις ὅπως τροποποιηθῇ ἡ
νόμος περὶ κρατικῶν προμηθειῶν κατὰ τρόπον ὥστε, ὡς καὶ
πρόκειται νὰ ἐναρξηθῇ προμήθεια ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, προμη-
θεῖται συνανήσις μετὰ τοῦ ἐνδιαφερομένου διὰ τὴν προμή-
θειαν ταύτην Κράτους πρὸς διάθεσιν ἐν αὐτῷ ποσότητος
ἐλλειπτικῶν καπνῶν ἀναλόγως πρὸς τὴν ἀξίαν τῆς προμηθείας.

Ὁ κ. **Α. Παπαθανάσης**, ὁμιλῶν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀναφορᾶς,
ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι, ἐάν δὲν εὐρισκόμεθα πρὸς καπνικῆς
κρίσεως, ἀντιμετωπίζομεν ἀναμνηστικῆς κατὰστασιν σο-
δαρῶς ἐπιδιδῶσαν ψυχινῶς ἐπὶ τῶν καπνοπαραγωγῶν. Ἐὰ
δέοντα μέτρα, προσθεται, ἔπρεπε νὰ ἔχουν ληρθῇ ἀπὸ πέ-
ρυσιν, ὡς ἐπανειλημμένως ὑπεδείχθη. Ἐφέτος δὲν δύναται
δυστυχῶς νὰ ληρθῶν μέτρα ριζικὰ, διότι θὰ ἀπαιτῆτο πρὸς
τοῦτο γενικωτέρα τοῦ καπνικοῦ ζητήματος σύμμιξις. Σήμερον
προσθεται, μόνον ἡ οἰκονομικὴ διευκόλυνσις τῶν καπνοπαρ-
γωγῶν εἶναι δυνατὴ, διὰ τῆς παραχῆς εἰς αὐτοὺς δανείων μέ-
χρι τῶν 2/3 τῆς ἀξίας τοῦ προϊόντος τῶν, οὕτως ὥστε νὰ δι-
νηθοῦν οὗτοι νὰ ἀνθέξουν.

Ἀναφερόμενος ἐν συνεχείᾳ εἰς τὸ ζήτημα τῆς διαθέσεως
τοῦ καπνοῦ τῆς ἐσωτερικῆς καταναλώσεως καὶ ἰδίως τοῦ
τῶν περιφερειῶν Ἀγρινίου καὶ Ξηρομέρου, λέγει ὅτι ἡ δημι-
ουργηθεῖσα κατάστασις εἶναι συνέπεια τῆς τακτικῆς τὴν
ὁποίαν ἀκολουθοῦν οἱ καπνοβιομηχανοὶ οἱ ὁποῖοι, ἐνῷ ἐπέτυ-
χον ἀγορὰς εἰς τιμὴν 45 - 50 δραχμῶν, παρέχουν εἰς τοὺς
μεταπωλητὰς κέρδος 50 περίπου δραχμῶν κατὰ κιλόν. Ἡ
κατανόμη αὕτη τοῦ κέρδους εἶναι, ὡς λέγει, τελείως ἀνίσος
καὶ δὲν ὑπολείπεται εἰμὴ νὰ ἀπορριφθῇ ἄνευ συζητήσεως ἡ
πρότασις τῶν καπνοβιομηχανῶν πρὸς μονοπώλησιν τῆς ἐσω-
τερικῆς καταναλώσεως τοῦ καπνοῦ καὶ νὰ ἀπαλλοτριωθῇ ἡ
καπνοβιομηχανία ὑπὲρ τῶν συνεταιρισμῶν τῶν καπνοπαρ-
γωγῶν, τῶν μόνων εὐδοκίμησάντων ἐξ ὅλων τῶν συνεταιρι-
σμῶν τῆς χώρας.

Ὁ κ. **Ι. Νικολίτσας** συνιστᾷ νὰ ληρθῇ πρόνοια ὅπως
τὰ πλάσματικά δάνεια μὴ εἶναι τόσον δυσβάστακτα διὰ τὸν
δανειζόμενον χωρικόν, δεδομένου ὅτι μετὰ τόκους, ἀσφάλιστρα,
καὶ ἄλλα ἐνδιάμεσα ἐξόδα καταντᾷ νὰ ἐπιβαρύνωνται οἱ πα-
ραγωγοὶ σχεδὸν μὲ ἐν 25 % ο. Τὸ δανειζόμενον κεφάλαιον,
τονίζει, δὲν πρέπει νὰ ἐπιβαρύνηται πλέον τῶν 16 %.

Ὁ κ. **Δ. Κουντούρης** λέγει ὅτι καὶ εἰς τὴν Θεσσαλίαν
ὑπάρχουν μεγάλα ποσότητες καπνῶν ἀπώλητοι καὶ συνε-
πείᾳ τούτου οἱ καπνοπαραγωγοὶ ὑποφέρουν, μὲν δὲ με-
αὐτοὺς καὶ ὅλη ἡ κοινωνία καὶ συνιστᾷ νὰ ἐνισχυθοῦν οἱ πα-
ραγωγοὶ διὰ μεγαλυτέρων δανείων.

Ὁ κ. **Π. Χριστούλας** λέγει ὅτι δικαίως ἀπασχολεῖ τὸ
καπνικὸν τὴν Βουλὴν καὶ δικαίως ἡ Κυβέρνησις μεριμνᾷ
περὶ τῆς διευθετήσεως του, διότι οἱ καπνοπαραγωγοὶ ἀποτε-
λοῦν μέγα μέρος τοῦ παραγωγικοῦ κόσμου. Ἐν ἐκ τῶν μέ-
τρων, τονίζει, τὸ ὁποῖον θὰ βοηθήσῃ τὴν ἐξαγωγήν κα-
πνῶν κατωτέρως ποιότητος εἶναι καὶ ἡ ἄρσις τῆς ἀπαγορεύ-
σεως τῆς ἐξαγωγῆς εἰς τὰ Λαδοκλήττα καπνῶν κατωτέρως
ποιότητος. Ἡ ἄρσις δὲ αὕτη εἶναι, λέγει, ὑπὲρ ποτε ἐπιβε-
δλημένη, διότι οἱ φόροι περὶ λαθρεμπορίων δὲν εἶναι ἤδη ὑπο-
στατοὶ μετὰ τὰ ληρθέντα μέτρα πρὸς καταδιώξιν αὐτοῦ.

Ὁ κ. **Μ. Τσαρλαμπᾶς**, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾶς ἐ-
λαιοπαραγωγῶν Λευκάδος, λέγει ὅτι ἡ Κυβέρνησις ὑπε-
σχέθη νὰ μειώσῃ τὸν φόρον τοῦ ἐλαίου κατὰ 25 % ἀπὸ τῆς
προσέχουσας χρήσεως. Ἀλλὰ λόγω τῆς οἰκονομικῆς κρίσεως
ἦν διέρχονται οἱ ἐλαιοπαραγωγοὶ εἶναι, προσθεται, ἀνάγκη ὅ-
πως ἡ μείωσις αὕτη ἱσχύσῃ ἀπὸ τῆς ἐρευνῆς χρήσεως.

Ελ. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Αυτό μου τὸ ἐζήτησε σήμερα καὶ ἐπιτροπὴ ἐκ Κρήτης, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν ἔμπορεῖ νὰ γίνῃ, διότι ἤδη εἰς τὴν μισήν Ἑλλάδα ὁ φόρος εἰσπράχθη.

Κ. Ζαβιτζιάνος Ἀπερσάσθη ἡ ἐλάττωσις ἢ ὄχι;

Ελ. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Εἰς τὴν κατάθεσιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ τὸ ἐδηλώσαμεν.

Μ. Τσαρλαμπάς. Ὅπωςδὴποτε σήμερα εἰς τοὺς τόπους τῆς παραγωγῆς τὸ ἐλαίον πωλεῖται 10 δραχμὰς τὴν ὀκτὴν καὶ οἱ παραγωγοὶ ἀπὸ τὴν πτώσιν αὐτὴν καὶ τὴν ἀζητησίαν πάσχουν οἰκονομικῶς. Παρὰ τῆς Κυβερνήσεως περιμένουν τὴν παροχὴν δανείων ἵνα, συγκαταμενόμεν τοῦ προϊόντος, πωλήσωσι τοῦτο βραδύτερον, ὅτε θὰ ὑψωθῶν αἱ τιμαί.

Κ. Βουδούρης. Τὸ χειρότερον εἶναι ὅτι ἡ Κυβέρνησις εἰσπράττει φόρον ἐπὶ τῆς τιμῆς τοῦ ἐλαίου δραχμὰς 24 τὴν ὀκτὴν, ἐνῷ ἡ πραγματικὴ τιμὴ αὐτοῦ ἐφέτος εἶναι δραχ. 15 ἕως 16 κατ' ὀκτὴν.

Γ. Μαργῆς (Υπουργός τῶν Οἰκονομικῶν). Ἐκεῖ ὅπου ἐνοικιάσθη ὁ φόρος τὸν ἐμειώσαμεν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐκεῖ ποὺ πληρώνουν κατὰ τὴν ἐξαγωγήν πληρώσαν ὀλιγώτερον ἀφ' οὗ ἔπρεσαν αἱ τιμαί.

Γ. Μαργῆς (Υπουργός τῶν Οἰκονομικῶν). Ἐκεῖ ὀρίζεται κατὰ τρέμνον καὶ τὸ ὕψος τοῦ ἐλαττώει καὶ αὐτὰς τὰς τιμὰς ποὺ θέτουν αἱ ἐπιτροπαί.

Κ. Βουδούρης. Ἡμεῖς ἔχομεν φόρον ἐπὶ τῆς παραγωγῆς.

Γ. Μαργῆς (Υπουργός τῶν Οἰκονομικῶν). Ὁ αὐτὸ ἐξετάσμεν.

Ελ. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Καὶ ἐγὼ συνιστῶ νὰ ἐξετασθῇ τὸ ζήτημα διὰ νὰ ἀρθῇ ἡ ἀνισότης.

Μ. Τσαρλαμπάς. Ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν ἐπιτρέπεται νὰ μείνῃ μόνον τὸ προϊόν τῆς ἐλαίας ἀπροστάτευτον. Ζητοῦμεν τὴν σύστασιν μεγάλης ἐπιτροπῆς ἡ ὁποία νὰ ἐξετάσῃ τὸ ζήτημα τῆς ἐλαιοπαραγωγῆς. Ζητοῦμεν ὡσαύτως τὴν ὀργάνωσιν τῆς συνεταιρικῆς πωλήσεως. Ζητοῦμεν τέλος ὅπως ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα προπαγανδίσῃ εἰς τὰ κέντρα παραγωγῆς τοῦ ἐλαίου τὴν ἰδρυσιν συνεταιρισμῶν πωλήσεως.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι εἰς ἐκ τῶν προορισμῶν τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς εἶναι καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῆς συνεταιρικῆς πίστεως. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν σύστασιν ἐπιτροπῆς, εἴμεθα σύμφωνοι καὶ παρακαλεῖται ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς νὰ καταρτίσῃ αὐτὴν ἀπὸ τὰ ἀρροδιώτερα πρόσωπα.

Μεθ' ὅ, ἀναβαλλομένης τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἀναφορῶν καὶ ἐρωτήσεων, λόγῳ τῆς παρῶν τῆς κεκανονισμένης ὥρας, δίδεται ὁ λόγος εἰς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Κύριοι βουλευταί, ἡ Κυβέρνησις ἡ ὁποία ἔχει τὴν τιμὴν νὰ παρουσιασθῇ σήμερον ἐνώπιον ὑμῶν διὰ νὰ ζητήσῃ τὴν ψήφον σας δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ σᾶς ἀναπτύξῃ πολιτικὴν πρόγραμμα. Εἶναι ἡ ἰδίᾳ Κυβέρνησις ἡ ὁποία ἐσηματίσθη ἀπὸ 17 μηνῶν καὶ ἐπομένως δὲν ἔχει παρὰ νὰ κάμῃ τὴν δήλωσιν ὅτι θὰ ἐξακολουθήσῃ συνεχίζουσα τὸ πρόγραμμά της, τὸ ὁποῖον πρὸ 16 μηνῶν ἐνεκρίθη ὑπὸ τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ διὰ τῶν ἐκλογῶν τῆς 19 Αὐγούστου. Ἐγὼ μόνον νὰ εἶπω ὀλίγας λέξεις διὰ μέτρα τινὰ τὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνησις ἀπεφάνισε χθὲς νὰ λάβῃ ἐν σχέσει πρὸς τὴν βιομηχανίαν, ἡ ὁποία εὐρίσκεται ὑπὸ περιστάσεις δυσκόλους.

Συνεστήθη, κύριοι, εἰς τὴν Κυβέρνησιν κατὰ τὸν τελευταῖον καιρὸν νὰ ἐλαττώσῃ τὴν φορολογίαν ἐπὶ τῶν καθαρῶν κερδῶν τῶν ἀνωνύμων ἐταιρειῶν, νὰ καταργήτῃ δὲ καὶ τὸν φόρον ἐπὶ τῶν ὁμολογιακῶν δανείων, τὰ ὁποῖα δίδονται ὑπὲρ τῆς βιομηχανίας. Τῆς ἰδέας αὐτῆς εἰσηγήται ὑπὲρ ὅσον οἱ διοικούντες τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν. Ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς ἐδήλωσα ὅτι ἡ Κυβέρνησις εἶναι διατεθειμένη νὰ ἐξετάσῃ εὐμενῶς καὶ τὸ αἶτημα τοῦτο, δηλαδὴ νὰ ἀνοίξῃ ἕνα μικρὸν

ἀκόμη ῥήγμα εἰς τὰς προσόδους τοῦ Προϋπολογισμοῦ — ὅχι εὐτυχῶς εἰς τὸ ἐξαγόμενον τοῦ Προϋπολογισμοῦ — ἀλλὰ ὑπὸ ἕνα ὅρον, ὅτι δὲν θὰ εἶναι αὐτὸ τὸ μόνον μέτρον τὸ ὁποῖον θὰ λάβουν διὰ τὴν βιομηχανίαν οἱ εἰσηγηθέντες τὴν ἰδέαν αὐτήν, διότι, ὡς εἶπον εἰς αὐτούς, ἡ Κυβέρνησις ἔχει τὴν διάθεσιν νὰ δείξῃ περισσύτερον ἐμπράκτως τὸ ἐνδικαίον τῆς διὰ τὴν βιομηχανίαν. Καὶ ἐν καὶ τὸ προτεινόμενον μέτρον ἀποτελεῖ μίαν ἀνακούφισιν, ἐν τούτοις ὅμως δὲν εἶναι τὸ μέτρον αὐτὸ τὸ μόνον μέτρον διὰ τοῦ ὁποῖου θὰ ἡμωρῶσῃ ἡ βιομηχανία νὰ περάσῃ τὰς δυσκόλους στιγμὰς τὰς ὁποίας διέρχεται καὶ νὰ προχωρήσῃ μετὰ βῆμα σταθερὸν πρὸς τὴν πρόοδον. Ἐζήτησα λοιπὸν νὰ ἀναλάβῃ ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα, ἡ ὁποία ὡς ἐκ τοῦ χαρακτῆρός της εἶναι πλέον ἐνδεδειγμένη δι' αὐτὴν τὴν δουλειὰ καὶ ἀπὸ τὴν Τράπεζαν τὴν ἑκδοτικὴν ἀκόμη, νὰ ἀναλάβῃ ὅπως, ἐν συνεννοήσει μετὰ τῶν ἄλλων Τραπεζῶν, τῶν ὁργανωμένων καὶ στηριζομένων καὶ εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος, ὠθήσῃ τὰς βιομηχανίας εἰς καλυτέραν ὀργάνωσιν. Ἐχει δὲ περισσύτερον ἀπὸ κάθε ἄλλον τὰ μέσα ἡ Τράπεζα ἡ Ἑθνικὴ μετὰ τῶν ἄλλων ἐμπορικῶν Τραπεζῶν νὰ βοηθήσῃ τὴν βιομηχανίαν, διότι — τοὺς τὸ εἶπον καὶ τῶν ἰδίων — αὐταὶ διαθέτουν τὴν βιομηχανικὴν πίστιν καὶ δύνανται νὰ ἐξαρθήσωσι τὴν παροχὴν τῆς πίστεως αὐτῆς ἀπὸ τὴν συμμόρφωσιν πρὸς τὰς ὑποδείξεις τὰς ὁποίας θὰ κάμουν πρὸς τὰς βιομηχανίας, ὑποδείξεις αἱ ὁποῖαι θὰ αἰνῶνουν εἰς τὸ νὰ ἡμωρῶσιν πραγματικῶς αἱ βιομηχανικαὶ αὐταὶ νὰ περάσουν τὴν παιδικὴν ἡλικίαν καὶ νὰ ἀνδρωθῶν εἰς σημεῖον ὅσπερ νὰ κατορθώσουν νὰ ἀντιμετωπίσουν τὸν ἀνταγωνισμὸν τῶν ξένων βιομηχανιῶν. Χθὲς τὸ πρῶτον εἶχα πάλιν συνάντησιν μετὰ τὸν διοικητὴν τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς καὶ τὸν ὑποδιοικητὴν τῆς ἑκδοτικῆς. Καὶ ὁ κ. Δροσόπουλος, ἐπὶ τῇ βᾶσει τῶν ὅσα εἶπομεν, ἀνέλαβε νὰ μᾶς ἀπευθύνῃ σχετικὴν ἐπιστολήν, κατόπιν τῆς ὁποίας ἀνέλαβον ἐγὼ νὰ εἰσηγηθῶ χθὲς εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον τὴν φορολογικὴν ἀνακούφισιν τῆς βιομηχανίας. Εἰς τὴν ἐπιστολήν αὐτὴν ὁ κ. διοικητὴς τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς γράφει μετὰ τῶν ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς: (ἀναγινώσκει).

«Πλὴν τούτου ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος, συνεχίζουσα τὴν πολιτικὴν τῆς ἐξυπηρετήσεως γενικωτέρου συμφέροντος, ἔθιχεν ὡς πρόγραμμα τὴν ἐκ τοῦ σύναγωγος παρακολούθησιν τῶν ἀνωνύμων ἐν γένει ἐταιρειῶν, τραπεζιτικῶν, βιομηχανικῶν, ἐμπορικῶν, ἐπὶ τῇ τέλει ὅπως κατὰ τὴν κρίσιν ὡς ἐκ τῶν περιστάσεων καμπὴν ταύτην τοῦ οἰκονομικοῦ βίου ἐφαρμοσθῶσιν ὅλα τὰ ἐνδεικνύμενα μέτρα διὰ τὴν σταθεράν, ἐπιστημονικὴν καὶ ἐπὶ ὑγειῶν βάσεων διοίκησιν τῶν ἐταιρειῶν τούτων. Ἐν τῇ προγράμματι τούτῳ περιλαμβάνεται καὶ ἡ προσπάθεια συγχωνεύσεως τῶν ἀσθενῶν καὶ ὁμοειδῶν ὁργανισμῶν πρὸς ἀποφυγὴν ἀδικαιολογήτου συναγωνισμοῦ καὶ πρὸς περιορισμὸν τῶν γενικῶν ἐξόδων. Τὸ πρόγραμμα τοῦτο, κ. Πρόεδρε, ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος θὰ προσπαθῇ νὰ φέρῃ εἰς πέρας μετὰ ὅλας τῆς τὰς δυνάμεις. Οὐδὲν ὅμως δὲ ἀμφιβάλλομεν ὅτι καὶ τὰ λοιπὰ ἰσχυρὰ πιστωτικὰ ἱδρύματα τῆς χώρας θὰ ἐνώσωσι μεθ' ἡμῶν τὰς προσπάθειάς τινος διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον.

»Νομίζομεν ὅμως, κ. Πρόεδρε, ἀπαραίτητον ὅπως καὶ ἐκ μέρους τοῦ Κράτους παρασχεθῶσιν ἐπικουραὶ τινες διὰ τὴν ἀνάρθρωσιν τῶν ἀνωνύμων ἐταιρειῶν, τῶν ὁποίων ἡ χρησιμότης διὰ τὴν ἐξυπρέτησιν τῶν κοινωνικῶν συμφερόντων παρ' οὐδενὸς ἀμφισβητεῖται, αἱ ὁποῖαι ὅμως διέρχονται ἄκρως δυσχερῇ περίοδον. Τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα νομίζομεν ὅτι ἐπιβάλλεται ταχύτατα νὰ λάβῃ ἡ Κυβέρνησις ὑμῶν εἶναι: α) ἐλάττωσις τοῦ ἐπὶ τῶν ἀνωνύμων ἐταιρειῶν φόρου ἐπὶ τῶν καθαρῶν κερδῶν κατὰ ποσοστὸν ὅσον τὸ δυνατόν μείζον καὶ β) κατάργησις τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν κινητῶν ἀξιών ὅχι μόνον διὰ τὰ ὑπὸ τῶν βιομηχανικῶν ἐταιρειῶν συνομολογούμενα ὁμολογιακὰ δάνεια ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ ὑπὸ ἀνωνύμων ἐταιρειῶν ἐκδιδόμενα τοιαῦτα.

»Τὸ δεύτερον τοῦτο μέτρον θὰ συντελέσῃ ἀρ' ἐνός μὲν εἰς

τὴν εὐκολωτέραν καὶ ὑπὸ καλοὺς ὅρους συνομολογήσιν τῶν δανείων διὰ τὰς ἐταιρείας καὶ ἀρ' ἑτέρου εἰς τὴν τοποθέτησιν τῶν τοιούτων ὁμολογιῶν ἐν τῇ ἐξωτερικῇ καὶ τῇ ἐσωτερικῇ μετὰ τῆς πελατείας τῶν Τραπεζῶν καὶ ἐπομένως προμήθειαν νέου κεφαλαίου διατεθημένου πάλιν εἰς τὴν βιομηχανίαν.

Ἐπὶ τῇ βᾶσει λοιπὸν τῶν συνεννοήσεων τούτων ὁ κ. Ὑπουργός τῶν Οἰκονομικῶν κατ' ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἀνέλαβε νὰ εἰσηγηθῇ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἐλάττωσιν τοῦ φόρου τῶν ὁποίων πληρώνουν ἐπὶ τῶν καθαρῶν κερδῶν αἱ ἀνώνυμοι ἐταιρεῖαι εἰς 20 ο/ο, δηλ. περιορίζομεν αὐτὸν εἰς 10 ο/ο ἀντὶ τῶν 25 ο/ο ἢ 20 ο/ο ποὺ πληρώνουν σήμερον ἐπὶ τῶν κινητῶν ἀξιών διὰ τὰ χρησιμοποιούμενα δάνεια. Πρὸς τούτοις ἀπεφασίσανμεν νὰ ἐλαττώσωμεν κατὰ ἕνα ὁ/ο τὸν φόρον ἐπὶ τοῦ τόκου εἰς τὸν ὁποῖον συνομολογοῦνται τὰ περισσώτερα δάνεια, τὰ ὁποῖα ἡ Hellenic Corporation παρέχει πρὸς 9 ο/ο καὶ εἶναι λιγώτερον ἀπὸ τὸ μισό. Ἐνομίσαμεν ὅτι δὲν πρέπει νὰ προσδωμεν εἰς τὴν πλήρη κατάργησιν τοῦ φόρου ὥστε νὰ ἐξομοιωθῶν τὰ δάνεια αὐτὰ πρὸς τὰ δάνεια τοῦ Κράτους, διότι πρέπει ἡ κατάργησις αὐτῇ νὰ μείνῃ ὡς ἀποκλειστικὴν προνόμιον τῶν κυβερνητικῶν δανείων.

Ἡ βιομηχανία μας, κύριοι βουλευταί, πρέπει νὰ ἀναγνωρίσωμεν ὅλοι ὅτι προσέφερεν εἰς τὴν χώραν μεγάλας υπηρεσίας κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη καὶ μάλιστα ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς μικρασιατικῆς καταστροφῆς. Ἡ ἀνάπτυξις τὴν ὁποίαν ἔλαβε κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἡ βιομηχανία μας δὲν ὑπάρχει καμμία ἀμφιβολία ὅτι ἀπαιτοῦται πολλὴ κόπῃς ἐργασιῶν καὶ προπρέπει μεγάλην πράγματι δοθῆναι εἰς ἀντιμετώπισιν τοῦ προσωρινικοῦ προβλήματος. Κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν αὐτὴν τῶν βιομηχανιῶν κεφάλαια πολλὰ ἐκινήτοισι ἦντο εἰς ἐκκαταστάσεις. Ἐπομένως ἔμειναν ἄνευ ἐπαρκοῦς κεφαλαιοῦ αἱ βιομηχανικαὶ αὐταὶ ἐταιρεῖαι καὶ ἐπὶ τὴν ὕστερον εἰς τὴν Τράπεζαν διὰ νὰ δανεισθῶν. Τὸ χρέος ὅμως εἶναι ἀκριδὲς καὶ ἐπομένως ἐδανείσθησαν ἀκριβᾶ.

Πολλὰ ἐπλήρωσεν ἐπὶ ἔτη 12, 13 καὶ 14 ο/ο. Ὑπὸ τοιούτους ὅρους δὲν ἡμποροῦν νὰ σταθῶν αἱ βιομηχανικαὶ. Βεβαίως ἐλπίζομεν ὅτι μετὰ τὴν περικιτῶν οἰκονομικὴν ἐξυγίανσιν θὰ ἡμωρῶσιν αἱ βιομηχανικαὶ καὶ εὐθιγότερα κεφάλαια νὰ εὐρουν καὶ νὰ διακολουθῶν, ὡς θὰ συμβῇ μετὰ τὴν ἐλάττωσιν εἰς 5 ο/ο τοῦ φόρου τοῦ τοκοσήμερου ὁ ὁποῖος σήμερον εἶναι 20 ο/ο. Μετὰ αὐτὰ τὰ μέτρα καὶ μετὰ τὴν προμήθειαν τῶν ὁποίων ἐδείξεν ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα ὅπως συντελέσῃ εἰς τὴν καλυτέραν ὀργάνωσιν τῆς βιομηχανίας πρέπει νὰ ἐλπίζομεν ὅτι θὰ ἡμωρῶσιν καὶ ἐντυχισθῶμεν τὸν κλάδον αὐτὸν τῆς παραγωγῆς μας. Καὶ εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ τὸν ἐνισχύσωμεν καὶ διὰ γενικωτέρους ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας λόγους, εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ τὸν ἐνισχύσωμεν καὶ χάριν τῆς κοινωνικοῦ ὅς εἰπώμεν ζήτηματος, τοῦ ἐργατικοῦ ζητήματος. Σήμερον ὁ βιομηχανικὸς πληθυσμὸς μας εἶναι ἀρκετὰ σημαντικὸς, ὥστε δὲν ἡμποροῦμεν νὰ ἀδικρορήτωμεν, πρὸ τοῦ κινδύνου νὰ πέσουν ἡ μὴ μετὰ τὴν ἄλλην μεγάλαν βιομηχανικὴν ἐπιχειρήσεις καὶ νὰ ἐπιβῇ εἰς τὴν ἀνεργίαν μέγας ἀριθμὸς ἐργατῶν. Νομίζω λοιπὸν ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ εὐρεθῇ σύμφωνος νὰ ψηφίσῃ τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα θὰ εἰσηγηθῇ ἡ Κυβέρνησις.

Ἦνθα θὰ σᾶς παρακλήσω νὰ μοῦ ἐπιτρέψῃτε, ἀφοῦ εὐρίσκωμαι εἰς τὸ ὅμη, νὰ κάμω λόγον περὶ μιᾶς συνδιελέξεως τῶν ὁποίων κατὰ τὴν δευτέραν μετὰ τοὺς ἀρχηγούς τῶν πολιτικῶν κομμάτων συνάντησιν μοῦ ἔσχον μετὰ τὸν ἀξιότιμον ἀρχηγὸν τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ δημοψηφίσματος, ἐφόσον δυστυχῶς ἡ συνδιελέξις αὕτη ἦλθεν εἰς τὴν δημοσίευσιν. Εἶναι πράγματι δύσκολον εἰς τὴν Ἑλλάδα νὰ μείνῃ κάτι τι μυστικόν. Ἐπὶ ποῦ θύγῃ δὲν ξέρω. Κάποιος ἀπὸ τοὺς στενότερα συνδεδεμένους μετὰ αὐτὸν θὰ τὸ εἶπεν καὶ τὸ ἐδημοσίευσεν αἱ ἐφημερίδες. Φυσικὰ λυποῦμαι διότι ὁπωσδήποτε ἐγράφη. Ἀλλ' ἀνεκινώθῃ δημοσίᾳ ἕνα ζήτημα ἐπὶ τοῦ ὁποῖου νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ὀψοῦν ἐξηγήσεις τινὰς πρὸς τὴν ἑθνικὴν ἀντιπροσωπείαν.

Ὅταν κατὰ τὴν δευτέραν φορὰν συνητήθημεν μετὰ τοὺς ἀρχηγούς τῶν πολιτικῶν κομμάτων διὰ νὰ φράσωμεν ἀπὸ κοινοῦ εἰς μίαν ἀπόφασιν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ ἐκλεκτοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας καὶ ἀπεχώρησαν οἱ ἄλλοι ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων, παρεκλήσατο τὸν κ. ἀρχηγὸν τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος νὰ μείνῃ διὰ νὰ συνεχίσωμεν κατ' ἰδίαν τὴν συνδιάλεξιν μας. Ὁ σκοπὸς μου ἦτο νὰ μωρῶσω, ἐν ἤτο δυνατόν, πρῶτον νὰ τοῦ θγάλω τὸ μυστικὸν τοῦ ποῖον θὰ προτιμώσῃ ὑποψήριον διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ Προέδρου καὶ δευτέρον νὰ ὁμιλήσωμεν ἐπὶ κάποιαις προτεινόμεναις ἡ ὁποῖαι εἶχε γίνῃ ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τῆς ἐπανεκδόσεως τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος εἰς τὴν Βουλὴν. Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος μοῦ εἶπε: «Δὲν εἶμαι ἐτοιμὸς ἐνός ὅτι σκερθῶ». Ἐσκέρθη, ἀλλὰ πάλιν μοῦ ἐγράψεν ὅτι ἐπὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ δὲν εἶχεν ἐπέλθῃ οὐδεμίαν συνεννόησιν. Κατὰ τὴν συζητήσιν λοιπὸν αὐτὴν ὁ κ. Τσαλδάρης μοῦ εἶπεν, ἐν δὲν ἀπατώμην, ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐπανεκδόσιν τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος εἰς τὴν Βουλὴν: «Κύριε Πρόεδρε, προσέξατε μὴ ἐνοχληθῆτε τὰς αἱ ὁποῖαι δημιουργοῦν δυσχερεῖς εἰς τὴν πολιτικὴν ζωὴν τοῦ τόπου, ἴσως-ἴσως καὶ εἰς τὴν δικαιοσύνην τῆς Κυβερνήσεως». Ἐν ἐνθυμούμην καλῶς, τοῦ εἶπον ὅτι αἱ δυσχερεῖς δὲν δημιουργοῦνται ἀπὸ τὴν ἰδικὴν μου στάσιν, ἀλλ' ἀπὸ τῆς στάσιν ἄλλων, ἐκ τῆς ὁποίας ἀρνεῖται νὰ δικαιολογήται ὁ φόρος ὅτι ἡ ἐνδεχομένη ἀνοδος τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος εἰς τὴν ἐξουσίαν ἡμπορεῖ νὰ δημιουργήσῃ ὁπωσδήποτε προστριβὰς ἢ ἐντιθέσεις μετὰ ὡρισμένῳ ἄτομῳ. Τότε ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, μοῦ εἶπε — δὲν ἐνθυμούμην καλῶς — ὅτι τὸ Λαϊκὸν κόμμα εὐρίσκειτο εἰς τὸ περιθώριον τῆς πολιτικῆς ζωῆς. Ἀρπαξὲς τὴν φράσιν αὐτὴν καὶ τοῦ εἶπα: «Δὲν εἶναι σωτὴρ αὐτὸ τὸ πρῆγμα» πρέπει ἀκριβῶς νὰ κατορθώσωμεν ὅπως τὸ Λαϊκὸν κόμμα εὐρίσκειται ἐντὸς τῆς πολιτικῆς ζωῆς τῆς χώρας καὶ νὰ ἡμπορῇ νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν χωρὶς κανεὶς νὰ ταράσσεται καὶ νὰ ἀνησυχῇ. Καὶ προσέθετε, εἰς τὸν κ. ἀρχηγὸν τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος: «Εἶναι λυπηρὸν ποῦ δὲν ἐδέχθητε τὸ δημοψήφισμα τὸ ὁποῖον σᾶς ἐπροτάθη ἄλλοτε καὶ τὸ ὁποῖον θὰ εἶχε λύσει αὐτὸ τὸ ζήτημα, διότι, ἐν εἶχε γίνῃ ἕνα τέτοιον δημοψήφισμα, δὲν θὰ ὑπῆρχε καμμία ἀνησυχία διὰ τὴν ἐνδεχομένην ἀνοδὸν τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος εἰς τὴν ἀρχήν». Ὁ κ. Τσαλδάρης μοῦ ἀπάντησεν: «Αὐτὸ ἐπροτάθη εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς Οἰκονομικῆς Κυβερνήσεως, ὁπότε εὐρισκόμεθα εἰς δυσκόλιν νὰ δημοσιεύσωμεν ἀξιωματικῶν, διότι ἐπρόβλεβον ἐπιδράσεις ἐξοικονομολογικὰς. Λοιπὸν τότε, ὑπὸ τοιούτους ὅρους, δὲν ἦτο βέβαιον ἡ περίπτωση κατὰλληλος διὰ νὰ ἐνεργηθῇ ἕνα τέτοιον δημοψήφισμα». Ἀρπαξὲς αὐτὴν τὴν φράσιν καὶ τοῦ εἶπα: «Ἀπὸ τότε ὥς τώρα ἐπὶ τῆς οὐκίᾳ μετὰ τὴν δὲν ἡμπορεῖτε τώρα νὰ φέρετε ἀντιρροήσεις». Καὶ τὸν ἠρώτησα: «Ἐργασθῆτε σεῖς, κύριε Τσαλδάρη, νὰ γίνετα Ὑπουργὸς τῶν Ἐπιτοκισμῶν, νὰ διεξάγῃτε σεῖς τὸ δημοψήφισμα, καὶ ἐγὼ νὰ ἀναλάβω νὰ σᾶς ὑποστηρίξω, ὡς Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως φυσικὰ, κατὰτέλλων πᾶσαν ἀντίδρασιν, τὴν ὁποίαν θὰ συναντούσκαμε;» Καὶ τοῦ προσέθετε: «Τὸ δημοψήφισμα, — νὰ ἐξηγηθῇ — θὰ τὸ κάμω ὅχι διὰ νὰ ἐξακριβώσω τὴν λαϊκὴν θέλησιν, διότι εἶμαι ἀπολύτως βέβαιος περὶ αὐτῆς, ἀλλὰ διὰ νὰ θέσωμεν ἕνα τέρμα, τὸ ὁποῖον εἶναι τέλος πάντων ἀξιοπρεπές δι' ὅλα τὰ ἐνδικοφόμενα κόμματα, ἕνα τέρμα ὁριστικὸν εἰς αὐτὴν τὴν ἀνωμαλίαν ἡ ὁποία δημιουργεῖται». Ὁ κ. Τσαλδάρης μοῦ εἶπε: «Θὰ ἐξετάσω τὸ ζήτημα καὶ θὰ σᾶς ἀπαντήσω ἐν καιρῷ». Αὐτὴ ἦτο ἡ συζήτησις ἡ ὁποία ἔγινε τότε. Ὁ κ. Τσαλδάρης δὲν τὸ ἐζήτησε καὶ δὲν μοῦ ἔδωκεν ἀπάντησιν. Ἦλθεν ἡ συζήτησις εἰς τὴν δημοσίευσιν καὶ εἶχον καθῆκον νὰ εἶπω ὀλίγας λέξεις, διότι μοῦ παρετηρήθη ὁρθῶς: «Κύριε Βενιζέλε, ποῦ παῖς; Ὁ κ. ἀρχηγὸς δημοψήφισμα δι' αὐτὸ τὸ ζήτημα; ἀλλὰ δὲν κυττάζεις τὸ Σύνταγμα ποῦ τὸ ἀπαγορεύει;» Δὲν ἔκαμν ἐγὼ τὸ Σύνταγμα, καὶ οὕτως εἶναι ἐντελὲς ἑστὸς ὅπως θὰ τὸ ἤθελα ἐγὼ. Τὸ ἤξεύρω τὸ Σύνταγμα καὶ τὸ σέβομαι ἀλλ'

είχον την ἐλπίδα καὶ ἐξακολουθεῖν νὰ ἐλπίζω ὅτι ἂν μίαν ἡμέραν ἔλθῃ ὁ κ. Τσαλδάρης καὶ μοῦ εἰπῇ ὅτι ἐσκέφθη τὸ ζήτημα καὶ εἰσάκει ὅτι σωστή εἶναι ἡ πρότασις μου, ἐλπίζω, λέγω, ὅτι, ὅταν ὅλοι οἱ ἀρχηγοὶ τῶν πολιτικῶν κομμάτων καθίσωμεν περίξ μίᾳ τραπέζης νὰ ἐξετάσωμεν τὰ ὑπὲρ καὶ τὰ κατὰ. — διότι ὑπάρχουν δύο ἀπόψεις. Ἡ ἐξωμένη ὅτι συμφέρον τοῦ τόπου εἶναι νὰ κόμωμεν τὸ δημοψήφισμα καὶ νὰ τελευτώσωμεν μὴ καὶ καλὴ μὲ αὐτὸ τὸ ζήτημα. Λοιπὸν ἐπαναλαμβάνω ὅτι δὲν ἤνθισαν τὰ πράγματα ἀλλ' εἶχον τὴν πεποίθησιν ὅτι αὐτὸ εἶναι τὸ συμφέρον τῆς χώρας.

Τώρα θὰ μοῦ ἐπιτρέψῃτε νὰ ἐμιλήσω μὲ πολλὴν ἀφειδίαν. Ὅταν ἔνα μεγάλο πολιτικὸν κόμμα τοῦ τόπου εὐρίσκεται εἰς μίαν πολιτικὴν θέσιν λίαν ἀνώμαλον, — δὲν θεωροῦμεν ἀνώμαλον τὴν θέσιν τοῦ ἡμεῖς, ἀλλὰ πρωτίστως ἐκεῖνο, διότι αἰσθάνεται ὅτι μία κυβερνητικὴ μεταβολὴ ἡμπορεῖ νὰ συνοδύηται μὲ λίαν ἀνωμαλίαν, τὴν ὁποῖαν ὅλοι θέλουμεν νὰ ἀποφύγωμεν, — νομίζω ὅτι δὲν ἡμποροῦμεν νὰ ἀδιαφορήσωμεν, ἀλλ' ὅτι ἔχομεν κάθε συμφέρον νὰ θέσωμεν ἕνα τέρμα εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν. Τί ἔχει νὰ χάσῃ ἡ δημοκρατικὴ παράταξις δεχομένη τὴν διεξαγωγὴν ἐνὸς δημοψηφίσματος, τὸ ὅποιον, ὑπ' ἂς περιστάσεις θὰ διενεργηθῇ, θὰ εἶναι ἀπολύτως εὐκρινές. Καὶ λέγω τοῦτο διότι θὰ συμπράξουν δύο παρατάξεις ὥστε νὰ μὴ ὑπάρξῃ εἰς οὐδὲν καλὴς πίστης ἀνθρωπὸν οὐδὲ ἡ ἐλάχιστη ἀμφιβολία περὶ τῆς εὐκρινείας τοῦ δημοψηφίσματος αὐτοῦ καὶ νὰ μὴ δύναται οὐδεὶς νὰ εἰπῇ «ξέρουμε πῶς γίνονται τὰ δημοψηφίσματα». Καὶ ἀληθῶς κάθε δημοψήφισμα τὸ ὅποιον διεξάγεται μονομερῶς ἀπὸ μίαν παράταξιν, ἐν ἀπουσίᾳ τῆς ἄλλης, ἡμπορεῖ νὰ εἶναι τιμητικόν, ἀλλὰ πάντως εἶναι ὑποπτον. Τί ἔχει νὰ χάσῃ, ἐπαναλαμβάνω, ἡ δημοκρατικὴ παράταξις; Δὲν πλανώμαι πιστεύων ὅτι, ἂν γίνῃ ἐν δημοψήφισμα εὐκρινὲς καὶ ὑποβῇ ὅτι θὰ ρυθθῇ εἰς τὰς ἀνάγκας ἐν ἑκατομμύριον ψήφων, τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα θὰ ἐπικυρωθῇ καὶ θὰ ἐγκριθῇ ἄλλοι μίαν φοράν μὲ 700.000 τοῦλάχιστον ψήφων. Ἡμπορεῖ αὐτὴ νὰ ἀμφισβητηθῇ ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ μέρος. Ἐγὼ πάντως λέγω τὰς ἰδέας μου καὶ ἔχω ἀπόλυτον πεποίθησιν περὶ τούτου.

Τώρα θὰ μοῦ εἰπῇτε: «Διατὶ ἀντιστοιχεῖ ὅτι μένει τὸ ζήτημα ἐν τῇ ἐκκρεμότητι; Δὲν ἔχεις ὑπ' ὄψιν σου ὅτι ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐκείνοι οἱ ὁποῖοι βλέπουν πρὸς τὸ παρελθόν δὲν ἡμποροῦν πρὸς νὰ χάσουν ἐδαφὸς καὶ ἡμεῖς ποὺ βλέπομεν πρὸς τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον θὰ κερδίζωμεν κάθε μέρα ἐδαφός;» Παρακαλῶ νὰ μὴ θυγῇ κανεὶς ἀπὸ τὴν εὐκρινείαν μου, διότι βλέπετε ὅτι ὁμιλῶ σὺν νὰ μιλοῦσα μὲ τοὺς δημοκρατικούς ἀρχηγούς ἐν ἀπουσίᾳ ὑμῶν. Ἐγὼ, κύριοι, τὸ πιστεύω αὐτό. Πιστεύω ὅτι ἂν δὲν ρυθμίσωμεν τὴν πολιτικὴν κατάστασιν καὶ ἂν τὸ Ἀκτικὸν κόμμα ἐμμενῇ εἰς τὴν ἰδικήν του πολιτικὴν μὲ τὴν ἀντιλήψιν τοῦ λαοῦ ὅτι ὁ ἀπώτερος σκοπὸς τοῦ εἶναι ἐνδεχομένως ἡ ἐπανίδρυσις τῆς μοναρχίας, πιστεύω, λέγω, ὅτι ἀλληλοδιμάχοι ἐκλογαὶ θὰ φέρουν κάθε φοράν ἐνίσχυσιν τῆς δημοκρατικῆς παρατάξεως καὶ ἐξασθένεισιν τῆς μοναρχίας. Περὶ αὐτοῦ δὲν ἔχω καμμίαν ἀμφιβολίαν. Ἀλλὰ, κύριοι, ὁ ταρματισμὸς αὐτῆς τῆς διαδικασίας θὰ ἀπαιτήσῃ χρόνον πολὺν. Γίνα λόγον ἔχομεν λοιπὸν κατὰ τὰ πολλὰ αὐτὰ χρόνια νὰ ἔχωμεν ἕνα μεγάλο πολιτικὸν κόμμα ἔξω περίπου τοῦ περιθωρίου τῆς πολιτικῆς ζωῆς, ἔχον τὴν συναίσθησιν ὅτι δύσκολα δύναται νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν ἀρχήν.

Θὰ προσθέσω καὶ ἕνα ἄλλο πρᾶγμα: Εἶναι ἐνδεχόμενον μετὰ ἕνα ἢ δύο χρόνια νὰ πᾶμε πάλιν εἰς τὴν ἀναλογίαν, ἡ ὁποία θὰ διευκολύνῃ τὴν ἄνοδον τοῦ Ἀκτικοῦ κόμματος εἰς τὴν ἀρχήν, διὰ συνδυασμοῦ πρὸς ἄλλα κόμματα. Ἀλλὰ καὶ αὐτό, κύριοι, θὰ εἶναι μία κατάστασις ὅχι πολὺ ὀμαλὴ. Ἐκεῖνο ἀπὸ τὰ δημοκρατικὰ κόμματα τὸ ὅποιον θὰ συμπράξῃ μετὰ τοῦ Ἀκτικοῦ διὰ νὰ κόμῃ πλειονοψηφίαν θὰ διαλύλλαστο ἀπὸ τὰ ἄλλα ἢ θὰ ἐγίνετο ὑποπτον ὅτι αὐτὸ δὲν εἶναι καὶ τόσον καθαρὰ δημοκρατικόν. Ἡμποροῦν νὰ ποῦν μερικοὶ: «Δὲν τοὺς βλέπετε ποὺ ἐργάζονται μὲ βασιλικούς;»

Τί συμφέρον λοιπὸν ἔχομεν νὰ μᾶς ἀπασχολοῦν αὐτὰ τὰ ζητήματα; Δὲν βλέπω νὰ ἔχομεν κανέν συμφέρον.

Εἶπον, κύριοι, ὅτι πιστεύω ὅτι ἂν δὲν ἄρωμεν ἀπὸ τὴν μέσση αὐτὴν τὴν διαφορὰν καὶ ἂν δὲν φέρωμεν γρήγορα εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὸν πολιτικὸν κόσμον ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὸ Ἀκτικὸν κόμμα, ἂν δὲν ἐπιτύχωμεν αὐτό, νομίζω ὅτι ἐξυπηρετοῦμεν τὸν τόπον ὀλιγώτερον παρὰ ὅσον θὰ τὸ ἐξυπηρετούσαμεν ἂν ἐπιτύχωμεν καὶ αὐτὰ τὰ πράγματα. Ὅπως δὴποτε παρακαλῶ νὰ πιστεύσητε ὅλοι ὅτι τὴν συνδιάλεξιν περὶ τοῦ δημοψηφίσματος δὲν ἔκαμα διὰ νὰ ἐπιδολεσθῇ τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα. Εἶμαι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος δὲν ἤθελα τὴν εἰσχωγὴν του, ὅταν τὸ εἰσήγαγεν ὁ ἀρχηγὸς ἀρχηγὸς τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως. Ἀλλὰ ἡξεύρετε πόσον πιστὸς εἶμαι εἰς τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα καὶ γνωρίζετε τὰς δημοκρατικὰς μου ἰδέας. Δὲν ζητῶ τὸ δημοψήφισμα διότι ἔχω τυχρὸν ἀνησυχίας εἰς τὴν συνειδήσιν μου μήπως ὁ λαὸς δὲν θέλει τὴν Δημοκρατίαν. Γνωρίζω πῶς ὁ λαὸς τὴν θέλει. Νομίζω μάλιστα ὅτι καὶ ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Ἀκτικοῦ κόμματος — δὲν μοῦ τὸ εἶπε βέβαιον, ἀλλὰ, ἂν καὶ μοῦ ἔκρυψε τὰ μυστικὰ τῆς ψυχῆς του, αὐτὸ τὸ καταλαμβάνω — δὲν εἶναι καὶ αὐτὸς ἀντίθετος τῆς ἰδέας ὅτι ὁ ἐλληνικὸς λαὸς κατὰ μεγάλην πλειονοψηφίαν εἶναι σήμερον ὑπὲρ τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος καὶ δι' ἄλλους λόγους, ἀλλὰ καὶ διότι ἡ συνέσις τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος τοῦ ἐπιτρέπει νὰ ζήσῃ ἐν ἡσυχίᾳ, ἐνῷ ἡ ἐπαναφορὰ τῆς μοναρχίας ἤθελεν ἐξαπολύσει ὅλους τοὺς ἀσκότους τοῦ Αἰῶνος ἐπὶ τὴν πολιτικὴν ζωὴν τῆς Χώρας.

Θὰ προσθέσω ὅτι τὴν λύσιν αὐτὴν τὴν ἐπιβάλλει καὶ ἐν ἄλλο γεγονός. Ἄν ἐξούσεν ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος, τὸ πρᾶγμα θὰ ἦτο δύσκολον νὰ κωνοισθῇ, διότι ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ἦτο μία προσωπικότης, ἡ ὁποία διὰ τὸν ἕνα ἢ διὰ τὸν ἄλλον λόγον εἶχεν ἕνα κόσμον ὁ ὁποῖος φανατικῶς ἐπίστευεν εἰς αὐτόν. Ἐνθυμοῦμαι μάλιστα πολὺ καλὰ ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐσωτερικῆς κρίσεως ἤρχοντο οἱ καλύτεροι φίλοι μου καὶ μοῦ εἶπον: «Ἡμεῖς θέλομεν νὰ σῶς βάλωμεν νὰ συνεργασθῇτε». Τώρα ὅμως αὐτὴ ἡ προσωπικότης ἐξέλιπε. Ὁ τελευταῖος βασιλεὺς, καίτοι σάφως ἀνθρώπος — καὶ ἐγὼ τὸν σέβομαι — ἐμπνέεται δυστυχῶς ὅσον ἀπορῇ τὰς ἰδέας περὶ τῆς ἐλέω Θεοῦ βασιλείας ἀπὸ τῆς ἰδέας τοῦ πατρὸς του. Εἶναι ὅμως, ἐπαναλαμβάνω, σάφως ἂν ὁρωπὸς καὶ ἔξιος πάσης τιμῆς, πόσον μάλλον καθύστερον γνωρίζω ἐκ καλῆς πηγῆς ὅτι εἰς τοὺς φίλους του οἱ ὁποῖοι τοῦ ὁμιλοῦν ἢ τοῦ ὁμιλοῦσαν περὶ ἐπανιδρύσεως τοῦ Ὁρόνου εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀπαντᾷ: «Ἀκούτε ἐδῶ, καὶ νὰ μὲ καλέσῃ τὸ ἕνα κόμμα δὲν θὰ ἔλθω, διότι δὲν ἔχω ὁρεξίν νὰ μιληθῶ εἰς τοιαύτης περιπτώσεως».

Α. Νάκος. Αὐτὰ τὰ λέγει ὅσο νὰ τὸν καλέσω.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Νομίζω ἀληθινὰ ὅτι αὐτὸ τὸ γεγονός ἐπιβάλλει εἰς ὅλους μας νὰ προσπαθήσωμεν νὰ ταρματίσωμεν αὐτὸ τὸ ζήτημα, τὸ ὅποιον, ὅσον καὶ ἂν θέλωμεν νὰ λέγωμεν ὅτι δὲν ὑφίσταται, διότι ἐκόντα τὸ Σύνταγμα, κατ' οὐσίαν ὁμῶς ὑφίσταται. Καὶ ἐν τούτῳ ζήτημα ἔχομεν κάθε συμφέρον, κατ' ἐμὲ, νὰ τὸ ταρματίσωμεν. Ὅπως δὴποτε, δὲν πρόκειται νὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ τὸ ζήτημα αὐτό. Ἄν ποτὲ μοῦ ἀπαιτηθῇ ὁ κ. Τσαλδάρης — βεβαίως θὰ μοῦ δώσῃ μίαν ἀπάντησιν — τότε θὰ σῶς καλέσω διὰ νὰ σῶς τὸ εἶπω. Καὶ εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ σῶς πείσω ἢ καὶ νὰ μὲ πείσῃτε. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἂν δὲν πεισθῶμεν καὶ οἱ μὲ καὶ οἱ δέ, δὲν θὰ ἡμπορῇ νὰ γίνῃ τίποτε, διότι ὑπάρχει τὸ κώλυμα ἐκ τοῦ Συντάγματος. Ἐν ὅμως συμφωνήσωμεν, δι' ἐμὲ, πιστεύοντα ὅτι τὰ κράτη δὲν ἐδημιουργήθησαν διὰ νὰ πνιγῶνται εἰς τὰ χαρτὰ τῶν πολιτευμάτων, δι' ἐμὲ, λέγω, ὑπάρχει ἐλπίς νὰ παρακάμψωμεν τὸ κώλυμα αὐτό, ὅπως ἔγινε καὶ τὸ 1910, ὅταν ἐκάναμεν τὴν ἀναθεωρητικὴν Βουλὴν καὶ ἐξήλθομεν ἀπὸ τὴν δυσχερείαν ἐκείνην.

Δὲν θέλω, κύριοι, νὰ σῶς ἀπασχολήσω περισσότερο ἢ θέλω μόνον νὰ ἐπωφεληθῶ καὶ πάλιν τῆς στιγμῆς νὰ σῶς εἶπω ὅτι ἡ πίστις μου ἐν πηγαίνοντα μπροστὰ καὶ ὅτι ἡ γὰρ, πρὸς

ἄλλας τὰς δυσχερείας τὰς ὁποίας ἀκόμη ἀντιμετωπίζει, πέρσεται πρὸς τὰ ἐμπρὸς παρομέναι πάντοτε καὶ σήμερον εἰς περισσώτερον ἀσάλευτος. (Χειροκροτήματα).

Με ἐκατηγόρησαν πολλοὶ ὅτι ὑπεσχέθην εἰς τὸν ἐλληνικὸν λαὸν ὑπερβολικὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα δὲν θὰ ἡμπορέσω νὰ τοῦ δώσω. Ξέρετε ἐν τούτοις ὅτι ἐκεῖνα ποὺ ὑπεσχέθην διευπλώθησαν εἰς ἐν πρόγραμμα λεπτομερέστερον. τὰ σημεῖα τοῦ ὁποίου ἔχει τὸ δικαίωμα ὁ λαὸς εἰς κάθε στιγμὴν νὰ ἐρευνησῇ διὰ νὰ ἰδῇ ἂν ἐξετέλεσα τὰ ὑποσχεθέντα. Ἐγὼ δὲ θὰ τοῦ ἀποδείξω ὅτι τὰ ἐξετέλεσα.

Βεβαίως, ἐξένισε τὸ τέλος τοῦ λόγου μου τότε, καὶ εἶπον ὅτι, ὅταν πρὸ 19 ἐτῶν ὁ βασιλεὺς Γεώργιος, πρὶν μοῦ ἀναθέσῃ τὴν ἐξουσίαν, μὲ ἐκάλεσε καὶ μοῦ ἐζήτησε τὴν γνώμην μου, τοῦ ἐδήλωσαι: «Ἀκούτε, Μεγαλειότατε, ἀκολουθήστε τὸν δρόμον αὐτὸν καὶ θὰ ἰδῇτε ὅτι σὲ δύο χρόνια ἡ Ἑλλὰς θὰ εἶναι ἀγνώριστος». Τότε εἶπα αὐτά. Τώρα δὲν ἡμποροῦσα βεβαίως νὰ εἰπῶ ὅτι ἀρκοῦν δύο χρόνια» χρειάζονται τέσσαρα διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματός μου. Ἀλλ' ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ προγράμματός μου θὰ συντελεσθῇ ἐντὸς τῶν 4 ἐτῶν εἶμαι, κύριοι, ἀπολύτως πεπεισμένος. Ἄν εἶχον καὶ τὴν ἐλάχιστην περὶ τούτου ἀμφιβολίαν καὶ ἂν ἦμην πολιτικὸς ὅπως ὁ κόσμος θεωρεῖ σήμερον τοὺς πολιτικούς, θὰ ἐπωφελοῦμαι τῆς εὐκαιρίας ἡ ὁποία μοῦ παρεσχέθη ἀπὸ τὸν ἐλληνικὸν λαὸν νὰ καθίσω εἰς ἕνα ἀναγκαστικὸν ὄργανον καὶ νὰ τοῦ λέγω ὅτι αὐτοὶ τοὺς ὁποίους μοῦ ἔδωσαν ὡς συνεργάτας δὲν τὰ κατάφεραν καλὰ. Ἀλλ' ἐγὼ γνωρίζετε πολὺ καλὰ ὅτι δὲν τὸ ἔκαμα αὐτό, διότι πιστεύω ἀπολύτως ὅτι βαινόμεν εἰς μίαν ἀνθρώπιν καὶ εἰς μίαν πρόσδο. Καὶ τὸ πιστεύω διότι μὲ κάνει νὰ τὸ πιστεύω ἡ καταπληκτικὴ ζωτικότης τὴν ὁποῖαν ἐδείξαν οἱ ἐλληνικοὶ λαός. (Ὅλοι, καὶ οἱ αἰσιοδοξώτεροι, ὅταν ἀρχίζαμεν τοὺς ἐθνικοὺς ἀγῶνας εἰς τὸ 1912, δὲν ἐφантаζόμεθα ὅτι ὁ ἐλληνικὸς λαὸς ἡμποροῦσε νὰ παρυσιάσῃ τέτοιαν ἀπόδοσιν. Τὴν παρουσίασεν ὅμως κατὰ τοὺς πολέμους. Καὶ ὅχι μόνον αὐτό. Ὅταν μετὰ τὴν μικρασιατικὴν καταστροφὴν συνετρίβη, ὅταν ἦλθε τὸ κύμα τὸ προσωγικὸν τοῦ 1 1/2 ἑκατομμυρίου ἀνθρώπων, καὶ τότε ἀκόμη, ὑπὸ τὸ κύμα αὐτό, δὲν ἐξηφανίσθη ἡ Ἑλλὰς, ἀλλ' ἀντέσχε. Καὶ ἐκτοτε ἡ κατάστασις βελτιοῦται καθημερινῶς καὶ ἡ Ἑλλὰς, ἡ ὁποία ἐπιστεῦτο ὑπὸ τινων ὅτι μετὰ τὴν μικρασιατικὴν καταστροφὴν εἶναι ζήτημα ἂν θὰ ἡμπορέσῃ νὰ ζήσῃ ὡς ἀνεξάρτητον Κράτος, ἀναγεννᾶται. Ὅταν λοιπὸν ἔχομεν ὅλα αὐτὰ τὰ δεδομένα, οὐδεὶς θὰ ἀμφισβήτησῃ ὅτι δικαιολογεῖται ἀπολύτως ἡ ἀπάεσις αἰσιοδοξίας μου. Βεβαίως δι' οἰκονομικὴν ἀνθρώπιν δὲν θὰ ἡμποροῦσε νὰ πιστεύω ἡ παροῦσα γενεά. Εἰς διάστημα ὅμως ὀλίγων ἐτῶν ἡ Ἑλλὰς θὰ ἀποκατασταθῇ οἰκονομικῶς, θὰ νικήσῃ ὅλας τὰς δυσχερείας καὶ ὁποῖα τῆς παρουσιάζονται, καὶ θὰ ἰδῇ πολὺ καλὴ ῥαξ ἡμέρας. (Χειροκροτήματα).

Πρόεδρος. Ὁ κ. Τσαλδάρης.

Π. Τσαλδάρης. Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως δὲν ἐπανάθε νέας δηλώσεις ἐπὶ τῇ σχηματισμῇ τῆς Κυβερνήσεως, διότι, ὡς εἶπε, κατὰ τύπον ἀπλῶς ἐμφανίζεται νέα Κυβέρνησις, ἐνῷ πράγματι εἶναι ἡ Κυβέρνησις ἐκείνη ἡ ὁποία ἀπὸ 17μήνου περίπου διακυβεύει τὴν χώραν, ἀναπερμένη εἰς πρόγραμμα τὸ ὅποιον ἐπηγγέληται πρὸς τὸν ἐλληνικὸν λαόν. Ἀνέφερε μόνον ὠρισμένα τινὰ μέτρα περὶ τῶν ὁποίων πρόκειται οἱ ἄρμόδιοι Ὑπουργοὶ νὰ εἰσηγηθῶσι προσεχῶς εἰς τὰ δύο νομοθετικὰ σώματα. Ὅταν θὰ ἔλθουν τὰ μέτρα ἐκεῖνα, βεβαίως καὶ ἡ ἀντιπολίτευσις, τὴν ὁποῖαν ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἐκπροσωπῶ, θὰ ἐκφέρῃ τὴν γνώμην της. Ὅφειλό ὅμως ἀπὸ τοῦδε νὰ δηλώσω ὅτι ἦτο καιρὸς πλέον νὰ ληφθῶσι καὶ μέτρα ἀφ' ὧν τὴν βιομηχανίαν καὶ τὰς ἀνωνύμους εταιρείας, διότι οὐδεὶς ἐν τῇ αἰθούρᾳ ταύτῃ ἀγνοεῖ τὴν θέσιν εἰς τὴν ὁποῖαν περιάγεται ἡ βιομηχανία μας, ἥτις μετὰ ζωτικότητος ἀπὸ τινος ἀνεπύρετο ἐν τῷ τόπῳ, καὶ τὴν κατάστασιν τῆς ἰδιωτικῆς οἰκονομίας, ἥτις, ἀντιθέτως ὅπως πρὸς τὰ δημόσια οἰκονομικά, εὐρίσκεται εἰς σημεῖον οὐχὶ πολὺ εὐάρε-

στον, εἰς σημεῖον πολὺ ἀπέχον ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐπηγγέληται ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὸ ἐκλογικὸν πρόγραμμα, ὅτι μετὰ τετραετίαν θέλει ἀλλάξῃ τὴν Ἑλλάδα. Ἡ ἰδική μας μερὶς νὰ εἶναι: βεβαίως ἡ Κυβέρνησις ὅτι θὰ ἐξακολουθήσῃ πολιτευομένη κατὰ τὸν ἐφειλόμενον τρόπον, ὅπως οὐδὲν παρεμβάλλῃ κώλυμα εἰς τὸ ἔργον ἐκεῖνο τὸ ὅποιον θὰ ἡδύνατο νὰ ἀγάγῃ τὴν Χώραν εἰς ὅτι ὑπεσχέθη ἡ Κυβέρνησις. Διότι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ πολιτικὴ ὥστε νὰ ἔχῃ πλόνον διὰ τὴν ἐπιτυχίαν ἔργου τὸ ὅποιον, ἐνῷ θὰ ὠφελήσῃ τὸν τόπον, θὰ πράσῃ καὶ εἰς τοὺς διαδόχους τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως εὐμενεστέρως συνθήκας ἵνα ἐπιτελέσῃται καὶ αὐτοὶ τὸ ἔργον τῶν καὶ τὸ καθήκον τῶν πρὸς τὴν Πατρίδα. (Χειροκροτήματα).

Ταῦτα τὰ ὀλίγα εἶχον νὰ εἶπω σχετικῶς πρὸς τὰς πολιτικὰς δηλώσεις τὰς ὁποίας ἔκαμεν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως. Ἀλλὰ δὲν ἠρέεσθην μόνον εἰς τοῦτο. Ἡθέλησεν ἀπὸ τοῦ βήματος νὰ ἐπαναφέρῃ ὁμιλίαν ἡ ὁποία ἐγένετο ἐν ἰδιωτικῇ παρ' αὐτῷ συναντήσῃ, σκοπούσῃ τὸν διακωνισμὸν ἄλλου ζητήματος. Ἦσως ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἐνόμισεν ἀναγκαῖον νὰ πράξῃ τοῦτο ἵνα ἄρῃ ἀμφιβολίας τινὰς καὶ ὁποῖαι δυνατόν νὰ ἐγεννήθησαν εἰς τὸν κόσμον τὸν ἰδικόν του καὶ εἰς τὰ ἄλλα τὰ συγγενῇ πρὸς τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων κόμματα. Ὅφειλό νὰ εἶπω ὅτι ἡ δημοσιὰ συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος δὲν προέκυψεν ἐξ ἐμοῦ, διότι, ἐκτός δύο στενοτάτων φίλων μου, παρὰ τῶν ὁποίων ἔχω ἀπόλυτον πεποίθησιν ὅτι οὐδὲν ἡδύνατο δημοσιᾶν νὰ ἀνακοινωθῇ, οὐδεὶς ἄλλος ἐκ τῆς μερίδος τῆς ἰδικῆς μου ἐγνώριζε τι περὶ τῆς ἰδικιτέρας ἐκείνης ὁμιλίας, ἀλλὰ προήλθεν ἐκ φύλλου δημοσιογραφικοῦ στενοτάτου συνδεσμένου πρὸς τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἰδιαιτέρως πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως. Τοῦτο τὸ λέγω μόνον καὶ μόνον ἵνα μὴ νομισθῇ ὅτι ἐκ τῆς μερίδος ταύτης ἐπιδιώκεται ἰδιαιτέρως τις σκοπὸς εἰς τὴν διὰ τὸν τῆς κατ' ἰδίαν συνημιλίας μας. Ὁ ἐνθυμητὴ δὲ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, καθὼς καὶ οἱ ἄλλοι ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων οὔτινας παρέστησαν εἰς τὰς κοινὰς συνεδριάσεις ὅτι ἡ ἐκ μέρους μου ἐπιδικαιωθεῖσα δυσφορία δὲν ἀφώρα ποτὶς τὸ ζήτημα τοῦτο, ἀλλὰ περὶ σφάραγας εἰς ἄλλο ζήτημα, περὶ τοῦ ὁποίου ἐξέθεσα καὶ ἀνέπτυξα σφῶς καὶ εὐκρινῶς τὰς σκέψεις μου ἐνώπιον ὅλων τῶν κυρίων μετὰ τῶν ὁποίων συνεδριάσαμεν. Ἡ δυσφορία ἡ ἰδική μου ἀφώρα εἰς ὑπονοίας ἢ φόβους διὰ τὴν κωνομικὴν διαδοχὴν τῶν Κυβερνήσεων, συμφώνως πρὸς τοὺς ἄρους τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος. Καὶ ἐν κρίνω καὶ ἐξ ὅσα ἐλέγχθησαν κατὰ τὴν συνεδρίαν ἐκείνην, ὁφείλω νὰ εἶπω ὅτι τοιαύτη ὑπόνοια δὲν ὑπῆρχε μόνον παρ' ἐμοῦ, ἀλλὰ καὶ παρ' ἄλλων. Δὲν εἶναι ὅμως μόνον αὐτὴ ἡ περίπτωσις κατὰ τὴν ὁποῖαν συνεννοήθημεν μετὰ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως. Καὶ εἰς ἄλλας περιπτώσεις ἐπέστησιν ἰδιαιτέρως τὴν προσοχὴν τοῦ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

Κύριοι βουλευταὶ, ἀνεξαρτήτως τῶν οἰωνοδῆποτε ἰδεῶν τὰς ὁποίας ἔχω περὶ τοῦ πολιτεύματος, περὶ τοῦ ἐξωτεροῦ κοῦ τύπου αὐτοῦ — διότι οὐδεὶς ἐν Ἑλλάδι ὑπάρχει ὁ ὁποῖος δὲν διέπειται κατ' οὐσίαν ὑπὸ δημοκρατικῶν δημοκρατικῶν καὶ αὐτῇ ἢ τελευταίᾳ συνταγματικῇ βασιλείᾳ ἢ τοῦ πολιτεύματος οὐσιαστικώτατα δημοκρατικόν, ἡ δὲ ἐξωτερικὴ πρᾶξις τοῦ πολιτεύματος δὲν ἡμποδίζει τὴν Ἑλλάδα νὰ διέγῃ κατ' οὐσίαν δημοκρατικῶς καὶ νὰ δικανέσῃ ὑπὸ γνησίου κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος, ὑποθέτω δὲ νὰ συμφωνῇ εἰς τοῦτο καὶ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως — ἀνεξαρτήτως, λέγω,....

Ε. Βενιζέλος (Πρ. Ὑπουργός). Παρακαλῶ. Πῶς εἶναι δυνατόν, ἀπὸ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἡ βασιλεία δὲν ἦτο δημοκρατικὴ, νὰ περιμένετε νὰ συμφωνήσῃ;

Π. Τσαλδάρης. Ὅτι καὶ σεῖς δὲν εἰσθε ὑπὲρ τῆς ἰδέας τῆς ἐξωτερικῆς μεταβολῆς τοῦ πολιτεύματος, εἰς τοῦτο μόνον ἐπεκλείσθη ἡμῶς, εἰπὼν δὲν θὰ μὲ δικαυεύητε. Τὸ κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα δὲν ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὸν τύπον τῆς ἐξωτερικῆς πρᾶξεως, ἀλλὰ ἀπὸ τὰς πράξεις ἡμῶν. Καὶ τοῦτο

πρέπει νὰ ἀνταλλάσσωμεν. Εἶναι δὲ περίεργον τὸ γεγονός ὅτι ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἔρχεται καὶ μὴ λέγει ὅτι δύναται νὰ υπάρξῃ φρόδος ὅταν ἐλθώμεν ἡμεῖς εἰς τὴν ἀρχὴν. Καὶ θέλων τοῦτους τοὺς λόγους νὰ συγκληθῇ, λέγει νὰ προδῶμεν εἰς ἓν δημοψήφισμα. Ἄλλ' ἐφόσον νομίζετε ὅτι ὑπάρχει τοιοῦτος φρόδος ὅταν θὰ ἐλθῇ εἰς τὴν ἀρχὴν κόμμα τῶ ὁποῖον πλεὺς κληθῇ γνωρίζετε τί πιστεύετε—πιστεύει μόνον τὴν λαϊκὴν θέλησιν καὶ ἐὰν θέλῃ ἐν πολίτευμα τὸ θέλει πολίτευμα πηγάζον ἐκ τῆς συνειδήσεως καὶ τῆς θελήσεως τοῦ λαοῦ καὶ ὅχι πολίτευμα ἰδικὸν του—ἐφόσον, λέγω, νομίζετε οἷς ὅτι ὑπάρχει τοιοῦτος φρόδος καὶ βῆτι ἐκ τούτου ἐμποδίζεται ἡ ἀνάστασις τοῦ λαϊκοῦ κόμματος εἰς τὴν ἀρχὴν, ἢ συζήτησις, ἢ ἐποία ἐπανεληφθῇ ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ σχετικῶς πρὸς μίαν ἰδιαίτην ὀμιλίαν τὴν ὁποίαν εἰχομεν μετὰ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως φρονῶ ὅτι δὲν πρόκειται νὰ ἐξυπηρετήσῃ κανένα. Ὁφείλω μάλιστα νὰ δηλώσω ὅτι ἡ ἐν τῇ τύπῃ ἀναγραφὴ τῆς εἰδήσεως περὶ τῆς προτάσεως τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ περὶ δημοψηφίσματος ἐγένετο κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ ἐμφανίηται ὡς ἀποτέλεσμα τῆς παραδόσεως ταύτης συμφωνίας ἢ ἀπόρριψης τῆς προτάσεως. Ταύτην τὴν πεποθήσιν ἐγὼ τοιούτοις ἐξηγήμασις ἐκ τῆς ἀναγκαστικῆς ἐν τῇ τύπῃ τῆς σχετικῆς εἰδήσεως. Πρέπει δὲ νὰ σὰς εἶπω ὅτι ὁ τύπος ἀπεφάνθη ὅπως ἀπεπηρεάστω ἀπὸ πάσης ἐκ μέρους ἐμοῦ ἐπιδράσεως, καὶ διότι μετ' οὐδενὸς ἐπικοινωνήσα καὶ διότι ἄλλοι ἦσαν ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἐχαρκτηρίσαν τὸ δημοψήφισμα ὡς ἀντισυνταγματικόν. Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως εἶπεν ὅτι κατὰ τύπον δύναται νὰ εἶναι ἀντισυνταγματικόν, ἀλλ' ἐν τῇ οὐσίᾳ δύναται νὰ ἀποδῇ συνταγματικώτατον ὅταν εἶναι καὶ τὸ λαϊκὸν κῆγμα σύμφωνον. Εἰς τοῦτο εἰμαι ἀπολύτως σύμφωνος, διότι, ὅταν ἐκ συμφώνου ἐπιζητήται ἡ ἐκδήλωσις τῆς θελήσεως τοῦ λαοῦ διὰ δημοψηφίσματος, τὸ μέσον τοῦτο καὶ ἀπολύτως συνταγματικόν εἶναι καὶ τὸ μόνον κατάλληλον. Πᾶν ἄλλο μέσον θὰ εἶναι ἀνώμαλον. Διὰ τοῦτο, ἂν ποτε περιμένετε περιστάσιν νὰ ζητήσωμεν τὴν θέλησιν τοῦ λαοῦ, θὰ εἰμαι ἀπολύτως σύμφωνος μετὰ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως. Ἀλλὰ σήμερον ὀφείλω νὰ δηλώσω ὅτι οἱ ὅροι ὑπὸ τοὺς ὁποίους εἶναι δυνατὴ ἡ διενέργεια δημοψηφίσματος δὲν συντρέχουν. Πρὸ παντὸς δὲ ὀφείλω νὰ σημειώσω ὅτι καὶ ἡ κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην διεξαγομένη συζήτησις δὲν εἶναι συντελεστικὴ διὰ τὸν ὀμιλὸν πολιτικὸν βίον καὶ διὰ τὰ μεγάλα προβλήματα καὶ ὁποῖα ἔχομεν πρὸ ἡμῶν νὰ λύσωμεν. Ἐχομεν πρὸ ἡμῶν—καὶ περὶ τοῦτου πρὸ παντὸς πρέπει πάντες νὰ ἀσχοληθώμεν—τὸ ζήτημα τῆς οικονομικῆς καταστάσεως τοῦ λαοῦ, ἡ ὁποία δὲν ἀνταποκρίνεται πρὸς τὰς ὑποσχέσεις τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, οὔτε πρὸς τὰς δικαίας ἐλπίδας καὶ τὰς τόσας διὰ τὸ μέλλον πεποιθήσεις του. Ἐχω ὑπ' ὄψει συζήτησιν γενομένην ἐσχάτως ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, παρεμβαίνων εἰς ὀμιλίαν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας, ἐδήλωσεν ὅτι «ὑπάρχει μία μερὶς τοῦ λαοῦ πεινωτά». Ἐγὼ θὰ προσθέσω ὅτι ὑπάρχουν καὶ πολλοὶ ἄλλαι μερίδες τοῦ λαοῦ, αἱ ὁποῖαι δυσχερῶς, δυσχερέστατα διάγουν τὰ τοῦ βίου. Ὅταν λοιπὸν εὐρισκόμεθα πρὸ τοιούτων προβλημάτων, πρὸς ἐπίλυσιν τῶν ὁποίων καταβάλλονται μεγάλαι φροντίδες, θὰ ἦτο ὅχι μόνον ἀδιαφορία πρὸς τὸν λαὸν ἀλλ' ἐνδείξεις περιφρονήσεως πρὸς αὐτὸν ἐὰν ἡμεῖς ἠθέλαμεν νὰ συζητήσωμεν δι' ἀκαδημαϊκῶς μόνον λόγους περὶ δημοψηφίσματος καὶ τῶν τοιούτων. Καὶ λέγω ὅτι ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως μᾶλλον ἀκαδημαϊκῶς, διὰ τὴν ἐξωτερικὴν ἐντύπωσιν—διὰ τὴν ὁποίαν δὲν γνωρίζω τίνα ὑπόνοιαι τῇ ἐγεννήθησαν—ἠθέλησε νὰ ὀμιλήσῃ. Ἀλλὰ, ἐπαυλαχιδάνω, τὴν συζήτησιν αὐτήν, ὅταν τοιαύτην ἔχομεν κατὰ στασιν ἀπὸ κοινοδολευτικῆς ἀπόψεως ἢ ἐνός καὶ τοιαύτην ἔχομεν κατὰστασιν ἀπὸ οικονομικῆς ὁσέως τοῦ λαοῦ ἢ πρὸς τέρπου, δὲν ἦτο ἐπιτετραμμένον νὰ φέρῃ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως. Καὶ παρακαλῶ αὐτὸν νὰ μοὶ ἐπιτρέψῃ νὰ πιστεύω ὅτι μᾶλλον δι' ἄλλους λόγους τὴν ἔφερε καὶ ὅχι

διά τὴν δόξην ἐνταῦθα σοβαρὰ ἀπάντησις. Κύριε Πρόεδρε τῆς Κυβερνήσεως, τὸ Λαϊκὸν κόμμα δὲν ἔχετε ἀφορμὴν νὰ πιστεύετε ὅτι σὰς ὤθησεν εἰς τὴν ἐκκλίαν αὐτήν, διότι τὸ Λαϊκὸν κόμμα ἔθεσε μίαν ἀρχήν, νὰ ἐπαναφέρῃ τὸν Κοινοβουλευτισμὸν εἰς τὴν κανονικὴν ὁδόν, διέγραψε μίαν πορείαν, κατὰ ποῖον τρόπον ὁ τόπος αὐτὸς θὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἐκκλίαν κατὰστασιν. Καὶ τόσον εἶναι βέβαιον ὅτι αὐτὴν τὴν πορείαν ἠκολούθησεν, ὥστε νὰ εὐρεθῇ εἰς θέσιν νὰ ὑποστηρίξῃ ἀπὸ κοινοῦ καὶ ὑποψήζιον Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας ἵνα ὁ τόπος ἐπανέλθῃ εἰς τὴν μαλὴν κατὰστασιν. Δὲν ἔχετε λοιπὸν ἀφορμὴν τινα ἐκ τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος. Τί μὲ μέλει περὶ τῆς ἐξωτερικῆς μορφῆς τοῦ πολιτεύματος εἰς περίστασιν κατὰ τὴν ὁποίαν κατορθώσετε νὰ φέρετε ἵνα βίον Κοινοβουλευτικὸν ; Ἰλλ' ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως εἶπε καὶ ἄλλο τι καλῶς ἔειπεν ἀπὸ τοῦδε καὶ τὸν τρόπον καθ' ὃν πρέπει νὰ ἐπανέλθῃ αὐρὸν τὸ ἀναλογικὸν σύστημα. Χθὲς ἐνόμιζεν ὅτι διὰ τὴν ἐπιχράτῃσιν ὑμῶν ἦτο ἐπιδεδημένον τὸ σύστημα τὸ πλειοψηφικόν· σήμερον ἐρχεται καὶ καλλιεργεῖ τὴν ἰδέαν ὅτι ἐκλογικὸν σύστημα πρέπει νὰ εἴναι τὸ ἀναλογικόν. Διατί τάχα τοῦτο ; Ἄν καὶ τῶρα αἱ ροπαὶ τῶν πνευμάτων δύνανται νὰ στραφῶσι πρὸς τὸ ἀντίπαλον πρὸς ὁμας κόμμα καὶ νὰ φέωσι τὸ ἡμέτερον εἰς τὴν ἀρχὴν διὰ τὸ πλειοψηφικὸν συστήμα-τος, διατί θὰ θελήσεται νὰ μεταβάλλητε τοῦτο;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός) Κάμω τὴν δήλωσιν ὅτι
 ἂν εἰσθε ἀντίθετος πρὸς τὸ ἀναλογικόν, δὲν θὰ τὸ εἰσαγάγω.

Α. Παπαναστασίου. Καὶ ἡμεῖς δὲν ἔχομεν γνώμην :

Π. Παυλάδης. Κύριε Πρόεδρε, ἐτόνισα τούτο διότι, καθ' ὃν τρόπον καὶ ἐν τῇ διασκέψει ἐκείνῃ καὶ κατὰ ταύτην τὴν ἐσπέραν ἐξεδηλώθη ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου, ἐνόμιζον ὅτι πρέπει καὶ περὶ εἰλημμένης ἀποφάσεως Ἐφόσον ὅμως δὲν ἔχετε εἰλημμένῃν ἀπόφασιν παῦω τὴν συζήτησιν αὐτήν. Ἄς ἀφίσωμεν, κ. Πρόεδρε, τὰς συζητήσεις αὐτάς, αἱ ὅποιαι δὲν προάγουν οὔτε τὸ ἔργον τοῦ ἰδικίου σας οὔτε τὸ ἔργον τοῦ ἰδικίου μου. Τὸ Λαϊκὸν κόμμα ἐξεδήλωσε ποῖας ἔχει σκέψεις καὶ ποῖαν πολιτικὴν ἀσκαί. Καὶ ὀφείλω νὰ εἶπω ὅτι, ἂν εὐρέθῃ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ διακόψῃ τὴν ἐμαλλὴν ἐργασίαν εἰς τὰ δύο Σώματα. — Ἡ ἐξ αὐτῶν ἀπουσία τοῦ δὲν ὑπῆρξεν εὐτυχῶς μακρὰ καὶ σήμερον ἐπανέρχεται ἵνα ἐπιτελέσῃ τὸ καθήκον του, νὰ συμβάλλῃ διὰ τὴν κανονικὴν λειτουργίαν τοῦ πολιτεύματός, καὶ νὰ συντελέσῃ εἰς τὸ νὰ λυθοῖν σπουδαῖα καὶ μεγάλα προβλήματα, διὰ τὰ ὅποια ὅμως πρέπει νὰ εἶπω ὅτι μέχρι σήμερον δὲν εἶδεν ἀκόμῃ τὸ φωτεινὸν σημεῖον τῆς ἀγνωρίστου Ἑλλάδος ἂν. λέγω, εὐρέθῃ εἰς τὴν ἀνάγκην αὐτήν, τούτο ὀφείλεται ἀκριβῶς εἰς ἐνέργειαν τῆς Κυβερνήσεως κατ' οὐδὲν προάγουσαν διὰ ἀπὸ καινοῦ ἐπιδικιζόμενον ἔργον. Βεβαίως ἔχω καὶ ἐγὼ μεγάλην πίστιν ἐπὶ τὴν ζωτικότητά τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ — καὶ ἀλλοῖσιν ὅμως! ἐὰν δὲν ἔρχομεν τοιαύτην πίστιν, ὅχι μόνον δὲν θὰ εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ κυβερνήσωμεν ἓνα λαὸν διὰ τὸν ὅποιον θὰ ἀπελπιζόμεθα, ἀλλὰ θὰ εἴμεθα καὶ ἀγνώμονες πρὸς τὸν λαὸν αὐτόν ὁ ὅποιος ἔδειξε πάντοτε τὴν ζωτικότητα καὶ τὴν πεποιθήσιν ἐπὶ τὸ μέλλον αὐτοῦ — ἀλλ' ἄς ἀφίσωμεν τὰς τοιαύτας συζητήσεις, παρὰ κινδυνευμένας τὴν στιγμήν αὐτήν καὶ μὴ ἐχούσας κανένα νὰ ἐξυπηρετήσουν σκοπόν, καὶ ἄς ἐπιδοθῶμεν εἰς τὴν λύσιν τῶν ζητημάτων ἐκείνων τὰ ὅποια ἀληθῶς καὶ ἡμᾶς θὰ ἀποδείξουν ἐν τῇ αἰθουρᾷ ταύτῃ ἀξίους τῆς ἐντολῆς ἐκείνου καὶ τὸν ἑλληνικὸν λαὸν ἀνάκατον. (Χειροκροτήματα).

Πρόεδρος. Ὁ κ. Παππαναστασίου ἔχει τὸν λόγον.

Α. Παπαναστασίου. Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως πολὺ δικίαιως ἐτόνισεν ὅτι δὲν πρόκειται περὶ ἐμφανίσεως νέας Κυβερνήσεως, ἀλλὰ πρόκειται περὶ τῆς ἰδίαις ἐκείνης ἢ ὑποἰα ἀπὸ 17 μηνῶν κυβερνᾶ τὸν τόπον, πρόκειται περὶ συνεχίαις τοῦ ἔργου τὸ ὅποσον ἀνέλαθεν ἡ Κυδέρνησις καὶ τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς τοῦ περασμένου Αὐγούστου. Κατὰ συνέπειαν καὶ ἡ ἰδική μας θέσις δὲν πρόκειται νὰ ὑποστῇ καμμίαν μεταβολὴν ἀπέναντι τῆς Κυβερνήσεως. Παρ' ὅλην τὴν ἀντιθέσιν ἐπὶ ὀρισμένων ἰδεῶν ἡ

όποια μὲς χωρίζει ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἡ ὁποία ἐξεδη-
λώθη εἰς μερικά μέτρα τὰ ὁποῖα εἰσπηγήθη αὕτη εἰμεθαι
πάντοτε διατεθειμένοι νὰ συντελέσωμεν ὥπως τὸ ἔργον τῆς
ἀποθῇ μᾶλλον καρποφόρον Αἱ ἀντιρρήσεις ἡμῶν, ἡ ἀντι-
πολίτευσις τὴν ὁποίαν διεξάγομεν εἰς τὴν αἰθουσαν ταύ-
την, δὲν ἀποθλίβουν εἰς τὴν ἀνατροπὴν τῆς Κυβερνήσεως
ἀποθλίβουν, ὥπως εἶπον, εἰς τὸ νὰ εἶναι περισσώτερον τε-
λεοφόρον τὸ ἔργον αὐτῆς. Αἰσθάνομαι δὲ ὅπως ἰδιαιτέ-
ραν εὐχαρίστησιν διότι ὁ ἀξιώτιμος ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευ-
θέρων, παρ' ὅσας καταδληθείσας προσπάθειάς — καὶ μάλιστα
περισσότερον ἀπὸ ἐμὲ παρὰ ἀπὸ οἰονδήποτε ἄλλον —
ὥπως καταλάβῃ ἀνώτερον ἀξίωμα, ἐπρωτίμῃς νὰ συνε-
χίσῃ τοὺς ἀγῶνας αὐτοῦ ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ ὑπευθύνου κυ-
βερνήτου. Ἐὰν καταβλήθῃσαν αἱ προσπάθειαι τὰς ὁποίας
ἀνέβραχ, τοῦτο δὲν προήλθεν ἀπὸ σκοπὸν ἀχρηστεύσεως τοῦ
ἀξιοτίμου Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, διότι δὲν πρόκειται περὶ
καταλήψεως θώκου τινός, ἀλλὰ περὶ καταλήψεως ἐνὸς ἀξιώ-
ματος τοῦ ὁποῖον δι' ἡμᾶς εἶναι πηγὴ ἐνεργείας, πηγὴ δρά-
σεως δημοσυγκιχῆς. Ὁφείλονται αἱ προσπάθειαι αὐταὶ καὶ
εἰς ἕνα ἀκόμη ἄλλον λόγον εἰς τὸν λόγον ὅτι ἡμεῖς ἔχομεν τὴν
ἀντίληψιν ὅτι, ἐὰν ὑπάρχῃ σήμερον κάποιον ἀνωμολία, ἡ ἀνωμολία
δὲν ἐγκτεται εἰς ἐκεῖνον τὸ ὅποιον ἤθελαν νὰ υποστηρίξῃ
ὁ κ. ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος; εἰς τὴν δυσκολίαν δηλ. τῆς
διαδοχῆς τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ ἐγκτεται εἰς τὴν ὑπερ-
βολικὴν συγκέντρωσιν δυνάμεως καὶ ἐξουσίας εἰς τὰς χεῖ-
ρας τοῦ κ. Προέδρου αὐτῆς. Καὶ δι' αὐτὸ δὲν ἐπαύσαμεν
νὰ υποστηρίζωμεν ὅτι χάριν τῆς ὁμαλῆς λειτουργίας καὶ τοῦ
δημοκρατικοῦ πολιτεύματος παρίσταται ἀνάγκη μεταθε-
σῆς τοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος, ἐπανῴδοι δηλαδὴ εἰς τὸ
ἀναλογικόν. Τὸ ἐκλογικὸν σύστημα δὲν δέχεται ὅτι εἶναι
ἐπιτετραμμένον νὰ καθιεροῦται ἐπὶ τῇ ὁάτει τῶν ὁλέ-
ψεων ἢ τῶν συμφερόντων τούτου ἢ ἐκεῖνου τοῦ κόμματος,
ἀλλὰ πρέπει νὰ καθιεροῦται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γενικωτέρων
δημοκρατικῶν ἀρχῶν, ἐπὶ τῇ βάσει μιᾶς δικαίας κατανο-
μῆς τῶν δυνάμεων εἰς τὴν αἰθουσαν ταύτην, ἀναπαρονο-
μήνης εἰς τὴν κατνομήν τῶν δυνάμεων παρὰ τῷ λαῷ. Διὰ
τοῦτο ἐλυπήθην πολὺ διότι ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως εἶ-
πεν ὅτι διὰ τοιοῦτον ζήτημα τόσον σοδρόν, τόσον συνδεόμενον
μὲ ὁλόκληρον τὴν πολιτικὴν ζωὴν τοῦ τόπου, δι' αἰ ζήτημα
τοῦ ὁποῖον ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ εἴπῃ ὅτι ἀποτελεῖ τὴν καρδίαν
τῆς πολιτικῆς ζωῆς, εἶναι διατεθειμένοι νὰ ἀποφασίσῃ
μετὰ πάροδον ἐνὸς ἢ δύο ἑτῶν, ὥσάν νὰ εἶναι ἐπιτετραμμένον
νὰ παρκαμένωμεν εἰς ἐκχερμύδτητα, ἀγνούντες ἐπὶ τῇ βάσει ποίου
ἐκλογικοῦ συστήματος θὰ διεξάγωμεν τοὺς ἐκλογικοὺς ἀγῶνας.
Καὶ ἐλυπήθην ἀκόμη περισσότερο διότι ἐξήρτησεν ἐπὶ τοῦ
μεγάλου τούτου ζητήματος τὴν γνώμην μιᾶς καλοσσαιᾶς πλει-
ονοψηφίας, τῆς σημερινῆς, ἀπὸ τὴν γνώμην μιᾶς μειονοψηφίας
ἀντιπολιτευομένης τὴν Κυβέρνησιν. Ἐν ταιούτῃ περιπτώσει ποῦ
ἡ ἀξία μιᾶς τόσοῦ μεγάλης πλειονοψηφίας, ἀφοῦ δὲν εἶναι ἱκανὴ
νὰ συντελέσῃ ὥπως ἀποκτήσωμεν τοὺς δημοκρατικούς θεσμούς
οἱ ὁποῖοι ἐκασφαλίζουν τὴν ὁμαλὴν πολιτικὴν ζωὴν;

Ὁ ἀξιότιμος κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἀνεκοίνωσε σήμερον τὰς τελευταίας σκέψεις αὐτῆς ἀναφορικῶς πρὸς τὴν προστασίαν τῆς βιομηχανίας. Ἐμειβῃ σύμφωνα διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς βιομηχανίας, εἰμεθα ἰδιαίτερως σύμφωνα εἰς τὴν σκέψιν ἣ ὅποια ἀνεκοινώθη ὅπως ἡ ὀργάνωσις τῆς Βιομηχανίας ρυθμισθῇ καλύτερον, διότι, ἐφ' ὅσον ἡ βιομηχανία εἶναι ὄργανωμένη κατὰ τρόπον ἀναρχικόν, εἶναι φυσικὸν αἰ δαπάναι νὰ εἶναι υπερβολαῖαι καὶ ὧς ἐκ τούτου νὰ μὴ δύναται ἡ ἡμεδαπὴ βιομηχανία νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸν ἀνταγωνισμὸν τῶν ξένων βιομηχανιῶν. Σήμερον, εἰτι χαρακτηρίζει τὴν τελευταίαν βιομηχανικὴν ἐξέλιξιν εἶναι ἡ προσπάθεια τῆς ἐπισημονικῆς ὀργανώσεως τῆς βιομηχανίας, ἣ ὅποια συνίσταται εἰς τοῦτο, εἰς τὴν συγχέντρωσιν καὶ τὸν συνασπισμὸν τῶν ἐπιχειρήσεων, συνασπισμὸν ὁ ὅποιος καὶ συστηματικῶς ἐπιδίδωκεται ἀπὸ τοὺς διευθύνοντας ἐπιχειρήσεις ἀλλὰ καὶ ἐπιβάλλεται ἀπὸ τὰς οἰκονομικὰς συνθήκας ὧλον τῶν Κρατῶν. Εἰς τὸ τελευ-

ταύτην διηθνή; κοινοβουλευτικὸν συνέδριον τοῦ ἐμπορίου, εἰς τὸ ὁποῖον εἶχομεν τὴν τιμὴν νὰ ἀντιπροσωπεύσωμεν τὴν Ἑλλάδα ὡς κ. Καφαντάρης, ὁ κ. Αἰλιανός, καὶ ἐγώ, ἐξήρθη ἡ ἀνάγκη τῆς τοιαύτης ἐπιστημονικωτέρως ὁργανώσεως τῶν βιομηχανικῶν, ἀλλὰ συγχρόνως ἐτονίσθη ὅτι, χάριν τῶν καταναλωτῶν καὶ χάριν τῶν ἐργατῶν, ἡ τοιαύτη συγκέντρωσις, ὁ τοιοῦτος συνασπισμός τῶν βιομηχανικῶν, πρέπει νὰ τελεθῇ ὑπὸ τήν συνεχῆ ἐπιδιόλῃν καὶ ἐν ἀνάγκῃ ἐπέμβασιν τοῦ Κράτους. Λέγω ταῦτα ἔχων ὑπ' ὄψιν μου τὴν ἀποψιν τῶν ἐργατῶν. Βεβαίως ἡ ἐργατικὴ τάξις ἡ ὁποία, ὅπως ὀρθῶς εἶπεν ὁ ἀξιότιμος κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ἀριθμεῖ ἑκατοντάδας χιλιάδας μελῶν, εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν δύναται νὰ προαχθῇ ἂν δὲν προαχθῇ καὶ ἡ βιομηχανία. Ἀλλ' ἡ προαγωγὴ τῆς βιομηχανίας δὲν συνεπιφέρει αὐτομάτως τὴν προαγωγὴν τοῦ ἐργατικοῦ κόσμου. Ἐχομεν ἐργατικοὺς νόμους οἱ ὅποιοι δὲν ἐφαρμόζονται. Ἐχομεν ἐπιχειρηματίας οἱ ὅποιοι μὲ κάθε τρόπον ἀντιδρῶν εἰς τὴν ἐξόψωσιν τῆς ἐργατικῆς τάξεως. Δὲν θὰ ἔλαγα αὐτὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἂν προχθῆς δὲν εἶχα δυσχερέτως ἀκούσει ἀπὸ ἓνα μέλος τῆς Κυβερνήσεως ὅτι τὰ πράγματα πηγαίνουν ἄριστα, ὅτι ὅλοι προαγόμεθα εἰς εὐμάρειαν, καὶ ἂν ὅ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως δὲν εἴη ὅσοι προνομοῦσιν τὰς μίαν τάξιν ἐργατῶν οἱ ὅποιοι λαμβάνουν 100—120 δρα. τὴν ἡμέραν. Θὰ ἐπεθύμουν λοιπὸν ὅπως ἡ Κυβέρνησις, παραλλήλως πρὸς τὴν προσπάθειάν της πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς βιομηχανίας, καταβάλλῃ προσπάθειαν πρὸς αὐστηράν ἐφαρμογὴν τοῦ ἐργατικοῦ νόμου, πρὸς συμπλήρωσιν αὐτοῦ, καὶ πρὸς εἰσαγωγὴν καὶ ψήφισιν τῶν νόμων τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλείας καὶ τῆς ἐν γένει προαγωγῆς τῆς ἐργατικῆς τάξεως. Θὰ ἐπεθύμουν ἀκόμη ὅπως ἡ μέριμνα τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν προαγωγὴν τῆς ἀγροτικῆς τάξεως ἀποδῇ ἀκόμη μεγαλύτερα. Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἐτόνισεν ὅτι αἱ βιομηχανικαὶ ἐπιχειρήσεις βαρύνονται μὲ 26 ο/ο ἐκ τοῦ φόρου καθαρὰς προσόδου· ἀλλὰ δὲν ἀγνοεῖ ὅτι ὑπάρχουν γεωργικὰ προϊόντα τὰ ὅποια βαρύνονται μὲ συνολικὸν φόρον ἐπὶ τῆς ἀκαλλύριστου παραγωγῆς 27 ο/ο, αἱ δὲ ἐλαφρόνεις αἱ ὁποῖαι πρόκειται νὰ γίνονιν δὲν εἶναι ἐπαρκεῖς ὅπως καταστήσουν ἱκανοὺς τοὺς γεωργοὺς πρὸς συνέχισιν τῆς βιοποριστικῆς τῶν ἐργασίας. Γνωρίζει ἐπὶ πλέον ἡ Κυβέρνησις ἀπὸ τὰς λαϊκὰς διαμαρτυρίας αἱ ὁποῖαι ἐγένονιν ὅτι ἡ τιμὴ τοῦ ἐλαίου, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς φερολογίας, δὲν καλύπτει τὰ ἔξοδα τῆς παραγωγῆς. Διὰ τὸν καπνὸν ἐτονίσθησαν τὰ ἴδια πράγματα καὶ ὅθ' ἐπανέληθον εἰς τὸ ζήτημα τὴν προσεχῇ Παρασκευῇ, ὥστε κρίνω περιττὸν νὰ ἀπασχολήσω τὴν Βουλὴν ἐπὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ. Ἦθελον μόνον νὰ προσθέσω ὅτι πρέπει νὰ εἶχεν ὑπ' ὄψιν καὶ ἡ ἑλληνικὴ βιομηχανία ὅτι συμφέρων αὐτῆς εἶναι κατὰ πρῶτον λόγον ἡ ἐνίσχυσις τῆς ἀγροτικῆς τάξεως, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὴν μεγαλύτεραν βᾶσιν κατανάλωσως, ἀποτελεῖ τρόπον τινα τὴν μεγάλην ἀγορὰν κατανάλωσως τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων.

Καὶ ταῦτα ἔσονται ἀπορᾶς τῶς δηλώσεως τῆς Κυβερνήσεως ὡς πρὸς τὴν προστασίαν τῆς βιομηχανίας. Ἀλλ' ὁ ἀξιώσιμος κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἠθέλησε νὰ ἀπασχολήσῃ τὴν Βουλὴν καὶ ἐπὶ τοῦ ἄλλου ζητήματος, τοῦ πολιτειακοῦ. Καὶ νομίζω ὅτι ὀρθῶς ἔθηκε τὸ ζήτημα τοῦτο, διότι, ἔσονται καὶ ἂν ἡ συζήτησις αὕτη ἦλθεν ἐξ ἀπροόπτου, ὡς κεραυνὸς ἐν αἰθροίᾳ, νομίζω ὅτι εἶναι δυνατόν καὶ πρέπει ἐκ τῆς συζήτησεως αὐτῆς νὰ ἐξαχθοῦν πορίσματα τὰ ὅποια εἶναι χρήσιμα διὰ τὴν περαιτέρω ὁμαλὴν ἐξελίξιν τῆς πολιτικῆς ζωῆς. Μολοντοὶ λοιπὸν νομίζω ὅτι ὀρθῶς ἔφερε τὸ ζήτημα ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ἀφοῦ ἀνεκοινώθη εἰς τὸν τύπον, εἰμαι υποχρεωμένος νὰ προσθέσω ὅτι ἡ σκέψις, ἡ πρότασις περὶ διενεργείας δημοψηφίσματος, ἂν εἶχε σκοπιμότητά τινα, ἂν δὲν ἦτο τελείως ἀτοχή, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονός ὅτι παρέχεται εἰς τὸ Λαϊκὸν κόμμα ἡ εὐκαιρία νὰ καθορίσῃ σαφῶς τὴν θέσιν του ἀναφορικῶς πρὸς τὸ πολιτικὸν ζήτημα, νὰ ὁμιλήσῃ εὐκρινῶς, διότι μόνον ἂν τὸ Λαϊκὸν κόμμα ἐκδηλώσῃ σαφῶς βλαβὰς τοῦ τὰς σκέψεις ἐπὶ τοῦ πολιτειακοῦ ζητήματος. . . .

Π. Τσαλδάρης. Τοιαῦτα εἶναι αἱ ἐλεύθεραί σας δημοκρατικαὶ σκέψεις, ὥστε νὰ μᾶς υποχρεώνητε νὰ ἐκθέσωμεν τὰς σκέψεις μας πρὸς σας; Εἰς τὸν λαὸν θὰ τὰς ἐκδηλώσωμεν.

Α. Παπαναστασίου. Ὁ κ. ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος εἶπεν ὅτι ἐκεῖνο ποῦ τὸν ἐνδιαφέρει κυρίως—τὸ εἶπε καὶ ἄλλοτε, τὸ ἐπαναλαμβάνει καὶ σήμερον, καὶ ἀποτελεῖ τὸν πρῶτον τὸ κυριώτερον ἄρθρον τοῦ προγράμματος τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος—εἶναι ἡ γνησία ἐκδηλώσις τοῦ λαϊκοῦ φρονήματος, εἰς τὸ ὅποτον τὸ Λαϊκὸν κόμμα θεωρεῖ ἑαυτὸ υποχρεωμένον νὰ υποτάσσῃται πάντοτε.

Π. Τσαλδάρης. Σεῖς νομίζετε ὅτι δὲν ἔχετε τοιαύτην υποχρέωσιν;

Α. Παπαναστασίου. Κύριε ἀρχηγέ τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, ἐπειδὴ μὲ προκαλεῖτε, πρέπει νὰ σας εἰπω ὅτι ὑπάρχουν στικμαὶ εἰς τὰ ἔθνη κατὰ τὰς ὁποίας οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες δρῶντες νὰ ἡγοῦνται καὶ νὰ παρασύρουν τοὺς λαοὺς εἰς τὰς λύσεις τῆς σωτηρίας (Χειροκροτήματα). Ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀπόψεως ἐγὼ σέβομαι τὴν πλειονοψηφίαν καὶ πάντοτε τὴν ἐσεδύσθην. Ἀλλὰ δὲν ἐδίστασα νὰ πράξω ὅ,τι ἐξηρτάτο ἀπὸ ἐμὲ ἵνα εἰς μίαν δεδομένην κρίσιν στιγμὴν ἀκολουθήσῃ ὁ ἑλληνικὸς λαὸς μίαν σωτηρίαν δι' αὐτὸν ἑδόν. (Χειροκροτήματα).

Ι. Μοντεσουριόης. Ὅχι μὲ κουμποῦρες.

Α. Παπαναστασίου. Καὶ μὲ κουμποῦρες ἐν ἀνάγκῃ.

Αὐτὸ λοιπὸν εἶναι τὸ δόγμα τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος. Πῶς προσαρμόζει πρὸς αὐτὸ τὸ δόγμα τὴν πολιτικὴν του; Ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ καθιέρωσις τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος δὲν ἔγινε μὲ τὴν θέλησιν τοῦ λαοῦ ἡμεῖς τὸ ἀμφισβητοῦμεν. Δὲν εἶναι ἀκριβὲς τὸ λεγθὲν ἀπὸ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως ὅτι τὸ δημοψήφισμα τοῦ 1924 ἔγινεν ἀπουσία τοῦ ἀντιπάλου πολιτικοῦ κόσμου. Ἐγινε κατὰ πλήρη ἀντιπάλαν, διότι εἰς πάντα τὰ τμήματα ὑπῆρχον ἀντιπρόσωποι τῶν ἀντιπάλων κομμάτων καὶ αὐστηρὰ ἐπιβλεψίς τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς. Μετὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ δημοψηφίσματος, τὸ ὅποτον ἀπέδειξε μεγίστην πλειονοψηφίαν δημοκρατικὴν, ἡγήθησαν ἀντιρρήσεις, ὅτι εἰς ἓνα, πέντε, δέκα τμήματα παρετηρήθησαν ἀνωμαλίας. Ἀλλὰ σας ἐρωτῶ: εἰς ποῖαν ἐκλογὴν δὲν παρετηρήθησαν ἀνωμαλίας εἰς πέντε, δέκα, ἢ δεκαπέντε τμήματα; Καὶ ἂν δεχθῶμεν ὅτι ἡ ψηφοφορία εἰς αὐτὰ τὰ τμήματα, εἰς τὰ ὅποια παρετηρήθησαν ἀνωμαλίας, ἐνοθεύθη, ἡ γενικὴ πλειονοψηφία ἦτο τόσο κολοσσικὴ ὥστε δὲν ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ σοβαρὸς λόγος ὅτι τὸ δημοψήφισμα ἐκεῖνο δὲν ἐξεδήλου τὴν γνησίαν θέλησιν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἄν ἐλαμβάνατε ὑπ' ὄψιν τὰ ἀποτελέσματα εἰς ἕκαστον νομόν, θὰ ἐδίδεκατε ὅτι ἕκτοτε ἀπὸ τὸ δημοψήφισμα ἐκεῖνο, ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἐξεδήλωσε πολιτικὴν κατεύθυνσιν ἀνάλογον μὲ ἐκεῖνην τὴν ὁποίαν ἐξεδήλωσεν εἰς τὰς κατόπιν ἐκλογάς. Εἰς τὸν νομόν τὸν ἰδικόν μου ἐπὶ παραδείγματι ἐμειονοψηρήσαμεν, εἰς ἄλλην τὴν Πελοπόννησον ἐμειονοψηρήσαμεν. Ἐμειονοψηρήσαμεν ὅμως ἄλλοι ὅπου τὸ δημοκρατικὸν φρόνημα ἦτο ἀπ' ἀρχῆς ἀκαῖτον, ὅπου ὁ δημοκρατικὸς κόσμος πλειονοψηρεῖ καταπληκτικῶς. Δὲν ἦτο λοιπὸν δυνατόν νὰ γίνῃ σοβαρὸς λόγος περὶ ἐλαττωματικότητος τοῦ δημοψηφίσματος. Ἀλλὰ καὶ ἐν δεχθῶμεν, διὰ νὰ εὐχαριστήσωμεν τὸ Λαϊκὸν κόμμα, ὅτι τὸ δημοψήφισμα ἦτο ἐλαττωματικόν, ἡμπορεῖ σήμερον, μετὰ μίαν πενταετίαν, μετὰ μίαν ὁμαλὴν πολιτικὴν ζωὴν, τῶν τελευταίων τουλάχιστον 3 ἐτῶν, ἡμπορεῖ νὰ γίνῃ λόγος σοβαρὸς περὶ ἐνστάσεων κατὰ τοῦ δημοψηφίσματος ἐκεῖνου μάλιστα μετὰ τὰς ἐκλογάς τοῦ 1926 καὶ 1928; Βεβαίως δὲν ἡμπορεῖ νὰ γίνῃ. Καὶ δι' αὐτὸ ποῖαν σκοπιμότητα, συμφωνίως πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος περὶ τῆς υποταγῆς εἰς τὴν λαϊκὴν θέλησιν, ποῖαν σκοπιμότητα θὰ εἶχεν ἡ τυχὸν διεξαγωγὴ ἐνός δημοψηφίσματος; Νὰ ἀποδείξῃ ἂν θέλῃ τῶρα ὁ ἑλληνικὸς λαὸς τὴν Δημοκρατίαν; Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ κόμμα ἐκεῖνο τὸ ὅποτον θὰ ἐπέδωκε μίαν τοιαύτην διευκρίνισιν, ἀρνούμενον καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐκλογῶν τοῦ 1926 καὶ τοῦ 1928, τὸ ὅποτον θὰ ἐπέδωκε νὰ διεξαχθῇ ἓνα δημοψήφισμα, τὸ κόμμα ἐκεῖνο ἀσφαλῶς,

λογικῶς σκεπτόμενον, θὰ ἔπρεπε νὰ θέλῃ τὴν ἀνατροπὴν τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος. Καὶ ἐρωτῶ τὸ Λαϊκὸν κόμμα: ἐπιδιώκει τὴν ἀνατροπὴν τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος; Ἐὰν τὴν ἐπιδιώκῃ, τότε εἶναι ἐν πλήρει τάξει ἔχον ὅλας τὰς ἐπιφυλάξεις. Ἀλλὰ τότε πολὺ ὀρθῶς ἐλέγχθη ἀπὸ τὸν ἀξιότιμον κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως ὅτι ἂν ὑπάρχῃ καμμία ἀνωμαλία, ἡ ἀνωμαλία αὕτη δὲν προσέρχεται ἀπὸ τὰ κόμματα τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται εἰς αὐτὰς τὰς πτέρυγας, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ κόμμα ἐκεῖνο. Καὶ τότε ὅλη ἡ μέριμνα καὶ ἡ φροντίς του ὅπως προσηλώσωμεν τὴν προσοχήν μας εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ λαοῦ, ὅλη ἐκεῖνη ἡ φροντίς δὲν ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν πολιτικὴν του πολιτικὴν, ἡ ὁποία μόνον ἀνωμαλίαν προκαλεῖ. Ἐὰν δὲν ἔχῃ τοιαύτην πρόθεσιν τὴν νόμιμα ἔχον αὐτὰ αἱ ἐπιφυλάξεις, ἐπὶ παραδείγματι τὰ λευκὰ ψηφοδέλτια εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας καὶ ἄλλα;

Π. Τσαλδάρης. Νομίζομεν ὅτι εἰς τὰς παρελθούσας ἐκλογὰς ἐρείψαμεν ἀπὸ κοινοῦ λευκὰ ψηφοδέλτια.

Α. Παπαναστασίου. Εἰς τὰς προπαραέχουσας. Ἡμεῖς, κ. Τσαλδάρη, αὕτη εἰνὴ διαφορά—ἐρείψαμεν τότε λευκὰ ψηφοδέλτια διότι εἰχομεν διαφωνήσῃ με τὸν τότε Πρόεδρον τῆς δημοκρατίας εἰς τὸ ζήτημα τῆς μεταβολῆς τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου.

Π. Τσαλδάρης. Καὶ ἐγὼ θὰ σας εἰπω ὅτι εἰς τὴν χθεσινὴν ἐκλογὴν εὐρέθησαν λευκὰ ψηφοδέλτια πλείονα τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος.

Α. Παπαναστασίου. Τοῦτο δὲν ἔχει σημασίαν. Τὸ ζήτημα εἶναι τὸ ἐξῆς: ἐφόσον λέγετε ὅτι ὑποτάσσασθε εἰς τὴν λαϊκὴν θέλησιν, ἀμφισβητεῖτε ὅτι ἡ λαϊκὴ θέλησις ἦτο κατὰ τὰ τελευταῖα 3 καὶ εἶναι καὶ σήμερον δημοκρατικὴ; Ἡμπορεῖτε νὰ εἰπῆτε: «Μάλιστα ἀναγνωρίζω ὅτι ἦτο καὶ εἶναι δημοκρατικὴ, ἀλλὰ ἐγὼ ἐπιδιώκω νὰ γίνω πλειονοψηφία καὶ ὡς πλειονοψηφία νὰ ἀνατρέψω τὴν Δημοκρατίαν». Τοῦτο ἡμπορεῖτε νὰ εἰπῆτε. Τὸ δημοκρατικὸν πολιτεύμα σας ἐξασφαλίζει ἐλευθερίαν ὁράσεως. Ἀλλ' ὁφείλετε νὰ τὸ εἰπῆτε καθαρὰ διὰ νὰ τὸ γνωρίζῃ ὁ λαός. Διότι ἀπὸ μὲν τὸ ἓνα μέρος ἀναγνωρίζετε τὴν ἀνάγκην τῆς κοινοβουλευτικῆς ὁμαλότητος, ἀπὸ τὸ ἄλλο ὅμως μέρος ἔχετε ἐπιφυλάξεις καὶ παρέχετε ὡς ἐκ τούτου τὴν ἐντύπωσιν ὅτι πράγματι προτίθεσθε ὅταν ἔλθετε εἰς τὴν ἐξουσίαν νὰ ἀνατρέψετε τὴν Δημοκρατίαν.

Π. Τσαλδάρης. Ἐγὼ ἔχω τὰς ἐπιφυλάξεις μου καὶ σεῖς κάμετε τὰς ἰδικὰς σας ἀπέναντι τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος. Νομίζω ὅτι δὲν ἀφίνετε νὰ λειτουργήσῃ ἐλευθέρως τὸ κοινοβουλευτικὸν πολιτεύμα. Διὰ τίνα λόγον φρεῖσθε τὴν ἀνοδὸν τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος εἰς τὴν ἀρχὴν, ἐὰν ὁ λαὸς τὸ θέλῃ;

Α. Παπαναστασίου. Σας λέγω καὶ ἐγὼ ὅτι ἐὰν τὸ θέλῃ ὁ λαός, κ. Τσαλδάρη, εἶμαι σύμφωνος. Ἀλλὰ ἂν τὸ θέλῃ, πρέπει νὰ ξεύρῃ τί πρόκειται νὰ κάμετε.

Π. Τσαλδάρης. Κύριε Παπαναστασίου, θέλατε μίαν βῆσιν διὰ τὸ Λαϊκὸν κόμμα ἢ ὁποῖα ἀληθῶς εἶναι ἀκριβῆς, εἶναι ἡ μόνη ἐπὶ τῆς ὁποίας πιστεύω ἀκραδάντως, ὅτι τὸ Λαϊκὸν κόμμα δὲν εἶναι προδιατεθειμένον εἰς οὐδεμίαν πράξιν πολιτικὴν νὰ προῇ, οὔτε εἰς τὴν ἐλαχίστην ἀθαιρεσίαν, ἀλλὰ ὅτι εἰς πᾶσαν πράξιν του θὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν μόνον τὴν θέλησιν τοῦ λαοῦ, ἢ ὁποῖα καὶ θὰ τὸ δδηγήσῃ.

Α. Παπαναστασίου. Πολὺ καλὰ, ἀλλ' ἐπιθυμῶ τὰ πράγματα νὰ εἶναι πλέον σαφῆ. Σεῖς διακηρύσσετε ὅτι δὲν θὰ ἐπιχειρήσῃτε τι παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ λαοῦ καὶ ἡμεῖς σας ἐρωτῶμεν: πῶς θέλετε ἐκδηλουμένην αὐτὴν τὴν θέλησιν, κύριε ἀρχηγέ τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος; Διότι ἔχομεν ἓνα Σύνταγμα τὸ ὁποῖον καθορίζει τὸν τρόπον τῆς ἐκδηλώσεως τῆς λαϊκῆς θέλησεως, θέτει ὅρια διὰ τὴν ἐκδηλώσιν αὐτῆς.

Π. Τσαλδάρης. Τότε νὰ κατηγορήσῃτε τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως.

Α. Παπαναστασίου. Μὰ τὸν κατηγοροῦ, κ. Τσαλδάρη. Ἡμεῖς ἔχομεν ἓνα Σύνταγμα τὸ ὁποῖον θέτει ὁρισμένα ὅρια εἰς τὴν πολιτικὴν δράσιν καὶ ἡ θέσις ὁρισμένων ὀρίων εἶναι

ἀναγκαῖα διὰ νὰ εἶναι δυνατόν νὰ προχωρήσωμεν, νὰ συνεχίσωμεν τὴν πολιτικὴν μας δράσιν εἰς ἄλλα σημεῖα οὐσιαστικά, θεωροῦντες τὰ ἄλλα ζητήματα, τὰ γενικὰ ὅτερα, ὡς λεγόμενα. Καὶ ἐπ' αὐτὸν τίθενται ἀπὸ τὸ Σύνταγμα ὁρισμένα ὅρια, ἐρωτῶμεν τὸ Λαϊκὸν κόμμα, θὰ τὰ σέβασθῃ; Ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος μοῦ εἶπε: Στραφήτε πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ὁφείλω νὰ ἐμολογήσω ὅτι εἰς αὐτὸ ἔχει δίκαιον. Καὶ κατὰ τοῦτο βεβαίως ἡ πρότασις τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ εἶναι ἀτυχής. Καὶ εἶπεν ὁ κ. Πρωθυπουργός: ὅτι, ἐὰν συμφωνήσωμεν ὅλοι, μπορεῖ νὰ ἀποταθῶμεν εἰς τὸν λαόν. Ἀλλὰ μήπως ἡμεῖς εἴμεθα ἰδιοκτετῆται αὐτοῦ τοῦ τόπου, ὥστε ἡμεῖς οἱ 15 ἄνθρωποι καὶ ὅλη ἡ Βουλὴ νὰ εἶναι δυνατόν νὰ παρεμβάσωμεν, ὅταν θέλωμεν, τὸ Σύνταγμα; (Χειροκροτήματα ἐκ τῆς ἀριστερᾶς). Ἐγὼ νομίζω ὅτι τοιοῦτον δικαίωμα δὲν ἔχει ἡ Βουλὴ, νὰ παρεμβάσῃ τὸ Σύνταγμα, τὸ ὅποτον χθὲς μετὰ πολλοὺς κόπους καὶ ἀγῶνας ἐψηφίσαμεν. Ἡ πράξις εἶναι αὐτόχρονα ἀντισυνταγματικὴ, εἶναι αὐτόχρονα ἐπαναστατικὴ, καὶ κατὰ συνέπειαν ἐκείνοι οἱ ὅποιοι, ὅπως ἡμεῖς, νομίζομεν ὅτι καὶ ἡ ἐξέλιξις ἡ ὁμαλὴ τῆς πολιτικῆς ζωῆς καὶ ἡ ἱκανοποίησις τῶν οὐσιαστικῶν ἀναγκῶν τοῦ λαοῦ θὰ ἐξασφαλισθῇ, ὅταν εὐλαβοῦμεθα ὅλοι τὸ πολιτεύμα, ὅταν ἀφύσσωμεν νὰ λειτουργήσῃ τὸ πολιτεύμα ὅπως πρέπει, εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ δηλώσωμεν, ὅτι κατὰ μίαν τοιαύτην πολιτικὴν ἐπαναστατικὴν θὰ ἀντιταχθῶμεν πάσῃ δυνάμει, δι' ὅλων τῶν δυνατῶν μέσων. Διότι ἐπὶ τέλους πρέπει νὰ εἰπῶ εἰς τὸν ἀξιότιμον κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως, ὅτι τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἀνέγομεν αὐτὴν τὴν θύραν τοῦ δημοψηφίσματος, ποῖον ἐπιχειρήμα δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν ὅταν ἄλλος ἐκτὸς ἡμῶν μίαν ἡμέραν ἐπιδιώξῃ νὰ ἐνεργήσῃ δημοψήφισμα, ἱσχυριζόμενος ὅτι ὁ λαὸς τὸ θέλει;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν εὐρίσκειται διαφορά εἰς αὐτὴν τὴν ὁμοφωνίαν τοῦ πολιτικοῦ κόσμου εἰς τὸ νὰ λύσῃ μίαν δυσχερίαν;

Α. Παπαναστασίου. Σας ἐρωτῶ, πῶς μᾶς ἔδωκεν αὐτὸ τὸ δικαίωμα;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Μὴν ἐξομαλύνετε τὴν μίαν περίστασιν μὲ τὴν ἄλλην, διότι ἀκριβῶς εἰς τὴν ἀντίθεσιν τῶν δύο περιστάσεων εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὅποτον, ὡς θὰ εἰπω μετ' ὀλίγον, μᾶς χωρίζει.

Α. Παπαναστασίου. Ἀντικαθίσταται κ. Πρόεδρε τῆς Κυβερνήσεως τὴν διαφοράν, ἀλλὰ καὶ σεῖς νομίζω πρέπει νὰ ἀναγνωρίσετε τὰς συνεπείας τῆς ἀπωτέρας αὐτῆς τῆς πολιτικῆς, αἱ ὁποῖαι συνέπειαι ἐγκαινίζονται εἰς τοῦτο, ὅτι παρέχουν ἴσως μίαν βῆσιν ἀξιώσεων...

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Κάθε ἄλλο.

Α. Παπαναστασίου.... περὶ ἐργεῖας δημοψηφίσματος ἀπὸ ἄλλους, ἱσχυριζόμενος ὅτι ἐκπροσωποῦν τὴν λαϊκὴν θέλησιν. Καὶ ὅταν, παρὰ τὸ Σύνταγμα, παρὰ τὴν ἀπόρριψιν τῆς καθιερώσεως τοῦ θεσμοῦ τοῦ δημοψηφίσματος, εἰσάγωμεν ἡμεῖς δι' ἀμοιβαίας συμφωνίας τὸ δημοψήφισμα, νομίζω ὅτι ἡ ἀνησυχία ἐκ τῆς πολιτικῆς ἀσταθείας διακωλύεται. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους, ἐὰν υποθέσωμεν ὅτι ἀποφασίζετε νὰ ἐνεργήσῃτε αὐτὸν τὸ δημοψήφισμα καὶ χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, ὅτι θέλομεν νὰ λύσωμεν τὸ ζήτημα, θὰ ἔλεγον νὰ κάμωμεν δημοψήφισμα...

Ε. Βενιζέλος (Πρωθ.). Ὅχι. Ἐγὼ νὰ κάμω δημοψήφισμα μονομερῶς χωρὶς τὸ Λαϊκὸν κόμμα, δηλαδὴ ἐπανάστασιν;

Α. Παπαναστασίου. Ποῖον λοιπὸν θὰ ἦτο τὸ ἀποτέλεσμα; Δυσὶν θάτερον, ἢ τὸ Λαϊκὸν Κόμμα ἐπιδιώκει τὴν ἀνατροπὴν τοῦ πολιτεύματος ἢ δὲν τὴν ἐπιδιώκει. Καὶ ἂν μὲν τὴν ἐπιδιώκῃ κατὰ τὸν δημοψήφισμα δὲν ἡμπορεῖ νὰ τὸ ἐμποδίσῃ νὰ συνεχίσῃ τὴν πολιτικὴν του. Ἐὰν ὅμως δὲν τὴν ἐπιδιώκῃ τὸ δημοψήφισμα εἶναι τελείως περιττὸν καὶ ἀσκοπον. Πρὸ μίαν πενταετίαν καθιερώθη μονίμως τὸ Δημοκρατικὸν πολιτεύμα τὸ ὅποτον ὅλοι ἐφαρμόζομεν, ὅλοι προσπαθοῦμεν νὰ τὸ ἐφαρμόζωμεν, ὅπως τὸ ἀξιοῦ καὶ ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, νὰ τὸ ἐφαρμόζωμεν πιστῶς καὶ αὐστηρῶς. Ὁ ἀξιό-

τιμος ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος εἶπεν ὅτι δὲν τὸν ἐνδιαφέρει ποῖα ἡ ἐξωτερικὴ ὄψις τοῦ πολιτεύματος. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἔχει ἓνα περισσότερον λόγον νὰ ἄρῃ ὅλας τὰς ἐπιφυλάξεις.

Π. Τσαλδάρης. Εἶπα ὅτι ὅλοι διακινεῖσθαι ἀπὸ δημοκρατικὰς ἰδέας καὶ ὅτι καὶ ἡ συνταγματικὴ βασιτεία εἶχε δημοκρατικὰς ἰδέας.

Α. Παπαναστασίου. Ἡ δὲ εἰπω καὶ αὐτὸ. Ἐξ αὐτοῦ τοῦ λόγου λοιπὸν, ὅτι δὲν ἀποδίδει καὶ μεγάλαν σημασίαν εἰς τὴν ἐξωτερικὴν μορφήν τοῦ πολιτεύματος, ἐν ᾧ ἐξ ἄλλου ἀναγνωρίζεται τὰς μεγάλας ἀνάγκας αἱ ὁποῖαι καταπύχουν τὸν λαόν, εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ ἄρῃ ὁιαδήποτε ἐπιφυλάξεις καὶ νὰ φροντίσῃ ὅπως ὅλοι ἐν συνεργασίᾳ, συμπόλιτευσις καὶ ἀντιπολίτευσις, ἐργασθῶμεν καὶ ἱκανοποιήσωμεν αὐτὰς τὰς λαϊκὰς ἀνάγκας. Δι' ἡμᾶς ἡ δημοκρατία, ἡ καθαρὰ δημοκρατία δὲν ἀποτελεῖ ἐξωτερικὴν μορφήν, δι' ἡμᾶς εἶναι καὶ οὐσία, καὶ ἂν ἡρωίσθημεν διὰ τὴν δημοκρατίαν ἡγωνισθῶμεν διότι ἡ καθιέρωσις τῆς ἡμετέρας ζήτημα ἡμετέρας ὑποστάσεως καὶ ἀξιοπροσέας τοῦ ἔθνους, ἡτο ζήτημα ἀσφαλείας τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐθνικῶν δικαίων. Δι' αὐτὸ ἡγωνισθῶμεν ὑπὲρ αὐτῆς. Δὲν εἰχομεν κανένα προσωπικὸν λόγον ἐναντίον τῶν μελῶν τῆς Δυναστείας. Δὲν θέλω νὰ ἐπαναφέρω εἰς τὴν σημερινὴν συζήτησιν ὅλα ἐκεῖνα τὰ γεγονότα, τὰ αἵτια τὰ ὅποια μᾶς ἤγαγον νὰ διεξαγάγωμεν τὸν ἀγῶνα ὑπὲρ ἄλλας τοῦ πολιτεύματος. Συνοπτικῶς μόνον λέγω ὅτι ἐκεῖνο τὸ ὅποτον μᾶς ὤθησεν εἶναι ἡ πεποίθησις τὴν ὁποίαν ἐσχηματίσαμεν, ὅτι μὲ τὸν διαδοχικὸν μοναρχικὸν θεσμόν δὲν ἐξασφαλιζέτο ἡ ἡθικὴ ἀνθρώπου τοῦ ἔθνους, ἡ ἱκανοποίησις τῶν δικαίων του καὶ τῶν λαϊκῶν ἐλευθεριῶν. Μᾶς ἐνίσχυσε εἰς τὸν ἀγῶνα μᾶς ἀκόμη ἡ πεποίθησις ὅτι ὁ λαὸς εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶναι ὅρμος ν' ἀποκτήσῃ ἓνα πολιτεύμα περισσότερον ἀσφαλίζον τὴν αὐτοκυβέρνησιν αὐτοῦ. Καὶ ἡ αἰσιοδοξία ἡ ὁποία διακινεῖ τὸν ἀξιότιμον κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως εἶναι ἀπολύτως δικαιολογημένη. Ἡμεῖς εἴμεθα ἀκόμη περισσότερον αἰσιόδοξοι, καὶ ἀκριβῶς δι' αὐτὸν τὸν λόγον, διότι ἔχομεν μεγαλύτεραν πεποίθησιν εἰς τοὺς θεταυροὺς τῶν ἀρετῶν τοὺς ὁποίους κρύβει μέσα τοῦ ὁ λαός, εἴμεθα ριζοσπαστικώτεροι. Θέλομεν συστηματικὴν προστασίαν ὅλων τῶν τάξεων τῶν βιοκαταστάσεων, θέλομεν ἐφαρμόσῃ πολιτικῆς κατευθυνόμενης εἰς διαρκὴ ἐξύψωσιν τῆς κοινωνίας εἰς ἀνώτερα, ἀνθρωπινώτερα ἐπίπεδα. (Χειροκροτήματα).

Κ. Ζαβιτζιάκος. Παρηκολούθησα κ. Βουλευτὰ μετὰ τῆς ἐπιβαλλομένης προσοχῆς τόσο τὰς δηλώσεις τοῦ ἀξιότιμου Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, ὅσον καὶ τὰς ἀπαντήσεις τοῦ κ. Ἀρχηγοῦ τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος καὶ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως, δι' ὁλίγων δὲ ὁφείλω νὰ ἀπασχολήσω καὶ ἐγὼ τὴν Βουλὴν, ἀφοῦ προηγουμένως διαδεσμάσω ὅτι ἡ Πολιτικὴ Προεδρευτικὴ Ἐνωσις βλέπει μετ' ἰδιαζούσης χαρᾶς τὴν ἐπάνοδον τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος εἰς τὰ νομοθετικὰ Σώματα. Ἡ ἐπάνοδος αὕτη, πιστοποιοῦσα τὴν ἀρτίαν ὅλων τῶν παρεξηγήσεων ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι δυσμενῶς ᾔθελον ἐπιδράσει ἐπὶ τῆς τόσον ἐπιθυμητῆς ἡμεῖς, θὰ συντελέσῃ καὶ εἰς τὴν κανονικώτεραν λειτουργίαν τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος καὶ εἰς τὴν ἐνάτησιν ἱσχυροτέρας ἀντιπολιτεύσεως, ὅπως ἐπιβάλλουν τὰ γενικώτερα συμφέροντα τῆς χώρας. Ἡ δὲ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἀνησχόλησε τὴν Βουλὴν ἐπὶ δύο ζητημάτων. Ἐξήτασε πρωτίστως τὸ ζήτημα τὸ πολιτικὸν ἐξ ἀπορριψῆς μίαν πρότασιν τὴν ὁποίαν ὑπέβαλεν εἰς τὸν ἀξιότιμον Ἀρχηγὸν τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, καὶ ἔκαμε γνωστὰς καὶ τὰς κρίσεις καὶ τὰ μέτρα τὰ ὅποια θέλει υποβάλλει πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς βιομηχανίας τοῦ τόπου.

Κύριοι, ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τὸ πολιτικὸν ἢ στάσις μας ὑπῆρξε πάντοτε σαφὴς καθιερωμένη ἑνότης, κύριοι, ἐξ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἐπίστευσαν ὅτι ἡ Βασιτεία ἡ Συνταγματικὴ, ἡ Δημοκρατικὴ, ἡτο τὸ πολιτεύμα ἐκεῖνο τὸ ὅποτον ἀρμόζει εἰς τὴν χώραν ταύτην. Τὸ ὑπεστήριξα, κύριοι, πάντοτε αὐτὸ. Ὅταν διενεργήθῃ τὸ δημοψήφισμα ἢ κατὰστάσις τῆς ὑγείας μου

τὸ χρῆμα ἀπὸ τὰς κρύπτεις τοῦ εἰς τὴν κυκλοφορίαν, διὰ τὴν ἰδωμένην ἀναξωγονομένην τὴν οἰκονομικὴν κίνησιν καὶ τὴν ἐθνικὸν πλοῦτον αὐξανόμενον. Καὶ ἡ τόνωσις τῆς οἰκονομίας θὰ ᾖτο μεγαλύτερη ἐὰν ἐλαμβάνετο ἡ πρόνοια τῆς πραγματικῆς λειτουργίας ἐνὸς πολιτικού ὀργανισμοῦ ἀρτίου ἀπὸ πάσης ἀπόψεως, τῆς Τραπεζίης τῆς Ἑλλάδος. Δὲν ἐχορηγοποιήθη, πρέπει νὰ τὸ εἰπώμεν, ἐπαρκῶς ἡ Ἐκδοτικὴ Τράπεζα. Ἐπὶ 11½ ἔτος κυριολεκτικῶς ἐφυτώσθη. Μόλις ἐσχάτως ἤρχισαν νὰ ἰδρύνονται τὰ ὑποκαταστήματα αὐτῆς καὶ νὰ δημιουργηθῇ στενότερα ἐπαφὴ μὲ τὴν ἀγοράν, μὲ τὴν Ἑλληνικὴν κοινωνίαν, μόλις τελευταίως ἤρχισε ν' ἀναπτύσσεται ὁ ρυθμὸς τῆς οἰκονομικῆς ἡμῶν ζωῆς. Καὶ δι' αὐτὸ ἔχομεν τὸ παράδοξον φαινόμενον ὅτι, ἐνῷ ὠρίσθη ἀπὸ μακροῦ χρόνου ὁ ἐπίσημος προεξοφλητικὸς τόκος εἰς 9 ο/ο, ὁ τόκος εἰς τὴν ἀγοράν κινεῖται ἐπὶ ἐπιπέδου πολὺ ἀνωτέρου, ἀνερχόμενος εἰς 11, 12, 13 ἢ καὶ 15 ο/ο. Αἱ ἀποφάσεις ἐν τούτοις τῆς Ἐκδοτικῆς Τραπεζίης δέον ν' ἀποτελοῦν δι' ὅλους νόμον, καὶ ὅ' ἀποτελοῦν νόμον ἐὰν ἀνέπτυξαι τὰς ἐργασίας τῆς. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ ἐδράζονα, διότι χαλάσας ἡκολοθηθῇ ἡ πολιτικὴ τῆς τὸν ὀνόματι τῆς Τραπεζίης τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς καλύτερας ὀργανώσεως τῶν ἐπιχειρήσεων. Χαίρω εὐλικρινῶς ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐτράπη τέλος πρὸς τὴν ὁδὸν τῆς ἐνεργείας ἀφήσασα τὴν πολιτικὴν τῆς ἀποχῆς, τῆς πολλὰς διακηρυθείσης. Πῶς εἶνε δυνατόν, μὰς ἔλεγον, ν' ἀναμειχθῶμεν ἡμεῖς εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις ἢ ν' ἀσκήσωμεν ἔλεγχον ἐπ' αὐτῶν; Εἶναι καθήκον ἡ σύντομος ἐποπτεία τῶν χάριν γενικωτέρου κοινωνικοῦ συμφέροντος. Τῆρουμένης ἐνεργοῦ πολιτικῆς μετ' ὅλην τὴν ὀφειλομένην προσοχὴν ὅ' ἀποδειχθῇ ὅτι δὲν εἶνε δύσκολος ἡ ἐξυγίανσις τῆς κοινωνικῆς οἰκονομίας, ὡς δὲν ὑπῆρξε δύσκολος καὶ ἡ ἐξυγίανσις τῆς δημοσίας οἰκονομίας. Ἐὰν μοι ἐπιτρέπεται ἡ περιαιολογία θὰ ἔλεγον ὅτι ἦτο βεβαίως πολὺ δυσκολώτερα ἡ ἐξυγίανσις τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν καὶ τοῦ νομίσματος ἀπὸ τὴν ἀνθρώπων τῆς κοινωνικῆς οἰκονομίας. Καὶ θὰ εἶνε εὐχάριστος ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἡ ἀνασυγκρότησις τῆς βιομηχανίας. Ἄν λέγεται ὅτι ἡ χώρα ἡμῶν εἶναι τόπος γεωργικὸς, πρέπει νὰ ἔχομεν ὑπ' ὄψιν ὅτι παντοῦ σήμερον κρατεῖ ὁ σύνθετος τύπος τῆς οἰκονομίας, εἶνε δὲ ἐπιτακτικὴ ἡ ἀνάγκη τῆς παραλλήλου τόνωσεως τῶν δύο τούτων κλάδων τῆς ἐθνικῆς εὐημερίας. Ἐλπίζω ὅτι εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν δὲν θὰ παρεμβάλλῃ προσκόμματα ἢ τὴν ἀκαίριον προακλήθαι συζήτησις περὶ δημοψηφίσματος. Ἐγὼ τὴν πεποίθησιν ὅτι ὁ λαὸς θὰ θεωρήσῃ τὴν συζήτησιν αὐτὴν ὡς ἀπλοὴν καὶ τυχαίαν, λυπηρὸν ὅμως πάντως, ἐπεισόδον. Καὶ ὅτι ὑπῆρξε λυπηρὸν ἐπεισόδιον τὸ ἀπέδειξεν ἡ σημερινὴ Συνεδρίασις. Ἡ πρότασις τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως δὲν χωρεῖ ἀμφιβολία, τὸ ἀνεγνώρισεν δὲ αὐτὸς οὗτος σήμερον, εἶνε ἐκ διαμέτρου ἀντίθετος πρὸς τὸ Σύνταγμα, τὸ ὅποτον δὲν ἐπιτρέπεται τὴν ἀναθεώρησιν εἰρηθὶ μετὰ πάροδον πενταετίας καὶ περιορίζεται αὐτὴν ἐπὶ τῶν μὴ θεμελιωδῶν μόνον διατάξεων. Τὸ κατ' ἐμὲ δὲν θὰ ἐδυσκολεύμην νὰ θέσω καὶ τὰ μέρη τὴν τυπικὴν ἀνωμαλίαν ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ ἐξυπηρετηθῇ πρακτικὴ τις σκοπιμότης.

Θὰ ἐδικαιολόγησον ἴσως τὴν ἀνακίνησιν, ἐὰν ἐμερίμην νὰ πεισθῇ προηγουμένως ἡ Κυβέρνησις περὶ τῆς ἀποδοχῆς τῆς προτάσεως τῆς, καὶ κατὰ τὴν συνειδητὴν τὴν ὅποιον εἶχον ὁ Πρόεδρος αὐτῆς μετὰ τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος ἐλαμβάνετο ἀπόφασις ἀμέσως τοῦ δημοψηφίσματος διενεργείας ἐὰν ὁ λαὸς ἤθελεν εὐρεθῇ οὐχὶ ἐνώπιον προτάσεως, ἀλλὰ προκηρύξεως δημοψηφίσματος, τὸ ὅποτον θὰ ἐνηργεῖτο ἐντὸς δραχυτάτης προθεσμίας. Θὰ εἶχε τότε λόγον ἡ ἀνακίνησις καὶ ὁ ἐλθισμοναίτις ἡ παρατυπία, διότι τὴν ἀντισυνταγματικότητα τῆς προτάσεως θὰ ἐκάλυπεν ἡ ἐμόθυμος ὀλέγξις τοῦ Ἐθνικοῦ, ἐπιθυμοῦντος νὰ ἴδῃ ἐκφραζόμενον καὶ τὸ τελευταῖον ἔχνος ἐπιφυλάξεως καὶ ἐμπεδουμένην τὴν γαλήνην εἰς τὸν τόπον. Θὰ ἦτο εὐπρόσδεκτος ἡ τοιαύτη ἀπόφασις, οὐχὶ πρότασις, καὶ διότι, ἐξαλειφόμενων τῶν ἀορίστων τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος ἐπιφυλάξεων, θὰ ἔπαυε νὰ εἶναι ἐν ἀκρηστία καὶ θὰ ἀνέκτα εἰς

πολύτιμος καὶ ἀπαράμιτος παράγων τῆς πολιτικῆς ἡμῶν ζωῆς βλῆναι τὴν τὴν ζωτικότητα. Ἄν αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα ἐπρόκειτο νὰ ἐπιτευχθῇ ὁ ἐνέκρινον πράξιν θέτουσαν ὑπὲρ τὴν ψῆφον τοῦ λαοῦ διὰ τελευταίαν φοράν τὸ πολιτικὸν τῆς χώρας. Εἶχαν ἐν τούτοις ἡ Κυβέρνησις δεδομένα ἐκ σειράς προηγουμένων ὁμοίων διαδηλώσεων διὰ νὰ γνωρίζῃ ποῖα ἀνέμενε τύχη τὴν πρότασιν τῆς. Οὐχὶ ἀπᾶς ἐξεδηλώθη μέχρι τούδε ἔμμερος ἡ ἀρνησις τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος εἰς τὴν διενέργειαν δημοψηφίσματος. Μὰς ἐτόνισε καὶ σήμερον ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος ὅτι δὲν θὰ ἦτο ὠφέλιμον νὰ θέσωμεν ἐπὶ τάπητος τὴν στιγμὴν αὐτὴν ζήτημα καθεστωτικόν. Ἀφήσκατέ το, εἶπε, νὰ τὸ λύσῃ ἐν καιρῷ ἡ λαϊκὴ θέλησις. Δὲν φαντάζομαι ὅτι ἐπιδιώκει τις ἐνταῦθα τὴν λύσιν τοῦ καθεστωτικοῦ ζητήματος. Δι' ἡμᾶς ἡ ὑπόθεσις τοῦ πολιτεύματος εἶναι ἤδη λελυμένη ὀριστικῶς. Ἐχομεν ἐν ἐφαρμογῇ πολιτικὴν κατὰ πάντα ἔγκυρον, ἀπὸ τῆς γνώσεως τοῦ λαοῦ θελήσεως προερχόμενον (Νεοροπτήματα).

Ἡ λαϊκὴ θέλησις δὲν ἐξεδηλώθη μόνον κατὰ τὸ δημοψήφισμα τοῦ 1924, ἀλλὰ εἰς σειράν περιστάσεων. Ὅσοι ἐβίβαν τὴν ἰδέαν νέου δημοψηφίσματος ὠρμήθησαν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἀποκαταστάσεως πᾶντο ἄρμονικα εἰς τὴν πολιτικὴν ζωὴν, διενεργήσαντες κυρίως τῆς θέσεως τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος εἰς αὐτὴν. Διότι ὅτι μένει σήμερον ἀμφίβολον δὲν εἶναι ἡ λαϊκὴ θέλησις, ἀλλὰ πῶς θὰ ἐρμηνεύσῃ τὴν λαϊκὴν θέλησιν τὸ Λαϊκὸν κόμμα, πλειοψηφοῦν τυχόν εἰς τὰς ἐκλογάς. Ὁ θεωρήσῃ τὴν ψῆφον τοῦ λαοῦ ὡς ἀπλήν ἐκδήλωσιν προτιμήσεως πρὸς τὰς πολιτικὰς τοῦ δοξαρίου τὰς ἐκδηλουμένας ἐντὸς τοῦ πλαισίου τοῦ πολιτεύματος, ἢ θὰ ἀποδόσῃ εἰς αὐτὴν καθεστωτικὴν ἐννοίαν; Ἐὰν ἐγίνετο κληρὰ νομιμόφρων δόλωσις ὅτι οἱ ἐκλογικοὶ ἀγῶνες δὲν θὰ ἔχουν τοῦ λοιποῦ ἔνδειξιν καθεστωτικὴν, θὰ ἐπερίττειεν ἡ ἀνωμαλία τοῦ δημοψηφίσματος. Τὴν δόλωσιν ὅμως ταύτην ἀποφεύγει, καὶ καλῶς γνωρίζει ὅτι τὸ νὰ θεωρηθῇ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐκλογῶν ὡς ἀπλή ἐνδειξις τῶν πολιτικῶν τοῦ λαοῦ φρονημάτων θὰ εἶναι παρερμηνεία τῆς θελήσεως του, διότι πρὸς ἐρμηνείαν τοιαύτην θὰ ἀπηγγέλλοτο νὰ ἐκφράσῃ ἀπὸ τούδε τὴν ἀντιλήψιν του αὐτὴν καὶ νὰ δηλώσῃ σαφῶς, ὅτι ἡ ψῆφος τοῦ λαοῦ τὸ ὑποκρίνεται ἢ ἐπιτρέπει εἰς αὐτὸ νὰ ἀνακινήσῃ τὸ ζήτημα τοῦ πολιτεύματος. Τῆρουσιν ἤδη σιγὴν, δὲν θὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα, ἀνερχόμενον εἰς τὴν ἐξουσίαν, νὰ ὑποβάλλῃ τὸν τόπον εἰς νέας πολιτικὰς δοκιμασίας. Ἡ δυσκολία τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, ὅπως προσβῇ εἰς καθάραν δηλώσει, μὰς κλίνει νὰ παραδελθῶμεν τὰς παρατυπίας πρὸς ἐνέργειαν νέου δημοψηφίσματος. Τὸ λάθος τῆς Κυβερνήσεως εἶναι ὅτι ἐρρίψε τὴν ἰδέαν αὐτὴν ἀνεπροπαρκαταυγῆς καὶ τὴν ἀφῆκε νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν δημοσιότητα ὡς ἀπλή αὐτῆς πρότασις. Πλεῖστα γεγονότα ὠρελαιν νὰ τὴν πείσουν, ὅτι θὰ ἀπεκρούετο ἡ πρότασις τῆς, ὡς ἀπεκρούσθησαν αἱ προγενέστεραι προτάσεις. Ἐλπίζω, ὡς εἶπον, ὅτι ὁ λαὸς ἀπὸ ἄλλας μερίμνας περισπώμενος θὰ θεωρήσῃ τὰ λαβόντα χώραν ὡς ἀπλοὴν ἀτυχῆς ἐπεισόδιον. Τοῦτο δὲν ἐμποδίζει νὰ σκεπτόμεθα ὅτι ἡ ἀκαίριος εἰς τὴν δημοσιότητα ἐλθοῦσα πρότασις δὲν ἀπεκλείετο νὰ γεννήσῃ βραβεῖς περιπλοκάς, ἐρχομένη μετὰ μίαν μακρὰν περίοδον γαλήνης, καθ' ἣν τὸ καθεστωτικὸν ζήτημα εἶχε λησιμονηθῇ τελείως. Ὑπὸ ἄλλας περιστάσεις δὲν θὰ ἦτο ἀδιάφορος ἡ πρότασις τὸ νὰ παραμεινῇ μετέωρος πρότασις δημοψηφίσματος οὐχὶ ἀδέσποτος, ἀλλὰ πρὸς αὐτῆς τῆς ὑπευθύνου Κυβερνήσεως προερχομένη. Εὐλόγως ἠδυνάτο νὰ γεννηθῇ τὸ αἶσθημα ὅτι δὲν ἔχουν λήξει αἱ πολιτικαὶ διαφοραὶ, ὅτι τὸ ζήτημα τοῦ πολιτεύματος εὐρίσκειται ἀκόμη ἐν ἐκρηκτικότητι, τὴν ὅποιαν ἀναγνωρίζει τὸ Φιλελευθέρων κόμμα καὶ ἡ Κυβέρνησις. Ἄν δὲν φέροισιν ἤδη τὴν παρεξήγησιν ταύτην, τοῦτο ἀφίσταται εἰς τὴν ὀριμότητα τῆς κοινῆς γνώμης, ἰκανῶς νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν ἀληθῆ τῶν γεγονότων σημασίαν. Ἀς ἀφήσωμεν τὸν λαόν νὰ ἀναπτύξῃ ἐν ἡραμῇ τὰς θεωμασίας ἀρετὰς καὶ τὰς δυνάμεις του. Ἡ πίστις τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ εἶναι ἀπολύτως δικαιοδογημένη, ἀλλ' ἡ πίστις μόνον δὲν ἀρκεῖ. Ἡ πίστις κινεῖ τὰ ἔργα, ἀλλὰ

δὲν ἀνασυγκροτεῖ τοὺς λαοὺς ὅταν δὲν παρεκκολουθῇται ὑπὸ τῶν ἔργων, ὅταν δὲν ἐμπνέῃ τὴν αὐτοθυσίαν καὶ τὴν φρόνησιν (Χειροκρατήματα).

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Κύριοι βουλευταί, περὶ δύο πραγμάτων ὠμίλησα εἰς τὴν Βουλὴν, περὶ τοῦ ζητήματος τῆς μερίμνης διὰ τὴν βοήθειαν τῆς βιομηχανίας καὶ περὶ τῆς ὁμιλίας τὴν ὅποιαν εἶχον μὲ τὸν ἀρχηγὸν τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος. Εὐτυχῶς διὰ τὸ πρῶτον μέρος φαίνεται ὅτι εὐρίσκαμεθα ὅλοι σύμφωνοι, ὥστε δὲν θὰ σὰς ἀπασχολήσω εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον, καίτοι ὁ ἀρχηγὸς τῶν Προοδευτικῶν μὲ ἐριμύνην ὅτι δὲν ἐλήφθη μερίμνα ἐγκαίριος.

Γ. Καφαντάρης. Ὅχι, ὅχι, δὲν ἀπυρρίφθη καμμία μομφή. Ἀπλῶς παρατήρησιν διέτύπωσα.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἀλλὰ διὰ τὸ ἄλλο ζήτημα ἐπιθυμῶ ἀκόμη νὰ εἰπῶ ὀλίγας λέξεις. Μὲ κατηγορήσαν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων, ἰδίως τῶν δημοκρατικῶν καὶ τῶν προσηλωτῶν εἰς τὴν δημοκρατικὴν παράταξιν, ὅτι ἀκαίριος ἔσπειρα νὰ φέρω τοιοῦτον ζήτημα καὶ ἐκινδύνευσαν νὰ ζημιώσω. Κατὰ τὸν ἀρχηγὸν τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως κινδυνεύω νὰ ζημιώσω καὶ εἰς τὸ μέλλον, διότι εἶναι ἐνδεχόμενον ἀπὸ τὴν πρότασιν αὐτὴν νὰ θελήσῃ μίαν ἡμέραν τὸ Λαϊκὸν κόμμα νὰ ἐπωφεληθῇ διὰ νὰ κινήσῃ δημοψήφισμα. Δὲν δέχομαι τὴν κατηγορίαν αὐτήν. Ὅσα εἶπον ὁ κ. Ἀρχηγὸς τῶν Προοδευτικῶν ἀποδεικνύουν ὅτι αἱ ἀνισυχίαι τὰς ὁποίας ἐγὼ ἔχω εἰς τὴν ψυχὴν μου καὶ τὰς ὁποίας ὑπέληξα νὰ διαλύσω διὰ τῆς συνομιλίας μου αὐτῆς, ὅτι αἱ ἀνισυχίαι ὑπάρχουν καὶ εἰς τὴν ψυχὴν ἐκείνου, ἀνισυχίαι περὶ τῶν διαθέσεων τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος.

Γ. Καφαντάρης. Εἰς τὴν ψυχὴν μου δὲν ὑπάρχει καμμία ἀνισυχία, εἰς ἄλλους εἶναι δυνατόν νὰ γεννηθῶν ἀνισυχία.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Κύριοι, τὸ ζήτημα κατ' ἐμὲ τίθεται ὅστω. Τὸ Λαϊκὸν κόμμα ἀναγνωρίζει τὸ πολιτικὸν ἢ δὲν τὸ ἀναγνωρίζει; Δὲν ἐτόλμησα νὰ ζητήσω ἀπὸ τὸν κ. Ἀρχηγὸν τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, νὰ διατυπώσῃ τὴν ἀξίωσιν, ὅπως τὸ Λαϊκὸν κόμμα διὰ πράξεώς του ἀναγνωρίσῃ τὸ πολιτικὸν, πράγμα τὸ ὅποτον θὰ ἦτο ἀρκετόν. Ἐπρότειμα τὴν ὁδὸν τοῦ δημοψηφίσματος διότι ἐνόμιζα ὅτι θὰ ἦτο εὐπροσδεκτότερον τὸ πράγμα ἀπὸ τὸ Λαϊκὸν κόμμα. Ὁ μὲν εἶπε, καὶ δικαίωμα αὐτὴν τὴν κοινὴν μὲ τὸν ἀρχηγὸν τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος; Διότι ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος κατὰ τὰς δύο συνεδριάσεις, εἰς τὰς ὁποίας παρίστασθε καὶ σῆς, καὶ ὅταν ἐφύρατε, μοῦ εἶπε πάντοτε τὸ ζήτημα. Μοῦ εἶπε: Ἐδῶ ἡ διαδοχὴ, ἡ ἐνδεχομένη, τῆς Κυβερνήσεως δὲν εἶναι πάντοτε ὁμολογία. Καὶ εἶπον εἰς τὸν Ἀρχηγὸν τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος: Τὶ εἶναι ἐκεῖνο ποῦ γεννᾷ ἀνισυχίας εἰς τὴν ἐνδεχομένην μετεβόλῃ τῶν κυβερνήσεων; Εἶναι ἀκριβὲς ἡ πολιτικὴ τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος. Καὶ ἡ ἀποχὴ ἀκόμη τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος ἀπὸ τὰς συνεδριάσεις, δι' ὃν λόγον ἐγένετο, ἦτο φύσεως τοιαύτης, ὥστε νὰ γεννᾷ ἀνισυχίας καὶ νὰ δημιουργῇ ἐκεῖνας ἀκριβὲς τὰς ἀνισυχίας, ποῦ ἔχει ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος. Καὶ τοῦ εἶπον: Ἰδοὺ τὸ μέσον, ἐλάτε νὰ συμπράξωμεν, νὰ κλῶμεν ἐνὰ δημοψήφισμα καὶ νὰ ἐρωτήσωμεν τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, μὲ τὴν πεποίθησιν φυσικὴν ὅτι τὸ Λαϊκὸν κόμμα θὰ ἀναγνωρίσῃ ὅτι θὰ παρεκτελέσῃ ἀριστικῶς πλέον τὸ καθεστωτικὸν ζήτημα. Τὶ τὸ γὰρ εὐρίσκατε εἰς αὐτό; Ὁ κ. Ἀρχηγὸς τῶν Προοδευτικῶν λέγει ὅτι δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ διεσπάρῃ τοιοῦτον δημοψήφισμα χωρὶς νὰ ἀποτελέσῃ ἐπανάστασιν καὶ ἀνατροπὴν τοῦ πολιτεύματος. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἔχω ν' ἀπαντήσω εἰς τὸν κ. Ἀρχηγὸν τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως, ὁ ὅποιος εἶπε: Μήπως τάχα ἡμεῖς οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν πολιτικῶν κομμάτων ἔχομεν κατὰ τὸ Σύνταγμα ὥστε ν' ἀποφασίσωμεν περὶ αὐτοῦ χωρὶς νὰ ἐρωτήσωμεν τὸν λαόν; Ἐ, κύριοι, εἶνε μία φράσις αὐτὴ ἡ ὅποιον εἶναι ἐσπερημένη, παρεχόμενη. Ἡμεῖς οἱ ἀρχηγοὶ τῶν πολιτικῶν κομμάτων εἴμεθα τὰ πρόσωπα εἰς τὰ ὅποια ὁ λαὸς αὐτὸς ἐδῶκεν ἀπὸ μακροῦ χρόνου τὴν ἐμπιστοσύνην του. Εἴμεθα τὰ πρόσωπα ἐκεῖνα τὰ ὅποια, ὅταν συμφωνήσωμεν νὰ

συμφωνήσωμεν εἰς τὸν λαόν ἐν πράγματι, ὁ λαὸς θὰ εἴπῃ ὅτι ἔχει τὴν ἐμπιστοσύνην του καὶ θὰ τὸ δεχθῇ. Ἐπειτα ὅμως, καὶ ὡς εἶπον, ν' ἀποφασίσωμεν ἡμεῖς ἀνὰ τὴν γνώμην τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Εἶπον τοιοῦτον τί; Εἶπον ὅτι ἡμεῖς οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν πολιτικῶν κομμάτων θὰ ἡμπορούσαμεν νὰ ἐλθῶμεν καὶ νὰ εἰπώμεν: Ἐχομεν ἐνὰ Σύνταγμα, τὸ ὅποτον — πρέπει νὰ σὰς εἰπῶ ὅτι δὲν συμφωνῶ, ὅτι ἐκείνη καλὰ νὰ μὰς δῶσιν τὰ χεῖρα — τὸ ὅποτον δὲν μὰς ἐπιτρέπει τὸ δημοψήφισμα, καὶ ὁ μὲν ἔχομεν τὴν γνώμην ὅλοι ὅτι ἐπὶ ἐλλείπει εἰς ἡμᾶς νὰ ζητήσωμεν ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸν λαόν νὰ εἴπῃ καλὰ ἢ κακὰ μίαν φοράν ὅτι θέλει τὸ πολιτικὸν τὸ σημερινόν. Ποῦν θὰ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ δημοψηφίσματος τοῦτου εἴμαι ἐκ τῶν προτέρων βέβαιος. Εἴμαι ἀπολύτως βέβαιος, ὅτι ἐπὶ ἐνὸς ἐκκατομμυρίου ψήφων, ὑπὲρ τῆς Δημοκρατίας θὰ ἀποφανθῶν 70.000 τοὐλάχιστον καὶ ὑπὲρ τοῦ μοναρχικοῦ Πολιτεύματος 30.000. Ὁ κ. Ἀρχηγὸς τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως μοῦ λέγει ὅτι ὁ κόσμος εἶναι ἡττοῦς, διατὶ νὰ ἐρῶμαι ἀνησυχίας; Ζητῶ ἐγὼ νὰ ἐρῶμαι ἀνησυχίας μὲ τὴν συνομιλίαν ἡ ὅποια παρὰ τὴν θέλησιν μου ἦλθεν εἰς τὴν δημοσιότητα. Ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος πιστεύει ὅτι ἀδικεῖ τοις φίλοις μου τὰ ἀνακοινώσα. Ὁρῶ ὅτι ὁ μὲν εἶπε καὶ αὐτὸς εἰς δύο πρόσωπα, καὶ γνωρίζει πολὺ καλὰ ὅτι δὲν ἡμπορούμεν νὰ εὐρωμεν ποῖος εἶναι ὁ ἀνακοινώσας. Δύναται ὅμως νὰ σὰς εἰπῶ ὅτι ὁ δημοφιλὴς τῆς φωνῆς μου ἐπιμαρτυροῦ εἰς τὴν ὅποιαν ἐδημοσιεύθησαν ἡμῶν καὶ μοῦ εἶπεν ὅτι ὁ κ. Τσιλιδάκης εἶπε τὸ καὶ τὸ. Τί πρέχει; Δὲν γνωρίζω τίποτε, ἀπῆντησα. Ὅπως ρέπατε, ἐγνώριζε τὴν συνομιλίαν ἀπὸ ἄλλαν πηγῆς. Ἀς εἶναι, ἀναγκαστικῶς τοῦ πόθεν προήλθεν ἡ ἀνακοίνωσις θέλω νὰ εἰπῶ ὅτι δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὴν πρόθεσιν μου ἡ ἀνακοίνωσις τοῦ πράγματος. Ἀλλ' ὅπως ὅποτε τὸ πράγμα ἀνακοινώθη, ἔλατε τώρα νὰ ἴδωμεν τί ἐξηγώμεθα αὐτὸ τὸ πράγμα. Κύριοι, πρέπει νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ σὰς εἰπῶ ὅτι ἐγὼ ὑπῆρξα ὁ κύριος αἴτιος διότι ἐδιχάσθη ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς κατὰ τὸν μέγαν πόλεμον. Δὲν θέλω νὰ εἴπω κανένα. Ἐγὼ ἦσυχον ὅμως τὴν συνείδησίν μου ὅτι κατὰ τὴν διακρίσιν αὐτὴν δὲν ἦμουν ὁ ἀπακαταστάτης. Ἄλλος ἦτον ὁ ἐπακαταστάτης. Ἀλλὰ δὲν θέλω νὰ εἴπω αὐτὸ τὸ ζήτημα αὐτὴν τὴν στιγμήν. Ἀναγνωρίζω μόνον ὅτι ἐγὼ, καλῶς ἢ κακῶς, εἶμαι ἐκεῖνος ὁ ὅποιος ἐπαρκαλῶται τὸν διακρίσαν αὐτόν. Καὶ πρέπει νὰ γνωρίζετε ὅτι καὶ τώρα, ποῦ εἶμαι στήν Ἑλλάδα, καὶ ὅταν ἔλθω μακρὰν αὐτῆς, ἐκεῖνο τὸ ὅποτον μὲ ἀπηγοχάσῃ καὶ μὲ ἀπασχολᾷ καὶ ἀποτελεῖ τὸν διέπυρον πόθον μου καὶ θὰ μὲ κινήσῃ εὐτοχῇ εἶναι, πρὶν κλείσω τὰ μύτια μου, νὰ ἴδω ὅτι αὐτὸ τὸ χάσμα ἐπαφύθη καὶ ὅτι ἡ διαίρεσις τὴν ὅποιαν ἡ πολιτικὴ μου ἐπορεύετο διὰ μεγάλους λόγους, τοὺς ὁποίους θὰ ἐκτιμήσῃ ἡ ἱστορία, ἐξελήθη. Πῶς ἡμπαρεῖται νὰ μὲ κατηγορήσῃ ὅτι πρὶν ἡ ἐπιχειρήσῃ τὸ μεγάλο ταξίδι κἀνὼν ὅτι μπορέσω διὰ νὰ γνωρίζω ὅτι τὸ ζήτημα αὐτὸ δὲν ὑφίσταται; Πῶς δύνασθε νὰ μὲ κατηγορήσετε δι' αὐτὸ τὸ πράγμα; Αὐτὸ ἐπρότεινα εἰς τὸν κ. Ἀρχηγὸν τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος. Τώρα μοῦ λέγεται: Καὶ τί ἀνάγκη; Μήπως ὑπάρχει ζήτημα; Ἐ, βέβαια, ἀν θέλωμε νὰ ποῖμε ὅτι δὲν ὑπάρχει ζήτημα διότι ἡ μεγάλη πλειοψηφία τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ θέλει τὸ δημοκρατικὸν πολιτικὸν εἴμεθα σύμφωνοι. Ἀλλ' ἂν πιστεύετε ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀνισυχία διὰ τὴν ἐνδεχομένην διαδοχὴν Κυβερνήσεως Δημοκρατικῆς ὑπὸ Κυβερνήσεως Λαϊκῆς, ἀν ἐπαρκαλῶσθε ὅτι δὲν ὑπάρχει τοιαύτη ἀνισυχία εἰς τὰ πνεύματα τοῦ πολλοῦ κόσμου, πικρὰσθε, ἢ πικρὰν νάτε τοὺς ἄλλους. Διότι πολλὰς κόπιας γνωρίζετε τοῦτο: ὅτι τὸ Λαϊκὸν κόμμα διὰ δηλώσεως, ἀκόμη τελευταίως, τοῦ ἀρχηγοῦ του, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀποχῆς, εἰς συνέλευσιν τῆς ὁποίας ἐδῶσαν εἰς βουλευτικὴν ἐφημερίδα, ἐξέφρασε καὶ πάλιν τὴν προτίμησιν του ὑπὲρ τοῦ μοναρχικοῦ πολιτεύματος.

Τοῦτο δὲν θὰ ἦτο ἀνισυχία καὶ, διότι τὴν πολιτικὴν προτίμησιν τοῦ ἐκφράζει καὶ ὁ κ. Χαροβάκης, χωρὶς νὰ φοβούμεθα, διότι εἶπεν ὅτι θεωρεῖ ἔγκλημα κατὰ τῆς Πατρίδος τὴν διακρίσιν τῶν καθεστωτικῶν ἀγῶνων. Ἀλλ' ὁ κ. Ἀρχηγ-

Π. Τσαλδάρης. Δεν υπεστήριξα ποτέ ότι την θέλησιν του λαού έχω το δικαίωμα να την ερμηνεύω κατά τας ένδοξούς ιδέας μου. Πάντοτε έπρότεινα και προέβημι ότι, ώστε ναρίσταιται ένωπιον του λαού και ζητεί να λάβη έντολήν παρ' αυτού, όφείλει εις τὰ κεφαλαιώδη ζητήματα να έκλήτη ταφώς και ειδικρινώς την γνώμην του. Όχι μόνον υπεστήριξα τούτο ως πρός τον έαυτον μου, άλλα και κατέκρινα και τους αντίθετους, όσους ήθέλησαν να επιδείξουν την ένδοξησιν σφαιρικήν πελάσεις του λαού. Τουναντίον ήθελα τὸ ζήτημα πρός του λαού κατά τοιοῦτον τρόπον, ώστε ο λαός να εύρίσκειται έν αρμονία

19

Διὰ τοῦτο μάλιστα καταδικάζω τὴν δοθεῖσαν διαθεσίαν
σιν ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν
φκντάζομαι ὅτι θέλει ἐμφανίζει, ὅτι ἀπαλείβεται ἡ ἐπ' ἀνάστροφος εἰς

Γ. Καραντάσης. Πῶς τότε ἐννοεῖται ἡ ἀσφάλεια τῆς διαδοχῆς; Τὸ κατ' ἐμέ, τὸ εἶπον καὶ εἰς τὴν Συνέλευσιν τῶν ἀρχηγῶν, τὸ ἐπαναληφθέν καὶ σήμερον, εἰμαι βέβαιος ὅτι, ἐὰν ὄντως ὑπάρχῃ λαϊκὴ ἡέλησις σφαίρη, θὰ ὑποταχθοῦν ὅλοι ἀνεξαιρέτως εἰς αὐτήν. Ἀλλὰ δικαί ἐπιφυλλάσσετε μόνον εἰς τὸν ἐαυτὸν σας τὴν ἐκλογὴν τῆς ὥρας, κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ καταφύγετε εἰς τὸν λαὸν νὰ ζητήσετε τὸ δημοψήφισμα, καὶ ἐν τίνι δικαιοῦμαι; καὶ μὲ ποῖον τίτλον θὰ προβῇτε εἰς τὴν ἐνέργειαν τοῦ δημοψηφίσματος ἐρχόμενοι εἰς τὴν ἐβουλήν; Θὰ ἔχετε τοιαύτην ἐντολήν ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ; Ἐπ' ὅσον τὸ πολιτικὸν ζήτημα δὲν ᾤλεται, ὡς μὴ παροράται; ὅτι ἐκεῖνο τὸ ὅποιον πρόκειται ὁ δημοκρατικὸς κόσμος ἀποτελεῖ συγκατάθεσιν. Εὐρισκόμεθα ὑπὸ Πολίτευμα νομίμως λειτουργοῦν. κυρωθὲν κατ' ἐπανάληψιν κατὰ τρόπον ἀναμεισθήητον, Πολίτευμα τὸ ὅποιον ἀπέδωκε τὴν γαλήνην εἰς τὸν λαόν καὶ τίνει; ν' ἀποκαταστήσῃ τὴν ἐκλιπούσαν εὐημερίαν τοῦ. Παρὰ τὴν ἐγκυρότητα τοῦ Πολιτεύματος καὶ παρὰ τὴν δύναμιν, τὴν ὁποίαν συγκεντρώνει ὁ δημοκρατικὸς κόσμος, ἔρχεται καὶ σὰς λέγει: Σὰς παρέχοντες τὴν εὐκαιρίαν νὰ διευκρινίσαι τὴν θέσιν σας, ἐπιθυμοῦμεν νὰ διευκολυνώμεν τὴν σταδιοδρομίαν τοῦ κόμματος. Ἄς θέσωμεν τὸν λαὸν δικαιοτήτην τῶν ἐπιφυλάξεών σας». Εἶνε τοῦτο παρχωρήσι; ἐν τῷ συμφέροντι τῆς χώρας; Ἐὰν οἷσι, καταλαμβάνοντες τὴν ἀρχὴν ἐν πλήρει σιγῇ ἐπὶ τοῦ πολιτικοῦ ζητήματος, ἠθέλητε ἐκ τῶν ὑστέρων καλέσαι τὸν λαόν εἰς δημοψήφισμα, ἄνευ συναινέσεως τῶν λοιπῶν κοιμμάτων, θὰ ἦτο ἡ πράξις σας καθαρὸς ἐπανάστασις καὶ θὰ ὠδηγῇτε τὸν τόπον εἰς τὸν σάλον νέου ἐσωτερικοῦ διχασμοῦ. Αὐτὴ εἶνε ἡ διαφορά μετὰξὺ ὑμῶν καὶ ἡμῶν. Ἡμεῖς, εὐρισκόμενοι ὑπὸ Πολίτευμα ἐγκυρον, κἀννομεν μίαν παρχωρήσιν καὶ λέγομεν: Θέλετε ἀκρίβη μίαν διευκρίνισιν; Νὰ τὴν δώσωμεν. Δὲν θὰ ἱσχυρισθῇτε τότε ὅτι ὑπὸ τὰς σημερινὰς περιστάσεις καὶ ὑπὸ τὰς προσηγορίας ἐγγυήσεις ὀρίσεται κίνδυνος νοθεύσεως τῆς λαϊκῆς ψήφου. Δὲν ἔχετε κανένα βάσιμον λόγον δισταγμοῦ. Δὲν ἀποδέχεσθε, καὶ ἔχετε κάθε δικαίωμα νὰ μὴ ἀποδεχθῇτε, τὴν πρότασιν αὐτήν. Σὰς ἐπιβάλλεται ὁμοῦ ἡ ὑποχρέωσις ἀπὸ τὸ συναίσθημα τῆς ὀφειλομένης συμβολῆς ἡμῶν διὰ τὴν γαλήνησιν τῆς χώρας νὰ προβῇτε εἰς σφαῖρ. δηλώσεις. Σκέπτεσθε ὅντως; νὰ προβῇτε, καὶ πότε, εἰς τὴν ἀνακρίνισιν τοῦ καθεστωτικοῦ ζητήματος; Διεδικεῖτε, καὶ διὰ τίνα λόγον, τὸ προνόμιον τοῦ νὰ καθορίσετε οἷς καὶ μόνον τὴν λαϊκὴν θέλησιν; Ἐπιφυλλάσσετε εἰς ἑαυτοὺς καὶ μόνον τὸ δικαίωμα νὰ ἔρಿಸετε τὴν στιγμήν τοῦ δημοψηφίσματος ἄνευ τῆς ἐγκρίσεως τῶν ἄλλων; Μὴ θέτοντες ἀπὸ τοῦδε καὶ κατὰ τὰς ἐκλογὰς ζήτημα πολιτικῶν, σκοπεῖτε νὰ θέσετε τοιοῦτον μετ' αὐτὰς; Ὅλοι αὐταὶ αἱ δηλώσεις σας θὰ ἀποτελέσουν μίαν πλήρη πραγματικῶς ἀποσφήνισιν τῆς πολιτικῆς καταστάσεως, ἡ ὅποια θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ὁμαλότητος, τῆς ἡδὴ ἐμπεδωθείσης, ἀλλὰ καὶ τὴν δημιουργίαν τῆς ψυχικῆς τοῦ ἔθνους ἀναδαπίσεως, πρὸς τὴν ὁποίαν ἀπεδλέψαμεν ἀπὸ τοῦ πέρατος τοῦ πολέμου, ἀπὸ τῆς ὑπογραφῆς τῆς εἰρήνης. Καὶ ἀπεδλέψαμεν ἡμεῖς εἰς αὐτὴν γνωρίζοντας καλῶς καὶ ὅχι πλατωνικῶς τὴν κατάστασιν, ἀλλὰ καὶ ἀνταγωνθέντες κατὰ τῶν φίλων καὶ συμμαχῶν μας, μετὰ τῶν ὁποίων θὰ ἰδυνάμεθα νὰ συναρ-

Ἡμερησίαν Διάταξιν
τῆς Νομοθετικῆς ἑργασίας
Γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ σύνολον τοῦ Νομοσχε-

δίου «περί κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 18)26 Σεπτεμβρίου 1929 Ν.Δ. περί κυρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 13)27 Ν. Δ. περί κυρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 4 Νοεμβρίου 1926 Ν. Δ. περί ἀποδόσεως εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν κατὰ τὰς διατάξεις περί Ἀεροπορικῆς Ἀμύνης περιελθόντων αὐτῆς κτημάτων καὶ περί τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου ΓΥΙΔ' περί Γενικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου» ἔχον οὕτω:

Περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 18)26 Σεπτεμβρίου 1929 Νομ. Διατάγματος «περί κυρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 13 Νοεμβρίου 1927 Νομ. Διατάγματος «περί κυρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 4 Νοεμβρίου 1926 Ν. Διατάγματος «περί ἀποδόσεως εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν κατὰ τὰς διατάξεις περί Ἀεροπορικῆς Ἀμύνης περιελθόντων αὐτῆς κτημάτων» καὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου ΓΥΙΔ' «περί Γενικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου».

Ἄρθρον πρῶτον.

Κυροῦνται τὸ προσηρηγμένον εἰς τὸν παρόντα νόμον Νομοῦ Διατάγματος τῆς 18)26 Σεπτεμβρίου 1926 «περί κυρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 13 Νοεμβρίου 1927 Νομ. Διατάγματος «περί κυρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 4 Νοεμβρίου 1926 Νομ. Διατάγματος «περί ἀποδόσεως εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν κατὰ τὰς διατάξεις περί Ἀεροπορικῆς Ἀμύνης περιελθόντων αὐτῆς κτημάτων καὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου ΓΥΙΔ' «περί Γενικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου», ἐκδοθέν μετὰ σύμφωνον γνωμοδότησιν ὑπ' ἀριθ. 2154 ἐ. ε. τῆς δυνάμει τῆς ἀπὸ 16 Ἰουλίου 1929 ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς καταρτισθείσης Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ δημοσιευθὲν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 357 (Τεύχος Α') τῆς 26 Σεπτεμβρίου 1929 φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, ἔχον οὕτω:

Περὶ κυρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 13 Νοεμβρίου 1927 Ν. Δ. «περί κυρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 4 Νοεμβρίου 1926 Ν. Δ. «περί ἀποδόσεως εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν κατὰ τὰς διατάξεις περί Ἀεροπορικῆς Ἀμύνης περιελθόντων αὐτῆς κτημάτων καὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου ΓΥΙΔ' «περί Γενικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου».

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὴν ἀπὸ 16 Ἰουλίου 1929 ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς «περί ἐξουσιοδότησεως τῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἔκδοσιν Ν. Διατάγματος κατὰ τὰς διακοπὰς τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς», κατὰ τὸ ἄρθρον 77 τοῦ Συντάγματος, καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 2154 ἐ. ε. σύμφωνον γνώμην τῆς κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἀπόφασιν καταρτισθείσης Εἰδικῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπεσπασμένων καὶ διατάσσων:

Ἄρθρον 1.

Ἀκυροῦνται αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ ἀπὸ 12 Σεπτεμβρίου 1925 Νομοῦ Διατάγματος «περί ἀκυρώσεως συμφάσεως Μοναστηριακῶν κλπ. κτημάτων» καὶ τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ ἀπὸ 5 Ἰανουαρίου 1926 νόμου «περί ἀκυρώσεως διατάξεων τοῦ ἀπὸ 15 Νοεμβρίου 1923 Ν. Δ. καὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 12 Σεπτεμβρίου 1925 Ν. Δ.», ὡς πρὸς τὰ μισθωθέντα κτήματα τῶν Μονῶν καὶ Ναῶν, ἢ δὲ κυριότης, ἢ νομή καὶ ἡ κατοχὴ τῶν κτημάτων τούτων λογίζεται ὡς ὑδέποτε ἀφαιρεθεῖσα ἀπὸ τοὺς δικαιούχους Μονῆς καὶ Ναοῦ.

Ἄρθρον 2.

Μισθώσεις τῶν κτημάτων τούτων γινόμεναι κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου ΓΥΙΔ' καὶ μὴ ληφθῆσαι εἰσέτι διατηροῦνται ἐν ἰσχύϊ, ἀκυρουμένων τῶν ἀνευ τῶν νομίμων διατυπώσεων συ-

νομολογηθεῖσων μισθώσεων ἀνευ δικαιοματός τινος ἀποζημιώσεως τῶν μισθωτῶν.

Τὸ ἔδαφρον 3 τοῦ ἄρθρου 1 καὶ τὸ ἄρθρον 2 τοῦ κυρουμένου Νομ. Διατάγματος ἀπὸ 4 Νοεμβρίου 1926 ἀκυροῦνται, θεωρούμενα ὡς ὑδέποτε ἰσχύσαντα.

Ἄρθρον 3.

Τὰ ἄρθρα 1 τοῦ ἀπὸ 12 Σεπτεμβρίου 1925 Νομοῦ Διατάγματος καὶ 7 τοῦ ἀπὸ 5 Ἰανουαρίου 1926 νόμου, ὡς ἐτροποποιήθησαν καὶ συνεπληρώθησαν διὰ μεταγενεστέρων διατάξεων, τροποποιῶνται προκειμένου περί κτημάτων Μονῶν καὶ Ναῶν ἐκποιήσεων ἀκύρωσις, ὡς ἑξῆς:

1. Θεωροῦνται αὐτοδικαίως ἀκύροι αἱ ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1922 μέχρι 4 Νοεμβρίου 1926 συναφθεῖσαι παρὰ Μονῶν καὶ Ναῶν συμβάσεις ἐκποιήσεως ἀκινήτων ἢ σιτοστάσεως ἐμπραγμάτων δικαίων ἐπ' αὐτῶν ὅσαι ἐγένοντο παρὰ τὰς διατάξεις τῶν Νόμων ἢ ἀνευ δημοπρασίας. τὰ δὲ κτήματα, περὶ ὧν αἱ ἀνωτέρω συμβάσεις, ἐπανερχονται αὐτοδικαίως εἰς τοὺς πρώην κύριους, οἵοναι νομῆς αὐτῶν μονὰς καὶ ναοῦς, θεωρουμένων ὡς μηδέποτε ἀποβλήσαντες τὴν κατοχὴν τῶν κτημάτων τούτων.

2. Ἐν περιπτώσει ἀρνήσεως οἰουδήποτε κτόχου, ὅπως ἀποδοσὴ τὴν κατοχὴν κτήματος, ἐπανερχόμενον αὐτοδικαίως δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Νομοῦ, Διατάγματος εἰς Μονὴν ἢ Ναὸν, ἀποφασίζει ἐπὶ αἰτήσεσι τοῦ ενδιαφερομένου εὐαγεῶς οἴκου ὁ Πρόεδρος τῶν Πρωτοδικῶν τῆς τοποθεσίας τοῦ ἀκινήτου κατὰ τὴν διαδικασίαν τῶν ἄρθρων 634 καὶ ἐπομένων τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας.

Κατὰ τῆς τοιαύτης ἀποφάσεως τοῦ Προέδρου ἐπιτρέπεται ἔφεσις ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου Ἐφετείου ἐντός τριάντα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως αὐτῆς, παρατεταμένων λόγῳ ἀποστάσεως.

Ἡ ἔφεσις δὲν ἀναπέλλει τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως τοῦ Προέδρου.

Ἄρθρον 4.

Αἱ ἐν ἄρθρῳ 3 ἀναφερόμεναι συμβάσεις λογίζονται ἔγκυροι, ἐφ' ὅσον ἐγένοντο κατόπιν δημοπρασίας κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου ΓΥΙΔ'. Ἐὰν ὅμως ἡ διὰ δημοπρασίας ἐκποιήσις ἐγένετο μετὰ τὴν 1ην Ἰανουαρίου 1924 καὶ τὸ ἐξ αὐτῆς τίμημα ἢ ἀντάλλαγμα εἴναι κατώτερον τοῦ ἡμίσεος τοῦ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐκποιήσεως δικαίου τοιοῦτου, οἱ ἐκποιήσαντες Μονὴ ἢ Ναὸς δύνανται νὰ ζητήσωσι δι' ἀγωγῆς ἀπὸ τὸν μετ' αὐτῶν συμβληθέντα τὸ κατὰ τὸν χρόνον τῆς συνάψεως τῆς συμβάσεως δίκαιον τίμημα ἢ ἀντάλλαγμα. Ἡ ἀγωγὴ αὕτη καταγράφεται μετὰ ἐν ἑτοῖς, ἀρχομένης τῆς προθεσμίας ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος Νόμου τοῦ κυροῦντος καὶ τροποποιήσεως τοῦ Ν. Δ. Διατάγματος.

Λογίζονται ἐπίσης ἔγκυροι συμβάσεις ἐκποιήσεως συναφθεῖσαι παρὰ Μονῶν ἢ Ναῶν ἐπὶ τῇ βύσει τοῦ ἀρροτικού Νόμου καὶ κατὰ τὰς κειμένας ἐκείναις διατάξεις, μὴ ἐφαρμοζομένων δι' αὐτὰς τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος ἄρθρου.

Ἄρθρον 5.

Αἱ ἐκδοθεῖσαι μέχρι τῆς 10ης Νοεμβρίου 1927 ἀποφάσεις τῆς ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἀεροπορικῆς Ἀμύνης, συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 3 ἀριθμὸς 2 τοῦ Νομοῦ Διατάγματος τῆς 4 Νοεμβρίου 1926 περί εἰσπραξέως τῆς διαφορᾶς τοῦ τιμήματος κτημάτων Μονῆς ἢ Ναοῦ ἀπὸ τὸ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐκποιήσεως δίκαιον τίμημα αὐτοῦ, διατηροῦνται ἐν ἰσχύϊ ἐφόσον ἐβεβαιώθησαν καὶ κατ' ὁ μὲρος ἐβεβαιώθησαν, πᾶν δὲ ἑστὶν εἰσεπαισθῆναι τὴν δυνάμει τοιαύτων ἀποφάσεων μέχρι τῆς 15ης Ἰουνίου 1927 παραμένει ὑπὲρ τῆς Ἀεροπορικῆς Ἀμύνης, τὸ δὲ εἰσπραχθὲν μετὰ τὴν χρονολογίαν ταύτην ἐπιστρέφεται εἰς τὰς δικαιούχους Μονὰς ἢ Ναοὺς.

Διὰ τὰ λοιπὰ καὶ διὰ τὰ μὴ εἰσπραχθέντα εἰσέτι πᾶσι αἱ ἀποφάσεις αὐταὶ φέρονται κατόπιν αἰτήσεως τοῦ ενδιαφερομένου Ναοῦ ἢ Μονῆς ἢ τοῦ ἐτέρου συμβληθέντος τοῦ ἔχοντος

ἐννομον συμφέρον ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου Προέδρου τῶν Πρωτοδικῶν τῆς τοποθεσίας τοῦ ἀκινήτου, ὅστις κατόπιν ἐρεῖνης καὶ βεβαιώσεως τῶν ἐν τῇ ἀποφάσει πραγματικῶν περιστάσεων κατὰ τὴν διαδικασίαν τῶν ἄρθρων 634 καὶ ἐπομένων τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας κηρύσσει ἐκτελεστικὰς τὰς ἀποφάσεις ταύτας ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει ἢ καὶ τελείως ἀπορρίπτει.

Ἡ ἀπόφασις τοῦ Προέδρου προσωρινὴν ἔχει ἰσχύϊ, μὴ ἀκούσα ἐπὶρροὴν εἰς τὴν κυρίαν δίκην περί τῆς τοιαύτης διαφορᾶς τοῦ τιμήματος.

Ἄρθρον 6.

Ἀπασα αἱ ὑπὲρ τῆς Ἀεροπορικῆς Ἀμύνης γινόμεναι μεταγραφαὶ κτημάτων Μονῶν καὶ Ναῶν περιελθόντων αὐτῇ δυνάμει τῶν καταργουμένων ὡς ἀνω διατάξεων ἀκυροῦνται ἐξ ἀπορχῆς δυνάμει τοῦ παρόντος διαγραφόμενης τῆς σχετικῆς πράξεως αἰτήσεσι τῶν ἐχόντων ἐννομον πρὸς ταῦτα συμφέρον.

Ἄρθρον 7.

Ἐὰν κτήμα Μονῆς ἢ Ναοῦ ἐκ τῶν ἀποδιδωμένων αὐτοῖς δυνάμει τῶν ἄλλων διατάξεων τοῦ παρόντος ἐπωλήθῃ παρὰ τῆς Ἀεροπορικῆς Ἀμύνης μέχρι τῆς 10ης Νοεμβρίου 1927, ὁ πρῶτος κύριος αὐτοῦ Ναὸς ἢ Μονὴ λαμβάνει παρὰ τῆς Ἀεροπορικῆς Ἀμύνης τὸ ἐκ τῆς πωλήσεως τοῦ κτήματος εἰσπραχθὲν τίμημα, ὁ δὲ ἀγοραστὴς διατηρεῖ πάντα τὰ ἐκ τῆς συμβάσεως μετὰ τῆς Ἀεροπορικῆς Ἀμύνης κτηθέντα δικαιώματα, διατηρούμενον ἐν ἰσχύϊ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ τῶν ὑπὲρ τῆς Ἀεροπορικῆς Ἀμύνης καὶ αὐτοῦ μεταγραφῶν τοῦ κτήματος.

Αἱ ἀποφάσεις τῆς Ἀεροπορικῆς Ἀμύνης περί ἐκποιήσεως ἀκινήτων αἱ ἐκδοθεῖσαι μέχρι τῆς ἀνωτέρω προθεσμίας αἱ κεινηθεῖσαι καὶ γινόμεναι ἀποδεκταὶ παρὰ τοῦ ἀγοραστοῦ, ἐφ' ὅσον κατεβλήθῃ τὸ 1)4 τοῦλάχιστον τοῦ τιμήματος, δὲν ἐτελειώθησαν ὅμως διὰ τῆς υπογραφῆς τῆς συμβάσεως ἀγοραπωλησίας, τίθενται ὑπὸ τὴν κρίσιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἀποφαινομένου ὑπὲρ τῆς υπογραφῆς ἢ μὴ τῆς συμβάσεως.

Ἐὰν τοιοῦτον κτήμα ἐξερμισθῇ παρὰ τῆς Ἀεροπορικῆς Ἀμύνης μέχρι τῆς 10ης Νοεμβρίου 1927, ἡ τοιαύτη μίσθωσις ἐὰν ἐτηρηθῇσαν αἱ νόμιμοι περὶ δημοπρασιῶν διατυπώσεως διατηρεῖται ἐν ἰσχύϊ, θεωρουμένης ὡς ληξάνσης τῆς προηγουμένης ὑπὸ τῆς Μονῆς ἢ Ναοῦ συνολοκληρωθείσης μισθώσεως ἀνευ δικαιοματός τινος ἀποζημιώσεως τοῦ μισθωτοῦ, υποκαθίσταται δὲ αὐτοδικαίως εἰς πάντα τὰ δικαιώματα τῆς ἐκμισθωτῆρος Ἀεροπορικῆς Ἀμύνης ὁ ἀνακτὴν τὴν κυριότητα τοῦ κτήματος Ναὸς ἢ Μονὴ, εἰς τὴν ὅπου δίδονται πᾶσι αἱ ὑπὸ τοῦ μισθωτοῦ δοθεῖσαι εἰς τὴν Ἀεροπορικὴν Ἀμυναν ἐγγυήσεις. Τὰ παρὰ τῆς Ἀεροπορικῆς Ἀμύνης εἰσπραχθέντα μέχρι τῆς 15ης Ἰουνίου 1927 μισθώματα παραμένουσιν ὑπὲρ αὐτῆς.

Ἄρθρον 8.

1. Ὁ ἀποκτήσας τὴν κυριότητα ἢ ἐμπράγματον δικαίωμα παρὰ Μονῆς ἢ Ναοῦ δυνάμει συμβάσεως θεωρουμένης ἀκύρου κατὰ τὸ ἄρθρον 3 τοῦ παρόντος, ὁ καθολικὸς ἢ εἰδικὸς αὐτοῦ διάδοχος ἔχει ἀξίωσιν διὰ τὰς παρ' αὐτοῦ καὶ τῶν δικαιοπαρόχων τῶν δικαιωμάτων τοῦ καταβληθέντος ἀναγκαστικῆς ἢ ἐπωφελείας δαπάνης, ἔχων δικαίωμα κατασχέσεως τοῦ κτήματος μέχρι τῆς ἀποδόσεως αὐτῶν. Τὴν κατασχέσιν βεβαιούμενον τοιοῦτων δαπανῶν ὁφείλει ὁ Πρόεδρος τῶν Πρωτοδικῶν νὰ ἀναγνωρίσῃ ὑπὲρ τοῦ δικαιούχου, δικάζων ἐπὶ ἀποδόσεως κτήματος εἰς Μονὴν ἢ Ναὸν κατὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ ἄρθρου 3 ἀριθμὸς 2. Διὰ τὰς πολυτελεῖς δαπάνης οὐδεμίαν ἀξίωσιν ἔχει ὁ καταβλὼν τοιοῦτος, ἔχων μόνον δικαίωμα ἀφαιρέσεως ἐφ' ὅσον δὲν διατίθεται τὸ πρᾶγμα.

2. Εἰς περιπτώσιν καθ' ἣν ἐπιστρεφόμενον κτήματος εἰς Μονὴν ἢ Ναὸν ἀντιτάσσεται κατ' αὐτῶν τὸ δικαίωμα παρακατασχέσεως αὐτοῦ παρὰ τοῦ δικαιούχου ἐνεκεν ἀναγκαστικῆς ἢ ἐπωφελῶν δαπανῶν δύνανται ὁ κύριος τοῦ κτήματος Ναὸς ἢ Μονὴ δι' αἰτήσεως αὐτοτελοῦς πρὸς τὸν πρόεδρον τῶν Πρωτοδικῶν τῆς τοποθεσίας τοῦ ἀκινήτου ἢ καὶ κατὰ τὴν διαδικασίαν τοῦ ἄρθρου 3 ἀριθμὸς 2 νὰ ζητήσῃ τὸν προσδιορισμὸν τῶν δαπανῶν τού-

των. Ὁ πρόεδρος δικάζει κατὰ τὰ ἄρθρα 634 καὶ ἐπομένα τῆς Πολ. Δικονομίας, δύνανται δὲ νὰ διατάξῃ πραγματογνωμοσύνην, διορίζων ἓνα ἢ τρεῖς πραγματογνώμονας. Ὁ κύριος τοῦ κτήματος Μονῆς ἢ Ναοῦ καταβλὼν τὸ διὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ προέδρου ὁρισθόμενον ποσὸν εἰς τὸ Ταμεῖον Παρακαταθῆκῶν καὶ Δανείων δύνανται νὰ λάβῃ ἀμέσως τὴν κατοχὴν τοῦ ἐπανερχομένου εἰς τὴν κυριότητα τοῦ κτήματος κατὰ τὴν διαδικασίαν τοῦ ἄρθρου 3 ἀριθμὸς 2, ἀποδόντος τοῦ δικαιώματος περί κατασχέσεως τοῦ δικαίου μετὰ τὴν ὡς ἀνω καθάβειν τοῦ ποσῶ τῶν δαπανῶν. Ἡ ἀπόφασις τοῦ προέδρου ἔχει προσωρινὴν ἰσχύϊ, μὴ ἀκούσα ἐπὶρροὴν εἰς τὴν κυρίαν δίκην διὰ τὴν προσδιορισμὸν τῶν δαπανῶν τούτων. Ἀρμόδιοι αἱ διατάξεις δύνανται δι' ἀγωγῆς νὰ ζητήσωσιν ὁ μὲν Ναὸς ἢ Μονὴ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ὑπ' αὐτῶν ἐπὶ πλέον καταβληθέντος ποσῶ δαπανῶν, ὁ δὲ δικαίτοχος τῷ πράγματι τὸ παρ' αὐτοῦ καταβληθὲν ποσόν.

Ἄρθρον 9.

1. Αἱ Μοναὶ ἢ οἱ Ναοὶ εἰς τοὺς ὁποίους ἐπανερχεται κτήμα κατὰ τὸ ἄρθρον 3 τοῦ παρόντος ὁφείλουσι νὰ καταβάλωσιν εἰς τὴν Ἀεροπορικὴν Ἀμυναν τὸ κατὰ τὸ ἄρθρον 9 τοῦ Νομοῦ Διατάγματος τῆς 4ης Νοεμβρίου 1926 ἐπιστραφέν παρὰ τῆς Ἀεροπορικῆς Ἀμύνης τίμημα εἰς τοὺς ὑπὲρ ὧν αἱ ἐν ἄρθρῳ 3 τοῦ παρόντος ἀναφερόμεναι ἐκποιήσεις.

2. Μὴ ἐπιστραφέντος τοῦ ἀνω τιμήματος παρὰ τῆς Ἀεροπορικῆς Ἀμύνης αἱ Μοναὶ ἢ οἱ Ναοὶ εἰς τοὺς ὁποίους ἐπανερχεται αὐτοδικαίως κτήμα κατὰ τὴν διατάξιν τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ παρόντος ὁφείλουσι νὰ ἐπιστρέψωσι τὸ παρ' αὐτῶν εἰσπραχθὲν ποσόν δυνάμει τῆς ἀκυρουμένης συμβάσεως εἰς τὸν μετ' αὐτῶν συμβληθέντα, τοὺς καθολικοὺς ἢ εἰδικούς αὐτοῦ διαδόχους. Ἡ ἀξίωσις αὐτῶν περὶ ἐπιστροφῆς τοῦ τιμήματος δίδει εἰς αὐτοὺς δικαίωμα παρακατασχέσεως τοῦ πράγματος μέχρι τῆς καταβίσεως τοῦ τιμήματος παρὰ τῆς Μονῆς ἢ τοῦ Ναοῦ εἰς τὸ Ταμεῖον Παρακαταθῆκῶν καὶ Δανείων. Τὴν παρακατασχέσιν ταύτην, μὴ κατατεθέντος τοῦ τιμήματος, ὁφείλει νὰ ἀναγνωρίσῃ ὁ πρόεδρος τῶν Πρωτοδικῶν ὑπὲρ τοῦ δικαιούχου ἐν τῇ ἀποφάσει.

Ἄρθρον 10.

Αἱ ἐπὶ τοῦ οὗτως ἐπιστρεφόμενου κτήματος ὑπάρχουσαι ἐγγεγραμμέναι ὑπὲρ τρίτων ὑποθήκαι ἢ προσημειώσεις κατὰ τοῦ ἀγοράσαντος τὸ κτήμα ἢ τοῦ ἀποκτήσαντος ἐμπράγματον δικαίωμα παρὰ Μονῆς ἢ Ναοῦ ἢ τῶν καθολικῶν ἢ εἰδικῶν αὐτοῦ διαδόχων ἐξαλείφονται ἀπὸ τῆς Μονῆς ἢ τοῦ Ναοῦ κατατίθεται ὑπὲρ τοῦ μετ' αὐτῷ συμβληθέντος καὶ τῶν ἐνυποθηκῶν δανειστών τοῦ τὸ κατὰ τὸ ἔδαφρον 1 τοῦ προηγουμένου ἄρθρου τίμημα ὡς καὶ τὸ καθορισθὲν διὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ προέδρου κατὰ τὸ ἄρθρον 8 τοῦ παρόντος ποσὸν δαπανῶν εἰς τὸ Ταμεῖον Παρακαταθῆκῶν καὶ Δανείων. Οἱ ἐνυποθηκῶι δανεισταὶ κατὰ τὴν σειράν τῆς ἐγγγραφῆς αὐτῶν ἔχουσι δικαίωμα προτιμήσεως ἐπὶ τῶν ποσῶν τούτων, τὴν δὲ διανομὴν αὐτῶν ἐν περιπτώσει ἀφαιρέσεως διατάσσει ὁ πρόεδρος τῶν Πρωτοδικῶν τῆς τοποθεσίας τοῦ ἀκινήτου διὰ πράξεως του, διατάσεων ἐπίστα τὴν ἐξήλειψιν τῶν ἐνυποθηκῶν τῇ αἰτήσεσι τοῦ ενδιαφερομένου Ναοῦ ἢ Μονῆς.

Ἄρθρον 11.

Κτήματα Μονῶν ἢ Ναῶν ἀπαλλοτριωθέντα ἀναγκαστικῶς ὑπὲρ οἰκοδομικῶν συνεταιρισμῶν ἐπανερχόμενα αὐτοδικαίως εἰς τὸν πρώην κύριον Ναὸν ἢ Μονὴν, διαγραφόμενα αὐτοδικαίως τῇ αἰτήσεσι τῆς Μονῆς ἢ τοῦ Ναοῦ τῶν ὑπὲρ τῶν Συνεταιρισμῶν ἢ τρίτων ἢ τῆς Ἀεροπορικῆς Ἀμύνης γινόμενων μεταγραφῶν. Ἐπὶ τῶν οὕτως ἀποδιδωμένων ταῖς Μοναῖς ἢ Ναοῖς κτημάτων ἐφαρμόζονται κατ' ἀναλογίαν αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 7, 8, 9 καὶ 10 τοῦ παρόντος διὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῆς καταβληθείσης ἀποζημιώσεως, τὰς παρὰ τῆς Ἀεροπορικῆς Ἀμύνης γινόμενας πωλήσεις τοιοῦτων κτημάτων, τὰς τυχόν γινόμενας ἐπ' αὐτῶν ἀναγκὰς καὶ ἐπωφελείας δαπάνης καὶ τὰς ἐπὶ τῶν κτημάτων τούτων ὑποθήκας. Ἐν περιπτώσει ἀρνήσεως τινος ὅπως ἀπο-

δωση την κατοχήν κτήματος εφαρμόζεται ή διαδικασία του άρθρου 3 άρθρου 2.

Αι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν έχουν εφαρμογή επί κτημάτων απαλλοτριωθέντων αναγκαστικώς προς άστικόν ή γκαζάστασιν προσφύγων, ως και υπέρ Συντακτισμών αναγκαστικών πολέμου, μόνον δε υπέρ των πράγματι αναγκών μελών αυτών και μόνον εφ' όσον ταύτα κείνται εκτός του περιόχου Μονών ή Νέων.

Άρθρον 12.

Εάν διακρίνομεν κτήματα εν των επιστραφεμένων εις Μονών ή Νέων κατά τας διατάξεις των άρθρων 3 και 11 μετάβαλε δαπάναις αυτού ή των δικαιωσθέντων των δικαιωμάτων του τό ακίνητον από οικισμένου εις οικισμένην περιουσίαν ή ήμισυ μέχρι της 10ης Νοεμβρίου 1927 και από άγρου εις μόνιμον φυτεία, ούτως δύναται να παραμείνη κύριος του κτήματος, εκτός εάν κείται εντός περιόχου Μονών ή Νέων ανατασσών κατά την διαδικασία του άρθρου 3 άρθρου 2 την παρ' αυτού γενομένην μεταβολήν του κτήματος και επί καταβολή παρ' αυτού εις την δικαιούχον Μονήν ή Νέον του δικαιώματος του κτήματος κατά τον χρόνον της κατά το άρθρον 3 πωλήσεως αυτού ή της δικαιοσύνης αποζημιώσεως κατά τον χρόνον της αναγκαστικής απαλλοτριώσεως εις την περίπτωσιν του άρθρου 11.

Παρά το ποσόν τούτου αποφαίνεται ο Πρόεδρος των Πρωτοδικών, τάσσων εν τή αποφάσει του προτεσμενίου ούχι μείζονα του ενός έτους διὰ την καταβολήν της διαφοράς του δικαίου τιμήματος ή του ποσού της πραγματικής αποζημιώσεως υπό του επιθυμούντος να μη άφαιρεθώ παρ' αυτού ή κυριότης του κτήματος.

Ο καταβαλόν την διαφοράν ταύτην λογίζεται ως ούδέποτε αποβαλόν την κυριότητα και νομήν του κτήματος.

Η μη καταβολή της άνω διαφοράς συνεπάγεται την απώλειαν του δικαιώματος του διακρίτου όπως διατηρήσει το κτήμα, εφαρμόζονται δε εν τή περιπτώσει ταύτη αι διατάξεις του άρθρου 8 διὰ τας παρ' αυτού καταβληθείσας αναγκαστικάς και έπιμελεις δαπάναις και του άρθρου 9 διὰ το παρ' αυτού καταβληθέν τίμημα ή ποσόν αποζημιώσεως. Η άποφασις του Προέδρου των Πρωτοδικών, προσωρινήν έχουσα ισχύν, δεν έμπεδίζει τοις διαδίκους να ζητήσωσι διὰ δικαστικής άγωγής τον άριστόν καθορισμόν του δικαίου τιμήματος ή του πραγματικού ποσού της αποζημιώσεως και συνεπώς την συμπλήρωσιν του καταβληθέντος ποσού ή την επιστροφήν των επί πλέον καταβληθέντων.

Άρθρον 13.

Καταργούνται αι διατάξεις του άρθρου 8 του από 5 Ιανουαρίου 1926 Ν. Διατάγματος περί άκυρώσεως των διατάξεων του από 15 Νοεμβρίου 1923 Ν.Δ. και περί τροποποιήσεως του από 12 Σ)βρίου 1925 Ν. Διατάγματος και τα άρθρα 1 και 4 του από 5 Μαΐου 1926 Ν. Δ. «περί απαλλοτριώσεως των καταπατουμένων κτημάτων των Ίερών Μονών» ως έτροποποιηθήσαν ή συμπληρώθησαν διὰ μεταγενεστέρων διατάξεων.

Άρθρον 14.

Τα κτήματα των Μονών ή Νέων δύναται να διατεθώσι προς αποκατάστασιν άκτημόνων καλλιεργητών, προσφύγων, μικρών κτηνοτρόφων και υπέρ Κοινοτήτων διὰ τας ανάγκαις των μελών των κατά τας περί έκυσίας έκποιήσεως διατάξεις του άγρου. νόμου κατόπιν αποφάσεως του Υπουργικού Συμβουλίου, το όποιον όρίζει και το τίμημα. Η διάταξις αυτή ισχύει επίσης προς Ίδρυσιν Γεωργικών Σχολών ή γεωργικών ή κτηνοτροφικών σταθμών. Δι' ειδικού νόμου κανονισθήσονται τα περί αναγκαστικής απαλλοτριώσεως εις το μέλλον των εκκλησιαστικών κτημάτων προς αποκατάστασιν επίσης προσφύγων, άκτημόνων καλλιεργητών και μικρών κτηνοτρόφων. Αι μέχρις όμως της 10ης Νοεμβρίου ε. έ. γινόμεναι ταύται κατά τας διατάξεις των νόμων παραμένουσιν ισχυράι.

2. Αι υπό του Δημοσίου υπέρ αυτού αναγκαστικώς απαλλοτριώσεως μοναστηριακών κτημάτων επί τωσπερ αναγράφεται δημοσίως κτηρίων μη αναγεγραμμένων μέχρι σήμερα άκυρώνται, επανερχόμενοι αυτιδικαίως των ακινήτων τούτων εις την κυριότητα των πάως κυρίων αυτών Μονών και Νέων.

3. Κτήματα Νέων ή Μονών χρησιμοποιούμενα ως γυμναστήρια δημόσια ή ανεγνωρισμένων γυμναστικών συλλόγων παραμένουσιν εις την χρήση τούτων εφ' όσον χρησιμοποιοῦνται ως ταιότα, της ιδιοκτησίας Μονών ή Νέων διατηρούντων την φύσιν μόνον κυριότητα επί αυτών. Δι' αποφάσεως του Υπουργικού Συμβουλίου δύναται να διατεθώσι ταιότα κτήματα εις γυμναστικάς συλλόγους ή δημοσίας υπηρεσίας όπως χρησιμοποιήσονται ως γυμναστήρια ή προς έκπαικσιν τοιούτων υπηρεσιών. Εφ' όσον χρησιμοποιοῦνται ως γυμναστήρια δεν υπολείνται εις απαλλοτριώσιν δι' άλλους σκοπούς, άκυρούμενης πάσης τοιούτης τυχόν γενόμενης.

Άρθρον 15.

Αι έγκριτικαί αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου του Γενικού Εκκλησιαστικού Ταμείου επί μισθώσεων πέραν της πενταετίας και έκποιήσεως ακινήτων άξίας άνω των 50.000 δραχμών κανονισθύνται μετά προηγουμένη έγκρισιν του Υπουργού της Παιδείας και Θρησκευμάτων. Επίσης προκειμένου περί συμβίβασις άποιείται ή έγκρισις του Υπουργού της Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Άρθρον 16.

1. Ως προς τας από 1 Ιανουαρίου 1922 μέχρι της 4ης Νοεμβρίου 1926 συναφθείσας παρὰ του Δημοσίου και των Δήμων συμβάσεις έκποιήσεως ακινήτων ή συστάσεως έμπροσθέντων δικαίων επί αυτών, τας μη γενομένης κατά τας διατάξεις των νόμων ή διατάξεις του άρθρου 3 άρθρου 1 του Ν. Διατάγματος της 4ης Νοεμβρίου 1926 άκυρώται, θεωρούμενη ως μηδέποτε ισχύουσα.

2. Κυρώται ως προς τας συμβάσεις ταύτας τας γενομένας κατά τας διατάξεις των νόμων ή διατάξεις του άρθρου 3 άρθρου 2 του Ν. Διατάγματος της 4ης Νοεμβρίου 1926.

3. Ως προς τα κτήματα των Κοινοτήτων τα μισθωθέντα ή τα άκύρως έκποιηθέντα εφαρμόζονται πάσαι αι διατάξεις των άρθρων 1 μέχρι 13, συμπεριλαμβανομένου, του παρόντος, της κυριότητος, νομής και κατοχής των κτημάτων τούτων λογισόμενης ως ούδέποτε άφαιρεθείσας από την δικαιοῦχον Κοινότητα.

Άρθρον 17.

Τα άρθρα 6 και 7 του Ν. Διατάγματος της 4ης Νοεμβρίου 1926 καταργούνται. Παρά, άτινα εισέπραξεν ή Αεροπορική Άρμα κατ' εφαρμογήν του άρθρου 7 του Ν. Διατάγματος, παραμένουσιν εις όσους ταύτης.

Αι μέχρι της δημοσιεύσεως του παρόντος νόμου ανεργηθείσαι πράξεις βάσει των από 4 Νοεμβρίου 1926 και 13 Νοεμβρίου 1927 Ν. Διατάγματος «περί άποδόσεως εις την Εκκλησίαν κλπ.» είναι έγκυραι.

Άρθρον 18.

Το άρθρον 8 του Νομ. Διατάγματος της 4ης Νοεμβρίου 1926 και το άρθρον 2 του νόμου 3533 περί του επιδόματος των Μητροπολιτών των Νέων Κορών και της συμμετοχής αυτών εις την διοίκσιν του Γεν. Εκκλησιαστικού Ταμείου, τροποποιείται ως έξής:

Το Διοικητικόν Συμβούλιον του Γενικού Εκκλησιαστικού Ταμείου καθίσταται έξιμελές αποτελούμενον α') εκ του Αρχιεπισκόπου Αθηνών, ως Προέδρου, και δύο Συνεδικών Αρχιεπισκόπων, εκλεγμένων έκάστου υπό της Ίερής Συνόδου, β') χιερέων, εκλεγμένων έκάστου υπό της Ίερής Συνόδου, γ') του Επισκόπου της Επικρατείας παρὰ τη Ίερή Σύνοδον, δ') του Επισκόπου της Επικρατείας παρὰ τη Ίερή Σύνοδον και ε') του Νομικού Συμβούλου του Υπουργείου Παιδείας.

Διὰ την άπαρτίαν και προς λήψιν εν γένει έγκύρου άπα-

ράσεως άποιείται ή παρουσία τεσσάρων μελών, εξ των άπαρτιτών τα δύο εκ Μητροπολιτών, εν Ισοψηφία δε ενός ή φήρος του προέδρου.

Τον Πρόεδρον αποτελούμενον άναπληροί ο εν αυτώ έχων τὰ προσεία της Αρχιεπισκόπου Αρχιερέως και υπογράφει εν' αυτώ τὰ έγγραφα και τας αποφάσεις.

Ο Διευθυντής του Γενικού Εκκλησιαστικού Ταμείου μετέχει των συνεδρίων του Διοικητικού Συμβουλίου ως εισηγητής επί άπασών των συζητούμενων υποθέσεων, διατυπούμενης της γνώμης του εις τὰ πρακτικά.

Τούτοι άπόντα ή αουλούμενον άναπληροί εν των λαϊκών μελών του Συμβουλίου όρίζόμενον υπό του Υπουργού.

Τα λαϊκά μέλη του Συμβουλίου λαμβάνουσιν έκαστον δραχμὰς κατά συνεδρίαν.

Το προσωπικόν του Γενικού Εκκλησιαστικού Ταμείου, πλην του Διευθυντού, διορίζομενον παρὰ του Υπουργού της Παιδείας και Θρησκευμάτων εκ των έχόντων τὰ νόμιμα προσόντα διορίζεται υπό του Υπουργού της Παιδείας και των Θρησκευμάτων, τη προτάσει του Διοικητικού Συμβουλίου του Γενικού Εκκλησιαστικού Ταμείου. Οι υπάλληλοι του Γενικού Εκκλησιαστικού Ταμείου διορίζονται και προάγονται επί τη βάσει των προσόντων των υπαλλήλων του Υπουργείου των Οικονομικών.

Το Διοικητικόν Συμβούλιον ως πειθαρχικόν συμβούλιον άποτελεί και την πειθαρχικήν έξουσίαν επί του προσωπικού του Γενικού Εκκλησιαστικού Ταμείου, κατά τας περί δημοσίων υπαλλήλων διατάξεις. Αι αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου ως πειθαρχικού τοιούτου, προκειμένου περί προσωρινής άπολύσεως, έκτελούνται μετά έγκρισιν του Υπουργού της Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Άρθρον 19.

Διὰ Διατάγματος προκλουόμενον υπό του Υπουργού της Παιδείας και Θρησκευμάτων μετά σύμφωνον γνωμοδότησιν του Γενικού Εκκλησιαστικού Ταμείου δύναται να άνατεθώσι τινά εκ των καθόντων και δικαιωμάτων του Διοικητικού Συμβουλίου του Γενικού Εκκλησιαστικού Ταμείου εις τὰ οικεία Μητροπολιτικά Συμβούλια, ή και τον οικείον Μητροπολίτην.

Άρθρον 20.

Το έδαφον 1 του άρθρου 12 του από 4 Νοεμβρίου 1926 Νομ. Διατάγματος καταργείται, επανερχόμενον εν ισχύ των προγενεστέρων διατάξεων μετά της προσθήκης «οι επί τη βάσει του καταργουμένου έδαφίου διορισμοί και προκηνοί παραμένουσιν έγκυροι. Αι δε θέσεις του Επισκόπου της Επικρατείας παρὰ τη Ίερή Σύνοδον και του Διευθυντού του Γενικού Εκκλησιαστικού Ταμείου έξισούνται κατά βαθμόν και μισθόν προς την θέσην του Επισκόπου της Επικρατείας παρὰ τῷ Ελεγκτικῷ Συνεδρίῳ».

Άρθρον 21.

Επιναφέρονται εν ισχύ αι διατάξεις του άρθρου 30 του νόμου ΓΥΙΔ' περί Εκκλησιαστικού Ταμείου.

Το Διοικητικόν Συμβούλιον όφειλεται να λαμβάνη άποφασις εντός μηνός κοινοποιεί ταύτην εις τὸ ενδιαφερόμενον Ήγουμεν νομολογίαν εντός 15 ήμερών από της λήψεως της άποφάσεως.

Άρθρον 22.

Πῶς διατάξις άντικειμένη εις τὸν παρόντα νόμον καταργείται.

Άρθρον 23.

Η ισχύς του παρόντος άρχεται από της δημοσιεύσεως αυτού εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Εις τὸν Ήμετερον επί της Παιδείας και των Θρησκευμάτων Υπουργόν άνατίθενται την δημοσίευσιν και έκτέλεσιν του Νομοθετικού τούτου Διατάγματος, όπερ θέλει υποβληθῇ εις την

Βουλήν προς κύρωσιν άνα συνερχομένην, συμφώνως προς τὸ άρθρον 77 του Συντάγματος.

Εν Αθήναις τῇ 18 Σεπτεμβρίου 1929.

Ο Προέδρος τῆς Δημοκρατίας

ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Τὸ Υπουργικόν Συμβούλιον

Ο Προεδρεύων

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Τὰ μέλη

Δ. Δίκαζ, Π. Αργυρόπουλος, Κ. Γόντικας, Γ. Μαρής, Π. Βουρλούμης, Έμμ. Έρμανουηλίδης.

Άρθρον δεύτερον.

Τὸ ως άνω κυρούμενον Ν. Δ. της 18/26 Σεπτεμβρίου 1926 τροποποιείται ως έξής:

1. Εν τῷ τῇ παραγράφῳ 1 του άρθρου 3 προστίθεται: «Αι κατά τας διατάξεις του παρόντος πράξεις μεταγράφονται έπιμελεις των μονών και νέων εις τὰ οικεία βιβλία των μεταγραφών».

2. Εν έδαφίῳ 2 της παραγράφου 2 του αυτού άρθρου 3 μετά την λέξιν «Προέδρου» προστίθεται:

«έχουσης προσωρινήν ισχύν, μη άκυρώσαι έπιτροπὴν επί την κυρίαν δίκην».

3. Εν παραγράφῳ 1 του άρθρου 5 ή λέξις «Ιουλίῳ» αντικαθίσταται διὰ της λέξεως «Νοεμβρίου».

4. Εν έδαφίῳ 1 του άρθρου 7 μετά της λέξεως «επιπροχθέν τίμημα» προστίθεται αι λέξεις «μετά την 13ην Νοεμβρίου 1927».

5. Εν έδαφίῳ 3 του αυτού άρθρου 7 ή λέξις «Ιουλίῳ» αντικαθίσταται διὰ της λέξεως «Νοεμβρίου».

6. Εν τῷ τῇ έδαφίῳ 2 του άρθρου 11 προστίθεται: «Εν διαφωνία άποφαίνεται ο Πρόεδρος των Πρωτοδικών, κατά το άρθρον 5 έδαφ. 2 και 3 του παρόντος».

7. Εν άρθρῳ 15 μετά την λέξιν «πενταετίας» προστίθεται: «αι λέξεις «ή με μίσθωμα έτήσιον 5.000 δραχμών»».

8. Η εν τῷ τῇ παραγράφῳ 1 του άρθρου 16 διάταξις «θεωρουμένη ως μηδέποτε ισχύουσα» διαγράφεται, αντικαθίσταται διὰ της έξής:

«αι κατά την ισχύν όμως αυτής τελεσθεύσαι πράξεις παραμένουσιν ισχυράι».

9. Εν έδαφίῳ 7 του άρθρου 18 αι λέξεις «έκαστον δραχμὰς κατά συνεδρίαν» αντικαθίστανται διὰ των έξής:

«έκαστον πενήκοντα δραχμὰς κατά συνεδρίαν, μη δυναμένου του συνέλου των μελών άποδοχών να υπερῶ τας δύο χιλιάδας δραχμών».

Συζητούμενον είτα εις δεύτεραν κατ' άρθρον και σύνολον συζήτησιν του Νομοσχεδίου «περί συστάσεως Υπουργείου Αεροπορίας», ο κ. Ι. Ράλλης λέγει ότι κατά το άρθρον 6 του Νομοσχεδίου επιτρέπεται ή πρόσληψις ιδιωτών άλλοδοκῶν και ήμεδαπών, χωρίς να καθορίζεται και ή τυχόν άπαιτηθησομένη δαπάνη, εις τρόπον ώστε και ή έκπαιξις του Γεν. Λογιστηρίου δεν δύναται να καθορίσῃ την δαπάνην ταύτην. Τὸ τοιοῦτον, λέγει, δεν πληροί την διάταξιν του Συντάγματος περί έκθέσεως του Γεν. Λογιστηρίου.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τὸ τοιοῦτον έγνετο και εις άλλα Νομοσχεδία, διότι δεν δυνάμεθα εκ των προτέρων να προβλέψομεν τὰς τυχόν προϋπολογισθείσας ανάγκαις. Εχω, λέγει, να υποβάλω και μίαν τροπολογίαν επί του άρθρου 2 του Νομοσχεδίου, διὰ της όποιας θα διορίζεται Υπουργός μόνον όσάκις ο Πρωθυπουργός θα άναλαμβάνῃ τὸ Υπουργεῖον της Αεροπορίας.

Μεθ' ὃ γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ Νομοσχέδιον, ὡς ἐτροποποιήθη, ἀναδελφείσης τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ συνόλου. Συζητούμενου εἶτα εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συνζήτησιν τοῦ Νομοσχεδίου «περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 4332 περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου καὶ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς συμβάσεως, περὶ συστάσεως καὶ λειτουργίας τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς».

Ὁ κ. Π. Τσαλδάρης λέγει, ὅτι τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ θὰ προκαλέσῃ εὐρείαν συζήτησιν, καὶ ἐὰν συζητηθῇ σήμερον εἰς πρώτην κατ' ἄρθρον συζήτησιν, κατὰ τὴν δευτέραν συζήτησιν πρέπει νὰ γίνῃ πλήρης ἀνάπτυξις, μετὰ πάσης ἐλευθερίας, παρκαλεῖ δὲ τὸν κ. Ὑπουργὸν νὰ παραγγάγῃ διάφορα στοι-

χεῖα, δηλαδὴ νὰ παραγγάγῃ ἢ βεβαίως τοῦ ποσοῦ, τὸ ὅποιον διέθετε ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα διὰ τὴν Ἀγροτικὴν πίστιν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Βεβαίως θὰ εἶναι ἐλευθέρω ἢ συζήτησις καὶ θὰ ἔχετε ὅλα τὰ στοιχεία.

Μεθ' ὃ γίνεται δεκτὸν τὸ Νομοσχέδιον εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν. Μεθ' ὃ ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακινεῖ ὅτι ἡ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ὑποβάλλει τὴν ἐκθεσὶν αὐτῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ παρατάσεως προθεσμίας ἀναστολῆς ἐκτελέσεως ἀπειρήσεων κατ' ἀγρότων καὶ ἐπεκτάσεως τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῆς».

Συνανέστη εἶτα τῆς Βουλῆς λυεταί ἡ συνεδρίασις, ὥρα 10.30 μ. μ., δι' αὐριον καὶ ὥραν 4.30 μ. μ.

Οἱ Γραμματεῖς

Ι. Κουτσίνης

Σ. Νικολαΐδης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΙΕ'

Τετάρτης 18 Δεκεμβρίου 1929.

Ὁρα 4.30 μ. μ., ὁ Πρόεδρος κ. Ι. Τσιριμώκος, ἀνεβλὼν ἐπὶ τῆς ἑδρας, κηρύσσει τὴν ἑνάρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει νὰ ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀνακινεῖται τὰ ἑξῆς:

Ὁ Ε. Παπαδόπουλος, τέως δημοδιδάσκαλος καὶ κάτοικος Διδυμοτείχου, αἰτεῖται τὸν ἐκπαιδευτικὸν τοῦ καὶ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς πολυετοῦς ὑπηρεσίας του.

Αἱ γενικαὶ συνελεύσεις τῶν μελῶν τῶν ὀργανώσεων ἀναπῆρων πολέμου Θεσσαλονίκης, Πατρῶν καὶ Εὐρυτανίας παρκαλεῖται ὡς οὐδεὶς ἐπὶ τῆς αἰτήματι τῆς γενικῆς συννομοσπονδίας τῶν ἀναπῆρων καὶ θυμάτων πολέμου τῆς Ἑλλάδος.

Οἱ κάτοικοι Δαυλείας καὶ περιχώρων Χαιρωνείας διαμαρτύρονται διὰ τὴν μελετωμένην κατάργησιν τοῦ ἡμερημιασίου Δαυλείας.

Τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον Περθεβίου αἰτεῖται τὴν ἐπιδότησιν φορολογίας ἐπὶ τοῦ ἐλαίου κατὰ τὴν ἐξέλιγν.

Ὁ πολεμοπαθὴς λαὸς Ἐάνθης καὶ περιφερείας αἰτεῖται τὴν δικονομίαν τῆς ἐπιδικασθισμένης ἀποζημιώσεως ἐντὸς τοῦ προσηχοῦς χειμῶνος.

Αἱ διάφοροι διδασκαλικαὶ καὶ δημοσιὸπαιδαγωγικαὶ ὀργανώσεις διαμαρτύρονται διὰ τὴν ἀνισότητά τῆς δικονομίας τῶν 80 ἐκατομμυρίων.

Αἱ καπνεργατικαὶ ὀργανώσεις Θεσσαλονίκης, Κερδίσσης, καὶ Σερρών διαμαρτύρονται διὰ τὴν μελετωμένην διέκλυσιν τῆς γενικῆς ἐνοικιαστικῆς συννομοσπονδίας.

Οἱ ἐκτακτοὶ ὑπάλληλοι Σπατιστικῆς αἰτοῦνται τὴν παροχὴν αὐτοῖς τοῦ μισθοῦ τοῦ Ἰανουαρίου λόγῳ τῆς ἐκ τῆς ὑπηρεσίας ἐντὸς τῆς ἐβδομάδος ἀπολύσεώς των.

Οἱ ἑσπεροὶ ἐκ τῆς ἐπαρχίας Κερδίσσης, πρώην αἰχμάλωτοι Γκιβρίτης, αἰτοῦνται τὴν παροχὴν αὐτοῖς ἀποζημιώσεως.

Οἱ κατώτεροι ἀξιωματικοὶ Ρεθύμνης διαμαρτύρονται διὰ τὴν στάσιν ἀνωτέρων καὶ ἀνωτάτων ἀξιωματικῶν, ἐνεργούντων διὰ τὴν μὴ ψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ συντάξεων.

Οἱ δικαστικὸι κλητῆρες Σάμου αἰτοῦνται τὴν τροποποίησιν τοῦ Ν. Δ. τῆς 17/25 Νομβρίου 1925 καὶ τοῦ περὶ ταμείου συντάξεων νομικοῦ νόμου.

Ὁ σύνδεσμος τῶν ἐργαζομένων καπνεργασταίου Βόλου αἰτεῖται τὴν ἀποζημιώσιν τῶν ἐπὶ εἰσοδικίᾳ ἐργασθέντων καπνεργατῶν κατόπιν τῆς εἰσαγωγῆς τῶν σιγαροποιητικῶν μηχανῶν.

Ὁ ἐμποροεπαγγελματικὸς σύλλογος Δράμας διαμαρτύ-

ρεται διὰ τὴν μελετωμένην χορηγίαν ἀναστολῆς πληρωμῆς τῶν χρεῶν εἰς τοὺς ἀγρότας τῆς περιφερείας του.

Οἱ ἐκτελούντες τὴν συγκοινωνίαν Θεσσαλονίκης-Σαρακλή αὐτοκίνητιστὰ διμαρτύρονται κατὰ τῆς διευθύνσεως τῶν σιδηροδρόμων β' περιφερείας, παρκαλωμένης σκανδαλωδῶς διὰ συμβάσεως εἰς ξένην ἐταιρείαν τὴν συγκοινωνίαν τῆς ἀνωτέρω περιφερείας.

Αἱ διδασκαλίσαι Λαρίσης ὑποβάλλουσι δι' ὑπομνήματός των διάφορα αἰτήματα καὶ αἰτοῦνται τὴν υἱοθέτησιν των ἐπὶ τῆς Κυβερνήσεως.

Οἱ γραμματεῖς β' τάξεως τῶν κεντρικῶν ὑπηρεσιῶν παρκαλοῦνται διὰ τὴν ἄνοιον κατὰ τὴν χορηγηθησάμενον ἐπιδόματος πρὸς τοὺς δημοσίους ὑπάλληλους.

Ὁ βουλευτὴς κ. Μ. Τσαλαμπαῆς καταθέτει:

α) Ἀναφορὰν τῶν κατοίκων Ἀγίου Νικητῆ Λευκάδος, αἰτουμένων τὴν ἐκπαιδευτικὴν τοῦ ἐκεί τελεωσπασθῆναι.

β) Ἀναφορὰν τῶν οἰκογενειῶν τῶν ἐκ κακοκαιρίας ἐν πόλει Ὁρνόων ἀξιοματικῶν, αἰτουμένων τὴν βελτίωσιν τῆς συντάξεώς των.

Ὁ βουλευτὴς κ. Π. Φλώρος καταθέτει ἀναφορὰν τῆς συντεχνίας ὑπαλλήλων Βυρσοδεψῶν Ἰωαννίνων, αἰτουμένων τὴν χορηγίαν ἀποζημιώσεως.

Ὁ βουλευτὴς κ. Α. Παπαθανάσης καταθέτει ἀναφορὰν τῆς Ἀναστασίας συζύγου Σ. Μπαρδῆ, κατοικοῦ Τρικάλων, διαμαρτυρούμενης διὰ τὴν ἄδικον ἐκτόπισιν τῆς οἰκογενείας τῆς εἰς Θήραν.

Ὁ βουλευτὴς κ. Α. Δούλης καταθέτει:

α) Ἀναφορὰν τῶν σκηνικῶν μικροτηνετρώων Ἰπείρου, αἰτουμένων τὴν ἀποκατάστασιν των συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 119 τοῦ Συντάγματος.

β) Ἀναφορὰν τῶν νηπιωγῶν περιφερείας Ἰωαννίνων, αἰτουμένων τὴν ἄνοιον τῆς διὰ τῆς ἐξομωσέως των με τοὺς τριτοβάθμιους δημοδιδασκάλους γυναικῆς αὐταῖς ἀδικίας.

Ὁ βουλευτὴς κ. Α. Μπαλδάμπασης καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ οἰκοδομικοῦ συνεταιρισμοῦ ἀκτημόνων Ἀθηνῶν, αἰτουμένων τὴν ἐπέκτασιν τοῦ Ν. Δ. περὶ λαϊκῶν οἰκῶν καὶ εἰς αὐτοῦς.

Ὁ βουλευτὴς κ. Σ. Ἀνθρακόπουλος καταθέτει ἀναφορὰν τῶν μελῶν τοῦ ἀγροτικοῦ προσφυγικοῦ συνδέσμου Χανίων καὶ τῶν ἀπαιτῶν ὀργανώσεων, αἰτουμένων τὴν κατὰ τὴν ἀγροτικὴν ἀποζημιώσεως ἀνταλλαξίμων καὶ τὴν παρὰ τῶν τῆς πληρωμῆς τῶν χρεῶν τῆς Ε. Α. Π.

Οἱ βουλευτὰ κ. κ. Α. Μπαλδάμπασης καὶ Σ. Ἀνθρα-

κόπουλος καταθέτουν ἀναφορὰν τῶν ἀγοραστῶν ἀνταλλαξίμων Σερρών, αἰτουμένων τὴν παρὰ τῶν τῆς πληρωμῆς τῶν χρεῶν των ἐπὶ 15 ἔτη καὶ ἐλάττωσιν τοῦ τόκου εἰς 6 οἷον.

Ὁ βουλευτὴς κ. Α. Φωκᾶς καταθέτει ὑπόμνημα τῶν δικαστικῶν κλητῶν Κερκίλλης. Ζητούντων σχετικὴν ἀνζήσιν τῶν δικαιοματικῶν αὐτῶν καὶ διαμαρτυρούμενων διὰ τὴν μείωσιν τῶν προσόντων τῶν δικαστικῶν κλητῶν ἀπὸ ἀπολυτηρίου α' τάξ. γυμνασίου εἰς ἀπολυτήριον σχολαρχείου.

Οἱ βουλευτὰ κ. κ. Μ. Τσιγδέμουλου, Μ. Αἰλιανός, Μιχ. Ἀργυρόπουλος, Α. Μανκᾶς, Σ. Χούρσογλου, Φ. Σαράντης, καὶ Ι. Ἀθανασιάδης ὑποβάλλουσι τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ κατιστάσεως δημοτικῶν ὑπαλλήλων».

Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σχεδίου νόμου ὑποβάλλουσι τροπολογίαν καὶ οἱ βουλευτὰ κ. κ. Χ. Ζουμῆς, Ν. Τζεσμιάς, Κ. Βλαχοθανάσης, Α. Παχνὸς καὶ Ι. Παπαδάκης.

Ὁμοίως ὑποβάλλουσι τροπολογίαν καὶ οἱ βουλευτὰ κ. κ. Φ. Σαράντης, Στ. Χούρσογλου καὶ Ι. Ἀθανασιάδης.

Οἱ βουλευτὰ κ. κ. Η. Ἀποσκίτης, Α. Ταβουλάρης, καὶ Η. Ἀσπιώτης καταθέτουν τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ μὴ ἐνεργείας στρατιωτικῶν προδικασμῶν μέγρι συντάξεως νέων πινάκων κατὰ τὸ 1930».

Ἡ ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ὑποβάλλει τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ συστάσεως ἐν Θεσσαλονίκῃ λιμενικοῦ ταμείου».

Ὁ κ. Θ. Σοφοῦλης (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) ὑποβάλλει τὰ κατωθὶ σχέδια νόμων:

1) «Περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 3552 «περὶ κατιστάσεως ἀξιωματικῶν» καὶ

2) «Περὶ συμπληρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 3316 «περὶ στρατιωτικῆς ἱεραρχίας καὶ προδικασμῶν».

Ὁ κ. Κ. Γόντικας (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) ὑποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως τοῦ Γενικοῦ Ἑκκλησιαστικοῦ Ταμείου».

Οἱ κ. κ. Κ. Σπυρίδης (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) καὶ Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ὑποβάλλουσι τὰ ἑξῆς σχέδια νόμων:

1) «Περὶ συγχωνεύσεως τῶν δυνάμει τοῦ ἀπὸ 27/19 Ἀπριλίου 1926 Ν. Δ. «περὶ συμπληρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 7 Ἀπριλίου 1925 ψήφισματος κλπ.» λειτουργούντων τεσσάρων κληρονομικῶν ἐπιτροπῶν μετὰ τῶν δευτεροβάθμιων ἐπιτροπῶν τοῦ νόμου 3381 καὶ τροποποιήσεως διατάξεων τινῶν περὶ τῆς Ὑπηρεσίας Ἀνταλλαγῆς» καὶ

2) «Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ Ν. Δ. 4193 καὶ προσθήκης ἐτέρων τινῶν διατάξεων περὶ τῆς Διευθύνσεως Ἀνταλλαγῆς».

Μεθ' ὃ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν
τῶν ἀναφορῶν καὶ ἐρωτήσεων.

Ὁ κ. Α. Σακελλαρίου καταθέτουν καὶ ἀναπτύσσων ἀναφορὰν τῶν ἐνοικιαστῶν φόρου ἐλαίου καὶ ἐλαίων διαφόρων ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος, αἰτουμένων τὴν ἀπαλλαγὴν των ἀπὸ μέρους τοῦ ἐνοικίου τῆς ἐλαιοδεκάτης τῆς χρήσεως 1928-29, παρκαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸν καὶ ἰδιαιτέρως τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως, ὡς ἐκτιμῶντες τοὺς λόγους δι' οὓς αἰτοῦνται οἱ ἀναφερόμενοι τὴν τοιαύτην ἀπαλλαγὴν, λόγους ὀφειλομένους εἰς τὰς ἀλλεπαλλήλους θεομηνίας υἱοθετήσας τὸ αἶτημα αὐτῶν.

Ὁ κ. Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός), δικηόπων, παρκατερεῖ ὅτι δὲν δύνανται οἱ ἐνοικιασταὶ νὰ ἐπικαλεσθῶσι τοὺς λόγους αὐτοὺς ἐφόσον ρητὴ ὑπάρχει εἰς τοὺς ὅρους τῆς ἐκμισθώσεως σχετικῆς διατάξεως.

Ὁ κ. Α. Σακελλαρίου συνεχίζων ἀπαντᾷ ὅτι ὑπάρχει ἐν τούτοις παρόμοιον προηγούμενον, τὸ τῆς διὰ νόμου ἀπαλλαγῆς τῶν ἐνοικιαστῶν τοῦ φόρου τῶν λαματικῶν πηγῶν. Καί-

τοι, προσθέτει, ὑποστηρίζει, θέμα οὐχὶ συμπαθές, εἶναι ἐν τούτοις ὑποχρεωμένος νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν εὐμενὴν προσοχὴν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, διότι τὸ αἶτημα εἶναι ἀπολύτως δίκαιον. Ἄλλως τε, ἐπιλέγει, οἱ ἐνοικιασταὶ τοῦ φόρου τῆς ἐλαιοδεκάτης εἶναι ἀπὸ τοὺς καλύτερους πελάτας τοῦ προῖτος τοῦ αἶματος καὶ δὲν θὰ ἦτο ἄσκαπον νὰ υἱοθετηθῇ τὸ αἶτημα αὐτῶν, ἐφοῦ μάλιστα τὸ δημόσιον ταμεῖον δὲν πρόκειται νὰ ζημιωθῇ σημαντικῶς.

Ὁ κ. Ι. Μπούτης ὁμιλῶν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀναφορᾶς, λέγει ὅτι, πλὴν τοῦ δικαιολογητικοῦ τῶν σημειωθεσίων θεομηνιῶν, συντρέχει καὶ ὁ λόγος ὅτι παρκατερεῖται ἀπαξία περὶ τὴν ὀθλίμην τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ ἐνοικιαστοῦ ζητημάτων. ἀπαξία ἦτις, ἀναγκαστικῶς καὶ ἀπὸ τὴν ἀρμόδιαν ὑπηρεσίαν ὑπαγόμενα εἰς αὐτὴν τὴν λήψιν διὰ τὴν ἐφετησὴν ἐνοικίαν τῶν καταλλήλων μέτρων. Ὡς ἦτο ἐπομένως, τονίζει, καὶ σκόπιμον, ἀλλὰ καὶ δίκαιον νὰ υἱοθετηθῇ τὸ αἶτημα τῶν ἀναφερόμενων, ὅτινες, ὡς καὶ ἐξ ἐπιστήμων ἐκλήσεων δικηιστοῦται, ἐχρυσὶ περιέλθει εἰς πλήρη ἀδυναμίαν ἐκπληρώσεως τῶν ὑποχρεώσεων των.

Ὁ κ. Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός) παρκατερεῖ ὅτι τὸ ὑποστηριζόμενον σύστημα παρέχει τὴν εὐκαιρίαν εἰς ἀδικίας, διότι μόνον οἱ ἔχοντες τὰ μέσα νὰ ἀπαλλάξωσιν τῶν ὑποχρεώσεων των ἐν περιπτώσει ζημίας προσέρχονται εἰς τὰς δημοπρασίας, ἀποφεύγουσιν δὲ νὰ προσέλθωσι οἱ θεωρούντες, ἐκ τούτου ἀνικίτους πρὸς ἐπίτευξιν παρομοίας ἰκανοποιήσεως, ἐν ἣ περιπτώσει ἦθελον ζημιωθῇ.

Ὁ κ. Σ. Κωστόπουλος παρκατερεῖ ὅτι ἡ ἐγκατάστασις τῶν ἐνοικιαστῶν ἐγένετο πολὺ ἀργά.

Ὁ κ. Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός) λέγει ὅτι, ἐὰν πραγματικῶς συντρέχῃ τοιοῦτος λόγος, τότε τὸ ζήτημα ἀλλάσσει καὶ εἶναι πρόθυμος νὰ ἐξετάσῃ αὐτὸ μετὰ πάσης εὐμενείας.

Ὁ κ. Τ. Ἀναστασίου τονίζει ὅτι εἶναι βεβαιωμένον ὅτι ἡ ἐνοικίασις ἐγίνετο μόλις τὸν Δεκεμβρίον.

Ὁ κ. Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ὑπομνησκει εἰς ἀπάντησιν ὅτι οἱ ἐνοικιασταὶ ἀνέλαβον τὸν ἐν τῷ μεταξὺ εἰσπραχθέντα εἰς χρῆμα φόρον.

Ὁ κ. Τ. Ἀναστασίου ἀνταπαντᾷ ὅτι καὶ μὲν ἀνελήφθη ὁ ἐν τῷ μεταξὺ εἰσπραχθεὶς φόρος, οὐχ ἦτο ὅμως ἐσημειώθησιν, ὡς λέγει, κατὰ τῆς ἐπὶ τὴν εἰσπραξὴν αὐτοῦ καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐζημιώθησαν ἀρκετὰ οἱ ἐνοικιασταὶ. Ἐν πάσῃ ὁμοῦ περιπτώσει, δικτὶ, ἐρωτᾷ, ἐλήφθησαν εἰσπρακτικὰ μέτρα ὑπὲρ τῶν ἐνοικιαστῶν τοῦ φόρου τῶν δημοτικῶν θεματικῶν καὶ δὲν λαμβάνονται τοιαῦτα καὶ ὑπὲρ τῶν τῆς ἐλαιοδεκάτης, ἐφοῦ μάλιστα οἱ τελευταῖοι οὗτοι δὲν ζητοῦν ἄλλο, ἢ εἰμὴ τὴν παροχὴν αὐτοῖς προθεσμίας τινὸς πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεων των.

Τὰς αὐτὰς συστάσεις ποιεῖται καὶ ὁ κ. Ν. Σπυρίδης.

Ὁ κ. Σ. Κωστόπουλος ὁμιλῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου ὑπομνησκει εἰς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως συζήτησιν, ἦτις ἐγένετο ἐν τῷ ἐμπορικῷ ἐπιμελητηρίῳ ἐν σχέσει μετὰ τὸν τρόπον τῆς εἰσπράξεως τοῦ φόρου τοῦ ἐλαίου, κατ' ἣν ὑπεδείχθησιν ἀπ' ἐνός μὲν τὰ πρῶτὰ τοῦ νῦν ἰσχύοντος συστήματος, ἀπ' ἐτέρου δὲ τρόπος εἰσπράξεως τοῦ φόρου τούτου κατὰ ἐλαιοδεδῶρον. Ἐρ' ὅσον ἐπομένως, προσθᾶται, ἀναγκαστικῶς ἡ ἐκτελεστικὴ ἐκτελέσει τὸν κρατοῦντος συστήματος, ἐπὶ πλέον δὲ ἐξηκριβώθη ὅτι οἱ ἐπιστατορῶντες ἐπέδειξαν ἀμέλειαν περὶ τὴν εἰσπραξὴν τοῦ φόρου κατὰ τὸ προηγουμένον τῆς ἐγκαταστάσεως τοῦ ἐνοικιαστοῦ διόστημα, δικαιολογεῖται πλήρως ἡ ἀποδοχὴ τοῦ ἀναπτυσσόμενου αἰτήματος.

Ὁ κ. Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) παρκατερεῖ ὅτι ὁ ἐνοικιαστὴς εἶχε γινῶσιν τοῦ ἐδεχομένου τούτου καὶ ἐλαβεν αὐτὸ ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν ὑποβολὴν τῆς προτροπῆς του. Ἐπομένως δὲν συντρέχει περίπτωσις ἀπαλλαγῆς τοῦ ἢ μειώσεως τῶν ὑποχρεώσεων του διὰ τὸν λόγον τούτον. Ἠ

μόνη ύδασι, προσθέτει ἐφ' ἧς θὰ ἦτο δυνατόν νὰ στηριχθῇ τὸ αἷμα καὶ κατὰ συνέπειαν νὰ ἐξετασθῇ τοῦτο ἐπισκῶς εἰναὶ ἢ τῆς θεωρητικῆς.

Ο κ. **Π. Πετρίδης**, ὁμιλῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου, παρατηρεῖ ὅτι, πλὴν τῶν ἀναμνηστικῶν καταστροφῶν τῆς ὑποῖας ὑπέστησαν οἱ ἐνοικιστὰι τοῦ φόρου, καὶ αἱ ὑφιστάμεναι περὶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ συστήματος τῆς ἐνοικίας αὐτέλειαι συντρέχουσιν πρὸς ἀποδοχὴν τοῦ ἀναπτυσσομένου αἰτήματος. Ὡς ἔτι ἐπομένως, προσθέτει, σκόπεμον νὰ συγκροτηθῶν κατὰ τόπους ἐπιτροπαί. αἱ ὁποῖαι νὰ καθορίσουν τὰς ἐκ τῆς θεωρητικῆς καταστροφάς.

Ο κ. **Α. Μάρκου**, ὑποστηρίζων τὴν ἀναφορὰν, ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι θὰ ἦτο δικαιολογημένη ἡ ἐπιδείξις ἐν προκειμένῳ αὐστηρότητας ἐὰν δὲν ὑπῆρχε κανὲν σχετικὸν προηγούμενον. Τὴν στιγμὴν ὅμως καθ' ἣν ὑπάρχουν τοιαῦτα εἶναι δικαιολογημένη ἡ ἐκ μέρους τῶν ἐνδιαφερομένων ἐπὶ κλησὶς αὐτῶν πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ αἰτήματος τῶν, τοιοῦτο μᾶλλον, καθ' ὅσον, ὡς καὶ ἐπιστήμως ἐξηκριώθη, οἱ ἀνθρώποι αὐτοὶ πένονται.

Ο κ. **Ν. Σπηλιώτης**, ὁμιλῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου, τονίζει ὅτι καὶ λόγοι δικαιοσύνης καὶ λόγοι σκοπιμότητος ἐπιβάλλουν τὴν ἀποδοχὴν τοῦ περὶ οὗ πρόκειται αἰτήματος.

Ο κ. **Γ. Μαρῆς** (ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ἀπαντῶν λέγει ὅτι συνάδῃ μὲν πρᾶγματι θεωρητικῶς, ἀλλὰ δὲν ἀποτελεῖ ἡ ὑπαρξὶς αὐτῆς νομικὸν ἐπιχειρημα ὑπὲρ τῶν ἐνοικιστῶν. Ὁδὴ ἦτον ὅμως, προσθέτει, ἐφ' ὅσον ἐλέγχθη ὅτι ὑπάρχει προηγούμενον, θὰ ἐξετάσῃ μετ' εὐμενείας τὸ ζήτημα, καὶ ἂν συντρέχῃ περίπτωσις εἴτε μειώσεως τῶν ὑποχρεώσεων τῶν ἐνοικιστῶν, εἴτε παρατάσεως τῆς προθεσμίας πρὸς ἐκπλήρωσιν αὐτῶν, θὰ εἰσηγηθῇ τὰ δέοντα μέτρα.

Ο κ. **Σ. Ταλιαδούρος**, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾷ κατοίκων Ὀρολογίου Ἑλλάδος, διαρμηνεύει τὴν δυσφορίαν ὅλων τῶν ἐλασποκαρτωγῶν τῆς Ἑπαιρωτικῆς Ἑλλάδος, παραπονουμένων διὰ τὴν ὑφιστάμενην φορολογικὴν ἀνισότητά ἐν τῇ φορολογίᾳ τοῦ ἐλαίου καὶ ζητούντων ὥπως αὕτη πραγματωποῖται κατὰ τὴν ἐξαγωγήν, ὥστε νὰ μὴ φορολογηται καὶ τὸ δι' ἀτομικὰς τῶν ἀνάγκας ἔλαιον. Τὸ μέτρον τοῦτο, προσθέτει, εἶναι καὶ ἀντισυνταγματικόν, διότι κατὰ τὸ Σύνταγμα θέτει, εἶναι καὶ ἀντισυνταγματικόν, διότι κατὰ τὸ Σύνταγμα πάντες δέον νὰ ὑπάρχουν ἐξ ἴσου τὰ φορολογικὰ βάρη, καὶ ἀντιδημοσιονομικόν, διότι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ὑπάρχουν φορολογικαὶ ἀνισότητες. Δέον ἐπομένως, τονίζει, ὥπως ἡ Κυβέρνησις μεριμνήσῃ διὰ τὴν φορολογικὴν ταύτην ἀνισότητά ἐν τῷ σχετικῷ ἐκκενρῶς νομοσχέδιον, ἐὰν δὲ τοῦτο εἶναι ἀδύνατον, νὰ θεσπισθῇ ὥπως ἐν ποσοστῶν ἐλαίου δι' οἰκογενειακὰς ἀνάγκας μείνη ἀφορολόγητον.

Ο κ. **Γ. Μαρῆς** (ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ἀπαντᾷ ὅτι ὁμοιομορφία εἰς τὴν φορολογίαν ἐπὶ τῆς ἐξαγωγῆς τοῦ ἐλαίου δὲν εἶναι δυνατόν. Ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει παρακαλεῖ τὸν κ. βουλευτὴν ὥπως ἀναπτύξῃ τὸ ζήτημα κατὰ τὴν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ σχετικῷ ἐκκενρῶς νομοσχέδιον.

Ο κ. **Μ. Τσαλαμπᾶς** ὑποστηρίζει ἀναφορὰν τοῦ συλλόγου ἀρτοποιῶν Λευκάδος.

Ο κ. **Χ. Ζουμῆς** ἐρωτᾷ τὸν κ. ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν ἂν ἔχονται ἀληθείας τὰ γραφέντα ὅτι αἱ σχολαὶ ἐφαρμογῆς, ὧν διὰ νόμου ἔδρα εἶναι ἡ Χαλκίδα, δὲν θὰ μετατεθῶσιν εἰς Χαλκίδα, ἀλλ' ἀντ' αὐτῶν μετατίθεται ἐκεῖ ἡ σχολὴ τῶν ἐφέδρων, παρὰ τὰς δηλώσεις εἰς ἃς προσέβη κατὰ τὴν εἰς Χαλκίδα ἐπίσκεψίν του.

Ο κ. **Θ. Σοφοῦλης** (ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) ἐξηγεῖ ὅτι διὰ λόγους τεχνικοῦς καὶ ἐπιτελικοῦς δὲν πρόκειται νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ εἰς Χαλκίδα μετάθεσις τῶν σχολῶν ἐφαρμογῆς. Ἐφ' ὅσον ὅμως, προσθέτει, μετατίθεται ἐκεῖ ἡ σχολὴ ἐφέδρων, ἐκανοποιεῖται ἡ ἐνδιαφέρουσα τοὺς κατοίκους τῆς Χαλκίδος οἰκονομικὴ ἀποψις, ἥτις καὶ ὑπεγγύευσε προφανῶς τὴν προκαμμένην ἐρώτησιν.

Ο κ. **Ν. Ἀσκεπιδῆς**, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾷ πολυτέκνων Περιγηλίου καὶ Βραχατίου περὶ βελτιώσεως τῆς θέσεως αὐ-

τῶν, ἐξαιρεῖ τὴν ἀνάγκην τῆς ἐκανοποιήσεως τῶν αἰτημάτων τῶν πολυτέκνων, ἀποτελούντων, ὡς λέγει, τὸ βῆλον τοῦ παροπαρδύτου θεσμοῦ τῆς ἐλληνικῆς οἰκογενείας, καὶ παρακαλεῖ τοὺς ἀρμόδιους κ. κ. Ὑπουργοὺς τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τῆς Παιδείας ὥπως δρῶσιν εἰς τὴν Βουλὴν πότε σκέπτονται νὰ ἐστηρίχθωσιν εἰς αὐτὴν τὰ εὐεργετικὰ ὑπὲρ τῶν πολυτέκνων μέτρα, τὰ ὁποῖα ὑποσχέθη ἡ Κυβέρνησις.

Ο κ. **Κ. Γόντικας** (ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) ἀπαντᾷ ὅτι τὸ μέρος τὸ ἀφορῶν τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας εἶναι ἡ μείωσις τῶν ἐκπαιδευτικῶν τελῶν, διατεθειμένων, ὡς γνωρίζει ἡ Βουλὴ, διὰ τὰ διδασκτήρια, ὥπως στεγάζονται οἱ μαθηταὶ εἰς ἡμεῖς αὐτὰ τὰ τέκνα τῶν πολυτέκνων. Ἐπ' αὐτοῦ θὰ ἀποφασίσῃ ἡ Βουλὴ, καὶ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας δὲν ἀντιτίθεται. Τὸ σχετικὸν νομοσχέδιον θὰ καταρτίσῃ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας, τὸ ὁποῖον θὰ προσυπογράψῃ καὶ ὁ ἀρμόδιος Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας διὰ τὰ καθ' ἑαυτὸν, ὅστις καὶ εἶναι ἐτοιμὸς πρὸς τοῦτο.

Ο κ. **Σ. Κωνσταντίνου** παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Γεωργίας νὰ πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν ποῖα μέτρα σκέπτεται νὰ λάβῃ πρὸς ἀνακούφισιν τῶν παροπαθῶν πληθυσμῶν Μεσσηνίας, ἡ θέσις τῶν ὁποίων εἶναι ἐξαιρετικῶς δυσχερὴς λόγω τῆς ἐκ μέρους τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς κατακρατήσεως, ἐναντι τῶν πρὸς αὐτὴν ἀφελῶν τῶν, τῆς ἀρωγῆς ἣν παρέσχε πρὸς τοὺς σταφυδοπαρκατωγῶνς ὁ Ἀὐτόνομος Σταφυδικὸς Ὀργανισμὸς. Δέον, τονίζει, ὥπως ληφθῇ πρόνοιαι περὶ παροχῆς αὐτοῖς τοκοχρεωλυτικῶν δανείων, καθέσται ἄλλως καὶ ἡ θέσις αὐτῶν θὰ δυσχερανθῇ ἐτι μᾶλλον.

Ο κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργός) παρατηρεῖ ὅτι ἡ Τράπεζα δὲν ἐδικαιούτο νὰ προσβῇ εἰς κράτησιν τοῦ ποσοῦ τῶν ἀποζημιώσεων, πρὸς ἐξόφλησιν τῶν ἐκ καλλιεργητικῶν δανείων χρεῶν τῶν παροπαθῶν. Μόνον μέχρι τοῦ 1913 ἡ τὸν ποῦ τῶν ἡμίσσεως τῆς ὑπὸ τοῦ Α. Σ. Ο. παρατρεφείας ἀρωγῆς θὰ ἦτο ἐπιτετραμμένη ἡ Τράπεζα νὰ κρατήσῃ πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν πιστώσεων τῆς. Ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει συνιστᾷ εἰς τὸν κ. ἐπὶ τῆς Γεωργίας Ὑπουργὸν νὰ μεσολαβήσῃ σχετικῶς παρὰ τῇ Ἑθνικῇ Τραπεζῇ καὶ ἐκφράζει τὴν ἐλπίδα ὅτι αὕτη θὰ διεκτιμῇ, ὡς πάντοτε, εὐμενῶς πρὸς ἐκανοποίησιν μιᾶς κοινωνικῆς ἀνάγκης.

Ο κ. **Τ. Ἀναστασίου** λέγει ὅτι ὁ Α. Σ. Ο. ἀζημίως ἤλθεν ἀρωγὴ εἰς τοὺς παροπαθῶν διὰ τοῦ μέτρου τῆς ὑποχρεωτικῆς ἀσφαλίσεως αὐτῶν, ἂν καὶ τὰ κεφάλαιά του εἶναι κεφάλαια τῶν παροπαθῶν.

Ο κ. **Π. Τσαλδάρης** ἐρωτᾷ ἂν αὐτὰ ποὺ καταβλήθησαν ἐπληρώθησαν ἀπὸ τὸν Α. Σ. Ο., ἢ ὡς νομίζει ἀπὸ τὸ Ταμεῖον αὐτασφαλίσεως.

Ο κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργός) ἐξηγεῖ ὅτι δὲν ἐκάλυπτοντο ἀπὸ τὸ Ταμεῖον τὰ ἀναγκαζόμενα ποσὰ καὶ δι' αὐτὸ ὁ Α. Σ. Ο. κατὰ σύστασιν τῆς Κυβερνήσεως, ἤλθεν ἀρωγὴ.

Ο κ. **Κ. Σπυρίδης** (ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) προσθέτει ὅτι οἱ παροπαθῶν καλλιεργηταὶ ἐθεωρήθησαν ὡς ἀναδεδραμικῶς ἀσφαλισθέντες ὑπὸ τοῦ Σταφυδικοῦ Ὀργανισμοῦ καὶ διὰ μιᾶς καταβολῆς διδράχμου ἀσφαλίσεως ἐλάβον τὰ 2)3 τῆς ἀξίας τῆς ἐκ τοῦ πάγου ἀπολασθείσης παρκατωγῆς, ὑπολογισθείσης τῆς τιμῆς τοῦ χιλιόλιτρου εἰς 3.000 δραχμὰς.

Ο κ. **Π. Τσαλδάρης** παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Γεωργίας ὥπως λάβῃ πρόνοιαν καὶ ὑπὲρ τῶν παροπαθῶν τῆς Κορινθίας, οἵτινες καθυστέρησαν πέρυσιν τὴν καταβολὴν τῶν ἀσφαλίσεων ἐνὸς ἔτους.

Ο κ. **Κ. Σπυρίδης** (ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) ὑπόσχεται νὰ ἐξετάσῃ τὸ ζήτημα.

Ο κ. **Θ. Φίλιος** παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Συγκοινωνίας νὰ διατάξῃ ὥπως παραμείνῃ ἐπὶ ἐν λεπτὸν τῆς ὥρας ἡ πρωτὴ ταχὺ ἀμαξοστοιχία τῶν Κρατικῶν Σιδηροδρόμων εἰς τὴν γέφυραν Δεμερλῆ.

Ο κ. **Ν. Ἀβραάμ** (ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) ὑπό-

σχεται νὰ ἐξετάσῃ τὸ ζήτημα, διατυπῶναι ὅμως τὴν ἐπιφύλαξιν ὅτι ὑπάρχει, ὡς νομίζει, διεθνὴς ὑποχρέωσις ὡς πρὸς τὴν ταχύτητα τῆς ἀμαξοστοιχίας ταύτης.

Ο κ. **Φ. Φίλιος** ἐρωτᾷ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Γεωργίας ἐὰν θὰ προσβῇ εἰς τὸν διορισμὸν τῶν πρὸ διετίας ἐξεληθέντων ἐκ τῆς δασονομικῆς σχολῆς Βυτίνης δασονόμων καὶ πότε.

Ο κ. **Κ. Σπυρίδης** (ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) ἀπαντᾷ ὅτι ὁ ἰσχύων νόμος δὲν ἐπιτρέπει τὸν διορισμὸν δασονόμων πέραν τῶν 200. Ὑπόσχεται ὅμως ὥπως κατὰ τὴν συντασμένην ἤδη τροποποίησιν τοῦ δασικοῦ κώδικος ληφθῇ σχετικὴ πρόνοιαι.

Ο κ. **Θ. Φίλιος** ἐρωτᾷ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Γεωργίας ἐὰν θὰ ἐλθῇ ἀρωγὴ εἰς τοὺς πλημμυροπαθεῖς καὶ ὑδροπαθεῖς τῶν χωρίων τοῦ τέως δήμου Παρραλίου καὶ Φαρκαδωνος Τρικυλίων, Ἀρδανίου, Ζαδανίων καὶ Γεωργιτσίδων.

Ο κ. **Κ. Σπυρίδης** ἀπαντᾷ ὅτι ἐξηγητήθη τὸ ἐκ τῶν ἐράνων συλλεγὲν ποσὸν καὶ ὅτι ἀπαιτεῖται ἡ ἐξέδρασις νέου.

Παραβόλονται τῆς κακωνομισμένης ὥρας αἱ λοιπαὶ ἀναφοραὶ ἀναβιβάζονται.

Ο κ. **Α. Παπαϊωαννίου** παρακαλεῖ ὥπως συζητηθῇ ἡ ἀναφορὰ ἀποστράτων ἀξιοματικῶν ξηρὰς χερῶν καὶ ὀρεφῶν περὶ χορηγήσεως προσωρινῶ ἐπιδόματος.

Ο κ. **Πρόεδρος** δηλοῖ ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν, καθέσται παρῆλθεν ἡ κακωνομισμένη ὥρα.

Ο κ. **Κ. Γόντικας** (ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) καταθέτει σχέδιον Νόμου «περὶ τροποποιήσεως τοῦ Νόμου 3138 «περὶ ἀναστροφῆς τοῦ Ἑκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου καὶ τῶν Ἑποπτικῶν Συμβουλίων» λέγει ὅτι τοῦτο σκοπὸν ἔχει νὰ ἀρῇ ἐγερθεῖσαν ἀμφιβολίαν περὶ τὴν ἐρμηνείαν τοῦ νόμου ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀνασυγκρότησιν τοῦ Ἑκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου. Ἡ ζητούμενη ἐρμηνεία, τονίζει, ἐπείγει, διότι λήγει ἡ θητεία τοῦ Συμβουλίου τὴν 4ην Ἰανουαρίου καὶ πρόκειται νὰ ἐγκυροποιηθῶν αἱ πράξεις του. Καταλήγων παρακαλεῖ, ὥπως τὸ νομοσχέδιον κερυχθῇ ὡς ὑπερσπουδαῖον καὶ ἐπείγει.

Ο κ. **Π. Ἀργυρόπουλος** (ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν) καταθέτει σχέδιον νόμου «περὶ κηρύξεως τοῦ ἀπὸ 15)22 Ὀκτωβρίου 1929 Ν. Α. «περὶ ἀσφαλείας ἀρσενικῶν κτημάτων καὶ ἀσφαλείας τῶν ἐπιχειρησῶν ἀρσενικῆς ἀσφαλείας» ἐξηγεῖ ὅτι ζητεῖται ἡ κύρωσις τοῦ νομοθετικοῦ διατάγματος ὡς τοῦτο ἔχει, πλὴν τοῦ τελευταίου ἀρθρου, εἰς ἃς, προκειμένου περὶ τῶν περιφερειῶν εἰς ἃς θὰ ἐπενταθῇ ὁ νόμος, συμπεριλαμβάνεται καὶ ἡ Ζάκυνθος.

Α. Παπαθανάσης. Καὶ ἡ Τριχοῦνι ζητεῖ νὰ συμπεριληφθῇ.

Ν. Μπακόπουλος. Καὶ ἡ Μαντινεία.

Π. Ἀργυρόπουλος. (ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν). Δεχόμεθα νὰ συμπεριληφθῶσιν. Δεύτερον σχέδιον νόμου εἶναι τὸ «περὶ κηρύξεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 13)14 Νοεμβρίου 1929 Ν. Α. «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τῶν ἀπὸ 3)769 καὶ 3)770 νόμων «περὶ ἀρτοποιίας». Εἰς αὐτὸ ἐπιφέρονται τροποποιήσεις μᾶλλον ἐπυσπώδεις.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Οὐσιαστικῶς υἱοθετεῖται τὸ Διατάγμα.

Π. Ἀργυρόπουλος (ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν). Μάλιστα. Ἐπίσης ζητοῦμεν διὰ τῶν τροποποιήσεων νὰ καταργηθῇ ἡ ἀπόστασις τῶν 200 μέτρων. Ὅταν ὑπεβλήθη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τὸ Νομοσχέδιον, αὕτη ἐζήτησε νὰ ψηφισθῶν τὰ ἀρθρα ἐκεῖνα, αἵτινα θὰ ἐξεκαθάρουν τὸ παρελθόν, καὶ ἐδέχθη τὴν ἀποψιν αὐτὴν. Νομίζω ὅμως, συνεχίζει, ὅτι ὁ Νόμος ἔχει ὀρθὰ βάσεις καὶ χρήζει μόνον συμπληρώσεων, δι' ἃς θὰ ὑποβληθῇ ἀργότερον νέον Νομοσχέδιον.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Μίαν εὐχὴν, παρατηρεῖ, ἔχω νὰ σὰς κάμω. Νὰ μὴ προσβῇ εἰς ἐφαρμογὴν τοῦ Διατάγματος, διότι τοῦτο μετακινῶναι ἰσχυρῶς τὴν ἀρτοποιητικὴν πολιτικὴν, ἣν εἶχαν υἱοθετήσῃ ἡ Κυβέρνησις.

Π. Ἀργυρόπουλος (ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν). Ἐγὼ ἔχω ἀντίθετον γνώμην, ἐν πάσῃ περιπτώσει εἶμαι διατεθειμένος νὰ συζητήσωμεν τὸ πρᾶγμα καὶ δι' αὐτὸ δὲν ἐξέδρα

οὔτε θὰ ἐκδύσω μέχρι τῆς ἐξετάσεως τοῦ ζήτηματος τινὰ ἐκ τῶν ἐκτελεστικῶν Διαταγμάτων περὶ τῶν ὁποίων πρόβλεπε ὁ Νόμος. Ἐπὶ τὸν νομοσχέδιον «περὶ ὁργανώσεως τῶν λαϊκῶν ἀρτοποιῶν» θὰ ὑποβληθῇ προσχεύματα.

Ὑποβάλλω ἐπίσης σχέδιον νόμου «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως διατάξεων τοῦ Νόμου «περὶ διοικήσεως τῶν Νομῶν» διορθῶναι μερικὰς ἀλλοιφίας τοῦ νόμου. Αἱ τροποποιήσεις ἀφορῶν τρία σημεία. Τίθεται δηλαδὴ διάταξις ἐπιτρέπουσα νὰ δικαιοδοτοῦν εἰς μικροτέρας περιφέρειας αἱ ἐυρύταται περιφέρειαι. Δι' ἄλλης διατάξεως προτείνεται ὥπως ἡ περιφέρεια τῶν πρώην Δήμων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ἀποτελέσῃ ἰδίαν ἐκλογικὴν περιφέρειαν μὲ ἰδίαν Νομαρχίαν, διότι τὰ συμφέροντα τῶν κατοίκων τῶν πόλεων αὐτῶν δὲν ἔχουν καμμίαν συγγένειαν μὲ τὰ συμφέροντα τῶν κατοίκων τῆς ὑπαίθρου χώρας. Ἐξ ἄλλου, ἂν ἔμενε μία ἡ περιφέρεια, ὥπως ἦτο, δυσκόλως, λόγω τῶν πολλῶν ἀντιπροσώπων, θὰ ἐλαττούργει τὸ Συμβούλιον. Τρίτον σημεῖον εἶναι ὅτι, ἐνθ' ὁ ὑπάρχων Νόμος ἐπιτρέπει τὴν ἐκλογὴν τῶν Γερουσιαστῶν ὡς συμβούλων, δὲν ἐπιτρέπει τὴν τῶν Βουλευτῶν. Ἡ ἀνισότης αὕτη πρέπει νὰ ἐκλείψῃ.

Ὑποβάλλω ἐπίσης σχέδιον νόμου «περὶ μεταρρυθμίσεων εἰς τὴν νομοθεσίαν περὶ δήμων καὶ κοινοτήτων, ἐπὶ τῇ θάσει προτάσεων τῆς Ἐνώσεως τῶν Δήμων. Ἀφορῶν αἱ τροποποιήσεις τὴν προσωρινὴν ἀντικατάστασιν τοῦ δημάρχου, τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Κοινοτικῶν ἀρχῶν ἐπὶ τοῦ προσωπικοῦ αὐτῶν καὶ τέλος ἐπικυβεῖται ἐν ἰσχύϊ τὸ ἀρθρον 94 τοῦ περὶ δήμων καὶ κοινοτήτων ἀρχικοῦ νόμου. Τὸ ἀρθρον αὐτὸ εἰς πολὺ μεγάλους δήμους πρόβλεπε, διὰ τὴν ἐκλογὴν Συμβούλων καὶ τὴν διαίρεσιν τῆς πόλεως εἰς Τμήματα, ὅσα καὶ οἱ Σύμβουλοι. Ἡ διάταξις αὕτη κατηργήθη εἰς τὰ 1914, καὶ νομίζω ὅτι εἶναι ὀρθὸν νὰ ἐπικυβεθῇ διὰ τὰς πόλεις τὰς ἐχούσας ἄνω τῶν 100.000 κατοίκους, διότι μὲ τὰς ὑφιστάμενας διατάξεις περὶ συνδυασμῶν κ.λ.π. δὲν ἐκλέγονται σύμβουλοι ἀντιλήπτορες τῶν ἀναγκῶν ἐκάστου τμήματος.

Ἐπίσης ὑποβάλλω σχέδιον νόμου «περὶ μεταρρυθμίσεων καὶ συμπληρώσεως διατάξεων τοῦ νόμου 2475 τοῦ 1920 «περὶ ἀποδημίας καὶ μεταναστεύσεως» καὶ τοῦ Ν. Α. τῆς 7)9 Ὀκτωβρίου 1925 «περὶ διαβατηρίων καὶ τῆς ἐπιρροίας αὐτῶν» κηρύσσοντας διὰ τοῦ ἀπὸ 3 Μαΐου 1927 Διατάγματος. Σκοπὸς τοῦ νέου νόμου εἶναι νὰ ἀποφευχθῶνται αἱ ἐκμεταλλεύσεις τῶν πολιτῶν κατὰ τὴν ἐκδρασιν τῶν διαβατηρίων. Προσεχῶς δὲ θὰ ὑποβάλλω καὶ νομοσχέδιον «περὶ ἡγεμονικῶν Σωματείων».

Ὑποβάλλω ἐπίσης σχέδια νόμων «περὶ συμπληρώσεως τῶν νόμων περὶ Ἀστυνομίας Πόλεων καὶ 2) «περὶ συμπληρώσεως, τροποποιήσεως καὶ ἀντικαταστάσεως διατάξεων περὶ Ἀστυνομίας Πόλεων». Δὲν ἔχω σκοπὸν νὰ μὴ ἀναγνωρίσω τὰς ὑπερσπουδὰς, ἃς προσφέρει τὸ Σώμα τῆς Ἀστυνομίας τῶν πόλεων, ἐπ' ἐσχάτων μάλιστα εἶναι γνωστὸν ὅτι καὶ ὁ κ. Πρωθυπουργὸς καὶ τὸ Ὑπουργεῖον συνεχῶς αὐτὴν διὰ τὰς ὑπερσπουδὰς ποὺ προσέφερε τελευταίως πρὸς ἐπιβολὴν τῆς τάξεως. Ὑφείλομεν ὅμως νὰ μὴ παραλείψωμεν νὰ ἐμυλολογήσωμεν, ὅτι, ὥπως λειτουργεῖ τὸ Σώμα αὐτὸ, δὲν ἔχει τὴν ἀπαιτούμενην παιθρχίαν, διότι ἐμφανίζεται ὡς Σώμα πολιτικόν. Ὅταν πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ὁ νέος Ἀρχηγὸς παρέλαβε τὴν ὑπερσπουδὴν, δὲν μοῦ ἀπέκρυψεν ὅτι ἡ πρώτη ἐντύπωσις του δὲν ἦτο καλὴ, καὶ μοῦ ἐζήτησεν ὠρισμένα μέτρα. Ὁ Ἀρχηγὸς φρονεῖ, ὅτι, ἂν δὲν ἔχῃ πλήρη παιθρχικὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ Σώματος, δὲν δύναται τοῦτο νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν προορισμὸν του. Διὰ τοὺς λόγους τούτους ὑποβάλλεται τὸ Νομοσχέδιον. Ἐννοεῖται, ἐπίσης, συνεχίζει, ὅτι πρὸ τινος συνέδη καὶ ἐν ἐπεισόδῳ. Διεδόθη ὅτι δὲν ἐπρόκειτο οἱ Ἀστυφύλακες νὰ πάρουν τὸ ἐπίδομα τῶν ἄλλων ὑπαλλήλων, καὶ ἐνθ' ὑπῆρξεν ἀπαγόρευσις συγκεντρώσεως ὁμάδικων συσκέψεων, ἐν τούτοις συνεκεντρώθησαν. Βεβαίως ὡς πολιτικοὶ ὑπάλληλοι καὶ αὐτοὶ ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ἀνταλλάσσον γνώμης, ἀλλὰ ὡς Σώμα τὸ ὁποῖον ἔχει προορισμὸν τὴν τάξιν δὲν πρέπει τὸ

Μεθ' ὃ ψηφίζεται τὸ ἀνωτέρω νομοσχέδιον εἰς β' κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον συζήτησιν ἔχον οὕτω :

Περὶ ἐκπονήσεως τῶν ἐν Τρικκαλῶσι τῆς Θεσσαλίας κτηνὰ τῶν τῆς κληρονομίας Κ. Ζάππα.

Ἄρθρον μόνον

1. Ἐπιτρέπεται ἡ ὑπὲρ τῆς Ζαππαίου Ἐπιτροπῆς ἐκπόνησις τῶν εἰς τὸ Δημόσιον ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίνου Ζάππα καταλειφθέντων ἀστικῶν ἐν Τρικκαλῶσι τῆς Θεσσαλίας κτημάτων διὰ δημοπρασίας ἐναρξομένης τῇ 1ῇ ἰσχύει τῆς Ζαππαίου Ἐπιτροπῆς, κατ' ἀναλογίαν τῶν διατάξεων τῆς καμένης νομοθεσίας περὶ ἐκπονήσεως κτημάτων τοῦ Δημοσίου.

2. Ἡ ἐγκαινία τῶν πρακτικῶν ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας.

Γίνονται εἴτα δευτὰ εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν τὸ σχέδιον νόμου «περὶ κυρώσεως τῆς ἐν Λον-

δίνῃ διορθωτοῦ ἀναθεωρήσεως τῶν Διεθνῶν Ταχυδρομικῶν Συμβάσεων» καὶ εἰς β' συζήτησιν κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον τὸ σχέδιον νόμου «περὶ χορηγήσεως πιστώσεως δραχμῶν 2.331.307.05 εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν» ἔχον οὕτω :

Περὶ χορηγίας πιστώσεως ἐκ δραχ. 2.331.307.05 εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ναυτικῶν.

Ἄρθρον μόνον.

Ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν ὑπὸ Κεφ. 25 ἄρθρον 6 χορηγεῖται πίστωση ἐκ δρ. 2.331.307 πρὸς πληρωμὴν τῶν ἐν ταῖς κατωτέρω πινάξι δαπανῶν χρήσεων 1925—1926, 1926—1927, 1927—1928 μὴ συμπεριληφθεισῶν εἰς τὰ παθητικὰ ὑπόλοιπα καὶ κατ' ὅς ὁ ἀπολογισμὸς τῆς οἰκείας χρήσεως δὲν κατέλειπεν ὑπόλοιπα εἰς τὰς σχετικὰς πιστώσεις.

Κεφ. Ἀρθρ.	Χρῆσις	Αἰτιολογία	Χρηματ. ποσὸν
5	2	25—26 Ἀνακλ. ἀποζημ. Ὑπὸν Ἀβέρωφ Μαρτίου 1926	1,470.25
5	2	26—27 Ὁδ. δι. ἀποζημ. ἐν Γαλλίᾳ Ἑλλης Ἰουλ. — Αὐγούστ. 1926	20,308.40
5	2	25—27 » » » Φεβρουαρ. καὶ Μαρτίου 1927	5,517.40
5	2	26—27 » ἀξίωμα τῶν Ν)βρίου 1926 Ἀβέρωφ	3,482.80
5	2	26—27 Ἀποζημ. ν. αὐτῶν Ἑλλης ἐν Γαλλίᾳ Μαρτίου 1927	4,708.65
5	2	26—27 Ὁδ. δι. ἐν Γαλλίᾳ ἀποζημ. ὑπὸν Ἀβέρωφ Ν)βρίου 1926	2,298.85
5	2	26—27 » ἀλλοδαπῆς ὑποπλ. Π. Ν. Μ. Τζ. βέλη	11,369.75
5	2	26—27 » μ. Α. Μάτη ἀπὸ Τουλῶν εἰς Παρισίους Ν)βρίου 1926	2,977.29
5	2	26—27 » Ἀνθυποπλ. Ἀλφραντῆς ἀπὸ Ἀθηνῶν εἰς Τουλῶν	3,556.10
5	2	26—27 » δι. ἀποζημ. Ἑλλης Αὐγούστου καὶ 7)βρίου 1926	1,454.50
5	2	26—27 » ἀλλοδαπ. Ἀβέρωφ 7)βρίου 1926	10,006.20
5	2	26—27 » δι. ἀποζημ. Ἑλλης (Ἑλλης) κατὰ τὸ 1926	1,212.75
5	2	26—27 » » » Φεβρουαρ. 1927	12,516.15
5	2	26—27 » ἀλλοδαπῆς	22,352.35
5	2	26—27 » δι. συμβ. Παπανικολάου κατὰ Ἰούλιον 1926	12,449.50
5	2	26—27 » δι. ἀποζημ. ἀλλοδαπῆς Αὐγούστου Δεκεμβρ. 1926	33,096.95
5	2	26—27 » ἀλλοδαπῆς ὑποπλ. Παζινῶν (Ἀβέρωφ)	6,621.50
5	2	26—27 » δι. ἀποζημ. ἐν Γαλλίᾳ (Ἀβέρωφ) 8)βρίου 1926	15,022.40
5	2	26—27 » ἀποζημ. ὑποπλ. Παζινῶν ἐν Γαλλίᾳ εἰς Ἑλλάδα 7)βρίου	1,246.—
5	2	26—27 » καλ. Χριστίδου ἀπὸ Γαλλίας εἰς Πειραιᾶ 8)βρίου 1926	3,860.90
5	2	26—27 » ἀλλοδαπῆς Ἑλλης Ν)βρίου 1926	3,798.40
5	2	26—27 » Ἑξοδα δι. ἀποζημ. π. ηρώμ. Ἀβέρωφ Ἰανουαρίου 1927	18,496.—
14	4	26—27 Ἡμερομ. Ἡρακλείου	462,824.60
14	4	26—27 » Μακροτεχνίτου Μαρτίου 1927	4,994.40
14	4	26—27 » τεχνικῶν Κ. Προγυμναστηρίου Μαρτίου 1927	14,311.75
14	4	26—27 » » Ν)βρίου 1926	34,962.40
14	4	26—27 » » Ἰανουαρ. 1927	28,716.15
14	4	26—27 » » Φεβρουαρ. 1927	31,559.—
14	4	26—27 » » 8)βρίου 1926	32,997.65
14	4	26—27 » » »	4,085.—
14	4	26—27 » πυροτεχνουργῶν Ν)βρίου Ἰανουαρίου 1927	3,420.—
14	4	26—27 » Ν. Ν. Πειραιῶς (ὁδοντοιατρικῶν) 7)βρίου 1927	47,656.50
14	4	26—27 » Β'. 150 ημερίδας 7)βρίου 1926	143,344.70
14	4	26—27 » Ἡρακλείου	146,833.65
14	4	26—27 » »	11,620.—
14	4	26—27 » Ἡμερομ. Ν. Α. Π. Θεσσαλ. Νοεμβρίου 26	3,161.—
14	4	26—27 » Διοικητικῆς Σεπτεμβρ. 26	24,511.45
14	4	27—28 » Ὑδρογραφίας » 26	45,462.20
14	4	26—27 » Λήμνου Φεβρουαρίου 27	35,492.—
14	4	26—27 » » Μαρτίου 27	35,013.70
14	4	27—28 » Ὑδρογ. καὶ Διημ. Ἐργων Νοεμβρίου 26	64,745.40
14	4	26—27 » Λήμνου Ἰανουαρίου 27	46,245.—
14	4	26—27 » Η. Τ. Η. Ν. Σεπτεμβρίου 26	54,624.20
14	4	26—27 » Ἡρακλείου Μαρτίου 27	

Κεφ. Ἀρθρ.	Χρῆσις	Αἰτιολογία	Χρηματ. ποσὸν
14	4	26—27 » Κιλκίς Ἰουλίου-Νοεμβρίου 26	29,623.—
14	4	26—27 » Ν. Α. Π. Θεσσαλονίκης Δεκεμβρίου 26	4,282.50
14	4	26—27 » » Ἰανουαρίου 27	2,436.75
14	4	26—27 » » Φεβρουαρίου 27	4,539.—
14	4	26—27 Κατασκευὴ πύργου Γενικοῦ Διοικητοῦ Ναυστάθμου.	2,000.—
14	4	25—26 Ἡμερομ. Λήμνου Μαρτίου 26	3,766.75
14	4	25—26 » » Ἰανουαρίου 26	13,797.30
14	4	25—26 » » Φεβρουαρίου 26	6,055.30
14	4	26—27 » Ναυτοφυλακῆς Σεπτεμβρ. 26	2,428.—
14	4	26—27 » Ἡρακλείου Φεβρουαρίου 27	133,764.10
14	4	26—27 » » Μαρτίου 27	118,284.85
14	4	26—27 Ἐργατικὰ Ναυτοφυλακῆς Ἀ)τικῆς Μαρτίου 297	3,914.—
14	4	26—27 Ἡμερομ. Ν. Α. Π. Θεσσαλονίκης Ὀκτωβρίου 26	47,081.—
14	4	26—27 » Δ. Ρ. Ὑ. Ν. » 26	29,627.75
14	4	26—27 » Σχολῆς Δοκίμων Φεβρουαρίου 27	5,899.50
14	4	26—27 » Δ. Ρ. Ὑ. Ν. Νοεμβρίου 26	25,960.15
14	4	26—27 » »	1,852.50
14	4	26—27 » Ἀμοιβὴ λογαγίου Κόδικα Φεβρουαρίου 27	17,448.65
14	4	26—27 Ἡμερομ. Κιλκίς Δεκεμβρίου 26	20,367.70
14	4	26—27 » Φερ. Βάσεων Δεκεμβρίου 26	20,223.70
14	4	26—27 » » Νοεμβρίου 26	7,989.50
14	4	26—27 » Σχολῆς Δοκίμων Δεκεμβρίου καὶ Ἰανουαρίου 27	15,983.75
14	4	26—27 » Ἡγεμ. Κίσσης κλπ. Μάρτ. 25	23,253.70
14	4	26—27 » Φαρμακ. Βάσεων	8,991.75
6	3	26—27 » Ν. Α. Β. Φιλήτου Δεκεμβρίου 26	6,498.—
6	3	26—27 » Σχολῆς Δοκίμων Νοεμβρίου 26	34,860.—
		Προμήθεια 581 τόνων ὕδατος πρὸς χρῆσιν Σχ. Δοκίμων	42,000.—
		» ὕδατος Σχολῆς Δοκίμων	1,993,865.15

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ

5	2	25—26 Ἀποζημιώσεις ἀλλοδαπῆς	1,470.25
5	2	26—27 » »	196,379.35
14	4	25—26 Ἡμερομ. 39	39,703.10
14	4	26—27 » »	1,650,027.30
14	4	27—28 » »	59,525.15
6	3	26—27 Προμήθεια ὕδατος	46,860.00

Ὁ Τμηματάρχης τοῦ Λογιστηρίου

(Υπογραφή)

1,993,865.15

	Δικαιούχος	Αἰτιολογία	Χρημ. ποσὸν
1)	Γεν. Διοικητικῆς Α.Ε.Ν.	Διὰ δι. ἀποζημ. ἐργασίας ἐκτυπώσεως βιβλιοδετήσεως, γραμμικογραφίας κλπ. (Κεφ. 198 εἰς ἄρθρ. 12)	22,053.—
2)	Γεν. Διοικητικῆς Α.Ε.Ν.	Προμήθεια 20 τόνων κώδικος χαρτισίμου καὶ τῆς ἐξ. δα. δι. ρετίνης Λονδίνου Μαρτίου 1928. (Κεφ. 198 εἰς ἄρθρ. 12)	2,208.10
			24,261.10

Ἐν Ἀθήναις τῇ 21—12—1928

Ὁ Τμηματάρχης Ε'
Ε. ΒΟΜΒΟΛΑΚΗΣ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ ΕΝΤΟΛΩΝ

Κεφ. Αρθρ.	Χρήσιμ.	Αἰτιολογία	Χρημ. ποσόν
5	1	26—27 Πληντικά Δελτίων Ν)βρίου 26 (Σχολ. Δελτίων).....	13,464.20
5	1	26—27 "Εξέδω φυλακισμένης καὶ φυτ. ἀναπτύξεως Δελτίων 26—27	6,000.—
5	1	26—27 "Επισκευή ἀνακλίντρων Σχολῆς κατὰ "Ιούλιον καὶ Αὐγούστου 1926	1,999.10
14	4	26—27 "Παραρτίσθαι νεοτεργατῶν Φεβρουαρίου 1927	21,003.30
17	4	26—27 Δελτία καὶ "Αγγλίων ἀξιωματικῶν ἐπὶ Κόλλας ἐν Μάλας	2,720.—
			45,186.60

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ

5	1	26—27 Πληντικά, Εξέδω φυλακισμένης καὶ ἀναπτύξεως Δελτίων Σχολῆς Δελτίων	21,463.30
14	4	26—27 "Παραρτίσθαι νεοτεργατῶν Φεβρουαρίου 1927	21,003.30
17	4	26—27 Δελτία καὶ "Αγγλίων ἀξιωματικῶν ἐπὶ Κόλλας ἐν Μάλας	2,720.—
			45,186.60

"Αθήναι τῇ 15 Ν)βρίου 1928

"Ο Τμηματάρχης Λογιστικῆς

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ

Κεφ. Αρθρ.	Αἰτιολογία	
5	2	"Οδοιπορικὰ Πληντάρχη Παζαροπούλου (Δ.Ρ.Υ.Ν.).....
5	2	"Διακρίσεων (Αβέρωφ)
5	2	"ἑλλοδαμίας κατὰ "Ιανουάριον π. ε.
14	4	"Ανακλήσεις ἡμερομισθίων Θωρ. Αἰγίου Αὐγούστου 1926
14	4	"Παραρτίσθαι Σχολῆς Δελτίων "Ιανουαρίου 1927
17	4	Δελτία καὶ ἀποζημιώσεις τοῦ "Αγγλικῶν Σχολῆς "Ιανουαρίου 1928
17	4	Πρόσθετα καὶ ἀποζημιώσεις κατὰ Δελτία Κόλλας
17	4	"Αποζημιώσεις καὶ ἀποζημιώσεις κατὰ Δελτία Κόλλας
17	4	"Εξέδω δελτίων κατὰ Σχολῆς
		266,997.20

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ

5	2	"Οδοιπορικὰ δελτία	16,182.30
14	4	"Παραρτίσθαι	7,315.—
17	4	Δελτία καὶ ἀποζημιώσεις κατὰ Δελτία	243,499.90
			266,997.20

"Ο Τμηματάρχης Λογιστικῆς

("Υπογραφή)

"Επὶ τοῦ εἰς α' συζήτησιν σχεδίου Νόμου «περὶ μὴ ἐνερ-
γείας στρατιωτικῶν προβιβασμῶν μέχρι συντάξεως νέων πινά-
κων κατὰ τὸ 1930.»

"Ο κ. **Θ. Σοφοῦλης** (ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) λέγει:
ὅτι εἶχε ζητήσει νὰ κηρυχθῇ τὸ νομοσχέδιον ὑπηρεσιακὸν
καὶ ἐν τούτοις ἀναγκάζεται εἰς τὴν τακτικὴν διαδικασίαν.

"Ο κ. **Ν. Συρρογιάννης** παρακαλεῖ ν' ἀνακληθῇ τὸ νομο-
σχέδιον.

"Ο κ. **Θ. Σοφοῦλης** (ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) λέγει
ὅτι δὲν δύναται νὰ δεχθῇ τὴν ἀναβολήν.

Ν. Μπακόπουλος λέγει ὅτι δὲν ὑπάρχει οὔτε ἐκθεσις
τῆς ἐπιτροπῆς.

Θ. Σοφοῦλης (ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) ἀπαντᾷ ὅτι
δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη ἐκθέσεως, διότι ἐτάχθη εἰς τὴν "Επιτρο-
πὴν προθεσμία, ἥτις καὶ ἐξέπνευσε χωρὶς νὰ συνάλλῃ ἢ ἐπι-
τροπὴν

Α. Παπαναστασίου παρατηρεῖ ὅτι πάντως τὸ νομοσχέ-
διον δὲν δύναται νὰ συζητηθῇ ὡς ὑπηρεσιακόν.

Πρόεδρος. Συζητεῖται ἤδη εἰς α' συζήτησιν. "Ο κ. **Ν.**
Μπακόπουλος ἔχει τὸν λόγον.

Ν. Μπακόπουλος. "Όταν, λέγει, συνεζητεῖτο τὸ νομοσχέ-
διον «περὶ ἐξόδου τῶν ἀξιωματικῶν» παραστάθη ὅτι τοῦτο ἐν
συνδυασμῷ μετὰ τὸ νομοσχέδιον περὶ τῆς στρατιωτικῆς ἱεραρ-
χίας καὶ προβιβασμῶν θὰ ἀποκαθίστα ἑμμελὴν τάξιν ἐν τῷ
στρατῷ. Τότε ἐτονίσθη παρὰ τοῦ κ. ὑπουργοῦ τῶν Στρατιω-
τικῶν ὅτι θὰ ἐτερματίζετο ἡ ἀνώνυμος εἰς τὸ στράτευμα κα-
τάστασις καὶ ἡ Βουλὴ ἐφύγησε τὰ μέτρα ἐκεῖνα. "Εγένετο ἡ
ἐκουσία ἀπομάκρυνσις τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ἐπρεπε νὰ ἦδῃ
ἡ Κυβέρνησις νὰ εἶχε προβῇ εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς προβιβα-
σμοὺς, σύμφωνα μετὰ τὸν νόμον καθ' ὃν τετράκις τοῦ ἔτους
γίνονται ὑποχρεωτικῶς προβιβασμοὶ μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ
συναγματάρχου. "Όταν ἐπέστη ἡμῶς ὁ χρόνος τῶν προαγω-
γῶν

γῶν ὁ κ. ὑπουργὸς διεκήρυξεν ὅτι δὲν θὰ ἐκτελέσῃ τοὺς προ-
βιβασμοὺς, ὅτι θὰ τοὺς ἀναβάλῃ μέχρι τοῦ Μαΐου καὶ θὰ ζη-
τήσῃ καὶ μεταβολὴν τοῦ νόμου. "Η τοιαύτη ἐξαγγελία εὐρίσκει
ὅσον ἀφορᾷ τοὺς προβιβασμοὺς πρὸς ἀντίθεσιν διὰ τοῦ συζητου-
μένου μέτρου. "Ο κ. ὑπουργὸς οὔτε εἰς τὴν αἰτιολογικὴν ἐκ-
θεσιν τοῦ νομοσχεδίου καθόριζε τοὺς λόγους δι' οὓς πρέ-
πει ν' ἀνακληθῶν οἱ προβιβασμοί, καὶ εἶναι προφανές
ὅτι διὰ τῆς παραβιάσεως τοῦ νόμου γίνεται ἐπι-
δίωξις νὰ ὠφεληθῶν ὠρισμένοι ἀξιωματικοί.

Θ. Σοφοῦλης. (ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν). Οὔτε τὸν
νόμον, λέγει, παραβιάζω, οὔτε ὠρισμένους ἀξιωματικούς πρό-
κειται νὰ ὠφελήσω. Τὸν νόμον τὸν ἐξετέλεσα, καὶ σήμερον
ἀκόμη ὑπέγραψα διάταγμα πληρώσεως διὰ προβιβασμοῦ 123
θέσεων καὶ πρὸ τοῦ Νόμου τῆς ἐξόδου. Μένουν τινὲς κεναὶ
θέσεις εἰς ἀνωτέρους βαθμοὺς, δημιουργηθεῖσαι ἐκ τῆς παρερμη-
νείας τοῦ Νόμου περὶ ἐλλοπούσεως ἐξόδου, τῶν ἐποίων ἢ πλη-
ρωσὶς ἀναβάλλεται μόνον ἐπὶ τινὰς μῆνας. Εἰς τὰς κατωτέ-
ρας θέσεις οἱ προβιβασμοὶ ἐγένοντο.

Ν. Μπακόπουλος. Τότε τί χρειάζεται τὸ νομοσχέδιον,
δεδομένου μάλιστα ὅτι οἱ ἀξιωματικοὶ προσέφυγον εἰς τὸ Συμ-
βούλιον τῆς "Επικρατείας; Τί ὑποκρύπτεται κάτωθεν τοῦ Νο-
μοσχεδίου;

Θ. Σοφοῦλης. (ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν). Τοὺς ἐπι-
βεβλημένους προβιβασμοὺς τοὺς ἔκαμα καὶ τίποτε δὲν ὑποκρύ-
πτεται κάτωθεν τοῦ Νομοσχεδίου. Οὐδαὶς ἔχων κεκτημένον δι-
καίωμα μέχρι τοῦ Νόμου τῆς ἐξόδου τὸ χάνει. "Εχω ἑμῶς δι-
καίωμα νὰ ζητήσω ἀναστολήν τῶν προβιβασμῶν.

Ν. Μπακόπουλος. Κεκτημένον δικαίωμα δὲν δύναται νὰ
θίξετε νομοθετικῶς.

Θ. Σοφοῦλης. (ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν). Δὲν θίγω.

Ν. Μπακόπουλος. Τότε εἶναι περιττὸς ὁ Νόμος, ἀλλὰ τί
γίνονται αἱ προαγωγαὶ τῶν ἀξιωματικῶν οἱ οἱ Σουλᾶς καὶ
λοιποί;

Θ. Σοφοῦλης. (ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν). Εἶναι ἄλ-
λης κατηγορίας αὐτοί. Πρόκειται περὶ ἀρχικότητος.

Ν. Μπακόπουλος. Τὸ ζήτημα εἶναι ἂν θέλῃ ἡ Βουλὴ νὰ
θίξῃ τὸ δικαίωμα 20 ἢ ἀξιωματικῶν μὴ προβιβασθέντων.

Θ. Σοφοῦλης. (ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν). Οὐδὲν κε-
κτημένον δικαίωμα θίγεται. Πρόκειται, ἐπαναλαμβάνω, περὶ
μίας βροχίας μόνον ἀναβολῆς.

Ν. Μπακόπουλος. Τότε παρέλκει τὸ Νομοσχέδιον σας.
Σχετικῶς δὲ μετὰ τὸ ἀνακινούμενον διὰ τοῦ Νομοσχεδίου ζή-
τημα, ἔστιν ἤλθεν εἰς τὴν Βουλὴν παρόμοιον δικτατορικὸν διά-
ταγμα πρὸς συζήτησιν, ὁ κ. Σοφοῦλης ἀπέκρουσεν αὐτό, διότι
ἐθίγοντο κεκτημένα δικαιώματα, καὶ ἡ Βουλὴ τὸ ἀπέρριψεν.
"Ο ἴδιος τώρα ὑπουργὸς εἰσάγει τὸ σημερινὸν Νομοσχέδιον
εἰς τὸ ἑποῖον ἡμολογεῖ ὅτι οἱ ἀξιωματικοὶ ἔχουν κεκτημένον
δικαίωμα.

Θ. Σοφοῦλης. (ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν). Δὲν εἶπα
τοιούτων τι.

Ν. Μπακόπουλος. "Ιδοὺ τί λέγει τὸ Νομοσχέδιόν σας.
(ἀναγινώσκει). Τὸ πρᾶγμα εἶναι σαφές. Σεῖς λέγετε ὅτι ἐν μέ-
ρος τῶν ἀξιωματικῶν προήχθη. Χαίρω διὰ τοῦτο, ἀλλὰ διατί
δὲν γενικεύετε τὸ μέτρον;

Θ. Σοφοῦλης. (ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν). Διότι ἀπο-
τελοῦν διάφορον κατηγορίαν. Τὰ δικαιώματα τῶν μὴ προβι-
βασθέντων δὲν πρὸςέρχονται ἐκ μεταγενεστέρως ἐξελέξεως,
ἀλλ' ἐκ μιᾶς νέας καταστάσεως, ἢ ἐποῖα δημιουργήθη συνε-
πεία τοῦ Νόμου περὶ ἐκουσίας ἐξόδου.

Ν. Μπακόπουλος. "Αμα δὲν ἔχουν προτάσεις δὲν προά-
γονται, ἀλλ' ἐκτὸς τούτου δὲν πρόκειται περὶ οἰκονομίας, διότι
ἤδη οἱ περισσότεροι πέρουν ἀποδοχὰς ἀνωτέρου βαθμοῦ Κα-
ταλήγων, τόνιζει, ὅτι κηρύσσεται ἐναντίον τοῦ Νομοσχεδίου,
διότι πρόκειται νὰ θιγῶν κεκτημένα δικαιώματα.

Ι. Κούνδουρος. Πληροφορῶ, λέγει, τὴν Κυβέρνησιν καὶ
τὴν Βουλὴν, ὅτι πλείστοι ἀξιωματικοὶ φρονούντες ὅτι ἀδικου-
νται προσέφυγον εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς "Επικρατείας. "Η ἐν-

τύπωσις ἐκ τοῦ Νομοσχεδίου ἂν ψηφισθῇ ὅπως ἔχει, θὰ εἶναι
ὅτι ἡ Κυβέρνησις οὐκ ἔχει μόνον τὰ κεκτημένα δικαιώματα προ-
σβάλλει δι' ἀναδρομικῶν διατάξεων, ἀλλὰ καὶ ὑφιστάμενας δι-
κας καταργεῖ καὶ μάλιστα δικας ἐκκερμασθῆς ἐνώπιον τοῦ
Συμβουλίου τῆς "Επικρατείας διὰ τὴν ἔδυσιν τοῦ ἐποίου τό-
σον εὐλόγως ὑπεργρανεύεται. Καὶ τοιαύτην εὐθύνην νομίζω
ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν θὰ θελήσῃ ν' ἀναλάβῃ.

Ι. Καλογεράς. Ὑπάρχει παρεξήγησις ἀφορὰ τὰς θέσεις τὰς
κενὰς πρὸ τῆς ἐξόδου τὰς συνεπλήρωσαν ὁ κ. ὑπουργός. Ζή-
τημα εἶναι ἂν αἱ νέαι θέσεις πρέπει νὰ συμπληρωθῶν ἐπὶ τῇ
βάσει προτάσεων, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶχον προβλέψῃ αὐτὰ τὰ κενὰ.
"Εξαιεστέον μόνον εἶναι μήπως ἔγινε καμμία παρέκλιψις.

Θ. Σοφοῦλης. (ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν). Καμμία πα-
ρέκλιψις δὲν ἐγένετο, ἐφημέρησθη ὁ νόμος εἰς ὅλας τοὺς λε-
πτομερείας. "Κεκτημένα δικαιώματα αὐτὴν τὴν στιγμὴν δὲν
ὑπάρχουν.

Α. Παπαναστασίου. Τὸ ζήτημα εἶναι ἂν ἐκυρώθησαν ἡ
ἡκυρώθησαν οἱ πίνακες τῶν προαγωγῶν τοῦ 1929.

Θ. Σοφοῦλης. (ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν). Ἐκυρώθησαν.
Κανεὶς δὲν ἔμεινεν ἀπ' ἐξῆς. Αὐτὴν τὴν στιγμὴν δὲν ὑπάρχει
κανεὶς ἀξιωματικὸς ὅστις νὰ εἶχε κεκτημένον δικαίωμα καὶ νὰ
μὴ προήχῃ ἐκ τῶν προτέρων.

Ι. Κούνδουρος. "Εάν τὰ πράγματα εἶχον ὅπως ὁ κ. ὑ-
πουργὸς ἰσχυρίζεται, ἐὰν τοῖς ἐστὶν δὲν εἴθιγοντο κεκτημένα
δικαιώματα οὐδαὶς θὰ διεμαρτύρετο. Ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν ἔχου-
σιν οὕτω. "Ο νόμος ἀναφέρει ρητῶς καὶ σαφῶς ὅτι ὁ ὑπουργὸς
τῶν Στρατιωτικῶν ὑποχρεοῦται νὰ ἐνεργήσῃ στρατιωτικὰς
προαγωγὰς κατ' Ἀπρίλιον, "Ιούλιον καὶ "Οκτώβριον ἐκάστου
ἔτους. "Η ὑποχρέωσις αὐτὴ ἔχει δύο προϋποθέσεις, τὴν ὑπαρ-
ξιν κενῶν θέσεων. Ἀμφοτέραι αἱ προϋποθέσεις αὐταὶ συνέ-
τρεξαν ὠρισμένους ἀξιωματικούς καὶ ἑμῶς οὗτοι δὲν προή-
χθησαν. Τὴν ὑπαρξιν τῆς δευτέρας προϋποθέσεως, δηλαδή
τὴν ὑπαρξιν κενῶν, πληροφοροῦμαι ὅτι θέλει ν' ἀμεισθῇ τῇ
ἡ ὑπηρεσία τοῦ κ. ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, ἰσχυρίζο-
μένη ὅτι κατὰ τὸν "Οκτώβριον ὑπάρχον μὲν κενὴ, ἀλλὰ τὰ κενὰ
ταῦτα προήχθησαν ἐκτάκτως διὰ τῆς ἀθροῦς ἐξόδου ἀξιωμα-
τικῶν ἐκ τοῦ στρατεύματος καὶ συνεπῶς δὲν ἦσαν πληρωτέα
τὸν "Οκτώβριον. "Ο ἰσχυρισμὸς οὗτος οὐδαμῶς τῆς λογικῆς ἢ
τοῦ δικαίου δύναται νὰ εὐρῇ ἔστω καὶ ἀσταθὴς ἔρεισμα καὶ
εἰμαι βέβαιος ὅτι δὲν υἱοθετεῖ τοῦτο ὁ κ. ὑπουργὸς τῶν Στρα-
τιωτικῶν.

Θ. Σοφοῦλης. (ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν). Δὲν ὑπάρχον
κενὰ.

Ι. Κούνδουρος. Ἀλλὰ ἐὰν δὲν ὑπάρχον κενὰ πρὸς τί ἡ
διδόμενη ἀναδρομικότης εἰς τὸν νόμον; Διατί δὲν ἀφίνατε αὐτὸν
νὰ ἰσχύσῃ φυσικολογικῶς καὶ κανονικῶς καὶ νὰ ρυθμίσῃ μόνον
τὴν ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἰσχύος τοῦ κατὰστασιν, ἀποβίδοντες
τὸν ἀπαιτούμενον σεβασμὸν εἰς τὰ τυχόν κεκτημένα δικαιώ-
ματα;

Θ. Σοφοῦλης. (ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν). Δὲν πρόκειται
νὰ θιγῶν κεκτημένα δικαιώματα, ζητεῖται μόνον μία σύντομος
ἀναστολὴ τῆς προαγωγῆς.

Ι. Κούνδουρος. Ἀπαλείψατε τότε τὴν ἐν τῇ νομοσχεδίῳ
φράσιν «ἀπὸ 12ης "Οκτωβρίου 1929».

Θ. Σοφοῦλης. (ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν). Δὲν ἔχω καμ-
μίαν δυσκολίαν νὰ τὴν ἀπαλείψω. Παράκαλῶ νὰ ἀπαλειφθῇ.

"Ο κ. **Μ. Μαντᾶς** λέγει ὅτι ὑπάρχουν ἀξιωματικοὶ προα-
χθέντες ἐπὶ τῇ βάσει τῶν παλαιῶν πινάκων κατ' ἐκλογὴν.
"Ηδὴ διὰ τοῦ νομοσχεδίου οἱ ἀξιωματικοὶ οὗτοι θὰ ἔλθουν
κάτω τῶν ἐμειωθέντων κατὰ 60-70 βαθμοὺς.

Θ. Σοφοῦλης. (ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν). Δὲν χάνουσι
τὴν σειράν των, διότι θὰ πρὸςτεθῶν καὶ ἄλλοι εἰς τοὺς κατ'
ἐκλογὴν.

Ι. Κούνδουρος. Μετὰ τὴν δῆλωσιν τοῦ κ. ὑπουργοῦ τῶν
Στρατιωτικῶν καθ' ἣν δὲν ἔχει πρόβειν νὰ θίξῃ κεκτημένα
τυχόν δικαιώματα καὶ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἀπάλειψιν τῆς φράσεως
ἥτις ἐδίδο τὴν ἀναδρομικὴν ἰσχύον, τὰ πράγματα τίθενται εἰς

τὴν θέσιν των. Ἐὰν δὲν ὑπῆρχον κατ' Ὀκτώβριον καὶ ὑπὸς οὗτος ἰσχυρίζεται οὐδεὶς δύναται νὰ παραπονεθῇ, ἐὰν ὑπῆρχον καὶ οἱ προσφυγόντες εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας εὐρίσκονται ἐν ἀκρίβει ἰσχυρίζονται τὸ ἀντίθετον, οὐδεὶς θὰ τοὺς ἀδικήσῃ, ἀναγνωρίζοντες τοὺ δικαίους των.

Ψηφίζεται εἰτα εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον ὡς ἐτροπολογήθη παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ.

Γίνεται εἰτα δι' ἀναστάσεως δεκτὸν ὡς ἐτροπολογήθη ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης τὸ νομοσχέδιον «περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 2430 περὶ ληξιαρχικῶν πράξεων» εἰς β' κατ' ἄρθρον συζήτησιν, ἀναβληθείσης τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ συνόλου.

Συζητούμενου εἰτα εἰς μόνην συζήτησιν τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 30 Σεπτεμβρίου 1926 Π. Δ. περὶ ἀνακλήσεως εἰς τὴν ἐνεργὴν ὑπηρεσίαν ἀνωτάτου ἀξιωματικοῦ».

Ὁ κ. **Μ. Μαντᾶς** λέγει, ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν εἶχε καὶ νὺν δικαίωμα νὰ ἐπικαλέσῃ τὸν ἀξιωματικὸν αὐτὸν, τὸ δὲ Διάταγμα τοῦτο εἶναι ἀντισυνταγματικόν.

Ὁ Πρόεδρος
Ι. Α. ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Ι. Κουτσίνας
Σ. Νικολαΐδης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΙΓ'

Πέμπτης 19 Δεκεμβρίου 1929.

Ὡρὰ 4.30 μ. μ. ὁ Πρόεδρος κ. **Ι. Τσιριμώκος**, ἀναβάν ἐπὶ τῆς ἑδρας, κηρύσσει τὴν ἐναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει νὰ ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς συνεδριάσεως τῆς 17ης Δεκεμβρίου, ὡς ἔχουν, καὶ τῆς συνεδριάσεως τῆς 18ης ἰδίου μηνός, ὡς διορθώθηκαν ὑπὸ τοῦ κ. ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργοῦ.

Ἀνακοινῶνται εἰτα τὰ ἑξῆς :

Ἐπιτροπὴ ζημιωθέντων ἐκ τορπιλλισμῶν ναυτικῶν παρκαλεῖ ὡπως μεταξὺ τῶν ἀποζημιωθέντων συμπεριληφθῶσι καὶ αὐτοί.

Τὸ διοικητικὸν συμβούλιον Νέας Βόρνης Θεσσαλονίκης διαμαρτύρεται διὰ τὴν μελετωμένην κατεδάφισιν πεντακοσίων οἰκῶν τοῦ συνοικισμοῦ Νεαπόλεως καὶ παρακαλεῖ ὡπως ἀπομακρυνθῶσι αἱ ἀποθήκαι πυρομαχικῶν.

Οἱ ἐργάται οἰκοδομῶν Ἀράμης αἰτοῦνται τὴν μὴ διάλυσιν τῆς Γενικῆς ἐνωτικῆς συνομοσπονδίας.

Ὁ Α. Φλόκας κάτοικος Ἀργεῶν Ὁρεστικῆς (Χρουπίστης) Δυτικῆς Μακεδονίας διαμαρτύρεται κατὰ τοῦ ἐν Καστορίᾳ ὑποκαταστήματος τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζικῆς ζητούντος ὑπερβολικὰ μισθώματα διὰ τὸ ὑπὸ κατοχὴν του κτήμα.

Οἱ κάτοικοι τοῦ τέως δήμου Σπερχειάδος, Φθιώτιδος, αἰτοῦνται τὴν ἐπαναφορὰν τοῦ νόμου 3251 καὶ τὴν ἐλευθερίαν μεταφορὰν καὶ πώλησιν οἰνοποιήματος ἐκ σταφυλῶν.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Ν. Ζαρίφης** καταθέτει :

α) Ἀνακριτὴς τηλεγράφημα τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Πρακτορείου σχετικὸν μετὰ τελευταῖα ἐν Κρήτῃ συλλαλητήρια καὶ

β) Ἀναφορὰν τῆς σχολικῆς ἐπιτροπῆς Ἀχαιοῦ αἰτούσης τὴν ἀναπλήρωσιν τοῦ μετακληθέντος εἰς μετεκπαιδευσιν δημοδιδασκάλου τῆς κοινότητος.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Α. Φωκάς** καταθέτει ἀναφορὰν τῶν κατόικων Θηναίων ζητούντων τὴν ἀρωγὴν τοῦ Κράτους λόγῳ τῆς ἐνσκηψίας ἐπιχρυσίας.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Σ. Κωστόπουλος** καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ Γ. Βεργοπούλου, κατόικου Καλαμῶν, αἰτουμένου τὴν μεταβίβασιν αὐτῷ τῆς συντάξεως τοῦ ἀποθανόντος ἀναπήρου υἱοῦ του.

Μεθ' οὗ γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ νομοσχέδιον εἰς μόνην κατ' ἀρχὴν καὶ ἄρθρον συζήτησιν, ἔχον οὕτω :

Περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 30 Σεπτεμβρίου 1926 Π. Δ. «περὶ ἀνακλήσεως εἰς τὴν ἐνεργὴν ὑπηρεσίαν ἀνωτάτου ἀξιωματικοῦ».

Ἄρθρον μόνον.

Κυροῦται καὶ θεωρεῖται παραγραφὴν ἔννομον ἀποτελεσμα κατ' ὅλας αὐτοῦ τὰς διατάξεις τὸ ἀπὸ 30 Σεπτεμβρίου 1926 Π. Διάταγμα δημοσιευθὲν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 189) 1926 φύλλον τῆς Ἐφημερίδας τῆς Κυβερνήσεως (Τεύχος Γ') περὶ ἀνακλήσεως εἰς τὴν ἐνεργὴν ὑπηρεσίαν ἀνωτάτου ἀξιωματικοῦ, χωρὶς ἢ τοιαύτη κύρωσις νὰ παρέχῃ δικαίωμα προσμετρήσεως τοῦ διανοθέντος μετὰ τὴν ἀνάκλησιν χρόνου ὑπηρεσίας, ὅταν ἀφορᾷ τὴν σύνταξιν τοῦ ἐν λόγῳ ἀξιωματικοῦ.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Μεθ' οὗ, ὥρὰ 8 μ. μ., συναινέσει τῆς Βουλῆς, λύεται ἡ συνεδρίασις δι' αὐρίον ὥραν 1 1/2 μ. μ.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Τ. Ἀναστασίου** καὶ **Ν. Συριόπουλος** υποβάλλουν πρότασιν νόμου «περὶ ἰδρύσεως ταμείου προνοίας κληρικῶν Ἠλεῖας».

Ἡ ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Κοινοβουλευτικῇ Ἐπιτροπῇ υποβάλλει τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ συμπληρώσεως τῶν νόμων περὶ Ἀστυνομικῆς Πόλεως».

Ἡ ἐπὶ τῆς Παιδείας Κοινοβουλευτικῇ Ἐπιτροπῇ υποβάλλει τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 3136 «περὶ ἀνασυνθέσεως τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου καὶ τῶν Ἐποπτικῶν Συμβουλίων».

Ὁ κ. **Θ. Σοφούλης** (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) υποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ μὴ ἐνεργείας στρατιωτικῶν προδιδατῶν μέχρι συντάξεως νέων πινάκων κατὰ τὸ 1930».

Ὁ κ. **Δ. Μπότσαρης** (Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν) υποβάλλει τὰ ἑξῆς σχέδια νόμων :

1) «Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ 441 νόμου «περὶ συγροτήσεως, προσλεύσεως καὶ π τῶν στελεχῶν τοῦ Π. Ν.» καὶ

2) «Περὶ καταργήσεως καὶ ἀντικαταστάσεως τῶν παραγράφων 3 καὶ 4 τοῦ ἄρθρου 47 τοῦ νόμου 2710 «περὶ Μετοχικοῦ Ταμείου τοῦ Πολυεταίου Ναυτικοῦ».

Οἱ κ. κ. **Π. Ἀργυρόπουλος** (Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν) καὶ **Γ. Μαργῆς** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) υποβάλλουν σχέδιον νόμου «περὶ συστάσεως Νομοῦ Ἠλεῖας».

Ὁ κ. **Π. Βουρλούμης** (Ὑπουργὸς τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας) υποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ Ναυτικῶν πρακτορέων».

Οἱ κ. κ. **Π. Βουρλούμης** (Ὑπουργὸς τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας) καὶ **Κ. Σπυρίδης** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) υποβάλλουν σχέδιον νόμου «περὶ ρυθμίσεως τῶν ἀγοραπωλησιῶν τοῦ καπνοῦ».

Μεθ' οὗ ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινεῖ τὰ κάτωθι ἔγγραφα τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνίας.

Ἐπὶ τῆς διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 30 ὑμετέρου ἐγγράφου διαβιβασθείσης ὑμῖν ἐρωτήσεως τοῦ βουλευτοῦ κ. **Μ. Τσαρλαμπᾶ** ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν ὑμῖν ὅτι τὸ συσταθὲν διὰ

τοῦ ἀπὸ 7 Μαρτίου 1929 διατάγματος Εἰδικῶν ταμείων μολύμων ὁδοσφρωμάτων Λευκάδος λειτουργεῖ κανονικῶς.

Ἡ διοικοῦσα τὸ ταμεῖον τοῦτο ἐπιτροπὴ ἀπαρτίζεται ἐκ τοῦ κ. Εἰρηνοδίκου Λευκάδος ὡς Προέδρου καὶ τῶν κ. Μηχανικοῦ Λευκάδος, Οἰκονομικοῦ ἐφόρου καὶ Προέδρου Κοινότητος Λευκάδος, ὡς μελῶν.

Διὰ τὴν βεβαίωσιν τῶν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ ἀπὸ 15 Αὐγούστου 1929 διατάγματος περὶ κωδικοποιήσεως τῶν περὶ εἰδικῶν Ταμείων Μολύμων ὁδοσφρωμάτων Ἀθηνῶν κειμένων διατάξεων ὀριζομένων εἰδικῶν τελῶν ὑπὲρ τοῦ Ταμείου δὲν ἀπαιτεῖται διάταγμα, ἀλλ' ἄρχεται αὕτη ἔμκα τῇ δημοσιεύσει τοῦ σχετικοῦ περὶ συστάσεως Ταμείου διατάγματος ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας πρὸς τοῦτο οἰκονομικῆς ἀρχῆς.

Διάταγμα ἀπαιτεῖται μόνον διὰ τὴν εἰσπραξίν τῆς φορολογίας τῶν διωδίων. Πρὸς ἔκδοσιν δὲ τοῦ Διατάγματος τούτου ἐζητήθη σχετικὴ πρᾶξις τῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις ὑπεβλήθη πρὸ ἡμερῶν, πλην, ἐπειδὴ ἐν ταύτῃ δὲν καθορίζοντο ἐπακριβοῦς τὰ σημεῖα τῶν ὁδῶν, ἐρ' ὧν ἐγκατασταθῆναι τὰ περίπτερα εἰσπράξεως τοῦ φόρου, ἐζητήθησαν συμπληρωματικαὶ πληροφορίες παρὰ τοῦ κ. μηχανικοῦ Λευκάδος.

Ὁ προϋπολογισμὸς τούτου διὰ τὸ οἶκον, ἔτος 1929—30 δὲν ὑπεβλήθη εἰσέτι.

Διὰ τὴν πληρωμὴν τῆς ἀρωγῆς τοῦ Δημοσίου πρὸς τὸ ἀνωτέρω ταμεῖον κατὰ τὸ οἶκον, ἔτος 1929—30 ἐξεδόθη τὸ ὑπ' ἀριθ. 4911 ἐκ ὁρχμῶν πεντήκοντα χιλιάδων (50.000) χρηματικῶν ἐνταλμα ὑπερ ἀπετάρχη εἰς τὸ ταμεῖον Λευκάδος.

Εἰς ἀπάντησιν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 40 τῆς 9ης τρέχοντος μηνός ὑμετέρου ἐγγράφου διαλαμβάνοντος ἐρώτησιν τοῦ βουλευτοῦ κ. Θ. Φίλιου ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν ὑμῖν ὅτι καταρτίζεται σχέδιον νόμου «περὶ κυρώσεως καὶ τροποποιήσεως τῆς ἀπὸ 10 Ἰουλίου 1926 συμβάσεως τῶν Σιδηροδρόμων Θεσσαλονίκης».

Ἀπαντώντες εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 31 ὑμετέρου πρωτοκόλλου παρόκλησιν τοῦ βουλευτοῦ κ. Μ. Τσαρλαμπᾶ ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν ὑμῖν ὅτι διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 99118 διατάγης διατάχθη ἡ Ἑταιρεία Μικρῆ ἵνα ἐπισπεύσῃ τὴν ἐκπόνησιν τῆς προμελέτης τῶν ἀκατασκευάστων τμημάτων τῆς ὑπ' ἀριθ. 140 ἐν Λευκάδι Ἑθνικῆς ὁδοῦ δι' αὐτὴν τμήματα δὲν παρεβόθη ἐκπεποιημένη προμελέτη καὶ νὰ ἀναρρῇ τότε θέλει ἡ προμελέτη αὐτὴ παραδοθῇ ἡμῖν.

Ἀπαντώντες εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 39 ὑμετέρου πρωτοκόλλου διαιτυσθεῖσαν ἡμῖν ἐρώτησιν τῶν βουλευτῶν κ. κ. Ν. Κουπαρόπου καὶ Κ. Κοντοδῖνα ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν ὑμῖν ὅτι τῆς ὁδοῦ Σερδίων—Δεσκάτης ἡ κατασκευὴ περιλαμβάνεται ἐξ ὁλοκληρου εἰς τὸ 2ον πρόγραμμα τῶν διὰ τῆς συμβάσεως ὁδοποιίας ἐκτελεστέων ἔργων.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰς ὁδοὺς Κονίτσας—Ἀνασελίτσας καὶ Γρεβενῶν—Ἰωαννίνων βεβαίως κατὰ τὸν καταρτιστὴν προσεχῶν προγραμμάτων θέλουσι ληφθῇ ὑπ' ὄψιν αἱ ἀνάγκαι τὰς ὁποίας πρόκειται νὰ ἐξυπηρετήσῃ ἡ ὁλοκληρωτικὴ τούτων κατασκευὴ ἢ λήψις ὅμως ἀποφάσεως πρὸς πραγματοποιήσιν ταύτης θὰ ἐξαρτηθῇ ἐκ τῆς ἐπαρκείας τῶν διατεθησομένων ἐρεχθῆς διὰ τὰ ἔργα τῆς συμβάσεως ὁδοποιίας πιστώσεων.

Ἀπαντώντες ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 29 ἐρωτήσεως τοῦ βουλευτοῦ κ. Τσαρλαμπᾶ ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν ὑμῖν ὅτι ἐτέθη ὑπὸ τὴν κρίσιν τοῦ Σώματος καὶ συντομώτατα θέλει κοινοποιηθῇ εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους ἡ σχετικὴ πρᾶξις.

Εἰς ἀπάντησιν τῆς ἀπὸ 27ης λήγοντος ἐρωτήσεως τῶν βουλευτῶν Ν. Κουπαρόπου καὶ Κ. Κοντοδῖνα ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ ἀνακοινώσωμεν ὅτι κατόπιν παραγγελίας τοῦ Ὑπουργείου κατὰ τὸν Ἰούνιον ἐ. ἔ. ἐνηργήθη δημοπρασία πρὸς μίσθωσιν οἰκήματος διὰ κατάστημα φυλακῶν Κοζάνης.

Τὰ σχετικὰ πρακτικὰ ὑποβλήθηκα εἰς τὸ Ὑπουργεῖον διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 3501 ἐ. ἔ. ἀναφορᾶς τοῦ Εἰσαγγελέως Κοζάνης ἐνεκρίθησαν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 38085 τῆς 15ης Ἰουλίου παραγγελίας.

Ὁ ἰδιοκτήτης ὁμοῦ, ὡς προκύπτει ἐξ ἀναφορᾶς τοῦ Εἰσαγγελέως, ἐν τῷ μεταξὺ ἐπώλησε τὸ κτίριον καὶ ἡ μίσθωσις ἐμακρυώθη.

Διὰ νεωτέρων ἐγγράφων πρὸς τὸν Εἰσαγγελέα ὑπ' ἀριθ. 61374 καὶ 65700 τῆς 18ης Νοεμβρίου ἐ. ἔ. ἐδόθη ἐντολὴ πρὸς ἐνέργειαν νέας δημοπρασίας εἰς τὴν νὰ κληθῇ νὰ λάθῃ μέρος καὶ ἡ ὑποβληθεῖσα αἴτησιν Νελίκα.

Ὅμοιως ἀνακοινεῖ ὁ κ. **Πρόεδρος** τὸ κάτωθι ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Προνοίας καὶ Ἀντιλήψεως. Ἀπαντώντες ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 41 ἀπὸ 9 Δεκεμβρίου ἐ. ἔ. ἐρωτήσεως τοῦ βουλευτοῦ κ. **Θ. Φίλιου** σχετικῶς μετὰ τὴν ὑποβολὴν νομοσχεδίου «περὶ παρατάσεως προθεσμίας πρὸς ὑποβολὴν αἰτήσεων ἀπονομῆς συντάξεως εἰς ἀναπήρους καὶ θύματα πολέμου» ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ πληροφορηθῶμεν ὑμᾶς ὅτι τὸ ζήτημα θὰ μελετηθῇ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ὅμοιως ἀνακοινεῖ τὸ κάτωθι ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων.

Εἰς ἀπάντησιν τῆς ὑπ' ἀριθ. πρωτ. Βουλῆς 323) 12 29 ἐρωτήσεως τοῦ ἀξιωματικοῦ βουλευτοῦ κ. **Μ. Τσαρλαμπᾶ** ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν ὅτι ὁ δημοδιδασκαλὸς Λευκάδος Ἐπικρατοῦ Μικρώνης ἔχει περιληφθῇ εἰς τὸν καταρτισθέντα ὑπὸ τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου Λευκάδος πῖνακα τῶν κατ' ἀρχιότητα προκτιέων δημοδιδασκάλων εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ εἰρηγητοῦ ὑπ' ἀριθ. 12, σειρὰν καθοριζομένην ὑπὸ τῶν ἐτῶν ὑπηρεσίας του, δὲν ἔχει ὅμως περιληφθῇ εἰς τὸν καταρτισθέντα ὑπὸ τῆς ἐξ ἐκπαιδευτικῶν συμβουλίων ἐπιτροπῆς γενικῶν πινάκων, διότι εἰς τούτον περιληφθῆσαν οἱ ἔχοντες 35 ἐτῶν ὑπηρεσίαν καὶ ἄνω, τὴν ὁποίαν δὲν ἔχει οὗτος.

Τέλος ἀνακοινεῖ ὁ κ. **Πρόεδρος** τὸ κάτωθι ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν.

Ἐπὶ ἐρωτήσεως βουλευτῶν σχετικῶς μετὰ τὸ ὑπόμνημα λοστάνκτου ἀνθυπομητάρχου Πανοπούλου Γεωργίου.

Ὁ ἀπότακτος ἀνθυπομητάρχος Πανοπούλος Γεωργίος παρακαλεῖ ὡπως τροποποιηθῇ τὸ ἄρθρον 65 τοῦ νόμου περὶ καταστάσεως ἀξιωματικῶν καὶ ἐπιτραπῇ καὶ εἰς τοὺς πρὸ τῆς ἰσχύος τούτου ἀποταχθέντας ἀξιωματικούς νὰ προσφύγωσιν εἰς δευτεροβάθμια ἀνακριτικὰ συμβούλια.

Ἡ τοιαύτη ἐνέργεια θὰ ἐπέφερε γενικὴν ἀναπάτασιν καὶ θὰ ἐδίδοι τὸ δικαίωμα εἰς πᾶντα ἀποταχθέντα νὰ ζητήσῃ τὴν ἐπαναφορὰν του, πρᾶγμα ὅπερ θὰ ἀπέσθαιεν εἰς βάρος τῆς ὑποστάσεως τοῦ Σώματος τῶν ἀξιωματικῶν, διότι θὰ ἐπανήρχοντο ἀξιωματικοὶ καταγορηθέντες διὰ βάρει πταίσματος.

Μεθ' ἣ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διατάξιν

τῶν ἀναφορῶν καὶ ἐρωτήσεων.

Ὁ κ. **Ν. Γουεργουρῆς** ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾶς ὁργανώσεως ἀναπήρων καὶ θυμάτων πολέμου καὶ διαρρηνεύων, ὡς λέγει, τὴν ἐνθυμῶν τῆς Βουλῆς γνώμην παρακαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῆς Προνοίας Ὑπουργὸν ὡπως προῦθῃ εἰς τὴν λήψιν τῶν καταλλήλων μέτρων πρὸς παροχὴν εἰς τὰ θύματα πολέμου καὶ τοὺς ἀναπήρους τῶν ἐφοδίων ἐκείνων, τὰ ὅποια θὰ τοὺς ἐπιτρέψουν νὰ ἀντεπεξέλθουν εἰς τὸν σημερινὸν σκληρὸν ἀγῶνα τῆς βιοπάλης. Ἰδίως συνιστᾷ ὡπως παραταθῇ ἡ προθεσμία διὰ τὴν ὑποβολὴν αἰτήσεων πρὸς παροχὴν συντάξεως, ἵνα οὕτω καὶ ἐκείνοι οἵτινες εἴτε δὲν ἐθέλησαν διὰ διαφόρους λόγους, εἴτε δὲν κατώρθωσαν νὰ τύχουν συντάξεως, ἐπωφεληθῶσιν ἤδη, ὁπότε κατέστησαν χαλεποὶ οἱ καιροί, τοῦ ἀναμνησθέντος δικαίου καὶ αὐτῶν.

Ὁ κ. **Ε. Ἐμμανουηλίδης** (Ὑπουργὸς τῆς Προνοίας) ἀπαντᾷ ὅτι ἡ Κυβέρνησις προσεπλάθη εἰς πᾶσαν περίστασιν νὰ ἐπιδείξῃ τὸ ἐνδιαφέρον αὐτῆς ὑπὲρ τῶν ἀναπήρων καὶ τῶν θυμάτων πολέμου. Καὶ πάλιν, προσθέτει, δὲν θὰ παραλείψῃ νὰ ἐπιδείξῃ ἀνάλογον ἐνδιαφέρον. Τὰ αἰτήματα ὁμοῦ, ὡς λέγει, τῆς τάξεως ταύτης εἶναι τόσον ποικίλα, ὥστε ἡ

ικανοποιήσις αὐτῶν δὲν ἐξαρτᾶται μόνον ἀπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Προνοίας, ἀλλὰ ἀπὸ πλείονα Ὑπουργείων, καὶ ἐπομένως λήψις νέων μέτρων προϋποθέτει γενικωτέρων κυβερνητικῶν ἀποφάσεων λαμβανόμενῃ ἐν συστάσει τῶν ἀρμοδίων Ὑπουργῶν.

Ὁ κ. **Π. Ζωγράφος** ἐγγεγραμμένος ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀναφορᾶς δηλοῖ μετὰ τὰς ἀνακοινώσεις τοῦ κ. ἐπὶ τῆς Προνοίας Ὑπουργοῦ ὅτι δὲν ἔχει ἄλλο τι νὰ προσθήσῃ εἰμὴ νὰ ἐκφράσῃ τὴν θερμὴν παράκλησιν ὅπως ἐπισπευσθῇ κατὰ τὸ δυνατόν ἡ ἐκδίκαισις τῆς ἐν προκειμένῳ ἀντιλήψεως τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ κ. **Μ. Τσαρλαμπᾶς** ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾶς τοῦ Ἐπιμελητηρίου Λευκάδος περὶ τῆς μελετωμένης κατάρτησεως αὐτοῦ παρακαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας Ὑπουργόν ὅπως ἐπαναλάβῃ κατηγορηματικώτερον τὴν πρὸ καιροῦ δέησίν του ὅτι δὲν ὑφίσταται τοιοῦτος κίνδυνος, ἵνα δικταδικασθῶν τελείως αἱ κρατούσαι ἀνησυχίαι.

Ὁ κ. **Π. Εὐριπίδης**, ὑποδύλλων τὴν αὐτὴν παράκλησιν ὅσον ἀφορᾷ τὸ Ἐπιμελητήριον Σύρου, παρατηρεῖ ὅτι τοῦτο εἶναι τὸ πρῶτον Ἐπιμελητήριον τῆς Ἑλλάδος, συσταθὲν ἀπὸ τοῦ 1835, καὶ ὅτι ὅλ' ἡτο τελείως ἀδικαιολόγητος ἡ κατάρτησις αὐτοῦ.

Ὁ κ. **Π. Βουγλούμης** (Ὑπουργὸς τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας) δηλοῖ ὅτι δὲν ὑφίσταται περίπτωσις κατάρτησεως Ἐπιμελητηρίου.

Ὁ κ. **Μ. Τσαρλαμπᾶς** ἀναπτύσσει δικαμαρτυρίαν τῶν κατοίκων Ἀλεξάνδρου Λευκάδος ἐναντίον τοῦ ἡγουμένου τῆς Μονῆς Ἀγίου Γεωργίου καὶ παρακαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῆς Γεωργίας Ὑπουργόν νὰ διατάξῃ τὴν ταχέειν ἐκδίκασιν τῶν κτημάτων τῆς Μονῆς, τὰ ὅποια ὁ ἡγούμενος αὐτῆς κατέχει, ὡς λέγει, παρηνόμως, εἰς βάρος τῶν ἀγροτῶν.

Ὁ κ. **Θ. Κριμπᾶς** ὑποστηρίζει ἀναφορὰν σπουδαστῶν τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Οἰκονομικῶν καὶ Ἐμπορικῶν Ἐπιστημῶν καὶ παρακαλεῖ ὅπως δικαιοδοθῇ αὕτη εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας πρὸς λήψιν τῶν δεόντων μέτρων.

Ὁ κ. **Α. Παπαϊονομόμου** συνιστῶν ἀναφορὰν τῶν Προέδρων τῶν κοινοτήτων Ἀλμυροῦ καὶ Εὐξεινουπόλεως περὶ ἐκτελέσεως προχείρων ὑδραυλικῶν μέτρων πρὸς προστασίαν τῶν καλλιεργειῶν τῶν παρακίλει τὸν κ. ἐπὶ τῆς Γεωργίας Ὑπουργόν, ἀντιληφθέντα, ὡς λέγει, τὴν ἀνάγκην ταύτην κατὰ τὴν ἐκεῖ περιδεῖαν του, ὅπως σπεύσῃ εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τοῦ αἰτήματος τούτου.

Ὁ κ. **Κ. Σπυρίδης** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) παρέχει τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι εὐθὺς ὡς ψηφισθῇ τὸ ἐκκρεμῶν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς σχετικὸν νομοσχέδιον ὅλ' ἁπλῶς τὴν δέουσαν μέριμναν.

Ὁ κ. **Ι. Κουτσίνης** συνιστᾷ ἀναφορὰν τοῦ Ἀποστόλου Λιάτζουρα, πρωτοψάλτου, καὶ παρακαλεῖ ὅπως δικαιοδοθῇ αὕτη εἰς τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας.

Ὁ κ. **Α. Φωκάς** ὑποστηρίζει ἀναφορὰν τοῦ Γεωργικοῦ Ἐπιμελητηρίου Κεφαλληνίας περὶ ἀποστολῆς ἐκεῖ περιδεύοντος γεωπόνου ἢ δασυδροκόμου πρὸς καθοδήγησιν τῶν γεωργῶν, αἵτινες, ὡς λέγει, ἐργάζονται μὲ πρωτόγονα μέσα.

Αἰτήται τοῦ κ. **Κ. Σπυρίδου** (Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας) ἡ ἀναφορὰ διαβιβάζεται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον.

Ὁ κ. **Θ. Λύρας** καταθέτει καὶ ἀναπτύσσει ἀναφορὰν τοῦ Γεωργίου Ντρουφάκου αἰτουμένου τὴν παράτασιν τῆς προθεσμίας πρὸς ἀνταλλαγὴν τῶν προσωρινῶν τίτλων τοῦ δευτέρου ἀναγκαστικοῦ δανείου.

Ἐν συνεχείᾳ καταθέτει καὶ ἀναπτύσσει ἀναφορὰν τοῦ δημοδιδασκάλου Ν. Κυριακάκου περὶ ἀναγνωρίσεως ὡς συνταξιούμου τοῦ χρόνου καλ' ὄν, ὑφιστάμενος θεραπείαν συνεπιεί τρυμματος κατὰ τὸν πόλεμον, εὐρίσκειτο ἐκτὸς ὑπηρεσίας.

Ὁ κ. **Α. Κουτσοπέταλος** συνιστᾷ ἀναφορὰν τῆς Αἰ. κατερίνης Πλυκοπούλου.

Ὁ κ. **Π. Χριστούλας** ὑποστηρίζει ἀναφορὰν τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος Καρπενησίου.

Ὁ κ. **Α. Φωκάς** συνιστᾷ ἀναφορὰν τοῦ Θ. Μουλίνου περὶ ἐξαγορᾶς ὑπὸ τοῦ Κράτους Ἑκκλησιαστικοῦ συγγραμματος τοῦ ἀποθανόντος ἀδελφοῦ του.

Ὁ κ. **Ν. Κουπαροῦσος** ὑποστηρίζει ἀναφορὰν τῶν κατοίκων Ἀγίας Φωτεινῆς Θεσσαλονίκης δικαμαρτυρομένων διὰ τὴν ἐπικειμένην κατεδάφισιν τῶν οἰκημάτων τῶν ἐναντι ἐυτελοῦς ἀποζημιώσεως.

Ὁ κ. **Ι. Γαμουζής** ὁμιλῶν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀναφορᾶς παρακαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας Ὑπουργόν ὅπως ἐπιστήσῃ ἀμέριστον τὴν προσοχὴν του ἐν προκειμένῳ, καθόσον πρόκειται περὶ ἀνθρώπων διὰ κόπων καὶ μόχθων ἀποκτησάντων στέγην καὶ ἐκδιλλομένους ἤδη ἐξ αὐτῆς ἐναντι ἀσπλάντου ἀποζημιώσεως. Δὲν ἐπιτρέπεται, τονίζει, ὑπὸ τῆς σημερινῆς μάστιγας συνθήκας, νὰ δημιουργοῦνται νέοι ἄστυγοι.

Ὁ κ. **Α. Μάρκου** συνιστᾷ ἀναφορὰν τῆς γῆρας Κλεοπάτρας Καφρίτσας καὶ παρακαλεῖ ὅπως δικαιοδοθῇ αὕτη εἰς τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν.

Ὁ κ. **Θ. Φίλιος** συνιστᾷ ἀναφορὰν τῆς κοινότητος Βαρυμπόμπης Γρικιάλων περὶ χορηγίσεως ἀδείας ἀγορᾶς συκαροχάρτου, καὶ παρακαλεῖ ὅπως δικαιοδοθῇ αὕτη εἰς τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν.

Ὁ κ. **Ι. Κοκκινάτος** ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾶς τῶν κατοίκων τοῦ συνοικισμοῦ Δουδίνων παραπονομένων διὰ τὴν καταβολὴν διὰ αὐτῶν ὑπερῶν ἀποζημιώσεων εἰς τοὺς ἰδιωκτῆρας τῶν ὑπὲρ τοῦ συνοικισμοῦ τῶν ἀπαιτηθεισῶν κτημάτων, παρακαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῆς Γεωργίας Ὑπουργόν ὅπως ληρθῇ νομοθετικῶς πρόνοια ἢ περὶ ἐπαναδικιάσεως τῆς ὑποθέσεως ἢ περὶ μειώσεως τῆς ἐπιδικασθείσης ἀποζημιώσεως. Ἐν πάσῃ περιπτώσει παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργόν ὅπως ἀπαντήσῃ ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς ἐγγράφως.

Οἱ κ. κ. **Γ. Γεωργιάδης** καὶ **Θ. Χαβίνης** ποιοῦνται τὰς αὐτὰς συστάσεις.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** ὑποστηρίζει ἀναφορὰν πτυχιούχων τῆς Φιλολογίας, τῆς Θεολογίας καὶ τῶν Φυσικομαθηματικῶν, αἰτουμένων τὴν διορισμὸν τῶν εἰς τὰς κενωθείσας ἐξ ἀπεχωρήσεως τῶν ὑπὸ τοῦ ὀρίου ἡλικίας καταληφθέντων θέσεων.

Ὁ κ. **Κ. Γόντικας** (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) ἀπαντᾷ ὅτι καὶ μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῶν συμπληρωσάντων τὸ ὄριον τῆς ἡλικίας δὲν ὑπάρχουν ἐν τῇ συνόλῳ κεναὶ θέσεις καὶ ἐπομένως οἱ ἀναφερόμενοι δὲν δύνανται νὰ διορισθῶν, εἰμὴ μόνον ἐν ἀπολυθῶν οἱ ἔχοντες ἡδ' ἐτῶν ὑπηρεσίαν θεωρητικῶν μαθημάτων.

Ὁ κ. **Μ. Τσαρλαμπᾶς** συνιστᾷ ἀναφορὰν τῶν ὄρφανῶν θυγατέρων τοῦ ἀποθνήσκοντος συμβολαιογράφου Λευκάδος Κατωπόδου περὶ ἀπονομῆς αὐταῖς συντάξεως.

Ὁ κ. **Α. Δίγκας** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) ὑπόσχεται νὰ λάβῃ μέριμναν διὰ τοῦ ἐκκρεμῶντος εἰς τὴν Βουλὴν σχετικοῦ σχεδίου νόμου.

Ὁ κ. **Μ. Τσαρλαμπᾶς** ὑποστηρίζει ἀναφορὰν τῶν κατοίκων τῆς κοινότητος Ἀγίου Νικήτα Λευκάδος περὶ ἐπαναστάσεως τοῦ τελωνοσταθμοῦ καρχαίου.

Ὁ κ. **Κ. Ἀλαβάνος** συνιστᾷ ἀναφορὰν τῶν πλοϊνῶν καὶ μηχανικῶν τοῦ Ἐμπορικοῦ Ναυτιοῦ.

Ὁ κ. **Β. Κυρέλλος** καταθέτει καὶ ἀναπτύσσει ἀναφορὰν τηλεγραφοφιλῶν, ἀπολυθέντων λόγῳ κατάρτησεως τῶν θέσεων τῶν, καὶ παρακαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας Ὑπουργόν ὅπως κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ καταστατικοῦ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων νόμου λάβῃ πρόνοιαν περὶ ἐπαναδιορισμοῦ αὐτῶν, ἐνῶς ἐκπληρωσάντων τὸ καθήκον τῶν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν.

Ὁ κ. **Θ. Φίλιος** καταθέτει καὶ ἀναπτύσσει ἀναφορὰν τῶν Προέδρων τῶν Κοινοτήτων καὶ τῶν Συνοικισμῶν Σοφάδων, Μεγάλου Παζαρχαίου κ.λπ., Θεσσαλίας, περὶ κατασκευῆς ἀντιλημμορικῶν ἔργων.

Ὁ κ. **Θ. Κριμπᾶς** ὑποστηρίζει ἀναφορὰν τῶν Κοινοτή-

των Πιπερίτσας, Ζευγολατίου καὶ Βαλλύρας ἐν σχέσει μετὰ τὴν ὑπὲρ τῶν μεσιτῶν φορολογίαν τῆς σταβίδος.

Ὁ κ. **Θ. Χαβίνης** ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾶς Συνοικισμῶν Ἀρτης, αἰτουμένων ὅπως ἀπευθυνθῇ πρὸς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν σύστασις ν' ἀπόσχη αὕτη πάσης ἐνοικιάσεως ἀγροκτημάτων, εἰς ἣν, στηριζομένη ἐπὶ σχετικῆς διατάξεως τῆς μετὰ αὐτῆς καὶ τοῦ Δημοσίου συμβάσεως περὶ διαχειρίσεως τῶν ἐξ ἀνταλλαγῆς κτημάτων, προβαίνει, λόγῳ τῆς παρόδου τῆς 18μηνου προθεσμίας μετὰ τῆς δημοσιεύσεως τῆς συμβάσεως ταύτης καὶ τῆς περατώσεως τῆς ἀπαλλοτριώσεως, παρατηρεῖ ὅτι, χάριν ἐνὸς τύπου, ὡς εἶνε ἡ ἐκδοσις τῆς ἀπεφάσεως, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ θυσιαζέται ἡ οὐσία, τὴν ὅποιαν ἐν προκειμένῳ ἀποτελεῖ, ὡς λέγει, ἡ ἐκδίκασις, τοσοῦτο μὲν λ. ν. καὶ ὅσον δὲν εἶναι ὑπεύθυνοι διὰ τὴν ὁραδύτητα ταύτην οἱ ἐνδιαφερόμενοι, ἀλλὰ τὸ Κράτος. Τὰς αὐτὰς συστάσεις ποιοῦνται καὶ οἱ κ. κ. **Γ. Γεωργιάδης** καὶ **Κ. Κοκκινάτος**.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾶς ἀποστράτων ἀξιωματικῶν ξηρᾶς καὶ χερῶν καὶ ὁρμῶν συνταξιούχων περὶ χορηγίσεως αὐτοῖς προσωρινῶν ἐπιδόματος χαρκτηρίζου τὴν ἀπέναντι αὐτῶν ἐπιδικασθεῖσαν συμπεριφορὰν τοῦ Κράτους ὡς οὐχ ὀρθήν, καὶ ὅσον, ἐν ὅλῳ σχεδὸν ἐδελτιώθη ἡ κατάσταση, αἱ συντάξεις μόνον εἰς τὸ 7πλάσιον, ὡς λέγει, ἡ ἐξήθησαν. ἐν σχέσει μετὰ τὰς προπολεμικάς. Δὲν ἐπιτρέπεται, τονίζει, νὰ παρατεῖται ἡ κατάσταση αὕτη εἰς ὄχρος ἀνθρώπων οἱ ὅποιοι λόγῳ τῆς ἡλικίας τῶν δὲν δύνανται νὰ ἐξεύρουν ἄλλον πόρον ζωῆς καὶ εἰς ὄχρος χερῶν καὶ ὁρμῶν ἀνωτάτων ἀξιωματικῶν ἢ δημοσίων ὑπαλλήλων, ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν πιστῶς ὑπηρετησάντων τὸ Κράτος. Δέον, ἐπιλέγει, νὰ ληρθῶν μέτρα ἀνθόλου πρὸς τὰ ὑπὲρ τῶν ὑπαλλήλων λαμβανόμενα κατ' αὐτὰς ἐρ' ὅσον αἱ αὐταὶ θωτικά ἀνάγκαι ὑφίστανται δι' ὅλους.

Ὁ κ. **Ι. Καλογεράς** παρατηρεῖ ὅτι οὔτε τὸ 7πλάσιον, ὡς εἶπεν ὁ κ. Ἀρχηγὸς τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως, δὲν λαμβάνουν οἱ συνταξιούχοι καὶ συνιστᾷ ὅπως δοθῇ εἰς αὐτοὺς ἐν ἐπίδομα τοῦλάχιστον χάριν τῶν ἐορτῶν.

Τὰς αὐτὰς συστάσεις ποιεῖται καὶ ὁ κ. **Ν. Εὐφράδης**.

Ὁ κ. **Γ. Μαυρῆς** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ἀπαντῶν λέγει ὅτι πράγματι ἡ ἀπέναντι τῶν συνταξιούχων διανομή τοῦ Κράτους δὲν εἶναι στοργική. Καὶ τοῦτο πρῶτον ἡ Κυβέρνησις ἀναγνωρίσασα προσέειν πρό τινας εἰς τὴν κατὰ 2001^ο αὔξησιν οἱ συνταξίαι, προσέλειψε δὲ ἐν τῇ κατατεθέντι προϋπολογισμῷ διὰ τὴν κατὰ 2002^ο εἰσέτι βελτίωσιν αὐτῶν. Διὰ περαιτέρω ὅμως αὔξησιν, προσθέτει, δὲν ἀντέχει ὁ προϋπολογισμὸς, διότι διὰ τῶν διαφόρων πολιτικῶν καὶ πολιτικῶν γεγονότων ἡ ἐξήθη δυσαναλόγως ὁ ἀριθμὸς τῶν συνταξιούχων.

Ὡς πρὸς τὸ παρεχόμενον εἰς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους κατ' αὐτὰς ἐπίδομα, ἐξηγεῖ ὅτι δὲν πρόκειται περὶ ἐπιδόματος, ἀλλὰ περὶ τῆς ὑπεσχημένης οὐξήσεως, ἥτις ἐπρόκειτο νὰ ἀρχίσῃ καταβαλλομένη ἀπὸ 1^ο Ὀκτωβρίου 1929 καὶ νὰ διδῆται κατὰ μῆνα. Ἐπειδὴ ὅμως, προσθέτει, δὲν ὑπάρχει καιρὸς πρὸς κατανομήν αὐτῆς κατὰ μῆνα, προεκρίθη, κατόπιν συνηνύσεως μετὰ τῶν ἐνδιαφερομένων, νὰ δοθῇ τὸ ποσὸν τὸ ἀντιπροσώπων τὴν ἐξάμηνον αὔξησιν ὑπὸ τύπον ἐπιδόματος. Ἡ αὔξησις ὅμως τῶν συντάξεων, ἐπιλέγει, ὅλ' ἀρχίσῃ ἀπὸ 1ης Ἀπριλίου.

Ὁ κ. **Ι. Καλογεράς** εὐρίσκειν ἀδυσίμους τὰς ἐξηγήσεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ συνιστᾷ ὅπως ἐξετασθῇ μετὰ μεγαλειότηρας στοργῆς τὸ ζήτημα τῶν συνταξιούχων.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** ποιοῦμενος τὴν αὐτὴν παρατήρησιν προσθέτει ὅτι εἶναι ἔτι μάλλον ἐπιβεβαιωμένη ἡ ὑποχρέωσις αὕτη τοῦ Κράτους, καθόσον πρόκειται περὶ ἀνθρώπων συμπληθέντων μετ' αὐτοῦ καὶ ὑποστάντων ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν κρατήσεις ἵνα τύχουν μιᾶς ἱκανοποιητικῆς ὁπωσδήποτε συντάξεως, ἐν τούτοις ὅμως ὑφισταμένων σήμερον ἀνεκδιηγήτους στενοχωρίας.

Ὁ κ. **Π. Τσαλδάρης** συνενώνων τὰς συστάσεις παρατη-

ρεῖ ὅτι ἐφόσον αἱ ὑποσχέσεις παρέχονται κατόπιν ἀναγνωρίσεως ὑφισταμένης τινας ἀνάγκης εἶναι αὐτονόητον ὅτι οἱ ἰθὺντες ἀναγνωρίζουν τὴν ἀνάγκην τῆς οὐξήσεως τῶν σημερινῶν συντάξεων. Ὡς δίδεται, προσθέτει, εἰς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους ἐπίδομα ἐναντι τῆς ὑπεσχημένης αὐτοῖς οὐξήσεως, καλὸν ὅλ' ἡτο ὅπως ὁ κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς ἐν τῇ δικαιολογημένῃ ψεῖδι ἦν ἐπιδεικνύει ὑπὲρ τοῦ δημοσίου θησαυροῦ λάδη, στενοχωρούμενος ὀλίγον ἀκόμη, ἐυεργετικὴν ὑπὲρ τῶν συνταξιούχων μέριμναν, δεδομένου ὅτι πρόκειται περὶ τάξεως δεινῶς δοκιμαζομένης.

Ὁ κ. **Θ. Χαβίνης** συνιστῶν τὴν ἀναφορὰν παρατηρεῖ ὅτι εἶναι τοσοῦτο μάλλον δικαία ἢ ἐκκλησις τῶν συνταξιούχων, καθόσον, ἐν ἡ Κυβέρνησις αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ μεριμνήσῃ περὶ τῆς βελτιώσεως τῶν ἀποδοχῶν τῶν ὑπαλλήλων, στρατιωτικῶν καὶ πολιτικῶν, πολλοὶ τῶν ὁποίων, ἀνώτεροι, λαμβάνουν μισθὸν 8—10 χιλιάδας δραχμῶν, ὅλ' αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ βελτιώσῃ καὶ τὰς συντάξεις, αἱ ὅποιαι δὲν ὑπερβαίνουν τὰς 2.000 δραχ. τὸν μῆνα. Ἄν, προσθέτει, μία οἰκονομία δὲν δύναται νὰ ζήσῃ μετ' 9 χιλιάδας δραχ., δὲν ὅλ' φαντάζεται κανεὶς ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ζήσῃ καλλίτερον μετ' ἄλλῃ οἰκονομείᾳ μετ' ὀλίγων 2.000 δραχ. Ἐκφράζων τὴν γνώμην, ὅτι, ἐν τῷ κοινῷ τῶν 160 ἑκατομ., τὸ ὅποιον διετέθη διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν ἀποδοχῶν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, κατενέμετο κατὰ διάφορον τρόπον, ἀσφαλῶς ὅλ' ἐπερίσσειον ἀρκετὰ δεκάδες ἑκατομμυρίων, παρατηρεῖ ὅτι διὰ τῆς ἐξαγωγῆς κλίμακος κατανομῆς οἱ Διευθυνταὶ τῶν Ὑπουργείων ὅλ' λαμβάνουν μισθὸν μετ' ὅσον ἐπὶ τῇ ἡμίσυ τοῦ σημερινοῦ. Διότι, ἐξηγεῖ, ἐνῶ ὁ Διευθυντὴς ἐνὶς Ὑπουργείου ἐλάμβανεν 7—9 χιλιάδας δραχ. ἡδ' ὅλ' λαμβάνει 10 χιλιάδας, δηλαδὴ ὁ συντελεστὴς τῆς μισθοδοσίας αὐτοῦ ὅλ' εἶναι μεγαλύτερος τοῦ ἡμίσιος τοῦ σημερινοῦ, καὶ τοῦτο καὶ ἦν σιγῇ μὴν οἱ συνταξιούχοι δὲν ἔχουν συντελεστὴν οὔτε 1/2. Εἶναι τοῦτο, ἐρωτᾷ, δικαιοσύνη; Πρέπει λοιπὸν, ἐπιλέγει, ὅπως ἀναθεωρηθῶν αἱ ληφθεῖσαι περὶ τῆς οὐξήσεως τοῦ μισθοῦ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἀποφάσεις, ἵνα ἀπ' ἐνὸς μὲν ἱκανοποιηθῶν περισσώτερον οἱ κατώτεροι ὑπάλληλοι, ἀπ' ἑτέρου δὲ περισσέη ποσὴν διὰ τὴν βελτίωσιν καὶ τῶν συντάξεων.

Γ. Μαυρῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Δὲν ὅλ' πλεονάζουν ἀπὸ τὰ 160 ἑκατομμύρια.

Θ. Χαβίνης. Ἐὰν γίνῃ δικαία κατανομή ὅλ' πλεονάζουν. **Κ. Ζαβιζιάνος**. Πρόκειται, τονίζει, περὶ τῆς τάξεως τῶν συνταξιούχων, ἥτις εἶναι πολὺ περισσώτερον ἀδικημένη ἀπέναντι τῆς τυχόν ἀδικημένης τάξεως τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, ἐφόσον δὲ διὰ τὴν τελευταίαν ταύτην τάξιν λαμβάνονται ἀνακουφιστικὰ μέτρα, πολὺ περισσώτεροι λόγοι συντρέχουν νὰ ληφθῶν παρόμοια μέτρα διὰ τὴν τάξιν τῶν συνταξιούχων, ἥτις κυριολεκτικῶς πένεται.

Μετ' ὅ παρελθούσης τῆς κακωνομισμένης ὥρας εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν:

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς Νομοθετικῆς ἐργασίας.

Γίνονται δι' ἀναστάσεως δεκτὰ τὰ σύνολα τῶν σχεδίων νόμων

- 1) «Περὶ συστάσεως Ὑπουργείου Ἀεροπορίας» καὶ
- 2) «Περὶ τροποποιήσεως τοῦ Νόμου 2430 περὶ ληξιαρχικῶν πράξεων»,

ἔχοντα οὕτω:

Περὶ συστάσεως Ὑπουργείου Ἀεροπορίας.

Ἄρθρον 1.

Συνιστᾶται Ὑπουργεῖον Ἀεροπορίας. Ὁσάκις ἡ διεύθυνσις τοῦ Ὑπουργείου τούτου ἀνατίθεται εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως καθίσταται παρ' αὐτοῦ καὶ Ὑφυπουργός, ἔχων βεθμόν καὶ ἀποδοχὰς Ὑπουργοῦ.

Ὁ Ὑφυπουργὸς ἀσπεί ὑπευθύνους ὅλα τὰ καθήκοντα τοῦ

3. Τὸ ἄρθρον 24 παράγρ. 1 ἀντικαθίσταται ὡς ἑπείτα:

α1. Οὐδεμία ληξιαρχικὴ πράξις θανάτου συντάσσεται ἀνευ ἐγγράφου ἐφ' ἁπλοῦ πιστοποιήσεως τοῦ θανάτου ἐκδομένης ὑπὸ τοῦ νοσηλεύσαντος ἱατροῦ, ἢ ἐλλείψει τοιοῦτου ὑπὸ νεκροσκόπου ἱατροῦ ὁριζομένου ὑπὸ τῆς Ἀστυνομίας. «Ὅπου δὲν ὑπάρχουν ἱατροὶ ἐν τῷ τόπῳ συνέθη ὁ θάνατος, πρέπει ὁ ληξιαρχὸς μεταδίδειν παρὰ τῷ ἀποθανόντι: νὰ βεβαιωθῇ περὶ τῆς ἀπελεύσεως».

4. Ἡ δευτέρα παράγραφος τοῦ ἄρθρου 25 συμπληροῦται οὕτω:

α2. Εἰς ὅλως ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις ἐπιτρέπεται, τῇ βεβαιώσει τῆς ἀστυνομικῆς Ἀρχῆς, νὰ δοθῇ ἀδεία ἐνταφιασμοῦ καὶ ἀνευ πιστοποιήσεως τοῦ ληξιαρχοῦ, ὑποχρεοῦται ὅμως ἐν τῇ περὶ τούτου ταύτῃ δὲ τελεσθῇ τὴν κηδεῖαν ἱερὸς νὰ δηλώσῃ ἐγγράφως ἐν τῇ δὲ τελεσθῇ τὸν πολὺ τὸ γεγονός τοῦ θανάτου πρὸς τὸν ἀρμόδιον ληξιαρχόν, παρέχων τὰ ἀναγκαῖα στοιχεία πρὸς σύνταξιν τῆς ληξιαρχικῆς πράξεως θανάτου, ἐν ἣ ὅλ' ἀναφέρεται καὶ τὸ γεγονός καὶ ὁ λόγος τοῦ πρὸ αὐτῆς ἐνταφιασμοῦ».

5. Ἡ § 3 τοῦ ἄρθρου 25 τροποποιεῖται οὕτω:

α3. Ἐξαιρουμένης τῆς περιπτώσεως τῆς προηγουμένης παραγράφου 2, ἐὰν πρὸ τῆς συντάξεως τῆς ληξιαρχικῆς πράξεως θανάτου ἐγένετο ἐνταφιασμὸς, ἢ ληξιαρχικὴ πράξις συντάσσεται μόνον ἀδείᾳ τοῦ εἰσαγγελέως ἢ ὅπου δὲν ἐδρεύει τοιοῦτος τοῦ εἰρηκοῦς, μετὰ ἐξαιρέσεων τῶν πραγματικῶν περιστατικῶν, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ θανάτου συμβάντος πρὸ 30 τῶν πολὺ ἡμερῶν. Ἀλλως ἀπαιτεῖται δικαστικὴ ἀπόφασις πρὸς βεβαίωσιν τοῦ γεγονότος τοῦ θανάτου.

6. Ἡ παράγραφος 1 τοῦ ἄρθρου 29 ἀντικαθίσταται οὕτω:

α1. Ἐὰν συμβῇ θάνατος ἐν πλῶ ἢ ἐν λοιμοκαθαρτηρίῳ ἢ κατὰ τὴν διάδικειαν ταξείας διὰ σιδηροδρόμου ἢ δι' αεροπλάνου, διὰ τὴν σύνταξιν τῆς ληξιαρχικῆς πράξεως θανάτου ἐφαρμόζονται ἀναλόγως αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 18 παράγραφου 2—4 τοῦ παρόντος νόμου».

Ἀρθρον 8.

Τὸ ἄρθρον 33 ἀντικαθίσταται οὕτω:

Ἀρθρον 33.— 1. Οἱ πρὸς δέλωσιν ἐνώπιον ληξιαρχοῦ ὑπόχρεοι παραλαμβάνοντες τὴν ἐμπροσθεῖον δέλωσιν τιμωροῦνται: α') διὰ προστίμου μέχρι 200 δραχμῶν ἐφ' ὅσον προσέθεσαν εἰς δέλωσιν μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς δεκαήμερου προθεσμίας δηλώσεως, β') διὰ χρηματικῆς ποινῆς μέχρι δραχμῶν 1000 ἐφ' ὅσον παρέλειψαν τὴν δέλωσιν μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς ἐνενηνταήμερου προθεσμίας.

2. Αἱ ποιναὶ αὗται ἐπιβάλλονται ὑπὸ τοῦ ἀρμόδιου Πταιματοδικαίου ἢ Πλημμελειοδικαίου κατὰ τὴν διαδικασίαν τοῦ ἄρθρου 9 καὶ ἐπομ. τοῦ νόμου 237 τοῦ 1914 «περὶ ἐκδικήσεως τῶν ἐπ' αὐτοφώρῳ πτασμάτων».

3. Δὲν ἐνεργεῖται ποινικὴ δίωξις, ἢ δὲ ἀρξαμένη τοιαύτη καταργεῖται, ἐφ' ὅσον δὲν ἐξεδόθη καταδικαστικὴ ἀπόφασις, ἐὰν ὁ παραβάτης προεβῇ εἰς ἐκπρόθεσμον πρὸς τὸν οἰκείον ληξιαρχὸν δέλωσιν, συντασσόμενην ἐπὶ χαρτοσήμου, δραχμῶν μὲν 100 ἐν τῇ ὑπὸ στ. α' περιπτώσει, τῆς παραγρ. 1 τοῦ παρόντος ἄρθρου, δραχμ. δὲ 200 ἐν τῇ αὐτῇ ὑπὸ στ. β' περιπτώσει.

«Μετὰ τὴν οὕτως ἐπεργασμένην κατάργησιν ἢ διανογραφίαν τίθεται ὑπὸ τοῦ δώκοντος εἰς τὸ Ἀρχείον ἐπὶ τῇ προσαγωγῇ πιστοποιητικοῦ ἐφ' ἁπλοῦ τοῦ ληξιαρχοῦ περὶ τῆς ἐπὶ τοῦ ὡς ἂν χαρτοσήμου ἐμπροσθέντος δηλώσεως».

4. Ἐν περιπτώσει καταδίκης ὁ γραμματεὺς τοῦ δικάσαντος Δικαστηρίου πέμπει πρὸς τὸν ἀρμόδιον ληξιαρχόν ἀπόσπασμα τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως, ὅπερ πρέπει νὰ περικλείῃ πλήρη τὰ στοιχεία τῆς ἐξ ὑπατιότητος τοῦ καταδικασθέντος παραλειφθείσης ληξιαρχικῆς πράξεως, ὁ δὲ ληξιαρχὸς συντάσσει ταύτην ἀνευ ἀναβολῆς, ἐφ' ὅσον δὲν συνετάχθῃ πρότερον ἐπὶ ἐκπρόθεσμον δηλώσει: τινὲς τῶν ὑποχρέων».

5. Ἐπὶ πλειόνων συνυποχρέων ἢ ὑπὸ τινος τούτων δέλω-

Ἀρθρον 9.

Ληξιαρχικὴ πράξις συντάσσεται ἐν τοῖς οἰκείοις βιβλίοις καὶ περὶ γεγονότος γενήσεως ἢ γάμου ἢ θανάτου βεβαιουμένου διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως ὡς λαβόντος χώραν κατ' ὅρον μόνον χρόνον, ἐπὶ τῇ πρὸς τὸν ληξιαρχὸν προσαγωγῇ ἀντιγράφου τῆς τοιαύτης ἀποφάσεως. Ἐκ τῆς τυχόν παραλείψεως τῆς καταχωρίσεως τῆς ὡς ἂν ληξιαρχικῆς πράξεως δὲν θίγεται ἡ ἰσχὺς τῆς δικαστικῆς ἀποφάσεως.

Ἀρθρον 10.

Ἡ ἰσχὺς τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ παρόντος, ἐφ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τροποποίησιν τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ νόμου 2430, ἀρχεῖται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1928.

Ἀρθρον 11.

Καταργεῖται πᾶσα διάταξις ἀντικειμένη εἰς τὸν παρόντα νόμον.

Διὰ Διτάγματα θέλει γίνεαι ἡ κωδικοποίησις τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος νόμου μετὰ τῶν τοῦ νόμου 2430.

Ἐπὶ τῆς ἐφ' ἂπαξ συζητήσεως τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ παρατάσεως προθεσμίας ἀναστολῆς ἐκτελέσεως ἀπαιτήσεων κατ' ἀγροτῶν καὶ ἐπεκτάσεως καὶ ἐφαρμογῆς αὐτῆς», ὁ κ. Δ. Δίνας (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) παρακαλεῖ νὰ ληφθῇ ὡς βᾶσις τῆς συζητήσεως τὸ Νομοσχέδιον, ὡς τὸ ἐπεξεργάσθη ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ, ἥτις συνεχόμεναι εἰς ἐν σχέδιον τὰς ἀποφάσεις τοῦ Ὑπουργικοῦ σχεδίου καὶ τὰς ἀποφάσεις τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς.

Πρόεδρος. Συζητεῖται τὸ σχέδιον τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ὁ κ. Ε. Περικλῆς λέγει ὅτι τὸ Νομοσχέδιον, ὡς διευκρινιστικὸν, ὑπερκαταβαίνει τὸν σκοπὸν δι' ὃν ἐγένετο, διότι, ἐνῶ ἐπρόκειτο περὶ ἀναστολῆς χρεῶν ἀγροτῶν παθόντων ἐκ θεομηγιῶν, ἡδὴ ἐπιζητεῖται ἡ ἀναστολὴ τῆς πληρωμῆς δανείων οἰκονομικῶν φύσεως, δυνάμενων εἰς χωρικοὺς. «Ὅταν, συνεχίζει, καταβῇ τὸ νομοσχέδιον «περὶ συστάσεως τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς» ἐδηλώθη ὅτι πρέπει νὰ καταβληθῇ προσοχή, ἵνα τὰ διδόμενα εἰς γεωργοὺς δάνεια διατίθωνται διὰ τὴν γεωργίαν καὶ ὅχι διὰ ξένους σκοποὺς, ὡς ἡ προέκθεσις καὶ ἡ ἐκπαίδευσίς τῶν τέκνων των, ἢ ἡ ἀγορὰ ἀστικῶν ἀκινήτων, ἢ ἡ ἐξόφλησις ἄλλων χρεῶν. Συνεπῶς τὸ ἄρθρον 5 τοῦ σχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς πρέπει νὰ τροπολογηθῇ καὶ νὰ περικυβανθῇ μόνον τὰ δάνεια τὰ χορηγηθέντα εἰς γεωργοὺς πρὸς καλλιέργειαν τῶν κτημάτων των.

Δ. Κουτσοπέταλος. Τότε θὰ ὑποχρεωθῶν οἱ γεωργοὶ εἰς ἀπόδειξιν.

Ε. Περικλῆς. Βεβαίως.

Δ. Κουτσοπέταλος. Δὲν εἶναι εὐκόλως νὰ ἐκτιμηθῶν αὐτὰ τὰ πράγματα προκατειμένου περὶ δανείων τὰ ὅποια ἔγινον πρὸς ἐνός, δύο καὶ τριῶν ἐτῶν.

Ε. Περικλῆς. Πάντως πρέπει νὰ ἐντοπισθῇ ἡ ἀναστολὴ μόνον εἰς τὰ γεωργικὰ δάνεια καὶ ὁ Πρόεδρος τῶν Πρωτοδικῶν πρέπει δι' ὅλων τῶν μέσων νὰ ἐξυρρίσκῃ πρὸς διεσπασθῇ τὰ χρήματα. Δευτέρως παρατήρησιν ἔχω νὰ κάμω διὰ τὴν ἐξαιρέσιν ὅσον ἀφορᾷ τὴν καταβολὴν τῶν ἐξόφων διὰ τὴν ἐξαρκεῖται μὲν ὑποθήκης κτήματος. Ἡ ἐξαιρέσις αὕτη δὲ ἐννοεῖται καὶ δέον νὰ ὑποχρεοῦται ὁ ὀφειλέτης νὰ καταβάλῃ τὰ μέχρι τῆς ἀναστολῆς ἔσοδα.

Ὁ κ. Α. Παπαθανάσης. Ἡ παράταξις, λέγει, τῆς ἰσχύος τοῦ Νόμου 3740, εἴτε ὑπὸ τῶν ὅρων τοῦ Κυβερνητικοῦ Νομοσχεδίου, εἴτε ὑπὸ τῶν ὅρων τῆς Ἐπιτροπῆς, καλύπτει προσαρμοζόμενον πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Νόμου, κέκληται νὰ θεραπεύσῃ μίαν προσωρινὴν ἀνάγκην μιᾶς τάξεως ἀγροτῶν παθόντων ἐκ θεομηγιῶν. Ἐκ παραλλήλου ὅμως τὸ Νομοσχέδιον ἐπληρῆς καὶ κατὰ τὸ περικλυτὸν βαθμὸς καὶ θὰ πληρῆς βαρύνῃ καὶ εἰς τὸ μέλλον ἐκείνους δι' οὓς προνοεῖ, διότι θὰ πληρῆς ὁλόκληρον τὸν ἀγροτικὸν κόσμον, καὶ δι' αὐτοὺς τοὺς ὁποίους θέλει νὰ προστατεύῃ, σπουδαίως δὲ θὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τῆς ἀγροτικῆς πίστεως καὶ ἐπὶ τῶν συναλλαγῶν. Ἡ ἀγρο-

τικὴ πίστις εἶναι γνωστὸν ὅτι ἐξυπηρετεῖται ὅχι μόνον ὑπὸ τῶν πιστωτικῶν ἰδρυμάτων, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν ἰδιωτῶν, αἵτινες διὰ τῶν ἀποταμιευμάτων των ἐπὶ δικαίῳ τόκῳ ἀνακουρίζουν τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην χρημάτων συγχωριανοὺς των καὶ συναγρότας.

Π. Πετρίδης. Ἄς παρατηρήσῃ τότε ὁ ἀγρότης τῶν εὐεργετημάτων τοῦ Νόμου.

Α. Παπαθανάσης. Ἐγὼ νομίζω ὅτι ἡ στενότης τοῦ χρηματικῶς ὀφείλεται ἀκριβῶς εἰς τὰ μέτρα τῶν ἀναστολῶν τῶν χρεῶν, διότι, ἐπὶ ἐξιδίᾳ ἄλλοτε οἱ δανεισταὶ μὲ τὰ μέτρα αὐτὰ δὲν τὸ ἔλαβον. Αἱ ἀναστολαὶ αὗται μὲ τὸν θεσπισθέντα μικρὸν τόκον ἐπιδράσαν ἐπὶ τῆς ἀγροτικῆς πίστεως καὶ ἀφίενται ὅλος ὁ ἀγροτικὸς κόσμος ἐκτετατὸς εἰς τὴν κερδοσκοπίαν τῶν ἐπιτηδείων καὶ ἄλλων ἰδρυμάτων.

Α. Μπακάμπασης. Οἱ ἰδιῶται ὑπὸ πότους ὅρους δανείζονται.

Α. Παπαθανάσης. Δανείζουν ὑπὸ τοῦς ὅρους τοῦ Νόμου διὰ γραμματίων τοὺς συγχωριανοὺς των.

Α. Μπακάμπασης. Οἱ τοκίζοντες εἶναι ἐπαγγελματίαι καὶ δίδουν μὲ βάρεις τόκους ἢ πρόκειται περὶ ἀγροτῶν ἔχοντων κεφάλαια καὶ ἀπομυζόντων τὴν ἀγροτικὴν τῆξιν.

Α. Παπαθανάσης. Εἰς κάθε χωρὶ ὑπάρχουν 3—4 ἀνθρωποι, γεωργοὶ καὶ αὐτοὶ, ἔχοντες ἀποταμιεύματα λόγῳ τῶν μακρυτέρων εἰσοδημάτων των, οἱ ὅποιοι δὲν θὰ δανείζον, ἐφ' ὅσον θὰ γνωρίζουν ὅτι τὰ χρήματα αὐτὰ προορίζονται πρὸς προέκθεσιν τῶν θυγατέρων των ἢ δι' ἄλλους σκοποὺς ἱεροῦς δὲν θὰ τὰ λάβουν, καὶ θὰ προσέρχονται νὰ καταθέτωσι ταῦτα εἰς τὰ ταμιευτήρια τῶν Τραπεζῶν. Διὰ τοὺς λόγους τούτους, τονίζει, φρονῶν ὅτι ὡς ἔχει τὸ νομοσχέδιον προσταθῇ κυρίως αὐτὸν τὸν ἀγροτικὸν κόσμον, τάσσομαι κατὰ τῆς γνώσεώς αὐτοῦ. Διὰ τὴν βᾶσιν θὰ ἡδύνατο νὰ θεωρηθῇ ἔχον, ἀνέπρωτα τοὺς γεωργοὺς ὀφειλέτας, τοὺς παθόντας ἐκ θεομηγιῶν, κατὰ τῶν πιστωτικῶν ἰδρυμάτων διὰ τὰ πρὸς αὐτὰ χρεῖα των, αὐτὰ ἀντιπροσωπεύουν καὶ τὸ μείζον μέρος τῶν γεωργικῶν χρεῶν. Ἀντιθέτως, διὰ τοῦ νομοσχεδίου τὰ πρὸς τὰ πιστωτικὰ ἰδρύματα, τὰ ἰσχυρότερα οἰκονομικῶς, χρεῖα δὲν προστατεύονται δι' ἀναβολῆς. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἐπιλέγει, καλύτερον θὰ ἐπρωτατεύοντο ὁ γεωργικὸς κόσμος ἢ καὶ τὰ πρὸς τὰς Τραπεζὰς χρεῖα τοῦ ἡδύνατο ν' ἀνασταλῶν γενικῶς κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ.

Π. Πετρίδης. Ὁ Νόμος ἐφαρμόζεται ἀπὸ ἔτους, καὶ φρονεῖται ὅτι προέκυψε δυσφορία ἐξ αὐτοῦ εἰς τοὺς ἀγρότας.

Α. Παπαθανάσης. Ἐὰν μεταβῇ εἰς τὸ χωρὶ σας θὰ ἴδωτε ὅτι δὲν ὑπάρχει δυσφορία, οὕτε θαυμασμὸς πρὸς τὸν νόμον, ἀλλ' ἐξαιρέσις πρὸς δανεισμὸν.

Ν. Γαργαλιώτης. Οἱ ἀγρόται δὲν εἰσέπραξαν καὶ δὲν μποροῦν νὰ πληρώσουν.

Α. Παπαθανάσης. Ὅπως δὲν ἔχω, ἡ γνώμη μου εἶναι ὅτι δὲν ἔχω νὰ δεχθῶμεν νὰ τεθῇ γενικὸν μέτρον ἀναστολῆς τῶν χρεῶν, ὅπως προτείνει τὸ Νομοσχέδιον.

Ὁ κ. Σ. Ταλιαδοῦρος λέγει ὅτι οἱ θεσμοὶ τῶν Δικαιοσταθίων δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι εἶναι θεσμοὶ ἀνώμαλοι καὶ δὲν ἀρμόζουν εἰς κοινωνίας εὐρύθμως λειτουργούσας. Κατ' ἀρχὴν συνεπῶς εἶμαι ἐναντίον τῶν μέτρων αὐτῶν, ἀλλ' ἐξετάζοντας τὰ τῆς σημερινῆς καταστάσεως τοῦ ἀγροτοῦ θὰ ἴδωμεν ἂν οὗτος ἔλαβε τοιαύτην ἀρωγὴν ἀπὸ τὸ Κράτος, ὥστε νὰ δύναται νὰ ἐκπληρῇ τὰς ὑποχρεώσεις του. Εἶναι ὁ ἀγρότης σήμερον εἰς θέσιν, καλλιεργῶν τὴν γῆν, νὰ λαμβάνῃ ἀπὸ αὐτὴν ὅσα χρειάζονται καὶ δι' αὐτὸν καὶ διὰ τὸν δανειστήν του: Παραστρέφεται ἀρχαίως εἰς τὸν ἀγρότην κοινωνικὴ καὶ κόμιστρα μὲ ἐκπτώσιν διὰ τὰ προϊόντα του: Ἡγένοντο εἰς τὰς ἀγροτικὰς περιφέρειάς ἐργα ἀντιπλημμυρικὰ ἢ ἀποστραγγιστικὰ διὰ νὰ μὴ χάνεται τὸ προϊόν τοῦ ἀγροτοῦ: Εἰς τὴν ἐπαρχίαν μου Καρδίτσαν, τονίζει, ἡ θέσις τοῦ γεωργικοῦ κόσμου εἶναι αὐτόχρημα τραγική. Οὐδέποτε ἡ Καρδίτσα εἶχε ζητήσῃ ἀναστολὴν πληρωμῆς φόρων. Ἀλλὰ συνεχεῖς θεομηγίαι ἐκ πλημμυρῶν καὶ ἀκρίθων κατέστησαν ἀνικάνους τοὺς γεωργοὺς, ὅχι μόνον φέροντες νὰ

πληρώσουν, ὅχι μόνον εἰς τὰ χρεῖα των νὰ εἶναι συνεπῆς, ἀλλὰ καὶ νὰ διὰ ἐξοικονομοῦν ὀλίγον ἀραθίστον διὰ νὰ φάγουν. Ἐπρόκειτο ἡμεῖς τὸ καλλῆλον μας ὑπὲρ τοῦ ἀγροτοῦ διὰ νὰ μὴ ἔχῃ ἀνάγκην τοῦ παρόντος Νομοσχεδίου: Τὸ Α' τῆς προστασίας τοῦ Κράτους πρὸς τὸν ἀγρότην ἦτον ἡ ἀγροτικὴ μεταρρύθμισις καὶ πέραν τούτου οὐδὲν ἄλλο ἔγινε. Εἶναι προφανές, συνεχίζει, ὅτι τὸ συζητούμενον μέτρον ἔχει ἰσχὺν προστατικὸν καὶ παρέχει προστασίαν ὑπὲρ τῆς πενιμμένης ἀγροτικῆς τάξεως, ἐφ' ἣς στηρίζεται ὅλος τὸ ἐθνικὸν οἰκονομικὸν καὶ ἡμεῖς ἡμεῖς σήμερον ἀποδοσιμότητά. Εἶμαι, συνεπῶς, ὑπὲρ τοῦ Νομοσχεδίου, καὶ μέμφομαι μάλιστα τὴν Κυβέρνησιν, διότι ἐν ᾧ δι' ὁράων φράσεων ἀναγνωρίζει τὴν ἀνάγκην τῆς προστασίας τοῦ ἀγροτοῦ, διὰ τοῦ ἄρθρου 2 τὴν προστασίαν αὐτὴν τὴν μειώνει. Δηλαδή, ἐνῶ δίδεται ἀναστολὴ δι' ὅλους τοὺς ἄλλους πιστωτὰς, ἰδίως διὰ τοὺς μικροὺς, ὅταν φθάσωμεν εἰς τὸ μικρὸν κεφάλαιον σταματῶμεν (ἀναγνωσκῶν). Ἐάν, τονίζει, πρόκειται νὰ προστατεύωμεν τοὺς ἀγρότας, πῶς ἐξαίρων τῆς ἀναστολῆς ἀπαιτήσεις ἀποτελούσας τὰ 9)10 τῶν ἀγροτικῶν χρεῶν; Συνεπῶς πρέπει νὰ ἐξαπαλίσωμεν τὸν ἀγρότην ἀπὸ τὰ πολλὰ χρεῖα καὶ ὅχι ἀπὸ τὰ ἐλάχιστα.

Δ. Κουτσοπέταλος. Πρὸ παντὸς τὰ πολλὰ πρέπει νὰ ἀνασταλῶν.

Σ. Ταλιαδοῦρος. Τὸ κεφάλαιον, ἄρα, προστατεύεται καὶ ὅχι οἱ ἀγρόται. Ἐφέτος ἐκονομοιήθησαν 4 1)2 χιλ. ἀγωγὰ καὶ αἱ ἐπιταγαὶ εἰς τὴν Καρδίτσαν παρὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς.

Ι. Περγιογιάννης. Πρέπει, τονίζει, καὶ σεῖς, κύριε συνάδελφε, νὰ ζητήσῃτε τὴν κατάργησιν τοῦ νόμου περὶ ἀμειδίᾳ δικηγόρων, διότι μὲ τὰ δικηγορικὰ καὶ δικαστικὰ ἔσοδα τὰ χρεῖα τῶν ἀγροτῶν ἐντριπλασιάσθησαν.

Α. Παπαθανάσης. Σεῖς εἰσθε ἐγγύτερος πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, καὶ ἐπομένως καταλλήλοτερος διὰ νὰ συστήσῃτε τοῦτο.

Σ. Ταλιαδοῦρος. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, συνεχίζει, ἡ ἐξαιρέσις ὑπὲρ τῶν Τραπεζῶν καὶ τῶν Ἀνωνύμων Ἐταιρειῶν πρέπει νὰ ἀπαλειφθῇ, διότι τὰ πρὸς αὐτὰς χρεῖα εἶναι τὰ 9)10 τῶν χρεῶν τῶν ἀγροτῶν. Ἡ διάκρισις μεταξὺ μικρῶν καὶ μεγάλων κεφαλαίων πρέπει νὰ ἐκλείψῃ. Δὲν ἔχω νὰ δεχθῶμεν μόνον τοῦ μικροῦ κεφαλαίου νὰ ἀναστειλῶμεν τὴν εἰσπραξίν. Ἐξ ἄλλου, μὲ τὴν διαδικασίαν ζωῆς ἀποφασίζῃ ὁ Πρόεδρος τῶν Πρωτοδικῶν, ὁποῦμεν τὸν χωρικὸν εἰς τὰς ἀρχὰς τῶν δικηγόρων, ἢ δὲ ἀναστολὴν ἢ ὅχι ζητήσῃ, ἂν τοῦ τὴν δώσουν, ὅχι στοιχίσῃ καὶ θάψαντες καὶ ζημίαι. Συνεπῶς θὰ εἴμεθα πρὸς τὴν βᾶσιν τοῦ νομοσχεδίου ἐὰν ἀπαλείψωμεν τὴν διάταξιν διὰ τὰ χρεῖα τῶν Τραπεζῶν καὶ τῶν Ἀνωνύμων Ἐταιρειῶν, διότι ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει θὰ εἶναι προτιμότερον νὰ ἀπορριφθῇ τὸ νομοσχέδιον. Δὲν ὑποθέτω ἐξ ἄλλου, ὅτι αἱ Τράπεζαι καὶ αἱ μεγάλα Ἐταιρεία: θὰ πτωχύνουν, δεδόμενον ὅτι εἰς αὐτὰς ἀπὸ τοῦ 1923 ἔχουν παρασχεθῇ ὑπὸ τοῦ Κράτους τόσα προνόμια ἐκ τῶν ὁποίων οὕτε ἐν μέρος δὲν ἔχει παρασχεθῇ εἰς τὸν ἰδιώτην. Ἐκτὸς τούτου, ἐπιλέγει, ὀφείλομεν νὰ μὴ λησμονώμεν ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νομοσχεδίου ἐξαρτάται καὶ ἀπὸ τὴν νοτροπίαν τῶν δικαστῶν, οἱ ὅποιοι ἄλλοι εἶναι φιλαγροτικοὶ καὶ ἄλλοι δὲν εἶναι.

Δ. Κουτσοπέταλος. Ὁ νόμος, λέγει, θὰ προστατεύσῃ πραγματικῶς τοὺς γεωργοὺς, ἂν θεσπίσωμεν ἀναστολὴν καὶ διὰ τοὺς μεγάλους ὁργανισμοὺς Ἀγροτικῆς πίστεως, ἰδίως δὲ διὰ τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν. Αὕτη εἶναι ἀληθὴς ὅτι ὁσάκις παρίσταται πρὸ ἐξηκριθόμενης ἀδυναμίας τῶν χωρικῶν παρέχει ἀναστολὰς, ἀλλ' ὅταν ἡ κατάσταση ἢ οἰκονομικὴ τῶν ἀγροτῶν μὴ ἀναγκάζῃ νὰ λάβωμεν μέτρα ἐξαιρετικὰ, ὁ περιορισμὸς τῆς ἀναστολῆς εἰς τὰ μικρὰ χρεῖα μόνον δὲν εἶναι ἐνδεδειγμένος.

Ε. Βενιζέλος (Πρωτοπυργός). Κύριον σκοπὸν τὸ νομοσχέδιον ἔχει νὰ δώσῃ προστασίαν κατὰ τῆς τοκογλυφίας. Αἱ Τράπεζαι εἶναι γνωστὸν ὅτι δὲν τοκογλυφῶν, καὶ μάλιστα μὰ ἀκούουν ὁσάκις κάμνομεν συστάσεις. Φοδῶμαι ὅμως μὲ τὰς 4 1)2 χιλ. ἀγωγὰς, πού εἶπεν ὁ κ. Ταλιαδοῦρος, ὅτι,

Πρέκας 'Αντώνιος.....Ο Κριμπίς Θάνος.....Ο
 Χαβούζ Γαλιήπ.....Ο Στυλιανόπουλος Παναγ...Ο
 Νιαζή Μουρατζή.....Ο Γκριούνης Σπύρος.....Ο
 Χαλάρ Κορτζανλή.....Ο Ηρακλής Γεώργιος.....Ο
 'Αλξ Ριζά 'Αγρίτ.....Ο Εδριππίος Πέτρος.....Ο
 Παζής 'Αριστέιδης.....Ο Καναβός 'Ιωάννης.....Ο
 Βλαχουδάκης Κωνσταντ...Ο Μουντζουρίδης 'Ιωάννης...Ο
 Μπούσαρης Δημήτριος...Ο Βουδούρης Κωνσταντίνος...Ο
 Κατσαδής Κωνσταντ...Ο Μπούτης 'Ιωάννης.....Ο
 Λούλης 'Αλκιβιάδης.....Ο Μαυρομυχάλης Πέτρος.....Ο
 Καλούδης Γεώργιος.....Ο Αλεβιζάκος 'Ανδρέας.....Ο
 Σκουρόπουλος Στάυρος...Ο Βεϊλ Αντίτης Γεώργιος...Ο
 Φλώρος Παναγιώτης.....Ο Γουργουρής Νικόλαος...Ο
 Καραγεώργης Στέφ...Ο Γκόσης Κωνσταντίνος.....Ο
 Θεολόγης Αγκυρσός.....Ο Αργυρόπουλος Γεώργιος...Ο
 Παπαδάτος 'Αχιλλεύς...Ο Μάρκου 'Ανδρέας.....Ο
 Κονδύλης Γεώργιος.....Ο 'Αντωνόπουλος Βλάσσης...Ο
 Νικολάδης Στάυρος...Ο Μιχαλάκοπουλος 'Ανδρέας...Ο
 Τσανταρίδης 'Ιωάννης...Ο Βουζιέλης 'Ελευθέριος...Ο
 Κωτόπουλος Σ...Ο 'Αβραάμ Νικόλαος.....Ο
 Παπαφλέσσας 'Ιωάννης...Ο 'Ησαΐας Γεώργιος.....Ο
 Ζαΐμης Φωκίων.....Ο Πανούτσας Κοσμάς.....Ο
 Γιαννούσης Σωτήριος...Ο Πριμίδης Εὐάγγελος...Ο
 Παπαστρατής Θρασύβουλος Ο Μιχαήλης 'Εμμανουήλ...Ο
 Μπουρνίτς 'Ιωάννης...Ο Μαρσέλλος Δημήτριος...Ο
 'Αλεξάνδρης 'Απόστολος...Ο Βαρδολύμειος Βασιλείος...Ο
 Σιδερής Γεώργιος...Ο Συμεώνογλου Συμεών...Ο
 Χριστούλας Περιελής...Ο Σακαλής Γεώργιος...Ο
 Τυλιαδούρης Σπυρίδων...Ο Κοκκιμάτος 'Ιωάννης...Ο
 Βαλαλάς 'Ιωάννης...Ο Χαβίνης Θεόδωρος...Ο
 Ζήγης 'Ιωάννης...Ο Γεροντζάνης Γεώργιος...Ο
 Ρεδιάδης Περιελής...Ο Γερσουλής 'Ιωάννης...Ο
 Ζαβιτζιάκος Κωνσταντ...Ο 'Ασλινός Νικόλαος...Ο
 Σαρακηνός Κωνσταντ...Ο Γοβαλιζιάδης 'Ιωάννης...Ο
 Κονεβίνος Αἰνός...Ο Σκουλάς Βασίλειος...Ο
 Ζερόβος Σπύρος (Μητς)...Ο Μπακάμπας 'Αναστάσιος...Ο
 Κουπαρούσης Νικόλαος...Ο Κεραμίδης 'Ιωάννης...Ο
 Παπαδόπουλος 'Ηλίας...Ο Καραυτάκης 'Εμμανουήλ...Ο
 'Ανδρεάδης Αλέξανδρος...Ο Ρωϊός 'Αντώνιος...Ο
 Κοντούλας Κίμων...Ο Σαφούλης Θεμιστοκλής...Ο
 Περνίδης Παναγιώτης...Ο Κεντούρης 'Αλέξανδρος...Ο
 Τσαλδάρης Παναγιώτης...Ο Μαρικλής Δημήτριος...Ο
 'Αράβαντιδης Παναγιώτης...Ο Χρηστομάνος 'Αντώνιος...Ο
 Αιβαθινόπουλος Ριχάρδος...Ο Ρωϊός Δημόσιος...Ο
 Τσιτσίκης Παναγιώτης...Ο 'Ανθρακόπουλος Σωκράτης...Ο
 Καραμάνος Νικόλαος...Ο Μέλλος Δημόσιος...Ο
 Λυμπερόπουλος 'Ιωάννης...Ο Κωνσταντόπουλος Νικόλ...Ο
 Φικιόρης Γεώργιος...Ο Πολυτρονιάδης 'Αβραάμ...Ο
 'Αναστασιάδης Στέφανος...Ο Λαζαρίδης 'Αναστάσιος...Ο
 Κουτσίνης 'Ιπποκράτης...Ο Συρογιάννης Πελοπίδας...Ο
 Κβνδύρας 'Ιωσήφ...Ο Πετσάκης Κωνσταντίνος...Ο
 Κούρης Μιχαήλ...Ο Λεωνίδας 'Ιωάννης...Ο
 Παπαδάκης Κωνσταντ...Ο Ράλλης Πέτρος...Ο
 Κουτσουπέταλος Ασημάς...Ο 'Αλαβάνος Κωνσταντίνος...Ο
 Βασιλειάδης Γεράσιμος...Ο Κολαντζάκος Α...Ο
 Τσαρλαμπάς Μάρκος...Ο Τσάρος Βασίλειος...Ο
 Καραπαναγιώτης Βύρων...Ο Γαρδικιώτης Νικόλαος...Ο
 Βέργος Δημήτριος...Ο Ζούκας Εδούμπος...Ο
 Σήμος Κωνσταντίνος...Ο Φύλιος Θεόδωρος...Ο
 Βότσας Γεώργιος...Ο Παπαθανάσης 'Αθανάσιος...Ο
 Θεοδοσιάδης Γεώργιος...Ο Νικολίτσας 'Ιωάννης...Ο
 Παπανδρέου Γεώργιος...Ο 'Αρβονίδης Δημήτριος...Ο
 Παπαναστασίου 'Αλέξ...Ο Ροδόπουλος Γεώργιος...Ο
 Μπακόπουλος Νικόλαος...Ο Μικαήλης 'Αθανάσιος...Ο
 'Ανδρεόπουλος 'Ιωάννης...Ο Κουλούρας Γάβριος...Ο
 Σχινόνης Σπύρος...Ο Δαμιανός 'Αντώνιος...Ο
 Σακελλαρίου Δημήτριος...Ο Κυρώζης 'Ιωάννης...Ο

Τσιριμπίδης 'Ιωάννης...Ο Βαλσαλάκης Μανώλης...Ο
 Ξαρχός Νικόλαος...Ο Πολυτρονιάδης Παναγιώτης...Ο
 Χατζίσκος Δημήτριος...Ο Τσιτ δάκης 'Εμμανουήλ...Ο
 Μόδης Γεώργιος...Ο Τσιρογιάννης 'Αλέξ...Ο
 Χαρατζάκης Μιχαήλ...Ο Παχλός 'Αλέξανδρος...Ο
 Ζουμής Χρήστος...Ο Ασπίδης 'Ηλίας...Ο
 Χατζής Δημήτριος...Ο Παναγιώτης 'Ομήριος...Ο
 Κιλλ δόπουλος Περιελής...Ο Κανάκης 'Αλέξανδρος...Ο
 Ξαυθόπουλος 'Αλέξανδρος...Ο Λαμνίτης Νικόλαος...Ο

Επομένως η πρότασις συγκατανεύσασα την απόλυτον πλειοψηφίαν του όλου αριθμού των βουλευτών γίνεται δεκτή και απορρίπτεται η τροπολογία της Γερουσίας, γενομένης δεκτού του σχεδίου νόμου ως είχε ψηφισθή τοῦτο ἀρχικώς ὑπὸ τῆς Βουλῆς κατὰ τὴν ἀπὸ 11 'Ιουνίου 1929) συνεδρίασιν αὐτῆς, ἔχον οὕτω :

Περὶ Στρατιωτικῆς Σχολῆς Εὐελπίδων.

Ἄρθρον 1.

1. Κυρεῖται τὸ ἀπὸ 2 Σεπτεμβρίου 1925 Ν. Δ. περὶ ὀργάνισμῳ τῆς Σχολῆς τῶν Εὐελπίδων.

2. Ἐφεξῆς τὰ τῆς Σχολῆς τῶν Εὐελπίδων διέπει ὁ παρὼν Νόμος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Γενικά.

Ἄρθρον 2.

3. Ἡ Στρατιωτικὴ Σχολὴ Εὐελπίδων σκοπὸν ἔχει νὰ παρέχῃ κατόπιν καταλλήλου ἐκπαιδεύσεως ἀριθμὸν Ἀξιωματικών εἰς τὸ Πεζικόν, Πυροβολικόν, Ἱππικόν καὶ Μηχανικόν.

Ἄρθρον 3.

4. Ἡ Στρατιωτικὴ Σχολὴ Εὐελπίδων ὑπάγεται εἰς τὰς ἀμέσους διατάξεις τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν καὶ διοικεῖται παρ' Ὑποστρατήγου.

5. Τὸ ὑπόλοιπον διοικητικὸν προσωπικὸν ἀξιωματικῶν καὶ ὀπλιτῶν ὀρίζεται διὰ τῶν πινάκων τῆς ἐν εἰρήνῃ συνθέσεως τῶν μονάδων καὶ ὑπηρεσιῶν τοῦ Στρατοῦ.

Ἡ δικαιοδοσία καὶ ἡ ἀρμοδιότης τοῦ Γεν. Επιθεωρητοῦ τῶν Σχολῶν ἐπὶ τῆς Στρατ. Σχολῆς Εὐελπίδων καθορίζεται ὑπὸ τοῦ νόμου 3736 καὶ τῶν ἐκτελεστικῶν αὐτοῦ Διαταγμάτων.

6. Οἱ ἀξιωματικοὶ ἐπιτηρηταί, λαμβανόμενοι μετὰ τῶν κατωτέρων ἀξιωματικῶν τῶν τεσσάρων ὅπλων καὶ κατὰ προτίμησιν ἐκ τῶν προερχομένων ἐκ στρατιωτικῶν σχολῶν, χρησιμεύουσι καὶ ὡς προγυμνασταὶ ἢ ἐκπαιδεύται τῶν μαθητῶν εἰς τὰς διαφόρους ἐφαρμογὰς, σωματικὰς ἢ στρατιωτικὰς ἀσκήσεις καὶ κανονισμοὺς ἀσκήσεων καὶ ὑπηρεσίας.

7. Ὡς τοιοῦτοι δύνανται νὰ ὀρισθῶσι καὶ ἐκ τοῦ λοιποῦ διοικητικοῦ προσωπικοῦ.

8. Ὡσαύτως Ἀξιωματικοὶ ἐκ τοῦ διοικητικοῦ προσωπικοῦ δύνανται νὰ χρησιμοποιηθῶσιν ὡς καθηγηταί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Διδακτικὸν Προσωπικόν.

Ἄρθρον 4.

9. Ὡς καθηγηταί, βοηθηταί, ἐπιμεληταί, διδασκαλοὶ, ἢ βοηθοὶ διορίζονται Ἀξιωματικοὶ ἐν ἐνεργείᾳ ἢ ἐν ἀποστρατείᾳ ὡς καὶ ἰδιῶται συμφώνως τῷ νόμῳ περὶ προσωπικοῦ τῶν Σχολῶν.

10. Διὰ τὴν ὀπλομαχητικὴν ἐπιτρέπεται ἡ πρόσληψις καὶ ἀλλοδαποῦ διδασκάλου.

11. Αἱ ἔδραι τῶν μαθημάτων αἵτινες καταλαμβάνονται παρὰ ἰδιωτῶν καθηγητῶν εἶναι αἱ κατωτέρω ὀριζόμεναι καὶ ἰσοδυναμοῦσι μετὰ τὰς κατωτέρω ἐπίσης ὀριζόμενας ἔδρας τῶν δημοσίων ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων.

Οἱ καθηγηταὶ οἱ κατέχοντες ἔδρας ἰσοδυναμοῦσας πρὸς τοιαύτας Ἀνωτέρων Σχολῶν Μετ. Πολυτεχνείου λαμβάνουσιν ὡς ἀποδοχὰς μόνον τὸν μισθὸν τοῦ καθηγητοῦ Πολυτεχνείου καὶ τὰ ἐπιδόματα πενταετοῦς ὑπηρεσίας, οὐχὶ δὲ καὶ τὴν ἀποζημίωσιν 2/3 τοῦ μισθοῦ τοῦ προβλεπομένου διὰ τοὺς καθηγητάς Πολυτεχνείου ὑπὸ τοῦ νόμου 2001.

Α'. Ἐδραι ἰσοδυναμοῦσαι πρὸς τοιαύτας ἀνωτέρων Σχολῶν τοῦ Μετσοβίου Πολυτεχνείου :

- 1) Μαθηματικῶν μετὰ θεωρητικῆς Μηχανικῆς (2 ἔδραι).
- 2) Φυσικῆς (μία ἔδρα).
- 3) Χημείας (δύο ἔδραι).
- 4) Ὀρυζοῦς καὶ Γεφυροποιίας (μία ἔδρα).
- 5) Ἐφηρμοσμένης Μηχανικῆς (μία ἔδρα).
- 6) Οἰκοδομικῆς (μία ἔδρα).
- 7) Ἠλεκτρολογίας (μία ἔδρα).

Β'. Ἐδραι ἰσοδυναμοῦσαι πρὸς ἔδραν Γυμνασιάρχου :

- 1) Ἐκθέσεων καὶ ἡθικῶν διδασκαλιῶν (μία ἔδρα).
- Γ'. Ἐδραι ἰσοδυναμοῦσαι πρὸς ἔδραν καθηγητοῦ Γυμνασίου ἢ Γυμνασιάρχου :

- 1) Γαλλικῶν (μία ἔδρα).
 - 2) Βαλκανικῶν γλωσσῶν. Ἐδραι ἰσάριθμοι πρὸς τὰς διδασκόμενας Βαλκανικὰς γλώσσας.
12. Οὐχ ἦττον διὰ Π. Διατάγματος προκαλουμένου ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν τῇ προτάσει τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου Στρατοῦ δύνανται νὰ προστεθῶσιν ἔδραι ἐτέρων μαθημάτων ἢ καταργηθῶσιν ἐκ τῶν ἄνω ὀριζομένων.

13. Τὰς ἔδρας τῶν ἀνωτέρω μαθημάτων δύνανται νὰ τὰς καταλάβωσι καὶ Στρατιωτικοὶ ἐν ἐνεργείᾳ ἢ ἀποστρατείᾳ.

14. Θέσεις ἐπιμελητῶν (τῶν ἔδρων τῶν καταλαμβανομένων παρὰ ἰδιωτῶν), ὀρίζεται μόνον μία, διὰ τὴν Χημείαν, ἀντιστοιχοῦσα πρὸς καθηγητὴν δευτεροβάθμιον.

15. Αἱ ἔδραι τῶν μὴ καθοριζομένων διὰ τοῦ παρόντος Νόμου μαθημάτων ὧν ἡ διδασκαλία ἤθελεν ἀνατεθῆ τυχὸν εἰς ἰδιώτας, ὅ' ἀντιστοιχοῦσι πρὸς ἔδρας καθηγητῶν γυμνασίου ἢ διδασκάλων ἀναλόγως τῆς σπουδαιότητος τούτων.

16. Οἱ καθηγηταὶ τῆς Σχολῆς, ἰδιῶται ἢ Στρατιωτικοὶ ὑποχρεοῦνται νὰ συντάσσωσι καὶ παραδίδωσιν εἰς τὴν Σχολὴν εἰς τὸ τέλος τοῦ πρώτου Σχολικοῦ ἔτους ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ τούτων τὴν διδακτέαν ὕλην τοῦ μαθήματος ὅπερ διδάσκουσιν ἐν ἡ περιπτώσει δὲν ἀκολουθοῦσιν οὕτω τὸ ὑπάρχον ἐν τῇ Σχολῇ κείμενον τοῦ μαθήματος τούτου.

17. Ἡ Σχολὴ δύνανται νὰ λιθογραφῇ ταύτην δαπάνῃς τοῦ Δημοσίου διὰ τὴν χρῆσιν τῶν μαθητῶν αὐτῆς καὶ τῶν λοιπῶν Στρατιωτικῶν Σχολῶν.

18. Ἡ ἐκτύπωσις αὐτῆς ἀποφασίζεται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Διδασκαλία.

Ἄρθρον 5.

19. Ἡ διάρκεια τῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν τῇ Στρατιωτικῇ Σχολῇ Εὐελπίδων εἶναι τετραετής.

20. Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν εἰς τὸ τέλος τοῦ 3ου Σχολικοῦ ἔτους, προτάσει τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου Στρατοῦ, ὀρίζει τὸν ἀριθμὸν τῶν θέσεων καὶ ὅπλων, εἰς τὰ ὅπλα θὰ κατανεμηθῶσιν οἱ Εὐελπίδες κατὰ τὸ 4ον Σχολικὸν ἔτος, ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν ἐκάστου ὅπλου.

Ἐν ἀρχῇ τοῦ 4ου Σχολικοῦ ἔτους διατάσσει τὸν ὀνομαστικὸν χωρισμὸν τῶν Εὐελπίδων εἰς τμήματα ἀντιστοιχοῦντα καὶ ὅπλα ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ καθορισθέντος ἀριθμοῦ τῶν θέσεων

καθ' ὅπλον καὶ τῶν δηλώσεων προτιμήσεως ὅπλου τῶν Εὐελπίδων.

Αἱ δηλώσεις περὶ προτιμήσεως ὅπλου τῶν Εὐελπίδων λαμβάνονται ὑπ' ὄψει κατὰ τὴν σειρὰν τῆς ἐπιτυχίας αὐτῶν ἀπὸ τῆς 3ης εἰς τὴν 4ην τάξιν.

21. Τὰ ἐν αὐτῇ διδασκόμενα μαθήματα καὶ ἀσκήσεις, ἡ διάρκεια τῶν διδασκαλιῶν, ὁ τρόπος τῆς βαθμολογίας καὶ τῶν ἐξετάσεων, οἱ συντελεστοὶ τῶν μαθημάτων κλπ. ὀρισθῶσιν διὰ τοῦ Ὁργανισμοῦ τῆς Σχολῆς.

Ἄρθρον 6.

22. Ἐνταῦξ ἐκάστου Σχολικοῦ ἔτους ὀρίζεται ἡ 20ῃ Σεπτεμβρίου λήξις δὲ τὸ πέρας τῶν ἐξετάσεων (ἐντὸς τοῦ 1ου δεκαημέρου τοῦ Ἰουλίου).

23. Αἱ ἀνωτέρω χρονολογίαι δύνανται νὰ μεταβληθῶσιν ἀναλόγως, ἂν ἐπιβάλλωσι τοῦτο ἐξαιρετικαὶ περιπτώσεις, ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν εἰσηγγέται τοῖ Γενικοῦ Ἐπιτελείου Στρατοῦ ἢ τοῦ Διοικητοῦ τῆς Σχολῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Εἰσιτήριος διαγωνισμός

Ἄρθρον 7.

24. Κατὰ τὰς ἀρχὰς Ἀπριλίου ἐκάστου ἔτους ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν δι' ἐγκυκλίου πρὸς ἀπάτας τὰς Στρατιωτικὰς Ἀρχὰς καὶ διὰ τοῦ τύπου προκηρύσσει διαγωνισμὸν ὑποψηφίων μαθητῶν πρὸς ἐκπαιδεύσιν εἰς τὴν Σχολὴν, ὀρίζων τὸν ἐλάχιστον ἀριθμὸν τῶν θέσεων ἐπὶ τῇ βάσει πρακτικοῦ συντασσόμενου ὑπὸ τοῦ πρώτου Στρατιωτικοῦ Συμβουλίου, τὴν ἡμερομηνίαν καὶ τὴν δέσιν νὰ παρουσιασθῶσιν οἱ ὑποψήφιοι εἰς τὴν Σχολὴν καὶ τὴν ἡμερομηνίαν ἐνάρξεως τοῦ διαγωνισμοῦ.

25. Ἀπαγορεύεται ἀπολύτως ἡ προκήρυξις δευτέρου διαγωνισμοῦ διὰ τὸ αὐτὸ σχολικὸν ἔτος. Ὁ ἀπὸξ ὀρισθεὶς ἀριθμὸς τῶν ἐισακτέων ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ αὐξάνεται διὰ τὸ αὐτὸ σχολικὸν ἔτος.

Ἄρθρον 8.

26. Τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα πρὸς συμμετοχὴν εἰς τὸν διαγωνισμὸν ὀρίζονται :

- α') Διαγωγὴ ἀμειπτος
- β') Ὑγεία καὶ ἀρτία σωματικὴ διάπλασις
- γ') Ἀπολυτήριον ἀνεγνωρισμένου Γυμνασίου ἢ Πρακτικοῦ Λυκείου.

δ') Ἠλικία κατ' ἐλάχιστον ἔριον 16 ἐτῶν συμπληρωμένων καὶ κατὰ μέγιστον 20 ἐτῶν συμπληρουμένων τὴν 31 Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους τῆς διενεργείας τοῦ διαγωνισμοῦ.

ε') Νὰ κέντηται τὴν Ἑλληνικὴν ἰθαγένειαν πλὴν τῶν τῆς 3 περιπτώσεως τοῦ ἐδαφίου 3 τοῦ ἀρθροῦ 43 ὁμογενῶν, ὧν τὰ προσόντα ὀρ σθῶσιν διὰ Πρ. Διατάγματος.

27. Ὁ διαγωνισμὸς ἀρχεῖται ἀνωπερόετως τὸ πρῶτον δεκαήμερον τοῦ μηνὸς Αὐγούστου.

Ἄρθρον 9.

28. Ἰδιῶται ἐπιθυμοῦντες νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τὸν διαγωνισμὸν πρὸς εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Σχολὴν καὶ ἔχοντες τὰ ὑπὸ τοῦ προηγούμενου ἀρθροῦ ἀπαιτούμενα προσόντα ὑποβάλλουσι τὴν περὶ τούτου ἀναφορὰν μετὰ τῶν πιστοποιητικῶν, ὀρισθησομένων διὰ τοῦ Ὁργανισμοῦ τῆς Σχολῆς, ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν Σχολὴν Εὐελπίδων.

29. Οἱ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ εὐρισκόμενοι ὑποψήφιοι μαθηταὶ ὑποβάλλουσι τὰς ἀναφορὰς αὐτῶν μετὰ τῶν ἀναγκαίων πιστοποιητικῶν εἰς τὴν Προξενικὴν ἀρχήν, ἥτις τὰς ἀποστέλλει τὸ ταχύτερον ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν Σχολὴν.

30. Ὁ Διοικητὴς τῆς Σχολῆς Εὐελπίδων ὑποχρεοῦται νὰ ἐξελέγῃ τὰ πιστοποιητικὰ καὶ ν' ἀπορρίπτῃ τοὺς μὴ ἔχοντας ταῦτα ἐν τάξει.

31. Έν περιπτώσει ἀμφιβολίας ἐπὶ τῆς παραδοχῆς ἢ μὴ τῆς αἰτήσεως ὑποψήφιος τινὸς, ἀποφαίνεται ὁριστικῶς ἐπὶ τῆς ἀπορρίψεως ἢ μὴ ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου τοῦ Στρατοῦ.

Ἄρθρον 10.

32. Ὁ εἰσιτῆριος διαγωνισμὸς ἐνεργεῖται μερίμνη καὶ ἐπιμέλειαν τοῦ Διοικητοῦ τῆς Στρατιωτικῆς Σχολῆς Εὐελπίδων.

33. Οἱ ὑποψήφιοι παρουσιάζονται εἰς τὴν Σχολὴν τὴν ὁρισθεῖσαν ἡμέραν καὶ ὑποβάλλονται εἰς δοκιμασίαν ἐπὶ τῆς σωματικῆς ἀγωγῆς.

34. Ἡ σωματικὴ ἀγωγή περιλαμβάνει τὰ κάτωθι ἀγωνίσματα εἰς τὰ ὅποια δέον νὰ ἐπιτύχῃσι τὰς ἐξῆς ἐπιδόσεις :

- 1) Δρόμον 100 μ. 17'.
- 2) Δρόμον 1000 μ. 4' 30".
- 3) Πήδημα εἰς ὕψος μὲ δρόμον 0,80 μ.
- 4) Πήδημα εἰς μήκος ἀπὸ τοῦ μὲ δρόμον 3,30 μ.
- 5) Ρίψεις δι' ἐκατέρωθεν χεῖρας σφαῖρας βάρους 7,257 χιλιογράμμων μέσος ὅρος ρίψεως (δεξιᾶς καὶ ἀριστερᾶς χεῖρὸς) 3,55 μέτρα.

35. Διὰ Π. Δ) των δύνανται νὰ τροποποιηθῶσιν αἱ ἀνωτέρω ἐπιδόσεις ἐπὶ τὸ αὐστηρότερον.

36. Ἡ ἐξέτασις τῶν ἀνωτέρω ἀγωνισμάτων γίνεται ἐνώπιον ἐπιτροπῆς, ἥς ἡ σύνθεσις καθορίζεται διὰ τοῦ Ὁργανισμοῦ τῆς Σχολῆς.

37. Πᾶς ὑποψήφιος ὅστις ἤθελεν ἐπιτύχει ἐπιδόσεις εἰς τὰ ἄνω ἀγωνίσματα κατωτέρως τῶν ὡς ἄνω ὁρισθεῖσων θεωρεῖται ἀποτυχὼν καὶ ἀποκλείεται τῶν περαιτέρω ἐξετάσεων.

38. Οἱ ἐπιτυχόντες εἰς τὴν δοκιμασίαν τῆς σωματικῆς ἀγωγῆς παραπέμπονται πρὸς ἐξέτασιν τῆς ὑμεινῆς αὐτῶν καταστάσεως εἰς τὴν ἀνωτάτην τοῦ Στρατοῦ Ὑγειονομικὴν Ἐπιτροπὴν.

39. Πᾶς ὑποψήφιος κριθεὶς παρὰ τῆς Ἀνωτάτης τοῦ Στρατοῦ Ὑγειονομικῆς Ἐπιτροπῆς σωματικῶς ἀνίκανος ἵνα γίνῃ μαθητὴς στρατιωτικῆς Σχολῆς ἀποκλείεται τῶν ἐξετάσεων καὶ τῆς ὁπωσδήποτε εἰσαγωγῆς εἰς τὴν Σχολήν.

40. Ὁ εἰσιτῆριος διαγωνισμὸς περιλαμβάνει μόνον ἐγγράφους δοκιμασίας ἐπὶ τῶν κάτωθι μαθημάτων.

- α') Γεωμετρία (θεωρία καὶ ἀσκήσεις).
- β') Ἐπίπεδος Τριγωνομετρία (θεωρία καὶ ἀσκήσεις).
- γ') Κατωτέρα Ἀλγεβρα (θεωρία καὶ ἀσκήσεις).
- δ') Ἑλληνικὴ Γλῶσσα (σύνταξις ἐκθέσεως).
- ε') Φυσικὴ Πειραματικὴ (θεωρία καὶ ἀσκήσεις).
- στ') Ἱστορία.
- ζ') Γεωγραφία.

Τὰ πρὸς λύσιν διδόμενα εἰς τὸν εἰσιτῆριον διαγωνισμὸν ζητήματα τῶν δοκιμασιῶν ὑπὸ στοιχεῖα α, β, γ, ε, καὶ στ δέον νὰ μὴ ᾖσιν ἀνώτερα τοῦ κύκλου τῶν ἄνω μαθημάτων, ἅτινα διδάσκονται εἰς τὰ Γυμνάσια τοῦ Κράτους.

Βαθμολογικὴ κλίμαξ 0 ἕως 20.

Βάσις 10.

41. Θεωρεῖται ἀποτυχὼν καὶ ἀποκλείεται τῶν περαιτέρω ἐξετάσεων :

- 1) Ὁ λαβὼν ὡς μέσον ὅρον εἰς τὰ μαθήματα Γεωμετρίαν, Τριγωνομετρίαν καὶ Ἀλγεβραν ἀριθμὸν κατώτερον τοῦ ἡμίσεος τοῦ μεγίστου δυνατοῦ ἀριθμοῦ.
- 2) Ὁ λαβὼν εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἀριθμὸν κατώτερον τοῦ ἡμίσεος τοῦ μεγίστου δυνατοῦ ἀριθμοῦ.
- 3) Ὁ λαβὼν ὡς μέσον ὅρον εἰς τὰ μαθήματα Φυσ. Πειραματικῆς, Ἱστορίας καὶ Γεωγραφίας ἀριθμὸν κατώτερον τοῦ ἡμίσεος τοῦ μεγίστου δυνατοῦ ἀριθμοῦ.

42. Ἐκ τῶν ἐπιτυχόντων οἱ ἐπιθυμούντες ὑποψήφιοι νὰ ἐξετασθῶσιν εἰς μίαν ἢ περισσοτέρας γλώσσας ἢτοι τὴν Γαλλικὴν, Γερμανικὴν, Ἀγγλικὴν, Ἰταλικὴν, Τουρκικὴν, Σερβικὴν, Βουλγαρικὴν, ἐξετάζονται εἰς ταύτας, ἀλλὰ ἐκ τῆς ληφθείσης βαθμολογίας λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν διὰ τὸν κανονισμὸν

τῆς σειράς ἐπιτυχίας μόνον αἱ μονάδες αἱ ἐπὶ πλέον τῆς βάσεως.

43. Ὁ Διοικητὴς τῆς Σχολῆς ἐπὶ τῇ βάσει τῶν αποτελεσμάτων πάντων τῶν μαθητῶν καταρτίζει πῖνακα κατὰ σειράν ἐπιτυχίας εἰς τὸν περιλαμβάνονται : ἐκ τῶν κριθέντων ὑπὸ τῆς Ἀνωτάτης Ὑγειονομικῆς Ἐπιτροπῆς σωματικῶς ἱκανῶν :

1) Τόσοι ὅσοις ὁ ἀριθμὸς δὲν ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν διὰ τῆς προκηρυσσεύσεως τοῦ εἶχεν ὁρίσει ὡς εἰσκατέους κατὰ σειράν ἐπιτυχίας.

2) Οἱ ὑποψήφιοι ὑποψήφιοι, διὰ τὴν τελευταίαν θέσιν.

3) Οἱ ἐπιτυχόντες εἰς τὸν διαγωνισμὸν υἱοὶ ἢ ἀδελφοὶ τῶν ἐν πολέμῳ πεσόντων ἢ ὕπως δὴποτε ἐξαφανισθέντων ὡς καὶ αἱ νέαι ἐκ Δυτ. Μακεδονίας καὶ νέαι ὁμογενεῖς ἀνεξαρτήτως ὑποχρέωτος καὶ καταχόμενοι ἐκ μερῶν ὁρισθησάντων διὰ Π. Διατάγματος ἀνεξαρτήτως σειράς, οἵτινες εἰσάγονται κατ' ὑπερβάσιν τοῦ ὁρισθέντος ἀριθμοῦ, ἐφ' ὅσον δὲν περιλαμβάνονται ἐντὸς τοῦ καθορισθέντος διὰ τῆς προκηρυσσεύσεως ἀριθμοῦ τῶν εἰσκατέων.

4) Ὁ ἀριθμὸς τούτων δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὸ τρίτον τοῦ ἀριθμοῦ τῶν θέσεων, δι' ἃς προκηρύσσεται ὁ διαγωνισμός.

44. Τὸν αὐτὸν καταρτισθέντα πῖνακα ὑποβάλλει εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν (Γεν. Ἐπιτελεῖον Στρατοῦ).

Ἄρθρον 11.

45. Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν διατάσσει τὴν εἰσαγωγὴν τῶν περιλαμβανόμενων ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ Διοικητοῦ τῆς Σχολῆς ὑποβληθέντι πῖνακι καὶ σωματικῶς ἱκανῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Ὑποχρεώσεις μαθητῶν

Ἄρθρον 12.

46. Οἱ μαθηταὶ τῆς Στρατιωτικῆς Σχολῆς Εὐελπίδων διδουσι τὸν γεννηθέντα ὅρκον ἅμα τῇ συμπληρώσει τοῦ 18ου ἔτους τῆς ἡλικίας τῶν, ὑπαγόμενοι ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ὁρκωμοσίας τῶν εἰς τὰς διατάξεις τῆς Ποινικῆς Στρατιωτικῆς Νομοθεσίας.

47. Οἱ ἀποβαλλόμενοι ἢ παραιτούμενοι μετὰ τὴν ὁρκωμοσίαν τῶν ὑποχρεοῦνται νὰ συμπληρώσωσι τὴν στρατιωτικὴν αὐτῶν ὑποχρέωσιν κατατασσόμενοι ἅμα τῇ ἐξόδῳ τῶν εἰς τὸ σύνταγμα πεζικοῦ εἰς ὃ στρατολογικῶς ἀνήκουσι.

48. Ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει ὁ χρόνος κατ' ὃν συμπληροῦσι τὴν στρατιωτικὴν αὐτῶν ὑποχρέωσιν ἐν τῷ σώματι εἰς ὃ κατατάσσονται μετὰ τὴν ἐκ τῆς Σχολῆς ἐξόδον τῶν δύνανται νὰ ἦ ἐλάττω τῶν τεσσάρων μηνῶν.

49. Οἱ ἀποβαλλόμενοι διαγράφονται τῆς Σχολῆς μὴ δικαιούμενοι ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει νὰ ἐπανεγγραφῶσιν ὡς μαθηταὶ αὐτῆς.

50. Οἱ παραιτούμενοι δὲν ἐπανέρχονται πλέον εἰς τὴν Σχολήν.

51. Οἱ ἀποβαλλόμενοι (πλὴν τῶν ἀποβαλλομένων λόγῳ μὴ καταβολῆς τῶν διδάκτρων) δὲν δικαιούνται νὰ φοιτήσωσιν εἰς οὐδεμίαν Στρατιωτικὴν Σχολὴν προορισμὸν ἔχουσαν τὸν καταρτισμὸν τῶν ἀξιωματικῶν, μνημῶν ἢ ἐφέδρων.

Ἄρθρον 13.

52. Οἱ ἀποτυχάνοντες ἐν τινὶ τάξει δύνανται νὰ φοιτήσωσι καὶ δευτέρῳ ἔτος ἐν αὐτῇ.

53. Οἱ ὁπωσδήποτε παραιτούμενοι ἐν τῇ αὐτῇ τάξει τάσσονται κατὰ σειράν ἀρχαιότητος μετὰ τοὺς τρεῖς πρώτους μαθητὰς τῆς τάξεως.

54. Οἱ διὰ δευτέρῳ φορὰν ἐν τῇ αὐτῇ τάξει ἀποτυχάνοντες ἀποχωροῦσι τῆς Σχολῆς καὶ δύνανται νὰ λάβωσι τῇ προτάσει τοῦ Διοικητοῦ τῆς Σχολῆς οἱ μὲν τῆς 1ης καὶ 2ης τάξεως τὸν βαθμὸν τοῦ ἐφέδρου λοχίου, οἱ τῆς 3ης τάξεως τὸν βαθμὸν τοῦ ἐφέδρου ἀνθυποασπιστοῦ καὶ τῆς 4ης τοῦ ἐφέδρου ἀνθυπολοχαγοῦ, ὑποχρεούμενοι νὰ ὑπηρετήσωσιν εἰς τὸ Πρῶτον κατὰ τὰ ἰσχύοντα δυνάμει τοῦ ἄρθρου 12 διὰ τοὺς ἀποβαλλομένους ἢ παραιτούμενους τῆς Σχολῆς.

55. Πᾶς μαθητὴς μὴ διακούσας λόγῳ ἀνωτέρας βίας τὰ μαθήματα ἐπὶ τετραμνηκὸν συνεχῆς ἢ διακεκομμένον δὲν δύναται νὰ παραχθῇ εἰς τὴν ἀνωτέραν τάξιν χωρὶς ὅμως νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀπορριφθεὶς.

Ἄρθρον 14.

56. Οἱ ἀποφοιτῶντες τῆς Σχολῆς καὶ κατατασσόμενοι ὡς ἀξιωματικοὶ εἰς τὸ στράτευμα δὲν δύνανται ν' ἀπομακρυνθῶσι τούτου παραιτούμενοι πρὸ τῆς παραλεύσεως ὁπλιστικῆς ἀπὸ τῆς χρονολογίας τῆς εἰς ἀξιωματικούς ὁνομασίας τῶν.

Ἄρθρον 15.

57. Ἀπαντες ἀνεξαίρετως οἱ εἰσερχόμενοι εἰς τὴν Σχολὴν Εὐελπίδων ὡς μαθηταὶ, αὐτοδράστως κατηγορίας, ὑποχρεοῦνται νὰ καταβάλωσι δραχμὰς χιλίας (1000) δι' ἀποζημιώσιν τοῦ Δημοσίου λόγῳ ζημιῶν παντὸς εἴδους, ἃς ἤθελε διαπραξέι ὁ καταβάλλων κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐν τῇ Σχολῇ φοιτήσεώς του.

58. Ἡ καταβολὴ αὕτη ἐπιτρέπεται νὰ καταβάλληται εἰς ἐτήσιαις δόσεις ἐκ 250 δραχμῶν.

59. Μετὰ τὴν κατάρτησιν τῶν μαθητῶν εἰς τὸ Στράτευμα ὡς ἀξιωματικῶν ἢ μετὰ τὴν ἐκ τῆς Σχολῆς ὁπωσδήποτε ἀπομακρύνσιν μαθητοῦ τινὸς τὸ ὑπόλοιπον, μετὰ τὴν κρήνην τοῦ ἀντιτίμου τῶν ζημιῶν, ἐκ τοῦ ἀνωτέρω ποστοῦ ἐπιστρέφεται τῷ δικαιούχῳ. Ἀπαντες οἱ ἐν τῇ Σχολῇ Εὐελπίδων φοιτῶντες μαθηταὶ πληρώνουσι κατὰ τριμνηκὸν προκαταβολικῶς ὡς διδάκτρα δραχμὰς χιλίας πεντακοσίας.

60. Ἀπαλλάσσονται τῶν διδάκτρων μόνον οἱ υἱοὶ καὶ ἀδελφοὶ τῶν ἐν πολέμῳ πεσόντων ἢ ὁπωσδήποτε ἐξαφανισθέντων.

61. Οἱ υἱοὶ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματικῶν καὶ δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ οἱ υἱοὶ τῶν ἐν ἀποστρατίᾳ ἀξιωματικῶν καὶ συναξιούχων δημοσίων ὑπαλλήλων ἢ οἱ ὄρφανοὶ πατέρες υἱοὶ ἀξιωματικῶν ἢ δημοσίων ὑπαλλήλων καταβάλλουσι τὸ ἥμισυ τῶν διδάκτρων εἰς ἀναλόγους μηνιαίας δόσεις.

62. Ἐπίσης εἰς ἀναλόγους μηνιαίας δόσεις δύνανται νὰ καταβάλλωσι τὰ διδάκτρα καὶ οἱ εἰσερχόμενοι εἰς τὴν Σχολὴν πρόσφυγες ἐπὶ ἐν ἔτος ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος.

63. Οἱ μὴ καταβάλλοντες τὰ διδάκτρα μαθηταὶ ἐπὶ δύο συνεχεῖς τριμνηκὰς ἀποβάλλονται τῆς Σχολῆς διὰ διατάγης τοῦ Ὑπουργοῦ.

64. Ἡ διατάγῃ τοῦ Ὑπουργοῦ προκαλεῖται παρὰ τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου κατόπιν ἀναφορᾶς τοῦ Διοικητοῦ τῆς Σχολῆς.

65. Τὰ στρατιωτικὰ βιβλία χορηγοῦνται δωρεὰν εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ δὲν ἐπιστρέφονται ὑπὸ τούτων κατὰ τὴν ἀποφοιτήσιν τῶν ἐκ τῆς Σχολῆς.

66. Τὰ ἐπὶ πλέον ἀπαιτούμενα ἔξοδα διὰ τὴν στολὴν, βιβλία κ.λ.π. τῶν μαθητῶν βαρύνουσι τὸν Δημοσίον.

Ἄρθρον 16.

67. Ἡ ἐναρξὶς καταβολῆς τῆς ἀποζημιώσεως τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν διδάκτρων ἀρχαίται ἀπὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1928.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ΄.

Ἀποβολὴ μαθητοῦ ἐκ τῆς Σχολῆς.

Ἄρθρον 17.

68. Ἡ ἀποβολὴ μαθητοῦ διατάσσεται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν.

1) Ἐὰν ὁ μαθητὴς ἀρνηθῇ νὰ ὁρκισθῇ ἅμα τῇ συμπληρώσει τοῦ 18ου ἔτους τῆς ἡλικίας του.

2) Διὰ τὴν μὴ καταβολὴν τῶν ἢ κανονισμένων διδάκτρων ἐπὶ δύο συνεχεῖς τριμνηκὰς, ὡς τὸ ἄρθρον 15 τοῦ παρόντος ὁρίζει.

3) Ἐνεκὰ ἀποβαλεῖται σωματικῆς ἀνικανότητος, ἥς τὰ ὅρια ὁρίζονται διὰ Διατάγματος περὶ σωματικῆς ἀνικανότητος μαθητῶν Στρατιωτικῶν Σχολῶν.

4) Ἐὰν καταδικασθῇ δι' ἀποφάσεως τοῦ Ποινικοῦ Δικα-

στηρίου ἐφ' οὐδὲν ποτε πρᾶξι εἰς φυλάκισιν μετὰ τῶν 6 μηνῶν.

5) Διὰ πᾶσαν ἐκ προθέσεως παραβάσιν τοῦ τῆς ὑπηρεσίας καθήκοντος ὑπερβαίνουσιν τοὺς ὅρους τῶν μικροτέρων πειθαρχικῶν ποινῶν.

6) Διὰ βάρεα πταίσματα περὶ τὴν πειθαρχίαν.

7) Διὰ παραπτώματα ἀφορώμενα τὴν στρατιωτικὴν τιμὴν, δι' ἀσυμβίβαστον πρὸς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἀξιωματικοῦ διαγωγὴν ὡς καὶ διὰ πᾶσαν πρᾶξιν ἀντιβαίνουσιν εἰς τὴν ἀξίαν πρέπειαν αὐτοῦ ὡς μαθητοῦ τῆς Σχολῆς Εὐελπίδων.

Ἄρθρον 18.

69. Διὰ τὰς ὑπ' ἀριθ. 1, 2, 3 καὶ 4 περιπτώσεις ὁ μαθητὴς ὑπέπεσε εἰς παράπτωμα τῶν ἐν ἐδαφείοις 5, 6 καὶ 7 τιωτικῶν, εἰς δὲν ὁ Διοικητὴς τῆς Σχολῆς ὑποχρεωτικῶς δέον νὰ ὑποβάλλῃ τὰ σχετικὰ δικαιολογητικά.

Ἄρθρον 19.

70. Ὁ Διοικητὴς τῆς Σχολῆς Εὐελπίδων φρονῶν δι' μαθητῆς ὑπέπεσαν εἰς παράπτωμα τῶν ἐν ἐδαφείοις 5, 6 καὶ 7 τοῦ ἄρθρου 17 συγκαλεῖ διὰ τῆς Ἡμ. Διατάγης τὸ Πειθαρχικὸν Συμβούλιον τῆς Σχολῆς, εἰς ὃ παραπέμπει τὸν μαθητὴν μετὰ τὸ ἐρώτημα τῆς ἀποβολῆς.

71. Ὑποχρεωτικῶς ἐπίσης παραπέμπει εἰς τὸ Πειθ. Συμβούλιον πάντα μαθητὴν παραπεμφθέντα εἰς Ποινικὸν Δικαστήριον εἴτε αὐτὸς καταδικασθῇ εἴτε μὴ, πλὴν τῆς περιπτώσεως τῆς καταδικῆς εἰς ποινὴν μετὰ τῶν 6 μηνῶν, ὅποτε ἐφαρμόζεται τὸ προηγούμενον ἄρθρον.

72. Ἡ σύνθεσις τοῦ Συμβουλίου, ἡ ἡμερομηνία συνεδριάσεως του καὶ ἡ αἰτία παραπομπῆς κοινοποιούνται διὰ τῆς Ἡμ. Διατάγης τῆς Σχολῆς.

73. Μεταξὺ τῆς κοινοποιήσεως τῆς Ἡμ. Διατάγης καὶ τῆς ἡμερομηνίας συνεδριάσεως δέον νὰ μετολαβῇ χρονικὸν διάστημα οὐχὶ κατώτερον τῶν 10 ἡμερῶν.

Ἄρθρον 20.

74. Τὸ Πειθαρχικὸν Συμβούλιον τῆς Σχολῆς εἶνε πενταμελὲς καὶ ἀποτελεῖται ἐκ 3 μνημῶν καὶ 2 ἐκτάκτων μελών.

75. Τὰ μνημὲα μέλη εἶνε ἀνώτεροι ἀξιωματικοί, τὰ δὲ ἑκτακτα κατώτεροι.

- α') Μνημὲα μέλη.
- Ὁ Ὑποδιοικητὴς τῆς Σχολῆς (ὡς πρόεδρος).
- Ὁ Διοικητὴς τοῦ Τάγματος.
- Εἰς ἐκ τῶν ἐνεργείᾳ στρατιωτικῶν καθηγητῶν τῆς Σχολῆς, φέρων βαθμὸν ἀνωτέρου ἀξιωματικοῦ.

β') Ἐκτακτα μέλη.

2 Διοικηταὶ Λόγων, ἀποκλεισμένου τοῦ λοχαγοῦ, εἰς τὸν Λόγον ἀντὶ τοῦ παραπεμφθέντος μαθητῆς.

γ') Εἰσαγγελεῖς.

1 Ὑπολοχαγὸς ἢ ἀνθυπολοχαγὸς ἀνευ ψήφου.

76. Ἐπὶ πλέον τῶν ἀνωτέρω μελῶν ὑπάρχουσι καὶ 2 ἑκτακτα μνημὲα μέλη ὡς ἀναπληρωματικὰ λαμβανόμενα ἐκ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ στρατιωτικῶν καθηγητῶν τῶν ἐχόντων βαθμὸν ἀνωτέρου ἀξιωματικοῦ.

77. Τὰ μνημὲα μέλη καὶ τὰ ἀναπληρωματικὰ τούτων, ὡς καὶ ὁ εἰσαγγελεὶς τοῦ Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου διερίζονται ὑπὸ τοῦ Διοικητοῦ τῆς Σχολῆς δι' ἐνικυσίαν ὁριζοῦσαν κατὰ Σεπτέμβριον ἐκαστοῦ ἔτους διὰ τῆς Ἡμερ. Διατάγης τῆς Σχολῆς.

78. Τὰ δὲ ἑκτακτα ὁρίζονται ἐκαστοτε ὑπὸ τοῦ Διοικητοῦ τῆς Σχολῆς.

79. Ἐν ἡ περιπτώσει οἱ Διοικηταὶ Λόγων δὲν ἐπαρκοῦσι διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν ἐκτάκτων μελῶν εἴτε διότι οἱ Λόχοι τῆς Σχολῆς εἰσὶ περιορισμένοι εἴτε διότι παραπέμπονται συγχρόνως πλείονες τοῦ ἐνὸς μαθηταὶ ἀνέχοντες εἰς διαφόρους Λόγους, τὰ ἑκτακτα μέλη δύνανται νὰ διορισθῶσιν ἐκ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ στρατιωτικῶν καθηγητῶν τῆς Σχολῆς τῶν ἐχόντων βαθμὸν κατώτερου ἀξιωματικοῦ.

δραχμές, τὰς προβλεπομένας ὑπὸ τῆς παρ. 11 τοῦ ἀρθροῦ 4 τοῦ παρόντος νόμου.

128. Ὡστόσος ὁ νῦν ἰδιώτης καθοδηγῆς τῆς Γαλλικῆς ἐν τῇ Σχολῇ τῶν Ἑλλήνων ὅς ἐξακολουθήσῃ νὰ κατέχῃ τὴν ἐδρὰν τῆς Γαλλικῆς, μὲ τὸν βόλυν μὲ τὸν ὅποιον τυγχάνει ἤδη διωρισμένος, ἐφ' ὅσον ἐπὶ δεξιᾷ ἐδίδασκεν εἰς δαίμους μὲ τὸν βόλυν τούτου ἐν τῇ Σχολῇ, χωρὶς νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὰς διατυπώσεις τὰς προβλεπομένας ὑπὸ τοῦ νόμου περὶ διδακτικῶν προσωπικῶν τῶν Σχολῶν, λαμβάνων τὰς ἀποδοχὰς τοῦ βόλου τούτου ὑπὸ τοὺς περιορισμοὺς τοὺς προβλεπομένους ὑπὸ τῆς παρ. 11 τοῦ ἀρθροῦ 4 τοῦ παρόντος.

Μεθ' ὅ, ἀποσυρμένου τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ ἑρίου ἡλικίας ἄξιωματικῶν»:

Γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν τὸ σχέδιον νόμου «περὶ καταστάσεως τῶν δημοτικῶν ὑπαλλήλων», ὡς ἐτροπολογήθη ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ.

Παραπέμπεται εἰς τὴν ἐπὶ τῆς Γεωργικῆς Κοινοβουλευτικῇ Ἐπιτροπῇ τὸ σχέδιον νόμου «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 10 Σεπτεμβρίου 1929 Ν. Δ.» περὶ ἰδρύσεως Γραφείου προστασίας ἑλληνικῶν σύκων», εἰς δὲ τὴν ἐπὶ τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομικῆς τῶν σχεδίων νόμου «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 8 Ὀκτωβρίου

Ὁ Πρόεδρος
Κ. ΑΛΑΒΑΝΟΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΙΖ΄

Παρασκευῆς 20 Δεκεμβρίου 1929.

Ὁρᾷ 4. 30' μ. μ. ὁ ἀντιπρόεδρος κ. Κ. Ἀλαβάνος ἀναλῶν ἐπὶ τῆς ἐδρᾶς κηρύσσει τὴν ἐναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει νὰ ἀνοιχθῶσι τὰ θεώρεϊα.

Ἀναγινώσκονται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως καὶ μετὰ παρατηρήσεις τοῦ κ. Θ. Χαβίνου, ἐπικυροῦνται.

Ἀνακοινῶνται τὰ ἑξῆς:

Ἡ ἔνδοσις ὑπαλλήλων ζαχαροπλαστικῶν Ἀθηνῶν, ὁ Σύλλογος ἀρτεργγατῶν Θεσσαλονίκης καὶ τὸ Συνδικάτον ἐπισιτισμοῦ Ἀθηνῶν διαμαρτύρονται διὰ τὴν μελετωμένην διέλυσιν τῆς ἔνδοσις γενικῆς συνομοσπονδίας.

Τὰ σωματεῖα καπνεργατῶν Ξηρομερίου, Ἀλιστράτης, Ξανθοῦ καὶ Σερρῶν αἰτοῦνται τὴν παράτασιν χορηγήσεως ἐπισιτιστικῶν καὶ ἀποδοχῶν τῶν αἰτημάτων τῆς ἔνδοσις συνομοσπονδίας καπνεργατῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ σιτιοδόξων.

Οἱ ἀνάπηροι Λαμίας, Βόλου καὶ Πατρῶν διαμαρτυροῦνται διὰ τὴν χορήγησιν ἐπισιτιστικῶν εἰς τοὺς ἀναπήρους Ἀθηνῶν Παιρῶν καὶ Θεσσαλονίκης παρακαλοῦν ὅπως χορηγηθῇ καὶ εἰς τοὺς ἐπίδομα.

Οἱ πρόσφυγες πρῶην κάτοικοι παλαιᾶς Φωκαίας Σύμνης ἰδιοκτεῖται ἀλλοτρίων ὑποβάλλουσιν ὑπόμνημα δι' οὗ αἰτοῦνται ἀποζημιώσιν διὰ τὴν στέρησιν τῶν ἀλλοτρίων τῶν.

Οἱ Γεωργικοὶ πιστωτικοὶ συνεταιρισμοὶ Σουφλίου, Λαμναῶν καὶ Φθιώτιδος παρακαλοῦν ὅπως ἡ διοίκησις τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζίης ἀναθεθῇ εἰς προσωπικόν, τὸ ὅποιον θὰ κατέχῃ πλήρως τὰ γεωργικὰ ζητήματα.

Οἱ κάτοικοι τοῦ τόπου Δέμου Μελάμπων αἰτοῦνται τὴν λήψιν προστατευτικῶν μέτρων ὑπὲρ τῆς ἐλαυποραγωγῆς.

Τὸ Ἐμπορικόν, βιομηχανικόν καὶ ἐπαγγελματικόν ἐπιμελητήριον Κοζάνης αἰτεῖται τὴν ἐλάττωσιν τοῦ φόρου ἐπιτηδεύματος.

Ἡ κοινότης Μεθώνης διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἐκποίησην

1929 Ν. Δ. περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀρθροῦ 1 τοῦ Ν. Δ. τῆς 17 Ἰουλίου 1923 «περὶ εἰδικῶν διατάξεων ἀνώνυμων ἐταιρειῶν».

Γίνεται εἰς δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν τὰ σχέδια νόμου:

1) «Περὶ συστάσεως ἐν Θεσσαλονίκῃ λαμβανῶν ταμείου.»

2) «Περὶ κυρώσεως τῆς ἀπὸ 11 Ἰουνίου 1925 συμπάσεως μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Σουηδίας περὶ ἀμοιβαίας ἀναγνωρίσεως τῶν πιστοποιητικῶν καταμετρήσεων τῶν ἐμπορικῶν πλοίων.»

3) «Περὶ κυρώσεως τῆς διεθνὸς περὶ ἐμπορίας δούλων συμπάσεως.»

4) «Περὶ καταργήσεως τοῦ ἀπὸ 17 Νοεμβρίου 1924 Ν. Δ. περὶ ἰδρύσεως διοικητικῶν κέντρων ἐν Ἀθήναις.»

5) «Περὶ κυρώσεως τοῦ πρωτοκόλλου ψηφισθέντος ὑπὸ τῆς τηλεγραφικῆς διασκέψεως τῶν Βρυξελλῶν καὶ τροποποιούντος τὸν προσηρτημένον εἰς τὴν Διεθνήν τηλεγραφικὴν σύμβασιν τῆς Πετρούπολεως κανονισμῶν.»

6) «Περὶ τροποποιήσεως τῶν περὶ ἐλευθερώσεως φυλακισμένων διατάξεων τοῦ Ποινικοῦ Νόμου» καὶ

7) «Περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 4441 ὡς πρὸς τοὺς προφυλακισθέντας παρὰ τῶν δικαστικῶν ἀρχῶν Ἰωαννίνων.»

Μεθ' ὅ, ὥρα 7 30' μ. μ., λύεται ἡ συνεδρίασις, συναίνεσι τῆς Βουλῆς, δι' αὐρίον καὶ ὥρα 4 12 μ. μ.

Οἱ Γραμματεῖς
Ι. Κουτσίνας
Σ. Νικολαΐδης

οἰκοπέδιον παρὰ τῆς Ἀεροπορικῆς Ἀμύνης καὶ αἰτεῖται τὴν ἀναστολὴν ταύτης.

Τὸ Ἐμπορικόν καὶ βιομηχανικόν ἐπιμελητήριον Κοζάνης διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἀπορριψθεῖσαν ἀναστολὴν πληρωμῆς γρεῶν τῶν ἀγροτῶν.

Ἡ ἔνδοσις ἐμποροῦπλήλῶν Καβάλλας διαμαρτύρεται διὰ τὴν ὑπὸ τῆς Ἑταροελληνικῆς Τραπεζίης παραμένον ἀπόλυσιν τοῦ ὑπαλλήλου Κυπριανοῦ.

Οἱ συνδικατοὶ Τραπεζῆς καὶ Καρακίν τῆς Θεσσαλονίκης αἰτοῦνται τὴν ἀμειψαν ἀπομάκρυσιν τῶν παρ' αὐτοῖς ἀποθηκῶν τῶν πυρομαχικῶν.

Ἡ κοινότης Λευκάδος αἰτεῖται ὅπως ἀποτελ'σῃ ὑποδιόκησιν ὑπαγομένην διοικητικῶς εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ νομοῦ Κερκυράς.

Τὸ Χατζηκυριάκειον ὄρφανοτροφεῖον Παιρῶν αἰτεῖται τὴν ἀπονομὴν συντάξεως εἰς τὴν ὀρφανὴν Εὐαγγελίαν Γ. Μάγκλη, θυγατέρα τοῦ φονευθέντος ἀρχιερέως Μάγκλη.

Ὁ λόγος Τρικυλλίων, Καλαμπάκας καὶ Λορίτης αἰτεῖται τὴν λήψιν προστατευτικῶν μέτρων ὑπὲρ τῆς δοκιμαζομένης τάξεως τῶν ἀγροτῶν.

Ἡ ἔνδοσις ἐργατριῶν ἱματισμοῦ στρατοῦ αἰτεῖται τὴν ψήφισιν νόμου περὶ ἀποζημιώσεως τῶν διὰ τὴν εἰς τῆς συμπάσεως Κυρκίνης στέρεσιν τῆς ἐργασίας τῶν.

Ὁ βουλευτὴς κ. Κ. Κοντοδίνης ἀπαρτίζει τὴν τηλεγράφου ἀκτημόνων τῶν Σερβῶν αἰτούντων συμπλήρωσιν τοῦ κλήρου αὐτῶν.

Ὁ βουλευτὴς κ. Τ. Ἀναστασίου καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ Μ. Νικολοπούλου κατόικου Λιγίου παραπνομένου κατὰ τῆς ἐπιτροπῆς τῶν χαλαροπλήκτων, ἥτις δὲν ἐξήλθε τὸ παθὸν κτήμα του.

Ὁ παρὰ τῇ Ἑλεγκτικῇ Συνεδρίᾳ Γενικὸς Ἐπιτροπὸς τῆς Ἐπικρατείας, ὑποβάλλει πρᾶξιν τοῦ Συνεδρίου πρὸς θε-

ώρησιν δύο χρηματικῶν ἐνταλμάτων ὑπ' ἀριθ. 1306 τῆς 7 Δεκεμβρίου 1929 καὶ 1362 τῆς 18 Δεκεμβρίου ἰδίου ἔτους ἐκδοθέντων ὑπ' εὐθύνην τῶν Ὑπουργῶν τῆς Συγκοινωνίας καὶ τῶν Στρατιωτικῶν.

Ὁ κ. Κ. Σπυρίδης (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 4332 «περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου καὶ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζίης τῆς Ἑλλάδος συμπάσεως «περὶ συστάσεως καὶ λειτουργίας τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζίης».

Ὁ κ. Π. Ἀργυρόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ καταστάσεως τῶν δημοτικῶν ὑπαλλήλων».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Α. Δαμπριανίδης, Α. Ἰασιωνίδης, Π. Λεβαντῆς, Γ. Τσωνταρίδης, Σ. Χούρσογλου, Ν. Ζαρίφης, Σ. Νικολαΐδης καὶ Γ. Θεοδοσιάδης ὑποβάλλουν πρότασιν νόμου «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ ἀρθροῦ 12 τοῦ νόμου 3713 περὶ Συμβουλίου Ἐπικρατείας».

Ἡ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Κοινοβουλευτικῇ Ἐπιτροπῇ ὑποβάλλει ἐκθέσεις τῆς ἐπὶ τῶν σχεδίων νόμων:

1) Περὶ κυρώσεως τοῦ ἐν Γενεύῃ ὑπογραφέντος σχεδίου Διεθνὸς Συμβάσεως περὶ καθορισμοῦ ἐλαχίστου ἑρίου ἡλικίας πρὸς πρόσληψιν νέων ὑπὸ τὴν ἰδιότητα θερμαστοῦ ἢ ἀνθρακίστου.

2) Περὶ ὁργανώσεως τῆς Ὑδρογραφικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Π. Ναυτικοῦ, καὶ

3) Περὶ ἀναγνωρίσεως τῶν τελεσθέντων γάμων ὑπὸ τῶν γαλιτικῶν βελγικῶν.

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ὑποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ αὐξήσεως τῆς εἰς τὸν τόπον Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας ναύαρχον Κοινοβουλευτικῆς παρεχομένης συντάξεως».

Ὁ κ. Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ὑποβάλλει τὰ ἑξῆς σχέδια νόμων:

1) «Περὶ αὐθεντικῆς ἐρμηνείας συνταξιοδοτικῶν νόμων».

2) «Περὶ Νομικοῦ Συμβουλίου καὶ μεταρρυθμίσεως τῶν νόμων περὶ διοικητικῶν δικαστηρίων φορολογικῶν παρθέσεων».

3) Περὶ συμπληρώσεως τοῦ Ν. Δ. «περὶ ὁργανισμοῦ τοῦ Ἑλεγκτικοῦ Συνεδρίου».

4) Περὶ αὐθεντικῆς ἐρμηνείας τοῦ ἀρθροῦ 3 τοῦ νόμου 3185 καὶ τῶν ἀρθρῶν 2 καὶ 5 τοῦ Ν. Δ. τῆς 25 Σεπτεμβρίου 1924 «περὶ ἀποδοχῶν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν».

5) «Περὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου 3755 τῆς 8/12 Ἰανουαρίου 1929 «περὶ ἀπαγορεύσεως πωλήσεως ἐλαιολάδων ἀναμειγμένων μετὰ σπορελαίων κλπ».

Ὁ κ. Θ. Σοφοῦλης (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) ὑποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ προσθήκης παραγράφου εἰς τὸ ἀρθρον 7 τοῦ Νόμου 4022 περὶ τροποποιήσεως κλπ. Νόμου 3478 περὶ Ταμείου Ἀλληλοβοήθειας Ἀξιωματικῶν».

Ὁ κ. κ. Β. Καραναγιώτης (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) καὶ Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ὑποβάλλουν σχέδιον νόμου «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τῶν περὶ κατασκευῆς καὶ συντηρήσεως τῶν ὁδῶν κειμένων διατάξεων».

Οἱ κ. κ. Α. Δίνας (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) καὶ Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ὑποβάλλουν σχέδιον νόμου «περὶ ἐγκρίσεως δαπανῶν ἀποπερατώσεως ἐπισκευῆς καὶ ἐπιπλώσεως δικαστικῶν τινων μεγάρων καὶ περὶ μισθώσεως οἰκημάτων ἐν Ἰωαννίνοις».

Οἱ κ. κ. Π. Ἀργυρόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν), Θ. Σοφοῦλης (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν), Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) καὶ Π. Βουρλούμης (Ὑπουργὸς τῆς Ἑθν. Οἰκονομίας) ὑποβάλλουν σχέδιον νόμου «περὶ διοργανώσεως πυροσβεστικῆς ὑπηρεσίας ἐν τῷ Κράτει».

Ποῖν εἰσέλθῃ ἡ Βουλὴ εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν, ὁ κ. Μ. Τσαρλαμπὰς λαμβάνων τὸν λόγον συνιστᾷ ὅπως κατα-

τισθῇ πρὸ τῶν ἐορτῶν ἡ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως εἰδικὴ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ ἐλαίου Ἐπιτροπὴ.

Ὁ κ. Πρόεδρος δηλοῖ ὅτι θὰ ληρῇ ὑπ' ὄψιν ἡ σύστασις αὐτῆς.

Μεθ' ὅ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν τῶν Ἐπερωτήσεων.

Ὁ κ. Γ. Ροδόπουλος ἐπερωτᾷ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν δικτὶ ἀπορεύει νὰ καταθέσῃ τὰ ὑπ' αὐτοῦ ζητηθέντα ἐγγράφα ἥτοι 1) τὴν ὑπ' ἀριθ. 41115 ἀπὸ 12 Σεπτεμβρίου 1928 ἐκθεσιν τοῦ Ἰποδιοικητοῦ τῆς Νομορρυθμικῆς Ὑπηρεσίας πρὸς τὸν εἰδικὸν ἀνκριτὴν, 2) τὴν ἀπὸ 16 Νοεμβρίου 1928 ἡ ἄλλος τινὲς χρονολογίας ἀναρρῶν τοῦ Σταθμάρχου Καρτζόλη, δι' ἧς προτείνεται ἡ ἐκτόπισις τῶν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 353 ε. ἔ. βουλεύματος τῶν ἐν Ἀκρίσει Πλημμελειοδικῶν κατόπιν παραπεμφθέντων ἐπὶ ὑποθέσει ληστών, 3) τὴν ὑπ' ἀριθ. 4111 ἀπὸ 21 Ὀκτωβρίου 1928 διαταγὴν τοῦ Διοικητοῦ ὑπομοιρονομίας Ὑπηρεσίας καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 186111 ἀπὸ 20 Ὀκτωβρίου 1928 ἀναρρῶν τοῦ σταθμάρχου Καρτζόλη ἀνθυπαπιστοῦ Φωρετζάκη, 4) τὴν πρὸς τὸν Γενικὸν Ἐπιθεωρητὴν Πλατῆν ἀναρρῶν τοῦ ἀνωτέρου διοικητοῦ Νομορρυθμικῆς Θεσσαλίας ἀντιπαραταγματάρχου Βούρου καὶ 5) τὴν ὑπ' ἀριθ. 620 ἀπὸ 1 Ἰουνίου ε. ἔ. διαταγὴν τοῦ Ἀρχηγῆς Νομορρυθμικῆς καὶ ἐν γένει δικτὶ δὲν κατέθεσεν ὅσα ἐζητήθησαν διὰ τῆς ἀπὸ 19 Νοεμβρίου ε. ἔ. αἰτήσεως τοῦ ἐπερωτῶντος.

Ἀναπτύσσων διὰ μακρῶν τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους προσέθη εἰς τὴν ὑποβολὴν τῆς συζητουμένης ἐπερωτήσεως, διαμαρτυροῦν τὴν καταστρεφὴν ἐκκτοντάδων οἰκογενειῶν γεωργῶν καὶ κτηνοτρόφων, ἐκτοπιζομένων διὰ νὰ δικαιολογηθῇ ἡ ἀνικανότης καὶ ἡ ἀνεπάρκεια τῶν καταδικαστικῶν ὁργάνων. Ἀναγινώσκει ἐκθεσιν τοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῆς Νομορρυθμικῆς ἀποδίδουσαν εἰς ἓνα μίσητον ἐπὶ τῶν ἀποσπασμάτων, ὅτι εἶναι εἰς συνάφειαν μὲ τοὺς ληστές, ὅν καὶ θεωρεῖ ὁ ἐπιθεωρητὴς παρτίον τῆς καταστάσεως. Ἀναγινώσκει ἐτέραν παρικοπὴν τῆς αὐτῆς ἐκθέσεως, δι' ἧς ἀποδίδεται εἰς τὸν διονικτὴν τῆς ἀνωτέρας διοικήσεως τῆς νομορρυθμικῆς Ἀκρίσεως, ὅτι ἐν γνώσει τῆς ἀθωότητος τῶν ἐνήργησεν τὴν ἐκτόπισιν ὁρισμένων κτηνοτρόφων, καὶ ἐρωτᾷ, ὅταν δύο ἀντισυνταγματάρχαι, ἀνώτεροι ὄργανα τῆς ἀσφαλείας, τοιούτους φρικτὰς κατηγορίας ἀποδίδουν πρὸς ἀλλήλους καὶ ἀντιδρῶν ὁ ἓνας εἰς τὸν ἄλλον, δύναται νὰ ἐμπειδωθῇ ἡ ἀσφάλεια καὶ νὰ ἔχῃ ὁ κόσμος πεποθήσῃ εἰς τὴν Νομορρυθμικὴν, διὰ νὰ προδόσῃ τοὺς ληστές; Κατόπιν ἀρραγέται τὴν κομικὴν ἱστορίαν τῆς ἀποπειρᾶς δηλητηριάσεως τῆς συμμορίας Μαρμπάνη, ὅτε ἔστειλεν ὁ ὑπομοιρονομάρχης διὰ τῶν φίλων του, πραγματικῶν ληστοτρόφων, ποτὰ δηλητηριασμένα εἰς τὴν συμμορίαν, καὶ κατόπιν ἔστειλε νὰ συλλέξῃ τὰ πτώματα τῶν. Οἱ λησταὶ ἔπιον τὰ ποτά, τὰ ὁποῖα φυσικὰ ἀντήλλαζον αἱ ἀνταχθόντες τὴν ἀποστολὴν, καὶ δὲν ἀπέθνηκον. Τὶ ἔγινον δὲ οἱ ἐξαπατήσαντες τὸν ὑπομοιρονομάρχην; Τοὺς ἐξεδιχθήσαν οἱ λησταί; Ὁχι. Ποῖοι εἶναι οἱ ληστοτρόφοι λοιπόν, οἱ δυστυχεῖς ποιμένες καὶ γεωργοὶ ποὺ ἐκτοπιζόνται, ἢ ἐκείνοι ποὺ ἔστειλαν δῆθεν τὰ δηλητηρία;

Ἐπὶ τούτοις διαμαρτύρεται διότι τινὰ τῶν αἰτηθέντων ἐγγράφων, ἐνῷ ἀπὸ μακροῦ περιήλθον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ἀρχηγείου τῆς Νομορρυθμικῆς, ἐν τούτοις δὲν κατετέθησαν εἰσέτι εἰς τὸ Προεδρεῖον τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. Π. Ἀργυρόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν), δικαίωτον, ἐξηγεῖ ὅτι ὅσα ἐγγράφα ἐκ τῶν αἰτηθέντων εἶχεν ἡ ὑπ' αὐτὸν ὑπηρεσία ἔσπευσεν νὰ τὰ καταθέσῃ. Τὰ μὴ ὑπάρχοντα ὅμως παρ' αὐτῇ δὲν ἦτο φυσικὰ δυνατόν νὰ κατατεθῶν ἐγκρίως καὶ ἐπομένως ἀδίκως διαμαρτύρεται ὁ ἐπερωτῶν.

Ὁ κ. Γ. Ροδόπουλος ἐπαναλαμβάνει ὅτι, ὑπάρχον παρὰ τῷ Ἀρχηγείῳ τῆς Νομορρυθμικῆς τινὰ τῶν αἰτηθέντων ἐγγράφων, ἐν τούτοις δὲν κατετέθησαν, διότι ὁ παρὰ τῷ Ὑ

πουργείω των Έσωτερικών Διευθυντής της Δημοσίας Ασφαλείας δὲν ἤθελε νὰ γνωστοποιηθῶσιν αἱ ἐνέργειαι, αἱ ὁποῖαι οὐδόλως ἦσαν τιμητικαὶ διὰ τὸ Σῶμα τῆς Χωροφυλακῆς. Διὰ τοῦτο δέ, προσθέτει, καὶ δὲν θὰ συνέφερον ἡ ἀπὸ τῆς Βουλῆς ἀνακοινώσεις ὅλων τῶν λαθόντων χάραν, ἀλλὰ προτιμώτερον θὰ ἦτον ὅπως ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως συγκαλέσῃ εἰς εἰδικὴν σύσκεψιν τοὺς ὁυλευτάς τῶν ληστοκρατουμένων περιφερειῶν, ἵνα λάβῃ γνώσιν τῶν συμβαινόντων καὶ ἀκούσῃ τὰς γνώμας αὐτῶν περὶ τῶν μέτρων πρὸς κατάπνυξιν τῆς ληστείας.

Ὁ κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργός) παρατηρεῖ ὅτι δὲν θὰ ἐβλάπτε κατὰ τὴν γνώμην του ἡ δημοσία συζήτης τοῦ ζητήματος, τοσοῦτο μᾶλλον, καθόσον ἡσχολήθη ἤδη ἐπ' αὐτοῦ ἡ δημοσία γνώμη ἐξ ἀφορμῆς σχετικῶν δημοσιευμάτων τῶ τύπου.

Ὁ κ. **Κ. Ζαβιτιάνος** δηλοῖ ὅτι συμφωνεῖ ἀπολύτως μετὰ τὴν γνώμην ταύτην τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ.

Ὁ κ. **Γ. Ροδόπουλος** παρακαλεῖ ὅπως ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀναβληθῇ ἡ ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως συζήτης διὰ τὸ μετὰ τὸς ἑορτάς τμήμα τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς, ἵνα ἐν τῷ μεταξὺ δοθῇ καιρὸς νὰ μελετήσῃ καὶ τὰ μόλις σήμερον ὑπὸ τοῦ κ. ἐπὶ τῶν Έσωτερικῶν Ὑπουργοῦ κατατεθέντα ἔγγραφα.

Ὁ κ. **Π. Ἀγγυρόπουλος** (Ὑπουργὸς τῶν Έσωτερικῶν) ἐπαναλαμβάνει ὅτι τὰ περὶ ὧν πρόκειται ἔγγραφα, διὰ τὴν μὴ ἔγκαιρον κατάθεσιν τῶν ὁποίων κατηγορεῖ ὁ ἐπερωτῶν τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Έσωτερικῶν, δὲν εὐρίσκοντο παρ' αὐτῇ, καὶ ὅτι, εὐθὺς ὡς περιῆλθεν εἰς γνώσιν του ἡ αἵτησις τοῦ κ. βουλευτοῦ Τυρνάβου, ἔσπευσε νὰ ζητήσῃ ταῦτα παρὰ τῆς Διοικήσεως Χωροφυλακῆς Λαρίσης, ἥτις, ὡς λέγει, μόλις χθὲς ἀπέστειλε ταῦτα εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Έσωτερικῶν, ὅπερ καὶ τὰ κατέθεσε σήμερον εἰς τὸ Προεδρεῖον τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. **Γ. Ροδόπουλος** παρατηρεῖ ὅτι ἐν πάσῃ περιπτώσει κατὰ τὴν διεξαχθισμένην συζήτησιν θὰ διαπιστωθῇ ἂν ὑποθάλλουν τοὺς ληστὰς οἱ χωρικοί, ὡς διατείνεται ἡ Χωροφυλακή, ἢ τὰ ἔργα τῆς Δημοσίας Ασφαλείας, ὡς εἶναι ἀληθές.

Ὁ κ. **Κ. Ζαβιτιάνος**, ἐκφράζων τὴν χαρὰν του διὰ τὴν ληφθεῖσαν ἀπόφασιν περὶ συζητήσεως ὁλοκληροῦ τῆς ὑποθέσεως, παρακαλεῖ ὅπως διεξαχθῇ αὕτη τὴν πρώτην μετὰ τὰς διακοπὰς ἡμέραν κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου, ἐγγραφομένης τῆς ἐπερωτήσεως.

Ἡ Βουλὴ, ἐρωτωμένη ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου, ἀποδέχεται τὴν πρότασιν ταύτην. Συνεχίζομένης εἴτα τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως περὶ τῆς ὁλοκληρώσεως τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης, λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. **Ι. Διμιτριάδης**, ὅστις εὐρίσκει ἀδικαιολογήτους τὰς ὑποδείξεις τῶν προλαλήσαντων ὅπως σπεύσῃ ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν ὀργάνωσιν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Μακεδονικῆς πρωτευούσης. Ἐξηγῶν τοὺς λόγους δι' οὓς ἀντεδίδινται κατὰ τὴν γνώμην του ἡ υἱοθέτησις τῶν ὑποδείξεων τούτων, τονίζει ὅτι δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει ἡ ἐκ τῆς λειτουργίας τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Ἀθηνῶν κτηθεῖσα πείρα, νὰ ἐπαναληφθῇ καὶ εἰς τὸ Μακεδονικὸν Πανεπιστήμιον ὅτι συνέθη καὶ εἰς τὸ τῶν Ἀθηνῶν, ἡ ἐσπευσμένη κατάρτισις τῶν Σχολῶν τοῦ ὁποῖου ἐδημιούργησε τὰ γνωστὰ ἄτοπα, καθ' ἃ διωρίσθησαν καθηγῆται μὴ εἰδικοί, καὶ πολλάκις ἄμοιροι τελείως τῆς ἐπιστήμης, τὴν ὁποῖαν ἐτήρησαν νὰ διδάσκουν. Καὶ ἂν, προαίρεται, τινὲς ἐξ αὐτῶν καθ' ὁρῶσαν νὰ προβοῦν εἰς μίαν διδασκαλίαν, ἡ διδασκαλίᾳ αὕτη δὲν ἦτο ἱκανὴ νὰ κεντρίσῃ τὸν ζῆλον τῶν φοιτητῶν πρὸς ἐκμάθησιν τῆς Ἐπιστήμης. Ἀναφέρων σχετικὰ παραδείγματα ἐκ τῶν εἰς τὴν Φιλοσοφικὴν Σχολήν, εἰς τὴν Ἰατρικὴν σχολήν, καὶ ἀλλαχοῦ συμβάντων, συμπεραίνει ὅτι οὐδεὶς κατ' ἀλλήλους ὑπάρχει διὰ νὰ καταλάβῃ τὰς καὶ ὡθεῖσες εἰς τὰς Σχολὰς ταύτας ἑδρας.

Ὁ κ. **Π. Δεβαντῆς** διαμαρτύρεται διὰ τὰς παρατηρήσεις ταύτας, τοσοῦτο μᾶλλον, καθ' ὅσον ὁ κ. Βουλευτὴς Λοκαδα-

μονας, ὡς λέγει, δὲν εἶνε ἐγγεγραμμένος ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως.

Ὁ κ. **Π. Καρασεβδάς** ἐξηγεῖ ὅτι ἡ συζήτης ἔχει γενικευθῇ κατόπιν αἰτήσεως αὐτοῦ καὶ τοῦ ὁμιλοῦντος ὁυλευτοῦ.

Ὁ κ. **Ι. Διμιτριάδης**, συνεχίζων καὶ ἀναφερόμενος εἰς τὰς παρατηρήσεις τῶν ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου ὁμιλησάντων κατὰ προηγουμένην Συνεδρίαν περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ὁλοκληρώσεως τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης, διότι τοῦτο προῖσται νὰ καταστῇ δευτέρου πνευματικὸν κέντρον τῆς Ἑλλάδος καὶ ὁ πνευματικὸς σύνδεσμος μεταξὺ τῶν Βαλκανικῶν χωρῶν, λέγει ὅτι οἱ ἀδικαιολογίαι οὗται δὲν εἶναι ὁσιν μοι, διότι δὲν εἶναι αὐτὰς ὁ σκοπὸς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης. Σκοπὸς αὐτοῦ εἶναι, τονίζει, κατὰ πρῶτον μὲν λόγον ἡ δημιουργία τῆς Ἑλληνικῆς ἐπιστήμης καὶ δευτερευόντως ὁ ἡθικὸς ἐξαναγκασμὸς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν εἰς ἐκπλήρωσιν τοῦ προορισμοῦ του, ὅστις ὑπὸ τῆς σημερινῆς συνθήκας δὲν ἐπιτυγχάνεται. Καὶ δὲν ἐπιτυγχάνεται διότι δὲν ὑπάρχει τὸ κατ' ἀλλήλους προσωπικόν, τὸ ὁποῖον νὰ καταλάβῃ τὰς κανὲς ἑδρας τῶν διαφόρων Σχολῶν, ὡς τῆς Βιολογικῆς, χημικῆς, Ἀκτινικῆς, φιλολογικῆς, ἱστορικῆς κλπ. Ἐφ' ὅσον δὲ παρατηρεῖται ἡ ἑλλειψίς αὕτη εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν, κατὰ μείζονα λόγον θὰ παρατηρηθῇ ὅταν ἐπιστῇ ἡ ὥρα νὰ πληρωθοῦν αἱ ἑδραι τῆς Σχολῆς τῶν ἐφαρμοσμένων ἐπιστημῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης. Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον ὁ λόγος οὗτος, ὡς λέγει, ἐκεῖνος ὅστις καθιστᾷ ἀδύνατον τὴν ὁλοκληρώσιν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης. Ἡ ἑλλειψίς ἐργαστηρίων, διὰ τὴν ἵδρυσιν τῶν ὁποίων θὰ ἀπαιτηθῶν δεκάδες ἐκατομμυρίων, δὲν εἶναι ἀσήμερον δικαιοδοσία πρὸς ἀναβολὴν τῆς συμπληρώσεως τοῦ Μακεδονικοῦ Πανεπιστημίου.

Τοῦτο, λέγει μετὰ ταῦτα, θὰ καταστῇ δυνατόν μόνον ἀφοῦ ληφθοῦν ἀπὸ τοῦδε προπροακουστικὰ μέτρα, καὶ ὡς τοιαῦτα ὑποδεικνύει κατ' ἀρχὴν τὴν ἐφορμήν τοῦ ὑπὸ τῆς πρώτης Δημοκρατικῆς κυβερνήσεως ληφθέντος μέτρου περὶ ὑποτροφίαν. Ἐάν, τονίζει, ἐφαρμόζετο τὸ μέτρον τοῦτο, σήμερον θὰ ὑπῆρχεν ἱκανὸς ἀριθμὸς ἐπιστημόνων, ἀρτίως κατεργασμένων, ἱκανῶν νὰ ἀναλάβουν τὴν διευθύνσιν τῶν ἐξαταξίων διδασκαλῶν, διὰ τὰ ὅποια ὁ κ. ἐπὶ τῆς Παιδείας Ὑπουργὸς προορίζει ἀπαιτούμενς μόλις τοῦ Ὑμνασίου. Ἐπὶ πλέον θὰ ὑπῆρχε τὸ ἐμφύχον ὑλικόν, τὸ ὁποῖον θὰ ἀνελάμβανε τὴν διδασκαλίαν σπουδαιωτάτων κλάδων τῆς Ἐπιστήμης, τοὺς ὁποῖους ὅν ἀπορροῶν οἱ πλείεστοι τῶν σπουδάζοντων νέων, ὡς μὴ ὑλικῶς προσδοκῶντες.

Ἐπὶ τούτοις ὑποδεικνύει τὴν δημιουργίαν ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῆς Παιδείας εἰδικῶ φανέλλου διὰ τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης, τὸ περιεχόμενον τοῦ ὁποῖου νὰ εἰρίσκει διαρκῶς ὑπ' ὅψιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, ἀναφερομένου μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ εἰς τὴν ἐξέυρεσιν τῶν κατ' ἀλλήλους ὁλοκληρῶν διὰ τὴν ἵδρυσιν τῶν ἐργαστηρίων, εἰς τὴν συμπλήρωσιν τῶν σχετικῶν σχεδίων κλπ.

Ἐκ τρίτου ἐξάγει τὴν ἀνάγκην ὅπως ἡ Κυβέρνησις πορίσῃ ἱπὲρ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης τὴν ἐκ τῆς ἑκατομ. δραχμῶν ἐτήσιαν ἐπιχορήγησιν, περὶ ἧς προείπε καὶ ὁ συστατικὸς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης νόμος, ἐπιχορήγησιν, ἥτις, καίτοι ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως αὐτοῦ πορῆλθεν ὁλοκληρῶς βετία, οὐδ' ἀπαξ ἔχει καταβληθῇ. Εἰς τῶν κυρωτέρων λόγων, ἐπιλέγει, δι' οὓς κατεφάσθη τὴν 1ην Νοεμβρίου ἡ Κυβέρνησις τῶν Φιλελευθέρων δὲν εἶναι ἡ ἀπὸ ταξὶς ὀλίγων ἀξιωματικῶν, ἡ ἐφαρμογὴ ὠρισμένων σκληρῶν μέτρων καὶ τὰ τοιαῦτα, ἀλλ' εἶναι πρὸ παντός ἡ πνευματικὴ ὑπισθοδρομία τοῦ λαοῦ καθ' ὅλον νὰ μέγρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης διδασκίμα. Καὶ οἱ λαοὶ ἐκδικούνται.

Ἀ. **Ἰασωνίδης**. Αἰσθάνομαι, λέγει, τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ὑποστηρίξω θερμῶς τὴν ἐπερώτησιν ἣν ὑπέγραψα μετὰ τῶν ἄλλων συναδέλφων. Μικροῦ δεῖν θὰ ἐδημιουργεῖτο ἡ ἐντύπωσις ὅτι ἡ Κυβέρνησις καὶ τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων ὀρνέται νὰ συμπληρώσῃ τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης. Τὴν νόθον

ταύτην ἐρηγῆσαι καὶ ἐξήγησιν δὲν ἔμπορὸν νὰ ἀφίσω ἀδικαιολογητὸν, ὅτι δηλ. ἡμεῖς καὶ τὸ κόμμα ἡμῶν ἐπιδιώκομεν νὰ κλείσωμεν τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης. Τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων ἐπανέβηεν εἰς τὴν ἐξουσίαν διὰ νὰ καταστήσῃ τὴν Ἑλλάδα ἀγνοήστον δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀγνοήσῃ τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης, ὅπερ εἶναι καὶ ὅθ' ἦν τὸ χάρις τοῦ νέου Ἑλληνικοῦ Μακεδονικοῦ πολιτισμοῦ. Ἀναγνωρίζομεν δεδιώς τὸ πνεῦμα τῆς προωθήσεως τῶν πρακτικῶν σπουδῶν, ὅπερ διέπει τὴν Κυβέρνησιν, ἀλλ' ὁ λαὸς μας, γαλουχηθεὶς ἀπὸ αἰώνων μετὰ τὴν Ἐπιστήμην καὶ τὴν Παιδείαν, δὲν δύναται νὰ ἀγνοήσῃ ἐγκατάλειψιν τῆς κλασικῆς μορφώσεως. Διὰ τοῦτο εἰσπράττει εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ ὀργανώσῃ μὲν τὰς πρακτικὰς Σχολὰς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε αὐτομάτως καὶ ὅχι ἀναγκαστικῶς νὰ ἐρημωθοῦν αἱ ἄλλαι Σχολαὶ καὶ νὰ πυκνωθοῦν αἱ πρακτικαί, ἀλλὰ μέχρι τῆς ἀνοψώσεως τῶν πρακτικῶν Σχολῶν δὲν ἔμπορὸν ἡ νεολαία τῶν βορείων ἐπαρχιῶν νὰ βλέπῃ κακισταμένης τὰς λεγομένας θεωρητικὰς Σχολὰς. Παρκαλλῶ, συνεπῶς, θερμῶς τὴν Κυβέρνησιν, ὅπως, προταρμολομένη πρὸς τὰς τάσεις καὶ τὴν ἀνατροφὴν τοῦ λαοῦ, εἰς αὐτὴν τὴν μεταβατικὴν περίοδον νὰ μὴ ἀφίσῃ ἐν Πανεπιστήμιον ἐκθετον, ἀλλὰ νὰ φροντίσῃ ὅσον τάχιστα νὰ ἀρθῇ τοῦτο εἰς τὸ ἐμπρόσθον ὕψος, διὰ νὰ μὴ διδεται ἀφορμὴ νὰ συκφανηθῇ τὸ ἡμέτερον κόμμα ὅτι δὲν σκέπτεται τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης. Αἱ Νέαι Χῶραι, τονίζει, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀποκλεισθοῦν ἀπὸ τοῦ νὰ ρέπουσιν εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν μόρφωσιν. Μὴ ἀναγκάζωμεν τὴν νεολαίαν τῆς Βορείου Ἑλλάδος νὰ κατέρχεται εἰς τὰς Ἀθήνας διὰ νὰ ἐκπαιδευθῇ. Μὲ οὐδεμίαν ἐπαγγελίαν δυνάμεθα ν' ἀναστειλωμεν τὸ ρεύμα τῶν ἐπιστημονικῶν σπουδῶν, καὶ ἐφ' ὅσον τοῦτο εἶναι γεγονός διὰ νὰ μὴ λαμβάνομεν πρόνοιαν νὰ ποράσχωμεν τὰ μέσα εἰς τὴν νεολαίαν, περιορίζοντες οὕτω τὸ ἔδαφος τῆς δράσεως τῶν δημιουργῶν. Ὅθ' ἡμῖν ἐντυχῇ, ἐπιλέγει, Κύριε Πρόεδρε τῆς Κυβερνήσεως, ἂν πρὸ τῶν ἑορτῶν ἡ Κυβέρνησις ἐξήγγειλεν ὡς δῶρον πρωτοχρονιάτικον πρὸς τὸν λαόν τῆς Βορείου Ἑλλάδος, ὅτι τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης θὰ ὁλοκληρωθῇ καὶ ὅτι ὁλοκληρούμενον θὰ ἐξιγθῇ εἰς Πανεπιστήμιον πρακτικῶν Σπουδῶν (χειροκροτήματα).

Ι. **Μιχαήλ**. Δὲν εἶναι ἀδικαιολογητὸς, λέγει, ἡ συγίνησις μετὰ τῆς ὁποίας παρκαλλοῦθαι ὁ Μακεδονικὸς λαὸς τὸ ζήτημα τῆς ζωογονήσεως τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, διότι ἐφ' ὅτου ἡλευθερώθη καὶ ὕστερον ἀπὸ μακρὸν ἀγῶνα κατωρθώθη πρὸς πενταετίαν δι' ἐνὸς Νόμου νὰ συσταθῇ τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης. Ἀπὸ τοῦ Νόμου ὅμως ἐκεῖνου δὲν βλέπομεν τίποτε ἄλλο, παρὰ μίαν ἀτιμίαν τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν ὁλοκληρώσιν τοῦ Πανεπιστημίου. Δὲν βλέπομεν οὔτε ὀργάνωσιν, οὔτε πληρώσιν τῶν ἑδρῶν, μολονὶ ὅτι ὅλος ὁ κόσμος ζητεῖ ἐπιμύνην ταύτην. Ἡ Κυβέρνησις ἐκώφευσε καὶ ἐδημιουργήθη μία ἀπογοήτευσις καὶ εἰς τὸν λαόν καὶ εἰς τοὺς Καθηγῆτάς τοῦ Πανεπιστημίου, οἵτινες εὐρίσκονται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ δηλώσουν ὅτι δὲν ἔμπορουν νὰ παραμείνουν ἐκεῖ μετὰ μίαν μόνον ἑδραν. Εἰς τὴν Φιλοσοφικὴν Σχολὴν μόνον μία ἑδρα εἶναι, εἰς τὴν Σχολὴν τῶν Φυσικῶν καὶ Μαθηματικῶν μόνον ἡ Δασικὴ Σχολὴ λειτουργεῖ, ἐσχάτως δὲ ἑδρας τακτικῶν καθηγητῶν ἐξήγησαν νὰ τὰς ἀκούουν ἐκτάκτους. Ἡ κατὰστάσις αὕτη ἐξήγειρε τὸν Μακεδονικὸν λαόν, ὅστις ἐπεκρότησε τὴν ἀπεργίαν τῶν φοιτητῶν, διότι οἱ φοιτηταὶ τῆς Μακεδονίας δὲν ἐξήγησαν προνόμια, ἀλλὰ νὰ ὁλοκληρωθῇ τὸ Πανεπιστήμιον καὶ νὰ πληρωθοῦν αἱ ἑδραι. Καὶ εὐρέθη τότε ἡ Ἀστυνομία νὰ κτυπήσῃ τοὺς Μακεδόνας φοιτητάς κατὰ τρόπον ἀνάρμοστον διὰ τὴν ἐξουσίαν, διὰ τὰς ἀτασθαλίαις τῆς ὁποίας δὲν ἐξήγηθη κανεὶς λόγος. Βλέπομεν, λοιπὸν, τονίζει, ὅτι ἀσμεῖται τὸ Πανεπιστήμιον φθίνει, βλέπομεν τὴν ἀπογοήτευσιν εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ὅστις συνεισφέρει 20 ἑκατομ. διὰ τὸ Πανεπιστήμιον, καὶ βλέπομεν τὴν φοιτητικὴν νεολαίαν τῆς Μακεδονίας νὰ εὐρίσκειται εἰς θέσιν μειονεκτικὴν ἀπέναντι τῶν ἄλλων Πανεπιστημίων. Καὶ ὅθ' ἡ

ισχυρισθῇ ἡ Κυβέρνησις ὅτι δὲν ὑπάρχουν καθηγηταί, ἀλλὰ πῶς θὰ δημιουργηθοῦν ἐπιστήμονες μετὰ τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν, εἰς τὸ ὁποῖον φοιτοῦν 16.000 φοιτηταί; Δι' ὅλα ταῦτα, ἐπιλέγει, παρκαλλοῦμεν τὴν Κυβέρνησιν, ὅπως μεριμνήσῃ ὡς τάχιστα καὶ ὁλοκληρώσῃ τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης, ὅπερ εἶναι ἀπαραίτητον διὰ τὴν πρόοδον τῶν Νέων Χωρῶν.

Ὁ κ. **Π. Δεβαντῆς** λέγει ὅτι δεκαπενταετίᾳ περίπου παρῆλθεν, ἀφ' οὗτο ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, κυβερνήτης καὶ τότε, ἐρεψε πρῶτος τὴν ἰδέαν τῆς ἱδρύσεως Πανεπιστημίου ἐν Θεσσαλονίκῃ. Πενταετίᾳ δὲ συμπληροῦται ἐφ' οὗτο ἀπερκασίθῃ ἡ ἵδρυσις αὐτοῦ, κατόπιν ζωηρῆς ἐξεγέρσεως τῆς λαϊκῆς θελήσεως, πρὸς πληρώσιν ζωτικῶν πνευματικῶν ἀναγκῶν. Ἀλλὰ ἀπὸ διετίας παριστάμεθα μάρτυρες μιᾶς στασιμότητος, διαψεύσεως τῆς ἐλπίδας, ἧς ἐσχηρίσαμεν πάντες εἰς τὴν ἵδρυσιν τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Ἡ κατὰστάσις αὕτη θλίβει περισσώτερον ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἀπέδωκαν μετὰ πλεοντερίαν σκέψιν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης. Εἴμεθα, συνεχίζει, ἀναγκασμένοι, χάριν τῶν τοχῶν ἀγνοούντων τὸ ζήτημα νὰ ἀναλύσωμεν τί συμβαίνει μετὰ τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης καὶ τί ζητοῦμεν δι' αὐτό. Εἰς τὴν Θεσσαλονικὴν λειτουργοῦν 4 Σχολαί, ἡ Φιλοσοφικὴ, ἡ Δασολογικὴ, ἡ τῶν Φυσικῶν καὶ Χημικῶν Ἐπιστημῶν καὶ ἡ τῶν Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν. Ἡ Φιλοσοφικὴ εἶναι εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν περιωπὴν καὶ μετ' ὀλίγας συμπληρώσεις θὰ καταστῇ ἀρτυρωτάτη. Ἡ Σχολὴ ἡ Δασολογικὴ ἵσταται ἐπίσης εἰς τὸ ὕψος τῆς Ἡ σχολὴ τῶν Χημικῶν καὶ Μαθηματικῶν νομίζομεν ὅτι πρέπει νὰ διδάσκη καὶ τὸ μάθημα τῆς Παιδαγωγικῆς.

Ε. **Βενιζέλος** (Πρωθυπουργός). Ὁθ' ὑπάρχῃ ἑδρα εἰς τὴν Φιλοσοφικὴν.

Π. **Δεβαντῆς**. Τὸ μάθημα εἶναι ἀνάγκη νὰ εἰσυχθῇ εἰς τὴν Φυσικομαθηματικὴν.

Ε. **Βενιζέλος** (Πρωθυπουργός). Μάλιστα.

Π. **Δεβαντῆς**. Καὶ ἐρχόμεθα εἰς τὴν Σχολὴν τῶν Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν, ὡς ἐκ τῆς μὴ ὀργανώσεως τῆς ὁποίας ἐγεννήθησαν αἱ διαμαρτυρίαι. Σήμερον εἰς τῆς Σχολῆν τῶν Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν εἶναι ἀναντιρρήτος ἡ ἑλλειψίς ἐμπράνσις. Λεῖπει τὸ τμήμα τῶν Ἀνωτάτων Ἐμπορικῶν καὶ τὸ τῆς Νομικῆς Σχολῆς. Φαντάζομαι ὅτι διὰ τὸ πρῶτον δὲν ἔχει ἀντιρρήσεις ὁ κ. Ὑπουργός τῆς Παιδείας, ὅπως διὰ τὴν Νομικὴν. Ὁ κ. Ὑπουργὸς φερεται ὅτι διὰ τῆς ἱδρύσεως τῆς Σχολῆς αὐτῆς θὰ ἐνισχυθῇ ἡ πληθώρα τῶν Νομικῶν. Εἰς τοῦτο ἐνισχύεται ὁ κ. Ὑπουργὸς παρὰ τῆς Κοινῆς Γνώμης, ἡ ὁποία δὲν ἀνέχεται πλέον τὴν ἐπαύξεισιν τοῦ πνευματικοῦ προλεταριάτου. Ἀλλὰ μήπως ἡ Σχολὴ τῆς Θεσσαλονίκης ἐδημιούργησε τὴν πληθώραν καὶ μόνον ἡ ἑλλειψίς αὐτῆς θὰ περιερίσῃ τὰς σπουδὰς ἐν τῇ Νομικῇ; Ἐάν, τονίζει, θέλωμεν σοβαρῶς νὰ πολεμήσωμεν τὴν πληθώραν τῶν Νομικῶν, ὑπάρχουν μελετημένα καὶ προταθέντα μέτρα, καὶ δὴ εἶναι ἀνάγκη νὰ θεσπισθοῦν αὐστηρα εἰσθητήρια ἐξετάσεις, ἐπίσης αὐστηρα τμηματικαὶ ἐξετάσεις, νὰ τεθοῦν περιορισμοὶ εἰς τοὺς προσερχομένους εἰς τὸν Ἀρειον Πάγον πρὸς ἀπόκτησιν τῆς ἀδείας τοῦ δικηγόρου, νὰ ὑποχρεωθοῦν οἱ ὑποψήφιοι δικηγόροι εἰς τριετὴ δικαστικὴν ἢ παρὰ δικηγόρου ὑπηρεσίαν καὶ νὰ περιορισθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν φοιτητῶν καὶ εἰς τὰ δύο Πανεπιστήμια. Αὐτὰ θὰ εἶναι τὰ μέτρα τὰ συντελεστικὰ διὰ τὸν περιορισμὸν τῆς πληθώρας τῶν Νομικῶν. Δεύτερον, ἐπιχείρημα τοῦ κ. Ὑπουργοῦ εἶναι ἡ ἑλλειψίς καθηγητῶν, ἀλλὰ τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἀναστειλῇ τὴν ὁρμὴν τῆς νεολαίας τῶν Νέων Χωρῶν πρὸς πνευματικὴν ἐκπαίδευσιν. Ὑπάρχει ὅμως ἐξ ἄλλου ὁ θεσμὸς τῶν ἐκτάκτων καθηγητῶν καὶ ὑψηγῶν, θεσμός, ὅστις διὰ τὰ νεορὰ Πανεπιστήμια θὰ εἶναι ὠφελιμώτατος. Σχετικῶς μετὰ τὴν ἑλλειψιν τῶν καθηγητῶν, ὀφείλομεν νὰ μὴ ἀποκρύβωμεν, ὅτι ταύτην ἐδημιούργησεν ἡ στενότης τῶν ἑδρῶν.

Ε. **Βενιζέλος**. (Πρωθυπουργός). Δὲν πιστεύω νὰ εἶναι

αυτό. Υπάρχουν δύο ἔδρα τῆς Ἱστορίας καὶ καὶ οὐδεὶς παρουσιάσθη. Μαλλον εἰς τὴν ἑλληνικὴν καθήγησιν συντελοῦν καὶ μικραὶ ἀμοιβαί, καὶ τὸ ζήτημα αὐτὸ θὰ τὸ ἀντιμετωπίζωμεν, καὶ θὰ εἰσμεῖν ἀπογοητευμένοι εἰς τοὺς καθηγητάς, οἱ ὅποιοι δὲν κἀνουν ἐπαγγελματικὴν ἐξέτασιν, νὰ δώσωμεν μισθοὺς μεγαλυτέρους.

Κ. Ζωγράφος. Ἀσφαλῶς, διὰ νὰ παύσῃ καὶ ὁ ἐξευτελισμὸς τῶν.

Π. Λεβαντής. Ἡ ἑλληνικὴ καθήγησις, συνεχίζει, δὲν ἡμπορεῖ νὰ μᾶς ἀναγκάσῃ νὰ μὴ προχωρήσωμεν εἰς τὴν ὁλοκληρώσιν ἐνὸς μεγάλου δημοκριτικοῦ θεσμοῦ, ὅπως τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης. Ἐπιμένοντες εἰς αὐτὴν δὲν ἀγόμεθα ἀπὸ στενὰς τοπικιστικὰς ἰδέας, ἀπεδιδέσμευται εἰς τὸν εὐρύτερον ἐκπολιτιστικὸν καὶ κοινωνικὸν σκοπὸν τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης καὶ καταβάλλομεν καὶ τὰ ἔξοδα τῆς συντηρήσεως αὐτοῦ, πλὴν ἀσημάντου ἐνισχύσεως, τὴν ὅποιαν ὑπεσχέθη νὰ δώσῃ τὸ Κράτος. Καὶ ὁ λαὸς τῶν Βορείων Ἑπαρχιῶν εἶναι πρόθυμος νὰ συμπληρώσῃ τὰς εἰσφορὰς του, ἂν παραστῇ ἀνάγκη. Τὸς καθηγητάς λοιπὸν θὰ τοὺς δημιουργήσῃ μᾶλλον αἱ ἔδρα.

Κ. Γόντικας (ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Αἱ ἔδρα ὑπάρχουν, καὶ ἐδηλώσαμεν, ὅταν ἀφορᾷ τὴν Σχολὴν τῶν Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔχει ἀντίρρησην, ἀλλὰ δὲν βλέπει ποῦ θὰ εἰσέλθῃ τὸ διδασκαλὸν προσωπικόν.

Ι. Μιχαήλ. Καὶ οἱ ἐκλεγέντες ἀκόμη καθήγηται διορίσθησαν μετὰ ἑξ μῆνας.

Π. Λεβαντής. Δὲν ἔλα αὐτὰ φρονούμεν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ διατάξῃ ἡ Κυβέρνησις νὰ υἱοθετήσῃ τὸν θεσμὸν τῶν ἐκτάκτων Καθηγητῶν καὶ Ἑφηγητῶν.

Γ. Μόδης. Ἡ ἑλληνικὴ καθήγησις δὲν προέρχεται ἀπὸ ἑλληνικῶν ἐπιστημῶν, τοιοῦτοι ὑπάρχουν, ἀλλὰ μέλλει εἶναι ἑδῶ τρέπονται εἰς τὸν ἐπαγγελματισμὸν.

Π. Λεβαντής. Ἐχομεν λοιπὸν τὴν ἀντίληψιν καὶ ἡμεῖς καὶ ὅλος ὁ λαὸς τῆς Βορείου Ἑλλάδος ὅτι τὸ ἐμπόδιον αὐτὸ δὲν πείπει νὰ ἀποτελέσῃ φραγμὸν εἰς τὴν σταδιοδρομίαν τοῦ Πανεπιστημίου. Ἀλλὰ ἴσως ὑπάρξῃ ἀντίρρησης περὶ τῆς ἀνάγκης καὶ δευτέρου Πανεπιστημίου ἐν Ἑλλάδι. Διὰ τοὺς διαφωνοῦντας ὅμως πρέπει νὰ λεχθῇ ὅτι τὸ Βέλγιον ἔχει ἑξ Πανεπιστημίων, ἡ Ἑλβετία 10, ἡ Βουλγαρία 2, πλὴν Πανεπιστήμια καὶ 4 σχολαί, ἡ Ρουμανία 4, ἡ δὲ Σερβία 5, μετὰ τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Σκοπίων ὅπερ ἐσχάτως ἰδρῦθη μόλις ἐγένεσθαι ἡ ἱδρυσις Ἑλληνικοῦ Πανεπιστημίου ἐν Θεσσαλονίκῃ, καὶ ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ἐπιστῶ ἰδιαιτέρως τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως.

Γ. Μόδης. Καὶ ἐπὶ Τουρκοκρατίας εἶχεν ἡ Θεσσαλονικὴ Πανεπιστημιολογικὴ Νομικὴ Σχολή.

Π. Λεβαντής. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, συνεχίζει, ἡ Ἑλλάς, βλέπουσα κληρονομικῶς, οὕτως εἰπεῖν, πρὸς τὰ Γράμματα θὰ ἐδικαιοῦτο καὶ τρίτου Πανεπιστημίου, ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἐνδυναμώσεως τῶν ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν. Ὁ ξένος ἀρχιτέκτων κ. Ἐμπρὰρ ἔκαμεν ἐν θαυμάσιον σχέδιον ἐν Θεσσαλονίκῃ, καὶ μετὰ τὰς γενομένας ἀπαλλοτριώσεις ἡ Θεσσαλονικὴ γίνεται μία μεγάλη Πανεπιστημιούπολις. Πάντως ἡμεῖς πιστεύομεν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις διὰ λόγους σκοπιμότητος πρὸς ἀρτιωτέραν ὀργάνωσιν δὲν ὁλοκληρώσεν ἀκόμη τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης. Ἄλλως τε, ὅπως εἶπα, πρῶτος ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἔρριψε τὴν ἰδέαν τῆς ἰδρύσεως τοῦ Πανεπιστημίου αὐτοῦ, καὶ ἡ Κυβέρνησις, ὁλέπουσα αὐτὴν τὴν γενικὴν ἐπιθυμίαν τοῦ λαοῦ τῆς Μακεδονίας διὰ τὸ Πανεπιστήμιον τῆς καὶ τὴν ὁρμὴν τῆς νεολαίας τῶν Νέων χωρῶν διὰ τὴν πνευματικὴν ἐκπαίδευσίν τῆς, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὀλιγορῇ. Ἐὰν πιστεύωμεν, ἐπιλέγει, ὅτι ἡ Βόρειος Ἑλλάς καὶ ἀξίζει διὰ τὴν Ἑλλάδα, ὥς τὴν χειραγωγώσωμεν νὰ ἀποθῇ φωνεὶν ἑστία ἐπιστημονικῆς ἀνθήσεως. (Χειροκροτήματα.)

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Κύριοι βουλευταί, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ σῶς πῶ ὅτι δὲν εἶμαι κατὰ τῆς ὁλοκληρώσεως

τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης (χειροκροτήματα). Θὰ ἐξηγηθῇ βέβαια δι' αὐτό. Ὑπανθυμίζω ἀπλῶς ὅτι μετὰ τὴν λήξιν τοῦ μεγάλου πολέμου ἡ Κυβέρνησις ἡ τότε ἀπορρίπτει νὰ προθῇ ὅχι ἀπλῶς εἰς ἴδρυσιν δευτέρου Πανεπιστημίου, ἀλλὰ καὶ τρίτου Πανεπιστημίου, ἐπιθυμοῦσα δὲ ὅπως τὰ δύο νέαν Πανεπιστήμια ἰδρῦσθαι ὅταν τὸ δυνατόν ἀρτιώτερον μετακλῆται τὸν καθήγητὴν κ. Καρθεωδορῆν, ὁ ὅποιος δὲν εἶναι μόνον μεγάλη μαθηματικὴ ἐξοχότης, ἀλλὰ εἶναι καὶ κατ' ἐξοχὴν δικαστικὸς ὀργανωτὴς ἀνωτάτω Σχολῶν, ἀπὸ ἡ μεγάλης Γερμανίας τοῦ ἀνέθεσε τὴν ὀργάνωσιν τοῦ Πολυτεχνείου Μπρεσλάου. Ἐκλέσθημεν λοιπὸν τὸν κ. Καρθεωδορῆν καὶ τοῦ εἴπαμε: αὐτὰ τὰ δύο Πανεπιστήμια μᾶς χρειάζονται νὰ γίνωσι, σὲ θεωροῦμεν ὅτι εἶναι ὁ καταλληλότερος νὰ μᾶς τὰ ὀργανώσῃ. Νομίζομεν ὅτι εἶναι καλλίτερον νὰ ἀρχίσῃς ἀπὸ τὴν Σμύρνην καὶ κατόπιν νὰ φθάσῃς εἰς τὴν Θεσσαλονικὴν, ἀλλὰ θέλομεν νὰ μᾶς πῇ τὴν γνώμην σου. Εὐρέθη καὶ αὐτὸς σύμφωνος καὶ εἶπεν ὅτι πρέπει ν' ἀρχίσωμεν ἀπὸ τὴν Σμύρνην. Ἐπῆγεν εἰς τὴν Σμύρνην καὶ ἤρχισε νὰ θέτῃ πραγματικῶς τὰς βάσεις τῆς ἰδρύσεως ἐνὸς Πανεπιστημίου, τὸ ὅποιον, χωρὶς τὴν Μικρασιατικὴν καταστροφὴν, θὰ εἶχε καταλάβει μὴν θέσιν ἀρκετὰ τιμητικὴν διὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπιστήμην.

Εἰς βουλευτῆς. Ὡς ξαναπαίμε.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Προσπαθῶ νὰ κάμω ὅτι δὲν ἀκούω καλὰ ἐκεῖνα διὰ τὰ ὅποια καὶ κατὰ τὰς παραμονὰς τῶν ἐκλογῶν ἔλεγον «περιμένετε τοὺς ἀχίστους νὰ πελῶναι καὶ κατόπιν τὰ κάνετε σεῖς αὐτά». Δὲν νομίζω λοιπὸν ὅτι δὲν ἐνδείκνυται ἡ ἱδρυσις δευτέρου Πανεπιστημίου εἰς τὴν Ἑλλάδα μετὰ τὸν πληθυσμὸν τὸν ὅποιον ἔχομεν. Εἴμεθα σύμφωνοι ὅπως τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης—δὲν θὰ μεταχειρισθῇ τὴν λέξιν «ὁλοκληρώσις» διότι δὲν εἰσείναμε σύμφωνοι ἐπὶ τῆς ἐννοίας αὐτῆς—λάβῃ ὅλην τὴν ἀνάπτυξιν ἡ ὅποια ἐπιβάλλεται, διὰ νὰ καταστῇ πραγματικῶς εἰς τὴν μητρόπολιν τῆς Βορείου Ἑλλάδος ἕνας φάρος φωταγωγῶν, ἐκπέμπον τὰ φῶτα τῆς Ἐπιστήμης εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἂν εἶναι δυνατόν εἰς τὴν Βαλκανικὴν γενικώτερον. Ἀλλ' ὅταν λέγομεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἡ σημερινὴ καὶ εἰδικώτερον ὁ Πρόεδρος τῆς δὲν θέλει τὴν ὁλοκληρώσιν νὰ σῶς πῶ τί ἐννοοῦμεν. Ὅτι ὁ Πρόεδρος τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως ἀποστέρει νὰ κάμῃ ὑπὸ τοὺς σημερινούς ὅρους μίαν δευτέραν Νομικὴν σχολὴν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης. Τοῦτο καὶ μόνον σημαίνει ὅτι ἐγὼ ἀντιτάσσομαι κατὰ τῆς ὁλοκληρώσεως τοῦ Πανεπιστημίου. Διότι, ὅταν πέρσῃ ἐπ' ἡμέρας εἰς Θεσσαλονικὴν, δὲν ἐνθυμούμαι ἂν κατὰ τὴν 19 Ἀγούστου ἢ ἐφέτος κατὰ τὸν Ἀπρίλιον, εἰς παραμονὰς τῶν γεροῦσιατικῶν ἐκλογῶν, ἐπεσκέψῃ τὸ Πανεπιστήμιον καὶ μοῦ ἐτέθη τὸ ζήτημα τῆς λειτουργίης ὁλοκληρώσεως, εἶπον τότε ὅτι δὲν εἶμαι σύμφωνος, ἐφ' ὅσον τοὺς ἀχίστους δὲν θὰ περιρριπώμεν διὰ νόμου τὸν ἀριθμὸν τῶν εἰσερχομένων εἰς τὴν Νομικὴν ἰδίως σχολὴν σπουδαστῶν. Δὲν εἶμαι σύμφωνος νὰ κάμωμεν μίαν νέαν Νομικὴν σχολὴν εἰς τὴν Θεσσαλονικὴν, διὰ νὰ δώσωμεν τὴν εὐκαιρίαν, ὥσπιν νὰ στήνωμε παγίδας, εἰς τοὺς νέους μας, νὰ σπεύδουν ἐκεῖ, διὰ νὰ τοὺς κάνωμεν νομικοὺς, καὶ ὕστερα νὰ τοὺς ρίπτωμεν εἰς τὴν κοινωνίαν ἀχρήστους, πλὴν τῶν ἀριτεχνούντων, διότι θὰ εὐρεθῶσι οἱ ἀγωνιζόμενοι πρὸς μεγάλου ἀριθμοῦ ἀριτεχνούντων τῶν χωρὶς νὰ ἔχουν ἐφ' ὅδ' ἔπειδ' ὁ μὲν παρητηρήθη ὅτι δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου θέτομεν εἰς μειονεκτικὴν θέσιν τὴν νέαν Ἑλλάδα, ἡ ὅποια δὲν ἔχει τὸ ἀπαιτούμενον προσωπικὸν πρὸς κατάληψιν τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν, ἔπρως ἀμέσως νὰ ἀναγνωρίσω ὅτι τὸ ἐπιχειρήμα αὐτὸ εἶναι ἐπιχειρήμα, τὸ ὅποιον μοῦ κάμνει ἐντύπωσιν μεγάλην. Τὸ θεωρῶ οὐσιώδες, καὶ εἶπον ἀπὸ τότε ὅτι εἶμαι πρόθυμος νὰ βοηθήσωμεν ὅπως διευκολυνθῇ ἡ εἰσὸδος τῶν ἐκ τῆς νέας Ἑλλάδος καταγομένων νέων εἰς τὰς δημοσίας ὑπηρεσίας, διότι καὶ ἀπὸ γενικωτέρως ἀπόψεως ἔχομεν συμφέρον νὰ ἀντισταθμίσωμεν ἀπὸ ὅλον τὸ ἔθνος τοὺς ὑπαλλήλους μας, καὶ διότι, εἰδικώτερον, ἡ Βόρειος

Ἑλλὰς πραγματικῶς μειονεκτεῖ εἰς τοῦτο καὶ διότι ἡμπορεῖ ἀκόμη περισσότερον ἢ Νέα Ἑλλὰς, ἡ Βόρειος ἰδίως Ἑλλὰς, νὰ μᾶς παραπονηθῇ, λέγουσα ὅτι δὲν ἀρκεῖ πῶς δὲν ἔχομεν ἡμεῖς ἀρκετὸν ἀριθμὸν ὑπαλλήλων εἰς τὰς δημοσίας ὑπηρεσίας, ἀλλὰ δυστυχῶς ἐρίσχομεν καὶ τοὺς ἐκ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος καταγομένους ὑπαλλήλους ἀπορρίπτουμε νὰ μᾶς ὑπερηφανώσῃ αὐτὸ εἶναι δι' ἐμὲ οὐσιώδες καὶ εἶμαι πρόθυμος νὰ διευκολύνω διὰ παντὸς τρόπον τὴν εἰσὸδον εἰς τὰς δημοσίας ὑπηρεσίας τῶν ἐκ Βορείου Ἑλλάδος καταγομένων. Πῶς δὲ ἡμποροῦμεν νὰ διευκολύνωμεν τὴν εἰσὸδον εἰς τὰς δημοσίας ὑπηρεσίας; Κατ' ἐμὲ, διατηροῦντες τὴν Σχολὴν τῶν πολιτικῶν καὶ οἰκονομικῶν ἐπιστημῶν μετὰ τὴν ἑστῇ φοίτησιν, διὰ τὴν ἀρτιωτέραν μόρφωσιν τῶν θελόντων νὰ ἔχουν διπλωματικὸν μαθημάτων, τὴν ἡμποροῦμεν νὰ καταρτίσωμεν ἑστῇ σχολὴν μαθημάτων, τὴν μαθημάτων ἀκριβῶς ἐκεῖνων τὰ ὅποια εἶναι χρήσιμα διὰ τοὺς εἰσερχομένους εἰς τὰς δημοσίας ὑπηρεσίας, καὶ ἐπομένως νὰ δώσωμεν αὐτὸ τὸ πλεονέκτημα εἰς τοὺς ἐκ τῆς Βορείου Ἑλλάδος καταγομένους, ὅπως, μετὰ τριετῆς φοίτησιν, προσέρχονται εἰς τοὺς διαγωνισμοὺς. Εἶμαι βέβαιος δὲ ὅτι, ἂν ἀφαιρεθῶσι ὅλα τὰ μαθήματα τὰ ὅποια διδάσκονται ὅλοι οἱ εἰσερχόμενοι εἰς τὰς δημοσίας ὑπηρεσίας, καὶ τὸ Παιδικὸν Δίκαιον καὶ ἡ Παιδικὴ Δικαιοσύνη καὶ ἄλλα, καὶ περιορισθῶμεν ἀκριβῶς εἰς τὰ μαθήματα ἐκεῖνα τὰ ὅποια εἶναι ἀναγκαῖον νὰ γνωρίζῃ ὁ μέλλων νὰ σταδιοδρομήσῃ ὡς δημόσιος ὑπάλληλος, θὰ ἔχομεν τοὺς μετὰ τριετῆς φοίτησιν ἐξερχομένους τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης ὑπερπεριττωμένους τῶν μετὰ τετραετῆς φοίτησιν ἐξερχομένων ἀπὸ τὴν Νομικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Αὐτὴ εἶναι σήμερον ἡ γνώμη μου. Πῶς ἡμπορῶ νὰ ἔλθω ἐγὼ νὰ συμπράττω ὅπως κάμωμεν κατὰ τὴν τὸ ὅποιον θεωρῶ ὅχι εὐεργετικὴν διὰ τὴν νεολαίαν τῶν Νέων χωρῶν, ἀλλὰ ἀκριβῶς ἐνέδραν, τὴν ὅποιαν στήνομεν εἰς τὴν νεολαίαν ἐκεῖνην, διὰ νὰ τὴν παρασύρωμεν ν' ἀπολυθῇ ἐπαγγελματικῶς, τὸ ὅποιον εἶναι ὑπερπληρωμένον σήμερον καὶ τὸ ὅποιον δὲν ἡμπορεῖ νὰ περιμένῃ ὅτι θὰ ἔχῃ μέλλον ἀντάξιον πρὸς τὰς προσδοκίας τῆς. Ἀλλὰ, κύριοι, ἔχομεν καθῆκον νὰ μὴ ἀφίσωμεν νὰ γεννηθῇ καμμία παρεξήγησις μεταξὺ τῆς Βορείου καὶ τῆς Νοτίου Ἑλλάδος. Ἐνὰ ἐπιχειρήμα τοῦ κ. Λεβαντῆ δὲν ἡμπορεῖ παρὰ νὰ μοῦ κόμῃ ἐντύπωσιν. «Μήπως κύριοι θὰ περιορίσετε τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐξερχομένων νομικῶν ἐπειδὴ δὲν μᾶς ἰδρύεται τὴν Σχολὴν τῆς Θεσσαλονίκης;» Καὶ λέγω ὅχι, δὲν θὰ τὸν περιορίσωμεν. Ἀποδίδωμι δὲ καὶ εἰς τὸ συμφέρον τῶν κατοίκων τῆς Νέας Ἑλλάδος, τοῖς λέγω: ἔχετε τοὺς ἀχίστους τὸ εὐεργετικὸν ὅτι σῶζετε τὰ παιδιὰ σας, διότι δὲν πηγαίνουν νὰ γένουν νομικοὶ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν. Ἀλλὰ, ἐπαναλαμβάνω, πρὸς ἀποφυγὴν κάθε παρεξήγησεως προτείνω τοῦτο: ὅλα τὰ πολιτικὰ κόμματα δέχονται νὰ καθιερώσωμεν ἀπὸ τοῦδε, τοὺς ἀχίστους διὰ τὴν Νομικὴν σχολὴν, τὸν περιορισμένον ἀριθμὸν τῶν γινομένων δεκτῶν. Εἶμαι πρόθυμος τότε νὰ ἀναγνωρίσω ὅτι ἀπὸ τοῦδε πρέπει νὰ συμπληρώσωμεν καὶ τὴν Νομικὴν σχολὴν, πάντως θὰ φροντίσωμεν περὶ τῆς ὀργανώσεως τῆς Σχολῆς τῶν διοικητικῶν ὑπαλλήλων εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης, μετὰ τὴν τριετῆ φοίτησιν, ἀλλὰ δέχομαι καὶ τὴν συμπλήρωσιν τῆς ἰδικιτέρας Νομικῆς σχολῆς ἐφ' ὅσον θὰ εὐρίσκωμεν τὸ κατάλληλον προσωπικὸν καὶ δὲν θὰ εἶναι δύνάμει νὰ τὸ εὐρίσκωμεν. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν, κύριοι, προτείνω εἰς τὴν Βουλὴν νὰ καταρτισθῇ ἡ ἐπιτροπὴ ἀποτελούμενη ἀπὸ τοὺς Ἀρχηγούς ὅλων τῶν πολιτικῶν κομμάτων, οἱ ὅποιοι μετὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας νὰ μελετήσιν κατὰ τὴν διάκρισιν τῶν δικαιοκρῶν τὸ ζήτημα τοῦ περιορισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν φοιτητῶν τῆς Νομικῆς σχολῆς ἐπὶ τοῦ παρόντος.

Γ. Μόδης. Καὶ τῶν μαθητῶν τοῦ Γυμνασίου.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Μᾶς ἀπασχολεῖ καὶ αὐτό. Ἄν λοιπὸν συμφωνήσῃ ἡ ἐπιτροπὴ καὶ εἰσληγῇ εἰς τὴν Βουλὴν τὸν καθορισμὸν ἐνὸς ἀριθμοῦ, τότε εἶμαι πρόθυ-

μος νὰ μὴ ἀντιτάσσομαι καὶ κατὰ τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης, διότι τότε ἐκλείπουν ὅλοι οἱ φόβοι οἱ ὅποιοι μὲ εἶχαν νὰ μὴ συμφωνῶ. Τώρα θὰ ἐπανέλθω καὶ πάλιν εἰς τὴν «ὁλοκληρώσιν» τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Δὲν θὰ ἐλέγγωμεν τὴν ἀλήθειαν εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Βορείου Ἑλλάδος ἐν τούτῳ ἐθελοκώλυμεν ὅτι σὲ 3—4 χρόνους θὰ ἰδρῦσθαι καὶ ἱερικὴν σχολὴν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης. Περὶ αὐτοῦ εἶπα εἰς τὴν Πόλιν Ἑλλάδα μετὰ ἐκκτὸν ἐτῶν εὐαίθετον βίον πιστεύομεν ὅτι τοῦ χρόνου θὰ ἔχομεν τὰ ἀναγκαῖα ἐργαστήρια διὰ τὴν διδασκαλίαν, δὲν ἔχομεν δὲ ἀκόμη οὕτε τὰ ἀναγκαῖα Νοσοκομεία. Δὲν εἶναι λοιπὸν πρᾶγμα εὐκόλιν, νὰ μὴ λέγωμεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὅτι θὰ γένουν εἰς 5 ἢ 10 χρόνους, θὰ γένουν εἰς μακρότερον χρόνον. Ἀλλὰ δὲν ἔπεται ἐν τούτῳ ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνῃ καὶ νὰ μὴ ὀργανωθῇ ἡ Πανεπιστημιούπολις, ὅπως τὴν ἐνόμενα σὲ κ. Λεβαντῆ, τὴν ὅποιαν καὶ τὸ Κράτος εἶναι πρόθυμον νὰ συνδράμῃ οἰκονομικῶς διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἀπὸ τοῦδε. (Χειροκροτήματα). Ἀλλὰ μὴ λέγομεν εἰς τὸν κόσμον ὅτι θὰ βγάλωμεν γιαντοὺς σὲ δύο τρεῖς χρόνους εἰς τὴν Θεσσαλονικὴν. Ἀλλὰ μένομεν, κύριοι, ἀλλὰ μαθήματα, τὰ ὅποια νομίζω ὅτι ἔχομεν καθῆκον νὰ εἰσπαγώμεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης. Ἐχομεν καθῆκον νὰ ἰδρῦσωμεν ἔδρας διὰ τὴν διδασκαλίαν ὅλων τῶν μεγάλων νεωτέρων φιλολογικῶν. Εἶναι, ἀλλήθεια, ἐντροπή.....

Α. Παπαναστασίου. Ὑπάρχουν ἔδρα ἰδρυμένοι διὰ νόμου.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθ.) Χαίρω πολὺ. Νὰ φροντίσωμεν λοιπὸν, ἂν δὲν ἔχομεν καθήγητὰς, νὰ τοὺς παρασκευάσωμεν.

Α. Παπαναστασίου. Ἦδη ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις ἐπρότεινε νὰ ἀποστείλῃ ἐκτάκτως καθήγητὴν νὰ διδάξῃ Γαλλικὴν Φιλολογίαν, καὶ ἀπεκρούσθη, κακῶς.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Εἶμαι ἐτοιμὸς νὰ δεχθῶ νὰ ἰδρῶθῃ ἔδρα καὶ Γαλλικῆς Φιλολογίας καὶ Γερμανικῆς Φιλολογίας καὶ Ἰταλικῆς Φιλολογίας. Εἶμαι σύμφωνος εἰς αὐτό. Εἶναι ἀληθινὰ ἐντροπή, ὅτι οἱ ἐπιστήμονες τοῦ Πανεπιστημίου μας, ὅταν ἀκούουν τὸ ὄνομα τοῦ Ἰταίτε καὶ τοῦ Σαίξπηρ καὶ τοῦ Σίλλερ καὶ τοῦ Δάντε, ἔχουν μίαν ἀμυδροτάτην ἰδέαν, ὅτι οἱ ἀνθρώποι αὗτοι ἔχουν γράβει κάποιους στίχους, ἀλλὰ σχεδὸν δὲν ξέχουν τίποτε περισσώτερον. Λοιπὸν εἶμαι τῆς γνώμης, ὅτι πρέπει νὰ φροντίσωμεν καὶ κατὰ τὸν τρόπον τὸν ὅποιον μᾶς ὑπέδειξεν ὁ κ. Ἀρχηγὸς τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως, παρασκευάζοντας δι' ἀποστολῶν ὑποτρόφων τοὺς καθηγητάς ἐκεῖνους, οἱ ὅποιοι θὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ διδάξουν τὰ μαθήματα αὐτά. Ἀλλ' εἶμαι συγχρόνως τῆς γνώμης, ὅτι εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης πρέπει νὰ ἰδρῶθῃ τὸ ταχύτερον ἔδρα τῆς Σλαβωνικῆς γλώσσης.

Α. Παπαναστασίου. Ὑπάρχει ἔδρα τῆς Βαλκανολογίας.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Εἶναι ἀπαραίτητος καὶ πρέπει νὰ τὴν συμπληρώσωμεν τὸ ταχύτερον.

Α. Παπαναστασίου. Ὑπάρχει ἔδρα τῆς Ἱστορίας τῶν Βαλκανικῶν λαῶν καὶ ἔδρα τῆς Βαλκανολογίας.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Αὐτὸ εἶναι μᾶλλον ἱστορία τῶν Βαλκανικῶν λαῶν.

Α. Παπαναστασίου. Ὅχι, εἶναι ἄλλο.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἀρκοῦμαι ἐπωδῆγοι εἰς τὴν γνώσιν τῆς Σλαβωνικῆς, διότι δὲν ἡμποροῦμεν νὰ διδάξωμεν καὶ Σερβικὴν καὶ Βουλγαρικὴν καὶ Γρωσσικὴν γλώσσαν, ἀλλὰ τὴν Σλαβωνικὴν γλώσσαν, ἡ ὅποια εἶναι μὴ τῆς ὅλων αὐτῶν τῶν γλωσσῶν. Ἀλλὰ καὶ περαιτέρω, πρέπει νὰ ἰδρῶσωμεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης καὶ ἔδραν τῆς Ἀραβικῆς γλώσσας. Δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς Ἑλληνας ἐπιστήμονας νὰ θεωρήσιν ξένην πρὸς αὐτοὺς τὴν Ἀραβολογίαν. Ἐχομεν καθῆκον καὶ αὐτὴν νὰ τὴν εἰσπαγώμεν. Ἀς μὴ μοῦ πῆτε ὅτι ἀποδίδωμεν μόνον εἰς τὸ νὰ ὀφείλουν τὸ φῶμί τους, διότι σεῖς πρῶτοι μοῦ λέγετε, ὅτι τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης τὸ θέλετε φάρον Ἐπιστήμης, καὶ ὁ

πάρος της 'Επιστήμης θά είναι τοιούτος ἄν οἱ μαθηταὶ σπουδάζουν καὶ διδάσκωνται ἐπιστημονικῶς. Ἐάν θέλετε νὰ δώσωμεν εἰς τοὺς μαθητὰς τὰ μέσα νὰ ζήσουν καὶ τὰ ἐξόδια της ζωῆς νομίζω ὅτι καλὸν ἐφόδιον ζωῆς τοῖς παρέχομεν ἂν τοῖς δίδωμεν τὸ διπλῶμα της Νομικῆς, ἂν ἀφίνωμεν ἀναγκὴν τὴν ὁδὸν εἰς ὅλους νὰ σπουδάζουν καὶ νὰ γίνωνται νομικοί. Κύριοι Βουλευταί. Ἡ Φιλοσοφικὴ Σχολὴ ἀναγνωρίζω ὅτι λειτουργεῖ καλῶς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης, δὲν λέγω ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ τὴν συμπληρώσωμεν ἀκόμη, ἐγὼ δὲ θὰ εἶπω ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, ὅτι ἐστὶν ἡ ἐξέλιξις εἰς τὸν συνάδελφόν μου ἀπὸ μητρὸν ἕνα νεαρὸν ἐπιστήμονα, ὁ ὁποῖος θὰ ἠδύνατο ἄριστα νὰ καταλάβῃ ἔδραν Φιλοσοφικὴν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης.

Εἰς Βουλευτὴς. Ποῖος εἶναι αὐτός;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Εἶναι ἕνας Θεοδωρακόπουλος, ὁ ὁποῖος εἶναι μία δύναμις νέα.

Εἰς ὅλους αὐτοὺς τοὺς νέους οἱ ὁποῖοι ἔρχονται μὲ φωτιὰ πρέπει νὰ δόσωμεν τὰ μέσα νὰ υπάγουν νὰ φωτίσων. Λοιπὸν, ἡ Φιλοσοφικὴ Σχολὴ καλῶς λειτουργεῖ, θεωρεῖται τέλος πάντων καλῶς συμπληρωμένη. Εἰς τὴν Σχολὴν τῶν Φυσικῶν καὶ Μαθηματικῶν 'Επιστημῶν εἶμαι σύμφωνος μὲ τὸν κ. Λεβαντινὸν, ὅτι πρέπει νὰ διδάσκωνται οἱ σπουδάζοντες καὶ τὰ παιδαγωγικὰ ἀπὸ τὸν παιδαγωγόν, διότι ἀπὸ ἐκεῖ βγαίνουν καὶ οἱ καθηγηταὶ μας διὰ τὰ Φυσικὰ καὶ Μαθηματικά. Δυστυχῶς ἡ Σχολὴ δὲν εἶναι συμπληρωμένη. Ὑπάρχουν ἐλλείψεις ἐδρῶν, αἱ ὁποῖαι προβλέπονται ἀπὸ τὸν Κανονισμόν, ἀλλὰ δὲν εὐρήσκμεν τὰ κατάλληλα πρόσωπα. Ἀλλὰ, προκειμένου περὶ τῆς Σχολῆς τῶν Φυσικομαθηματικῶν 'Επιστημῶν, ἔχω τὴν γνώμην, ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς Βορείου Ἑλλάδος, ὅταν τοὺς λένε ὅτι δὲν θέλουμε νὰ κάνουμε νέαν Σχολὴν Χημείας, διότι δὲν θέλουμε νὰ πολλαπλασιάσωμεν καὶ τοὺς χημικοὺς, ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ μᾶς εἰπουν, καὶ διατὶ εἰς τὰς Ἀθήνας ἔχετε δύο Σχολὰς Χημείας; Ἄν θέλετε νὰ περιορίσετε τὸν ἀριθμὸν νὰ μᾶς δώσετε τὴν μίαν ἐκ τῶν ἐδρῶν αὐτῶν. Εἶμαι πρόθυμος, ἂν ἡ Βουλὴ ἐγκρίνῃ, νὰ μελετηθῇ τὸ ζήτημα, ὅπως ἡ μία ἐκ τῶν ἐδρῶν τὰς ὁποίας ἔχομεν, τοῦ Πολυτεχνείου ἢ τοῦ Πανεπιστημίου, μεταφερθῇ εἰς τὴν Θεσσαλονικὴν (Χειροκροτήματα). Ἐγινε λόγος καὶ περὶ Ἠλεκτρολογίας.

Κ. Γόντικας (Υπουργός τῆς Παιδείας). Παρέλειψα νὰ σᾶς εἶπω, ὅτι ἡ ἰδίᾳ Σχολῇ προέτεινε τὴν ἀναβολὴν ἰδρύσεως ἔδρας τῆς Ἠλεκτρολογίας.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὁ κ. συνάδελφός μου μὲ πληροφορεῖ, ὅτι ἡ ἰδίᾳ Σύγκλητος τοῦ Πανεπιστημίου ἐζήτησε τὴν ἀναβολὴν τῆς ἰδρύσεώς της. Ἐάν ἡ ἀναβολὴ ἔγινε μόνον διὰ τὴν ἐλλείψιν τοῦ κατάλληλου προσωπικοῦ θὰ τὴν ἐννοήσω, ἂν ὅμως δὲν ἔγινε δι' αὐτὸν τὸν λόγον δὲν μποροῦμε νὰ εἰποῦμεν ὅτι ἡ Ἠλεκτρολογία δὲν εἶναι μία ἐκ τῶν ἐφηρμοσμένων ἐπιστημῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἀφαιρούμεν νὰ στρέψωμεν ὅσον τὸ δυνατόν πολλὸν κόσμον. Ἀλλ' εἰς αὐτὸ πρέπει νὰ πηγαίνωμεν μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ συμπληρώσωμεν τὸ ταχύτερον καὶ νὰ οργανώσωμεν τὸ ταχύτερον Σχολὴν Ἠλεκτρολογίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης. Δὲν θέλω νὰ σᾶς ἀπασχολήσω, κύριοι, περισσώτερον. Νομίζω ὅτι αὐτὰ ποὺ εἶπον εἶναι ἀρκετὰ. Ὁ κ. Λεβαντινὸς μοῦ ἐπεκαλέσθη καὶ τὴν ὁμόθυμον γνώμην τῶν κατοίκων τῆς Βορείου Ἑλλάδος νὰ ἐλθοῦν συμπληρώσωμεν τὸ Πανεπιστήμιον. Βλέπετε ὅτι εἴμεθα σύμφωνοι, ὅσον ἀφορᾷ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ Πανεπιστημίου γενικῶς καὶ τὴν ἐπέκτασιν τῆς δράσεώς του τῆς ἐπιστημονικῆς. Μόνον ἐπὶ ἐνὸς σημείου δὲν εἴμεθα σύμφωνοι, παρὰ μόνον θὰ συμφωνήσωμεν, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι θὰ περιορισθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν γινομένων δεκτῶν σπουδαστῶν εἰς τὰ δύο Πανεπιστήμια, καὶ τότε δὲν ἔχομεν οὐδεμίαν ἀντίρρησην.

Εἰς Βουλευτὴς. Σύμφωνοι.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν πρέπει νὰ υποθέσετε ὅτι ἔχω καμμίαν ἰδιαιτέραν ἐπιθυμίαν νὰ φαίνωμαι δυσάρεστος πρὸς ὅλας τὰς διαφόρους αἰτήσεις ποὺ μοῦ ἀπευθύνονται. Θὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ πιστεύετε ὅτι δὲν πά-

σχω ἀπὸ ἰδιαιτέραν ἀρρώστειαν, ἢ ὁποία ἔχει τὴν ἐκδήλωσιν τῆς εἰς αὐτὸ, νὰ λέγω δηλαδὴ ἔχω. Ἐάν λέγω ἔχω εἰς τὸ σημεῖον ποὺ ἤθελο ὅτι τὸ θέλετε ἔλαί εἰς τὴν Βέβαιον Ἑλλάδα, τὸ καμίνον ἀπὸ συνείσθησιν τοῦ καθηκόντός μου, διότι νομίζω, ὅτι, καὶ διότι ἡ Κυβέρνησίς μου εἶναι ἐκτάκτως ἱσχυρὰ — τοῖς λέγω ὑποθέτω ὅτι εἶναι — ἀλλὰ καὶ διότι ἡ ἰδική μου προσωπικὴ θέσις εἰς τὴν πολιτικὴν ζωὴν τοῦ τόπου εἶναι κάπως ἰδιαιτέρα, τὸ ἀνεγνώρισεν ἄλλως τε καὶ ὁ κ. Ἀρχηγὸς τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως, διότι νομίζω, λέγω, ὅτι, ἐάν ἐγὼ δὲν ἔχω τὸ θάρρος νὰ λέγω «ὄχι», ἀδιαφορῶν διὰ τὴν φθορὰν τῆς πολιτικῆς μου ἐπιρροῆς, θὰ ἦτο ἐκ μέρους μου τρομερὰ ἀπαίτησις νὰ περιμένω ἀπὸ τοὺς διαδόχους μου, οἱ ὁποῖοι ὑπὸ πολὺ δυσκολώτερας περιστάσεις θὰ ἀσκήσουν τὴν ἀρχήν, νὰ λύουν αὐτοὶ ἐνδελεχῶς τὸ αὐτὸ ζήτημα. Δι' αὐτὸ τὰ παίρνω ἐπ' αὐτῷ καὶ ἔχω διότι μοῦ ἀρέσει νὰ λέγω ἔχω, καὶ πρέπει νὰ σᾶς εἰπῶ ὅτι καὶ τὰ χειροκροτήματα δὲν μοῦ ἀρέσουν, καὶ ἐπειδὴ δὲν τὰ ἐπιδιώκω σᾶς λέγω «ὄχι» συνεχῶς.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** λέγει ὅτι κανεὶς δὲν ἀμνησθεῖ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν πνευματικὴν προαγωγὴν τοῦ τόπου, καὶ οὕτως ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἔχει κανένα λόγον νὰ ἀντιδρᾷ εἰς τὴν ὁλοκληρωσιν τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Ἄν ἐπιμνησκώμεν ὅπως ἡ Κυβέρνησις διαγράψῃ πρόγραμμα ταχείας λειτουργίας ὅλων τῶν Σχολῶν αὐτοῦ, τὸ πράττομεν διότι αἰσθανόμεθα ὅτι τοῦτο εἶναι ὑπερτέρας ἀνάγκη. Τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι ζήτημα Ἑλληνικόν. Ὁ προορισμὸς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης εἶναι γενικώτερος, διότι δὲν πρόκειται νὰ ἐξυπηρετήσῃ μόνον τὰς βορείους ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος. Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως εἶπεν ὅτι εἶχε σκεφθῇ νὰ κἀμῃ 3 Πανεπιστήμια εἰς τὴν Ἑλλάδα. Δυστυχῶς δυσμενεῖς περιστάσεις δὲν ἐπέτρεψαν νὰ γίνῃ τοῦτο. Διὰ τοῦτο ὅτε ἤλθεν ἡ πρώτη δημοκρατικὴ Κυβέρνησις ἐσκέφθη ὅτι ἔπρεπε νὰ ἰδρυθῇ τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης. Διότι φρονούμεν ὅτι, διὰ νὰ ἔχομεν ἐπιστημονικὴν πρόθεσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα, θὰ ἔπρεπε νὰ ὑπάρχουν δύο καὶ ὅπως καὶ τρεῖς Πανεπιστήμια. Καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἄλλοτε εἴχομεν προτείνει ὅπως μὲ τὰ χρήματα τοῦ κληροδοτήματος Δομπόνη ἰδρυθῇ καὶ ἑτερον Πανεπιστήμιον, πρῶτον τὸ ὅσον δυστυχῶς δὲν ἐγένετο. Βλέπω ὅμως ὅτι καὶ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν καὶ εἰς πολλὰ μέλη τῆς Βουλῆς ἐπικρατεῖ ἰδέα ὅτι, διὰ νὰ ὁργανωθῇ καλῶς ἐν Πανεπιστήμιον, πρέπει πρῶτον νὰ μεταβιβάσων οἱ καλοὶ καθηγηταί, ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἰδέα ἥμισυ πρακτικῆς. Συνεχίζων, λέγει, ὅτι ὑπῆρχε καὶ ἑτερος λόγος ἰδρύσεως Πανεπιστημίου μακρὰν τῶν Ἀθηνῶν, διότι εἰς τὰς Ἀθήνας αἱ φοιτηταὶ παρασύρονται πολλὰκις εἰς ἔργα ἕνα πρὸς τὰς σπουδὰς τοῦ, πρῶτον τὸ ὅσον δὲν θὰ συνέβαιεν εἰς μέρη μακρὰν τοῦ κέντρου εὐρισκόμενα, καὶ ὅτι τὸ Πανεπιστήμιον τοῦτο θὰ ὁργανωτο ἐπὶ ἐντελὲς νέων βάσεων, διότι καθὼς εἶναι γνωστὸν, τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν ἰδρυθῇ μὲ 4 Σχολὰς, καὶ διὰ τοῦτο ἡθελησάμεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης νὰ εἰσαγάγωμεν καὶ νέας Σχολὰς, ὅπως εἶναι ἡ γεωπονικὴ, ἡ δασολογικὴ, ἡ κτηνιατρικὴ καὶ ἄλλαι. Συγχρόνως, πρέπει νὰ ληφθῶσι νέοι τρόποι διαιτίης τῶν φοιτητῶν ἐν Ἀθήναις, πολλὰκις τοὺς ἐκτρέπει καὶ εἰς ἔργα ἕνα πρὸς τὴν ἐπιστημονικὴν τῶν μέρων. Ἐκτός ὅμως τῶν λόγων τούτων ὑπῆρχε καὶ ἡ ἀνάγκη τῶν Νέων Χωρῶν, διότι καθὼς ἀνεγνώρισεν καὶ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως εἶναι γεγονός ὅτι οἱ κάτοικοι τῶν παλαιῶν ἐπαρχιῶν δὲν εἶναι καὶ πολλὸ διατεθειμένοι νὰ παγιάσων εἰς τὰς Νέας χώρας, δι' αὐτὸ πρέπει νὰ ἐξυψωθῶν καὶ αἱ νέαι ἐπαρχίαι. Δι' αὐτὸ, καθὼς εἶπον καὶ προηγουμένως, τὸ ζήτημα τῆς ἰδρύσεως τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης δὲν εἶναι ζήτημα μόνον Μακεδονικόν, ἀλλὰ εἶναι ζήτημα Ἑλληνικόν. Τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης ἰδρυθῇ τὸ 1925, ἀλλὰ τὸ νομοσχέδιον περὶ ἰδρύσεως αὐτοῦ εἶχεν ὑποβληθῇ

ἀπὸ τὴν πρώτην δημοκρατικὴν Κυβέρνησιν. Εἰκομέν σκεφθῇ νὰ λειτουργήσῃ πρῶτον ἡ Φιλοσοφικὴ Σχολή, διότι ὑπῆρχον τὰ στοιχεῖα τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς, ἀλλ' ἐκτοτε δὲν ἔγινε καμμία προσπάθεια διὰ νὰ λειτουργήσων καὶ ἄλλαι Σχολαί. Τὸ δὲ 1924, ἔνεκεν ἱσχυρᾷ ἀντιδράσεως περὶ ἰδρύσεως ἄλλων Σχολῶν, ἐξεδόθη διάταγμα περὶ λειτουργίας τῆς δασολογικῆς καὶ γεωπονικῆς σχολῆς. Καὶ ἡ μὲν δασολογικὴ λειτουργεῖ, δυστυχῶς ἀτελὲς ἀκόμη, ἡ δὲ γεωπονικὴ δὲν λειτουργεῖ ἀκόμη εἰς τὴν Θεσ/νίκην, ἐνῷ ἡ λειτουργία τῆς Σχολῆς αὐτῆς εἰς Θεσ/νίκην εἶναι σπουδαιότατη. Ἡ γεωπονικὴ Σχολὴ ἔχει ἰδρυθῇ κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε οἱ τελειόφοιτοι αὐτῆς νὰ μὴ εἶναι μόνον μορφωμένοι εἰς τὰ καθαρὰς γεωπονικὰ μαθήματα, ἀλλὰ καὶ εἰς μαθήματα οἰκονομικὰ καὶ δημολογικὰ, εἰς τρόπον ὥστε νὰ δύνανται νὰ χρησιμοποιοῦνται καὶ εἰς ἄλλας ὑπηρεσίας, ὡς εἶναι αἱ οἰκονομικαὶ τοιαῦται καὶ αἱ ὑπηρεσίαι τοῦ Υπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, εἰδικῶς δὲ αἱ νομορχίαι. Ἐφόσον λοιπὸν εἶναι τόσον εὐρὺς ὁ σκοπὸς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσ/νίκης ἡμπορεῖ νὰ ὑπάρῃ κανεὶς λόγος περὶ μὴ λειτουργίας ὅλων τῶν Σχολῶν αὐτοῦ; Τί κώλυμα δύνανται νὰ ὑπάρχῃ; Ὁ κ. Υπουργός εἶπεν ὅτι ἔχομεν ἐλλείψιν καθηγητῶν, ἀλλὰ ὡς πρὸς τὴν Νομικὴν Σχολὴν π.χ., δὲν λείπουν εἰ μὴ 2-3 ἔδραι, αἵτινες δύνανται νὰ ἀναπληρωθῶν καὶ ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν ἢ ἀπὸ ἐκτάκτους καθηγητὰς. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν Ἱατρικὴν σχολὴν, πρέπει νὰ λειτουργήσῃ ἡ σχολὴ Θεσ/νίκης, διὰ τὴν καλλιτέραν μὲρψωσιν τῶν ἱατρῶν, δεδομένου ὅτι εἰς τὴν Θεσ/νίκην ὑπάρχουν πολὺ περισσότεροι κλινικαὶ ἀπὸ τὰς κλινικὰς τῶν Ἀθηνῶν.

Ι. Λυμπερόπουλος. Μὰ δὲν ἔχετε καθηγητὰς, καθηγητὴν τῆς ἀνατομίας, καθηγητὴν τῆς ιστολογίας.

Α. Παπαναστασίου. Θὰ ἠδύνατο οἱ φοιτηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσ/νίκης τὰ 2 πρῶτα ἔτη νὰ τὰ σπουδάζουν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν.

Ὁ κ. **Ρ. Διβαθινόπουλος** λέγει ὅτι εἰς τὴν Ἱταλιάν ὑπάρχουν σχολαὶ εἰδικότητων, ὅπως π.χ. εἰς τὸ Μιλάνον ὑπάρχει ἡ Σχολὴ τῆς εἰδικότητος τῶν μηχανητῶν, ἔθελ μεταβιβάσων οἱ διπλωματοῦχοι τῶν ἄλλων εἰδικῶν Πανεπιστημίων πρὸς εἰδικεύσιν. Τὸ αὐτὸ ἠδύνατο νὰ γίνῃ καὶ διὰ τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης.

Α. Παπαναστασίου. Τοῦτο θὰ ἦτο δύσκολον, διότι θὰ ἔπρεπε τὸ Πανεπιστήμιον Θεσ/νίκης νὰ ἦτο τελευταῖον τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, πρῶτον ἔχει εὐκόλον, ἐνῷ αὐτὸ τὸ ὅσον εἶπα ἐγὼ εἶναι ἐπαρμόσιον. Εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Θεσ/νίκης θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἰδρυθῇ καὶ ἔδρα οἰκονομικῶν μελετῶν ὅλων τῶν Βαλκανικῶν λαῶν, εἰ, τρόπον ὥστε νὰ γίνῃ ἐν Ἰνστιτοῦτον μελέτης τῶν Βαλκανικῶν ζητημάτων. Ὅταν ὅμως λέγωμεν νὰ κἀμῃ ἡ Κυβέρνησις πρόγραμμα λειτουργίας τῶν Σχολῶν Θεσ/νίκης, δὲν ἐννοούμεν μὲ ἕνα διάταγμα νὰ λειτουργήσων ὅλαι αἱ Σχολαί, ἀλλὰ θὰ ἦτο δυνατόν τὸ πρῶτον ἔτσι νὰ λειτουργήσῃ μία Σχολή, τὸ δεύτερον νὰ λειτουργήσῃ ἄλλη, καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Διότι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ ἐξυψώτο καὶ ὁ ζήλος τῶν νέων νὰ ἐπιδοθῶν εἰς καθαρὰς ἐπιστημονικὰς μελέτας. Συνεχίζων, λέγει, ὅτι οἱ Ἕλληνες πάντοτε κατεῖχον τὰ σκήπτρα τῆς Ἑπιστήμης μεταξὺ τῶν Βαλκανικῶν λαῶν ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων. Σήμερον ρωσικὰ καὶ οἱ Βαλκανικοὶ λαοὶ ἔχουν ἐξυψωθῇ ἐπιστημονικῶς, ἀλλὰ ἡ Ἑλλάς πρέπει νὰ καταβάλλῃ καὶ τώρα πᾶσαν προσπάθειαν διὰ νὰ καθίσῃ πάλιν τὰ σκήπτρα τῆς Ἑπιστήμης μεταξὺ τῶν Βαλκανικῶν λαῶν.

Ὁ κ. **Γ. Καφαντάρης** λέγει ὅτι οἱ προβληθέντες διειρημοὶ ἐν σχέσει μὲ τὴν λειτουργίαν τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ἀνάγονται εἰς δύο ἀπόψεις, ἀφ' ἐνὸς εἰς τὸν φόβον τῆς πληθώρας τῶν ἐπιστημόνων καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς τὴν ἐλλείψιν ἐπαρκούς ἐπιστημονικοῦ προσωπικοῦ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἐδρῶν. Ἡ ἀνάγκη ὅμως τῆς ἰδρύσεως καὶ δευτέρου Πανεπιστημίου ἔχει ἀναγνωρισθῇ πρὸ πολλοῦ καὶ ἤγαγε μάλιστα εἰς τὴν ἰδέαν τῆς ἰδρύσεως καὶ τρίτου ἀκόμη Πανεπιστημίου, ὑποθέτω δὲ ὅτι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τὸ πνευμα-

τικὸν ἐπέπλεον εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν ἔχει σημειώσῃ κατάπτωσιν, ὥστε νὰ μᾶς κάμῃ νὰ διστάζωμεν περὶ τοῦ δυνατοῦ τῆς λειτουργίας τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Θὰ εὐρωμεν δὲ καὶ τὸ διδασκτικὸν προσωπικόν. Ἐλέγχθη ὅτι πρὸς τὸ παρὸν δὲν ἔχομεν τὴν ἔδραν τῆς ἀνατομίας καὶ δι' αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ λειτουργήσῃ ἡ Ἱατρικὴ Σχολή. Νομίζω ὅμως ὅτι τὸ τοιοῦτον δὲν εἶναι σοβαρὸν ἐπιχείρημα, διότι καθὼς πάλιν ἐλέγχθη θὰ ἠδύνατο οἱ φοιτηταὶ νὰ σπουδάζουν τὰ δύο πρῶτα ἔτη εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν καὶ κατόπιν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης, ἐνθα ὑπάρχουν πολλὰ κλινικὰ. Ἀλλ' ἐγὼ δὲν λέγω ὅτι πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ἀμέσως αὐρὸν ἡ λειτουργία τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς. Ἀς δημοσιευθῇ ἐν διάταγμα περὶ ἰδρύσεως τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς καὶ λειτουργίας αὐτῆς μετὰ δύο ἔτη, διότι τὸ χρονικὸν αὐτὸ διάστημα δὲν θὰ μείνῃ ἀχρησιμοποίητον, καθὼς κατ' αὐτὸ θὰ πραγματοποιήσωνται μὲν οἱ μέλλοντες καθηγηταί, συγχρόνως δὲ ὅλα σχηματισθῶν αἱ βιβλιοθήκαι, τὰ ἐργαστήρια καὶ αἱ αἴθουσαι, κ.λπ., οὕτως ὥστε ἅμα τῇ λειτουργίᾳ τῆς Σχολῆς νὰ εἶναι τὰ ἑτοιμα. Τὸ τοιοῦτον δὲ δύναται νὰ ἰσχύσῃ καὶ διὰ τὰς ἄλλας Σχολὰς. Τὸ ἑτερον ἐπιχείρημα ἐναντίον τῆς λειτουργίας τῶν Σχολῶν τοῦ Πανεπιστημίου εἶναι ἡ πληθώρα τῶν ἐπιστημόνων, καὶ καὶ μὲν ἀναγνωρίζω ὅτι ὑπάρχει πληθώρα ἱατρῶν καὶ δικηγόρων, ἀλλὰ τὸ Κράτος ἔχει τὰ μέσα τοῦ περιορισμοῦ αὐτῶν, ὥστε νὰ μὴ διαταραχθῇ ἡ κοινωνικὴ ἰσορροπία. Ἀλλὰ τὸ πρόβλημα ἐνὶ πνευματικῷ προλεταριάτου δὲν εἶναι πρόβλημα ἀνωτάτων σπουδῶν, ἐφόσον ὑπάρχουν αἱ πηγαί, αἱ φέρονται τοὺς νέους εἰς αὐτάς, καὶ αἵτινες πηγαὶ εἶναι ἡ κακὴ μέσην ἐκπαίδευσιν, ἡ ὁποία ἔχει κατακλύσει τὸν τόπον. Ἐχομεν τὸ χειρότερον εἶδος τῆς πνευματικῆς ἀνεργίας, διότι τί θέλετε νὰ κάμωσιν οἱ τελειόφοιτοι τοῦ Γυμνασίου; Ὅσοι θὰ ριφθῶν εἰς τὴν κοινωνίαν χωρὶς καμμίαν διέξοδον καὶ μὲ κίνδυνον νὰ διαταραχθῇ ἡ κοινωνικὴ ἰσορροπία. Τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης, εἴτε καὶ ἄλλο ἀκόμη, δὲν ἀποτελεῖ κοινωνικὸν κίνδυνον, μάλιστα θὰ γεννήσῃ τὴν ἀμιλλαν. Κίνδυνον τῆς κοινωνικῆς ἰσορροπίας εὐρίσκω εἰς τὴν μέσην ἐκπαίδευσιν. Δὲν γνωρίζω τί ἐμπόδιον ὑφίσταται διὰ τὴν λειτουργίαν τῆς Γεωπονικῆς σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Ἡ Θεσσαλονίκη εἶναι τὸ πραγματικὸν κέντρον τῆς Ἑλλάδος, δι' αὐτὸ θὰ ἔπρεπε νὰ λειτουργήσῃ ἡ Γεωπονικὴ σχολή, ἐάν δὲ δὲν ὑπάρχῃ ἐπαρκὲς διδασκτικὸν προσωπικὸν θὰ ἠδύνατο νὰ μετατεθῇ τοῦτο ἐκ τῆς Γεωπονικῆς σχολῆς Ἀθηνῶν. Ἀλλ' εἶμαι πεπεισμένος ὅτι ὑπάρχει τὸ ὑλικὸν διὰ νὰ λειτουργήσῃ ἡ σχολὴ αὐτή. Τὸ αὐτὸ παρατηρῶ καὶ διὰ τὴν Κτηνιατρικὴν σχολήν. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν Ἠλεκτρολογίαν νομίζω ὅτι ἤρχισεν ἡδὴ ὁ κρησμεύς τῶν πρακτικῶν αὐτῶν ἐπαγγελματιῶν καὶ πρέπει νὰ ὑπάρῃ μία συμμετρία εἰς αὐτά. Καταλήγων λέγει, ὅτι δὲν τοῦ φαίνονται ἱσχυραὶ αἱ ἀντιρρήσεις καὶ οἱ φόβοι οἱ ἐκδηλωθέντες διὰ τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης, ἢ συμπλήρωσιν τοῦ ὁποίου εἶναι ἐπιβεβλημένη, διὰ νὰ ἀναπτύξωμεν καὶ ἐκεῖ ἐν πνευματικῶν κέντρον, δεδομένου ἄλλως δὲ ὅτι καὶ αἱ παραδόσεις τὰς ὁποίας ἐκληρονομήσαμεν ἀπὸ τοὺς προγόνους μας περὶ Ἑλλάδος εἶναι ὅτι αὕτη ἀποτελεῖ κέντρον ἐνὸς ἀνωτέρου πολιτισμοῦ.

Ὁ κ. **Π. Καρασβεδάς** λέγει ὅτι καὶ ἄλλοτε ὁμιλήσας περὶ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ἐξέφρασα τὴν γνώμην ὅτι ἔπρεπε αὐτὸ νὰ ἔχῃ γίνῃ ἡδὴ ὅχι ὅμοιον μὲ τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν, ἀλλὰ νὰ ἰκανοποιῇ τὴν σύγχρονον τάσιν, δηλαδὴ νὰ εἶναι Πανεπιστήμιον τῶν ἐφηρμοσμένων κυρίως ἐπιστημῶν. Θὰ ἠδύνατο δὲ νὰ ἰδρυθῇ εἰς αὐτὸ καὶ ἡ Φιλολογικὴ, ἀρχαιολογικὴ καὶ ἱστορικὴ σχολή, ἡ ὁποία θὰ εὕρισκε ἑδωρὸς ἀναπτύξεως εἰς τὴν Μακεδονίαν, θὰ ἀπετέλει δὲ συγχρόνως καὶ ἕνα συνεκτικὸν δεσμὸν εἰς τὴν κοινωνίαν, μέχρις ὅτου δόσῃ εἰς αὐτὴν τὴν παρὰ δόσιν. Συνεχίζων, κηρύσσεται ἐναντίον τῆς ἰδρύσεως τῆς Νομικῆς αἱ Ἱατρικῆς σχολῆς καὶ λέγει ὅτι ἂν τυχὼν ἰδρύοντο αὗται θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχωσι δευτερεύοντα σκοπὸν, διότι ὁ σκοπὸς τοῦ Πανεπιστημίου

Θεσσαλονίκης είναι ή καλλιέργεια των ἐφηρμοσμένων ἐπιστημῶν. Οἱ προαλλήσαντες μᾶς παρέπεμψαν εἰς τὰ ἄλλα Βαλκανικά κράτη, ἀλλὰ ἡ μὲν Βουλγαρία ἔχει δύο Πανεπιστήμια διότι ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἦτο μεγαλύτερα ἡμῶν, ἡ δὲ Ρουμανία διότι τὰ Πανεπιστήμια αὐτὰ ὑπῆρχον εἰς τὰς Νέας Χώρας τὰς ὁποίας κατέχει. Ἐν πάσῃ περιπτώσει εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης πρέπει νὰ λειτουργήσουν αἱ Σχολαὶ διὰ τὰς ὁποίας ὑπάρχουν ὑποφερτοὶ ὁπωσδήποτε καθηγηταί, διότι ἐὰν πρόκειται περὶ καθηγητῶν ἀρχαιμάτων θὰ ἦτο μέγιστον τὸ κακόν. Τὸ Πανεπιστήμιον ὅμως αὐτὸ δὲν ἔχει καὶ χῆρον νὰ ἐκταθῇ, διότι ἂν πρόκειται νὰ ἐκταθῇ, ἡ ἐπέκτασις τοῦ θὰ γίνῃ πρὸς τὸ ἐκεῖ πλησίον νεκροταφεῖον ἔνθα ὅμως ἐξακολουθοῦν νὰ θάπτουν νεκρούς. Πάντως, λέγει, καταλήγων, πρέπει νὰ ληφθῇ μέριμνα πρὸ παντὸς διὰ τὰς ἐφηρμοσμένας ἐπιστήμας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης.

Π. Τσαλδάρης. Εἰμαι εὐτυχὴς διότι παρετήρησα ὅτι ὁλόκληρος ἡ Βουλὴ εἶναι σύμφωνος ἐπὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἀρτίως λειτουργίας τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Καὶ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ ἄλλη γνώμη, διότι πανθομολογούμενον εἶναι ὅτι ἡ χώρα ἡμῶν δὲν ἦτο ἐπαρκὴς ἀπὸ ἐπιστημονικῆς ἀπόψεως καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ ληφθῇ πρόνοια ὅπως ἀποκτήσωμεν ἐν ἐπιστημονικῶν κέντρων εἰς τὴν Βόρειον Ἑλλάδα. Ἡ ἀνάγκη αὕτη ἀπεδείχθη ἄρ' ἤδη ἐποχῆς παρετηρήθη ὅτι ὁ ὑπόδουλος ἐλλειψισμὸς ἔτεινεν εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν αὐτοῦ ἀνάπτυξιν εἴτε εἰς ξένα Πανεπιστήμια, εἴτε καὶ εἰς τὰ τῶν Ἀθηνῶν, οἱ ἀπόφοιτοι τῶν ἐποίων ἀπετέλεσαν τὸν πυρῆνα τῶν διοικητικῶν καὶ ἄλλων ὑπαλλήλων, τοὺς ὁποίους ἡ Ἑλλάς ἐχρησιμοποίησεν ἀπὸ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἐλευθερώσεως τῶν Ν. Χωρῶν. Τοῦτο ὅμως δὲν συνέβη καὶ διὰ τὴν Βόρειον Ἑλλάδα καὶ οὕτω θλόπομεν ὅτι ἀκόμη καὶ σήμερον δὲν ἔχομεν ἐπαρκῆ ἀριθμὸν ὑπαλλήλων ἐξ αὐτῆς πρὸς διοικῆσιν τῶν ἐπαρχιῶν τῆς. Τὰ γειτονικά κράτη λαδόντα σχετικὴν πρόνοιαν κατήρτισαν ἀρτίως ὑπαλλήλους πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, μόνον δὲ ἡμεῖς καθυστερήσαμεν εἰς τὸ σημεῖον αὐτό.

Εἶναι ἐπομένως ἀνεπισημάντως ἡ ἀνάγκη νὰ ἀναπτύξωμεν τὴν ἐπιστημονικὴν ζωὴν τῆς Βορείου Ἑλλάδος. Καὶ καταλλήλοτερον πρὸς τοῦτο κέντρον δὲν εἶναι φυσικὰ ἄλλο ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην. Αἱ ἐπανειλημμένως ὅμως γενόμεναι πρὸς τοῦτο σκέψεις δὲν κατέστη δυνατόν νὰ πραγματοποιηθῶσι διὰ διαφόρους λόγους. Ἀλλ' ἡ ἀνάγκη τῆς πραγματοποίησεως τούτων κατέστη τελευταίως τόσον ἐκδηλῶς, ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ κῆτοικοι τῆς Β. Ἑλλάδος προσεφέρθησαν νὰ παράσχουν τοὺς ἀναγκαζόμενους πρὸς συντήρησιν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης πόρους, οἵτινες σήμερον εἶναι ἀρκετοί. Πάντα ταῦτα δικαιολογοῦν τὴν ἐνδομύφονον γνώμην ὅτι πρέπει νὰ λειτουργήσῃ ἀρτίωτερον τὸ Πανεπιστήμιον τοῦτο. Δὲν εἶναι ὅμως μόνον αὐτοὶ οἱ λόγοι, οἱ ὑπαγορεύοντες τὴν λειτουργίαν ταύτην. Ἡ γειτονία μᾶς μετὰ τὰ Βαλκανικά Κράτη μᾶς ἐπιβάλλει νὰ ἔχομεν ἐν Θεσσαλονικίᾳ ἐν ἐπιστημονικῶν Κέντρον, τὸ ὁποῖον νὰ ἀποτελέσῃ τὴν ἀρετηρίαν μαζίνον ἐπαφῆς μετὰ τῶν γειτόνων μᾶς. Οἱ εἶναι πάγκοινος ἡ ἀναγνώρισις τῆς ἀνάγκης ταύτης ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἐσημειώθη κίνησις πρὸς καθιέρωσιν τῆς ἐπιστημονικῆς ἐδδομάδος, ἥτοι τοῦ καθορισμοῦ χρονικῆς περιόδου καθ' ἣν οἱ καθηγηταὶ καὶ οἱ φοιτηταὶ τῶν Βαλκανικῶν Πανεπιστημίων θὰ ἔρχονται εἰς ἀμεσώτερον μεταξὺ τῶν ἐπαρχίῶν. Ἡ πραγματοποίησις τῆς σκέψεως ταύτης θὰ ἀποτελέσῃ ἰσχυρότατον ἐφόδιον πρὸς μεγαλυτέραν ἀνάπτυξιν τῶν μετὰ τῶν γειτόνων μᾶς σχέσεων. Καὶ ἐφόσον σήμερον δὲν ἔχομεν πλέον ἐχθρικάς διαθέσεις ἐναντίον οὐδενός, ἀλλὰ δικαίως ἡμῶν πόθος εἶναι ἡ σύσφιγξις τῶν μετὰ τῶν γειτόνων μᾶς ὄψιστων φιλικῶν σχέσεων, ἡ ἀποκατάστασις πληρεστέρως ἐπιστημονικῆς ἐπικοινωνίας μετ' αὐτῶν θὰ συντελέσῃ οὐσιωδῶς εἰς τὴν ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τοῦτου.

Γενῶνται ὅμως τώρα τὸ ἐρώτημα: εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ συμπληρώσωμεν τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης; Καί, πωπτεύοντως, εἶναι τοῦτο ἐπιστημονικῶς ὠφέλιμον;

Νομίζω ὅτι ἐπὶ τοῦ δευτέρου ζητήματος δὲν δύναται νὰ χωρήσῃ ἀμφιβολία ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν δύο Πανεπιστημίων διὰ τὴν Ἑλλάδα δὲν εἶναι ἀριθμὸς μεγάλος. Ἄν λάβομεν ὑπ' ὄψιν τὴν πληθύνειαν τῶν φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Ἀθηνῶν, θὰ πεισθώμεν ὅτι αἱ Σχολαὶ αὐτοῦ οὕτως ἀνέως ἀλλ' οὕτως καὶ ἀρτίως δύναται νὰ λειτουργήσουν. Ἐνὼ δὲ ὁλοκληρώσεως τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης θὰ ἐπιτεῖται ἢ ἡ ἀραίωσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐν Ἀθῆναις φοιτητῶν καὶ οὕτω θὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἀρτία αὐτῶν ἐπιστημονικῇ κατάρτισι. Διότι πρέπει νὰ δηλωθῇ ὅτι δὲν εἶναι μόνον ὁ πληθωρισμὸς τῶν φοιτητῶν ὁ ὁποῖος ἐμποδίζει τὴν πλήρη ἐπιστημονικὴν αὐτῶν μόρφωσιν. Εἶναι καὶ ἡ εὐκολία τῶν σπουδῶν. Καὶ ἡ εὐκολία αὕτη τῶν σπουδῶν εἰς οὐδὲν ἄλλον ὀφείλεται εἰ μὴ εἰς τὴν ἀδυναμίαν τῶν καθηγητῶν νὰ παρακολουθήσουν τὴν ἐπὶ ὅσων τῶν φοιτητῶν εἰς τὰς σπουδὰς τῶν. Καὶ οὕτω βλέπομεν ὅτι εἰς πολλοὺς κλάδους ὑπάρχει πληθὺς ἐπιστημῶν, οἵτινες ὅμως κατατρέχονται ἀσκόπως ἐπὶ βλάβῃ καὶ αὐτῶν τῶν ἰδίων, ἀλλὰ πρὸ παντός εἰς βάρος τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐρχεται τώρα τὸ ἔτερον ζήτημα: Εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ συμπληρώσωμεν τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης; Ἐχομεν δηλαδὴ τὰ ἐπαρκῆ πρὸς τοῦτο ἐπιστημονικὰ ἐφόδια; Αἱ παρετηρήσεις μου ἐν προκειμένῳ δὲν εἶναι καὶ πολλὸ ἐνθαρρυντικαί. Καὶ δὲν εἶναι τοιαῦτα διότι ἔχω ὑπ' ὄψιν μου τὰ ἐν τῇ Πανεπιστημίῳ τῶν Ἀθηνῶν συμβαίνοντα. Ἡ ἔδρα τοῦ Ποινικοῦ δικαίου ἀπὸ τριετίας κοινοθεῖται κατέχεται σήμερον ἀπὸ ἑκακτον καθηγητῆν, διότι οὐδεὶς ἐκρίθη κατάλληλος κατὰ τὸν διανεργηθέντα διαγωνισμὸν νὰ καταλάβῃ αὐτὴν ὡς τακτικὸς καθηγητής.

Ρ. Λιβαθινόπουλος. Δὲ μπορούμε νὰ γίνῃ τακτικὸς; **Α. Παπαναστασίου.** Δὲν βλέπεται.

Π. Τσαλδάρης. Δὲν λέγω ὅτι βλέπεται, ἀλλὰ γνωρίζετε πόσον σπουδαιότητος σημασία εἶναι ἡ ἔδρα τοῦ Ποινικοῦ δικαίου. Τελευταίως συνεκλήθη Διεθὲς Ποινικὸν Συνέδριον, σκοπὸς τοῦ ὁποίου ἦτο ἡ διεθνικοποίησις τοῦ Ποινικοῦ Δικαίου. Καὶ ὅμως ἡ εἰς αὐτὸ παράστασις τῆς Ἑλλάδος ἦτο ἡ πενιχρότης. Πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς καταστάσεως ταύτης πρέπει νὰ δημιουργήσωμεν φυτῶριον ἐπιστημῶν, οἱ ὁποῖοι νὰ καθεύδουν αἴριον τὰς καθηγητικὰς ἔδρας.

Βεβαίως ἔχομεν σήμερον τοὺς ἐκτάκτους καθηγητάς, οἱ ὁποῖοι μᾶς εἶναι χρησιμώτατοι. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀρκεῖ, πρέπει νὰ ιδρύσωμεν θεμελίον ἐμμένον καθηγητῶν, διότι ζῶμεν εἰς ἐποχὴν ἀναγκῶν καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ κεντρίσωμεν τὴν ζῆλον τῶν ἐπιστημῶν μᾶς ἐὰν δὲν παράσχωμεν εἰς αὐτοὺς τὰ ἀναγκαῖα ὅλα καὶ μέσα, τὰ ὅποια θὰ τοὺς ἀποτρέψουν ἀπὸ τὴν ἀπασχόλησιν τῶν εἰς τὴν καθημερινὴν βιοπάλην, ἥτις τοὺς ἀναγκάζει νὰ παρίστανται καὶ εἰς τὰ κατώτερα ἀκόμη δικαστήρια. Ἐχομεν ἄλλων τε τὰ παράδεγμα ὀρισμένων καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, οἱ ὁποῖοι, ἀφ' οὗ ἔλαβον τὸν τίτλον τοῦ καθηγητοῦ, παρετήθησαν, καὶ ἄλλος μὲν ἀναχώρησεν εἰς Παρίσι, ἄλλος ἦλθεν ἐδῶ κλπ.

Ὡς πρὸς τὴν διοργάνωσιν τῆς Γεωπονικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης, διὰ τὴν ὁποίαν ἐξηγήθησαν διάφοροι γνῶμαι, καίτοι δὲν εἶμαι ἀρμόδιος νὰ ἐκφέρω ἔγκυρον γνῶμην, φρονῶ ὅτι πρέπει νὰ μεταφέρωμεν αὐτὴν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, ἐφόσον ἀκολουθώμεν μίαν γεωργικὴν πολιτικὴν, διὰ τὴν ὁποίαν πάντας εἴμεθα σύμφωνοι καὶ ἀφ' οὗ ἡ Μακεδονία ἀποτελεῖ τὸ κέντρον τῆς γεωργικῆς κινήσεως.

Κ. Γόντικας (Υπουργὸς τῆς Παιδείας). Δὲν θέλουν οἱ καθηγηταί, διότι ἐπιδιώκουν νὰ εἶναι καὶ ὑπάλληλοι τοῦ Υπουργείου τῆς Γεωργίας, ὅπως εἶναι καὶ οἱ τῆς Ἀνωτάτης Ἑμπορικῆς Σχολῆς.

Α. Παπαναστασίου. Εἶμαι ἀντίθετος πρὸς τὴν μεταφοράν τῆς Γεωπονικῆς Σχολῆς εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, διότι ἐδῶ εἶνε ἀπαραίτητος. Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς καθηγητάς, πρέπει νὰ γνωσθῇ ὅτι δὲν εἶνε τακτικοὶ καθηγηταί, ἀλλὰ

διηρατοῦν εἰς ἄλλας θέσεις καὶ διδάσκουν εἰς τὴν Σχολὴν ἐπὶ ἐπιμυσθίῳ.

Π. Τσαλδάρης. Ἐγὼ ἐδήλωσα ὅτι δὲν εἶμαι ἀρμόδιος νὰ ἐκφέρω ἔγκυρον γνῶμην. Ὑπάρχουν ἄλλοι ἀρμόδιοι. Ἐφόσον θεωρεῖται ἀπαραίτητος ἡ λειτουργία τῆς Γεωπονικῆς Σχολῆς ἐδῶ, δὲν ἔχω καμμίαν ἀντίρρηση. Πάντως ὅμως πρέπει καὶ ἐν Θεσσαλονικίᾳ νὰ λειτουργήσῃ Γεωπονικὴ Σχολή. Τώρα πῶς θὰ λειτουργήσῃ ἡ ἐκεῖ δὲν εἶμαι εἰς θέσιν νὰ τὸ ὑποδείξω ἐγώ. Ὁ κ. Δεκαζῶς, ἀρμόδιώτατος ἐν προκειμένῳ, εἰς σχετικὴν συνομιλίαν τὴν ὁποίαν εἶχον πρὸ ὀλίγου μετ' αὐτοῦ, μὲν εἶπεν ὅτι ἀπαιτεῖται πλήρης κτηνοτροφικὸν ἐργαστήριον, ἐργαστήρια γεωπονικῆς καὶ γενικῆς χημείας, ἐργαστήρια φυσικῆς, γεωλογίας, ὀρυκτολογίας, βοτανολογίας, σιτηροτροφίας, καὶ ἄλλα.

Α. Παπαναστασίου. Ὑπάρχουν.

Π. Τσαλδάρης. Τόσον τὸ καλῶτερον. Πρόχειρος δὲ ὑπολογισμὸς ἀναδίδει τὸ ἀπαιτηθὲν διὰ τὴν συντήρησιν αὐτῶν ποσὸν εἰς 50 ἑκατομ. περίπου. Ἦκουσα πρὸς τοῦτους ὅτι ζητεῖται νὰ μεταφερθῇ εἰς Θεσφνίκην ἡ ἔδρα τῆς Χημείας.

Α. Παπαναστασίου. Σὰς λέγω ὅτι ὑπάρχει. Ἐστὶς θέλετε νὰ πέρνετε πληροφορίας ἀπὸ Γερουσιαστάς. Ἀφ' οὗ δὲν θέλετε νὰ ἀκούετε τοὺς συναδέλφους σας, τί νὰ σὰς κάμω.

Π. Τσαλδάρης. Τὰς παρατηρήσεις μου τὰς κάμνω ἐπὶ τῇ βάσει πληροφοριῶν τῶν εἰδικῶν, διότι ἐγώ, ἐπαναλαμβάνω, δὲν εἶμαι ἀρμόδιος.

Ἄλλος λόγος δυσχεραίνει διὰ τὴν ὁλοκληρώσιν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσφνίκης εἶναι, ὡς ἀνεπτύχθη, ὅτι θὰ ὑπάρξουν πολλοὶ ἐπιστήμονες εἰς τὰ θεωρητικά. Νομίζω ὅμως ὅτι δὲν εἶναι αὐτὸς ὁ καταλλήλοτερος τρόπος διὰ νὰ ἐμποδίσωμεν τοὺς νέους ἀπὸ τὴν κλίσιν τῶν πρὸς τὰ θεωρητικά μαθήματα.

Ρ. Λιβαθινόπουλος. Καὶ ὅμως ἐπιστοποιήθη ὅτι δὲν ὑπάρχουν γιатροί.

Γ. Βαλαῖς. Οὕτε νομικοὶ διὰ δικασταί.

Π. Τσαλδάρης. Δὲν γνωρίζω τί συμβαίνει. Πάντως ἐγὼ ἔχω μίαν πιστοποίησιν τῆς Κυβερνήσεως. Καὶ ἡ πιστοποίησις αὕτη εἶναι ὅτι ἡ Κυβέρνησις βοηθεῖ τοὺς νέους νὰ σπουδάσουν ἱατρικὴν διὰ τῆς Στρατιωτικῆς ἱατρικῆς Σχολῆς, ὅπερ ἀποδεικνύει ὅτι δὲν εὐρίσκει ἱατροὺς. Ἐγὼ ἐπίσης τὴν πιστοποίησιν ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐπαρκὴς ἀριθμὸς νομικῶν πρὸς ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Διότι οἱ γενόμενοι νομικοὶ εἶναι τόσον ἀκατάριστοι ὥστε δὲν τολμοῦν νὰ προσέλθουν εἰς διαγωνισμὸν.

Π. Τσαλδάρης. Δὲν δέχομαι τὴν παρατήρησίν σας διότι εἰς εἰς ἐκ τῶν τελευταίων διαγωνισμῶν παρετηρήθη ὅτι δὲν προσήλθεν ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς.

Κ. Γόντικας. (Υπ. Παιδ.) Αὐτὸ ἀκριδῶς εἶπε καὶ ὁ κ. Ζαβιτζιάνος. Ὅτι δὲν τολμοῦν νὰ προσέλθουν.

Α. Δίγνας. (Υπ. Δικ.) Δὲν εἶναι τοῦτο ἀκριδῶς διότι εἰς τὸν ἐνεργηθέντα διὰ τὴν κατάλληψιν 10 θέσεων παρέδρων διαγωνισμῶν προσήλθον 70 — 80.

Π. Τσαλδάρης. Παλαιότερον ἴσως, τελευταίως ὅμως δὲν συμβαίνει.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ ἀνάγκη τῆς συμπληρώσεως τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης ἀναγνωρίζεται πλήρως, ἀλλὰ συγχρόνως ἀναγνωρίζεται καὶ ἡ ἀνάγκη ὅπως καταρτίσωμεν τόσον τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν ὅσον καὶ τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης ἀρτίωτερα. Καὶ πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ λάβωμεν τὰ ἀπαιτούμενα μέτρα. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι θὰ συντελέσῃ πρὸς τοῦτο ἡ τελευταίως γενομένη μεταρρυθμίσις τῆς Ἑκπαιδεύσεως, δυστυχῶς ὅμως τὰ ἀποτελέσματα τῆς μεταρρυθμίσεως ταύτης δὲν εἶναι ἄμεσα. Καὶ ἐπ' εὐκαιρίᾳ θὰ ἐπιθέσωμεν νὰ παρατηρήσω πρὸς τὸν κ. ἐπὶ τῆς Παιδείας Ὑπουργὸν ὅτι ἐπέδειξε μεγάλην σπουδὴν εἰς τὴν φήρσιν τῶν νομοσχεδίων τούτων. Δυστυχῶς λόγῳ τῆς ὀλιζώσεως θέσεώς μου δὲν εἶχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ διατυπώσω τὰς ἐν προκειμένῳ σκέψεις μου ἐν τῇ Βουλῇ. Διατύπωσα ὅμως αὐτὰς ἐν τῇ τύπῳ.

Κ. Γόντικας (Υπουργὸς τῆς Παιδείας). Καὶ τὰς ἀνέφερα ἀπὸ τοῦ βήματος.

Π. Τσαλδάρης. Χαίρω πολὺ. Ἐν πάσῃ ὁμῶς περιπτώσει δὲν ἔπρεπε νὰ σπεύσετε, κ. Ὑπουργέ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἄν εἰς τὸ 1913 ἐσπυδον, ὅπως ἐπέμεινα σήμερον, δὲν θὰ εἴχαμε κατὰ 16 χρόνια ἐπιθεδρομήσει.

Π. Τσαλδάρης. Εὐχαριστῶ ὑπὸ σπουδῇ σας αὐτὴ νὰ ἀποφέρῃ τὰ προσδοκώμενα ἀποτελέσματα. Πάντως ἔχω νὰ παρατηρήσω ὅτι δὲν ἀρκεῖ νὰ κάμωμεν πρακτικὰς Σχολὰς. Πρέπει νὰ διασώζωμεν πρακτικὰς στάδας.

Κατὰλήγων θὰ ἐλέγων ὅτι, ἐφόσον ἡ Κυβέρνησις ἀναγνωρίζει τὴν ἀνάγκην τῆς ὁλοκληρώσεως τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, θὰ ἔπρεπε νὰ ἐξετασθῇ ὑπὸ μὲς εἰδικῆς ἐπιτροπῆς, εἰς ἣν δὲν θὰ εἶχον καμμίαν ἀντίρρηση νὰ μετάρχω, τὸ ζήτημα τῆς κατατάξεως τῶν Σχολῶν κατὰ χρόνον ἐνάρξεως τῆς λειτουργίας αὐτῶν.

Ὁ κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργός). Παρακαλεῖ νὰ διακοπῇ ἡ περαιτέρω συζήτησις καὶ νὰ εἰσέλθῃ ἡ Βουλὴ εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐργασίαν. Πρὸς τοῦτους προτείνει ὅπως κατάρτισθῃ ἡ ὑπὸ τοῦ κ. ἀρχηγοῦ τῶν Ἀσκήων ὑποδειχθεῖσα ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων καὶ τοῦ προέδρου τῆς ἐπὶ τῆς Παιδείας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἥτις εἰδικὴ ἐπιτροπὴ νὰ μελετήσῃ τὸ ζήτημα κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν διακοπῶν καὶ νὰ διατυπώσῃ τὰ συμπεράσματά της. Ἐνα ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν ἐπανόληψιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. **Α. Θεολογίτης** παρακαλεῖ ὅπως ἡ συζήτησις συνεχισθῇ κατὰ τὴν πρώτην, μετὰ τὴν ἐπανόληψιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς, συνεδρίαν κοινοβουλευτικῶν ἐλέγχων, ἵνα ἀκούσθων καὶ αἱ γνώμαι τῶν Μακεδόνων βουλευτῶν.

Ἡ Βουλὴ, ἐρωτωμένη ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου, δέχεται δι' ἀναστάσεως τὴν πρότασιν τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ.

Μεθ' οὗ εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν διάταξιν

τῆς Νομοθετικῆς ἐργασίας

Γίνεται δεκτὸν δι' ἀναστάσεως εἰς μόνην συζήτησιν τὸ σχέδιον νόμου «περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 3436 «περὶ ἀνασυστάσεως τοῦ Ἑκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου καὶ τῶν Ἑποπτικῶν Συμβουλίων», ἔχον οὕτω:

Περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 3436 περὶ ἀνασυστάσεως τοῦ Ἑκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου καὶ τῶν Ἑποπτικῶν Συμβουλίων.

Ἄρθρον 1.

Ἀναστέλλεται ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ 1ου ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου 24 τοῦ νόμου 3436 «περὶ ἀνασυστάσεως τοῦ Ἑκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου καὶ τῶν Ἑποπτικῶν Συμβουλίων» μέχρι τῆς 15 Ἰουλίου ε. ε. τοῦ πρὸντος χρονικοῦ ἔτους.

Ἄρθρον 2.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ πρὸντος ἄρχει ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς Κυβερνήσεως.

Προτάει τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ ἀναδύλλεται ἡ μόνη συζήτησις τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ συμπληρώσεως τῶν νόμων» περὶ Ἀστυνομίας Πόλεων.

Συνεχίζομένης εἴτα τῆς ἐφ' ἡπαξ συζητήσεως τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ παρατάσεως προθεσμίας ἀναστολῆς ἐκτελέσεως ἀπαιτήσεων κατ' ἀγροτῶν καὶ ἐπεκτάσεως τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῆς» λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. **Π. Ἀγαβαντινός**, ὅστις λέγει ὅτι ἡ μορφή ἣν ἐμφανίζει τὸ μέτρον φεβταται ὅτι ἀποτελεῖ μίαν ἐμβολὴν εἰς τὴν κυκλοφορίαν τῆς ἀγροτικῆς πίστεως. Οἱ λόγοι, συνεχίζει, οὗς ἐπακαλέσθησαν οἱ ἀρμόδιοι Ὑπουργοὶ διὰ τὴν ἐπιβολὴν τοῦ μέτρου εἶναι πρῶτον αἱ θεσμηγνῆαι, οἵτινες δὲν ἐπληῖξαν ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ἀλλ' ὀρισμένους περιμερείας, δι' ἃς ἠδύνατο νὰ ἐξαντλήσῃ τὴν πρόνοιαν

της ή Κυδέρνησις χωρίς νά σταματήσῃ τήν ἀρξαμένην ἐμπέδωσιν τῆς ἀγροτικῆς πίστεως. Ὡς δεύτερον λόγον ἀναφέρει ἡ ἐκθεσις, τὸ ὅτι δὲν ἐπετεύχθη ἡ ἐμπρόθεσμος παράδοσις τῶν προπωληθέντων προϊόντων, ἀλλὰ ἐὰν κατεστράφησαν προπωληθέντα προϊόντα, ὁ ὀφειλέτης ἀπαλλάσσεται δυνάμει τῶν γενικῶν διατάξεων καὶ δὲν ὑπάρχει λόγος δι' αὐτὸ νὰ κἀμωμεν χρεωστάσιον.

Δ. Δίγκας (Ἰπουργὸς Δικαιοσύνης). Εἰς τὰς προπωλήσεις γνωρίζετε ὅτι ὑπάρχει καὶ πρὸς πρᾶξις τοῦ τιμήματος, ὅπερ ὑποχρεοῦται νὰ ἀποδόσῃ ὁ πωλητής.

Π. Ἀραβαντινός. Ἀλλὰ τὸ νομοσχέδιον, συνεχίζει, οἰκοδομεῖται ἐπὶ τῆς αἰσιόδοξου προδόσεως, ὅτι ἡ ἐσοδεία τοῦ 1930 θὰ εἶναι πλουσιωτάτη καὶ θὰ καταστήσῃ τοὺς χωρικοὺς αὐτάρκεις, εἰς βαλὼν ὥστε νὰ ἐπιτρέπεται ἡ ἄρσις τῆς ἀναστολῆς. Ἡ αὐτὴ ὁμοῦ αἰσιόδοξος πρόδοσις ὑπῆρχε καὶ τῷ 1929 ὅταν ἐψηφίσθη ὁ νόμος 3740. Τὰ πράγματα ὅμως μᾶς διέψευσαν καὶ εὐχόμεθα νὰ μὴ μᾶς διαψεύσουν καὶ τῷ 1930, διότι ἔσονται ἀφιστάμεθα ἀπὸ τῆς σταθεροποιήσεως τοῦ νομίσματος ὀφείλομεν νὰ βρίνωμεν εἰς ἐμάλστητα, ἐνῶ ἄμα μᾶς διαψεύσουν τὰ πράγματα. θὰ ὑποχρεωθῶμεν νὰ χορηγήσωμεν καὶ ἄλλην ἀναστολὴν καὶ τὸ κακὸν θὰ αὐξάνῃ. Αἱ συνέπειαι, συνεχίζει, θὰ ἐπιπέσουν εἰς τὰς μεσοαστικὰς τάξεις, αὐτὸ δὲ τὸ προέβλεψαν τὰ Ἐπιμελητήρια καὶ δι' αὐτὸ τὸ νομοσχέδιον προσπάθει νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν ἀναστολὴν καὶ εἰς αὐτάς. Ἀλλὰ τί θὰ συμβῇ; Αἱ μεσοαστικαὶ τάξεις θὰ ζητήσουν τὴν πίστιν τῶν Τραπεζῶν. Κατὰ τούτων δὲν ἀντιτάσσεται ἡ ἀναστολή, εἰμὴ μόνον κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Προέδρου. Ἀλλ' ἐὰν χορηγήσουν οἱ Πρόεδροι ἀναστολὴν θὰ συμβῇ ὥστε ὅ,τι ποσὸν ἔχει διατεθῇ διὰ τὴν μεσαίαν τάξιν νὰ ἀκινήτοποιηθῇ. Ἐὰν δὲ συμβῇ οἱ καταθέται τῶν ἄλλων Τραπεζῶν, εἰς ἃς τυχὼν θὰ ἐπεκταθῇ τὸ μέτρον, νὰ ζητήσουν τὰς καταθέσεις των, θὰ ἐπέλθῃ διαταραχὴ εἰς τοὺς ὀργανισμοὺς αὐτοὺς, ἣν θὰ εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἀντιμετωπίσωμεν. Εἶναι, τονίζει, ἐπικίνδυνα ἔγχειρήματα αὐτὰ τὰ μέτρα, καὶ πρέπει νὰ τὰ ἀποφεύγωμεν, διότι συντελοῦν εἰς τὴν στέρησιν τῆς πίστεως. Ἐὰν, λέγει, ἔχω τοιαύτας γενικὰς ἀντιρροήσεις κατὰ τοῦ νομοσχεδίου, δὲν παραγνωρίζω τὴν ἐπιρροήν, ἣν ἀσκοῦν εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀντοχὴν τῶν ἀγροτῶν αἱ θεωρίαι. Ἐχῶ τὴν τιμὴν νὰ ἀντιπροσωπεύω γεωργικὴν περιφέρειαν παθούσαν πολλὰ πλὴν ἑκ θεομηνιῶν καὶ κατὰ συνέπειαν. Εὐρίσχω ὅμως ὅτι τὸ νομοσχέδιον ὑπερακοντίζει καὶ τὰς βλέψεις τῶν παθόντων συμπολιτῶν μου οἵτινες οὐδέποτε ἠγνόησαν, καίτοι παθόντες τόσα, νὰ ζητήσουν τὴν ἔκτασιν τῆς προστασίας τοῦ νομοσχεδίου.

Κ. Σπυρίδης (Ἰπουργὸς τῆς Γεωργίας). Ἰπῆρχε τὸ δικαιοστάσιον αὐτὸ ὑπὸ βραυτέρων μορφῶν.

Π. Ἀραβαντινός. Πρόκειται τώρα περὶ παρατάσεως.

Ε. Βενιζέλος. (Πρωθυπουργός). Μὰ παρατάθη καὶ ἡ ἀνωμαλία.

Π. Ἀραβαντινός. Τὸ γνωρίζω. Ἀλλὰ πάντως πρέπει νὰ σταματήσωμεν, διότι ἂν ἐθίσωμεν τοὺς ἀγρότας εἰς τοιαύτας εὐκολίας εἶναι ἀδύνατον νὰ λειτουργήσῃ καλὴ ἀγροτικὴ πίστις.

Ε. Βενιζέλος. (Πρωθυπουργός). Δὲν εἶναι καὶ τόσον μεγάλη ἡ εὐκολία ὅταν λάβω εἰς ἓνα ὀφειλέτην νὰ πληρώσῃ τὸν τόκον καὶ νὰ πάρῃ ἓνα χρέον προθεσμία.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Πρόκειται περὶ ἀρχῆς. Πέρυσι ἐψηφίσχεν ἄλλον νόμον, ἐφέτος τὸν ἀνανεώνομεν, καὶ ἐνῶ ὁ περὶ συνδῆ εἶχε μόνον τὰ ἀκίνητα ἐφέτος πάμε καὶ εἰς τὰ κινητά.

Ἡ πληρωσις ἐξ ἄλλου ἢ δοθεῖσα χθὲς παρὰ τοῦ κ. Γαλιανούρου ἐκκοινοποιήθησαν 4.500 ἐπιταγαὶ εἰς μίαν περιφέρειαν μὲ πείθει ἀκριβῶς ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι 4.500 ὀφειλέται ἀσυνεπεῖς λόγῳ ἀδυναμίας. Τοιοῦτοι θὰ εἶναι ὅλοι, οἷόςδε πολλοὶ θὰ ἐχυροῦνται ἐπὶ τὸν τοῦ νόμου.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Σχετικῶς μὲ αὐτὸ ἔχω νὰ σᾶς πληροφορήσω ὅτι ἡ Τράπεζα λαβοῦσα ἀφορμὴν ἐκ τῆς χθεσινῆς συζητήσεως μου ἔγραψε ὅτι ἐτηλεγράφησε εἰς τὸ Ὑποκατάστημα Καρδίτσας ζητοῦσα πληροφορίας, τὸ δὲ Ὑποκατάστημα ἀπήντησε τηλεγραφικῶς ὅτι μόνον 225 ἐπιτα-

γαὶ ἐκκοινοποιήθησαν. Αἱ αὐτὲς τὸν λόγον περιορίζομεν μόνον εἰς τοὺς ἰδιώτας τὸ μέτρον, διότι μεταξὺ αὐτῶν θὰ ὑπάρχουν οἱ τοκογλύφοι.

Π. Ἀραβαντινός. Συνεχίζων, λέγει, ὅτι ὁ νόμος 3740 παρέσχε χρεωστάσιον διὰ τὰς ἀπαιτήσεις ποῦ ἦσαν ἐξήσφαλισμένοι δι' ὑποθήκας, καὶ θὰ ἦτο βεβαίως σκληρὸν ἀπὸ εἶχον ἀσφάλειαν οἱ πιστωταὶ νὰ προβαίνουν εἰς ἐκτελέσεις. Τὸ νομοσχέδιον ἐτροπολογήθη μετὰ τὴν χθεσινὴν συζήτησιν, ἀλλὰ καὶ ὧς διατυπώθη, ἀποτελεῖ κίνδυνον διὰ τῆς παραγομένης ἀναστολῆς, χωρίς νὰ προστατεύῃ τοὺς ἀγρότας ἐναντίον τῶν κινδύνων, οὓς ὑπέδειξεν ἡ χθεσινὴ συζήτησις καὶ κατὰ τῶν ὁποίων πᾶσα μέριμνα ἦτο ἐνδεσβευμένη.

Μ. Βολουδάκης. Τώρα γίνεται ἀνανέωσις τοῦ δανείου μὲ τὸν νόμιμον τόκον.

Π. Ἀραβαντινός. Ἰδοὺ τί λέγει τὸ νομοσχέδιον (ἀναγινώσκει τὸ ἄρθρον 1ον). Πρόκειται, λέγει, βεβαίως περὶ τῶν καλλιεργητικῶν δανείων, ἅτινα ὀφείλου νὰ καλυφθοῦν ἀπὸ τὴν ἐσοδείαν, καὶ ἐπομένως ὑπάρχει ἐδῶ βᾶσις δικαίαι. Καὶ ἐνταῦθα χρειάζεται μία διαφάσεις, ἂν ὁ ὅρος αὐτὸς ἀναφέρεται καὶ εἰς τὰς δύο περιπτώσεις ποῦ προνοεῖ τὸ ἄρθρον.

Δ. Δίγκας (Ἰπουργὸς Δικαιοσύνης). Μάλιστα, ἀφορᾷ καὶ τὰς δύο.

Π. Ἀραβαντινός. Μέσα εἰς τοὺς συμβατικὰς τόκους παρεμβάλλεται ἡ τοκογλυφία. Καὶ ἐὰν ὁ ἐκτελούμενος τίτλος εἶναι ἀπόφασις δικαστικὴ θὰ ἔχῃ ν' ἀντιταχθῇ ἡ ἐνστάσις περὶ τοκογλυφίας κατὰ τὴν δίκην, προκειμένου ὅμως περὶ τίτλων ἐκ συμβολαίου ἢ δικονομίας δὲν ἐπιτρέπει τὴν ἐνστάσιν τῆς τοκογλυφίας καὶ αὐτὴν πρέπει νὰ τὴν ἐπιτρέψῃ ὁ νόμος. Ἀντιθέτως, δὲν προστατεύομεθα κατὰ τῆς τοκογλυφίας καὶ θὰ ἦτο ὀρθὸν νὰ γίνῃ σχετικὴ τροποποίησις.

Δ. Δίγκας (Ἰπουργὸς Δικαιοσύνης). Ἐὰν προταθῇ ἡ ἐνστάσις αὕτη ἐνώπιον τοῦ Προέδρου δὲν θὰ συζητηθῇ.

Π. Ἀραβαντινός. Ὁ Πρόεδρος θὰ δώσῃ μόνον τὴν ἀναστολήν.

Ν. Σηπλιώτης. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ συμβατικὸς τόκος δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὸ 4 ο/ο τοῦ προεσφλητικῶς τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ὁ τόκος δυστυχῶς πέρνεται προκαταβολικῶς.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθ.) Ἡμεῖς λέγομεν ὅτι θὰ πληρώσῃ τὸν συμβατικὸν τόκον.

Π. Ἀραβαντινός. Μὰ τὸν τοκογλυφικὸν τόκον τὸν ἔχει ὑπολογίσει εἰς τὸ κεφάλαιον.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθ.) Ὡστε ὁ τόκος δὲν ἔχει τοκογλυφίαν.

Ἀς πληρώσῃ αὐτὸν καὶ ἃς προσβάλῃ τὸ κεφάλαιον διὰ τὴν τοκογλυφίαν.

Δ. Δίγκας (Ἰ. Δικ.) Διὰ νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ ἀπαίτησις πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ἔγγραφον, καὶ ἡ διδομένη ἀναστολή ὀφείλει τὸν ὀφειλέτην, διότι τοῦ δίδει χρόνον νὰ προσβάλῃ τὴν κυρίαν ἀπαίτησιν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθ.) Ἀσφαλῶς ὀφείλεται ὁ ὀφειλέτης. Ἀλλ' ὅταν τὸ βάλωμεν ἐδῶ θὰ κἀμωμεν δίκην περιττήν.

Π. Ἀραβαντινός. Πρέπει νὰ τροποποιήθῃ ἡ Πολιτικὴ Δικονομία.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθ.) Ἐγὼ σχετικῶς μὲ τὴν τοκογλυφίαν εἶπα νὰ ἐφαρμόσωμεν ἐδῶ τὸν ἄλλοτε ἐν Κρήτῃ ἐφαρμοσθέντα νόμον.

Α. Παπαναστασίου. Εἰμὲθα σύμφωνοι δι' αὐτό.

Π. Ἀραβαντινός. Συνεχίζων, λέγει, ὅτι ἐνῶ τὸ ἄρθρον ὁμιλεῖ περὶ ἀπαιτήσεων περιλαμβανέων καὶ διεκδικήσεως, καὶ ἐνῶ ἐξαιρεῖ τῆς ἀναστολῆς τὰς ἀπαιτήσεις ἐξ ὑπολοίπου τιμήματος τοῦ πρὸς ἐκτέλεσιν πράγματος, δὲν προστατεύει τὸν ἀγρότην, καίτοι τὸ ἄρθρον ὅτι προσπαθεῖ νὰ διορθώσῃ τὰ πράγματα. Πάντως πρέπει καὶ αὐτὴ ἡ περίπτωση νὰ ἐξαίρεθῇ τῆς ἀναστολῆς, διότι ὁ ἀγρότης πωλὼν πρᾶγμα δὲν προστατεύεται.

Δ. Δίγκας. (Ἰπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Τὸ Νομοσχέδιον ἀφορᾷ χρέη ἐκ μέρους ἀγροτῶν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἡ ἀγωγή περὶ ὑπολοίπου τιμήματος δὲν εἶναι διεκδικητικὴ.

Π. Ἀραβαντινός. Ἐν πάσῃ περιπτώσει νομοτεχνικῶς δὲν στέκει τὸ πρᾶγμα καὶ πρέπει νὰ βάλλετε «χορηγιατικὰς ἀπαιτήσεις» ἢ κάτι τι ἄλλο.

Δ. Κουτσοπέταλος. Πρόκειται περὶ διεκδικουμένων κινήτων.

Π. Ἀραβαντινός. Δὲν ἠμποροῦμεν ν' ἀνοίξωμεν τὰς πύλας καὶ νὰ εἰπώμεν εἰς τοὺς ἀγρότας ὅτι ἀναστρέλλονται ὅλοι αἱ ἐνοχαί σας.

Δ. Δίγκας. (Ἰπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Δὲν λέμε αὐτό. Τὸ ἐδάφριον 2 ὁμιλεῖ καθαρῶς. Ἐπώλησεν ὁ χωρικός γεννήματα ἅτινα δὲν θέλει νὰ παραδόσῃ. Αὐτὸ ἐξαίρεται τῆς ἀναστολῆς.

Π. Ἀραβαντινός. Εἶναι δικαία ἡ ἐξαίρεσις, καὶ αὐτὸς ὁ περιορισμὸς ὅτι πρέπει νὰ ἔχει προηγηθῇ κατάσχες καὶ μνησὶ ὀλίγον ἀσφαλῶς τὸ ἄρθρον.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἄν εἴχαμε μίαν τροπολογίαν σας διατυπωμένην θὰ ἐδίδεκαμεν τί ζητεῖτε.

Π. Ἀραβαντινός. Κάμετε τὸν νόμον περιορισμένης διαρκείας, διὰ νὰ τὸν κἀμωμεν διὰ τροποποιήσεως ἁπλοῦτερον.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Κανεῖς δὲν μᾶς ἐμποδίζει.

Ὁ Πρόεδρος

Κ. ΑΛΑΒΑΝΟΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΙΗ'

Σαββάτου 21 Δεκεμβρίου 1929.

Ὡρ 11.15 π. μ. ὁ Πρόεδρος κ. **Ι. Τσιριμώκος**, ἀνέλθων ἐπὶ τῆς ἑδρας, κηρύσσει τὴν ἐναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει νὰ ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Πρὶν ἢ ἡ Βουλὴ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν, ἀποφαινεταί, εἰς ἐρώτησιν τοῦ κ. **Προέδρου**, ὅτι αἱ εἰδικαὶ Ἐπιτροπαὶ ἐπὶ τοῦ καπνοῦ, τοῦ Σταφιδικοῦ ὀργανισμοῦ, τοῦ Λιμένος Πειραιῶς καὶ τοῦ ἐμψυτευτικοῦ ἐξακολοιοῦν ὑφιστάμενοι ὑπὸ τὴν ἰδίαν αὐτῶν σύνθεσιν.

Μεθ' ὃ ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινεῖ ὅτι τὴν εἰδικὴν ἐπὶ τῆς φορολογίας τοῦ ἐλαίου Ἐπιτροπὴν κατήρτισεν ἐκ τῶν κ. κ. **Ι. Ράλλης, Δ. Κουντούρη, Γ. Γρηγοράκη, Α. Βερδέλη, Τ. Ἀναστασίου, Α. Θεολογίτη, Γ. Κοκκινάκη, Π. Πολυχρονίδη, Ε. Γαμπούκη, Ν. Ἀσκούτου, Σ. Κωστοπούλου, Γ. Κουνδούρου, Α. Κογεθίου, Κ. Σαρακηνῶ, Π. Πατρίδη, Δ. Χατζίσκου, Σ. Τρικοῦπη, Μ. Τσαρλαμπᾶ, Γ. Παπανδρέου, Δ. Σκαλλιαρίου, Ν. Γουργουρή, Ν. Ξηροῦ, Δ. Παρκλίδη, Π. Συρογιάννη καὶ Θ. Χαλδίνη.**

Εἰσερέχεται εἰτα ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς Νομοθετικῆς ἐργασίας.

Συζητουμένου εἰς 9' κατ' ἄρθρον ἀνάγνωσιν τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 4329 περὶ κυρώσεως τῆς μετὰ τὸ Ἑλληνικὸν Δημοσίον καὶ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς συμδόσεως περὶ συστάσεως καὶ λειτουργίας τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς», λαμβάνει πρῶτος τὸν λόγον ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου**, ὅστις δηλοῖ ἐν ἀρχῇ ὅτι δὲν θὰ ἐξετάσῃ ἰδιαιτέρως τοὺς προκλήσαντας τὴν διαφωνίαν μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς λόγους, διαφωνίαν ἣτις ἔσχεν ὡς συνέπειαν τὴν παραίτησιν τοῦ Διοικητοῦ αὐτῆς. Φοβόμεθα ὅμως, λέγει, ὅτι

νὰ τὸν τροποποιήσωμεν ἀνωτέρον. Βλέπετε ὅτι τὸ Νομοσχέδιον τὸ θεωροῦμεν ἀναγκαῖον.

Π. Ἀραβαντινός. Ἡ Κυδέρνησις καὶ αἱ ὑπογραφαὶ γνωρίζουν τὰς περιφερείας καὶ δύναται εἰς αὐτὰς μόνον νὰ ἐπεκταθῇ ὁ Νόμος.

Γ. Κουτσίνας. Πανταχῶς πρέπει νὰ ἐπεκταθῇ, ἢ θὰ ἐφαρμόσθῃ γενικῶς ἢ θὰ ἀποσυρθῇ.

Π. Ἀραβαντινός. Ἐνδοιασμούς ἐπίσης ἔχω καὶ διὰ τὸ τρίτον ἐδάφριον τοῦ ἄρθρου 5. Δι' αὐτοῦ εἰσάγεται ἐν γενικὴν ἀφανὲς προνόμιον, ὅπερ θὰ καταστήσῃ ἐκτὸς συναλλαγῆς τὰ περιουσιακὰ ἀντικείμενα τῶν ἀγροτῶν.

Ε. Βενιζέλος. (Πρωθυπουργός). Μὰ ἂν βγάλατε τὸ ἐδάφριον 3 ποῦ λέγατε, τὸ μέτρον γίνεται χειρότερον.

Π. Ἀραβαντινός. Ἐπίσης εἶναι φανερόν ὅτι τὸ ἄρθρον 6 εἶναι ἀντικείμενον ἰδίου Νόμου. Καταλήγων, τονίζει, ὅτι θεωρεῖ τὸ Νομοσχέδιον κακὸν καὶ ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ περιορισθῇ εἰς τὰς παθούσας περιφερείας καὶ εἰς τὰ καλλιεργητικὰ δάνεια.

Ὁ κ. **Δ. Δίγκας** (Ἰπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) ἀναγινώσκει τροπολογίαν ἐπὶ τῶν ἄρθρων 2, 5 καὶ 6 αἵτινες γίνονται δεκταί.

Μεθ' ὃ ἀναγινώσκειται καὶ γίνεται δεκτὸν κατ' ἄρθρον τὸ Νομοσχέδιον εἰς 9' ἀπαξ συζητήσιν, ὡς ἐτροπολογήθη, ἀνακληθείσης τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ συνόλου.

Ὡρ 11.30 π. μ., συνανέεται τῆς Βουλῆς λέεται ἡ Συνεδρίασις δι' ἄθριον, ὥραν 11 π. μ.

Οἱ Γραμματεῖς

Δ. Μέλφος

Σ. Νικολαΐδης

μερικὰ ἐκ τῶν λόγων τούτων εἶναι ἀνόρητοι, διότι τόσον εἰς τὸ ζήτημα τῆς χρησιμοποιοῦσεως τῶν ἀναγκαστικῶν εἰσφορῶν τῶν Νέων Λογῶν, ὅσον καὶ εἰς τὸ τοῦ καθορισμοῦ τοῦ τόκου τῶν δανείων καὶ τῶν καταθέσεων, δὲν εἶχον ληρθῇ εἰσέτι ἀποφάσεις τοῦ Διοικητικοῦ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς Συμβουλίου καὶ ἐπομένως δὲν ὑφίστατο λόγος διαφωνίας. Τὸ γεγονός ὅμως ὅτι ἐξεδηλώθη τοιαύτη ἀποδεικνύει ὅτι ἡ Κυδέρνησις δὲν εἶναι τελείως ἀνεξέχνη διὰ τὸν τρόπον τῆς λειτουργίας τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς, ἐκ τῶν λαμβανόμενων δὲ μέτρων δημιουργεῖται ὁ φόβος ὅτι εἰς τὸ μέλλον εἶτα ἐνδεχόμενον νὰ ἐπέμβουν αἱ Κυδερνήσεις εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς λειτουργίας τῆς Τραπεζῆς. Δι' αὐτὸ πρέπει ἡ Κυδέρνησις νὰ προσέχῃ περισσώτερον εἰς τὰς σκέψεις μας.

Ἄν τώρα ἐξετάσωμεν τὴν ἐξέλιξιν τῶν σκέψεων τῆς Κυδερνήσεως ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀνάδοις αὐτῆς εἰς τὴν ἀρχὴν μέχρι σήμερον, ὅτε ὑποβάλλονται αἱ ὑπὸ συζήτησιν τροποποιήσεις εἰς τὴν σύμβασιν περὶ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς, θὰ παρατηρήσωμεν ὅτι διεξεδίκαμεν αὕτη βῆμα πρὸς βῆμα τὸ ἐδάφριον ἀπέναντι τῶν ἰδικῶν μας ἀπόψεων καὶ ὅτι προέβη ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς ὑποχωρήσεις ἐκ τῶν ἀρχικῶν τῆς σκέψεων πρὸς τὰς ἡμετέρας.

Ἀντὶ δηλαδή νὰ ὀργανώσῃ Ἀγροτικὴν Τράπεζαν ἐντὸς τῶν κόλων τῆς Ἑθνικῆς, ὅπως ὀργάνωσ ἤθελεν, ἐπέβη ὅτι ἔπρεπε νὰ συστήσῃ ἰδιαιτέρων Ἀυτὸνομον ὀργανισμόν. Καὶ σήμερον ὁλοκατέστη ὅτι αὐξάνει τὰ δικαιώματα τοῦ Κράτους ἀπέναντι τῆς Τραπεζῆς ταύτης.

Ἐὰν ἡ σημερινὴ σύμβασις εἴχε κατορθωθῇ ἀπὸ ἡμᾶς, θὰ ὑφιστάμεθα σφοδρὰν ἐπίθεσιν ἐκ μέρους τῶν ἀποτελούντων τὴν σημερινὴν Κυδέρνησιν, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι θὰ ἐπέβημεν εἰς τὴν δημιουργίαν κομμικτικῆς Τραπεζῆς, ὅτε τὰ κεφάλαια τῆς

Ἀγροτικῆς θὰ προωρῶντο εἰς δικασθῆναι. θὰ ἦσαν, κατὰ τὴν φράσιν τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, μπαλάντζα.

Ἀλλ' ἄς ἐλθωμεν εἰς τὴν οὐσίαν. Ἡ ἐπιθυμία τῆς Κυβερνήσεως εἶναι προφανῶς ὅπως ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα συγκαντρώσῃ ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερας καταθέσεις πρὸς ὄφελος τῆς ἀγροτικῆς πίστεως, ὅπως ὁ τόκος τῶν δανείων καὶ τῶν καταθέσεων καθορίσῃ εἰς τὰ ἐπίπεδα ἐκεῖνα, τὰ ὅποια θὰ ἐπιτρέψουν τὴν ἀποτελεσματικὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἐπιδικωμένου σκοποῦ. Ἐρωτᾶται ὁμοῦ: Ἐξασφαλίζονται οἱ σκοποὶ οὗτοι τόσον διὰ τῆς ἀρχικῆς συμβάσεως ὅσον καὶ τῆς συζητούμενης; Ἐὰν ἡ διοίκησις τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς εἶναι δαπανηρὰ, πόθεν προέρχεται τοῦτο; Ἐὰν, κύριε, ἐξετάζετο ὁ περιυπολογισμὸς τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς θὰ ἀπεδεικνύετο ὅτι τὰ μεγαλείτερα ὄφρη αὐτῆς προέρχονται ἀπ' ἐνὸς μὲν ἀπὸ τοῦ μισθολογίου καὶ ἀπ' ἑτέρου ἀπὸ τὴν συμβατικὴν ἀπέναντι τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ὑποχρέωσιν αὐτῆς διὰ τὴν χρησιμοποίησιν ὑπὸ τῆς δευτέρας τῶν υποκαταστημάτων τῆς πρώτης.

Καὶ ἄλλοτε ἐτονίσκαμεν ὅτι θὰ ἔπρεπεν ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα νὰ κανονίσῃ τὸ μισθολόγιον οὐχὶ κατὰ προσέγγισιν πρὸς τὸ διέπον τοὺς ὑπαλλήλους τῶν κερδοσκοπικῶν ἰδρυμάτων μισθολόγιον, ἀλλὰ κατὰ προσέγγισιν πρὸς τὸ τοῦ Κράτους. Δυστυχῶς ὁμοῦ δὲν εἰσῆκούσθημεν. Καὶ δὲν εἰσῆκούσθημεν διότι ἐπρόκειτο τὸ προσωπικὸν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τὸ ὅποιον μέχρι τοῦδε ἦτο κατὰ τὴν ἀρχαίαν τῆς Ἀγροτικῆς πίστεως νὰ μετασχηματισθῇ εἰς τὴν συνιστωμένην Τράπεζαν, οὐχὶ ὅμως ὡς προσωπικὸν αὐτῆς, ὡς ἐντόνως ὑπαστάριζαμεν, ἀλλὰ ὑπὸ τύπον προσωρινότητος. Καὶ ἐτονίσκαμεν τότε πόσον ἀσύμφορον εἶναι τὸ μέτρον τοῦτο. Ὑποδείξαμεν τὴν ἀνάγκην ὅπως τὸ προσωπικὸν αὐτὸ ἀποτελέσῃ τὸ ὁριστικὸν προσωπικὸν τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς, ἵνα ἐγκαταστήσῃ τὴν ἰδέαν τὴν ὅποιαν ἐπρόκειτο νὰ ἐκτελεσθῇ καὶ ἀρσενωθῇ εἰς τὸ ἔργον του. Δὲν εἰσῆκούσθημεν ὁμοῦ. Μετετέθησαν εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν οἱ ὑπαλλήλοι τῆς Ἐθνικῆς μετὰ τὸ μισθολόγιον τῆς Τραπεζῆς ταύτης καὶ οἱ ὑπαλλήλοι οὗτοι ἐπρόκειτο ἐντὺς ἐξαετίας νὰ ἀνακληθῶν ὁλοκληρῶς εἰς τὴν Ἐθνικὴν. Ὡς εἶναι δηλαδὴ οὕτως εἰπεῖν οἱ ὑπαλλήλοι αὐτοὶ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς ὑπαλλήλοι ὑπὸ διαμετακίνησιν. Ἡπίζκαμεν ὅτι τὸ ἄτονον τοῦτο θὰ διορθώτο μετὰ τὴν νέαν σύμβασιν. Ἀλλὰ τίποτε δὲν ἔγινε. Ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα θὰ μείνῃ ἐκκενρὴς ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο. Δὲν συνέβη ὁμοῦ μόνον αὐτό.

Προσελήφθησαν εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν καὶ ὑπαλλήλοι ἐξωθεν, συγκαταριθμῶν δὲ προσελήφθη ὑπαλλήλος ἵνα διευθύνῃ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν Συνεταιρισμῶν, ὑπαλλήλος κατὰ πάντα τὰ ἄλλα ἱκανὸς ἐντὸς διὰ τὴν ὑπηρεσίαν εἰς τὴν ἐποπθευμένην. Διότι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἰδέαν ἔχει περὶ Συνεταιρισμῶν. Καὶ ὁμοῦ ὁ ὑπαλλήλος οὗτος μισθοδοτεῖται περισσότερον ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως, ἐξεργείων καὶ δικαιολογούμενος, τὴν ἀνανάτησιν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, οἱ ὅποιοι τείνει κανεὶς νὰ πιστεύσῃ ὅτι διὰ τῶν πράξεων αὐτῶν καθίστανται οἱ ἀπόκληροι τῶν μισθωτῶν ὑπαλλήλων.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Μὰ δὲν κανονίζομεν μετὰ τὴν νέαν σύμβασιν τὰ τοῦ μισθολογίου.

Α. Παπαναστασίου. Δὲν κανονίζετε ὁμοῦ, κ. Πρόεδρε, οὔτε τὰ τῆς προσλήψεως τῶν 300 ὑπαλλήλων.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Διὰ νὰ μὴ ἐπιβαρύνω τὴν Ἀγροτικὴν μετὰ τὰ δικαιώματα τὰ ὅποια ἔχουν οἱ ὑπαλλήλοι αὐτοὶ ὡς πρὸς τὰς προσαυξήσεις, τὰς συντάξεις κλπ., συμφώνως πρὸς τὸν ὁργανισμὸν τῆς Ἐθνικῆς.

Α. Παπαναστασίου. Ὡς ἐλθετο ὁμοῦ τὸ ζήτημα πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς.

Ἐρχομαι τώρα εἰς τὸ ζήτημα τῶν δοσοληψιῶν Ἐθνικῆς καὶ Ἀγροτικῆς. Καὶ ἄλλοτε ὑποστηρίζαμεν ὅτι δὲν πρέπει ὁ τόκος τῶν δανείων τῆς Ἐθνικῆς πρὸς τὴν Ἀγροτικὴν νὰ ὑπερβῇ τὸ ποσὸν τὸ ὅποιον θὰ ἀπαιτῆται διὰ τὴν κάλυψιν

τῶν ἐξόδων τῆς Ἀγροτικῆς καὶ ἐνὸς λογικοῦ περιθωρίου κέρδους. Δυστυχῶς ὁμοῦ καὶ πάλιν δὲν εἰσῆκούσθημεν. Καὶ ἔτσι ὁ τόκος τῶν δανείων τὰ ὅποια θὰ παρέχῃ ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα θὰ εἶναι μεγαλύτερος τοῦ ἐπαγγελθέντος ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν. Ποῦ ὀφείλεται ὁμοῦ τοῦτο; Κυρίως ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονός ὅτι ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα παίρνει τόκον 8 1/2 διὰ τὰς πιστώσεις τὰς ὅποιας θὰ διαθέτῃ οὐχὶ δι' ἴδιον λογισμὸν, ἀλλὰ διὰ λογισμὸν καὶ μετὰ κίνδυνον τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς. Δὲν εἶναι ὁμοῦ μόνον αὐτὸ ποῦ συντελεῖ εἰς τὸ νὰ παρέχωνται τὰ δάνεια μετὰ τόκον ὑπερβολικόν, εἶναι καὶ ἡ ἀμοιβὴ τῶν 20.000.000 τὴν ὁποίαν θὰ λαμβάνῃ ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα διὰ τὴν ὑπὸ τῆς Ἀγροτικῆς χρησιμοποίησιν τῶν υποκαταστημάτων τῆς.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐπ' ὅσον ὑπολογίζομεν ἐπὶ 1500 ἐκατομμυρίων καὶ δίδωμεν 20.000.000 ἀναλογεῖ τοῦτο πρὸς 1 1/2 = 1 1/2.

Α. Παπαναστασίου. Μετὰ τὴν προϋπόθεσιν ὁμοῦ ὅτι θὰ δοθῶν ὅλοι αἱ πιστώσεις.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Μὰ θὰ δοθῶν μόνον ἀρχισὴ ἢ λειτουργίᾳ τῆς.

Π. Τσαλδάρης. Ἡθελῶ, κ. Πανεπιστάσιον, νὰ διατηρηθῇ τοῦτο. Ἀπὸ τοῦδε δίδονται αὐτὰ τὰ 20.000.000.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὡς ὅτι ἀπαντήσω ἐγώ. Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα, μέχρι τῆς λειτουργίας τῆς Ἀγροτικῆς, ἀσκεῖ αὐτὴν τὴν γεωργικὴν πίστιν καὶ δὲν λαμβάνει ὡς ἀμοιβὴν τίποτε. Ὡς πληρώνομεν ἀμοιβὴν ἀπὸ τῆς ἡμέρας κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ὁργανωθῇ πλήρως καὶ θὰ ἀρχίσῃ λειτουργεῖσα ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα. Ὑπάρχει μάλιστα καὶ πῶν ἐξ ἀναλόγως ἀμοιβῆς δι' ἑκατον υποκαταστήματα, καὶ θὰ πληρώνομεν ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βιβλιοθηκῶν χρησιμοποιομένων υποκαταστημάτων.

Α. Παπαναστασίου. Ἡμεῖς εἴπαμε νὰ γίνωμεν μερικὰ υποκαταστήματα καὶ νὰ ἀσκήσῃ ἡ ἀγροτικὴ πίστις διὰ τῶν ἑνώσεων τῶν Συνεταιρισμῶν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Θέλετε δηλαδὴ νὰ χρησιμοποιήσωμε τὸς Συνεταιρισμοὺς ὡς υποκαταστήματα. Ὅρα καὶ συνεταιρισμοὺς τῆς Κερκύρας.

Α. Παπαναστασίου. Μὴν τὸ λέτε αὐτό, διότι ὑπεύθυνος εἶναι ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα διὰ τοὺς Συνεταιρισμοὺς τῆς Κερκύρας.

Α. Μιχαλακόπουλος. (Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Δηλαδὴ δὲν φταίει ὁ κλέπτης, ἀλλὰ ὁ νοικοκύρης ποῦ ἄρσεν τὸ σπῆτι τοῦ ἀνοικτοῦ.

Α. Παπαναστασίου. Γνωρίζετε ὁμοῦ, κ. Ἀντιπρόεδρε τῆς Κυβερνήσεως, ὅτι διέθετε ξένα χρήματα ἐν γνώσει ὅτι δὲν ἐλειτουργοῦν καλὰ οἱ ἑνώσεις.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἀπεδείξαμεν ὅτι, ἐν ὑπάρχει εὐθύνῃ, ταύτην ὑπέχει τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας.

Α. Παπαναστασίου. Κατηγγελλήθησαν αἱ ἀνωμαλίαι ἀπὸ τοῦ ἐπόμενου εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν, ἀλλ' αὐτὴ ἐκώφευσε καὶ ἐσυνέχισε τὰς πιστώσεις.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἐλεγον αἱ ἐκθέσεις ὅτι δὲν ὑπάρχει φόδος ἐφ' ὅσον εἶναι ἡ ρυθιγνωρίζ τοῦ Συναδῶ.

Κ. Βουδούρης. Συνγινώσκοντο αἱ Τράπεζαι ποῖα θὰ δόσῃ περισσότερα εἰς τὸν Συναδῶν καὶ ἐθεώρουν τοῦτο τιμὴν των.

Α. Παπαναστασίου. Ἄλλως τε ἐδέχοντο αἱ Τράπεζαι καὶ ἀνέπαρκτα ἐνέχυρα, ἐν γνώσει τῆς ἀνυπαρξίας. Ἀς ἐλθωμεν τώρα εἰς τὸ κατὰ τὴν τῆς διοικήσεως τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς. Ἐπανειλημμένως ἐτονίσκαμεν ὅτι δὲν ἔπρεπε ἡ διοίκησις αὐτῆς νὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν θέλησιν τῆς Ἐθνικῆς. Γνωρίζομεν δὲ πάντες ὅτι ἡ ἄρνησις ἐνὸς ἀνωτέρου ὑπαλλήλου τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς συνετέλεσεν ὥστε νὰ μὴ ἀναλῶν τὴν διοίκησιν τῆς Ἀγροτικῆς πρόσωπον, τὸ ὅποιον ἀρχικῶς εἶχεν ὑποδειχθῇ ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ νὰ γίνῃ ὁ κ. Δέλτας, καὶ ὅλα ἐν τῶν πρόσωπον, ἀλλὰ ὡς ἀπεδείχθη μὴ

ἔχον ἀντιλήψεις συμφωνοῦς πρὸς τὰς ἀντιλήψεις τῆς Κυβερνήσεως.

Νομίζομεν ἐπίσης ὅτι δὲν εἶναι ὁρθόν ὅπως, ἐνθ' ὁ Διοικητὴς τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς εἰς τὸ μέλλον, μετὰ ἐξετάσιν, θὰ προέρχεται ἀπὸ τὸ Συμβούλιον αὐτῆς, ἐκλέγεται ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν κατὰ τὴν πρώτην ἐξετάσιν.

Πρέπει ὁμοῦ ἡ Κυβέρνησις νὰ ἔχῃ ἐν προκειμένῳ τὸ νελόν, τὸ δὲ δικαίωμα τῆς προτάσεως ν' ἀνήκῃ εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς, ἀφοῦ ἡ Κυβέρνησις κατήρτισε Συμβούλιον τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς. Διὰ τὴν λαμβάνει ὑπ' ὄψιν ὅτι δυνατόν εἰς τὸ μέλλον νὰ ὑπάρξῃ Κυβέρνησις μετὰ βέβαια κομματικῆς ἢ ὅποιαν τὴν ἐξετάσιν νὰ τὴν παρεκτείνῃ εἰς δωδεκαετίαν. Δὲν θέλω νὰ μὴ ὑπάρχῃ ἡ ἐποπτεία τῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἔγκρισιν τοῦ διορισμοῦ τοῦ διοικητοῦ τῆς Ἀγροτικῆς. Ἀλλὰ θέλω νὰ μὴ ὑπάρχῃ ἄμεσος ἐπεμβασίς τῆς Κυβερνήσεως καὶ κατὰ συνέπειαν κομματικῆς, ἀλλὰ νὰ ἀφθῇ εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς τοῦ διοικητοῦ κατὰ πρότασιν τοῦ Συμβουλίου.

Ὡς πρὸς τὰ πρόσωπα τὰ ὅποια ἀπήρτισαν τὸ διοικητικὸν συμβούλιον τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς, ἔχω νὰ παρατηρήσω ὅτι ταῦτα εἶναι ἀναμεισθήτως σέβαστα πρόσωπα, ἀλλὰ δὲν ἔχουν ὅλα ἄμεσον σχέσιν μετὰ τὴν γεωργίαν. Μερικὰ ἐξ αὐτῶν ἐκπροσωποῦν ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ συμφέροντα, τὰ ὅποια γνωρίζομεν ὅλοι ὅτι πολλάκις ἐρχονται εἰς ἀντίκρουσιν μετὰ τὴν ἀγροτικὴν. Πρέπει λοιπὸν νὰ περιορισθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑπὸ τοῦ Κράτους διοριζομένων μελῶν τοῦ διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ νὰ ἀυξηθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἀγροτῶν. Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως δικάζειται δυσπιστοῦς πρὸς τοὺς γεωργικὰς ὁργανισμοὺς. Δὲν ἔχει ὁμοῦ δίκαιον, διότι οἱ πλείστοι ἐξ αὐτῶν λειτουργοῦν ἀξιοζήλευτα καὶ ἡ διαχείρισίς των εἶναι ὑποδειγματικὴ. Εἰς τὴν Γαλλίαν ἡ Κρατικὴ Γεωργικὴ Τράπεζα διοικεῖται ἀπὸ Συμβούλιον ἐκ τριάντα μελῶν, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 2/5 κατ' ἐλάχιστον ὅροι πρέπει νὰ εἶναι ἀντιπρόσωποι τῶν Γεωργικῶν ὁργανώσεων. Ἡ δὲ ἐκτελεστικὴ ἐπιτροπὴ ἐξ ἐπὶ μελῶν ἔχει πάντες ἀντιπροσώπους τῶν γεωργῶν. Ἀνέμενον λοιπὸν ὅπως ἡ Κυβέρνησις ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς τροποποιήσεως τῆς συμβάσεως εἰσαγγῇ εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς μεγαλύτερον ἀριθμὸν ἀντιπροσώπων τῶν γεωργικῶν ὁργανώσεων. Οὕτως ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα θὰ διαρωτιζέτο περισσότερον περὶ τῶν διαφορῶν ἀναγκῶν τῶν γεωργῶν καὶ θὰ κατορθώτο ὅπως οἱ γεωργοὶ ἀντιληφθῶν, ὅτι πρέπει νὰ θεωροῦν τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν ὡς ἰδικὴν των καὶ νὰ προσπείζον καὶ νὰ περιβάλλουν αὐτὴν μετὰ περισσότερον συμπάθειαν. Ἐπίσης θὰ εἶχον νὰ παρατηρήσω ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ μετέλθῃ εἰς τὸ Διοικητικὸν συμβούλιον καὶ εἰς καθ' ἑαυτῆς τῆς Ἀνωτάτης Γεωπονικῆς Σχολῆς. Δὲν ἐννοῶ μετὰ τοῦτο ὅτι πρέπει νὰ ἀπομακρυνθῇ ὁ καθηγητὴς τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομικῆς τοῦ Πανεπιστημίου, ὁ ὅποιος εἶναι πρόσωπον πρῶτον καὶ ἔχει γνώσεις τραπεζιτικῆς σπουδαίας.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Μπορεῖ νὰ γίνῃ τὸ ἐξῆς: τὸ δικητικὸν «ἦ» νὰ θεωρηθῇ ὡς τυπογραφικὸν λάθος, καὶ ἀντ' αὐτοῦ νὰ θεθῇ «καί».

Α. Παπαναστασίου. Εἶναι παραχώρησις ἀσήμαντος. Ἰκτεῖνο διὰ τὸ ὅποιον ἐπιμένω εἶναι νὰ γίνῃ μεγαλύτερη ἡ ἐκπροσώπησις τῶν γεωργικῶν ὁργανώσεων, διότι ἔτσι θὰ θεωρηθῇ ὁ ἀγροτικὸς κόσμος ἰδικὴν του τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν καὶ θὰ τὴν ἀγαπήσῃ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τὴν θέλω τὴν ἀγάπην τοῦ ἀγρότου, ἀλλὰ φοβοῦμαι μήπως σφίξουν πολὺ τὸ τέκνον των καὶ τὸ πνίξουν.

Α. Παπαναστασίου. Ἐχω τὴν γνώμην ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ πιστεύσῃ ὁ ἀγροτικὸς κόσμος ὅτι τὸ ἴδρυμα εἶναι ἰδικόν του, καὶ ἔτσι θὰ τὸ φρουρῇ καλύτερον. Δὲν ἐπιθυμῶ ἐγὼ νὰ μὴ περιφρουρηθῇ τὸ ἴδρυμα ἀπὸ ὑπερβολικῆς ἀξιώσεως τῶν ἀγροτῶν, διότι γνωρίζω ποῖον ἀντίκτυπον θὰ εἶχε διὰ τὴν

ἀγροτικὴν πίστιν ὁ τοιοῦτος ἀντικαταστάτης. Ἐπὶ ἐπιμένω καὶ δημουργεῖται κατὰ τὴν ἐντύπωσιν. Εἶναι γνωστὸν, ὅτι ὑπάρχουν γεωργικοὶ ὁργανισμοὶ ὅπως ἡ Ἑνωσις Συνεταιρισμῶν Μακεδονίας, ἡ ὅποια κατέκτησε τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν ἀγροτῶν, ἐδράκεν εὐδοκίμως, καὶ ὅλα ἐν προέχει.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθ.). Νὰ πεισθῇ πρῶτα ὅτι πᾶν καλὸν καὶ ἐπαινετὸν καὶ ἄλλο πρῶτον μετὰ. Ἐπὶ τοῦ παρόντος πρὸς ἀνθρώπου οἱ ὅποιοι κατηγόρησαν δίκαιος τὸ ἔργον τῆς Κυβερνήσεως πρῶτον τὸ ἴδρυμα δὲν ἔχω ἐμπιστοσύνην. Τοὺς βρήκα δίκαιως ἀπὸ τὰ πρῶτα βήματα συκοφαντοῦντας τὸ ἔργον αὐτὸ μετὰ τὰ φέροντα. Πῶς θέλετε νὰ τοὺς ἐμπιστευθῇ;

Α. Παπαναστασίου. Τί παύουν αὐτοὶ αἱ ὁργανώσεις ἐν ὅτ' ὅτε Ὑπουργὸς ἐδήλωσεν ὅτι ρυθῆται μήπως φανῇ τὰ χρήματα;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθ.). Δὲν ἔχουν τὴν τάσιν αὐτὴν ἀπὸ καλῶν, ἀλλὰ ἀπὸ ἀνάγκης. Ξέρετε καὶ περὶ ὅτι δὲν μποροῦμεν νὰ τοὺς δώσωμεν χρήματα νὰ πληρώσωμεν τὰ πάλαι των χρέη.

Α. Παπαναστασίου. Ὁ κόσμος ὁ ἀγροτικὸς ἐξηγέρθη ἀπὸ τὰς δηλώσεις τοῦ τότε Ὑπουργοῦ, ἔγνων ἀγῶν καὶ σιγὰ - σιγὰ κατελήξεν καὶ γίνῃ ἕνας αὐτόνομος ὁργανισμὸς. Δὲν ἦτο συκοφαντικὸς ὁ ἀγῶν των ἀφοῦ κατέληξε νὰ στεφθῇ ὑπὸ ἐπιτυχίαν. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας ἄλλως τε θὰ ἠδύνατο νὰ πληροπορήσῃ τὴν Κυβέρνησιν ἐν αἱ ἑνώσεις λειτουργοῦν καλῶς.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθ.). Ἄμα ἀσκηθῇ πραγματικὸς ἐλεγχος καὶ ἐποπτεία καὶ πεισθῶμεν ὅλοι, θὰ λάβωμεν πρῶτον.

Α. Παπαναστασίου. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τοῦ ἑπιτρόπου περὶ τῆς Τραπεζῆς, ἀνηλείβη πλέον τὸ μετὰ φέρον δικαίωμα, καὶ εἰμὲν σήμερον. Αὐτοὶ εἶναι αἱ κύριαι παρατηρήσεις, ἃς εἶχον νὰ κάμω εἰς τὴν σύμβασιν. Ὑπάρχει ὁμοῦ καὶ ἐν ἄλλοις σημείοις ἄξιον προσοχῆς. Εἶναι τὸ ζήτημα τῶν ὑπαλλήλων τῆς κρατικῆς ἐποπτείας τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας. Μολοντὶ τὸ Κράτος δὲν εἰδείξε στοργὴν πρὸς αὐτοὺς, πρέπει νὰ ἐκλογισθῇ ὅτι οὗτοι εἰδείξαν καλὴν δράσιν καὶ οἱ περισσότεροι ἐξ αὐτῶν εἶναι ἀπόστολοι τῆς συνεταιρικῆς ἰδέας, καὶ χάριν καλύτερας ἀκτικῆς τῆς ἐποπτείας ἐθεωρήσαν ἀναγκαῖον νὰ ὑπαχθῇ αὐτὴ εἰς ἰδικὸν τῶν ὁργανισμῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκκαθάρισιν δὲν ἔχουν ἀντίρρησην. Ἀλλὰ τοιαύτη ἐκκαθάρισις ἔμπορεῖ νὰ γίνῃ μόνον ἀπὸ ὑπερσικῶν ἐκ Κρατικῶν ὑπαλλήλων Συμβουλίου, καὶ δι' αὐτὸ εἶναι ἀνάγκη τροποποιήσεως, χαρακτηριζομένης τῆς Τραπεζῆς ὡς κρατικοποιήσεως, διὰ νὰ δικαιολογηθῇ ἡ τοιοῦτον ἀπόλυσις καὶ νὰ μετακινήσιν ὅσοι θέλουν εἰς τὴν Ἀγροτικὴν. Οἱ τραπεζιτικοὶ λέγουσιν ὅτι εἶναι καλοὶ αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ δὲν ἔμπορουν νὰ ἐξομωθῶν μετὰ τοὺς ἄλλους τραπεζιτικούς ὑπαλλήλους, θὰ πάρουν ὁμοῦ θέσεις ἱσομισθούς. Ἀλλὰ ἔτσι θὰ προκύβῃ ἀνισότης, διότι οἱ ὑπαλλήλοι τῆς Ἐθνικῆς, καὶ ὅσοι ἄλλοι προσληφθῶν ἀπ' ἐξῆς, θὰ πᾶρουν μισθοὺς πολὺ ἀνωτέρους ἀπὸ τοὺς ὑπαλλήλους τῆς κρατικῆς ἐποπτείας.

Κ. Στυλίδης. (Ὑπουργὸς Γεωργίας). Ἡ σύμβασις λέγει ἀναλόγους θέσεις, καὶ ὅχι ἱσομισθούς.

Π. Τσαλδάρης. Μπορεῖ νὰ μείνουν μετὰ τοὺς μισθοὺς ποὺ ἔχουν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Μπορεῖ νὰ μείνουν. Σεῖς κ. Πανεπιστάσιον θέλετε τῶν ὑπαλλήλων ποὺ θὰ πάρωμεν ἀπὸ τὴν Τράπεζαν νὰ θεωρηθῶμεν τοὺς μισθοὺς των ὡς παχίους διὰ τὸ προσωπικὸν τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς. Ὅχι ὁμοῦ. Ὡς εἶναι δύο μισθοί, διότι ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν τοὺς μισθοὺς τῆς Ἐθνικῆς.

Α. Παπαναστασίου. Ὑπάρχει εἰς τὴν Ἐθνικὴν ἕνας κανονισμὸς κανονίζων τοὺς μισθοὺς.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐὰν τοὺς δίδῃ τοὺς μισθοὺς τῆς Ἐθνικῆς θὰ τοὺς κάψωμεν.

Κ. Ζαβιτζίανος. Συμπέρασμα είναι ότι ένας Τμήμα τάρχης του Υπουργείου έχουν μισθόν 4.500 θά πάρα εις τήν 'Αγροτικήν 8.500 και ένας διευθυντής από 8.000 θά πάρα 18.000, το δε ἄθροισμα λέγει «ἀνολόγους θέσεις», και τότε θά γεννηθῶν δικαιοσύνη. Ἐγὼ δὲν πρόκει-ται νὰ κατηγορήσω τὸ σῶμα αὐτὸ τῶν ἐσποπτῶν, ὅπερ ἐστρατολογήθη ἀπ' ἐξω, εἰς τὴν πατρίδα μου ὅμως ὑπε-ρέτει πρόσωπον, ὅπερ περπατήθη δις, και τοιαῦτοι ἄν-θρωποι μὲ αὐτὸν τὸν δρόμον δὲν εἶνε ὁρθὸν νὰ μπουνο εἰς τὴν 'Αγροτικήν Τράπεζαν.

Α. Παπαναστασίου. Πρόκειται περὶ 5-10-20 ὑ-παλλήλων ποὺ θά πᾶνε ἀπὸ τὴν κρατικὴν ὑπηρεσίαν, και εἶναι ὁρθόν, ὅτι θά ἰσχύσῃ διὰ τοὺς ὑπαλλήλους τῆς 'Α-γροτικῆς τοὺς μὴ προσληφθησόμενους ἐκ τῆς 'Εθνικῆς νὰ ἰσχύσῃ και δι' αὐτούς. Ἐάν ὅμως εἶναι οἱ μισθοὶ τοὺς ὁ-ποίους λέγει ὁ κ. Ζαβιτζίανος τότε νὰ ἐπεμύνηται.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Θὰ ἐπεμύνηται.

Α. Παπαναστασίου. Πάντως δὲν πρέπει νὰ μεταχει-ρισθῇ αὐτοὺς τοὺς ὑπαλλήλους ἡ 'Αγροτικὴ Τράπεζα χει-ρότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους ποὺ θά προσλάβῃ ἀπ' ἐξω.

Κ. Σπυρίδης (Υπουργός Γεωργίας). Δὲν θά πῶσιν ὁ-μολογῶν. Νὰ εἰσθε βέβαιος.

Ε. Βενιζέλος. (Πρωθυπουργός). Οὐτε ὅμως θά δι-πλασιασθῶν ἀντιδικτικῶς οἱ μισθοὶ τῶν.

Α. Παπαναστασίου. Ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν θά κάμῃ τὸ καθήκον τῆς ἡ Κυβερνήσεως ἂν δὲν προσυμμόσῃ τοὺς μισθοὺς τῶν ὑπαλλήλων τῆς Τραπεζῆς πρὸς τοὺς τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.

Φωναί. Μάλιστα, μάλιστα.

Α. Παπαναστασίου. Τὸ γεγονός ὅτι ὑπερέττησαν εἰς τὸ Κράτος δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ μειονεκτικόν διὰ τοὺς ὑπαλλήλους τῆς ἐσποπτικῆς. Εἶναι δὲ γνωστὸν ἐξ ἄλλου, ὅτι κάθε ἐξαιρετικὴ ἀμοιβὴ τῶν τραπεζιτικῶν ὑπαλλή-λων ἔχει κακὸν ἀντίκτυπον εἰς τὰς δημοσιονομικὰς τάξεις. Καταλήγων, παρακαλεῖ νὰ ληφθῶν ὑπ' ὄψιν αἱ παρατηρήσεις του, διὰ νὰ ἀσφαλισθῇ ἡ καλύτερα διοίκη-σις τῆς Τραπεζῆς και μὴ δοθῶν ἀφορμὴ εἰς μελλούσας κυβερνήσεις νὰ ἐπεμύνησιν.

Ο. κ. Γ. Ροδόπουλος λέγει ὅτι ἡτο φυσικὸν νὰ προκλη-θῇ διαφορὰ ἀντιλήψεων μεταξὺ Κράτους και 'Εθνικῆς Τρα-πέζης, οἱ ὅποιοι συνεταιρικῶς ἔδρυσαν τὴν 'Αγροτικὴν Τρά-πεζαν, και εἶναι γνωστὸν πόσον διαφέρει ἡ πολιτικὴ ἀπὸ τῆς τραπεζιτικῆς δικαιοδικτικῆς. Ἐδῶ συζητοῦμεν ποῖα θά ἐπικρατήσῃ. Δὲν διστάζω νὰ σῶς εἶπω ὅτι προκειμένου περὶ σοβαρῆς ἐνισχύσεως τῆς Γεωργικῆς θά ἐπικρατήσῃ ἡ κρατικὴ δικαιοδικτικὴ. Σήμερον ἔχομεν ἀνάγκην, ὅπως ἡ Κυβερνήσις αὕτη ἡ ὁποία ἀνέλαβε νὰ ἰδρύσῃ τὴν Τράπεζαν ἔχη τὴν ἐλευθερίαν νὰ ἔχη τὴν κρατούσαν γνώμην εἰς τὴν διοίκησιν και τὴν ὀργάνωσιν αὐτῆς. Πρῶτον κύριον σημεῖον τοῦ νομοσχε-δίου εἶναι ὁ καθορισμὸς τοῦ τόκου. Αἱ Τράπεζαι λέγουσιν ὅτι πρέπει νὰ δίδουν τὸ κεφάλαιον μὲ ἀκριβὲς τόκον, τὸ δὲ Κρά-τος θέλει μὲ εὐθηνὸν τόκον. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι τὸ Κράτος πρέπει νὰ ἔχη τὴν δυναμικότητα νὰ κανονίσῃ τὸν τόκον. Δεύτερον σημεῖον εἶναι νὰ ἐγκρίνῃ τὸ Κράτος τὸ κα-ταστατικόν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον εἶναι ὁρθόν. Τρίτον σημεῖον εἶναι ἡ πλήρωσις τῶν κενοθησόμενων θέσεων τοῦ Συμβου-λίου, και τὸ φυσικώτερον εἶναι νὰ ἔχη αὐτὸ τὸ δικαίωμα τὸ Κράτος. Εἰς ὅλα ὅμως αὐτὰ λέγει τὸ ἄρθρον, ὅτι χρειάζεται σύμφωνος γνώμη τῆς Τραπεζῆς, ἀλλὰ τί θά γίνῃ ἐν περι-πτώσει διαφωνίας;

Κ. Βουδούρης. Δὲν θά ὑπάρξῃ διαφωνία.

Γ. Ροδόπουλος. Πάντως πρέπει νὰ κανονισθῇ τὸ ζήτη-μα τῶν περιπτώσεων καθ' ὅς ἤθελον ἐπέλθῃ διαφωνία.

Κ. Σπυρίδης. (Υπουργός τῆς Γεωργίας). Εἶναι πολὺ ἀπὸλυτος ἡ περίπτωσις αὕτη.

Κ. Βουδούρης. Δὲν ἔγινε ποτὲ διαφωνία.

Γ. Ροδόπουλος. Διευκρινίσαν ἡ Κυβερνήσις μὲ τὸν ἑαυ-ξίαν και τὸν ἀπέλυσε.

Κ. Σπυρίδης. (Υπουργός τῆς Γεωργίας). Ἐάν τεθῇ ὅρος ἐπικρατήσεως τῆς Κυβερνήσεως, τότε μετακινῶνται τὸ δικαί-ωμα τῆς Τραπεζῆς νὰ προτείνῃ. Νομίζω λοιπὸν ὅτι πρέπει νὰ ἐμμένωμεν εἰς τὴν δικτύωσιν ἡ ὁποία ἐξασφαλίζει πε-ρίπτωσην ἀδιεξόδου.

Γ. Ροδόπουλος. Ἡμεῖς ἀνεπαύσαμεν τὴν ἔκτασιν μας, και ὅς κάμῃ τὸ καλύτερον ἡ Κυβερνήσις. "Ὅσον ἀφορᾷ τὴν τροπολογίαν διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ προσωπικοῦ, φαίνεται ὅτι διορίσθησαν ὑπαλλήλοι μὲ υπερβολικοὺς μισθοὺς και ἡδὴ λαμβάνεται πρόνοια νὰ μὴ ἀδύνησιν ἀκόμη. Τοῦτο εἶναι ὁρ-θόν, καίτοι ἡ τραπεζιτικὴ ὑπηρεσία εἶναι ἐπίπονος και δὲν ὁμοιάζει μὲ τὰς ἄλλας. Εἶναι ὑπηρεσία μὲ εὐθύναν και πρό-πει νὰ ἀμοιβέται περισσώτερον. Μέτρα κατὰ τὸν υπερβολικὸν μισθὸν πρέπει βεβαίως νὰ ληφθῶν. Ἐὰ λαμβάντα περὶ μεγά-λων ἀμοιβῶν δὲν εἶναι τόσον ἀκριβῆ, διότι ἄλλο κοστίζει τὸ προσωπικὸν εἰς τὴν 'Εθνικὴν, και ἄλλο εἰς τὴν 'Αγροτικὴν, ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κλάδων ποὺ ἔχει κάθε Τράπεζα. Ἡ 'Εθνικὴ Τράπεζα τηρεῖται πολλοὺς κλάδους κάμνει τὴν ἀγροτικὴν πίστιν μὲ ὀλιγώτερα ἔξοδα.

Ἀκριβώτερα θά κοστίζῃ αὕτη εἰς τὴν 'Αγροτικὴν Τρά-πεζαν, και δι' αὐτὸ δὲν πέπει αὕτη νὰ ἰδρύσῃ προῶτως ὑ-ποκαταστήματα, διότι θά ἐνυαύοντῃ τὰ κεφάλαια.

Συνεχίζων, ἐπιφέρει παρατηρήσεις ὅσον ἀφορᾷ τὰς τοπικὰς Ἐπιτροπὰς, αἱ ὁποῖαι θά κανονίσουν τὰς πιστώσεις, και εὐ-ρίσκει τὸν νεωτερισμὸν αὐτὸν ὁρθόν, ὡς ἐπίσης εὐρίσκει ἀναγ-καίαν τὴν συμμετοχὴν τοῦ ἔθνους, ὡς και ὅτι εἶναι ἀναγκαῖον ν' ἀναπληρωθῇ ὁ προϊστάμενος τῆς γεωργικῆς πρὸς γεω-πόνου. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὰ ἄλλα μέλη θά προτείνωνται ταῦτα ἀπὸ τοὺς Γεωργικοὺς ὀργανισμοὺς, καίτοι οὗτοι δὲν εἶναι εἰς κατὰστασιν ν' ἀναπληρώσων τὰ ὅργανα τῆς ἀγρο-τικῆς πίστεως, ὅπως ὑποστηρίχθη, διότι δὲν εἶνε εἰς τὴν 'Ελ-λάδα αἱ ἴδιαι συνθήκαι ποὺ εἶνε εἰς ἄλλα Κράτη. Ὡς πρὸς τὴν δικαιοδικτικὴν τῶν ὑπαλλήλων, φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ δώσω-μεν βαθμοὺς και ὅχι θέσεις, νὰ πᾶρῃ δηλαδὴ ὁ ἐπὶ τοῦ τὸν βαθμὸν τοῦ ἐπὶ τοῦ, και ὡς πρὸς τὴν μισθοδοσίαν δὲν ἡμ-ποροῦμεν νὰ τὰ λύσωμεν ὅλα ἀπὸ τόκου. Αἱ βελτιώσεις, ἐπι-λέγει, θά γίνωνται μὲ τὸν καιρὸν. Ἐκεῖνο ποὺ προσέχει τώρα εἶνε νὰ ψηφίσωμεν τὸ νομοσχέδιον, και μὴ ἀρχθῇ διοίκησις μαζὶ μὲ τὴν ἀγαθὴν προαίρεσιν τῆς Κυβερνήσεως θά τὰ διορ-θώσῃ ὅλα, διότι δὲν εἶνε ἐπὶ τέλους ὁρθόν νὰ ἐπικρίνωμεν ἀπὸ τοῦδε τὸν θεσμὸν ἀπὸ ἀκόμη δὲν ἐλαιοῦργησαν. Ἀς τὸν ἀφίσωμεν νὰ λειτουργήσῃ, και μόλις βελτιωθῶν ἐλλεί-ψεις νὰ τὰς διορθώσωμεν, και νὰ μὴ υποκινώμεν τοὺς φω-νασκούς νὰ ἀδύων νὰ φέρωμεν τὸν χροστὸν αἰῶνα, τὸν ὁποῖον και δὲν ὑπεσπείθημεν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐγὼ μπορῶ νὰ δώσω εἰς τὸν κ. Ροδόπουλον τὴν πληροφορίαν, ὅτι ἡ 'Εθνικὴ Τράπεζα ἐδῆλκυσεν ὅτι εἶνε πρόθυμος ν' ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ πάσαν ἀνά-μιξιν εἰς τὰ τῆς διοικήσεως τῆς Τραπεζῆς, και ὅτι ἔχει πλήρη ἐμπιστοσύνην πρὸς τὴν Κυβερνήσιν. Ὡς δὲν ἔχει καμμίαν ἀπαιτήσιν ἡ 'Εθνικὴ Τράπεζα. Ὑπόμενα ἔγω εἰς τὴν χρησι-μοποίησιν τῆς Τραπεζῆς διότι ἤθελα, και πρὸ πάντων διὰ τὸν ψυχολογικὸν παράγοντα, ν' ἀντικληθῇ ὁ κόσμος ὅτι ἔχει νὰ κάμῃ μὲ Τράπεζαν και ὅχι μὲ δημόσιον ταμεῖον. Σᾶς δίδω αὐτὴν τὴν πληροφορίαν, ἡ ὁποία εἶνε ἐπίσημος πληροφορία, ὥστε ὅταν τὸ Κράτος θελήσῃ ν' ἀποχωρήσῃ τὴν Τράπεζαν σᾶς βεβαιῶ ὅτι δὲν θά εὖρῃ ἀπὸ αὐτὴν καμμίαν δυσκολίαν. Τώρα θά παρακλήσῃ νὰ δικαιοῦται και νὰ ἐκπληθῶμεν εἰς τὰς 5 τὸ ἀπόγευμα.

Πρόεδρος. Διευκρινίσαν ἡ συνεδρίασις διὰ τὴν 5ην ἀπο-γευματινὴν.

Μετὰ τὴν διακοπὴν.

"Ὁρᾷ 5 μ.μ. ἐκπληκτικῶς ἐκτελεσθεῖσα συνεδρίασις. Ἀναγιγνώσκονται και ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς 7ης-8ης συνεδριάσεως.

Γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ σύνολον τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ παρατάσεως προθεσμίας ἀναστολῆς ἐκτελέσεως ἀπαιτήσεων κατ' ἀγροτῶν και ἐπεκτάσεως τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῆς» ἔχον οὕτω:

Περὶ ἀναστολῆς ἐκτελέσεως ἀπαιτήσεων κατ' ἀγροτῶν.

"Ἀρθρον 1.

1) Ἐπιτρέπεται νὰ χορηγηθῇ ἀναστολὴ ἐκτελέσεως ἀναγκα-στατικῆς μέχρι τῆς 1 Νοεμβρίου 1930 τῶν ἀπαιτήσεων κατ' ἀ-γροτῶν, ἔχοντων ὡς κύριον βιοποριστικὸν ἐπάγγελμα τὴν καλ-λιέργειαν τῆς γῆς, ὡς και τῶν ἀπαιτήσεων ἐκ δανείων χορη-γηθέντων πρὸς οἰονδήποτε ὀφειλέτην, ἵνα χρησιμεύσουν εἰδικῶς πρὸς καλλιέργειαν τῆς γῆς (γεωργικῶν δανείων), ὑπὸ τὸν ὅ-ρον ὅμως τῆς προκαταβολῆς εἰς τὸν δανειστήν τῶν ἐξόδων τῆς τυχόν ἀετημένης ἐκτελέσεως και τῶν συμβατικῶν ἢ νομίμων τόκων μέχρι τῆς ἀνω προθεσμίας. Ἡ ἀναστολὴ χορηγεῖται και πρὸ τῆς καταστέσεως μετὰ τὴν κοινοποίησιν τῆς ἐπιταγῆς.

2) Καταβολὴ τῶν ἐξόδων δὲν ἀπαιτεῖται ὡςἀντις ἡ ἀπαιτή-σις εἶναι ἡσφαλισμένη δι' ὑποθήκης ἢ προσημειώσεως. Δύνα-ται δὲ ὁ Πρόεδρος ἢ ὁ Εἰρηνοδίκης νὰ περιορίσῃ τὸ ποσὸν τῶν ἐξόδων ἐφ' ὅσον κατὰ τὴν κρίσιν του δὲν ἦσαν ἀναγκαῖα.

3) Ἡ καταβολὴ τῶν ἐξόδων και τόκων δὲν ἀπαιτεῖται ὡςἀντις ἡθελαι βεβαιωθῇ ὅτι ἡ κατὰ τὸ ἔτος 1929 παραγωγή προϊόντων τοῦ ὀφειλέτου ἐμειώθη ἐκ θεομηνίας κατὰ τὸ 1)2 τοῦλάχιστον.

"Ἀρθρον 2.

1. Τῆς κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἀναστολῆς ἐφαρμόζονται ἀπαιτήσεις ὀφειλόμεναι α) ἐξ ὑπολοίπου τιμημάτων τοῦ ὑπὸ ἐκτέλεσιν πράγματος β) ἐν διακρίσει νομίμου ἢ συμβατι-κῆς, γ) ἐν δανείων συναμολογηθέντων μετὰ τὴν 1ην Ἰανου-αρίου 1929 ἐκτός ἂν συντρέχουν οἱ ὅροι τῆς κατὰ τὴν παρ. 3 τοῦ ἄρθρου 1ου ἐκτελέσεως τῆς παραγωγῆς τοῦ ὀφειλέτου, δ) ἐξ ἀδικημάτων και ε) πρὸς τὴν 'Εθνικὴν ἢ τὴν Κτημα-τικὴν Τράπεζαν τῆς 'Ελλάδος. Ἡ τελευταία ἐξαιρέσις δύνα-ται διὰ Διατάγματος προκαλουμένου μετ' ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουρ-γικοῦ Συμβουλίου νὰ ἐπεκταθῇ και εἰς ἀπαιτήσεις ἄλλων 'Ελ-ληνικῶν Τραπεζῶν ἢ Ἀνωμόμων Ἐταιρειῶν ὑπὲρ ὧν ἐπεξετά-θησαν τὰ δυνάμει τοῦ Ν. Δ. τῆς 17 Ἰουλίου 1923 «περὶ εἰδι-κῶν διατάξεων ἐπὶ Ἀνωμόμων Ἐταιρειῶν» πλεονεκτήματα ἐκ-ποιήσεως ἐνεχύρου ἢ ὑποθήκης.

2. Δὲν χορηγεῖται ἐπίσης ἡ τοῦ ἄρθρου 1 ἀναστολὴ ὡςἀντις ἐπέδληθη κατ'ὄψεως εἰς χεῖρας τρίτου ἐπὶ ἀπαιτήσεων τοῦ ὀφειλέτου ἢ ἐπὶ πωληθέντων και μὴ παραδοθέντων ὑπ' αὐτοῦ ἢ διεκδικουμένων κατ' αὐτοῦ κινητῶν πραγμάτων.

"Ἀρθρον 3.

Ἐπὶ καταστέσεως ζῶων ἢ ἄλλων εἰς φθορὰν υποκειμέ-νων κινητῶν πραγμάτων, ἀπὸ τῆς ζητηθείσης ἀναστολῆς, δύ-ναται νὰ ἀρθῇ ἡ κατὰστασις, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως ἐπαρκούς ἀσφαλείας τοῦ δανειστοῦ διὰ παροχῆς ἐγγυήσεως ἢ ὑποθή-κης, ἐν ἑλλείψει δὲ ἐπαρκούς ἀσφαλείας τοῦ δανειστοῦ νὰ μὴ χορηγηθῇ ἀναστολή.

"Ἀρθρον 4.

1. Ἐάν ἐκ τῆς κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον χορηγηθείσης ἀναστολῆς ἡθελαι ἐπέλθῃ ἀδυναμία τοῦ πιστωτοῦ εἰς ἐξόφλη-σιν τῶν πρὸς τρίτους ὑποχρεώσεων τούτου, δύναται νὰ χορη-γηθῇ και εἰς τοῦτον ὁρὰς ἰσχύοντος ἀναστολῆς.

2. Ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει δύναται νὰ χορηγηθῇ ἡ κατὰ τὸ παρὸν ἄρθρον ἀναστολὴ διὰ ποσὸν ὑπερβαίνον τὸ σύνολον τῶν ἀνασταλείσων ἀπαιτήσεων κατ' ἀγροτῶν τοῦ αὐτοῦ πιστωτοῦ.

"Ἀρθρον 5.

1. Ἀρμόδιος δικαστὴς πρὸς χορήγησιν τῆς κατὰ τὸν νόμον τούτον ἀναστολῆς εἶναι, ἀνεξαρτήτως ποσοῦ, ὁ Πρόεδρος τῶν Πρωτοδικῶν, ἐκτός δὲ τῆς ἐξέρας τοῦ Πρωτοδικείου ὁ Εἰρη-νοδίκης τοῦ τόπου τῆς κατοικίας τοῦ ὀφειλέτου ἢ τοῦ

τόπου τῆς ἐκτελέσεως. Ἡ περὶ ἀναστολῆς αἴτησις εἰσάγεται κατὰ τὴν διαδικασίαν τῶν ἄρθρων 634 και ἐπ. τῆς Π.δ. Δικονομίας, ἀτελῶς διεξαχθεμένη. Ὁ Πρόεδρος δὲν δικαιούται λόγῳ διαταγῆς νὰ παραπέμψῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ Δικαστήριον, ἡ παραστάσις δὲ δικηγόρου δὲν εἶναι ἀπαραί-τητος, τῶν διαδικῶν δυνάμενων νὰ υπογράφουν τὰ τῆς δίκης ἐγγράφα και νὰ παραστῶν αὐτοπροσώπως. Ὁ Πρόεδρος ἢ ὁ Εἰρηνοδίκης κρίνουν ἐν τῶν ἐνόντων.

2. Ἡ βεβαίωσις τῆς ἀγροτικῆς ἰδιότητος τοῦ ὀφειλέτου ἢ τῆς κατὰ τὴν παράγραφον 3 τοῦ πρώτου ἄρθρου μειώσεως τῆς παραγωγῆς του ἢ τῆς συνάψεως τοῦ δανείου εἰδικῶς πρὸς καλ-λιέργειαν τῆς γῆς δύναται νὰ γίνῃ και διὰ παραγωγῆς πι-στοποιητικοῦ ἐφ' ἁπλοῦ χάρτου τοῦ Δημάρχου ἢ τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος τῆς κατοικίας τοῦ αἰτούντος τὴν ἀναστολήν.

3. Ἀνασταλείσας τῆς ἐκτελέσεως κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ πα-ρόντος ἡ διὰ ταύτης ἐπιδιωκόμενη ἀπαιτήσις καθίσταται προ-νομιοῦχος ἐπὶ τοῦ ἐκπλειστηριασμοῦ τῶν κατασχεμένων πραγ-μάτων ἐναντι πάσης ἀπαιτήσεως γεννηθείσης μετὰ τὴν χορή-γησιν τῆς ἀναστολῆς.

"Ἀρθρον 6.

Ἐφ' ὅσον ἡ κατ' ὀφειλέτου ἀγρότου, ἔχοντος κύριον βιοπι-ριστικὸν ἐπάγγελμα τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς, διωκόμενη ἀπαιτήσις προσέρχεται ἐν δανείῳ, ἡ ἀφορᾷ τμήμα πωληθέντων γεωργικῶν εἰδῶν ἢ τροφίμων και δὲν ὑπερβαίνει τὰς 25000 δραχμῶν, τὰ ἔξοδα και τέλη πάσης σχετικῆς διαδικασίας ἐνώ-πιον οἰονδήποτε δικαστηρίου, ὡς και τὰ τῆς ἐκτελέσεως (πλὴν τῆς κατὰ τὸ ἀνωτέρω ἄρθρ. 5 ἐδάφ. 1 ἀτελῶς διεξαχθεμένης διαδικασίας τῆς ἀναστολῆς), ὡς ἐπίσης και αἱ κατὰ τὸν Κῶ-δικα περὶ Δικηγόρων καταβλητέαι ἢ καταψηφιστέαι ἀμοιβαί, τὰ τέλη και δικαιοῦματα τοῦ ἐπὶ τῆς ἐκτελέσεως συμβολαιο-γράφου, ὡς και τὰ τοῦ δικαστικοῦ κλητῆρος τέλη και δικαιοῦ-ματα διὰ πάσαν σχετικὴν πρὸς τὰς δίκας ταύτας ἢ τὴν ἐκτέ-λεσιν ἐνεργειῶν τούτου, μειοῦνται εἰς τὸ ἡμῖν τοῦ κατὰ τὰς κειμένης διατάξεις καθωρισμένου ποσοῦ.

"Ἀρθρον 7.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος νόμου ἀρχεῖται ἀπὸ τῆς ἐν τῇ Ἐφε-μερίδι τῆς Κυβερνήσεως δημοσιεύσεώς του.

Ἀναγιγνώσκονται εἶτα και κυροῦνται μέχρι τοῦ σημείου τούτου τὰ πρακτικὰ τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως.

Συνεχίζομένης μετὰ ταῦτα τῆς β' κατ' ἄρθρον συζητή-σεως ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 4332 «περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου και τῆς 'Εθνικῆς Τραπεζῆς συμβάσεως «περὶ συντάσεως και λειτουργίας Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς», λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. **Μ. Αἰλιανός** ὅστις παρατηρεῖ ἐν ἀρχῇ, ἐν σχέσει μὲ τὰ ἐν ἄρθρῳ 8 τῆς ἀρχικῆς συμβάσεως παρεχόμενα δικονο-μικὰ προνόμια εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν, ὅτι οἰονδήποτε μεγάλη και ἂν καταστῇ αὕτη δὲν θά εἶναι δυνατόν νὰ ἀσκήσῃ μόνη τὴν γεωργικὴν πίστιν πλήρως ἀλλὰ θά χρειασθῇ τὴν ἐν προκειμένῳ βοήθειαν και ἄλλων πιστωτικῶν ἰδρυμάτων. Δὲν θά ἔπρεπε λοιπὸν, προσθέτει, νὰ περιοριστω-μεν τὰ προνόμια ταῦτα τῆς πρωτοπαρχίας εἰς τὴν Ἀγρο-τικὴν Τράπεζαν, στειρεύοντες οὕτω τὴν πηγὴν τοῦ δανει-σμοῦ και ἐκ τῶν ἄλλων τραπεζιτικῶν ὀργανισμῶν τῶν ἀσχο-λουμένων μὲ τὴν ἀγροτικὴν πίστιν, οἵτινες φυσικὰ θά διστά-σωσι πρὸς τοῦτο, ἐφόσον τὰ ἐνέχυρα διὰ τὴν παροχὴν τῶν δανείων θά παραμένωσιν ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτῶν εἰς χεῖρας τῶν γεωργῶν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὡρίσκαμεν ἐν τῇ τροπο-ποίησει ὅτι δύνανται διὰ νόμου νὰ ἀπολαύωσι τῶν αὐτῶν προνομίων και ἑτεροι πιστωτικοὶ ὀργανισμοί, ἀσχοῦντες τὴν ἀγροτικὴν πίστιν, διότι δὲν εἴμεθα ὥριμοι τὴν στιγμὴν ταύ-την διὰ τὴν καθιέρωσιν τῶν προνομίων τούτων ἐν τῇ ὑπὸ συζήτησιν συμβάσει.

Μ. Αἰλιανός. Ὁ ἐπεθύμουν ὅμως, κύριε Πρόεδρε, ὅπως

άλλαχού, ἔστω καὶ διὰ φιλανθρωπικὸν σκοπόν. Τοῦτο ὅμως δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῇ παρὰ ἐφ' ὅσον ἡ Τράπεζα θὰ εἴναι, ἐν τῷ μέτρῳ θεοδότης τοῦ δυνατοῦ, εἰς θέσιν νὰ παρακολουθῇ τὸν ἀγρότην μέχρι τοῦ χωραφιοῦ του, ὅταν δηλαδὴ ἡ ἀκτὴς τῆς δράσεως αὐτῆς εἴναι ὅσον τὸ δυνατόν περισσό-
τερον περιορισμένη.

Παρανευτικῶς ἀναφέρεται εἰς τὴν λειτουργίαν τοῦ Αὐτο-
νόμου Ὁργανισμοῦ Κερκύρας καὶ ἐξαιρῶν διὰ μακρῶν τὴν ἐ-
πιτυχίαν τῆς λειτουργίας αὐτοῦ ἀπαριθμεῖ τὰ ὠφέλιμα καὶ
τὰ ὅποια ἐκ ταύτης ἀποκόμωσεν ἡ νῆσος. Εἰς διάστημα ὀλί-
γων μηνῶν, τονίζει, παλαιῶν μὲ ἀφάνταστον οικονομικὴν
κρίσιν λόγῳ τῶν ἀλλεπαλλήλων ἀτυχημάτων ἐκ τῶν συνε-
ταιρικῶν ἡρώων, ἐπέτελεσαν ὁ Ὁργανισμὸς θαύματα. Ἐρωδι-
σε ὅλον τὸν πληθυσμὸν τῆς Κερκύρας μὲ τὸν ἀναγκαῖον θει-
κὸν χαλκὸν καὶ ἐξησφάλισε διὰ πρώτην φοράν ἀπὸ τῆς ἐμ-
φανίσεως τοῦ περονόσπορου τὴν ἐσοδείαν τοῦ οἴνου. Ἐπέτυχε
τὸ ράντισμα τῶν ἐλαίων παρὰ τὰς ἀπείρους οικονομικὰς καὶ
πρακτικὰς δυσχερείας τὰς ὁποίας τοῦτο ἀνεφάνισε, οὕτως
ὥστε ἡ ἐρεταινὴ ἐσοδεία ἔδωσε 10 ἑκατομμύρια ὀκτάδας ἐ-
λαίου πρώτης ποιότητος. Ἐφ' ὅσον τὸν σπῆρον τῆς πατάτας
καὶ διένειμε αὐτὸν εἴτε εἰς τὸ κόστος εἴτε ἐπὶ πιστώσει. Κρα-
τεῖ τὰς τιμὰς τῶν ἐλαίων κατὰ τρόπον θαυμαστὸν, διὰ τῆς
ὁργανώσεως δὲ τῶν πρακτόρων αὐτοῦ παρέσχεν ἐξαιρετικὰς
ὕπηρεσις εἰς τοὺς παραγωγούς. Παρακολουθεῖ τὴν συνεται-
ρικὴν ὁργάνωσιν, διανείμει, μὲ φειδὼ ἐννοεῖται, ἐπὶ ἑκατομ-
μύρια. Μελετᾷ τὴν ἵδρυσιν οἰνοποιίας εἰς Λευκίμην καὶ ἐν
γένει ἀποτελεῖ θαυμαστὸν ὑπόδειγμα ὁργανώσεως καὶ δρά-
σεως, πολλαπλῶς ἐξυπηρετήσας τὴν νῆσον τῆς Κερκύρας.

Ἐπανερχόμενος περαιτέρω εἰς τὸ κύριον θέμα παρατηρεῖ
ὅτι πλὴν τῶν ἐκτεθεισῶν διαφωνιῶν οὐδεμία ἄλλη οὐσιαστι-
κὴ διαφωνία ἀνέκυψε, ἐφόσον διὰ τὸ ζήτημα τοῦ τόκου καὶ
τῶν καταθέσεων ἀντιλήλασαν σημειώματα, πρῶτον ὑπερ-
δὲν ἀποτελεῖ ἀκόμη διαφωνίαν. Ἄλλως τε, προσθέτει, καὶ
ἐν ὑπάρχει διαφωνία, αὕτη περιορίζεται εἰς τὸ σημεῖον τὸ
ἀφορῶν τὴν διαφοράν τοῦ ἡμισσοῦ τοῖς ἑκατὸν διὰ τὰ χρη-
ρηθισμένα δάνεια. Τὸ σημεῖον τοῦτο, λέγει, δὲν
εἶναι ἄξιον νὰ προκαλέσῃ τὸσον θόρυβον, ἀφοῦ μάλιστα,
καὶ ἐν ὑποθεσὶ ὅτι τὸ ἡμισυ τοῖς ἑκατὸν αὐτὸ θὰ παραμείνῃ
πρὸς ὄφελος τῆς Τραπεζῆς, πάλιν ὑπὲρ τῶν ἀγροτικῶν πλη-
θυσμῶν θὰ ἀποδῇ ἡ ὠφέλεια αὕτη. Ἐπὶ πλέον δὲν πρέπει νὰ
λησμονῇται, τονίζει, ὅτι ὁ ἐν Ἑλλάδι παρεχόμενος τόκος εἴ-
ναι ὁ εὐθυνότερος τῶν παρεχομένων εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ ξένα
κράτη, μὴδὲ αὐτὸν τῶν οικονομικῶς ἰσχυροτέρων ἐξαιρουμέ-
νων. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν τόκον τῶν καταθέσεων, λέγει ὅτι τὸ
ὅριον αὐτοῦ ἐξαρτᾷται ἐκ τῶν γενικῶν συνθηκῶν τῆς ἐπαρ-
κειᾶς ἢ ἀνεπαρκειᾶς τοῦ χρήματος καὶ τῶν εἰδικῶν περιστά-
σεων αἱ ὁποῖαι συντρέχουν. Καὶ μεταξὺ τῶν περιστάσεων
τούτων εἶναι ἡ φυσικὴ δυσπιστία τοῦ χωρικοῦ πρὸς κατὰθε-
σιν τῶν οικονομικῶν του.

Δὲν ὑπάρχει δι' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἀμφιβολία. Καὶ ἀποδείξει
εἶναι ὅτι ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα ἡ ὁποία κατέβαλε τόσας προ-
σπαθείας διὰ νὰ προσελκύσῃ τὰ ἀποταμιεύματα τῶν ἀγρο-
τῶν δὲν τὸ κατώρθωσε. Ἐφ' ὅσον μάλιστα νὰ πιστώσῃ τὰς
καταθέσεις τῶν Συνεταιρισμῶν μὲ ἴσον τόκον πρὸς ἐκεῖνον
τὸν ὅποιον ἔπρεπε. Καὶ μ' ὅλα ταῦτα τὰ ποσὰ τὰ συγκεν-
τρωθέντα ἦσαν ἐλάχιστα. Τοῦτο ὅμως δὲν σημαίνει ὅτι
πρέπει νὰ ἐγκαταλείψωμεν τὴν προσπάθειάν μας διὰ τὴν
προσέλκυσιν τῶν καταθέσεων τῶν ἀγροτῶν, πρέπει νὰ ἐπιμεί-
νωμεν, καὶ εἰς ἐκ τῶν συντελεστῶν εἶναι ὁ μεγαλύτερος τόκος.
Κατ' ἐμὲ ἔπρεπε νὰ τεθῇ ὡς βᾶσις ὁ τόκος τῶν καταθέσεων
τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς, καὶ νὰ προσθῶμεν ἐν 1 1/2 %.
Δὲν πρέπει δὲ νὰ φθάσωμεν τὰς ἄλλας Τραπεζὰς, διότι ἐν
ὑπερῷον τὰ ὅρια αὐτὰ θὰ ἔχωμεν ἄλλους ἀντικτύπους. Αἱ
Τραπεζαὶ θὰ ἀκολουθήσουν τὴν ἰδίαν τακτικὴν καὶ τότε ἡ
ζῆλος θὰ ἀκριβήσῃ, τὸ ἐμπόριον θὰ σταματήσῃ καὶ ἡ βιομη-
χανία θὰ πεθάνῃ. Νομίζω, συνεκίζει, ὅτι ἀπεδείχθη ὅτι δὲν
ἔπρεπε νὰ παραβιασθῇ ἡ ἀρχὴ τῆς ἀπολύτου ἀνεξαρτησίας

τῆς Τραπεζῆς καὶ ὅτι αἱ διαφωνίαι δὲν ἐδικαιολογοῦν τὴν ἀνά-
μιξιν τῆς Κυβερνήσεως. Διὰ τοῦτο εἶμαι ἐχθρὸς τῆς τροπο-
λογίας περὶ τοῦ Διοικητοῦ καὶ τῆς πληρώσεως τῶν κενῶν θέ-
σεων τοῦ Συμβουλίου παρὰ τῆς Κυβερνήσεως. Ἀλλ' εἶμαι ἐχθρὸς
καὶ τῆς διατάξεως περὶ Κυβερνητικοῦ Ἐπιτρόπου. Ὁ διο-
ρισμὸς αὐτὸς ἦτο πάντοτε ἀτυχής, τώρα εἶναι καὶ ἀχρηστος
καὶ περιττός καὶ ἐπικίνδυνος. Τῷ ὄντι, εἰς ἐποχὴν ποῦ προτεί-
νεται ὁ Διοικητὴς καὶ τὸ Συμβούλιον ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν
τί ἔχει νὰ φοβηθῇ αὕτη; Ἀλλ' εἶναι καὶ ἐπικίνδυνος, διότι
θὰ παρακωλύσῃ τὴν κίνησιν τῆς Τραπεζῆς, διότι ἔχομεν καὶ
τὸ Ἑποπτικὸν Συμβούλιον. Ὡς πρὸς τὴν τροπολογίαν τῶν
τοπικῶν Ἐπιτροπῶν ἔχω τὴν γνώμην, ὅτι τοῦτο εἶναι μᾶλλον
ζήτημα ἐσωτερικοῦ κανονισμοῦ καὶ ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ εἴναι
ὑποχρεωμένη ἡ Τράπεζα νὰ βάλῃ πανταχοῦ τὰ ἴδια πρόσωπα.
Πρέπει τὸ κέντρον νὰ ἔχῃ τὴν ἐλαστικότητά νὰ τὰ μετα-
βάλλῃ. Εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς κατακαινομένους τροποποιήσεις
παρουσιάζεται μία ἐγγύησις, ἡ συγκατάθεσις τῆς Ἑθνικῆς
Τραπεζῆς. Αὕτη ὅμως οὐ μόνον δὲν ἀσφαλίζει τίποτε, ἀλλὰ
εἶναι καὶ ἐπικίνδυνος. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα
οὔτε εἰς τὴν παρούσαν οὔτε εἰς ἄλλαν Κυβέρνησιν θὰ φέρῃ
ἀντίρρησην.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐφερὲν ἀντίρρησην εἰς
τὸν διορισμὸν τοῦ Διοικητοῦ.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Καὶ ἐτοιμάζεται μάλιστα καὶ νὰ φύγῃ.
Ἡ Τράπεζα ἔχει τόσκι συμφέροντα μὲ τὸ Κράτος καὶ δὲν ἔχει
συμφέρον νὰ φέρῃ καμμίαν ἀντίρρησην εἰς τὰς ἀξιώσεις τοῦ
Κράτους ἀφοῦ αἱ πιστώσεις τῆς εἶναι ἐξαρτητικαί καὶ
ἔχουν τὴν ἐγγύησιν αὐτοῦ. Ἐκτὸς τούτου ἡμποροῦν νὰ εὐρα-
θοῦν Κυβερνήσεις ἀσθενέστεραι καὶ νὰ μεταβιβάσῃ αὐτοῦ
τὰς εὐθύναις των. Φρονῶ, συνεπῶς, ὅτι ἡ διάταξις δὲν προ-
σθῆται τίποτε, ὅτι μάλιστα ἀφαιρεῖ καὶ ὅτι εἶναι περιττὴ καὶ
ἐπικίνδυνος καὶ πρέπει νὰ ἀπαλειφθῇ. Ἀλλὰ παρατήρησιν
ἔχω νὰ κάμω ὅτι ἡ κρατικὴ αὕτη μορφή ὑπάρχει κατὰφωρος
καὶ νὰ μὴ λησμονώμεν ὅτι ὅλα αὐτὰ εἶναι ζητή-
ματα ἐντυπώσεων, διότι τὸ σημερινὸν σχέδιον εἶναι
τὸ τέταρτον, διότι τὸ τρίτον εἶναι τὸ ἰσχύον, τὸ δεύ-
τερον εἶναι τὸ κατὰ τὴν ἐπὶ ὕπουργους Ἐξηντάρη καὶ τὸ
πρῶτον εἶναι τὸ ἐπὶ τῆς Ὑπουργείας Παπαναστασίου. Καὶ
ἀπὸ ὅλα αὐτὰ τὰ σχέδια τὸ πρακτικώτερον εἶναι τὸ σημε-
ρινόν. Ἄν τὸ συγκρίνητε μὲ τὸ σχέδιον τοῦ κ. Παπαναστα-
σίου θὰ ἴδῃτε ὅτι ἐκεῖνο δὲν καθιερώσει καμμίαν ἀνάμιξιν εἰς
τὴν Διοίκησιν καὶ εἰς τὸ Συμβούλιον.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ποῦτος διώριζε τὸν Διοι-
κητὴν;

Κ. Ζαβιτζιάνος. Τὸ Συμβούλιον.

Α. Παπαναστασίου. Τὸ συμβούλιον ὅμως ἐκεῖνο εἶχε
περισσότεραν ἐκπροσώπησιν τῶν γεωργικῶν ὁργανώσεων καὶ
εἶχε καὶ δύο μέλη τῆς Β. Α. Π., περιεῖχε δὲ καὶ ὑποχρεώσεις
ἀπορροεῦσας ἀπὸ τὸ Πρωτόκολλον τῆς Κ.Τ.Ε.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἐν πάσῃ περιπτώσει εἶναι ἡ δευτέρα
φορά κατ' ἡν ζητεῖται ἡ μεταβολὴ τῶν καταστατικῶν τῶν
Τραπεζῶν. Ἡ πρώτη ἦτο ὅταν ἐπενέθη ἡ Κυβέρνησις τῶν
Φιλελευθέρων διὰ νὰ ἀπομακρύνῃ τὸν κ. Εὐταξίαν. Ἦμερον
τότε Πρόεδρος τῆς Βουλῆς καὶ ἐπεκρότησα καὶ ἐγὼ τὸ μέ-
τρον, ἀλλὰ δὲν ἤργησα νὰ πεισθῶ ὅτι δὲν ἦτο ὀρθόν, διότι
παρεβιάζε μίαν ἀρχὴν καὶ συνέπειά τῆς παραβιάσεως τῆς
ἀρχῆς ἦτο μέχρι τοῦ 1928 ὁ Διοικητὴς τῆς Τραπεζῆς νὰ ἀλ-
λάξῃ μὴ μὲ τὸ κυβερνῶν κόμμα. Ἀλλ' ἐδῶ σήμερον τὸ
πρᾶγμα εἶναι πολὺ διάφορον, διότι πρόκειται περὶ ζήτηματος.
ὑπερὸς ἐκπατάσῃ κατὰ τῆς ἀγροτικῆς πίστεως καὶ πρέπει
νὰ ἐπιστηθώμεν ὅλοι τὴν προσοχήν μας. Ἡ Κυβέρνησις ὀφεί-
λει νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἡ στιγμή ἦν ἐξέλεξε δὲν εἶναι κατάλ-
ληλος. Εὐρισκόμεθα πρὸ ἀξιώσεων πολλῶν καὶ ποικίλων, αἱ
ὁποῖαι καταλήγουν εἰς πείσεις καὶ κατὰ τῶν πείσεων καλύ-
τερον ὅ' ἀντισταθῇ μία Τράπεζα μὴ ἔχουσα Κρατικὸν χα-
ρακτήρα.

Ἡ στιγμή ἐπομένως δὲν εἶναι κατάλληλος, ἀφοῦ ἐξ ἄλλου

εἶναι γνωστὸν ὅτι τὴν στιγμήν ταύτην γίνεται μία μεγάλη
ἐκμετάλλευσις τῶν ἀγροτικῶν τάξεων στρεφόμενη κατὰ τῆς
Κυβερνήσεως. Καὶ ἡ ἐκμετάλλευσις θὰ ἀυξηθῇ ὅταν αἱ τά-
ξεις αὗται ἔχουν ἐνώπιόν των ἱδρυμα μὲ κρατικὸν χαρα-
κτήρα. Καὶ εἶναι φανερόν ὅτι τὸ ζήτημα εἶναι ἐντυπωσιακόν
καὶ τείνει νὰ τελειώσῃ μὲ τὸ νὰ θεωρηθῇ ἡ Τράπεζα ὡς Παράρ-
τημα τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας. Ἡ διαχείρισις τῆς ἀ-
γροτικῆς πίστεως, τονίζει, εἶναι τὸ λεπτότερον τῶν πραγμά-
των. Εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ εἰς τὴν Ρουμανίαν ἔπασαν κολοσσῶι
ἀφίσταντες ἐρείπια καὶ δὲν ἐπιτρέπονται ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ περ-
ραματισμοί. Κατὰ τῆς πίστεως ταύτης ἄλλως τε καὶ ἄλλα
κτυπήματα ἐπαφῶμεν. Ἀθάτος ἦτο ἡ χρεωστὴ ἀναστολὴ τῶν
χρεῶν τῶν ἀγροτῶν διὰ τὰ χρεῖα τῶν ἀκινήτων, διότι κυρίως
θὰ πληξῇ αὐτοὺς ποὺ θέλομεν νὰ προστατεύσωμεν. Καὶ ὅλα
αὐτὰ τὰ λάθη πληρώνονται, διότι ἀπομακρύνεται τὸ τίμιον
κεφάλαιον καὶ μένει τὸ στάδιον μόνον εἰς τὸ τοκογλυφικόν
κεφάλαιον. Ἀνέφερα χρεῖς τὸ παράδειγμα τῆς παραγίσεως
τοῦ ἀπολύτου πλειστηριασμοῦ ἐν Κερκύρᾳ διὰ νόμου, συνέ-
πειά τοῦ ὁποίου ἦτο νὰ ἀπομακρυνθῇ τὸ τίμιον καὶ τὸ ἡμι-
τίμιον κεφάλαιον καὶ νὰ συγκεντρωθῇ μόνον τὸ τοκογλυ-
φικόν, διότι τὰ δάνεια πλέον μετεβλήθησαν εἰς πωλήσεις μὲ
τὸ δικαίωμα τῆς ἐξωνήσεως καὶ ἔχον τὰ κτήματα των
οἱ δυστυχῆς χωρικοὶ καὶ ὁ νόμος κατηργήθη διὰ βοῆς. Τὸ
κεφάλαιον φεύγει ἐκὸς καὶ δὲν πεθαίνει. Ἀλλὰ σὺς
ἐρωτῶ. Τί γίνονται αἱ χεῖρες ποὺ θὰ ζήσουν ἀπὸ τὸ κεφα-
λαίον αὐτό; Ἐὰν τὰς πονοῦμεν, πρέπει νὰ ἐκτιμήσωμεν τὴν
σκληρὰν πραγματικότητά καὶ νὰ φροντίσωμεν μόνον πῶς θὰ
βελτιώσωμεν τὴν κατάστασιν. Αἱ θυσίαι διὰ τὴν Ἀγροτικὴν
Τράπεζαν εἶναι μεγάλαι, ἀλλὰ εἶναι καὶ ἐπικινεταί. Προσεφέ-
ραμεν μέγα μέρος τοῦ αἵματος καὶ τοῦ ἰδρώτος τοῦ Ἑλλη-
νικοῦ Λαοῦ, ἀλλὰ ἐκεῖνο ποὺ μὲ φοδίζει δὲν εἶναι τὸ χρῆμα
ποὺ θυσιάζομεν, ἀλλὰ εἶναι ἡ κακὴ διαχείρισις αὐτοῦ, μήπως
ζημιώσῃ τὴν ἰδέαν τῆς ἀγροτικῆς πίστεως, διότι κατ' αὐτῆς
τῆς ζημιᾶς δὲν ὑπάρχει θεραπεία. Μὴ λησμονώμεν, ἐπιλέγει,
καὶ ἐν ἄλλῳ πρᾶγμα, ὅτι δὲν δημιουργοῦμεν ἡμεῖς τώρα
ἀγροτικὴν πίστιν, τὴν ἡύραμεν λειτουργοῦσαν ἀριστα καὶ
πρέπει νὰ εἴμεθα σκεπτικοὶ μήπως αἱ θυσίαι τὰς ὁποίας
ἀμνομεν, ἀντὶ νὰ βελτιώσωμεν, καταστρέψωμεν ἐκεῖνο τὸ
ὅποιον ἡύραμεν, δηλαδὴ τὴν ἀγροτικὴν πίστιν.

Γ. Καφαντάρης. Ἐσκόπευον νὰ ἀπόσχῃ τῆς συζη-
τήσεως ὡς μὴ ἐπιθυμῶν τὸ κατ' ἐμὲ νὰ παρεμβάλω καὶ δι'
ἡνωτάτης ἀκόμη κριτικῆς προσκόμματα εἰς τὴν ἀξίειαν
προσπάθειαν τὴν ὁποίαν ἀνέλαθεν ἡ Κυβέρνησις διὰ τὴν ἀνά-
πτυξιν τῆς γεωργίας, προσπάθειαν ἐξ ἧς προσδοκᾷ τὴν ἐντός
ὀλίγου χρόνου αὐξήσιν τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς κατὰ 25
οἰα τοὐλάχιστον. Ὑπεκλίνω οὐχ ἦτοον εἰς κρατήσαντα συ-
νήθειαν τοῦ νὰ ὁμιλοῦν οἱ τιτολοφοῦμενοι ἀρχηγοὶ ἐφ' ὅλων
τῶν ζητημάτων θὰ ἐκθέσω τὴν γνώμην μου. Αἱ ἀντιλήψεις
τῆς Κυβερνήσεως περὶ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς ὑπέστησαν
ραγδαίας ἐξελίξεις. Ἀπὸ τῆς ἀρχικῆς σκέψεως τῆς διενερ-
γείας τῆς ἀγροτικῆς πίστεως διὰ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς με-
τέπεσαν ἡ Κυβέρνησις ἀλληλοδιαδόχως εἰς τὴν σκέψιν κλά-
δου μεγαλυτέρως αὐτονομίσεως, ἐντὸς τῶν κόλπων τῆς Ἑθ-
νικῆς, καὶ ἐξ αὐτῆς εἰς τὴν ἵδρυσιν ἀνεξαρτήτου ἰδρύματος, καὶ
ἐκ τῆς ἀνεξαρτησίας εἰς τὴν πλήρη ἐξάρτησιν ἀπὸ τῆς Κυ-
βερνήσεως. Ἡ Κυβέρνησις ἄλλοτε μετὰ πόλους ὑπεστήριξε
τὴν ἰδέαν τῆς ἐνσωματώσεως τῆς ἀγροτικῆς πίστεως εἰς τὴν
Ἑθνικὴν Τράπεζαν καὶ ἀπηύθυνε δριμυτάτας κατηγορίας
κατὰ τῶν ὠθούντων πρὸς ἀντίθετον κατεβύθυναν καὶ τῶν
Κυβερνήσεων αἱ ὁποῖαι λόγῳ ἀδυναμίας ὑπέκυψαν εἰς τὴν
ῶθσιν. Δὲν ἀμφιβάλω, ὅτι ἡ παρούσα Κυβέρνησις δὲν πα-
ρεσῶθη ὑπὸ πίεσεων τινῶν. Ἀλλὰ πισθεῖσα μετέβαλε λελο-
γισμένως τὰς γνώμας τῆς, ἐπικροτῶ δὲ μέχρις ἐνός σημείου
τὴν μεταστροφήν. Ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα προσέφερεν ὑπηρεσίας
σπουδαίας εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας, ἀλλ' αὐτὸ δὲν
εἶναι λόγος νὰ μὴ ἀναγνωρίζωμεν ὅτι αἱ σημεριναὶ περιστά-
σεις, τὸ ἀνήσυχον πνεῦμα τὸ ὅποιον διέπει τὸν ἀγροτικόν

κόσμον, αἱ νέαι συνθήκαι καὶ μορφαὶ τῆς παραγωγῆς, αἱ με-
γάλοι ἀνάγκαι τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου, ἐπέδωκαν ευρύτεραν
ἀνάπτυξιν τῆς ἀγροτικῆς πίστεως, ἐπιτυχανμένην μόνον δι'
ἀνεξαρτήτου ὁργανισμοῦ κοινωφελὸς χαρακτῆρος. Ὁ ἀνε-
ξάρτητος αὐτός ὁργανισμὸς, πρὸς τὸν τύπον τοῦ ὁποίου παγ-
κόσμιος κρατεῖ τάσις, ὀφείλει νὰ εὐρίσκειται εἰς στενὴν καὶ
συνεχῆ ἐπαφὴν μετὰ τῆς Κυβερνήσεως. Διότι δὲν πρόκειται
περὶ Τραπεζῆς κατὰ τὴν συνήθη τῶν Τραπεζῶν ἐννοίαν, ἀλ-
λὰ περὶ ἰδρύματος μὴ βασιζομένου ἐπὶ μετοχικῶν κεφα-
λαίων, ἀλλὰ ἀντλοῦντος τὴν ζωὴν του ἀπὸ προικοδοτήσεως
τοῦ Κράτους, εἶναι δὲ φυσικὸν νὰ ἀξιοθῇ παρ' αὐτοῦ ὅπως
ἐξυπηρετῇ καὶ σκοποὺς γενικωτέρους τοῦ Κράτους πολιτικῆς.
Ἀλλὰ ἡ ἐπαφὴ αὕτη τί σημαίνει; Σημαίνει βεβαίως ἀμοι-
βαίαις ἐξηγήσεις, συνεννόησιν ὁμαλήν, ἐξομάλυνσιν τῶν δια-
φωνιῶν, ἀλλ' οὐχὶ βεβαίως καὶ ὑποδούλωσιν τοῦ ἰδρύματος,
καὶ παράδοσιν αὐτοῦ εἰς τὰς πολιτικὰς ἐπιδράσεις. Τίνος
εἶδους ἐπαφὴ ἐπιδιώκεται; Ἥδη; Ὁ κ. Πρωθυπουργός εἰση-
γούμενος τὸ μέτρον εἶπεν ὅτι ἤχηθ' εἰς αὐτὸ ἐξ ἀνάγκης
καθόσον ἀνεφύρσαν οὐσιώδεις διαφωνίαι διακυβεύουσιν τὴν
ἐφαρμογὴν τῆς ἀγροτ. πολιτικῆς, γεγονὸς ὅπερ ἐδικαιολογεῖ
τὴν μεταβολήν. Ἰδωμεν ὅμως τὰς διαφωνίας. Ἀφοροῦν αὐ-
ταὶ τὸ ζήτημα τῶν μισθοδοσιῶν, τοῦ διαγωνισμοῦ τῶν
ὕπαλλήλων, τοῦ τόκου τῶν δανείων περιφερειῶν τινῶν καὶ
τέλος τὸ ζήτημα τοῦ τόκου τῶν καταθέσεων τῶν δανείων.
Ὡς πρὸς τὰς μισθοδοσίας ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς
Κυβερνήσεως ὅτι ἐπὶ τῇ διεσπασμένῃ συνεσίῃ μερικῆς τῆς Κυ-
βερνήσεως ὑποχωρήσεως, ὑποχωρήσεως ὅμως ὀφειλομένης εἰς
τὴν ἀντίδρασιν τὴν γεννηθεῖσαν εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Κυβερνή-
σεως, κατόπιν τῆς βραχείας ἐπιστολῆς ἣν ἀπηύθυνε πρὸς τὸν
Διοικητὴν τῆς Τραπεζῆς, καὶ εἰς τὴν ἀνάγκην, ἣν ἡσθάνθη,
τῆς παροχῆς ἱκανοποιήσεως. Ἄνευ τούτου θὰ ἐξευρίσκατο
ἀσφαλῶς τρόπος ἐπαφῆς τῆς συνεννόησεως μεταξὺ Τραπεζῆς
καὶ Κράτους. Τὸ ζήτημα τῶν μισθοδοσιῶν ὡς τείνει νὰ ρυ-
θμισθῇ ἐνέχει μίαν ἀναμφισβήτητον ἀνωμαλίαν. Εἶνε ἀνάγκη
βεβαίως οἱ μισθοὶ καὶ τὰ ἐξόδα τῆς διαχειρίσεως νὰ μειω-
θοῦν εἰς τὸ ἐλάχιστον. Ἀλλὰ ὑπάρχει σκόπελος τις τὸν ὁ-
ποῖον γεννᾷ ἡ ὑποχρέωσις τοῦ Κράτους πρὸς ἀπόσπασιν 300
ὕπαλλήλων ἐκ τῆς Ἑθνικῆς ἐχόντων εἰδικὸν μισθολόγιον ἀ-
νώτερον τῶν ἄλλων τῆς Ἀγροτικῆς ὕπαλλήλων.

Ἀλλ' ἡ ἀνισότης τῆς μισθοδοσίας τοῦ προσωπικοῦ γεννᾷ
εὐλόγως αἰσθητικὰ ἀπαγορευτὰς εἰς ἐκείνους οὔτινας ἐξ ἴσου
ἐργαζόμενοι ἢ καὶ καρποφορότερον βλεπόντων τοὺς παρακαθη-
μένους νὰ ἀμειβῶνται πλουσιοπαρόχως, μόνον διότι προέρ-
χονται ἐκ τῆς Ἑθνικῆς. Τὸ ζήτημα διεσπασμένον μόνον μα-
ταιομένης τῆς προσλήψεως τῶν 300 ὕπαλλήλων. Ὁ κ.
Πρωθυπουργός εἶπεν ὅτι τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην τὴν παρέ-
λαβε παρὰ τοῦ προκατόχου του. Εἶναι ἀναγεγραμμένη ὄντως
εἰς σύμβασιν μὴ ψευδισθεῖσαν ὑποχρέωσις ἀναληφθεῖσα, ἀλλὰ
μὴ κυρωθεῖσα ὑπὸ διαφόρους συνθήκας ὅταν ἦτο ἀκόμη—
ἐφαίνετο ἀδόξα ἡ ἰσχὺς τῆς Ἑθνικῆς—πλεονάζον τὸ προ-
σωπικόν. Ἀλλ' ἡ σύμβασις ἐκεῖνη δὲν ἐψηφίσθη καὶ δὲν θὰ
ἐδῆσμεν οὐδὲ τὴν προκατόχον Κυβέρνησιν, πολὺ ὅμως περισ-
σότερον δὲν δεσμεύει τὴν παρούσαν Κυβέρνησιν, ἥτις ἄλλως
τε καὶ κεκοινομένης συμβάσεως ἡκίρωςται. Εἶναι δὲ τὸσον εὐ-
κολωτέρα ἡ μετακίνησις, ὅσον καὶ ἡ Τράπεζα δὲν ἔχει ἀνάγκη
σήμερον νὰ ἀπομακρύνῃ τὸ προσωπικόν της. Δέχομαι
ὁπωσδήποτε ὅτι δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον νὰ διατηρήσωμεν
τὸ μισθολόγιον τῆς Ἑθνικῆς εἰς τοὺς νεωστὶ προσλαμβανο-
μένους ὕπαλλήλους, διότι θὰ ἦτο ἀντίθετον πρὸς τὸν χαρα-
κτῆρα τοῦ ἰδρύματος.

Ἐτερον ζήτημα τὸ ὅποιον προεκάλεσε προστριβὴν ἦτο τὸ
ζήτημα τῶν διαγωνισμῶν τῶν ὕπαλλήλων, δι' ὅπερ ὅμως,
ὡς ἐδηλώθη, ἐδόθη εἰς τὴν Κυβέρνησιν πλήρης ἱκανοποίησις.
Τρίτον ἀνεφέρθη τὸ ζήτημα τῶν τόκων ὠρισμένων περιφε-
ρειῶν ὑποδαλλομένων εἰς εἰδικὴν φορολογίαν χάριν τῶν τοπι-
κῶν Τραπεζῶν, ζήτημα ἐφ' οὗ ὀρθοί ἦσαν αἱ ἀντιλήψεις τῆς
Κυβερνήσεως, ἀλλὰ καὶ ζήτημα εὐκόλου συνεννόησεως αὐτῆς

και διαφορετώσεως. Είχεν άλλως τε τὸ μέσον ἡ Κυβέρνησις νὰ τακτοποιήσῃ τὸ ζήτημα νομοθετικῶς, ἐν δυστροπίᾳ τῆς Τραπέζης.

Ἀπομένει τώρα ὡς μόνῃ ἀφορμῇ διςτάσεως ὁ καθορισμὸς τοῦ τόκου τῶν δανείων καὶ καταθέσεων. Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ὑπεστήριξεν ὅτι ἡ δικαίωσις τοῦ τόκου ὀφείλε νὰ γίνῃ κατὰ τὸν ὑποδειχθέντα παρ' αὐτοῦ τρόπον, νὰ ὁρισθῇ τόκος χαμηλότερος διὰ τὰ δάνεια τῶν βελτιώσεων, ἀνώτερος διὰ τὰ καλλιεργητικά, καὶ βαρύτερος διὰ τὰ πλάσματικά. χαρακτηρησθέντα ὡς κερδοσκοπικά, μολοντί ἡ ἀνάγκη αὐτῶν διὰ τοὺς ἀγρότας εἶναι ἐξ ἴσου ἐπιτακτική ὥσον καὶ τῶν καλλιεργητικῶν. Ἡ Τράπεζα φαίνεται ὅτι ἐν τῇ δικαίωσιν τοῦ τόκου ἠθέλησε ν' ἀκολουθήσῃ ἀντίθετον ἐν μέρει σειράν, νὰ ὁρίσῃ δὲ τόκον βαρύτερον ἐπὶ τῶν μακροπροθέσμων δανείων. Κατ' ἀπολύτου ἐνόησαν ἀμφοτέραι αἱ ἀπόψεις δύνανται νὰ ὑπὸστηριχθῶν. Αἱ ἀπόψεις μάλιστα τῆς Τραπέζης εἶνε κατ' ἀρχὴν ὀρθόταται, δοθέντος ὅτι τὰ μακροπρόθεσμα δάνεια προσέρχονται ἐκ μακροπροθέσμων ἐπίσης καταθέσεων, δι' ἃς αἱ Τράπεζαι καταβάλλουν μεγαλύτερον τόκον. Τὰ χρήματα ταῦτα ὅθεν εἶναι ἀκριύτερα καὶ ὑψηλότερα κατὰ κανόνα πρέπει νὰ εἶνε καὶ ὁ τόκος τῶν. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τοῦ ἀγρότου ὁ τόκος τὸν ὁποῖον καταβάλλει διὰ τὰ δάνεια τῶν βελτιώσεων ὑφίσταται αὐτομάτως μείωσιν, καθ' ὅσον ἐκπυζάνουν αἱ πρόσδοι τοῦ κτήματος. Παρ' ὅλα ταῦτα ἐν τούτοις πρέπει νὰ ὑμολογηθῇ ὅτι κατὰ κανόνα εἰς τὴν πρᾶξιν ὁ τόκος τῶν δανείων τῶν βελτιώσεων εἶνε μικρότερος, ἐκ τοῦ λόγου ὅτι τὰ κεφάλαια τὰ διχτιθέμενα δι' αὐτὰ προσέρχονται ἐκ προικοδοτήσεων τοῦ Κράτους, καὶ οὐδὲν ἢ ἐλάχιστον στοιγίζου, καὶ διότι ἡ πολιτικὴ τῶν Κυβερνήσεων ἀποβλέπει περισσότερο εἰς τὴν σταθεροτέραν τῆς παραγωγῆς αὐξήσιν, ἐπιτυγχανομένην διὰ τῆς βελτιώσεως τῶν κτημάτων. Ἐδικοιούτο λοιπὸν ἡ Κυβέρνησις νὰ ὑπομνήσῃ τὴν κατεύθυνσιν καὶ νὰ ἀξιῶσιν τὴν συμμόρφωσιν, ἀλλὰ δὲν εἶχε δίκαιον νὰ κατακληρῇ ἐξ ἀγκυκατήσεως δι' ἀντιλήψεις οὐχὶ ἀστηρίκτους.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Καμμία ἀγκυκατήσιν δὲν ἠσθάνθη. Ἡ σύγκρουσις ἐπῆλθεν ὅταν μοῦ εἶπον ὅτι δὲν γνωρίζουν τί ἐσκαπτόμην, ἀλλ' ὅτι βλέπουν τί λέγει τὸ κείμενον τοῦ νόμου.

Γ. Καφαντάρης. Ἄν ἐν μέλος τοῦ Συμβουλίου ἐξέφερε τοιαύτην γνώμην μεγαλυτέρᾳ ἐπιμονῇ τῆς Κυβερνήσεως νὰ συζητήσῃ θὰ ἔφερε εἰς τὴν διευκρίνισιν τῶν πραγμάτων καὶ εἰς πλήρη συνεννόησιν, γνωστοῦ ὄντος ὅτι ὁ διοικητὴς τῆς Τραπέζης ἐξ ἄγνων μόνον ὠρμήθη διαθέσεων καὶ ἦτο πρόσωπον ἀπολύτου τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς κοινωνίας, καὶ αὐτὸς καὶ τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου, καὶ δὲν ἐσκέφθησαν νὰ ἀντιδράσιν κατὰ τοῦ κυβερνητικοῦ προγράμματος. Ὑπάρχει ἤδη τὸ ζήτημα τῶν καταθέσεων.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Αὐτὸ δὲν συζητήθη.

Γ. Καφαντάρης. Τόσον τὸ καλὺτερον. Μόνῃ λοιπὸν δικηφονία προέκυψεν ἡ τοῦ τόκου τῶν δανείων, διαφωνία, ἥτις δι' ἀμοιβαίαν ἐξηγήσεων ὅλ' ἥρετο εὐκόλως ἐν ἐπεκράτει ἡρεμίας, καὶ δὲν θὰ εὐρισκόμεθα σήμερον πρὸ καιροῦ πλῆγματος κατὰ τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ ἰδρύματος, ἀπὸ τοῦ ὁποῖον ἀφαιρεῖται πᾶν ἔχρος ἐξουσίας.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τὸ μόνον ἤδη ποὺ κάμνομεν εἶναι τὸ ζήτημα τοῦ διοικητοῦ, τοῦ Συμβουλίου καὶ τοῦ Κυβερνητικοῦ ἐπιτρόπου, καὶ ἐθέσαμεν καὶ μίαν διάταξιν διὰ τὸν τόκον τῶν δανείων, ὅπως ἐγκρίνεται ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, διὰ νὰ ἐπιβληθῇ ἡ ἀντιλήψις ὅτι οἱ τόκοι τῶν βελτιωτικῶν δανείων πρέπει νὰ εἶναι χαμηλότεροι.

Γ. Καφαντάρης. Ἡ μεταβολὴ ἀποδεικνύει σαφῶς ὅτι εἰς τοὺς τόκους πρέπει ἡ Τράπεζα νὰ ὑποχρεοῦται νὰ ἀκολουθήσῃ τὰς ἀπόψεις τῆς Κυβερνήσεως.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Βεβίως. Ἐγὼ ἠθέλησα νὰ σώσω τὸ δικαίωμα τῆς Κυβερνήσεως νὰ ἔχῃ γνώμην.

Γ. Καφαντάρης. Ὅταν ἡ Κυβέρνησις ἔχῃ τὸ δικαίωμα

τοῦ διορισμοῦ τοῦ διοικητοῦ καὶ τῶν συμβούλων, καθορίζει ἐκ τῶν πραγμάτων αὐτὴ μόνῃ τὸν τόκον τῶν δανείων, ἔχῃ κυβερνητικὸν ἐπιτροπὸν μετὰ ψήφου, κανονίζῃ, τὸ μισθολόγιον, τὸν τόκον τῶν καταθέσεων, σὰς ἐρωτῶ τί ἀπομένει εἰς τὴν Τράπεζαν; Εἶπεν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦ διορισμοῦ τοῦ διοικητοῦ καὶ τῶν συμβούλων εἶναι προσωρινόν. Ἀλλὰ τί ἐννοεῖ ἡ Κυβέρνησις; Ἐννοεῖ ὅτι μετὰ πάροδον βετίας θὰ ἐκλείψουν τὰ προβλήματα τοῦ Κράτους, ὅτι δὲν θὰ ὑπάρχῃ πλέον ἀνάγκη τῆς κυβερνητικῆς πολιτικῆς, πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς ὁποίας αἱ Κυβερνήσεις θὰ ἔχουν ἀνάγκην συνδρομῆς τῆς Τραπέζης; Ὅταν σεῖς ἐν διαστήματι 6 μηνῶν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως εὐρέθητε εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ μεταβάλλετε ἄρδην τὴν διοίκησιν, εἰς ποῖαν θέσιν θὰ εὐρεθῶν Κυβερνήσεις μὴ διαθέτουσαι τὴν ἰσχὴν καὶ τὴν ἐπιβολὴν τῆς παρούσης; Ὁ τιθέμενος κανὼν, ὅς τὸ ἀντιληφθῶμεν, θὰ εἶναι διηκενὴς καὶ πᾶσα μέλλουσα Κυβέρνησις θὰ ἀισθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ ἔχῃ διοίκησιν τῆς ἀπολύτου ἐμπιστοσύνης τῆς. Ὅταν οὕτως ἡ Διοίκησις τῆς Τραπέζης διατελῇ ὑπὸ τὴν σπάθην τοῦ Δαμοκλέους, ποῖαν θὰ εἶχεν αὕτη δύναμιν ἀντιστάσεως; Ἡ μεταβολὴ ἀνοίγει πλατεῖας τὰς θύρας εἰς τὰς πολιτικὰς ἐπιρροάς, καὶ δὲν ὑπάρχει μεγαλειότερος κίνδυνος διὰ τὸ νέον ἱδρυμα ἀπὸ αὐτόν. Διότι δὲν εἶναι μόνον τὰ ζητήματα τὰ ἔχοντα χροιάν προσωπικήν, τὰ ὅποια λύνονται ἐπὶ τῇ βράσει κομματικῶν κριτηρίων. Ἀλλ' ἐπίσης καὶ ζητήματα θεμελιωδέστερα, τοῦ τόκου λ.χ., τῶν δανείων καὶ τῶν καταθέσεων. Θὰ ἀναπτυχθῶν μοιραῖως δύο ἰσχυρὰ ρεύματα τὸ ἐν ἐκ μέρους τῶν ἀγροτῶν διὰ τὴν ἐλάττωσιν τοῦ τόκου τῶν δανείων τὸ ἄλλο ἐκ μέρους τῶν ἀγροτῶν διὰ τὴν ἐλάττωσιν τοῦ τόκου τῶν καταθέσεων τῆς Ἀγροτικῆς. Καὶ θὰ ὑποκύψῃ μοιραῖως ἡ Τράπεζα. Θὰ ἐπρότεινον νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ τροποποίησις περὶ συμμετοχῆς εἰς τὸ συμβούλιον μεγαλυτέρου ἀριθμοῦ ἀντιπροσώπων τῶν συνεταγισμῶν. Θὰ ἦτο πολὺ μικρότερος ἐντεῦθεν ὁ κίνδυνος. Ἡ ἀνησυχία τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου εἶναι συνέπεια ἀφυσίσεως τῆς συνειδήσεως τῆς τάξεως, ζητούσης νὰ ἔχῃ τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς διὰ τὴν προστασίαν τῶν συμφερόντων τῆς. Ἐὰν εἰς τὴν διοίκησιν συμμετέχουν καὶ οἱ ἀγρόται ἱκανοποιητικῶς, ἐὰν ἔχουν ἐμπιστοσύνην εἰς αὐτήν, θὰ ἐνδίδουν εἰς τὰς συστάσεις τῆς, διότι θὰ ἔχουν πεποιθῆσιν ὅτι αὐταὶ ἀποβλέπουσιν εἰς τὸ συμφέρον τῶν. Μία διοίκησις φρενὴν καὶ ἀπολαύουσα τῆς ἐμπιστοσύνης τῶν ἀγροτῶν θὰ ἀποῦν πολὺ τιμὸς παράγων εἰς τὸν τόπον. Δὲν ἔχει ἡ Τράπεζα σκοπὸν τὴν παροχὴν τῶν δανείων, ἀλλὰ τὴν ρύθμισιν ὅλης τῆς παραγωγῆς, τὴν πραγματικὴν τῆς γεωργίας ἐμψύχωσιν. Ἐὰν ἐμπεδωθῇ ἡ ἰδέα ὅτι ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα εἶναι εἰς τὴν διέθεσιν τῶν κομμάτων ὅς εἰμεθα ἔταιμοι διὰ τὰς μεγαλυτέρας τῶν ἀπογοητεύσεις. Ἄς μελετήσῃ ἡ Κυβέρνησις καλὺτερον τὰ μέτρα τῆς.

Ὁ κ. **Γ. Ροδόπουλος** παρέχει ἐπεξηγήσεις ἐπὶ τῆς πρωϊνῆς τοῦ ἀγορεύσεως.

Π. Τσαλδάρης. Μετὰ τὰς ἀγορεύσεις τῶν κ. συναδέλφων φρονῶ ὅτι τὸ θέμα ἔχει ἐξαντληθῇ, ἀλλ' ἂν ἀνέρχομαι τὸ βήμα, τὸ πρᾶττον διότι ἐκπροσωπῶ μίαν μερίδα τῆς ὁποίας πρέπει νὰ ἀκουσθῇ ἡ γνώμη, τοσοῦτον μάλλον, καθόσον καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς ἀρχικῆς συμβάσεως δὲν ἦτο παρούσα. Ἡ ἱδρυσις τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης ἐκπληροῦ μίαν ἀνάγκην τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου, διότι ὁ ἀγροτικὸς κόσμος ἔπρεπε νὰ ἀποκτήσῃ ἴδιον ὀργανισμὸν πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀναγκῶν του. Ἡ Κυβέρνησις, ἥτις ἐσκέφθη νὰ ἰδρύσῃ τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν, ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ἐξελίξεως ὅτι δὲν εἶχεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς σχηματίσει τὴν ὀριστικὴν μορφήν τὴν ὁποίαν θὰ εἶδεν εἰς τὴν Τράπεζαν. Δὲν κρίνω τοῦτο ἐκ τῶν διαφόρων μεταβολῶν αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο μέχρι τοῦδε εἰς τὴν Τράπεζαν, ἀλλὰ καὶ ἐκ δηλώσεως τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως τὴν ὁποίαν ἔκαμε κατὰ τὴν ἀγορεύσιν του ἐν τῇ Γερουσίᾳ, καὶ ὅχι μόνον τὴν ὀριστικὴν μορφήν τῆς Τραπέζης δὲν ἔχει δώσει, ἀλλ' οὐδὲ διὰ τὰ πρόσωπα, ἅτινα θὰ διορίζοντο ὡς διοικηταί, εἶχε λάβει ἀπόφασιν.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι μέχρι τοῦδε δύο διοικηταὶ τῆς Τραπέζης ἦλλαζαν. Ὁ μὲν εἰς, πρὶν ἢ ἀκόμη διορισθῇ, ὁ δὲ ἕτερος ἀπὸ τοῦ διορισθῆ. Δὲν εἶναι ἰδικὸν μου ἔργον νὰ ἐκτιμῶμαι ἂν τὰ πρόσωπα ἐκεῖνα ἦσαν τὰ καταλλήλοτερα. Γνωρίζω ὅμως ὅτι ταῦτα ἀπῆλθον τῆς ἰδιαιτέρας ἐκτιμήσεως τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως. Συνεπῶς ἡ μεταβολὴ δὲν προσέρχεται λόγῳ τῶν προσώπων, ἀλλὰ λόγῳ τῆς μεταβολῆς τῶν σχέσεων τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως. Ποία ἦτο ἡ σκέψις τῆς Κυβερνήσεως ὥσον ἀφορᾷ τὴν ἱδρυσιν τῆς Τραπέζης; Ἦτο νὰ σχηματίσῃ τραπεζιτικὸν κατὰστημα τὸ ὁποῖον νὰ βοηθήσῃ τὸν ἀγροτικὸν κόσμον ἢ ἐσκέπτετο νὰ κἀμῃ κρατικὸν ὀργανισμὸν τὸν ὁποῖον νὰ χρησιμοποιοῦσιν διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἀγροτικῆς πολιτικῆς; Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν τοῦλάχιστον ἐκδήλωσιν διεκήρυσεν ὅτι δὲν ἐννοεῖ τὸ ἱδρυμα τοῦτο νὰ διατελῇ ὑπὸ ἐπίδρασιν τινα, κατὰ τὴν ὁποίαν ἦτο ἐνδεχόμενον τὰ χρήματα ταῦτα νὰ θεωρηθῶσι μνησιμικά. Κατὰ ταῦτα εἶχεν ἀπόλυτον δίκαιον καὶ οὕτω ἔπρεπε νὰ διατηρηθῇ ὁ χαρακτηρισμὸς τῆς Τραπέζης αὐτῆς. Δυστυχῶς ὅμως, προτὸν δοκιμασθῇ ἀκόμη, ὁ χαρακτηρισμὸς οὗτος μετετράπη, ὥστε ὁ κίνδυνος ἐκείνος τὸν ὁποῖον ἠθέλωμεν νὰ ἀποφύγωμεν εἶνε ἐγγὺς καὶ μοῦ ὑπενθυμίζει ἡ Τράπεζα αὕτη τὴν Σταυριδικὴν Τράπεζαν. Ἐγὼ νομίζω ὅτι εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἡ σύμβασις δὲν εἶχε τὸν χαρακτηρισμὸν αὐτὸν τὸν ὁποῖον ἔπρεπε νὰ ἔχῃ. Διότι τὸ Συμβούλιον ὡς εἶχε συμπληρωθῇ ἔδιδε τὴν μορφήν κρατικοῦ ἰδρύματος, διότι ἀποτελεῖται τοῦτο ἀπὸ ὑπαλλήλων καὶ ἀπὸ ἄλλα πρόσωπα ἐκλεγόμενα ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν. Δυστυχῶς δὲ εἰς τὴν Κυβέρνησιν δὲν ἐπῆρκεσαν ὁ κρατικὸς αὐτὸς χαρακτήρ, ἀλλ' ἦλθε διὰ νέας τροποποιήσεως νὰ μεταβάλλῃ καὶ εἰς τὰς λεπτομερεῖας τὴν διαχείρισιν τοῦ ἰδρύματος αὐτοῦ, διότι διὰ τῆς τροποποιήσεως ταύτης θὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα ἡ Κυβέρνησις νὰ διορίσῃ ἐπὶ μίαν ἐξαετιαν τὸν Διοικητὴν, ἐπὶ μίαν δὲ τετραετιαν τοὺς συμβούλους.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργός τῶν Οἰκονομικῶν). Δὲν ἤμπορεῖ νὰ παύσῃ τὸν Διοικητὴν.

Π. Τσαλδάρης. Θὰ σὰς εἰπῶ πῶς τὸν παύετε. Ὅπως ἐπαύσατε καὶ τὸν σιμαρινόν, θὰ τὸν στραπατσάρετε ὀλίγον καὶ θὰ τὸν κάμετε νὰ παραιτηθῇ. Ἀλλὰ νομίζω ὅτι ὅταν ἔχετε τὸ Συμβούλιον ἰδικὸν σας ἐξαετόμενον καθ' ὅλοκληρίαν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν....

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν ἐξαετᾶται ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν. Τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου διορίζονται ἐκ τοῦ νόμου. Εἶναι ὁ Ὑποδιοικητὴς τῆς Τραπέζης, ἓνας ἀντιπρόσωπος τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος, ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς Γεωργίας, ὁ καθηγητὴς τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας καὶ δύο ἀντιπρόσωποι τῶν Ἑπιμελητηρίων ἢ τῶν Ἐνώσεων τῶν Συνεταιρισμῶν, εἶναι καὶ ἐξ πρόσωπα διοριζόμενα ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἀπὸ τὴν Τράπεζαν, μετὰξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ κ. Καλλιγὰς.

Π. Τσαλδάρης. Ὁ ὁποῖος ὅπως ἔμαθα παρητήθη.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Διότι τοῦ ἐβάνη βαρὺ τὸ ἔργον. Ἐπειτα εἶναι ὁ κ. Χρήλας, ὁ κ. Σάββας, ὁ κ. Σιφναῖος καὶ ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας, τὸν ὁποῖον ἤθελα ὡς κυβερνητικὸν σύνδεσμον μετὰ τὴν Τράπεζαν. Δὲν δύνασθε λοιπὸν νὰ μοῦ εἰπῆτε ὅτι ἔκαμα συμβούλιον διὰ νὰ τὸ ἔχω στὰ χεῖρά μου.

Π. Τσαλδάρης. Ὁ κρατικὸς χαρακτηρισμὸς τοῦ ἰδρύματος τούτου προκύπτει καὶ ἐκ τοῦ ὅτι θὰ διορίζεται καὶ Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Μετὰ γνώμης ἀνευ ψήφου.

Π. Τσαλδάρης. Ἀλλὰ καὶ ἡ γνώμη καὶ ἡ παράστασις τοῦ Κυβερνητικοῦ Ἐπιτρόπου θὰ ἐξασκήσῃ τὴν ἐπιβολὴν τῆς κρατικῆς ἀντιλήψεως εἰς τὰς πράξεις τῆς Τραπέζης. Ἐφ' ὅσον ὁ κύριος μέτοχος εἶναι τὸ Κράτος, τί χρειάζεται ὁ Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος; Δὲν θὰ κἀμῃ οὗτος τίποτε ἄλλο ἀπὸ τοῦ νὰ παρακαλῇ τὴν διαχείρισιν τῆς Τραπέζης. Καὶ

ὅτι σκοπὸς τῆς Κυβερνήσεως εἶναι νὰ καταστήσῃ τὸ ἱδρυμα κρατικὸν ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι ὁ Ἀντιπρόεδρος τοῦ Συμβουλίου θὰ διορίζεται παρὰ τῆς Κυβερνήσεως.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Θέλω νὰ κρατήσω τὴν Τράπεζαν ὅχι διὰ νὰ τὴν κἀμῃ ὄργανον κομματικόν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν συμφερόντων τοῦ τόπου.

Π. Τσαλδάρης. Δὲν σὰς εἶπε κανεὶς ὅτι θέλετε νὰ τὴν καταστήσητε κομματικὸν ὄργανον, ἀλλὰ λέγω, ὅτι καθίσταται αὕτη κρατικὸν ὄργανον, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν τὸ νομίζω ὀρθόν. Προχωρεῖτε καὶ μέχρι τῶν λεπτομερειῶν, ἐπεμύνατε καὶ εἰς τὸ ζήτημα τῶν μισθῶν τῶν ὑπαλλήλων, διὰ νὰ τοὺς μειώσητε φυσικά, ἀλλὰ νομίζετε ὅτι ἐν Συμβούλιον ἀπὸ τοιαῦτα πρόσωπα ἀπαρτιζόμενον δὲν θὰ εἶναι αὐτὸ ἱκανόν νὰ φρεσθῇ τοῦ χρήματος, ὥστε νὰ χρειάζεται ἡ ἐπιβολὴ σας διὰ νὰ μειώσατε τοὺς μισθοὺς;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Εἰς τὸ ζήτημα τῶν μισθῶν ὑπῆρξε μία διαφωνία. Δὲν λέγω ὅτι θὰ κατασπαταλήσουν τὸν δημόσιον πλοῦτον, ἀλλὰ εἶχον ἀντιλήψεις ὁρθὰς μὲν ὥσον θεωρητικῶς, μὴ ἀνταποκρινόμενας ὅμως πρὸς τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τοῦ τόπου.

Π. Τσαλδάρης. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θέσατε ἱκανὰ πρόσωπα νὰ διαχειρισθῶσι τὴν Τράπεζαν, διότι φρονῶ ὅτι τὸ ζήτημα τῶν μισθῶν εἶναι ἀπὸ τὰ ἐλάχιστα. Ἄλλως τε τώρα δὲν πρόκειται εἰμὴ περὶ ἐλαχίστων ὑπαλλήλων.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Μὰ καὶ μετὰ τὴν πρώτην σύμβασιν ἡ Κυβέρνησις εἶχε τὸ δικαίωμα τῆς ἐπεμβάσεως ὥσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τοῦ μισθοῦ.

Ὁ κ. **Π. Τσαλδάρης**, συνεχίζων, λέγει ὅτι ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως εἶρε καὶ ἕτερον λόγον ὁ ὁποῖος τὸν ἐξώθησεν εἰς τὸ ζήτημα τῆς κρατικοποιήσεως τῆς Τραπέζης καὶ ὅτι ἡ Τράπεζα δὲν ἔλαθε κατὰ τὴν ἐρμηνείαν τῆς συμβάσεως ὑπ' ὅψιν τὴν παρ' αὐτοῦ γενομένην εἰσήγησιν, ὥσον ἀφορᾷ τὸν τρόπον καθ' ὃν διορίζονται οἱ ὑπάλληλοι. Καθώρισεν ἡ Τράπεζα εἰς τὸν Κανονισμὸν ὅτι εἰς τὸν δικηωνισμὸν δὲν ὑπόκεινται οἱ ἀνώτεροι ὑπάλληλοι. Καὶ ἔχει μὲν δίκαιον ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ὅτι εἰς πολιτικῆς φύσεως ζητήματα δὲν πρέπει νὰ λαμβάνονται πρὸς ἐρμηνείαν τῶν νόμων αἱ ἀντιλήψεις τῶν διδασκάλων τοῦ Ρωμαιοῦ δικαίου, διότι ὅλοι οἱ ἐρμηνεύται τοῦ Ρωμαιοῦ Δικαίου καὶ τῶν νεωτέρων νόμων λέγουσιν ὅτι ὁ Νομοθέτης ἀπέθανεν, ἀλλὰ ἐκεῖνα τὰ ὅποια εἶπε κατὰ τὴν εἰσήγησιν τοῦ Νόμου χρητιμεύουν ὡς ὁδηγητικὰ μέσα εἰς τὴν ἐρμηνείαν τοῦ Νόμου. Ἀλλὰ ἡ δικτύωσις τοῦ ἄρθρου οἷα ἦτο ἔκαμε τὴν Τράπεζαν, καὶ μετὰ τὴν εἰσήγησιν τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, νὰ πιστεύῃ ὅτι καλῶς ἠρμηνεύσει, διότι δὲν λέγει τὸ ἄρθρον ὅτι ἐξαίρουσιν οἱ ἀνώτατοι ὑπάλληλοι, ἀλλὰ οἱ ἀνώτεροι. Ἀλλὰ καθὼς εἶναι γνωστὸν ὑπάρχουσι τρεῖς βαθμοὶ ὑπαλλήλων, κατώτεροι, ἀνώτεροι καὶ ἀνώτατοι. Ἐκτός λοιπὸν ὑπ' ὅψιν ἡ Τράπεζα, ὅτι δὲν περιλαμβάνονται εἰς τὸ ἄρθρον οἱ ἀνώτατοι, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀνώτεροι. Τοῦτο, συνεπῶς, δὲν δίδει ἀφορμὴν νὰ νομισθῇ, ὅτι ἡ Τράπεζα παρορᾷ τὴν πολιτικὴν καὶ τὰς σκέψεις τῆς Κυβερνήσεως, οὔτε ὅμως νομίζω ὅτι ἔφθασεν ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν καλυτέραν μορφήν τὴν ὁποίαν προσέλασεν ἡ σύμβασις διὰ τὸν διορισμὸν τῶν ὑπαλλήλων. Διότι σήμερον λέγετε ὅτι ἐκτός τῶν ἀνωτάτων καὶ τῶν τεχνικῶν οἱ ἄλλοι θὰ προσλαμβάνονται διὰ διαγωνισμοῦ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Πρόκειται περὶ τυπογραφικοῦ λάθους. Νὰ δεχθῆτε, παρακαλῶ, ὅτι πρόκειται περὶ τῶν ἀνωτέρων.

Π. Τσαλδάρης. Ἀλλὰ φρονεῖτε ὅτι ὁ τρόπος τὸν ὁποῖον καθορίζετε διὰ τὴν πρόσληψιν ὑπαλλήλων εἶναι καὶ ὁ εὐστοχότερος; Ἐνὰς ταμίης εἶναι ἀνώτερος; Καὶ τί θὰ ληρῇ ὑπ' ὅψιν διὰ τὴν πρόσληψιν τοῦ Ταμίου, ἡ καλλιγραφία; Δὲν φρονῶ ὅτι ὁ τρόπος οὗτος ἦτο σοβαρὸς διὰ νὰ τροποποιηθῇ ὁ νόμος περὶ Τραπέζης. Διὰ τὴν ἀρίντε τοῦ Συμβουλίου νὰ κανονίσῃ τὸ ζήτημα τῶν ὑπαλλήλων,

ἀφ' ὧν ἄλλως τε σήμερον δὲν πρόκειται νὰ διορισθῇ σωρεῖα ὑπαλλήλων; Συνεχίζων, λέγει, ὅτι ἐγεννήθησαν ἀντιρρήσεις ὡς πρὸς τὸν τόκον, πῶς δυνάμειον δηλ. ὁ τόκος θὰ εἶναι μεγαλύτερος, πῶς Γεωργικῶν δυνάμεων, πῶς μεσοπροθέσεων, ἢ τῶν μακροπροθέσεων. Διὰ τὴν ἀρίστην τὴν Τράπεζαν νὰ διευθύνῃ αὐτὴ τὸ ζήτημα τοῦτο; Δὲν νομίζω ὅτι ὑπῆρξεν ἀφορμὴ ἰκανὴ νὰ δικαιολογήσῃ τὸν ῥόλον τὸν ὅποιον ἐξεδιήλωσατε διὰ τὴν μορφήν τὴν ὁποίαν ἤθελε νὰ προσλάβῃ ἡ Τράπεζα. Ὡστε νὰ ζητήσῃτε διὰ παντὸς τρόπον νὰ τὴν ἔχετε εἰς χεῖράς σας. Ἦν δὲ διάδοχος σας εἶναι ὀλιγώτερον ἰσχυρὸς καὶ γίνῃ ἑρκικὸν τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ ἄλλου; Καὶ λαμβάνω ὑπ' ὄψιν τὴν ὁμαλὴν κατάστασιν, ὅχι ἐνδεχομένως καμμίαν ἀνώμαλον τοιαύτην. Καὶ δύνασθε νὰ εἰσθε βέβαιοι ὅτι θὰ μείνῃ τὸ ἴδιον τοῦτο ἀνεπιδέκτον ἀπὸ τὰς ἐπιρροὰς τὰς ὁποίας θὰ ὑφίσταται ἔξωθεν; Δύναμαι μάλιστα νὰ εἶπω ὅτι αἱ ἰσχυρότεραι Κυβερνήσεις εἶναι μάλιστα ἐπικίνδυναι τῶν ἀσθενῶν, διότι αἱ τελευταῖαι αὐταὶ δέχονται καὶ τὰς ἐπιρροὰς τῶν ἀντιθέτων μερίδων, πρῶτον τὸ ὅποιον δὲν συμβαίνει μὲ τὰς ἰσχυράς. Πάντως, δημιουργεῖτε ἐν κακὸν προηγούμενον τὸ ὅποιον θὰ μιμηθῶν οἱ διάδοχοί σας. Ἐχετε δὲ πικρὰν πείραν τῶν ἰδρυμάτων ἐκείνων τὰ ὅποια ἔχουν κρατικὸν χαρακτῆρα, διότι αὐτῶν τὰ κεφάλαια ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀκίνητοποιοῦνται. Μελετήσατε τὸ ζήτημα τοῦτο, διότι ἔχει σπουδαϊκὴν σημασίαν. Θεωρῶ δὲ καὶ τὴν ἀρχικὴν σύμβουλιν ἀκόμη ὡς κακὴν παράδειγμα, διότι ἐννοεῖτε νὰ ἔχετε τὴν Τράπεζαν εἰς τὰ χεῖράς σας.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Βέβαια, στὰ χεῖράς μου, ὅσον ἀφορᾷ τὸν τόκον καὶ τὸν μισθὸν τῶν ὑπαλλήλων.

Π. Τσαλδάρης. Μὰ οἱ 5 ἢ 10 ὑπάλληλοι οἱ ὅποιοι θὰ διορισθῶσι θὰ ἐπιδράσῃ ὅσον ἀφορᾷ τὸν τόκον τῆς Τραπεζῆς;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τὸ ζήτημα τῶν ὑπαλλήλων δὲν εἶναι ἡ αἰτία τῆς συγκρούσεως. Ἐξ ἀφορμῆς τῆς συζητήσεως διὰ τὸν καθορισμὸν τοῦ τόκου ὁ Διοικητὴς τῆς Τραπεζῆς εἶπεν ὅτι ἡ Τράπεζα δὲν ἔχει κανένα λόγον νὰ ἐξετάσῃ τὰς ἀντιλήψεις τῆς Κυβερνήσεως ὡς πρὸς τοὺς σκοποὺς τῆς Τραπεζῆς. Ἐκείθεν δὲ ἐπῆλθεν ἡ σύγκρουσις.

Π. Τσαλδάρης. Ἐξ ὧν ἀντελήρην ἀπὸ τοὺς λόγους σας καὶ τὰς δηλώσεις σας, αἰτία ἥτο τὸ ζήτημα τῶν μισθῶν τῶν ὑπαλλήλων. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν τόκον ἔμαθα ὅτι εἶχε σταλῇ εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἓνα σημείωμα τῆς Τραπεζῆς, ἐπειδὴ δὲ ἐλείπετε καὶ σεῖς καὶ ὁ ἀρμόδιος Ὑπουργός τῆς Γεωργίας, τὸ λοιπὸν Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἐκύρωσε τὸ σημείωμα τοῦτο. Πρέπει νὰ λάβετε ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ συγκέντρωσις τῶν πάντων περὶ ὅμας δὲν εἶναι καλόν. Διότι γεννᾷ ἐξεγέρσεις.

Γ. Μαργῆς (Γ.Π. Οἶκ.). Φρονεῖτε ὅτι τὸ Κράτος δὲν ἔπρεπε νὰ ἔχῃ γνώμην περὶ τοῦ τόκου τῶν χρημάτων τῆς Τραπεζῆς;

Π. Τσαλδάρης. Νὰ θέσετε πρόσωπα τὰ ὅποια νὰ διαχειρίζοντο καλῶς τὰ χρήματα τῆς Τραπεζῆς. Ἄν δὲ τὸ ζήτημα τοῦ τόκου εἶχε τὸσον σπουδαίαν σημασίαν διὰ τὴν ἑκκατοντάτην κατὰ τὴν πρώτην σύμβουλιν;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθ.). Ὁμολογῶ ὅτι δὲν τὸ προεῖδα, ἀλλὰ δὲν ἐπεται ὅτι τῶρα πού τὸ βλέπω δὲν πρέπει νὰ τὸ διορθώσω.

Π. Τσαλδάρης. Συνεχίζων λέγει ὅτι ἐξήγησε πληροφορικῶς περὶ τοῦ κατατεθέντος ποσοῦ διὰ τὴν ἀγροτικὴν πίστιν καὶ αἱ πληροφορικῶς ἀναυδοῦν τὸ ποσὸν τοῦτο εἰς 1625 ἑκατομύρια.

Α. Παπαναστασίου. Αὐτὸς εἶναι ὁ τζίρος.

Π. Τσαλδάρης. Ἡ ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου μου εἶχε δώσει σημείωσιν περὶ τοῦ τζίρου, ἀλλὰ ἐγὼ ἐξήγησα καὶ σημείωσιν περὶ τῶν κεφαλαίων τὰ ὅποια διετέθησαν διὰ τὴν ἀγροτικὴν πίστιν καὶ μοῦ ἔδωσαν τὸν ἀριθμὸν 162 ἑκατομ. ἐπομένως ἡ διαφορά ἀπὸ τὸ 1928 ἕως 1929 ἀνέρχεται εἰς 280 ἑκατομύρια.

Ο. κ. Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός) λέγει ὅτι ὁ ἀριθμὸς οὗτος εἶναι ἀριθμὸς τοῦ τζίρου, τὰ δὲ ἐπὶ πλέον ἐφέτος ἀνέρχονται εἰς 375 ἑκατομύρια.

Π. Τσαλδάρης. Νῆες ὁμοίως ἐψηφίσθη νόμοι ἐπιμέρους ἀναστολῆν τῶν υποχρεώσεων τῶν ἀγροτῶν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὁ νόμος αὐτὸς δὲν ἐπακτείνεται εἰς τὰς Τραπεζάς.

Π. Τσαλδάρης. Αὐτὸ εἶναι κακόν. Διὰ τὴν νὰ ὑφίσταται τὸν περιορισμὸν αὐτὸν ὁ ἰδιωτικὸς πλοῦτος καὶ ὄχι ἡ Τράπεζα;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Διότι ὁ ἰδιώτης ἄγεται ἀπὸ τὸ ἀτομικὸν τοῦ συμφέρον, ἐνθὺ μὴ μεγάλη Τράπεζα δὲν πράττει τοῦτο.

Ο. κ. Π. Τσαλδάρης, συνεχίζων, λέγει, ὅτι, ἐάν οἱ ἀγρόται ἐφέτος ἠναγκάσθησαν νὰ πάρουν 1200 ἑκατομ. τοῦ χρόνου θὰ ζητήσουν περισσότερα, καὶ θὰ γεννηθῶν συνεπὶς πίεσεις καὶ θὰ εἶναι ζήτημα τότε ἂν θὰ κατορθώτῃ ἡ Τράπεζα νὰ κρατῇ μὲ τὴν μορφήν τὴν κρατικὴν τὴν ὁποίαν ἔχει. Ὅλη ἡ Τράπεζα οὕτως εἰπεῖν εἶναι οἰκονομικὸν παράδειγμα τοῦ Κεντρικοῦ Ταμείου. Ἡ πρέπει λοιπὸν νὰ διευθύνῃ ἐπισήμως ἡ Κυβέρνησις τὸν ὀργανισμὸν τοῦτον ἢ νὰ ἐκλέξῃ τὰ κατόλληλα πρόσωπα καὶ νὰ τὸν κάμῃ Ἀυτόνομον Ὀργανισμὸν, καὶ θὰ πρέπει νὰ πείσετε τὸν λαὸν ὅτι σεῖς δὲν δύνασθε νὰ ἐπεμῶντε εἰς τίποτε διὰ τὴν διευκόλυνσιν τῆς χορηγήσεως τῶν χρημάτων καὶ νὰ πεισθῇ ὁ ἀγροτικὸς κόσμος ὅτι οὐδεμίαν πίεσιν ἀσχεῖται εἰς τὴν διανομήν τοῦ χρήματος καὶ ὅτι δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν τίποτε ἄλλο παρὰ τὸ συμφέρον τὸ γενικόν. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τοῦ κανονισμοῦ τῶν προσθέτων ποσῶν τὰ ὅποια δίδουν αἱ διάφοροι ἐπαρχίαι, δεδομένου ὅτι τὸ ποσὸν αὐτὸ λαμβάνεται ἵνα κανονίζεσθαι μικρότερος τόκος, θὰ ἤθελα νὰ μάθω πῶς θὰ ἐγίνετο ὁ κανονισμὸς αὐτός.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Εἶναι μία φορολογία, ἥτις εἰσπράττεται ἀπὸ μερικὰς περιφερείας. Εἶναι γνωστὸν τὸ ποσὸν ποὺ εἰσπράττεται καὶ συνεπὶς ἡ Τράπεζα θὰ δύναται νὰ κανονίῃ τὸν τόκον.

Π. Τσαλδάρης. Ὡς πρὸς τὴν σύνθεσιν τῶν Τοπικῶν Συμβουλίων, αὐτὰ, ὡς συνίστανται, δὲν δύνανται νὰ εἶναι τὰ καταλληλότερα. Θὰ ἔπρεπε ὁ Ἐφορος.....

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τὸν ἐγγάλαμ.

Π. Τσαλδάρης. Ἀφίκατε δύο γεωργούς. Φρονῶ ὅτι τὸ ἕτερον τῶν προσώπων αὐτῶν θὰ ἔπρεπε νὰ ἐκλεγῇ ἀπὸ τοὺς Συνεταιρισμοὺς διὰ νὰ δώσωμεν μίαν ἐνθάρρυνσιν εἰς αὐτούς.

Ο. κ. Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός) ἀναγγελλόνσκει πῶς ἐκλέγονται τὰ πρόσωπα αὐτά.

Ο. κ. Π. Τσαλδάρης συνεχίζων, λέγει, ὅτι σχετικῶς μὲ τὸν ἐπὶ τῶν Συνεταιρισμῶν ἢ ὑπηρεσία αὕτη καταργεῖται σήμερον, ἀλλὰ τὰ πρόσωπα αὐτὰ ἔχουν συντελέσει σπουδαίως εἰς τὸ ζήτημα τῶν γεωργικῶν συνεταιρισμῶν καὶ πρέπει νὰ ληρῇ μία πρόνοια καὶ περὶ αὐτῶν, νὰ καθορισθῇ ἀνάλογος καὶ δι' αὐτοὺς μισθὸς εἰς τὴν Τράπεζαν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἀλλὰ δυστυχῶς ὁ Τμηματάρχης ὄχι ὁ προερχόμενος ἐκ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς, ἀλλ' ὁ ἐξωθεν προσλαμβανόμενος θὰ λαμβάνῃ κατὰ τὸ μισθολόγιον τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς 7 1/2 ἕως 10 χιλιάδων δραχμῶν κατὰ μῆνα. Νομίζω ὅτι τὸ ποσὸν αὐτὸ εἶναι ὑπερβολικόν. Βεβαίως ἂν ἐπρόκειτο διὰ τοὺς Τμηματάρχας, ὁ ἀριθμὸς τῶν ὁποίων θὰ εἶναι πάντως περιορισμένος, τὸ πρῶτον δὲν θὰ εἶχεν μεγάλην σημασίαν. Ἀλλὰ διὰ τοὺς συνεταιριστάς, περὶ τῶν ὁποίων ὠμιλεῖται ὁ κ. Ἀρχηγὸς τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως, νομίζω ὅτι θὰ ἦτο πολὺ.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἀνεξαρτήτως τοῦ μισθοῦ νὰ δικτηρήσῃ τὸν βαθμὸν τῶν.

Ο. κ. Π. Τσαλδάρης καταλήγων, τονίζει, ὅτι ἐν πάσῃ περιπτώσει πρέπει νὰ μὴ στερηθῶν τὰ πρόσωπα αὐτὰ τοῦ βαθμοῦ τῶν, συγχρόνως δὲ νὰ τύχουν ἀναλόγου μισθοῦ.

Δίδεται μετὰ ταῦτα ὁ λόγος εἰς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθ.). Κύριοι Βουλευταὶ, κατηγοροῦν κατὰ πρῶτον ἀπὸ τὸν ἀξιότιμον ἀρχηγὸν τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως, νομίζω δὲ καὶ ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους, ὅτι αἱ ἰδέαι μου περὶ τοῦ τύπου, περὶ τῆς μορφῆς, τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἀγροτικῆς ὑπέστησαν ἐξέλιξιν σιγά σιγά. Ἡ κατηγορία εἶναι ἀληθής. Ἰσως ἡ ἐξέλιξίς δὲν ἔλαβε τὴν ἐκείνην τὴν ὁποίαν ὑποθέτει ὁ ἀρχηγὸς τῆς Δημ. Ἐνώσεως, ἀλλ' ὑπέστησαν ἐξέλιξιν αἱ ἰδέαι μου. Δηλαδή ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς ἐσκέφην ὅτι ἔπρεπε νὰ ἰδρῶμεν μίαν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν, ὀργανισμὸν ἰδιαίτερον, ἀλλ' αἱ πρώται μου σκέψεις ἦσαν ὅτι ἔπρεπε νὰ θέσωμεν αὐτὴν τὴν Τράπεζαν εἰς στενότεραν ἐπαρτήν μὲ τὴν Ἑθνικὴν, διὰ πλείστους λόγους, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν λόγον ὅτι ἤθελον τὸ ἴδιον αὐτὸ νὰ ἔχῃ εἰς τὴν ἀντίληψιν τοῦ κόσμου τοῦ πολλοῦ καὶ ἰδιαίτερος τοῦ ἀγροτικοῦ τὴν ἐννοίαν ἐνὸς τραγευτικοῦ καθαρῶς ἰδρύματος καὶ ἐπὶ πλέον διὰ τὸν λόγον ὅτι ἤθελον νὰ ἐπωφεληθῶ ἀπὸ τὴν ἐμπειρίαν τὴν ὁποίαν ἀπύκνησεν ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα κατὰ τὴν ἀσκήσιν τῆς ἀγροτικῆς πίστεως, ἐκ τρίτου δὲ διὰ τὸν λόγον ὅτι ἤθελον τὸν σύστημα αὐτὸν ἐπεμῶν ἐγνώριζον καλῶς ὅτι θὰ παρείχαν οὗτος τὰ μέσα εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν νὰ ἀθέσῃ ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγώτερον ποσὸν διὰ μισθοδοσίας. Ἀπὸ τῆς ἀντιλήψεως δὲ αὐτῆς μέχρι τῆς ὀριστικῆς μορφῆς τὴν ὁποίαν ἔλαβε τὸ ἴδιον αὐτὸς δὲν εἶναι τὸσον μεγάλη ἑστὶν ὑποθέσασθαι. Ὁ κ. ἀρχηγὸς τῆς Δημοκρ. Ἐνώσεως, ὁ πῶς κόσμος ὁ ἀγροτικὸς καὶ οἱ ἰθύνοντες αὐτὸν μὲ κατηγοροῦν ὅτι δὲν ἤθελον νὰ κάμω χωριστὴν Τράπεζαν, ἀλλ' ὅτι τὰ χρήματα αὐτὰ τὰ ὅποια διαθέτει τὸ Κράτος, ἤθελον νὰ τὰ δίδω εἰς τὴν Ἑθνικὴν ἵνα ἐξυκολουθῇ αὕτη ὅπως μέχρι τοῦδε—καλῶς, ὡς ἴσως τε—νὰ ἀσκήσῃ τὴν ἀγροτικὴν πίστιν. Ἦν αὐτοῖς, ἂν καὶ ἂν ἔπρεπε νὰ παρατηρῶν ὅτι εἶναι ἐπιμέμωτος πρὸς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν κατὰ τὴν ἀσκήσιν τῆς ἀγροτικῆς πίστεως, ἐνόμισα ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ διέπον τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν, τὸ πνεῦμα γενικῶς τῆς διοικήσεως τῆς Τραπεζῆς καλῶς, δὲν ἔπρεπε νὰ εἶναι τὸ πνεῦμα ἐκεῖνο τὸ ὅποιον θὰ διέπῃ καὶ τὴν Ἀγροτικὴν. Καὶ διὰ τοῦτο ἤθελον ὅπως ἡ κεντρικὴ, ὡς εἶπαμεν, διοίκησις τοῦ ἰδρύματος τοῦτου εἶναι αὐτοτελής, πρῶτον ὅμως τὸ ὅποιον δὲν σημαίνει ὅτι δὲν θὰ ὑπάρχῃ μέσα εἰς αὐτὴν τὴν κεντρικὴν διοίκησιν ὁ κ. Καραῖος ὅστις ἐξ ἀρχῆς ἀφασίωθη, εἰς τὸν κλάδον αὐτόν. Ἐνόμισα λοιπὸν ὅτι ἡ Κεντρικὴ διοίκησις θὰ ἦτο αὐτοτελής, ὅτι θὰ ἐχρησιμοποιεῖται ὀριστικῶς, ὅχι προσωρινῶς τὰ ὑποκαταστήματα τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς διὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς ὑπηρεσίας τῆς Ἀγροτικῆς. Εἰς τὴν τοιαύτην διαρρύθμισιν τῶν πραγμάτων εἰς κίνδυνος μόνον ἐξ ὧν προεβλήθησαν μετ' ἐφάνη σκεπτικὸς, ὅτι, ἐπειδὴ ἐπεδωξάμεν τὴν προσέλευσιν χρημάτων ἐν καταθέσει εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν διὰ νὰ αὐξήσωμεν τὰ ε.α. θέσεων εἰς τὴν Ἀγροτικὴν, ἐφ' ὧν ἐπεριμένεμεν νὰ γίνωνται αἱ ἐξισμὶ τῆς κεφαλαια, ἐφ' ὧν ἐπεριμένεμεν νὰ γίνωνται αἱ καταθέσεις εἰς τὰ ὑποκαταστήματα τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς, θὰ ἦτο δύσκολον νὰ ἐκπύσωμεν ὅτι αἱ καταθέσεις θὰ ἐγίνοντο ἐν ὀνόματι τῆς Ἀγροτικῆς καὶ ὄχι ἐν ὀνόματι τῆς Ἑθνικῆς.

Αὐτὸ εἶναι τὸ σπουδαιότερον τῶν ἐπιχειρημάτων ἐξ ὧν ἐξετέθησαν καὶ τὸ ὅποιον μετ' ἔκτα ἐντύπωσιν. Βεβαίως ὑπῆρχον ὁ τρόπος νὰ τὸ ἀποσπώμεν καὶ αὐτὸ ἐν ἀπεφασίωσιν εἰς ὃ ἡ σημεῖα κεντρικά, ὅπου ἐπεριμένεμεν ὅτι θὰ ἐγίνοντο καταθέσεις, νὰ ἰδρῶμεν ἰδιαίτερα καὶ αὐτοτελὴ ὑποκαταστήματα. Θὰ ἐκχερούσαμεν ὅμως ἐν πάσῃ περιπτώσει ὁρστικῶς τὸν ἑλκὸν ὀργανισμὸν τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς, τὸν τῶν ὑποκαταστημάτων δηλαδή αὐτῆς, ὡς ὀργανισμὸν καὶ τῆς Ἀγροτικῆς. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἐπῆλθεν ἡ μεταβολή, ἡ ἐξέλιξις, ὡς εἶπαμεν, τῶν ἰδεῶν μου. Ἐδωχὸν δηλαδή τελικῶς ὅτι θὰ ἐχρησιμοποιεῖται ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα τὰ ὑποκαταστήματα τῆς Ἑθνικῆς προσωρινῶς μόνον καὶ ὅτι θὰ ἐτείνεμεν βαθμὸν εἰς τὴν ἰδρύσιν ἰδιαίτερον ὑποκαταστήματα.

Τώρα θὰ κάμω μίαν ὁμολογίαν. Ἐάν δὲν εὑρίσκα τὴν ἀντί-

δραστην τὴν ὁποίαν εὑρίσκα, τὴν ἰσχυρὰν καὶ ἐξέλιξιν ἐν μέρους τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, θὰ ἐπαρτευσάμην μετὰ τῆς νῆς καὶ ἐπαίνοισιν εἰς τὰς ἀρχικάς μου σκέψεις, νὰ ἀφίσω δηλαδή τὰ ὑποκαταστήματα τῆς Ἑθν. Τραπεζῆς ὡς ὑποκαταστήματα καὶ τῆς Ἀγροτικῆς καὶ νὰ λάβω μόνον πρόνοιαν ὅπως ἀποσπώμεν τὸν κίνδυνον κατ' ἐν τῶν πρὸς μὲν ἐξέθεσα. Ἀλλ' ἡ ἀντίδρασις τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου, ἐξωθεν ἐκ τῆς γεωργικῆς ἐπιμελητήρας καὶ ἀπὸ τῶν συνταγῶν μου, εἰς τοὺς ὁποίους τὴν πρῶτην δικαίως ἔλαβον τε—στερηθὴν ὁ κ. Ἀρχηγὸς τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως, ἡ ἀντίδρασις λίγω τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου ἥτο τὸσον ἰσχυρὰ, ὥστε ἐπέβη, ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ προδῶμεν εἰς τὴν ῥύθμισιν τῆς Τραπεζῆς ταύτης μὲ ἐκπύωσιν ἐπιτυχίαν. Ἐν ἔχῃ μὲν τὸν ἐξέως ἀντιθετικὸν τὸν ἀγροτικὸν κόσμον, εἰς τὸ ζήτημα αὐτό. Καὶ ἔκτα αὐτὴν τὴν μεταβολὴν τῶν σκέψεων μου ὄχι διότι ἤθελα νὰ ἐξασφαλίσω τὰς ψήφους τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου διότι ἡ μεταβολὴ αὕτη ἐπῆλθεν πολὺ μετὰ τὰς ἐκλογὰς τῆς 10 Ἀυγούστου—ἀλλὰ διότι, δημοκρατικῶς ἔχον τὴν ψυχὴν, γνωρίζω ὅτι ὁ πολίτης διὰ νὰ ἐργασίῃ μίαν πολιτικὴν δὲν δύναται νὰ μένῃ ἀδιάφορος πρὸς τὸ περιβάλλον, δὲν δύναται νὰ πιστεύῃ ὅτι δύναται νὰ ἐκχερῶσθαι μίαν πολιτικὴν τὴν ὁποίαν θεωρεῖ ὁρθὴν ἐφ' ὅσον ἡ ἀντίδρασις ἐκεῖ ὡν ἐπὶ τῶν ὁπίων θὰ γίνῃ ἡ ἐφαρμογὴ αὕτη εἶναι ἐξέλιξις.

Θὰ μοῦ εἴπατε ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει: Μὲν εἶπαν ἄλλοι ὅτι ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐπαρτευσάμην εἰς τὸν πολὺ τὸν κόσμον εἶναι νὰ ἐπιβάλῃ τὰς ἀντιλήψεις μου. Ἀλλὰ σὰς λέγω ὅτι αὐτὸ μέγα δὲν δύναται νὰ γίνεσθαι διὰ τοῦτο ζήτημα ἀναρπώμενον κατὰ τὸν Κυβερνητικὸν βίον, καὶ ὅτι ὅμοιον κατεργασίαν ὄχι περυσινήν, ὄχι ἐλλειψὴν πολιτικότητος, ἀλλὰ καὶ βαρύτερος τίτλος, ἂν ἔλεγον ὅτι αὐτὸ θὰ τὸ κάμω ἐγὼ καὶ ὅς μὲν ἐπιτύχῃ, ὁ δὲ ἐπιμέμωτος εἰς τὴν ἀντίληψίν μου. Κατὰ τοῦτο λοιπὸν, εἶναι ὁρθόν ὅτι αἱ ἀντιλήψεις μου ὑπέστησαν ἐξέλιξιν, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἐφ' ὧν ἔπαξ καθορισθεῖς διὰ τῆς συμβάσεως μετὰ τῆς Τραπεζῆς τὴν ὁποίαν εἶχον τὴν τιμὴν νὰ εἰσπράττω εἰς τὴν Βουλὴν πρὸ ὃ περιέπου μισθῶν, ἐπῆλθε καὶ νὰ μεταβολῇ εἰς τὴν ἀντίληψίν μου. Ὅτι καὶ ἐπ' ἐπὶ τῆς νῆς ἐπιμέμωτος ὅτι εἶναι ἐν γὰρ τῶν πραγμάτων, εὐχάριστον σύμπτωμα, εὐχάριστος ἀνδείξις εἰς ἓνα ἀνθρώπον τῆς ηλικίας μου νὰ εἶναι ἰκανὸς νὰ εἰσπράττει ἐξέλιξιν εἰς τὰς σκέψεις του. Τὸ ἐπ' ἐμοὶ εἶμαι ἰδιαίτερος εὐχαριστήρηνος δι' αὐτὸ τὸ ἐλάττωμα τὸ ὅποιον ἔχω. Μὲ ὅλα μου τὰ ὅσα χρόνα ὅταν λίσσασθαι ὅτι εἰς ἐν ζήτημα δὲν ἔχω δίκαιον μεταβάλλω σκέψεις. Ἀλλὰ, κύριοι, μοῦ λέγεται, ὅτι διὰ τὸν σημερινὸν τροποποίησιν τὰς ὁποίας προτείνω ἀναρπῶ τὴν αὐτοτελείαν τὴν ὁποίαν εἶχον ἀναγνωρίσει εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν διὰ τῆς πρώτης συμβάσεως. Καὶ μετὰ κατηγορεῖτε τὸσο μάλιστα αὐτοπρότερον, ὅτι μετὰ εἰδότες κατὰ τὸ δίκαιον ἀκριβῶς τῶν ἐκλογῶν καὶ τῶν Βουλευτικῶν καὶ τῶν Περιφερειακῶν μετὰ πύσιν ἐπιμελὴν μεταβάλλω εἰς τὰς ἐκλογικὰς περιδείξεις ἔλεγον εἰς τὸν ἀγροτικὸν λαόν: «Ἐἰρήσας κατὰ μὴ σοῦ παρὰ τῇ ἡ ἰδέα ὅτι κάμω τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζα γὰρ νὰ σοῦ δώσω χρήματα νὰ πληρώσῃς τὰ χρέη σου. Πρόσεξε καλὰ, τὰ χρήματα αὐτὰ εἶναι προωρισμένα νὰ σοῦ βοηθήσουν διὰ νὰ καλλιεργήσῃς τὸ κτήμα σου καὶ αὐξήσῃς ἡ ἀπόδοσίς σου, καὶ ἔξω καὶ ὅτι πρόκειται νὰ τὰ ἀποδόσῃς. Αὐτὸ τὸ ὄφρος ἐπιδείξαι κατὰ τὴν περιδείαν τὴν πολιτικὴν. Καὶ σὰς δίδω σήμερον τὸ δικαίωμα νὰ μοῦ λέγεται: Διὰ τὴν βοήθειάν αὐτὸ τὸ μέγα πρῶτον τὸ ὅποιον ἐπεδίωξα, νὰ κάμω καὶ Τράπεζαν αὐτοτελὴ κατὰ τὸ δυνατόν; Λοιπὸν πρὶν ἰδῶμεν ἂν τὸ ὅμοιον αὐτὸ ἢ ὄχι, καλὸν εἶναι νὰ ἐξούρῃ ἡ Βουλὴ πῶς κατέληξαι εἰς τὸ νὰ σοῦ δώσω ζήτησιν αὐτὸς τὰς προοπτικὰς τῆς συμβάσεως. Διότι ἐλέγχῃ καὶ τοῦτο, ὅτι δὲν ὑπῆρξε ποτὲ διαφωνία ἐπιβόλης μετὰ τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Διοικήσεως τῆς Τραπεζῆς. Ὑποστηρίχθη μάλιστα ὅτι τὸ πολὺ πολὺ κάποια παρεξήγησις ἔλαβε χώραν ἐξελικμένη εἰς

ένα των ανωτέρων υπαλλήλων δια τὸν ὅποιον μπορούμεν νὰ εἰμεθα ὑπερήφανοι ὅτι μόνον ἐκεῖνος συνετέλεσε νὰ γεννηθῶν αὐταὶ αἱ παρεξηγήσεις. Ἐγὼ λοιπὸν τὸ καθήκον νὰ σὰς εἰπῶ ποῦ ἐγεννήθησαν αἱ διαφωνίαι, ποῖα ἦσαν αἱ διαφωνίαι, καὶ διατὶ ἐρχομαι εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ σὰς ζητῶ αὐτὰς τὰς τροποποιήσεις. Θὰ ἐξετάσω ἐπίσης ἂν διὰ τῶν τροποποιήσεων αὐτῶν ἀναίρηται πραγματικῶς ἡ αὐτοτέλεια τῆς Τραπεζῆς, αὐτοτέλεια βέβαια ὅχι τῆς πλήρους ἀνεξαρτησίας, ὅπως τὴν θέλει ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, ἀλλὰ αὐτοτέλεια τὴν ὅποιαν ὑπεστήριξαν ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Προεδρευτικοῦ κόμματος, ὁ ὁποῖος εἶπεν ὅτι δὲν μπορεῖ παρὰ ἡ Τράπεζα νὰ βρισκῆται εἰς μίαν ἐπαφὴν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν καὶ δὲν ἔπρεπε παρὰ νὰ εἶναι ὑπὲρ τῆς Γεωργικῆς τῆς πολιτικῆς. Μία λοιπὸν σύγκρουσις μετὰ τὴν Τράπεζαν ἐγεννήθη ἐκ τοῦ ζητήματος τοῦ μισθολογίου. Τὸ ἐξορύσκει πρὸς πρόεισιν. Εὐρέθην εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἀποστείνω μίαν ἐπιστολὴν πρὸς τὴν Διοίκησιν τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς, τὴν ὅποιαν νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ σὰς ἀναγνώσω. (ἀναγινώσκει).

24 Ὀκτωβρίου 1929.

Πρὸς τὴν Διοίκησιν τῆς Ἀγροτικῆς

Ἐν τὰ 50 α

Ὅπως γνωρίζει ὁ Πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀγροτικῆς, ἡ διάταξις τοῦ άρθρου 26 τῆς Συντάξεως, κατ' ἣν ὁ κανονισμὸς τοῦ μισθολογίου τῶν υπαλλήλων τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς ὑποβάλλεται ὑπὸ τὴν ἐγκρίσιν τῆς Κυβερνήσεως, δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὸ ἀρχικὸν σχέδιον τὸ ἐκπονηθὲν ὑπ' ἐκείνου, προστεθὲν δὲ ὑπ' ἐμοῦ, ἀκριβῶς διότι ἐφοβούμην ὅτι ἀνευ τῆς Κυβερνητικῆς παρεμβάσεως οἱ μισθοὶ θὰ ὀρίζοντο ἀνάλογοι πρὸς τοὺς τῆς Ἑθνικῆς ἢ τῆς Ἐκδοτικῆς, πράγμα τὸ ὅποιον δὲν ἠδύνατο νὰ συμβιβασθῇ πρὸς τὰς ἀνάγκας ἰδρύματος, τοῦ ὁποῖου κύριον γνώρισμα πρέπει νὰ εἴναι ἡ ἀπλότης καὶ ἡ οἰκονομία περὶ τὰς διαχειριστικὰς δαπάνας. Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας πρὸς τὸν κ. Δέλτα γνωρίζει ἤδη ἡ Διοίκισις τῆς Ἀγροτικῆς πῶς, συνεπεία τοῦ ἀρχικοῦ λάθους αὐτῆς, ὅπως τὸν πίνακα τοῦ μισθολογίου ὑπεβάλλη πρὸς ἐγκρίσιν οὐχὶ διὰ τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας, ἀλλ' ἀπ' εὐθείας πρὸς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, συνέβη ὥστε ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Προϋπουργοῦ, τοῦ Ἀντιπροέδρου τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας, τὸ μισθολόγιον τοῦτο νὰ ἐγκριθῇ ὑπὸ τῶν λοιπῶν μελῶν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὡς σύνηθες ὑπηρεσιακὸν ἔγγραφο.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ Διοίκισις τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς δὲν θὰ θελήσῃ νὰ ὀχυρωθῇ ὅπισθεν τῆς κατὰ τοιοῦτον τρόπον ἐπιτευχθείσης ἐγκρίσεως καὶ ὅτι θὰ θελήσῃ νὰ θεωρήσῃ ἐκκρεμὴ τὸ ζήτημα τοῦτο καὶ συζητήσῃ αὐτὸ ἐκ νέου μετὰ τῆς Κυβερνήσεως.

Πρέπει δὲ νὰ δηλώσω πρὸς τὴν Διοίκησιν τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς ὅτι ἡ Κυβέρνησις, μὴ θέλουσα νὰ ἐπιμείνῃ ὅπως οἱ μισθοὶ τῆς Ἀγροτικῆς ρυθμισθῶν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ μισθοῦ τῶν δημοσίων υπαλλήλων, ἔχει ἐν τούτοις τὴν ἐδραίαν ἀντίληψιν ὅτι δὲν πρέπει οὔτοι νὰ υπερβῶσι τοὺς μισθοὺς τοὺς ὁποῖους πληρώνουν εἰς τοὺς υπαλλήλους τῶν ἰδιωτικῶν Τραπεζῶν καλῶς ἀπὸ ἐτῶν λειτουργοῦσαι, ὅπως ἡ Λαϊκὴ καὶ ἡ Ἀθηναϊκὴ.

Ὁ περιορισμὸς τῶν δαπανῶν τοῦ προσωπικοῦ τῆς Ἀγροτικῆς δὲν ἐπιβάλλεται μόνον ἐκ λόγων οἰκονομίας, ὅπως καταστήθεται ἡ παροχὴ τῶν κεφαλαίων αὐτῆς μετὰ μικρότερον τόκον, ἀλλὰ καὶ ἐκ λόγων ψυχολογικῶν. Ὁ ἀγρότης δὲν θ' ἀγαπήσῃ τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν καὶ δὲν θὰ σεβασθῇ τὰ συμφέροντα αὐτῆς, ἐὰν τοῦ γεννηθῇ ἡ ἰδέα ὅτι οἱ υπαλλήλοι τῆς ἀμείβονται πέραν τοῦ προσήκοντος, ἐπὶ βλάβῃ τῶν ἰδιῶν του συμφερόντων.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀρχῆς ταύτης καὶ ὁ μισθὸς τοῦ Διοικητοῦ τῆς Ἀγροτικῆς ὠρίσθη κατὰ τοῦ ἡμίσεος τῶν ἀποδοχῶν τῶν Διοικητῶν Ἐκδοτικῆς καὶ Ἑθνικῆς καὶ ἡ Κυβέρνησις

ἐπίστευσεν ὅτι διὰ τοῦτο ἐδίδοτο ἡ ἀναγκαία κατεύθυνσις ρυθμίσεως καὶ τῶν ἄλλων μισθῶν.

Ἐφόσον ὁ ἢ ἡ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ἡ Διοίκισις τῆς Τραπεζῆς θεωρεῖ ἀπαραιτήτα διὰ τὰς ἀνωτάτας θέσεις, εἶναι ἀνάγκη κατὰ τὴν κρίσιν τῆς Διοικήσεως αὐτῆς νὰ ἀμειψθῶν, ἴσως δὲ καὶ ἔχει ἤδη δοθῇ εἰς αὐτοὺς ὑπόσχεσις ὠρισμένου μισθοῦ, ἡ Κυβέρνησις ἐννοεῖ νὰ σεβασθῇ τὴν τοιαύτην ἐνέργειαν τῆς Τραπεζῆς. Ἐπίσης οἱ ἐκ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς προσληφθέντες ὡς μισθοὶ ὑπαλλήλων, σύμφωνα μετὰ τὴν σύμβασιν, θὰ διατηρήσουν τοὺς μισθοὺς οὗς σήμερον λαμβάνουν. Τὸ λοιπὸν ὅμως προσωπικὸν τὸ μὴπω προσληφθὲν δὲν δύναται κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῆς Κυβερνήσεως νὰ μισθοδοτηθῇ μετὰ μισθοὺς ἀνωτέρους τῶν ἰδιωτικῶν Τραπεζῶν Ἀθηναϊκῆς καὶ Λαϊκῆς.

Πρέπει νὰ προσθέσω ὅτι τὴν ἐπιστολὴν αὐτὴν εὐρέθην εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἀποστείλω τὴν 24 Ὀκτωβρίου, διότι ἀπὸ τῆς 14 Ὀκτωβρίου ὁ συνάδελφός μου Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας εἶχεν ἐπιστήσει τὴν προσοχὴν τῆς Διοικήσεως τῆς Τραπεζῆς ἐπὶ τῆς παρεξηγήσεως, ἃς τὴν ὀνομάσωμεν οὕτω, καὶ δὲν εἶχε δοθῇ ἀπάντησις μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης, δηλαδή ἐπὶ 10 ὁλοκληρῶς ἡμέρας. Εὐρέθην λοιπὸν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ στείλω αὐτὴν τὴν ἐπιστολὴν. Καὶ εἰς ἀπάντησιν ἔλαβον ἐπιστολὴν τοῦ κ. Δέλτα, ὁ ὁποῖος μοῦ ἔλεγεν ὅτι τὴν ἐκφράσιν μου, ὅτι κατὰ λάθος ἀπηνυόθη τὸ ἔγγραφο τῆς Ἀγροτικῆς ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον καὶ ὅχι εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας, θεωρεῖ ὡς δικαίαν μορφήν, καὶ ὅτι ἀναγνωρίζει τὸ λάθος, καὶ προσέθετεν ὅτι τὸ λάθος αὐτὸ ἀποτελεῖ ἓνα λάθος διὰ τὸ ὅποιον θεωρεῖ ὅτι εἶναι αὐτὸς ὑπεύθυνος καὶ ἐπομένως μοῦ ὑπεβάλλει τὴν παραιτήσιν του. Εὐρέθην κύριοι, τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐνώπιον μιᾶς ἀμφιβολίας περὶ τοῦ πρακτέου. Τὸ ζήτημα βεβαίως ἦτο οὐσιώδες, ἀλλ' ἐὰν ἐδεχόμην τὴν παραιτήσιν τοῦ κ. Δέλτα καὶ ἤρχομην τότε νὰ σὰς ζητήσω τὰς τροποποιήσεις αὐτὰς ποῦ ζητῶ σήμερον, θὰ εἶχα εἰς τὴν συνειδήσιν μου τὸ βάρος ὅτι δὲν ἐκύτταξα νὰ ταχτοποιήσω μετὰ τὸν καλύτερον δυνατὸν τρόπον μίαν σύγκρουσιν ἢ ὅποιαν δὲν ἀμφισβητῶ ὅτι δὲν εἶναι ἐξυπηρετικὴ τῶν συμφερόντων τῆς Τραπεζῆς. Δὲν προσέρχομαι μετὰ ἑλαφρὴν καρδίαν σήμερον νὰ σὰς ζητήσω τὰς τροποποιήσεις ποῦ σὰς ζητῶν. Θὰ ἤμην πολὺ εὐτυχὴς ἐὰν δὲν εὐρισκόμην εἰς τὴν ἀνάγκην αὐτὴν. Ἐσπευσα λοιπὸν νὰ γράψω ἐπιστολὴν τελείας ἰκανοποιήσεως πρὸς τὸν Διοικητὴν τῆς Τραπεζῆς καὶ λέγω: (ἀναγινώσκει).

Φίλε κύριε Διοικητά,

«Παρακαλῶ νὰ πιστεύετε ὅτι ἡ ἐπιστολή μου δὲν ἐγράφη μετὰ καμμίαν πρόθεσιν μορφῆς, ἀλλ' ἐνδιέτριψεν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς γενόμενης ἐγκρίσεως μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν αἰτίαν τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἀναθεωρηθῇ τὸ ζήτημα τῶν μισθοδοσιῶν».

Προχωρῶ περαιτέρω καὶ λέγω: (ἀναγινώσκει).

«Ὅπως ὁποῖα, ἐὰν παρὰ τὴν πρόθεσιν μου ἐκφράσις τις τῆς ἐπιστολῆς μου δυστυχῶς δὲν ἔχω κρατήσει ἀντίγραφον αὐτῆς — σὰς ἐπλήρωσεν ἐκφράζω τὴν βαθυτάτην διὰ τοῦτο λύπην μου καὶ ἀνακαλῶ τὴν ἐν λόγω ἐκφράσιν».

Βλέπετε μετὰ πόσον ἀνδρικὸν θάρρος ὅταν ἐνόμισα ὅτι ἐπλήρωσα χωρὶς νὰ τὸ θέλω ἓνα ἄνθρωπον πρὸς τὸν ὅποιον ἔτρεψα καὶ τρέφω μεγάλην ἐκτίμησιν ἔσπευσα νὰ τὸν ἰκανοποιήσω. Προσέθηκα ὅμως ὅτι: (ἀναγινώσκει).

«Ὅσον ἀφορᾷ τὴν οὐσίαν τοῦ ζητήματος ἡ διχογνωμία βέβαια παραμένει ἀκεραία. Γράφετε ὅτι τὸ μισθολόγιον κατηρτίσθη κατὰ τὴν μακρὰς συστάσεως καὶ λεπτομεροῦς συζητήσεως μετὰ τῶν συμβούλων γνώσιν ἐχόντων καὶ πείραν μακρὰν τοῦ ὄργανισμοῦ καὶ τῆς λειτουργίας πιστωτικῶν ἰδρυμάτων. Ἀλλ' ἀκριβῶς τὸ γεγονός, ὅτι ἀντιπρόσωποι τῆς Ἐκδοτικῆς καὶ τῆς Ἑθνικῆς ἦσαν οἱ ἔχοντες τὴν κυρίαν γνώμην ἐπὶ τοῦ ζητήμα-

τος τοῦτου, προσέκλεισε τὴν διαφωνίαν αὐτὴν μεταξὺ Διοικήσεως τῆς Τραπεζῆς καὶ τῆς Κυβερνήσεως. Ἡ τελευταία εἰσέχεν ἐνδείξει: τὰς ἀντιλήψεις αὐτῆς ἐπὶ τοῦ μισθολογίου διὰ τοῦ κανονισμοῦ τοῦ μισθοῦ τοῦ Διοικητοῦ, κατὰ τοῦ ἡμίσεος τῶν ἀποδοχῶν τῶν Διοικητῶν Ἑθνικῆς καὶ Ἐκδοτικῆς Τραπεζῆς. Τὴν γνώμην ὅτι οἱ υπαλλήλοι τῆς Ἀγροτικῆς πρέπει νὰ λαμβάνουν μισθοὺς ἀνωτέρους ἀπὸ τοὺς μισθοὺς τραπεζιτικῶν ἰδρυμάτων οἷα ἡ Λαϊκὴ καὶ ἡ Ἀθηναϊκὴ δὲν συμμερίζομαι. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἐπὶ τοῦ σημείου τοῦτου μία ἀπροκατάληπτος συζήτησις ἠδύνατο ἴσως νὰ φέρῃ εἰς συνεννόησιν».

Βλέπετε λοιπὸν ὅτι δὲν ἔχετε ἐνώπιόν σας ἓνα ἄνθρωπον ὁ ὁποῖος εἰς τὴν πρώτην ἀντίθεσιν ποῦ εὐρέθην ἔσπευσε νὰ σπάσῃ τὰ πιάτα, ὅπως λέγει ἡ κοινὴ ἐκφράσις.

Ἐξέφρασα τὴν βολὴν λύπην μου διότι χωρὶς νὰ τὸ θέλω ἐπέβραξα τὸν Διοικητὴν τῆς Τραπεζῆς. Καὶ ἐδήλωσα ὅτι ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ ζητήματος ἐμμένω. Ἀλλὰ προσέθεσα ὅτι μίαν συνεννόησιν θὰ ἔσμεν ἴσως εἰς κάποιαν ἁρμονίαν. Πράγματι ἐπῆλθεν ἡ ἁρμονία, ἀλλὰ δὲν εἶναι μυστικὸν ἂν τὰς εἰπῶ ὅτι ἠναγκάσθην νὰ οὐσιάσω ἐν μέρει τοῦλάχιστον τὰς ἀντιλήψεις μου, διότι ἐπέτυχον μὲν μείωσιν τοῦ μισθολογίου, ἀλλὰ τὸ μισθολόγιον δὲν κατηρτίσθη τοιοῦτον τὸ ὅποιον ἐγὼ θὰ ἐνόμιζον ὅτι ἦτο τὸ προσήκον, διότι εὐρέθην εἰς μίαν δύσκολον θέσιν, νὰ προέλθω εἰς σύγκρουσιν πρὸς τὴν Διοίκησιν τῆς Τραπεζῆς ἵνα κάμω μερικὰς ὑποχωρήσεις. Οὕτω τὸ ζήτημα τοῦτο ἔπαυσε κύριοι νὰ μὰς ἀπασχολῇ τότε.

Ἀλλ' ἐγεννήθη μετ' ὀλίγον χρόνον, δηλαδή τὴν 16ην Νοεμβρίου, τὸ ζήτημα τῆς προσλήψεως τῶν υπαλλήλων τῆς Ἀγροτικῆς. Καὶ τότε ἐπειδὴ τὸ Συμβούλιον τῆς Ἀγροτικῆς ἀπεφασίσεν ὅτι ὅλοι οἱ ἀπὸ τοῦ βαθμοῦ τοῦ ὑπολογιστοῦ υπαλλήλοι καὶ ἄνω θὰ προσλαμβάνοντο ἀνευ διαγωνισμοῦ ἀπενύονα πρὸς τὴν Διοίκησιν τῆς Τραπεζῆς ἔγγραφο, διὰ τοῦ ὁποῖου ἐξέφραζον τὰς ἀντιλήψεις μου κατὰ τῶν ἀντιλήψεων αὐτῶν. Θὰ παρακαλέσω τὸν κ. Γραμματέα νὰ μὰς διαβάσῃ τὸ ἔγγραφο αὐτὸ (ἀναγινώσκει).

Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Νοεμβρίου 1929.

Πρὸς

Τὴν Διοίκησιν τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος

Ἐν τὰ 50 α

Πληροφορηθεὶς ὅτι πρόκειται κατ' αὐτὰς νὰ προβῇ εἰς διορισμοὺς υπαλλήλων τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς θεωρῶ ἀναγκαίον νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχὴν ὑμῶν ἐπὶ τοῦ τρόπου τῆς προσλήψεως αὐτῶν.

Κατὰ τὴν κατάρτισιν τῆς συμβάσεως οὐδὲν εἶχεν προβλεφθῇ παρ' ἀμφοτέρων τῶν συμβαλλομένων ὅτι ἡ πρόσληψις τῶν υπαλλήλων θὰ γίνετο διὰ διαγωνισμοῦ, πλην ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων ἀφορῶν τὸ τεχνικὸν προσωπικὸν καὶ τοὺς Διευθυντὰς τῶν υπηρεσιῶν.

Ἦδη μανθάνω παρὰ τοῦ Συμβουλίου τῆς Τραπεζῆς κ. Πιπτολάκη, εἰς ὃν ἀνέθεσα νὰ με κρατῇ ἐνήμερον τῆς προόδου τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς, ὅτι ἀπεφασίσθη ἡ ἀνευ διαγωνισμοῦ πρόσληψις πάντων τῶν υπαλλήλων ἀπὸ τοῦ ὑπολογιστοῦ καὶ ἄνω.

Ἡ Κυβέρνησις ζητεῖ ἀπὸ τὸ Συμβούλιον τῆς Α. Τ. Ε. ν' ἀναθεωρήσῃ τὴν ἀπόφασιν του ταύτην καὶ ν' ἀποδεχθῇ τὰς ἀντιλήψεις αἱ ὁποῖαι ἐπεκράτησαν κατὰ τὴν συνομολόγησιν τῆς συμβάσεως περὶ τῆς ἰδρύσεως τῆς Τραπεζῆς.

Ἡ ἀνευ διαγωνισμοῦ στρατολογία μεγάλου μέρους τοῦ προσωπικοῦ τῆς Τραπεζῆς θὰ ἐδημιουργῇ τὸν κίνδυνον τῆς παρεξηγήσεως ὅτι τὴν προτίμησιν ἐκένονισεν ἡ προσωπικὴ εὐνοία καὶ ὅχι ἀντικειμενικὰ ὅπως γνωρίζομεν.

Ὅσον ἀδικαιολόγητος καὶ ἂν ἦτο τοιοῦτον τοιαύτη ὑπόνοια θὰ ἐκλόνηζεν ἐξ ἀρχῆς τὸ κύρος τοῦ ιδρύματος, τὸ ὅποιον ὑπέρτατον ἔχομεν συμφέρον νὰ τηρήσωμεν ὅσον ἐνεστὶ ἀθικτον.

Ἐὰν τὸ Συμβούλιον φεθῇ ὅτι διὰ τοῦ διαγωνισμοῦ ἠδύνατο νὰ ἐπιπλεῦσον καὶ πρόσωπα τὰ ὁποῖα δι' ἓνα ἢ δι' ἄλλον λόγον θὰ ἤθελε νὰ μὴ περιληφθῶν εἰς τὸ υπαλληλικὸν τῆς προσωπικόν, θὰ ἠδύνατο μεταξὺ τῶν αἰτούντων νὰ διορισθῶν, νὰ ὀρίξῃ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι γίνονται δεκτοὶ εἰς τὸν διαγωνισμόν. Ἀλλ' ἡ κατ' αὐθαίρετον κρίσιν πρόσληψις τῶν πωλυαρίθμων προσωπικῶ ἀντίκειται ὅλως πρὸς τὰς δημοκρατικὰς ἀντιλήψεις, κατὰ τὰς ὁποίας μόνη ἡ προσωπικὴ ἀξία δίδει τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως.

Θὰ ἦτο τραγελαφικὸν ἐὰν, κατ' ἣν ἐποχὴν τὸ κράτος διὰ τὴν κατ' ἐξοχὴν πολιτικὴν θέσιν τῶν νομαρχῶν ἐπιβάλλει εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν τὸν περιορισμὸν νὰ μὴ διορίξῃ παρὰ ἐκείνους περὶ τῶν ὁποίων ἐπιτροπὴ κατὰ νόμον συνιστωμένη ὑποφαινεται ὅτι παρέχουν τὰ ἐχέγγυα εὐδοκίμου υπηρεσίας, τὸ Συμβούλιον τῆς Τραπεζῆς ἐθεώρει ὅτι δύναται ν' ἀπαλλάξῃ ἐαυτὸ παντὸς περιορισμοῦ.

Τὸ Συμβούλιον ἄλλως τε ἔλαβε γνώσιν ἐν προκειμένῳ τῶν κυβερνητικῶν ἀντιλήψεων, ἀλλ' ἐθεώρησεν ὅτι δὲν εἶχεν υποχρέωσιν νὰ λάβῃ αὐτὰς ὑπ' ὄψει, διότι, ἀπαξ συγχροτηθὲν, εἶνε ἐντελῶς ἀνεξάρτητον καὶ δύναται νὰ ἐνεργήσῃ κατ' ἀνεξέλεγκτον αὐτοῦ κρίσιν.

Θὰ εἶμαι εὐτυχὴς νὰ ἴδω τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Α. Τ. Ε. ἀποφασισμένον νὰ προσπύσῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν του κατὰ πάσης ἀθεμίτου ἐπεμβάσεως τῆς Κυβερνήσεως. Ἀλλὰ θὰ ἦτο ἀκατανόητον νὰ ἐπιμείνῃ τὸ Συμβούλιον νὰ μὴ ἀκολουθήσῃ τὴν κατὰ τὴν σύμβασιν τῆς Τραπεζῆς προβλεφθεῖσαν ὑπὸ τῶν ἰδρυτῶν αὐτῆς μέθοδον προσλήψεως τοῦ προσωπικοῦ διὰ διαγωνισμοῦ. ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι τοῦτο περιορίζει τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐνεργείας του.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ δηλώσω κατηγορηματικῶς ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν δύναται νὰ δεχθῇ τοιαύτην παρερμηνείαν τῶν προβάσεων τὰς ὁποίας εἶχον οἱ ἰδρυταὶ κατὰ τὴν σύστασιν τῆς Τραπεζῆς, καὶ νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἐλπίδα ὅτι τὸ Συμβούλιον τῆς Α. Τ. Ε. θὰ θελήσῃ νὰ προσαρμοσθῇ πρὸς τὰς κυβερνητικὰς ἀντιλήψεις.

Ἐὰν ἡ ἐλπίς μου αὕτη διαφυσθῇ θὰ εὐρεθῶ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ζητήσω ἀπὸ τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν τὴν συνομολόγησιν προσθέτου συμβάσεως ρυθμιζούσης οὐκ ὀλίγως καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο καὶ ὀριζούσης ὅτι οἱ ἀνευ διαγωνισμοῦ ἐνεργηθησόμενοι διορισμοὶ εἴνε προσωπικοί.

Α. Παπαναστασίου. Κύριε Πρόεδρε, ὁ διαγωνισμὸς ἔχει μίαν ρητὴν ἐννοίαν καὶ μίαν εὐρύτεραν. Ἐπὶ παραδείγματι διὰ τοὺς ἀνωτέρους υπαλλήλους πᾶς ἐννοεῖτε λέγοντες διαγωνισμὸν;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὑπάρχουν διάφοροι τρόποι νὰ κάμουν διαγωνισμὸν.

Κ. Σπυρίδης (Ὑπουργὸς Γεωργίας). Ὑπάρχουν στοιχεῖα προϋπηρεσίας.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν ἠμπορούσα νὰ δεχθῶ οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν τὰ ὅσα ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος μοῦ εἶπεν, ὅτι περιορισθῆμεν εἰς 5, 10 πρόσωπα μόνον. Ἐγὼ ἐνόμισα ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἀφίσωμεν νὰ δημιουργηθῇ ἡ ἐντύπωση ὅτι ἐπρόκειτο νὰ ἀσκηθῇ ἡ προτίμησις τῶν εἰμένων. Ὅπως ὁποῖα, πρέπει νὰ εἰπῶ ὅτι ἐπὶ τοῦ σημείου τοῦτου ἡμῶν ἀποφασισμένος νὰ ἐπιμείνω καὶ εὐτυχῶς ἡ Διοίκισις τῆς Τραπεζῆς ὑπεχώρησεν. Ἀλλὰ μὰς ἐγεννήθη βραδυτέσον τοῖτον ζήτημα, τὸ ὅποιον ἔφερε κυρίως τὴν σύγκρουσιν. Σὰς ἀνέφερα ἤδη ὅτι εἰς μίαν ἀπὸ τὰς δύο αὐτὰς περιπτώσεις εἶχον παρακαλέσει τὸν κ. Δέλταν ν' ἀναγνώσῃ τὸν λόγον μου τὸν εἰσηγητήριον ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου καὶ τοῦ εἰπά: Εἶναι καλὸν νὰ ἔχετε ὑπ' ὄψει σας ἐσεῖς καὶ τὸ Συμβούλιον ὑπὸ ποῖας ἀντιλήψεις καὶ διὰ ποῖους σκοποὺς ἡ Κυβέρνησις ἐζήτησε

τὴν ἴδρυσιν τῆς Τραπεζῆς, διότι αὐτὸ θὰ προλάβετε καὶ πολ-
 λὰς ἐν τῷ μέλλοντι παρεγγεγραμμένους ματαῖοι καὶ. Οὐ βραδύ-
 τερον μοι ἐδόθη τὸ σημείωμα τὸ ὅποιον εἰσέτε τὰς ἀντιλήψεις
 τῆς Διοικήσεως, χωρὶς μάλιστα νὰ ἀναφῇ ἀπὸ τῆς εἰδικῆς,
 ἀλλ' ἦσαν ἀντίθετοι τῆς Διοικήσεως γενικαί περὶ τοῦ πόσου
 κατὰ τὸν ὅποιον θὰ ἐγίνετο τὸ δάνειον, καὶ εἰς ἐκεῖ ὅτι τὰ
 δάνεια τῆς βελτιστέως τῆς καλλιεργείας θὰ ἐπληθύνουν μα-
 γνύστερον τὸσον ἀπὸ τὰ δάνεια τὰ καλλιεργητικὰ, ἐνδεχομένῳ
 ὅτι ἐπαράχθην, διότι εἶχα ἤδη λόγους προηγουμένως ἐφαρμύ-
 νει νὰ ζητήσω νὰ δ ἀνασθῇ ἐπὶ τέλους ὁ λόγος μου καὶ ὑπέθετα
 ὅτι ὁ λόγος μου δὲν ἐδικαιώθη, διότι ἐν Ἑλλάδι τὸν λόγον
 μου, ὁ ὅποιος ἔλεγε, ὅτι, αὐτὰ τὰ δάνεια θὰ πληρώσουν μικρο-
 τερον τόσον, δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ κέρσῃ κατὰ τὸ ἀπαιτούμε-
 νον εἰς τὴν γνώμην τῆς Κυβερνήσεως, τὴν ὅποιαν εἶχα ἀκού-
 σαι καὶ δεχθῆναι καὶ ἡ Βουλὴ, καὶ ἐπεικέως ἦτο καὶ ἡ γνώμη
 τοῦ νομοθέτου αὐτῶς εἶπαι, Εἰδὲν λοιπὸν τὸν κ. Δέλτα καὶ
 τῷ εἶπον ὅτι ἐκφορῶ τὴν ἀπαρίτην μου καὶ τὴν λύπην μου συγ-
 χρόνως, διότι ὁ λόγος μου δὲν εἰσπράττεται. Πῶς τὸ λέγετε
 αὐτὸ μοι εἰπε. Τὸ λέγω, διότι αὐτὸ εἶνε ὁλοῦς ἀντίθετον πρὸς
 τὰς ἀντιλήψεις τῆς Κυβερνήσεως. Ἐπίσης εἶπον ὅτι, ἐν τῷ
 Συμβούλιον τῆς Τραπεζῆς εἰδικῶς τὸν λόγον μου θὰ ἐλε-
 πον ὅτι ὅσον ἐφορᾷ τὸν τόσον τὸν δανεισὸν τὰ ὅποια θὰ ἐχο-
 ρηγοῦντο εἰς τὰς περιφέρειας ἐκείνας καὶ ὅποια πληρύνουν ἐν
 εἰδικὸν φόρον, ὁ ὅποιος ἐπὶ γιναι εἰς τὰς Γεωργικὰς Τραπε-
 ζας, ὅτι ὁ τόκος αὐτὸς θὰ εἶνε ὀλιγώτερος, διότι θὰ ἔπρεπε νὰ
 ἀφαιρεθῇ τὸ πῶτον τὸ ὅποιον πληρύνουν ὡς φόρον εἰσίδον. Ἐάν
 εἶχατε δ ἀνάσαι τὸν λόγον μου θὰ ἐπροτεινάτε ὅλα τὰ μέρη νὰ
 πληρύνουν τὸν φόρον αὐτὸν καὶ ἀντὶ νὰ χρησιμοποιοῦθῃ ἡ εἰσφορά
 ἐκείνη δια τὴν ἐλάττωσιν τοῦ φόρου εἰς τὰς περιφέρειας αὐτάς
 νὰ κρατηθῇ τὸ πῶτον αὐτὸ ὡς ἀποθεματικόν. Καλὸν εἶνε, μὲν
 εἶπε, νὰ τὸ κρατοῦμεν. Ἀλλ' ἐάν θὰ τὸ κρατοῦμεν, ἀπότηται, ἔ-
 πρεπε τὰ συνιστάμενα ὅλη ἡ Ἑλλάς. Οὔτε τῷ εἶπον, λοιπὸν, ὅτι
 λυποῦμαι ὅτι δὲν ἐδ ἀνάστα τὸν λόγον μου, τὸν εἰδικάσκαμε μοῦ
 εἶπει, ἀλλ' αἱ ἀρμολογούμενοι εἰς τὸ Συμβούλιον εἶπον ὅτι ἡμεῖς
 δὲν ἔχομεν νὰ ἐξαστοῦμε, εἰ εἶπατε, ἀλλὰ θὰ προέβαιον ὅτι
 πρέπει νὰ προέβαιον συμφέρον μὲ τὰς δικτάσεις τοῦ νόμου.
 Ἐννοεῖτε πᾶσι ἡμεῖς ἡ ἐπιλήψεις μου εἰς τὸ ἀνοῦμαι αὐτό.
 Ἐπερὶ τὴν καὶ εἶπον: Δὲν εἶνε καὶ σπουδαῖον αὐτὴ, δὲν ἐκού-
 ρην Τραπεζὸν μὲ τὰς ἰδιότητας τῆς ἀντιλήψεως, δὲν ἔχετε δι-
 καίωμα νὰ φέρετε ἀπὸ τῆς Κυβερνητικῆς ἀντιλήψεως, ὑπὲρ τῶν
 ὁποίων ἡ Τραπεζὴ συνιστῆται. Τὸ ἥμισυ τῆς ἐκκρήψεως αὐτῆς,
 καὶ ἐν δὲν ἦτο ἀπὸ ἀντικειμένου ἀνθρώπου τῆς εὐθιείας τοῦ κ. Δέλτα,
 θὰ προσέχαι τὴν δέησιν τῆς ὁποίας μοῦ ἔκαμε. Μοῦ εἶπον ὅτι
 δὲν δύναται νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν θέσιν αὐτήν. Τῷ εἶπον ὅτι λυ-
 ποῦμαι πολὺ, ἀλλὰ γὰρ, καὶ νὰ πρὸς ἀνάγκην νὰ μοῦ προσ-
 φέρῃς τὰς ὑπηρεσίας, τὰς ὁποίας δὲν ἤθελες νὰ προσφέρῃς,
 ἀλλὰ βλέπω ὅτι δὲν δύνασθε νὰ συνεργασθῶμεν καὶ καλὸν εἶνε
 νὰ χωρίσωμεν ἀπὸ πάσας. Καὶ ἐρωτῶ: Ἐμπροσθέν νὰ μοῦ κατα-
 λογίσαι εἰρήνην, διὰ τὰ γεγονότα αὐτά: Νόμιζετε ὅτι ἔπρεπε νὰ
 στενωρῶμεν τὸ χέρι μου καὶ νὰ εἶπω ἀπὸ ἐκείνους ἐφέντημα: Ἀλλ'
 ὅταν ἐδέχον τὴν παραίτησιν τ. σ. κ. Δέλτα ἐγενήθη ἐν ἐμοὶ
 τὸ ζήτημα, τί θὰ γίνῃ τότε; Πυθίον μοῦ θὰ ἐγίνετο ἦτο: Πρῶ-
 τον ἡ ἐκλογή τοῦ νέου Διοικητοῦ τῆς Τραπεζῆς, καὶ δεῦτερον
 ἡ ἐπιβολὴ τῶν ἀντιλήψεών μου ἐπὶ τῶν σημείων δ' αὐτὰ ὅποια
 εἶχον ἐκφρασθῇ ἐν ὅποιον τῆς Βουλῆς εἰς τὴν εἰσρηκτικὴν λό-
 γον μου. Μοι ἐδελώθη ἀρροδίως ὅτι, ἐάν ὑπεδείκνυναι πρῶτον
 εἰς τὸ ὅποιον θὰ εἶχον ἐγὼ ἐμπιστοσύνην καὶ εἰς τὸ ὅποιον
 θὰ εἶχον ἐμπιστοσύνην καὶ ἡ Ἑθνικὴ Τραπεζὴ, θὰ ἔδωκα
 καὶ ἐμοὶ ἥμισυ ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτὸ θὰ ἐξελέγετο ἀπὸ τὸ Διοι-
 κητικὸν Συμβούλιον.

Δεν ένόμω, κύριε, ότι έπρεπε να διακοσώσω την όδον
αυτήν καθ' ήν συγγράφη εις τή Σαμβούλιον της Γραπείας έπαι-
διώθησαν ταύτα, αντιλήψεις τέτοιον απομακρυσμένον από
τάς αντιλήψεις της Κυβερνήσεως σχετικώς με την ίδρυση της
Γραπείας και με την έμπειρότητα της κυβερνητικής γεω-
ργικής πολιτικής. Ένόμω ότι μοι έπιδόθηκε να προσέχω

είς την Βουλὴν διὰ τὸ λύσει τὰ ζητήματα κατὰ τὰ σχετικά μετὰ τὸν πόσον ἰδιαιτέρως, καὶ συγχρόνως δὲ τὸ τοῖσιν, ὅχι εἰς τὰ παρασκήνια, ὅχι συνεννοήσαντες μετὰ τὸν Σιδηροῦλλον ἢ παρακαλῶν τὸν Σιδηροῦλλον νὰ ἐκλέξῃ τὸν Α ἢ τὸν Β, ἀλλὰ μετὰ ἀκραιφνῆ τὴν κυβερνητικὴν εὐθύνην, ἐνώπιον τοῦ Νομοθετικοῦ Σώματος, ὅτι πρέπει νὰ ληφθοῦν μέτρα, ὥστε νὰ μὴ δύνανται εἰς τὸ μέλλον νὰ ἐπαναληφθοῦν τοιαῦτα συγχρόνως μεταξὺ Κυβερνήσεως καὶ Ἀναρχικῆς Τραπέζης. Τὶ ζήτῳ λοιπόν;

Ποῖα εἶναι τὰ κύρια σημεία τῶν μεταβολῶν τὰς ὁποίας εἰσά-
γουμεν διὰ τοῦ παρόντος νομοσχεδίου; Διότι θὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ
ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος νὰ μὴ ἐνδιατρίψω εἰς τὴν ἰδι-
οὴν τοῦ ἐπιθέσιν κατὰ τῆς πρώτης συμβάσεως. Ἄς θέ-
σωμεν λοιπὸν ὅτι ἔχομεν τὴν πρώτην σύμβασιν καὶ βλέ-
πομεν τώρα τί εἶναι αὐτὸ τὸ ὅπῳ ἐκκαμ καὶ διὰ τοῦ ὁποῖο
καταστρέφω τὴν ἀναγκασίαν ἐνστάσιν τῆς Τραπεζῆς. Αὐτὸ
τὸ ὅπῳ ἐκκαμ εἶναι, ὅτι, ἐφόσον καὶ τὸν πρῶτον Διοικητὴν τῆς
Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς ἐκράτησα διὰ τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὴν
Τραπεζὴν καὶ δὲν εἰσπράχθη τὴν νόμισμα νὰ καυτερίσωμεν
πρῶτον τὸ διοικητικὸν Νομθεύλιον καὶ ἔπειτα νὰ τοῦ εἰπώμεν:
ἐνλαθε εὐ ὅπου ἐν θέλεις εἶπα, ὅτι τὴν στιγμήν ποῦ ἡ πρώτη
διοίκσις τῆς Τραπεζῆς εὐ κακιστῶς δὲν ἐλαττοῦργησε—νὰ μὴ
ἐπιτρέψῃς νὰ πάρω μίαν εἰκόνα ἀπὸ τὸ χαρτοπονηρὸν, δὲν
ἔχω, χαρτοπονηρὸν, παῖξω κυρτὴν φερὰ μπριζῆ, ἀλλὰ καὶ
εἰς τὸ μπριζῆ ἀναγκαῖον κανεὶς τὰ χαρτιά καὶ ὅταν τὰ ἀνα-
καταβῇ λέγει μὴλ ντόν, τὰ ξανακακατεύει τότε καὶ τὰ μοιρά-
ζει, εἶπα καὶ ἐγὼ λοιπὸν μὴλ ντόν καὶ ἄς ἀργίσωμεν πάλιν
ἀπὸ τὴν ἀρχή. Πῶς νὰ κάωμεν λοιπὸν; Φυσικὰ εἶχε τὴν ἀ-
δίωσιν ἐγὼ μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς Τραπεζῆς νὰ ἀναβάσω τὸν νέον
διοικητὴν, καὶ διὰ μίαν περισσοτέραν ἐκδήλωσιν τῆς ἀντιλή-
ψεως, ὅτι δὲν δύναται τὸ Νομθεύλιον τῆς Τραπεζῆς νὰ θεωρῇ
τὰς κυβερνητικὰς ἀντιλήψεις ὡς ἀνὰίχως προσοχῆς κατὰ τὴν
λειτουργίαν τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς. Εἶπεν ὅτι ἀπὸ ὁ Διοι-
κητὴς διορίζεται διὰ μίαν ἐξαετίαν, καὶ αὐτοῦ καὶ τὰ μέλη τοῦ
Νομθευτικοῦ διορίζονται διὰ τὴν αὐτὴν περίοδον. Θεωρῶ ὅτι εὐ-
λογητὸν κατὰ τὸ πρῶτον αὐτὸ διάταγμα ὅλ' ἥτο, ἐὰν ἦθελον θε-
μιουργηθῇ πάλιν κανὼν, νὰ γίνεσται ἡ ἀναπληρώσις ἐκ συμφέ-
ρου μαζὺ Κυβερνήσεως καὶ Ἑλληνικῆς Τραπεζῆς.

Εἶπον, κύριοι, αὐτὸ μέγα ἐγκλήμα, τὸ ὅποιον ἔκαμα, καὶ ἀφαι-
ρεῖ αὐτὸ τὴν αὐτοτέλειαν τῆς Τραπεζίης, διότι κατὰ τὴν πρῶ-
την ἐξαστίαν, ἐν περιπτώσει κανόνιστος τῆς ἔθρας τοῦ Διοικη-
τοῦ ἢ Συμβούλου τινός, ἐγώ, ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῆς Ἑθνικῆς
Τραπεζίης θὰ διορίζωμεν τοὺς ἀναπληρωτὰς αὐτῶν. Δὲν τὸ
νομίζω κύριοι. Ἀλλὰ δὲν εἶνε μόνον αὐτὸ τὸ ὅποιον ἔκαμα.
Ποῖον εἶνε τὸ δευτέρον τὸ ὅποιον κατατρέφει τὴν αὐτοτέλειαν
τῆς Τραπεζίης; Εἶνε ὁ διορισμὸς τοῦ κυβερνητικοῦ. Εἰ τρί-
τον, κυβερνητὸς καὶ. Ἐπιτρέπου εἰς τὸν ὅποιον δὲν δίδεται τὸ δι-
καίωμα ψήφου. Κατὰ τὸ πρῶτον σχέδιον τὸ ὅποιον παρουσιάζει
ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Ἀσκήτου κόμματος καὶ τὸ ὅποιον δὲν ἀντιπρο-
σωπεύει τὰς ἀντιλήψεις μου ὑπῆρχε παρεξήγησις καὶ ἔσπευσα
νὰ τὴν ἄρῃ. Δὲν θὰ ἔγνη ὁ κυβερνητὸς καὶ Ἐπιτροπὴ δικαίωμα
ψήφου, ἀλλὰ γνώμην. Ἐγὼ ὅμως, κύριοι, τὸν κυβερνητικὸν αὐ-
τὸν ἀντιπρόσωπον, τὸν ὅποιον ἐρχομαι νὰ σὰς ζητήσω νὰ δε-
γνῇτε ὅπως διορίζωμεν εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τραπεζίαν, ἐγώ,
λέγω, τὸν ἐγὼ ἤδη καὶ χωρὶς τὴν διαταγὴν αὐτὴν τὸν ἐπίσταται.

Δηλαδή, ἐν ἐκ τῶν μελῶν τοῦ διοικητικοῦ Συμβουλίου τὸ ὕ-
ποιστον εἶναι τὸ ἐγγύτερον πρὸς τὴν Κυβερνητικὴν εὐρισκόμενον, διότι
εἶναι Γενικὸς γραμματεὺς τοῦ Υπουργείου Παιδείας καὶ τὸν
ἐνθρητισμικότερον εἰς τὸ καὶ διακρίνω εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς
Τραπεζῆς τὰς ἀντιλήψεις μου ἐπὶ τῶν διαφορῶν γενικῶν ζη-
τημάτων. Δὲν φαντάζεσθε βέβαια ὅτι τὸν ἐνθρητισμικότερον διὰ
προσωπικὰ ζητήματα, ἀλλὰ διὰ τὸ καὶ διακρίνω δι' αὐτοῦ τὰς
κυβερνητικὰς ἀντιλήψεις. Μοὶ παρατηρήθη λοιπὸν ὅτι αὐτὴ ἡ
ἐκχριστιανικὴ θέσις ἓως ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου εἰσπνεύ-
σας εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Τραπεζῆς μίαν δυσφορίαν, διότι
ἐθεωρεῖτο ὅτι ὅλοι οἱ σύμβουλοι δὲν εἶναι ὅμοιοι, ὅτι ἕκαστος
διαφέρει ἀπὸ τοῦ ἄλλου. Μοὶ ὑπεδείχθη, ἂν θέλω, ὅτι ὑπάρχει

κάποια έπαφή, ως το κάτω κατ' άλλον τρόπον. Είπα ότι είμαι πρόθυμος, αναγνωρίζω ότι δύναμται να θυγούν τα άλλα μέλη του Συμβουλίου, ότι είμαι πρόθυμος να διαφύσω άλλο. Μοι λέγετε ότι σοβαρώς διακινδυνεύει η αυτότελής του ιδρύματος διότι. Οά ύπάρχει εις κυβερνητικής αντιπρόσωπος, ο οποίος να δύναται: επιστήμονα να διαβιβάξη προς το Σ.μ.β. άλλον τάρ να κυβερνητικής άπαιτήσεις:Το πιστεύετε αληθώς αυτό; Αλλά εις την Τράπεζαν την Έκδοτικήν, ή οποία εύρίσκεται εις αναλόγους συνθήκας σχέσεων με το Κράτος, διότι και εκείνη είναι κατεστειν ίδρυμα κρατικών, αλλά εις την όποιαν εξαρρακίσθην όλη ή δυνατή ανεξαρτησία εις την δικαιοτήν της, έχουμε ένα κυβερνητιών 'Εκπύρετον, και κανείς δέν έσκέφθη να μάς ειπώ ότι: αυτό καταστρέψει την άποστολήν του ιδρύματος.

Γ. Μαθης (Υπουργός Οικονομικών). "Εχει καὶ τὸ βέτο.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Εξείνεν εἶναι καὶ τὸ αὐτό, ἐνῷ αὐτὸς δὲν ἔχει παρὰ τὰ μὰς ἀναφέρει ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν αἱ Κυβερνητικαὶ ἀντιλήψεις διὰ τὰ ἐνεργήσαντα παραι-
τέρω. Ποία εἶναι ἡ ἄλλη προπαιὶσις ἡ ὁποία πιστεύετε ὅτι
ἀλλοτρίζει τὴν αὐτοτέλειαν τῆς Τραπεζῆς; Παρακαλῶ τὸν κ.
Ἀρχηγὸν τοῦ Ἀγίου κόμματος νὰ μὴ εἴπῃ, διότι δὲν ἐνθυ-
σώμαι.

II. *Τσαλαδάρης*. Ὁ Ἐπίτροπος θὰ ἀντὶ τὴν ἐπίδρα-
σιν ἐπὶ τοῦ Συμβουλίου ὡς φραγὸς τῶν κυβερνητικῶν ἀντιλή-
ψεων, εἰς τὸ ὅποιον ἐγὼ δὲν στέργω.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τί άλλο νομίζετε
τι αποστέλλει χιλόν σφόν;

Π. Τσαλδάρης. Συμμετέχει εἰς τὴν διοίκησιν χωρὶς ἂν ἔχη θέσιν ἐντὸς τῆς Τραπέζης.

E. Benizélos (Πρωθυπουργός). Εἰς τὸ πρῶτον σχέ-
μα ὁ Κυβερνητικὸς ἀντὶπρόσωπος μεταφέρει τὰς κυβερνητικὰς
ἀντιλήψεις εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς καὶ
προσπαθεῖ, φυσικὰ, νὰ κάμῃ τὴν Τράπεζαν νὰ τὰς ἀποδεχθῇ.
Ἀλλὰ δὲν ἐπιβάθεται ἐν Συμβούλιον, συγκεκριμένον ὅπως εἶναι
αὐτὸ, ἡμῶσι νὰ παρασυρῇ ἀπὸ τὸν κυβερνητικὸν ἀντὶπρόσω-
πον. Τὸ μόνον τὸ ὅποιον θὰ συμβῇ εἶναι νὰ μὴ δημιουργηθῇ
διαφωνία: αἱ ὁποῖαι νὰ φέρουν εἰς πλήρη σύγκρουσιν. Ἀλλὰ μὴ
ἀντατάχῃ καὶ κατ' ἄλλο. Τί ἀνάγκη ἔχετε αὐτοῦ ἀφοῦ τὰ
μέλη εἰναι λαμπρά; Δὲν εἶπον ἐγὼ ὅτι: τὰ μέλη δὲν εἰναι λαμπρά,
ἀλλὰ τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου εἰναι λαμπρά, ἄλλα δὲν συμφε-
ροῦν μὲ τὰς κυβερνητικὰς ἀντιλήψεις. Τώρα ὁ κ. Ἀρχηγὸς
τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος μὴ εἶπεν ὅτι ἄλλος κλονισμὸς τῆς Τρα-
πέζης εἶναι, ὅτι ἐξήτησα διὰ τοῦ νομοσχεδίου αὐτοῦ νὰ ἔχῃ ἡ
Κυβέρνησις δικαίωμα γνώμης ἐπὶ τοῦ κανονισμοῦ τῶν τόκων
τῶν θανείων τὰ ὅποια θὰ δίδονται, παρὰ τῆς Ἀγροτικῆς Τρα-
πέζης. Ἀλλὰ κύριοι, ὅπως εἶπον, κυρίως ἐξήτησα νὰ τὴν
ἀνάγκη αὐτὰ διὰ νὰ κατερθώσω νὰ ἐπιβάλλω τὰς ἀντιλήψεις μου
ἐπὶ τὰ δάνεια αὐτὰ τῆς βαλτιώσεως τῶν κτημάτων θὰ δίδον-
ται μὲ ὀλιγώτερον τόκον.

« Ἀλλὰ πῶς ἠθέλητε νὰ τὸ καμῶ ἄλλως αὐτὸ ἐάν δὲν εἶχαν αὐτὸ τὸ δικαίωμα : Ἀλλὰ γεν κὼς ποία ζημία προέρχεται, ἐκ τῆς διατάξεως αὐτῆς; Φοβεῖσθε μήπως αὐτὸ συντελέσῃ ὥστε ἡ Τράπεζα νὰ πέσῃ ἔξω, διότι ἴσως θὰ υποθέτατε ὅτι μὴ Κυβερνήτης ἢ ὑποὶα θὰ θέλῃ νὰ δημαγωγῇ καὶ καταβιάσῃ τοὺς τόκους θὰ ἤμπαρξῃ νὰ ρίψῃ τὴν Τράπεζαν ἔξω : Ἀλλὰ ἐάν δώσωμεν τὸ δικαίωμα εἰς τὴν Κυβερνήτην μόνην νὰ ρυθμίσῃ τὸ ἔξηττον τοῦ τόκου, θὰ προηδόμεν αὐτὸν τὸν κινδύνον, ἀπὸ τὸν τόκον τὸν κανονίζει κατὰ πρόωτον ἡ Τράπεζα καὶ ἐάν μπορεῖ νὰ γίνῃ μεταβολὴ εἰς τὸ ἀπὸ κανονισθησόμενον ἐπιτόκιον, ἀνευ συμφωνίας καὶ τῶν δύο παραγόντων; Πῶς φοβεῖσθε αὐτὴν ἡν ἐπιδράσιν; Ἐάν δὲ υποθέτατε ὅτι πρόκειται περὶ Κυβερνήτης, εἰς ἣν ὑποὶα παραγωνοῦνται τὴν θέσιν τῆς καὶ ἀδιαφοροῦνται πρὸς τὴν κοινὴν γνώσιν ἠθέλει νὰ δημαγωγῇ κατὰ τοιοῦτον ἐκσχρόν τρόπον, καταβιάζουσα τοὺς τόκους, πῶς θὰ κωλύθωμεν ἄλλως αὐτὴ ἢ Κυβερνήτης, παρὰ ἐάν υποτεθῇ ὅτι ἐξαιρέτικα εἰσιν ἐκθεσίου ἐπὶ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου, νὰ υπογρα-

ὥστε αὐτὸ εἰς ἐλαττωσιν τοῦ τόκου τοῦ δανείου : Ἄλλα ἐὰν ἔχωμεν ταυτέτην Κυβέρνησιν τὸ πρῶτον θὰ γίνεσθαι εἰς τὰ παρασκήνια πάντοτε καὶ θὰ ἐπιτευθῇ τότε μόνον ἐὰν ὑποθεθῇ ὅτι οἱ σύμβουλοι τῆς Τραπεζῆς δὲν εἶναι ἄνθρωποι περιοπηῆς, ἔχοντες συνείδησιν τῆς ἐντολῆς ἣ ὅπου τοῖς ἀντέθην, ὥστε νὰ ὑποκύβωσιν. Καὶ θὰ ἐπιτευθῇ τοῦτο ἀπὸ τὰ παρασκήνια χωρὶς νὰ φαίνεται καὶ ἀμέσως ἡ ἐξόλη τῆς Κυβερνήσεως. Ἐνῶ μὲ τὸ ἰδιόν μου σύστημα παρόντος ὅλου τοῦ κόσμου θὰ γίνωνται τὰ πρῶτα. Δὲν ἠμπορεῖτε νὰ εἰπῆτε κύριοι ὅτι μὲ αὐτὸ τὸ σύστημα τὸ ὅπου ἐν εἰσέξει πρόκειται πρῶτοντι νὰ ἀνατρέψω τὴν αὐτοτέλειαν τῆς Τραπεζῆς.

Κύριοι, αὶ ἀνησυχία: μὴ διὰ τὸ μέλλον τῆς Τραπεζῆς εἶναι διαρκεῖς. Ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τοῦ ἐσθελθῆναι νὰ ἰδρῶσω τὴν Τράπεζαν αὐτὴν, προκειδοτῶν αὐτὴν μὲ τὰ μετὰ τὰ κεφάλαια μὲ τὰ ὑποκί τὴν προκειδοτῶμεν, εἶχαν τὴν ἀνησυχίαν πῶς θὰ ἡμπορέσωμεν νὰ τὴν διοργανώσωμεν, διὰ νὰ μὴ γαθῶν αὐτὰ τὰ χρήματα καμμίαν ἡμέραν. Διότι θὰ ἦτο δύσκολον ἡ Ἑλλάς, ἵσως ἐπὶ μίαν ὅλην γενεάν, νὰ εὕρῃ καὶ πάλιν τόσα μεγάλα κεφάλαια καὶ ὑποκί σήμερον δίδονται διὰ τὴν ἱδρύσιν τῆς Τραπεζῆς. Τὸ πρόβλημα βέβαια ἦτο δύσκολον, τὸ ἀπλούστερον θὰ ἦτο νὰ ἀναβιῶσιν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Τράπεζαν νὰ ἐπαρκεσθῇ ἀρκεῖσα τὴν ἀγροτικὴν πίστιν, ἐπιστῶντες αὐτὴν διὰ τῶν προκειδοτῶσεων ὥστε νὰ ἐλαττωθῇ τὸν τόκον. Ἀλλὰ σὰς εἶπον προκειδυμένως καὶ ποῖα ἀποκί θὰ εἶχαν ἡ ἄλλως, ἀπὸ μᾶς ἀπέφασκε μονομερῆς, μόνη ὀρθὴ αὐτὴ λύσις. Σὰς εἶπον ὅτι ἡ Τράπεζα ἡ Ἑλληνικὴ εἰν ἐπὶ ὀρθότητι μόνη νὰ διαχειρίζεται ἐντελῶς τὴν ἀγροτικὴν πίστιν δὲν θὰ ἦτο δυνατόν, νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὴν γεωργικὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως, ὅπως ἡμπορεῖ νὰ τὴν ἐξυπηρετήσῃ μίᾳ Ἀγροτικῇ Τραπεζῇ ἰδιωτικῇ.

Πρέπει να είπω ότι αν έπρεπε το να εξυπηρετηθώ ή αγροτική πίστη με την σημερινή διοίκηση της Τραπεζής, ή Κυβέρνησης και πιθανώς και οι διάδοχοί μου δεν θα εύρισκοντο εις καμμίαν σύγκρουση. Άλλα το γεγονός ότι ολόκληρος ο αγροτικός κόσμος αποκαρσίζει την λύση αυτήν την καθιστά μη πραγματοποιήσιμη. Άλλο αφού απομακρύνθηκαν από αυτήν την λύση ο έπρεπε να ανακηρύσσει τις ότι με τα μέτρα και με την οργανωμένη τά οποία έδωκα εις την Τράπεζαν έκαμα, ότι ήτο ανθρωπίνως δυνατόν δια να δώσω την αναγκαίαν ανεξαρτησίαν κατ' άδεμίτων επεμβάσεων, όχι αλεαρτιστίαν, ή ίσως να εξήγεται να παραμερίσει τάς αντίληψεις της Κυβερνήσεως όσον αφορά την αγροτικήν της πολιτικήν, διότι αυτό δεν ο ήτο ανεξαρτησία, αλλά πλήρης αναρχία. Ελέχθη ότι εις την Αγροτικήν Τράπεζαν δεν παραμένει πλέον έχνος εξουσίας. Άλλα πούτα εξουσίας την έσπερήςταιν; Διότι ο ή έχωμεν και ήμεις γινώσκον εις τον κανονισμόν τού τόκου, ή διότι ο ή δ.ορίσωμεν κατά της Εθνικής Τραπεζής εκείνον εις τον όποιον ήμφορούμεν να έμπιστευώμεν; Νομίζω ότι αυτά είνε άρκετά, όσον άφορά τον έλεγχον ο όποιος γίνεται και τάς γενικάς γραμμάς των τροποποιήσεων τάς όποιάς εισηγήθημεν. Ο άρχηγός της Δημοκρατικής Ένώσεως ο ή ήθελε να βάλη εις το Διοικητικόν Συμβούλιον της Τραπεζής έξ αντιπρόσωπους του οργανωμένου γεωργικού νόστου. Του είπον ότι ο αριθμός των δύο καθωρίσθη, διότι ή στάσις του οργανωμένου αγροτικού νόστου άπέναντι της Εθροβούσεως Τραπεζής ήτο τοιαύτη, ώστε να μην έχω έμπιστεύσούν προς τον οργανωμένον αυτόν κόσμον. Έν τούτοις, ο ή δεχθώ, κατέπειν των λεχθέντων την έσπέραν ταύτην, όπως πριστεθώσιν άκόμη δύο αντιπρόσωποι του οργανωμένου αγροτικού κόσμου, εύχομαι δέ όπως ή περαιτέρω λειτουργία και της Τραπεζής και του οργανωμένου αγροτικού κόσμου είνε τοιαύτη, ώστε ταχέως να δυνηθώμεν να εισαγάγωμεν και τους άλλους δύο, τους όποιους εξήτησεν ο κ. Άρχηγός της Δημοκρατικής Ένώσεως. Τελευταίως τάς έδάφα 6 και 7 του άρθρου 22 αντί ενός ο ή λέγονν δύο και ο ή δ.ορίσας ο ή γίνεται δι' αντιπρόσωπον των Ένώσεων και των Γεωργικών Επμελητηρίων. Άλλως τε αντιπρόσωποι του γεωργικού κό-

σμου υπάρχουν εις τὸ Συμβούλιον, τὸ ὁποῖον ἔχουν καταρτίσει δι' ἀληθῶν καὶ λαμπρῶν ἀντιπροσώπων πρὸς ἐργαζομένων ἀπὸ τὴν γεωργικὴν τῆς περισσοτέρου παρ' ὅτι προσέρχονται ἐκείνοι τοὺς ὁποίους διορίζουν τὰ Γεωργικὰ Ἐπιμελητήρια καὶ αἱ Γεωργικαὶ Ἐνώσεις. Οὗτοι εἶνε ὁ Κουτομυρόπουλος ὑπάλληλος τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας καὶ ὁ Γεωργιάδης, μέχρι χθὲς ὑπάλληλος τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας καὶ σήμερον ὑπάλληλος τῆς Σταθιδιτικῆς Τραπεζῆς. Τὴν δυσπιστίαν ἀκόμη περισσότερο δικαιολογεῖ τὸ γεγονός ὅτι τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ ἀντίδρασις τοῦ ὀργανωμένου γεωργικοῦ κόσμου, ὥστε καὶ ἀφοῦ ἰδρῦθη ἡ Τράπεζα καὶ ἀφοῦ εἶδον πόσον πλούσια ἐπαιροδοτήθη καὶ ἀφοῦ εἶδον πόσον εὐεργετική θὰ ἦτο, μὰς ἔκλειψαν ἀπαρτίζαν, καὶ ὅταν τοὺς ἐκαλέσαμεν νὰ ὑποδείξουν τοὺς δύο ἀντέστησαν, καὶ μόνον ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς κοινῆς γνώμης ἠναγκάσθησαν μετὰ τρεῖς ἐβδομάδας νὰ τοὺς ὑποδείξουν.

Ὁ κ. Α. Παπαναστασίου λέγει ὅτι τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι οἱ Συνεταιρισμοὶ Μακεδονίας καὶ Θράκης φρονοῦν ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ ἐκπαιστωθῶν διὰ τοῦ περιορισμένου αὐτοῦ ἀριθμοῦ. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τῶν ἀπὸ τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν προσλαμβανόμενων ὑπάλληλων, ὁ κ. Ἀρχηγὸς τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως μετ' ἐπιμέλειαν, διότι δὲν ἐξήγησα ἀπὸ τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν νὰ παραιτηθῇ τοῦ δικαιοῦ αὐτοῦ. Δὲν ἐνόμισα, κύριοι, ὅτι μετ' ἐπιτρέπεται νὰ ζητήσω τοῦτο ἀπὸ τὴν Τράπεζαν, τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποῖαν τὴν ἐπέβη νὰ μετ' ὁδῶ 560 ἑκατομμύρια. Ἀλλ' ἀπόψε ἤκουσα ὅτι ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα δὲν ἐπιμένει εἰς τὸ νὰ ἔχη τοὺς 300 αὐτοὺς ὑπάλληλους. Ἐτήλεσφώνησα, λοιπόν, εἰς τὴν Τράπεζαν ἵνα βεβαιωθῶ, καὶ ὅα μὲν ἐπιτρέψετε νὰ σᾶς ἀναγνώσω μίαν ἐπιστολήν, τὴν ὁποῖαν ἔλαβα, διότι πρέπει νὰ γνωρίζετε ὅλοι τί συμβαίνει, διὰ νὰ μὴ ἐπιρρίπτονται κατὰ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς μομφαὶ μειωτικαὶ τῆς θέσεως τὴν ὁποῖαν κατέχει λίαν δικαίως εἰς τὸν τόπον μαζ. (Ἀναγινώσκει).

Ἐν Ἀθήναις τῇ 21 Δεκεμβρίου 1929.

Σεβαστὸς μου Κύριε Πρόεδρε,

Κατὰ τὴν διεξαχθεῖσαν σήμερον ἐν τῇ Βουλῇ συζήτησιν ἡ Ἀρχὴ τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως κ. Παπαναστασίου καὶ ὁ βουλευτὴς κ. Ροδόπουλος ἐμεμφθῆσαν τῆς ὑπογραφείσης συμβάσεως περὶ Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς. Μεταξὺ ἄλλων, τὴν ἀπόσπασιν παρὰ τῇ Ἀγροτικῇ Τραπεζῇ τριακοσίων ὑπάλληλων ἐπὶ μίαν ἐξαετίαν θεωρεῖ ὁ κ. Παπαναστασίου ἐλάττωμα καὶ πρόσκομμα πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς γεωργικῆς πίστεως, ὁμοίως δὲ καὶ τὴν χρησιμοποίησιν τῶν υποκαταστημάτων τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς ὡς πρακτορείων τῆς Ἀγροτικῆς, μέχρι τῆς ἰδρύσεως ἰδίων αὐτῆς υποκαταστημάτων κλπ., ὁ δὲ κ. Ροδόπουλος ἐξέφρασεν ὠρισμένως ἀνησυχίας διὰ τὰς σχέσεις Κράτους καὶ Ἑθνικῆς Τραπεζῆς, σχετικῶς μετὰ τὴν λειτουργίαν καὶ τὴν Διοίκησιν τῆς Ἀγροτικῆς.

Ἐπειδὴ ἐπὶ πλέον γενικωτέρον ἐπικρατεῖ παρὰ πολλοῖς ἡ ἀντίληψις, ὅτι ἡ δ' αὖ τῆς συμβάσεως καθορισθεῖσα σύμπτωσις τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς διὰ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ πρόοδον τῆς Ἀγροτικῆς θέλει τὸν αὐτὸν ἐπιδράσει κακῶς ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως αὐτῆς, καθ' ἑκάστην δὲ καὶ ἐν τῷ Τύπῳ καὶ ἐν τῇ Βουλῇ ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα ἀποτελεῖ τὸν σκόλον τῶν ἐπιθέσεων, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον καὶ ἄξιον εἶναι καὶ ἐπιβεβαιῶν, ὡς μαινὸν τὸ κύρος τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς, παρακαλῶ νὰ μοι ἐπιτρέψετε, Κύριε Πρόεδρε, νὰ δηλώσω ὅτι, ὅτι ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος: 1) παραιτεῖται τοῦ δικαιοῦ τῆς ἀποσπάσεως παρὰ τῇ Ἀγροτικῇ τῶν τριακοσίων ὑπάλληλων, 2) παραιτεῖται τοῦ δικαιοῦ τῆς συμβάσεως διὰ τὰ τὸν διορισμὸν τοῦ Διοικητοῦ, τοῦ Προέδρου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ ὠρισμένων μελῶν τούτου, 3) παραιτεῖται τοῦ δικαιοῦ νὰ παρίσταται ἐν τῷ Διοικητικῷ Συμβουλίῳ δι' ἀντιπροσώπου τῆς. Οὕτω καὶ ὁ Ὑποδιοικητὴς τῆς Τραπεζῆς κ. Κορυζῆς θὰ ἀπαλλαγῇ τῶν σχετικῶν ἀπασχολήσεων καὶ ἡ

Ἀγροτικὴ Τράπεζα τῆς ἐπιδράσεως αὐτοῦ, 4) παρακαλεῖ ὅπως ἀπαλλαγῇ τῆς ἐν μέρος τῆς Ἀγροτικῆς χρησιμοποίησεως τῶν υποκαταστημάτων τῆς. Σχετικῶς τοῦτο ὅτι ἡ καθορισθεῖσα διὰ τὴν χρησιμοποίησιν τούτων ἀποζημιώσις τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς μόλις ἀντικρύζει τὰ πραγματικὰ τῆς ἐξόδου, τοῦτο δὲ ὅα γίνῃ ἀντικρὺ τὸν ἡ Ἀγροτικὴ ἰδρύσθῃ ἰδία υποκαταστήματα.

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω οὐδεὶς δευτέρως, θεωρούμενος παρὰ τῶν ἐπικριτῶν ἐπικίνδυνος, μεταξὺ Ἑθνικῆς καὶ Ἀγροτικῆς ἀπομένει, καὶ κατὰ συνέπειαν οὐδεμία παρεξήγησις δύναται νὰ ἐμφανισθῇ.

Εἰς τὰς δηλώσεις ταύτας προσκίνομεν, Κύριε Πρόεδρε, διὰ νὰ διευκρινισθῶν ὅτι καὶ διὰ νὰ λείψῃ πᾶν σκῆμα ἐπικριτῆς ἐν τῷ μέλλοντι μεταξὺ τῆς Τραπεζῆς καὶ τοῦ Κράτους, τῶν εὐμένων διαθέσεων τοῦ ὁποῖου ἡ Τράπεζα ἔχει ἀπολύτον ἀνάγκην ἐν τῇ ἀπὸ τινος νέᾳ τῆς μορφῇ.

Μετὰ σεβασμῶν

Ι. ΔΡΟΣΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐθεώρησα καλὴν νὰ ἀνακινώσω τοῦτο, διότι δὲν εὐρίσκω δικαίον νὰ γίνῃται ἐπιθέσις κατὰ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς ἡ ὁποία παρέσχε μέχρι σήμερον μεγάλην ὑπηρεσίαν εἰς τὸν κλάδον τῆς ἀγροτικῆς πίστεως, τὸν ὁποῖον εὐρήκαμεν ὀργανωμένον διὰ νὰ τὸν συνεχίσωμεν. Ἀπὸ τὰς παραιτήσεις αὐτὰς θὰ δεχθώμεν μόνον ὅσας νομίζομεν χρήσιμους, διότι ἀμφισβῆσαι ἂν εἶνε καμία χρήσιμος, διότι ἰδίως διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν υποκαταστημάτων ἐγὼ θὰ ἤθελα νὰ διαρκέσῃ αὕτη ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερο χρόνον. Συνφρονήθη νὰ δώσωμεν 20 ἑκατομ. διὰ νὰ χρησιμοποιοῦμεν τὰ υποκαταστήματα τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς. Τὸ ἔγγραφο τῆς Τραπεζῆς λέγει ὅτι τὸ πᾶν τοῦτο μόλις καλύπτει τὰς δαπάνας τῆς Τραπεζῆς, ἀλλ' ἐγὼ εἶμαι βέβαιος, ὅτι ὅταν θὰ κάμωμεν διὰ μαζὶ υποκαταστήματα παντοῦ ἡ δαπάνη θὰ εἶνε 50 αἰο τοὐλάχιστον ἀνωτέρα ἀπὸ αὐτὴν τὴν ὁποῖαν πληρώνωμεν. Ἐγὼ τοὐλάχιστον ἐφ' ὅσον δύναμαι νὰ ἐπιδράσω θὰ ζητήσω νὰ μὴ σπεύσωμεν νὰ τὰ ἰδρῶμεν, ἐκτός ἐξαιρετικῶν περιπτώσεων εἰς δύο ἢ τρεῖς μέρη.

Ὁ κ. Α. Παπαναστασίου λέγει ὅτι ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ὑπάλληλους δὲν παρίσταται ἀνάγκη περὶ τοῦ τοῦ προσωπικοῦ, ἡ δὲ Τράπεζα δὲν εἶνε διατεθειμένη νὰ θυσιάσῃ ἕτω καὶ προσωπικῶς ἐνὰ μέγαν ἀριθμὸν ὑπάλληλων. Ἐγὼ, συνεχίζει, θεωρῶ εὐχάριστον τὸ γεγονός ὅτι δὲν θὰ ἐκχωρηθῶν οἱ ὑπάλληλοι αὐτοὶ, ὅχι διότι οἱ ὑπάλληλοι τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς δὲν εἶνε κατὰλληλοι, ἀλλὰ διότι ἡ ἀπόσπασίς των εἰς τὴν Ἀγροτικὴν δὲν εἶνε ὀρθρινή. Ἀντὶ τῶν γενομένων θὰ ἦτο ἐν ἐπικρυσματωμένῳ ἡ ἀποχώρησις τοῦ Ὑποδιοικητοῦ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς ἀπὸ τὴν ἔδυσιν τῆς Ἀγροτικῆς, διότι ὁμολογουμένως ὁ κ. Κορυζῆς προέφερε μεγάλην ὑπηρεσίαν. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τῆς ἀναμείξεως τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς εἰς τὴν ὑπόδειξιν τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου, θὰ ἦτο προτιμωτέρον νὰ γίνῃ ἀποδεχτὸν, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως ὁρισθῶν ἐν τῶν προτέρων μόνιμα πρόσωπα πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς καλυτέρας διοικήσεως τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Μίαν λέξιν ἀκόμη διὰ τὸ ζήτημα τοῦ μισθολογίου. Ἐπιθυμῶ ἀπὸ τοῦ βήματος τοῦτο νὰ ἐκφράσω τὴν ἐλπίδα ὅτι τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς θὰ θελήσῃ νὰ ἀναθεωρήσῃ τὸ μισθολόγιον. Δὲν λέγω βέβαια δι' ἐκείνους τοὺς ὁποίους προσέλαβεν ἡδὴ, διότι αὐτὸ δὲν θὰ ἦτο εὐκόλον, καὶ δὲν θὰ ἦτο ἴσως καὶ εὐλόγον νὰ ἀθετηθῶν ὑποσχέσεις δοθεῖσαι, ἀλλὰ διὰ τὸ μόνιμον μισθολόγιον, διότι πιστεύω ὅτι ἐκεῖ ὑπάρχει ἀκόμη περιθώριον νὰ πραγματοποιηθῶν οἰκονομικῶς. Ὅρα θὰ μοι ἐπιτρέψετε νὰ πᾶς εἰπῶ ὅτι ἡ συνεργασία Κυβερνήσεως καὶ Ἑθνικῆς Τραπεζῆς πρὸς συνέχισιν τῆς ἀγροτικῆς πίστεως ὑπὸ τῆς τελευταίας μέχρις ὅτου ἀρχίσῃ ἡ κανονικὴ λειτουργία τῆς Ἀγροτικῆς ἔδωκεν ἡδὴ ἀποτελέσματα ἀπὸ ὑπὲρ τοῦ γεωργικοῦ κό-

σμου. Πέριστον ὅπως εἶπαμε πρὸ ὀλίγου ἐδόθησαν χίλια ἑκατὸν πέντε ἑκατομμύρια καθαρῶς γεωργικὰ δάνεια καὶ 210.000.000 πλυσματικά, ἤτοι 1345 ἑκατομμύρια καθ' ὅσον τὸ ἔτος 1928, ἐκ τῶν ὁποίων τὴν 31 Δεκεμβρίου ὤφειλοντο 878 ἑκατομμύρια, ἐνῶ ἐφέτος ἐδόθησαν καθαρῶς γεωργικὰ δάνεια 1215 ἑκατομμύρια καὶ πλυσματικά 160 ἑκατομμύρια, ἤτοι τὸ ὅλον 1625 ἑκατομμύρια, ἐκ τῶν ὁποίων ὑπολογίζεται ὅτι θὰ ὀφείλωνται τὴν 31 Δεκεμβρίου 1929 περὶ τὰ 1250 ἑκατομμύρια. Ἀλλὰ διὰ τὴν διαφοράν τῶν ὀφειλόμενων κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου ὑπὸ τοῦ γεωργικοῦ κόσμου ἀπὸ τὰ ὀφειλόμενα ἐφέτος εἶναι 375 ἑκατομμύρια. Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος ἀνυσχὼν διὰ τὸ μέλλον τῆς Ἀγροτικῆς λέγει «ἐπὶ τέλος ἐρχομεν ἡδὴ τόσα ἑκατομμύρια πού διαθετόμεν, πῶς θὰ μὴ μὴ μὴ ἡ Ἀγροτικὴ νὰ διαθέσῃ περισσότερα ἑκατομμύρια ἀπὸ μάλιστα ἐμασκάσῃ τὸ δάνειον τοῦ Σέληνγκμαν; Ἀπὸν ἔχω καλὴν νὰ παρατηρήσω ὅτι ἀπὸ τὰ ἐπὶ πλέον διατεθέντα ἐφέτος ὑπὲρ τῆς ἀγροτικῆς πίστεως 259.000.000, ἐκ τοῦ συνόλου τῶν 1375 ἑκατομμυρίων τῶν ὀφειλόμενων τὴν 31 Δεκεμβρίου, 250 ἑκατομμύρια εἶναι χρήματα τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς, τὰ ὁποία ἡ Ἀγροτικὴ ἐδάνεισεν εἰς τὴν Ἑθνικὴν, ὅπως αὕτη τὰ δάνεια περαιτέρω εἰς τὸν ἀγροτικὸν κόσμον. Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον αὐτὰ τὰ ὁποία ἐδάνεισεν ἡ Ἀγροτικὴ εἰς τὴν Ἑθνικὴν διὰ νὰ ἐξαχθῇ τὴν ἀγροτικὴν πίστιν. Εἶναι καὶ ἄλλα 160 ἑκατομμύρια τὰ ὁποία ἐδόθησαν πάλιν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως διὰ τῆς Ἀγροτικῆς εἰς τὴν Ἑθνικὴν πρὸ πάντων ἡ ἐξ ἡμερῶν, καὶ συνεχρόνως ἡ δὴλωσις πρὸς τὴν Ἀγροτικὴν καὶ τὴν Ἑθνικὴν ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔχει ἀκόμη εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἀγροτικῆς, πλὴν τῶν 250 ἑκατομμυρίων πού ἔδωκεν, ἔχει λέγω ἀκόμη καὶ 140 ἑκατομμύρια δραχμῶν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἀγροτικῆς καὶ τῆς Ἑθνικῆς. Ἀλλὰ διὰ τὰ ὅλα αὐτὰ ἡ Ἀγροτικὴ προικοδοτημένη ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν κατάρθωσεν νὰ ἔχη εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἑθνικῆς, ἐφ' ὅσον αὕτη κάμνῃ τὴν ἀγροτικὴν πίστιν, 540 ἑκατομμύρια.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον αὐτὰ τὰ ὁποία ἐθέσαμεν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἀγροτικῆς καὶ ἐπικρίσεως τῆς Ἑθνικῆς καὶ τὰ ὁποία ἐπέτρεψαν ὅπως ἐφέτος ἐπικυρωθῇ ὁ ἀγροτικὸς κόσμος μετὰ πολὺ περισσότερον ποσὸν ἀπὸ πέρυσιν. Τὰ 250 ἑκατομμύρια τοῦ δευτέρου τμήματος τοῦ παραγωγικοῦ δανείου, κ. βουλευταί, ἡ Κυβέρνησις, ἡ ὁποία γνωρίζετε ὅτι δὲν ἐσυνείθεσε νὰ προσεσφλῇ ἐπιτυχίας ἡ γενομένη ὀρισμένη, τὰ ὁποία προσδοκᾷ, λέγει ὅτι δὲν ἔχει σήμερον κανένα ἐνδοιασμὸν νὰ πιστεύῃ ὅτι θὰ δυνήθῃ νὰ συνεχολογήσῃ τὸ β' μέρος τοῦ παραγωγικοῦ δανείου ἐγκαιρῶς, ὥστε καὶ εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν νὰ διαθέσῃ ὅταν θὰ χρειασθῶν τὰ χρήματα αὐτά, ἀλλὰ καὶ πολὺ ἐνωρίτερον ἀπὸ ὅταν πρόκειται νὰ ἐξαχθῶν τὰ περισσεύματα τοῦ προϋπολογισμοῦ, δ' αὖ τῶν ὁποίων πρόκειται νὰ συνεχίσωμεν τὰ παραγωγικά ἔργα. (Χειροκροτήματα).

Διότι, κύριοι, καὶ αὐτὸ ἀκόμη ἐλέγχθη. Ἐλέγχθη ὅτι τὰ παραγωγικά ἔργα ἐγκαταλείπονται καὶ ὁ καὶ μόνος ὁ πληθυσμὸς αὐτοῦ τῆς Μακεδονίας περὶ τὸν Στρουμῶνα καὶ τὸν Ἀξιόν πρόκειται νὰ ἐγκαταλείβῃ, διότι χρήματα δὲν ὑπάρχουν. Ἐγράφη μάλιστα καὶ κύριον ἄρθρον ἐφημερίδος, στηριζόμενον ἐπάνω εἰς αὐτὴν τὴν πληροφορίαν, καὶ ὅταν ἡρώτησα τὸν διευθυντὴν τῆς ἐφημερίδος, ἐκ ποίας πηγῆς ὑπευθύνου ἔχει τὴν πληροφορίαν ὅτι τὰ παραγωγικά ἔργα θὰ σταματήσουν, μοῦ εἶπεν τὴν ἀπάντησιν ὅτι τὴν πληροφορίαν αὕτην ἔχει ἀπὸ τὴν ἐν Θεσσαλονικίᾳ ἀνταποκριτὴν του. Διότι ἐν Ἑλλάδι τὸ αἰσθημα τῆς εὐθύνης τῶν δημοσιογράφων εἶναι, δυστυχῶς, τὸσον διάφορον ἀπὸ τὸ αἰσθημα τῆς εὐθύνης τῶν δημοσιογράφων ἄλλων χωρῶν, ὥστε ὅχι μόνον δὲν θεωροῦν καλὴν τὴν τὰς εἰδήσεις πού δημοσιεύουν εἰς τὰς στήλας των νὰ τὰς ἐξακριβώσουν ὅπως δέχονται πρὶν τὰς δημοσιεύσων, ἀλλὰ ἐπὶ πλέον καὶ κύρια ἄρθρα γράφουν ἐπὶ τῇ βάσει εἰδήσεων ἀπολύτως ἀνεξικριβῶτων. Ἄν λοιπόν ἡ Τράπεζα ἡ Ἀγροτικὴ δὲν κατάρθωσεν νὰ λειτουργήσῃ ἀκόμη, βέβαια ἤμπορεῖτε νὰ μὲ μὴ μὴ μὴ. Βέβαια δὲν ἀποτελεῖ μεγάλην ἀποτυχίαν πού δὲν

τὴν ἔκλειψαν νὰ λειτουργήσῃ μέχρι σήμερον, ἀλλὰ σᾶς παρακαλῶ νὰ δείξετε κάποιαν ἐπιείκειαν δι' αὐτό. Ὡς λειτουργήσῃ ἐπὶ τέλος ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα, ἀλλὰ καὶ πρὶν ἀκόμη λειτουργήσῃ αὕτη, ἡ ἀγροτικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία εὐρίσκει μίαν ἀπὸ τὰς ἐκδηλώσεις τῆς καὶ εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν, ἤρχισεν νὰ δίδῃ τοὺς καρπούς τῆς. Βέβαια καὶ ὅταν ἀκόμη θὰ διατεθῶν τὰ 290 ἑκατομμύρια, τὰ ὁποία δὲν διετέθησαν, καὶ ὅταν θὰ πάρωμεν τὰ 250 ἑκατομμύρια τοῦ β' τμήματος τοῦ παραγωγικοῦ δανείου καὶ ὅταν θὰ συγκεντρώσωμεν εἰς τὰ Ταμεία τῆς Ἑθν. Τραπεζῆς ἄλλα 50 ἑκατομμύρια ἐκ τῶν καταθέσεων, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν θὰ εἶναι βέβαια αἰσιδοεῖται, ἐὰν πιστεύσωμεν ὅτι θὰ γίνῃ εἰς διάστημα οὐχὶ μακρὸν ἀπὸ τοῦ ζητήματος τοῦ τόκου τῶν καταθέσεων, δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ ἀπασχολῶ τὴν Βουλὴν, ὅτι τοῦτο εἶναι ζήτημα τεχνικὸν—ὅχι πολιτικόν. ὅταν λέγω γίνουσι ὅλα αὐτά, τὸν ἀγροτικὸν κόσμον ἡ δημαγωγία δὲν θὰ τὸν ἀφίσσῃ ἤσυχον. θὰ ὑπάρχουν νὰ τοῦ δεικνύουν τὰς στενοχωρίας μέσα εἰς τὰς ὁποίας εὐρίσκειται ἀπὸ πικρὰ καὶ διαφόρους λόγους, ἀσχετῶς πρὸς τὴν κυβερνητικὴν δράσιν, καὶ θὰ ζητοῦν νὰ τὸν ἐξεργασθῶν, λέγοντες ὅτι τοὺς παρᾶν ἀπὸ τὸ κεφάλι. Βέβαια θὰ ἐξακολουθοῦμεν νὰ λαμβάνομεν ψήφισμα, ὅπως αὐτὸ τοῦ ὁποῖου θὰ σᾶς ἀναγνώσω μερικὰς περιπτώσεις, καὶ τὸ ὁποῖον ἄξιόν τροποποίησιν τῆς συμβάσεως τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς, ὥστε ἀπαντᾶ τὰ καλὺμματα καὶ αἱ καταθέσεις νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου νὰ περιέλθουν εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν. Καὶ αὐτὸ θὰ τὸ συνεχίσωμεν. Ἀλλὰ ξεῖρετε διαπὶ θὰ περιέλθουν εἰς αὐτήν; Ἰνα δυνήθῃ αὕτη καὶ χορηγήσῃ μακροπρόθεσμα δάνεια, θὰ ὑποθέσετε πρὸς βελτίωσιν τῆς καλλιεργείας, πρὸς ἐνοποίησην τῶν χωρῶν τοῦ γεωργοκτηνοτροφικοῦ πληθυσμοῦ. Ὅπως ἡ διοίκησις τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς περιέβη κατὰ πλειονοψηφίαν εἰς τὰς ἀγροτικὰς ὁργανώσεις. Δὲν ἤμπορεῖ παρὰ νὰ εἶμαι εὐνώμων, πρὸς τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως, πού ἀρκεῖται μόνον εἰς τοῦτο, διότι ἡ δημαγωγία δὲν γίνεταί ἀπὸ τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως τὸ ξέρον πολὺ καλὰ, ἀλλὰ πταίει καὶ αὐτός, διότι ἡ δημαγωγία ἡ ὁποία γίνεταί εὐρίσκει πρόσφορον ἔδαφος, ὅτι τὰ βλέπει καὶ αὐτὸς ὅλα στραβά, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἐκείνος πού κάμνει τὴν δημαγωγίαν. Τὸ ψήφισμα λοιπὸν ζητεῖ ἵνα κατὰ πλειονοψηφίαν ἡ διοίκησις τῆς Ἀγροτικῆς περιέλθῃ εἰς τὰς ἀγροτικὰς ὁργανώσεις, δεύτερον τὴν ἀκύρωσιν τοῦ νόμου πού δὲν φορολογεῖ τὰ ἔκτακτα κέρδη τῶν Ἀνωνύμων Ἐταιρειῶν. Ζητεῖ τὴν κατάργησιν τοῦ νόμου περὶ ἀμειβῶν καὶ τοῦ περὶ διαθέσεως τοῦ σταθιδιοσυνταξιοῦτος. Ζητεῖ ἀκόμη κύριοι ὁ ἀγροτικὸς κόσμος τί νομίζετε; Τὴν ἀποδοχὴν τῶν αἰτημάτων τῶν φοιτητῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀποφυλάκισιν τῶν κρατούμενων διὰ τὰς φοιτητικὰς στήλας.

Διότι ἡ δημαγωγία τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου κατάρθωσεν νὰ τὸν πείσῃ, ὅτι δὲν θὰ ὑπάρῃ μισοστὰ ἡ Γεωργία ἐὰν τὸ κύμα τῆς ἀγροτικοσύνης δὲν κατακτήσῃ ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ὅτι δὲν θὰ ὑπάρῃ μισοστὰ ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα ἐὰν ἡ μέλλουσα ἡγήτις τῆς Ἑλλάδος δὲν ἀποτελεσθῇ ἀπὸ ἀνθρώπων ἀποφασιστῶν καὶ ἡμεροφώτων. Ἀξίον ἀκόμη τὸ τμήμα αὐτὸ ὅσα τὴν ἀρχὴν, διότι πάντα ταῦτα ὑπεσχέθη προεκλογικῶς τὰς ἐκλογὰς τὰ ἀνωτέρω αἰτήματα ἐγκαταλείψῃ πᾶντα τὴν ἀρχὴν, διότι παρὰ πάντα ταῦτα ὑπεσχέθη προεκλογικῶς καὶ ἔλαβε τὴν ψήφον τοῦ Ἑλλήνου καὶ λαοῦ. Προεκλογικῶς ὑπεσχέθη ν' ἀπολύσῃ τοὺς φοιτητὰς καὶ νὰ δεχθῶν τὰ αἰτήματα των καὶ νὰ δώσῃ τὴν ἀγροτικὴν πλειοψηφίαν εἰς τὴν Τράπεζαν καὶ νὰ ἐκτελέσῃ ὅλα τὰ τετρακοσμήματα πού ζητεῖ αὐτὸ τὸ ψήφισμα; Βέβαια θὰ μοι εἰπῇτε ὅτι ἤξισα πολλὰς τιμῆς τὸ ψήφισμα αὐτό, ἀναγνωσκόντων σχετικὰ τοῦ μέρους.

Κ. Ζαβιτιάνος. Ἐύχομαι τοῦ χρόνου τὸ ψήφισμα αὐτὸ νὰ μὴ θεωρηθῇ ἀρκετὰ συντηρητικόν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Λοιπὸν κύριοι ἡ δημαγωγία θὰ συνεχισθῇ. Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς περὶ ἀπὸ μίαν κρίσιν ἀκόμη περιέδον τῆς ἀναδιώσεως του. Ἡ δημαγωγία

λοιπών θά συναντηθῇ. Ἡ δυστυχία εἶναι ὅτι δὲν ἀπαιτεῖται ἡ ἐνέργεια τῶν ἐργατικῶν τάξεων τῶν πόλεων, ἀλλ' ὅτι λαμβάνεται καὶ τὴν ὑπαίθριον χώραν, ὅπου, ὡς μὴ τυφλώττωμεν, ἐπιδιώκεται ἡ ὀργάνωσις τοῦ ἀγροτικού κόσμου εἰς κομμουνιστικὸν στοιχεῖον, εἰς ἀνατρεπτικὸν στοιχεῖον τῆς τάξεως.

Ἐγὼ εἰπαίω ὅτι γίνεται κάποιον σκέψις ὀργάνωσις ἐνὸς Ἀγροτικού κόμματος. Ἀναφέρονται μάλιστα καὶ ὀνόματα προσώπων πρὸς τὰς ἐπισημὰς ἐπὶ κεφαλῆς. Καὶ πρέπει νὰ εἰπω ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου, ὅτι ὅχι μόνον δὲν θὰ ἴδωμεν διὰ τὴν ὀργάνωσιν τοιαύτου κόμματος, ἀλλὰ θὰ χάσῃ ἡ πρόκειται νὰ ἰδρωθῇ ἕνα κόμμα συντηρητικῶν ἀγροτικῶν. Δὲν νομίζω ὅτι ἡ οἰκονομικὴ καὶ κοινωνικὴ μαζὶ ἐξέλιξις εἶναι ἀκόμη τοιαύτη, ὥστε νὰ πρόκειται νὰ ἐξυπηρετηθῶν τὰ μεγάλα ζητήματα τῆς χώρας ὅταν διακριθῶμεν εἰς τάξεις καὶ κλίμακα κλίμακα ταξικά, διὰ νὰ ἐλλοθῶμεν ἐδῶ εἰς τὴν Βουλὴν νὰ διαπληκτιζώμεθα ὁδηγούμενοι κυρίως ἀπὸ οἰκονομικὰ συμφέροντα καὶ θέτοντες κατὰ μέρος τὸ γενικὸν συμφέρον. Πιστεύω ὅτι ἀνάγκη οἰκονομικὴ καὶ κοινωνικὴ μὰς ἐπιβάλλει νὰ μειώσωμεν ἀκόμη μὲ τὴν ὀργάνωσιν ἐνίων κινήσεων (χειροκρατήματα). Παρὰ νὰ ἀφίσταται τὸν ἀγροτικὸν κόσμον ἐξίσου εἰς τάξεις τῆς χειρίστης δημαγωγίας ἢ ὅποια τὸν ὀφείει ἀντιλήψαι, εἰς σκοποὺς ἀνατρεπτικῶν ἐντελῶς τῆς τάξεως, προτιμῶ τὴν ὀργάνωσιν ἐνὸς ἀγροτικῶν κόμματος ὑπὸ ἀνθρωπινὰ σοδάρῳ καὶ δυνάμενον νὰ ἔχῃ συναίσθησιν τῶν εὐθυνῶν τῆς ὁποίας ἔχει ὡς ἀρχηγὸς κόμματος, ὃ ὁποῖος νὰ μὰς φέρῃ ἐδῶ, ἐντὸς τῆς Βουλῆς, τὰς ἀντιλήψεις τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου, ἐφόσον οὗτος ἤθελε πιστεῦσαι ὅτι αὐτὰ δύνανται νὰ ἐξυπηρετηθῶσι καλλίτερον διὰ τῆς ὀργάνωσις ἐνὸς κόμματος. Ἐν τῇ μεταξὺ ἡ παρούσα Κυβέρνησις ἔχει τὴν πεποίθησιν ὅτι ὑπὲρ τῆς ἀγροτικῆς τάξεως ἐπράξαν ὅ,τι ἦτο ἀνθρωπίνως δυνατόν νὰ γίνῃ ὑπὸ τῆς σημερινῆς περιστάσεως, ὅτι ἐπράξε τοιαῦτα τὰ ὅποια πρὸ ἐνὸς ἔτους οὐδεὶς ἐπενέτατο ὡς δυνατόν εἰς τὸν τόπον αὐτόν. Βέβαια, κύριοι, ὅλα αὐτὰ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀγροτικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως δὲν ἔγινον ἀκόμη ἀσθητά. Ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα δὲν ἐλαττούργησεν ἀκόμη. Ἀλλὰ καὶ ἂν δὲν λειτουργήσῃ ἔγινεν αἰτία νὰ διατεθῶν ὑπὲρ τῆς ἀγροτικῆς τάξεως 370 εκατομμύρια καὶ ἐπὶ πλέον ἔχει ἄλλα 200. Ὁ ἀγροτικὸς κόσμος δὲν ἀνταμιβάνεται ὅτι αὐτὰ τὰ ὀφείλει εἰς τὴν ἀγροτικὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως. Ἀλλὰ ἀκόμη ὁ ἀγροτικὸς κόσμος δὲν εἶδε τὰ ἀποτελέσματα τῆς γενναίας προσπάθειας διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῶν γεωργικῶν μαζῶν ὑπηρεσιῶν, προσπαθείας ἢ ὅποια εἴμαι βέβαιος ὅτι θὰ ὀφείλῃ μεγάλους καρποὺς ταχύτατα. Ἡ Κυβέρνησις εἶναι ἡσυχὸς ὅτι ἐξελήφθη τὸ καθήκον τῆς πρὸς τὴν χώραν καὶ ἰδιαίτερος πρὸς τὸν ἀγροτικὸν κόσμον. Ἡ Κυβέρνησις ἔχει τὴν πεποίθησιν ὅτι πρὸς τῆς παρελεύσεως μακροῦ χρόνου θὰ γίνωσιν ἐμφανῆ εἰς τὸν περισσώτερον κόσμον τὰ ἀποτελέσματα ἰδίως τῆς γεωργικῆς καὶ τῆς φιλαγροτικῆς πολιτικῆς αὐτῆς. Βεβαίως δὲν περιμένω νὰ καταπαύσῃ ἡ καταδημαγωγία τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου.

Πιστεύω ὅτι, ὅσον περισσώτερον καταπαύῃ γίνονται τὰ ἀποτελέσματα τῆς φιλαγροτικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως, τόσον περισσώτερον θὰ κινῆται ἡ δημαγωγία τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου καὶ τόσον περισσώτερον θὰ θέλωσι νὰ τὸν πείσωσι ὅτι εἶναι δυστυχέστερος ἀπὸ ὅ,τι πραγματικῶς εἶναι καὶ ὅτι δὲν πρόκειται νὰ ἴδῃ καλύτερα ἡμέρας, ἐνὸς εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς τῶν ὅ,τι γνωρίζουν ὅτι ψεύδονται, ὅτι, ἐὰν ὁ ἀγροτικὸς κόσμος πλῆρως καὶ πάσχει ἀκόμη, ἀλλὰ καθ' ἡμέραν πρόκειται νὰ τοῦ διδῶνται τὰ μέσα νὰ βελτιώσῃ τὴν τύχην του, ὅπως συντελέσῃ καὶ αὐτὸς νὰ βελτιωθῇ ἡ οἰκονομικὴ ἐν γένει, κατὰστασις τῆς Ἑλλάδος. (Χειροκρατήματα).

Μεθ' ὃ κηρύσσεται περικυμμένη ἡ συζήτησις. Ὁ κ. Πρόεδρος ἐρωτᾷ ἐὰν εἶναι σύμφωνος ἡ Βουλὴ νὰ θεωρηθῶν αἱ γενόμεναι διορθώσεις ὡς τυπογραφικαὶ ἀσυνέπειαι.

Φωναί. Μάλιστα.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Σὰς παρακαλῶ νὰ ἀνα-

κληθῇ τὸ σύνολον ἐφόσον ἔγινον μετατροπαὶ τινες καὶ νὰ συνεδριάσωμεν τὴν Δευτέραν τὴν πρωτὴν εἰς τὰς 9 1/2 νὰ τὴν ψηφίσωμεν. Διὰ πέν ὅμως ἐνδεχόμενον νὰ μὴ καὶ εἰς τὴν ἐξουσιοδοτήσῃ.

Συζητούμενον εἶτα τοῦ σχεδίου τῆς ἀποφάσεως περὶ ἐξουσιοδότησεως τῆς Κυβερνήσεως, ὁ κ. **Π. Τσαλδάρης** λαμβάνων τὸν λόγον λέγει ὅτι ἀναγκάζεται νὰ φέρῃ εἰς τὸ μέσον ἐν ζήτημα διὰ νὰ προλάβῃ μίαν ἐνέργειαν τῆς Κυβερνήσεως ἢ ὅποια δὲν θὰ εἶναι ὀρθή. Κατὰ τὴν ἀπορίαν λέγει τοῦ Ἀγροτικοῦ κόμματος ἐψηφίσθη τροποποίησις τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς, καθ' ἣν οἱ ἐκλεγέντες καὶ μὴ ὀρκισθέντες ἐντὸς ὀρισμένης προθεσμίας δουλῶνται κηρύσσονται ἐκπτώτοι τοῦ ἀξιωματικῶς τῶν. Κατὰ τῆς τροποποιήσεως λέγει αὐτῆς ἔχον ἀντιρρήσεις διότι κινεῖς λόγους δὲν τὴν ἐνεδίδκουν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Εἰμὲν σύμφωνοι εἰς τὴν ἀνακλῆσιν πάσης ἐνεργείας καὶ πρὸς τοιοῦτο παρακαλῶ τὴν συνάδελφόν μου κ. Γεωργίου τῶν Ἐπιστημονικῶν νὰ ἀναβάλῃ πᾶσαν ἐνέργειαν μέχρις ὅτου ἐπενέλθῃ τὸ ζήτημα καὶ τὸ συζητήσωμεν. Ἡ δὲ, ὅπως εἶπα, παρακαλῶ νὰ ἀναγραφῇ εἰς τὴν ἐξουσιοδότησιν καὶ τὸ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης, ἐὰν τυχὼν δὲν προφύσῃ νὰ ψηφισθῇ ἀπὸ τὴν Γερουσίαν.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Δεδομένου ὅτι ἀναδίδεται τὸ σύνολον παρακαλῶ νὰ ἐξετασθῶν καὶ τυπικῶς τινὲς τροπολογίαι περὶ τῶν ὑπαλλήλων.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Νὰ μὴς σταίκαται. Μεθ' ὃ ἀνακινῶνται καὶ γίνεται δεκτὸν κατ' ἄρθρον εἰς δευτέραν συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον «περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 4332 περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου καὶ τῆς Ἑθνομικῆς Τραπέζης συμβάσεως περὶ συστάσεως καὶ λειτουργίας τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης», ὡς ἐτροπολογήθη ἀναδίδεται τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ συνόλου.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Παρακαλῶ νὰ ψηφισθῇ καὶ τὸ ὑπ' ἀριθ. 4 ὅπερ εἶναι τυπικὸν καὶ ἀφορᾷ τροποποίησιν συμβάσεως περὶ ἡλεκτροφοτισμοῦ τῶν κομπολόων Ἑλευσίνος, Μάνδρας καὶ Καλυθίων.

Ὁ κ. **Α. Χρηστομάνος** ἐρωτᾷ ἐὰν ἔγινον ἡ διόρθωσις περὶ τῆς ὁμίλησε κατὰ τὴν πρώτην συζήτησιν.

Ν. Ἀβραάμ. (Ἰ. Γ. Συγκ.) Ἡ διόρθωσις ἔγινε. Μεθ' ὃ γίνεται δεκτὸν εἰς δευτέραν κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον συζήτησιν τὸ σχέδιον νόμου «περὶ μερικῆς καταργήσεως καὶ τροποποιήσεως τῆς ἀπὸ 5 Μαρτίου 1926 συμβάσεως περὶ ἡλεκτροφοτισμοῦ τῶν κομπολόων Ἑλευσίνος, Μάνδρας καὶ Καλυθίων».

Περὶ μερικῆς καταργήσεως καὶ τροποποιήσεως τῆς ἀπὸ 5 Μαΐου 1926 συμβάσεως περὶ ἡλεκτροφοτισμοῦ τῶν κομπολόων Ἑλευσίνος, Μάνδρας καὶ Καλυθίων.

Ἄρθρον μόνον.

Κυροῦται ἡ ἀπὸ 23 Σεπτεμβρίου 1929 ἐκ τριῶν ἄρθρων σύμβασις μεταξὺ τοῦ Ἰπουργείου Συγκοινωνίας καὶ τῆς Ἀνωτάτης Ἡλεκτρικῆς Ἑταιρείας Ἑλευσίνος, Μάνδρας καὶ Καλυθίων «περὶ μερικῆς καταργήσεως καὶ τροποποιήσεως τῆς ἀπὸ 5 Μαρτίου 1926 συμβάσεως περὶ ἡλεκτροφοτισμοῦ τῶν κομπολόων Ἑλευσίνος, Μάνδρας καὶ Καλυθίων», ἥς τὸ κείμενον ἐπεται, τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος νόμου ἀρχομένης ἀπὸ τῆς ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως δημοσιεύσεώς του.

Σ Υ Μ Β Α Σ Ι Σ

Περὶ μερικῆς καταργήσεως καὶ τροποποιήσεως τῆς ἀπὸ 5 Μαρτίου 1926 συμβάσεως περὶ ἡλεκτροφοτισμοῦ τῶν κομπολόων Ἑλευσίνος, Μάνδρας καὶ Καλυθίων.

Μεταξὺ τοῦ κ. Στυλιανῶν Γονατᾶ, Ἰπουργοῦ τῆς Συγκοινωνίας, ὡς ἐκπροσωπῶντος τὸν Δημόσιον, καὶ τῶν κ. κ. Θεοφίλου Ν. Κυριακίδου καὶ Ἰωάννου Ν. Κυριακίδου μητρώων, κατοίκων Ἀθηνῶν, ἐνεργούντων ἐν προκειμένῳ δι'

ἑαυτοὺς ὡς μόνων ἐπαίρων καὶ ἐκκαθαριστῶν τῆς δικλυσίας τῆς ὁμορρυθμίας Ἑταιρείας Γ. Μαυρουδάκη καὶ Σία καὶ ὡς διευθυντῶν ἐκπροσωπούντων τὴν ἐν Ἀθῆναις Ἀνώτατον Ἑταιρείαν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Ἀνώτατος Ἡλεκτρικὴ Ἑταιρεία Ἑλευσίνος—Μάνδρας—Καλυθίων (ὀνομαζομένην ἐφεξῆς ἀνάδοχον Ἑταιρείαν) δυνάμει τοῦ προαρκτωμένου ὧδε ἀποσπάσματος πρακτικοῦ τῆς Γενικῆς αὐτῆς Συνελεύσεως κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 31 Μαρτίου 1929, συνωμολογήθησαν τὰ ἑξῆς:

Ἄρθρον 1.

Μεταξὺ τοῦ Ἰπουργείου τῆς Συγκοινωνίας καὶ τοῦ κ. Γ. Μαυρουδάκη, εἰς τὰ δικαιώματα τοῦ ὁποῖου ὑποκατέστη ἡ ὁμορρυθμία Ἑταιρείας Γ. Μαυρουδάκη καὶ Σία, ἥτις καὶ αὕτη εἰσῆλγον ταῦτα εἰς τὴν Ἀνώτατον Ἡλεκτρικὴν Ἑταιρείαν Ἑλευσίνος—Μάνδρας—Καλυθίων καὶ ἥδη Ἀνώτατον Τεχνικὴν Ἑταιρείαν Ἀδελφοὶ Κυριακίδου συνωμολογήθη τὴν 5 Μαρτίου 1926 ἔτους σύμβασις (ὀνομαζομένη ἐφεξῆς «Σύμβασις παραχωρήσεως») προνομίᾳ ἡλεκτροφοτισμοῦ τῶν κομπολόων Ἑλευσίνος—Μάνδρας—Καλυθίων. Τὴν Σύμβασιν ταύτην ἀπὸ κοινοῦ συμφώνως καταργεῖται μερικῶς τὰ συμβαλλόμενα μέρη ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1930 ἔτους, ἂνευ οὐδεμιᾶς ἐκτενέστερας ἀξιώσεως ἐκ τοῦ λόγου τούτου ὅσον ἀφορᾷ τὴν περιοχὴν (ἥτις ἐφεξῆς θὰ ὀνομάζεται «περιοχὴ ἀκρωσέως») τὴν πίπτουσαν ἐντὸς τῶν ὁρίων «τῆς περιοχῆς Ἀθηνῶν» ὡς αὕτη ὀρίζεται ἐν τῇ ἀπὸ 17 Ὀκτωβρίου 1925 ἔτους συμβάσει περὶ προμηθείας ἡλεκτρισμοῦ καὶ μεταφορῶν. Συνεπεί τῆς καταργήσεως ταύτης καταργεῖται πᾶσαι αἱ εἰς τὴν περιοχὴν ἀκρωσέως ἀναφερόμεναι συμβάσεις τοῦ ἀρχικοῦ ἀναδόχου τῆς συμβάσεως παραχωρήσεως ἢ τῶν δικαιούχων αὐτοῦ πρὸς τρίτους, αἱ σχετιζόμεναι πρὸς τὴν παροχὴν ἡλεκτρικῆς ἐνεργείας ἢ πρὸς ἐκτέλεσιν ἔργων διὰ τοιαύτης ἂνευ ἀξιώσεως τῆς τῶν τρίτων τούτων.

Ἄρθρον 2.

Ἡ σύμβασις διατηρεῖ τὴν ἰσχύϊ ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑπόλοιπον περιοχὴν, ὀνομαζομένην ἐφεξῆς «περιοχὴ Μάνδρας» τροποποιουμένη ὡς ἀκολουθεῖ.

α) Ἐπιτρέπεται εἰς τὴν ἀνάδοχον Ἑταιρείαν νὰ ἐκχωρήσῃ εἰς ἑταιρείαν ἡλεκτροφοτισμοῦ τῆς περιοχῆς Ἀθηνῶν τὰ ἐκ τοῦ ἐν ἰσχύϊ διατηρουμένου μέρους τῆς συμβάσεως, ὡς αὕτη τροποποιεῖται διὰ τῆς παρούσης, ἀπορρέοντα δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις τῆς, ἐπιτροπομένης ὡς αὐτῶς περαιτέρω ἐκχωρήσεως τῆς συμβάσεως ὡς πρὸς τὴν περιοχὴν Μάνδρας.

β) Πραγματοποιουμένης τῆς ἐν τῷ στοιχείῳ α ἐκχωρήσεως

1) Ἡ περιοχὴ Μάνδρας θὰ τροποδοτήσῃ δι' ἡλεκτρικῆς ἐνεργείας ἐκ τῆς περιοχῆς Ἀθηνῶν, καταργεῖται δὲ τὰ ἄρθρα 2 ἐδάφ. 1 καὶ 3, ἄρθρον 3, ἄρθρον 4 ἐδ. 2, ἄρθρον 5, ἄρθρον 6, ἄρθρον 7 ἐδάφ. 8, ἄρθρον 11 ἐδάφ. 1—6, ἄρθρον 16 ἐδάφ. 4 τῆς συμβάσεως παραχωρήσεως.

2) Ἐπεξηγεῖται ὅτι ἐφεξῆς ὅπου γίνεται λόγος περὶ ἐκτενέστερον ἐν τῇ συμβάσει παραχωρήσεως νοεῖται μόνον τὸ δικαίωμα διανομῆς ἐν τῇ περιοχῇ Μάνδρας.

3) Ἡ εἰς τὸν ἀνάδοχον παρεχόμενη καθαρὰ τιμὴ ἡλεκτρικῆς ἐνεργείας ἰδιωτικοῦ φωτισμοῦ ἐν τῇ περιοχῇ Μάνδρας θὰ εἶναι ἴση πρὸς τὴν καθαρὰν τιμὴν τῆς ἡλεκτρικῆς ἐνεργείας ἰδιωτικοῦ φωτισμοῦ ἐν τῇ κομπολόῃ Ἑλευσίνος καὶ πάντως οὐχὶ ἀνωτέρα τοῦ ὁρίου τῶν πεντήκοντα πέντε χρυσῶν λεπτῶν κατὰ Ὁ.Χ.Β. ἐπὶ τῇ βᾶσει τῆς τιμῆς τοῦ Ἀγγλικοῦ γαιάνθρακος εἰκοσι πέντε σελλινίων κατὰ τὸν ἂνευ τῆς Πειραιᾶ, αὐξομενόμενου τοῦ ὁρίου τούτου κατ' ἀνάλογον ἐνὸς χρυσοῦ λεπτῶν καὶ δέκα ἐκατοστῶν αὐτοῦ (1.10) λεπτῶν καὶ ἑκατοστῶν τοῦ ὁρίου τούτου κατ' ἀνάλογον ἀνὰ ἀντίστοιχον αὐξομείωσιν τῆς τιμῆς τοῦ γαιάνθρακος κατὰ πέντε σελλινία ἀνὰ τόννον, καταργουμένου τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ συμβάσεως παραχωρήσεως, ἡ δὲ τιμὴ τοῦ κοινοτικοῦ φωτισμοῦ ὡς καὶ τῆς βιομηχανικῆς κινήσεως τῆς περιοχῆς

ταύτης θὰ συνίσταται εἰς 0.60 τῆς τιμῆς τοῦ ἰδιωτικοῦ φωτισμοῦ ἐν τῇ αὐτῇ περιοχῇ, τροποποιουμένου ἀναλόγως τοῦ ἄρθρου 10 τῆς συμβάσεως παραχωρήσεως καὶ τῆς ἐπὶ τῇ βᾶσει αὐτοῦ συνωμολογηθείσης συμβάσεως ἡλεκτροφοτισμοῦ τῆς κοινοτικῆς Μάνδρας.

4) Διατηροῦνται ἐν ἰσχύϊ ὅσον ἀφορᾷ τὴν περιοχὴν Μάνδρας τὰ ἄρθρα 1, ἄρθρον 2 ἐδάφ. 2 καὶ 4, ἄρθρον 7 ἐδάφ. 1—7, ἄρθρον 8, τὸ ἄρθρον 11 ἐδάφ. 7—8, ἄρθρον 12, ἄρθρον 13, ἄρθρον 16 ἐδάφ. 1—3, ἄρθρον 17 καὶ ἄρθρον 18 τῆς συμβάσεως παραχωρήσεως, εἰς τὸ τέλος ὅμως τοῦ ἐδάφ. 1 τοῦ ἄρθρου 7 τῆς συμβάσεως παραχωρήσεως προστίθενται τὰ ἀκόλουθα: «ὅταν τυχὼν δαπανῶν μετατοπίσεως καὶ λοιπῶν ἐργασιῶν βαρυνουσῶν τὸν ὑπὲρ τοῦ ἐκτελούντος αὐτὰς, ἐφ' ὅσον εἶναι ἀπαραίτητοι δι' ἔργα μεταγενέστερα τῶν σχετικῶν ἔργων τῆς ἡλεκτρικῆς ἐκκαταστάσεως, εἰς πάντα ὅταν τὰ ὡς ἀνω διατηρούμενα ἄρθρα ὅπου γίνεται λόγος περὶ τῶν τριῶν κομπολόων Ἑλευσίνος—Μάνδρας—Καλυθίων θὰ ἀναγράφεται μόνον ἡ κομπολόα Μάνδρας.

5) Τὸ ἄρθρον 14 τῆς συμβάσεως παραχωρήσεως ἀντικαθίσταται διὰ τοῦ ἑξῆς: «Μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς ὑπὸ τῆς παρούσης συμβάσεως ὀριζομένης προκριντικῆς τῆς ἡλεκτρικῆς δικτύων τῆς περιοχῆς Μάνδρας μεθ' ὅλων τῶν ἐξαρτημάτων του παρερχεται ἂνευ οὐδεμιᾶς ἀποζημιώσεως εἰς τὴν κοινότητα τῆς κοινοτικῆς Μάνδρας, ἐν καλῇ καὶ καταλληλῇ πρὸς λειτουργίαν καταστάσει ἐλεύθερον παντὸς χρέους καὶ οἰκονομικῆς βάρους».

Ἡ Κοινοτικὴ ἀρχὴ δικαιοῦται, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ ὑποχρεῖται, νὰ ἀναγνωρίσῃ συμβάσεις συνωμολογηθείσας ὑπὸ τοῦ ἀναδόχου μετὰ τρίτων. Διὰ τὴν ἀναγνώρισιν ἢ μὴ τῶν τοιαύτων συμβάσεων δέον αὐτῇ νὰ υποβληθῶσι τῇ κοινοτικῇ Ἀρχῇ εἰς μὴνα πρὸ τῆς ἐκπνεύσεως τοῦ προνομίου.

6) Αἱ ἐν τῷ στοιχείῳ αὐτῷ τροποποιήσεως θὰ ἀρχίσουν ἐφαρμόζεσθαι ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1930 ἔτους.

7) Ἡ ἐν τῷ ἄρθρῳ 15 τῆς συμβάσεως παραχωρήσεως ἐγγεγραμμένη περιορίζεται εἰς δραχμὰς δέκα χιλιάδας (10.000) τῶν ὑπολοίπων ἀποδιδομένων εἰς τὴν ἀνάδοχον Ἑταιρείαν.

Ἄρθρον 3.

Ἡ παρούσα σύμβασις ἰσχύει ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως δημοσιεύσεως τοῦ κυρούμενου νόμου.

Συζητούμενον εἶτα τοῦ σχεδίου ἀποφάσεως περὶ ἐξουσιοδότησεως τῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἐκδόσιν Νομοθετικῶν Διαταγμάτων ὁ κ. **Κ. Ζαβιτζιάνος** λέγει ὅτι ὅσον ἀφορᾷ τὸ νομοσχέδιον «περὶ διανομῆς ἐκτάκτου ἐπιδόματος εἰς τοὺς ὑπαλλήλους», πρέπει τὸ σχετικὸν Διάταγμα νὰ ἔλθῃ ἀμέσως πρὸς κύρωσιν διὰ νὰ συζητηθῇ ὁλόκληρον τὸ ὑπαλλήλικον ζήτημα.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Βεβαίως.

Γ. Μαργῆς (Ἰπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ἐν τῇ μεταξὺ, λέγει, θὰ ἔχει ἐκκληρώσει τὸ ἔργον τῆς καὶ ἡ δημοσιονομικὴ Ἐπιτροπὴ.

Ὁ κ. **Π. Εὐδωπάτος** τονίζει ὅτι τὸ ὑπαλλήλικον ζήτημα θὰ συζητηθῇ ὅταν θὰ ἔλθῃ τὸ νομοσχέδιον περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων.

Π. Τσαλδάρης. Δὲν ἔχω, λέγει, καὶ ἐγὼ ἀντιρρήσεις νὰ περιληφθῇ εἰς τὴν ἐξουσιοδότησιν τὸ νομοσχέδιον περὶ ἐπιδόματος, ἀντιρρήσεις ὅμως ἔχω ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐξουσιοδότησιν διὰ τὴν ἐκδόσιν Διατάγματος περὶ τροποποιήσεως τῶν περὶ Ἀστυνομίας Νόμων διατάξεων. Δὲν γνωρίζω τίνα ἀφορμὴν ἔχει ἡ Κυβέρνησις κατὰ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὥστε οἱ λόγοι τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ νὰ προκαλέσωσι τοιαύτην ἐξέγερσιν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὑμῖν ἡμεῖς διὰ νὰ γνωρίζωσιν αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι τὰς σκέψεις τῆς Κυβερνήσεως.

Π. Τσαλδάρης. Τὸ θέμα ὅμως δὲν εἶναι τόσον κατεπεῖγον.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἡ Κυβέρνησις φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ ψηφισθῇ τὸ μέτρον ταχύτατα μόνον τὴν προθε-

ομίαν της έκουσας απομακρύνσεως ήμποροῦμεν νά αυξήσωμεν εἰς ἕνα μῆνα. Ἐν τῇ μεταξύ ὁμως τὸ μέτρον πρέπει νά τεθῇ εἰς ἐνέργειαν, διότι εἶναι ζήτημα δημοσίας τάξεως.

Η. Τσαλδάρης. Δὲν δικαιολογεῖται ἡ σπουδὴ αὐτῇ της μεταβολῆς τοῦ σώματος ἀπὸ πολιτικοῦ εἰς στρατιωτικόν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Σὺς προτεῖναι καὶ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν νά παραστώμεν ὅλοι οἱ ἀρχιγροὶ τῶν κομμάτων καὶ νά τὸ συζητήσωμεν ἐκεῖ μὲ ἡσυχίαν.

Η. Τσαλδάρης. Δὲν βλέπω κατὰ τί θὰ ἐδῶκατε δεκαπενθήμερος ἀνάβολήν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Σὺς εἶπα ὅτι εἶναι ζήτημα δημοσίας τάξεως.

Η. Τσαλδάρης. Ἐγὼ ἐν πάσῃ περιπτώσει διαμαρτύρομαι κατὰ τῆς σπουδῆς αὐτῆς, διότι τὴν θεωρῶ ἀδικαιολόγητον.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἡ Κυβέρνησις ἀναγκασθάναι ἀκεραίαν τὴν εὐθύνην.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργός) προτείνει καὶ ἡ Βουλὴ ἐρωτώμενη ὑπὸ τοῦ κ. **Προέδρου** δέχεται δι' ἀναστάσεως ὅπως περιληφθῶν εἰς τὴν ἐξουσιοδότησιν καὶ τὰ κάτωθι θέματα:

1) «Περὶ τοῦ τρόπου τῆς διαθέσεως πιστώσεως διὰ τὴν μετασκευὴν τῶν Παλαιῶν Ἀνακτόρων εἰς Βουλὴν καὶ Γερουσίαν» καὶ

2) «Περὶ ρυθμίσεως τῶν ἀγοραπωλησιῶν καπνοῦ».

Μεθ' ὃ ἀναγινώσκεται καὶ γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ σχέδιον ἐξουσιοδοτήσεως ὡς ἐραπολογήθη ἔχον οὕτω:

«Περὶ ἐξουσιοδοτήσεως τῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἔκδοσιν Νομοθετικῶν Διαταγμάτων».

Ἐξουσιοδοτεῖται ἡ Κυβέρνησις νὰ προῖῃ εἰς τὴν ἐκδίσιν Νομ. Διαταγμάτων συμφώνως πρὸς τοὺς ἄρους τοῦ ἄρθρου 77 τοῦ Συντάγματος κατὰ τὸ διάστημα τῶν διακοπῶν τῶν ἐργασιῶν τῆς Γερουσίας ἐπὶ τῶν κάτωθι θεμάτων:

1) «Περὶ δικαιοῦς εἰς τοὺς δημοσίους υπάλληλους τοῦ ἐξ 80 ἐκατομμυρίων δραχμῶν ποσού πρὸς βελτίωσιν τῶν ἀποδοχῶν τῶν».

2) «Περὶ μερίσσεως τῶν προσθέτων τελῶν καὶ τόκων ὑπερμερίας τῶν ὑφαισθέντων τοῦ Δημοσίου καὶ ἄλλων φορολογικῶν ἐνδεδυμένων».

3) «Περὶ συμπληρώσεως τῶν νόμων περὶ Ἀστυνομίας πόλεως».

Ὁ Πρόεδρος

Ι. Α. ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΣ

Οἱ Γραμματεῖς

Ι. Κουτσίνας

Σ. Νικολαΐδης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΙΘ'

Δευτέρως 23 Δεκεμβρίου 1929.

Ὠρᾷ 9.30 π. μ., ὁ Πρόεδρος κ. **Ι. Τσιριμώκος**, ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἐδρῆς, κηρύσσει τὴν ἐναρκτὴν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει νά ἀναγθῶν τὰ θεωρεῖα.

Μεθ' ὃ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν
τῆς Νομοθετικῆς ἐργασίας.

Προειρημένης τῆς ἐν συνόλῳ ἐπιψήφισεως τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 4332 «περὶ κυρώσεως τῆς μεταξύ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου καὶ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος συμβάσεως περὶ συστάσεως καὶ λειτουργίας τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς» ὁ κ. **Θ. Χαβίνης** παρατηρεῖ ὅτι τὸ ἄρθρον 26 ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν συμ-

4) «Περὶ συμπληρώσεως, τροποποιήσεως καὶ ἀντικαταστάσεως διατάξεων περὶ Ἀστυνομίας Πόλεως».

5) «Περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 4441 ὡς πρὸς τοὺς προφυλακισθέντας πρὸς τῶν δικαστικῶν ἀρχῶν Ἰωννίνων».

6) «Περὶ τοῦ τρόπου διαθέσεως πιστώσεως διὰ τὴν μετασκευὴν τῶν Παλαιῶν Ἀνακτόρων εἰς Βουλὴν καὶ Γερουσίαν».

7) «Περὶ ρυθμίσεως τῶν ἀγοραπωλησιῶν καπνοῦ» καὶ

8) «Περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 4332 «περὶ κυρώσεως τῆς μεταξύ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου καὶ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς συμβάσεως περὶ συστάσεως καὶ λειτουργίας τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς», ἐφόσον τὸ σχετικὸν σχέδιον νόμου δὲν ἦτο ἐν ἐπαρκείᾳ ὁ χρόνος νά ψηφισθῇ καὶ ὑπὸ τῆς Γερουσίας.

Τὴν κατὰ τὰ ἀνωτέρω Κατασκευαστικὴν Ἐπιτροπὴν, ἐνώπιον τῆς ὁποίας θέλουν παραπεμφθῇ τὰ ἐκδιδόμενα Ν. Διατάγματα, ἀποτελεσθησάμενη ἐκ 15 γερουσιαστῶν, ἐξουσιοδοτεῖται ὁ Πρόεδρος τῆς Γερουσίας νά καταρτίσῃ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων.

Μεθ' ὃ ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινεῖ ὅτι τὴν ἐπιτροπὴν τῆς υποδοχθεῖσης προτάσεως νόμου «περὶ συστάσεως Τραπεζῆς ἀντικαταστάσεως Βουλευτῶν καὶ Γερουσιαστῶν», ἐπιτροπὴν κατήρτισεν ἐκ τῶν κ. κ. Κ. Ἀλαβάνου, Μ. Ἀργυροπούλου, Ι. Κουνδούρου, Ν. Ξηροῦ, Ν. Μπακοπούλου, Ι. Καλογερά, Α. Στεφανοπούλου, Η. Ρεδιάδη, Ι. Μπουρνιά καὶ Α. Πρέκα.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινεῖ ὅτι τὴν ἐπιτροπὴν τῆς ἐξουσιοδοτήσεως κατήρτισεν ἐκ τῶν κ. κ. 1) Κ. Ἀλαβάνου, 2) Η. Ἀραβαντινοῦ, 3) Ν. Ἀσκούστη, 4) Α. Βαρθέλη, 5) Α. Βαρθακρίνη, 6) Κ. Βουδούρη, 7) Η. Εὐριπαίου, 8) Φ. Ζαῆρη, 9) Κ. Ζωγράφου, 10) Δ. Ἡρακλίδην, 11) Χ. Αζοῦ, 12) Ι. Καλογερά, 13) Μ. Μαντζ, 14) Δ. Μαρτίου, 15) Γ. Μόδη, 16) Ε. Μαλαμίδα, 17) Β. Μανουγλίδην, 18) Ν. Ξηροῦ, 19) Α. Παπακωνσταντίνου, 20) Η. Πετρίδη, 21) Α. Πρέκα, 22) Θ. Χαβίνην, 23) Σ. Χούρσολου, 24) Δ. Χατζίσκου καὶ 25) Δ. Τσιτσάκη.

Ἐξουσιοδοτουμένου μετὰ ταῦτα τοῦ κ. **Προέδρου** ὅπως κυρώσῃ ὑπ' εὐθύνην του τὸ ὑπόλοιπον τμήμα τῶν πρακτικῶν τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως, λύεται αὕτη συνάντησις τῆς Βουλῆς, ὥρᾳ 10.30 π. μ. διὰ τὴν προσεχῆ Δευτέραν καὶ ὥραν 9.30 π. μ.

ὁλοῦν τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Γεωργικῶν Ἐπιμελητηρίων καὶ Ἐνώσεων, ὡς ἔχει δικτυωθῇ, ἔχει ἀνάγκην ἐρμηνείας διότι ὑπάρχουσι περιφέρειαι εἰς τὰς ὁποίας δὲν ὑφίστανται γεωργικὰ ἐπιμελητήρια. Ἡδὲ, ἐρωτᾷ, θὰ καταρτισθῇ ὁ πίναξ;

Κ. Σπυρίδης (Υπουργός τῆς Γεωργίας) Πάντως ὑπάρχοντι εἰς καθῆκον γεωργικὸν ἐπιμελητήριον.

Θ. Χαβίνης. Εἰς τὴν Ἀριτὴν φερ' εἰπεῖν δὲν ὑπάρχει γεωργικὸν ἐπιμελητήριον.

Η. Εὐριπαῖος. Καὶ αἱ Κιλικίαι δὲν ἔχουν.

Ι. Τσιριμώκος (Πρόεδρος). Ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ σχετικοῦ ἄρθρου παρῶς προκύπτει ὅτι ὁ πίναξ καταρτίζεται ἐκ τῶν ἄρθρων παρῶς περιφέρειαι παρὰ τῶν γεωργικῶν συνεταιρισμῶν καὶ ἐπιμελητηρίων. Ἐπομένως ὅπου ὑπάρχουν καὶ τὰ δύο ὁ πίναξ θὰ καταρτίζεται ὑπ' ἀμφοτέρων. Ὅπου ὑπάρ-

χει τὸ ἐν ἐξ αὐτῶν ὁ πίναξ δύναται νά καταρτίζεται ὑπ' αὐτοῦ καὶ μόνου.

Γίνεται μετὰ ταῦτα δεκτὸν τὸ σύνολον τοῦ σχεδίου νόμου ἔχον οὕτω:

Περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 4332 «περὶ κυρώσεως τῆς μεταξύ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου καὶ Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος συμβάσεως περὶ συστάσεως καὶ λειτουργίας τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς».

Ἄρθρον μόνον.

Κυροῦται ἡ ἀπὸ 9 Δεκεμβρίου ἐ. ε. Σύμβασις μεταξύ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου καὶ Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος περὶ μεταβολῆς διατάξεων τινῶν τοῦ νόμου 4332, τροπολογουμένη οὕτως:

ΣΥΜΒΑΣΙΣ

μεταξὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου καὶ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος «περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τινῶν τῆς ἀπὸ 27 Ἰουνίου 1929 ταυτῆς.

Μεταξὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου, εκπροσωπούμενου ὑπὸ τῶν Υπουργῶν τῆς Γεωργίας κ. Κ. Σπυρίδην, τῶν Οἰκονομικῶν κ. Γ. Μαρῆ, τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας κ. Η. Βουλοῦρη καὶ τῆς Δικαιοσύνης κ. Δ. Δίρκην ἀφ' ἑνὸς, καὶ ἀφ' ἑτέρου τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, εκπροσωπούμενης ὑπὸ τοῦ Διοικητοῦ αὐτῆς κ. Γ. Δροσποπούλου, συννομολογοῦνται τὰ ἐπόμενα, ἀποτελεῦντα τὸ Καταστατικὸν τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος.

Τροποποιήσεως τῆς Συμβάσεως.

Ἄρθρον μόνον

1) Ἡ παρὰρ. 5 περίπτωσις β' τοῦ ἄρθρ. 1 τροποποιεῖται οὕτως:

Ἡ προμήθεια χρησίων εἰς τὴν γεωργίαν εἰδῶν καὶ ἡ δ' ἀποδοχὴ αὐτῶν τοῖς μετρητοῖς ἢ ἐπὶ πιστώσει μέσω συνεταιριστικῶν γεωργικῶν ἐργωνώσεων, καθὼς καὶ ἡ παροχὴ ἐργασιῶν ἐπιστολῶν ὑπερ γεωργικῶν συνεταιρισμῶν καὶ ἐνώσεων συνεταιρισμῶν δ' ἢ τὴν ἐπὶ προθεσμίᾳ προμήθειαν γεωργικῶν ἐργασιῶν καὶ μηχανημάτων, χημικῶν λιπασμάτων καὶ ἐντομοκτόνων φαρμάκων.

2) Εἰς τὴν περίπτωσιν α' τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου καὶ τῆς αὐτῆς παρὰρ. 5 μετὰ τὰς λέξεις «διαπραγματεύσεως τῶν γεωργικῶν προϊόντων» προστίθενται αἱ λέξεις «μέσῳ γεωργικῶν ἐργωνώσεων».

3) Εἰς τὴν παρὰρ. 6 τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου 1 μετὰ τὰς λέξεις «ἀνεκτιμῶνται καὶ ὅπου ἔχουν τὴν χώραν, ἐπεκτείνονται καὶ εἰς ἄλλα προϊόντα» ἀπαλείφονται 22 λέξεις καὶ ἀντ' αὐτῶν τίθενται αἱ εἰδικοὶ νόμοι θέλουν καθορισθῇ, ἀντὶ δὲ τῶν λέξεων «ἐφ' ὧν ἐπ' ἐξάλλεσται» τίθενται αἱ λέξεις «ἐφ' ὧν ἐπιβλήθησεται».

4) Ἐπίσης εἰς τὴν αὐτὴν παρὰρ. 6 ἀπαλείφεται ἡ φράσις «καὶ μέχρι τῆς ἐπεκτάσεως καθ' ἣν ἔχουν τὴν χώραν εἰσπραχθῶσιν εἰσφοραὶ», εἰς δὲ τὸ τέλος τῆς φράσεως προστίθεται τὰ ἑξῆς: «καταρτισθῶσιν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας. Αἱ ὑπὲρ τῶν κατὰ τόπους Γεωργικῶν Τραπεζῶν εἰσπραχθῶσιν εἰσφοραὶ θέλουν χρησιμοποιηθῇ ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Α.Τ.Ε. πρὸς ὑποθέτασιν τοῦ τόκου εἰς τὰς οἰκίας περιφερείας».

5) Εἰς τὸ ἄρθρον 5 § 3 ἀντὶ τῆς φράσεως «ἐνεργηθῶσιν μέχρι τῆς ἰδρύσεως τῆς Α.Τ.Ε.» τίθεται «ἐνεργηθῶσιν μέχρι τῆς ἐνδόσεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Α.Τ.Ε.»

6) Εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου 7 προστίθεται αἱ λέξεις «ἀδ' τὸν καθοριστὸν ὅμως τοῦ τόκου τῶν διαφόρων κατηγοριῶν τῶν δανείων, ἀπαιτεῖται καὶ ἔγκρισις τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου».

7) Εἰς τὸ ἄρθρ. 8 μετὰ τὸ τέλος τῆς παρ. 1 δ') συγκαταμενῶς δὲ τῶν λέξεων «ἐνδοτικῶς καθορίζομένων προϊόντων», προστίθεται ἡ φράσις «ἢ τῶν αὐτῶν προϊόντων δύναται διὰ νόμου ν' ἀπολεῖται καὶ ἑτέροι Τραπεζῆς καὶ ὁργανισμοὶ μὲ τὴν Ἀγροτικὴν πλῆριν ἀνταγωνισμῶν. Τὰ ὑπὲρ τοῦ Αὐτοῦ τοῦ ὁργανισμοῦ Ἀγροτικῆς Πόσεως Κεφάλαια ὑφίσταμενα ἐκ τοῦ νόμου προνοητὰ διατηροῦνται ἐν ἰσχύϊ».

8) Εἰς τὸ ἄρθρον 17 παρὰρ. 1 μετὰ τὸ τέλος τῆς πρώτης περιόδου προστίθενται αἱ λέξεις «ἐξαιρουμένης τῆς προσωπικῆς κρατήσεως».

9) Εἰς τὸ ἄρθρον 16 παρὰρ. 1 μετὰ τὰς λέξεις «ἀντικαταστάσεως συνεταιρισμῶν ὡς καὶ τῶν σωματείων αὐτῶν» διαγράφονται 52 λέξεις, ἀντ' αὐτῶν δὲ τίθενται «ἐκτὸς τῆς πρὸς ἐγκρίσιν τῶν Καταστατικῶν καὶ τροποποιήσεως αὐτῶν ἀρμοδιότητος, ἥτις ἀνήκει εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῆς Γεωργίας, περιέρχεται εἰς τὴν Α.Τ.Ε., δύναται δὲ μεταγενεστέρως διὰ Διατάγματος ἐκδομένου προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας νά μεταβιβασθῇ εἰς τὴν Α.Τ.Ε. καὶ ἡ περὶ ἐγκρίσεως τῶν Καταστατικῶν ἀρμοδιότης τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας».

10) Εἰς τὴν παρὰρ. 2 τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου εἰς τὴν πρώτην φράσιν ἀπαλείφεται ἡ λέξις «ἀνωτέρω», μετὰ δὲ τὰς λέξεις «Νομοθετικῶν Διατάξεων» προστίθεται αἱ λέξεις «τῆς 26 Σεπτεμβρίου 1927 περὶ κυρώσεως τῶν ἀπὸ 28 Ὀκτωβρίου 1925 «περὶ ἐποπτείας καὶ ἐλέγχου τῶν Γεωργικῶν Συνεταιρισμῶν κλπ.» Ν. Δ.»

11) Εἰς τὴν παρὰρ. 3 μετὰ τὰς λέξεις «Διατάγματα καταργοῦνται» προστίθενται αἱ λέξεις «ἐκ τοῦ ἄρθρου 1 παρ. 1, 2 καὶ 3 καὶ ὁλόκληρον».

12) Εἰς τὸ αὐτὸ ἄρθρον μετὰ τὴν παρὰρ. 4 προστίθενται αἱ λέξεις «καὶ γραμμικῶς Πρωτοδικῶν διὰ τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας καὶ ὅπου Πρόεδρος Πρωτοδικῶν διὰ τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας».

13) Εἰς τὸ ἄρθρον 19 παρὰρ. 1 μετὰ τὰς λέξεις «αἱ ὑπάλληλοι τῆς» ἀπαλείφονται αἱ λέξεις «ὑφισταμένης ἡδὴ» καὶ ἀντ' αὐτῶν τίθεται ἡ φράσις «μετὰ τὴν ἰδρύσιν τῆς Α.Τ.Ε. καταργηθῶσιν» διὰ Η. Διατάγματος, προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας, μετὰ τὰς λέξεις «ὑποπτείας Συνεταιρισμῶν» προστίθενται αἱ λέξεις «ὡς καὶ αἱ μὲ τὴν Συνεταιρικὴν Ὀργάνωσιν ἀνταγωνισμῶν σήμεραν ὑπάλληλοι τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας».

14) Εἰς τὸ αὐτὸ ἄρθρον καὶ § μετὰ τὰς λέξεις «κρινόμενοι ἐκ τούτων ἐπαρκῶς», ἀπαλείφονται ἐπὶ λέξεις, ἀντ' αὐτῶν δὲ τίθεται ἡ λέξις «διορίζονται», μετὰ δὲ τὰς λέξεις «εἰς ἀναλόγους θέσεις», προστίθενται αἱ λέξεις «ὡς καὶ αἱ μὲ τὴν μισθολογικῶς κατωτέρως τῶν ἄς σήμεραν ἔχουσιν».

15) Εἰς τὸ αὐτὸ ἄρθρον καὶ § μετὰ τὰς λέξεις «ἀδικαιουμένους συντάξεως ἐκ τῶν» ἀπαλείφεται ἡ λέξις «ἀπολυμένους» καὶ ἀντ' αὐτῆς τίθεται «μὴ ποσοληθῶσιν», ἀντὶ δὲ τῆς φράσεως «παρακαταμένους ἐντὸς 3 μηνῶν ἀπὸ τῆς ἰσχύος τῆς παρούσης συμβάσεως» τίθεται ἡ φράσις «παρακαταμένους ἐντὸς ἑξαμήνου ἀπὸ τῆς λειτουργίας τῆς Α.Τ.Ε.».

16) Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς παρὰρ. 2 τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου ἀντὶ τῆς λέξεως «μεταφερόμενοι» τίθεται ἡ λέξις «διορίζονται».

17) Ἐν ἀρχῇ τῆς παρὰρ. 3 τίθεται ἡ λέξις «ἀπαιτῶν», εἰς δὲ τὴν παρὰρ. 1 τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου ἀντὶ τῆς φράσεως «ἐντὸς τριμήνου ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Α.Τ.Ε.» τίθεται ἡ φράσις «ἐντὸς ἑξαμήνου ἀπὸ τῆς λειτουργίας τῆς Α.Τ.Ε.».

18) Εἰς τὴν παρὰρ. 1 περίπτωσιν γ' τοῦ αὐτοῦ 22 προστίθενται αἱ λέξεις «καὶ ἐνὸς καθηγήτου τῆς ἀνωτέρας γεωπονικῆς σχολῆς ἐπισημῶν ὑπὸ τοῦ συλλόγου τῶν καθηγητῶν αὐτῆς». Εἰς τὴν περίπτωσιν δ' καὶ ε' τῆς αὐτῆς παρ. 2 τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου ἀντὶ τῶν λέξεων «ἐνὸς ἀντιπροσώπου τῶν Ἐνώσεων» καὶ «ἐνὸς ἀντιπροσώπου τῶν Γεωργικῶν Ἐπιμελητηρίων» τίθενται αἱ λέξεις «ἑνὸς ἀντιπροσώπου τῶν Ἐνώσεων ...» καὶ «ἑνὸς ἀντιπροσώπου τῶν Γεωργικῶν Ἐπιμελητηρίων».

19. Είς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου 24 προστίθεται ἡ φράσις: «καὶ τὴν πρῶτην τετραετίαν ἢ πλήρησις τῶν κενουμένων θέσεων μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἐνεργεῖται παρὰ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου μετὰ σύμφωνον γνώμην τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος. Ὁμοίως ἐπίσης πληροῦται κατὰ τὴν πρῶτην ἐξαετίαν καὶ ἡ θέσις τοῦ Διοικητοῦ τῆς Α. Τ. Ε.».

20. Εἰς τὸ ἄρθρον 25 εἰς τὴν παράγραφον πρῶτην μετὰ τὴν λέξιν «Πρόεδρος» τίθενται αἱ λέξεις «καὶ Ἀντιπρόεδρος».

21. Εἰς τὴν παράγραφον 2 τοῦ ἄρθρου 26 μετὰ τὰς λέξεις «ἀνὰ μεταδιόσθη τὰς ὑπὸ στοιχ. γ, δ, ε, ἀπαλείφονται τὰ στοιχεῖα α καὶ ιγ».

22. Εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου 26 προστίθεται τὰ ἑξῆς:

«ὅπως τὸ πᾶν τῶν τοιούτων ἀποκρίων νὰ δύναται νὰ ὑπερβῇ δι' ἕκαστον Σύμβουλον τὰς δαρχὰς 2.000 μνηκίως. Ἐπίσης δύναται τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Α. Τ. Ε. κατόπιν γνώμης τῆς Κυβερνήσεως νὰ ἀναθέτῃ τὰς ἀρμοδιότητας τῆς ὡς εἴρηται Ἐπιτροπῆς εἰς Ἑθνικὰ Συμβούλια τῆς Α. Τ. Ε. παρὰ τοῖς Ὑποκαταστήμασι τῆς Τραπέζης ἐν ταῖς ἐπαρχίαις λειτουργοῦντα καὶ ἀποτελούμενα ἐκ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ὑπομνησίου ὡς Πρόεδρου, τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τῆς Γεωργίας ἢ τοῦτου μὴ ὑπάρχοντος τοῦ Πρωτοπλάτου τῆς Γεωργίας, ἐνὸς δημοσίου ὑπαλλήλου διοριζομένου παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας καὶ δύο γεωργῶν ἐκλεγμένων κατ' ἔτος ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Α. Τ. Ε. ὡς μελῶν, ἐκ πέντε κατὰ περιφέρειαν ἐκτὸς παρὰ τῶν γεωργικῶν συνεταιρισμῶν καὶ ἐπιμελητηρίων καὶ περιέχοντος ἑξ' ἀντιπροσώπων, ἑξ' ὧν αἱ 4 τῶν συνεταιρισμῶν καὶ αἱ δύο τῶν Ἐπιμελητηρίων».

23. Εἰς τὸ ἄρθρον 30 τέλος τῆς παραγράφου πρῶτης προστίθεται μία παράγραφος ἔχουσα οὕτως: «2. Διὰ τὴν καθορισμὸν τῶν θέσεων τοῦ προσωπικοῦ ἀπαιτεῖται καὶ ἀπόφασις τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου δυνάμεν νὰ περιορίσῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν προσλαμβανόμενων, οὐδέποτε ὅμως καὶ ν' αὐξάνῃ αὐτόν».

24. Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς δευτέρας παραγράφου τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου τίθεται ὁ ἀριθμὸς «3» ἀντὶ «2». Ἀντὶ δὲ τῆς φράσεως «διὰ διαγωνισμοῦ» τίθεται ἡ φράσις «διὰ δημοσίου διαγωνισμοῦ».

25. Ἐπίσης εἰς τὸ αὐτὸ ἄρθρον καὶ παράγραφον ἀντὶ τῶν λέξεων «ἢ ἀνωτέρων θέσεων ὧν» τίθεται ἡ φράσις «ἢ ἀνωτέρων τῶν θέσεων καθοριζομένων ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Α. Τ. Ε. τῶν ὑποέων».

26. Εἰς τὸ αὐτὸ ἄρθρον καὶ παράγραφον ἀντὶ τῆς φράσεως «κατόπιν ἀποφάσεως Ἐπιτροπῆς ἐκ Συμβουλίου» τίθεται ἡ φράσις «κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ἄρθρου 19 τῆς παρούσης».

27. Μετὰ τὴν παράγραφον 2 τοῦ ἄρθρου 30 προστίθενται τὰ ἑξῆς:

Καθόλου τεχνικῶν συμβούλων παρὰ τῇ Διοικήσει τῆς Α. Τ. Ε. δύναται νὰ ἀνατεθῶσιν εἰς τοὺς παρὰ τῷ Ὑπουργῷ

τῆς Γεωργίας τεχνικοὺς συμβούλους ἐπὶ ἐπιμετρίῳ μὴ ὑπερβαίνοντι τὸ 1/3 τοῦ ὀργανικοῦ αὐτῶν μισθοῦ.

28. Εἰς τὸ ἄρθρον 31 παράγραφος 1 μετὰ τὰς λέξεις «τῶν κατὰ τὸν ὑπαλλήλων ἐκ τῶν προστίθενται αἱ λέξεις «εἰδικῶς ἀσφάλειαν καὶ».

29. Μετὰ τὸ ἄρθρον 31 προστίθεται καὶ ἕτερον ἄρθρον ἔχον τὸν ἀριθμὸν 32 καὶ ἔχον οὕτω: «Ἡ Κυβερνητικὴ Ἑποπτεία ἐπὶ τῆς Α. Τ. Ε. ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας, δύναται δὲ νὰ τοποθετηθῇ παρὰ τῇ Α. Τ. Ε. κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου Κυβερνητικῶς Ἐπιτροπῆς ἐπιφορτισμένης μετὰ τὴν παρακολούθησιν τῶν ἐργασιῶν ἐν γένει τῆς Διοικήσεως τῆς Τραπέζης καὶ τὴν ὑπόθεσιν τῶν παρατηρήσεων καὶ ἀποφάσεων αὐτοῦ τῇ Κυβερνήσει. Κυβερνητικῶς Ἐπιτροπῆς διορίζεται ἀνώτατος ὑπαλλήλος τοῦ Κράτους ἐπὶ ἐπιμετρίῳ μὴ δυνάμεν νὰ ὑπερβῇ τὸ 1/3 τῶν μνηκίων αὐτοῦ ἀποδοχῶν, μετέχει δὲ πάντων τῶν Συμβουλίων τῆς Α. Τ. Ε. μετὰ γνώμης καὶ ἀνὰ ψήφον».

Ἡ Κυβερνητικὴ Ἐπιτροπὴς ὑποβάλλει εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας ἐτήσιον ἐκθέσιν περὶ τῶν ἐργασιῶν τῆς Α. Τ. Ε. ἢ ὅποια μετὰ τῆς ἐτήσιας ἐκθέσεως τοῦ Διοικητικοῦ καὶ Ἐπιμελητικοῦ Συμβουλίου, ἀνακοινῶνται εἰς τὸ Νομοθετικὸν Σώμα.

30. Εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου 31 προστίθεται τὰ ἑξῆς: «Ἡ ἐνότητα τῆς Ἀγροτικῆς Πίστης ἐν ταῖς νήσις Κρήτης καὶ Ἰουβιλήνης ὅα γίνονται διὰ τῶν ἐν αὐταῖς ὑπαρχόντων τοπικῶν γεωργικῶν πιστωτικῶν ἰδρυμάτων (Κοινωφελὲς Ταμεῖον Κρήτης καὶ Γεωργικὴ Τράπεζα νήσων τοῦ Αἰγαίου) λειτουργοῦντων μετὰ τὴν συγγνώμην αὐτῶν μετὰ τῆς Α. Τ. Ε. ὡς ὑποκαταστήματων αὐτῆς».

Ἐν Ἀθήναις τῇ 9 Δεκεμβρίου 1929.

Διὰ τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον:

Οἱ Ὑπουργοί

Ἐπὶ τῆς Γεωργίας: Ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν: Κ. ΣΠΥΡΙΔΗΣ Γ. ΜΑΡΗΣ

Ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας: Ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης: Η. ΒΟΥΡΑΟΥΜΗΣ Δ. ΔΗΚΑΣ

Διὰ τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος:

Ὁ Διοικητὴς

Ι. ΔΡΟΣΟΠΟΥΛΟΣ

Οἱ κ. κ. Θ. Σοφοῦλης (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν καὶ Γ. Μαθῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) καταθέτουν σχέδιον νόμου «περὶ καταστάσεως παθόντων ἐν πολέμῳ ἀξιωματικῶν καὶ ὑπαξιωματικῶν».

Μεθ' ὧν Βουλὴ ἐρωτωμένη ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου, λέγει: ὅπως διακρίβῃ χάριν τῶν ἐσπέρων τὰς ἐργασίας αὐτῆς διὰ τὴν 13 προσεχῶς μὴν Ἰανουαρίαν καὶ ἐξουσιοδοτημένου τοῦ κ. Προέδρου ὅπως ἐπιτελέσῃ ὑπ' εὐθύνην του τὰ πρακτικὰ τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως. Λύεται αὕτη ὥρα 10 π. μ.

Οἱ Γραμματεῖς

Ι. Κουτσίνης

Σ. Νικολαΐδης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Κ'

Δευτέρας 13 Ἰανουαρίου 1930.

Ὁρα 4.40' μ. μ. ὁ Πρόεδρος κ. Ι. Τσιριμῶκος ἀναλθὼν ἐπὶ τῆς ἑδρας δηλοῖ ὅτι, μὴ συγκεντρωθέντος ἐπαρκοῦς ἀριθμοῦ βουλευτῶν πρὸς ἐνέργειαν κοινοβουλευτικῆς ἐργασίας, μετατίθεται.

Ὁ Πρόεδρος

Ι. Α. ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΣ

ταί ἡ Συνεδρίασις καὶ ἄρξεται ὅτι θέλει καλέσει τοὺς κ. κ. βουλευτὰς τὴν προσεχῇ Πέμπτην 16 τρέχοντος καὶ ὥραν 4.30' μ. μ. πρὸς ἐπανόληψιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Σώματος.

Οἱ Γραμματεῖς

Σ. Νικολαΐδης

Ι. Κουτσίνης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΚΑ'

Πέμπτης 16 Ἰανουαρίου 1930.

Ὁρα 4.30' μ. μ. ὁ Πρόεδρος κ. Ι. Τσιριμῶκος, ἀναλθὼν ἐπὶ τῆς ἑδρας, κηρύσσει τὴν ἐναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεώρετα.

Ἀναγιγνώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως.

Ἀνακοινῶνται τὰ ἑξῆς:

Ὁ Πρόεδρος τῆς κοινότητος Μπούνας καὶ ὁ Ἐμποροεπαγγελματικὸς Σύλλογος παρακαλοῦν ὅπως ὑποστηρικτῇ ἡ χάρις τῆς ὁδοῦ ἀπὸ Ὀλιζα Γοριτσά μέσω ἀγορᾶς Κονίτσας.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Γεωργικοῦ ἐπιμελητηρίου Χαλκιδικῆς παρακαλεῖ ὅπως καταβληθῇ πᾶσα προσπάθεια πρὸς ἀποστέλσιν τῆς ἀπαγορεύσεως εἰσαγωγῆς εἰς τὴν Γαλιάν Ἑλληνικῶν αἰνῶν.

Τὸ Ἐπαγγελματικὸν καὶ Βιοτεχνικὸν Ἐπιμελητήριον Θεσσαλονίκης δι' ἀναφοράς του ὑποδεικνύει τροποποιήσεις τινὰς ἐπὶ τῆς ὑποβληθείσης ἐκθέσεως ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κ. Σδῶλου.

Ὁ Πρόεδρος τῆς κοινότητος Ζωγράφου ὑποβάλλει ἀπόφασιν τοῦ Κοινοτικοῦ συμβουλίου, διὰ τῆς ὁποίας ὑποδεικνύει τὴν λήψιν μέτρων τινῶν σχετικῶν μετὰ τὴν καταπάτησιν περιουσίας αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν.

Ἐπιτροπὴ συλλαλητηρίου Κρεσσάινων ὑποβάλλει ψήφισμα λαοῦ περὶ μὴ ὑπαγωγῆς εἰς τὸν συσταθσομένον Νομὸν Ἠλείας τῆς κοινότητος τῶν.

Ὁ Γεωργικὸς πιστωτικὸς συνεταιρισμὸς Κόμης ὑποβάλλει ἀντίγραφον πρακτικοῦ διὰ τοῦ ὁποίου προτείνει μέτρα τινὰ σχετικὰ μετὰ τὴν καλλιέργειαν τῆς ἐλαίας καὶ παρακαλεῖ τὴν ἀποδοχὴν αὐτῶν.

Τὸ σωματεῖον μεμηχανῶν οἰνοπνευματοποιῶν Βουτιάς — Βυθίας παρακαλεῖ ὅπως παραμείνῃ ὁ ἥδη ὑφιστάμενος νόμος περὶ ἀμύλων καὶ παρασχεθῶσιν τὰ αὐτὰ εὐεργετήματα τὰ παρασχεθέντα εἰς τοὺς λοιποὺς οἰνοπαραγωγούς.

Ἐπιτροπὴ κατοίκων Ἀρτοτίνης παρακαλεῖ ὅπως ἡ κατασκευαζομένη ἐθνικὴ ὁδὸς διέλθῃ καὶ ἐκ τῆς Μονῆς Προδρόμου ὅπου ἔμεναν ὡς μοναχὸς ὁ Ἀθανάσιος Διάκος.

Ἐργάται κομιστικῆς ὑπηρεσίας ἐλευθέρας ζώνης Θεσσαλονίκης ὑποβάλλουν διαμαρτυρίαν διὰ τὴν συνεχιζομένην ἐκμετάλλευσιν εἰσαγωγῆς σίτου παρὰ τῶν γνωστῶν ἀλευροβιομηχανῶν.

Πρόεδροι Σωματείων καπνοπαραγωγῶν διαφόρων πόλεων διαμαρτύρονται διὰ τὴν ζητούμενην ὑπὸ τῶν καπνοβιομηχανῶν μονοπωλίαν τοῦ καπνοῦ διότι τοῦτο θὰ καταστρέφῃ τὰ συμφέροντα τῶν καπνοπαραγωγῶν.

Ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος Γρεβενῶν παρακαλεῖ τὴν ἄμεσον συμπλήρωσιν τῆς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν χηρεύουσας θέσεως τοῦ γραμματέως τοῦ Πρωτοδικείου Γρεβενῶν.

Ἐνώσις ἀπολυθέντων δημοτικῶν ὑπαλλήλων δήμου Παγασσῶν ὑποβάλλει ὑπόμνημα μετὰ σχετικῶν τροπολογιῶν καὶ προτάσεων ἐπὶ τοῦ ὑποβληθέντος ἐν τῇ Βουλῇ σχεδίου νόμου περὶ καταστάσεως τῶν δημοτικῶν ὑπαλλήλων.

Τὸ Γεωργικὸν Ἐπιμελητήριον Τρικάλων ὑποβάλλει ὑπόμνημα δι' οὗ ὑποδεικνύονται διάφορα μέτρα ὧν παρακαλεῖ τὴν ἀποδοχὴν.

Ὁ βουλευτὴς κ. Γρηγοράκης καταθέτει ἀναφορὰν σκανδαλοποιῶν καὶ ὑποδηματοποιῶν Γυθείου αἰτούντων τὴν κατάργησιν τοῦ φόρου ἐξαγωγῆς διὰ τοὺς λιμένας τοῦ Λακωνικοῦ κόλπου τῶν ἐξαγομένων ὑποδημάτων.

Ὁ βουλευτὴς κ. Ι. Καλογεράς καταθέτει αἵτησιν τῶν ἐ-

πιδρῶν τῶν διορισθέντων εἰς τοὺς δήμους δυνάμει τοῦ νόμου 4180 καὶ μὴ προσληφθέντων μέχρι τοῦδε.

Ὁ βουλευτὴς κ. Ν. Σηρὸς καταθέτει αἵτησιν τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου Ἀσδεσίου συνοικισμοῦ κοινότητος Γιαννιστοῦ παρακαλοῦντων ὅπως καθορισθῶν τὰ ἔρια τῆς κοινότητος τῶν πρὸς ἀποφυγὴν πληρωμῆς τριπλῶν φόρων.

Ὁ βουλευτὴς κ. Γ. Ροδόπουλος καταθέτει αἵτησιν Θ. Χαλάτση κηπουροῦ Τυρνάβου διαμαρτυρομένου διότι κατὰ τὴν ἀρξαμένην διανομὴν τῶν κτημάτων τὰ ὅποια ἐκαλλιέργει ἀποβάλλεται ἐκ τοῦ κλήρου τοῦ μετατιθέμενος ἀλλοτρίως.

Ὁ βουλευτὴς κ. Μ. Μανιάς καταθέτει ὑπόμνημα τῆς Ἐνώσεως Γυμναστῶν διαμαρτυρομένων διὰ τὸν ἀποκλεισμὸν τῶν γυμναστῶν ἐκ τοῦ διαγωνισμοῦ πρὸς ἀποστολὴν εἰς τὴν ἀλλοδαπήν, περιορισθέντος τοῦ ἀριθμοῦ τῶν διαγωνισθησομένων εἰς 4, ὅσοι καὶ αἱ ἀποσταλθήσονται.

Ὁ κ. Κ. Γόντικας (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) ὑπέβαλε ἀπὸ τῆς 28 Δεκεμβρίου 1929 σχέδιον νόμου περὶ ἀνανεώσεως τῆς ἐγγραφῆς ὑπὸ τῶν μύθῳ ἀνανεωσάντων ταύτην φοιτητῶν τοῦ Ἑθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, κατὰ τὸ Πανεπιστημιακὸν ἔτος 1928 ἕως 1929 κλπ.

Ἡ Γερουσία ἀποστέλλει τὰ παρ' αὐτῆς τὸ πρῶτον ψαφισθέντα σχέδιον νόμου:

1) Περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 12/15 Ἰουνίου 1926 Ν. Δ. περὶ ἐρμηνείας τοῦ νόμου 2387 περὶ προστασίας τῆς πνευματικῆς ἰδιοκτησίας.

2) Περὶ ιδρύσεως Ταμείου προνοίας παρὰ τῇ δικηγορικῇ Συλλογῇ Θεσσαλονίκης.

3) Περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 30 Σεπτεμβρίου 23 Ὀκτωβρίου 1924 Ν. Δ. περὶ ἐρμηνείας τῆς παραγράφου 7 τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ νόμου 3107 περὶ ἀποδοχῶν τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων καὶ.

4) περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 8/10 Ἀυγούστου 1926 Ν. Δ. περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τινῶν τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων.

Ὡς αὐτοὶ ἡ Γερουσία ἀποστέλλει τὴν παρ' αὐτῆς ψαφισθέντα πρῶτον νόμου περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τινῶν τοῦ νόμου 3399, ὡς καὶ τὸ παρ' αὐτῆς τροποποιηθὲν σχέδιον νόμου περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου ΓΤΗΕ περὶ καταμετρήσεως τῶν ἐμπορικῶν πλοίων καὶ τὸ ἀπὸ 26 Σεπτεμβρίου 1926 Ν. Δ. περὶ συμπληρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου ΓΤΗΕ.

Ὁ κ. Θ. Σοφοῦλης (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) ὑπέβαλε σχέδιον νόμου.

1) περὶ ἐρμηνείας τοῦ νόμου 4207 περὶ μονιμοποιήσεως ἀξιωματικῶν κλπ. καὶ

2) περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 28/8/25 Ν. Δ. περὶ τειχῆς ἀρχαιότητος τῶν ἀξιωματικῶν καὶ συμπληρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦτου.

Ὁ κ. Π. Ἀργυρόπουλος, (Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν) ὑπέβαλε ἀπὸ 27 Δεκεμβρίου 1929 σχέδιον νόμου περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 15/22 Ὀκτωβρίου 1925 Ν. Δ. «περὶ ἀσφαλείας ἀγροτικῶν κτημάτων καὶ ὀργανώσεως τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Ἀγροτικῆς Ἀσφαλείας».

Ὁ κ. Β. Καραπαναγιώτης (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) ὑπέβαλε ἀπὸ τῆς 9 Ἰανουαρίου 1930 σχέδιον νόμου «περὶ κυρώσεως συμβάσεως διὰ τὴν μελέτην καὶ ἐκτέλεσιν ὑδραυλικῶν ἔργων ἐν Θεσσαλίᾳ, Ἠπείρῳ καὶ Κρήτῃ».

Ἡ ἐπὶ τῆς προτάσεως νόμου περὶ ιδρύσεως ταμείου ἀντα-

φάλαγγας Βουλευτών και Γερουσιαστών ειδική κοινοβουλευτική Επιτροπή υποβάλλει την έκθεσιν της.

Ο κ. **Δ. Δίγκας** (Υπουργός της Δικαιοσύνης) υποβάλλει σχέδια νόμου :

1) περί κυρώσεως του από 23 Μαρτίου 1929 Ν. Δ. περί κυρώσεως συμβολαιογραφικών τινών πράξεων και

2) περί κυρώσεως του από 23 Μαρτίου 1929 Ν. Δ. «περί επεκτάσεως των δικτάξεων του Ν. Δ. της 22 Νοεμβρίου 1923 περί κρίσεως εκδικάσεως πλημμελεγημάτων τινών και επί άλλων πλημμελεγημάτων, ιδίως έργατικών διαφθορών».

Ο κ. **Γ. Μαρής** (Υπουργός των Οικονομικών) υποβάλλει σχέδιον νόμου «περί διαλύσεως των πλεονασιμάτων των χρεώσεων 1927 έως 28 και επί εξής».

Ο κ. **Δ. Μπότσαρης** (Υπουργός των Ναυτικών) υποβάλλει σχέδια νόμου 1) «περί ιδρύσεως ταμείου προνοίας εργατών (Μαλάσης)» και 2) «περί αθλητικών ἐργασιών των άρθρων 18, 19 και 63 του 4411 νόμου περί συγκροτήσεως, προεδρεύσεως, προαγωγής, στασιμότητας κλπ. των στελεχών του Π. Ναυτικού».

Ο κ. Πρόεδρος ανακοινώνει ότι ο κ. Πρόεδρος του Υπουργικού Συμβουλίου γνωρίζει προς την Βουλὴν ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας διὰ διατάγματος από 24 Δεκεμβρίου εἰληρεστήθη νὰ διορίσῃ Υπουργὸν της Ἀεροπορίας τὸν Πρόεδρον της Κυβερνήσεως Υπουργὸν της Γυμναστικῆς κ. **Ε. Βενιζέλον**, διὰ διατάγματος από 25 Δεκεμβρίου Υφυπουργὸν της Ἀεροπορίας τὸν κ. **Α. Ζάνναν**, διὰ διατάγματος από 31 Δεκεμβρίου 1929 ἀπέδεδίχῃ τὴν παραίτησιν τοῦ Υπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν κ. **Π. Ἀργυροπούλου** καὶ διώρισεν προσωρινὸν Υπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν τὸν Υπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν τὸν κ. **Γ. Μαρῆν**, διὰ ταυτοχρόνου διατάγματος ἀπέδεδίχῃ τὴν παραίτησιν τοῦ ἐπὶ της Γυμναστικῆς Υφυπουργοῦ κ. **Α. Παμπᾶ**, διὰ διατάγματος από 2 Ἰανουαρίου ἀπέδεδίχῃ τὴν υποδότησιν παραίτησιν τοῦ Υπουργοῦ της Παιδείας κ. **Κ. Γόντικα** καὶ διώρισεν ἀντ' αὐτοῦ τὸν κ. **Γ. Παπανδρέου** καὶ διὰ ταυτοχρόνου διατάγματος διώρισεν Υπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν τὸν κ. **Γ. Σίδερην**.

Ο κ. **Γ. Κονδύλης** λέγει Ἀξιότιμὲν τὴν τιμὴν νὰ ζητήσῃ τὸν λόγον ὅπως παρὰ τὸν ἐξήγησιν τινὰς εἰς τὴν Βουλὴν καὶ κάμω δηλώσεις περὶ της περαιτέρω στάσεως τοῦ Ἑθνικοῦ Δημοκρατικοῦ κόμματος. Ἐπειδὴ ὅμως πιθανόν αἱ δηλώσεις μου νὰ προκαλέσῃ αὐτοῦ τινος πολιτικὴν συζήτησιν, ἀπουσταίει δὲ ὁ ἀξιότιμος κ. Πρόεδρος της Κυβερνήσεως ἐπιφυλάσσομαι νὰ ζητήσω τὸν λόγον ἅμα τῇ ἐπιστροφῇ τοῦ ἀξιότιμου κ. Προέδρου της Κυβερνήσεως, διὰ νὰ κάμω τὰς δηλώσεις μου ταύτας.

Πρόεδρος. Ο κ. Υπουργός των Ἐσωτερικῶν ἔχει τὸν λόγον.

Α. Μιχαλακόπουλος. (Υπουργός των Ἐσωτερικῶν) Ἀξιότιμὲν τὴν τιμὴν νὰ καταθέσω εἰς τὴν Βουλὴν σχέδιον νόμου ἀφορῶντα 1) τὴν κύρωσιν συμβάσεως περὶ ἐριστικοῦ δικαιοδοτικῶν συνδιαλλαγῆς καὶ διατηρίας μεταξύ Ἑλλάδος καὶ Βελγίου, 2) «Περὶ κυρώσεως μεταξύ Ἑλλάδος καὶ Τσεχοσλοβακίας ὑπογραφέντος ἐν Πράγᾳ συμφώνου φιλίας συνδιαλλαγῆς, δικαιοδοτικῆς καὶ δικαστικοῦ δικαιοδοτισμοῦ» καὶ 3) «περὶ κυρώσεως συμφωνίας μεταξύ Ἑλλάδος καὶ Αὐστρίας ἀφορῶν τὴν πληρωμὴν τῶν απαιτήσεων τῶν ὑπηκόων Ἑλλήνων ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἐγγίμιας της περιόδου της οὐδετερότητος της Ἑλλάδος».

Ἐπισημαίνοντας τὸ τελευταῖον λέγει τὰ ἐξῆς: Σὰς εἶναι γνωστὸν ὅτι ἀπὸ πολλοῦ ἔχει ἀναγνωρισθῇ ἡ ἀρχή, ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποζημιωθῶσιν οἱ παθόντες ὑπῆκοι. Ἰδρύθησαν δὲ μικτὰ δικαιοδοτικὰ δικαστήρια τὰ ὅποια λειτουργοῦν ἀπὸ ἐτῶν. Ἐπίσης σὰς εἶναι γνωστὴ ἡ οικονομικὴ καχεξία ὑπὸ της ὁποίας κατατρώχεται ἡ Δημοκρατία της Αὐστρίας καὶ ἐκ της ὁποίας ἐλάθεν αὐτὴ ἀναστολὴν πληρωμῶν, οὕτως ὥστε ἦτο ἀδύνατον νὰ γίνῃ συζήτηση περὶ ἐπιτεύσεως πληρωμῆς πο-

σοῦ τινὸς ἐκ τοῦ χρεωτωμένου ὑπὸ της Δημοκρατίας της Αὐστρίας, καθ' ἣν ὥραν αὕτη ὄχι μόνον ἦτο ἀνίκανος νὰ ἀνταπεξέλθῃ εἰς τὰς δαπάνας της συντηρήσεώς της, οὐχὶ μόνον εἶχε χορηγηθῇ εἰς αὐτὴν χρεωστάσιον, ἀλλὰ συγχρόνως ὑπὸ τὴν αἰγίδα της Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν καὶ ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τῶν ἄλλων Κρατῶν ἐδέχθη νὰ ἐξευρεθῇ ὁ δανεισμὸς αὐτῇ, διὰ νὰ μὴ παραλύσῃ τελείως ἡ ἐσωτερικὴ της διοίκησις. Κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους προσεπαθήσαμεν νὰ ἐπιτύχωμεν καὶ ἐκ μέρους της Αὐστρίας μίαν κατ' ἀποκοπὴν ἀποζημίωσιν καὶ μετὰ πολυμέθους συζητήσεως ἐπετεύχθη ἡ καταβολὴ τοῦ ποσοῦ 8,500.000 φράγκων χρυσῶν, τὸ ὅποιον, λαμβανόμενης ὑπ' ὄψιν της μειώσεως, τῆς ἀγρίως γενομένης εἰς τὰς ἀξιώσεις της υποδότησιν πρὸς ἐκδίκασιν, δὲν φαίνεται νὰ εἶναι ἐκνομοποιητικόν. Ἀλλὰ, κατὰ τηλεγράφημα τὸ ὅποιον ἐλάττω χθὲς, Κύριοι Βουλευταὶ, εἶναι ἀνάγκη ἀπόλυτος ἡ ἐπικύρωσις της συμφωνίας ταύτης νὰ ἐπέλθῃ τὸ ταχύτερον, διότι ἐν τινι μέτρῳ ἐπηρεάζεται ἐξ αὐτῆς ἡ ὁδὸς διευθέτησις τῶν ἐκπεσόντων ζητημάτων τὰ ὅποια ὑπάρχουν εἰς τὴν Νάγην. Παρκαλλῶ λοιπὸν τὴν Βουλὴν, ἐπ' ὅσον πρόκειται περὶ συμβάσεως ἡ ὁποία δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ψηφισθῇ ὥς ἔχει, νὰ στέρξῃ ὅπως τὴν παραπέμπωμεν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν, ὅπως τὴν ἐπεξεργασθῇ μέχρι της αὔριου πρὸ μεσημβρίας, ὥστε νὰ κατορθώσωμεν αὐριον τὸ ἀπόγευμα νὰ τὴν ψηφίσωμεν εἰς πρώτην συζήτησιν καὶ ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν ψήφισιν αὐτῆς ἀπὸ τῆς Γερουσίας καὶ νὰ τηλεγραφώσωμεν ὅτι ἐψηφίσθη διὰ νὰ μὴ φέρωμεν δυσκολίας εἰς τὴν περαιτέρω διευθέτησιν τῶν ζητημάτων. Ἦτο πόσον ἀπελπισ ἡ θέσις τοῦ ζητήματος ὥστε πράγματι ἡ ἐπιτελευτήσασα λύσις δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐπιτυχής. Παρκαλλῶ καὶ πάλιν τὴν Βουλὴν ὅπως στέρξῃ εἰς τὴν πρότασιν.

Πρόεδρος. Παρκαλλῶ τὴν Ἐπιτροπὴν νὰ συνέλθῃ αὐριον καὶ νὰ συντάξῃ τὴν ἐκθεσὶν της.

Ο κ. **Θ. Σοφοῦλης** (Υπουργός των Στρατιωτικῶν) ὑποβάλλει νομοσχέδια 1) περὶ διαλύσεως καὶ ἀναλύσεως ὑφισταμένων στρατιωτικῶν μονάδων καὶ 2) περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 3738 περὶ συστάσεως ἐπιθεωρήσεων σωμάτων στρατοῦ.

Ο κ. **Κ. Γόντικας** υποβάλλει τὴν ἀπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ τοῦ βουλευτοῦ Ἡλίας παραίτησιν του.

Ο κ. **Θ. Σοφοῦλης** (Υπουργός των Στρατιωτικῶν) ὑποβάλλει νομοσχέδιον περὶ τοῦ τρόπου κατάρτισιν πινάκων προδότησιν ἐνομοπαρῶν διὰ τὸν βαθμὸν τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ κατὰ τὰς ἐνεργηθείας τὴν 17 Ὀκτωβρίου 1929 ἐξετάσει.

Ο κ. **Β. Καραβανγιώτης** (Υπουργός της Συγκοινωνίας) υποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ τροποποιήσεως δικτάξεων τινῶν τοῦ νόμου 2825 «περὶ συστάσεως εἰδικῶν ταμείων Σελινούνας».

Οι κ. κ. **Α. Δίγκας** (Υπουργός της Δικαιοσύνης) καὶ **Γ. Μαρῆς** (Υπουργός των Οἰκονομικῶν) υποβάλλουν σχέδιον νόμου «περὶ ἐνάρξεως της ἰσχύος τοῦ ἀπὸ 26 Νοεμβρίου 1929 Διατάγματος «περὶ κλονισμοῦ ἐκτροδικαστικῆς ἀμοιβῆς» ἀπὸ της 5ης Ἀπριλίου 1929.

Οι κ. κ. **Β. Καραβανγιώτης** (Υπουργός της Συγκοινωνίας) καὶ **Γ. Μαρῆς** (Υπουργός των Οἰκονομικῶν) υποβάλλουν σχέδιον νόμου «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 2 Ὀκτωβρίου 1929 Ν. Δ. περὶ τροποποιήσεως Ν. Δ. της 25 Σεπτεμβρίου 1921 «περὶ ἀποδοχῶν δημοσίων υπαλλήλων».

Μεθ' οὗ εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τῆς Νομοθετικῆς ἐργασίας

Γίνεται δεκτὸν εἰς β' συζήτησιν κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον τὸ σχέδιον νόμου :

* Περὶ κυρώσεως της ἐν Λονδίνῳ τῇ 28 Ἰανουαρίου 1929 διαμορφωθεῖσης ἀναθεωρήσεως της Παγκοσμίου Ταχυδρομικῆς Συμβάσεως καὶ τῶν διεθνῶν Συμφωνιῶν περὶ δεδωλωμένων ἀξιῶν, δερμάτων καὶ ἐπιταγῶν μετὰ τῶν συναφῶν αὐταῖς κανονισμῶν ἐκτελέσεως καὶ τῶν τεχνικῶν προπονήσεων αὐτῶν.

Ἄρθρον 1.

Κυροῦνται ἡ ὑπὸ τοῦ ἐν Λονδίνῳ Ταχυδρομικοῦ Συνεδρίου διαμορφωθεῖσα ἀναθεωρήσις της Παγκοσμίου Ταχυδρομικῆς Συμβάσεως καὶ τῶν Συμφωνιῶν περὶ δεδωλωμένων ἀξιῶν, δερμάτων καὶ ἐπιταγῶν μετὰ τῶν συναφῶν αὐταῖς κανονισμῶν ἐκτελέσεως καὶ τῶν τεχνικῶν προπονήσεων αὐτῶν, κατὰ τὰ ἐν ταῖς παρὰ πόδας δυὶ τεύχεσι καίμενα αὐτῶν εἰς Ἑλληνικὴν καὶ Γαλλικὴν γλῶσσαν.

Ἄρθρον 2.

Διὰ Διαταγμάτων, ἐκδιδόμενων τῇ προτάσει τῶν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ της Συγκοινωνίας Υπουργῶν, ὁρίζονται ἐκάστοτε τὰ εἰς δραχμὰς καὶ λεπτὰ ἰσοδύναμα τῶν ἐν ταῖς ἀνω Συμβάσεσι καὶ Συμφωνίαις ὁριζόμενων τελῶν, ὥς καὶ τὰ εἰς χρυσὸν ἐν ταῖς αὐταῖς διεθνέσι πράξεσι καθοριζόμενα οὐχὶ σταθερῶς ἀλλὰ κατὰ τρόπον κοινωμόμενον τέλη.

Δι' ὁμοίου τρόπου καθορίζονται ἐκάστοτε διὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι ἐφαρμογὴν οἱ ἐν ταῖς αὐταῖς Συμβάσεσι καὶ Συμφωνίαις διαλαμβανόμενοι οὐχὶ σταθερῶς ἀλλὰ ἐπίσης κατὰ τρόπον κοινωμόμενον κενεαὶ ὅροι παραδόχης ταχυδρομικῶν ἀντικειμένων.

Ὁ τρόπος, καθ' ὃν θὰ κανονίζηται ἐκάστοτε ἡ τιμὴ της χρητίνης δραχμῆς ἐν σχέσει πρὸς τὸ χρυσὸν φράγκον ὅσον ἀφορᾷ τὰς δηλούμενας ἀξίας τῶν ἐξ Ἑλλάδος εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἀποστελλόμενων ἐπιστολῶν, κούρων καὶ δερμάτων μετὰ δεδωλωμένης ἀξίας ὁρισθήσεται διὰ Διαταγμάτων ἐκδιδόμενων ὡσαύτως προτάσει τῶν Υπουργῶν της Συγκοινωνίας καὶ τῶν Οἰκονομικῶν.

Συζητούμενου εἶτα εἰς β' συζήτησιν κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ μὴ ἐνεργείας στρατ. προαδικασμῶν μέχρι συντάξεως νέων πινάκων κατὰ τὸ 1930» ὁ κ. **Ι. Γρηγοράκης** λέγει ὅτι διὰ τοῦ νομοσχεδίου ἐπιζητεῖται ἡ ἀνατροπὴ τῶν ἐγκυρμένων πινάκων προαγωγῆς.

Θ. Σοφοῦλης (Υπουργός των Στρατιωτικῶν). Δὲν ἐξήγησα τοιοῦτόν τι.

Ι. Γρηγοράκης. Φαίνεται ὅτι τοιοῦτον τι ἐπιζητεῖτε διότι θὰ φρονήτε ὅτι δὲν ἔχρινε καλῶς τὸ Συμβούλιον τοῦ ἀξιωματικοῦ.

Θ. Σοφοῦλης (Υπουργός των Στρατιωτικῶν). Ἐγὼ δὲν ζητῶ νὰ ἀκυρωθῶν οἱ πίνακες.

Ι. Γρηγοράκης. Εἶναι γνωστὸν λέγει ὅτι συνεβίβησαν ἀξιωματικοὶ τινες νὰ προβιβάξωνται ὑπερπληθύνοντες τοὺς ἄλλους, ὅπως ὁ κ. Σπαῆς. . .

Οι κ. κ. **Εμμ. Τριποδάκης** καὶ **Θ. Χαβίνης** διαμαρτύρονται διότι θίγεται ἀδικαιολογητῶς διακεκριμένος ἀξιωματικός.

Ι. Γρηγοράκης. Ἐγὼ δὲν θίγω κανένα. Γνωρίζω ὅτι ὑπερπληθύνει 300 ἀξιωματικούς.

Φωναί. Ἐπαξίως. (Θόρυβος κωδονοκρουστικῶν).

Α. Μιχαλακόπουλος (Ἀντιπρόεδρος Κυβερνήσεως). Τὸ νομοσχέδιον, λέγει, εἶναι τοιοῦτον ὥστε δὲν πρέπει νὰ γίνεταί μνεία ὀνομάτων ἵνα μὴ προκαλοῦνται ἀντεγκλήσεις.

Ι. Γρηγοράκης. Πάντως, τονίζει, τὸ νομοσχέδιον θὰ ἀδικήσῃ ἀξιωματικούς ἔχοντας δικαιώματα διὰ νὰ προτιμηθῶν ἄλλοι.

Θ. Σοφοῦλης (Υπουργός των Στρατιωτικῶν). Δὲν πρόκειται περὶ τούτου, κ. βουλευταί.

Ι. Γρηγοράκης. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, τὸ νομοσχέδιον, ἐπιλέγει, πρέπει νὰ ἀποσυρθῇ.

Γ. Βασιλειάδης. Λέγει ὅτι διὰ νὰ υποδότηθῃ τὸ νομοσχέδιον φαίνεται ὑπάρχουν λόγοι, καὶ τοιοῦτοι σχετιζόμενοι καὶ μὲ τὴν πεθαρχίαν, καὶ διὰ τοῦτο εἶμαι ὑπὲρ της ἀρχῆς τοῦ νομοσχεδίου. Παρκαλλῶ μόνον νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ τροπολογία ἢ ὑπέδωκα μετ' ἄλλων βουλευτῶν καὶ ἤτις ἀφορᾷ ἀξιωματικούς ὑπηρετήσαντας ἐπὶ 12ετίαν εἰς τὴν βαθμὴν τοῦ λοχαγοῦ καὶ προσαναγκάσαντας ὑπηρεσίας καὶ οἷνες θὰ εἶναι ἀδικον, ἀφοῦ εἰμὲν μίαν δωδεκαετίαν καὶ ἤδη περιλαμβάνονται εἰς τοὺς πίνακας, νὰ μὴ μόνον πάλιν ἀνευ προβιβάσεως, καὶ πρέπει νὰ ἐξαλειφθῶν ἀπὸ τῶν νομοθετημάτων.

Θ. Σοφοῦλης (Υπουργός των Στρατιωτικῶν). Εἰς τὴν τροπολογίαν ταύτην ἀποδέλω μετὰ της μεγαλειότητος συμπληρώσεως καὶ ἐκπλήξεως προαγωγῆς νὰ μὴ δοθῇ εὐκαιρία διὰ νέου νομοσχεδίου νὰ κανονισθῇ εὐμενῶς τὸ ζήτημα τῶν ἀξιωματικῶν αὐτῶν.

Γ. Βασιλειάδης. Κατόπιν της δεδωμένης ταύτης δὲν ἔχω νὰ προσέσω ἄλλο τι.

Ο κ. **Ι. Κούνδουρος.** Ἐγὼ, λέγει, καὶ πάλιν νὰ ἐπαναλάβω ὅτι ἡ προοῦσα Κυβέρνησις, ἤτις δεικνύει πόσον εὐκαίρη εἶναι εἰς τὰ κοινοβουλευτικὰ καὶ συνταγματικὰ ζητήματα, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ υποδότην νόμους με ἀναδρομικὴν ἰσχύον. Ἡ Βουλὴ αὕτη, ὅπως εἶπεν ἐπανειλημμένως ὁ κ. Προβουλευτής, πρέπει νὰ εἶναι προστακτικὴ καὶ νὰ μὴ μετρίξῃ νόμους οἷνες θὰ διατρέχουν τὸν κίνδυνον ν' ἀκυρωθῶν παρὰ τῶν δικαστηρίων. Ἐν προκειμένῳ, ὁ κ. Υπουργός των Στρατιωτικῶν εἶναι ἀρμόδιος νὰ γνωρίζῃ πότα ὁ νόμος ἐπιβάλλει νὰ γίνωνται οἱ παραβιβάσεις ἀλλὰ δυστυχῶς καθυστέρησιν εἰς τὴν ἐνέργειαν αὐτῶν καὶ ὑποχρεοῦται εἰς ὁρισμένους μῆνας τοῦ ἐτους νὰ συμπληρώσῃ τὰς θέσεις, δι' ἐκείνων οἷνες φέρονται προστατεῖ. Ἡ ὑπηρεσία τοῦ Υπουργείου Στρατιωτικῶν ἰσχυρίζεται ὅτι τὸν Ὀκτώβριον δὲν ὑπάρχει κανὲν διότι δὲν ἦτο ψηφισμένος τότε ὁ νόμος περὶ ἐξέδου, ἀλλὰ τούτοις εἶναι ἀδύνατον διότι καὶ κανὲν ὑπάρχει καὶ ὁ νέος νόμος ὁμοίως περὶ κανῶν καὶ ἡ περὶ ποσότητος ἀφροδότης κανὼν δὲν ἀποκλείει τὴν ὑποκρίσεσιν τοῦ ὑπουργοῦ περὶ πληρώσεως αὐτῶν. Κατὰ τὴν α' συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου ὁ κ. Υπουργός ἐδέχθη τὴν τροποποιήσιν μας, ἤδη ὅμως ἐμφανίζεται νέον νομοθέτημα ἔχον μεγαλειότητα ἀναδρομικότητα καὶ δὲν εἶναι τὸ ψηφισθὲν, ἐνῶ ἐρχεται ὡς ψηφισθὲν. Λόγω της ἀνομιᾶς καὶ ἀντισυνταγματικῆς ἐμφανίσεως τοῦ νομοθετήματος πιστεύω ὅτι ὁ κ. Υπουργός θὰ τὸ ἀποσύρῃ, ἄλλως ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει πρέπει νὰ γνωρίζῃ ἡ Βουλὴ ὅτι ψηφίζει νόμον με ἀναδρομικὴν ἰσχύον ὅστις ἀφορᾷ ἀξιωματικούς προσφυγόντας ἤδη εἰς τὰ δικαστήρια καὶ ἐπὶ τῶν προσφυγῶν τῶν ὁποίων ἐπικαίεται ἡ ἐκδοσις της ἀποφάσεως.

Ο κ. Υπουργός βεβαιώνει ὅτι οὐδὲς θὰ ἀδικηθῇ, ἀλλὰ ἡ ἐγγύησις αὕτη οφείλει νὰ παρασχεθῇ διὰ τοῦ νομοθετήματος. Διὰ τοῦτο παρκαλλῶ τὸν μὲν κ. Υπουργὸν νὰ ἀναθεωρήσῃ τὸ νομοθέτημά του, τὸν δὲν κ. Πρόεδρον της Βουλῆς νὰ γνωρίζῃ ὅτι τὸ κυκλοφορήσαν δὲν εἶναι τὸ ψηφισθὲν νομοθέτημα.

Θ. Σοφοῦλης. (Υπουργός των Στρατιωτικῶν). Ἐγὼ δὲν γνωρίζω τί ἐκυκλοφόρησε. Γνωρίζω τί προτείνω νὰ ψηφισθῇ.

Μ. Μαντᾶς. Τὰ πρακτικὰ λέγουσιν ἄλλα.

Ι. Κούνδουρος. Λέγουσιν ὅτι ἀπηλύθη, ἡ φράσις «19 Ὀκτωβρίου 1929».

Θ. Σοφοῦλης. (Υπουργός των Στρατιωτικῶν). Ἐγὼ τὸ δικαίωμα νὰ κάμω τροπολογίας.

Ι. Κούνδουρος. Πάντως δὲν εἶναι τὸ ψηφισθὲν παρὰ της Βουλῆς.

Θ. Σοφοῦλης. (Υπουργός των Στρατιωτικῶν). Ἦν ἔρος πολογίαν τὴν υποβάλλω καὶ σήμερον.

Ι. Κούνδουρος. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡμεῖς φρονούμεν ὅτι ἐπιβάλλεται νὰ προτεθῇ δικτακτικὴ προτατεύουσα τὰ ἄτομα τὰ ἔχοντα δικαιώματα κατετημένα. Εὐτυχῶς, συνεβίβη, διεργάμενα ἐποχὴν γαλήνης καὶ θὰ ἐκινδύνεω νὰ ὁραθῇ.

τὴν κεφαλὴν τοῦ πᾶς ὅστις ὁ ἀπειροῦτος νὰ διατηρῇ τὴν τάξιν, ἀλλὰ μὴ λειτουργῶν, ὅτι καὶ ἐνέργειαι κατὰ τὰς προαγωγὰς τῶν ἀξιωματικῶν προκαλοῦν σάλλον εἰς τὸ στρατεύμα καὶ περὶ τοῦτου ἔχομεν ἐπαυλεημένα παραδείγματα ἐν τῷ παρελθόντι. Διὰ τοῦτο, ἐπιλέγει, δύο τὰ ἐνδείκνυνται, ἢ νὰ μείνῃ τὸ νομοσχέδιον ὡς ἐψηφίσθη εἰς τὴν α' συζήτησιν ἢ νὰ ἀποσυρῇ.

Ο κ. **Πρόεδρος** λέγει, ὅτι τὸ ἐν σχέδιον τοῦ νομοθετήματος ἦτο ἀπόρριψις τῆς πρώτης συζητήσεως, εἰς δὲ τὸ ἄλλο σχέδιον ἐγένετο προσθήκη παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, ὁ ὁποῖος παρακαλεῖται νὰ δηλώσῃ ποῦ εἶναι τὸ συζητούμενον.

Ο κ. **Σοφοῦλης** (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν). Αὐτὸ ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἐγένετο ἡ προσθήκη.

Ι. **Κοῦνδουρος**. Ὡς ἐφείλετο νὰ ἔχω ἐπιπροσθέτως ὅτι ὅταν ἐπὶ ψηφισμένου τοῦ νομοθετήματος θὰ ἔχομεν καὶ ἄλλην καταγραφὴν ἀξιωματικῶν, ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι καταλαμβάνονται ἀπὸ τὸ ὅριον τῆς ἡλικίας καὶ θὰ φύγουν καὶ αὐτοὶ ἀδικημένοι.

Ε. **Τριποδάκης**. Συμφωνῶ, λέγει, νὰ μὴ παρορῶνται οἱ ἀξιωματικοὶ εἰς τὰς προαγωγὰς ἀλλὰ μὴ λειτουργῶν, ὅτι τὸ Συμβούλιον ἐόχετο καὶ ἀξιωματικούς μὴ ὑπερκόμισους καὶ αὐτῷ ἐδημιουργήθησαν τὰ κενά. Πρέπει ὅμως νὰ σκεπθώμεν καὶ τὴν κοινὴν γνώμην, ἡ ὁποία σήμερον δὲν ἀνέχεται προαγωγὰς ἀξιωματικῶν.

Ι. **Κοῦνδουρος**. Καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ εἶναι τέκνα τοῦ λαοῦ καὶ πρέπει νὰ μὴ λειτουργῶν, τί λέγει ἡ αἰτιολογικὴ ἐκθεσις τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐξόδου τῶν ἀξιωματικῶν.

Ε. **Τριποδάκης**. Πάντως εἶμαι σύμφωνος μὲ τὰς ἀντιλήψεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν.

Ο κ. **Μ. Μαντᾶς** λέγει, ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν κατὰ τὴν α' συζήτησιν ἔδωκε πληροφορίας, αἱ ὁποῖαι δὲν εὐρίσκονται ἐν τῇ ἀληθείᾳ.

Ο κ. **Σοφοῦλης** (Ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν). Παρακαλῶ νὰ δώσετε ἐξηγήσεις, καὶ δὲν σὲς ἐπιτρέπω νὰ μὲ διαψεύδατε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον.

Ν. **Μαντᾶς**. Εἶπατε κ. Ὑπουργέ, ὅτι ἦσαν 123 οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ἡμεῖς σὲς εἴπαμεν ὅτι ἦσαν 201 καὶ τόσους εἶναι.

Πρόεδρος. Δυσκὸν ἡ ὑπερβολὴ νὰ παρέσχω ἀνακριτικὰς πληροφορίες καὶ δὲν σὲς ἐπιτρέπεται κ. Βουλευτὰ νὰ λέγετε, ὅτι ἦσαν ἐκ προθέσεως ὁ κ. Ὑπουργὸς ἔδωκε ἀνακριτικὰς πληροφορίες εἰς τὴν Βουλὴν.

ΙΙ. **Μαντᾶς**. Ἐπίσης ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐδέχθη τὴν διαγραφὴν τῆς φράσεως (12 Ὀκτωβρίου 1929) καὶ ἐνθ' ἐδέχθη τοῦτο καὶ τὸ ἐψηφίσαν ἡ Βουλὴ ἔσπευσε μετ' ὀλίγων καὶ τὸ ἐτροπολόγησε. Συνεχίζον ἀναλῶει καὶ ἄλλας δηλώσεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν καὶ τοῖς εἶπει, ὅτι παρὰ ταῦτα τὸ νομοσχέδιον πρόκειται νὰ προσβῇ κατετηγμένα δικαίωμα ἀξιωματικῶν, οἱ ὁποῖοι προσέφυγον εἰς τὸ Συμβούλιον Ἐπικρατείας, καὶ πρέπει, λέγει, ἡ Βουλὴ νὰ σκεπθῇ, ὅτι ἂν ψηφίσωμεν τὸ νομοσχέδιον δὲν ἔχει λόγον ὑπάρξεως τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, ὅταν ἐρχώμεθα διὰ νόμων νὰ μετακινῶμεν τὴν ἀπόφασιν τῆς δικαιοσύνης, διότι εἶναι καθαρὸν τὸ πρᾶγμα, ὅτι μὲ τὸ νομοσχέδιον ἐκείνου, ποῦ εἶχον σκεπθῶν τὸν Ὀκτωβρίου θὰ τὴν χάσουν, διότι θὰ ἔλθῃ τὸ Συμβούλιον καὶ θὰ τοὺς παραγκωνίσῃ.

Ο κ. **Σοφοῦλης**. (Ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν). Αὐτὰ δὲν περιέχονται εἰς τὸ νομοσχέδιον, ἀλλὰ εἰς τὴν φαντασίαν σας.

Ν. **Μαντᾶς**. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον κἀνατε τοῦ νομοσχεδίου. Εἶναι 80 οἱ ἔχοντες δικαίωμα προαγωγῆς καὶ στραγγαλίζετε τὸ δικαίωμα τῶν.

Ο κ. **Σοφοῦλης**. (Ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν). Εἶναι περισσότεροι ἀπὸ ὅσους λέγετε καὶ σὲς βεβαίω, ὅτι θὰ προσβῇ βασιθεὺς πολλοὶ περισσότεροι ἀπὸ τὸν ἀριθμὸν ποῦ εἶπατε.

Ν. **Μαντᾶς**. Στραγγαλίζετε τὸ δικαίωμα ὠρισμένων ἀξιωματικῶν καὶ μάλιστα τῶν Συνταγματάρχων καὶ ἡ ὑπερβολὴ συντάξῃ τὸ νομοσχέδιον δι' ὠρισμένους σκοποὺς.

Ο κ. **Σοφοῦλης**. (Ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν). Τὸ νομοσχέδιον συντάχθη ἐπὶ τῶν βάσεων τὰς ὁποίας ἐνέκρινε τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον.

Ν. **Μαντᾶς**. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ Πολιτεία ἀπέναντι τῶν ἀξιωματικῶν ὅπως καὶ ἀπέναντι ὅλων τῶν πολιτῶν πρέπει νὰ εἶναι ἰσὴ καὶ νὰ μὴ ἐγείρῃ διὰ τῶν πράξεών της παραπλόναν.

Ο κ. **Σοφοῦλης**. (Ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν). Ἐπιδιώκοντες καλὰ καθεύοντες ἢ ἐξεγείροντες τοὺς ἀξιωματικούς, μὲ αὐτὰ ποῦ λέγετε.

ΙΙ. **Γαλδάρης**. Ο κ. Βουλευτὴς ὑπερκατίζει μίαν δικαιοσύνην ἢ ὁποία πρόκειται νὰ κατακτηθῇ καὶ δι' ἡν προσέφυγον οἱ ἀδικούμενοι εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, καὶ δὲν ἔπρεπε κ. Ὑπουργέ νὰ κἀμετε τὴν παρατήρησιν αὐτήν.

Ο κ. **Σοφοῦλης** (Ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν). Μὴ καταγγέλλομαι, ὅτι στραγγαλίζω δικαίωμα καὶ κἀμινω τόσα ἄλλα πράγματα.

ΙΙ. **Γαλδάρης**. Ο κ. βουλευτὴς καταγγέλλει σειράν ἀδικιών αἱ ὁποῖαι θὰ εἶναι συνέπεια τοῦ νομοσχεδίου.

Ο κ. **Σοφοῦλης**. Ο κ. βουλευτὴς φαντάζεται, πράγματα τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι εἰς τὸ νομοσχέδιον.

Μ. **Μαντᾶς**. Ο κ. Ὑπουργὸς παρεπονέθη διὰ τὴν ὀριμὴν γλώσσαν μου ἢ ὁποία ὅμως ἔπρεπε νὰ εἶναι ὀρμητικότερα.

Ο κ. **Σοφοῦλης** (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν). Εἴθε ἐλεύθερος.

Μ. **Μαντᾶς**. Ὅπως ἐσεῖς εἴθε ἐλεύθερος νὰ υποβάλλετε νομοσχέδια στραγγαλίζοντα τὸ δικαίωμα. Ὑπάρχουν, συνεχίζει, καὶ ἀνθρώποι ἀξιωματικοὶ οἱ ὁποῖοι εἶχον δικαίωμα νὰ προαχθῶν καὶ θὰ ἐρωτήσω διατὶ δὲν ἐψηφίσαν ὁ κ. Ὑπουργὸς τὸν νόμον δι' αὐτοὺς, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐπρόκειτο νὰ ἐξέλθουν.

Ο κ. **Σοφοῦλης** (Ὑπ. Στρατ.). Θὰ γνωρίζετε, ὅτι κατ' ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου πᾶσα προαγωγή πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ὑπαλλήλων ἔχει ἀνασταλῆ.

Μ. **Μαντᾶς**. Καὶ ὅμως ἔχομεν ὑποστρατήγους ἀνακληθέντας καὶ προαχθέντας. Ἐκτός τούτου τὸ νομοσχέδιον ὡς εἰσάγεται δὲν εἶναι τὸ ψηφισθέν, διότι ἐτροποποιήθη καὶ εἶναι πλέον νέον σχέδιον νόμου.

Ο κ. **Σοφοῦλης** (Ὑπ. Στρατ.). Τὸ ἐτροπολόγησα ἀπλῶς.

Πρόεδρος. Ο κ. Ὑπουργὸς ὑπέβαλε νέαν τροπολογίαν μετὰ τὴν α' συζήτησιν, ὅπως εἶχε δικαίωμα.

Μ. **Μαντᾶς**. Εἴτι γίνονται αἱ τροπολογίαι, ὅπως ἐτροπολογήθη καὶ ἡ ἐξουσιοδότησις ἢ ὁποία, ἐνθ' ὅταν περιεῖχε τὸ σχέδιον νόμου περὶ μετατροπῆς τῶν ἀνακτόρων εἰς μέγαρον Βουλῆς καὶ Γερουσίας, εἶπατε τὸ συμπεριέλαβε καὶ αὐτὸ.

Πρόεδρος. Ὑπῆρχε, κ. βουλευτὰ, εἰς τὴν ἐξουσιοδότησιν τὸ ἀντικείμενον αὐτὸ καὶ ἀπαρὸ πῶς θέλετε νὰ διαψεύσητε ὅλους μας.

Ι. **Παπαφλέσσας**. Εἶναι προφανές, λέγει, ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς ἀμφιταλαντεύεται ἂν θὰ ἐκτελέσῃ ἢ ὄχι τὸν νόμον. Αὐτὴ εἶναι ἡ αἰτία. Πάντως γνωρίζει, ὅτι ἤρξατο νὰ ἐφαρμόζῃ τὸν νόμον καὶ προήγαγε 150 ἀξιωματικούς, ὅταν μάλιστα εἶχεν ὑποβάλῃ τὸ νομοσχέδιον. Καὶ ἐρωτῶ διατὶ ἐσταμάτησε τὸν νόμον καὶ ἀφῆκεν ὠρισμένους ἀξιωματικούς. Ὁ νόμος περὶ ἐξόδου εἶναι γνωστὸν ὅτι ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ ὑπερκόμισου καὶ πῶς ἀφοῦ τότε ἦσαν ὑπερκόμισοι διατὶ τότε συνεπληρώθησαν τὰ κενά. Συμπέρασμα, ἐπιλέγει, εἶναι, ὅτι ἀνατρέπεται ὁ νόμος διὰ λόγους οὓς γνωρίζει ὁ κ. Ὑπουργὸς καὶ ἡ πράξις αὐτὴ εἶναι ἐγκληματική.

Ο κ. **Ν. Μπακόπουλος**. Θὰ θέξω, λέγει, ἀπόψεις ἀποτελούσας ζήτημα ἀρχῆς καὶ λυπούμαι διότι ἀπουσιάζει ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ὅστις θὰ ἀπέδιδε δικαίον καὶ ἐν τυχὸν τοῦτο ἦτο καὶ ἀντίθετον πρὸς τὰς κατευθύνσεις τῆς Κυβερνήσεως. Εἰς ὅλα συνεχίζει τὰ βουλευτικὰ Σώματα δύο δυνάμεις παλαίου ἢ ἰσχύος καὶ ὁ ὁρθὸς λόγος. Τὸ ἴδιον συνέβη καὶ σήμερον, λέπει ὅμως ὁ βουλευτὴς ὅστις θὰ

ἐδίδα τὴν δέουσαν λύσιν. Τὸ ζήτημα κατ' ἡμᾶς προβάλλει ἀπὸ καθαρὰς νομικῆς ἀπόψεως καὶ ἀπὸ ἠθικῆς κοινωνοῦσας τῆς τάξεως. Ἀπὸ νομικῆς ἀπόψεως ὑπῆρχε πάγιος νόμος κατ' ὃν οἱ προκόμισοι εἰς τὰς νέας θέσεις γίνονται κατὰ τριμῆσαν. Ἦλθεν ὁ Ὀκτωβρίου καὶ εἶχεν ὑποχρέωσιν ὁ κ. Ὑπουργὸς νὰ ἐφαρμόσῃ τὸν νόμον καὶ δὲν τὸν ἐψηφίσεν καὶ δὲν ὑπάρχει παραδείγμα εἰς οὐδεμίαν χώραν κατὰ τὸ ὅποιον δι' ἀποφάσεων τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ν' ἀναστῇ ἀντίθετος ὁ νόμος.

Ο κ. **Σοφοῦλης** (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν). Τὸ εἶπα αὐτὸ εἰς ἀντίθεσιν τῶν λεγθέντων, ὅτι πρόκειται περὶ ὑπηρεσιακῶν ἐισηγήσεων.

Ν. **Μπακόπουλος**. Πάντως τὸ Ὑπουργεῖον παρέδωκε τὸν νόμον. Συνεχίζον λέγει, ὅτι ὁ κ. Πρωθυπουργὸς συζητούμενον τοῦ νομοσχεδίου περὶ Συμβουλίου Ἐπικρατείας εἶπεν, ὅτι διὰ τοῦ ὁργανισμοῦ αὐτοῦ τὸ Κράτος πλέον γίνεται Κράτος Δικαίου καὶ ὅτι θὰ ἔχαίρειν ἂν καὶ πράξις τῆς ἰδικῆς του Κυβερνήσεως ἡκούον τὸ Συμβούλιον. Προσφυγὰ κατὰ παραλήθειαν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ἐνησχέθησαν εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας καὶ σπεύδει ὁ Ὑπουργὸς διὰ νόμου νὰ μετακινήσῃ τὴν ἀπόφασιν τῆς δικαιοσύνης. Εἶναι λοιπὸν ζήτημα ἠθικῆς τάξεως τὸ νὰ μὴ ἔχῃ τὸ δικαίωμα ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία νὰ εἰσέρχεται εἰς τὰ καθήκοντα τῆς δικαστικῆς, εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι εἰς παρεμφερῆ ἐνέργειαν τῆς Βουλῆς περὶ παρεμφερῶν τροπολογίας εἰς ἕνα νόμον περὶ προφυλακισμένων ὁ κ. Πρωθυπουργὸς κατεδίκασε τὴν τοιαύτην ἐνέργειαν τῆς Βουλῆς, μεταβλήθεισας οὕτω εἰς δικαστήριον. Αὐτὰ ἔλεγεν ἄλλοτε ὁ κ. Πρωθυπουργὸς καὶ σήμερον ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ζητεῖ ἀπὸ τὴν Βουλὴν νὰ ὑπαγορεύσῃ αὐτὴ τὴν δικαστικὴν ἀπόφασιν ἣν θὰ ἐκδόσῃ τὸ Ἀνώτατον Δικαστήριον τῆς Χώρας.

Ὅταν, συνεχίζει, συνεζητήθῃ τὸ νομοσχέδιον εἰς πρώτην συζήτησιν, ὑπεστηρίζωμεν τὰς ἀπόψεις μας καὶ τὰς ἐδέχθη ὁ κ. Ὑπουργὸς καὶ περὶ τοῦτου ἐπικαλοῦμαι τὰ πρακτικὰ (ἀναγιγνώσκει). Διέγραψε δηλαδὴ τὴν φράσιν 12 Ὀκτωβρίου 1929 διὰ νὰ μὴ θέξῃ κατετηγμένα δικαίωμα, διότι δὲν ἔχομεν δικαίωμα νὰ δίδωμεν ἀναδρομικὴν ἰσχύιν εἰς τοὺς νόμους. Τὸ νομοσχέδιον ἀνετυπώθη οὕτω, ἀλλὰ μετὰ τοῦτο ἐκυκλοφόρησεν ἄλλο σχέδιον μὲ ἄλλην τροπολογίαν, δι' ἣς ἐνθ' ὑπὸν ἄνηλθετο ἡ περιορισμένη ἀναδρομικότης τῶρα γίνεται μετὰ τὴν ἀνατρέχει εἰς τὴν 6ην Ἰουλίου 1929. Ἐγὼ δὲν ὑποστηρίζω τὸ ἀντισυνταγματικὸν τῆς τροπολογίας, διότι πᾶς τις ἔχει δικαίωμα νὰ ὑποβάλῃ τροποποιήσεις, μόνον ὁ κ. Ὑπουργὸς δὲν ἐδικαιούτο νὰ κἀμ τροπολογίαν καὶ νὰ δεχθῇ τὰ ἀντίθετα ἀπὸ ὅσα ἐδέχθη προηγουμένως καὶ διὰ τοῦτο ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ δώσῃ ἐξηγήσεις εἰς τὴν Βουλὴν.

Ο κ. **Σοφοῦλης** (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν). Κατέστησαν σαφέστερον τὸ νομοσχέδιον διὰ τῆς τροποποιήσεως.

Ν. **Μπακόπουλος**. Ἐὰν πρακτικὰ δὲν λέγουν αὐτὰ. Δὲν ἔχει ἄλλως τε σημασίαν ἀφοῦ ἡ μὲν Βουλὴ θὰ ἀκολουθήσῃ σὲς, ὁ δὲ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἀπουσιάζει.

Ο κ. **Σοφοῦλης** (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν). Καὶ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως εἶναι σύμφωνος. Ἄλλως τε σὲς εἶπα, ὅτι εἶναι ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ν. **Μπακόπουλος**. Ἡμεῖς, ἐπιλέγει, ἐν πάσῃ περιπτώσει ὑπεστηρίζομεν ὅτι δὲν ἡμπορεῖτε νὰ βᾶτε ἀναδρομικὴν ἰσχύιν εἰς τὸν νόμον καὶ θεωροῦμεν ὅτι εἶναι ζήτημα ἀρχῆς διὰ τὴν Βουλὴν ἂν πρέπει νὰ ψηφίσῃ νόμους μὲ ἀναδρομικότητα, τὴν παρανομίαν τῆς ἐκδικήσεως τῶν ὑποθέσεων παρὰ τῶν δικαστηρίων. Καὶ ἐπὶ τοῦ σημείου ἀκριβῶς αὐτοῦ ἔχει ν' ἀποφασίσῃ ἡ Βουλὴ.

Ι. **Καλογεράς**. Θεωρῶ ἀναγκαῖον νὰ παράσχω δικαστήσεις τινάς, ἵνα κατασταθῇ ἡ Βουλὴ. Κατὰ τὸν νόμον περὶ προαγωγῶν, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ὑποχρεοῦται νὰ διατάξῃ ὅπως προταθῶν αἱ τριπλάσιαι δι' ἕκαστον βαθμὸν, ἵνα κριθῶν παρὰ τοῦ Ἀνωτάτου Στρατιωτικοῦ

Συμβουλίου διὰ τὴν κατάληψιν τῶν προδλεπομένων νὰ χηρεῖται διὰ τὸ ἀκόλουθον ἔτος θέσεων.

Καὶ διὰ νὰ κατανοηθῇ καλύτερον: Ἐὰν διὰ τὸν βαθμὸν τοῦ συνταγματάρχου τοῦ πεζικοῦ προσδίδετο νὰ χηρεῖται 10 θέσεις ἔπρεπε νὰ προταθῶν 30. Ἀλλ' ἐχρηστέον διὰ τοῦ νόμου περὶ ἐκουσίας ἀποστρατείας 25 θέσεις μὴ προδλεπομένης ὅταν διατάξῃ ὁ καταρτιστὸς τῶν πινάκων.

Ἐὰν ἐπιληροῦντο αἱ θέσεις αἱ χηρεῖται, ἐκ 2 προταθέντων 30 θὰ ἤδύναντο νὰ παραπονοῦνται ἀπὸ τοῦ 30—75, διατὶ δὲν ἐκρίθησαν καὶ οὕτοι. Πῶς ἡδικοῦνται μὴ καταλαμβάνοντες καὶ αὐτοὶ ἐκ τῶν συμπτωματικῶς χηρευστῶν θέσεων, ἧς θὰ ἐδικαιοῦντο νὰ καταλάβουν ἐὰν ἐκρίναντο τινὲς κατ' ἐκλογὴν, ὡς ὁ νόμος ὁρίζει.

Διὰ τὸν λόγον λοιπὸν τοῦτον καὶ διότι πρόκειται νὰ κανονισθῇ ἡ ἀρχαιότης τῶν ἀξιωματικῶν, ὅρθον εἶναι νὰ ἀνακληθῶν καὶ νὰ καταρτισθῶν καὶ νὰ καταρτισθῶν νέαι πίνακες.

Ο κ. **Σοφοῦλης** (Ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν). Αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην νὰ ἐξηγήσω δι' ὀλίγων λέξεων εἰς τὴν Βουλὴν τὴν σημασίαν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχεδίου, διότι εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ σχηματισθῇ μία ἐσφαλμένη ἐντύπωσις ἐκ τῶν ἀγορεύσεων τῶν ἀξιωματικῶν προαχθέντων, ὅτι καταπατοῦνται κατετηγμένα δικαίωμα καὶ ὅτι ἀποσκοπεῖται ἡ ἀκούσις τῶν πινάκων τῶν προαγωγῶν τοῦ Συμβουλίου. Ὁ νόμος, κύριοι, περὶ στρατιωτικῆς ἱεραρχίας, τὸν ὁποῖον ἐπεκατέστησαν οἱ ἀξιότιμοι συνάδελφοι ἐκ Ἀσσηνίου καὶ Μαντινείας, πραγματικῶς ἐπιβάλλει εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν νὰ προβάλλῃ εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν θέσεων, κατὰ τριμῆνον μὲν μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ Συνταγματάρχου, ἀπὸ δὲ τοῦ ἔτους διὰ τοὺς βαθμοὺς τοῦ Ὑποστρατήγου καὶ Ἀντιστρατήγου. Καὶ ὑπῆρχον ἀληθῶς πολλαὶ τοιαῦται κεναὶ θέσεις προσερχόμεναι ἐξ αὐτῆς τῆς ὁργανικῆς συνθέσεως τοῦ στρατεύματος καὶ τῶν ὁποίων ἡ πλήρωσις θ' ἀπετέλει διὰ μὲν τὰ στελέχη ἐν κατετηγμένον δικαίωμα, διὰ δὲ τὸν Ὑπουργὸν μίαν ἀληθῶς ὑποχρέωσιν. Ἀλλὰ τὴν ὑποχρέωσιν αὐτὴν ἐξεπλήρωσεν ἀκεραῖως ὁ Ὑπουργὸς, προκαλέσας πρὸ ὀλίγου χρόνου, πρὸ ἐνός περίπου μηνός, διατάγμα προαγωγῶν, διὰ τοῦ ὁποῖου προσέβη εἰς πλήρωσιν 123 κενῶν θέσεων, προσερχόμενον, ὅπως εἶπον, ἐκ τῆς φυσιολογικῆς ἐξελίξεως τοῦ στρατεύματος, εἰς τοὺς κατωτέρους κυρίως βαθμοὺς τοῦ Ὑπολοχαγοῦ καὶ τοῦ Λοχαγοῦ, ὅλων τῶν ὅπλων καὶ ὅλων τῶν ὑπηρεσιῶν. Ἀπὸ τῆς ἐφαρμογῆς ὅμως τοῦ νόμου περὶ ἐκουσίας ἀποστρατείας, ἐδημιουργήθη μία νέα κατάσταση, μία νέα κατηγρία κενῶν θέσεων, ἡ ὁποία δὲν εἶναι πρὸς τῆς φυσιολογικῆς ἐξελίξεως τοῦ στρατεύματος, δὲν εἶναι καὶ ἀναγκαῖα συνέπεια τοῦ νόμου περὶ ἐκουσίας ἀποστρατείας, ἀλλὰ εἶναι μόνον ἀποτέλεσμα τοῦ τρόπου μὲ τὸν ὁποῖον σκοπίμως ἐψηφίσαν τὸ Ἀνώτατον Συμβούλιον τῶν Στρατηγῶν τὸν νόμον τοῦτον. Καὶ ἐξηγοῦμαι: Ὡς θὰ ἐνθυμηθῇ ὁ νόμος περὶ ἐκουσίας ἀποστρατείας ἐπέτρεπε τὴν χρῆσιν διπλοῦ μέτρου κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ. Ἐδικαιούτο δηλαδὴ τὸ Συμβούλιον τῶν Στρατηγῶν διὰ τὴν ἀραίωσιν τῶν στελεχῶν νὰ λάβῃ ὡς βάσιν τὸν πλεονάζοντα ἀριθμὸν εἰς ἕκαστον βαθμὸν. Ἐπὶ παραδείγματι, εἰς τὸ πεζικὸν ἐπλεονάζον 7 συνταγματάρχαι καὶ ἡ ἐνέργεια τοῦ Συμβουλίου τῶν Στρατηγῶν θὰ ἦτο νομιμωτάτη, ἂν ἐνέκρινε τὴν ἀπομάκρυνσιν μόνον 7 Συνταγματάρχων, τῶν δὲ 3, ὅς ἐστις ὁ ἀριθμὸς τῶν πλεονάζοντων εἰς αὐτὸν τὸν βαθμὸν.

Ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν θὰ εἴχομεν τὴν ἀφορίμην νὰ ὀμιλοῦμεν περὶ στραγγαλισμοῦ κατετηγμένων δικαιοματίων, διότι θὰ κατεδικάζοντο τὰ στελέχη τῶν ὑποδεστέρων βαθμῶν εἰς μίαν διγενική, ἰσόδιον στασιμότητα, καὶ δὲν θὰ εἶχον καμμίαν ἄλλην ἐλπίδα προαγωγῆς, παρὰ μόνον τὸν θάνατον ἢ τὴν ἀποστράτευσιν λόγῳ ἡλικίας τῶν ἀνωτέρων τῶν. Ἐνεκα τοῦτου, τὸ Συμβούλιον τῶν Στρατηγῶν, ἔχον σύμφωνον καὶ τὴν γνώμην τὴν ἰδικήν μου, προσέκρινε νὰ λάβῃ ὡς βάσιν τὸν συνολικὸν ἀριθμὸν τῶν πλεονάζοντων εἰς ἕκαστον ὅπλον καὶ νὰ καταλείψῃ κατόπιν εἰς τοὺς διαφόρους βαθμοὺς τὴν ἀναλογίαν τῶν τοιοῦτοτρόπως ἀποστρατευομένων, ὥστε νὰ

ἐπιτευχθῇ μία εὐρυτέρα ἀραιώσις εἰς τοὺς ἀνωτέρους βαθμοὺς καὶ ἰδίως εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ Συνταγματάρχου Ἐφηρμοσθῇ δηλονότι ὁ νόμος σκοπίμως, ὅπως ἐφηρμοσθῇ, μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ δημιουργηθῇσι νέα κενὰ καὶ νὰ διευκολυνθῇ ἡ πρὸς τὰ πρόσθια προώθησις τῶν στελεχῶν, διὰ νὰ μὴ μακρύνεται ὁ ζήλος αὐτῶν ἕνεκα τῆς κατηνυχασμένης προστάσεως εἰς τὸν αὐτὸν βαθμὸν ἐπὶ μακρὸν χρόνον. Μὲ ἄλλους λόγους, πιστεύω, ὅτι ἐπέβη ἡ Βουλὴ, ὅτι δὲν πρόκειται περὶ κεκτημένων δικαιωμάτων ἐκ παλαιότερων νόμων, δικαιωμάτων προερχομένων ἐξ αὐτῆς τῆς φυσιογνωμικῆς ἐξελίξεως τοῦ στρατεύματος, ἀλλὰ πρόκειται περὶ μιᾶς νέας εὐεργετικῆς καταστάσεως, τὴν ὁποίαν ἐδημιούργησεν ἡ στοργικὴ πρόνοια ἡμῶν ὑπὲρ τῶν στελεχῶν τοῦ στρατοῦ. (Χειροκροτήματα). Καὶ δὲν ἔχομεν τὴν ἀξίωσιν νὰ μᾶς ἐκφρασθῇσι εὐχαριστίαι, ἀλλὰ εἶναι υπερβολικὴ ἡ ἀξίωσις νὰ μὴ μᾶς ἐπιτραπῇ νὰ καθορίσωμεν ἡμεῖς τὸν χρόνον κατὰ τὸν ὁποῖον θεωροῦμεν πρόσφορον νὰ πραγματοποιήσωμεν τὴν ἐπιταγή αὐτὴν διὰ τὰ στελέχη κατὰ τινες, τὴν ὁποίαν περσεύοντες Ἰπουργικὴ πρόνοια. Ἀλλὰ θὰ μοῦ ἐπιπνέει, κύριοι, μὰ, ἐπὶ τέλους, ἄφορ σὰ καλὰ καθοριζόμενα ἀνοίγεις καινούριους δρόμους, ἐκεῖ ποῦ δὲν ὑπῆρχε καμμία ἐλπίς προαγωγῆς, διατὶ δὲν προβαίνει τότε εἰς τὰς προαγωγὰς αὐτὰς ἀμέσως, διὰ νὰ μὴ διδῇται ἀφορμὰς εἰς φίλους συναδέλφους νὰ στενοχωροῦνται καὶ νὰ δυσαναστρεφῶσι; Ἐξήγησα, κύριοι, τὴν ἀναβολὴν αὐτὴν, ἀναβολὴν βραχυχρόνιον 4—5 μηνῶν, πρὸς ἐνέργειαν προαγωγῶν, ὅχι διὰ λόγους οἰκονομίας, διότι εὐτυχῶς ὁ προϋπολογισμὸς οὐδ' ἐπ' ἐλαχίστον ἐπιβαρύνεται ἐκ τῶν προαγωγῶν αὐτῶν, οὔτε διότι ἡ-θελον ν' ἀποφύγω τὴν ἐνδεχομένην κακὴν ἐντύπωσιν, ἀσφαλῶς κακὴν ἐντύπωσιν, τῆς κοινῆς γνώμης, ἐὰν τὴν ἐπισύσαν τῆς ἀποστρατεύσεως 500 ὑπερῶν ἡμῶν ἀξιωματικῶν προκαλεῖτο ἡ ἐνέργεια ὑπερπριακασίων νέων προδίδασκῶν, ἀλλ' ἐξήγησα καὶ ζητῶ ἀπὸ τὴν Βουλὴν τὴν βραχυτάτην προθεσίαν ἀναβολῆς, τὴν ζητῶ ὡς ἀνάγκη ἐπιβαλλομένην καὶ ἐξ' ἄλλων σοβαρῶν λόγων. Σὰς εἶναι γνωστὸν, κύριοι, ὅτι ἡ ἐπιτηρίδς τῶν στελεχῶν τοῦ Στρατοῦ μᾶς εἶναι πλέον ἢ ἐλαττωματικὴ, προκαλοῦσα ἕνεκα τῆς ρευστότητος αὐτῆς συχνότατα ἀφορμὰς πρὸς ἀμφισβήτησις καὶ διαμαρτυρίας, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον δικαιολογημένας, ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τῆς ἀρχαιότητος. Τοῦτο εἶχεν ἀνγνωρίσει καὶ ἡ κατὰ τὴν τελευταίαν Ἐθνοσυνέλευσιν μεγάλη στρατιωτικὴ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ, τῆς ὁποίας μέτεστον πᾶντες οἱ πολιτικοὶ ἀρχηγοί, θεωρήσαντες τὴν ἐκκαθάρισιν καὶ σταθεροποίησιν τῆς ἐπιτηρίδος ὡς ἐν τῶν κυριωτέρων καὶ μᾶλλον ἐπιεικῶν στρατιωτικῶν ζητημάτων. Ἐπὶ δὲ τῆς Οἰκουμένης Κυβερνήσεως ἀπεφασίσθη ὁ καταρτισμὸς μιᾶς ἐιδικῆς πρὸς τοῦτο Ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Στρατηγῶν Πετρίτη, μετὰ ἐργασίαν συνεχῇ καὶ σύντονον δύο περιόδων ἐτῶν, ἐπέβαλε πρὸς ὀλίγον τὰ πορίσματα αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῇ βῆσει τῶν πορισμάτων αὐτῶν καθιερώθη νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον εἶχον τὴν τιμὴν νὰ υποβάλλω σήμερον ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, καὶ διὰ τοῦ ὁποῖου καθορίζονται πλέον τελεωτικῶς τὰ ζητήματα τῆς ἀρχαιότητος τῶν ἀξιωματικῶν, λαμβάνει ἡ ἐπιτηρίδς μορφήν παρῶν καὶ καθίσταται νόμος τοῦ Κράτους. Αὐτὸς εἶναι ὁ κυριώτερος λόγος διὰ τὸν ὁποῖον ἐξήγησα παρὰ τῆς Βουλῆς νὰ ἐγκρίνῃ μίαν μικρὰν πεντάμηνον μόνον ἀναβολὴν πρὸς ἐνέργειαν τῶν προαγωγῶν. Διότι φρονῶ, ὅτι ἐπερπε νὰ ψηφισθῇ πρῶτον τὸ Νομοσχέδιον διὰ τοῦ ὁποῖου καθορίζεται ὁριστικῶς ἡ σειρά τῆς ἀρχαιότητος, ὥστε νὰ ἔχῃ καὶ τὸ Συμβούλιον τῶν Στρατηγῶν κατὰ τὴν σύνταξιν τῶν πινάκων τῶν προκατῶν μίαν βῆσιν ἀσφαλῇ, σταθερὰν καὶ νόμιμον, μὴ ἐπιτρέπουσαν πλέον ἀμφισβήτησις καὶ διαμαρτυρίας καὶ παράπονα δι' ἀδικίας γενόμενας, ἢ εἰκαζομένας. Αὕτη εἶναι ἡ μόνη σημασία τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου. Φρονῶ δὲ ὅτι δὲν ἀξίζει τὸν κόπον νὰ ἀπασχολῇ ἐπὶ τῶσδε ὥρας τὴν Βουλὴν τοιοῦτον ζήτημα, ζήτημα ἀναβολῆς προαγωγῶν ἐπὶ τετράμηνον, ζήτημα τὸ ὁποῖον θὰ ἦτο ἀξίον τῆς προσοχῆς ἡμῶν μόνον ἐὰν ἐκ τῆς ἐνεργείας αὐτῆς ἐπηρεάζετο ἡ ἐκπαίδευσις τοῦ στρατεύματος, ἀλλ' εὐτυχῶς τοιαύτη περίπτωσις δὲν ὑπάρχει. Ἐνρίσκω δὲ

ὅλους ἀδικαιολογητὸν τὴν ἐκδηλουμένην κατὰ τὴν σημερινὴν τοῦ νομοσχεδίου συζήτησιν ἀνυπομονησίαν, διότι οἱ ἔχοντες σειράν προαγωγῆς δὲν κινδυνεύουσιν εἰς τὸ διάστημα τῶν τεσσάρων αὐτῶν μηνῶν νὰ καταληφθῶσιν ὑπὸ τοῦ ὁρίου τῆς ἡλικίας, ἐπειδὴ εὐτυχῶς εἶναι ὅλοι νέοι, ἀκμαῖοι, μὴ ἐγγίσαντες ἢ μάλιστα ἐγγίσαντες τὸ τεσσαρκακιστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας τῶν — πρόκειται περὶ τοῦ βαθμοῦ τοῦ συνταγματάρχου — καὶ ἐπομένως δυνάμενοι νὰ προσφέρωσιν ἐπὶ μακρὰν ἀκρίβησει ῥὰν ἐτῶν τὰς πολυτίμους, ἀληθινὰς, ὑπηρεσίας τῶν εἰς τὸν Στρατὸν καὶ τὴν Πατρίδα. Διὰ τοῦτο δὲν ὑπάρχει οὐδεμία ἀφορμὴ ἀνησυχιῶν. Ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἔχουσιν ἀδιαφιλονέκητον τὴν ἀρχαιότητά των, οἱ ὅποιοι ἔχουσιν τὰ νόμιμα προσόντα, δὲν θὰ προκαθῶσι σήμερον, θὰ προκαθῶσιν ὅμως ἀσφαλῶς μετὰ 4 ἢ 5 μηνῶν. Νομίζω δὲ, ὅτι ἡ προσπάθεια, ἡ ὁποία ἐξεδιήθη καὶ κατὰ τὰς δύο συζητήσεις, προσπάθεια νὰ ματαιωθῇ ἡ ψήφισις τοῦ νομοσχεδίου τούτου, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ διασωθῇ τὸ δικαίωμα τῆς δικαστικῆς προσφυγῆς, μόνον τοὺς ἐνδιαφερομένους εἶναι ἱκανὴ νὰ ζημιώσῃ, διότι εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ παρῇ ἡ ἐντύπωσις, ὅτι αὐτοὶ οὗτοι εἶναι οἱ ὑποκινούντες καὶ ἐγκρίνοντες μίαν προσπάθειαν ἀντικρὺς ἀντικειμένην εἰς τὴν στρατιωτικὴν ψυχολογίαν, εἰς τὰς στρατιωτικὰς παραδόσεις καὶ εἰς τὰς ὑποχρεώσεις αἱ ὁποῖαι ὀφείλουσαν νὰ ρυθμίζουσιν τὴν ζωὴν καὶ τὰς πράξεις παντὸς ἀληθοῦς Ἑλληνικοῦ στρατιώτου. Δὲν θὰ ἦτο δὲ συντελεστικόν, ἐπειδὴ τὸσον πολλὰς λόγους ἐγένετο περὶ τοῦ δικαιώματος τῆς δικαστικῆς προσφυγῆς, δὲν θὰ ἦτο συντελεστικόν εἰς τὴν ἀνύψωσιν τοῦ γοήτρου καὶ τοῦ κύρους τοῦ Στρατοῦ, δὲν θὰ ἦτο συντελεστικόν καὶ εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῶν λαϊκῶν συμπαιθῶν πρὸς τὸν Στρατὸν, τὸ φαινόμενον νὰ προσφεύγωσιν ἀξιωματικοὶ εἰς τὰ δικαστήρια, ἐκκαλοῦντες τὴν προϊσταμένην των ἀρχήν, διότι βραδύνει ἐπὶ 4 μηνῶν νὰ ἱκανοποιηθῇ δικαιοσύνη, τὰ ὁποῖα δὲν προέκυβαν αὐτομάτως καὶ φυσιογνωμικῶς, ἀλλὰ τὰ ὁποῖα παρερρήθησαν εἰς αὐτοὺς ὑπὸ μιᾶς ἐξαιρετικῆς ὑπουργικῆς εὐνοίας. (Χειροκροτήματα).

Ὁ κ. **Ι. Κούνδουρος** διαφωνεῖ, λέγει, ριζικῶς πρὸς τὸν κ. Ἰπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν εἰς τὸ ὅτι οἱ θαδίζοντες τὴν ὁδὸν τῶν δικαστηρίων θαδίζουσιν ὁδὸν ὑποπτον. Νομίζω — συνεχίζει — ἀντιθέτως, ὅτι οἱ προσφεύγοντες εἰς τὴν Δικαιοσύνην ἀκολουθοῦν τιμὴν ὁδόν. Οὕτω ὁ κ. Ἰπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἐπερπε νὰ ἀφίσῃ τοὺς χαρακτηρισμοὺς, ὅτι οἱ προσφυγόντες εἰς τὰ δικαστήρια εἶναι οἱ ὑποκινούντες τὴν κίνησιν ταύτην. Ἀλλ' αὐτὸ δὲν ἐνδιαφέρει ἐμὲ, ἐμὲ ἐνδιαφέρει ὅτι ὁ κ. Ἰπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν θέλει μίαν φράσιν, ἥτις ἀφίνει τὸ νομοθέτημα ἐκθετον, διότι εἶπε ὅτι δὲν πρόκειται νὰ προκαθορῶνται ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι βλέπουν τὰ δικαιώματά των σήμερον νὰ προσβάλλωνται, ἀλλ' ὅτι ἡ ἐλπίς τῶν προαγωγῶν ἐγεννήθη μόνον ἐκ τῶν γεγονότων τῆς ἀθρόας ἐξόδου τῶν ἀξιωματικῶν. Ἡμεῖς λέγομεν, ὅτι δικαιοτέρον εἶναι νὰ προκαθῶσιν ἐκεῖνοι πρὸς τοὺς ὁποῖους ἐμειδίσαμεν ἡ τύχη, παρὰ ἐκεῖνοι πρὸς τοὺς ὁποῖους θὰ στραφῇ ἡ ἐμμένεια τῆς Κυβερνήσεως. Ἡμεῖς δὲν ἔχομεν τὸν λόγον, ἀλλ' ἔχει τὸν λόγον ἡ ἀπουσιάζουσα κερὰ τῆς Κυβερνήσεως, ἢ νὰ μὴ εἶπω τὸ περιεχόμενον αὐτῆς.

Ὁ κ. **Ν. Μπακόπουλος** διαμαρτυρεῖται, λέγει, κατὰ τῆς ἀπειλῆς τὴν ὁποίαν ἐξιστοῦμεν ὁ κ. Ἰπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν κατὰ τὸν ἀξιωματικὸν ἐκείνιον, οἵτινες ὡς πολῖται Ἑλληνες εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ προσφύγουν εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας. Ἡμεῖς ἐθέσαμεν τὸ ζήτημα ὡς ζήτημα ἀρχῆς, δὲν ἐξηγήσαμεν τὴν εὐνοίαν τῆς Κυβερνήσεως, ἐξηγήσαμεν τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου.

Ἄ. **Μιχαλακόπουλος** (Ἀντιπρόεδρος Κυβερνήσεως). Ἐποθεῖτο ὅτι οὐδεὶς ἄλλος, ἐκτὸς τοῦ ἀξιωματικοῦ ἀγορεύσαντος, διαίδεν εἰς τοὺς λόγους τοῦ κ. Ἰπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ἀπειλὴν ἡμῶν κατὰ τὸν ἀσχημάτητον προσφυγὴν εἰς τὸ Συμβούλιον Ἐπικρατείας. Ὁ ἄρτι ἀγορεύσας συναδέλφος ἔθεσεν ἐν ἀρχῇ τὸ ζήτημα οὕτω: Νομίζει ὅτι ὑπάρχει σύγκρουσις νόμου καὶ οὐσιαστικοῦ δικαίου. Καὶ εἶπεν, ὅτι μὲν ἀφορᾷ τὸν νόμον, ὑπάρχει ἐν κεκτημένον δικαίωμα, καὶ τὸ δικαίωμα τούτο δὲν δύναται νὰ ἀφαιρέσῃται διὰ νέου νό-

μου, ὅτι δὲ ἀφορᾷ τὴν οὐσίαν, καὶ ἡ οὐσία εἶναι ὑπὲρ τῶν προσφυγόντων εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας.

Ν. **Μπακόπουλος**. Δὲν εἶπον αὐτὸ.

Α. **Μιχαλακόπουλος** (Ἀντιπρόεδρος Κυβερνήσεως). Εἰς τὴν πρώτην σας ἀγόρευσιν.

Ν. **Μπακόπουλος**. Εἰς τὴν πρώτην μου ἀγόρευσιν εἶπον ὅτι, ἐφόσον τὸ ζήτημα τῆς οὐσίας καὶ τῆς παραδόσεως τοῦ νόμου ἐκκρεμαῖ ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας καὶ ἡ προσφυγὴ διακρίνεται τὴν Δευτέραν, δὲν εἶναι ὁρῶν διὰ τὴν Βουλὴν νὰ ψηφίσῃ νόμον ἀφαιροῦντα τοιοῦτον δικαίωμα.

Α. **Μιχαλακόπουλος** (Ἀντιπρόεδρος Κυβερνήσεως). Ὅτι μὲν ἀφορᾷ τὴν οὐσίαν, ὑπῆρξε τόσον πειστικὴ, νομίζω, κύριοι, ἢ ὅλη ἀνάπτυξις, τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ὁ κ. Ἰπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, ὥστε θὰ ἦτον ὑπερβολικὴ ἀξίωσις νὰ θέλῃ τις νὰ παρίσταται προστατεύων διὰ τὴν οὐσιαστικὴν δίκαιαν, τὰ ὁποῖα δὲν ἐγεννήθησαν κανονικῶς κατὰ τὸν φυσικὸν καὶ προβλεπόμενον ροὴν τῶν πραγμάτων, καθ' ὅσον ἡλικίαν οἱ ἐνδιαφερόμενοι, ὅτε ἐψηφίστο ὁ πρῶτος νόμος περὶ ὑποχρεώσεως τοῦ Ἰπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν νὰ προβαίνῃ ἐκαστοτε εἰς προαγωγὰς, ἀλλ' ἐνεφανίσθησαν ἐκ τῆς ψηφίσεως ἐνὸς ἐκτάκτου νόμου, τοῦ περὶ ἐξόδου. Ἄν εἶνε τί, διὰ τὸ ὁποῖον θὰ ἡδυνάτο τις νὰ εἶπῃ, ὅτι ἡ ὑπηρεσία τοῦ Ἰπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν δὲν ἐμερίμνησεν ἐγκρίτως, τοῦτο θὰ ἦτο, κατ' ἐμὲ, ὅτι, ὅτε ἐγένετο ὁ νόμος περὶ ἐκποσίας ἐξόδου τῶν ἀξιωματικῶν, ἔδει νὰ ὑπάρξῃ πρόνοια δι' ἐιδικῆς διατάξεως, ἀναβάλλουσα τὰς προαγωγὰς, διὰ νὰ μὴ μεταδύσονται τὰ γεννηθέντα κενὰ ἐλπίδας κενὰ καὶ ἀφθόνοια.

Ἀλλὰ, διότι τοῦτο δὲν ἐγένετο τότε, δὲν ἐπαίει ὅτι ἐν τῇ μεταξῇ, ἐπειδὴ ἡ φαντασία ἐγέννησεν οὐσιαστικὰ δικαιώματα, ὅτι ταῦτα ὑφίστανται καὶ ὅτι πρέπει νὰ τὰ σεβασθῶμεν. Κατεκτεμένον καὶ ἀπαρῶντον δικαίωμα εἶναι μόνον ὅτι τὸ ζήτημα προστατεῖται. Αὐτὸ μόνον δὲν δύναται νὰ μεταρρυθμισθῇ ἢ Νομοθετικῇ ἐξουσίᾳ. Κατὰ τὸ Σύνταγμα, ἔνα μόνον δὲν εἶναι δυνατόν: τὸν βαθμὸν τὸν ἥδη κεκτημένον νὰ ἀποσπάσῃ τις, παρὰ μόνον ὅπως ὁ νόμος ὀρίζει. — ὅχι τὸ δικαίωμα τὸ νὰ ἀποκτήσῃ δικαίωμα προαγωγῆς. Τοῦτο εἶναι κατὰ τὸ Σύνταγμα ἀπλῶς ἐλπίς. Ἄν καθιερώναμεν τὴν ἀρχήν, ὅτι ἡ Βουλὴ εἶναι δεσμευμένη ἀπέναντι τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, μέχρις ὅτου ἀποφασίσῃ τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, ἂν καθιερώναμεν τὴν ἀρχὴν αὐτὴν, ἔνα μόνον ἀξιοβήρητος σύγκρουσις ἐξουσιῶν, ὑποδούλωσις τῆς Βουλῆς. Ἄς ὑποθεθῇ λ. χ., ὅτι αἱ ἀνάγκαι τῆς Πολιτείας ἐπιβάλλουν νὰ μὴ προάγωνται πλέον οἱ ὑπάλληλοι οἱ πολιτικοὶ ἀνὰ τριετίαν, ἀλλὰ ἀνὰ τετραετίαν. Δὲν θὰ ἡδυνάμεθα νὰ ψηφίσωμεν νόμον κατὰ τὴν ἀντίθετον ἐκδοχὴν, ἐφόσον ἐπρόκειτο νὰ εἶπῃ τὴν γνώμην του τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας. Καὶ θὰ ἐπερπε οὕτω νὰ καταδικάζωμεν εἰς ἀδράνειαν ἐναντι τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας τὴν Βουλὴν, τὸ κυρίαρχον Σῶμα, καὶ νὰ μεταφέρωμεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὰ δικαιώματα τοῦ Λαοῦ εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας. Ἀλλὰ τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας δὲν ἐψηφίσθη διὰ τὴν κατάλυσιν τῆς δυνάμεως τῆς Βουλῆς. (Χειροκροτήματα). Νομίζω, λοιπόν, ὅτι, ἀπὸ ἡλικίας ἀπόψεως καὶ ἀπὸ Συναγματικῆς οὐσίας, τὸ νομοσχέδιον εἶναι ἐντελὲς ἡμιολογημένον. Δὲν ὑπάρχει καμμία ἀμφιβολία, ὅτι διὰ τοῦτο καὶ ἐνεκρίθη ὑφ' ὀλοκλήρου τοῦ Ἰπουργικοῦ Συμβουλίου, καὶ διὰ, μετὰ τὴν πρώτην συζήτησιν, ἐξητάσθη μετὰ μεγαλυτέρως προσοχῆς ἀπὸ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἡ τροπολογία τοῦ ἀξιωματικοῦ κ. Ἰπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν. Δὲν πρέπει νομίζω, κύριοι, νὰ ἐπιμένωμεν εἰς τὴν συζήτησιν νομοσχεδίου, τὸ ὁποῖον ἀποκαθεστῇ οὐσιαστικὴν τάξιν καὶ οὕτε κατὰ τύπου, οὔτε κατ' οὐσίαν παρυσιάζει τί τὸ ἀνώμαλον. (Χειροκροτήματα).

Ὁ κ. **Π. Τσαλδάρης** λέγει, ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ κειμένου νόμου ἀπῆται τὴν προαγωγὴν ἀξιωματικῶν εἰς τὰ ὑπάρχοντα κενὰ. Δὲν ἔχει δὲ σημασίαν ἐὰν οἱ κ. βουλευταὶ ἔλαβον τὰς σχετικὰς πληροφορίες ἐκ μέρους τῶν ἐνδιαφερομένων ἀξιωματικῶν, διότι κατὰ τὴν συζήτησιν ἐκαστοῦ νομοσχεδίου οἱ κ. κ.

βουλευταὶ τὰς πληροφορίες τῶν τὰς λαμβάνουν ἀπὸ τοῦ ἐχόντος ἐνδιαφέροντος διὰ τὸ νομοσχέδιον αὐτό. Σημασίαν ἔχει ἡ οὐσία τοῦ νομοσχεδίου, καὶ ἐρωτῶ τὸν κ. Ἰπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν, θὰ ἀναδύῃ μόνον τὰς προαγωγὰς ἐπὶ ἐν δάμνηνον, ἢ πρόκειται νὰ βλάψῃ τοὺς ἔχοντας δικαίωμα προαγωγῆς;

Θ. **Σοφοῦλης** (Ἰπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν). Ὅπως τοὐναντίον.

Π. **Τσαλδάρης**. Ἐὰν ἡ Βουλὴ πρόκειται νὰ ψηφίσῃ τὸ νομοσχέδιον αὐτό, πρέπει νὰ γίνῃ κατηγορηματικὴ δήλωσις ἐκ μέρους τοῦ κ. Ἰπουργοῦ, ὅτι οἱ ἔχοντες σήμερον δικαίωμα προαγωγῆς θὰ προκαθῶσιν καὶ μετὰ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ νόμου, διότι ὑπάρχει φόρος νὰ καταπατηθῶσι κεκτημένα δικαιώματα.

Θ. **Σοφοῦλης** (Ἰπουργὸς Στρατιωτικῶν). Ἀξιωματικοὶ ἔχοντες ἀδιαφιλονέκητον τὴν ἀρχαιότητά των καὶ τὰ νόμιμα προσόντα πρὸς προαγωγὴν, θὰ προκαθῶσιν.

Π. **Τσαλδάρης**. Θέλω νὰ διασαφηνισθῇ ὅτι δὲν θὰ καταπατηθῶν κεκτημένα δικαιώματα.

Θ. **Σοφοῦλης** (Ἰπ. Στρατ.). Τὰ κεκτημένα δικαιώματα ἔχουν ἱκανοποιηθῇ, τώρα ὑπάρχουν ἐλπίδες δικαιωμάτων.

Π. **Τσαλδάρης**. Δὲν πρόκειται περὶ ἐλπίδων, ἀλλὰ περὶ δικαιώματος. Διὰ τοῦ νομοσχεδίου πρόκειται νὰ καταπατηθῶσι κεκτημένα δικαιώματα. Τοιοῦτον δὲ δικαίωμα δὲν ἔχει οὔτε ὁ Ἰπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, οὔτε ἡ Βουλὴ.

Θ. **Σοφοῦλης** (Ἰπουργὸς Στρατιωτικῶν). Αὐτοὶ οἱ ἀξιωματικοὶ, τοὺς ὁποῖους ὑπονοεῖτε, σας βεβαιῶ ὅτι θὰ προκαθορῶνται.

Π. **Τσαλδάρης**. Δὲν ὑπονοῶ οὐδέν, ἀλλὰ νομίζω ὅτι τοιαῦτα νομοθετήματα θέτονται ὑπὸ ἀμφισβήτησιν δικαιώματα, τὰ ὁποῖα ἀπέκτισαν οἱ ἀξιωματικοὶ, δὲν πρέπει νὰ ψηφίζονται.

Θ. **Σοφοῦλης** (Ἰπ. Στρατ.). Σὰς εἶπον ὅτι δὲν πρόκειται νὰ ἀμφισβητηθῇ κανὲν κεκτημένον δικαίωμα.

Π. **Τσαλδάρης**. Ἐγὼ φρονῶ ὅτι διὰ τοῦ νομοσχεδίου αὐτοῦ συμβάλλετε κακῶς εἰς τὴν παύσιν τῶν στρατευμάτων, διότι καταπατεῖτε κεκτημένα δικαιώματα, πράγμα τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ κατάχρησιν ἐξουσίας.

Θ. **Σοφοῦλης** (Ἰπ. Στρατ.). Κάμνω τὴν δήλωσιν ὅτι κανὲν κεκτημένον δικαίωμα δὲν θὰ καταπατηθῇ.

Πρόεδρος. Ἐπεβλήθη πρότασις περὶ διεξαγωγῆς τῆς ψηφοφορίας δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως.

Ὁ κ. **Γ. Καφαντάρης** λέγει, ὅτι, μὴ ἔχων πληροφορίας οὔτε παρὰ τῶν ἐνδιαφερομένων οὔτε παρὰ τῶν μὴ τοιούτων ἐφθασεν εἰς τὸ συμπέρασμα ἐκ τῆς συζήτησεως, ὅτι εἶναι ἀσθενὴς ἡ ἀπόψις τῆς Κυβερνήσεως ὅτι δὲν θίγεται κεκτημένα δικαιώματα, διότι ἐφόσον ἐκινῶθῃ μία θέσις, γεννᾶται ἀμέσως δικαίωμα καὶ οὐχὶ ἐλπίς τοιοῦτου, καὶ, ὡς ὁρθῶς ἐλέγχθη, τὸ ζήτημα ἐπερπε νὰ λυθῇ διὰ τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐκποσίας ἐξόδου. Ἀλλὰ ἕνεκα τῆς παραλείψεως αὐτῆς ὀφείλει νὰ σταματηθῇ ἡ Βουλὴ νὰ λάβῃ ἐν μέτρον ἐπιβεβλημένον; ὅτι ἦτο τερατώδες νὰ γεννηθῶν δικαιώματα ἀθρόας προαγωγῆς ἀξιωματικῶν, κατόπιν τῆς ἐκποσίας ἐξόδου. Διὰ τὴν ρύθμισιν τοῦ ζητήματος τούτου ἡ Κυβερνήσις ἐπέβαλε δύο νομοσχέδια, τὸ ὑπὸ συζήτησιν καὶ τὸ ἀφορὸν τὴν ἐπιτηρίδα. Καὶ εἶναι παράδοξος ἡ δήλωσις τοῦ κ. Ἰπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, ὅτι δὲν πρόκειται νὰ θίγῃ κανὲν κεκτημένον δικαίωμα, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει διατὶ νὰ υποβάλλῃ τὰ νομοσχέδια αὐτά; Τὸ ζήτημα εἶναι ὅτι πρέπει νὰ διασαφηνισθῇ ὅτι διὰ τῶν μέτρων τούτων πρόκειται νὰ μὴ γεννηθῇ κατάστασις ἐπιδο-βίης διὰ τὸν τόπον. Ἐγὼ, ἐφόσον πρόκειται νὰ διεξαχθῇ ὀνομαστικὴ ψηφοφορία, θὰ ψηφίσω ὑπὲρ τοῦ μέτρου τῆς Κυβερνήσεως.

Πρόεδρος. Οὐδενὸς ἐτέρου ζητήσαντος τὸν λόγον, ἡ συζήτησις κηρύσσεται περαιωμένη. Ἐρωτῶ τὴν Βουλὴν ἐὰν δεχέται νὰ ἀναδύῃ ἡ ψηφοφορία δι' αὔριον.

Πολλοὶ βουλευταί. Μάλιστα, μάλιστα.

Πρόεδρος. Ἡ ψηφοφορία συνεπῶς ἀναβάλλεται δι' αὔριον. Γίνονται εἰς δεκτὰ εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον:

1) «Περὶ κυρώσεως τοῦ ἐν Γενεύῃ υπογραφέντος σχεδίου

διεθνούς συμβάσεως περί καθορισμού ελάχιστου όριου ηλικίας προς πρόσληψιν νέων υπό την ιδιότητα θερμαστού ή ανθρακώος, και εις β' κατ' ἄρθρον και σύνολον συζήτησιν τὰ νομοσχέδια:

2) «Περί κυρώσεως τῆς ἀπὸ 11 Ἰουνίου 1925 συμβάσεως μεταξύ Ἑλλάδος και Σουηδίας «περί ἀμοιβαίας ἀναγνωρίσεως τῶν πιστοποιητικῶν καταμετρήσεως τῶν ἐμπορικῶν πλοίων».

Περὶ κυρώσεως τῆς μεταξύ Ἑλλάδος και Σουηδίας ἐνωγραφείσης ἐν Ἀθήναις τῇ 11 Ἰουνίου 1929 συμβάσεως περὶ ἀμοιβαίας ἀναγνωρίσεως τῶν πιστοποιητικῶν καταμετρήσεως τῶν ἐμπορικῶν πλοίων.

Ἄρθρον μόνον.

Ἡ μεταξύ Ἑλλάδος και Σουηδίας συνομολογηθεῖσα και ἐν Ἀθήναις υπογραφείσα τὴν 11ην Ἰουνίου 1929 σύμβασις περὶ ἀμοιβαίας ἀναγνωρίσεως τῶν πιστοποιητικῶν καταμετρήσεως τῶν ἐμπορικῶν πλοίων, ἥς τὸ κείμενον ἐπεται ἐν Ἑλληνικῷ πρωτοτύπῳ και Ἑλληνικῇ μεταφράσει, ἔχει πλήρη και νόμιμον ἰσχύν.

ΣΥΜΒΑΣΙΣ

μεταξύ Ἑλλάδος και Σουηδίας

περὶ ἀναγνωρίσεως πιστοποιητικῶν καταμετρήσεως πλοίων.

Ἡ Ἑλληνική και ἡ Σουηδική Κυβέρνησις ἐπιθυμοῦσι νὰ συνομολογήσῃ τὴν συμφωνίαν, τὴν προβλεπομένην ὑπὸ τοῦ ἐδαφίου 2 τοῦ ἄρθρου 9 τῆς Ἑμπορικῆς Συμβάσεως μεταξύ τῆς Ἑλλάδος και τῆς Σουηδίας, τῆς 14 Σεπτεμβρίου 1926 σχετικῶς πρὸς τὴν ἀμοιβαίαν ἀναγνώρισιν τῶν Ἑλληνικῶν και Σουηδικῶν πιστοποιητικῶν καταμετρήσεως, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν σήμερον ἰσχυόντων ἐν Ἑλλάδι και ἐν Σουηδίᾳ κανόνων καταμετρήσεως, συνομολόγησαν, διὰ τῶν υπογεγραμμένων, δυνάμει ἐξουσιοδοτημένων, τὴν ἐπαρμένην προσωρινὴν συμφωνίαν.

Ἄρθρον 1.

Τὰ Ἑθνικὰ πιστοποιητικὰ καταμετρήσεως και τὰ Ἑθνικὸν παράρτημα καταμετρήσεως τῶν Σουηδικῶν πλοίων τὰ ἐκδιδόμενα συμφώνως πρὸς τὸ Βρετανικὸν σύστημα θὰ ἀναγνωρίζωνται ἐν Ἑλλάδι και τὰ Ἑθνικὰ πιστοποιητικὰ καταμετρήσεως τῶν Ἑλληνικῶν πλοίων θὰ ἀναγνωρίζωνται ἐν Σουηδίᾳ ὑπὸ τῆς τροποποιήσεως τῶν διατάξεων τῆς παρούσης συμφωνίας.

Ὡς Ἑθνικὰ πιστοποιητικὰ καταμετρήσεως νοῦνται ἐν τῇ παρούσῃ συμφωνίᾳ τὰ ἀποδεικτικὰ καταμετρήσεως τὰ ἐκδιδόμενα κατόπιν καταμετρήσεως ἐκτελεσθείσης κατὰ τὴν κανόνα I ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς ἢ Σουηδικῆς Ἀρχῆς και τὰ ὑποὶ δεικνύουσιν εἰς μέτρα κυβικά ἢ εἰς τόνους χωρητικότητος τὸ σύνολον τῶν χώρων τῶν κειμένων ὑπὲρ ἢ ὑπὸ τὸ κατὰ τρωμα καταμετρήσεως.

Ἄρθρον 2.

Τῶν κανόνων καταμετρήσεως τῶν ἰσχυόντων ἐν Ἑλλάδι και ἐν Σουηδίᾳ μὴ συμφωνούντων πλήρως, ἡ φορολογητέα χωρητικότης τῶν πλοίων θὰ καθορίζεται κατὰ τὰς ἐπομένους διατάξεις.

Τὰ Σουηδικὰ μηχανοκίνητα πλοία τὰ ἐφοδιασμένα μόνον δι' Ἑθνικὸν πιστοποιητικὸν καταμετρήσεως θὰ ὑποβάλλωνται ἐν Ἑλλάδι εἰς τὴν μερικὴν μόνον καταμέτρησιν τὴν προβλεπομένην εἰς τὸ ἄρθρον 35 τῆς παρούσης πρὸς καθορισμὸν τῆς καθαρᾶς χωρητικότητος.

Ἡ καθαρὰ χωρητικότης οὕτως ὑπολογιζομένη θὰ λαμβάνεται ὡς βάσις διὰ τὸν ὑπολογισμὸν τῶν καταβλητέων ἐν Ἑλλάδι τελῶν συμφώνως πρὸς τὴν χωρητικότητα. Ἐν τούτοις ἐὰν ὁπλοιοκτήτης ἢ πλοίαρχος τὸ ζητήσῃ, ἡ καθαρὰ χωρητικότης ἢ ἐμφαινόμενη εἰς τὸ Ἑθνικὸν πιστοποιητικὸν καταμετρήσεως θὰ χρησιμεύσῃ ὡς βάσις διὰ τὸν ὑπολογισμὸν τῶν καταβλητέων ἐν Ἑλλάδι τελῶν συμφώνως πρὸς τὴν χωρητικότητα.

Ἐὰν Σουηδικὸν πλοῖον μηχανοκίνητον εἶναι ἐφοδιασμένον δι' Ἑθνικὸν συμπληρωματικὸν πρωτόκολλον καταμετρήσεως, ἐκδιδόμενον κατὰ τὸ Βρετανικὸν σύστημα καταμετρήσεως, ἡ καθαρὰ χωρητικότης ἢ ἐμφαινόμενη εἰς τὸ ρηθὲν πρωτόκολλον θὰ λαμβάνεται ὡς βάσις τῶν καταβλητέων ἐν Ἑλλάδι τελῶν.

3) «Περί κυρώσεως τῆς διεθνούς περὶ ἐμπορίας δούλων συμβάσεως».

4) «Περί κυρώσεως τοῦ πρωτοκόλλου, ψηφισθέντος ὑπὸ τῆς τηλ. διασκεύης τῶν Βρυξελλῶν και τροποποιούντος τὸν προσηρτημένον εἰς τὴν διεθνή τηλεγραφικὴν σύμβασιν τῆς Πατρὸς πόλεως κανονισμὸν», ἔχοντα οὕτω:

ARRANGEMENT PROVISOIRE

entre la Grèce et la Suède

relatif à la reconnaissance des certificats de jauge.

Le Gouvernement Hellénique et le Gouvernement Suédois étant désireux de conclure l'arrangement prévu par l'alinéa 2 de l'article 9 de la convention de commerce entre la Grèce et la Suède du 10 Septembre 1926, relatif à la reconnaissance réciproque des certificats de jauge helléniques et suédois sur la base des règles de jaugeage actuellement en vigueur en Grèce et en Suède, les soussignés dûment autorisés, sont tombés d'accord sur l'arrangement provisoire suivant.

Article 1er

Les certificats de jauge nationaux et les lettres de jauge à appendice nationales, établies conformément au système britannique de jaugeage, des navires suédois seront reconnus en Grèce, et les certificats de jauge nationaux des navires helléniques seront reconnus en Suède sous réserve des dérogations auxquelles pourront donner lieu les stipulations du présent arrangement.

Par certificats de jauge nationaux on entend dans le présent arrangement les documents de jaugeage délivrés en conséquence d'un mesurage effectué d'après la règle 1 par une autorité hellénique ou suédoise et qui indiquent notamment en mètres cubes ou en tonneaux de registre, séparément, le volume des espaces situés au dessus et au dessous du pont de tonnage.

Article 2.

Les règles de mesurage adoptées en Grèce et en Suède n'étant pas en plein accord, le tonnage imposable du navire sera établi d'après les dispositions suivantes:

Les navires Suédois à propulsion mécanique qui ne sont munis que d'un certificat de jauge national ne seront soumis en Grèce qu'au mesurage partiel prévu à l'article 3, en ce qui concerne la détermination de la jauge nette. La jauge nette ainsi calculée servira de base pour le calcul des taxes à acquitter en Grèce d'après le tonnage. Toutefois, si le propriétaire ou le capitaine du navire en fait la demande ce sera la jauge nette indiquée par le certificats de jauge national qui servira de base pour le calcul des taxes à acquitter en Grèce d'après le tonnage.

Si un navire suédois de l'espèce susvisée est muni d'une lettre de jauge dite à appendice délivrée conformément au système britannique de jaugeage, la jauge nette indiquée dans ladite lettre de jauge servira de base pour le calcul des taxes à acquitter en Grèce

συμφώνως πρὸς τὴν χωρητικότητα. Τὰ συμπληρωματικὰ ταῦτα πρωτόκολλα θὰ ἰσχύουν ἐφ' ὅσον χρόνον και τὰ Ἑθνικὰ πιστοποιητικὰ καταμετρήσεως τῶν αὐτῶν πλοίων.

Τὰ Ἑλληνικὰ μηχανοκίνητα πλοία τὰ ἐφοδιασμένα μόνον δι' Ἑθνικὸν πιστοποιητικὸν καταμετρήσεως θὰ ὑποβάλλωνται ἐν Σουηδίᾳ εἰς τὴν μερικὴν μόνον καταμέτρησιν τὴν προβλεπομένην εἰς τὸ ἄρθρον 3 τῆς παρούσης πρὸς καθορισμὸν τῆς καθαρᾶς χωρητικότητος. Ἡ καθαρὰ χωρητικότης οὕτως ὑπολογιζομένη θὰ λαμβάνεται ὡς βάσις διὰ τὸν ὑπολογισμὸν τῶν ἐν Σουηδίᾳ καταβλητέων τελῶν συμφώνως πρὸς τὴν χωρητικότητα.

Ἐὰν Σουηδικὸν πλοῖον μὴ μηχανοκίνητον εἶναι ἐφοδιασμένον δι' Ἑθνικὸν πιστοποιητικὸν καταμετρήσεως, ἡ καθαρὰ χωρητικότης ἢ ἐμφαινόμενη εἰς τὸ ρηθὲν πιστοποιητικὸν καταμετρήσεως θὰ λαμβάνεται ὡς βάσις διὰ τὸν ὑπολογισμὸν τῶν καταβλητέων ἐν Ἑλλάδι τελῶν συμφώνως πρὸς τὴν χωρητικότητα.

Ἐὰν Ἑλληνικὸν πλοῖον μὴ μηχανοκίνητον εἶναι ἐφοδιασμένον δι' Ἑθνικὸν πιστοποιητικὸν καταμετρήσεως, ἡ καθαρὰ χωρητικότης ἢ ἐμφαινόμενη εἰς τὸ ρηθὲν πιστοποιητικὸν καταμετρήσεως θὰ λαμβάνεται ὡς βάσις διὰ τὸν ὑπολογισμὸν τῶν καταβλητέων ἐν Σουηδίᾳ τελῶν συμφώνως πρὸς τὴν χωρητικότητα.

Ὅταν ἡ Ἑλλάς, συμπληρώσῃ τὴν νομοθεσίαν τῆς, θὰ δύναται νὰ ἐκδίδῃ συμπληρωματικὸν πρωτόκολλον καταμετρήσεως συντεταγμένον κατὰ τὸ Γερμανικὸν σύστημα, ὡς τοῦτο ἰσχύει ἐν Σουηδίᾳ, τὰ πρωτόκολλα ταῦτα θὰ ἀναγνωρίζωνται ἐν Σουηδίᾳ και τὰ καταβλητέα τέλη χωρητικότητος θὰ ὑπολογίζωνται ἐπὶ τῇ βάσει τῆς καθαρᾶς χωρητικότητος τῆς ἐμφαινόμενης εἰς τὰ ρηθέντα συμπληρωματικὰ πρωτόκολλα.

Τὰ εἰς τὸ προηγούμενον ἐδάφιον μνημονεύμενα πρωτόκολλα θὰ συντάσσωνται συμφώνως πρὸς κανονισμὸν ἐκδοθησόμενον κατόπιν συμφωνίας μεταξύ τῶν συμβαλλομένων μερῶν.

Ἄρθρον 3.

Αἱ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 1 προβλεπόμεναι μερικαὶ καταμετρήσεις τῶν μηχανοκίνητων Ἑλληνικῶν και Σουηδικῶν πλοίων θὰ περιλαμβάνουν τὸν συμφώνως πρὸς τοὺς Ἑλληνικοὺς ἢ ἀμοιβαίως τοὺς Σουηδικούς κανόνας καθορισμὸν τῆς τε ὅλικῆς χωρητικότητος τῶν χώρων τῶν κειμένων ὑπὲρ τὸ κατὰ τρωμα καταμετρήσεως, τοῦ ἐκπιπτομένου χώρου τοῦ μηχανοστασίου και παντὸς ἄλλου χώρου κειμένου εἴτε ὑπὲρ εἴτε ὑπὸ τὸ κατὰ τρωμα καταμετρήσεως καὶ ἐκπιπτομένου ἐν Ἑλλάδι και ἀμοιβαίως ἐν Σουηδίᾳ πρὸς καθορισμὸν τῆς καθαρᾶς χωρητικότητος.

Ἡ Γαλλιστὶ και Ἀγγλιστὶ συντεταγμένη ἐνδείξις ἐπὶ τοῦ πιστοποιητικῶν καταμετρήσεως ἢ ἀφορῶσα τὰς διαστάσεις, ἐκπεφρασμένης εἰς μετρικὰ συστήματα, τοῦ χώρου τοῦ ὁπίου ἢ καταμετρήσεως και ὁ ὑπολογισμὸς ἐκτελοῦνται ἐν Ἑλλάδι και ἐν Σουηδίᾳ κατὰ τοὺς αὐτοὺς κανόνας θὰ ἀναγνωρίζεται ἐν Σουηδίᾳ. Ὁ προσρισμὸς και ἡ ὅσις τοῦ χώρου τούτου δέον νὰ ἐμφανίζεται ἐπὶ τοῦ ρηθέντος πιστοποιητικῶν καταμετρήσεως. Αἱ ἐκδόστην ἐκ τῶν ρηθέντων μερικῶν καταμετρήσεων θὰ ἐκδίδεται συμπληρωματικὸν πρωτόκολλον καταμετρήσεως, τὸ ὁποῖον θὰ ἰσχύῃ ἐφ' ὅσον χρόνον και τὸ Ἑθνικὸν πιστοποιητικὸν καταμετρήσεως, εἰς τὸ ὁποῖον προσαρτᾶται.

Τὸ εἰδικὸν τοῦτο πρωτόκολλον δύναται νὰ ὑποβάλληται εἰς τὴν ἑλεγχον ἀνωτέρως ἀρμοδίως Ἀρχῆς τοῦ Κράτους, εἰς ὃ ἡ μερικὴ καταμέτρησης ἔλαβε χώραν.

Ἄρθρον 4.

Τὰ ἔξοδα τῶν ἐκτελουμένων μερικῶν καταμετρήσεων θὰ ὑπολογίζωνται και θὰ πληρώνονται κατὰ τοὺς κανονισμοὺς τοὺς ἐφαρμοζομένους διὰ παρομοίας ἐνεργείας ἐν τῇ χώρῃ, ἐνθα αἱ καταμετρήσεις ἐκτελέσθησαν. Τὰ ἔξοδα ὅμως ταῦτα θὰ ὑπολογίζονται μόνον διὰ τοὺς χώρους τοὺς προωρισμένους

d'après le tonnage. Ces lettres de jauge dites à appendice seront valables pour la même durée que les certificats de jauge nationaux afférents aux mêmes navires auxquels elles seront annexées.

Les navires helléniques à propulsion mécanique qui ne seront munis que d'un certificat de jauge national, ne seront soumis en Suède qu'au mesurage partiel prévu à l'article 3 en ce qui concerne la détermination de la jauge nette. La jauge nette ainsi calculée servira de base pour le calcul des taxes à acquitter en Suède d'après le tonnage.

Si un navire suédois autre que les navires à propulsion mécanique est muni d'un certificat de jauge national, la jauge nette indiquée dans le dit certificat de jauge servira de base pour le calcul des taxes à acquitter en Grèce d'après le tonnage.

Si un navire helléniques autre que les navires à propulsion mécanique est muni d'un certificat de jauge national, la jauge nette indiquée dans le dit certificat de jauge servira de base pour le calcul des taxes à acquitter en Suède d'après le tonnage.

Lorsque la Grèce ayant complété sa législation, sera en mesure de délivrer des lettres de jauge à appendice établies conformément au système allemand tel qu'il est en vigueur en Suède, ces lettres seront reconnues en Suède et les droits de tonnage à acquitter seront calculés d'après le tonnage net porté sur le dit appendice.

Les lettres de jauge à appendice mentionnées à l'alinéa précédent seront établies conformément à un règlement d'application à convenir entre les Parties Contractantes.

Article 3.

Les mesurages partiels, visés à l'article 2, des navires helléniques et suédois à propulsion mécanique comprendront la détermination conformément aux règlements suédois, et respectivement helléniques de la jauge brute des espaces situés au dessus du pont de tonnage, et celle de la déduction afférente à la chambre de l'appareil moteur et à tout autre espace, situé soit au-dessus soit au-dessous du pont de tonnage qui est admis à déduction en Suède, et respectivement en Grèce pour la détermination de la jauge nette.

L'indication rédigée en français ou en anglais et portée sur le certificat de jauge par l'autorité hellénique compétente, concernant les dimensions exprimées en calcul s'effectuent en Grèce et en Suède d'après les mêmes règles sera reconnue en Suède. L'affectation et la situation de l'espace devront être indiquées sur le dit certificat de jauge.

Les dits mesurages partiels donneront lieu à la délivrance d'un document spécial de jauge, qui sera valable pendant la durée de validité du certificat de jauge national auquel il sera annexé. Ce document pourra être soumis au contrôle par l'autorités supérieur compétente du pays où le mesurage partiel a eu lieu.

Article 4.

Les frais des mesurages partiels effectués seront calculés et payés d'après les règlements applicables pour les opérations similaires dans le pays où les mesurages ont eu lieu.

Toutefois, les frais ne seront calculés que par rap-

διὰ τὴν μηχανὴν, ὅτινες πρὸς τὴν καταμετρήσασαν καὶ διὰ τὰ μέρη τῶν ἄλλων καταμετρηθέντων χώρων, τὰ ὅποια δὲν ὑπόκεινται εἰς ἐκπτώσιν πρὸς καθορισμὸν τῆς καθαρᾶς χωρητικότητος.

Πάντα τὰ ἔξωθεν τὰ προκλήθρημένα ἐκ τοῦ ἐλέγχου τοῦ ἀναφερομένου εἰς τὸ ἄρθρον 3 ἐδάφιον 3 ὅλ' εἶνε εἰς ἔαρος τοῦ Κράτους τοῦ ἐκδίδοντος τὸ εἰδικὸν πρωτόκολλον καταμετρήσεως.

Ἄρθρον 5.

Ἐὰν Σουηδικὸν πλοῖον φθάσῃ εἰς Ἑλληνικὸν λιμένα ἐφοδιασμένον μόνον διὰ προσωρινὸν πιστοποιητικὸν (λεγόμενον Interimnationalistet certifikat) θεδαικόντος τὴν χωρητικότητάν του πλοίου συμφώνως πρὸς τὴν Σουηδικὴν ἢ ξένην καταμετρήσασαν ἢ ἐνδείξῃ αὕτη τοῦ προσωρινοῦ πιστοποιητικοῦ ὅλ' ἀναγνωρίζῃ ἐν Ἑλλάδι μέχρι τῆς λήξεως τῆς ἰσχύος τοῦ πιστοποιητικοῦ, καίτοι τὸ πλοῖον δὲν ἔχει καταμετρηθῇ ὑπὸ ἀρμοδίας Σουηδ. ἢ Ἀρχῆς.

Ἐὰν πλοῖον Ἑλληνικὸν φθάσῃ εἰς Σουηδικὸν λιμένα ἐφοδιασμένον μόνον διὰ προσωρινὸν πιστοποιητικὸν, (λεγόμενον «Προσωρινὸν πρωτόκολλον καταμετρήσεως») αἱ ἐνδείξεις τοῦ ῥηθέντος πιστοποιητικοῦ ἐπὶ τῆς ὁλικῆς χωρητικότητος καθόλου ἀφορᾷ τὰ μηχανοκίνητα πλοία καὶ ἐπὶ τῆς καθαρᾶς καθόλου ἀφορᾷ τὰ μὴ μηχανοκίνητα ὅλ' ἀναγνωρίζονται ἐν Σουηδία μέχρι τῆς λήξεως τῆς ἰσχύος τοῦ προσωρινοῦ πιστοποιητικοῦ, καίτοι τὸ πλοῖον δὲν ἔχει καταμετρηθῇ ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας Ἑλληνικῆς Ἀρχῆς.

Πιστοποιητικὸν καταμετρήσεως ἐκδοθὲν ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀμειδίως ἐν Σουηδία καὶ βασιζόμενον ἐπὶ καταμετρήσεως ἐκτελεσθείσης κατὰ τὸν κανόνα II (προσωρινὴ μέθοδος καταμετρήσεως) ὅλ' ἐξομοιοῦται πρὸς πιστοποιητικὸν καταμετρήσεως Ἑλληνικὸν καὶ ἀμειδίως Σουηδικὸν, βασιζόμενον ἐπὶ τῆς καταμετρήσεως κατὰ τὸν κανόνα I, ἐὰν αἱ περιστάσεις δὲν ἐπιτρέπουν τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ τελευταίου τούτου κανόνος λόγῳ τοῦ ὅτι τὸ ὑπὸ καταμετρήσας πλοῖον εἶναι ἔμπορον.

Τὸ ῥηθὲν ὅμως πιστοποιητικὸν καταμετρήσεως πλοίου καταμετρηθέντος κατὰ τὸν κανόνα II ὅλ' ἰσχύη μόνον μέχρις οὗ κατὰ τὴν δυνατότητα ἢ καταμετρήσεως κατὰ τὸν κανόνα I.

Ἄρθρον 6.

Ἢ παρῶσα προσωρινὴ συμφωνία ὅλ' ἐσθλὴ ἐν ἰσχύϊ τὴν 1ην Ὀκτωβρίου 1929 καὶ ὅλ' ἐφαρμόζεται μέχρι τῆς παρόδου προθεσμίας 3 μηνῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς καταγγελίας ὑφ' ἐνός τῶν συμβαλλομένων μερῶν.

Αἱ προγενέστεραι δηλώσεις αἱ ἀφορῶσαι τὴν ἀμοιβαίαν ἀναγνώρισιν τῶν Ἑλληνικῶν καὶ Σουηδικῶν πιστοποιητικῶν καταμετρήσεως ὅλ' ἀκύσονται ἐφαρμόζομεναι ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τῆς παρούσης συμφωνίας.

Εἰς πίστωσιν οἱ ἀρμόδιοι πληρεξούσιοι ὑπέγραψαν τὴν παρούσαν προσωρινὴν συμφωνίαν καὶ ἐπέθεσαν τὰς σφραγίδας τῶν.

Ἐγένετο εἰς διπλοῦν, ἐν Ἀθήναις τῇ 11 Ἰουνίου 1929.

(Τ. Σ.) Π. Α. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

(Τ. Σ.) ΑΛΣΤΡΟΜΕΡ

Περὶ κυρώσεως τῆς διεθνούς περὶ ἐμπορίας τῶν δούλων συμβάσεως.

Ἄρθρον 1ον.

Κυροῦται ἡ ἐν Γενεύῃ ἀπὸ 15 Σεπτεμβρίου 1926 καταρτισθεῖσα καὶ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἀντιπροσώπων δεόντως ἐξουσιοδοτημένων ὑπογραφείσα σύμβασις περὶ δουλείας, ἥς τὸ καίμενον ἐπισυνάπτεται ἐν Γαλλικῷ καὶ Ἀγγλικῷ πρωτοτύπῳ καὶ ἐν Ἑλληνικῇ μεταφράσει.

Ἄρθρον 2ον.

Ὁ ἐνικός πρᾶξις ἐκ τῶν ἀναγραφόμενων ἐν ἄρθρῳ 1 ἐδ.

port aux espaces affectés à l'appareil moteur qui auront été réellement mesurés et aux parties des autres espaces mesurés qui ne sont pas admises à déduction pour la détermination de la jauge nette.

Tous les frais causés par le contrôle mentionné dans l'article 3, alinéa 3, seront à la charge du pays qui a délivré le document spécial de jauge.

Article 5.

Si un navire suédois arrive dans un port hellénique, muni seulement d'un certificat provisoire (dit «Interimnationalitets-och registreingscertifikat» ou «Interimnationalitetscertifikat») attestant le tonnage imposable du navire d'après le jaugeage suédois ou étranger, cette indication du certificat provisoire sera reconnue en Grèce jusqu'à l'expiration de la validité du certificat, nonobstant le fait que le navire n'a pas été mesuré par une autorité compétente suédoise.

Si un navire hellénique arrive dans un port suédois, muni seulement d'un certificat provisoire (dit «προσωρινὸν πρωτόκολλον καταμετρήσεως»), les indications du dit certificat sur le volume principal, en ce qui concerne les navires à propulsion mécanique, ainsi que sur la jauge nette, en ce qui concerne les navires autres que les navires à propulsion mécanique, seront reconnues en Suède jusqu'à l'expiration de la validité du certificat provisoire, nonobstant le fait que le navire n'a pas été mesuré par une autorité compétente hellénique.

Un certificat de jauge établi en Grèce et respectivement en Suède et basé sur un mesurage effectué selon la règle II (méthode provisoire de jaugeage) sera assimilé à un certificat de jauge hellénique et respectivement suédois basé sur le mesurage d'après la règle I si les circonstances ne permettent pas l'application de cette dernière règle en raison du fait que le navire à jauger est chargé. Toutefois le dit certificat de jauge d'un navire mesuré d'après la règle II sera valable seulement jusqu'à ce qu'il puisse être procédé à un jaugeage d'après la règle I.

Article 6.

Le présent arrangement provisoire entrera en vigueur le 1 octobre 1929 et sera applicable jusqu'à l'expiration d'un délai de trois mois à compter du jour de sa dénonciation par l'une des Parties.

Les déclarations antérieures concernant la reconnaissance réciproque des certificats de jauge helléniques et suédois cesseront d'être applicables à partir du jour de la mise en vigueur du présent arrangement.

En foi de quoi les plénipotentiaires respectifs ont signé le présent arrangement provisoire et y ont apposé leurs sceaux.

Fait en double exemplaire à Athènes, le 11 Juin 1929.

(L. S.) P. A. ARGYROPOULOS

(L. S.) ALSTRÖMER

2 τῆς διὰ τοῦ παρόντος κυρουμένης συμβάσεως ἡ ὁ ὁμοσυνήγορος συναρμόγιος εἰς τοιαύτην ὑπόκειται εἰς τὴν ποινὴν τοῦ ἄρθρου 321, ἐδάφ. 3 τοῦ Πονηρ. Νόμου, ἐφ' ὅσον δὲν συντρέχει περίπτωσης ἐφαρμογῆς βαρυτέρας ποινῆς.

Ἐν περιπτώσει καταδίκης διὰ τὰς ἀνωτέρω πράξεις ἔστω καὶ εἰς ἐπανορθωτικὴν ποινὴν, ἐπέρχονται αὐτοδικαίως αἱ συνέπειαι τῶν ἄρθρων 21, 23 καὶ 33 τοῦ Πονηρ. Νόμου.

ΣΥΜΒΑΣΙΣ ΠΕΡΙ ΔΟΥΛΕΙΑΣ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν τὴν ὑπὸ τῶν υπογραφάντων τὴν Γενικὴν

πράξιν τῆς Συνδιακτιμῆς τῶν Βρυξελλῶν τοῦ 1889—90 ἐκπερατωμένην στερεῶς πρὸς τὸν νόμον τῆς ἐξουσίας εἰς τὴν ἐν Ἀφρικῇ διεξαχθεῖσαν δουλεμπορίαν,

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν ὅτι οἱ υπογραφάντες τὴν συμφωνίαν τοῦ SAINT-GERMAIN EN LAYE τοῦ 1919 σκοποῦσαν τὴν ἀναθεώρησιν τῆς Γενικῆς πράξεως τοῦ Βερολίνου τοῦ 1885 ὡς καὶ τῆς τοιαύτης συναρμόγιος τῇ δηλώσει τῶν Βρυξελλῶν τοῦ 1890 ἐδήλωσαν τὴν πρόθεσιν τῶν νὰ ἐξαλειφῶσιν ὁλοκληρωτικῶς τὴν δουλείαν ὑφ' ὅλης αὐτῆς τῆς μορφῆς καὶ τὴν ἐμπορίαν τῶν δούλων κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν.

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν τὴν ἐκδοσιν τῆς προσωρινῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Δουλείας, διορισθείσης ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν τῇ 12 Ἰουνίου 1924,

Ἐπιθυμοῦντες νὰ ἀναπτύξωσι καὶ συμπληρώσωσι τὸ ἔργον τῆς Πράξεως τῶν Βρυξελλῶν, ὡς καὶ νὰ ἐξεδούρουν τὰ κατὰ ἡλικίαν μέτρα πρὸς παγκόσμιον πραγματοποίησιν τῶν ἐκπερατωμένων διαθέσεων ὅσον ἀφορᾷ τὴν δουλείαν καὶ τὴν ἐμπορίαν τῶν δούλων τῶν υπογραφάντων τὴν Συμφωνίαν τοῦ SAINT-GERMAIN EN LAYE, ἀναγνωρίζοντες δὲ τὴν ἀνάγκην συνολικῶς συμπεριελάττωσιν λεπτομερεστέρως τῶν ἐν τῇ προοριθείσῃ διαλαμβανόμενων,

Κρίνοντες ἐξ ἄλλου ἀναγκαῖον νὰ προλάβωσι τὴν διὰ τῆς ἀναγκαστικῆς ἐργασίας δημιουργίαν συνθηκῶν ἀναλόγων πρὸς τὰς τῆς δουλείας,

Ἀπεφάσισαν νὰ συνάψωσι συμφωνίαν καὶ διώρισαν ἀντιπροσώπους τῶν τοῦς

οἵτινες μετὰ τὴν προσαγωγήν τῶν διαπιστωτηρίων τῶν συναρμόγιων τὰ ἐξῆς:

Ἄρθρον 1.

Πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τῆς συμφωνίας ὁρίζεται ὅτι:

1) Δουλεία εἶναι ἡ κατάσταση ἀτόμου ὑποκειμένου εἰς τὰς περὶ δικαίου τῆς ἰδιοκτησίας ἀρχὰς ἢ τινος ἐξ αὐτῶν.

2) Ἢ ἐμπορία τῶν δούλων περιλαμβάνει πᾶσαν πρᾶξιν συλλήψεως, ἀποκτησεως, διαθέσεως ἀτόμου, σκοποῦσαν τὴν εἰς δουλείαν ὑπαγωγήν αὐτοῦ, πᾶσαν πρᾶξιν προσκλήσεως δούλου ἐπὶ σκοπῷ μεταπωλῆσεως ἢ ἀνταλλαγῆς αὐτοῦ, πᾶσαν πρᾶξιν παραγωγῆς κατεχόμενου δούλου διὰ πρᾶξις πωλῆσεως ἢ ἀνταλλαγῆς καὶ ἐν γένει πᾶσαν πρᾶξιν ἐμπορίας ἢ μεταφορᾶς δούλων.

Ἄρθρον 2.

Τὰ Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη, ἐφ' ὅσον δὲν ἔλαβον ἤδη τὰ κατὰ ἡλικίαν μέτρα, ὑποχρεοῦνται, ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἐδάφη τὰ εὐρισκόμενα ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν, ἐπικυριαρχίαν, δικαιοδοσίαν, προστασίαν ἢ κηδεμονίαν αὐτῶν:

α') Νὰ προλαμβάνωσι καὶ νὰ καταστῶσι τὴν ἐμπορίαν, β') Νὰ ἐπιδιώκωσι τὴν παντελὴ ἐξάλειψιν τῆς δουλείας ὑφ' ὅλης αὐτῆς τῆς μορφῆς βαθμῶδιν καὶ ὡς τάχιστα.

Ἄρθρον 3.

Τὰ Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη ἀναλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ προέλθωσιν εἰς πάντα τὰ κατὰ ἡλικίαν οἰκονομικὰ μέτρα πρὸς πρόληψιν ἢ διώξιν τῆς ἐπιβιβάσεως, ἀποβιβάσεως, μεταφορᾶς δούλων ἐντὸς τῆς οἰκονομικῆς ζώνης καὶ γενικῶς ἐπὶ παντὶ πλοίου φέροντος τὴν σημαίαν αὐτῶν

Τὰ Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη ἀναλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ συνάψωσιν ὡς οἷον τε τάχιστα γενικὴν σύμβασιν περὶ ἐμπορίας τῶν δούλων, παρέχουσαν δικαιώματα καὶ ἐπιβάλλουσαν ὑποχρεώσεις ἀναλόγους πρὸς τὰς προβλεπομένας ὑπὸ τῆς συμβάσεως τῆς 27 Ἰουνίου 1925 περὶ διεθνούς λαθρεμπορίας τῶν ὅπλων (ἄρθρα 12, 20, 21, 22, 23, 24 καὶ παράγραφοι 3, 4, 5 μέρους II παραρτήματος II), ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν τῆς δεύσης προσαρμογῆς αὐτῶν, εἰς τρόπον ὥστε διὰ τῆς γενικῆς ταύτης συμβάσεως τὰ πλοία οἰκονομικῶς συμβληθρομένης Δυνάμεως, ἔστω καὶ μικρᾶς χωρητικότητος, δὲν θὰ εἰσέλθωσι εἰς ἡσσαν μοῖραν ἐτέρας τοιαύτης.

Ἐξουσιοδοτεῖται ὅτι πρὸς τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τῆς ὡς

ἀνω γενικῆς συμβάσεως, καθὼς καὶ μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῆς, τὰ Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη, ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν τῆς μὴ προσκρούσεως εἰς τὰς ἐν τῇ προηγουμένῃ παραγράφῳ καθορισθείσας ἀρχὰς, εἶναι ἐλεύθερα νὰ συνάψωσιν ἀναμεταξύ τῶν πᾶσαν ἰδιαιτέρων συμφωνιών ἐπιβαλλομένην ἐκ τῆς εἰδικῆς θέσεως ἐνὸς ἐκάστου ἐξ αὐτῶν καὶ κηρυχθεῖσιν κατὰ ἡλικίαν πρὸς ὁλοκληρωτικὴν καὶ ταχύτεραν ἐξάλειψιν τῆς δουλείας.

Ἄρθρον 4.

Τὰ Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη παρέχουσιν ἀμοιβαίως πρὸς ἄλληλα πᾶσαν δυνατὴν συνδρομὴν ἐπὶ τῷ σκοπῷ ἐξάλειψεως τῆς δουλείας καὶ ἐμπορίας τῶν δούλων.

Ἄρθρον 5.

Τὰ Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη ἀναγνωρίζουσιν ὅτι ἡ προσφυγὴ εἰς τὴν ἀναγκαστικὴν ἢ ὑποχρεωτικὴν ἐργασίαν δύναται νὰ ἔχῃ σέβας συνεπείας καὶ ἀναλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν ἕκαστον διὰ τὰ ἐδάφη τὰ διατελούμενα ὑπὸ τὴν αὐτοῦ κυριαρχίαν, ἐπικυριαρχίαν, δικαιοδοσίαν, προστασίαν ἢ κηδεμονίαν νὰ λάβωσι τὰ κατὰ ἡλικίαν μέτρα ὅπως ἡ ὑποχρεωτικὴ ἢ ἀναγκαστικὴ ἐργασία μὴ δημιουργήσῃ συνθήκας ἀναλόγους πρὸς ἐκείνας τῆς δουλείας.

Συμφωνοῦσιν οὖν:

1) Ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν τῶν μεταβατικῶν διατάξεων τῆς ὡς ἀνω δευτέρας παραγράφου, προσφυγὴ εἰς τὴν ἀναγκαστικὴν ἢ ὑποχρεωτικὴν ἐργασίαν, δὲν δύναται νὰ λάβῃ χώραν παρὰ μόνον πρὸς ὅσους τοῦ Δημοσίου.

2) Εἰς μέρη ὅπου τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἐργασίας ἐνεργεῖται οὐχὶ πρὸς ὄφελος τοῦ Δημοσίου τὰ Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη θὰ τεύωσι τὰς προσαρθείσας τῶν νὰ θέτωσι βαθμῶδιν καὶ τάχως τέρμα εἰς αὐτὸ καὶ ἐφ' ὅσον ὑφίσταται ὅλ' ἐνεργεῖται μόνον εἰς ἐξαιρετικὰς περιστάσεις ἐναντὶ ἀντιστοίχου ἀμοιβῆς καὶ ἀνεῖς τῆς ἀναγκαστικῆς ἀλλαγῆς τοῦ συνήθους τόπου διαμονῆς τῶν ἐργαζομένων.

3) Πάντως, αἱ ἀρμόδιοι κεντρικαὶ ἀρχαὶ θὰ ἀναλαμβάνωσι τὴν εὐθύνην τῆς προσφυγῆς εἰς τὴν ἀναγκαστικὴν ἢ ὑποχρεωτικὴν ἐργασίαν.

Ἄρθρον 6.

Τὰ Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη ἀναλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ προῶσιν εἰς τὰ σχετικὰ νομοθετικὰ μέτρα ὅπως αἱ παραβάσεις τῶν νόμων καὶ διαταγμάτων θεσπισθέντων διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς παρούσης συμβάσεως τιμωρῶνται αὐστηρῶς ἐν ἡ περιπτώσει ἡ ποινικὴ νομοθεσία ἐκάστου ἐξ αὐτῶν εἶναι ἀνεπάρκεια πρὸς τοῦτο.

Ἄρθρον 7.

Τὰ Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη ἀναλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ κοινοποιήσωσι πρὸς ἄλληλα καὶ εἰς τὴν Γενικὴν Γραμματεῖαν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν πάντα νόμον ἢ κανονισμὸν ὃν ἤθελον θεσπίσει πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τῆς παρούσης συμβάσεως.

Ἄρθρον 8.

Τὰ Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη συνεφώνησαν ὅτι διὰ πᾶσαν διαφορὰν ἀναφευρομένην ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐρμηνείας ἢ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς παρούσης συμβάσεως, μὴ λυθησομένην δὲ διὰ τῆς ἀμέσους συνεννοήσεως, κατὰ ἡλικίαν πρὸς ἐκδίκασιν αὐτῆς εἶναι τὸ Διεθνὲς Διεθνὲς Δικαστήριον.

Ἐν ἡ περιπτώσει τὰ μέρη μεταξύ τῶν ὁποίων ἀνεφύη διαφορὰ ἢ τινα ἐξ αὐτῶν δὲν ἔχουσιν ὑπογράψει τὸ πρωτόκολλον τῆς 16 Δεκεμβρίου, ἡ λύσις τῆς διαφορᾶς θὰ ἀνατεθῇ τῇ οἰκείᾳ βουλῇ καὶ συμφώνως πρὸς τὰς συνταγματικὰς ἀρχὰς ἐκάστου ἐξ αὐτῶν εἴτε εἰς τὸ Διεθνὲς Διεθνὲς Δικαστήριον, εἴτε εἰς διαιτητικὸν δικαστήριον οὕτινος ἡ σύστασις ρυθμίζεται ὑπὸ τῆς συμβάσεως τῆς 18 Ὀκτωβρίου 1907 περὶ τῆς εἰρηνικῆς λύσεως τῶν διεθνῶν διαφορῶν, εἴτε εἰς οἰκονομικὴν ἄλλη διαιτητικὴν δικαστήριον.

Ἄρθρον 9.

Ἐκαστον τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν εἶναι ἐλεύθερον νὰ δηλώσῃ εἴτε κατὰ τὴν ὑπογραφήν ἢ κατὰ τὴν ἐπικύ-

ἀνήκον ἐν μέρει εἰς τὴν κατηγορίαν Α καὶ ἐν μέρει εἰς τὴν κατηγορίαν Β. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης πρέπει νὰ καταταχθῇ εἰς μίαν ἐκ τῶν δύο κατηγοριῶν, ἀποκλειομένης τῆς δευτέρας.

Παράγρ. 6. Διὰ τὰ συνθηματικά ἢ μικτὰ τηλεγραφήματα τῆς κατηγορίας Α ὁ ἀποστολεὺς ὑποχρεοῦται νὰ προσκομίσῃ τὸν κώδικα συμφώνως πρὸς τὸν ὑποῖον συνετάχθη τὸ τηλεγράφημα, ἐὰν τὸ γραφεῖον καταγωγῆς ἢ ἡ Διεύθυνσις * ἐξ ἧς τὸ γραφεῖον τοῦτο ἐξαρτᾶται τῷ ἐξήρτησαν τοιοῦτόν τι.

* Ἀρθροὺν 10 παρ. 1 το. Νὰ ἀντικατασταθῇ διὰ :

«10 ἐξ ἀραβικῶν ἀριθμῶν, ομάδων ἢ σειρῶν ἀραβικῶν ἀριθμῶν ἐχόντων μυστικὴν ἔννοιαν».

* Ἀρθροὺν 21. Νὰ τροποποιηθῇ καὶ συμπληρωθῇ ὡς ἑπείτα :

Παράγρ. 1. Νὰ διαγραφῇ τὸ 4ο.

Παράγρ. 4. (1) καὶ (2). νὰ ἀντικατασταθῶσι διὰ :

«Παράγρ. 4 (1). Εἰς τὴν συνθηματικὴν γλῶσσαν τὸ ἀνώτατον μῆκος ἐκάστης λέξεως ὀρίζεται εἰς δέκα (10) γράμματα διὰ τὰ τηλεγραφήματα τῆς κατηγορίας Α καὶ εἰς 5 γράμματα διὰ τὰ τηλεγραφήματα τῆς κατηγορίας Β (ἄρθρ. 9 παρ. 2).

(2). Αἱ λέξεις σαφῶς γλώσσης παρεμβλλόμεναι ἐν τῷ κειμένῳ μικτοῦ τηλεγραφήματος, ἀποτελούμενον ἐκ λέξεων σαφῶς γλώσσης καὶ ἐκ λέξεων συνθηματικῆς γλώσσης τῆς κατηγορίας Α, ὑπολογίζονται ὡς μία λέξις μέχρι 10 γραμμάτων, τοῦ πλεονάσματος ὑπολογιζομένου ὡς μίαν λέξις ἀνὰ ἀδιαίρετον σειρὰν ἐκ 10 γραμμάτων. Ὅταν τὸ τηλεγράφημα κατατάσσεται εἰς τὴν κατηγορίαν Β, αἱ ἐν λόγῳ λέξεις σαφῶς γλώσσης ὑπολογίζονται ὡς μία λέξις μέχρι 5 γραμμάτων, τοῦ πλεονάσματος ὑπολογιζομένου ὡς μίαν λέξις ἀνὰ ἀδιαίρετον σειρὰν ἐκ 5 γραμμάτων.

Ἐὰν τὸ μικτὸν τηλεγράφημα τῆς κατηγορίας Α περιέχῃ, ἐξ ἄλλου, κείμενον ἀριθμογραφικῆς γλώσσης, αἱ εἰς ἀριθμογραφικὴν γλῶσσαν περιουπλῆ ὑπολογίζονται συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τῆς ἐπομένης παραγράφου 7).

Παράγρ. 8. Νὰ ἀντικατασταθῇ διὰ :

«Παράγρ. 8. Αἱ ἐνώσεις ἢ ἀλλοιώσεις λέξεων αἱ ἀντίθετοι πρὸς τὴν χρῆσιν τῆς γλώσσης εἰς τὴν ἀνήκουσι δὲν γίνονται δεκταί εἰς τὰ τηλεγραφήματα σαφῶς γλώσσης, εἰς τὰ τηλεγραφήματα συνθηματικῆς γλώσσης τῆς κατηγορίας Α καὶ εἰς τὰ μικτὰ τηλεγραφήματα ἐκ σαφῶς καὶ ἀριθμογραφικῆς, τουτέστιν ἐκεῖνα τῶν ὑποῖων τὸ κείμενον περιέχει παντοχρόνως λέξεις σαφῶς γλώσσης καὶ ομάδας ἀριθμῶν. Τοῦτ' αὐτὸ συμβαίνει ὅταν αἱ ἐνώσεις ἢ ἀλλοιώσεις ὑποκρύπτονται δι' ἀναστροφῆς τῆς τάξεως τῶν γραμμάτων ἢ τῶν συλλαβῶν. Ἐν ταῦτοις, ὀνόματα πόλεων καὶ χωρῶν, πατρωνυμικά ὀνόματα ἀνέκοντα εἰς ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον, αἱ πλήρεις ὀνομασίαι τόπων, πλατειῶν, λεωφόρων, ὁδῶν καὶ ἄλλων δημοσίων διόδων, τὰ ὀνόματα πλοίων, αἱ σύνθετοι λέξεις αἱ ἀνεγνωρισμέναι ὡς τοιαῦται εἰς τὴν ἀγγλικὴν καὶ τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν καὶ αἱ ὁποῖαι δύνανται νὰ αἰτιολογηθῶσιν ἐν ἀνάγκῃ, οἱ ἀκέρατοι ἀριθμοί, τὰ κλάσματα, οἱ δεκαδικοί ἢ κλασματικοὶ ἀριθμοὶ οἱ ὁλογράφως γραφόμενοι δύνανται νὰ ἐνοῦνται εἰς μίαν λέξιν ἥτις ὑπολογίζεται συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος ἄρθρου, παρ. 3 καὶ 4. Οἱ ἀριθμοὶ οἱ γραφόμενοι ὁλογράφως καὶ εἰς τοὺς ὁποίους τὰ ψηφία ἐμφαίνονται μεμονωμένως ἢ καὶ ὁμάδας, π.χ. : Τριάκοντα τριάκοντα ἀντὶ τρεῖς χιλιάδες τριάκοντα, ἢ ἐξ τεσσάρων ἐξ ἀντὶ ἐξακόσια τεσσαράκοντα ἐξ γίνονται ἐπίσης δεκτοὶ καὶ ὑπολογίζονται ἀνὰ 5 γράμματα (συνθηματικὴ Β), 10 γράμματα (συνθηματικὴ Α) ἢ 15 γράμματα (σαφῆς)».

Παράγρ. 10 (1) Νὰ ἀντικατασταθῇ διὰ :

«Παράγρ. 10 (1) Ἐν ταῦτοις, ἐὰν τηλεγράφημα τι

* Ὑπὸ τὸν ὅρον Διεύθυνσις νοεῖται ἡ Κεντρικὴ Ὑπηρεσία τῶν Τηλεγράφων ἐκάστης χώρας.

appartenant en partie à la catégorie Α et en parti. à la catégorie Β; à ce point de vue, il doit se classer dans l'une des deux catégories à l'exclusion de l'autre

Paragr. 6 Pour les télégrammes convenus ou mixtes de la catégorie Α, l'expéditeur est tenu de présenter le code d'après lequel le texte du télégramme a été rédigé, si le bureau d'origine ou l'Administration dont le bureau relève lui en font la demande.

Article 10. Paragr. 1. 10 à remplacer par : 10 de chiffres arabes, de groupes ou de séries de chiffres arabes ayant une signification secrète ;

Article 21. Modifier et compléter comme suit :

Paragr. 1 biffer le 4o.

Paragr. 4 (1) et (2) à remplacer par :

Paragr. 4. (1). Dans le langage convenu, le maximum de longueur d'un mot est fixé à 10 lettres pour les télégrammes de la catégorie Α et à 5 lettres pour les télégrammes de la catégorie Β (Art. 9, paragr. 2).

(2) Les mots en langage clair insérés dans le texte d'un télégramme mixte, composé de mots en langage convenu de la catégorie Α, sont comptés pour un mot jusqu'à concurrence de dix lettres, l'excédent étant compté pour un mot par série indivisible de dix lettres. Lorsque le télégramme se range dans la catégorie Β, ces mots en langage clair sont comptés pour un mot jusqu'à concurrence de cinq lettres, l'excédent étant compté pour un mot par série indivisible de cinq lettres.

Si le télégramme mixte de la catégorie Α Comprend en outre, un texte en langage chiffré, les passages en langage chiffré sont comptés conformément aux prescriptions du paragr. 7 ci-après.

Paragr. 8. à remplacer par :

Paragr. 8. Les réunions ou altérations de mots contraires à l'usage de la langue à laquelle ils appartiennent ne sont pas admises dans les télégrammes en langage clair, dans les télégrammes en langage convenu de la catégorie de Α et dans les télégrammes mixtes clair-chiffré, c'est-à-dire ceux dont le texte contient à la fois des mots en langage clair et des groupes de chiffres; il en est de même lorsque les réunions ou altérations sont dissimulées au moyen du renversement de l'ordre des lettres ou des syllabes. Toutefois, les noms de villes et de Pays, les noms patronymiques appartenant à une même personne, les désignations complètes de lieux, places, boulevards, rues et autres voies publiques, les noms de navires, les mots composés admis à ce titre dans les langues anglaise et française dont il peut être justifié au besoin, les nombres entiers, les fractions, les nombres décimaux ou fractionnaires écrits en toutes lettres peuvent être groupés en un seul mot qui est conformément aux prescriptions de cet Article, paragraphes 3 et 4. Les nombres écrits en toutes lettres, dans lesquels les chiffres sont indiqués isolément ou par groupes, par exemple: trentetrente au lieu de troismilletrente ou sixquatre, six au lieu de sixcentquatre six sont également admis et comptés à raison de 5 lettres (convenu Β), 10 lettres (convenu Α), ou 15 lettres (clair).

Paragr. 10. (1) à remplacer par :

Toutefois, lorsqu'un télégramme en langage clair

σαφῶς γλώσσης ἢ τηλεγράφημα μικτῆς γλώσσης ἐκ σαφῶς καὶ ἀριθμογραφικῆς περιέχει ἐνώσεις ἢ ἀλλοιώσεις λέξεων ἢ γλῶσσης καὶ ὅχι τῆς γλώσσης τῆς καταγωγῆς, ἀντιθέτως πρὸς τὴν χρῆσιν τῆς γλώσσης ταύτης, αἱ Διευθύνσεις ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ καθορίσωσιν ὥπως τὸ γραφεῖον προορισμοῦ εἰσπράττει παρὰ τοῦ παραλήπτη τὸ ποσὸν τοῦ ἐπὶ ἐλαττον εἰσπραχθέντος τέλους.

Ὅταν γίνεται χρῆσις τοῦ δικαιώματος τούτου, τὸ γραφεῖον προορισμοῦ δύναται ν' ἀρνήται τὴν ἐπίδοσιν τοῦ τηλεγραφήματος ἐὰν ὁ παραλήπτης ἀρνεῖται νὰ πληρώσῃ.

Παράγρ. 11. (1) Νὰ ἀντικατασταθῇ διὰ :

Παράγρ. 11. (1) Ὅταν ἡ Διεύθυνσις τῆς καταγωγῆς διαπιστῶνῃ ὅτι ἀνεπαρκὲς τέλος εἰσπράχθη διὰ τηλεγράφημα σαφῶς γλώσσης ἢ γλῶσσης μικτῆς ἐκ σαφῶς καὶ ἀριθμογραφικῆς, δύναται νὰ εἰσπράξῃ τὸ συμπληρωματικὸν παρὰ τοῦ ἀποστολέως, τοῦτ' αὐτὸ δὲ ποᾶται ὅταν αἱ ἀντικανονικότητες τῇ ἀναγγελθῶσιν ὑπὸ Διευθύνσεως τινος διαβατικῆς ἢ ὑπὸ τῆς τοῦ προορισμοῦ. Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην περίπτωσιν, καὶ ἐὰν ἡ εἰσπραξίς τῶν τελῶν δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ, τὰ ἀναλογούντα τέλη ὑφείλονται εἰς τὰς διαφόρους ἐνδιαφερομένους Διευθύνσεις.

Νὰ προστεθῇ ἡ ἀκόλουθος νέα παράγραφος :

«Παράγρ. 12. Αἱ Διευθύνσεις ἐξ ὧν ἐξαρτᾶται τὸ ἐνδιάμεσον γραφεῖον, ἢ τὸ γραφεῖον προορισμοῦ τηλεγραφήματος τινος περιέχοντος λέξεις τῆς συνθηματικῆς γλώσσης τῆς κατηγορίας Α μὴ πληρούσας τοὺς ἐπιβαλλομένους κανόνας συνθέσεως ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ χρεώσωσιν ἐν ἀνάγκῃ ἀπὸ ὑπηρεσίας εἰς ὑπηρεσίαν, τὴν Διεύθυνσιν καταγωγῆς μὲ τὸ ὑφειλόμενον ποσὸν τοῦ συμπληρωματικοῦ τέλους».

* Ἀρθροὺν 22. σελ. 32. Μὲ ἀναγνωσθῇ :

«Emvthl (ἐμπορικὸν σῆμα ἢ ὁμάς γραμμάτων) ... 2.

Emvcht (ἐμπορικὸν σῆμα ἢ ὁμάς γραμμάτων) 2

* Ἀρθροὺν 25. παρ. 2. Ν' ἀντικατασταθῇ διὰ :

«Παράγρ. 2 Τὸ τιμολόγιον καταστρώνεται κατὰ λέξιν σαφῆ καὶ ἀπλῆν. Ἐν ταῦτοις :

α') διὰ τὰ τηλεγραφήματα συνθηματικῆς γλώσσης τῆς κατηγορίας Β (ἄρθρον 9 παρ. 2) εἰσπράττεται ὑποχρεωτικῶς ἐλάχιστον ὅριον τέλους ἐκ τεσσάρων λέξεων

β') διὰ τὴν ἀνταπόκρισιν τῆς Εὐρωπαϊκῆς διελεύσεως, ἐκάστη Διεύθυνσις ἔχει τὴν εὐχέρειαν νὰ ἐπιβάλλῃ ἐλάχιστον ὅριον τέλους τὸ ὁποῖον δὲν θὰ δύναται νὰ ὑπερβαίῃ τὸ ἐν καὶ ἡμισυ φράκον (1 φρ. 50) κατὰ τηλεγράφημα καὶ ἐν συμφωνίᾳ πρὸς τὸ ἄρθρον 29 τοῦ Κανονισμοῦ νὰ εἰσπράξῃ τὸ τέλος κατὰ τὴν προσφορότερον αὐτῇ τρέπον».

* Ἀρθροὺν 37. σελ. 47 παρ. 1α) (1) Νὰ προστεθῇ :

«GDE τηλεγράφημα συνθηματικῆς γλώσσης κατηγορίας Β».

Σελίς 49, γρ. f (2), 2ο νὰ ἀντικατασταθῇ διὰ :

«2ο. Εἰς περίπτωσιν καὶ ἢν τὸ τηλεγράφημα εὐτινος τὸ κείμενον εἶναι συνθηματικῆς γλώσσης περιλαμβάνει λέξεις σαφεῖς ἐκ πλέον τῶν 5 γραμμάτων (κατηγορία Β) ἢ ἐκ πλέον τῶν 10 γραμμάτων (κατηγορία Α)».

* Ἀρθροὺν 79 παρ. 1. Νὰ προστεθῇ εἰς τὸ τέλος :

..... πρόσθετα. Ἐν ταῦτοις διὰ τὰ τηλεγραφήματα τῆς Ὑπερευρωπαϊκῆς διελεύσεως λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν τὸ ἐλάχιστον ὅριον εἰσπράξεως τὸ ἐφαρμοζόμενον εἰς τὰ τηλεγραφήματα συνθηματικῆς γλώσσης τῆς κατηγορίας Β (ἄρθρον 25, παρ. 2, α)».

Αἱ ἀνωτέρω προσθῆκαι καὶ τροποποιήσεις θὰ τεθῶσιν ἐν ἐφαρμογῇ τὴν 1ην Ὀκτωβρίου 1929.

Ἐγένετο ἐν Βρυξέλλαις τῇ 22 Σεπτεμβρίου 1928 ὑπὸ τῶν ὑπογεγραμμένων ἀντιπροσώπων συμφώνως πρὸς τὰ ἄρθρα 15 καὶ 16 τῆς Συμβάσεως τῆς Πετρούπολεως,

(Ἔπονται αἱ ὑπογραφαί)

ou télégramme mixte clair-chiffre contient des réunions ou des altérations de mots d'une langue autre que celle du Pays d'origine, contraires à l'usage de cette langue, les Administrations ont le droit de prescrire que le bureau d'arrivée recouvre sur le destinataire le montant de la taxe perçue en moins.

Lorsqu'il est fait usage de ce droit, le bureau d'arrivée peut refuser de remettre le télégramme si le destinataire refuse de payer.

Paragr. 11. (1) à remplacer par :

Paragr. 11 (1) Lorsque l'Administration d'origine constate qu'une taxe insuffisante a été perçue pour un télégramme en langage clair ou en langage mixte clair-chiffré, elle peut recouvrer le complément sur l'expéditeur et elle opère de même lorsque les irrégularités lui sont signalées par une Administration de transit ou par celle d'arrivée. Dans ce dernier cas et si la perception des taxes peut avoir lieu, les quotes-parts de taxes sont dues aux différentes Administrations intéressées.

Ajouter le nouveau paragr. ci-après :

Paragr. 12. Les Administrations dont dépend le bureau de destination ou de transit d'un télégramme contenant des mots du langage convenu de la catégorie Α ne répondant pas aux règles de construction imposées ont le droit de débiter, au besoin d'office à office, l'Administration d'origine du montant de la taxe supplémentaire due.

Article 22. Page 32, lire :

Emvthl (marque de commerce ou groupe des lettres) 2

Emvcht (marque de commerce ou groupe de lettres) 2

Article 25. paragr. 2. à remplacer par :

Paragr. 2. Le tarif est établi par mot pur et simple Toutefois :

a) pour les télégrammes en langage convenu de la catégorie Β (Art. 9 paragraphe 2), il est obligatoirement perçu un minimum de taxe de quatre mots.

b) pour la correspondance du régime européen chaque Administration a la faculté d'imposer un minimum de taxe qui ne devra pas dépasser un franc cinquante (1 fr. 50) par télégramme et, en se conformant à l'article 29 du Règlement percevoir la taxe dans la forme qui lui conviendra.

Article 37. Page 47, paragr. 1a) (1), ajouter :

GDE Télégramme en langage convenu de la catégorie Β.

Page 49, litt. f (2), 2o, à remplacer par :

2o au cas où un télégramme dont le texte est en langage convenu comprend des mots clairs de plus de 5 lettres (catégorie Β) ou de plus de 10 lettres (catégorie Α).

Article 79, paragr. 1, ajouter à la fin :

..... accessoires. Toutefois, pour les télégrammes du régime extra-européen, il est tenu compte du minimum de perception appliqué aux télégrammes en langage convenu de la catégorie Β (Article 25, paragr. 2, a).

Les additions et modifications ci-dessus seront mises en application à la date du 1er Octobre 1929.

Ainsi arrêté à Bruxelles, le 22 Septembre 1928., par les Délégués coouignés, conformément aux Articles 15 et 16 de la Convention de St. Pétersbourg.

Συζητούμενου εἶτα εἰς β' κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου «περὶ συστάσεως ἐν Θεσσαλονίκῃ λιμενικοῦ ταμείου» ὁ κ. **A. Βεργόδης** λέγει ὅτι διὰ τοῦ νομοσχεδίου αὐτοῦ πρόκειται νὰ ἰδρυθῇ λιμενικὸν ταμεῖον ὡς εἶναι τὰ ἄλλα ἐν Ἑλλάδι. Ἐν Θεσσαλονίκῃ ὑπάρχει μία Ἑλληνικὴ εταιρεία, ἣτις πορτημπίδιζε τὴν ἐπέκτασιν τοῦ λιμένος, ἀλλ' εὐτυχῶς τὸ ζήτημα ἐλύθη ὑπὲρ τοῦ λιμένος Θεσσαλονίκης. Ἐφιστῶ, λέγει, συνεχίζων, τὴν προσοχὴν τῆς Βουλῆς ὅτι ὁ λιμὴν Θεσσαλονίκης ἀπέκτισσε μίαν κίνησιν, ἣτις δὲν εἶναι καθόλου περιφρονητέα, ἀλλ' ἡ ἰδέα τῆς ἰδρύσεως ταμείου ὡς αὐτονομίου ὀργανισμοῦ δὲν ὅλ' εἶχε σπουδαιότητά, ἐὰν δὲν ὑπῆρχε ἡ ἐγγύησις, ὅτι ὅλ' ταῦτα ὑπὸ τὴν διοίκησιν ἐκείνων, οἵτινες δικοῦσαι καὶ τὴν ἐλευθέραν ζώνην καὶ ἐνθὺ διὰ τοῦ ἀρχικοῦ νομοσχεδίου αὐτῶς ἐθεσπίζετο ἡ διοίκησις τοῦ ταμείου, διὰ νέου νομοσχεδίου καὶ διὰ τοῦ ἁρθροῦ 2 αὐτοῦ προστίθενται δύο πρόσωπα. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο διαφρονῶ διότι φρονῶ ὅτι δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ δημιουργία δύο ἐπιτροπῶν αἵτινες νὰ ἐπιμελοῦνται ἐξ ἑσῶ τὸν λιμένα χωρὶς νὰ ἔχουν τὸν αὐτὸν ἐγκέφαλον. Ὑποστηρίζω ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ πρέπει νὰ γίνῃ ὅτι γίνεται καὶ εἰς τὰς ἄλλας Εὐρωπαϊκὰς πόλεις, ἐνθα ἡ ἐλευθέρα ζώνη δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἡ τελωνειακὴ ζώνη. Συνεχίζων λέγει ὅτι ἂν πρόκειται τὰ δύο αὐτὰ πρόσωπα νὰ προστεθοῦν εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ λιμενικοῦ ταμείου, πρέπει νὰ προστεθοῦν καὶ εἰς τὴν ἐλευθέραν ζώνην. Πρέπει συγχρόνως πρὸ τῆς ἀνάρξεως τῶν ἔργων νὰ ἐξετασθοῦν ὅλα τὰ ζητήματα τὰ ἀφορῶντα τὸν λιμένα καὶ κατόπιν νὰ γίνῃ ἡ ἐναρξίς τῶν ἔργων.

(Ο κ. **M. Μαντῆ** λέγει ὅτι διὰ τοῦ νομοσχεδίου ἡ διοίκησις τῆς ἐλευθέρας ζώνης Θεσσαλονίκης ἀνατίθεται εἰς μίαν Ἐπιτροπὴν ἣτις ἀναγράφεται ἐν τῷ σχετικῷ ἁρθρῷ τοῦ νομοσχεδίου, ἀλλὰ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν αὐτὴν δὲν ὑπάρχει ἀντιπρόσωπος τοῦ Βιοτεχνικοῦ καὶ Ἐπαγγελματικοῦ ἐπιμελητηρίου Θεσσαλονίκης καὶ ὅλ' παρεκκλῶν τὸν κ. Ὑπουργόν τῆς Συγκοινωνίας νὰ δεχθῇ ὥπως εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ταύτην προστεθῇ καὶ ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἐπιμελητηρίου τούτου.

(Ο κ. **B. Καραπαναγιώτης** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) λέγει ὅτι ὅσον ἀφορᾷ τὴν συμμετοχὴν τῶν δύο ἐπὶ πλέον μελῶν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ λιμενικοῦ ταμείου ἡ ἀνάγκη τῆς συμμετοχῆς τῶν προσώπων τούτων ἀνεγνωρίσθη καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἐλευθέρας ζώνης, ἐγὼ δὲ ἀπεδέχθην τὴν παρακλήσιν αὐτῶν. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν σύστασιν τοῦ κ. **M. Μαντῆ** περὶ συμμετοχῆς εἰς τὴν διοίκησιν τῆς ἐλευθέρας ζώνης καὶ τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ ἐπιμελητηρίου αὐτοῦ, ἐπειδὴ τὸ ὑπὸ συζητήσιν νομοσχέδιον ἀφορᾷ τὸ λιμενικὸν ταμεῖον δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ θέσωμεν τοιαύτην διάταξιν εἰς αὐτό, ἀλλὰ ὅλ' ἔτο δυνατόν νὰ υποβληθῇ ἕτερον νομοσχέδιον περὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

Μεθ' ὃ γίνεται δι' ἀναστάσεως δευτέρου εἰς β' κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον ὡς διωρθώθη ἔχον αὐτῶ.

Περὶ συστάσεως ἐν Θεσσαλονίκῃ Λιμενικοῦ Ταμείου.

Ἄρθρον 1.

Συνιστᾶται ἐν Θεσ/νίκῃ Λιμενικὸν Ταμεῖον σκοπὸν ἔχον μόνον τὴν ἐκτέλεσιν λιμενικῶν ἔργων εἰς τὸ ἐντὸς τοῦ ὑπὸ ἐκμετάλλευσιν ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Ἐταιρείας Ἐκμεταλλεύσεως μέρους τοῦ λιμένος Θεσ/νίκης τελοῦν τμήμα τοῦ λιμένος τούτου.

Ἄρθρον 2.

1. Τὸ Λιμενικὸν Ταμεῖον, ἀποτελοῦν ἴδιον νομικὸν πρόσωπον δημοσίου δικαίου, διοικεῖται ὑπὸ Ἐπιτροπῆς ἀποτελουμένης ὑπὸ τῶν ἐκαστοῦτε προσώπων τῶν ἀποτελούντων τὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Ἐλευθέρας Ζώνης Θεσσαλονίκης, προστεθειμένων ἐπὶ πλέον ἐνὸς ἀντιπροσώπου ἐκλεγμένου ὑπὸ τοῦ Ναυτικοῦ Ἐπιμελητηρίου Θεσσαλονίκης καὶ ἐνὸς τοῦ Ἐπαγγελματικοῦ καὶ Βιοτεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου Θεσσαλονί-

κας, κατὰ τὰς περὶ λιμένων καὶ λιμεν. Ταμείων ἰσχυούσας διατάξεις. Ἡ Ἐπιτροπὴ τοῦ Λιμεν. Ταμείου Θεσσαλονίκης εἶναι ἀρμοδίαν ν' ἀποφασίζῃ ἐπὶ πάσης ὑποθέσεως ἀφορῶσας τὴν διοίκησιν καὶ διαχείρισιν τῆς περιουσίας αὐτοῦ, κατὰ τὰς αὐτὰς ὡς ἀνωτέρω διατάξεις, ἐκπροσωπεῖται δὲ δικονομικῶς ἢ ἐξουδικῶς ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Λιμενικοῦ Ταμείου Θεσσαλονίκης, ἐνεργούσης διὰ τοῦ Προέδρου αὐτῆς ἢ τοῦ νομίμου τούτου ἀναπληρωτοῦ.

2. Ἡ Λιμενικὴ Ἐπιτροπὴ ἐκλέγει τὸν Πρόεδρον καὶ Ἀντιπρόεδρον αὐτῆς ἅμα τῇ συστάσει τῆς καὶ κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίαν, εἰς ἣν προεδρεύει ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐλευθέρας Ζώνης, μὲν δὲ μετὰ τὸν πλήρη καταρτισμὸν αὐτῆς δύναται ν' ἀσκήσῃ τὰ καθήκοντά της.

Ἄρθρον 3.

1. Ἐπιτρέπεται, ἵνα κατ' ἐξαιρέσιν τῶν ὅρων τῆς μεταξὺ τοῦ Δημοσίου καὶ τῆς Γαλλικῆς Ἐταιρείας Ἐκμεταλλεύσεως Λιμένος Θεσ/νίκης ἰσχυούσης συμβάσεως τῆς 18)31 Δεκεμβρίου 1904, ὡς καὶ τῆς συγγραφῆς ὑποχρεώσεων τῆς 8)20 Ἰουλίου 1896, ἡ Ἐταιρεία αὕτη περιῇ εἰς τὴν ἐκμίσθωσιν τοῦ διὰ τῆς ἀνω συμβάσεως χορηγηθέντος αὐτῇ προνομίου ἐκμεταλλεύσεως τοῦ λιμένος Θεσσαλονίκης εἰς τὸ ὡς ἀνω Λιμενικὸν Ταμεῖον διὰ τὸν ὑπολειπόμενον μέχρι τῆς λήξεως τῆς συμβάσεως χρόνον.

2. Τὸ ἐτήσιον μίσθωμα, ὁ τρόπος καὶ ὁ χρόνος πληρωμῆς αὐτοῦ καὶ αἱ λοιπαὶ λεπτομέρειαι τῆς μισθώσεως καθορισθῶσιν ἐν τῇ συνομολογηθεσμένῃ μεταξὺ τοῦ Λιμεν. Ταμείου καὶ τῆς Ἐταιρείας Ἐκμεταλλεύσεως συμβάσει, ἅμα τῇ ἰσχύϊ τῆς ὑποίας τὸ Λιμενικὸν Ταμεῖον ὑποκαθίσταται πλήρως εἰς πάντα ἐν γένει τὰ ἐμπράγματα καὶ ἐνοχικὰ δικαιώματα ὡς καὶ εἰς τὰς ὑποχρεώσεις τῆς Ἐταιρείας τοῦ Λιμένος τὰς ἐν τῇ μετὰ τοῦ Δημοσίου συμβάσεως αὐτῆς τοῦ ἔτους 1904 καὶ τῆς συγγραφῆς τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ 1896 ἀπορροῦσας διὰ τὸν μέχρι τῆς λήξεως τῆς συμβάσεως ταύτης χρόνον.

3. Τὸ μετὰ τὴν ἰσχύν τῆς ἀνωτέρας συμβάσεως τῆς Ἐταιρείας μετὰ τοῦ Λιμεν. Ταμείου καὶ κατὰ τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν μετὰ τοῦ Δημοσίου μέχρι τῆς ἰσχύος τῆς συμβάσεως ταύτης ἐκκερῶν λογαριασμῶν τῆς Ἐταιρείας προκύβον περισσεύμα ἐν τῶν συμβατικῶν εἰσπράξεων τῆς Ἐταιρείας, τὸ κατὰ τὰς ἰσχυούσας διατάξεις περιεχόμενον εἰς τὴν Ἐλευθέραν Ζώνην Θεσ/νίκης, θὰ περιέλθῃ ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος εἰς τὸ διὰ τούτου συνιστώμενον Λιμεν. Ταμεῖον, εἰς ὃ περιέρχονται αὐτοδικαίως καὶ ὅλα τὰ κίνητα καὶ κινητὰ παντὸς εἴδους τῆς Ἐταιρείας, καὶ ὅλα τὰ εἰς τὰς ἐν Θεσσαλονίκῃ ἀποθήκας τῆς Ἐταιρείας κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἐκκαθάρισιν εὐρισκόμενα ὑλικά καὶ πρηνήθηαι ἐξαιρουμένων τῶν ἐν τῷ χρηματοκιβωτίῳ τῆς εὐρισκόμενων ἀξιών ὡς καὶ τῶν ἀρχαίων αὐτῆς, παρατινόμενου τοῦ Δημοσίου πάσης ἀξιώσεως κατὰ τῆς Ἐταιρείας ἐξ οὐκαθήμενος αἰτίας πηγάζουσας καὶ ἀφορώσας τὸν μέχρι τῆς ἰσχύος τῆς ἀνωτέρας συμβάσεως χρόνον.

4. Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἐλευθέρας Ζώνης ὑποχρεοῦται νὰ προκαταβάλῃ, ἐντὸς μηνὸς τοῦ πολὺ ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος, εἰς τὸ Λιμενικὸν Ταμεῖον Θεσσαλονίκης ποσὸν τριῶν ἐκατομμυρίων δραχμῶν, ὑπὸ τύπον ἀτόκου προσωρινῶν δανείων, διὰ τὰς πρώτας ἀνάγκας αὐτοῦ, ὅποτε καὶ μόνον καταργηθῇ ἡ ἐν ἁρθρῷ 3 ἐδάφιον 3 διάταξις, περὶ διαιρέσεως τοῦ περισσεύματος ἐν τῶν συμβατικῶν εἰσπράξεων τῆς Ἐταιρείας. Ἐφεξῆς δὲ τὸ Λ. Τ. Θεσσαλονίκης ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ καταβάλῃ κατ' ἔτος ἐκ τῶν εἰσπράξεων αὐτοῦ τῇ Ἐλευθέρᾳ Ζώνῃ Θεσσαλονίκης κατ' ἀποκοπὴν τὸ ποσὸν δραχ. τριῶν ἐκατομμυρίων (3.000.000) ἀντὶ τοῦ εἰς τὴν Ἐλευθέραν Ζώνην Θεσσαλονίκης ἀνήκοντος μεριδίου ἐκ τοῦ περισσεύματος τῶν συμβατικῶν εἰσπράξεων τῆς Ἐταιρείας.

Ἄρθρον 4.

Ἡ κατὰ τὸ ἀνωτέρω συνομολογηθεσμένη σύμβασις μισθώ-

σεως δὲν ἔχει ἰσχύον ἂν μὴ κυρωθῇ διὰ Διατάγματος ἐνδεδόμένου προτάσει τῶν Ὑπουργῶν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τῆς Συγκοινωνίας, μετ' ἀποφασίν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, τῶν ὅρων τῆς συμβάσεως κτωμένων διὰ τῆς κυρώσεως ταύτης ἰσχύον διατάξεων νόμου.

Ἄρθρον 5.

Ἡ μετὰ τῆς Ἐταιρείας Λιμένος Θεσσαλονίκης συναφθεσμένη σύμβασις καὶ πάντα τὰ σχετικὰ πρὸς ἐκτέλεσιν ταύτης ἰδιωτικὰ ἢ δημοσία ἔγγραφα τὰ καταρτιζόμενα ἐντὸς ἢ ἐκτὸς τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας, εἴτε συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τῆς Συμβάσεως, εἴτε διὰ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς, ὡς καὶ τὰ κεφάλαια τῆς Ἐταιρείας καὶ πάντα αἱ ἀμοιβαὶ, κέρδη καὶ πληρωμαὶ πρὸς τὴν ἐκμισθώτριαν Ἐταιρείαν, ὡς καὶ οἱ ὑπὲρ αὐτῆς τόκοι πάσης φύσεως καὶ αἱ περὶ αὐτῆς διδόμεναι εἰς τὸ Λιμενικὸν Ταμεῖον ἀποδείξεις περὶ εἰσπράξεως τῶν τριμηναίων δόσεων τοῦ μισθώματος δύναται τῆς συναφθεσμένης συμβάσεως ἀπαλλοτρίωνται κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς μισθώσεως καὶ μέχρι τῆς λήξεως τοῦ προνομίου καὶ τῆς ὀριστικῆς κατάρσεως τοῦ λιμένος παντὸς ἐν γένει φόρου ἐπιτηδεύματος ἀναλυτικοῦ καὶ συνθετικοῦ, καθαρῶν προσόδων καὶ τελῶν χαρτοσήμου καὶ πάσης ἐτέρας ὑποσταμένης ἢ ἐπιβληθεσμένης ἐν τῷ μέλλοντι δημοσίας, δημοτικῆς, κοινοτικῆς φορολογίας, ἢ οὐδαμῶς ἄλλου τέλους εἰδικοῦ καὶ οὐδαμῶς κρατήσεως ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου ἢ ὑπονομιῶν προσώπων Δημοσίου Δικαίου.

Ἄρθρον 6.

Ἀμα τῇ ὑπὸ τῆς Ἐταιρείας Λιμένος Θεσ/νίκης ἐκμισθώσει εἰς τὸ Λιμεν. Ταμεῖον τοῦ προνομίου τῆς ἐκμεταλλεύσεως διὰ τὸν μέχρι τῆς λήξεως τοῦ προνομίου ταύτου χρόνον εἰς τὸν Δημοσίῳ ὑποτινόμενον παρὰ τῆς Ἐταιρείας φόρος παλαιῶν χρήσεων οὐκαθήμενος φύσεως καὶ καταργητικῆς περιερίχονται εἰς τὸ ποσὸν τῶν δραχ. 4.500.000, καταβληθησομένων ὑπὸ τῆς Ἐταιρείας εἰς δύο ἴσας δόσεις ἐκάστην ἐν δραχ. 2.250.000, πληρωτέων ἀπὸ τῆς μεν πρώτης δόσεως ἐντὸς τριμήνου ἀπὸ τῆς κυρώσεως τῆς συμβάσεως περὶ ἐκμισθώσεως τοῦ προνομίου, τῆς δὲ δευτέρας μετὰ παρέλευσιν ἐνὸς ἔτους ἀπὸ τῆς πληρωμῆς τῆς πρώτης δόσεως, ἀνεῦ προσθέτου καταβολῆς ὑπὲρ τοῦ ἀναγκαστικοῦ δανείου ἢ ἐνεκεν ἄλλης οὐκαθήμενος αἰτίας.

Διὰ τῆς καταβολῆς τοῦ ἀνω ποσοῦ ἡ Ἐταιρεία ἀπαλλοτρίωνται παντὸς ἐν γένει φόρου, ὅστις ὅλ' ἔδυνάτο ν' ἀπαιτηθῇ ὑπὸ τοῦ Δημοσίου, καθὼς καὶ παντὸς τέλους οὐκαθήμενος φύσεως καὶ καταργητικῆς ἢ προστίμου ἀναφερομένων εἰς παρελθούσας χρήσεις, ἀπὸ τῆς προσαρτήσεως τῆς Θεσ/νίκης εἰς τὴν Ἑλλάδα μέρ' τῆς ἰσχύος τῆς μετὰ τοῦ Λιμενικοῦ Ταμείου καὶ τῆς Ἐταιρείας ὑποκαταστάσεως κατὰ τὸ ἀνωτέρω συμβάσεως, καταργουμένης πάσης ὑφισταμένης ἐκκερῶς δικαστικῆς διαφορᾶς μεταξὺ Δημοσίου καὶ Ἐταιρείας ἐν τῇ αἰτίᾳ ταύτης.

Ἄρθρον 7.

Τὸ Δημοσίον παρέχει τὴν ἐγγύτην αὐτοῦ διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Λιμενικοῦ Ταμείου Θεσ/νίκης πλήρη ἐκτέλεσιν τῶν ὅρων τῆς συμβάσεως τῆς μισθώσεως τοῦ προνομίου τῆς Ἐταιρείας τοῦ λιμένος Θεσ/νίκης, ὡς καὶ διὰ τὰ ὑπὸ τοῦ ἴδιου Λιμενικοῦ Ταμείου συνομολογηθεσμένα τυχὸν πρὸς τὴν σκοπὸν τούτου δάνεια.

Ἄρθρον 8.

Ἀμα τῇ κυρώσει τῆς μετὰ τῆς Ἐταιρείας τοῦ λιμένος Θεσ/νίκης συμβάσεως μισθώσεως τοῦ προνομίου ἐκμεταλλεύσεως τοῦ λιμένος Θεσ/νίκης, τὸ Λιμενικὸν Ταμεῖον Θεσ/νίκης δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὑπὸ τοῦ ἁρθροῦ 1 προβλεπομένων ἔργων, ἀλλὰ ἀφομοιοῦται ὡς πρὸς τὴν ἀρμοδιότητα, τὴν δικαιοδοσίαν, τὰς ὑποχρεώσεις καὶ τὰ δικαιώματα πρὸς τὰ λοιπὰ τοῦ Κράτους Λιμενικὰ Ταμεῖα, ἐφαρμοζομένων κατὰ πάντα τῶν περὶ λιμένων καὶ λιμενικῶν ταμείων κειμένων διατάξεων, ἐφ' ὅσον δὲν τραπεζοιοῦνται

διὰ τοῦ παρόντος, τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ λιμένος παραμενοῦσας τῆς αὐτῆς ὡς ἐν ἁρθρῷ 2 τοῦ παρόντος νόμου ὀρίζεται.

Ἄρθρον 9.

Ἡ θητεία τῶν μελῶν τοῦ Λιμενικοῦ Ταμείου Θεσσαλονίκης εἶναι τριετής καὶ συμπίπτει χρονικῶς μετὰ τὴν θητείαν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐλευθέρας Ζώνης Θεσσαλονίκης πλὴν τῆς πρώτης περιόδου, ἣτις διαρκεῖ μέχρι τῆς λήξεως τῆς τρευτάτης περιόδου τῆς θητείας τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐλευθέρας Ζώνης Θεσσαλονίκης.

Ἄρθρον 10.

Ἡ ἰσχύς τοῦ παρόντος ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως του εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Συζητούμενου εἶτα εἰς β' κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου «περὶ παραχωρήσεως οὐκαθήμενων καὶ ἀποζημιώσεως κατόχων ἐν τῷ Συνοικισμῷ Ἀγίας Φωτεινῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ» ὁ κ. **A. Ἰασονίδης** λέγει ὅτι ἡ Βουλὴ ἔχει κηρυχθῇ ὑπὲρ τῆς παρώσεως τοῦ συνοικισμοῦ τούτου καὶ ἡμεῖς ἀναμνηστικῶς ἠθέλομεν νὰ ἱδωμεν τὴν Θεσσαλονίκην λάμπουσαν ἀπὸ ἀπόψεως δρόμων, καθαριότητος καὶ οἰκίων, ἀλλὰ ἐπειδὴ τὴν Θεσσαλονίκην μαστιῖζει τὸ πρόβλημα τῆς στέγης δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ εἰπωμεν ὁποῖα συνεπεία θὰ εἴχεν ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νομοσχεδίου τούτου ὅταν 1000 οὐκαθήμενοι ὀφείλουν εἰς τοὺς δρόμους. Ἡ ἀγύρευσις ἡμῶν δὲν ἀποδέλπει εἰς τὴν ματαίωσιν τοῦ ὀριστικοῦ σχεδίου τοῦ Ὑπουργείου τῆς Συγκοινωνίας, ἀλλὰ ἀποδέλπει εἰς τὴν ἀναβολὴν τοῦ χρόνου τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ. Ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Προνοίας πρόκειται νὰ ἀνεγερθοῦν διακόσια ἐνεργήματα οὐκίσματα καὶ ἔχουν υποβάλῃ αἰτήσεις δι' αὐτὰ δυνάμει χιλιάδες οὐκαθήμενοι. Ἀντικαθίστασθε λοιπὸν πόσον ἐπιτακτικὸν εἶναι τὸ ζήτημα τῆς στέγης. Ἐπομένως ἐπιμένοντες εἰς τὴν ἀναβολὴν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου τούτου διὰ λόγους ἀνθρωπιστικούς καὶ κοινωνικούς. Πρέπει λοιπὸν πρῶτον νὰ ἀνακληθῇ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου τούτου. 2) πρὸ τοῦ σκαρτοῦν οἱ ἀνθρωποὶ οὗτοι ὀφείλουν μετὰ δικαιοσύνης νὰ ἐξετάσωμεν τὰς ζημίας τὰς ὁποίας θὰ ὑποστώσι, διότι οἱ ἀνθρωποὶ οὗτοι δὲν εὐρέθησαν ἐκεῖ εἰκὴ καὶ ὡς ἔτυχε ἀλλὰ κατόπιν ἀδείας τῆς Κυβερνήσεως. Ἀναπτύσσων τὸ ἱστορικὸν τῆς καταλήψεως τοῦ χώρου τούτου λέγει ὅτι πρέπει ἡ ἀποζημίωσις νὰ εἶναι πλήρης εἰς αὐτοὺς δεδομένου ὅτι ταύτην θὰ τὴν πληρώσῃ ἡ κτηματικὴ ὁμὰς τῆς περικαύστου ζώνης καὶ 3) δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐφαρμοσθῇ ὁ νόμος οὗτος ἐὰν δὲν προηγηθῇ ἡ ἀπαλλοτρίωσις τοῦ χώρου εἰς τὸν ὁποῖον θὰ ἐγκατασταθῶσιν οὗτοι, διότι μόνον τότε ὁ Ἀγιοφωτεινῆς θὰ δεχθῇ νὰ ἐγκαταλεῖψῃ τὴν καλύδην του. Συνιστῶ λοιπὸν εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἀναβάλῃ τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου.

A. Παπαναστασίου. Ὁ ἀξιότιμος βουλευτὴς ἐκ Θεσσαλονίκης ἐδεσάωσε τὴν Βουλὴν ὅτι δὲν εἶναι λόγος κομματικοῖ, οἱ ὁποῖοι τὸν ἀνάγκασαν ν' ἀποκρούσῃ τὴν ψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου. Δέχομαι ὡς εὐκρινεῖς τοὺς λόγους τούτους ἀλλὰ πρέπει νὰ εἰπω ὀλίγας λέξεις διότι ἔχω καὶ ἐγὼ εὐθύνας διὰ τὸ νομοσχέδιον τοῦτο, διὰ τὸ ὁποῖον ὀφείλονται χάριτες εἰς τὸν κ. Ὑπουργόν τῆς Συγκοινωνίας, διότι θὰ δοθῇ ἐπὶ τέλους ἐν τέρμα εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτήν. Ὁ συνοικισμὸς τῆς Ἀγίας Φωτεινῆς ὀφείλεται εἰς ἀδίκημα καὶ αὐθαρεσίαν τῶν ἐνοίκων. Γνωρίζετε ὅτι μετὰ τὴν πυρκαϊάν τῆς Θεσσαλονίκης ἡμποδίσαντες τὴν ἀνέγερσιν παρατηρημάτων καὶ εἰς τὴν ἐπιμονὴν μας αὐτὴν ὀφείλεται ὅτι τὸ σχέδιον τῆς πόλεως δὲν ἔμεινεν εἰς τὸ χαρτί. Καὶ ἐνθ' ἐφάνημεν πόσον αὐστηροὶ εἰς τὰ θύματα τῆς πυρκαϊᾶς, κατορθώθη ὀλίγον κατ' ὀλίγον ν' ἀνεγερθῶσιν ξύλινα παραπήγματα, τὰ ὁποῖα βαλμηδὸν μεταβλήθησαν εἰς πλίνθινα καὶ οἰκοδομάς. Αὐτὴ εἶναι μία αὐθαρεσία διὰ τὴν ὁποῖαν δὲν εἶναι δυνατόν ν' ἀδιαφορήσῃ τὸ Κράτος. Εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀποκατήσῃ ἡ Θεσσαλονικὴ ἕνα πνεῦμα εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως καὶ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑποχωρήσῃ τὸ Κράτος ἀπέναντι πεντακστίως ἢ ἐξακστίως

ἀνθρώπων εἰς τοὺς ὁποίους μάλιστα δίδονται ἀλλ' ἢ ἰδιόπεδα καὶ παρέχεται ἡ εὐχέρεια νὰ μεταφέρουν εἰς αὐτὰ τὰ ἴδια τῶν ὕλικῶν. Ἐγὼ ἤθελον εἰς ἀμείνων ἐπικοινωνίαν μὲ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς καὶ διεπίστωσα ὅτι δὲν γυρεύουν τίποτε ἄλλο. Ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι κυρίως ἀντιδρῶν εἶναι δύο ἢ τρεῖς οἱ ὅποιοι ἔχουν πλυνθίνας οἰκοδομὰς καὶ οἱ ὅποιοι δημιουργοὺν ὅλον αὐτὸν τὸν θόρυβον καὶ διὰ τοὺς ὁποίους δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ στραφῶσιν τὴν Θεσσαλονίκην.

Ὁ κ. **Ν. Κωνσταντίνου** παρατηρεῖ ὅτι τὸ ἴδιον γίνεται καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας διὰ τὰς ὁποίας οὐδεὶς ἐνδιαφέρεται. Διατὶ κοπιόμεθα μόνον διὰ τὴν Θεσσαλονίκην.

Α. Παπαναστασίου. Κοπιόμεθα διότι τὸ ζήτημα εἶναι ἐκκενρὸς. Ἐχομεν ὑποχρέωσιν νὰ ἐνδιαφερθῶμεν διὰ τὴν ὁλότητα τῶν κατοίκων καὶ οὐχὶ διὰ δύο ἢ τρεῖς. Ἐὰν ἡ Κυβέρνησις ὑπεχώρῃ ἐγὼ θὰ ἐνδομίζω ὅτι θὰ ἦτο ἀνάγκη τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. **Β. Χατζηλιάς**, λέγει ὅτι ὡς εἰρηγητὴς τῆς Ἐπιτροπῆς εἶχε προτείνει ὅπως ἡ μετατόπισις τοῦ συνοικισμοῦ ἐκτελεσθῇ δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ εἰς 3 ἔτη τελεματικά. Τοῦτο, λέγει, ἐὰν ἐγίνετο δεκτόν, θὰ διευκόλυνεν ἴσως τὴν κατάστασιν.

Κηρύσσεται μετὰ τοῦτο ἡ συζήτησις περαιομένη γίνεται δὲ δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ νομοσχέδιον εἰς β' κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον συζήτησιν ἔχον οὕτω:

Περὶ παραχωρήσεως οἰκοπέδων καὶ ἀποζημιώσεως κατόχων οἰκημάτων ἐν τῷ συνοικισμῷ Ἀγίας Φωτεινῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ.

(Ὡς ἐτροποποιήθη κατὰ τὴν α' κατ' ἄρθρον συζήτησιν).

Ἄρθρον 1.

1. Ἀναγνωρίζεται ὡς δημοσίᾳ ἀνάγκη ἡ μετατόπισις τοῦ συνοικισμοῦ Ἀγίας Φωτεινῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ ἐπιτρέπεται πρὸς τοῦτο διὰ Διατάγματος, τῇ προτάσει τοῦ ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας Ὑπουργοῦ ἐκδιδόμενον, ἡ ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτριώσις αἰωνόητος ἀκαλύπτων γηπέδων ἐν Θεσσαλονίκῃ κατεμένων κατὰ τοὺς συνοικισμοὺς Χαριλάου, Βαρδαρίου, Καλαμαριάς εἰς βάρος τῶν κατὰ τὸν νόμον 2633 «περὶ σχεδίου πόλεως Θεσσαλονίκης» ἐν τῇ ἐκποιήσεως τῶν οἰκοπέδων τῆς καίσης ἐκτάσεως πλεονασμάτων.

2. Αἱ κατὰ τὴν προηγουμένην παράγραφον ἀπαλλοτριωθῆναι ἐκτάσεις ρυμοτομοῦνται ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας ἐπὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ σχεδίου τῆς πόλεως Θεσσαλονίκης ὑπηρεσίας καὶ χωρίζονται εἰς τόσα οἰκόπεδα ὅσοι καὶ οἱ κατὰ τὰ ἐπόμενα δηλώσαντες καὶ αἰτησάμενοι τὴν παραχώρησιν οἰκοπέδων.

3. Τὸ καταρτισθὲν διάγραμμα ρυμοτομίας μετὰ τῆς διαρρέσεως τῶν οἰκοπέδων καὶ οἱ λοιποὶ ἐν γένει ὅροι καὶ περιορισμοὶ τῆς οἰκοδομῆσεως ἐγκριθέσονται καὶ κανονισθῶσιν διὰ Διατάγματος ἐκδιδόμενον τῇ προτάσει τοῦ ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας Ὑπουργοῦ μετὰ γνώμην τοῦ Συμβουλίου τῶν Δημολογῶν Ἐργῶν.

Ἄρθρον 2.

1. Εἰς τοὺς κατόχους αἰσθητῶς φύσεως οἰκημάτων ἐν τῷ συνοικισμῷ Ἀγίας Φωτεινῆς μέχρι τέλους Δεκεμβρίου 1928 παραχωρεῖται, κατόπιν σχετικῆς δηλώσεως αὐτῶν, προσκαλούμενων ὑπὸ τῆς κατὰ τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον ὑπηρεσίας εἴτε διὰ δημοσιεύσεως ἐν τῷ τύπῳ εἴτε καὶ ὅν ἕτερον κρίνει πρσφορώτερον τρόπον ἢ αὐτῇ ὑπηρεσίᾳ, γινόμενης ἐντός ἀκαταρπτικῆς κροθυμίας τασημένης ἐν τῇ προστασίᾳ καὶ ὀριζομένης δι' ἀποφάσεως τοῦ ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας Ὑπουργοῦ, οἰκόπεδον ἐν τῶν ἐν μὲν τῶν ἀπαλλοτριωθησάντων ὡς ἂν ἐκτάσεων διαχωρισθῶσιν. Δὲν δικαιούνται οἰκοπέδου οἱ ἔχοντες ἐν τῇ πόλει Θεσσαλονίκης ἰδιοκτησίαν, ἔστω καὶ προικίαν. Εἰς τοὺς κατόχους ξυλίνων παραπηγμάτων δὲν παραχωρεῖται αὐτοτελὲς δι' ἑκάστον οἰκόπεδον τῆς ἐκλογῆς του ἀλλὰ ἂν ἐν τοιοῦτον εἰς πλείονας ἐξ αὐτῶν ἐξ ἀδικητόν πρὸς ἀνέγερσιν πολυκατοικίας κατὰ τὴν κρίσιν

τῆς ὑπηρεσίας. Εἰς περίπτωσιν μὴ συμφωνίας μετὰ τῶν ἂν πρὸς ἀποδοχὴν τῆς ἐξ ἀδικητόν παραχωρήσεως, δύνανται ἡ ὑπηρεσία νὰ ἐπιτρέπῃ τὴν ἐν τῷ οἰκοπέδῳ προσωρινὴν στέγαν ἐκαστοῦ τούτων, ὀρίζουσα αὐτῇ ὀριζόμενον χωρὸν καὶ κοινὸν τοιοῦτον διὰ τὰς ἐγκαταστάσεις πλυντηρίων καὶ ἀποχωρητηρίων.

2. Εἰς περίπτωσιν ὑποβολῆς δηλώσεων διὰ τὴν παραχώρησιν οἰκοπέδου ἐν τῇ τῶν ἀπαλλοτριωθησάντων περιοχῶν πλείονος τῶν διαχωρισθῶσιν ἐν αὐτῇ οἰκοπέδων, ἡ παραχώρησις τῶν ὑπαρχόντων οἰκοπέδων γίνεται διὰ κληρώσεως μετὰ τῶν δηλωσάντων, οἱ δὲ ὑπόλοιποι δηλώσαντες καὶ μὴ τυχόντες οἰκοπέδου ἐν τῇ δηλωθείσῃ περιοχῇ παραπέμπονται εἰς τινὰ τῶν λοιπῶν κατὰ τὴν κρίσιν τῆς ρηθείσης ἀνωτέρω ὑπηρεσίας.

3. Οἱ κατεγμένοι πλείονα τοῦ ἐνὸς οἰκήματα ἐν τῷ συνοικισμῷ Ἀγίας Φωτεινῆς δικαιούνται παραχωρήσεως ἐνὸς μόνον οἰκοπέδου καὶ τῆς κατὰ τὸ ἐπόμενον ἄρθρον ἀποζημιώσεως διὰ τὴν σημαντικωτέραν ἀξίαν ἐν τῷ συνοικισμῷ οἰκήμα αὐτῶν.

4. Οἱ μὴ ἐμπροθέτως κατὰ τὴν παράγραφον 1 τοῦ παρόντος δηλώσαντες διὰ τὴν παραχώρησιν οἰκοπέδου ἀπόλλυσι τὰ πρὸς ἀποκτήσιν τοιοῦτων ἐν τῷ παρόντος νόμου ἀπορρέοντα δικαιώματα αὐτῶν.

5. Δὲν δικαιούνται οἰκοπέδου, οὐδὲ τῆς κατὰ τὸ ἐπόμενον ἄρθρον ἀποζημιώσεως α) οἱ κάτοχοι τῶν ὑπὸ τῶν κατεμένων νόμων χαρακτηριζομένων ὡς βιομηχανικῶν ἢ βιοτεχνικῶν ἐργαστηρίων ἐφ' ὅσον ἔχουσι ταῦτα ἐκμισθωμένα πρὸς τρίτους καὶ β) οἱ κάτοχοι ἀποθηκῶν οἰκοδομημάτων ὕλικων.

Ἄρθρον 3.

1. Πλὴν τῆς κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον παραχωρήσεως οἰκοπέδων αἱ κάτοχοι οἰκημάτων ἐν τῷ συνοικισμῷ Ἀγίας Φωτεινῆς δικαιούνται ἀποζημιώσεως διὰ τὰ ἐν τῷ συνοικισμῷ οἰκήματα αὐτῶν, ὑπὸ τὴν περιορισμὸν τῆς παραγράφου 3 τοῦ προηγούμενου ἄρθρου, καταβληθησόμενης αὐτοῖς ἐν τῶν κατὰ τὸν νόμον 2633 ἐν τῇ ἐκποιήσεως τῶν οἰκοπέδων τῆς καίσης ἐκτάσεως πλεονασμάτων, ὧν ἐπιτρέπεται πρὸς τοῦτο ἡ διάθεσις μέχρι ποσοῦ ἐξ ἑκατομμυρίων δραχμῶν κατ' ἀνώτατον ὅριον, περιλαμβανομένης ἐν τούτῳ καὶ τῆς κατὰ τὴν παράγραφον 1 τοῦ ἀνωτέρω ἄρθρου 1 καταβληθησόμενης διὰ τὴν ἀπαλλοτριώσιν ἀποζημιώσεως.

2. Ἡ ἀνωτέρω καταβληθησόμενη τοῖς κατόχοις οἰκημάτων ἐν τῷ συνοικισμῷ ἀποζημιώσις ὀρίζεται τὴν ὥστε προστιθεμένη εἰς τὴν ἀξίαν τοῦ παραχωρηθησόμενου ἐκαστοῦ οἰκοπέδου ὑπολογιζομένην κατὰ τιμὴν μονάδος βάσει τῆς καταβληθησόμενης διὰ τὴν ἀπαλλοτριώσιν ἀποζημιώσεως νὰ εἶνε ἀνάλογος πρὸς τὴν σχέσιν, ἣν ἔχει τὸ ποσὸν τῶν ἐξ ἑκατομμυρίων πρὸς τὴν συνολικὴν ἀξίαν τῶν οἰκημάτων, ἐκτιμωμένην ὀριστικῶς, τελεσθίκως καὶ ἀμετακλήτως παρ' ἐπιτροπῆς τῆς τὰ μέλη ὡς καὶ τὸν πρόπον τῆς ἐκτιμῆσεως θέλει καθορίσει ἀπόφασις τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Συγκοινωνίας.

Ἄρθρον 4.

Ἡ κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἀποζημιώσις, ὅσα συνυφασμένη πρὸς τὴν κατὰ τὸ ἄρθρον 2 τοῦ παρόντος παραχώρησιν οἰκοπέδων, καταβάλλεται μόνον εἰς τοὺς ἐμπροθέτως δηλούντας καὶ αἰτούντας τὴν τοιαύτην παραχώρησιν καὶ μετὰ τὴν ἐντὸς ταχθῆσόμενης δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ προθεσμίας προηγουμένην καταβάσειν ὑπ' αὐτῶν τούτων, οἰκίᾳ αὐτῶν βουλήσει, τῶν ἐν τῷ συνοικισμῷ Ἀγίας Φωτεινῆς οἰκημάτων τῶν, ὧν τὰ ὕλικά δικαιούνται νὰ παραλάβωσι. Μετὰ τὴν ἀπρακτὸν ἐκπευσιν τῆς ὡς ἂν προϋβλεπόμενης καὶ ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀπὸ ταύτης ὑπογράφουσι ἡ ὑπηρεσία νὰ προβάλῃ εἰς τὴν καταβάσειν, ἐν τῇ περιπτώσει δὲ ταύτῃ ὁ κάτοχος τοῦ καταβαρυστέου δὲν δικαιούται τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 3 ἀποζημιώσεως, ἐκτὸς μόνον τῆς ἀπολήψεως τῶν

ὕλικων μετὰ τὴν καταβολὴν τῶν ἐξόδων καταδράσεως, ἄλλως κατακρατοῦνται ταῦτα ἐκ τοῦ ἐκπλειστηριασμοῦ τῶν ὕλικων. Ὡσαύτως ἡ κυριότης τῶν παραχωρηθησάντων οἰκοπέδων μεταβιβάζεται εἰς τοὺς δικαιούχους καὶ ἐκδίδεται ἐπ' ὀνόματι αὐτῶν ὁ σχετικὸς τίτλος ἰδιοκτησίας μόνον κατόπιν τῆς, οἰκίᾳ βουλήσει τούτων, καταδράσεως τῶν ἐν τῷ συνοικισμῷ οἰκημάτων τῶν, δυνάμενης νὰ ἐπιτραπῇ πρὸς τῆς μεταβιβάσεως τῆς κυριότητος τῆς ἐν τοῖς παραχωρουμένοις οἰκοπέδοις ἀποθέσεως τῶν ἐν τῇ ἀνωτέρω καταδράσει τῶν οἰκημάτων πάσης φύσεως ὕλικων.

Ἄρθρον 5.

Τὰ ἐν τῷ συνοικισμῷ Ἀγίας Φωτεινῆς οἰκήματα τῶν μὴ ἐμπροθέτως δηλούντων καὶ αἰτούντων κατὰ τὸ ἄρθρον 2 τοῦ παρόντος τὴν παραχώρησιν οἰκοπέδων ἐν ταῖς ἀπαλλοτριωθησόμεναις ἐπὶ τῷ πλείονι τούτῳ περιοχαῖς ἐκτὸς τῆς ἀπολήψεως τοῦ δικαιώματος τῆς ἀποκτήσεως οἰκοπέδου καὶ τῆς ἀπολήψεως τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 3 ἀποζημιώσεως, θεωρούμενα αὐθαίρετα, καταδράζονται ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας Ἀρχῆς ἀναγκαστικῶς βάσει τῶν ἱσχυουσῶν σχετικῶν διατάξεων, μὴ ἐφαρμοζομένων ἐπὶ τῶν οἰκημάτων τούτων ὡς καὶ ἐπὶ τῶν

Ὁ Πρόεδρος

Ι. Α. ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΚΒ'

Παρασκευῆς 17 Ἰανουαρίου 1930.

Ὠρὰ 4.50' μ. μ., ὁ Πρόεδρος κ. **Ι. Τσιριμώκος**, ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἑδρας, κηρύσσει τὴν ἐναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνιχνῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγιγνώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς χθες σινῆς συνεδριάσεως, μετὰ παρατηρήσεις τοῦ κ. **Ι. Καλογερά**.

Ἀνακινούνται τὰ ἑξῆς:

Ἡ ἔννοσις ραπτῶν καὶ ραπτῶν Πειραιῶς αἰτεῖται τὴν χορήγησιν ἀποζημιώσεως λόγω τῆς στέρσεως τῆς ἐργασίας τῶν ἑνεκεν τῆς συμβάσεως τῆς ἐταιρείας Κιρκίνη.

Οἱ βουλευταὶ καὶ γεροντισταὶ Θεσσαλονίκης αἰτοῦνται τὴν μὴ ἐπιβήρυσιν τοῦ Νομοσχεδίου περὶ τοῦ συνοικισμοῦ Ἀγίας Φωτεινῆς μέχρις ὑποβολῆς τῆς σχετικῆς ἐκθέσεως τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ.

Ἀγοραστὰ οἰκοπέδων ἐν Θεσσαλονίκῃ παρὰ τοῦ Ἰσμάηλ Γανῆ Λαζὲ αἰτοῦνται τὴν χορήγησιν τούτων εἰς αὐτοὺς.

Τὰ σωματεῖα Κρανιδίου αἰτοῦνται τὴν ἄμεσον ἐπιδιόρθωσιν τῶν ἀμαρτιῶν ἐδῶν Κρανιδίου—Ἐρμιόνης καὶ Χαλίου.

Οἱ ὑποδημιουργοὶ Λαμίας αἰτοῦνται τὴν μὴ διάλυσιν τῆς ἐνωτικῆς γενικῆς συνμοσπονδίας.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Α. Παπαναστασίου** καὶ **Ν. Μπακόπουλος** καταθέτουν ἀναγραφὴν κατόικων Λεονταρίου αἰτουμένων τὴν μὴ ἐκποίησιν ὑπὸ τῆς Ἀεροπορικῆς Ἀμύνης τοῦ ὁμωνύμου φρουρίου.

Ἡ ἔννοσις ἀπορριπτικῶν θυμάτων πολέμου διαμαρτύρεται διὰ τὴν μὴ εἰς ταύτην καταβολὴν ἀποζημιώσεως διὰ τὰς ἐσρτάς.

Ἀντιπρόσωποι κτηματικῆς ὁμάδος διαμαρτύρονται κατὰ τῆς μελετωμένης ἀποζημιώσεως συνοικισμοῦ Ἀγίας Φωτεινῆς διὰ χρημάτων κτηματικῆς ὁμάδος.

Τὸ Γεωργικὸν Ἐπιμελητήριον Θεσσαλονίκης δι' ὑπομνήματός του αἰτεῖται τὴν λήψιν μέτρων διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς κτηματικῆς κρίσεως καὶ τὴν μελλοντικὴν ριζικὴν προστασίαν τῆς καπνοπαραγωγῆς.

Οἰκίᾳ βουλήσει τῶν κατόχων καταδράζομένων τῶν περὶ ἐνοικιοσταίου διατάξεων.

Ἄρθρον 6.

Αἱ ἐκτάσεις αἱ κατεγόμεναι ἀπὸ τὸν συνοικισμὸν τῆς Ἀγίας Φωτεινῆς καὶ αἱ ἂν ταύτης παραχωροῦνται εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης, ὅπως χρησιμοποιοῦνται συμφωνῶς πρὸς τὸ σχέδιον τῆς πόλεως.

Ἄρθρον 7.

Πᾶσα πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος νόμου ἀναγκαίη λεπτομέρεια κανονίζεται δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Συγκοινωνίας, δυνάμενης νὰ μεταβιβάσῃ τὴν ἐκ τοῦ παρόντος διακινδοσίαν τοῦ εἰς τὸν Γενικὸν Διοικητὴν Θεσσαλονίκης.

Ἡ Κοινὸς, ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ἐπιτροπῇ ὑποβάλλει τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ κυρώσεως τῆς συμφωνίας μετὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ Αὐστρίαν, ὁφειμένης τὴν πληρωμὴν τῶν ἀποκτήσεων τῶν ὑπάρχοντων Ἑλλήνων ἐν σχέσει πρὸς τὰς ζημίαις τῆς περιόδου τῆς οὐδετερότητος τῆς Ἑλλάδος».

Μεθ' ὧν 7.30 μ.μ. συνανέσσει τῆς Βουλῆς, λήγει ἡ συνεδρίασις διὰ τὴν 4 1/2 μ. μ. τῆς αὔριου.

Οἱ Γραμματεῖς

Σ. Κωστόπουλος

Σ. Νικολαΐδης

Μεθ' ὃ εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

των ἐπερωτήσεων.

Προτάσει τοῦ κ. **Μ. Αἰλιανοῦ** ἀναβάλλεται ἡ συζήτηση ἐπὶ τῆς ἐπαιρωτήσεως τοῦ κ. Ροδοπούλου, διὰ τὴν μὴ κατέβη-
σιν ἐγγράφων σχετικῶς μὲ τὰς ἐκτοπίσεις ἐπὶ ὑποθήκας
ληπτῶν.

Ὡςπότεν ἀναβάλλεται ἡ ἐπερώτησις τοῦ κ. Π. Ρεδιάδη
πρὸς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ναυτικῶν διὰ τὴν μὴ κατάθεσιν
ἐγγράφων σχετικῶς μὲ παραγγελίας τοῦ Ὑπουργείου τῶν
Ναυτικῶν.

Ως αποτέλεσμα προτάζει το **κ. Α. Παπαναστασίου** αναβλη-
λταται ή συνέχιση της επερωτήσεως διὰ τὰ μέτρα πρὸς ἀντι-
μετώπισιν τῆς καπνικῆς χρήσεως μέχρις ὅτου κατατεθῇ ἡ ἐκ-
θεσις τῆς οἰκίας ἐπιτροπῆς, εἰς ἣν τάσσεται προηγουμένως
μηνὸς ποδὲς υποβολῆς.

Συνεχίζουμεν εἰτα τῆς συζήτησεως ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως
πρὸς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας διὰ τὰς ἀποφάσεις καὶ
τὰ μέτρα τὰ ὅποια σκέπτεται νὰ λάβῃ διὰ τὴν ἐκκαθάρσιν
τοῦ Πανεπιστημίου Θεσ/νίκης λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. **Α.
Χρηστομάνος**, ὅστις λέγει ὅτι πρέπει ἐν πρώτοις νὰ ἐρωτή-
σωμεν αὐτοὺς δικαί ἰδρυθῇ τὸ Πανεπιστήμιον Θεσ/νίκης καὶ
ἂν ἐξαικολουθοῦν ὑφιστάμενοι οἱ λόγοι τῆς ἰδρύσεώς του, διότι
ὁμολογουμένως σήμερον τὸ Πανεπιστήμιον φουρτσοῖ, ἐφόσον
οἱ μὲν φοιτηταὶ τῆς Νομικῆς μετὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῶν σπουδῶν
τὸν πρέπει νὰ ἔλθουν εἰς τὰς Ἀθήνας, οἱ δὲ κατηγγηγῆται δὲν
παύσει τὸν ἑαυτοῦ πόνο νὰ πύκνωσιν ἐν Θεσ/νίκῃ διότι θεωροῦν

ῥάπεσαν τὴν ὥραν ποτε νὰ φύγουν ἐκ Θεσσαλονίκης ὅσοι θεωροῦν
 τὸν ἑαυτὸν τῶν μειωμένων. Ἡ κοῦσθητὴ ἡ γυνὴ καὶ τὸ πρέπει νὰ
 μειωθῇ ἢ φοίτησις τῆς σχολῆς ταύτης εἰς δευτὴ διὰ τὴν
 μεταβολήν) εἰς σχολαίων δημοσίων παλαιόλων, ἀλλ' οὕτω θὰ
 ἐμειώσῃ αὐτὴ ἀπέναντι τοῦ Πανεπιστημίου Θεσ)νίκης καὶ θὰ
 παραδεχόμεθα ὅτι ἐξέλιπον οἱ λόγοι τῆς δημιουργίας του.
 Ἐκτὸς τούτου θὰ εἶχομεν ὅχι μόνον πληθῆραν διανοουμένου
 προλεταριάτου, ἀλλὰ καὶ καὶ θεσιθήρας δι' οὓς θὰ ἔχη πλέον
 ἀνταξίαν ὑποχρέων ἢ Κυβερνήτης νὰ τοὺς διορίσῃ. Οἱ λόγοι
 οἱ ἐπιβαλόντες τὴν σύστασιν καὶ διατήρησιν τοῦ Πανεπιστη-
 μίου εἶναι ὅτι ἤθελε β' τόπος νὰ ἔχη δεύτερον πνευματικὸν
 κέντρον εἰς τὰς βόρειους ἐπαρχίας καὶ δι' ἐκπαίδευσιν καὶ ὡς
 ἀντιστάθμισμα Πανεπιστημίων Ἰδρυθέντων εἰς ἡμερὰ Κράτη,
 καὶ διὰ τὴν ἀμιλλαν μεταξὺ τῶν δύο Πανεπιστημίων Ἀθηνῶν
 καὶ Θεσσαλονίκης. Οἱ λόγοι οὗτοι εἶναι φανερόν ὅτι ἐξακολου-
 θοῦν νὰ ὑφίστανται. Τὰ κωλύματα ἡμῶς τὰ ὅποια παρουσιάζ-
 ζονται πρὸς ὁλοκληρωσὶν του εἶναι τρία καὶ ὡς πρῶτον τοιούτων
 ἐλέγχθη ἡ ἑλλειψὶς προσωπικοῦ καθηγητῶν, ὅτι ὁθὲν δὲν ὑπάρ-
 χουν καθηγηταὶ οὗτε διὰ τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν καὶ ὅτι
 πρέπει νὰ σταλοῦν πρὸς ἐκπαίδευσιν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ μετὰ
 τὴν ἀφίξιν αὐτῶν νὰ ὁλοκληρωθῇ τὸ Πανεπιστήμιον. Διὰ νὰ στα-
 λοῦν ἡμῶς ἔξω χρειάζονται διαγωνισμοὶ καὶ γνωρίζομεν πῶς
 γίνονται οἱ διαγωνισμοὶ ἀφοῦ καὶ Κυβερνήτης ἠναγκασθῆσαν ν'
 ἀπομακρύνουν διευθυντὰς νοσοκομίων καὶ καθηγητὰς διορι-
 σθέντας ἐπὶ τῶν προκατόχων Κυβερνήσεων ὡς ἐπικινδύνους.
 Ἀλλὰ θὰ σταλοῦν διὰ 4 ἔτη, ἐνῷ οἱ ἄλλοι μένουσιν ἐξ ἰδίων τῶν
 6 καὶ 8 ἔτη καὶ θὰ ἀδικηθῶν οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἀπέναντι τῶν
 ἄλλων τῶν σπουδάζοντων μὲ χρήματα τοῦ προϋπολογισμοῦ.
 Ἐκτὸς τούτου οἱ στελλόμενοι ὑπάρχοι οἱ ὄντες βέβαιοι ὅτι
 θὰ καταλάβουν τὰς ἑδρας κήνον ἀτελεστέτην ἐκπαίδευσιν,
 ἄλλως τε δὲ ἔχομεν καὶ παραδείγματα διαγωνισμῶν καὶ ἀ-
 ποστολῶν ὑγειονομικῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Στρατοῦ σταλόντων
 εἰς τὸ ἐξωτερικὸν πρὸς τελειοποίησιν καὶ τελειοποιήσωντων ἐ-
 καὶ εἰς τὴν γυναικολογίαν. Ἐστάλησαν ἐπίσης ἄλλοι διὰ γυ-
 μνασιολογίαν καὶ ἐπέστρεψαν καὶ οὐδαὶ ἐχρησιμοποιήθη καὶ
 ἠναγκασθῆσαν νὰ κάμουν ἰδιωτικὰς κλινικάς. Συνεπῶς μὲ τὰς
 ἀποστολὰς αὐτὰς δὲν λύεται τὸ ζήτημα τῶν στελεχῶν τοῦ
 Πανεπιστημίου. Καὶ ἐνταῦθα προβάλλει τὸ ἐρώτημα: διατὶ νὰ
 μὴ χρησιμοποιοῦμεν τὸν ὑπάρχον ὀλίγον ἀφοῦ ἔχομεν τόσους
 σπουδάζοντας εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἱατροὺς μὴ χρησιμοποιουμέ-

νους ὅμως καὶ ἀπαγορευτομένοις; Ἐνθυμούμαι συνάδελφον ἄριστον καταψηφισθέντα καὶ ἀπογορευθέντα. Ἐλέχθη ὅτι δὲν ἔχομεν εἰδικούς ἀνατομους καὶ φυσιολόγους, ἀλλ' ὑπάρχουν τοιοῦτοι ἄριστοι ὡς ὁ Τσίλιμπάρης, ὁ Μιχαλακάς, ὁ Κούμανης, μηδέποτε χρησιμοποιοῦντες. Οἱ κ. κ. μάλιστα Μιχαλακάς καὶ Κούμανης συνέγραψαν εἰδικήματα. Τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ εἰς τὴν μικροβιολογίαν ἔχομεν μικροβιολόγους ἀρίστους ὡς ὁ κ. Παπακίρκου καὶ ἄλλοι, εἶναι ὅμως καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ ἄλλοι ἀγνωστοὶ διότι δὲν ἐπεδύληθησαν ἐν ᾧ ἔσον δὲν ἐδίδασκον. Ἐπομένως κώλυμα ἐξ ἐλλείψεως προσωπικοῦ δὲν ὑπάρχει, χωρὶς νὰ θέλω ν' ἀποκλείσω ὅτι ἡμπορεῖ νὰ σταλοῦν ἀριστεύσαντες τινὲς εἰς Εὐρώπην πρὸς τελειοποίησιν. Διὰ τῆς ἀρχιτεύσεως, τινίζει, τὴν ἱκανὸν ἐπέρχεται ἀπογοήτευσις καὶ ἀναγκάζονται ἢ νὰ τραποῦν εἰς τὸν κοινὸν ἐπαγγελματισμὸν ἢ νὰ μετέρχωνται παρασυγκριτικὰ μέτα διὰ νὰ ἐπιτύχουν μίαν θέσιν. Ἐλέχθη ἐπίσης ὅτι δὲν ἔχομεν ἐργαστήρια καὶ νοσοκομεῖα, ἀλλὰ τὸ Κράτος εἶναι ἀνοικοδόρευτον καὶ σπάταλον διότι ἔχομεν πληθώραν νοσοκομείων («Ἐξαγγελισμὸς», στρατιωτικὰ) καὶ μόνον ἀρχιτεκτονοῦν διὰ τοῦς φοιτητάς, οἵτινες περιορίζονται μόνον εἰς τὰ 30 κρεβάτια τοῦ Πολιτικῆς Νοσοκομείου. Διορίζονται τινὲς εἰς τὰ ἀνωτέρω νοσοκομεῖα ἀλλὰ δὲν ἀσχολοῦνται μὲ διδασκαλίαν καὶ ἔρευναν. Ὡς πρὸς τὰ λεγόμενα περὶ ἐλλείψεως ἀνατομείων εἶναι γνωστὸν ὅτι μόνον πτώματα χρειάζονται καὶ τοιαῦτα ἀσφαλῶς θὰ ὑπάρχουν πολλὰ εἰς μεγάλῃν πόλιν ὅπως ἡ Θεσσαλονίκη. Ἐπίσης τὸ παθολογικὸν καὶ φυσιολογικὸν ἀνατομείων δύνανται μὲ μικρὰ ἐξοδα νὰ ὀργανωθοῦν.

Α. Παπαναστασίου. Αὐτὰ δύνανται νὰ ὀργανωθοῦν μετὰ 2—3 ἔτη, καὶ ἐπομένως δύνανται ἡ Ἱατρικὴ σχολὴ νὰ λειτουργήσῃ.

Α. Χρηστομάνος. Ἀσπράκης: Ἀλλὰ καὶ ὁ τρίτος λόγος ὅτι δὲν πρέπει νὰ δημιουργήσῃμεν καὶ ἄλλους ἐπιστήμονας διὰ τοῦ περιορισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν φοιτητῶν ἔχει θέσιν ὅχι εἰς τὴν Νομικὴν, ἀλλὰ πρὸ πάντων εἰς τὰς ἄλλας σχολὰς καὶ μάλιστα εἰς τὴν Ἱατρικὴν, διότι ὡς ἐκ τῆς πληθώρας τῶν φοιτητῶν εἰς τὴν Ἱατρικὴν δὲν δύνανται οὗτοι ἐλλείπει μέσων νὰ τύχουν ἐπαρκοῦς ἱατρικῆς μορφώσεως. Ἐάν περιορίσῃμεν τοὺς φοιτητὰς εἰς 120 διὰ τὰς Ἀθῆνας καὶ 100 διὰ τὴν Θεσσαλονίκην, ἢ ἀδύνατον οὗτοι νὰ σπουδάσῃ ἐπαρκῶς. Πρὸ πάντων εἰς τὴν Ἱατρικὴν σχολὴν πρέπει νὰ περιορισθῇ ὁ ἀριθμὸς, διότι ἐκεῖ πρέπει νὰ ἔλθῃ ὁ φοιτητὴς εἰς ἐπαρκὴν μὲ τὸν ἀσθενῆ καὶ μὲ τὸ πείραμα, ἐνῷ τοῦτο δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ συμβαίνει εἰς τὴν Νομικὴν, διότι πολλοὶ σπουδάζουσιν νομικὰ μόνον δι' ἄνωτέραν μόρφωσιν. Τώρα εἰς τὴν Ἱατρικὴν μὲ τὴν πληθώραν τῶν φοιτητῶν καὶ τὴν ἀνεπαρκῆ διδασκαλίαν καὶ τὸν ἀτελεῖ πειραματισμὸν ῥυθύνουν ψεύτικαι ἱατροί. Ἀλλὰ ἐρωτᾶται ἐπίσης: οἱ νέοι οἱ ἀπορριπτόμενοι ἐκ τῶν εἰσαγωγικῶν ἐξετάσεων τοῦ Πανεπιστημίου τί θὰ γίνουν, δεδομένου ὅτι ἡ μόρφωσις τοῦ γυμνασίου δὲν εἶναι αὐτοτελής, ἀλλὰ προκατασκευαστική διὰ τὸ Πανεπιστήμιον; Εὐτυχῶς ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς παρούσης Κυβερνήσεως ἐψηφίσθησαν νομοθετήματα τινὰ προδίδοντα τὴν διόρθωσιν τοῦ προγράμματος. Συνεχίζου κακίζει τὴν πληθώραν γυμνασίων εἰς γεωργικὰ διαμερίσματα, ὡς ἐκ τῶν ὁποίων παράγονται μόνον θεσιθῆραι καὶ δι' αὐτοῦ, τοίνυν, πρέπει νὰ γίνῃ προσπάθεια, ἵνα ὁ ἀπόφοιτος τοῦ σχολείου στραφῇ πρὸς τὴν γῆν καὶ πρὸς τὰ γεωργικὰ ἔργα. Οὔτε λοιπόν, ἐπιλέγει, ἐλλειψίς καθηγητῶν οὔτε ἐλλειψίς μέσων εἶναι τὰ κωλύματα. (Ὅσον ἄραρ δὲ τὸν περιορισμὸν τῶν φοιτητῶν πρέπει νὰ ληφθῇ ὅπ' ὅσιν ὅτι αἱ εἰσαγωγικαὶ ἐξετάσεις εἶναι ἄδικοι, ἀποδεικνύουν ὅτι αὐτὸ τὸ κράτος μετὰ πάρεδον 2-3 μηνῶν ἔρχεται δι' ἄλλων ἐξετάσεων καὶ ἀνακαλεῖ τὸ πτυχὸν τοῦ ὁποῖον ἔδωκεν εἰς τὴν μαθητήν, φερόμενον οὕτω ἀνελεγκρινές. Ἐνὰς ἄλλος λόγος, τοίνυν, δι' ὃν θὰ ᾔθελα τὴν ἐκτελέσασθαι Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης εἶναι διὰ τὴν ἐφαρμοσθῆναι τὸν θεσμὸν τῶν ἀμειβῶν καὶ ἐκτάκτων καθηγητῶν, αἵτινες θὰ εἶναι τὸ φυτώριον τῶν μελλόντων

καθηγητῶν, ὥπως γίνεται εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Ἐάν παρα-
κολούθῳμεν καὶ ἡμεῖς αὐτὰ τὰ παραδείγματα εἶναι προφα-
νές ὅτι θὰ ἔχωμεν στελέχη καὶ συμπληρώσωμεν καὶ τὰ δύο
Πανεπιστήμια.

Ὁ κ. **I. Balalās** λέγει: ὅτι θὰ ἦτο ὀρθὸν νὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτηση ἐφόσον εἶχαν ἀποφασισθῇ νὰ γίνῃ σύσκεψις τῶν ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων διὰ τὸ ζήτημα τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ἢ ἐποὶα δὲν εἶναι.

Α. Παπαναστασίου. Δὲν νομίζω ἀναγκαῖον νὰ ἀναδελθῇ ἡ συζήτησις. Ἡ σύσκεψις θὰ εἶχε σκοπὸν νὰ ἐξακριβώσῃ κατὰ πόσον θὰ εἴμεθα ἔλασι σύμφωνα εἰς τὸ νὰ ἀποκαλυφθῇ τὸ Πανεπιστήμιον. Ἡ σύσκεψις αὕτη δὲν ἔγινε, ἀλλὰ ἂν δὲν μὲ ἀπατᾷ ἡ μνήμη, ὠμίλησαν ὅλοι οἱ εκπροσωποῦντες τὰ κομμάτια ὅσοι καὶ ἐμείναμεν σύμφωνα ὅπως, ἂν εἶναι ἀνάγκη, καθιερωθῇ καὶ αὐτὸς ὁ θεσπὸς διὰ νὰ λειτουργήσῃ. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ληθῇ ἀπόφασις ἀπὸ τώρα, διότι ἡ δικαιοσύνη προσδιορισμὸς καθηγητῶν ἀπαιτεῖ ἐν διάστημα 4-5 μηνῶν. Θὰ παρακαλέσω λοιπὸν τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος αὐτοῦ καὶ χωρὶς τὴν σύσκεψιν τῶν εκπροσωποῦντων τὰ κομμάτια.

Πρόεδρος. Αναβάλλεται ἡ συζήτησις.

Μεθ' ὅ, προτάσει τοῦ κ. Ἀντιπροέδρου τῆς Κυβερνήσεως, διακοπεται ἡ ἐπὶ τῶν Ἐπερωτήσεων συζήτησις καὶ ἐσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν
τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας

Γίνεται δεκτόν εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄλλορον συζητή-
σιν τὸ σχέδιον νόμου «περὶ κυρώσεως τῆς συμφωνίας μεταξὺ
Ἑλλάδος καὶ Αὐστρίας ἀφωρότης τῆν πληρωμῶν τῶν απαιτή-
σεων τῶν ὑπηκόων Ἑλλάδων ἐν σχέσει πρὸς τὰς ζημίας τῆς
περιοδοῦ τῆς σφαιροειδότητος τῆς Ἑλλάδος».

Μετ' ὅ, προκειμένου νά ἀρχίσῃ ἡ ψηφοφορία ἐπὶ τῆς β' κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον ἀποδοχῆς τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ μὴ ἐνεργείας στρατιωτικῶν προδιδασμιῶν μέχρι συντάξεως νέων πινακῶν κατὰ τὸ 1930», ὁ κ. **Θ. Χαβίνος** λέγει ὅτι πρέπει νά ἐξακριβωθῇ ἐάν εἰναι παρόντες οἱ ὑπογράψαντες τὴν πρόταση περὶ ψηφοφορίας δι' ὀνομαστικὴν κλήσιν.

Θ. Σοφούλης (Υπουργός των Στρατιωτικών). Τὴν θέλω καὶ ἐγὼ τὴν ψηφοφορίαν.

Προέδρος. Δὲν εἶναι ὀρθὸν ἐξ ἄλλου νὰ ἐπωφεληθῶμεν τῆς ἀπουσίας τινων, διότι συναρπώνθητι χθὲς νὰ τοὺς θεωρήσωμεν παρόντας.

Καλούνται εἴτα ὡς ψηφολέχται οἱ βουλευταὶ κ. κ. Μ. Μαν-
τᾶς καὶ Ν. Ξηρὸς καὶ ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν αὐτῶν ἀρχεται ἡ ψη-
φοφορία δι' ἀνομαστικῆς κλήσεως, τοῦ ζητήματος τεθέντος
οὕτω :

«Οἱ παραδεχόμενοι τὸ νομοσχέδιον εἰς β' κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον συζητήσιν λέγουσι ναί, αἱ δὲ μὴ παραδεχόμενοι λέγουσιν ὄχι».

Περαιτωθείσης της ψηφοφορίας και γενομένης της διαλογής, προέκυψε τὸ ἑξῆς ἀποτέλεσμα:

¹ Εβήγησφόρησαν ἐν ὄλῳ 99, εἶπον να! 87, εἶπον ὄχι! 12 κατὰ τὸ παροχτιθέμενον πρωτόκολλον.

Ἡρακλείδης Δημήτριος....N	Ἀθανασιάδης Ἰωάννης....N
Δεληγιάννης Βασίλειος....N	Λαδᾶς Χρῖστος....N
Βουρλούμης Παναγιώτης....N	Καλυγεράς Ἰωάννης....N
Ζωγράφος Κωνσταντῖνος....N	Κασσαβέτης Ἀλέξανδρος....N
Βενιζέλος Κυριάκος....N	Μακκῆς Λέων....N
Βαρβαγιάννης Ἀγγελος....N	Ἀργυρόπουλος Μιχαήλ....N
Ζωγράφος Ἀθανάσιος....N	Νάκος Λουκᾶς....N
Ἀργυρόπουλος Περικλῆς....N	Σαράντης Φραγκίσκος....N
Ζάνος Δημήτριος....N	Ἑμμανουηλίδης Ἑρμάν....N
Παπᾶς Ἀλέξανδρος....N	Αἰλιανὸς Μιχαήλ....N
Καλαντίδης Χρῖστος....N	Τσιγδέμ γλου Μιχαήλ....N

Χούρσογλου Στ.....	N	Παπαδόπουλος Μιλτιάδης...	
Παναγιωτόπουλος Άνδρ....		Τερζόγλου Νικόλαος.....	
Χατζής Παναγιώτης.....		΄Ασκηίδης Νικόλαος.....	
Παπακοινούρου ΄Απόστ....		Μπεντζατζή Μαντέ Λιάο....	
΄Εμπειρίλος Κωνσταντίνος...		Ματαλών Δαυίδ.....	
Κολιλιέξης Θάνος.....		Αβρανάης Πέτρος.....	
Καραπάνος Αλέξανδρος....		Κυρέλλης Βασίλειος.....	N
Μαντᾶς Μιλτιάδης.....	O	Σπηλιώτης Νικόλαος.....	
Ράλλης Ιωάννης.....	O	Πρέκας Αντώνιος.....	N
Μπουκουβάλας Πέτρος....	N	Χαβούζ Γαζήλ.....	
Στράτος Γεώργιος.....	O	Νιζή Μουμτζή.....	
Βουτυράς Αλέξανδρος.....		Χαλίρ Καραντζανλή.....	
Τζερεμῆς Νικόλαος.....		΄Αλῆ Ριῆ ΄Αρχέτ.....	
Παπαδάκης Ιωάννης.....		Παζής ΄Αρστέιδ.....	O
΄Αγγελῆς Βασίλειος.....		Βλαχοθανάσης Κωνσταντίνος	
Σπυρίδης Κωνσταντίνος....	N	Μπότσαρης Δημήτριος....	N
Κοσμῆς Ιωάννης.....		Κατσαδήμας Κωνσταντίνος..	
Κουντούρης Δημήτριος....		Αούλης Αλιβιζίδης.....	N
΄Αρεντούλης Γεώργιος.....	N	Κηλσύδης Γεώργιος.....	
Καρασεβδάς Παντελής.....		Σταυρόπουλος Στάυρος....	N
Καρανιπούλας Δημήτριος..	O	Φλώρος Παναγιώτης.....	N
΄Αποστόλης Ήλίας.....		Καραγεώργης Στέφανος	
Ζωγράφος Πέτρος.....		Θεολογίτης Αύγουστος.....	
Πολίτης Γεώργιος.....		Παπαδάτος ΄Αγγλ.....	
Γρηγοράκης Ιωάννης.....		Κονδύλης Γεώργιος.....	
Μαλιμίδης Ευστάθιος....	N	Νικολαΐδης Σπύρος.....	N
Αμπριανίδης Αμπρός.....	N	Γουταρίδης Ιωάννης.....	
Θεοδωρίδης Αῆζαρος.....		Κωστήπουλος Σ.....	N
Βοραζάνης Γεώργιος.....		Παπαριέσσας Ιωάννης....	O
Ζερβός Γεώργιος.....	N	Ζαῆμης Φωκίων.....	N
Τζεγάς Ιωάννης.....		Γιαννούσης Σωκράτης.....	
Ασιδωρίκης Κωνσταντίνος...		Παπαστρατής Θρασύβουλ....	
Κουρετίδης Κωνσταντίνος...		Μπουρνᾶς Ιωάνν.....	
Μανουηλίδης Φίλιππος....	N	΄Αλεξάνδρης ΄Απόστολος....	
Χατζήλίας Βασίλειος.....	N	Σίδερης Γεώργιος.....	N
Παναζίδης Χριστόφορος....		Χριστούλας Περιελής.....	N
Κυλλινοστάσης Παρίσσης....		Γαλιατσόρος Σπυρίδων	
Τηλιγίδης Γρηγόριος.....		Βαϊνῆς Ιωάννης.....	N
Γιαμούζης Ιωάννης.....		Ζάγης Ιωάννης.....	
Αύρας Θεόδωρος.....		Ρεδιδής Περιελής.....	
Κοφαντάρης Γεώργιος.....	N	Ζαβιζῆντος Κωνσταντίνος..	
Τσιτσάρας Δημήτριος.....		Σαρακινός Κωνσταντίνος....	
Βερδέλης Αλέξανδρος.....		Κογεβίνης Αῖνος.....	
Ταβουλάρης Αναστάσιος....		Ζερβός Σπύρος (Μηνᾶς)....	
΄Αναστασίου Τάσης.....		Κουπαροῦσας Νικόλαος....	
Συριόπουλος Νικόλαος.....		Παπαδόπουλος Ήλίας....	N
Τσιρώνης Ήλίας.....		΄Ανδρεάδης Αῆζαρος.....	
Σπηλιδής Ἀρστέιδης.....	N	Κοντολίνας Κίμων.....	
Μαρκῆς Γεώργιος.....		Πετρίδης Παναγιώτης....	N
Κακινάκης Γεώργιος.....		Τσιλδάρης Παναγιώτης..O	
Γαλανάκης Αντώνιος.....		΄Αραβαντινός Παναγιώτης..N	
Πολυχρονάκης Κωνσταντ. ..		Αιβαθινόπουλος Ριχάρδος....	
Περδικουγιάννης Ιωάννης...		Γαιτσῆλης Παναγιώτης.....	
Σαμαράς Μιχαήλ.....		Καραμάνης Νικόλαος.....	N
΄Ιασονίδης Α. Αεωνίδης..N		Λυμπερόπουλος Ιωάννης..N	
Τσακμάκης Σ.....		Φικιώρης Γεώργιος.....	N
Κόρτσης Παναγιώτης....	N	΄Αναστασιάδης Στέφανος....	
Δημάδης Δημήτριος.....		Κουτσῆς ΄Ιπποκράτης.....	
Μισυρόγλου ΄Αναστάσιος....		Καὐνδουρας ΄Ιωσήφ.....	
Μιχαήλ Ιωάννης.....		Καθῆς Μιχαήλ.....	
΄Αθηνωδώρα Δημήτριος....		Παπαδάκης Κωνσταντίνος...	
Αούβαρης Π.....		Κουτσοπέταλος Λουῖς....	N
Ζαρίδης Νικόλαος.....	N	Βασιλειάδης Γεράσιμος....	
Χατζημαννάκης Γεώργιος...		Τσαρχιμπᾶς Μάρκος.....	N
Μουζενίδης Κωνσταντίνος....		Καραπαναγιώτης Βύρων....	N
Εὐθυμιάδης Δημήτριος.....		Βέργος Δημήτριος.....	N
΄Αποστόλου Ιωάννης.....	N	Σῆμος Κωνσταντίνος.....	

Βότσαλος Γεώργιος.....	Σοφοκλής Θεμιστοκλῆς....N
Θεοδοσιάδης Γεώργιος.....	Κεντούρης 'Αλέξανδρος....N
Παπανδρέου Γεώργιος....N	Μαρκάκης Δημήτριος....N
Παπαναστασίου 'Αλέξανδρος.....	Χρηστομάκης 'Αντώνιος....N
Μπακόπουλος Νικόλαος....O	Φλωρίδης Δημόσθενης.....
'Ανδριόπουλος 'Ιωάννης.....	'Ανθρακίπουλος Σοικράτης..
Σχινιάς Σπύρος.....	Μέλλος Δημόσθενης.....
Σακελλαρίου Δημήτριος.....	Κωνσταντόπουλος Νικόλ...N
Κριμπίς Θάνας.....N	Παυλογιάννης 'Αβραάμ..N
Στυλιανόπουλος Παναγ.....	Αλξερίδης 'Αναστάσιος.....
Τριανόνης Σπύρος.....	Συρογιάννης Πελοπίδας....
Πρεζάνης Γεώργιος.....	Ποτσάνης Κωνσταντῖνος..N
Εύριπίδης Πέτρος.....N	Λεωνίδας 'Ιωάννης.....
Καναβός 'Ιωάννης.....	Ράλλης Πέτρος.....
Μουντζουρίδης 'Ιωάννης....	Αλαβάνης Κωνσταντῖνος....
Βουδούρης Κωνσταντ....N	Καλκάντζακας Α.....O
Μπούτης 'Ιωάννης.....	Γάβρος Βασίλειος.....N
'Αλεβιζάτος 'Ανδρέας.....	Γαρδικιώτης Νικόλαος....N
Βελλανίτης Γεώργιος.....N	Ζούκας Εὐθύμιος.....
Γουργουρῆς Νικόλαος.....	Φύλιος Θεόδωρος.....N
Γκότσης Κωνσταντῖνος.....	Παπαθανάσης 'Αθανάσιος....
'Αργυρόπουλος Γεώργ....	Νικολίτσας 'Ιωάννης.....
Μάρκου 'Ανδρέας.....	'Αρβανίτης Δημήτριος.....
'Αντωνόπουλος Βλάσσης....	Ροδόπουλος Γεώργιος.....
Μεγαλοκρόπουλος 'Ανδρ...N	Μικελίτης 'Αθανάσιος.....
Βενιζέλος 'Ελευθέριος.....	Κουλούρας Γάβριελ.....
'Αβραάμ Νικόλαος.....N	Δαμιανός 'Αντώνιος.....
'Ησαΐας Γεώργιος.....N	Κυρώζης 'Ιωάννης.....O
Παυλοπούς Κοσμάς.....	Γοιριμάνος 'Ιωάννης.....N
Ποιμίδης Εὐάγγελος.....	Ξηρὸς Νικόλαος.....N
Μαχαίρας 'Εμμανουήλ....N	Χατζήτσης Δημήτριος....O
Μαρσέλλος Δημήτριος....N	Μόδης Γεώργιος.....
Βαρδόπουλος Βασίλειος....N	Χατζηγάκης Μαχάλης.....
Συμεωνόγλου Συμεών....N	Ζωμής Χρήστος.....
Σακαλῆς Γεώργιος.....	Καζιλιόπουλος Παριχλῆς....
Κοκκινάτος 'Ιωάννης.....	Ξανθόπουλος 'Αλέξανδρος..N
Χαβίνης Θεόδωρος.....N	Βολουδάκης Μανούσας....N
Γεωργιάννης Γεώργιος.....	Παυλογιάννης Πολυκρόνης N
Ταρσούλης 'Ιωάννης.....N	Τριποδάκης 'Εμμανουήλ..N
'Ασιούτσας Νικόλαος.....	Μυλωνογιάννης 'Αλέξανδρος
Γοβατζιδάκης 'Ιωάννης.....	Παχλῆς 'Αλέξανδρος.....
Σκουλάς Βασίλειος.....N	'Ασπιώτης 'Ηλίας.....
Μπακάλαπασης 'Αναστ....	Παναγιώδης "Ομηρος.....
Κεραμεύς 'Ιωάννης.....	Κανόρης 'Αλέξανδρος.....N
Καρυστάκης 'Εμμαν.....	Μαμουδῆς Νικόλαος.....N
Φωκῆς 'Αντώνιος.....N	

'Επομένως τὸ νομοσχέδιον ἐγένετο δεκτὸν εἰς β' κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον συζήτησιν, ἔχον οὕτω :

Περὶ μὴ ἐνεργείας στοιχειωτικῶν προβλεπόμενων μέχρι συντάξεως νέων πινάκων κατὰ τὸ 1930.

(Ὡς ἐτροποποιήθη παρὰ τοῦ κ. 'Υπουργοῦ μετὰ τὴν α' κατ' ἄρθρον συζήτησιν).

Ἄρθρον μόνον.

Ἡ ἐσχὲς τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἁρθροῦ 28 τοῦ «περὶ στρατιωτικῆς ἰσορροπίας καὶ στρατιωτικῶν προβλεπόμενων» 3616 νόμου ἀναστέλλεται ἀπὸ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου 4191 περὶ ἐκουσίας ἀποστρατείας ἀξιωματικῶν μέχρι τέλους 'Ιουνίου 1930, ἔτε δέον νὰ ἔχουν συνταχθῇ ὑπὸ τοῦ Ἀνωτάτου Στρατιωτικοῦ Συμβουλίου εἰς ἐτήσιον πίνακες παραχωρῶν τοῦ ἔτους 1930.

'Επαναλαμβάνομένης μετὰ τοῦτο τῆς ἐπὶ τῶν ἐπερωτήσεων συζήτησεως ὁ κ. **Π. Φλώρος** λέγει ὅτι κατὰ 'Ιούλιον τοῦ π. ἔ. δύο ποιμένες ἐφρονέθησαν ἀπὸ τὸ ξύλον ἐνός ἐνω-

μοτάρχου ὀνομαζομένου Μηλᾶ ἐπὶ τῇ ἀπλῇ ὑπονοίᾳ ὅτι οὗτοι ἐπέβαλλον ληστὰς. Τὴν ἐπομένην τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἐξυλοκοπήθησαν ἐγένετο ἡ κηδεία των. 'Ερωτῶ τοὺς 'Υπουργοὺς 'Εσωτερικῶν καὶ Στρατιωτικῶν τίνα μέτρα ἔλαβον ἢ πρόκειται νὰ λάβουν κατὰ τῶν ὁργάνων τῆς ἐξουσίας τὰ ὁποῖα φονεύουν κατὰ τοιοῦτον τρόπον φιλησυχούς πολίτας οἱ ὁποῖοι ἐνθ' ἐγλύτωσαν εἰς τοὺς πολέμους ἀπὸ τοῦ Βουλγάρου καὶ τοῦ Τούρκου ἐπέπρωτο νὰ φονευθοῦν ἀπὸ 'Ελληνας χωροφύλακας. Τονίζει ὅτι εἰς ἄλλας περιφερείας ὅπου οἱ πολῖται ἔχουν συναίσθησιν τῶν δικαιωμάτων των οἱ χωροφύλακες δὲν τολμοῦν νὰ δέιρουν τοὺς πολίτας καὶ συνιστᾷ ὅπως εἰς τὸ μέλλον ὁσάκις οἱ πολῖται εὐρίσκονται πρὸ τοιούτων ὁργάνων τῆς ἐξουσίας δεῖνυνται ἀξιοῦ τῆς ἐλευθερίας των φερόμενοι κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἀπέναντι αὐτῶν. Χθές, λέγει συναχθῶν, ἔλαβον ἐφημερίδα ἀπὸ τὴν ἰδιαιτέραν μου Πατρίδα Κόνιτσαν ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀναγράφεται ὅτι ἄλλος ἐνωμοτάρχης ἔδειρε ἕνα γραμματοκομιστὴν.

Ὁ κ. **Γ. Σίδερης** ('Υπουργὸς 'Εσωτερικῶν) λέγει ὅτι τὰ καταγγελλόμενα εἶναι δυστυχῶς ἀληθῆ ἀνέχονται δὲ εἰς παρωχημένην ἐποχὴν. Τοῦτο λέγει ὅχι διὰ νὰ ἀποσείη τὴν εὐθύνην, καθόσον ἡ Κυβέρνησις ἐπραξεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅτι ὥφειλε νὰ πράξῃ, διότι ὁ ἐν λόγῳ ἐνωμοτάρχης παρέπεμψε εἰς τὸν Ἐπαγγελέα τῶν 'Ιωαννίνων. Καὶ γενικώτερον τονίζει ὅτι ὁ 'Υπουργὸς τῶν 'Εσωτερικῶν, ὡς ἀνώτερος ἐπόπτης τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, δὲν πρέπει νὰ σταματᾷ ἔκτα των τοιούτων ὑποθέσεων ἐπιλαμβάνεται ἡ δικαιοσύνη. Ἀπὸ τοῦ σημείου ὅμως τούτου μέχρι τοῦ νὰ συνιστῶμεν τὴν κήρυξιν πολέμου ἐκ μέρους τῶν πολιτῶν ἐναντίον τῶν δημοσίων ὁργάνων ὑπάρχει μεγάλη ἀπόστασις. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν δευτέραν καταγγελίαν τοῦ κ. συναδέλφου λέγει ὅτι πρῶτην φοράν λαμβάνει γνῶσιν αὐτῆς καὶ παρακαλεῖ ὅπως τῇ παρασχεθῶσι μείζονες πληροφορίες ἵνα ἐνεργήσῃ ὅ, τι δεῖ.

Ὁ κ. **Π. Φλώρος** συνιστᾷ ὅπως εἰς τὰς κατὰ τοιοῦτον τρόπον ἀπορριπθίσαις οἰκονομίας ἀπονειμθῇ σύνταξις. Συνεχίζων ἀναπτύσσει ἐπερωτήσιν του πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸν 'Υπουργὸν τῆς Συγκοινωνίας σχετικῶν πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ 'Ηπείρου γραφέντα ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς 'Ηπείρου πάσχουν ἀστυφίαν. Διαφωνοῦ, λέγει, ὡς πρὸς τοῦτο, διότι ὁ 'Ηπειρωτικὸς λαὸς ἐάν μεταδύνηται εἰς τὴν πρωτεύουσάν δὲν πράττει τοῦτο, διότι ἀρέσκειται εἰς τοὺς κινηματογράφους ἢ εἰς τὰ θέατρα. Φαίνεται ὅμως ἀπὸ τὸ χωρίον τοῦ, διότι εὐρίσκεται πρὸ τῶν Μηλᾶδων, τοὺς ὁποῖους ἀνέφερα προηγουμένως, καὶ διότι πάσχει ἀπὸ παντελῆ ἑλλείψιν ἀσφαλείας. Αἱ θύραι τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Ἀμερικῆς ἐκλείσαν δι' αὐτοὺς, τὰ κατὰδραγα δὲν ἠμποροῦν νὰ τοὺς συντηρήσουν καὶ μόλις ἐξοικονομήσουν 4 ἢ 5 χιλιάδας φέρουν πρὸς τὰ 'Ιωάννινα διὰ νὰ εὐρουν πόρον ζωῆς.

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτό, λέγει, ὅτι ἐπεθύμουν νὰ κάμω μίαν σύστασιν πρὸς τὸν κ. 'Υπουργὸν τῆς Συγκοινωνίας. Ἡ 'Ηπειρος ἂν ἔχῃ κατὰδραγα ἔχει ὅμως καὶ πεδινὰς ἀπὸ τὰς ὁποίας οὐδέποτε δυστυχῶς ἐπέρασε χεῖρ ἀνθρώπου. Ἐάν λοιπὸν γίνον ἀρδευτικὰ ἔργα, ἐάν γίνῃ ἀποξήρανσις τῶν λιμνῶν κλπ. ὅλα ἀποδοθῶν εἰς τὰς ἐργατικὰς χεῖρας χιλιάδας στρεμμάτων. Ἐπίσης ἀναμένω, λέγει, ἀπὸ τὸν ρέκτιν 'Υπουργὸν τῆς Συγκοινωνίας νὰ κεντήσῃ τὴν 'Εταιρίαν Μακρῇ ὥστε νὰ ἐπιτελεσθῶν τὰ ἔργα τῆς ὁδοποιίας, εἰς τρόπον ὥστε νὰ κατορθωθῇ ἡ εὐχερὴς καὶ ταχεῖα μεταφορὰ τῶν προϊόντων τῆς 'Ηπείρου εἰς τὴν πρωτεύουσάν. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ληστείαν, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ καὶ αὐτὴ ἐν ἐκ τῶν κυριωτάτων αἰτίων τῆς ἀστυφίας ἐκφράζει τὴν πεποίθησιν ὅτι ὁ νῦν 'Υπουργὸς τῶν 'Εσωτερικῶν τὸν ὁποῖον διακρίνει ἐξαίρετικῶς ζήλος καὶ δραστηριότης θέλει κατορθώσει νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν παλαιὰν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ χωρικοὶ ἐπίστευον ὅτι ὁ Βενιζέλος τοὺς φυλάει τὰ πρόβατα.

Ὁ κ. **Γ. Σίδερης** ('Υπουργὸς 'Εσωτερικῶν) λέγει ὅτι ἀνεξαρτήτως τῶν μέτρων τὰ ὁποῖα προτίθεται νὰ λάβῃ διὰ τὴν ἐλυσχερῆ ἐξάφνησιν τῆς ληστείας τὰ ληφθέντα μέχρι τοῦδε

κυβερνητικὰ μέτρα συνετέλεσαν ὥστε αἱ συμφοραὶ νὰ παύσων πλέον νὰ ἀποτελοῦν στίγμα διὰ τὸν τόπον.

Ὁ κ. **Β. Καραπαναγιώτης** ('Υπουργὸς Συγκοινωνίας) λέγει ὅτι ὅσον ἀφορᾷ τὴν σύστασιν τοῦ κ. Βουλευτοῦ περὶ τῶν ἀποξηραντικῶν ἔργων μελετᾶται ἤδη τοῦτο εἰς τὸ 'Υπουργεῖον τῆς Συγκοινωνίας. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὴν ὁδοποιίαν λέγει ὅτι αἱ ἐργοληπτικαὶ 'Εταιρεῖαι προχωροῦν εἰς τὸ ἔργον αὐτῶν μεθ' ὅλης τῆς δυνατῆς ταχύτητος, δεδομένου ὅτι εἰς τὴν 'Ηπειρον σημειοῦται καὶ ἑλλείψις ἐργατικῶν χειρῶν.

Ὁ κ. **Π. Φλώρος** λέγει ὅτι ἑλλείψις ἐργατικῶν χειρῶν δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν 'Ηπειρον, ἀλλὰ οἱ ἐργολάβοι δὲν δίδουν καλὰ ἡμερομίσθια καὶ δι' αὐτὸ δὲν μποροῦν νὰ εὕρουν ἐργάτας. Συνιστᾷ εἰς τὸν κ. 'Υπουργὸν ὅπως ἐπὶ τῆς βίας αὐτῆς ἐνεργήσῃ ἑλεγχον. Ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως τοῦ σχετικῶς μετὰ τὴν ἀθλίαν κατάστασιν τῶν διδασκτῶν 'Αθηνῶν ὁ κ. **Π. Φλώρος** συγχαίρει τὸν κ. 'Υπουργὸν τῆς Παιδείας διὰ τὰς δηλώσεις εἰς τὰς ὁποίας προέβη εὐθὺς ὡς ἀνέλαβε τὸ 'Υπουργεῖον καὶ συνιστᾷ ὅπως τὸ σύστημα τῆς διὰ δανείων κατασκευῆς διδασκτῶν ἐπεκταθῇ εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν θὰ στεγαθῶν μόνον τὰ παιδιὰ τοῦ κόσμου, ἀλλὰ θὰ δοθῇ καὶ ἐργασία εἰς τοὺς στερομένους τοιαύτης. Σχετικῶς πρὸς τὴν ἐπερωτήσιν του ἐπὶ ψήφισματος τῶν διαφόρων Συλλόγων καὶ Σωματείων 'Ιωαννίνων περὶ μὴ συνεγκαίδευσος ἐν τοῖς αὐτοῖς σχολείοις ἀρράνων καὶ θηλέων λέγει ὅτι ἐάν τοῦτο γίνετο εἰς τὰς 'Αθήνας πρέπει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ὁ κ. 'Υπουργὸς ὅτι δὲν δύναται νὰ γίνετο καὶ εἰς τὰ χωρία καὶ ἰδίως εἰς τὴν 'Ηπειρον, ὅπου μέχρι τῆς ἐποχῆς τῆς πτώσεως τοῦ Μπιζανίου τὰ κορίτσια ἐκρύβοντο.

Ὁ κ. **Γ. Παπανδρέου** ('Υπουργὸς Παιδείας) ὑπομνησκει ὅτι ὁ νόμος ὁ ὁποῖος σήμερον ἐφαρμόζεται κατέστη τοιοῦτος καὶ διὰ τῆς ψήφου τοῦ κ. συναδέλφου. Τὸ σύστημα ὅμως τῆς συνεγκαίδευσος παρουσιάζει πλεῖστα πλεονεκτήματα, διότι ἀνεξαρτήτως τῆς παιδαγωγικῆς ὠφελείας καὶ πρακτικῶς ἀπεδείχθη χρησίμων, ἀφοῦ εἰς τὰ χωρία κυρίως ἐπέρχεται καὶ οἰκονομία ἐκ τῆς χρησιμοποιοῦσεως τοῦ αὐτοῦ κτιρίου, τῶν αὐτῶν σκευῶν, σχολικῶν κήπων, προσωπικοῦ κλπ. Παρέχεται οὕτω πλήρης ἐγγύησις καλυτέρας ἐκπαίδευσος. Ὁ νόμος ἄλλως τε δὲν ἐπραξέ τι ἄλλο, παρὰ νὰ παγίωσῃ μίαν ὑφισταμένην κατάστασιν, διότι εἰς πλεῖστα χωρία δὲν ὑπῆρχε παρὰ ἐν καὶ μόνον σχολεῖον. Ἄλλως τε οὐδεὶς ἐπιβεβαιωτῆς ἀνέφερε μέχρι τοῦδε τί τὸ ἔκτροπον.

Ὁ κ. **Π. Φλώρος** συνιστᾷ εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ὅπως λάβῃ τὰ προτῆκοντα μέτρα πρὸς ἀποξήμωσιν τῶν πτωχῶν Δημοσίων ὑπαλλήλων, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὴν ἐθνικὴν συμφερίαν ἐγκατέλειπον ἐν Σμύρῃν τὰ ἐπιπλα, σκεύη, κλπ. τῶν αἰκίων των χωρὶς μέχρι τοῦδε νὰ ἀποζημιωθῶσιν.

Ὁ κ. **Π. Ἐδριπαῖος** παρέχει τὴν πληροφορίαν ὅτι οὐδεὶς τοιοῦτος Δημόσιος ὑπάλληλος ὑπάρχει.

Ὁ κ. **Α. Χρηστομάνος** ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως τοῦ πρὸς τὸν κ. 'Υπουργὸν τῆς Παιδείας περὶ τῆς ἐκκαταστάσεως τῶν δικαίων καὶ λογικῶν αἰτημάτων τῶν φοιτητῶν παρακαλεῖ ὅπως ἡ ἐπερωτήσις αὕτη ἀναβληθῇ μέχρι λήξεως τῆς ἀπεργίας.

Ὁ κ. **Γ. Παπανδρέου** ('Υπουργὸς τῆς Παιδείας) λέγει ὅτι δέχεται τὴν ἀναβολὴν τῆς ἐπερωτήσεως ἀλλὰ ἡ ἀπεργία τῶν φοιτητῶν ἔχει λήξει διότι τὰ μαθήματα τοῦ Πανεπιστημίου συνεχίζονται κανονικῶς.

Πρόεδρος. Ἀναβάλλεται.

Ὁ κ. **Α. Κаланτζάκος** ἀναπτύσσει ἐπερωτήσιν του πρὸς τὸν κ. 'Υπουργὸν τῆς Συγκοινωνίας, σχετικῶς μετὰ τὴν χρηρηγείαν ἀδειαν ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου τῆς Συγκοινωνίας περὶ ἡλεκτρικῆς ἐγκαταστάσεως εἰς τοὺς Συράκων καὶ Σία διὰ τὸν ἡλεκτροφωτισμὸν τῆς κοινότητος Παραλίας Κυπαρισσίας, διότι, ὡς πληροφορεῖται, πρόκειται νὰ χορηγηθῇ καὶ δευτέρα ἀδειά ἥτις θὰ ἔχῃ ὡς ἀσφαλὲς ἀποτέλεσμα τὴν καταστροφὴν ἀμφοτέρων τῶν ἐπιχειρήσεων ἐπὶ μεγίστη βλάβῃ καὶ τῆς κοινότητος καὶ τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας.

Ὁ κ. **Β. Καραπαναγιώτης** ('Υπουργὸς Συγκοινωνίας) ἀπαντᾷ ὅτι δὲν πρόκειται νὰ χορηγηθῇ οὐδεμία νέα ἀδεία.

Ὁ κ. **Α. Χατζίσκος** ἀναπτύσσει ἐπερωτήσιν του πρὸς τὸν κ. 'Υπουργὸν τῆς Συγκοινωνίας σχετικῶς μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἔργων ὁδοποιίας Μακεδονίας, πολλὰ τῶν ὁποίων καθυστεροῦνται, συγκεκριμένως ἐρωτᾷ περὶ τῆς ἀποπεράτωσεως τῆς ὁδοῦ Γαλακτίτης—Πολυγύρου, ἥτις ἤρχισε πρὸ 'Ιδαίας καὶ ἐρωτᾷ ποίας ἀποφάσεις ἔλαβεν ὁ κ. 'Υπουργὸς ἐπὶ τοῦ ὑποβληθέντος ὑπὸ πλείστον κοινότητων τῆς Χαλκιδικῆς ὑπομνήματος περὶ τροποποιήσεως τῆς μελέτης τοῦ χαρακτηριζομένου ὡς ἐθνικῆς ὁδοῦ τῆς ὁδοῦ Θεσσαλονίκης Ἀθήνης κατὰ τρόπον ἐξυπηρετοῦντα τὰς ἀνάγκας γενικώτερον τῆς Χαλκιδικῆς. Ἐπίσης ἐπερωτᾷ τὸν αὐτὸν κ. 'Υπουργὸν τίνα μέτρα ἔλαβε διὰ τὴν ὁδὸν Καβάλλας—Δράμας ἀρρηστευθεῖσαν σχεδὸν ἐκ τῆς ἐγκαταλείψεως.

Ὁ κ. **Β. Καραπαναγιώτης** ('Υπουργὸς Συγκοινωνίας) ἀπαντᾷ ὅτι ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὸ ὑπόμνημα τῶν κοινότητων τῆς Χαλκιδικῆς. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ὁδοῦ Γαλακτίτης—Πολυγύρου ἡ καθυστέρησις τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἔργων τῆς ὁδοποιίας εἶναι ἀπὸς γενικώτερα, ἐπιταχύνονται δὲ μόνον τὰ ἔργα τὰ ἀναληφθέντα ὑπὸ τῆς ἐταιρείας Μακρῇ λόγῳ τοῦ ὅτι ὑπάρχουσι χρήματα. Ὡς πρὸς τὸ ὑπολειπόμενον τμήμα τῆς ὁδοῦ ἐκ 10 περίπου χιλιομέτρων, σκέπτομαι, λέγει, ἐάν δὲν θὰ ὑπάρξῃ ἡ σχετικὴ πίστις νὰ τὸ δόσω εἰς τὴν ἐταιρείαν Μακρῇ.

Ὁ κ. **Α. Κаланτζάκος** ἀναπτύσσει ἐπερωτήσιν του πρὸς τὸν κ. 'Υπουργὸν τῆς Συγκοινωνίας σχετικῶς μετὰ τὴν λειτουργίαν Σιδηροκάστρου Τριφυλλίας, τὸ ὁποῖον δὲν λειτουργεῖ λόγῳ ἀπορρομῆς τῶν ὑπαλλήλων. Ἡ σπουδαιότης τοῦ τηλεγραφεῖου τούτου εἶναι μεγάλη, λόγῳ δὲ τῆς μὴ λειτουργίας του παραβλάπτονται σπουδαιότατα συμφέροντα τῶν κατοίκων. Ὁ ὑπάλληλος τοῦ τηλεγραφεῖου τούτου ἀποσπασθεὶς εἰς ἄλλο γραφεῖον παραμένει ἐκεῖ, δι' ὃ παρακαλῶ, λέγει, τὸν κ. 'Υπουργὸν τῆς Συγκοινωνίας νὰ διατάξῃ τὸν ὑπάλλον τοῦτον νὰ μεταβῇ εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ διὰ νὰ ἀρχίσῃ λειτουργοῦν τὸ Τηλεγραφεῖον. Ἐπίσης παρακαλεῖ τὸν αὐτὸν κ. 'Υπουργὸν ὅπως διατάξῃ τὸν ἐκεῖ ἐργολάβον νὰ ἀποπεράτωσῃ τὴν κατασκευὴν γεφυρῶν τινῶν τῆς περιφέρειας Τριφυλλίας, ἀφοῦ ἔχει ἐγκατασταθῇ ἤδη ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Ἀπριλίου διότι ἐκ τῆς μὴ ἐκτελέσεως τῶν ἀναληφθέντων τούτων ἔργων εὐρίσκονται ἐν ἀποκλεισμῷ οἱ κάτοικοι ἑλλείψει συγκοινωνίας.

Ὁ κ. **Β. Καραπαναγιώτης** ('Υπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) λέγει ὅτι θὰ ληρθῶν τὰ δέοντα μέτρα. Ἀλλὰ αὐτὴν τὴν στιγμήν δὲν δύναται νὰ ἀπαντήσῃ λεπτομερῶς, διότι μόνον σήμερον ἔλαβεν γνῶσιν τῆς ἐπερωτήσεως. Εὐθὺς ὡς λάβῃ τὰς δεούσας πληροφορίες θὰ τὰς ἀνακοινώσῃ.

Μεθ' ὅ, ἀναβληθεῖσαν τῶν λοιπῶν ἐπερωτήσεων, ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας

Γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς β' κατ' ἄρθρον συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον «περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τινῶν τοῦ νόμου 2052 περὶ χρονικῶν ὁρίων ἐργασίας εἰς τὰ καταστήματα» ὡς ἐτροπολογήθη ὑπὸ τοῦ κ. 'Υπουργοῦ τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας ἀναβληθείσης τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ συνόλου.

Γίνονται εἰτα δι' ἀναστάσεως δεκτὰ εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν τὰ κατωθὶ νομοσχέδια.

«Περὶ νομιμοποιήσεως ἀτελῶν ὑλοτομῶν ξυλείας δι' ἀνέγερσιν κοινωφελῶν ἔργων καὶ παρατάσεως τῆς θητείας τοῦ Προέδρου τοῦ παρὰ τῇ 'Υπουργείῳ Γεωργίας Διοικητικοῦ Διακτηρίου».

«Περὶ ὁργανώσεως τῆς Ὑδρογραφικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Π. Ναυτικοῦ».

«Περὶ ἀναγνωρίσεως τῶν τελεσθέντων γάμων ὑπὸ Ναυτικῶν βαθμοφόρων».

Συζητούμενου είτα εις β' κατ' άρθρον και σύνολον συζητήσιν του σχεδίου νόμου «περί κυρώσεως του από 11 Σεπτεμβρίου 1928 Ν. Δ. περί διαδικασίας προς δίωξιν των αδικημάτων του νόμου ΤΟΔ' «περί καταδίωξεως της ληστείας», ό κ. **Α. Παπαναστασίου** λέγει ότι είναι ή πρώτη και τελευταία φορά καθ' ήν ή Βουλή δέχεται να κυρώσῃ διάταγμα τό όποϊον εξεδόθη άνευ εξουσιοδότησεως. Δέν θέλω να θεωρηθῇ τούτο ως προηγούμενον.

Μεθ' ό γίνεταί δι' αναστάσεως δεκτόν τό νομοσχέδιον εις β' κατ' άρθρον και σύνολον συζητήσιν, έχον ούτω:

Περί κυρώσεως του από 11 Σεπτεμβρίου 1928 Ν. Δ. «περί διαδικασίας προς δίωξιν των αδικημάτων εν των νόμων ΤΟΔ' περί καταδίωξεως της ληστείας κλπ.»

«Άρθρον πρώτον.

Κυρώται τό από 11 Σεπτεμβρίου 1928 Ν. Δ. «περί δικασίας προς δίωξιν των αδικημάτων εν των νόμων ΤΟΔ' περί καταδίωξεως της ληστείας κλπ.», έχον ούτω: «Περί διαδικασίας προς δίωξιν των αδικημάτων εν των νόμων ΤΟΔ' «περί καταδίωξεως της ληστείας» του ΓΩΑΣΤ' «περί ξοφολοπής και ξοφολοπικής», του νόμου Γ'ΑΜΔ' του 1911 «περί φυγοδικίας», ως μέχρι τούδε έτροποποιήθησαν, και των άρθρων 321, 363 - 367, 368 και 369 του Π. νόμου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Προτάσει του Πρωτοδικού Υπουργικού Συμβουλίου, άπεφασχάμεν και διατάσσομεν.

«Άρθρον 1.

Τά υπό των ανωτέρω νόμων προβλεπόμενα αδικήματα, διώκονται και τιμωρούνται κατά τās έπαρμένα διατάξεις :

«Άρθρον 2.

Η άρμοδιότης των άνακριτών και άνακριτικών υπαλλήλων κανονίζεται κατά τās άρθρα 29 - 35 της Ποιν. Δικονομίας, μη έφαρμοζόμενων των περί ιδιαιτέρας και εξαιρετικής δικαιοδοσίας κανόνων της Ποιν. Δικονομίας και παντός άλλου νόμου.

Διά του βουλευματος της παραπομπής, δύναται να διαταχθῇ ό χωρισμός ως προς τινα ή τινάς των κατηγορουμένων, παραπομπόμενων ενώπιον του δι' αυτούς άρμοδίου εν. της ιδιότητος των δικαστηρίου.

Όρθου καταστάσεως της άνακρίσεως ως προς τινα ή προς τινάς των συγκατηγορουμένων, ένεργούνται τά εν άρθροις 161 και 206 της Ποιν. Δικονομίας όρισμένα σχηματιζόμενης νέας διλογίας δι' άντιγράφων όσα κατά την άπόλυτον κρίσιν του άνακριτού και Εισαγγελέως είναι άναγκαία.

«Άρθρον 3.

Διά την κατά αδικημάτων τοιούτων άνακρίσιν δύναται ό Υπουργός της Δικαιοσύνης να διορίξῃ εν έκαστη περιφέρειᾳ του Πρωτοδικείου και ειδικούς άνακριτάς εν των άντισαγγελίων Πρωτοδικίων, Πρωτοδικών και έμίσθων δικαστικών πρέσβρων, εξ όλων των παρὰ τοίς δικαστηρίοις διορισμένων τοιούτων, όστινες άκούω τά άνακριτικά καθήκοντα παρ' οιάδήποτε περιφέρειᾳ παραγγελθόντων υπό του Υπουργού της Δικαιοσύνης μετ' άπόσπασιν τούτων εν τη ειδικῇ υπηρεσίᾳ υπό του Άνωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου, δυναμένην να παραταθῇ και πλέον των εξ μηνών.

Προτάσει του Υπουργού, δύναται να ανακαλούνται και να αντικαθίστανται υπό άλλων υπό του Άνωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου.

«Άρθρον 4.

Οί άνακριτάς, τακτικοί ή ειδικοί, δύναται να ένεργώσιν άνακριτικά πράξεις και άντεπαγγέλτως άνευ της συμπράξεως άλλων κατά τās άρθρα 71 και 184 Ποιν. Δικ. προσώπων. να εκδίδωσιν έντάλματα συλλήψεως ή κατασχετήρια άνευ

άκυρώσεως των εισαγγελείων και άνευ προηγουμένης κλητείας, άνακληρούνται δέ άκυρώτως εν οιάδήποτε περιπτώσει κωλύματος.

Ο άνακριτής δύναται να κλήῃ την εις τόν τόπον ένθα ένεργεί χωροφυλακήν και στρατιωτικήν δύναμιν όπως τῷ παρὰ στήν πάσαν βοηθήσιν και ένεργήσῃ ό,τι ήθελε διαταχθῇ, άνευ της τήρησεως ούδεμιᾶς διατυπώσεως, μη άπαιτούμενης ή νλη- σις αὐτῇ να γίνη έφαρχικώς δια των προϋπαρμένων αρχών.

«Άρθρον 5.

Εάν ό άνακριτής κρίνῃ άναγκαίαν την έκτός της έδρας μεταθέσιν προς ένεργείαν άνακρίσεων πράττει τούτο, μη τηρουμένων των εν άρθρῳ 201 Ποιν. Δικον. διατυπώσεων.

«Άρθρον 6.

Οί μάρτυρες κατά πάσαν άνακρίσιν εξετάζονται ένόρκως.

«Άρθρον 7.

Η επί των ανωτέρω αδικημάτων άνακρίσις περατοῦται δια της άπόλυτης του δικωμένου ή δια της κατά τό άρθρον 190 Ποιν. Δικ. κλήσεως, κοινοποιουμένης δια τούς άπόντας ή άγνωστου διαμονής κατά τόν νόμον 1228. Η προς εμφάνισιν προθεσμία είναι πανόημερος άνευ έπαυτάσεως.

«Άρθρον 8.

Αί υπό άναρμόδιου τυχόν άνακριτικοῦ υπαλλήλου συνταχθεῖσαι κατά τούς νόμους τύποις κατά την προδικασίαν πράξεις και άλλα έγγραφα είναι έγκυρα. Αί άπαρνούσεις του άρθρου 114 εδᾶς, τελευταίαν της Ποιν. Δικον., ως τούτο προσετέθη υπό του νόμου Γ'ΦΜΗ', έφαρμόζονται μόνον ως προς τόν επι της υποθέσεως άνακριτήν γραμματέα και εισαγγελέα, οὐχί δέ και τούς λοιπούς κατωτέρους άνακριτικούς υπαλλήλους.

«Άρθρον 9.

Ένεργηθείσης της ποινικής άγωγῆς επί τινι των υπό των ανωτέρω νόμων προβλεπόμενων αδικημάτων ή διαδικασία και παραπομπή είναι άπρόσβλητοι και εν ή περιπτώσει ήθελε μεταβληθῇ όποτεδήποτε ή άρχικῆς δια της ποινικής άγωγῆς δοθείς χαρακτηρισμός.

«Άρθρον 10.

Αί διατάξεις του άρθρου 2, παρᾶρ. 3, 4, 5, 6, 7, 8, του άρθρου 4, του άρθρου 6, παρᾶρ. 1, 2, 3, του άρθρου 9 παρ. 3 και 4, του άρθρου 12 παρᾶρ. 1 και του άρθρου 17 του ψηφίσματος της 29 Δεκεμβρίου 1921 «περί φυγοδικίας» διατυπώσεων και προθεσμιών πλην της κλήσεως του κατηγορουμένου προς εκδίκασιν, εν ή άναφέρεται τό αδίκημα κατά τά εν άρθροις 162 και 265 παρ. 1 και 2 Ποιν. Δικονομίας όρίζόμενα.

«Άρθρον 11.

Η εκδίκασις γίνεται κατά τās σχετικές περί πλημμελημάτων ή κακουργημάτων διατάξεις, μη άπαιτούμενων των κατά τās άρθρα 193, 266, 460 - 461 Ποιν. Δικονομίας και 20 - 22 του νόμου Γ'ΑΜΔ' του 1911 «περί φυγοδικίας» διατυπώσεων και προθεσμιών πλην της κλήσεως του κατηγορουμένου προς εκδίκασιν, εν ή άναφέρεται τό αδίκημα κατά τά εν άρθροις 162 και 265 παρ. 1 και 2 Ποιν. Δικονομίας όρίζόμενα.

Πᾶσα προς τούς άπόντας κατηγορουμένους κοινοποίησις γίνεται κατά τās διατάξεις του νόμου 1228, ούδεμιᾶς παρεχόμενης άλλης προθεσμίας έπαυτάσεως πλην της νομίμου.

«Άρθρον 12.

Δύναται ό εισαγγελέας των Έφετών να εισαγάγῃ εν παντί σταδίῳ της άνακρίσεως τά κακουργήματα δι' άπ' ευθείας κλήσεως, εάν προέκυψαν άποκρῶσαι ένδείξεις, συμφωνήσῃ δέ προς τούτο και ό πρόεδρος των Έφετών.

«Άρθρον 13.

Αί δια των άρθρων 7, 8, 9, 10, 16, 17 του νόμου Γ'ΑΜΔ' της 2 Δεκεμβρίου 1911 «περί φυγοδικίας» ποιναί, διπλασιάζονται κατά τό άνώτατον όριον των εξ μηνών, αί δέ των άρθρων 11, 12, 13, 14, 15 άκυρώτως άναπλησιάζονται.

«Άρθρον 14.

Η ισχύς του παρόντος άρχεται από της δημοσιεύσεως εν τη Εφημερίδι της Κυβερνήσεως.

Συζητούμενου είτα εις εφ'απαξ συζητήσιν του νομοσχεδίου «περί κυρώσεως του από 14 Σεπτεμβρίου 1929 Ν. Δ. περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως του νόμου Γ'ΓΙΔ περί Γενικού Έκκλησιαστικού ταμείου και του Ν. Δ. της 17 8)βρίου 1923» ό κ. **Γ. Παπανδρέου** (Υπουργός της Παιδείας), λέγει ότι υποβάλλει τροπολογίαν επί του άρθρου 2 δια της οποίας εις τούς ναούς των οποίων ό προϋπολογισμός είναι μέχρις 100.000 δραχμ. ούδεις περιορισμός ύφίσταται προς καθορισμόν των μισθών των εφημερίων.

Επίσης παρακαλεί όπως διαγραφῇ τό δ' εδάφιον του αὐ- του άρθρου 2 περί εφέσεως της άποφάσεως του Μητροπολιτικού Συμβουλίου διότι λέγει δέν πρέπει μόνον να έπαγγελθώμεθα την άποκέντρωσιν, αλλά και να την έκτελοῦμεν. Επίσης παρακαλεί όπως διαγραφῇ τό άρθρον δ'. Υποβάλλει προ- σέτι τροπολογίαν επί του άρθρου 6 δια της οποίας παρ' έκαστη Μητροπόλει διορίζεται εις πρωτοσύγγελλος και εις κλη- τήρ, εις δέ τās μητροπόλεις τās έχούσας πληθυσμόν άνω των 100.000 διορίζεται και εις γραφεύς, εις δέ τās έχούσας άνω των 250.000 και εις γραμματεῖς, δηλαδὲ ότι δέν δύναται να άποδεχθῇ τās υποβληθείσας τροπολογίας υπό των κ. κ. βου- λευτών.

Γίνεται μετὰ τούτο δεκτόν τό νομοσχέδιον εις εφ' άπαξ συ- ζήτησιν ως έτροπολογήθη υπό του κ. Υπουργού, αναβαλλο- μένης της έπιψηφίσεως του συνόλου.

Ο κ. **Α. Χατζίσκος** παρατηρεῖ ότι γενομένων τούτων τρο- πολογιών έπρεπε να θεωρηθῇ τό νομοσχέδιον ως ψηφισθέν εις α' συζήτησιν και όχι εις εφ' άπαξ.

Π. Τσαλδάρης. Έγιναν τῶσαι μεταβολαί ώστε όρθόν ει- ναι να τās ίδῇ ή Βουλή.

Α. Μιχαλακόπουλος (Υπουργός Έξωτερικών). Θά υπο- βληθῇ τροπολογημένον. Νομίζω ότι, όταν έψηφίσαιμεν την διάταξιν περί ύπηρεσιακῶν νομοσχεδίων, δέν είχομεν σκοπόν, άν γίνη δεκτὴ μία τροπολογία, άμέσως ή εφ' άπαξ συζήτησις να γίνη τακτική. Επίσης τό ίδιον ισχύει και δια τῶν εφ' άπαξ συζήτησιν την γενομένην προς έγκρισιν των Νομοθετικῶν Διαταγμάτων, των εκδοθέντων κατά Νομοθετικὴν εξουσιοδότη- σιν, διότι πῶς θά γίνουν δύο συζητήσεις; Γίνεται δεκτὴ ή τροπολογία, ώστε τό νομοσχέδιον θά ψηφισθῇ εν τῷ συνόλῳ του μετὰ των τροπολογιών. Αν γίνουν τροπολογίαι, αί όποιαί καθιστοῦν τούτο βλαβερόν, τότε δύναται αί κ. κ. βουλευταί να όμιλήσουν.

Π. Τσαλδάρης. Υπάρχει, μία διαφορά μεταξύ των Νο- μοθετικῶν Διαταγμάτων του άρθρου 77 και των ύπηρεσια- κῶν, συζητούμενων άμφοτέρων εφ' άπαξ, αλλά εις τὰ πρώτα προκειμένου περί εξουσιοδότησεως κατά την στιγμήν καθ' ήν δίδεται αὕτη γίνεται μία γενική συζήτησις. Πάντως των μέ- τρων αὐτῶν έγένητο κατάχρησις. Εἴδω έχομεν νομοσχέδιον κατ' εξουσιοδότησιν εκδοθέν και τό συζητούμεν εφ' άπαξ ως εάν είναι ύπηρεσιακόν και με την μορφήν αὐτὴν γίνεται κα- τάχρησις του ύπηρεσιακοῦ, διότι εἴδω πρόκειται περί αντικει- μένου οὐσιώδους. Κατά την τελευταίαν συζήτησιν είδομεν ότι έγέγοντο τῶσαι μεταβολαί και δέν πρέπει να συζητῶμεν εφ' άπαξ ταιαῦτα μέτρα και δια τούτο τό γενόμενον είναι άστονον και πρέπει ή συζήτησις να θεωρηθῇ ως πρώτη ταιαύτη, διότι οὔτε εἴπειγον είναι τό μέτρον οὔτε κινδυνεύουν συμφέροντα του Κράτους.

Α. Παπαναστασίου. Τῶ υπό συζήτησιν νομοσχέδιον ει- ναι κυρωτικόν Διατάγματος εκδοθέντος κατά τό άρθρον 49 του Συντάγματος υπέρ εν περιπτώσει τροπολογιών λέγει ότι γίνεται και δευτέρα συζήτησις. Τῶ άρθρον 77 δέν έχει ταιαύ- την διαδικασίαν. Θά ήτο όμως όρθόν να καθιερωθῇ ή τακτική, όπως ήταν γίνονταν τροπολογίαι σοβαραί εις ταιαῦτα νομοθε- τήματα άπαλοκαυθῇ και δευτέρα συζήτησις.

Ο κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** (Υπουργός Έξωτερικών), λέγει ότι ή εξουσιοδότησις της Βουλῆς δίδεται ως άπλή άπόφασις περί του εἰπεύοντος του μέτρου, ή δέ διαδικασία του άρθρου 77 του Συντάγματος παρέχει τās εγγυήσεις της έπεξεργασίας

παρὰ της Κοινοβουλευτικῆς Έπιτροπῆς και νέαν συζή- τησιν κατά την κύρωσιν, όταν δέ καθιερωτο ή διά- τάξις του άρθρου 77 είχομεν οπ' όφει ότι καθιερώνατο και ή Γερουσία και θά έγίνετο και έκαι νέα έπεξεργασία. Πάντως ή διαδικασία του άρθρου 77 ήγιστο από την πρόθεσιν να μη έπιδραδύνεται ή κρίσις και λειτουργία της νομοθετικῆς μηχανῆς. Βεβαίως όταν γίνωνται τρο- πολογίαι θά ήτο όρθόν να ακολουθώμεν την τακτικήν να γίνωνται προηγουμένως, όχι διότι δέν δυνάμεθα να τās άκυρώμεν και τώρα, αλλά δια να είναι ένήμερος ή Βουλή. Όσον άφορὰ τὰ ύπηρεσιακά νομοσχέδια εις τό Συνταγμα εἰλήφθη πρόνοια καθ' ήν όταν υπάρχη άντίρρησης από 20 βουλευτάς μετατρέπεται ή συζήτησις εις τακτικήν ταιαύτην και γίνεται άπαραδέκτος ή εφ' άπαξ.

Π. Τσαλδάρης. Δέν όμιλήσα περί άπαραδέκτου.

Γ. Μαρῆς (Υπουργός Οικονομικών). Είναι γνωστόν ότι εις τὰ παραπεμπόμενα νομοσχέδια εις τās έπιτροπῆς θέ- τομεν και περιορισμούς, ως επίτης είναι γνωστόν ότι εις μίαν άνακρίωσιν συζητούνται και ύπηρεσιακά και τὰ του άρθρου 77 του Συντάγματος και δέν υπάρχει συνταγματική διάταξις καθ' ήν ύποχρεώμεθα άν υποβληθῶν εις ταιαῦτα τροπολογίαι να μετατρέπεται ή συζήτησις εις την τακτικήν διαδικασίαν.

Εἴδω έχομεν την εγγυήσιν ότι υπάρχει εξουσιοδότησις μετὰ ή άνευ περιορισμῶν, ότι έχομεν την έρευναν της έπιτροπῆς, και την εν τη Βουλῇ συζήτησιν. Είναι άλλο ζήτημα εάν ό κ. άρχηγός του Λαϊκοῦ κόμματος χάριν ώριμάνσεως της συζή- τήσεως προνοί ότι χρειάζεται τό νομοθέτημα και β' συζήτησιν.

Π. Τσαλδάρης. Κατ' αρχήν εἰναι συμφωνοί ότι εφόσον πρόκειται περί Ν. Δ. του άρθρου 77 του Συντάγματος έχο- μεν μίαν συζήτησιν, διότι οὔτως όρίζει τό Συνταγμα, αλλά εφόσον έρχονται τροπολογίαι την τελευταίαν στιγμήν όχι γραπταί μεταβάλλονται οὐσιωδῶς τό νομοθέτημα ή τάξις επιβάλλει να τηρήσωμεν την τακτικήν διαδικασίαν.

Α. Μιχαλακόπουλος (Αντιπρόεδρος της Κυβερνήσεως). Αν προσβάλλοντο κανονικῶς αί άντιρρήσεις μας θά συνεπι- νούσαμεν.

Π. Τσαλδάρης. Δέν προσβάλλομεν άντιρρήσεις, εφόσον δέν έγνορίζομεν τί θά έπρεταίνατο. Σχετικῶς με τὰ κατ' εξουσιοδότησιν διατάγματα, κατά την τελευταίαν συνεδρία- σιν της Βουλῆς καθ' ήν διεκόπησαν αί έργασίαι ύπεβλήθη πρότασις δι' όρισμένα νομοθετήματα και συνεπείᾳ προτάσεως ιδιαιτέρας μου εἰσηγήθη να μη συμπεριληφθῶν τὰ περί Αστυνο- μίας πόλεων μέτρα. Ο κ. Πρωθυπουργός μοί απήντησεν ότι έχει άνάγκην ή Κυβέρνησις να τὰ έφαρμόσῃ και τὰ συμπε- ριέλαβε, ασχέτως άν δέν τὰ εἰρήμουν κατόπιν. Άλλ' εἴθως μετὰ την συζήτησιν εκείνην είδον ότι προσετέθησαν και δύο θέματα άλλα, άτινα δέν ήσαν εις τό σχέδιον της εξουσιοδο- τήσεως και δι' εν νομοθέτημα του Υπουργείου Έθνικῆς Οίκο- νομίας και έτερον περί μετατροπῆς των Παλαιῶν Ανακτό- ρων εις Βουλὴν και Γερουσίαν. Εκ των πρακτικῶν εἰάγεται ότι μετὰ την συζήτησιν ό κ. Πρωθυπουργός υπέ- βαλε την τροποποίησιν αὐτήν, τούτο όμως έγινε μετὰ τό τέ- λος της συζήτησεως και δι' αὐτό δέν προσεβλήθη άντίρρησις εἴνῃ έπρεπε τὰ νομοθετήματα να τὰ γνωρίζῃ ή Βουλή, αὐτό δέ τό περί των Ανακτόρων οὔτε καν έτυπώθη, άλλ' όπως μετ' επ'αφροσύνην ή ύπηρεσία διενεμήθη διατυλογραφημένον. Κάμνω, συνεχίζει, αὐτήν την παρατήρησιν διότι έπρόκειτο πε- ρί θέματος μη εἰπεύοντος και ήδύναντο να μεσολαβήσουν αί διακοπαί και κατόπιν να συζητηθῇ. Η σπουδή αὐτή είναι προφανές, ότι δέν είναι και ακίνδυνος διότι ως προς τό ζήτημα αὐτό έρχεται τό Κράτος να δαπανήσῃ 40 εκατομμύρια δια να μεταβάλῃ τὰ παλαιά Ανάκτορα και, ως έμαθα, ήρχισε μάλι- στα εφαρμόζόμενον τό νομοθέτημα αὐτό και τās παρατηρή- σεις ταιαῦτας φέρω ως εκ των γνωμῶν, αἵτινες διατυπώθησαν εξώ δια τό ζήτημα αὐτό παρὰ διαπρεπῶν επιστημόνων ως ό κ. Μεταξάς.

Α. Μιχαλακόπουλος (Αντιπρόεδρος της Κυβερνήσεως). Θά εισαχθῇ νομοσχέδιον κυρωτικόν.

Π. Τσαλδάρης. Θά ἔχῃ ὁμιλίαν ἀρχίσαι ἡ ἐκτέλεσις ἢ ὅποια ἤρχισα καὶ ἄλλοτε διὰ τὴν γένεσιν τὰ παλαιὰ Ἀνάκτορα Ἰπουργεῖον Στρατιωτικὸν καὶ καταστράφησαν σπουδαία ἱστορικὰ μέρη τοῦ κτιρίου καὶ κατόπιν πάλιν ἐγκαταστάθη ἡ μετατροπὴ, πολὺ δὲ φοβόμην μήπως ἔχομεν καὶ τώρα τὰ ἴδια, ἀφού τὸν ἡρωϊκὴν καθόλου πάλιν ὁ τεχνικὸς κόσμος. Ἐκ τούτων ὅλων ἀγομαι εἰς τὴν σύστασιν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν νὰ μὴ ἐκτελέσῃ αὐτὸ τὸ διάταγμα καὶ δαπανήσῃ 40 ἑκατομμύρια ἰσως ἀστόχως.

Γ. Μαργῆς (Ἰπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Θά γνωρίζετε ὅτι εἰς τὸ προϋπολογισμὸν τοῦ 1929-30 εἶναι ἀναγεγραμμένη πίστις 40 ἑκατομμυρίων πρὸς μετατροπὴν τῶν Ἀνακτόρων, τὸ δὲ νομοσχέδιον τοῦ κυρωτικῶν τοῦ ἐκδοθέντος διατάγματος ἔχει μόνον λογιστικὰς διατυπώσεις.

Β. Καραπαναγιώτης (Ἰπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας). Καὶ δι' αὐτὸ πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ Διατάγματος προσκλήρῃς δημοπρασίαν, διὰ τὴν διάθεσιν τῶν 40 ἑκατομμυρίων.

Π. Τσαλδάρης. Ἡ ἐγγράφῃ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν πίστις δὲν δημιουργεῖ κανὸνα ὑποχρεώνοντα τὴν Κυβέρνησιν νὰ μετατρέψῃ τὰ Ἀνάκτορα.

Γ. Μαργῆς (Ἰπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ἀφού ὑπάρχει ὠρισμένη πίστις μετὰ τὴν ἀντικαταστάσιν σκοπὸν τί ἄλλο θέλετε; Ἄλλως τε ἡ συζήτησις ἔγεινεν ὅταν σὲς ἐλείπατε.

Π. Τσαλδάρης. Ἐάν ἐπρόκειτο περὶ ἀδείας τροποποιήσεως ὠρισμένων λογιστικῶν διατυπώσεων θά ἐγένετο μία συζήτησις. Ἦδη ἐπιλαμβάνομαι τοῦ ζητήματος καὶ λέγω ὅτι πρόκειται νὰ γίνῃ μία δαπάνη, ἢ ὅποια ἴσως ν' ἀποδειχθῇ ἀσκοπὸς καὶ δι' αὐτὸ ἐπιβάλλεται ταχίστη ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς κυρώσεως τοῦ Διατάγματος, διότι ἔχομεν νὰ συζητήσωμεν ἐκτὸς τῆς οἰκονομικῆς ἀπόψεως καὶ τὴν ἱστορικὴν ἀποψιν τοῦ κτιρίου καὶ νὰ ἀκουσθῇ ἡ γνώμη τῶν ἀρμοδίων. Ὅπως δὲ ποτε, ἐπιλέγει, εἰς αὐτὸ τὸ ζήτημα ἔπρεπε νὰ μείνῃ ἐδῶ ἢ νὰ μετατελῇ εἰς τὰ Ἀνάκτορα ἢ ἄλλαχοῦ.

Α. Παπαναστασίου. Ὁ κ. ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος ὁμίλησε διὰ τὴν τάξιν τῆς συζήτησεως τῶν νομοθετημάτων, ἀλλὰ συζητῶν ὅπως συνεζήτησεν ἐξηλθε καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὴν τάξιν. Ὅπως δὲ ποτε ὅμως γεγονὸς εἶναι ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔκαμε καμμίαν παρατυπίαν, ὅτι τὸ θέμα εἶναι σοβαρὸν καὶ εἶναι δίκαιον νὰ ἐλθῇ γρήγορα τὸ διάταγμα εἰς τὴν Βουλὴν πρὸς συζήτησιν καὶ περὶ τούτου παρακαλοῦμεν τὴν Κυβέρνησιν.

Π. Τσαλδάρης. Καὶ ἐγὼ τὴν ἰδίαν σύστασιν ἔκαμα.

Β. Καραπαναγιώτης (Ἰπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας). Λέγει ὅτι τὴν ἐξουσιοδότησιν ἐξήγησε τὴν παραμονὴν τῆς διακοπῆς τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς καὶ ἐπειδὴ δὲν παρέστη, λόγῳ ἀσθενείας, ἔμαθεν ὅτι συμπεριελήφθη τούτο εἰς τὴν ἀδειαν ἐξουσιοδοτήσεως, ἥτις ὁρθῶς ἐδόθη. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ κύριον θέμα περὶ οὗ ἡ συζήτησις, ἡ Κυβέρνησις δὲν εἶχεν ἀνάγκην τοῦ μέτρου αὐτοῦ, διότι εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1929-30 εἶναι ἐγγεγραμμένη πίστις 40 ἑκατομμυρίων δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν. Ἐπομένως ὑπάρχει πλήρης συγκατάθεσις τῆς Βουλῆς. Καὶ δι' αὐτὸ πρὸ τοῦ Διατάγματος διὰ δημοπρασίας προέβη εἰς τὴν διάθεσιν τῶν 40 ἑκατομμυρίων, διὰ δὲ τοῦ νομοθετήματος μόνον λογιστικὰς τροποποιήσεις ἐγένοντο διὰ τὸ ταχύτερον. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν πρότασιν τοῦ κ. Ἀραβαντινοῦ εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν, ἀπερρίφθη αὕτη παρ' ὅλων τῶν μελῶν τῇ προτάσει ἐμοῦ, διότι ἐπρωτεύετο διὰ ταύτης, ὅπως τελεθῇ διάταξις, καὶ ἦν θά ἡρωϊκῶς προηγουμένως οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων, ἀλλὰ τοιαύτη δέσμευσις πρὸς τὴν Κυβέρνησιν δὲν ἐπιτρέπετο νὰ γίνῃ διὰ νόμον. Οὐχ' ἦτον πρὸ τῆς ἐγκρίσεως ἀπέστειλα τὰ σχέδια τοῦ κ. Κριεζῆ εἰς τὴν Βουλὴν διὰ νὰ λάβουν γνώσιν ὅλοι καὶ ἀρχηγοὶ κομμάτων καὶ Βουλευταί, μετὰ τὴν πρόθεσιν νὰ λάβω ὑπ' ὄψιν πᾶσαν καλὴν ὑπόδειξιν. Ἐπομένως ἡδύνατο εὐχερῶς

νὰ παρασχεθῇ πᾶσα γνώμη καὶ δὴ τῶν ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων.

Α. Παπαναστασίου. Εἶμαι σύμφωνος ὅτι δὲν ἡδύνατο νὰ τελεθῇ διάταξις νόμου περὶ ἐρωτήσεως τῶν ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων, θά ἡδύνατο δὲ ὅλοι νὰ λάβωσι γνώσιν κατόπιν προσκληρώσεως τοῦ κ. Προέδρου τῆς Βουλῆς καὶ νὰ λάβωμεν μίαν κοινὴν ἀπόφασιν.

Β. Καραπαναγιώτης (Ἰπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας). Ἐπάρχει καὶ πρόβλεψις ἐν τῷ σχεδίῳ νὰ γίνωνται μεταβολαί. Μεθ' ὃ ἐρωτημένη ἡ Βουλὴ δέχεται εἰς ἐφ' ἑαυτῆς συζήτησιν τὰ σχέδια νόμου «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 14 Σεπτεμβρίου 1929 Ν. Δ. περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου ΓΥΔ' περὶ Γενικοῦ Ἑκκλησιαστικοῦ Ταμείου» καὶ τοῦ Ν. Δ. τῆς 17 Δεκεμβρίου 1923 ὡς ἐτροπολογήθη, ἀνακληθεῖσθαι τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ συνόλου.

Ἐνταῦθα εἰς μὲν τὴν συζήτησιν τὸ σχέδιον νόμου «περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου ΓΥΠΕ' περὶ καταμετρήσεως τῶν ἐμπορικῶν πλοίων καὶ τοῦ ἀπὸ 26 Σεπτεμβρίου 1926 Ν. Δ. «περὶ συμπληρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου ΓΥΠΕ'» ὡς ἐτροποποιήθη παρὰ τῆς Γερουσίας, ἔχον οὕτω:

Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου ΓΥΠΕ' «περὶ καταμετρήσεως τῶν ἐμπορικῶν πλοίων» καὶ τοῦ ἀπὸ 26 Σεπτεμβρίου 1926 Νομ. Διατάγματος «περὶ συμπληρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου ΓΥΠΕ'».

Ἄρθρον 1.

Πλοία ἀποκτόμενα τὸ πρῶτον παρ' Ἑλληνῶν ὑπηκόων καὶ φέροντα πρωτόκολλον καταμετρήσεως συντεταγμένον ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας ἀρχῆς κράτους ἐφαρμόζοντος τοὺς αὐτοὺς μετὰ τοὺς ἐν Ἑλλάδι ἱσχυόντας κανόνας καταμετρήσεως δὲν ὑποβάλλονται εἰς νέαν καταμέτρησιν παρὰ τῶν ἀρμοδίων Ἑλληνικῶν ἀρχῶν, ἐφ' ὅσον ἀπὸ τῆς τελευταίας καταμετρήσεως δὲν ἐνηργήθησαν μετασκευαὶ καὶ ἐπισκευαὶ ἀλλοιοῦσαι τὴν χωρητικότητά αὐτῶν, ἀλλὰ τὸ ξένον πρωτόκολλον μεταφραζόμενον καὶ κυρούμενον ὑπὸ τῆς νηολογούσης ἀρχῆς ἐπέχει θέσιν Ἑλληνικοῦ ἐγγράφου καταμετρήσεως, εἰσπραττομένων ἐπὶ τῇ βάσει τούτου τῶν νομίμων τελῶν καταμετρήσεως ὑπὲρ τοῦ Ναυτικοῦ Ἀπομαχικοῦ Ταμείου.

Αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος ἁρθροῦ ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῶν ρυμουλκῶν καὶ ναυαγοσωστικῶν ὅτινα λόγῳ τῆς καθαρᾶς αὐτῶν χωρητικότητος κατατάσσονται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν πλοίων.

Ἐπίσης δύναται νὰ ἐφαρμόζονται, κατόπιν εἰδικῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἰπουργοῦ, καὶ ἐπὶ νηολογηθέντων ἤδη πλοίων.

Ἄρθρον 2.

Ἐν περιπτώσει ἐκτελέσεως ἐπισκευῶν ἢ μετασκευῶν ἀλλοιοῦσων τὴν χωρητικότητα πλοίου νοσηροποιήσαντος ἢ νηολογημένου, ὁ πλοίαρχος ὑποχρεοῦται νὰ ἀναγγράψῃ ταύτας εἰς τὸ ἡμερολόγιον αὐτοῦ, νὰ τὰς γνωστοποιήσῃ δὲ εἴτε αὐτὸς εἴτε ὁ πλοιοκτήτης δι' ἐγγράφου ἀναφοράς εἰς τὴν λιμενικὴν ἢ Ἑλληνικὴν προξενικὴν ἀρχὴν τοῦ λιμένος ὅπου τὸ πλοῖον ὁρμεῖ, ἐν ἐλλείψει δὲ τοιαύτης ἐκεῖ ἀρχῆς εἰς τὴν τοῦ πρώτου λιμένος τοῦ κατάπλου, εἰς ὃν ἐδρεύει τοιαύτη, καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν καταμέτρησιν ἢ ἀνακαταμέτρησιν τοῦ πλοίου. Ἡ λιμενικὴ ἀρχὴ ἢ ἡ προξενικὴ, παρ' ἣ ἐδρεύει λιμενικὸς ἀξιωματικὸς, ἀφελείει ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ νὰ προδῇ εἰς τὴν καταμέτρησιν τοῦ πλοίου.

Ἐν ἡ ὅμως περιπτώσει ἡ καταμέτρησις καθίσταται ἐξ ἀποχρόντος λόγου ἀδύνατος καὶ τὸ πλοῖον πρόκειται ν' ἀποπλευρῇ, ἡ ὑποχρέωσις αὕτη μεταβιβάζεται, εἰς τὴν λιμενικὴν ἢ προξενικὴν ἀρχὴν παρ' ἣ ἐδρεύει λιμενικὸς ἀξιωματικὸς τοῦ ἐπόμενου λιμένος τῆς προσεγγίζουσας, γνωμένης μνείας περὶ τούτου ἐν τῇ ἡμερολογίῳ τοῦ πλοίου.

Ἄρθρον 3.

Πᾶσα παράβασις τῶν ἐν τῷ ἁρθρῳ 2 ὁριζομένων ὑποχρεώσεων τοῦ πλοίαρχου καὶ τοῦ πλοιοκτήτου συνεπάγεται τὴν ἐπὶ

πλέον καταβολὴν τελῶν καταμετρήσεως μέχρι τοῦ τριπλασίου τῶν κανονικῶν, εἰσπραττομένων ὑπὸ τῆς ἐνεργούσης τὴν καταμέτρησιν ἢ ἀνακαταμέτρησιν Ἑλληνικῆς ἀρχῆς δι' ἀποφάσεως τῆς ἀναγραφούσης πάντα τὰ στοιχεῖα τῆς παραβάσεως.

Κατὰ τῆς ἐν λόγῳ ἀποφάσεως ἐπιτρέπεται προσφυγὴ ἐνώπιον τοῦ Ἰπουργοῦ ὑποβάλλομένη ἐντὸς 30 ἡμερῶν ἀνατρεπτικῆς προθεσμίας ἀρχομένης ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν καταβλήθη τὸ τέλος.

Ἄρθρον 4.

Ἐπὶ πάσης πρὸς νηολόγησιν συντάξεως πρωτοκόλλου καταμετρήσεως πλοίου, γενομένης εἴτε ἐν τῇ ἡμεδαπῇ εἴτε ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ἐπιβάλλεται τέλος ὑπὲρ τοῦ Ναυτικοῦ Ἀπομαχικοῦ Ταμείου, ἐπὶ μὲν ἱστιοφόρων μίας δραχμῆς, ἐπὶ δὲ τῶν μηχανοκίνητων δύο δραχμῶν κατὰ κῆρον καθαρᾶς χωρητικότητος.

Ὁ χωρητικισμὸς πλοίου τινὸς ὡς ἱστιοφόρος ἢ μηχανοκίνητος ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἂν τὰ ἱστία ἢ ἡ μηχανὴ εἶναι τὸ κύριον μέσον κινήσεως αὐτῶν.

Ἐπὶ τῇ καταμετρήσει ρυμουλκῶν καὶ ναυαγοσωστικῶν ἐπιβάλλεται τὸ αὐτὸ ὡς ἂν ὁριζόμενον τέλος δι' ἑκαστον ὅμως κῆρον τῆς ὅλικῆς αὐτῶν χωρητικότητος.

Τὰ τέλη τῆς καταμετρήσεως δὲν δύναται νὰ ὦσι κατώτερα τῶν πενήκοντα μὲν δραχμῶν διὰ τὰ ἱστιοφόρα, τῶν ἑκατὼν δὲ διὰ τὰ μηχανοκίνητα.

Ἄρθρον 5.

Τὸ ἄρθρον 6 τοῦ νόμου ΓΥΠΕ' τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς:

Ἐπὶ τῇ ἀνακαταμετρήσει πλοίου ἐνεργουμένη εἴτε αὐτεπαγγέλτως εἴτε κατ' αἴτησιν τοῦ πλοιοκτήτου συνεπεία ἐπισκευῶν ἢ μετασκευῶν δι' ὧν ἡλικιωθῇ ἡ ἀρχικὴ χωρητικότης αὐτοῦ ἐπιβάλλονται τὰ ἑξῆς τέλη.

Ἐάν μὲν ἡ ἐκ τῆς ἀνακαταμετρήσεως ἐξαχθεῖσα καθαρὰ χωρητικότης τυγχάνῃ ἴση ἢ κατώτερα τῆς προγενεστερᾶς πενήκοντα λεπτά κατὰ κῆρον ἐπὶ τῆς ἐξαχθείσης καθαρᾶς

Ὁ Πρόεδρος

Ι. Δ. ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΚΓ'

Δευτέρας 20 Ἰανουαρίου 1930.

Ὡρα 4.30' μ. μ. ὁ πρόεδρος κ. **Ι. Τσιριμῶκος**, ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἑδρᾶς, κηρύσσει τὴν ἑναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀναγθῶσι τὰ θεορεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐκικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Ἀνακοινῶνται τὰ ἑξῆς:

Ὁ παρὰ τῇ Ἑλεγκτικῇ Συνεδρίῳ Γενικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἐπικρατείας ὑποβάλλει τὴν ὑπ' ἀριθμὸν 2107 πράξιν τοῦ Ἑλεγκτικοῦ Συνεδρίου διὰ τὴν θεώρησιν χρηματικοῦ ἐντάλματος ἐκ δραχμῶν 4,500,000 ὑπ' εὐθύνην τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ἰπουργοῦ κ. Π. Ἀργυροπούλου.

Ὁ παρὰ τῇ Ἑλεγκτικῇ Συνεδρίῳ Γενικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἐπικρατείας ὑποβάλλει τὴν ὑπ' ἀριθμὸν 2216 πράξιν τοῦ Ἑλεγκτικοῦ Συνεδρίου διὰ τὴν θεώρησιν χρηματικοῦ ἐντάλματος ἐκ δραχμῶν 6232 ὑπ' εὐθύνην τοῦ Ἰπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν.

Οἱ γεωργικοὶ συνεταιρισμοὶ τοῦ τέως δήμου Ὁρχομενοῦ Λεβαδείας αἰτοῦνται τὴν ἀναστολὴν πληρωμῆς τῶν χρεῶν τῶν πρὸς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν καὶ τὴν ἀνάληψιν τούτων ὑπὸ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς.

χωρητικότητος διὰ τὰ ἱστιοφόρα, μίαν δὲ δραχμὴν διὰ τὰ μηχανοκίνητα πλοία. Ἐάν δὲ τυγχάνῃ ἀνωτέρα τῆς προγενεστερᾶς τὸ αὐτὸ ὡς ἂν ὁριζόμενον τέλος κατὰ κῆρον ἐπὶ τῆς προγενεστερᾶς καθαρᾶς χωρητικότητος, διὰ δὲ τοὺς ἐπὶ πλέον ταύτης κῆρους τὸ ὑπὸ τοῦ ἁρθροῦ 4 ὁριζόμενον.

Τὸ τέλος τοῦτο εἰς ἀμφοτέρους τὰς περιπτώσεις δὲν δύναται νὰ εἶναι κατώτερον τῶν δραχμῶν εἰκοσι πέντε διὰ τὰ ἱστιοφόρα καὶ τῶν πενήκοντα διὰ τὰ μηχανοκίνητα πλοία.

Τὸ τέλος ἀνακαταμετρήσεως τῶν ρυμουλκῶν καὶ ναυαγοσωστικῶν ὑπολογίζεται ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὅλικῆς αὐτῶν χωρητικότητος.

Ἄρθρον 6.

Τὸ ἄρθρον 14 τοῦ νόμου ΓΥΠΕ' τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς:

Ἐκ τῶν κατὰ τὴν παρόντα νόμον εἰσπραττομένων τελῶν καταμετρήσεως καὶ ἀνακαταμετρήσεως εἰσὶν τοῖς ἑκατὼν χωρητικῶν εἰς τοὺς ἐνεργήσαντας ταύτην ἐν τῇ περιπτώσει πραγματικῆς τοῦ πλοίου καταμετρήσεως, δέκα δὲ τοῖς ἑκατὼν ἐν τῇ περιπτώσει μεταφράσεως τοῦ ξένου πρωτοκόλλου κατὰ τὰ περὶ τούτου ὁρισθέντα.

Τὸ ὑπόλοιπον περιέρχεται εἰς τὸ Ναυτικὸν Ἀπομαχικὸν Ταμεῖον εἰς ὃ ἐπίσης περιέρχονται καὶ τὰ κατὰ τὸ ἄρθρον 10 τοῦ νόμου ΓΥΠΕ' ἐπιβαλλόμενα πρόστιμα εἰς τοὺς ἐσχελμένους ἐνεργήσαντας τὴν καταμέτρησιν.

Ἄρθρον 7.

Ἐπιτρέπεται ἵνα διὰ Διαταγμάτων καθορίζονται οἱ ἐκπιπόμενοι κατὰ τὴν καταμέτρησιν χωροὶ ἀναλόγως τῆς ἐξελέξεως τῆς ναυπηγικῆς τέχνης καὶ αἱ λεπτομέρειαι τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ παρόντος νόμου, αὐτῶν ἢ ἰσχυρᾶ ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ὡρα 8 1/4 μ. μ., συνανέσται τῆς Βουλῆς, λύεται ἡ συνεδρίασις διὰ τὴν Δευτέραν ὥραν 4 1/2 μ. μ.

Οἱ Γραμματεῖς

Ι. Κουτσίνας

Σ. Νικολαΐδης

μετάθεσιν των καθηγητών του ημιγυμνασίου των και αίτούνται την ανάκλησιν τούτων.

Τὸ ἐπαγγελματικὸν καὶ βιοτεχνικὸν ἐπιμελητήριον Βόλου καὶ τὸ γεωργικὸν ἐπιμελητήριον Θεσσαλονίκης αἰτοῦνται ὅπως αἱ τήξεις των ἐκπροσωπηθῶσιν ἐπαρκῶς παρὰ τῷ Ἀνωτάτῳ Οἰκονομικῷ Συμβουλίῳ.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Α. Κаланτζάκος** καταθέτει ἀναφορὰν τῶν σπουδαστῶν τῆς Ἱερaticῆς Σχολῆς Κορίνθου αἰτουμένων τὴν τροποποίησιν τοῦ περὶ Ἱερaticῶν Σχολῶν νόμου.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Α. Δούλης** καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ ἀποτάκτου ἀξιωματικοῦ τῆς χωροφυλακῆς κ. Πανοπούλου αἰτοῦ μένου τὴν προσθήκην ἐν τῷ κατατεθέντι νομοσχέδιῳ περὶ καταστάσεως ἀξιωματικῶν καὶ διατάξεως ἀφωρῶν ἐπὶ ἀνδράσιν ἀδικήματων.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Ι. Καλογεράς** καταθέτει ἀναφορὰν τῶν γυμνασίων αἰτουμένων ὅπως δοθῇ ἡ ὀρθότερα ἐρμηνεία εἰς τὸν νόμον 4371 περὶ σωματικῆς ἀγωγῆς.

Ὁ ἰδιώτης **Π. Κραδαρίτης** ἐξ Ὑπᾶτης Φιλιππῶν αἰτεῖται τὴν ἐπιστροφὴν μέρους τοῦ πληρωθέντος φόρου ἐγγείου παρκαγωγῆς ὡς ἐκ τῆς ἐξαιρέσεως τῶν γεωμήλων ἐκ τῆς φορολογίας ταύτης.

Οἱ ἀπολυθέντες μετὰ τὴν 1 ᾿Ιανουαρίου καὶ πρὸ τῆς 1 Σεπτεμβρίου π. ἔ. δημοτικὸι ὑπάλληλοι Θεσσαλονίκης αἰτοῦνται τὴν τροποποίησιν τοῦ σχετικοῦ νόμου ὥστε νὰ συμπεριληφθῶσι καὶ οὗτοι εἰς τὰς ἐνδραστηριαστικὰς διατάξεις.

Ἡ ἐνωσις νεωτεργικῶν Θεσσαλονίκης υποβάλλει ὑπόμνημα γενικῶν ἀπαιτήσεων ὧν αἰτεῖται τὴν ἀποδοχὴν.

Ὁ Σύσθετος Ἑλλήνων βιομηχάνων καὶ βιοτεχνῶν ὑποβάλλει ὑπόμνημα σχετικὸν μὲ τὰ ἐκκρεμῆ ζήτήματα τῆς ἐλληνικῆς βιομηχανίας. (Θέλει ἐκτυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ).

Ἡ κοινότης Καμιμένων Βούρλων αἰτεῖται τὴν ἀμεσὴν κατασκευὴν τῆς ἐθνικῆς ὁδοῦ Τίθωραίας Καμιμένων Βούρλων.

Τὸ Σωματεῖον αὐτοκινητιστῶν Ἑλλάδος παρακαλεῖ ὅπως γίνωσιν ἀποδεκτὰ τὰ αἰτήματα αὐτοκινητιστῶν Β. Ἑλλάδος.

Ἡ κοινότης Σαππῶν ὑποβάλλει διάφορα αἰτήματα καὶ αἰτεῖται τὴν ἀποδοχὴν τούτων.

Ὅπως τριτοτάμων κατόικων Ἀθηνῶν αἰτεῖται τὴν θέσπισιν νόμου ἐπιτρέποντος εἰς τούτους τὴν σύναψιν πολιτικῶν γάμων.

Ὁ βουλευτὴς Ἠλείας κ. **Η. Τσεριώνης** καταθέτει ἀναφορὰν σταθμοπαρκαγωγῶν Ἀμαλιάδας διαμετρουμένων διὰ τὴν βεβαίωσιν συνθητικῶν φόρων ἐπὶ σταθμῶν διὰ τὰ ἔτη 1919—1925.

Ὁ κ. **Δ. Δίγκας** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) υποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ ἐκδικάσεως κακούργημάτων τινῶν ἐκτός τῆς περιφερείας τοῦ εἰς ὃ ὑπάγονται Ἐφετείου».

Οἱ βουλευταὶ κ.κ. **Φ. Μανουηλίδης, Α. Ἰασιωνίδης, Π. Εὐριππίδης, Ε. Μαλαμίδης καὶ Α. Λαμπρινίδης** υποβάλλουν τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ καταστάσεως τῶν δημοτικῶν ὑπαλλήλων».

Οἱ βουλευταὶ κ.κ. **Κ. Ζαβιτζιάνος, Μ. Αἰλιανός, Ι. Λεωνίδας καὶ Κ. Ζωγράφος** υποβάλλουν τροπολογίαν ἐπὶ τῆς προτάσεως νόμου «περὶ ἰδρύσεως ταμείου αὐταρκαλείας βουλευτῶν καὶ Γερουσιαστῶν».

Ὁ βουλευτὴς **Θ. Κριμπᾶς** υποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ καταστάσεως τῶν δημοτικῶν ὑπαλλήλων».

Ὁ βουλευτὴς κ. **Π. Πολυχρονίδης** υποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ καταστάσεως δημοτικῶν ὑπαλλήλων».

Ὁ Ἀντιπρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** ἀνακοινεῖ δι' ἐγγράφου τοῦ ὅτι ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας εὐχερεστήθη ν' ἀναθέσῃ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ὑπουργείου Ὑγιεινῆς προσωρινῶς εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν κ. **Θ. Σοφοῦλην**.

Ὁ κ. **Δ. Μπότσαρης** (Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν) υποβάλλει νομοσχέδιον «περὶ αὐθιγῆς ἐρμηνείας τῆς παραγράφου

15 τοῦ άρθρου 17 τοῦ κωδικοποιουμένου νόμου 2740 τῆς 28 Δεκεμβρίου 1927 περὶ Μετοχικοῦ Ταμείου τοῦ Πολεμικοῦ Ναυτικοῦ».

Οἱ κ.κ. **Γ. Σίδερης καὶ Γ. Μαργῆς** (Ὑπουργοὶ Ἐσωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν) υποβάλλουσι νομοσχέδιον «περὶ ἀγορᾶς καὶ ἐπισκευῆς ἀνταλλαξίμου ἀκινήτου πρὸς στέγασιν τῶν ἐν Ἀρτέξ δημοσίων ὑπηρεσιῶν».

Ἐπέρχεται μετὰ τούτου ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας

Γίνονται δι' ἀναστάσεως δεκτὰ τὰ σύνολα τῶν κάτωθι νομοσχεδίων.

1) «Περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τινῶν τοῦ νόμου 2502 περὶ χρονικῶν ὁρίων ἐργασίας εἰς τὰ καταστήματα» καὶ

2) «Περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 14 Σεπτεμβρίου 1929 νομοθετικοῦ διατάγματος «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου 171Δ' περὶ γενικοῦ Ἑκκλησιαστικοῦ ταμείου καὶ τοῦ Ν. Δ. τῆς 17 Δεκεμβρίου 1923», ἔχοντα οὕτω:

Περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τινῶν τοῦ νόμου 3502 περὶ χρονικῶν ὁρίων ἐργασίας εἰς τὰ καταστήματα.

(Ὡς ἐτροποποιήθη κατὰ τὴν εἰς β' κατ' ἄρθρον συζήτησιν).

Ἄρθρον 1.

Ἡ τρίτη παράγραφος τοῦ άρθρου 1 τοῦ νόμου 3502 «περὶ χρονικῶν ὁρίων ἐργασίας εἰς τὰ καταστήματα» τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς:

«Ὅπου τοῦ παρόντος νόμου γίνονται διάκρισις ἐποχῶν, ἡ διόρισις ἐκείτης ἐποχῆς ὀρίζεται διὰ πράξεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας, ἀναλόγως τῶν κλιματολογικῶν καὶ τοπικῶν συνθηκῶν ἐκείτης περιφερείας τοῦ Κράτους».

Ἄρθρον 2.

Ἡ τετάρτη παράγραφος τοῦ άρθρου 7 τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω νόμου τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς:

«Εἰς τὸ ὑπαλλήλικόν προσωπικὸν τῶν κορυφῶν, δέον νὰ παρέχεται μεσημερινὴ διακοπὴ ἐργασίας διαρκείας δύο καὶ ἡμισείας ὥρων κατὰ τὸ θέρος, καὶ δύο ὥρων κατὰ τὸν χειμῶνα, πλὴν τῆς ἡμέρας τοῦ Σαββάτου καὶ τῶν παραμονῶν τῶν νομίμως καθωρισμένων ἐργασιῶν ἡμερῶν, ὡς ἡμερῶν ὁλοκληρωτικῆς ἀναπαύσεως, ὅποτε ἡ μεσημερινὴ διακοπὴ τῆς ἐργασίας περιορίζεται εἰς μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν, ἀδικοκρίτως ἐποχῆς».

Ἄρθρον 3.

Ἐκ τοῦ άρθρου 8 τοῦ νόμου 3502 διαγράφεται ἡ φράσις «πρατηρίων ἄρτου».

Ἄρθρον 4.

Τὸ ἄρθρον 12 τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω νόμου τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς:

«Τὰ κατὰ τὰ ἄρθρα 3, 6, 8, 9 καὶ 10 τοῦ παρόντος νόμου καταστήματα κλείουσι τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου μίαν ὥραν ἐκθεώτερον τῆς κατὰ τὰς λοιπὰς ἡμέρας ὡς ἄνω ὁριζομένης ὥρας.

Τὰ κορυφα κλείουσι τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου καὶ τὰς παραμονὰς τῶν νομίμως καθωρισμένων ἐργασιῶν ἡμερῶν, ὡς ἡμερῶν ἀναπαύσεως, μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν ἐκθεώτερον τῆς κατὰ τὰς λοιπὰς ἡμέρας ὁρισμένης ὥρας, μόνον δὲ εἰς τὰς πόλεις τὰ κορυφα παραμένονσι κλειστὰ ὁλοκληρωτικῶς τὴν Κυριακὴν καὶ τὰς λοιπὰς νομίμως καθωρισμένας ἐργασίμους ἡμέρας παρατείνεται ἡ ἐργασία τοῦ Σαββάτου καὶ τῶν παραμονῶν τῶν ὡς ἄνω καθωρισμένων ἐργασιῶν ἡμερῶν, μέχρι τοῦ μεσονυκτίου».

Ἄρθρον 5.

Εἰς τὸ ἄρθρον 13 τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω νόμου προστίθενται τὰ ἀκόλουθα:

«Δι' ἀποφάσεως τοῦ οἰκείου Νομάρχου, μετ' αἰτησιν τῶν ἐνδιαφερομένων ἐργασιῶν καὶ ὑπαλλήλικῶν ὁργανώσεων καὶ

γνωμοδότησιν τῆς δημοτικῆς ἢ ἀστυνομικῆς Ἀρχῆς, δύναται, λόγω κοινωνικῆς ἀνάγκης, νὰ ἐπιτρέπηται ὑπερβὰς τῶν εἰρησὺν προσηγομένων ἄρθρων καθιερωμένων χρονικῶν ὁρίων ἡμερησίας ἐργασίας ἐπὶ δύο τὰ πλεονέκτας κατ' ἐκαστὴν καὶ μὴ ἔως ἐνός μηνὸς κατ' ἔτος.

Διὰ τὰς προσθέτους ταύτας ὥρας ἐργασίας καταβάλλεται ἡδωμένη μισθοδοσία εἰς τὸ προσωπικόν, ἡς τὸ ποσὸν καθορίζεται ἐν τῇ αὐτῇ ὡς ἄνω ἀποφάσει τοῦ Νομάρχου».

Ἄρθρον 6.

Τὸ ἄρθρον 14 τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω νόμου τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς:

«Τὰ καταστήματα μένουσι κλειστὰ ἀπὸ τῆς ὥρας προῶντος μέχρι τῆς μεσημέριος τῆς Μ. Παρασκευῆς, τὸ δὲ Μ. Σάββατον κλείουσι τὴν 10 1/2 ἑσπερινὴν ὥραν.

Ἐξαιροῦνται τῆς ἐφαρμογῆς τῆς προσηγομένης παραγράφου τὰ καταστήματα πολήσεως καρῶ καὶ τὰ κορυφα, ὑπαρξόμενα εἰς τὰς γενικὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου ὡς πρὸς τὰς ἡμέρας ταύτας».

Ἄρθρον 7.

Διὰ Διατάγματος προκαλουμένων παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑθν. Οἴκου οἰκίαις μετὰ προσηγομένην γνωμοδότησιν τῶν Ἑθνικῶν καὶ Βιομηχανικῶν Ἐπιμελητηρίων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, τοῦ Συνέδριου τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἀνωτάτων Ἐταιρειῶν, τῆς Ἑνώσεως Ἑλλήνων Τραπεζῶν καὶ τῆς Ὁμοσπονδίας Ἑλλήνων Ὑπαλλήλων, καθορίζεται ἡ διάρκεια τῆς ἐργασίας τοῦ προσωπικοῦ τῶν Ἀνωτάτων Ἐταιρειῶν, Τραπεζῶν καὶ Γραφείων, ἥτις δὲν δύναται νὰ ὑπερβάλῃ τὰς ἐκτὸς ὥρας κατ' ἐκαστὴν.

Διὰ πράξεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑθνικῆς Οἰκονομίας καθορίζονται αἱ παρακλίσεις, αἵτινες θὰ ἐπιτρέπονται δι' ἐκαστὴν κατηγορίαν προσώπων τῶν ἀνωτέρω ἐργασιῶν καὶ ἐπιχειρήσεων, ὑπαγορευόμεναι ἐκ τῆς φύσεως τῆς ἐργασίας αὐτῶν ἢ πρὸς ἀντιμετώπισιν ἐξαιρετικῆς συσσωρεύσεως ἐργασίας, ἡ διὰ τὰς προσθέτους ταύτας ὥρας ἐργασίας καταβάλλεται ἀποζημίωσις, ἥτις δὲν ἐπιτρέπεται νὰ εἴναι κατωτέρα τοῦ 25 τοιοῦτο ἀνωτέρω τοῦ 35 τοιοῦτο τῆς ἀντιμισθίας τῆς καθωρισμένης δι' αὐτὰς ἐργασίας ὥρας ἐργασίας, ὡς καὶ πᾶσι ἄλλῃς λεπτομέρειαι. Τῆς τοιαύτης ἀποζημιώσεως ἐπιτρέπεται νὰ ἐξαιρῶνται ὑπαλλήλοι λαμβάνοντες μηνσίον μισθὸν ἄνω τῶν 5.000 δραχμῶν.

Ἄρθρον 8.

Αἱ διατάξεις τοῦ άρθρου 18 τοῦ νόμου 3502 ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῶν ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν τῶν μὲν ἀνωτάτων ἐταιρειῶν καὶ Τραπεζῶν, ἀσκέτως τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ἀπασχλημένου παρ' αὐταῖς προσωπικοῦ, τῶν δὲ Γραφείων ἐφ' ὅσον ταῦτα λειτουργοῦν εἰς πόλιν, ἀριθμοῦσιν πληθυσμὸν ἄνω τῶν 10.000 κατοίκων καὶ ἀπασχολοῦσι προσωπικόν ἐκ δύο ὑπαλλήλων καὶ ἄνω.

Ἄρθρον 9.

Διὰ Διατάγματος, ἐπέχοντος ἰσχύος νόμου, δύναται νὰ κωδικοποιηθῶσιν αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος εἰς τὴν οἰκείῳ νόμον 3502 περὶ χρονικῶν ὁρίων ἐργασίας εἰς τὰ καταστήματα».

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος νόμου ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 14 Σεπτεμβρίου 1929 Ν. Α. περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου 171Δ' περὶ Γενικοῦ Ἑκκλησιαστικοῦ Ταμείου καὶ τοῦ Ν. Α. τῆς 17 Δεκεμβρίου 1923.

(Ὡς ἐτροποποιήθη κατὰ τὴν ἐφ' ἑαυτῇ συζήτησιν)

Ἄρθρον πρῶτον.

Κυρεῖται τὸ προσηγομένον εἰς τὸν παρόντα νόμον Νομ. Διάταγμα τῆς 14 Σεπτεμβρίου 1929 περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου 171Δ' περὶ Γενικοῦ Ἑκκλησιαστικοῦ Ταμείου καὶ τοῦ Νομ. Διατάγματος τῆς 17 Δε-

κεμβρίου 1929 ἐκδοθέν τῇ 14 Σεπτεμβρίου 1929 μετὰ σύμφωνον γνωμοδότησιν ὑπ' ἀριθ. 2195 ε. ἔτους τῆς Συνάσεως τῆς ἀπὸ 16 Ἰουλίου ε. ἔ. ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς καταρτισθείσης Εἰδικῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ δημοσιευθὲν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 881 Τ. Α. τῆς 21 Ὀκτωβρίου 1929 φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, τροποποιούμενον οὕτως:

Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου 171Δ' περὶ Γ. Ε. Ταμείου καὶ τοῦ Ν. Α. τῆς 17 Δεκεμβρίου 1923.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 77 τοῦ Συντάγματος καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 2195 ε. ἔ. σύμφωνον γνώμην τῆς εἰδικῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Νομ. Διατάγματος, προτάσει τοῦ ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀποφασίσαντες καὶ διατάσσοντες:

Ἄρθρον 1.

Εἰς τὸ ἄρθρον 17 τοῦ ἀπὸ 17 Δεκεμβρίου 1923 Ν. Δ. περὶ Ἑθνικῶν Νῶν καὶ Ἐφημερίων προστίθενται τὰ ἑξῆς:

Τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ ἐκείσεσιν ἀποτελεῖται: Ἐκ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν ὡς Πρόεδρος, ἐνὸς Ἐφέτου ἐκ τῶν ἐν Ἀθήναις ὀριζομένου μετὰ τοῦ ἀναπληρωτοῦ τοῦ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης, ἐνὸς Συμβούλου τοῦ Ἑλεγκτικοῦ Συνεδρίου καὶ ἐνὸς Νομικοῦ Συμβούλου, ὀριζομένων μετὰ τῶν ἀναπληρωτῶν τῶν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν καὶ ἐνὸς Ἑνοριακοῦ Ἐπιτρόπου ἐκλεγμένου μετὰ τοῦ ἀναπληρωτοῦ τοῦ διὰ μίαν τριετίαν ὑπὸ τῶν Ἑνοριακῶν Ἐπιτροπῶν Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς.

Εἰς ἐκ τῶν Ἐφημερίων ἐκαστοῦ Ναοῦ τοῦ ὁποίου συζητεῖται ὁ προϋπολογισμὸς δικαιοῦται νὰ παραστῇ κατὰ τὴν σχετικὴν συνεδρίαν τῶν Μητροπολιτικῶν Συμβουλίων καὶ νὰ ἀκουσθῇ παρ' αὐτῶν.

Ὁ Ἐπίτροπος μέλος τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου δὲν ψηφίζει ὅσους συζητεῖται ἐν αὐτῷ ὑπόθεσις τοῦ Ναοῦ εἰς τὴν ὑποὶν ἐπιτροπῆς οὕτε παρίσταται κατὰ τὴν λήψιν τῆς ἀποφάσεως.

Τὰ λαϊκὰ μέλη τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν λαμβάνουν ἀποζημιώσιν δι' ἐκαστὴν συνεδρίαν δρχμῶν 100 μὴ δυναμένη νὰ ὑπερβῇ τὰς πεντακισίας (500) δραχμὰς μηνιαίως δι' ἐκαστον. τὸ ἥμισυ δὲ τῶν ἀνωτέρω ποσῶν τὰ μέλη τῶν ἐπαρχιακῶν Μητροπολιτικῶν Συμβουλίων.

Ἄρθρον 2.

Μέχρι τοῦ καθορισμοῦ τῆς ἀναλήψεως τῆς μισθοδοσίας τοῦ κλήρου ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Ἑκκλησιαστικοῦ Ταμείου ὁ μισθὸς τῶν Ἐφημερίων ὀρίζεται δι' ἀποφάσεως τῆς Ἑνοριακῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῇ βάσει ἀφ' ἐνὸς μὲν τοῦ χρόνου ὑπηρεσίας καὶ τῶν οἰκονομικῶν αὐτῶν ἀναγκῶν καὶ ἀφ' ἑτέρου τῶν προσόδων ἐκείνου ναοῦ.

Εἰς τοὺς Ναοὺς, τῶν ὁποίων ὁ προϋπολογισμὸς ἀνέρχεται μέχρις 100.000 δραχμῶν, οὐδεὶς περιορισμὸς ὑφίσταται πρὸς καθορισμὸν τῶν μισθῶν τῶν ἐφημερίων.

Εἰς τοὺς Ναοὺς τῶν ὁποίων ὁ προϋπολογισμὸς εἶναι ἄνω τῶν 100.000 καὶ μέχρις 150.000 δραχμῶν τὸ σύνολον τῶν μισθῶν τῶν Ἐφημερίων δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὰς 30)00 τῶν ἐτηρίων ἀναβαρίστων προσόδων τοῦ Ναοῦ, ἐπὶ δὲ προϋπολογισμοῦ ἄνω τῶν 150.000 τὰς 25)00.

Ἐφημερίαι θεολόγοι εἰς οὗς ὑπὸ τῆς Μητροπόλεως ἀνατίθεται κήρυγμα λαμβάνουν διὰ τούτου πρόσθετον ἐπίδομα.

Τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον ὑπὸ τὴν κρίσιν τοῦ ὁποίου ὑποβάλλονται οἱ προϋπολογισμοὶ τῶν Ναῶν δύναται νὰ ἐπικυρώσῃ ἢ νὰ τροποποιήσῃ αὐτούς.

Ἡ μὴ ὑποβολὴ τῶν προϋπολογισμῶν ὑπὸ τῶν Ἑνοριακῶν Ἐπιτροπῶν εἰς τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον, ἐντός μὲν

τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἐντὸς δὲ τοῦ Ἀπριλίου τοῦ ἀπολογισμοῦ τιμωρεῖται ὡς παράβασις καθήκοντος κατὰ τὸν Ποινικὸν Νόμον καὶ χωρὶς νὰ προηγηθῇ πειθαρχικὴ τιμωρία.

Ἄρθρον 3.

Τὸ ἄρθρον 78 τοῦ ἀπὸ 17 Δεκεμβρίου 1923 Ν. Δ. «περὶ Ἑνοριακῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ἀντικαθίσταται ὡς ἑξῆς : «Ἀπαγορεύεται εἰς τὸ ἐξῆς ὁ διορισμὸς ὡς τακτικῶν ἢ προσωρινῶν Ἐφημερίων ἱερέων ἀγάμων».

Ἄρθρον 4.

Τὰ ἐξωκκλησια καὶ παρεκκλησια τὰ ἔχοντα ἐτήσιον εἰσδήματα ἄνωτερον τῶν 25.000 δραχμῶν ἀνήκουν κατὰ κυριότητα εἰς τὸ Γενικὸν Ἑκκλησιαστικὸν Ταμεῖον, εἰς ὃ προσήκει ἡ διοίκησις καὶ διαχειρίσις αὐτῶν.

Ἀποφάσει ὁμοῦ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου ἐγκρίνεται καὶ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας δύναται κατ' ἐξίχρυσιν νὰ παραμείνουν εἰς τοὺς Ναοὺς εἰς τοὺς ὁποίους ὑπῆρχοντο, ὅσα κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ εἶναι ἀποδεδειγμένως ἀπαραίτητα διὰ τὴν οἰκονομικὴν αὐτάρκειαν τοῦ Ναοῦ. Αἱ ἀνωτέρω διατάξεις δὲν ἰσχύουσι διὰ τοὺς ἐν Ἑπτανήσῳ Ναοὺς καὶ τὰ ὑπὸ εἰδικῶν Νόμων καὶ Νομοθετικῶν Διαταγμάτων διατεταγμένα ἐξωκκλησια καὶ παρεκκλησια.

Ἄρθρον 5.

Αἱ ἱεραὶ Μητροπόλεις ἀποτελοῦν νομικὰ πρόσωπα δημοσίου δικαίου, δυνάμενα νὰ ἀσκῇσι τὸν ὡς ἰδίαν περιουσίαν κτίρια πρὸς ἐγκαταστάσιν τῆς κατοικίας καὶ τῶν γραφείων τῶν οἰκείων Μητροπολιτῶν. Τὰ Μητροπολιτικά κτίρια εἶναι ἀναπαλλοτρίωτα, τελοῦν δὲ ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν καὶ διοίκησιν τῶν ἀρμοδίων Μητροπολιτῶν. Μητροπολιτικά κτίρια ἀνεγερθέντα δαπάνῃ ἰδιωτῶν ἢ δι' εἰσφορῶν Μονῶν καὶ Ναῶν ἢ ἐξ ἐράνων, καὶ μεταγενεστερὰ ἐπ' ὀνόματι φυσικῶν ἢ νομικῶν προσώπων δύναται νὰ μεταβιβασθῶσιν ὑπὸ τούτων εἰς τὰς ἱεράς Μητροπόλεις δι' ἀπλὴν συμβολαιογραφικὴν δηλώσεως, συντασσόμενης καὶ μεταγραφόμενης ἀτελῶς.

Ἄρθρον 6.

Πρὸς συντήρησιν τῶν Μητροπολιτικῶν Γραφείων καὶ μισθοδοσίαν τοῦ προσωπικοῦ αὐτῶν, ὡς καὶ ἀποζημιώσιν τῶν Μητροπολιτικῶν Συμβουλίων ἀναγράφεται ἀπαραίτητως ἐν τοῖς προϋπολογισμοῖς τῶν Ἑνοριακῶν Ναῶν ὑπὸ τῶν Μητροπολιτικῶν Συμβουλίων ἀνάλογον ποσὸν καταβαλλόμενον ὑποχρεωτικῶς κατὰ μῆνα.

Πρὸς ἐκάστη Μητρόπολιν διορίζεται εἰς Πρωτοσύγγελλος καὶ εἰς κλητὴρ. Εἰς Μητροπόλεις ἐχούσας πληθυσμὸν ἄνω τῶν 100.000 κατοικίων διορίζεται καὶ εἰς γραφεὺς. Εἰς Μητροπόλεις ἐχούσας ἄνω τῶν 250.000 κατοικίων δύναται νὰ διορῶνται καὶ εἰς γραμματεῖς.

Πρὸς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν διορίζονται ἐκτὸς τοῦ Πρωτοσυγγέλου δύο Γραμματεῖς, εἰς λογιστὴς μὲ βαθμὸν Γραμματέως β' τάξεως, τρεῖς γραφεῖς καὶ δύο κλητῆρες.

Ἄρθρον 7.

1. Εἰς τὸ ἄρθρον 94 τοῦ ἀπὸ 17 Δεκεμβρίου 1923 Ν. Δ. «περὶ Ἑνοριακῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» προστίθενται τὰ ἑξῆς :

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Βυζαντινῆς Νεὸς τῆς Ἐκατονταπολυωνίας τῆς Νήσου Πάρου θέλει διοικεῖσθαι ἐφεξῆς ἐπὶ τῇ βάσει εἰδικοῦ Διατάγματος ἐκδιδόμενου ἐφ' ἀπαξ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας καὶ τῶν Ὁρησκευμάτων.

2. Ὁ ἐν Ἀθῆναις ἱερεὺς Ναὸς τοῦ Ἀποστόλου Θωμᾶ τῆς Ἱερ. Μονῆς Πετρακῆ ἀναγνωρίζεται ὡς Ἑνοριακὸς τοιοῦτος ὑπαγόμενος εἰς τὰς ἐκάστοτε κειμένους διατάξεις τοῦ περὶ Ἑνοριῶν Νόμου. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τὸν Ναὸν Ἀγίου Γεωργίου καὶ Δεμετρίου ἐν Ἀχαΐᾳ.

Ἄρθρον 8.

Ἡ διοίκησις καὶ διαχειρίσις τῶν ἀνδρῶν ἱερῶν Μονῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν διατηρουμένης κατὰ τὰ λοιπὰ ἀναλλοιώτου τῆς αὐτετελοῦς αὐτῶν ὑποστάσεως ἀνατίθεται εἰς

Μοναστηριακὸν Συμβούλιον ἀποτελούμενον ἐξ ἰσαριθμῶν πρὸς τὰς Μονὰς μελῶν ἐκλεγόμενων ἀσχέτως τοῦ χρόνου τῆς κοινῆς ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν ἐκάστης Μονῆς, ὡς Οἰκονόμων αὐτῶν. Ὑπὸ αὐτοῦ ἐκ τῶν ἀδελφῶν τῶν Μονῶν, ὅστις καὶ προΐσταται τοῦ Μοναστηριακοῦ Συμβουλίου. Τὸν Ἡγούμενον ἐκάστης Μονῆς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ἀσχοῦντα καθαρῶς πνευματικὴν δικαιοδοσίαν ὀρίζει ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν εἴτε ἐκ τῶν Μοναχῶν ἐκάστης εἴτε κατὰ μετὰπεισιν.

Διὰ Διατάγματος τῇ αἰτῇ τοῦ Ἱεράρχου τῆς περιφερείας καὶ προτάσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας καὶ Ὁρησκευμάτων ἡ διάταξις δύναται νὰ ἐπαυθῇ καὶ εἰς ἄλλας Μοναστηριακὰς περιφερείας.

Μοναχὸς ἐνάγων τὴν ἐαυτοῦ Μονὴν στερεῖται τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐκλέγεσθαι ἢ παραμένειν μέλος τοῦ Μοναστηριακοῦ Συμβουλίου, ἐφ' ὅσον χρόνον διαρκεῖ ἡ πρὸς τὴν ἐαυτοῦ Μονὴν ἀπειθεία. Ἱερομόναχοι καὶ Μοναχοὶ καταδικασθέντες εἰς κελύφειν ἢ ἰσθίον ἀργίαν ἐκπίπτουν αὐτοδικαίως τοῦ ἀξιώματος ὅπερ τυγχόν ἔχουσιν ἐν τῇ διοίκησει τῆς Μονῆς καὶ στεροῦνται ὅλα τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι ὑπὸ τοῦ Μοναστηριακοῦ Συμβουλίου.

Οἱ κατὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος Νομοθετικοῦ Διατάγματος διατελοῦντες ἐν καθαιρέσει ἢ ἰσθίῳ ἀργίᾳ ὑπόκεινται εἰς τὰς συνεπείας τῶν ἄρθρων τούτων.

Ἄρθρον 9.

Αἱ δημοπρασίαι, πλειοδοτικαὶ ἢ μειοδοτικαί, εἴτε διὰ λογαριασμὸν τοῦ Γενικοῦ Ἑκκλησιαστικοῦ Ταμεῖου, εἴτε τῶν Μονῶν, ἐνεργοῦνται ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον ἐνώπιον τοῦ Εἰρηνοδίκου τῆς περιφερείας τῆς Μονῆς. Κατ' ἐξίχρυσιν, ἐπὶ δημοπρασίας κτήματος, αὕτη ἐνεργεῖται ἀποκλειστικῶς ἐνώπιον τοῦ Εἰρηνοδίκου τῆς περιφερείας εἰς ἣν εὐρίσκεται τὸ κτήμα. Διὰ Διατάγματος ἐκδοθεσομένου ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας καὶ τῶν Ὁρησκευμάτων καθορισθῆσεται σχετικὴ ἀποζημιώσις τοῦ Εἰρηνοδίκου.

Ἄρθρον 10.

Διὰ τὴν ἀνέγερσιν Ναοῦ οἰουδήποτε δόγματος ἀπατεῖται καὶ ἀπόφασις τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας καὶ τῶν Ὁρησκευμάτων. Πᾶσα κατὰ παράβασιν τῆς διατάξεως ταύτης ἐπιχειρουμένη ἀνέγερσις ἐμποδίζεται, οἱ δὲ παραβάται τιμωροῦνται εἰς ἐξομὸν πλημμελήματος.

Ἄρθρον 11.

Πᾶσα διάταξις ἀντικειμένη εἰς τὸν παρόντα νόμον καταργεῖται.

Ἄρθρον 12.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσίευσίσεως αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Εἰς τὸν Ἡμέτερον Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας καὶ τῶν Ὁρησκευμάτων ἀνατίθεται τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Ν. Διατάγματος, ὑπεβληθεσομένου εἰς τὴν Βουλὴν ὅμα τῇ συνόδῳ τῆς πρὸς κύρωσιν.

Ἐν Ἀθῆναις τῇ 14 Σεπτεμβρίου 1929.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Ἀντιπρόεδρος

Α. Μιχαλακόπουλος

Τὰ Μέλη

Δ. Δίγκας, Π. Ἀργυρόπουλος, Κ. Γόντικας, Γ. Μαρῆς, Π. Βουρλούμης, Στ. Ρονατάς, Ἐμ. Ἐμμανουηλίδης, Θ. Σαφούλης, Δ. Νότη Μπότσαρης.

Γίνεται ὡσαύτως δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς β' κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον :

Περὶ κυρώσεως τῆς Συμφωνίας μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Αὐστρίας, ἀφορώσας τὴν πληρωμὴν τῶν ἀπαιτήσεων τῶν ὑπηκόων Ἑλλήνων ἐν σχέσει πρὸς τὰς ζημίας τῆς περιόδου τῆς οὐδετερότητος τῆς Ἑλλάδος.

Ἄρθρον μόνον.

1. Ἡ ἀπὸ 27 Δεκεμβρίου 1929 ὑπογραφείσα ἐν Βιέννῃ Συμφωνία ὑπὸ τοῦ νομίμου ἀντιπροσώπου τῆς Ἑλλάδος μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Αὐστρίας, ἥς τὸ κείμενον ἐπεταῖ ἐν Γαλλικῷ καὶ Ἑλληνικῷ κειμένῳ, ἐν σχέσει πρὸς τὰς ζημίας τῆς περι-

ΣΥΜΦΩΝΙΑ

Μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Αὐστρίας, ἀφορώσα τὴν πληρωμὴν τῶν ἀπαιτήσεων τῶν ὑπηκόων Ἑλλήνων ἐν σχέσει πρὸς τὰς ζημίας τῆς περιόδου τῆς οὐδετερότητος τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας καὶ ὁ Ὁμοσπονδιακὸς Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας τῆς Αὐστρίας, ἐπιθυμοῦντες νὰ διακανονίσωσιν ὀριστικῶς, καθ' ὅτι ἀφορᾷ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Αὐστρίαν, τὰ ζητήματα, ἅτινα ἀπέτελεσαν τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐν Ἀθῆναις μονογραφηθείσης Συμφωνίας τῆς 8 Μαΐου 1929 ἐν σχέσει πρὸς τὰς ζημίας ἃς ὑπέστησαν οἱ Ἑλληνες ὑπῆκοι κατὰ τὴν περίοδον τῆς οὐδετερότητος, δώρισαν ὡς πληρεξουσίου αὐτῶν

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας :

Τὸν κ. Γεώργιον Γ. Πολίτην, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Αὐστρίας :

Τὸν Διδάκτορα Ρίχαρνδον Schüller, Τμηματάρχην ἐν τῇ Ὁμοσπονδιακῇ Γραμματείᾳ.

οἵτινες μετὰ τὴν ἀνταλλακὴν τῶν πληρεξουσίων αὐτῶν, εὐρεθέντων ἐν πλήρει τάξει καὶ κατὰ τοὺς κανονισμένους τύπους, συνεφώνησαν ἐπὶ τῶν ἑξῆς :

Ἄρθρον 1.

Πρὸς ἐξόφλησιν τοῦ μεριδίου αὐτῆς ἐν τῇ ἐπανορθώσει τῶν ζημιῶν ἃς οἱ ὑπῆκοι Ἑλληνες ὑπέστησαν κατὰ τὴν περίοδον τῆς οὐδετερότητος τῆς Ἑλλάδος καὶ ἃς ὑπέβαλον ἢ πρόκειται μεταγενεστέρως νὰ ὑποβάλωσιν εἰς τὸν διορισθέντα διοικητὴν δύναται τῆς 4 παραγράφου τοῦ Παραρτήματος τοῦ IV Τμήματος τοῦ X Μέρους τῆς Συνθήκης τοῦ Ἀγίου Γερμανοῦ—ζημιῶν αἰτίας, προκειμένου περὶ πράξεων προξενηθειῶν ὑπὸ τῆς πρώτης Αὐστρουγγρικής Κυβερνήσεως, ἐπιβαρύνουσι τὴν Αὐστρίαν κατ' ἀναλογίαν 63.6 ο)ο—ἢ Αὐστριανὴ Κυβέρνησις ὡς κατεβάλλει εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ποσὸν κατ' ἀποκοπὴν ὅπως ἐκαστομυρίων χρυσῶν φράγκων κατὰ τὸν ὡς ἔπεται τρόπον πληρωμῆς.

Εἰς τὸ κατ' ἀποκοπὴν τοῦτο ποσὸν περιλαμβάνονται κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν τῶν 63.6 ο)ο αἱ προξενηθείσαι ζημίαι ὑπὸ Γερμανικῶν ὑποβρυχίων, ὑπὸ αὐστρουγγρικών σημαίων, ἐφ' ὅσον διὰ τῶν εἰρημένων ζημιῶν δὲν ἔχει ἢ δὲν θέλει ἐπιβαρυνθῇ ἡ Γερμανία δι' ἀποφάσεων ἐκδοθεισῶν ἢ ἐκδοθησομένων ὑπὸ τοῦ Μικτοῦ Διαιτητικοῦ Ἑλληνογερμανικοῦ Δ' ἄκστηρίου.

Διὰ τῆς καταβολῆς τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ ἡ Αὐστρία ἀπαλλάσσεται ἐξ ὀλοκληρίου καὶ ὀριστικῶς πάσης ἀπαιτήσεως συναφούς πρὸς τὰς ζημίας, ἃς ὑπέστησαν Ἑλληνες ὑπῆκοι κατὰ τὴν περίοδον τῆς οὐδετερότητος τῆς Ἑλλάδος.

Ἄρθρον 2.

Ἡ κατανομή τοῦ εἰρημένου ποσοῦ μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων ὑπηκόων θέλει συντελεσθῇ συμφώνως πρὸς ἐσωτερικὰς διατάξεις τῆς Ἑλλάδος.

ὁδου τῆς οὐδετερότητος τῆς Ἑλλάδος τὰς προβλεπομένας ὑπὸ τῆς 4ης παραγράφου τοῦ Παραρτήματος τοῦ IV Τμήματος τοῦ X Μέρους τῆς Συνθήκης τοῦ Ἀγίου Γερμανοῦ, ἔχει πλήρη καὶ νόμιμον ἰσχύν.

2. Διὰ Διατάγματος ἐκδοθεσομένου προτάσει τοῦ ἐπὶ τῶν Ἑξωτερικῶν Ὑπουργοῦ, καθορισθῆσεται ὁ τρόπος τῆς ἀποζημιώσεως τῶν δικαιούχων, ὡς καὶ ἡ σύθεσις καὶ ἡ λειτουργία τῆς πρὸς καθορισμὸν τῶν ἀποζημιώσεων Ἐπιτροπῆς.

3. Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσίευσίσεως αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

ACCORD

Entre la Grèce et l'Autriche concernant le payement des réclamations des ressortissants Hellènes relatives aux dommages subis pendant la période de neutralité de la Grèce.

Le Président de la République Hellénique et le Président Fédéral de la République d'Autriche, désireux de régler définitivement pour ce qui concerne la Grèce et l'Autriche, les questions qui faisaient l'objet de l'accord paraphé à Athènes, le 8 Mai 1929, concernant les dommages subis par les ressortissants hellènes pendant la période de neutralité de la Grèce, ont nommé pour leur plénipotentiaires.

Le Président de la République Hellénique :

M. Jean G. Politis, Ministre de Grèce,

Le Président de la République Fédérale d'Autriche :

M. le docteur Richard Schüller, Chef de Section à la Chancellerie Fédérale.

Lesquels après avoir échangé leurs pleins pouvoirs reconnus en bonne et due forme, sont convenus de qui suit :

Article 1.

Pour s'acquitter de la part qui lui incombe dans la réparation des dommages que les ressortissants hellènes ont subis pendant la période de neutralité de la Grèce et qui ils ont fait valoir ou pourraient faire valoir ultérieurement auprès de l'arbitre institué aux termes du paragraphe 4 de l'annexe à la section IV de la partie X du Traité de Saint-Germaines dommages, en tant qu'il s'agit d'actes commis par l'ancien Gouvernement Austro-Hongrois, étant supportés pas l'Autriche dans la proportion de 63.6 ο)ο le Gouvernement Autrichien versera au Gouvernement Hellénique une somme forfaitaire de huit millions de francs or suivant les modalités de payment ci-après indiquées.

Dans ce montant forfaitaire sont compris, pour la même proportion de 63.53 ο)ο les dommages causés par des sous-marins allemands sous pavillon austro-hongrois pour autant que ces dommages n'ont ou n'auront pas été mis à la charge de l'Allemagne par des sentences rendues ou à rendre par le Tribunal Arbitral Mixte Gréco-Allemand.

Par le payement de la somme susmentionnée l'Autriche est entièrement et définitivement libérée de toute réclamation relative aux dommages subis par des ressortissants hellènes pendant la période de neutralité de la Grèce.

Article II.

La répartition de la somme susvisée parmi les ressortissants hellènes se fera conformément à des dispositions intérieures de la Grèce.

Άρθρον 3.

Ἡ πληρωμή τοῦ ποσοῦ τῶν ἀπὸ ἐκατομμυρίων φράγκων χρυσῶν ὅλως συντελεσθῇ διὰ τῶν κατωτέρω ἀναρτίων δόσεων :

Δύο ἐκατομμύρια φράγκα χρυσὰ τῇ 15 Ἰανουαρίου 1931	
Ἐν ἐκατομμύριον " " " " " 1932	
" " " " " " 1933	
" " " " " " 1934	
" " " " " " 1935	
" " " " " " 1936	
" " " " " " 1937	

Ἡ πληρωμή θὰ γίνῃ εἰς δολλάρια Η. Η. Α. ἐπὶ τῇ βῆ-
ται τιμῇ 0.19295 δολλάρ. Η. Η. Α. δι' ἐν φράγκα χρυ-
σοῦν.

Δι' ἐκάστην τῶν ἀναρτίων τούτων δόσεων ἡ Αὐστριακὴ
Κυβέρνησις θὰ παραδώσῃ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν τὸ
βραδύτερον ἐντὸς τριῶν μηνῶν μετὰ τῇ ἀναρτίᾳ τῆς ἰσχύος
τῆς παρούσης Συμφωνίας γραμμάτια τοῦ Αὐστριακοῦ Θη-
σαυροφυλακίου κατὰ τὸν συνημμένον τύπον.

Ἐν ἡ περ πτώσει αἱ εἰρημέαι καταβολαὶ δὲν θὰ ᾔτο δυ-
νατὸν νὰ λάβωσι χώρα διὰ τῆς Τραπεζῆς τῶν Διεθνῶν
Πληρωμῶν θὰ γίνωσι διὰ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἀγγλίας, καὶ
ἡ Αὐστριακὴ Κυβέρνησις δέχεται ἐν ταύτῃ περιπτώσει νὰ
ἀντικαταστήσῃ τὰ ἐκδοθέντα γραμμάτια διὰ γραμματίων ἀνα-
λόγου τύπου.

Άρθρον 4.

Αἱ ἐργασίαι τοῦ Δικητοῦ τοῦ ὁρισθέντος δυνάμει τῆς
4ης παραγράφου τοῦ Παραρτήματος τοῦ 4ου Τμήματος τοῦ
10ου Μέρους τῆς Συνθήκης τοῦ Ἀγίου Γερμανοῦ θέλουσι
τερματισθῇ, ὅμα τῇ κυρώσει τῆς παρούσης Συμφωνίας.

Άρθρον 5.

Ἐν ἡ περιπτώσει ἥθελον ἀναρτῇ διαφερὰ ὡς πρὸς τὴν ἐρ-
μηνείαν ἢ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς παρούσης Συμφωνίας, ἥτις
δὲν θὰ ἐλύετο συμβιβαστικῶς ἐντὸς προθεσμίας τριῶν μηνῶν
ἀπὸ τῆς λήψεως τῆς σχετικῆς κοινοποιήσεως τοῦ ἐνὸς τῶν
ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν πρὸς τὸ ἕτερον, ἡ δια-
φορὰ θὰ υποβάλληται εἰς τὸ Διαρκὲς Δικαστήριον Διεθνῶς
Δικαιοσύνης τῆς Χάγης, δι' ἀπλῆς αἰτήσεως τοῦ ἐνὸς τῶν
ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν.

Άρθρον 6.

Τὰ ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη συμφωνοῦσιν ὅπως, ἐν ἡ
περιπτώσει ἡ παρούσα Συμφωνία δὲν ᾔθελον ἐκτελεσθῇ κατὰ
πάσας αὐτῆς τὰς διατάξεις, ἐπανέλθωσι, καὶ ὅσον ἀφορᾷ
τὰς ἐκ τῆς Συμφωνίας ταύτης σχέσεις αὐτῶν, εἰς τὰς προ-
τέρας αὐτῶν θέσεις ὡς καθορίζονται ἐν τῇ Συνθήκῃ τοῦ
Ἀγίου Γερμανοῦ.

Άρθρον 7.

Ἡ παρούσα Συμφωνία θέλει κυρωθῇ, αἱ δὲ κυρώσεις θέ-
λουσιν ἀνταλλαγῇ ἐν Βιέννῃ τὸ ταχύτερον.

Ἡ ἰσχὺς αὐτῆς ἀρχεταὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀνταλλα-
γῆς τῶν κυρώσεων.

Ἐγένετο ἐν Βιέννῃ, τῇ 27 Δεκεμβρίου 1929 εἰς δύο
ἀντίτυπα, ὧν τὸ ἐν θέλει παραδοθῇ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυ-
βέρνησιν, τὸ δὲ ἕτερον εἰς τὴν Αὐστριακὴν Κυβέρνησιν.

Διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Δημοκρατίαν :

I. ΠΟΛΙΤΗΣ π. ὁ.

T. Σ.

Διὰ τὴν Αὐστριακὴν
Ὁμοσπονδιακὴν Δημοκρατίαν
SCHULLER m. p.

T. Σ.

Article III.

Le paiement de la somme de huit millions de francs
or sera effectué par les annuités suivantes :

Deux millions de francs or le 15 Janvier	1931
Un million " " " " " " "	1932
" " " " " " " " "	1933
" " " " " " " " "	1934
" " " " " " " " "	1935
" " " " " " " " "	1936
" " " " " " " " "	1937

Le paiement se fera en dollars U.S.A. au taux de
0.19295 dollars U.S.A. pour un franc or.

Pour chacune de ces annuités le Gouvernement Au-
trichien remettra au Gouvernement Hellénique, au plus
tard dans un délai de trois mois après la mise en vigueur
du présent accord, des bons de trésor libellés conformé-
ment à la formule ci-annexée.

Dans les cas où les paiements en question ne pour-
raient se faire par la Banque des règlements interna-
tionaux, ils seraient effectués par la Banque d'Angleterre
et le Gouvernement Autrichien convient de remplacer
dans ce cas les bons émis par des bons libellés en consé-
quence.

Article IV.

Les fonctions de l'arbitre institué aux termes du
paragraphe 4 de l'annexe à la section IV de la partie X
du Traité de Saint-Germain prendront fin dès la rati-
fication du présent accord.

Article V.

Dans le cas où un différent surgirait sur l'interpré-
tation ou l'application du présent accord et qu'il ne
serait pas résolu à l'amiable dans le délai de trois mois
à partir de la réception de sa notification de la part de
l'une des Hautes Parties Contractantes à l'autre, le
différent sera soumis à la Cour Permanente de Justice
Internationale à la Haye par simple requête de l'une
des Hautes Parties Contractantes.

Article VI.

Les Hautes Parties Contractantes conviennent que,
dans le cas où le présent accord ne serait pas exécuté
dans toutes des dispositions, elles reviendraient, quant
aux rapports qui font l'objet de cet accord, à leurs po-
sitions antérieures telles qu'elles résultent du Traité
de Saint-Germain.

Article VII.

Le présent accord sera ratifié et les ratifications se-
ront échangées à Vienne aussitôt qu'il sera possible.

Il entrera en vigueur le jour de l'échange des ra-
tifications.

Fait à Vienne, le 27 Décembre 1929, en deux exem-
plaires, dont l'un sera remis au Gouvernement Hel-
lénique, l'autre au Gouvernement Autrichien.

Pour la République Hellénique :

J. POLITIS m. p.

(L. S.)

Pour la République
Fédérale d'Autriche

L. S. SCHÜLLER m. p.

(L. S.)

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟΝ

Γραμμάτιον τοῦ Αὐστριακοῦ Θησαυροφυλακίου
Τὸ παρὸν γραμμάτιον δίδει δικαίωμα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν
Κυβέρνησιν ἢ εἰς ἐκεῖνον εἰς ὃ τὴν διαταγὴν ᾔθελον ἐκ-
χωρήσῃ νὰ εἰσπράξῃ τὴν 15 Ἰανουαρίου 1931 πρὸς τῆς
Τραπεζῆς τῶν Διεθνῶν Πληρωμῶν τὸ ποσόν :

Βιέννη, τῇ

Προσυπογραφεὶν δὲ τὸ Ἑλεγκτικὸν Συνέδριον

Ὁ Πρόεδρος

Ὑπογραφεὶν διὰ τὴν Αὐστριακὴν Κυβέρνησιν

Ὁ Ὁμοσπονδιακὸς Ὑπουργὸς

τῶν Οἰκονομικῶν

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ

Κατὰ τὴν ὑπογραφήν τῆς ὡς ἄνω Συμφωνίας ὁ ἀντιπρό-
σωπος τῆς Αὐστρίας δηλοῖ ὅτι ἡ Αὐστριακὴ Κυβέρνησις
ἀναλαμβάνει νὰ συνεννοηθῇ ἀπ' εὐθείας μετὰ τοῦ Ὁμήλου
τῶν πιστωτῶν Δυνάμεων τοῦ Ἀσθεντικοῦ Χρέους
«Dette Relief» ἐν Λονδίῳ.

Ὁ Ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλλάδος λαμβάνει ὑπ' ὄψιν τὴν
ὡς ἄνω δήλωσιν, μὴ διγεμένης ποσῶς τῆς νομικῆς ἀπόψεως
τῆς Κυβερνήσεως.

Βιέννη, τὴν 27 Δεκεμβρίου 1929.

Διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Δημοκρατίαν :

I. ΠΟΛΙΤΗΣ π. ὁ.

Διὰ τὴν Ὁμοσπονδιακὴν
Αὐστριακὴν Δημοκρατίαν :

SCHULLER m. p.

Μεθ' ὃ δίδεται ἐξουσιοδότησις εἰς τὸν κ. Πρόεδρον ὅπως
ἐπικυρώσῃ ὑπὸ ἰδίαν του εὐθύνην τὰ πρακτικὰ τῆς σημερινῆς
συνεδριάσεως μέχρι τοῦ σημείου τούτου.

Ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τ ὧ ν ἐ π ε ρ ω τ ῆ σ ε ω ν

Ὁ κ. **Ε. Προϊούδης** ἀναπτύσσων σύστασιν του πρὸς τὸν
Ὑπουργὸν τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας, ὅπως συστήσῃ εἰς τὰς
Τραπεζὰς νὰ ἀυξήσουν καὶ ὅχι νὰ περιορίζουν τὰς πρὸς τοὺς
ἐμπόρους πιστώσεις, λέγει ὅτι ἡ οἰκονομικὴ δυσπραγία ἡ μα-
στιζοῦσα τὴν ἰδιωτικὴν οἰκονομίαν ἐγένετο ἀντικείμενον συ-
ζητήσεως καὶ ἐν τῇ αἰτιολογίᾳ ταύτῃ καὶ εἰς τὸν τύπον, καὶ
διεπιστώθη ὅτι οἱ κυριώτεροι λόγοι αὐτῆς εἰναι ὁ ἐπαγγελμα-
τικὸς μεταπρατικὸς ὑπερπληθυσμὸς, ὡς ἐκ τῶν προσφύγων καὶ
τῆς ἀστευφιλίας, καὶ ὁ ἐντεῦθεν συναγωνισμὸς καὶ περιορισμὸς
τῆς πελατείας καὶ κατανάλωσος, καὶ ἀπ' ἑτέρου ἡ βαρεῖα
φρολογία καὶ ἡ κεκτημένη ἐξίς πολυτελείας καὶ σπατάλης.
Ἐν τούτοις ὅμως ὁ ἐμπορικὸς κόσμος τοῦ Πειραιῶς ὑποστη-
ρίζει, ὅτι τὸ φαινόμενον ὀφείλεται εἰς τὴν τακτικὴν τῶν Τρα-
πεζῶν, περιορίζουσιν τὰς πιστώσεις των, ἐνῷ ὀφείλον νὰ
τὰς ἀυξήσουν καὶ νὰ φανοῦν εἰς τὴν κρίσιν ταύτην
περίοδον περισσώτερον ἐνδοτικαί, καὶ ὅχι νὰ προδοῦν εἰς τὰς
περικοπὰς τῶν πιστώσεων, εἴτε καὶ εἰς τελείαν ἀποκοπήν
αὐτῶν. Τούλάχιστον ὁ ἐμπορικὸς κόσμος τοῦ Πειραιῶς παρα-
πονεῖται διὰ τὴν συμπεριφορὰν ταύτην τῶν Τραπεζῶν αἰτι-
νες κακῶς οὕτω ἐξυπηρετοῦν καὶ τὰ συμφέροντά των ἀτινα
εἶναι ἀλληλένδετα μετὰ τὸ ἐμπόριον. Διὰ τοῦτο, ἐπιλέγει, ἐκ-
φράζω εὐχὴν πρὸς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας

A N N E X E

Bon du Trésor Autrichien.

Le présent bon donne droit au Gouvernement
Hellénique ou à celui à l'ordre de qui il sera cédé,
de toucher le 15 Janvier..... de la Banque des
Règlements Internationaux la somme de :

Vienne, le

Contre signé pour la Cour des Comptes

Le Président

Signé pour le Gouvernement Autrichien

Le Ministre Fédéral

des Finances :

PROTOCOLE DESINATURE

Au moment de la signature de l'Accord précédent
le délégué de l'Autriche déclare que le Gouvernement
de l'Autriche se charge de s'entendre immédiatement
avec le Comité des Puissances créancières de la dette
relief à Londres.

Le délégué de la Grèce prend acte de cette dé-
claration sans préjudice du point de vue juridique
de son Gouvernement.

Vienne, le 27 Décembre 1929.

Pour la République Hellénique :

J. POLITIS m. p.

Pour la République
Fédérale d'Autriche

SCHULLER m. p.

ὅπως ἐπέμνη ἵνα ἀυξήσουν τὰς πιστώσεις, τούλάχιστον αἱ με-
γαλίσταις Τραπεζαί, καὶ ἐνισχύσουν τὸ ἐμπόριον ὅπερ ἐθρί-
σκεται πρὸ παραδοκίᾳ φαινόμενον δυσπραγίας.

II. Βουλευόμενης (Ὑπουργὸς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας). Ἡ Κυ-
βέρνησις συνέστησε κατ' ἐπανάληψιν εἰς τὰ πιστωτικά ἰδρύ-
ματα νὰ παράσχωσι πᾶσαν δυνατὴν εὐκολίαν εἰς τοὺς συναλ-
λασσομένους, ἀποτέλεσμα δὲ τῶν συστάσεων τούτων εἶναι ὅτι
αἱ χορηγήσεις τῶν Τραπεζῶν ὑπερέβησαν κατὰ πολλὰς ἐκα-
τοντάδας ἐκατομμυρίων τὰς χορηγήσεις τῶν παρελθόντων
εἰσὶν. Εἰμαι βέβαιος ὅτι κανεὶς φερέγγυος ὀφειλέτης δὲν ἐπιέ-
σθη ἀπὸ τὰς Τραπεζῶν, οὐδὲ περιεκόπησαν πιστώσεις ἀνευ
λόγου. Τὰ πιστωτικά ἰδρύματα ἀπ' ἑτέρου εἶναι ἡνγκασμένα
νὰ ἀμύνονται ὑπὲρ τῆς ἰδίας πίστεως, εἰς περίοδον καλὴν ἢ
διαλαλεῖται ἡ σοδοῦσα οἰκονομικὴ κρίσις, καὶ νὰ κρατῶσι
περισσότερα διαθέσιμα τῶν συνήθως κρατουμένων ὑπὸ σοδα-
ρὰς συνθήκας.

A. Μιχαλακόπουλος. (Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως).
Ὁφείλομεν, κύριοι Βουλευταί, καὶ ἡμεῖς καὶ ἡ κοινὴ γνώμη,
ὅταν συζητοῦμεν περὶ χορηγήσεως μεγαλυτέρων πιστώσεων
ἀπὸ τῶν Τραπεζῶν τῆς Ἑλλάδος, νὰ λαμβάνομεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι
ὑπάρχει εἰς κίνδυνον σοβαρὸς, ἐὰν αἱ πιστώσεις χορηγηθῶσι
πέραν τῶν λογικῶν ὁρίων. Τῷ ὄντι, ἐὰν ἡ Τράπεζα δόσῃ πι-
στώσεις εἰς ἐκτεταμένην κλίμακα, αἱ πιστώσεις αὐταὶ θὰ ἔχουν
ἀποτέλεσμα νὰ ἐξέλθῃ χαρτονομίσματα εἰς κοινὴν κυκλοφορίαν.
Ἀλλὰ πρόκειται περὶ χώρας ἡ ὁποία, ὡς γνωρίζετε, ἔχει πα-
θητικὸν ἰσοζύγιον τῶν Διεθνῶν πληρωμῶν, τῶν εισαγωγῶν
καὶ ἐξαγωγῶν. Ἐὰν παρουσιασθῶσι κάτοχοι χαρτονομίσμα-
τος καὶ ζητήσουν συνάλλαγμα ἢ Τράπεζα εἶναι ὑποχρεωμένη
νὰ δόσῃ. Ἐὰν ὅμως ζητήσουν πολὺ συνάλλαγμα ὥστε νὰ

υπάρχει πτώσις τοῦ ἐλαχίστου ὁρίου καλύμματος δηλαδὴ τῶν 40 ὥς τότε τί δύναται νὰ συμβῇ; Ἡ ἡ Τράπεζα θὰ ἀρνηθῇ καὶ τότε παραδίδει τὰς υποχρεώσεις της, ἢ θὰ δόσῃ ὅποτε θὰ παραβιασθῇ ἢ περὶ καλυμμάτων σοφῇ πρόνοιᾳ καὶ θὰ ἀρξίσῃ ὁ κλονισμὸς καὶ ἡ διασάλευσις τοῦ νομίσματος ἡμῶν καὶ ἡ σοβαρὰ διακινδυνεύσις τῆς σταθεροποιήσεως μὲ τὸν περαιτέρω κίνδυνον τῆς ἐπανόδου τῶν νοσηρῶν ἡμερῶν τοῦ πληθωρισμοῦ.

Ο κ. **Ε. Πριμίδης** ἀναπτύσσων σύστασιν τοῦ πρὸς τὸν κ. ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργῶν περὶ ταχυτέρας μεταφορᾶς τῆς ἐν τῇ συνοικίᾳ Ἀναστάσεως τοῦ Πειραιῶς στρατιωτικῆς πυριτιδαποθήκης λέγει ὅτι μετὰ τὴν υποβολὴν τῆς ἐπερωτήσεως τοῦ ἐγένετο συζήτησις περὶ τοῦτου εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον καὶ τὸ πόρισμα αὐτῆς ἦτο ὅτι οὐδεὶς κίνδυνος ὑπάρχει ἐκ τῆς πυριτιδαποθήκης ταύτης. Ἀλλ' εἶναι γνωστὸν ὅτι ὅλος ὁ περίεξ κόσμος ἔχει πυκνοκατοικηθῇ διὰ συνοικισμῶν, οἵτινες ὡς ἐκ τῆς γειτνιασεως πρὸς τὴν ἀποθήκην τελοῦν ὑπὸ μέγαν κίνδυνον καὶ ζωῆς καὶ περιουσίας. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ ἀπόφασις τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καθησύχασε τοὺς ἐνδιαφερομένους, ἀλλὰ πρέπει ἡ θεαίωσις νὰ μᾶς δοθῇ καὶ ἐν τῇ αἰτιολογίᾳ ταύτῃ καὶ ἐξ ἄλλου νὰ ἐκκενωθῇ ἡ ἀποθήκη αὐτὴ διὰ νὰ χρησιμεύσῃ διὰ φυλακᾶς, ὥς στερεῖται κατ' ὁλοκληρίαν ὁ Πειραιῶς.

Ο κ. **Θ. Σοφοῦλης** (Ὑπουργὸς Στρατιωτικῶν). Δὲν ἔχω, λέγει, δυσκολίαν νὰ ἐπαναλάβω τὴν διαθεδαίωσιν ὅτι κανεὶς κίνδυνος δὲν ὑφίσταται ἐκ τῆς ἀποθήκης αὐτῆς, διότι ἔχει μεταφερθῇ ὅλον τὸ πολεμικὸν ὕλικόν, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ τοιοῦτον μὴ υποκείμενον εἰς αὐτόματον ἀνάφλεξιν. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν παντελὴ ἐκκένωσιν τῆς ἀποθήκης καὶ χρησιμοποίησιν τῆς δι' ἄλλον σκοπὸν, θὰ διατάξω ταύτην μόλις παραδοθῶν εἰς χρῆσιν αἱ Ἀποθήκαι Μπογιάτι.

Προτάσει τοῦ κ. **Β. Τσιγγέμογλου** ἀναβάλλεται ἡ ἐπερωτήσις τοῦ περὶ τῆς πληρωθείσης ἀποζημιώσεως τῆς Μαρίας Ν. Ἀργυροπούλου κλπ. μέχρις ὅτου συμπληρωθῶν τὰ ζητηθέντα στοιχεῖα.

Ο κ. **Α. Ἰασιωνίδης** ἀναπτύσσων σύστασιν τοῦ περὶ μὴ χορηγήσεως παρὰ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς ὀρισμένων πιστώσεων τοῦ ταμείου ἀναλλαξίμων κοινοτικῶν καὶ κοινωνικῶν περιουσιῶν λέγει ὅτι ἡ Βουλὴ ἐψήφισε ἓνα νόμον σύμφωνα μὲ τὸν ὁποῖον ἰδρύεται ταμεῖον προικιζόμενον μὲ ὀμολογικὰ ἀναλλαξίμων 50,000,000 δραχμ. καὶ μὲ τὸ προῖον ὧτων τῶν τιμαλφῶν ἐκκλησιαστικῶν εἰδῶν. Ἐπίσης τὸ ταμεῖον τοῦτο θὰ συνεκέντρωνε ὅλα τὰ κληροδοτήματα τὰ εὑρισκόμενα ἐν ταῖς Τραπεzaῖς καὶ τὰ ὅποια εἶχον διατεθῇ διὰ διαφόρων σκοποῦς εἰς τὰ τουρκοκρατούμενα μέρη.

Μὲ ὅλα αὐτὰ τὰ χρήματα θὰ ἐγίνοντο σχολεῖα καὶ ἄλλα κοινωνικὰ ἔργα εἰς τοὺς προσφυγικοὺς συνοικισμοὺς. Τὸ ταμεῖον ἔχον ἰδίαν καταθέσεις εἰς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν προέβη κατ' Αὐγουστον εἰς μίαν κατανομήν πιστώσεων πρὸς συμπλήρωσιν σχολείων ἡμιτελῶν. Τοὺς πένταξ αὐτοὺς ἀπέστειλε εἰς τὴν Τράπεζαν ἵνα τοὺς διανεμήῃ εἰς τὰς οἰκίας ἐπιτροπὰς. Ἐκτοτε παρήλθον 6 μῆνες καὶ ἡ Τράπεζα δὲν δίδει τὰ χρήματα διότι τὰ θεωρεῖ προθεσμιακά. Συνέβη λοιπὸν, συνεχίζει, ὅτι ἡμεῖς ἀνηγγελάμεν εἰς τὰς ἐπιτροπὰς ὅτι εἶναι ἔτοιμα τὰ χρήματα καὶ ἤρχισαν αὐταὶ δανειζόμεναι καὶ συμπληροῦσαι τὰ σχολεῖα, καὶ τώρα αὐταὶ διώκονται ἀπὸ τοὺς δανειστάς ἐμπόρους, καὶ μένομεν ἐκτεθειμένοι ὅλοι καὶ ἐπιτροπαὶ καὶ βουλευταὶ καὶ ταμεῖον καὶ τὸ κύρος τῆς Κυβερνήσεως. Πρόεδρος τοῦ ταμείου αὐτοῦ εἶναι ὁ κ. Παπαδόπουλος τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, ἀριστος μὲν ὑπάλληλος, ἀλλὰ μὴ δυνάμενος ὡς ἐκ τῶν ἀσχολιῶν τοῦ νὰ παρακολουθῇ καὶ νὰ συντονίσῃ ὅλας τὰς υποθέσεις τοῦ ταμείου ὑπερπρέπει νὰ ἔχῃ ἓνα πρόεδρον πάγιον.

Ο κ. **Μαργῆς**. (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Εἶναι ἐκ τοῦ νόμου πρόεδρος.

Ο κ. **Ἰασιωνίδης**. Ὅχι, διωρίσθη ἀποφάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Ἡ παράκλησίς μας λοιπὸν συνίσταται

ὅπως συστήσῃ ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν Τράπεζαν νὰ δόσῃ τοῦλάχιστον τὸ ποσὸν τῶν 18 ἑκατομ., ἀφοῦ ὑπάρχουν 52 ἑκατομ. παρ' αὐτῇ προερχόμενα ἐκ κληροδοτημάτων περὶ τῶν ὁποίων εἶχε πρὸ πενταετίας ἐνεργήσῃ σπουδαιότατην ἔρευναν ὁ τότε πληρεξούσιος κ. Ζερδὸς καὶ ἐκ τῶν ὁποίων οὔτε καὶ οἱ τόκοι δὲν ἀπεδόθησαν. Εἶναι αὐτονόητον ὅτι πρέπει νὰ συστήνῃ εἰς τὴν Τράπεζαν ὅπως δόσῃ ἐπὶ τέλους μίαν λύσιν εἰς τὸ ζήτημα αὐτό.

Ο κ. **Συμεωνόγλου**. Ἀς τὰ δόσῃ ἐν ἀνάγκῃ καὶ εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν, ἡ ὁποία ἔχει τόσον μεγάλας ἀνάγκας.

Ο κ. **Ἰασιωνίδης**. Καὶ ἡ ἀνάγκη τῶν σχολείων εἶναι ἐπείγουσα, διότι προχθὲς ἀκόμη κατέρρευσε ἐν σχολαίῳ ἐν Θεσσαλονικίᾳ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς διδασκαλίσσης. Ὁ ἀγροτικὸς κόσμος, ἐπιλέγει, ζητεῖ πολλάκις καὶ πράγματα ὑπερβαίνοντα τὰς δυνάμεις τοῦ Κράτους, ἀλλ' ἐκεῖνον τὸ ὅποιον δυνάμεθα νὰ πράξωμεν πρέπει νὰ τὸ πράξωμεν ἐγκαίρως διὰ νὰ ἔχωμεν καὶ ὠφέλεια ἀποτελέσματα.

Ο κ. **Μ. Μαντᾶς** ἀναπτύσσων ἐπερωτήσιν τοῦ πρὸς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὴν μὴ κατάθεσιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀπονομῆς συντάξεως εἰς τὸν πρῶτον Πρόεδρον τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συμβουλίου κ. Κ. Ἀγγελόπουλον λέγει ὅτι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 22 ἐξεδίθη, ὑποκινήσει τοῦ τότε Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν Γ. Κορινᾶ, ἐνδιαφερομένου νὰ κανονίσῃ τὴν ἰδίαν τοῦ θέσιν παρὰ τῷ Ἐλεγκτικῷ Συμβουλίῳ, Διάταγμα περὶ καθορισμοῦ συντάξεως τῶν ἐξερχομένων διὰ παραιτήσεως μελῶν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συμβουλίου. Ὁ τότε Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀνέμενε νὰ υποβληθῇ ἡ παραίτησις τοῦ Προέδρου τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συμβουλίου, ἥτις ὅμως δὲν ἐποβλήθη, υποβληθεῖσιν μόνον τῶν παραιτήσεων δύο ἐλεγκτῶν, οἵτινες ἔλαβον ὡς σύνταξιν τὰ 2/3 τοῦ μισθοῦ τῶν ἐνθ' εἶχον ὀλίγιστον χρόνον ὑπηρεσίας. Ο κ. Κορινᾶς ἐκάλεσε καὶ προσωπικῶς τότε τὸν κ. Ἀγγελόπουλον καὶ τοῦ εἶπε νὰ υποβάλῃ τὴν παραίτησίν του, ἀλλ' ὁ κ. Ἀγγελόπουλος ἀπήντησεν ὅτι προστατευόμενος ὑπὸ τοῦ Συντάγματος δὲν τὴν υποβάλλει. Ὁ τότε Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν τοῦ εἶπε τότε ὅτι θὰ ἐπακολούθησεν ἐπαναστατικὸν διάταγμα ἀπολύσεώς του. Πράγματι κατόπιν πιέσεως τοῦ κ. Κορινᾶ προσεκλήθη καὶ ἀπὸ τὸν τότε Πρωθυπουργὸν ὁ κ. Ἀγγελόπουλος καὶ συνεστήθη εἰς αὐτὸν νὰ παραιτηθῇ ἄλλως θὰ ἀπελύετο δι' ἐπαναστατικὸν διάταγμα. Συνεπείρ ἀρνήτικῃς ἀπανήσεως τοῦ κ. Ἀγγελόπουλου ἐπικολούθησεν ἀπόφασις ἐπαναστατικῆς ἀναστολῆς τῆς ἐσδιότητος τῶν μελῶν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συμβουλίου διὰ νὰ γίνῃ Πρόεδρος ἡ Ἀντιπρόεδρος τοῦ Συμβουλίου ὁ τότε Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ὅστις εἶχεν ἐβδομάδων τινῶν ὑπηρεσίαν εἰς τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον.

Μετὰ τοῦτο ἐπικολούθησεν ἀμέσως διάταγμα ἀπολύσεως τοῦ κ. Κ. Ἀγγελόπουλου, ἀπολυθέντος ὡς νὰ ἦτο κλητὴρ ὑστερον ἀπὸ ὑπηρεσίαν 14 ἐτῶν εἰς τὸ Συνέδριον καὶ πολυλαπλὰς ἄλλας ὑπηρεσίας ὑπὲρ τοῦ τόπου. Καὶ οὕτω ἐνθ' οἱ παραιτηθέντες ἐλεγκταὶ καὶ ἔχοντες 4 ἐτῶν ὑπηρεσίαν ἐν τῷ Συνεδρίῳ λαμβάνουν ὡς σύνταξιν τὸ 2/3 τοῦ μισθοῦ τῶν ὁ κ. Κ. Ἀγγελόπουλος ἔχων 14 ἐτῶν ὑπηρεσίαν δὲν λαμβάνει οὐδεμίαν σύνταξιν.

Ο κ. **Βουδούρης**. Νὰ κοπῇ ἡ σύνταξις καὶ ἐκείνων τοῦ παύοντων παρανόμως.

Ο κ. **Μαντᾶς**. Θὰ κοπῇ πολλῶν, ἀφοῦ προχθὲς ἐδόσαμεν καὶ ἄλλην. Συνεχίζων, ἐκθέτει ὅτι ὁ τότε Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν κ. Κορινᾶς διὰ νὰ κανονίσῃ τὰ κατ' ἐαυτὸν ἔθετε καὶ μίαν διάταξιν νόμου εἰς διαφόρους νόμους. Καὶ ἐν πρώτοις εἰς ἓνα νομοθετικὸν Διάταγμα περὶ δασμολογίου παρενέβαλε διάταξιν δικαιολογούσαν εἰς αὐτὸν συντάξιμον ὑπηρεσίαν ἀντιγραφῆς Ἱτασιαματοδικείου, ἣν λέγει ὅτι ἐξετέλει ὅταν ἦτο εἰς ἡλικίαν 14 ἐτῶν.

Ο κ. **Βουδούρης**. Μὲ τὸ διάταγμα αὐτὸ ἐγένοντο συνταξιούχοι οἱ μισοὶ Ἕλληνες. Ἀποτελεῖ αἰσχος.

Ο κ. **Μαντᾶς**. Εἰς ἕτερον διάταγμα περὶ Λιμενικοῦ Ταμείου

Πειραιῶς παρενέβαλε διάταξιν ἀξιάνουσαν τὴν σύνταξιν τοῦ. Σχετικῶς, συνεχίζει, μὲ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ κ. Κ. Ἀγγελόπουλου εἶχα μάθει ὅτι τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἀπασχολήθη μετὰ καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἐπανορθωθῇ ἡ πρὸς αὐτὸν γενομένη ἀδικία, καὶ θὰ ἤθελα νὰ μάθω διατί δὲν ὑποβλήθη τὸ σχετικὸν νομοσχέδιον, ὃν πεπεισμένος ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν θὰ ἀφίσῃ ἀνεπανόρθωτον τὴν ἀδικίαν αὐτήν, ἡ ὁποία δὲν ἀφορᾷ μόνον τὸν κ. Ἀγγελόπουλον, ἀλλὰ καὶ ἄλλους ἰσοδύναμους ὑπαλλήλους ἀπολυθέντας κατ' ὃν τρόπον καὶ ὁ κ. Ἀγγελόπουλος.

Ο κ. **Μαργῆς** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ἡ ἐπερωτήσις, λέγει, ὡς πρὸς τὸ πρῶτον μέρος ἀφορᾷ τὸν ἄλλοτε Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν κ. Κορινᾶν καὶ δὲν εἶμαι εἰς θέσιν νὰ γνωρίζω ἂν παρενέβαλε εἰς τοὺς διαφόρους νόμους προσωπικὰς διατάξεις καὶ ποίας. Ὡς πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ κ. Ἀγγελόπουλου εἶναι ἀληθὲς ὅτι αὕτη μὲ ἀπασχόλησε διὰ νὰ ἐξευρεθῇ ἓνας τρόπος ἐπανορθώσεως τῆς πρὸς αὐτὸν ἀδικίας καὶ εἰσηγήθη καὶ τῆς υποθέσεως εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὅπως χορηγηθῇ σύνταξις δι' εἰδικὸν νομοσχέδιον εἰς τὸν κ. Ἀγγελόπουλον ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1929. Ὁ κ. Ἀγγελόπουλος ἐδήλωσεν ὅτι δὲν δέχεται τὴν σύνταξιν ἂν δὲν ἀρχεται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀπολύσεώς του, ὅπερ ὅμως δὲν ἐκρίθη καὶ τόσον ὀρθόν, διότι ἐν τῷ μεταξῷ εἶχε χρηματίσει καὶ Ὑπουργὸς καὶ βουλευτής. Τὸ ζήτημα ἐσταμάτησεν εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, τοῦ κ. Ἀγγελόπουλου ἀρνηθέντος ρητῶς νὰ δεχθῇ τὴν διευθέτησιν τῆς υποθέσεως ὅπως τὴν ἀπεφάσισε τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον.

Ο κ. **Ζαβιτζιάνος**. Ἡ αἰτήσις, λέγει, τοῦ κ. Ἀγγελόπουλου εἶναι κατὰ τοῦτο δικαία κατὰ τὸ ὅτι ὁ ἴδιος ἐξήγησε νὰ πάρῃ σύνταξιν καὶ ὅχι μισθόν, δηλαδὴ ἐξήγησε ὀλιγώτερον ἀπὸ ἐκεῖνον τὸ ὅποιον ὤφειλε νὰ τοῦ δώσῃ μία ἔακτος ἀπόλυσις. Ἐὰν ὅμως τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἔκρινεν ὅτι πρόκειται περὶ ἀδικημάτων ἐπεβάλλετο ἡ διόρθωσις καὶ ἡ υποβολὴ τοῦ νέου νομοσχεδίου, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἂν ἐδέχετο ἢ ὅχι ὁ ἀδικηθεὶς.

Ο κ. **Μαργῆς**. (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Νομίζω ὅτι συνεζητήθη δις ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον εἰς τὸ ὅποιο ἀνεκοινώθη ἡ ἀρνήσις τοῦ κ. Ἀγγελόπουλου, ἥτις συνέπειαν εἶχε τὴν ἀναστολὴν τῆς υποβολῆς τοῦ νομοσχεδίου. Μὴ λησμονήτε ἄλλως τε ὅτι ὑπῆρχον καὶ ἄλλοι καὶ ἐπρόκειτο περὶ προσωπικῆς διατάξεως ὑπὲρ τοῦ κ. Ἀγγελόπουλου ὅστις δὲν τὴν ἐδέχετο καὶ ἐπομένως δὲν ἤμπορούσαμεν νὰ τὸν βοηθήσωμεν διὰ τῆς βίας.

Ο κ. **Ζαβιτζιάνος**. Αἱ ἐπαναστάσεις ἔκαμον ἀδικήματα, εἶμαι ὅμως αἱ Κυβερνήσεις προσεπάθησαν νὰ τὰ διορθώσουν.

Ο κ. **Μαργῆς**. (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Μὴ λησμονήτε ὅτι οὔτε ἡ Οἰκουμένη Κυβέρνησις τῆς ὁποίας ἦτο μέλος ἐπελήφθη τῆς υποθέσεώς του, πάντως δὲ ἐγὼ δὲν συμφωνῶ μὲ τὴν ἀντίληψιν ὅτι πρέπει νὰ τὸν βοηθήσωμεν διὰ τῆς βίας.

Ο κ. **Ζαβιτζιάνος**. Ἐγὼ δὲν ἐξήγησα νὰ κἀμετε εἰσηγήσιν ὑπὲρ τὰς πεποιθήσεις σας, ἀλλὰ νὰ κἀμετε τοιαύτην σύμφωναν μὲ τὰς πεποιθήσεις σας καὶ ἡ Βουλὴ θὰ ἀποφανθῇ.

Ο κ. **Μαργῆς**. (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ἀντικειμενικὸς σκοπὸς εἶναι νὰ ἀρθῇ ἡ ἀδικία, ἀφοῦ ὅμως αὕτη κατὰ τὸν ἐνδιαφερόμενον δὲν θὰ ἦτο τί θέλετε νὰ κἀμω;

Ο κ. **Τσαλδάρης**. Ἄν, λέγει, δὲν διηυθετήθη ἡ κατὰ τοῦ κ. Ἀγγελόπουλου ἀδικία ἐπὶ τῆς Οἰκουμένης Κυβερνήσεως, τοῦτο εἶναι πρὸς τιμὴν τοῦ κ. Ἀγγελόπουλου, ὅστις δὲν ἐδέχετο νὰ διορθωθῇ τὰς υποθέσεις του ὅταν ἦτο Ὑπουργὸς ἢ Βουλευτής, διότι θὰ παρεξηγεῖτο καὶ αὐτὸς καὶ ἡ Κυβέρνησις. Πολὺ ὀρθῶς συνεπὸς δὲν ἔγεινε τότε ἡ διόρθωσις καὶ εἶναι ἀξίεπαινος ὁ κ. Ἀγγελόπουλος διότι δὲν ἐπωφελέθη τῆς εὐμενοῦς ἐκείνης περιστάσεως. Τώρα σεῖς ἀνεγνωρίσατε τὴν ἀδικίαν καὶ ὤφειλατε νὰ τὴν ἐπανορθώσητε καὶ δὲν ἐπετρέπετο νὰ γίνῃ αὕτη ἀντικείμενον συμβιβασμοῦ μὲ τὸν ἐνδιαφερόμενον.

Ο κ. **Μαργῆς** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ὁ κ. Ἀγγελόπουλος ἤλθε καὶ μοῦ εἶπε ὅτι δὲν πρέπει νὰ υποβάλω τὸ νο-

μοσχέδιον διότι θὰ τὸ ἀποκηρύξῃ δημοσίᾳ. Ἐχομεν λοιπὸν ρητὴν ἀρνήσιν τοῦ ἐνδιαφερομένου.

Ο κ. **Τσαλδάρης**. Τὸ Κράτος, λέγει, ὀφείλει νὰ δόσῃ τὴν σύνταξιν ἣν φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ δόσῃ, ἀσχετῶς τῶν ἀξιώσεων τοῦ ἐνδιαφερομένου. Πάντως ἀπέκειται εἰς σὰς νὰ φέρετε ἐδῶ τὸ νομοσχέδιον καὶ ἡ μὲν Βουλὴ θὰ ἀποφασίσῃ ὁ δὲ ἐνδιαφερόμενος θὰ δεχθῇ ἢ δὲν θὰ δεχθῇ. Νομίζω, ἐπιλέγει, ὅτι τέριμα τῆς συζητήσεως θὰ εἶναι ἡ υποβολὴ τοῦ νομοσχεδίου ἐκ μέρους Ὑμῶν, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι δὲν δύναται ἀπὸ τὸ Σύνταγμα νὰ τὴν υποβάλῃ ἄλλος πλὴν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν.

Ἐπὶ τῆς συστάσεως τοῦ κ. **Φ. Μανουηλίδου** διὰ τὴν μὴ χορηγήσιν δανείων εἰς τὴν Θράκην καὶ ἄλλους νομοὺς τῶν νέων χωρῶν παρὰ τῆς Κτηματικῆς Τραπεζῆς, ὁ κ. **Π. Βουγλούμης** (Ὑπουργὸς τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας) λέγει ὅτι μέχρι τῆς 30 Νοεμβρίου 1929 ἔχουν ἐγκριθῇ διὰ τὰς νέας χώρας δάνεια εἰς μὲν δῆμους, κοινότητες, λιμένας καὶ λοιπὰ νομικὰ πρόσωπα λίραι 600.655 εἰς δὲ ἰδιώτας λίραι 344.714.

Ο κ. **Φ. Μανουηλίδης** λέγει ὅτι ἡ ἐπερωτήσις τοῦ ἀφορᾷ μᾶλλον τὰς δυσχερεῖς ἃς παρεμβάλλει ἡ Τράπεζα διὰ τὴν χορηγήσιν τῶν δανείων καὶ παρακαλεῖ νὰ ἀνακληθῇ ἡ ἐπερωτήσις τοῦ μέχρις ὅτου συγκεινωθῶν στοιχεῖα τινά, ἅτινα ἐλλείπου.

Μεθ' ὅ, ἀποφάσει τῆς Βουλῆς, ἀναβάλλεται ἡ συνέχεια τῆς συζητήσεως τῆς ἐπερωτήσεως καθὼς καὶ τῶν λοιπῶν λόγων ἀπουσίας τῶν κ. Ὑπουργῶν.

Εἰσέρχεται εἰς τὴν Βουλὴν εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας

Γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς β' κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον «περὶ κυρώσεως τοῦ ἐν Γενεῇ ὑπογραφέντος σχεδίου Διεθνoῦς συμβάσεως περὶ καθορισμοῦ ἐλαχίστου ὁρίου ἡλικίας πρὸς πρόσληψιν νέων ὑπὸ τὴν ἰδιότητα θερμοστατοῦ ἢ ἀνθρακώσεως» ἔχον οὕτω:

Περὶ κυρώσεως τοῦ ἐν Γενεῇ τὴν 25 Ὀκτωβρίου 1921 ὑπογραφέντος σχεδίου Διεθνoῦς Συμβάσεως «περὶ καθορισμοῦ ἐλαχίστου ὁρίου ἡλικίας πρὸς πρόσληψιν νέων ὑπὸ τὴν ἰδιότητα θερμοστατοῦ ἢ ἀνθρακώσεως».

Ἀρθρον πρῶτον.

Κυροῦται τὸ ὑπογραφέν ἐν Γενεῇ τὴν 25 Ὀκτωβρίου 1921 σχέδιον Διεθνoῦς Συμβάσεως «περὶ καθορισμοῦ ἐλαχίστου ὁρίου ἡλικίας πρὸς πρόσληψιν νέων ὑπὸ τὴν ἰδιότητα θερμοστατοῦ ἢ ἀνθρακώσεως», ἔχον ὡς ἀκολουθοῦς:

ΣΧΕΔΙΟΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

«Περὶ καθορισμοῦ ἐλαχίστου ὁρίου ἡλικίας πρὸς πρόσληψιν νέων ὑπὸ τὴν ἰδιότητα θερμοστατοῦ ἢ ἀνθρακώσεως».

Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις τῆς Διεθνoῦς Ὀργανώσεως Ἑργασίας τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν,

Συγκληθεῖσα ἐν Γενεῇ ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Διεθνoῦς Γραφείου Ἑργασίας καὶ συνελευσάσα εἰς τὴν τρίτην αὐτῆς σύνοδον τὴν 25 Ὀκτωβρίου 1921,

Μετὰ τὴν ληφθεῖσαν ἀπόφασιν ὅπως παραδεχθῇ διαφόρους προτάσεις σχετικὰς πρὸς τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς χρησιμοποίησεως ὡς ἀνθρακῶν καὶ θερμοστατῶν προσώπων μὴ συμπληρωσάντων τὸ 18ον ἔτος τῆς ἡλικίας των, θέμα περιλαμβανόμενον εἰς τὴν ἐγδοήν παράγραφον τῆς ἡμερησίας διατάξεως τῆς συνόδου, καὶ

Μετὰ ληφθεῖσαν ἀπόφασιν, ὅπως αἱ προτάσεις αὗται περιβληθῶν τὸν τύπον σχεδίου Διεθνoῦς Συμβάσεως,

Παραδέχεται τὸ κατωτέρω σχέδιον Συμβάσεως, δυνάμειον νὰ κυρωθῇ παρὰ τῶν Μελῶν τοῦ Διεθνoῦς Γραφείου Ἑργασίας, συμφώνως ταῖς διατάξεσι τοῦ XIII μέρους τῆς Συνθή-

κης των Βερσαλλιών και των αντίστοιχων μερών των λοιπών Συνθηκών Ειρήνης.

Άρθρον 1.

Κατά την εφαρμογήν της παρούσης Συμβάσεως ο όρος «πλοίων» περιλαμβάνει πάν πλοίων, σκάφος ή ναυπηγήματα, άνηκον είτε εις το Δημόσιον είτε εις ιδιώτας, έκτελούν ναυσιπλοΐαν, εξαιρουμένων των πολεμικών πλοίων.

Άρθρον 2.

Νέοι ήλικίας μικροτέρως των δέκα έκτώ έτών δέν δύναται νά χρησιμοποιηθώσι δια την επί των πλοίων έργασίαν υπό την ιδιότητα άπορρακείας ή θερμαστού.

Άρθρον 3.

Αί διατάξεις του άρθρου 2 δέν εφαρμόζονται προκειμένου περί:

α') Έργασίας νέων επί πλοίων-σχολών, έφ' όσον ή έργασία αύτη τελεί υπό την έγκρισιν και επίβλεψιν της δημοτικής αρχής.

β') Έργασίας επί πλοίων, ών το κύριον μέσον πρόωσέως δέν τυγχάνει ο άντώς.

γ') Έργασίας νέων ήλικίας τουλάχιστον δέκα έξ έτών, των όποιων ή φυσική ικανότης θέλει άναγνωρισθί δι' ιατρικής εξέτάσεως, και οιτινες θέλουν χρησιμοποιηθί επί πλοίων έκτελούντων πλώας άποκλειστικώς εις τας άκτάς των Ίνδιων ή της Ήκωνίας, υπό την επιφύλαξιν κανονισμών έπεμβάσεως μετά γνωμάτευσιν των πλέον αντιπροσωπευτικών όργανώσεων των εργοδοτών των χωρών τούτων.

Άρθρον 4.

Έν περιπτώσει καθ' ήν ήθελε παραστή άνάγκη προσλήψεως θερμαστού ή άνθρακίως εις λιμένα ένω ταυχάνει άδύνατος ή εύρεσις εργατών της κατηγορίας τούτης άνω των δέκα έκτώ έτών, δύναται νά συμπληρωθί δια νέων ήλικίας κάτω των δέκα έκτώ έτών και άνω των δέκα έξ, άλλ' έν τη περιπτώσει τούτη άντί του άναγκαιούτος ενός θερμαστού ή άνθρακίως δέον νά προσλαμβάνονται δύο έκ των άνωτέρω νέων.

Άρθρον 5.

Ίνα ο έλεγχος της εφαρμογής των διατάξεων της παρούσης Συμβάσεως καταστή δυνατός, πώς πλοίαρχος ή κυβερνήτης δέον νά τηρή μητρώον έγγραφής ή ναυτολόγιον, έν τω όποιω νά γίνεται μνεία πάντων των έν τω πλοίω ύπηρετούντων προσώπων ήλικίας κάτω των δέκα έκτώ έτών, μετά της ένδειξεως της ήμερομηνίας της γεννήσεώς των.

Άρθρον 6.

Αί συμβάσεις ναυτολογίας πληρωμάτων δέον νά περιλαμβάνουν περίληψιν των διατάξεων της παρούσης Συμβάσεως.

Άρθρον 7.

Αί επίσημοι επικυρώσεις της παρούσης Συμβάσεως υπό τους όρους τους προβλεπομένους εις το XIII μέρος της Συνθήκης των Βερσαλλιών και τά αντίστοιχα Μέρη των λοιπών Συνθηκών Ειρήνης θά κοινοποιηθώσι εις τον Γενικόν Γραμματέα της Κοινωνίας των Έθνών, παρ' ου θά καταχωρηθώσι.

Άρθρον 8.

Η παρούσα Σύμβασις θέλει ισχύσει εϋθός ως αί επικυρώσεις των δύο Μελών της Διεθνούς Όργανώσεως Έργατίας καταχωρισθώσι υπό του Γενικού Γραμματέως.

Δέν θά δεσμεύη ειμή μόνον τά Μέλη, ών αί επικυρώσεις θά έχωσι καταχωρισθί εις την Γραμματείαν.

Έπμενώς, ή Σύμβασις αύτη θά ισχύση δι' έκαστον Μέλος άπό της ήμερομηνίας, καθ' ήν ή επικύρωσις αύτης θά καταχωρισθί εις την Γραμματείαν.

Άρθρον 9.

Εϋθός ως αί επικυρώσεις δύο Μελών της Διεθνούς Όργανώσεως Έργατίας καταχωρισθώσι εις την Γραμματείαν, ο Γενικός Γραμματέας της Κοινωνίας των Έθνών θέλει γνωστοποιήσει τούτο εις πάντα τά μέλη της Διεθνούς Όργανώσεως Έργατίας, θέλει δ' επίσης τούς γνωστοποιήσει την καταχώρισιν των επικυρώσεων, αιτινες θά κοινοποιηθώσι αύτφ μεταγενεστέρως υπό παντός έτέρου Μέλους της Όργανώσεως.

Άρθρον 10.

Υπό την επιφύλαξιν των διατάξεων του άρθρου 8, πάν μέλος επικυρούν την παρούσαν Σύμβασιν αναλαμβάνει την ύποχρέωσιν της εφαρμογής των διατάξεων των άρθρων 1, 2, 3, 4, 5 και 6 το βραδύτερον άπό 1 Ίανουαρίου 1924 και λήψεως των άναγκαιούτων μέτρων, ίνα αί διατάξεις αύται κατιστώσι πραγματικά.

Άρθρον 11.

Πάν Μέλος της Διεθνούς Όργανώσεως, επικυρούν την παρούσαν Σύμβασιν, αναλαμβάνει την ύποχρέωσιν της εφαρμογής αύτης εις τας άποικίας, κτήσεις και προτεκτοράτα αυτού, συμφώνως προς τας διατάξεις του άρθρου 421 της Συνθήκης των Βερσαλλιών και τ' αντίστοιχα άρθρα των λοιπών Συνθηκών Ειρήνης.

Άρθρον 12.

Πάν Μέλος, επικυρώσαν την παρούσαν Σύμβασιν, δύναται νά καταγγείλη αύτην κατά την λήξιν της περιόδου δέκα έτών άπό της ήμερομηνίας της αρχικής ισχύος της Συμβάσεως δια πράξεως κοινοποιουμένης εις τον Γενικόν Γραμματέα της Κοινωνίας των Έθνών και παρ' αυτού καταχωριζομένης. Η καταγγελία θά ισχύη έν έτος μετά την καταχώρισιν της εις την Γραμματείαν.

Άρθρον 13.

Το Διοικητικόν Συμβούλιον του Διεθνούς Γραφείου Έργατίας δέον, άπαξ τουλάχιστον κατά δεκαετίαν, νά παρουσιάξη εις την Γενικήν Συνέλευσιν έκθεσιν επί της εφαρμογής της παρούσης Συμβάσεως και ν' άποφασίξη εάν συντρέχη λόγος έγγραφής εις την ήμερησίαν διάταξιν της Συνελεύσεως του ζητήματος αναθεωρήσεως ή τροποποιήσεως της άνωτέρω Συμβάσεως.

Άρθρον 14.

Το Γαλλικόν και Άγγλικόν κείμενον της παρούσης Συμβάσεως τυγχάνουσιν ίσοδύναμα.

Άρθρον δεύτερον.

Οι πλοίαρχοι των εμπορικών πλοίων εΐνε ύπεύθυνοι δια την τηρήσιν των διατάξεων, των όποιων πάσα παράβασις τιμωρείται δια χρηματικής ποινής μέχρι 5.000 δρχ. και στερήσεως του διπλώματος του ύπευθύνου μέχρι τριών μηνών.

Η ισχύς του παρόντος άρχεται άπό της δημοσιεύσεως αυτού εις την Έφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Επί του ψηφισθέντος εις β' συζήτησιν νομοσχεδίου «περί κυρώσεως της συμφωνίας μεταξύ Έλλάδος και Αυστρίας κλπ.»

Ο κ. **Π. Τσαλδάρης** εκφράζει την άπορίαν του διότι το νομοσχέδιον έψηφίσθη ένω κατά τά εΐθισμένα προηγούνται αί έπερωτήσεις κατά τάς Συνεδριάσεις Κοινοβουλευτικού έλέγχου. Τούτο έχων ύπ' ύπ' όψει δέν ήδυνήθη, λέγει, νά είμαι παρών κατά την έναρξιν της Συνεδριάσεως, φρονών ότι το νομοσχέδιον θά έψηφίετο βραδύτερον. Έπεθύμουν δέ επ' αυτού νά επιφέρω παρατηρήσεις τινάς, αί όποιαί θά ήσαν χρήσιμοι και δι' άλλον τινά νόμον.

Επί του εις β' κατ' άρθρον και σύνολον συζήτησιν νομοσχεδίου «περί μεσιτών έγχωρίων προϊόντων» ο κ. **Θ. Χαβίνης** ζητεί την αναβολήν.

Η Βουλή έρωτηθεΐσα άπυρρίπτει δι' άναστάσεως την πρόσιν ταύτην.

Γίνονται μετά τούτο δι' άναστάσεως δεκτά τά άρθρα 1 και 2 του Νομοσχεδίου. Επί του άρθρου 3 ο κ. **Π. Βουγλόυμης** (Υπουργός Έθν. Οικονομίας) υποβάλλει τροπολογίαν καθ' ήν διαγράφεται ή φράσις «και μη κεκτημένοι άπολυτήριον έξαταξίου Δημοτικού σχολείου ή ένδεικτικόν β' τάξεως ελληνικού σχολείου ή άλλης όμοταγούς σχολής» και αντικαθίσταται δια της φράσεως «καίτοι μη κεκτημένοι τά προϊόντα του άρθρου 2»

Ο κ. **Ι. Παπαφλέσσας** τονίζει ότι πρέπει νά κατοχυ-

ρωθώσιν οι άπό μιας τριακονταετίας μέχρι σήμερα εξυπηρετήσαντες τά συμφέροντα των εμπόρων.

Ο κ. **Π. Βουγλόυμης** (Υπουργός Έθνικής Οικονομίας) λέγει ότι δια του νομοσχεδίου δέν δίδομεν τίποτε, άπλώς τούς νομιμοποιούμεν.

Ο κ. **Ι. Παπαφλέσσας** συλλογίζετο πως τεθούν τουλάχιστον πρόβλεπτα.

Γίνεται μετά τούτο δεκτόν το άρθρον 3 ως έτροποποιήθη. Γίνεται οσαύτως δεκτόν το άρθρον 4. Επί του άρθρου 5 ο κ. **Θ. Χαβίνης** λέγει ότι έκ της άναγνώσεως του Νομοσχεδίου έσχημάτισε την πεποίθησιν ότι δέν θά δύνανται πλέον νά πωληθώσι προϊόντα άν δέν μεσολαδήσουν οι μεσίται.

Ο κ. **Π. Βουγλόυμης** (Υπουργός Έθνικής Οικονομίας) «Αν προσέξετε το άρθρον 10 θά ίδετε ότι αυτό περιορίζεται εις την σταφίδα την σουλτανίναν και τά σύκα.

Ο κ. **Θ. Χαβίνης** λέγει ότι δια διαταγμάτων αί διατάξεις του νομοσχεδίου δύνανται νά άπεκτείνωνται και επί άλλων προϊόντων, ήμεις δε ως αντιπροσωπεύοντες τον άγροτικόν κόσμον δέν δεχόμεθα κατ' άρχήν την μεσολαδήσιν των μεσιτών εις την πώλησιν των προϊόντων.

Ο κ. **Τ. Αναστασίου** τονίζει ότι εΐναι άνάγκη νά ψη-

Ο Πρόεδρος

Ι. Δ. ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΣ

Οι Γραμματείς

Ι. Κουτσίνας

Σ. Νικολαΐδης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΚΔ'

Τρίτης 21 Ίανουαρίου 1930.

Όρξ 4.30' μ. μ., ο Πρόεδρος κ. **Ι. Τσιριμώκος**, άνελθών επί της έδρας, κηρύσσει την έναρξιν της συνεδριάσεως και διατάσσει νά άνοιχθώσι τά θεωρεία.

Αναγινώσκονται και επικυρώνονται τά πρακτικά της χθεσινής συνεδριάσεως.

Ανακοινούνται τά εξής :

Ο παρ' τω Έλεγκτικω Συνεδρίω Γενικός Έπίτροπος της Έπικρατείας υποβάλλει την ύπ' αριθμόν 2314 πράξιν του Έλεγκτικού Συνεδρίου δια την θεώρησιν χρηματικού έντάλματος έκ δραχμών 10,600,365 ύπ' εϋθύνην του κ. Υπουργού των Στρατιωτικών.

Ο παρ' τω Έλεγκτικω Συνεδρίω Γενικός Έπίτροπος της Έπικρατείας υποβάλλει την ύπ' αριθμόν 2215 πράξιν του Έλεγκτικού Συνεδρίου δια την θεώρησιν χρηματικού έντάλματος έκ δραχμών 14,300 ύπ' εϋθύνην του κ. Υπουργού των Οικονομικών.

Διάφορα σωματεία Πτολεμαΐδος διαμαρτύρονται κατά του Ταμίου Έορδέας κοινοποιήσαντος έντάλματα εισπράξεως κατά προσφύγων δια τά πρόσ την Ε. Α. Π. χρή των και παρακαλούν όπως άνασταλή ή πληρωμή τούτων μέχρι της καταβολής της αποζημιώσεώς των.

Ο βουλευτής κ. **Κ. Τσεριώνης** καταθέτει άναφοράν του Δ. Κοροντζή αίτουμένου επανόρθωσιν γενομένης άδικίας.

Οι υπάλληλοι και εργάται καταστημάτων και γραφείων αλεύρων έξωτερικού Θεσσαλονίκης και ο σύλλογος μεσιτών χρηματιστηρίου έμπορευμάτων Θεσσαλονίκης αίτούνται την μείωσιν του εισαγωγικού δασμού των αλεύρων.

Η έννοσις άναπήρων Θεσσαλονίκης αίτείται την αντιπροσωπευσιν της άναπηρίας τάξεως κατά την ύπογραφήν της συμβάσεως βιομηχανοποιήσεως του καπνού.

Ο λαός Δράμας διαμαρτύρεται κατά του δημάρχου της πόλεως των και του μηχανικού Παπαϊωάννου δια την επί του ζητήματος της ρυμοτομίας της πόλεως των στάσιν των και

φισθη το νομοσχέδιον έκ του όποιου ούδεις κίνδυνος δύναται νά γεννηθί, τοσοϋτο μάλλον καθ' όσον το νομοσχέδιον περιορίζεται εις την σταφίδα την σουλτανίναν και τά σύκα.

Ο κ. **Π. Βουγλόυμης** (Υπουργός της Έθνικής Οικονομίας) λέγει ότι και πάσχ επέκτασις του νομοσχεδίου θέλει γίνη κατόπιν γνωμοδοτήσεως των άρμοδίων Έπιμελητηρίων.

Ο κ. **Θ. Χαβίνης** λέγει ότι πώς φόβος θά εξέλιπε εάν διεγάρφετο ή β' παράγραφος του άρθρου 10.

Ο κ. **Π. Βουγλόυμης** (Υπουργός της Έθνικής Οικονομίας) λέγει ότι και μετά την επιψήφισιν του νομοσχεδίου θά δύναται πώς τις νά πωλήσ η προϊόντα αυτού άνευ της μεσολαδήσεως μεσίτου. Εάν όμως θελήσ η νά πάρη μεσίτην θά πάρη έκείνον που θά έχ η τά προϊόντα. Έν πάση περιπτώσει δέχεται την διαγραφήν της 2ας παραγράφου του άρθρου 10.

Γίνονται μετά τούτο δεκτά δι' άναστάσεως τά άρθρα 5, 6, 7, 8, 9, 10 διαγραφείσης της 2ας παραγράφου και 11, ή δε επιψήφισις του συνόλου αναβάλλεται.

Οδονός έτέρου άντικειμένου ύπάρχοντος προς συζήτησιν λύεται μετά τούτο, συναινέσει της Βουλής, ή Συνεδρίασις ώρξ 6.30 δια την 4.30 μ. μ. της αύριον.

παρακαλούν όπως μη παραταλή ή άπαγορευτική διαταγή άνοικοδομήσεως.

Οι στρατιωτικοί και πολιτικοι συταξιοϋχοι Θεσσαλονίκης, άναφέροντες την οΐκτράν κατάστασιν εις ήν εύρίσκονται, αίτούνται την λήσιν μέτρων προς άνακούφισιν των.

Οι κάτοικοι Μαλών Κρήτης ζητούν: 1) κατάργησιν φόρου έλαίου, 2) έλάττωσιν εισαγωγικού δασμού των ειδών πρώτης ανάγκης, 3) κατασκευήν της δόδου Μαλών — Κάλου κτλ., και παρακαλούν την άποδοχήν των αιτημάτων των τούτων.

400 έψεδροι αυτοκινητισται περιφερείας Τριφυλλίας άπεργήσαντες αίτούνται έλάττωσιν της τιμής της βενζίνης.

Ο βουλευτής κ. **Α. Παπαθανάσης** καταθέτει άναφοράν της ένώσεως αυτοκινητιστών Άγρινίου διαμαρτυρομένων δια την άθλίαν κατάστασιν των δρόμων και παρακαλούν δια την ταχείαν έπισκευήν αυτών.

Οι βουλευταί κ. κ. **Αίνος Κογεβίνας** και **Σ. Ζερβός** υποβάλλουν πρότασιν νόμου «περί τροποποιήσεως του ΓΝΔ' νόμου και των τροποποιησάντων τούτον νόμων 423, 1748, 2645 ως και του Ν. Δ. της 8)11 Ίουλίου 1927 του κυρώσαντος τό άπό 19 Σεπτεμβρίου 1925 Ν. Δ ».

Η επί των Οικονομικών Κοινοβουλευτική Έπιτροπή υποβάλλει έκθέσεις της επί των εξής σχεδίων νόμων :

1) «Περί κυρώσεως της άπό 16 Νοεμβρίου 1928 συμβάσεως μεταξύ Έλληνικού Δημοσίου και Τραπεζής της Έλλάδος περί άναθέσεως αυτή της ύπηρεσίας των δανείων 6 ο ο το 1929 (Έλληνοβουλγαρικής μεταναστεύσεως) και 6 ο ο το 1929 κλπ.» και

2) «Περί κυρώσεως της άπό 25 Νοεμβρίου 1929 συμβάσεως μεταξύ του Έλληνικού Δημοσίου και της Τραπεζής της Έλλάδος».

Η επί των Στρατιωτικών Κοινοβουλευτική Έπιτροπή υποβάλλει τάς έκθέσεις αυτής επί των εξής σχεδίων νόμων :

1) «Περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 3981 περὶ Ἀνωτάτου Στρατιωτικοῦ Συμβουλίου».

2) «Περὶ παραχωρήσεως γηπέδου εἰς τὴν Πανελληνίον Σκοπευτικὴν Ἑταιρείαν».

3) «Περὶ ἀνταλλαγῆς ὅρου τῆς Στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας καὶ τῆς Ε. Α. Π. ἐν Πράδιῳ».

Ο κ. **Δ. Δίγκας** (ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) ὑποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 11 Μαΐου 1929 Ν. Δ. περὶ ἐκπροσωπήσεως τῆς Ε. Α. Π. ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων».

Ο κ. **Θ. Σοφοῦλης** (ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) ὑποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ ἀντικαταστάσεως τῶν ἄρθρων 1, 2, 3, 4 καὶ 7 τοῦ νόμου 3607 τοῦ 1928 περὶ ἐφέσεων κατ' ἀποφάσεων τῶν στρατοδικείων καὶ ναυτοδικείων».

Ο κ. **Θ. Σοφοῦλης** (ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) καὶ **Δ. Δίγκας** (ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) ὑποβάλλουν σχέδιον νόμου «περὶ ἀντικαταστάσεως τοῦ ἀρθροῦ 258 τῆς Στρατ. Ποινικῆς Νομοθεσίας».

Ο κ. **κ. Θ. Σοφοῦλης** (ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) καὶ **Γ. Μαργῆς** (ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ὑποβάλλουν σχέδιον νόμου «περὶ ἐκτελέσεως ὀχυρωματικῶν ἔργων».

Μεθ' ὃ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τῶν ἀναφορῶν καὶ ἐρωτήσεων.

Ο κ. **Ι. Γιαμούξης** συνιστᾷ ἀναφορὰν ἀπολυθέντων σιγαροποιῶν Βόλου καὶ παρακαλεῖ νὰ διαδιδασθῇ αὕτη εἰς τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας.

Ο κ. **Γ. Τηλικίδης** ὑποστηρίζει ἀναφορὰν τοῦ Γεωργικοῦ Ἐπιμελητηρίου Πέλλης περὶ φορολογίας τοῦ σησάμου.

Ο κ. **Τ. Ἀναστασίου** ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορὰς δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ὑπαλλήλων Κομοτηνῆς παρακαλεῖ ὥπως ἐπισπευσθῇ ἡ ἐπιψήφισις τοῦ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ἐκκαρεμῶς σχετικοῦ νομοσχεδίου.

Τὴν ἀναφορὰν συνιστῶσι καὶ οἱ κ. **κ. Ν. Συριόπουλος** καὶ **Ι. Κουτσίνας**.

Ο κ. **Π. Φλώρος** καταθέτει καὶ ἀναπτύσσει ψήφισμα τοῦ Κοινοτικοῦ Συμβουλίου Κονίστης περὶ παραχωρήσεως τοῦ κατηρησιωμένου διοικητηρίου Κονίστης εἰς τὴν Κοινότητα, ἐφ' ὅσον εἰς ἐπανειλημμέναις ἐκκλησίαις αὐτῆς ὥπως ἐπισκευασθῇ τοῦτο ἕνα χρησιμεύσῃ ὡς διοικητήριον οὐδεμία ἀπάντησις ἐδόθη.

Ο κ. **Α. Παπαθανάσης** συνιστᾷ ἀναφορὰν πολυτέκνων γονέων Συκιωνίας περὶ ἀπαλλαγῆς τῶν τέκνων αὐτῶν ἐκ τῶν ἐκπαιδευτικῶν τελῶν.

Τὴν ἀναφορὰν συνιστῶσι καὶ οἱ κ. **κ. Ι. Νικολίτσας** καὶ **Ι. Κουτσίνας**.

Αἰτῆσαι τοῦ κ. **Α. Μιχαλακοπούλου** (Ἀντιπροέδρου τῆς Κυβερνήσεως) ἡ ἀναφορὰ διαδιδάσκειται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας.

Ο κ. **Τ. Ἀναστασίου** ὑποστηρίζει ἀναφορὰν τοῦ Ἐπιμελητηρίου Πύργου περὶ συμμετοχῆς του εἰς τὸν αὐτόνομον σταφιδικὸν ὀργανισμόν.

Ο κ. **Ι. Καλογεράς** ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορὰς τῶν ἀποστράτων ἀξιωματικῶν Μεσολογγίου περὶ αὐξήσεως τῆς συντάξεώς των συνιστᾷ εἰς τὸν κ. ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργῶν ὥπως ἡ ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν συναδέλφου του δοθεῖσα ὑπόσχεσις περὶ αὐξήσεως τῶν συντάξεων γενικῶς ἀπὸ 1ης Ἀπριλίου πραγματοποιηθῇ καὶ κατὰ τὸ δυνατόν ἐπεκταθῇ, καθόσον οἱ συνταξιούχοι, οὐδένα ἄλλον πόρον ζωῆς ἔχοντες, πλὴν τῆς γλίσχαρος συντάξεώς των, ὑποφέρουσιν διενῶς, ἰδίως ὑπὸ τὰς σημερινὰς δυσχερεῖς βιωτικὰς συνθήκας.

Ο κ. **Θ. Σοφοῦλης** (ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) παρακαλεῖ νὰ τῇ ἀποσταλῇ ἡ ἀναφορά.

Ο κ. **Θ. Παπαστρατίδης** συνιστᾷ ἀναφορὰν τῆς Ἀρσινόης Παπασταματίου περὶ αὐξήσεως τῆς ἀπονεμομένης αὐτῇ συντάξεως, καθ' ὅσον ὁ σύζυγος αὐτῆς πεσὼν ἐν πολέμῳ μὲ τὸν βασιλὸν τοῦ ταγματάρχου, ἐθεωρήθη ὡς λοχαγός, καὶ ὡς ἐκ

τούτου ἡ παραχομένη αὐτῇ σύνταξις εἶναι κατωτέρα ἐκείνης τῆς πραγματικῶς δικαιούται.

Αἰτῆσαι τοῦ κ. **Θ. Σοφοῦλη** (ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν) ἡ ἀναφορὰ παραπέμπεται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν.

Ο κ. **Τ. Ἀναστασίου** ὑποστηρίζει ἀναφορὰν τῶν κτηνοτρόφων τοῦ δήμου Ἡλίδος περὶ τοῦ δικαίου τοῦ τυροῦ.

Ο κ. **Ι. Νικολίτσας**, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορὰς κατοίκων Ὑπνάδου διαμαρτυρομένων διὰ τὴν μελετωμένην κατάργησιν τοῦ μονοπωλίου τοῦ πετρελαίου, συνιστᾷ εἰς τὸν κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργῶν ὥπως μὴ πραγματοποιηθῇ ἡ κατάργησις αὕτη, ἵνα μὴ οἱ ὄρειοι πληθυσμοὶ στερηθῶσι τελείως τοῦ φωτισμοῦ των.

Τὴν ἀναφορὰν συνιστᾷ καὶ ὁ κ. **Ι. Κουτσίνας**.

Ο κ. **Γ. Μαργῆς** (ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ἀπαντᾷ ὅτι τὸ ζήτημα εὐρίσκεται ὑπὸ μελέτην εἰσέτι.

Ο κ. **Ι. Νικολίτσας** ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορὰς τοῦ ἐφέδρου λοχίου Χ. Μιστελὶ περὶ χορηγίσεως αὐτῷ ἐπιδόματος καὶ παρατάσεως τῆς προθεσμίας διὰ τὴν υποβολὴν δηλώσεων πρὸς ἀπονομὴν συντάξεως παρακαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῆς Προνοίας Ὑπουργὸν ὥπως εἰς τὸ ἐκκαρεμὲς σχέδιον νόμου περὶ τῶν ἐν τῇ στρατῷ τῆς Ἑθνικῆς Ἀρμύνης ὑπηρετησάντων λόγιον σχετικὴν πρόνοιαν.

Ο κ. **Ε. Ἐμμανουηλίδης** (ὑπουργὸς τῆς Προνοίας) ἀπαντᾷ ὅτι τὸ ζήτημα δὲν εἶναι ὅσον παριστάνεται ἀπλοῦν καὶ δι' αὐτὸ δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ παράσχη κατηγορηματικὴν διαβεβαίωσιν πρὶν ἢ συμπληρωθῇ ἡ μελέτη αὐτοῦ, εἰς ἣν ἀσχολεῖται τὸ Ὑπουργεῖον.

Ο κ. **Ν. Ξηρός** ὑποστηρίζει ἀναφορὰν ἀποστράτων χωρυφάκων Λαμίας περὶ χορηγίσεως αὐτοῖς ἐπιδόματος καὶ παρακαλεῖ νὰ διαδιδασθῇ αὕτη εἰς τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν.

Ο κ. **Α. Παπαθανάσης** ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορὰς τοῦ Γεωργικοῦ Ἐπιμελητηρίου Ἀττικοδοιωτίας περὶ παροχῆς εἰς τοὺς παραγωγοὺς φορολογικῶν διευκολύνσεων παρακαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργῶν, ὥπως διατάξῃ τὰ ὑπ' αὐτὸν ὄργανα νὰ προδίδουν μετ' ἐπιεικειᾶς εἰς τὴν εἰσπραξίν των φόρων, καθ' ὅσον ἡ μαστίφουσα τοὺς παραγωγοὺς οἰκονομικὴ κρίσις ἀναγκάζει αὐτοὺς νὰ τρέπονται εἰς τὰ ὄρη ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει τῶν χωρυφάκων. Εἶναι, τονίζει, τοιαύτη ἡ δυσπραγία τῶν παραγωγῶν, ὥστε νὰ προκαλοῦνται καὶ συρράξεις ἀκόμη μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν δημοσίων εἰσπρακτόρων.

Τὰς αὐτὰς συστάσεις ποιοῦνται καὶ οἱ κ. **κ. Ι. Νικολίτσας** καὶ **Ι. Κουτσίνας**.

Γ. Μαργῆς (ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ ἐκράσω τὴν ἀπορίαν μου διὰ τὴν περιγραφὴν τὴν ὁποῖαν ἔκλειεν ὁ ἀξιότιμος βουλευτής. Παρ' ὀλίγον μὰς εἶπεν ὅτι ὁλόκληρος ἡ ἀγροτικὴ Ἑλλὰς ἐτράπη ἀνὰ τὰ ὄρη καὶ τὰ δάση διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὴν ἀπὴν ἑκστρατεῖαν τῶν εἰσπρακτορικῶν ὀργάνων. Καὶ ὅμως γνωρίζει καλῶς ἡ Βουλὴ, ὅτι οἱ ἀγρόται πληρώνουν τὸν καταρτηθέντα διὰ μίαν διετίαν φόρον τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς, ἀνερχόμενον εἰς 3 ο) ἐπὶ τῆς παραγωγῆς, καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν κτηνοτρόφοι τὸν σχετικὸν φόρον, διὰ τὸν ὅποιον πλείσται παρεσχέθησαν εὐκολίαι. Εἶναι ἀκόμη γνωστὸν ποίας εὐκολίας παρέσχε καὶ παρέχει ἡ παρούσα Κυβέρνησις κατὰ τὴν εἰσπραξίν των φόρων. Ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐννοηθῇ ὅτι ὅλα τὰ πράγματα ἔχουν τὰ ὅριά των. Φαίνεται δὲ ὅτι τὰ ὅρια ταῦτα τὰ ὑπερέβημεν εἰς τὸ κεφάλαιον τῶν φορολογικῶν διευκολύνσεων, διότι κατανεῖς σημεῖον νὰ θεωροῦν πολλοὶ φορολογούμενοι ἄκρως ἐνοχλητικὴν καὶ αὐτὴν τὴν ἐμφάνισιν τῶν εἰσπρακτόρων. Ἐννοεῖτε ποίους ἡ τοιαύτη ἀντίληψις ἐμφανίζει κινδύνους. Διὰ τοῦτο νομίζω ὅτι, ἀντὶ νὰ συνιστῶσιν ἐνταῦθα οἱ κ. βουλευταὶ καὶ ἄλλας ἀκόμη εὐκολίας, ὀρθώτερον θὰ ἦτο νὰ συστήσωσιν εἰς τοὺς συμπολίτας των ὅτι οἱ φόροι τέλους πάντων πρέπει καποτε νὰ πληρώνωνται καὶ νὰ τοῖς γνωρίζωσιν ὅτι κατὰ τῶν δυστροπούντων θὰ ἀναγκασθῶμεν νὰ λάβωμεν τὰ προσήκοντα μέτρα.

Ο κ. **Α. Παπαθανάσης** παρατηρεῖ ὅτι δὲν συνίσταται ἡ παροχὴ εὐκολιῶν ἐπηρεάζουσιν τὸ ἰσοζύγιον τοῦ προϋπολογισμοῦ ἀλλὰ μόνον χρονικαὶ εὐκολίαι ἐπιτρέπουν εἰς τοὺς παραγωγοὺς τὴν πληρωμὴν τῶν φόρων ὅταν πωλήσωσι τὰ προϊόντα των.

Ο κ. **Γ. Μαργῆς** (ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) δηλοῖ ὅτι σχετικαὶ ὁδηγίαι ἔχουσιν ἤδη παρασχεθῇ εἰς τοὺς ἀρμόδιους ὑπαλλήλους.

Ο κ. **Α. Κουτσοπέταλος** ὁμιλῶν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀναφορᾶς παρακαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργῶν νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τοῦ ὅτι καποτε πρέπει ἡ ἐπιεικεία νὰ μὴ ἐξαντληθῇ, ἐφ' ὅσον οἱ αἰτούμενοι τὴν παροχὴν διευκολύνσεων παραγωγῶν κατήντησαν ἐρείπια ἐκ τῶν ἀλλεπαλήλων θεομηριῶν. Παρὰ τὰς δοθείσας δὲ ὁδηγίας, ὡς ἐδήλωσεν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, τὰ εἰσπρακτορικὰ ὄργανα προδίδουν εἰς ἀπὴν τῶν φορολογουμένων καταδίωξιν.

Ο κ. **Ι. Κουτσίνας** συνιστᾷ ἀναφορὰν τῶν κατοίκων Καζακλάρ, Ὑπνάδου, Ραψάνης, Ἀαρίστης, Γόννων, Ἀμπελακίων, Ἀγυιάς, καὶ παρακαλεῖ ὥπως διαδιδασθῇ αὕτη εἰς τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν.

Ο κ. **Π. Φλώρος**, καταθέτων καὶ ἀναπτύσσων ἀναφορὰν τῆς Δονουσίας Π. Μπάρδη παρακαλοῦσιν τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν ὥπως ἐκτελεσθῇ ἡ ἀπόφασις τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἀντιστρατήγων περὶ μεταθέσεως τοῦ ἀνθ' ἡτροῦ υἱοῦ τῆς Σ. Μπάρδης ἐκ Κομοτηνῆς εἰς τι τῶν ἐνταῦθα νοσοκομείων, καταγγέλλει εἰς τὸν κ. ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργῶν, ὅτι ἡ ὑγειονομικὴ ὑπηρεσία διατρέλλεται τὰς διατάξεις αὐτοῦ καὶ ἐνδιαφερομένη προφανῶς ὁ ἐν ἐτέρῳ ὀργανισμῷ ἀξιωματικῶν περιφρονεῖ τὰς ἀποφάσεις τοῦ Ἀνωτάτου Στρατιωτικοῦ Συμβουλίου.

Ο κ. **Θ. Σοφοῦλης** (ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) παρατηρεῖ ὅτι δὲν εἶναι δικαία ἡ ἀγκυράκησις τοῦ ὁμιλούντος, καθόσον ἡ τυχὼν καθυστέρησις περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἀνωτάτου Στρατ. Συμβουλίου ὀφείλεται εἰς τὴν μεγίστην ἑλλειψιν ὑγειονομικῶν ἀξιωματικῶν.

Π. Φλώρος. Πάσχετε ὅλοι σας οἱ Ὑπουργοὶ ἀπὸ ἀρρώστειαν νὰ ὑποστηρίζετε τὰς ὑπηρεσίας σας ὅταν σας καταγγέλλονται πράγματα κακοηθίστατα.

Ο κ. **Θ. Σοφοῦλης** (ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) συνιστᾷ εἰς τὸν βουλευτὴν ὥπως ἐν πάσῃ περιπτώσει διέλθῃ αἴρειον ἐκ τοῦ Ὑπουργείου.

Ο κ. **Π. Φλώρος** συνιστᾷ ἀναφορὰν συντεχνίας ὑπαλλήλων βυρσοδεψείων Ἰωαννίνων περὶ χορηγίσεως αὐτοῖς ἀποζημιώσεως καὶ παρακαλεῖ νὰ διαδιδασθῇ αὕτη εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας.

Ο κ. **Α. Παπαθανάσης** συνιστᾷ ἀναφορὰν τῶν δικαστικῶν κλητῆρων Κεφαλληνίας.

Τὴν ἀναφορὰν συνιστᾷ καὶ ὁ κ. **Ι. Κουτσίνας** παρακαλῶν νὰ διαδιδασθῇ αὕτη εἰς τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης.

Ο κ. **Μ. Μαντᾶς** ὑποστηρίζει ἀναφορὰν τῶν αὐτοκίνητιστῶν Θεσσαλονίκης—Σαρακλή.

Ἐν συνεχείᾳ, ὁ αὐτὸς κ. βουλευτής, προκειμένου νὰ συζητηθῇ ἡ ἀναφορὰ τῶν κατοίκων Δαυλείας καὶ περιχώρων Χαιρωνείας περὶ μὴ καταργήσεως τοῦ ἡμιγυμνασίου Δαυλείας, ἐφ' ἧς φέρεται ἐγγεγραμμένος, διαμαρτυρεῖται διότι ὁ ἀρμόδιος ἐπὶ τῆς Παιδείας Ὑπουργὸς ἐπανειλημμένως ἀπουσιάζει.

Μεθ' ὃ ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς ἀναβάλλεται.

Ο κ. **Ν. Ζαγρίφης** καταθέτων ἀνακριδὲς τηλεγράφημα τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Πρακτορείου περὶ τῶν τελευταίων ἐν Κρήτῃ συλλαλητηρίων ἐπιστᾷ τὴν προσοχὴν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν ἐπὶ τοῦ κακοδοῦλου, ὡς τὸ χαρακτηρίζει, ἀνακρινθέντος τούτου τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Πρακτορείου καὶ συνιστᾷ τὴν ἐπιβολὴν ἐλέγχου ἐπὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀποσταλλομένων εἰς τὸ ἔξωτερον τηλεγραφημάτων.

Ο κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** (ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) ἀπαντᾷ ὅτι ἀγνοεῖ τὴν δημοσίευσιν ταύτην. Ὅπως δὲ ποτε

ὅμως, προσθέτει, εἰς τὴν τελευταίαν ἀνανέωσιν τῆς μετὰ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Πρακτορείου συμβάσεως, τὴν δι' ἐν μόνον ἔτος γενομένην, ἐλήφθη πρόνοια ὥστε ταῦτα ἀποπήματα νὰ μὴ ἐπαναληφθοῦν. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν ὑποδεχθέντα ἐλεγχον, παρατηρεῖ, ὡς καὶ ἄλλοτε εἶπεν, ὅτι τοῦτο εἶναι ζήτημα συνδεόμενον μὲ τὴν ἐν γένει ὁργάνωσιν τοῦ Γραφείου τοῦ τύπου, δι' ἣν θὰ ληφθῇ, ὡς λέγει, πρόνοια ἐν τῷ προσεχῶς ὑποδληθισμένῳ εἰς τὴν Βουλὴν νέῳ ὀργανισμῷ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν.

Ο κ. **Σ. Κωστόπουλος** συνιστᾷ ἀναφορὰν διαφόρων ὁργανώσεων δημοσίων ὑπαλλήλων περὶ ἀνισότητος κατὰ τὴν διανομὴν τῶν 80 εκατομμυρίων καὶ παρακαλεῖ ὥπως διαδιδασθῇ αὕτη εἰς τὸ ἀρμόδιον ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργείων.

Ο κ. **Ι. Γρηγοράκης** συνιστᾷ ἀναφορὰν σκανδαλοποιῶν καὶ ὑποδηματοποιῶν Γυθείου καὶ παρακαλεῖ νὰ διαδιδασθῇ εἰς τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν.

Ο κ. **Ν. Ξηρός** ὑποστηρίζει ἀναφορὰν τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου Ἀσβεστίου περὶ καθορισμοῦ τῶν ἐρίων τῆς κοινότητός του καὶ παρακαλεῖ νὰ διαδιδασθῇ αὕτη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν εἰς τὸν Νομάρχην πρὸς ρύθμισιν τοῦ ζητήματος.

Ο κ. **Ν. Μπακόπουλος** συνιστᾷ ἀναφορὰν τῶν κατοίκων Λεονταρίου περὶ μὴ ἀπαλλοτριώσεως ὑπὸ τῆς Ἀεροπορικῆς Ἀρμύνης τοῦ φρουρίου τῆς πόλεως των.

Ο κ. **Γ. Μαργῆς** (ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ἀπαντᾷ ὅτι διατάχῃ ἤδη ἡ ἀναστολὴ τῆς ἀπαλλοτριώσεως του, ἥτις εἶχε διενεργηθῇ ἐξ ἀγνοίας τῆς ἀρμόδιας ὑπηρεσίας.

Ο κ. **Ε. Μιχαήλ** ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορὰς τῆς Ἐνώσεως ἐργατῶν ραπτῶν καὶ ραπτριῶν Πειραιῶς περὶ παροχῆς εἰς αὐτὴν ἀποζημιώσεως λόγω ἀνεργίας, κατόπιν τῆς συνάψεως τῆς μεταξὺ τοῦ δημοσίου καὶ τῆς Ἑταιρείας Ἐργουργίας συμβάσεως, συνιστᾷ εἰς τὸν κ. ἐπὶ τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας Ὑπουργὸν τὴν υἱοθέτησιν τοῦ αἰτήματος τούτου, καθ' ὅσον πρόκειται περὶ χηρῶν, τέκνων, ἢ μητέρων θυμάτων πολέμου.

Ο κ. **Π. Βουγλούμης** (ὑπουργὸς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας) ἀπαντᾷ ὅτι δυστυχῶς ὑπὸ τῆς συμβάσεως ἥτις συνήχθη ἐπὶ δικτατορικοῦ καθεστώτος οὐδεμία ἐγένετο πρόβλεψις ἀποζημιώσεως τῶν ραπτριῶν ἐνδυμάτων στρατοῦ, αἵτινες ἀπώλεσαν τὴν ἐργασίαν των. Εἶμι βέβαιος, λέγει, ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν ὁσάκις δύναται παρέχει ἐργασίαν εἰς τὰς ραπτρίας ἐνδυμάτων στρατοῦ. Πέραν τούτου οὐδὲν δύναται νὰ γίνη. Ἐὰν ἡ Κυβέρνησις ἀπεφάτιζε διὰ νέων φόρων νὰ ἐκανοποιήσῃ ὅλας τὰς ζητούμενας ἀποζημιώσεις ἀπὸ πολλοὺς ἐπαγγελματίας ἀχρηστευθέντας ἐκ τῶν μηχανημάτων ἢ τῶν νεωτέρων ἐπιστημονικῶν μεθόδων, δὲν θὰ εὕρισκε σύμφωνον τὸν Ἑλληναὶν λαόν.

Ο κ. **Ε. Τριποδάκης** καταθέτει καὶ ἀναπτύσσει ἀναφορὰν τῶν κατοίκων τῶν παραποταμίων χωρίων τοῦ ποταμοῦ Ταυρινήτου καὶ παρακαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργῶν νὰ παράσχη τὰς ἀπαιτούμενας πιστώσεις.

Μεθ' ὃ, παρελθούσης τῆς κακανομισμένης ὥρας, αἱ λοιπαὶ ἀναφοραὶ ἀναβάλλονται.

Εἰσέρχεται εἰτα ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας

Γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ σύνολον τοῦ νόμου «περὶ μεσιτῶν ἐγχωρίων προϊόντων», ἔχον οὕτω:

Περὶ μεσιτῶν ἐγχωρίων προϊόντων.

(Ὡς ἐτροποποιήθη κατὰ τὴν β' κατ' ἄρθρον συζήτησιν).

Ἄρθρον 1.

1. Μεσίται ἐγχωρίων προϊόντων κατὰ τὸν παρόντα νόμον εἶναι οἱ ἐπὶ σκοπῷ μεσιτείας μεσολαβούντες πρὸς σύναψιν συμβάσεως ἀγοραπωλησίας ἐγχωρίων προϊόντων, ὡς ταῦτα ὀρίζονται κατωτέρω.

2. Η άσκησις του έπαγγέλματος του μεσίτου έγχωρίων προϊόντων επιτρέπεται μόνον εις τούς κατά τās διατάξεις του παρόντος νόμου διορισμένους μεσίτας έγχωρίων προϊόντων.

“Αρθρον 2.

1. Μεσίτης έγχωρίων προϊόντων διορίζεται ο “Ελλην πολιτης ή συμπληρώσας τὸ 25ον έτος τῆς ηλικίας του, ὁ μὴ καταδικασθεὶς ἐπὶ κακούργηματι ἢ ἐπὶ πλημμελήματι τοῦ άρθρου 22 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου πλὴν ἐὰν ἀπεκατεστήθῃ νομίμως καὶ κεκτημένος ἀπολυτήριον ἐξαταξίου Δημοτικοῦ Σχολείου ἢ ἐνδεικτικὸν δευτέρας τάξεως Ἑλληνικοῦ Σχολείου ἢ ἄλλης ὁμοταγούς Σχολῆς.

2. Ο διορισμὸς γίνεται διὰ πράξεως τοῦ Προέδρου τοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ ὁποίου μέλλει ὁ διοριζόμενος ν' ἀσκῇ τὸ ἐπάγγελμά του, κατόπιν αἰτήσεως του πρὸς αὐτὴν γραφομένης ἐπὶ δεκαδράχμου χαρτοσήμου.

“Αρθρον 3.

Ἐξαιρετικῶς δύναται νὰ διορισθῇ μεσίτης έγχωρίων προϊόντων, καίτοι μὴ κεκτημένος τὰ προσόντα τοῦ άρθρου 2, οἱ ἀσυνόντες τὸ ἐπάγγελμα τοῦ μεσίτου έγχωρίων προϊόντων κατὰ τὸ τελευταῖον πρὸ τῆς ισχύος τοῦ παρόντος νόμου έτος, μετὰ συμφωνίας γνωμοδοτήσαν τῆς κατὰ τὸ ἐπόμενον ἄρθρον Ἐπιτροπῆς, ἐὰν ἐντὸς ἑξ μηνῶν ἀπὸ τῆς ισχύος τοῦ παρόντος νόμου υποβάλλωσιν αἴτησιν περὶ διορισμοῦ των ὡς μεσιτῶν έγχωρίων προϊόντων πρὸς τὸ οἰκείον Ἐπιμελητήριον.

“Αρθρον 4.

1. Πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς ἐξασκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ μεσίτου έγχωρίων προϊόντων κατὰ τὸ τελευταῖον πρὸ τῆς ισχύος τοῦ παρόντος νόμου έτος, ὑπὸ τῶν κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον, αἰτησμένων διορισμὸν μεσίτου έγχωρίων προϊόντων, συνιστάται παρ' ἐκάστῳ Ἐμπορικῷ καὶ Βιομηχανικῷ Ἐπιμελητηρίῳ, ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ ὁποίου θέλουσιν ἰσχύει αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου, Ἐπιτροπὴ ἀποριζομένη ἐκ τοῦ Οἰκονομικοῦ Ἐφόρου τῆς ἑδρας αὐτοῦ ὡς Προέδρου, ἐκ δύο ἐμπόρων ὑποδεικνυμένων ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ οἰκείου Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου καὶ δύο μεσιτῶν έγχωρίων προϊόντων ὑποδεικνυμένων ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Σωματείου Μεσιτῶν έγχωρίων προϊόντων τῆς ἑδρας τοῦ Ἐπιμελητηρίου τούτου καὶ ἐν ἐλλείψει τοιούτου ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ Ἐπιμελητηρίου τούτου, ὡς μελῶν.

Χρέη γραμματέως τῆς Ἐπιτροπῆς ἐκτελεῖ ὑπάλληλος τοῦ οἰκείου Ἐπιμελητηρίου, ὀριζόμενος ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτοῦ.

2. Τὰ τῶν συνεδριάσεων καὶ ἐργασιῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, ἀπαρτίζονται αὐτῆς, ἀποκρίσεις τοῦ Προέδρου, τῶν μελῶν καὶ τοῦ γραμματέως αὐτῆς ὑπὸ τῶν αἰτησμένων κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον διορισμὸν καὶ πᾶσα ἄλλη λεπτομέρεια ἀναγκαζία διὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ ἔργου αὐτῆς κανονισθῶσιν δι' εἰδικοῦ Κανονισμοῦ, ψηφισμένου ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ οἰκείου Ἐπιμελητηρίου.

“Αρθρον 5.

Ἐκαστος μεσίτης έγχωρίων προϊόντων ἐντὸς 10 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐπίδοσεως τοῦ διορισμοῦ του, ὑποχρεοῦται νὰ καταθέσῃ παρὰ τινι Τραπεζῇ ἐγγύησιν εἰς δραχμὰς μετρητὰς ἢ εἰς δημόσια χρεώγραφα ἰσῆς ἀξίας κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς καταθέσεως ἢ ἐγγυητικὴν ἐπιστολὴν Τραπεζῆς, τῆς ὁποίας τὸ πᾶν ὀρίζεται διὰ μὲν τούς διοριζομένους ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ άρθρου 2, τοῦ παρόντος νόμου εἰς δραχμὰς 5000, διὰ δὲ τούς διοριζομένους ἐπὶ τῇ ἐάσει τοῦ άρθρου 3 αὐτοῦ εἰς δραχ. 2000.

“Αρθρον 6.

1. Ἡ πρὸς τὸν μεσίτην έγχωρίων προϊόντων διδομένη ἐντολὴ δύναται νὰ εἴναι εἴτε ἐγγράφος εἴτε προφορικῇ.

2. Τὰ μεσιτικὰ δικαιώματα καταβάλλονται πρὸς τὸν μεσίτην κατὰ τὰ ἐκασταχοῦ ἰσχύοντα ἔθιμα.

Τὰ ἔθιμα ταῦτα τηροῦνται ὑπὸ τῶν Ἐμπορικῶν καὶ Βιομηχανικῶν Ἐπιμελητηρίων κατὰ τὸν νόμον 184. Δύνανται δὲ

ν' ἀμφισβητηθῶσιν ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων Ἐπαγγελματικῶν Σωματείων ἢ Γεωργικῶν Συνεταιρισμῶν ἢ Γεωργικῶν Ἐπιμελητηρίων, ἐνώπιον τοῦ ἐπὶ τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας Ὑπουργοῦ, ἀποφαινομένου ἀνεκκλήτως.

3. Δι' ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἐκάστου Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου οἱ ἐντὸς τῆς περιφερείας αὐτοῦ μεσίται έγχωρίων προϊόντων δύνανται νὰ ὑποχρεωθῶσιν εἰς τὴν τήρησιν εἰδικῶν διδλίων.

“Αρθρον 7.

1. Οἱ μεσίται έγχωρίων προϊόντων διώκονται καὶ τιμωροῦνται πειθαρχικῶς ὑπὸ τοῦ Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου, ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ ὁποίου ἀσκούσι τὸ ἐπάγγελμα των, διὰ τὰ ἑξῆς παραπτώματα.

α) παρὰ τῆσιν διατάξεσιν τινος τοῦ παρόντος νόμου, β) αὐτόβουλον παρέμβασιν εἰς διαπραγματεύσεις πρὸς τύνασιν συμβάσεως ἀγοραπωλησίας έγχωρίων προϊόντων, ἀρξάμενας παρ' ἄλλου μεσίτου κατόπιν ἐντολῆς.

2. Αἱ ἐπιβαλλόμεναι πειθαρχικαὶ ποιναὶ εἶναι :

α) ἐπίπληξις, β) πρόστιμον μέχρι δραχμῶν 1.000, εἰσπραττόμενον ὑπὸ τοῦ οἰκείου Ἐπιμελητηρίου καὶ ἐν περιπτώσει δυστροπίας κατὰ τὰς περὶ εἰσπράξεως δημοσίων ἐσόδων διατάξεις.

Τὸ πᾶν τῶν ἐπιβαλλομένων προστίμων ἐπιδιμάζεται διὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς ἐπιβολῆς ὑπὲρ τοῦ Ταμείου Προνοίας ἢ Συντάξεων μεσιτῶν έγχωρίων προϊόντων, ὅφ' οἰονδήποτε τύπον καὶ τίτλον συσταθῇ τοῦτο.

Μέχρι συστάσεως τοῦ Ταμείου τούτου τὰ ὑπὲρ αὐτοῦ πρόστιμα κατατίθενται εἰς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος.

γ) προσωρινὴ παύσις μέχρις έτους.

“Αρθρον 8.

Οἱ μεσίται έγχωρίων προϊόντων ἀπολύονται διὰ πράξεως τοῦ Προέδρου τοῦ οἰκείου Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου ἐν περιπτώσει :

α) καταδίκης των ἐπὶ κακούργηματι ἢ ἐπὶ πλημμελήματι τοῦ άρθρου 22 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου,

β) πειθαρχικῆς τιμωρίας των δις διὰ τὸ αὐτὸ παράπτωμα.

“Αρθρον 9.

Ὅστις ἐνεργεῖ μεσιτικὴν πράξιν ἐν τῶν προβλεπομένων ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου ἀνευ διορισμοῦ τιμωρεῖται διὰ χρηματικῆς ποινῆς μέχρι δραχμῶν 25.000.

Τὸ πᾶν τῆς ἐπιβαλλομένης ποινῆς ἐπιδιμάζεται διὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς ἐπιβολῆς ὑπὲρ τοῦ Ταμείου Προνοίας ἢ Συντάξεων μεσιτῶν έγχωρίων προϊόντων, ὅφ' οἰονδήποτε τύπον καὶ τίτλον συσταθῇ τοῦτο.

Μέχρι συστάσεως τοῦ Ταμείου τούτου αἱ ὑπὲρ αὐτοῦ χρηματικαὶ ποιναὶ κατατίθενται εἰς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος.

“Αρθρον 10.

Αἱ διατάξεις τῶν προηγούμενων ἄρθρων ἐφαρμόζονται ἐπὶ τῶν ἑξῆς έγχωρίων προϊόντων :

α) Κορινθιακῆς σταφίδος εἴτε εἰς εἶδος, εἴτε εἰς ἀποδείξεις ἀποταμιεύσεως (δελτία παρακρατήσεως).

β) ξηρᾶς σουλτανίνας σταφίδος,

γ) ξηρῶν σύκων.

καὶ εἰς τὰς περιφερείας ἐκείνας εἰς τὰς ὁποίας παράγονται τὰ προϊόντα ταῦτα εἰς μεγάλας ποσότητας.

Αἱ περιφέρειαι αὗται καθορίζονται δι' ἀποφάσεως τοῦ ἐπὶ τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας Ὑπουργοῦ, δημοσιευομένης εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

“Αρθρον 11.

1. Ἡ ἰσχύς τῆς παρ. 2 τοῦ άρθρου 1 καὶ τοῦ άρθρου 9 τοῦ παρόντος ἄρχει μετὰ τρίμηνον ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς του.

2. Ἡ ἀνωτέρω διάταξις ἰσχύει καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις ἐπεκτάσεως τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος, κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον.

Γίνεται ἐπίσης δεκτὸν εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζητήσιν τὸ σχέδιον νόμου «περὶ κυρώσεως τῆς συνθήκης φίλης μεταξύ Ἑλλάδος καὶ Κίνας».

Ἐπὶ τοῦ εἰς β' κατ' ἄρθρον συζητήσιν σχεδίου νόμου «περὶ τροποποιήσεως τῶν περὶ ἐλευθερώσεως φυλακισμένων διατάξεων τοῦ σχετικοῦ νόμου» ὁ κ. **Α. Παπαθανάσης** λέγει ὅτι ἔχει καταθέσει τροπολογίαν περὶ ἀπαλείψεως φράσεως τοῦ άρθρου 1, διότι εἶναι σκληραὶ αἱ ἐπιβαλλόμεναι ποιναί, δεδομένου ὅτι δύναται νὰ καταδικασθῇ κανεὶς καὶ δι' ἐλευθέρωσιν κρατούμενου ὁ ὁποῖος μετ' ὀλίγον ἡμπορεῖ νὰ ἀθωωθῇ.

Δ. Δίγκας (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Δὲν εἶδα τὴν τροπολογίαν σας.

Α. Παπαθανάσης. Νὰ ἀπαλειφθῇ ἡ φράσις «ἢ κατηγορεῖται διὰ πράξιν τινὰ κλπ.», διότι εἶναι σκληρόν.

Δ. Δίγκας. (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Ἐν πάσῃ περιπτώσει οὗτος εἶναι προφυλακισμένος.

Α. Παπαθανάσης. Τότε πρέπει νὰ μεταδληθῶν ὅλαι αἱ διατάξεις περὶ ἐλευθερώσεως φυλακισμένων.

Δ. Δίγκας (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Τὸ ἄρθρον ἐννοεῖ «φυλακισμένους».

Α. Παπαθανάσης. Τὰ δικαστήρια ὅμως ἡρμήνευσαν πάντοτε ὅτι πρόκειται περὶ κρατούμενων.

Δ. Δίγκας (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Ἐφόσον δὲν ἔλαβον γνῶσιν τῆς τροπολογίας σας ὡς ἐκ τῆς μὴ ἐκτυπώσεώς της, παρακαλῶ νὰ ἀναδληθῇ τὸ νομοσχέδιον.

Μεθ' οὗ τὸ νομοσχέδιον ἀναβάλλεται.

Ἐπὶ τοῦ εἰς β' κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον συζητήσιν σχεδίου νόμου «περὶ ὀργανώσεως τῆς ὑδρογραφικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Π. Ν.» ὁ κ. **Δ. Μπότσαρης** (Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν)

Ὁ Πρόεδρος

Κ. ΑΛΑΒΑΝΟΣ

Οἱ Γραμματεῖς

Ι. Κουτσίνας

Σ. Νικολαΐδης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΚΕ'

Τετάρτης 22 Ἰανουαρίου 1930.

Ὡρα 4.30' μ. μ., ὁ Ἀντιπρόεδρος κ. **Κ. Ἀλαβάνος**, ἀνεβλῶν ἐπὶ τῆς ἑδρας, κηρύσσει τὴν ἐναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει νὰ ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγιγνίσκονται τὰ πρακτικὰ τῆς χθεςινῆς συνεδριάσεως.

Ὁ κ. **Π. Βουρλούμης** (Ὑπουργὸς τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας) παρατηρεῖ ὅτι ἐν σελίδι 4 δέον νὰ διαγραφῇ ἡ 2α § τοῦ άρθρου 11 τοῦ νομοσχεδίου «περὶ μεσιτῶν έγχωρίων προϊόντων» ἢ ὅποια ἀηγελήθη κατὰ τὴν συζήτησιν.

Ἡ Βουλὴ δέχεται καὶ τὰ πρακτικὰ ἐπικυροῦνται ὡς διορθώσαν.

Ἀνακονοῦνται εἰτα τὰ ἑξῆς :

Οἱ πρόσφυγες τέως δημόσιοι ὑπάλληλοι Τουρκίας αἰτοῦνται νὰ ἐξακολουθοῦν πληρωνόμενοι εἰς λίρας χρυσᾶς καὶ τὴν αὔξησιν τῶν 8 ἑκατομμυρίων εἰς 12.

Ἐπιτροπὴ γονείων ἐκ Θεσσαλονίκης στρατευθέντων τελειοφοίτων Πανεπιστημίου κλάσεων 1921—1927 αἰτεῖται τὴν χορήγησιν τοῦ ἐπιδρομίου τῆς δι' ἀντισταθμίου ἐξαγορᾶς τοῦ ὑπολοίπου τῆς θητείας των.

Τὰ μέλη τοῦ βιομηχανικοῦ προμηθευτικοῦ συνεταιρισμοῦ Λαρίσης αἰτοῦνται τὴν τροποποίησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐνισχύσεως τῆς βιομηχανίας.

Τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον Κερκύρας αἰτεῖται τὴν ἐπίσπευσιν τοῦ διακανονισμοῦ τῆς ἀποζημιώσεως τῶν στερηθέντων τῆς ἰδιοκτησίας των ἰδιοκτητῶν.

Ὁ πρόσφυξ **Κ. Σαβδόπουλος** κάτοικος Θεσσαλονίκης αἰ-

τεῖται ὅτι δέχεται τροπολογία ἐπὶ τοῦ άρθρου 5, 6 καὶ 7 ὑποβληθείσας ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ κ. Βασιλειάδου.

Ἐρωτωμένη ἡ Βουλὴ δέχεται τὰς τροπολογίας ταύτας, ἀναγιγνίσκονται δὲ τὸ Νομοσχέδιον κατ' ἄρθρον καὶ γίνεται δεκτὸν, ὡς ἐτροπολογήθη, ἀναδληθείσης τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ συνόλου.

Μεθ' οὗ συζητεῖται εἰς β' κατ' ἄρθρον ἀνάγνωσιν τὸ σχέδιον νόμου «περὶ ἀναγνωρίσεως τῶν τελεσθέντων γάμων ὑπὸ ναυτικῶν βαθμοφόρων».

Ὁ κ. **Δ. Μπότσαρης** (Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν) δηλοῖ ὅτι ἀποδέχεται τὴν τροπολογίαν τῆς Κοιν. Ἐπιτροπῆς Ἀναγνωρίσεως καὶ γίνεται εἰτα δεκτὸν τὸ ἀνωτέρω νομοσχέδιον, ὡς ἐτροπολογήθη, ἀναδληθείσης τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ συνόλου.

Συζητούμενον εἰτα εἰς κατ' ἄρθρον ἀνάγνωσιν τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ νομιμοποιήσεως ἀτελῶν ὑλοτομῶν ξυλείας δι' ἀνέγερσιν κοινωφελῶν ἔργων καὶ παρατάσεως τῆς θητείας τοῦ Προέδρου τοῦ παρὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ Γεωργίας διοικητικοῦ Δικαστηρίου» ὁ κ. **Α. Παπαθανάσης** λέγει ὅτι τὸ ἄρθρον 2 πρέπει νὰ διατυπωθῇ ἄλλως.

Ἀπουσιάζοντος τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας ἡ περαιτέρω συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου ἀναβάλλεται.

Ὁ κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** (Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως) συνιστᾷ ὅπως συγκεντρωθῶν ὅλαι αἱ τροπολογίαι ἐπὶ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 5. νομοσχεδίου τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως, τὸ ὅποῖον δὲν κατέστη ἀκόμη ὥρμον πρὸς συζήτησιν. Ἐπίσης παρακαλεῖ ὅπως αἱ Ἐπιτροπαὶ ὑποβάλλουν τὰς ἐκθέσεις των ἐπὶ τῶν νομοσχεδίων, τῶν κυρωτικῶν Ν. Δ. ἐκδοθέντων κατ' ἐξουσιοδότησιν, ἕνα μὴ παρέλθῃ ἡ ἡμερὶς συνταγματικῆς προθεσμίας.

Ὡρα 6 μ. μ., συναινέσει τῆς Βουλῆς, λύεται εἰτα ἡ συνεδρίασις δι' αὔριον ὥραν 4.30' μ. μ.

ται την επιβίβασιν του νομοσχεδίου περί καταστάσεως των Δημοσίων υπαλλήλων.

Ο βουλευτής κ. **Παπαθανάσης** υποβάλλει τροπολογία επί του σχεδίου νόμου «περί τροποποίησης των περί έλευθέρωσης φυλακισμένων διατάξεων του Πεντακτύ νήμου».

Οί βουλευτές κ. κ. **Ι. Νικολίτσας** και **Γ. Στεφάνος** υποβάλλουν τροπολογία επί του σχεδίου νόμου «περί καταστάσεως των δημοτικών υπαλλήλων».

Ο βουλευτής κ. **Θ. Κριμπάς** υποβάλλει τροπολογία επί του σχεδίου νόμου «περί καταστάσεως παθόντων εν πολέμω αξιωματικών και ανθυποπιστών».

Ο βουλευτής κ. **Ν. Καραμάνος** υποβάλλει τροπολογία επί του σχεδίου νόμου «περί καθέσεως της υπό του Ιωάννου Κ. Μαρούδη κληροδοτηθείσης περιουσίας προς εύρυσιν και διαρρύθμισιν του εις Παράλιον Άστρους διακατηγίου κ.λ.π.».

Οί βουλευτές κ. κ. **Μ. Αϊλιανός**, **Ι. Αθανασιάδης**, **Χ. Λαδάς**, **Μ. Αργυρόπουλος**, **Φ. Σαράντης** και **Κ. Βλαχοθανάσης** υποβάλλουν τροπολογία επί του σχεδίου νόμου «περί καταστάσεως των δημοτικών Υπαλλήλων».

Επί του αυτού νομοσχεδίου υποβάλλουν τροπολογία οί βουλευτές κ. κ. **Π. Καρασεβδάς**, **Τ. Αναστασίου** κλπ.

Οί βουλευτές κ. κ. **Γ. Ροδόπουλος**, **Α. Βεργέλης** και **Ι. Κουτσίνας** υποβάλλουν πρότασιν νόμου «περί προσθήκης εις την παρ. 5 του άρθρου 7 του Ν. 4448 «περί Ταμείου Συντάξεων Νομικών».

Οί βουλευτές κ. κ. **Ι. Αποστόλου** και **Ν. Ασκηπίδης** υποβάλλουν τροπολογία εις το σχέδιον νόμου «περί καταστάσεως των δημοτικών υπαλλήλων».

Ο κ. **Γ. Μαργής** (Υπουργός των Οικονομικών) υποβάλλει σχέδιον νόμου «περί κυρώσεως του από 29 Οκτωβρίου 1929 Ν. Δ. «περί τελωνοφυλακής».

Η επί της Συγκοινωνίας Κοινοβουλευτική Επιτροπή υποβάλλει την έκθεσίν της επί του σχεδίου νόμου «περί τροποποίησης διατάξεων τωνων της Υπηρεσίας των ταχυδρομικών δεμάτων και δεδηλωμένων αξιών».

Η επί των Έσωτερικῶν Κοινοβουλευτική Επιτροπή υποβάλλει την έκθεσίν της επί του σχεδίου νόμου «περί συστάσεως Νομού Ήλείας».

Ο κ. **Γ. Μαργής** (Υπουργός των Οικονομικών) υποβάλλει τὰ κάτωθι σχέδια νόμων :

1) «Περί τροποποίησης διατάξεων τωνων της φορολογίας του οίνου» και

2) «Περί χορηγήσεως έλκτος δια βιομηχανικήν και γεωπονικήν χρῆσιν».

Οί κ. κ. **Δ. Δίγκας** (Υπουργός της Δικαιοσύνης) και **Π. Βουρλούμης** (Υπουργός της Έθνικής Οικονομίας) υποβάλλουν σχέδιον νόμου «περί απαγορεύσεως της εκχωρήσεως και κατασχέσεως των ήμερομισθίων των εργατών κλπ. και των μισθών των ιδιωτικών υπαλλήλων κ.λ.π.».

Μεθ' ο εισέρχεται ή Βουλή εις την

Ημερησίαν Διάταξιν

των αναφορών και έρωτήσεων.

Ο κ. **Ν. Γαροδικιώτης**, όμιλών επί αναφοράς κτηνοτρόφων Σερρών, Θράκης και άλλων αγροτικών διαμερισμάτων, λέγει ότι αυτή άφορά την τύχην ενός μεγάλου μέρους του γεωργικού πληθυσμού, δηλαδή του κτηνοτροφικού κλάδου, δι' όν επανειλημμένως εδῆλωσεν ή Κυβέρνησις ότι θα λάβη μέτρα περί αποκαταστάσεώς του, άτινα επιβάλλονται να ληφθούν έπειγόντως, διότι κινδυνεύει να λήξη και ή έν τῷ Συντάγματι τεθείσα δια την αναγκαστικήν απαλλοτριώσιν λεισάδιον προς αποκατάστασιν ακτημόνων μικρών κτηνοτρόφων προθεσμία. Παρακαλώ, τονίζε, τον κ. Υπουργόν της Γεωργίας να δηλώσῃ ποια μέτρα σκέπτεται να λάβῃ υπέρ της κτηνοτροφίας και προς ενίσχυσιν της, διότι αποζούν εκ ταύτης υπέρ τὰς 50.000 οικογενειών. Εάν, συνεχίζει, δέν λάβωμεν προστατευτικά μέτρα υπέρ αὐτῆς θα καταστραφῇ ὅλος αὐτός ο πλη-

θυσμός, θα ζημιωθῇ ή εθνική οικονομία, και θα δημιουργηθῇ και κοινωνικόν ζήτημα, ἐνῶ με την λήψιν ὀλίγων μέτρων ἀνοδύνουν δια τὸ Κράτος θα καταστῇ ή ελληνική κτηνοτροφία κητάρκη και θα μειωθῇ ή ἀνισοκατανομή του εισαγωγικοῦ ἐμπορίου, ἐπ' ὠφελείᾳ του συνόλου. Περὶ των σκέψεων και ἐνεργειῶν και ἀποφάσεων της Κυβερνήσεως περὶ της ελληνικής κτηνοτροφίας θα ήθελα, ἐπιλέγει, μίαν ρητὴν δῆλωσιν του κ. Υπουργοῦ της Γεωργίας.

Ο κ. **Θ. Φίλιος** λέγει ότι ο προκείμενος Υπουργός της Γεωργίας εἶχαν υποβάλει και σχετικόν νομοσχέδιον ἀποκαταστάσεως των μικρῶν κτηνοτρόφων και θα ήθελε να τῷ εἴπῃ ο κ. Υπουργός της Γεωργίας ἀν θα ἀποκαταστήσῃ ή Κυβέρνησις τοὺς κτηνοτρόφους ή όχι. Οί κτηνοτρόφοι, τονίζει, ἐάν εἶχον σταθερὰν κατοικίαν, δέν θα κατέληγον να εὐρίσκωνται ὅλοι ἐν ἀπελάσει ἐπὶ ληστροτροφία.

Κ. Σπυρίδης (Υπουργός της Γεωργίας). Η Κυβέρνησις συμπεριζεται πλήρως τὰς ἀπόψεις των κ. βουλευτῶν υπέρ των κτηνοτρόφων, προς βελτίωσιν της θέσεώς των, ήτις εἶναι συνδυασμένη και με τὰ συμφέροντα του Κράτους. Ἡδὴ εἰριστῆκεν αἰς τὰς παραμονὰς της υποβολῆς του σχετικοῦ νομοσχεδίου, ἕπερ καταρτίζεται ἐξεταζομένων ὅλων των πλευρῶν του ζητήματος.

Πρόεδρος. Η αναφορά εἶναι συναφὴς με την ἐτέραν ἀναφορὰν των σκεπτικῶν μικροκτηνοτρόφων Ἡλείου και συζητούνται ἕμω.

Ο κ. **Α. Παπαθανάσης** συνιστᾷ την ἀνωτέρω ἀναφορὰν.

Ο κ. **Γ. Γεωργιάδης** παρακαλεῖ τὸν κ. Υπουργόν της Γεωργίας να πληροφορήσῃ την Βουλὴν πῶς φαντίζεται την ἀποκατάστασιν των κτηνοτρόφων, δεδομένου ότι δια της σταθερᾶς κατοικίας θα παύσῃ ο νομαδικὸς βίος, ἕπερ εἶναι ἀδύνατον. Εάν εἶναι δίκαιον οί κτηνοτρόφοι να ἔχουν μίαν κατοικίαν, ή νομαδική ὅμως κτηνοτροφία εἶναι ἐπιβεβλημένη δια την ἀνάγκην ἐξευρέσεως τροφῆς, δεδομένου ότι τὰ ζῶα εἰς ἄλλο μέρος θα βόσκουν τὸν χειμῶνα και εἰς ἄλλο τὸ καλοκαίρι. Διὰ τούτο, λέγει, ήθελε να δόσῃ μίαν πληροφορίαν ο ἀρμόδιος Υπουργός, πῶς σκέπτεται να ρυθμίσῃ τὸ ζήτημα αὐτό.

Κ. Σπυρίδης (Υπουργός της Γεωργίας). Δύνασθε να ἀναμείνετε την υποβολὴν του σχετικοῦ νομοσχεδίου δια την κατάρτισιν του ὁποίου ἐκλήθησαν να δώσουν την γνώμην των πάντες οί ἔχοντες ἐγκυρον τοιαύτην. Ἀκριβῶς δὲ τὰ ὅσα εἶπατε δικαιολογοῦν την βραδύτητα της υποβολῆς του νομοσχεδίου, διότι εἴμεθα ὑποχρεωμένοι να τὰ σταθμίσωμεν ὅλα.

Θ. Χαβίνης. Συνηγερῶ, λέγει, και ἐγὼ υπέρ των ἀναφορῶν δια την ἀποκατάστασιν των κτηνοτρόφων, διότι ή προθεσμία την ὁποίαν ἔταξε τὸ Σύνταγμα προχωρεῖ και πρόκειται να λήξῃ και πρέπει πρό της λήξεώς της να ἔχῃ συντελεσθῇ ή ἀποκατάστασις.

Ο κ. **Θ. Φίλιος**, όμιλών επί ἀναφοράς του προέδρου του Συνδέσμου Ἠλιασῶνων περὶ του δασμοῦ του τυροῦ, τονίζει ότι ο εισαγωγικὸς δασμὸς δέν πρέπει να καταργηθῇ, διότι οί τυροποιοὶ χροπαλεύουν και ἀν καταργηθῇ και ο δασμὸς θα καταστραφούν.

Ο κ. **Ι. Κουτσίνας**, ἀναπτύσσων ἀναφορὰν διαφόρων κοινοτήτων της Θεσσαλίας περὶ ἐκτελέσεως ἀντιπλημμυρικών ἔργων κλπ., παρακαλεῖ την Κυβέρνησιν να ἀπασχοληθῇ με τὰ αἰτήματα της ἀναφοράς ταύτης ἰδιαίτέρως, διότι ναί μὲν ή σύμβασις δια την μελέτην των Θεσσαλικῶν ἔργων υπεγράφη, ἀλλὰ θα βραδύνῃ ή ἐκτελέσις των και ἴσως θα παρέλθῃ ὁλόκληρος δεκαετία χωρὶς να ἴδῃ ή Θεσσαλία ἐκπληρούμενον τὸν πόθον της. Ἐν τῷ μεταξύ ὅμως ή κατοικία και οί ἀγροὶ του Θεσσαλοῦ ἀγρότου καταστρέφονται ἀπὸ τὰς πλημμύρας, ή δὲ ζωή του και ή υγεία του ὑπονομεύονται ἀπὸ την μάστιγα της ἐλονοσίας. Ἐπιβάλλεται συνεπὸς ή ἐκτελέσις ἐπειγόντως των μικρῶν ὑδραυλικῶν ἔργων και ή ἀποξήρανσις των μικρῶν ἐλῶν, διότι δια τούτων και μόνον θα ἀποσοδηθῇ ή δυστυχία των αγροτικῶν αὐτῶν μαζῶν και ή ἀνικανότης των προς πρό-

δὸν και ἐργασίαν. Θα παρακαλέσω, συνεχίζει, τοὺς κ. Υπουργοὺς, ὅταν περιοδεύουν, να ἐπισκέπτονται και τὰ χωρία, διότι ἐκεῖ θα ἀντιληφθῶσιν την τραγικότητα της θέσεως του ἀγρότου, την υγείαν του ὁποίου ἔχει ὑπονομεύσει ή ἐλονοσία. Με τὰς πιστώσεις ήδὴ αἱ ὁποῖαι δίδονται ἀπὸ τὸ Υπουργεῖον της Γεωργίας δι' ἐξυγίανσιν της υπαίθρου, γίνεται μία καλὴ ἀρχή, ἀλλὰ χωρὶς την ἐκτέλεσιν ὑδραυλικῶν ἔργων προς ἀποξήρανσιν ἰδίως των μικρῶν ἐλῶν δέν θα σωθῶμεν ἀπὸ την ἐλονοσίαν. Εὐτύχημα, ἐπιλέγει, εἶναι ότι τὸ Υπουργεῖον της Γεωργίας ἀντελήφθη την σημασίαν των μικρῶν αὐτῶν ἐλῶν και δια της ἰδρύσεως ὑδραυλικῆς διευθύνσεως ἔρχεται να κάμῃ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δέν ἔκαμε μέχρι τοῦδε τὸ Υπουργεῖον της Συγκοινωνίας.

Κ. Σπυρίδης (Υπουργός της Γεωργίας). Ὁφείλω, χάριτας εἰς τὸν ἀξιώτιστον προλαλήσαντα διότι ὁμιλία του εἶναι μία ἐνίσχυσις των προσπάθειῶν της Κυβερνήσεως. Ἐκτὸς της ἰδρύσεως ὑδραυλικῆς διευθύνσεως παρὰ τῷ Υπουργείῳ της Γεωργίας ἔχομεν ήδὴ ἑτοιμόν και νομοσχέδιον «περὶ συμπήξεως ἀναγκαστικῶν συντακτισμῶν προς ἐκτέλεσιν των ὑδραυλικῶν ἔργων».

Ο κ. **Ι. Κουτσίνας** συνιστᾷ ἀναφορὰν Συντακτισμοῦ ἀπαλλοτριώσεως του ἀγροκτήματος Μπάκρανα.

Ο κ. **Θ. Φίλιος** διακαρτύρεται διότι, ἐνῶ ἔχουν ἀπαλλοτριωθῇ μικροεκτάσεις, ἀφίνονται χιλιάδες στρέμματα εἰς τὸν Παπαγεωργίου ἰσχυρίζομενον ότι θα κάμῃ σύμβασιν προς ἀνάπτυξιν της ζαχαροποιίας.

Ο κ. **Α. Πρέκας**, ἀναπτύσσων ἀναφορὰν των κατοίκων Ἀμοργοῦ, λέγει ότι ἀπὸ τὸν Νοέμβριον ἐπέστησε την προσοχήν της Κυβερνήσεως ἐπὶ της ἀφαντάστου καταστροφῆς της προσενηθείσης εἰς τὴν νήσον Ἀμοργὸν ἐκ θεομηνίας ἐπισυμβάσης κατὰ τὴν 18 και 19 Οκτωβρίου. Ἡδὴ, συνεχίζει, ἐπληροφορήθη ότι ο σταλεῖς ἐκεῖ μηχανικὸς περιωρίσθη να ἀναπτύξῃ μόνον πόσων εἰδῶν ἑδῶς ἔχομεν και ότι τὰς κοινοτικάς τοιαύτας πρέπει να τὰς κατασκευάζουν οί κάτοικοι, ἐνῶ ἐπρόκειτο περὶ ἀνθρώπων καταστραφέντων ὅλοκληρωτικῶς. Οί κάτοικοι ζητοῦν και πάλιν μέτρα προστασίας των, ἰδίως προς ἐπανόληψιν των συγκοινωνιῶν. Ἐπίσης προστασία πρέπει να ληφθῇ ἵνα μὴ μεταδοθῇ ή φυλλοξήρα εἰς τὰς νήσους Θήραν και Πάρον, διότι θα ἐπέλθῃ ὅλοκληρωτικὴ καταστροφή.

Ο κ. **Π. Εὐριπαῖος** ποιεῖται τὰς αὐτὰς συστάσεις.

Ο κ. **Κ. Σπυρίδης** (Υπουργός της Γεωργίας) ἀναπτύσσει τὰ μέτρα εἰς ὁποῖα λαμβάνονται συστηματικῶς δια την μὴ μετᾶσιν της φυλλοξήρας και δια την ἀντικατάστασιν των ὑποκειμένων εἰς φυλλοξήραν ἀμπελῶν δι' ἀμερικανικῶν τοιούτων.

Ο κ. **Θ. Φίλιος** παρακαλεῖ τὸν κ. Υπουργόν της Γεωργίας να πληροφορήσῃ την Βουλὴν δια ποίους λόγους προσεμνήθησαν εἰς την ἀγορὰν του λεισάδιου Ἀγιος Ἰωάννης Ζάρκου Τρικαλλῶν οὐχὶ οί ἐντόπιοι, ἀλλὰ τρίτοι ἀγορασταί.

Κ. Σπυρίδης (Υπουργός της Γεωργίας). Μετὰ την νενομισμένην ἔρευναν και γνωμοδότησιν του οἰκείου συμβουλίου ἐδόθη ή ἀδεία πωλήσεως προς τοὺς ἔχοντας μεζῶνας κτηνοτροφικὰς ἀνάγκας.

Ο κ. **Θ. Φίλιος** ἀπαντᾷ ότι ο κ. Προϋπουργός εἶχε δηλώσει ότι θα προτιμηθῶν οί ἐντόπιοι οἵτινες εἶχον καταβάλλει και τὰ χρήματα και τῶρα ἔρχεται ο κ. Υπουργός και μάς λέγει τὰ ἀντίθετα. Ο κ. Υπουργός μου εἶπε και ἄλλοτε ότι ἔπρεπε να ἀποταθῶμεν εἰς τὸν ἰδιοκτήτην Κουντούρη.

Πρόεδρος. Ἐχετε ὑπ' ὄψιν, κ. βουλευτά, ότι πρόκειται περὶ ἀναφοράς και όχι περὶ ἐλέγχου.

Θ. Σοφούλης (Υπουργός των Στρατιωτικῶν). Περιορισθῆτε εἰς τὸ θέμα.

Θ. Φίλιος. Ἐζήτησα να κατατεθῶν αἱ δηλώσεις του κ. Προέδρου της Κυβερνήσεως.

Πρόεδρος. Προφανῶς πρόκειται περὶ ἐπερωτήσεως και θα ἀναγραφῇ αὕτη εἰς την οἰκείαν Ἡμερησίαν Διάταξιν.

Ο κ. **Θ. Παπιστράτης**, όμιλών επί ἀναφοράς του σηρο-

τρόφου Βάμβα, λέγει ότι οί παραγωγοὶ του κουκουλοσπόρου συνολικῶς παραπονούνται δια τὰς ἐνεργείας της σηροτροφικῆς ὑπηρεσίας του Υπουργείου της Γεωργίας, ήτις κατ' αὐτοὺς και κατὰ τὰ πράγματα εἶναι ὁ ἐπιβλήτης της σηροτροφίας, ὡς ὑποστηρίζουσιν μᾶλλον την εὐρωπαϊκὴν σηροτροφίαν και όχι την ἐντοπίαν, διότι ή ὑπηρεσία ἔπεισε τοὺς ἀρμοδίους Υπουργοὺς να ἀπαγορεύουν την κυκλοφορίαν των ἐαρινῶν κουκουλοσπόρων. Ζητοῦν ἐπομένως οί σηροτρόφοι να παύσῃ ή ἀνάμειξις της σηροτροφικῆς ὑπηρεσίας, διότι, ἀν ἐκτελεσθῶν αἱ ἐδῆγικαι της, θα καταστραφῇ ή ἐγχώριος σηροτροφία. Ζητοῦν ἐπίσης να καταργηθῇ ή ὑπάρχονσα φορολογία ὡς ἐξοντωτικὴ της σηροτροφίας. Καὶ ἐπομένως παρίσταται ἀνάγκη, ὅπως ληφθῶν ὑπ' ὄψιν τὰ δίκαια ταῦτα αἰτήματα των σηροτρόφων της Ἑλλάδος.

Κ. Σπυρίδης (Υπουργός της Γεωργίας). Εἶμαι πεπεισμένος ότι αἱ ἐνέργειαι της ὑπηρεσίας ἀποβλέπουν προς ὠφέλειαν της ἐντοπικῆς σηροτροφίας και όχι προς ὀλέθρον αὐτῆς. Ἐν τούτοις θα ἐξετάσῃ.

Ο κ. **Ι. Κουτσίνας** συνιστᾷ ἀναφορὰν της Πανελλαδικῆς συνδιασέψεως των ἀναπήρων και θιμῶν πολέμου και της Γενικῆς συνμοσπονδίας των ἀναπήρων και θιμῶν πολέμου.

Ο κ. **Ι. Νικολίτσας** όμιλών ἐπὶ των αὐτῶν ἀναφορῶν ζητεῖ πληροφορίαν ἀν διανεμήθησαν κατὰ τὰς ἐορτάς ἐπιδόματα εἰς τοὺς ἐν Ἀθήναις ἀναπήρους μόνον και όχι και εἰς τοὺς ἐν ταῖς παραρχαῖς οί ὁποῖοι δικαιούνται και αὐτοὶ εἰς ἑαυτοῦ.

Ο κ. **Ε. Ἐμμανουηλίδης** (Υπουργός της Προνοίας) λέγει ότι εἰς τοὺς ἐν Ἀθήναις ἀναπήρους ἐδόθη μικρὸν ἐπίδομα δι' ἀποζημιώσιν των δια την ἀπαγόρευσιν του παιγνιδίου της ρολίνας κατὰ τὰς ἐορτάς, εἰς τοὺς ἐν ταῖς ἐπαρχαῖς ὅμως δέν ἐδόθη, διότι δέν ἀπηγορεύθη ἐκεῖ ή ρολίνα.

Ο κ. **Ι. Νικολίτσας** παρακαλεῖ να κατατεθῇ ο πίναξ των χορηγηθέντων βοηθημάτων.

Ο κ. **Α. Παπαθανάσης** όμιλών ἐπὶ της αὐτῆς ἀναφορᾶς λέγει ότι πολλὰ ἐκ των αἰτημάτων της Ὁμοσπονδίας των ἀναπήρων εἶναι ἔξω προσοχής, ὅπως τὸ της ἐκμεταλλεύσεως των καφφενείων των δημοσίων καταστημάτων.

Ε. Ἐμμανουηλίδης (Υπουργός της Προνοίας). Θα τὸ ἐξετάσῃ.

Ο κ. **Θ. Φίλιος** όμιλών ἐπὶ ἀναφοράς των ἐφέδρων αἰχμαλώτων του Γκέρλιτς ἐκ της ἐπαρχίας Καρδίτσας λέγει ότι θέλει να μάθῃ ἀν περιλαμβάνονται μεταξύ των ἀποζημιωτέων πολεμοπαθῶν ὅσοι ἐκ των αἰχμαλώτων εἶχον ἀπολυθῇ ἐκ του στρατοῦ.

Γ. Μαργής (Υπουργός των Οἰκονομικῶν). Δέν περιλαμβάνονται.

Θ. Φίλιος. Τὸν περισσότερον χρόνον ἦσαν ἰδιῶται.

Γ. Μαργής (Υπουργός των Οἰκονομικῶν). Ἄλλο ζήτημα εἶναι ἐάν μετὰ την ἀποστράτευσιν δικαιούνται. Ἀλλὰ δι' ὃν χρόνον ἦσαν στρατιῶται περιλαμβάνονται εἰς τὰς ἀποζημιώσεις.

Π. Χριστούλας. Θέλωμεν, κύριε Υπουργέ, να γίνῃ μία δῆλωσις της Κυβερνήσεως, ότι ή ἀποψὶς της εἶναι . . .

Γ. Μαργής (Υπουργός των Οἰκονομικῶν). Εἶπα ότι οί αἰχμάλωτοι του Γκέρλιτς δια τὸν χρόνον της αἰχμαλωσίας των δέν περιλαμβάνονται μεταξύ των ἀποζημιωτέων. Ἡκουσα τὸν ἀξιώτιστον βουλευτὴν λέγοντα, ότι ή ἀρμοδία ἐπιτροπὴ ἔκρινεν, ότι δια τὸν χρόνον της αἰχμαλωσίας, τὸν μετὰ την ἐν Ἑλλάδι ἀποστράτευσιν, ἵπότε αὐτοὶ δέν ἦσαν πλέον πολιταί και δέν ἦσαν αἰχμάλωτοι, ότι δίκαιον εἶναι να ἀποζημιωθῶν. Δέν γνωρίζω ἀν ή ἐπιτροπὴ ἐξέδωκε τοιαύτην ἀπόφασιν ἐντὸς της ἀρμοδιότητός της. Πάντως δέν προτίθεται οὔτε να ἐγκρίνω οὔτε να κατακρίνω την στιγμὴν ταύτην την τοιαύτην ἀπόφασιν της ἐπιτροπῆς.

Ο κ. **Π. Χριστούλας** συνεχίζει τονίζε και πάλιν τὸ δίκαιον της ἀποζημιώσεως της κατηγορίας αὐτῆς.

Ο κ. **Μ. Μαντᾶς** λέγει ότι δεδομένου ότι θα γίνῃ τροποποίησις του νόμου περὶ ἀποζημιώσεως των πολεμοπαθῶν θα

ήτο όρθον να ληφθῇ πρόνοια δια τόν χρόνον καθ' όν οί αιχμάλωτοι αύτοί ήσαν ιδιώται.

Οί κ. κ. **Ι. Κουτσίνας** και **Π. Χριστούλας** συνιστοῦν άναφοράν του άγροτικού πληθυσμού Τρικάλων και Λαρίσης. Ο κ. **Π. Φλώρος**, όμιλών επί άναφοράς της κοινότητος Κονίτσης και του έμποροπαγγελματικού συλλόγου, λέγει ότι όλος ό πληθυσμός Κονίτσης και περιχώρων παραπονείται διότι τροποποιείται ή άρχική χάραξις του δρόμου Κονίτσης-Ανασταλείτης και δέν διέρχεται όυτος δια μέσου της άγοράς Κονίτσης, ως είχαν αποφασισθῇ πρότερον, μένουσ δέ ούτω έξω πάσης συγκοινωνίας ή Κόνιτσα και 3 -4 κοινότητες, ένθ' άν έτηρείτο ή άρχική χάραξις και τά μέρη αυτά θα έξυπηρετούντο και οικονομία θα έπήρχετο κατά 8 ή 9 χιλιάδες μετρα.

Ν. Αβραάμ (Υφυπουργός της Συγκοινωνίας). Είναι ζήτημα τεχνικής μελέτης.

Π. Φλώρος. Λέγουσ ότι υπάρχει έμποδισμός τεχνικών, ότι δηθεν δέν υπάρχει σταθερόν έδαφος εις την γραμμήν της άρχικής χάραξης. Άλλοι όμως μηχανικοί λέγουσ ότι τό έμποδισμός αυτό δύναται να παρακιμηθῇ με έλαφροτάτην δαπάνην. Παρακκλώ τόν άρμόδιον Υπουργόν να εξετάσῃ τό ζήτημα, διότι είναι σκληρόν να άδικηθῇ όλόκληρος περιφέρεια.

Ο κ. **Ν. Αβραάμ** (Υφυπουργός της Συγκοινωνίας) λέγει ότι θα εξετάσῃ τά παραπάνω ταῦτα τών κατόικων Κονίτσης. Μεθ' ό, παρελθόντος του κακωνοτισμένου χρόνου, αί λοιπαί άναφοραί αναβάλλονται, εισέρχεται δ' ή Βουλή εις τήν

Ημερησίαν Διάταξιν της νομοθετικής εργασίας.

Γίνεται δι' άναστάσεως δεκτόν τό σύνολον του σχεδίου νόμου «περί όργανώσεως της Υδρογραφικής Υπηρεσίας του Πολεμικού Ναυτικού» έχον ούτω:

Περί όργανώσεως της Υδρογραφικής Υπηρεσίας του Πολεμικού Ναυτικού.

(Ως έτροποποιήθη κατά την β' κατ' άρθρον συζήτησιν).

Συγκρότησις υπηρεσίας. Σκοπός αυτής.

Άρθρον 1.

Συνιστάται έν τῷ Πολεμικῷ Ναυτικῷ Υδρογραφική υπηρεσία, σκοπός της οποίας είναι ή σπουδή τών Έλληνικών και ξένων θαλασσών και άκτών, ή μελέτη τών συνθηκών της ναυσιπλοίας, ή ανάπτυξις και προαγωγή καθόλου της ναυτιλίας και ναυτικής μετεωρολογίας και τών συναφών τεχνών και επιστημών, ώστε άμέσως συνδέονται προς τήν ναυσιπλοίαν.

Η Υδρογραφική υπηρεσία αποτελείται:

α') Έκ της όμωσύμου Διευθύνσεως του Υπουργείου τών Ναυτικών, άρμοδίας να εισηγηται τῷ Υπουργῷ και ένεργῇ δι' άπαντα τά άφορῶντα τήν Υδρογραφικήν υπηρεσίαν ζητήματα.

β') Έκ τών Υδρογραφικών πλοίων, εκ τών Συνεργείων τών Θαλασσογραφικών, Ωρονομικών και Μετεωρολογικών σταθμῶν, εκ τών Ναυτιλιακῶν γραφείων, τών συνεργείων ρυθμίσεως, επισκευῆς και έλέγχου πυξιδίων και ναυτιλιακῶν όργάνων, εκ του Φωτογχανικού εργαστηρίου και έν γένει εκ τών εγκαταστάσεων και άποθηκῶν Υδρογραφικής Υπηρεσίας, άπαρχομένων διοικητικῶς υπό τόν προϊστάμενον της Διευθύνσεως.

Η Υδρογραφική υπηρεσία έχει ιδίαν σφραγίδα και έμβλημα επί τών εκδόσεων αυτής.

Άρθρον 2.

Η Διεύθυνσις Υδρογραφικής Υπηρεσίας περιλαμβάνει τό Γραφεῖον Διευθυντοῦ και τά Τμήματα Ι (Υποτυπώσεως και Μελετών), ΙΙ (Ναυτιλίας) και ΙΙΙ (Τεχνικόν), ή άρμοδιότης τών οποίων κανονίζεται δια Διατάγματος.

Η πειθαρχική δικαιοδοσία του Διευθυντοῦ της Υδρογραφι-

κής Υπηρεσίας και τών διαφόρων Τμηματαρχῶν έσται ή τών όμοισθάμων τών κυβερνητῶν.

Προσωπικόν.

Άρθρον 3.

Τὸ προσωπικόν της Υδρογραφικής υπηρεσίας διακρίνεται εις όργανικόν και εξ άποσπάσεως. Τὸ όργανικόν διακρίνεται εις πολιτικόν και ναυτικόν.

Τὸ ναυτικόν όργανικόν προσωπικόν αποτελείται: α') Ο Διευθυντής της υπηρεσίας, πλοίαρχος Π. Ν. β') Τρεῖς άνώτεροι αξιωματικοί, όν ό εις είναι ό Υποδιευθυντής της υπηρεσίας και έτεροι δύο τμηματαρχαί τών υπό τά στοιχεία Ι και ΙΙ τμημάτων. γ') Εἰς αξιωματικός μηχανικός του Π. Ν. ειδικῶς άσχοληθείς εις τήν φωτογχεσίαν, ως τμηματαρχαί του ΙΙΙ τμήματος. δ') Άνάλογος αριθμός αξιωματικῶν πληρωμάτων ειδικότητος άρμενιστοῦ και ύπαξιωματικῶν άρμενιστῶν, ως προϊσταμένων τών έν τῷ έδαφίῳ β' του άρθρου Ι άναφερομένων γραφείων και σταθμῶν.

Εἰς έκαστον τμήμα δύναται να τοποθετηται επί πλέον, εφ' όσον υπάρχουν τοιοῦτοι, άνά εις κατώτερος αξιωματικός εκ του μαχίμου κλάδου, προκειμένου περί τών δύο πρώτων, εκ του μηχανικοῦ δὲ δια τόν τρίτον.

Κατώτερος οικονομικός αξιωματικός τοποθετεται ως γραμματεὺς του Διευθυντοῦ, εκτελῶν άρα και χρέη Ν. Τμήτου δια τὸ προσωπικόν τών εκ της Διευθύνσεως έξαρτωμένων Υδρογραφικῶν πλοίων, συνεργείων, σταθμῶν, εγκαταστάσεων, άποθηκῶν κλπ.

Άρθρον 4.

Τὸ πολιτικόν όργανικόν προσωπικόν αποτελείται:

α') Εἰς τοπογράφος διπλωματοῦχος του Μετσόβιου Πολυτεχνείου ή έμπειροτέχνης τοιοῦτος.

β') Δύο σχεδιασταί.

γ') Δύο μηχανικοί όπτικῶν εργασιῶν.

δ') Άνάλογος αριθμός τεχνιτῶν και εργατῶν μέχρις 8, προσλαμβανόμενων δια διαταγῆς του Διευθυντοῦ επί ημερησίᾳ άποζημιώσεως, κανονισμένη δι' άποφάσεως του Υπουργοῦ και μη δυναμένη να υπερβῇ τὰς 120 δραχμὰς ήμερησίως, της σχετικής δαπάνης έκαστοῦς τήν πίστωσιν προσλήψεως ήμερομισθίων εργατῶν Π. Ναυστάθμου.

Άπαντες οί άνωτέρω, πλὴν τών εργατῶν και τεχνιτῶν, διορίζονται δια Διατάγματος προτάσει του Υπουργοῦ τών Ναυτικῶν, και ό μὲν τοπογράφος επί έξομῷ εισηγητοῦ πολιτικοῦ Υπουργείου, οί δὲ σχεδιασταί και οί μηχανικοί όπτικῶν εργασιῶν επί έξομῷ γραμματέως β' τάξεως.

Άρθρον 5.

Εἰς τήν θέσιν του όπτικοῦ μηχανικοῦ δύναται να διορισθῇ και άλλοδαπὸς, προσλαμβανόμενος επί ιδιαίτερα συμφωνία.

Η άποζημιώσις αὐτοῦ όρίζεται δι' άποφάσεως του Υπουργοῦ τών Ναυτικῶν.

Διὰ Διατάγματος κανονισθήσεται ό τρόπος της εἰσχωρηῆς τών ιδιωτῶν εις τήν υπηρεσίαν.

Διὰ τούς σχεδιαστὰς οὐδὲν προσὸν απαιτεται πλὴν της εἰσιτηρίας εις τόν εἰσχωρικόν διαγωνισμόν, ένθ' δια τούς όπτικούς μηχανικούς, εκτός της εἰσιτηριῆς δοκιμασίας, απαιτεται και πενταετής εὐδόκιμος προϋπηρεσία έν όπτικῷ εργαστηρίῳ, προσκόντως άποδεικνυόμενη.

Μονιμότης, προαγωγή και άποχώρησις εκ της υπηρεσίας τών πολιτικῶν υπαλλήλων.

Άρθρον 6.

Οί επί μηνιαίῳ μισθῷ πολιτικοί υπάλληλοι τρία έτη μετὰ τόν διορισμόν τών είναι έκτακτοι, μονιμοποιούμενοι αὐτοδικαίως μετὰ τήν παρέλευσιν της προθεσμίας ταύτης, εφ' όσον δέν ήθελον κριθῇ άπολυτέοι υπό του Κεντρικοῦ Συμβουλίου Διοικητικής Υπηρεσίας του πολιτικοῦ προσωπικοῦ του Υπουργείου τών Ναυτικῶν.

Όσον άφορὰ τὰς άποδοχὰς και τὰς προνομίας υπάγονται εις άπόσας τὰς διατάξεις τὰς διατεούσας τὸ αντίστοιχον έν τη πολιτικῇ Ιεραρχίᾳ τεχνικόν προσωπικόν του Υπουργείου της Συγκοινωνίας.

Άρθρον 7.

Οί πολιτικοί υπάλληλοι μετὰ τετραετῇ υπηρεσίᾳ από της μονιμοποίησης των έν τινι βαθμῷ, εφ' όσον συνεπλήρωσαν δεκαετῇ υπηρεσίαν έν συνόλῳ παρὰ τη Υδρογραφικῇ Υπηρεσίᾳ, δύναται να προαχθῶσιν εις τόν άνώτερον βαθμόν, εφ' όσον ήθελον κριθῇ ως προακτέοι υπό του Διοικητικοῦ Συμβουλίου του πολιτικοῦ προσωπικοῦ. Μετὰ παρέλευσιν νέας πενταετίας έν τῷ βαθμῷ εις όν προήχθησαν δύναται να προάγονται εκ νέου εις τόν άμέσως άνώτερον υπό τούς αὐτοὺς όρους, επιτροπομένης μετὰ τήν συμπλήρωσιν νέας πενταετίας προαγωγῆς μόνον τών μονιμοποιηθέντων επί βαθμῷ ύπουργικοῦ γραμματέως β' τάξεως.

Οί πολιτικοί υπάλληλοι, συμπληροῦντες τὸ 60όν έτος της ηλικίας των, άποχωροῦσιν εκ της υπηρεσίας υποχρεωτικῶς.

Διὰ τήν εφαρμογὴν τών περί όρίου ηλικίας διατάξεων του παρόντος δέον έντός μηνὸς από της δημοσιεύσεως να έγγραφῶσιν εις τὰ υπό της Διευθύνσεως Προσωπικοῦ τηρούμενα μητρώα τών πολιτικῶν υπαλλήλων του Ναυτικοῦ κατά τὰς διατάξεις του άπτικοῦ και ΓΝΔ νόμου.

Έκτακτον προσωπικόν.

Άρθρον 8.

Τὸ εξ άποσπάσεως προσωπικόν αποτελείται εκ κατωτέρων αξιωματικῶν του μαχίμου κλάδου Π. Ν., εξ αξιωματικῶν του Στρατοῦ δια καθαρῶς τοπογραφικὰς εργασίας, εκ μηχανικῶν τοπογράφων άλλων Υπουργείων και εξ αξιωματικῶν και ναυτῶν Π. Ν. και τοιοῦτων του Σώματος τών μονίμων τεχνιτῶν.

Άρθρον 9.

Οί δια διαταγῆς του Υπουργείου τών Ναυτικῶν άποσπώμενοι αξιωματικοί του Π. Ν. όν ό αριθμός δέν δύναται να υπερβῇ τούς 4, λαμβάνονται κατά προτίμησιν εκ τών πυξιοῦχων αξιωματικῶν Ν. και κατανέμονται εις διάφορα τμήματα υπό του Διευθυντοῦ κατά τὰς ανάγκας της υπηρεσίας.

Η διάρκεια της παρὰ τη Υδρογραφικῇ υπηρεσίᾳ άποσπάσεως αὐτῶν δέν δύναται να υπερβῇ τήν διετίαν οὐδὲ να άνασπασθῇ πρὸ της παρέλευσεως έτέρως διατεοῦς επί τών πλοίων υπηρεσίας, εκτός εάν ήθελον τεθῇ πρὸς τόν σκοπὸν της μονίμου διαθέσεως αὐτῶν δια τήν Υδρογραφικήν υπηρεσίαν εις ειδικήν μονιμότητα.

Ο αριθμός τών άπεσπασμένων αξιωματικῶν δύναται να υπερβῇ τούς 4 προκειμένης εκτελέσεως θερινῶν υδρογραφικῶν εργασιῶν μεγάλης εκτάσεως.

Γενικαί διατάξεις.

Άρθρον 10.

Τὸ ναυτικόν προσωπικόν τὸ άπασχολούμενον εις υδρογραφικὰς εργασίας διακρίνεται εις τρεῖς κατηγορίας:

α') Τήν τών δοκιμῶν υδρογράφων.

β') Τήν τών υδρογράφων.

γ') Τήν τών υδρογράφων Α.

Εἰς τήν κατηγορίαν α' υπάγονται οί τὸ πρώτον ένεργῶς μετέχοντες υδρογραφικῶν άποστολῶν. Οὗτοι θεωροῦνται ως μαθητεύοντες και εκπαιδευόμενοι.

Εἰς τήν β' κατηγορίαν προάγονται οί άποδεικνυόμενος εὐδοκίμησαντες ως δοκιμοί υδρογράφοι επί μίαν τουλάχιστον θερινήν περίοδον εργασιῶν επί του πεδίου εις τριγωνισμούς, δομετρήσεις και άπλῃν τοπογραφίαν.

Υπαλλοίχαρι διατελεσαντες επί διετίαν τὸ άλιγώτερον υδρογράφοι και κριθέντες ίκανοί λόγω της ειδικῆς μορφώσεως αὐτῶν όπως διεθύνωσιν εργασίαν εις εὐρεῖαν έκτασιν με πολυάριθμον προσωπικόν ονομάζονται υδρογράφοι Α. Ν.

Η όνομασία έν πάσῃ περιπτώσει ένεργεῖται υπό του Υπουρ-

γοῦ τών Ναυτικῶν μετὰ τὸ πέρας τών επί του πεδίου εργασιῶν και τήν σύνταξιν τών χαρτῶν, κατόπιν προτάσεως ήτοιολογική μένης του Διευθυντοῦ της Υδρογραφικής Υπηρεσίας και προηγούμενης γνωματεῦσεως του Γ.Ε.Ν.

Άρθρον 11.

Η εις υδρογράφον Α. Ν. όνομασία τών υποπλοίαρχων έχει τήν σημασίαν άπονομῆς αὐτοῖς πυξίου Α. ή Β. καθ' όλα όμοιότητα με τὸ υπό τών σχολείων ειδικοῦσεως άπονεμόμενον και παρέχει εις αὐτοὺς άπαντα άνεξαρτέτως τὰ πλεονεκτήματα, ήθικά και υλικά, αὐτίνα άπορρέουσιν εκ της άποκτήσεως πυξίου ειδικοῦσεως.

Άρθρον 12.

Διὰ τήν εκτέλεσιν υδρογραφικῶν εργασιῶν διατίθενται σκάφη ειδικῶς έξαρτηζόμενα, τὰ όποια υπάγονται διοικητικῶς υπό τόν Διευθυντὴν της Υδρογραφικής Υπηρεσίας.

Οί πλοῖες και αἱ εργαταί τών πλοίων τούτων κανονίζονται υπό του Διευθυντοῦ Υδρογραφικής Υπηρεσίας έν συναννοήσει μετὰ του Γ. Ε. Ν.

Τών πλοίων, όν κυβερνήτης δύναται να εἶνε εις τών υδρογράφων αξιωματικῶν, επιβαίνει ό απαιτούμενος δια τὰς εργασίας αριθμός αξιωματικῶν, ναυτῶν και πολιτικῶν υπαλλήλων.

Άρθρον 13.

Ο Υπουργός τών Ναυτικῶν δύναται, κατόπιν προτάσεως του Διευθυντοῦ Υδρογραφικής Υπηρεσίας και συμφώνου γνώμης του Γ.Ε.Ν., να άποσπᾷ εις τήν Χαρτογραφικήν Υπηρεσίαν Στρατοῦ ή και εις άλλας κρατικὰς υπηρεσίας αξιωματικούς εἴτε δι' εκπαιδευσιν εἴτε δι' εκτέλεσιν υπηρεσίας.

Άρθρον 14.

Διὰ Διατάγματος, προκαλούμένου έκάστοτε παρὰ τών επί τών Οικονομικῶν και Ναυτικῶν Υπουργῶν, κανονισθῶσονται αἱ άποζημιώσεις του προσωπικοῦ του άπασχολούμενου εις υδρογραφικὰς, μετεωρολογικὰς και θαλασσογραφικὰς παρατηρήσεις και εις εργασίας ρυθμιστικῶν και όρονομικῶν σταθμῶν, ως επίσης και αἱ άποζημιώσεις τών άσχοληθέντων δια τήν εις χαρτὴν σύνταξιν τών υδρογραφικῶν παρατηρήσεων.

Άρθρον 15.

Η Υδρογραφική Υπηρεσία πρὸς βελτίωσιν τών μέσων του άσφαλοῦς πλοῦ τών πλοίων του Πολεμικοῦ και Εμπορικοῦ Ναυτικοῦ εκδίδει, τη έγκρίσει του επί τών Ναυτικῶν Υπουργοῦ, ναυτικοὺς χαρτας, ναυτιλιακὰς οδηγίας, άγγελίας τοῖς ναυτιλλομένοις, συγγράμματα ναυτιλίας και διδακτικὰ έγχειρίδια πρὸς χρῆσιν όλων τών Έλληνικῶν πλοίων και πρὸς ωφέλειαν τών ναυτιλλομένων. Η πώλησις τών εκδόσεων τούτων εκτελεῖται κατά τὰς διατάξεις τών άρθρων 32, 33 και 34 του από 7 Ιουλίου 1929 διατάγματος περί κανονισμοῦ της Χαρτογραφικής Υπηρεσίας του Στρατοῦ, της διατιμήσεως όρίζομένης δι' άποφάσεως του Υπουργοῦ τών Ναυτικῶν. Τὰ εκ της πωλήσεως έσοδα περιέρχονται εις τὸ Δημόσιον Ταμείον.

Εκ τών εκδόσεων αἱ ειδικῶς δια τήν εκπαιδευσιν του προσωπικοῦ του Εμπορικοῦ Ναυτικοῦ προοριζόμεναι διατυπώνονται και πωλοῦνται εις τούς αξιωματικούς του Εμπορικοῦ Ναυτικοῦ εις τήν αξίαν τών δαπανῶν της εκδόσεως.

Τὰ συγγραμικά δικαιώματα, καταβαλλόμενα εκ του Δημοσίου Ταμείου, βαρύνουσι τόν προϋπολογισμόν της Διευθύνσεως του Εμπορικοῦ Ναυτικοῦ, άναγραφόμενης ειδικῆς πιστώσεως εις τὸ Κεφάλαιον της Εκπαιδεύσεως προσωπικοῦ Εμπορικοῦ Ναυτικοῦ.

Άρθρον 16.

Επιτρέπεται τη Υδρογραφικῇ Υπηρεσίᾳ μετὰ έγκρισιν του Υπουργοῦ τών Ναυτικῶν να ανταλλάσῃ μετὰ δημοσίων ή ιδιωτικῶν βιβλιοθηκῶν του Κράτους ή της άλλοδαπῆς έντυπα τών παρ' αὐτῇ υπαρχόντων πολλαπλῶν βιβλίων ή έτερας ἴσης αξίας και όμοιοθῇ.

Ἡπίστης ἐπιτρέπεται αὐτῇ ἡ ἀνταλλαγή δημοσιευμάτων καὶ ἐκδόσεων τῆς μετὰ τοιαύτων ξένων Ὑδρογραφικῶν Ὑπηρεσιῶν.

Εἰς τὰ συναργεία καὶ ἐργαστήρια τῆς Ὑδρογραφικῆς Ὑπηρεσίας δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ ἐπὶ πληρωμῇ πᾶσα τεχνικὴ καὶ ἐπιστημονικὴ ἐργασία πρὸς τὸ συμφέρον ἰδιωτῶν καὶ διὰ λογαριασμὸν αὐτῶν, τοῦ ἀντικείμενου περὶεργομένου εἰς τὸ Δημόσιον Ταμεῖον.

Ἡ ἐκτίμησις τῆς ἀξίας τῆς συντελεσθείσης ἐργασίας ἀνατίθεται εἰς τὸν Διευθυντὴν τῆς Ὑδρογραφικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Π. Ν.

Ἀρθρον 17.

Τὸ προσωπικὸν τῆς Ὑδρογραφικῆς Ὑπηρεσίας δύναται νὰ εἰσέρχεται πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ εἰς ἰδιωτικὰ κτήματα, κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ἀρθροῦ 15 τοῦ νόμου ΓΚΝΖ' τῆς 22ας Μαρτίου 1910 περὶ κτηματικοῦ χάρτου καὶ ὁροθεσίας ἀκινήτων κτημάτων.

Ἀρθρον 18.

Οἱ φθαίροντες, οἱ ἀραιοῦντες Ὑδρογραφικὰ σήματα, τιμωροῦνται, ἐὰν μὲν ἐν προθέσει ἀνήγγησαν, διὰ φυλακίσεως ὡς ἐλαφρύτερας τῶν ἐξ μηνῶν καὶ προστίμου χρηματικοῦ ἀπὸ 300 δραχμῶν μέχρι 1000, ἐὰν δὲ ἐξ ἀμελείας μὲ φυλακίσιν ἐξ μηνῶν καὶ χρηματικοῦ προστίμου μέχρι 300 δραχμῶν.

Ἀρθρον 19.

Οἱ ἐπβαίνοντες τῶν ὑδρογραφικῶν πλοίων ὑπάλληλοι δι-
καιούνται ἐξόδων τραπέζης καὶ ἀντικείμενου τροφοδοτικῆς με-
ρίδος, ἀναλόγως τῆς ἐξομοιώσεως ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν
Ναυτικῶν τοῦ βασιλεῦς πρὸς τοὺς ναυτικούς βοηθούς.

Ἀρθρον 20.

Ὁ Κανονισμὸς τῆς Ὑδρογραφικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Π. Ν. συνταχθήσεται ἐντὸς ἑτοῦς τὸ βραδύτερον ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος, ἐπιμελεία τῆς Ὑδρογραφικῆς Ὑπηρεσίας.

Ἀρθρον 21.

Μαθηταὶ τῆς Σχολῆς τῶν Ν. Δοκίμων ἀποσπένοντες κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς φοιτήσεώς των ἀπὸ τῆς β' τάξεως τοῦλάχιστον ἐξ ἀνάγκης νοσήματος ἐκ τῶν μὴ μεταδοτικῶν, δύ-
ναι τῇ αἰτήσει τοῦ καθημένου των καὶ κατὰ πρότασιν τοῦ
Διοικητοῦ μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ Α. Ν. Δ. Σ. νὰ παραμεί-
νουν φοιτῶντες εἰς τὴν Σχολὴν ἐφ' ὅσον εὐδαιμονῶσιν εἰς τὴν
ἐκπαίδευσιν καὶ ἐξορροῦνται ταύτης νὰ κατατάσσονται τοῖς
μενοῖ εἰς εἰδικὴν μονιμότητα εἰς τὸ μόνιμον προσωπικὸν τῆς
Ὑδρογραφικῆς Ὑπηρεσίας Π. Ν.

Οἱ ἀνωτέρω ἀπαλλάσσονται ἐφεξῆς τῶν ἀντήσεων, αἵτι-
νες κατόπιν ἱατρικῆς γνωμοδότησεως δὲν συμβαδίζουν πρὸς
τὴν πόλησιν των.

Ἐν περιπτώσει ἀτυχήματος κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς φοι-
τήσεώς των ἐν τῇ Σχολῇ εἰς τοὺς ἀνωτέρω δοκίμους λόγῳ
τῆς κληθείσεως των οὐδεμιᾶ ἀποζημίωσις χορηγεῖται.

Ἀρθρον 22.

Καταργεῖται ὁ νόμος 2028 τῆς 24 Φεβρουαρίου 1920 ὡς
καὶ πᾶσα διάταξις ἀντιβαίνουσα εἰς τὸν παρόντος νόμον.

Γίνεται εἰτα δι' ἀναστάσεως δεκτὴν τὸ σύνολον τοῦ σχεδίου
νόμου «περὶ ἀναγνωρίσεως τῶν τελεσθέντων γάμων ὑπὸ ναυ-
τικῶν βυθιμοφόρων», ἔχον οὕτω:

«Περὶ ἀναγνωρίσεως τῶν τελεσθέντων γάμων
ὑπὸ ναυτικῶν βυθιμοφόρων».

(Ὡς ἐτροποποιήθη κατὰ τὴν β' κατ' ἀρθρον συζήτησιν).

Ἀρθρον μόνον.

Οἱ τελεσθέντες νόμιμοι γάμοι παρ' ἀξιοματικῶν ὑπαξιω-
ματικῶν καὶ ναυτῶν καὶ τῶν τοῖς ἐξομοιούμενων πρὸ τῆς
δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος νόμου ἀνεῖ τῆς ἐγκρίσεως τῆς
ναυτικῆς ἀρχῆς θεωροῦνται τελεσθέντες τῇ ἐγκρίσει ταύ-

της, ἐὰν ὑποβληθῶσιν ἐντὸς τριῶν ἐτῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύ-
σεως τοῦ παρόντος νόμου τὰ νόμιμα πιστοποιητικὰ περὶ τῆς
τελέσεως τούτων πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν πρὸς
ἐγκρίσιν.

Οἱ τελεσθέντες τούτους καὶ αἰτήσαντες τὴν ἐγκρίσιν ἐντὸς
τῆς ἀνωτέρω προθεσμίας δὲν ὑπάγονται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ
ἀρθροῦ 256 τοῦ νόμου ΦΒ' τοῦ 1860, δέον ὅμως νὰ κατα-
βάλωσιν εἰς τὰ ναυτικὰ εὐεργετικὰ ταμεῖα τὰ κανονισμένα
δικαιώματα ἐντὸς τῆς αὐτῆς προθεσμίας.

Εἰς τὰς διατάξεις τῶν δύο προηγουμένων παραγράφων
ὑπάγονται καὶ αἱ οἰκογένειαι τῶν ἀποθιωσάντων πρὸ τῆς
δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος νόμου.

Γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὴ εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ'
ἀρθρον συζήτησιν ἡ πρότασις νόμου «περὶ ἰδρύσεως Σανατο-
ρίου ἐν Αἰτωλοακαρνανίᾳ».

Ἐπὶ τοῦ εἰς α' συζήτησιν νομοσχεδίου «περὶ κυρώσεως
τῆς ἀπὸ 16 Νοεμβρίου 1929 Συμβάσεως μεταξὺ Ἑλληνικοῦ
Δημοσίου καὶ Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος περὶ ἀναθέσεως αὐτῇ
τῆς ὑπηρεσίας τῶν θανείων 6 ο) τοῦ 1923 (Ἑλληνοβουλγα-
ρικῆς μεταναστεύσεως) καὶ 6 ο) τοῦ 1929 κ.λ.π.», ὁ κ. **Α. Πρέκας** λέγει: ὅτι ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπέφερεν
ὠρισμένης τροποποιήσεως τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ἔχη ὑπ' ὄψιν
ἡ Κυβέρνησις.

Ὁ κ. **Γ. Μαρῆς** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) λέγει ὅτι
αἱ τροποποιήσεις αὗται θὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν δευ-
τέραν συζήτησιν.

Γίνεται μετὰ τοῦτο δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ νομοσχέδιον
εἰς α' συζήτησιν.

Ἀναβάλλεται αἰτήσις τοῦ κ. **Κ. Ζαβιτζιάνου** ἡ α' κατ'
ἀρχὴν καὶ κατ' ἀρθρον συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου «περὶ κυ-
ρώσεως τῆς ἀπὸ 25 Νοεμβρίου 1929 συμβάσεως μεταξὺ τοῦ
Ἑλληνικοῦ Δημοσίου καὶ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος», ὡς
μὴ διανεμηθείσης εἰσέτι τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἀναβάλλεται ὡσαύτως αἰτήσις τοῦ κ. **Ι. Λεωνίδα** ἡ α' κατ'
ἀρχὴν καὶ κατ' ἀρθρον συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου «περὶ ἐξα-
σφάλσεως ἀτμοπλοικῆς συγκοινωνίας εἰς ἀγρόνους γραμμὰς».

Τοῦ εἰς α' συζήτησιν νομοσχεδίου «περὶ παραχωρήσεως
γηπέδου εἰς τὴν Πανελληνίαν Σκοπευτικὴν Ἑταιρίαν» ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** ζητεῖ τὴν ἀναβολήν, φρονῶν ὅτι τὸ
γῆπεδον τοῦτο εἶναι προωρισμένον πρὸς ἀναδάσωσιν.

Ὁ κ. **Π. Καρασεβδᾶς** λέγει ὅτι τὸ νομοσχέδιον εἶναι
ἐξαιρετικῶς κατεπεῖγον καὶ πρέπει νὰ ψηφισθῇ ἀμέσως, διότι
δὲν ὑπάρχει κανὲν συστηματικὸν σκοπευτήριον μέχρι τοῦδε,
ζητοῦν δὲ οἱ οἰκοπεδοφύγοι νὰ καταπατήσουν τὸ γῆπεδον.
Τὸ νομοσχέδιον ἔχει πλέον μελετηθῇ καὶ ὠριμασῇ, ἐπιβάλλε-
ται δὲ ἡ ταχίστη ἐπιψήφισις αὐτοῦ.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** λέγει ὅτι δὲν ζητεῖ νὰ
δοθῇ τὸ γῆπεδον εἰς οἰονδήποτε, ἀλλὰ ἀπὸ τοὺς
δασολόγους ἐγένετο εὐρύτατος λόγος περὶ τοῦ γηπέδου
αὐτοῦ τὸ ὅποιον ἐξακριβώσθῃ ὡς κατάλληλον νὰ μετα-
δληθῇ εἰς ἄλλους.

Ὁ κ. **Π. Καρασεβδᾶς** λέγει ὅτι δέχεται τὴν ἀναβολὴν
ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως Ἐπιτροπὴ ἐκ βουλευτῶν ἐπισκεφθῇ τὸ
γῆπεδον, ἵνα πεισθῇ ὅτι πρόκειται περὶ οἰκοπεδοφύγων.

Ὁ κ. **Θ. Σοφοῦλης** (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) λέγει
ὅτι θὰ ἤδυνάτο νὰ ψηφισθῇ τὸ νομοσχέδιον ἐφ' ὅσον πρὶν
ταῖς περὶ τῆς α' συζήτησεως.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** λέγει ὅτι ἀπαξ διὰ παντὸς
πρέπει νὰ καθορισθῇ τί θὰ γίνουν οἱ περίεξ τῶν Ἀθηνῶν χῶ-
ροι: θὰ γίνουν σκοπευτήρια ἢ θὰ χρησιμοποιηθοῦν διὰ σκο-
ποῦς ἐξοπληρωτικῶς τῆς υγιείας τῶν κατοίκων;

Ὁ κ. **Μ. Μαντᾶς** λέγει ὅτι ἐφ' ὅσον λαμβάνεται τοιοῦτον
μέτρον ἐκ μέρους τοῦ Κράτους ὑπὲρ τοῦ Σκοπευτηρίου ἐπρε-
πεν ἐκ παραλλήλου νὰ ρυθμισθῶσι καὶ τὰ τῆς λειτουργίας
αὐτοῦ, κατὰ τρόπον ὥστε νὰ ἐκπληρωθῇ ὁ προορισμὸς του, τὸν
ὅποιον οὐδέποτε μέχρι τοῦδε ἐξεπλήρωσε. Διότι μέλη τῆς

Σκοπευτικῆς Ἑταιρίας μόνον ὠρισμένα πρόσωπα δύναται νὰ
γίνουν ἐφ' ὅσον διὰ ῥητοῦ ἀρθροῦ τοῦ Κανονισμοῦ αὐτῆς τὰ
μέλη προσλαμβάνονται: μόνον ἐγκρίσει τοῦ Συμβουλίου.

Ὁ κ. **Π. Καρασεβδᾶς** λέγει ὅτι ὡς ἤδη ρυθμίζονται τὰ
τοῦ Σκοπευτηρίου θὰ δύναται ἐκεῖ νὰ γυμνάζωνται ὅλοι οἱ
σύλλογοι.

Ὁ κ. **Μ. Μαντᾶς** λέγει ὅτι ἐκεῖνα τὰ ὅποια ζητεῖ εἶναι
νὰ παραχωρηθῇ γῆπεδον εἰς μίαν Ἑταιρίαν ἢ ὅποια θὰ ἐκ-
πληρωσῇ τὸν προορισμὸν τῆς, διότι οἱ σήμερον ἱδνόντες τὰ
τοῦ Σκοπευτηρίου ἐμπορεύονται αὐτὸ ἀπολαμβάνοντες μάλι-
στα καὶ ἀτελεῖας.

Ὁ κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** (Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνή-
σεως) λέγει ὅτι ὑπάρχουσιν ἐν τῷ νομοσχεδίῳ ὅροι παρέχοντες
ἐξασφάλισιν. Θὰ ἐπρότεινα νὰ ψηφισθῇ τὸ νομοσχέδιον εἰς α'
συζήτησιν σήμερον, νὰ μὴ ψηφισθῇ δὲ εἰς β' συζήτησιν πρὸ
τῆς προσεχοῦς Τετάρτης. Μεσολαβεῖ ἐν τῷ μεταξύ διάστημα
μὴς ἐβδομάδος, κατὰ τὸ ὅποιον ὁ κ. βουλευτὴς δύναται νὰ
φέρῃ καὶ οἰανδήποτε ἄλλην τροπολογίαν, εἰς τρόπον ὥστε ἡ
ἐξασφάλισις ἀπὸ πικρὸς κινδύνου καταχρήσεως νὰ καταστῇ
πλήρης.

Γίνεται δεκτὴ ἡ πρότασις αὕτη τοῦ κ. Ἀντιπροέδρου τῆς
Κυβερνήσεως καὶ ψηφίζεται τὸ νομοσχέδιον εἰς α' κατ' ἀρ-
χὴν καὶ κατ' ἀρθρον συζήτησιν.

Ἐπὶ τοῦ εἰς β' συζήτησιν νομοσχεδίου «περὶ νομιμοποιή-
σεως ἀτελῶν ὁλοτομιῶν ξυλείας δι' ἀνέγερσιν κοινωφελῶν ἔρ-
γων καὶ παρατάσεως τῆς θηλείας τοῦ Προέδρου τοῦ παρὰ τῇ
Ὑπουργείῳ Γεωργίας Διοικητικοῦ Δικαστηρίου» ὁ κ. **Α. Πα-
παθανάσης** λέγει: ὅτι ἡ διατύπωσις τοῦ ἀρθροῦ 2 θὰ ἦτον
ἀρτιωτέρα ἐὰν ἡ λέξις «λήγουσα» τοῦ πρώτου στίχου αὐτοῦ
μετεβάλλετο εἰς «λήξασα».

Ὁ κ. **Κ. Σπυρίδης** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) δέχεται τὴν
παρατήρησιν ταύτην. Ἐπίσης παρακαλεῖ ὅπως εἰς τὸν τε-
λευταῖον στίχον τοῦ ἀρθροῦ 2 καὶ μετὰ τὴν λέξιν «παρατεί-
νεται» προστεθῇ ἡ λέξις «συνεχιζομένη».

Ὁ Πρόεδρος

Ι. ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΣ

Οἱ Γραμματεῖς

Ι. Κουτσίνας

Σ. Νικολαΐδης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΚΕ'

Δευτέρας 27 Ἰανουαρίου 1930.

Ὡρὰ 4.30' μ. μ. ὁ Πρόεδρος κ. **Ι. Τσιριμώκος** ἀναβθὼν
ἐπὶ τῆς ἐδρᾶς κηρύσσει τὴν ἐναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ δια-
τάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγιγνώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προη-
γουμένης συνεδριάσεως.

Ἀνακοινούνται τὰ ἑξῆς:

Ὁ δικηγόρος Γόννης δικηγοῦνται κατὰ τοῦ ἀνκριτοῦ Λέ-
βαδεῖας Καρδαμύκη συλλαβόντος καὶ φυλακίσαντος τοῦτον ἄ-
νευ αἰτίας.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Ι. Νικολίτσας** καταθέτει τηλεγράφημα
τοῦ Γεωργικοῦ συνεταιρισμοῦ Ἀγρινίου αἰτουμένου τὴν ἀπο-
μάκρυνσιν τοῦ ὑποδιευθυντοῦ τῆς Τραπεζῆς καὶ τὴν χορήγη-
σιν τῶν σχετικῶν πλασματικῶν θανείων.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Μ. Μαντᾶς** καταθέτει ὑπόμνημα τῆς ἐ-
νώσεως ἐφέδρων πολεμιστῶν Παγκρατίου Κοπανά Ν. Ἐλδε-
τίας περὶ ὁριστικῆς κατεκχώσεως ἐπ' ὀνόματι τῆς ἐνώσεως
τῆς παρὰ ταύτης ἀγορασθείσης ἐκτάσεως.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Π. Χριστούλας** καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ
ἐπαγγελματικοῦ καπνεμπορίου συνδέσμου Καρδίτσας αἰτου-
μένου τὴν ἔδρυσιν αὐτονομίου ὁργανισμοῦ τοῦ καπνοῦ.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Ι. Νικολίτσας** καὶ **Α. Παπαθανά-**

Γίνονται δι' ἀιχτάσεως δεκταὶ αἱ τροποποιήσεις αὗται,
γίνεται δὲ δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς β' κατ' ἀρθρον συζήτη-
σιν τὸ νομοσχέδιον ὡς ἐτροποποιήθη, ἀναδελφείτης τῆς ἐπι-
ψηφίσεως τοῦ συνόλου.

Ὁ κ. **Θ. Σοφοῦλης** (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) δη-
λοῖ ὅτι ἀποσύρει τὸ νομοσχέδιον «περὶ τροποποιήσεως τοῦ
νόμου 3931 περὶ Ἀνωτάτου Στρατιωτικοῦ Συμβουλίου».

Ἐπὶ τοῦ εἰς α' συζήτησιν νομοσχεδίου «περὶ ἀνταλλαγῆς
χώρου τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας καὶ τῆς Ε. Α. Προσφύ-
γων ἐν Πραδίῳ ὁ κ. **Θ. Σοφοῦλης** (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιω-
τικῶν), κατόπιν παρατηρήσεων τοῦ κ. **Α. Παπαθανάσης**,
λέγει ὅτι ἡ ἀνταλλαγή αὕτη γίνεται κατόπιν αἰτήσεως τῆς
Ἐπιτροπῆς Ἀποκαταστάσεως.

Ὁ κ. **Α. Παπαθανάσης** λέγει ὅτι καὶ ἐν τοιαύτῃ περι-
πτώσει θὰ ἦτο ἀναγκαῖον νὰ συναφθῇ σύμβασις.

Ὁ κ. **Π. Τσαλδάρης** λέγει ὅτι οὐσιαστικῶς δὲν ὑπάρχει
διαφωνία. Ἡ διαφωνία εἶναι μόνον τυπικὴ.

Ὁ κ. **Θ. Σοφοῦλης** (Ὑπ. Στρατ.) λέγει ὅτι πρόκειται
περὶ τῆς α' συζήτησεως τοῦ νομοσχεδίου, κατὰ τὴν δευτέραν
δὲ συζήτησιν θὰ προσαγάγῃ σχετικὴν τροπολογίαν.

Γίνεται μετὰ τοῦτο δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ νομοσχέδιον
εἰς α' συζήτησιν.

Ὁ κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** (Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερ-
νήσεως) παρακαλεῖ ὅπως ἡ προσεχὴς συνεδρίασις ὁρισθῇ διὰ
τὴν Δευτέραν, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως ὅπως αἱ Ἐπιτροπὴ ἐργα-
ζόμεναι ἐν τῷ μεταξύ ὑποβάλλουν τὰς ἐκθέσεις των ἐπὶ τῶν
ὑπ' ὄψιν των νομοσχεδίων. Προτείνει: ὅπως, ἐν ἡ περιπτώσει
τὴν προσεχῇ Δευτέραν δὲν ἔχουσιν ὑποβληθῇ αἱ ἐκθέσεις, ἡ
Βουλὴ χωρήσῃ πρὸς τὴν συζήτησιν τῶν νομοσχεδίων καὶ
ἀνευ αὐτῶν.

Γίνεται δεκτὴ ἡ πρότασις αὕτη τοῦ κ. Ἀντιπροέδρου τῆς
Κυβερνήσεως, συναινέσει δὲ τῆς Βουλῆς λύεται ἡ συνεδρία-
σις ὥραν 6 μ. μ. διὰ τὴν 4.30' μ. μ. τῆς προσεχοῦς Δευ-
τέρας.

σης καταθέτουν ἀναφορὰν τοῦ ἐμπορικοῦ συλλόγου Κεφαλο-
δρύσου αἰτουμένου τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἐκεῖ ἀστυνομικῆς δυ-
νάμεως.

Ἡ ἐνωσις ἀκτημόνων Ἀγιάσσου Μυτιλήνης αἰτεῖται τὴν
μερικὴν διανομὴν τῶν ἐκτάσεων Ἀγιάσσου, Καμπιών καὶ Μ.
Αἰμῆς.

Τὸ Συνδικάτον καπνεργατῶν Ἐάνθης «ἡ Ἀμυνα» αἰτεῖται
τὴν ἱκανοποίησιν διαφόρων αἰτημάτων του.

Αἱ κοινότητες Ἀρχαζώδης, Ναυπακτίας καὶ Ἀσπιδας ὑπο-
βάλλουν ψήφισμα σχετικὸν μετὰ τὴν ὁδὸν Ναυπάκτου—Ἰτέας
καὶ αἰτοῦνται τὴν ἐγκρίσιν κατασκευῆς τῶν υπολοίπων χιλι-
μέτρων Ναυπάκτου—Αἰμίας.

Τὸ ἐν Αὐθῶν Σωματεῖον «Ἑλληνικὴ ἑστία» ὑποβάλλει ψή-
φισμα καὶ ἀποκιρῶσεως τοῦ Μητροπολίτου Θουατείρων.

Οἱ σύνδεσμοι φρεατορύχων, οἰκοδόμων κλπ. αἰτοῦνται τὴν
λήψιν προστατευτικῶν μέτρων ὑπὲρ τῶν τάξεων των ἐναντι
τῶν ζημιῶν ἃς ὑπέστησαν ἐκ τῆς συμβάσεως Οὐλεν ἀρ' ἐνός
καὶ ἀρ' ἐτέρου ἐκ τῶν διατρητικῶν καὶ ἐξορυκτικῶν μηχανη-
μάτων.

Ἡ Βατικὴ χίρκα Χριστοδούλου αἰτεῖται τὴν τροποποίη-
σιν τοῦ νόμου περὶ συντάξεως στρατιωτικῶν.

Ο Σύλλογος όπλαρχηγών «Ακρίται» αίτεται την άπονομήν συντάξεως και εις τους άναπήρους όπλαρχηγούς.

Καπνοπώλαι Κιλίκις αίτούνται την άπόρριψιν του σχεδίου νόμου περί καπνοδομηχανικού τράστ.

Οί ένοικ ασταί φέρου δεκάτης 1924 'Αλεξανδρουπόλεως αίτούνται την επί έν έτος άναστολήν πληρωμής των επίδικασθέντων ποσών.

Οί ένοικιασταί Βόλου διαμαρτύρονται διά την ύψωσιν της τιμής της βενζίνης.

Τό Συνδικάτον 'Ελλήνων ποτοποιών Μακεδονίας υποβάλλει διάφορα αίτήματα και αίτεται όπως ταύτα γίνωσιν άποδεκτά.

Οί δημίοιοι υπάλληλοι Μαγνησίας διαμαρτύρονται διά την εις την συνέλευσιν των παρουσίαν της εκεί άστυνομικής άρχης.

Οί πλημμυροπαθείς ένοικιασταί παραγωγής 1926 αίτούνται την άπαλλαγήν των έν των υπολοίπων ένοικίων.

Η Πανατωλοκακκαρανική όργάνωσις προσφύγων αίτεται την άναστολήν της εισπράξεως χρεών διαγραφέντων προσφύγων συνοικισμού 'Αγ. Κωνσταντίνου.

Ο κ. Πρόεδρος του 'Υπουργικού Συμβουλίου άνακρινού ότι ο κ. Πρόεδρος της Δημοκρατίας εύηρεστίθη να διορίση 'Υφυπουργόν της 'Υγεινής τόν κ. Α. Παπάν.

Ο κ. Β. Δεληγιάννης (Ύφυπουργός των Οικονομικών) υποβάλλει σχέδιον νόμου «περί ισχύος πινάκων διαγωνισμών οικονομικών υπαλλήλων».

Η επί των Οικονομικών Κοινοβουλευτική 'Επιτροπή υποβάλλει τάς εκθέσεις της επί των κάτωθι σχεδίων νόμων:

1) «Περί κυρώσεως του από 11 Νοεμβρίου 1929 Ν. Δ. περί συμπληρώσεως των περί 'Ελευθέρας ζώνης Θεσσαλονίκης νόμων».

2) «Περί χορηγίας πιστώσεως διά την άσπληρωμήν των εις τό Κυβερνείον καταλειφθέντων επίπλων και σκευών των τέως Βασιλέων» και

3) «Περί κυρώσεως της συναρθείσης την 10 Μαΐου 1929 συμφωνίας μεταξύ της Κυβερνήσεως της 'Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβερνήσεως των 'Ηνωμένων Πολιτειών 'Αμερικής περί διακανονισμού των μεταξύ των ρηθιστών Κυβερνήσεων ύφισταμένων οικονομικών διαφορών κλπ.».

Η επί της Συγκοινωνίας Κοινοβουλευτική 'Επιτροπή υποβάλλει την έκθεσιν της επί των σχεδίων νόμων:

1) «Περί τροποποιήσεως των κειμένων διατάξεων περί λιμενικών ταμείων».

2) «Περί εξακρίσεως του επαγγέλματος του πολιτικού μηχανικού, αρχιτέκτονος, τοπογράφου και έμπειροτέχνου» και

3) «Περί κυρώσεως του από 15 'Οκτωβρίου 1927 Ν. Δ. περί κυρώσεως του από 30 'Απριλίου 1927 Ν. Δ. περί έκδοκασεως των έξ άμινοθής των έργασιών μηχανικών, αρχιτεκτόνων κλπ. διαφορών μεταξύ τούτων και πελατών» τροποποιουμένων.

Η επί της 'Εθνικής Οικονομίας Κοινοβουλευτική 'Επιτροπή υποβάλλει την έκθεσιν της επί του σχεδίου νόμου «περί κυρώσεως και τροποποιήσεως του από 8 'Οκτωβρίου 1929 Ν. Δ. περί τροποποιήσεως του άρθρου 1 του Ν. Δ. της 17 'Ιουλίου 1923 περί ειδικών διατάξεων 'Ανωμόμων 'Εταιρειών».

Η επί των 'Εξωτερικών Κοινοβουλευτική 'Επιτροπή υποβάλλει την έκθεσιν της επί του σχεδίου νόμου «περί κυρώσεως της μεταξύ 'Ελλάδος και Βουλγαρίας συμβάσεως εκδόσεως της 21 Φεβρουαρίου 1929».

Η επί της Δικαιοσύνης Κοινοβουλευτική 'Επιτροπή υποβάλλει την έκθεσιν της επί των επομένων σχεδίων νόμων:

1) «Περί κυρώσεως του από 12/15 'Ιουνίου 1926 Ν. Δ. περί έρμηνείας του νόμου 2387 περί προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας».

2) «Περί κυρώσεως του από 8/10 Αυγούστου 1926 Ν. Δ.

περί τροποποιήσεως διατάξεων των των του όργανισμού των Δικαστηρίων».

3) Περί παγίων γραφικών επιχορηγήσεων και λοιπών έξόδων των δικαστικών γραφείων και

4) «Περί τροποποιήσεως διατάξεων των των του νόμου 3398». Οί βουλευταί κ. κ. Π. Συγογιάννης, Α. Παϊζης, Κ. Ζωγράφος, Μ. Αϊλιανός, Δ. 'Αφθονιδής κλπ. υποβάλλουσι τροπολογίαν επί του νομοσχεδίου «περί καταστάσεως δημοτικών υπαλλήλων».

Μεθ' ό δίδεται ό λόγος εις τόν κ. Πρόεδρον του 'Υπουργικού Συμβουλίου.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Διά να εξηγήσω προς την Βουλήν τά επιτευχθέντα αποτελέσματα εις την Συνδιάσκεψιν της Χάγης, κρίνω αναγκαίον να εκθέσω προς αυτήν κατ' έρώχας δι' όλίγων τό ζήτημά των επανορθώσεων. Η συνθήκη των Βερσαλλιών, ή ό τοία ήτο ή πρώτη συνθήκη μετά τόν μέγαν πόλεμον, καθιέρου την αρχήν της πληρωμής εκ μέρους των ήττηθέντων Κρατών όχι άποζημιώσεως πολεμικής, ούτε καν άποζημιώσεως διά τάς θανάτας τάς οποίας υπέστησαν τά κράτη εκ του πολέμου, αλλά περιωρισμένης άποθώσεως των ζημιών εκείνων, αί οποίας ήσαν πρὸς ιδιότητάς εκείνων αί οποίαι ήσαν πρὸς την παρουσίαν του Κράτους. Αί ζημίαι δέ αὐταί αί οποίαι διευτυπούντο εις τά άρθρα 231 - 233 της συνθήκης των Βερσαλλιών περιείχοντο εις ένα πλάγιον της συνθήκης εκείνης, τό όποιον περιελάμβανε και τάς ζημίας τάς προερχομένας εκ των βοήθημάτων πρὸς τοὺς στρατευσίμους και τάς ζημίας αί οποίαι προήρχοντο διά τό Κράτος εκ της πληρωμής συντάξεων και άλλα πολλά. Η συνθήκη αὐτή των Βερσαλλιών καθὼς και ή συνθήκη του Βαϊν Ζεμπάιν και ή συνθήκη του Τριανόν, είναι άναγνώρισις κατ' αρχήν της όφειλης πληρωμής αὐτῶν των ζημιών, επανορθώσεων, ρεπαρσιόν, όπως ονομάσθησαν εκ μέρους των Κρατών αὐτῶν.

Δέν ώριζεν έν τούτοις εις τί ποσόν θά άντάρχοντο αί ζημίαι αὐταί, επεφύλαττε δέ όπως τό πρᾶγμα τούτο ρυθμισθῇ υπό της λεγομένης επιτροπής των άποζημιώσεων, ή όπειρα συνέτατο δι' αὐτῆς της πρώτης συνθήκης των Βερσαλλιών και διά της οποίας συνεκέντροντο όλόκληρος ή διαχείρισις τοῦ ζήτηματος των άποζημιώσεων. Μόνη ή συνθήκη του Νεϊγύ άποτελεῖ εξαίρεσιν κατὰ τούτο, διότι καθορίζει εις ειδικόν άρθρον ότι αἱ επανορθώσεις τάς οποίας όφείλει ή Βουλγαρία πρὸς τοὺς συμμάχους άνήρχοντο εις 110 εκατομ. λιρών στερεών πληρωτέων εις μακράν περίοδον χρόνου, αλλά και μετόσον ό όποιος τό δεύτερον έτος περιορίζετο εις 2 ο/ο, μετά μετά τούτο δέ ανεδιόχετο εις 5 ο/ο διά τόν υπόλοιπον χρόνον. Κατὰ την άνοιξιν του έτους 1920 ή συνδιάσκεψις της ειρήνης συνήλθεν εις τό Σπα όπου πάλιν άλλων επεδίωξε να ρυθμισθῇ και τό ζήτημα ποία ή αναλογία κατὰ την όποιαν έκαστος των συμμάχων θά έπρεπε να συμμετάσχη εις την διανομήν των επανορθώσεων τάς οποίας καταδικάσθησαν τά ήττημένα Κράτη να πληρώσουν. Κατὰ την έργασίαν ή όποία έγινε εις τό Σπα, εις την 'Ελλάδα άναγνωρίζετο τό δικαίωμα να λάβῃ 4 ο/ο επί των επανορθώσεων τάς οποίας θά επλήρωνεν ή Γερμανία, επί δέ των επανορθώσεων των άλλων Κρατών, της Βουλγαρίας, Αυστρίας και Ούγγαρίας, άναγνωρίσθη εις την 'Ελλάδα τό δικαίωμα να λάβῃ επί μέν του ήμίσεος έξ αὐτῶν 4 ο/ο, επί δέ του έτέρου ήμίσεος 25 ο/ο, τό όποιον σημαίνει επί του όλου 12, 7 ο/ο. 'Αλλά εις τό Σπα έρρυθμισθῆσαν επίσης αἱ αναλογίαι κατὰ τάς οποίας θά μετείχον οι σύμμαχοι επί των ποσῶν τά όποια τά νεοδουθέντα εκ του πολέμου Κράτη, όπως ή Τσεχοσλοβακία, ή τά μεγάλοις αύξηθέντα εκ της διαλύσεως της Αυστροουγγρικής μοναρχίας, θά επλήρωναν είτε ως άξίαν των λεγομένων μπιέν-σεντέ είτε λόγω χρέους απελευθερώσεως. Τά ποσά ταύτα υπετίθετο εις τό Σπα ότι είναι πολύ μεγάλα, εις αὐτά δέ τά ποσά άναγνωρίσθη εις την 'Ελλάδα τό δικαίωμα να μετασχη επί μέν του ήμίσεος κατὰ τά 4 ο/ο, επί δέ του έτέρου ήμίσεος κατὰ 25 ο/ο, ήτοι επί του συνόλου 12, 7 ο/ο. 'Εκλήθη τότε υπό

της επιτροπής ή όποια επεξεργάσθη την διανομήν αὐτῶν και μοί άνακοινώθησαν τά αποτελέσματα, μου εξητήθη δέ ή έγκρισις εκ μέρους της 'Ελλάδος. 'Εδήλωσα ότι δέν ήτο δυνατόν να άποφανθῷ έν δέχωμαι ή όχι, διότι έστερούμην όλων των αναγκάων στοιχείων, διά να κρίνω έν πρᾶγμα ή αναλογία αὐτή είναι ή προσήκουσα διά την 'Ελλάδα, έν είναι έξ ίσου ευμενής όσον και διά τῶς άλλας.

Και επόμενως επεφυλάχθην όπως εις βραδύτερον χρόνον κρίνω έν τά ποσά αὐτά τά όποία μάς έδωσε ή πράξις του Σπα ήσαν δίκαια ή όχι. Τό ζήτημα επόμενως έν τά ποσά του Σπα μάς ικανοποιούν άνεδιόχθη εις βραδύτερον χρόνον, ελήθη δέ κατὰ τό έτος 1921. Η τότε Κυβέρνησις βλέπουσα ότι θά ήρχιζε να γίνεται καταδίκη άποζημιώσεων εκ μέρους της Γερμανίας έθεώρησεν ότι πρέπει να δηλώσῃ άπεθώγην των ποσῶν εκείνων, διά να δύναται άνευ δυσκολίας να επιζητήσῃ την πληρωμήν των αναλογούντων εις την 'Ελλάδα μέρους. Πρέπει να είπω ότι αναφέρων τό γεγονός τούτο οὐδὲ πόρρωθεν θέλω να μεμφῶ την Κυβέρνησιν της εποχής εκείνης, διότι γνώριζόν ότι υπό τάς περιστάσεις υπό τάς όποιās διατέλει τότε ή 'Ελλάς ούτε ιδέα ήτο δυνατόν να περάσῃ από τό καφάρι όθενός ότι θά μπορούσαμε να πάρουμε περισσότερα από ό τι μάς έδωε τό πρακτικόν του Σπα, όταν ή 'Ελλάς μετείχε εις τό πλευρόν των Συμμάχων και ήλθε εις όλην μας τήν δόξαν. Γνωρίζετε, κ. Βουλευταί, ότι κατὰ τό έαρ του έτους 1924, ύστερᾷ από την κατάληψιν του Ρουρ εκ μέρους της Γαλλίας, συνήλθε μία επιτροπή παραγματογνωμόνων υπό την προεδρίαν του άμερικανού Ντόλζ, σήμεραν Προέδρου της 'Αμερικής εις τό Λονδίνον, διά να προσπείθῃσῃ να ρυθμισθῇ τό ζήτημα των πληρωτέων υπό της Γερμανίας άποζημιώσεων κατὰ τρόπον ειλικόν. Ητο ή πρώτη φορά κατὰ την όποιαν εις την διπλωματικήν τράπεζαν θί άντιπρόσωποι των νικητῶν Κρατών παρεκλήντο μετά των άντιπροσώπων της ήττηθείσης Γερμανίας, συζητούντες ως όμοίωμα διά να φθάσουν εις έν άποτέλεσμα. Πράγματι έφθάσαν εις άποτέλεσμα. Τό σχέδιον τό όποιον ή 'Επιτροπή υπό την προεδρίαν του Ντόλζ επεξεργάσθη έγένετο δεκτόν και ύπεγράφη την 30 Αυγούστου του 1924. Τά σχέδιον τούτο άφού έρρυθμίσε τά πληρωτέα υπό της Γερμανίας ποσά άφινεν έντελώς άδικτον την συμμετοχήν έκάστου εκ των πιστωτῶν Κρατών, όπως είχε κανονισθῇ υπό της συνδιασκέψεως του Σπα. Η 'Ελλάς έδόχθη την άπόφασιν αὐτήν, την έδόχθη μάλιστα όχι μόνον άδικαμνητοῦ, αλλά και χωρίς να επιδιώξῃ μεταβολήν των ποσῶν του Σπα. Πρέπει δέ να άναγνωρίσω και διά την Κυβέρνησιν της εποχής εκείνης, ότι, έκ θέτων ιστορικῶς τό τί έγένετο, οὐδεμίαν έννοιαν μομφῆς θέλω να στρέψω κατ' αὐτήν, διότι και κατὰ τόν Αυγούστον του 1924 ή θέσις της 'Ελλάδος ήτο τοιαύτη, ώστε δέν ήτο δυνατόν να επιτύχῃ μεταβολή των ποσῶν του Σπα, άλλ' ούτε να διανοηθῇ καν να διατυπώσῃ σχετικᾶς αξιώσεις. Και όμως οὐδὲ κατ' έλάχιστον μέμφομαι την Κυβέρνησιν της εποχής εκείνης.

Σημειῶ άπλως ότι την εποχήν εκείνην είχε καταδειχθῇ ότι τά ποσά διά του Σπα όσον άφορᾷ την 'Ελλάδα απέδανον έντελως άδικα. Διότι, ένθ εις τό Σπα υπετίθετο ότι ή Βουλγαρία θά επλήρωνεν 190.000.000 λιρών ως επανορθώσεις μετά τόκου και ήμεις είχομεν 12, 7 ο/ο επί των επανορθώσεων εκείνων, μολονότι εις τό Σπα υπετίθετο ότι ανάλογον ποσοστόν θά επεβάλετο εις την Αυστρίαν και Ούγγαρίαν, μολονότι εις τό Σπα έθεωρετο βέβαιον, ότι τά διάδοχα της Αυστροουγγαρίας Κράτη θά επλήρωναν 1000 εκατομμύρια διά την άξίαν των μπιέν-σεντέ και του χρέους της απελευθερώσεως, έν τῷ μεταξύ, κατὰ τό έτος 1923, αἱ επανορθώσεις της Βουλγαρίας περιωρίσθησαν εις 20 μόνον εκατομμύρια λιρών, αἱ επανορθώσεις της Ούγγαρίας είχαν περιορισθῇ διά τόν μέχρη του 1947 χρόνον εις 200 περίπου εκατομ. κορώννας, αἱ επανορθώσεις αἱ όφειλόμεναι υπό της Αυστρίας είχαν εξακριβωθῇ ότι είχαν εξαλειφθῇ ήδη από του 1924, οὐδεις δέ επί-

στευεν ότι ή Αυστρία είναι εις θέσιν να πληρώσῃ επανορθώσεις (ρεπαρσιόν) εις δέ τά νῦν ντε λιμπερατόν και μπιέν-σεντέ ήρχισε να επικρατῇ μία σιγή άρκετά άνησυχατική δι' εκείνους οι όποιοι επερίμεναν να λάβουν από τά ποσά αὐτά έν ποσοτόν. Τά ποσοτά λοιπόν του Σπα τά όποια κατὰ την συνδιάσκεψιν του έαρος του 1920 δέν είμπορούσε να είπῃ κανείς ότι ήσαν άδικα διά την 'Ελλάδα απέδανον έντελως άδικα ένθα των νέων αὐτῶν γεγονότων, τά όποια είχαν δημιουργηθῇ, είναι ίσως ένδικαίον, κύριοι δουλευταί, να σας είπω τί μέχρι της μεταδόσεως μας εις την Συνδιάσκεψιν της Χάγης εισέπραξεν ή 'Ελλάς διά λόγους επανορθώσεων επί τη βάση των ποσῶν του Σπα. Από την Γερμανίαν επανορθώσεις ελάδομεν έν συνόλῳ 1.850.000 λιρών. 'Επιθυμῶ να πληρωθῇσῃ την Βουλήν, ότι ένθ εις οι αριθμοί τοὺς όποιους έχω υπ' όψιν μου εις τά διάφορα κείμενα των συμφωνιών έμφανίζοντο εις μάκρᾳ χροιά, έπειδι υπέθετα ότι ή Βουλή και τῶ κοινόν οικειότερον έχει — διά να είπω εις την καθρεπούσαν πρὸς την άγγλικήν λίραν και όχι πρὸς τά μάκρᾳ, μετέφραζε όλους τοὺς αριθμούς εις άγγλικᾶς λίρας. 'Αλλά χάριν της ιδίως ευκαλίας έπαισα και έδωκα ότι ή άγγλική λίρα αξίζει 20 μάκρᾳ εἰς 20 μάκρᾳ και 0,420 τοὺς μάκρᾳ. 'Επειδι όμως αὐτή ή αναλογία τίθεται εις όλους τοὺς αριθμούς θά μου συγχωρήσῃ ή Βουλή αὐτήν την διαφοράν, την όποιαν έχω κατὰ προσέγγισιν του λογαριασμοῦ του 2 ο/ο. Λοιπόν επήραμε καθ' όλον αὐτό τό διάστημα μέχρι σήμεραν 1.850.000 λίρας από τάς Γερμανικᾶς επανορθώσεως. 'Εξ αὐτῶν όμως εις μετρητά ελάδομεν μόνον 191.000 λίρας, τά δέ υπόλοιπα 1.650.000 λίρας τά ελάδομεν εις είδη. Καί λέγω τούτο διότι οσα ελάδομεν εις είδη έχουν όλιγοτέραν άξίαν, αλλά δυστυχῶς γνωρίζετε υπό πόσας περιστάσεις έγένοντο πλείστα των παραγγελιών και πόση είναι ή πραγματική αξία, ή όποια υπεισῆλθεν εις τά ταμεία του Κράτους από τάς εις είδος παρασχεθείσας επανορθώσεις.

Από την Ούγγαρίαν μέχρι του σχεδίου του Ρουρ δέν ελάδομεν οὐδέν ποσοτόν, διότι τά ποσά τά όποια ήρχισε να πληρώνῃ ή Ούγγαρία από τινων έτών παρεχρήθησαν, δέν ζειρόν διατί, εις μίαν των συμμάχων Δυναμειν, εις την Σερβίαν, ή όποια έδικαιούτο να λάβῃ αὐτά μέχρι του 1930. Από την Αυστρίαν δέν ελάδομεν τίποτε διότι κανείς δέν έλαβε τίποτε. Από την άξίαν των μπιέν-σεντέ και των νῦν ντε λιμπερατόν δέν ελάδομεν τίποτε διότι και δέν είχομεν πληρωσῇ τίποτε. Μόνον από την Βουλγαρίαν κατορθώσαμεν κατὰ τά 7 έτη από του 1923 να λάδομεν 211 χιλιάδες λίρας, ήτοι κατὰ μέσον όρον ελάδομεν από την Βουλγαρίαν 30 χιλ. λίρας τόν χρόνον. Γνωρίζετε, κ. βουλευταί, τί είχε συμβῇ κατὰ τά τελευταία τρία έτη με τάς υπό της Βουλγαρίας όφειλομένας επανορθώσεις. Κατ' επανάληψιν προσέφυγεν εις μίαν επιτροπήν, την όποιαν καθέδρυσε τό άρθρον 121 της συνθήκης του Νεϊγύ, εκθέτουσα ότι ή οικονομική της κατάστασις είναι τόσον δεινή ώστε δέν δύναται να πληρώσῃ τάς άποζημιώσεις. 'Επανειλημμένως δέ έδόθησαν άναστολές, και ένθυμείσθε την συζήτησιν ή όποια έλαβε χώραν εις την αίθουσαν αὐτήν πρὸ πολλῶν μηνῶν κατὰ τό παρελθόν έτος, όταν διευτυπώθη ή αξίωσις ή ελληνική, όπως τοῦλάχιστον τά ποσά τά όποια πληρώνομεν εις την Βουλγαρίαν διά την άξίαν των κτημάτων των μεταναστευόντων έξ 'Ελλάδος Βουλγάρων, όπως τά ποσά αὐτά συμψηφίζονται, τοῦλάχιστον μερικῶς, πρὸς εκείνα τά όποια δικαιούμεθα να λάβωμεν από την Βουλγαρίαν. Η άντίρρησις της Βουλγαρίας ήτο άνένδοτος εις τό σημείον τούτο, και πρέπει να όμολογήσῃ κανείς ότι νομικῶς ήτο δικαιολογημένη, διότι έλεγεν ή Βουλγαρία ότι δέν δύναται να δαχθῷ όπως μοί προδλήθουν εις συμψηφισμόν απαιτήσεις άνευ όρων πρὸς ιδιάν μου υποχρέωσιν, ή όποια είναι υπό όρον, υπό τόν όρον ότι δικαιούμαι ένδεχομένως να μή πληρώσω. Η δικαιολογία λοιπόν ήτο νομικῶς σπείρα. 'Αλλά πολιτικῶς εξανίστατο ή συνήγησις του 'Ελληνικοῦ λαοῦ ότι ήτο δυνατόν να πληρώσῃ αὐτός,

νικητής, εἰς ἓνα ἐκ τῶν ἡττημένων χρήματα, χωρὶς νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ νὰ συμψηφίσῃ τοὺλάχιστον ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα δικαιούται νὰ λάβῃ ἀπὸ ζημίας, τὰς ὁποίας ὑπέστη ἐκ τοῦ αὐτοῦ πολέμου καὶ αἱ ὁποῖαι ἐπροξενήθησαν ἀπὸ τὸ ἀντίθετον στρατόπεδον. Ἐνθυμίσθε, κ. βουλευταί, πόσον ὁμόθυμον ἦτο τότε τὸ αἶσθημα τῆς Βουλῆς, ὅτι ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ὑποχωρήσωμεν, θεωρῶ δὲ καθήκον, καὶ τὴν στιγμήν αὐτήν, νὰ ἐκφράσω τὴν εὐγνωμοσύνην μου πρὸς ὅλα τὰ πολιτικά κόμματα, τὰ ὁποῖα ἐσπευσαν νὰ ἐνισχύσουν μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τὴν Κυβέρνησιν καὶ νὰ τῆς ἐπιτρέβουν νὰ δηλώσῃ ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ ἄετι μία τοιαύτη μεταχείρισις ἀνισότητος.

Ἡ στάσις τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο τῆς σχέσεως μεταξὺ τῶν ὑποχρεώσεων αἱ ὁποῖαι ἀπορρέουν ἐκ τῆς συνθήκης τῆς γνωστῆς ὑπὸ τὸ ὄνομα Καρπντάρη - Μολόφ καὶ τῶν ἐπανορθώσεων τὰς ὁποίας δυνάμειτ νὰ διεκδικήσωμεν ἀπὸ τὴν Βουλγαρίαν, ἡ στάσις τῆς Ἑλλάδος ἦτο ἡ πρώτη αἰτία ἡ ὁποία ἤρχισε νὰ δημιουργῇ τὴν ἐντύπωσιν εἰς τὸν ἑξῶ κόσμον καὶ ἰδίως εἰς τὰς μεγάλας Δυνάμεις, ὅτι ἡ Ἑλλὰς εἶτε πράγματι ἀδικεῖται, εἶτε ἔχει διαθῆ τὸ αἶσθημα ὅτι ἀδικεῖται. Διότι δὲν θὰ ἦτο δυνατόν ἄνευ τῆς προθέσεως ταύτης νὰ ἐξηγηθῇ μία στάσις, θὰ ἔλεγον ὀλίγον ἐπιθετική, θὰ ὠμολόγουν ἥμισυ διπλωματικῇ, τὴν ὁποίαν εἶχε λάβει τότε ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἀπέναντι τῶν μεγάλων Δυνάμεων. Ὑπὸ κατὰστασιν τοιαύτην πραγματικῶν μετέδωκε ἡ Ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεία εἰς τὴν διάσκεψιν τῆς Χάγης κατὰ τὸν Αὐγούστου τοῦ παρελθόντος ἔτους. Ἡ συνδιάσκεψις τῆς Χάγης, ὅπως γνωρίζετε, εἶχε συγκαληθῇ διὰ νὰ ἐγκρίνῃ ἢ τροποποιήσῃ τὸ σχέδιον τὸ ὁποῖον κοινῶς εἶναι γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Γιάγκ, ἄλλου Ἀμερικανοῦ ὁ ὁποῖος προήδρευε τῆς Ἑπιτροπῆς τῶν πραγματογνωμόνων, καὶ τὸ ὅποτον διαρρυθμίζει τὰ τῶν γερμανικῶν ἐπανορθώσεων, περιορίζων τὸ ποσὸν αὐτὸ τοσάκι, τακτοποιήσαν κατὰ τὰ λοιπὰ αὐτάς, καταστήσαν δυνατόν τὴν ἄμεσον πραγματοποίησιν ἐνὸς μέρους αὐτῶν. Ἀλλὰ τὸ νέον αὐτὸ σχέδιον τοῦ Γιάγκ ἐστηρίχθη καὶ αὐτὸ ἀπολύτως ἐπὶ τῶν ποσοστῶν τὰ ὁποῖα εἶχον ἀποφασισθῇ κατὰ τὴν συνδιάσκεψιν τοῦ Σπᾶ. Δὲν μετέβαλε καθόλου τὰ ποσοστὰ τοῦ Σπᾶ τὸ σχέδιον τοῦ Γιάγκ. Μολονότι εἶναι ἀληθές, δὲν γνωρίζω ἂν τὸ ἀναφέρῃ ρητῶς, ὅτι διατηρεῖ τὰ ποσοστὰ, βέβαιον εἶναι ὅτι, ἐνῷ διατηροῦνται τὰ ποσοστὰ ἀλλὰ μεταβάλλονται τὰ ποσοστὰ τὰ ὁποῖα ἀναλογοῦν εἰς ἕκαστον ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ποσοστῶν αὐτῶν. Κυρίως διότι ἐν τῇ μεταξὺ ἡ Ἀμερικὴ διὰ τὴν ὁποίαν δὲν εἶχον ὀρίσθῃ ποσόν τιν ἐκ τῆς πληρωμῆς εἰς τὸ Σπᾶ ἐθεωρήθη ὅτι καὶ ἐκεῖνη ἔπρεπε νὰ πληρωμῇ εἰς τὸ Σπᾶ διανομῇ τῶρα, καὶ ἐπειδὴ εἰς αὐτὴν ἀναλογούσε ποσὸν 66.000.000 μάρκων ἦτοι 3,3 ἑκατομμύρια λιρῶν ἐκ τῶν Γερμανικῶν ἐπανορθώσεων, ἐδέχθη νὰ περιορισθῇ ἐν ἀναλογία τὰ μερίδια τῶν διαφόρων Κρατῶν. Ἡ Ἀγγλία, ἡ ὁποία ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ποσοστῶν τοῦ Σπᾶ θὰ ἔπρεπε νὰ λαμβάνῃ, ... συνεπεία τοῦ νέου σχεδίου περιορίζετο εἰς 458,3 ἑκατομμύρια ἐτησίως, ἦτοι εἰς 43 ἑκατομμύρια ὀλιγώτερα κατ' ἔτος. Ἡ Γαλλία ἡ ὁποία ἔπρεπε νὰ λαμβάνῃ 1083 ἑκατομμύρια περιορίζετο καὶ αὐτὴ εἰς 1046 ἑκατομμύρια μάρκα χρυσῆ. Αὐτὰ τὰ ποσὰ δὲν τὰ ἔχω τροποποιήσει εἰς λίρας. Ἡ Ἰαπωνία ἀπὸ 14,9 ἑκατομμύρια θὰ ἔπρεπε 13,2. Ἡ Πορτογαλλία τὸ ἴδιον.

Ἡ Ἑλλὰς ἀπὸ 7,9 θὰ ἔπρεπε 7. Ἡ Σερβία ἀπὸ 99,4 θὰ ἔπρεπε 81, ἦτοι τὸ περισσύτερον περιοκὸν ποσόν. Ἡ Ρουμανία ἀπὸ 21,8 περιορίζετο εἰς 20,1. Μόνον εἰς δύο Κράτη ἔγινεν ἐξίφρασις, καὶ ἐλάμβανον περισσύτερον μέρος πρὸς τὸν ἀπενέμετο εἰς αὐτὰ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν συμφωνιῶν τοῦ Σπᾶ. Τὸ Βέλγιον ἀπὸ 89,5 ἑκατομ. μάρκα χρυσῆ ἐπρωτείνετο νὰ λαμβάνῃ τοῦ λοιποῦ 115,5, δηλαδὴ 26.000.000 μάρκα χρυσῆ ἐπὶ πλέον. Ἡ Ἰταλία ἀπὸ 198,8 ἐπρωτείνετο νὰ λάβῃ 213,7. Ἄν θέλατε νὰ γνωρίσατε, καὶ βεβαίως, σὰς ἐνδιαφέρει περισσύτερον, κατὰ τί τὸ νέον σχέδιον τοῦ Γιάγκ περιώριζε τὰ ἰδικὰ μας δικαιώματα ἐπὶ τῶν ἀποζημιώσεων, μὲ βάσιν τὴν διανο-

μὴν τοῦ Σπᾶ, θὰ σὰς εἶπω ὅτι αἱ δόσεις τὰς ὁποίας ἔπρεπε νὰ λάβωμεν μὲ τὰ ποσοστὰ τοῦ Σπᾶ διὰ τὰ 59 ἔτη τοῦ σχεδίου Γιάγκ, ἐὰν διατηροῦντο τὰ ποσὰ, ἅτινα ἔπρεπε νὰ καταβάλῃ ἡ Γερμανία ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ σχεδίου Ντῶς, θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι 25 ἑκατομμύρια 700 χιλ. λίρας κατ' ὅλον τὸ διάστημα τῶν 59 ἔτων. Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ πλάν Γιάγκ τὸ ποσὸν αὐτὸ περιορίσθη εἰς 24.900.000 λίρας, δηλ. λαμβάνομεν ὀλιγώτερον 800.000 λίρας. Βεβαίως τὸ ποσὸν αὐτὸ εἶναι πολὺ μικρόν, ἀλλ' ἡ ζημία μας εἶναι κάπως ἀνωτέρα ἀπὸ ὅτι φαίνεται ἐκ πρώτης ὀψεως, διὰ τὸν λόγον ὅτι αἱ δόσεις τῶν 37 πρώτων ἔτων ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νέου σχεδίου Γιάγκ, αἱ δόσεις αὐταὶ εἶχον ἄξιαν μέσθιν 350.000 λιρῶν, ἐνῷ αἱ δόσεις τῶν τελευταίων 22 ἔτων εἶχον ἄξιαν μέσθιν 450.000.300 λιρῶν. Ἐννοεῖτε λοιπόν, ὅτι ἡ ζημία μας ἦτο μεγαλύτερα ἀπὸ ὅτι φαίνεται ἐκ πρώτης ὀψεως, λόγῳ τοῦ ὅτι τὰ μερίδια εἰκας τῶν τελευταίων ἔτων ἦσαν μεγαλύτερα, καὶ βεβαίως ὁ κάθε ἕνας, ἐκὺςταξ πῶς θὰ ἦσαν μεγαλύτερα τὰ μερίδια τῶν πρώτων. Τώρα θὰ εἶναι ἀναγκαῖον νὰ γνωρίζῃ ἡ Βουλὴ, διὰ τὴν ἐκτίμησιν τῆς περικτεώρου ὁμιλίας μου, ὅτι, ἐνῷ αἱ δόσεις τὰς ὁποίας μὰς δίδει τὸ πλάν Γιάγκ ἀπὸ τὰς Γερμανικὰς ἀποζημιώσεως ἔχουν μέσθιν ἄξιαν 350.000 λιρῶν διὰ τὰ πρῶτα 37 ἔτη, 450.300 διὰ τὰ τελευταία 22 ἔτη, ἡ μέσθιν ἄξιαν τοῦ συνόλου αὐτῶν τῶν δόσεων ἀνέρχεται εἰς 390.000 λιρῶν κατ' ἔτος. 390.000 λοιπὸν λίρας μὰς ἐξησφάλιζε τὸ σχέδιον Γιάγκ ἐκ τῶν γερμανικῶν ἐπανορθώσεων, ἀλλ' ἐν τῇ μεταξὺ ἡμεῖς εἰχομεν ρυθμίσει τὸ χρέος μας πρὸς τὴν Ἀγγλίαν καὶ εἰχομεν ἀναλάβει νὰ πληρώσωμεν ποσόν, τοῦ ὁποῖου ἡ μέσθιν ἐτησίαν δόσις εἶναι 386.700 λίρας. Εἶναι σχεδὸν δηλ. τὸ ἴδιον ποσὸν εἰς τὸ ὁποῖον ἀνέρχεται ἡ μέσθιν ἄξιαν τῶν δόσεων τῶν Γερμανικῶν πρὸς ἡμᾶς. 390.000 λίρας εἶναι ἐκεῖνο, 386.700 λίρας εἶναι, τοῦτο, μὲ τὴν διαφορὰν πάντοτε, ὅτι διὰ τὰ πρῶτα ἔτη, ὅπου ἡ ἄξιαν τῶν δόσεων τοῦ πλάν Γιάγκ εἶναι δι' ἡμᾶς 350.000 λίρας, ἡ διαφορὰ εἶναι 40.000 λίρας περίπου ὀλιγώτερον. Ἀλλ' εἶχε ρυθμισθῇ ἐπίσης καὶ τὸ πρὸς τὴν Ἀμερικὴν χρέος μας. Ἡ πληρωμὴ δὲ τὴν ὁποίαν ἐνεργοῦμεν πρὸς τὴν Ἀμερικὴν κατ' ἔτος ἔχει μέσθιν ἄξιαν 64.000 λιρῶν κατ' ἔτος. Ἀλλὰ συγχρόνως εἶχον ἐπιδικασθῇ ἐν τῇ μεταξὺ ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως ἡ ῥύθμισις τοῦ πρὸς τὴν Γαλλίαν πολεμικοῦ χρέους μας. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ χρέος τοῦτο, ἡ διαφωνία τῆς Ἑλληνικῆς πρὸς τὴν Γαλλικὴν Κυβέρνησιν ἦτο οὐσιώδης. Τὸ χρέος πρὸς τὴν Γαλλίαν ἀποτελεῖτο ἀπὸ τὰ ἑξῆς κεφάλαια: Ἀπὸ ποσὸν μετρητῶν, τὸ ὁποῖον μὰς εἶχε χορηγήσῃ ὑπὸ τῆς Γαλλίας πρὸς τῆς εἰσόδου μας εἰς τὸν πόλεμον, νομίζω ὅχι πολὺ μεγάλο. Ἀπὸ τὴν ἄξιαν τοῦ πολεμικοῦ ὕλικου, τὸ ὁποῖον μὰς ἐχορηγήθη διὰ τὸ ἔτος 1918 ἐπὶ τῇ βάσει τῶν συμφωνιῶν τῆς 10ης Φεβρουαρίου 1918, καὶ ἀπὸ τὸ ποσὸν τοῦ ὕλικου τοῦ πολεμικοῦ τὸ ὁποῖον μὰς εἶχε χορηγήσῃ κατὰ τὸ ἔτος 1919, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς μεταγενεστέρως συμφωνίας, τῆς τοῦ ἔτους 1910.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ πρῶτον ποσὸν τῶν μετρητῶν μεταξὺ τῶν δύο Κυβερνήσεων δὲν ὑπῆρχεν οὐδεμία διαφωνία, ἀφείλομεν τὸ ποσὸν τοῦτο καὶ δεδαίως θὰ τὸ πληρώσωμεν. Ὅσον ἀφορᾷ ἐπίσης τὴν ἄξιαν τοῦ ὕλικου τοῦ 1919 δὲν ὑπάρχει οὐδεμία ἀμφισβήτησις, ἀφείλομεν καὶ τὸ ποσὸν τοῦτο νὰ τὸ πληρώσωμεν. Ἀλλὰ τὸ μεγαλύτερον ποσὸν ἀντιπροσώπευεν ἄξιαν τοῦ ὕλικου τοῦ πολεμικοῦ, τοῦ χορηγηθέντος κατὰ τὸ ἔτος 1918 ἐπὶ τῇ βάσει τῆς συμφωνίας τῆς 10 Φεβρουαρίου 1919. Ἡ συμφωνία δὲ ἐκεῖνη ὥριζεν ὅτι αἱ δύο Δυνάμεις Ἀγγλία καὶ Γαλλία θὰ ἐχορήγουν τὸ ἀναγκαῖον διὰ τὸν ἐλληνικὸν στρατὸν καὶ διὰ τὸ ἔτος 1918 ὕλικόν, φέρουσαι αὐτὸ εἰς χρέωσιν εἰδικῶς λησμού, μετὰ τὸ πέρας δὲ τοῦ πολέμου αἱ Κυβερνήσεις Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας θὰ ἔκριναν κατὰ πόσον ἡ ἄξιαν αὐτοῦ τοῦ ὕλικου τοῦ πολεμικοῦ θὰ ἔπρεπε νὰ φερθῇ ὀριστικῶς εἰς χρέωσιν τῆς Ἑλλάδος, λαμβανομένης ὑπ' ὅψιν τῆς γενικῆς οἰκονομικῆς καὶ πολιτικῆς καταστάσεως εἰς τὴν ὁποίαν θὰ εὐρίσκατο ἡ χώρα μετὰ τὸ πέρας τοῦ πολέμου. Ἡ Ἑλληνικὴ λοιπὸν Κυβέρνησις καὶ ὅλαι αἱ ἀλληλοδιδόχοι Κυβερ-

νήσεις ὑπεστήριζον ὅτι, ὅσον ἀφορᾷ τὸ ποσὸν αὐτὸ, δὲν θὰ ἦτο δίκαιον νὰ πληρώσῃ τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος τὴν ἄξιαν τοῦ πολεμικοῦ ὕλικου, λαμβανομένου ὑπ' ὅψιν ὅτι ἡ Ἑλλὰς ἦτο ἡ μόνη ἐκ τῶν συμμάχων Δυνάμεων, ἡ ὁποία ἐξήλθεν ἐκ τοῦ πολέμου συντηρημένη καὶ ἡττημένη κατ' ὄν χρόνον ὅλοι οἱ ἄλλοι ἐξήλθον νικηταί. Καὶ ὅτι ἡ προϋπόθεσις τοῦ χρέους αὐτοῦ πραγματικῶς ἔλειπε. Ἀτυχῶς τὰς ἀντιλήψεις αὐτάς τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως δὲν συνεμερίζετο ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις. Ἀλλ' ὑπῆρχε καὶ ἐν ἄλλο σημείον διαφωνίας μεταξὺ τῶν δύο Κυβερνήσεων, ἀκόμη σημαντικώτερον. Κατὰ τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1918, ὅτε ὑπεγράφησαν αἱ συμφωνίαι αἱ σχετικαὶ πρὸς τὴν οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν τῆς Ἑλλάδος ἐκ μέρους τῶν συμμάχων διὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου, μὲ εἶχε ζητηθῇ ὑπὸ τῶν Κυβερνήσεων Γαλλίας καὶ Ἀγγλικῆς ὅπως πείσω τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν νὰ χορηγῇ εἰς τὰ στρατεύματα τὰ ἀγγλικά καὶ γαλλικά τῆς Ἀνατολῆς, τὰ ἐν Μακεδονίᾳ ὄντα, τὰς ἀναγκαῖας διὰ τὰς ἐν Ἑλλάδι δαπάνας τῶν ὁπλμάτων, ἵνα μὴ εὐρίσκωνται εἰς τὴν ἀνάγκην τὰ Κράτη ταῦτα νὰ ἀγοράζουν τὴν ὁπλὴν εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ ὁπλὴν εἶχε τιμὴν ἀνωτέραν ἀπὸ τὴν ἰσοτιμίαν τῆς ἀγγλικῆς λίρας καὶ τοῦ γαλλικοῦ φράγκου.

Μοῦ ἐπρωτάθη νὰ δανείσῃ ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα τὰ ποσὰ αὐτά, καὶ αἱ δύο Κυβερνήσεις ἀνελάμβανον τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐξοφλήσουν τὰ ποσὰ αὐτὰ πρὸς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν δύο ἔτη μετὰ τὴν λήξιν τοῦ πολέμου, ἡ καὶ ἐνωρίτερον, εἰς περιστάσιν κατὰ τὴν ὁποίαν τὰ διαθέσιμα τῆς Ἑθνικῆς Τράπεζας καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους εἰς τὸ ἐξωτερικόν θὰ κατῆρχοντο κατὰ τῶν 100 ἑκατομμυρίων. Ἐκἀνόμηνον δὲ διὰ τὴν περίστασιν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ Ἑλληνικὴ ὁπλὴν—ἡ ὁποία ὑπερετιμᾶτο ἐναντι τῆς Ἀγγλικῆς λίρας καὶ τοῦ γαλλικοῦ φράγκου—θὰ ἐφθάνεν εἰς τὴν ἰσοτιμίαν, ὅποτε δὲν θὰ εἶχον λόγον αἱ δύο Κυβερνήσεις νὰ μὰς ζητοῦν νὰ δανείζωνται, διότι θὰ ἠγόραζον τὰς ὁπλὰς χωρὶς νὰ ζημιωνόνται. Ἐννοεῖται ὅτι οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἐδίστασα νὰ δεχθῶ τὴν πρότασιν αὐτήν, ἐπὶ τῇ βάσει δὲ αὐτῆς καὶ τὰς συναφθεῖσας συμφωνίας θὰ ἐγίνετο βραδύτερον νόμος, ὁ ὁποῖος θὰ ἐρύθμιζε τὰ ζήτηματα τῶν χρεῶν πρὸς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν. Ἡ ἀντίληψις τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ἦτο ὅτι τὸ χρέος τῶν δύο Κυβερνήσεων πρὸς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν δὲν ἦτο κυρίως εἰπεῖν χρέος πολεμικόν, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ συγχυθῇ πρὸς τὰ λοιπὰ πολεμικὰ χρέη, διότι εἰς τὰ λοιπὰ πολεμικὰ χρέη κατατάσσεται ἡ ἐπικουρία, τὴν ὁποῖαν οἱ ἰσχυρότεροι σύμμαχοι ἔδωσαν εἰς τοὺς ἀσθενεστέρους κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου πρὸς διεξαγωγὴν αὐτοῦ. Οὐδέποτε ἐσκέφθη κανεὶς νὰ εἴπῃ ὅτι θὰ ἐθεωρεῖτο χρέος πολεμικόν ἐν τῇ κυρίᾳ ἐννοίᾳ ἡ εὐκολία τὴν ὁποίαν τὸ Κράτος τῆς Ἑλληνικῆς ἔκαμε πρὸς δύο μεγάλα Κράτη. Σημειωτέον ὅτι τὴν ἀντίληψιν αὐτὴν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἀνεγνώρισαν ἄνευ τινὲς ἀντιρρήσεως ἡ μία τῶν δύο Κυβερνήσεων, ἡ Ἀγγλική, καὶ ἐπλήρωσε πρὸς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος τὸ ποσὸν τῶν 7.000.000 λιρῶν, τὸ ὁποῖον εἶχε δανείσθῃ κατὰ τοιοῦτον τρόπον. Ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις ὅμως ἐπέμεινε ἀντιθέτως, ὅτι καὶ τὸ χρέος τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν εἶναι πολεμικόν, καὶ ὅχι μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ὅτι, μολονότι δὲν ὑπάρχει περίπτωσις πιστωτοῦ καὶ ἀφαιλέτου, δὲν δικαιούται ἡ Κυβέρνησις ἡ Γαλλικὴ νὰ συμψηφίσῃ τὸ ποσόν, αὐτὸ τῆς ἀφείλῃς τῆς πρὸς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν πρὸς τὸ ποσόν, τὸ ὁποῖον δικαιούται νὰ λάβῃ ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος, καὶ νὰ περιορίσῃ ἐπομένως τὴν ἀπαιτήσιν τῆς κατὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους ἐπὶ τοῦ ὑπολοίπου. Κατὰ τὸν Δεκέμβριον νομίζω τοῦ 1927 ὁ ἀξιώσιμος ἀρχηγὸς τοῦ Προεδρείου κόμματος, ὑπουργὸς τότε τῶν Οἰκονομικῶν, μεταβὰς εἰς τὴν Γαλλίαν διὰ νὰ ρυθμίσῃ καὶ ἄλλα ζητήματα, ἀλλὰ κυρίως τὰ ζήτηματα τοῦ τριμεροῦς δανείου διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς σταθεροποιήσεως, εὐρέθη ἐνώπιον μίαν ἀρνήσεως τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως, ὅπως συνανέσθῃ εἰς τὴν

μετοχὴν τῆς Κ.Τ.Β. εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν πορείαν, ἐφόσον δὲν θὰ ἐρύθμιζετο τὸ ζήτημα τοῦ χρέους μας πρὸς τὴν Γαλλικὴν Κυβέρνησιν. Καὶ ὁ ἀξιώσιμος τότε Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ὑπὸ τὴν πίεσιν αὐτὴν εὐρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ συνάψῃ σύμβασιν, διὰ τῆς ὁποίας παρεπέμπετο τοὺλάχιστον εἰς δικαιοσύνην ἐν μέρει τῶν ζητημάτων τὰ ὁποῖα μὰς ἐχόριζον ἀπὸ τὴν Γαλλικὴν Κυβέρνησιν, κυρίως δηλ. εἰς τὴν δικαιοσύνην παρεπέμπετο τὸ ζήτημα ἐπὶ τῇ βάσει τῆς συμφωνίας κατ' ὄν ἡ Ἑλλὰς ὑποχρεοῦται ὀριστικῶς νὰ πληρώσῃ τὴν ἄξιαν τοῦ πολεμικοῦ ὕλικου τὸ ὁποῖον ἐχορηγήθη εἰς ἡμᾶς τῷ 1918 ἀπὸ τὴν Γαλλικὴν Κυβέρνησιν. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ δικαίωμα ἐὰν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ συμψηφισθῶν τὰ δύο ποσὰ, αὐτὸ ἐλύθη διὰ τῆς συμβάσεως, διότι σύμβασις ἄλλη τὴν στιγμήν ἐκεῖνην δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ὑπογραφῇ, ὅπως ἐπανειλημμένως ἐδεδαίωθη ἀπὸ τὸν τότε Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν καὶ ὅπως τὰ πράγματα ἐφαίνοντο ὅτι ἦσαν. Διὰ τῆς συμφωνίας λοιπὸν ἀνεγνωρίζετο καὶ τὸ συμψηφιστέον τῶν δύο ἀπαιτήσεων καὶ ὁ χαρακτηρισμὸς ἐπομένως τοῦ πολεμικοῦ χρέους εἰς τὴν ἀπαιτήσιν τῆς Ἑθνικῆς Τράπεζας κατὰ τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως. Ἐπιθυμῶ, ἐκθέτοντες τὰ γεγονότα ταῦτα, διότι εἶναι ἀνάγκη καὶ ἡ Βουλὴ καὶ ἡ χώρα φυσικὰ νὰ γνωρίσουν ὅλον τὸ ἱστορικὸν τὸν ἀποζημιώσεων, ἐπιθυμῶ νὰ δηλώσω εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, ὅτι, καίτοι χαρακτηρισμὸς ἐπὶ τοῦ σημείου τοῦ ἀφορῶντος τὸ χρέος πρὸς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν, καίτοι τὴν χαρακτηρισμὸν ἄδικον, δὲν μέφομαι ὅτε ἀμέσως οὔτε ἐμμέσως τὸν Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν, εὐθεῖντα εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ὑπογράψῃ τὴν σύμβασιν αὐτήν. Μνημονεύω ἁπλῶς τὰ γεγονότα ὅπως ἔχουν διότι ὡς θὰ ἴδῃτε ἐκ τῶν περαιτέρω τὸ κυριώτερον ὅπλον ὅπως ἐξέλωμεν νικηταί εἰς τὴν Χάγην ἦτο τὸ χρέος τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν.

Γ. Καφαντάρης. Μοῦ ἐπιτρέπεται μίαν μικρὴν διακοπὴν; Εἰς τὸ συνυποσχετικὸν τὸ ὁποῖον ὑπεγράφη μετὰ τῆς Γαλλίας δὲν παρεπέμφθη μόνον εἰς δικαιοσύνην τὸ ζήτημα τῶν ἀφορῶν ἀξιώσεως τῆς Γαλλίας ἐπὶ πολεμικοῦ ὕλικου, παρεπέμφθησαν ὅλαι αἱ μεταξὺ τῶν δύο Κρατῶν διαφοραί, εἰς τὸν δικαιοτὴν ἀνετέθη ἡ ἐξουσία νὰ ἐκτιμήσῃ εἰς πόσον ποσὸν ἀνέρχονται αἱ γενόμεναι παραχωρήσεις ἐπὶ τῶν λοιπῶν κεφαλαίων πρὸς τὴν Γαλλικὴν Κυβέρνησιν καὶ νὰ καταλογίσῃ εἰς βάρος αὐτῆς τὸ ποσὸν τοῦτο, συμψηφίζων αὐτὸ εἰς τὰ 740 ἑκατομ. φράγκα χρυσῆ τοῦ πολεμικοῦ ὕλικου, τοῦτέστι κατ' ὄν περίπτωσιν ἡθελοδουκασθῇ αἱ ἀπόψεις μας εἶτε ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ κεφάλαια εἶτε ὡς πρὸς τὸ χρέος ἐκ τῶν προκαταβολῶν τῆς Τράπεζας, ἀνετέθη, λέγω, εἰς τὸν δικαιοτὴν ἡ ἐξουσία νὰ καταλογίσῃ εἰς βάρος τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐπ' ὠφελεία τῆς Ἑλλάδος 375 ἑκατομ. χρυσῶν φράγκων δηλαδὴ 15 ἑκατομμύρια στερλινῶν. Αὐτὴ εἶναι ἡ οὐσία τοῦ συνυποσχετικοῦ τοῦ ὑπογραφέντος τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1927 ἐν Γενεύῃ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωτ.). Τὴν διακοπὴν σας τὴν ἤκουσα μετ' εὐχαριστήσεως. Δὲν ἔκαμα οὔτε ἐπὶ κρυσίν, οὔτε κρίσιν. Θὰ σὰς παρακαλέσω μόνον νὰ μὴ θεωρήσετε τὴν σωφίην μου ὡς συνείνεσιν ὅτι δέχομαι ὅπως τὰ λέγατε τὰ πράγματα. Θὰ τὸ ἀφίσω τὸ ζήτημα διότι εἶναι ἐξῶς τοῦ προκαταβολῶν. Σὰς λέγω ὅτι δὲν ἀνῆλθον τὸ βῆμα μὲ πρόθεσιν νὰ σὰς ἐλέγξω. Τὰ παράπονα μου φυσικὰ στρέφονται πρὸς μίαν φιλικὴν Κυβέρνησιν, τὰ ἀναφέρω δὲ ὡς συνέχισαν ὅλην αὐτῆς τῆς ἱστορίας τῆς ὑποθέσεως. Λοιπὸν, ἐπαναλαμβάνω, ὅτι οὐδένα σκοπὸν εἶχον νὰ κάμω οὔτε ἐπὶ κρυσίν, οὔτε κρίσιν. Τοιοῦτοτρόπως, κ. βουλευταί, ὅταν μετέδωκ ἐἰς τὴν Χάγην ἡ κατὰστασις ἡμῶν παρουσιάζετο εἰς ἑξῆς. Ἐπιληρώσαμε, εἰχομεν ἀναλάβει νὰ πληρώσωμεν διὰ πολεμικὰ χρέη, πρὸς μὲν τὴν Ἀγγλίαν 386.700 λίρας ἐτησίως, πρὸς δὲ τὴν Ἀμερικὴν 64 χιλ. λίρας ἐτησίως, συγχρόνως δὲ διὰ τῆς ὑπογραφῆς τῆς συμφωνίας εἰς τὴν Γαλλίαν ἐξοφλήσαμεν οὐσιαστικῶς, δι' ἀποσβέσεως ἰσοῦ ποσὸν χρέους τῆς Γαλλίας πρὸς τὴν Ἑθνικὴν

Τράπεζαν, τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ ἀξιουμένου ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως χρέους, τοῦ προερχομένου ἐκ τοῦ πολεμικοῦ ὀλλικοῦ τοῦ 1918, καὶ ἐμείνανεν ὀφειλέται κατὰ τὰς γαλλικὰς ἀξιώσεις ἐνὸς ποσοῦ νομίζω 178 ἑκατομ. ἀκόμη χρυσῶν φράγκων καὶ τοῦ συμψηφισμοῦ ὃ ὅποτος θὰ ἐγίνετο, εἰς περίπτωσιν ἐννοεῖται καθ' ἣν ὁ δικιτητής θὰ ἀπεραίνετο καθ' ἥμιν εἰς ὅλην τὴν γραμμὴν. Οὕτω ἐκانونίσθη τὸ ζήτημα δι' ἐτησίαις δόσεως τὴν ποσὴν πληρῶνομεν κατ' ἔτος εἰς τὰς Κυβερνήσεις τῆς Ἀγγλίας καὶ Ἀμερικῆς, ἐκ 450,700 λιρῶν, διὰ τὸ ποσὸν τοῦ χρέους τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν, τὸ ὅποιον ἀπεσείσθη διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς ὀφειλομένους ἡμῖν ἐπανορθώσεις, διότι ἐπὶ τέλους ὅλα τὰ Κράτη ἔλαβον ἐκ τοῦ σχεδίου τοῦ Ριάγκ θτι τὸς χρειαζέται διὰ νὰ πληρῶσουν τὰς ἐν τῷ μέλλοντι δόσεις πολεμικῶν χρεῶν των, καὶ ἔλαβον ἐπὶ πλέον ἕνα ποσοστὸν διὰ τὴν ἀποζημιῶσιν των ἄλλων Κρατῶν, μόνον ἢ Ἑλλάς δὲν ἔλαβε δι' ἀποζημιώσεις τίποτε, καὶ δὲν ἔλαβε καὶ οὕτε ὁλόκληρον τὸ ποσὸν τὸ ἀναγκαζόν διὰ τὴν ἐξόφλησιν τοῦ χρέους της πρὸς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν καὶ τῶν λοιπῶν χρεῶν της. Ἐθεωρήθη ὅτι αὐτὸ ἀνάγκηται· εἰς τὸ παρελθόν καὶ ὅτι ἐκεῖνον τὸ ὅποιον ἐνδιαφέρει τώρα νὰ κυττάζωμεν εἶναι τὸ μέλλον. Ὅλοι αἱ ἄλλαι Κυβερνήσεις ἐκτὸς τῆς Ἀγγλίας ἐλάμβανον κατὰ τί, καὶ ἦτο δικαία ἡ ἀξίωσις νὰ μὴ καταλυθῶμεν μόνον διὰ τὰ χρήματα διὰ τὰ ὅποια πληρῶνομεν ἢ πληρωνόμεθα διὰ συμψηφισμοῦ, ἀλλὰ νὰ καλυφθῇ καὶ μέρος τοῦλάχιστον διὰ τὰς ἀποζημιώσεις μας. Ἀπέναντι αὐτῶν τῶν ὅρων τῶν 450,000 λιρῶν ποῦ ἐπληρῶναμεν κατ' ἔτος εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ Ἀμερικὴν ἀπέναντι τοῦ ἐξοφληθέντος χρέους πρὸς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν, τὸ ὅποιον ἔπεσαν εἰς βάρους μας κατὰ τὴν κανονισμὸν τῶν σχέσεων μας μετὰ τὴν Τράπεζαν, ἀπέναντι τῶν reparations τὰς ὅποιας δικαιούμεθα νὰ λάβωμεν, τὸ πλὴν Ριάγκ, τὸ ὅποιον ἐκαλούμεθα μεταδαινόντες εἰς τὴν Χάγην νὰ ἐπικυρώσωμεν, μὰς ἔδιδεν ἐτησίαν δόσιν, ἢ ὅποια διὰ τὸ ὅλον χρονικὸν διάστημα τῶν 59 ἐτῶν ἀξίζει 390,000 λίρας κατ' ἔτος, καὶ ἔμενον ἀκόμη αἱ ἐλπίδες νὰ πάρωμε κατὰ τί ἀπὸ τὴν Βουλγαρίαν, τῆς ὁποίας τὸ χρέος ἔτεινεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ ἐξαναιμωθῇ, νὰ πάρωμεν καὶ κατὰ τί ἀπὸ τὴν Οὐγγαρίαν τῆς ὁποίας τὸ χρέος ἔληγε μετὰ 4 ἐτη. Αὐταὶ αἱ ἐλπίδες, αἱ ἀσθενεῖς ἀκόμη, ἦσαν δι' ἡμᾶς ἐκτὸς τοῦ πραγματικοῦ ποσοῦ τῶν 390,000 λιρῶν, τὸ ὅποιον μὰς ἐξησφάλιζε τὸ πλὴν Ριάγκ. Ὅταν κύριοι κατὰ τὴν ἐναρκτήριον ἐπίσημον συνεδρίαν ἢ Διάσκεψιν συνήλθε εἰς α' συνεδρίασιν τῶν ἐργασιῶν της, διὰ νὰ διατυπωθῶν αἱ ἀντιλήψεις ἐκάστης τῶν ἀντιπροσωπεῶν, θὰ ἐνθυμείσθε ἴσως καὶ ἀπὸ τὰς ἐφημερίδας, ὅτι ὁ πρῶτος λαβὼν τὸν λόγον ἦτο ὁ Γ' γουρφερ τῶν Οἰκονομικῶν τῆς Ἀγγλίας, ὃ ὅποιος εἶπε :

«Κύριοι, ἐγὼ ἐπὶ τῇ θάψει τῶν ποσοστῶν τοῦ Σπᾶ καὶ τοῦ Ντῶζ εἶχον δικαίωμα νὰ λαμβάνω κατ' ἔτος 453 ἑκατομ.
Ἐδῶ μοῦ λέγουν νὰ πάρω 400, μερικαὶ ὅμως ἀπὸ τοῦ λόγου
ὅς γε πέρνετε περισσότερα ἀπὸ ὅσα εἶχετε, καὶ παρακαλῶ νὰ
τακτοποιήσετε τὰ πράγματα αὐτά, διότι πρέπει νὰ ξέρετε ὅτι
εἰς αὐτὸ ἐγὼ θὰ ἐπιμεῖνω μέχρι τέλους». Ὁ λόγος ἐδόθη εἰς τὰς
ἄλλας ἀντιπροσωπείας. Ἐκεῖναι αἱ ὁποῖαι ἔπερναν περισσό-
τερα παρ' ὅσα πρότερον ἐδήλωσαν ὅτι εἶναι εὐχαριστημέναι
καὶ ὅτι εἶναι πρόθυμαι νὰ υπογράψουν τὸ πλὴν Γιάγκ, καὶ ἐ-
κτεῖναι αἱ ὁποῖαι ἔπερναν ὀλιγώτερα ἔκαμαν τὰς παρατηρή-
σεις των, ἄλλαι μὲν ὀριμώτερον καὶ ἄλλαι μετριώτερον, ὅλα
ὅμως ἔλεγον· δὲν δεχόμεθα νὰ μᾶς ἐλαττωσете τὰ μερίδια
τὰ ὁποῖα ἔχομεν ἀπὸ τοῦ Σπᾶ καὶ ἀπὸ τοῦ πλὴν Ντῶζ,
δὲν υπογράφομεν τὸ νέον σχέδιον, καὶ ἐπομένως θὰ μείνῃ τὸ
παλαιόν». Ἐδόθη ὁ λόγος καὶ εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἑλληνι-
κῆς Ἀντιπροσωπείας, καὶ ἐννοεῖτε εἰς ποῖαν δυσχερεῆ θέσιν
εὔρεθῃ ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντιπροσωπείας. Οἱ ἄλλοι
ἔλεγον, «δὲν υπογράφομεν τὸ πλὴν Γιάγκ· θὰ μᾶς δόσете τὸ
πλὴν Ντῶζ, τοῦ λόγου σου κ. Βενιζέλε τί λέει;» — Ἐγὼ λέγω
ἔτι οὐτε τὸ πλὴν Γιάγκ δέχομαι, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν ζήτην νὰ
ἐπαρμολογή τὸ πλὴν Ντῶζ, διότι εἶναι καὶ αὐτὸ κακὸ καὶ φυ-

χρό. — Μὰ τί θέλεις λοιπόν τοῦ λόγου σου; — Ἐγὼ θέλω νὰ τροποποιήσετε ὅχι: ἀπλῶς τὸ πλάν Γιάγκ, ἢ τὸ πλάν Ντόϋζ, ἀλλὰ νὰ πάτε εἰς τὴν ρίζαν τοῦ κακοῦ, νὰ τροποποιήσετε τὰ ποσοστὰ τοῦ Σπᾶ, διότι ὑπὸ ἄλλας προϋποθέσεις ἐκانونίσθησαν τὰ ποσοστὰ τοῦ Σπᾶ καὶ ὑπὸ ἄλλην κατάστασιν ἐμφανίζομεθα σήμεραν μὲν ρυθμιζόμεναι τὴ δικαιοσύνη νὰ λάβῃ ἕκαστος ἐκ τῶν πρῶτην συμμέτρων ἀπὸ τὰς ἐπανορθώσεως τὰς ὁποίας πληρώνουν οἱ τότε ἀντίπαλοί μας». Ἐννοεῖται, κ. βουλευταί, ὅτι ἡ διατύπωσις τῆς αὐτῆς ἀξιώσεως ἦτο κατ' ἐξοχὴν τολμηρά. Ἐξήγησα βέβαια νὰ θρῶ κάποια ἐρείσματα. Εἶπον λοιπόν ὅτι, διαδίδοντας τὸ πλάν Γιάγκ, εὗρισκω ὅτι εἰς ἓνα μέρος οἱ πρχματατογνώμονες λέγουσι ὅτι διὰ τοὺς 5 τελευταίους μῆνας τοῦ σχεδίου Ν. ὡς καὶ τοὺς πρώτους τοῦ σχεδίου Γιάγκ θὰ πᾶρῃ ὁ καθένας τόσα καὶ προσθέτουν τὴν φράσιν ὅτι μὲ τὰ πρῶτα, τὰ ὅποια πέρνουν, μποροῦν νὰ καλύψουν τὰ χρέη, τὰ ὅποια ἀναλογοῦν διὰ τὸ ἔτος 1929—30. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ κ. Ποανακαρὲ εἰς τὸν λόγον τοῦ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, ὅπου ὑπεστήριξε τὴν ἀποδοχὴν τοῦ σχεδίου τοῦ Γιάγκ, ἔλεγε ὅτι διὰ τοῦ σχεδίου αὐτοῦ ἔλα τὰ Κράτη μποροῦν νὰ καλύψουν τὰ χρέη αὐτὰ καὶ λαμβάνουν οἱ πλεῖστοι καὶ ἐν μέρος των reparations, εἶπον ὅτι, στηριζόμενος εἰς αὐτὸ, θεωρῶ ὅτι ὁπωσδήποτε ἐπληθύνει ἓνα εἶδος μεταβολῆς, ἡ ὅποια καθυποτάσσει τοὺς συμμάχους τοῦ Σπᾶ, καὶ ἐπομένως ἄλλη βᾶσις πρέπει νὰ ληθῇ τῇ ἡμέρᾳ, ἡ τῆς καλύψεως τῶν χρεῶν κατὰ πρῶτον λόγον.

Δυστυχώς το έπιχειρήμα αυτό, έχον κάποιαν πολιτικὴν ἀξίαν, πολὺ ὀλίγην νομικὴν εἶχε, καὶ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ στηριχθῇ εἰς αὐτὸ ἐπὶ πολὺ, ὅταν μοῦ ἀντετάχθη ὅτι καμμία πρόθεσις μεταβολῆς τῶν ἀρχῶν, αἱ ὁποῖαι καθωδήγησαν τοὺς συμμάχους εἰς τὸ Σπᾶ, δὲν ἐξεδηλοῦτο διὰ τοῦ πλάν Γιάγκ, οὔτε εἶχον οἱπραγματογνώμονες τοιοῦτον δικαίωμα, ἔκαμαν ἀπλῶς μίαν κοινωκρατικὴν βεβαίωσιν τοῦ γεγονότος ἔτι διὰ τῶν ποσῶν αὐτῶν ἐκαλύπτοντο τὰ χρέη, ἡ ὁποία βεβαίωσις ἤμπορε νὰ μὴ εἶναι ἀκριβής, χωρὶς διὰ τοῦτο νὰ θίγεται ἡ ἀξία τοῦ πλάν Γιάγκ. Στερεώτερον ἔρεισμα δι' ἐμὲ ἀπετέλει τὸ γεγονός, ὅτι τὸ πλάν Γιάγκ δὲν ἐσεβάσθη καθ' ὅλοκληρίαν τὸ καθεστῶς τοῦ πλάν Ντῶϊ, ὅσον ἀφορᾷ ἡμᾶς, διότι, ὅπως σᾶς ἐξηγήσα προ ὀλίγου, διὰ τὰ 7 τοὺλάχιστον ἔτη τὸ περίδιον ἠλαττώμετο κατὰ 45,000 λίρας, καὶ διότι τὸ πλάν Γιάγκ ἔπρεεν ἀκαλύπτει τὰς ἀπαιτήσεις μας τὰς προερχομένας ἀπὸ τὰς ἀποφάσεις τοῦ μικτοῦ ἐλληνογαερμανικοῦ δικαστηρίου τῶν Παρισίων, αἱ ὁποῖαι ἐπεβίκαζον εἰς πολίτας Ἑλλήνας ἀποζημιώσεις διὰ τὰς ζημίας, τὰς ὁποίας εἶχον ὑποστῇ κατὰ τὸ διάστημα κατὰ τὸ ὅποιον ἡ Ἑλλάς ἐξηκολούθει νὰ εἶναι ἀκόμη οὐδετέρη. Ἀλλὰ καὶ ἡ θάσις αὕτη κ. βουλευτά, καίτοι βεβαίως στερεωτέρα, ἦτο καὶ αὐτὴ ἀνεπαρκὴς διὰ νὰ στηρίξῃ ὁλόκληρον τὸ ποσὸν τῆς ἀξίωσης τῆς, διότι, ἂν ἀπεφάσιζαν νὰ μᾶς εἶπουν σᾶς δίδομεν 47,000 λιρῶν διὰ τὰ 37 χρόνια, αἱ ὁποῖαι τὰς λείπουν ἀπὸ τὸ πλάν Γιάγκ ἐν σχέσει μὲ τὸ πλάν Ντῶϊ, σᾶς δίδομεν καὶ τὸ ποσὸν τὸ ὅποιον θὰ καλύψῃ τὰς ἀπαιτήσεις ἀπὸ τὰς ἀποφάσεις τῶν γερμανικῶν δικαστηρίων, τότε ἡ ἀξία τοῦ ἐπιχειρήματος ἐξηγεῖτο καὶ ἐμενεν ἀκάλυπτος νομικῶς ἡ ἀξίωσις τῆς Ἑλλάδος ὅπως καλυφθῇ διὰ τὰ χρέη τῆς. Τὴν ἀξίωσιν, κύριοι, ὅπως εἰς τὴν Ἑλλάδα δοθῇ τὸ ἀναγκαῖον ποσόν, διὰ νὰ καλυφθῇ ἐντελῶς διὰ τὰ πολεμικά τῆς χρέη τὰ ἔξωτερικά, καὶ ὅπως τῆς δοθῇ καὶ διὰ τὰς ἀποζημιώσεις τὰς ὀρεζιζόμενας πρὸς τοὺς ἰδιώτας, τὴν ἀξίωσιν αὐτὴν τελικῶς δὲν ἤμπορεσα νὰ τὴν στηρίξω, περὶ ἐπὶ μιᾶς βάσει, ἠθικῶς βεβαίως ἀκλονήτου, ἀλλὰ τὴν ὁποίαν πολλάκις εὐρίσκομεν πολιτικῶς ἀσθενῆ καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ὁ κόσμος δὲν ἀποδίδει μεγάλην σημασίαν. Ἡ θάσις εἶναι ἀπλῶς καὶ καθαρῶς τὸ δίκαιον τῆς Ἑλλάδος καὶ αἱ αἰῶναι ἀρχαὶ τῆς δικαιοσύνης, αἱ ὁποῖαι δὲν ἐπέτρεπον, ἀφοῦ μετέσχομεν εἰς ἓνα πόλεμον τεράστιον ὑποστάντες ὅλοι μεγάλας ζημίας, ἡμεῖς περιστοτέρας τῶν ἄλλων, ἴσως καὶ διὰ ἰδικὰς μας ἀτομικὰ σφάλματα, δὲν ἐπέτρεπον νὰ κριθοῦν τὰ οικονομικὰ ἀποτελέσματα μὲ μέτρον διάφορον διὰ τὸν ἓνα

καὶ τὸν ἄλλον, καὶ μάλιστα μὲ μικρότερον δι' ἐκεῖνον, διὰ τὸν ὁποῖον ἔπρεπε νὰ ἐκτιμηθοῦν τὰ ἀποτελέσματα αὐτὰ εὐμενέστερον. Ἡξεῖρω κύριοι τὴν τάσιν, ἣ ὁποία καὶ πρὸ τοῦ πολέμου, ἀλλὰ πρὸ πάντων εἰς τὴν μεταπολεμικὴν ἐποχὴν ἐπικρατεῖ, ὁσάκις ἐπικαλεῖται κανεὶς τὰς ἀρχὰς τῆς δικαιοσύνης, νὰ προσκαλῇ καὶ ἐπικλήριον· τὼν τὴν θυμῆριον. Δὲν πρέπει νὰ ἀποκρύψω ὅτι καὶ ἐγὼ κατὰ τὰς μακρὰς αὐτὰς περιπετειὰς τῶν συζητήσεων μὰς ἀπὸ τῆς λήξεως τοῦ πολέμου μέχρι σήμερον, ἐν σχέσει πρὸς τὰ πολεμικὰ χρέη, δὲν πρέπει νὰ ἀποκρύψω ὅτι ὑπῆρξαν στιγμαὶ, κατὰ τὰς ὁποίας καὶ ἡ ἰδική μου ἐμπιστοσύνη πρὸς τὴν στερεότητα αὐτῆς τῆς ἀρχῆς τῆς δικαιοσύνης εἶχε κλονισθῇ, ἔστω καὶ προσωρινῶς. Εἰς αὐτὸ καὶ μόνον λοιπὸν τὸ ἐπιχειρήμα ἐστῆριξα τὴν ἀξίωσίν μου, ὅπου, ἀντὶ τῶν 350 ἢ 390,000 λιρῶν τὰς ὁποίας μὰς ἔδωκε τὸ πλάν Γιάγκ, μὰς δοθοῦν τριπλάσια ποσὰ διὰ διὰ νὰ καλύψωμεν τὰ πολεμικὰ μὰς χρέη καὶ νὰ πάρωμεν καὶ κατὰ τι διὰ τὰς reparations αἱ ὁποῖαι μὰς ὠρεῖλοντο. Βεβαίως ἐφρόντισα κατὰ τὴν συζήτησιν, ὅπου ἐνεφάνισα τὴν ἀξίωσιν αὐτὴν καὶ ἐζητήσα νὰ τεθῇ ἡ βῆσις ὅτι πρέπει νὰ μὰς δοθοῦν τὰ ἀναγκαῖα ποσὰ διὰ νὰ καλύψωμεν τὰ πολεμικὰ μὰς χρέη, ἐφρόντισα νὰ μὴ ἀναφέρω πόσα ποσὰ ἐχρεώζοντο διὰ νὰ καλυφθοῦν τὰ πολεμικὰ μὰς χρέη. Ἀλλὰ ἐφρόντισα καὶ κατ' ἄλλον τρόπον νὰ καταστήσω τὴν ἀξίωσίν μου ὀλιγώτερον ἀπαράδεκτον, διὰ νὰ μὴ εἶπω περισσότερον εὐπρόσδεκτον. Βλέπων τὰς ἐριδας αἱ ὁποῖαι διεξήγοντο μεταξὺ τῶν μεγάλων διὰ τὸ πλάν Γιάγκ, τὸ ὁποῖον οἱ ὑποστηρίζοντες αὐτὸ ἐχαρῶντο ὡς κατὰ τι ἀκάθαρτον, ὡς οἰκοδόμημα θαυμάσιον, τοῦ ὁποίου οὐδὲ λίθος δὲν ἔπρεπε νὰ ἀφαιρεθῇ, διότι θὰ ἦτο τρομερὸν νὰ χαλάσῃ αὐτὸ τὸ οἰκοδόμημα, ἐδήλωσα ἐγὼ μὲ πολλὴν μετριοφροσύνην, ὅτι· κύριοι δὲ, ἔχω καμμίαν ἀξίωσιν νὰ σὰς χαλάσω τὸ πλάν Γιάγκ, εἰμαι ἔτοιμος νὰ τὸ ὑπογράψω ἐξ ὀνόματος τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ σὰς λέγω, εὐρετέ μου τὰ χρήματα ποὺ χρειάζομαι διὰ νὰ καλυφθοῦν τὰ ἐξωτερικὰ χρέη μὰς, ἐν ἀνάγκῃ καὶ ἐκτὸς τοῦ σχεδίου Γιάγκ, π. χ. ἐκ τῶν ἀνατολικῶν ἐπανορθώσεων καὶ ἐκ τῶν ποσῶν τὰ ὅποια ὑπεχρεοῦντο νὰ καταβάλλουν τὰ διάδοχα Κράτη διὰ μπιέν σεντέ καὶ ντέι ντέ λιμπερασιόν. Τὸ σχέδιον Γιάγκ οὐδένα λόγον ἔκαμνε περὶ τούτων. Μόνον συνίστα νὰ παραπεμφθῇ εἰς μίαν ἐδικὴν ἐπιτροπὴν, ἣ ὁποία νὰ παρυσιάσῃ τὸ πρίσιμα τῆς ἐντὸς ἐνὸς ἔτους, ἣ μελέτῃ τοῦ ζητήματος, τι θὰ ἀπεγίνετο διὰ τὰ bien sedès καὶ τὰ dettes de liberations. Περὶ τῶν ἀνατολικῶν ἐπανορθώσεων οὐδεὶς λόγος. Ἐγνώριζον δὲ καὶ ἐγὼ ὅτι προτείνον νὰ ἀνοίξωμεν καὶ αὐτὸν τὸν χορὸν τῶν ἀνατολικῶν ἐπανορθώσεων δὲν ἤμην καθόλου εὐάρεστος εἰς τοὺς ἄλλους, οἱ ὅποιοι ἐσκέπτοντο, ὅτι ἡμεῖς ἐδῶ πρέπει νὰ τελειωνώμεν ὅσο μπορούμεν ταχύτερον, διότι αἱ ἀνατολικαὶ ἐπανορθώσεις ποιεῖς ζεῦροι· τί μετὰδὲς θὰ μὰς φέρουν. Λοιπὸν δὲν μοῦ ἄρεσε θεοδίκως νὰ τὸ ἀνοίξω τὸ ζήτημα τῶν ἀνατολικῶν ἐπανορθώσεων. Ἀλλὰ ἐξ ἄλλου εἶχομεν τὸ γεγονός, ὅτι οἱ μεγάλοι πρῶτον σύμμαχοί μὰς ἀπὸ τὰς ἀνατολικὰς ἐπανορθώσεις εἶχον πάρει ἐν τῇ μεταξύ ἐλάχιστα πράγματα, δηλ. τὸ ὅλον ποῦ εἶχον πάρει ὅλοι μαζὺ ἦτο 465.000 λίρες ἀπὸ τὰς βουλγαρικὰς ἐπανορθώσεις, ἀπὸ τὴν Αὐστρίαν τίποτε φυσικὰ καὶ ἀπὸ τὴν Οὐγγαρίαν τίποτε.

Λοιπὸν, φυσικά, ὑπὲρ τῆς ἰδικῆς μου τῆς προτάσεως συνη-
γόρει τοῦτο τὸ γεγονός, ὅτι ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι ἦσαν δικαιοῦχοι
κατὰ 62 ο)ο ἐπὶ τῶν ἀνταρτικῶν ἐπανορθώσεων οὐσιαστικῶς
δὲν τὰς ἐλογάζαζαν αὐτὰς ὡς ἐνεργητικὸν ἄξιον λόγου. Εἰς
τὴν πρώτην συνεδρίαν, ὅτε διετύπωσα τὰ παράπονα αὐτὸν
καὶ τὴν μεγάλων, ὅπως τῆς Ἑλλάδος, καὶ τῶν μικρῶν, ὅπως
τῆς Γιουγκοσλαβίας, τῆς Ρουμανίας, τῆς Πορτογαλλίας καὶ τῆς
Ἑλλάδος, ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς κατωρθώθη νὰ δημιουρ-
γηθῇ ἐντύπωσις ὅτι τὰ παράπονα αὐτὰ ἔχουν κἄποιαν βάσιν,
ὅτι δὲν μπορούμε νὰ τὰ παρίδωμεν, καὶ ὑπεσχέθησαν ἰδίως
ἡ Ἀγγλικὴ ἀποστολὴ καὶ ἡ Γαλλικὴ ὅτι θὰ ἐξεύρωμεν, θὰ
προσπαθήσωμεν νὰ ἐξεύρωμεν κἄποινα apesements διὰ τοὺς
ἑλλήτους καὶ τὰς κἄποινας καταστάσεις διὰ τὴν πόνον των.

Ἐξήγητα λοιπόν ὅπως οἱ πραγματογνώμονες τῆς Ἑλληνικῆς ἀποστολῆς συναντήθουν μὲ τοὺς πραγματογνώμονας τῶν μεγάλων Δυνάμεων τῶν υποστηρίζουσάν τὸ σχέδιον Γιάγκ, ὅπως ἐξετάσουν κατὰ τίνα τρόπον δύνανται νὰ δοθοῦν αὐτὰ τὰ apesements πὰς ὅποια ἐν σχέσει πρὸς τὴν Ἑλλάδα δὲν ἦσαν καθαρῶς ἀπεστεινάν, εἶχον χαρακτῆρα πολὺ σοβαρωτέρων. Ἡ πρώτη συνάντησις ἔφερε τὴν διατύπωσιν τῆς ἐξῆς προτάσεως: ἕκ μέρους τῶν ἀντιπροσώπων τῶν μεγάλων Δυνάμεων, ὅτι ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις θὰ ἦτο διατεθειμένη νὰ παραιτηθῇ τοῦ υπολοίπου τῶν πιστώσεων τῆς, τὸ ὅποιον διεξεδίκαε: ὅτι εἶχε λαμβάνειν, νὰ παραιτηθῇ αὐτὴ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, ὑπὸ ὅρους τοὺς ὁποίους δὲν ἔχον ἀνάγκην νὰ μνημοσύσω. Ἐννοεῖται ποῖα ὑπῆρξε ἡ ἀπογοητεύσις μὰς ὅταν εἶδामιν ὅτι αὐτὸ ἦτο τὸ πρτενόμενον, νὰ παραιτηθῶν ἀπλῶς τῆς παραιτέρω ἀξιώσεως τοῦ νὰ μὰς ζητοῦν 178 ἑκατομμύρια χρυσὰ φράγκα. Ἐξήγητα λοιπόν νὰ ἴδω τοὺς ἀντιπροσώπου, πρωτίστως τῆς Γαλλικῆς ἀποστολῆς, διότι τὸ ζήτημα κυρίως μετ' αὐτῶν ἐμελλε νὰ διεσπασθῇ, ἀφοῦ τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν ἀξιομένων δικαιωμάτων μὰς ἐστηρίζετο ἐπὶ τῆς διαφωνίας τῶν ἀντιλήψεως διὰ τὴν χρέη μετὰ τῆς Γαλλίας. Καὶ ἐξήγητα νὰ ἴδω τὸν κ. Σερρὸν καὶ τὸν κ. Λουτέρ, οἱ ὅποιοι μὲ ἐδέχθησαν προθύμως, μὲ ἤκουσαν μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ ἐζήτησαν νὰ μάθουν ποῖαι εἶναι ἀκριβῶς αἱ ἀπαιτήσεις, τὰς ὁποίας ἔχω, ὅταν λέγω ὅτι πρέπει νὰ μὰς δώσουν ὅτι χρειάζεται διὰ νὰ πληρώσωμεν καὶ καλύψωμεν τὰ πολεμικὰ μὰς χρέη, ἀνεξαρτήτως τοῦ ποσοῦ τὸ ὅποιον θὰ ἐλαμβάνομεν ἀπὸ τὰς ἐπανορθώσεως reparations. Εἰπόμεν λοιπόν, ὅτι ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐζήτησαν νὰ μοῦ δοθῇ εἶναι τοῦτο, πρῶτον 70.000 λίρας κατ' ἔτος αἱ ὁποῖαι λείπουν ἀπὸ τὸ πλάν Γιάγκ διὰ νὰ καλυφθῇ ἐντελῶς τὸ χρέος μὰς πρὸς τὴν Ἀγγλίαν ὡς καὶ τὸ χρέος μὰς πρὸς τὴν Ἀμερικανικὴν Κυβέρνησιν, διότι τὸ δάνειον τῶν 12.500.000 δολλαρίων, τὸ ὅποιον μὰς ἔδωκεν πέρυσιν καὶ τὸ ὅποιον ἐγὼ ἐθέλωρουν ὅτι οὐσιαστικῶς ἀνῆκε εἰς τὰ πολεμικὰ χρέη, διότι τὸ δάνειον, αὐτὸ μὰς ἐδόθη ἑπειδὴ ἐφρονάζομεν καὶ ἐλέγαμεν ὅτι: «Κύριοι μὰς εἶχατε ὑποσχεθῆναι διαρκούντος τοῦ πολέμου ἕν καλὸν δάνειον, τὸ ὅποιον θὰ μὰς ἐδίδοτε. Μετὰ μακρὰς διαπραγματεύσεις κατελήξαμεν εἰς τὴν ὑπογραφὴν μιᾶς συμφωνίας ἐν Βασιλικτὸν: ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὁποίας ἡ Ἀμερικὴ ἀνελάμβανε νὰ μὰς δώσῃ ἐν δάνειον 12.500.000 δολλαρίων ὑπὸ ὅρους βεβαίως εὐνοήκους, διότι ὁ τόκος εἶναι 4ο/ο, καὶ ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι τὸ ποσὸν αὐτὸ θὰ ἐχρησιμοποιεῖτο ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν προσφύγων.

Ἐξήτουν λοιπὸν νὰ καλυφθῇ καὶ τοῦτο τὸ ποσόν, ἐξήτουν ἀκό-
μη νὰ μοῦ δοθῇ ἕνα ποσὸν μεγάλο, τὸ ὁποῖον τὴν πρώτην φο-
ρὰν ὑπελόγητα ἀπερχόμενον εἰς 500,000 λίρας, διὰ νὰ καλυ-
φθῶμεν ὅσον ἀπορρᾷ τὸ χρέος τῆς Γαλλίας πρὸς τὴν Ἑθνικὴν
Τράπεζαν, τὸ ὁποῖον ἀπεσβέσθη διὰ συμψηφισμοῦ. ἔτι, ὅπως
ὑπεστήριζον, δὲν ἦτο δίκαιον τὸ χρέος τοῦτο, τὸ καθαρῶς πο-
λεμικόν, πρὸς τὴν Γαλλίαν, νὰ πληρωθῇ διὰ χρημάτων ἰδιο-
τικῶς καταστήματος εἰς βάρος τῆς Τραπεζῆς. Βέβαια δὲν
ἐπληρώθη. Ἀλλ' ἀδιάφορον. Δὲν ἦτο δυνατόν διὰ χρημάτων
Ἑλληνικῶν νὰ πληρωθῇ τὸ πολεμικὸν τοῦτο χρέος. Τελευ-
ταῖον ἐξήγησα νὰ μὴ δοθοῦν τὰ ἀναγκαῖα ποσὰ διὰ νὰ κα-
λυφθῇ τὸ ποσόν, τὸ ὁποῖον εἶχον ἐπιδικάσει, καὶ τὸ ὁποῖον
ἐμελλε νὰ ἐπιδικάσῃ εἰς πολῖτας Ἑλληνας τὸ ἐν Παρισίοις
Μικτὸν Ἑλληνογερμανικὸν Δικαστήριον διὰ τὰς ζημίας, τὰς
ὁποίας ὑπέστησαν οἱ Ἑλληνας πολῖται πρὸ τῆς ἐισόδου τῆς
Ἑλλάδος εἰς τὸν πόλεμον. Οἱ κ. κ. Σερὸν καὶ Λουσῆρ μοῦ ἐδή-
λωσαν ἀμέσως ὅτι τὸ πρῶτον κοινὸν, τὸ ὁποῖον ζητῶ, εἶ-
ναι ἀπολύτως δίκαιον καὶ τὸ δέχονται ἀνευ συζητήσεως. Εἶ-
παν ἡ Κύριε Πενιζέλε, δὲν ἤξευραμεν τι εἶναι τὸ δίκαιον καὶ τὸ
ἱστορικὸν εἰς αὐτὰ τὰ ὁποῖα λέγεις. Ἀδιαφοροῦμεν διὰ τοὺς
λόγους, οἱ ὁποῖοι ἠγάγηκασιν τὴν Ἀμερικανικὴν Κυβέρνησιν
νὰ σὰς θέσῃ τὸ θάνατον τοῦτο ὑπὸ τοῖς καλοῦς αὐτοῦ ἔσοις.

Ἐννοεῖτε, ὅτι, καίτοι δὲν ὑπεκύψαμεν ἀμέσως—διότι πράγματι, ἡ οὐσία τῶν πραγμάτων εἶναι ὅτι τὸ γρῆος αὐτὸ ἀνή-

και εις εκείνα τὰ χρέη—καίτοι δὲν ὑπεκλύσαμεν, λέγω, ἀμέσως, ἡναγκάσθημεν νὰ ὑποκύψωμεν μετὰ συζητήσεως, αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο μὲ ὅλην τὴν καλὴν πίστιν ἐκατέρωθεν. Ἐδήλωσα δὲ τελικῶς ὅτι ἀποσύρω τὴν ἀπαιτήσιν.

Πρόεδρος. Θέλετε κύριε Πρόεδρε νὰ διακόψωμεν;

Ε. Βενιζέλος. (Πρωθυπουργός). Ὅχι· εὐχαριστῶ, δὲν εἶναι ἀνάγκη ἀκόμη. Πρόκειται νὰ ὁμιλήσω διὰ μακρῶν.

Ἀνδρ. Μιχαλακόπουλος. (Ἀντιπρόεδρος Κυβερνήσεως). Σημειώσατε, κύριε Πρόεδρε, ὅτι καὶ ἡ Βουλὴ κινεῖται παρκαλοῦντοσα συζητήσιν μὲ ἀριθμούς. Ὑπὸ θέτω δὲ ὅτι ὑπάρχει ἀνάγκη μικρᾶς διακοπῆς.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τότε ἂς διακόψωμεν ὁλίγον.

Πρόεδρος. Διακόπτεται ἡ συνεδρίασις ἐπὶ 10 λεπτά.

Μετὰ τὴν διακοπὴν

Ἐλ. Βενιζέλος. (Πρ. Κυβ.) Εἶχον εἶπει λοιπόν, κ. βουλευταί, ὅτι οἱ συνομιληταί μου ἐσπευσαν νὰ ἀποδεχθῶν τὸ πρῶτον κεφάλαιον τῶν αἰτήσεών μου μέχρι τῶν 70.000 λιρῶν, πρὸς ὁλοσχερῇ κάλυψιν τῶν χρεῶν πρὸς τὴν Ἀμερικὴν καὶ τὴν Γαλλίαν, ὅτι ἀπέρρουσαν ἐπίσης ἰσχυρὰς τὴν δευτέραν ἀξίωσιν, τὴν ἀφορῶσαν τὸ 6° τμήμα τοῦ ἀμερικανικοῦ δανείου. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀξίωσίν μας νὰ καλυφθῶμεν διὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῶν Ἑλλήνων ὑπηκόων, ὑπεσχέθησαν ὅτι θὰ προσπαθῶσιν νὰ μᾶς δώσουν ἱκανοποιήσιν, παρατηροῦντες μόνον τοῦτο, ὅτι πρῶτον μὲν δὲν γνωρίζομεν τὸ ὅλον ποσόν, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνέρχονται αἱ ἀποζημιώσεις αὐταί, καὶ δεύτερον ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἔχωμεν τὴν ἀξίωσιν ὅπως τὰ ποσά, τὰ ἐπιδικασθέντα, πληρωθῶσιν εἰς τὰ ἀκέραιον, καθ' ἣν στιγμήν ὅλα τὰ ἄλλα πολεμικὰ χρέη πληρῶνται ἡλαττωμένα εἰς μίαν ἀξίαν περίπου 3500 ἐπὶ τῆς ὀνομαστικῆς των ἀξίας. Χωρὶς νὰ ἀποδεχθῶμεν τὴν αἴτησιν ταύτην ἐπεφυλάχθημεν νὰ ἐξετάσωμεν τὸ ζήτημα. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν κάλυψιν διὰ τὸ χρέος τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν, τὸ ὁποῖον ἐχρησίμευσεν ὡς μερικὴ πληρωμὴ τοῦ χρέους μας πρὸς τὴν Γαλλικὴν Κυβέρνησιν, ὅσον ἀφορᾷ λέγω τὸ χρέος αὐτό, δηλ. τὸν ὀριστικὸν διακανονισμὸν τῶν λησίων μας μετὰ τὴν Γαλλικὴν Κυβέρνησιν, ἐδέχθησαν οἱ μὲν Ἕλληες νὰ περιορίσιν τὴν ἀξίωσίν των ἐπὶ τοῦ ὑπολοίπου τῆς πιστώσεώς των, τὴν ὁποῖαν ἀνετίθεον εἰς 178 ἑκατομ., εἰς μίαν ἐτησίαν μέσῃν δόσιν 500.000 μάρκων χρυσῶν ἐπὶ 37 ἔτη, καὶ ὑπὸ τὸν ὅρον αὐτὸν ἀναλάμβανον νὰ μᾶς ὑποστηρίξουν, ὅπως ἐκ τῶν μὲν Γερμανικῶν ἐπανορθώσεων, δηλ. ἐκ τῶν ἀνατολικῶν ἐπανορθώσεων καὶ τῶν ἄλλων πιστώσεων τῆς ἐπιτροπῆς τῶν ἀποζημιώσεων, ἐξουρεθῇ ὑπὲρ ἡμῶν ποσὸν 7.539.000 μάρκων, δηλ. 377.000 λιρῶν κατ' ἔτος, ἐκ τῶν ὁποίων θὰ ἐδαπάνῃ τὰς 25.000, θὰ ἐδίδον ὡς ὑπόλοιπον τοῦ ἀξιουμένου χρέους, τὸ δὲ ἐπὶλοιπον θὰ ἔμενε εἰς ἡμᾶς διὰ νὰ καλυφθῶμεν διὰ τὴν ζημίαν, τὴν ὁποῖαν ὑπέστημεν ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι αἱ πιστώσεις τῆς Ἑθνικῆς μας Τραπεζῆς ἐχρησίμευσαν πρὸς ἐξόφλησιν τῶν χρεῶν τούτων. Αἰσθάνομαι τὸ καθήκον αὐτὴν τὴν στιγμήν, κ. βουλευταί, νὰ ἐκφράσω τὰς θερμότητας εὐχαριστίας μου πρὸς τοὺς δύο δικακρημένους αὐτοὺς Ἕλληες πολιτικούς, οἱ ὁποῖοι ἀντιπροσώπευσαν τὴν Κυβερσίαν των κατὰ τὰς διαπραγματεύσεις αὐτάς, διότι εἰς τὸ πνεῦμα αὐτῶν, ἂς μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ εἶπω, παρὰ τὴν ἀντιδρασίν, ἡ ὁποία παρουσιάζετο συνεχῶς εἰς αὐτοὺς ἐκ μέρους τῶν ὑπηρεσιῶν των, εἰς τὸ πνεῦμα τῆς δικαιοσύνης αὐτῶν ἐφείλεται, ὅτι ἀνεγνωρίσθη τὸ δικαίον τῶν ἀπαιτήσεων αὐτῶν καὶ ἡ ἀνάγκη ἔστω καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων νὰ δοθῇ ἱκανοποίησις εἰς τὴν Ἑλλάδα (χειροκροτήματα).

Βέβαια ὁρῶν θὰ εἶνε νὰ προσθέσω ἀμέσως ὅτι αἱ εὐχαριστίαι μου ἀπευθύνονται πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως, οἱ ὁποῖοι μολοντί θεωροῦν ὅτι τὸ ζήτημα αὐτὸ τοῦ χρέους τῆς Γαλλίας πρὸς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν δὲν ἔπρεπε ν' ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον τῆς συζη-

τήσεως τῆς διασκέψεως τῆς Χάγης, ἀλλὰ τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Ἑλληνικῆς τοιαύτης, ἐδέχθησαν ἐν τούτοις, ὅταν ἐδήλωσα ὅτι ἂν θέλατε πραγματικὴν λύσιν εἶναι τὴν εὑρετέ μόνον, ἐδέχθησαν νὰ ὑποστηρίξωσι τὴν συμφωνίαν εἰς τὴν ὁποῖαν θὰ κατέληγον μετὰ τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως ὅσον ἀφορᾷ τὸ χρέος αὐτό. (Χειροκροτήματα).

Αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην ἐπίσης νὰ ἀπευθύνω θερμότητα εὐχαριστήρια πρὸς τὴν ἀντιπροσωπείαν τῆς Ἑταλικῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία ἀπὸ τῆς πρώτης μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς ὑπεστήριξε τὰς ἑλληνικὰς ἀξιώσεις ἀνευ οὐδενὸς ἐνδοιασμοῦ (χειροκροτήματα). Θὰ μοῖ ἐπιτραπῇ ἀκόμη χάριν τῆς ἱστορίας νὰ ἀναφέρω ὅτι διερχόμενος ἀπὸ τὴν Ρώμην διὰ νὰ μεταβῶ εἰς τὴν διάσκεψιν τῆς Χάγης ἐπεσκέσθην κατὰ καθήκον τὸν ἀρχηγὸν τῆς Ἑταλικῆς Κυβερνήσεως, ἐξέθεσα εἰς αὐτὸν τὸν σκοπὸν τῆς μεταδόσεώς μου καὶ τοῦ προσέθεσα ὅτι δὲν τολμῶ νὰ σὰς ζητήσω νὰ ὑποστηρίξῃτε τὰς ἀξιώσεις μου, διότι γνωρίζω ὅτι αἱ ἀξιώσεις μου εἶνε ἀντίθετοι πρὸς τὰς ἰδικὰς σας.—Δὲν τολμῶ εἶπον, εἶνε τρῶπος ἐκφράσεως νὰ εἶπῃ κανεὶς ὅτι δὲν τολμᾷ νὰ διατυπώσῃ παράκλησιν· ἀλλ' ἡ ἀπάντησις ἦτο ἄμεσος· Διὰ τὴν κ. Βενιζέλου· Ἐγὼ ἔχω ἐδῶ μίαν ἐκθεσιν τοῦ Ἑπουργείου τῶν Ἑξωτερικῶν—εἰμὲθα τότε εἰς τὸ Ἑπουργεῖον τῶν Ἑσωτερικῶν—ἔχω μίαν ἐκθεσιν τοῦ Ἑπουργείου τῶν Ἑξωτερικῶν—τῆς ὁποίας μάλιστα μοῦ ἀνέγνωσε τὰ σπουδαιότερα σημεῖα—ἡ ὁποία βεβαίως ἔτι ἐν μέγα μέρος τῶν διεδικησέων σας εἶνε δικαίον. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν πρέπει νὰ ἔχετε καμμίαν ἀμφισβολίαν ὅτι ἡ Ἑταλία θὰ ὑποστηρίξῃ τὰς ἀξιώσεις σας τὰς δικαίας. Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν συνενοήσεων αὐτῶν, κύριοι, δύο ἡμέρας πρὸ τῆς διαλύσεως τοῦ πρώτου τμήματος τῶν ἐργασιῶν τῆς διασκέψεως ἀντιπληγῆσαν ἐπιστολαί, μία ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Ἕλληνα ἀντιπρόσωπον, τῆς ὁποίας ἀντίγραφον ἐστάλη πρὸς τὴν Ἀγγλικὴν καὶ Ἑταλικὴν ἀντιπροσωπείαν, αἱ ὁποῖαι μοῦ ἐδήλωσαν ὅτι «συμφωνοῦμεν εἰς αὐτὰ μὲ τὰ ὁποῖα συμφωνήσατε μετὰ τὴν Γαλλικὴν ἀντιπροσωπείαν, συμφωνοῦμεν καὶ ἀναλαμβάνομεν νὰ ὑποστηρίξωμεν τὰς ἀξιώσεις σας ταύτας, οἷαι διατυπώνται εἰς τὴν ἐπιστολήν».

Εἰς τὴν ἐπιστολήν αὐτήν, ἡ ὁποία ἀπηρθύνετο μὲν πρὸς τὸν κ. Σερρόν, ἀλλὰ φυσικὰ συνετάχθη ἀπὸ κοινῆς συνενοήσεως διὰ νὰ ἀπαντήσῃ ὁ κ. Σερρόν διὰ δύο λέξεων ὅτι εἰμὲθα σύμφωνοι, εἰς τὴν ἐπιστολήν, λέγω, αὐτὴν ἔγραψον· «Μοῦ ἐδηλώσατε ὅτι εἰσθε διατεθειμένοι νὰ ὑποστηρίξετε πλησίον τῶν ἐνδιαφερομένων Κυβερνήσεων τὰς ἀξιώσεις, οἷας διετύπωσα κατὰ τὴν συμφωνίαν ταύτην, συγχρόνως δὲ ἀνεγνωρίσατε, ὅτι ἡ ὀριστικὴ διευθέτησις τῶν ἀπαιτήσεων αὐτῶν τῆς Ἑλλάδος θὰ γίνῃ ἐπὶ τῶν Ἀνατολικῶν ἐπανορθώσεων, μὲ ἀσφαλείας πληρωμῆς ὁμοίας πρὸς ἐκεῖνας, αἱ ὁποῖαι θὰ προσδεδωθῶν διὰ τὰς Γερμανικὰς ἐπανορθώσεις». Μετὰ τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν ἐπιστολῶν αὐτῶν, κύριοι, ἔληξεν ἡ πρώτη φάσις τῆς συνδιασκέψεως, ἡ ὁποία φυσικὰ συνῆλθεν εἰς τελευταίαν συνεδρίασιν, κατὰ τὴν ὁποῖαν ἐδηλώσαμεν ἐπὶ τῇ βάσει πάλιν αὐτῆς τῆς ἐπιστολῆς ὅτι ἀποδεχόμεθα κατ' ἀρχὴν τὸ σχέδιον Γιάγκι, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι θὰ ἱκανοποιηθῶμεν σύμφωνα μὲ τοὺς ὅρους τῆς ἐπιστολῆς αὐτῆς, καὶ ἔληξεν, ἐπαναλαμβάνω, τὸ πρῶτον στάδιον τῶν διαπραγματεύσεων, ἀφοῦ συγχρόνως κατηρτίσθη μία ὑποεπιτροπὴ εἰς τὴν ὁποῖαν παρεβρίμην τὸ ζήτημα τῆς ρυθμίσεως τῶν Ἀνατολικῶν ἐπανορθώσεων, τὸ ζήτημα τῶν *hien seides* καὶ τὸ ζήτημα τῶν χρεῶν τῆς ἀπελευθερώσεως.

Ἡ Ἑπιτροπὴ αὐτὴ συνῆλθεν εἰς Παρίσιον, εἰργάσθη ἐπὶ μακρόν, αἱ ἐργασίαι τῆς ὑπῆρξαν ἀρκετὰ δυσχερεῖς, ἀλλ' ἡ Ἑλλάς, κύριοι, εἶχε τὴν καλὴν τύχην νὰ ἀντιπροσωπευθῇ εἰς τὴν ὑποεπιτροπὴν ἀπὸ ἑνὸς ἐκ τῶν ἀνωτέρων διπλωματικῶν ὑπαλλήλων μας, εἰς τὸν ὁποῖον εἶμαι εὐτυχῆς δυνάμενος νὰ ἐπαναλάβω καὶ ἐκ τοῦ βήματος τούτου τὴν ἐκφράσιν, ὅχι ἀπλῶς τῶν εὐχαριστιῶν μου, ἀλλὰ τῆς ἐγνωμοσύνης τῆς Κυβερνήσεως, διὰ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ὑπερήσπισε

τὰ συμφέροντα τὰ Ἑλληνικά, μετὰ τὸσον ζήλον, μετὰ τὸσην ἀφοσίωσιν, μετὰ τὸσην γνώσιν τῶν πραγμάτων, μετὰ τὸσην δύναμιν συζητητικὴν, μετὰ τὸσην λεπτότητα διπλωματικὴν, ὥστε νὰ ἐπιβλήθῃ εἰς ὅλους καὶ νὰ κοροθώσῃ πράγματι τὴν ἐπιστολήν αὐτήν, ἡ ὁποία εἰς τὰς γενικὰς μόνον γραμμὰς διετύπωνε τὰς ἀξιώσεις μας, νὰ τὴν διατυπώσῃ διὰ τοῦ νέου σχεδίου τῶν Παρισίων κατὰ τρόπον ἐντελεστερον. Ὁ ἀνώτερος αὐτὸς ὑπάλληλος εἶναι ὁ κ. Γωάννης Πολίτης. Κύριοι βουλευταί, ὅταν ἀεχώρησα μετὰ τὴν λήξιν τοῦ α' τμήματος τῶν ἐργασιῶν τῆς Χάγης ἀπὸ τὴν Ὁλλανδικὴν πρωτεύουσάν, δὲν ἐφάνταζόμην ὅτι θὰ ἦτο ἀνάγκη νὰ ἐπιστρέψω καὶ πάλιν. Ὅταν δὲ ἰδίως συνετάχθη τὸ πρακτικὸν τῆς ὑποεπιτροπῆς τῶν Παρισίων, ἡ ὁποία ἐρρύθμισε τὰ τῶν Ἀνατολικῶν ἀποζημιώσεων τῶν μπιέν σεντέ καὶ τῶν χρεῶν τῆς ἀπελευθερώσεως, ἡ πεποιθήσις μου ὅτι δὲν ἦτο ἀνάγκη νὰ μεταβῶ ὥστερεωθῇ ἀκόμη περισσύτερον. Καὶ πράγματι δὲν ἐσκόπων νὰ μεταβῶ. Τὴν τελευταίαν στιγμὴν, κύριοι, ἐκ τῆς νέας αἰτήσεως ἡ ὁποία ἐγένετο ἐκ μέρους τῶν Κρατῶν τῶν ἐνδιαφερομένων διὰ τὰς ἀνατολικὰς ἐπανορθώσεις, ἀντιθέτως πρὸς τὰς ἰδικὰς μας ἀπόψεις, ἤλθον εἰς ἀνησυχίας τινὰς, αἱ ὁποῖαι ἐνόμισα ὅτι μοῦ ἐπιβόλλουν ἔστω καὶ εἰς τὸ μέσον τοῦ χειμῶνος νὰ ἐπιχειρήσω καὶ πάλιν τὸ ταξίδιον αὐτό, διὰ νὰ κηρίσταμαι ἐκ τοῦ πλησίον κατὰ τὰς νέας διαπραγματεύσεις. Ἐνδιαφέρεται δὲ βεβαίως ἡ Βουλὴ τὴν στιγμήν αὐτὴν καὶ ἡ χώρα γενικὰ νὰ μάθῃ τί λοιπὸν λεπτομερέστερον μᾶς δίδουν αἱ συμφωνίαι τῆς Χάγης. Καὶ ἀπὸ Γερμανικὰς ἐπανορθώσεις λαμβάνομεν ὅσιν ἐπὶ 59 ἔτη, τῆς ὁποίας ἡ μέση ἀξία εἶναι λίρες 390.000, ὅπως ἀνέφερα ἄλλως τε ἤδη ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ὁμιλίας μου. Ἀπὸ τὰς Βουλγαρικὰς ἐπανορθώσεις λαμβάνομεν ἐπὶ 36 ἔτη λίρας κατ' ἔτος 341.000, ἀπὸ τὰς Οὐγγρικὰς λαμβάνομεν ἐπὶ 14 ἔτη λίρας ἐτησίως 363.500, ἀπὸ τὴν ἀξίαν τῶν μπιέν σεντέ, τῶν πληρωτέων ὑπὸ τῆς Τσεχοσλοβακίας, λαμβάνομεν ἐπὶ 37 ἔτη κατ' ἔτος λίρας 87.900, δηλαδή λαμβάνομεν λίρας κατ' ἔτος 1.182.400. Κατὰ τὸ α' ἔτος θὰ λάβωμεν μόνον 692.800, διότι ὑπάρχει κλίποια κλίμαξ, ἀλλὰ κατὰ τὸ δ' ἔτος τῷ 1931 λαμβάνομεν 994.700 λίρας. Κατὰ τὸ 1932 θὰ λάβωμεν 1.037 χιλιάδες λίρας, κατὰ τὸ 1935 φθάνομεν νὰ λάβωμεν 1.150.000 λίρας, κατὰ τὸ 1940 1.280.500 λίρας ἐτησίως. Διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν κύριοι τοῦτο ἐδέχθη τὰ ποσοστὰ μας ἐπὶ τῶν Βουλγαρικῶν καὶ Οὐγγρικῶν ἐπανορθώσεων, τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Σπᾶ ἦσαν 12, 7% ο, τὰ ποσοστὰ αὐτὰ νὰ ἀναυθίσθωσιν εἰς 76, 73 % ο. (Χειροκροτήματα παρατεταμένα). Λαμβάνομεν λοιπὸν ἡμεῖς 76, 73 % ο ἡ Ρουμανία ἡ ὁποία κατὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Σπᾶ ἐλάμβανε 10, 55 % ο λαμβάνει 12, 50 % ο, δηλ. 2 % ο παραπάνω. Ἡ Τσεχοσλοβακία ἡ ὁποία δὲν ἀναφέρεται εἰς τὸ Σπᾶ λαμβάνει 1 % ο. Ἡ Γιουγκοσλαβία ἡ ὁποία ἐπὶ τῇ δάσει τῆς ἀποφάσεως τοῦ Σπᾶ μετέσχε κατὰ 10 % ο εἰς τὰς ἀποζημιώσεις τῆς Οὐγγαρίας καὶ τῆς Βουλγαρίας θὰ λαμβάνῃ περίπου 5 % ο μὲν ἐπὶ τῶν Βουλγαρικῶν, 2 % ο δὲ ἐπὶ τῶν Οὐγγρικῶν. Ἐδέχθη δηλαδή ὅχι μόνον αἱ Μ. Δυνάμεις αἱ ὁποῖαι λαμβάνουν 62 % ο νὰ ἐγκαταλείψουν τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ ποσοστοῦ των, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰς μικρὰς ἀκόμη Δυνάμεις ἐδείχθη ἡ προσήκουσα διὰ θεσις ὅπως διευκολυνθῶμεν. Τοιοῦτοτρόπως ἡμεῖς, ἡ Ρουμανία, ἡ Τσεχοσλοβακία καὶ ἡ Γιουγκοσλαβία λαμβάνομεν 95, 23 % ο καὶ μένουσιν 4, 77 % ο, δι' ὅλας τὰς ἄλλας Δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι μοιράζονται αὐτὸ τὸ ποσοστὸν ἀναλόγως τῶν ἀρχικῶν ποσοστῶν τὰ ὁποῖα εἶχον ἐπιδικασθῇ εἰς αὐτάς διὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Σπᾶ.

Πρέπει νὰ προσθέσω ὅτι εἰς τὰς ἀνατολικὰς ἐπανορθώσεις κατετάσσεται ἡ Ἀγγλίς κατὰ 11 % ο, ἡ Γαλλία κατὰ 26 % ο καὶ ἡ Ἑταλία κατὰ 25 % ο.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Δι' αὐτῶν τῶν προσῶν καλύπτονται ὅλα τὰ χρέη μας τῶν 62 ἐτῶν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Θὰ ἔλθω καὶ ἐπ' αὐτοῦ. Δηλαδή θὰ εἶπω πρῶτον ποῖα εἶναι ἡ μεταβολὴ ἀπὸ τῶν ὑπ-

σταμένων καταστάσεων. Μέχρι σήμερον ἐλάβομεν ἀπὸ τὰς Γερμανικὰς ἀποζημιώσεις ποσὸν κατὰ μέσον ὅρον 200.000 λιρῶν, ἀπὸ τὰς Βουλγαρικὰς μέχρι σήμερον κατὰ μέσον ὅρον 30.000 λίρες. Αὐτὰ εἶναι αἱ ἀποζημιώσεις τὰς ὁποίας ἔχομεν λάβει μέχρι σήμερον, 230.000 τῶν χρέων. Θὰ λαμβάνομεν τοῦ λοιποῦ ἐτησίως ἐπὶ 14 μὲν ἔτη, τὰ πρῶτα, μέσῃν δόσιν 1.182.000 λίρας (χειροκροτήματα), διὰ τὰ 22 τελευταῖα ἔτη θὰ λαμβάνομεν μέσῃν δόσιν 819.000 λιρῶν, ἡ μέση ἀξία καθ' ὁλόκληρον τὸ διάστημα τῶν δόσεων τούτων εἶναι 1.000.000 λίρες. Σημειώτεον, ὅτι ἀπαντῶ ἤδη εἰς τὴν ἐρώτησιν τοῦ ἀξιότιμου βουλευτοῦ ἐκ Κερκύρας. Διὰ τὰ πολεμικὰ μας χρέη πληρῶνομεν ἐτησίως μέσῃν δόσιν πρὸς τὴν Ἀγγλίαν 386.700 λίρες, πρὸς τὴν Ἀμερικὴν 64.000 λίρες, πρὸς τὴν Γαλλίαν 25.300 λίρες, δηλαδή θὰ πληρῶνομεν κατ' ἔτος 476.000 λίρες, καὶ παραμένουν ὡς καθαρὸν ἔσοδον τοῦ προϋπολογισμοῦ μας κατὰ μὲν τὰ πρῶτα 14 ἔτη ποσὸν ἐτησίως λιρῶν 716.000, δηλαδή δραχμὰς 264.750.00 (χειροκροτήματα παρατεταμένα ἐκ τῆς αἰθούσης καὶ τῶν θεωρείων). Κατὰ τὰ 22 τελευταῖα ἔτη θὰ μᾶς μείνουν ἐτησίως περίσσευμα 343.000 λίρες, δηλαδή 128.625.000 δραχμὰς ἐτησίως (χειροκροτήματα), δηλαδή ἐν συνόλῳ ἀπὸ τὰς δόσεις αὐτὰς θὰ λάβωμεν διὰ μὲν τὰ 14 πρῶτα ἔτη 3.706.500.000 δραχμὰς, διὰ δὲ 22 τελευταῖα ἔτη 2.829.500.000 δραχμὰς, καὶ τὸ σύνολον αὐτῶν εἶναι 6.536.000.000 δραχμῶν, ἐπὶ πλέον τοῦ ὅτι χρειάζεται διὰ νὰ πληρωθῶν τὰ χρέη μας (Παρατεταμένα χειροκροτήματα ἐκ τῆς αἰθούσης καὶ τῶν θεωρείων). Ἀλλὰ δὲν θέλω νὰ σὰς ἀφίσω ὑπὸ τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι βάζομεν εἰς τὰ ταμεῖά μας 6 1/2 δισεκατομμύρια δραχμῶν. Ἐνδιαφέρεσθε δὲ νὰ μάθετε βεβαίως ποῖα εἶναι ἡ σημερινὴ ἀξία τῶν ποσῶν αὐτῶν ἐπὶ βαλέρ ἀκτιέλ. Πρέπει νὰ προσθέσω ὅτι ἡ σημερινὴ ἀξία ὅλων αὐτῶν, ἐξουρεθεῖσα εἰς τὴν Χάγην καὶ ληφθέντος πάντοτε διὰ τὸν ὑπολογισμὸν τόκου 5,5 % ο, εἶναι 10.000.000 λίρες, δηλαδή 3.750.000.000 δραχμὰς. Τὸ καλοσσαιὸν αὐτὸ ποσόν, κ. βουλευταί, δὲν ἀποτελεῖ, βέβαια, δωρεάν, τὴν ὁποῖαν ἔκαμαν οἱ ἄλλοι πιστωταί εἰς τὴν μικρὰν Ἑλλάδα. Ἀποτελεῖ ἄλλως ἀναγνώρισιν ἔστω καὶ βραδέως ἐπερχομένην τοῦ δικαιοῦματος τῆς Ἑλλάδος (χειροκροτήματα). Ἐκ τοῦ ποσοῦ αὐτοῦ λίρας 200.000 περίπου ἐτησίως ἀντιπροσωπεύουν τὸ 12, 7 % ο, τὸ ὁποῖον ἐπέρναμεν ἀνάκαθεν διὰ τὰς ἐπανορθώσεις, τὸ ὑπόλοιπον δὲ ποσόν μᾶς δίδεται διὰ τὴν κάλυψιν τῶν χρεῶν μας καὶ διὰ τὴν ἐπανόρθωσιν τῆς ζημίας, τὴν ὁποῖαν ὑπέστημεν, διότι τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ χρέους μας πρὸς τὴν Γαλλίαν ἐπληρώθη ἀπὸ Ἑλληνικὰ χρήματα, τὰ χρήματα τῆς Τραπεζῆς, διὰ τὰ ὁποῖα ἡμεῖς τὴν ἀπεζημιώσαμεν, καὶ τὰ ὁποῖα δίδονται εἰς ἡμᾶς τώρα διὰ νὰ ἀποζημιωθῶμεν διὰ τὴν ζημίαν τὴν ὁποῖαν εἶχομεν ὑποστῇ εἰς τὸ παρελθόν.

Ἀλλὰ, κύριοι, δὲν λαμβάνομεν μόνον τὰ ποσὰ αὐτὰ διὰ τῶν συμφωνιῶν τῆς Χάγης, ἐξηραρτίσαμεν ἀκόμη διὰ τῶν συμφωνιῶν αὐτῶν τὴν ἀποζημίωσιν τῶν παθόντων κατὰ τὴν περίοδον ἀκόμη τῆς οὐδετερότητος, ἐξηραρτίσαμεν μάρκα χρυσὰ 19.000.000, δηλαδή 950.000 λίρες, ἐπὶ τῇ βάσει πάντοτε τοῦ ὑπολογισμοῦ, τὸν ὁποῖον σὰς ἀνέφερα. Ἐπίσης λαμβάνομεν ἀπὸ τὴν Αὐστρίαν 8.000.000 φράγκα χρυσὰ πληρωτέα εἰς 7 δόσεις καὶ ἀπὸ τὴν Οὐγγαρίαν 3.000.000 φράγκα χρυσὰ πληρωτέα εἰς 5 δόσεις. Τὰ 11 δὲ ἐκατομμύρια αὐτῶν φράγκων χρυσῶν, τὰ εἰς δόσεις πληρωτέα, ἔχουσι σημερινὴν ἀξίαν 371.000 λίρες, αἱ ὁποῖαι προστιθέμεναι εἰς τὰ 19 ἑκατομμύρια μάρκων χρυσῶν μᾶς δίδουν ποσόν 1.321.000 λιρῶν, δηλαδή 416.175.000 δραχμὰς, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 340 ἑκατομμύρια θὰ πληρωθῶν ἐντὸς τοῦ προσεχούς ἐξος. Δὲν εἶναι ἀνάγκη, κύριοι βουλευταί, νὰ ἐξάρω τὴν σημασίαν τὴν ὁποῖαν ἔχει διὰ τὴν ἑλληνικὴν μὲν οἰκονομίαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν νομισματικὴν μας σταθερότητα, ὅτι κατ' ἔτος ἔχομεν νὰ εἰσάγωμεν εἰς τὴν χώραν 1.000.000 λιρῶν, ὑπολογιζομένου βεβαίως καὶ τοῦ μεριδίου ἐκ τῶν Γερμανικῶν ἐπανορθώσεων, ὅτι ἐξηραρτίσαμεν εἰς τὸ μέλλον 1.000.000 λιρῶν, ποσόν τὸ ὁποῖον μάλιστα εἰς τὰ πρῶτα 14

έτη είναι πολύ μεγαλύτερον διότι φθάνει μέχρι των 1.280.000 ληρών. Η Βουλγή, κύριοι βουλευταί, είμαι βέβαιος ότι θα αναγνωρίση ότι η ρύθμισις αυτή των πολεμικών μας χρεών αποτελεί μίαν επιτυχίαν δια την Ελλάδα, τοιαύτην, όποιαν πρόξ ακόμη μνημών όλίγοι όχι άπλως δέν έπίστευον ως δυνατήν, άλλ' έφ'αντάζοντο ως μή δυναμένην και να διατυπωθῇ κών. Τῆς επιτυχίας αυτής, κ. βουλευταί, θέλω να διαδηλώσω και πρὸς τὴν Βουλὴν ότι ἐν μέγα μέρος οφείλεται εἰς τοὺς συνεργάτας μου, τὸν ἤδη μνημονευθέντα κ. Γωάννην Πολίτην καὶ τὸν τόσον δικακεκριμένον ἀντιπρόσωπόν μας ἐν Παρισίοις κ. Νικόλαον Πολίτην, πρὸς τοὺς ὁποίους εἶμαι εὐτυχὴς ὅτι καὶ ἀπὸ τοῦ θήματος τούτου ἐπαναλαμβάνω τὴν ἐνδὴ λωσιν αὐτὴν τῆς εὐχαριστήσεως. Σπανίως, κύριοι, ἀρχηγὸς διπλωματικῆς ἀποστολῆς ἐπεκουρήθη καλλίτερον ἀπὸ τοὺς συνεργάτας του ὅπως ἐγὼ εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν.

Γώρα, κ. βουλευταί, διὰ νὰ μειωθῇ ἡ σημερινὴ τῆς λύσεως τὴν ὁποίαν ἐπέτυχε ἡ Ἑλλάς ἐπεχειρήθησαν συγκρίσεις μετὰ τὴν λύσιν τὴν ὁποίαν ἐπέτυχον οἱ ἄλλοι πιστωταί, καὶ προσέβηθ' ὅτι: «δὲν κυττάζετε ὅτι αἱ Γερμανικαὶ ἐπανορθώσεις ἔχουσιν σανξινόν; Ποῦ εἶναι αἱ δικαί σας σανξινόν;» Καὶ τί εἶναι αἱ σανξινόν αὐταὶ τὰς ὁποίας ἔχουσιν αἱ γερμανικαὶ ἐπανορθώσεις; «Ὅτι ἀντηλλάγησαν δύο ἐπιστολαὶ μεταξὺ τῆς Γερμανικῆς καὶ Γαλλικῆς ἀντιπροσωπείας, εἰς τὰς ὁποίας ἐπιστολὰς ἡ μὲν Γαλλία ἐδήλωε ὅτι ἂν μίαν ἡμέραν παύσετε νὰ πληρώσετε, ἡμεῖς ἀναλαμβάνομεν τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐνεργείας μας, καὶ οἱ Γερμανοὶ ἐδήλωσαν ὅτι, ἂν παύσωμεν νὰ πληρώσωμεν, σῆς θὰ ἀναλάβετε τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐνεργείας σας. Ἐγὼ τεινύτην σανξινὸν δὲν ἐπεδίωξα. Ἡ Βουλὴ ἀντιλαμβάνεται βέβαια τίνα σημασίαν ἔχουσιν αὐταὶ αἱ σανξινόν. Βέβαια ἡ ἐλευθερία τῆς ἐνεργείας εἰς περιστάσεις εὐνοϊκὰς εἶναι πολὺ μεγαλειτέρη. Ἀλλὰ τὴν ἰδίαν ἐλευθερίαν ἔχομεν καὶ ἡμεῖς.» Ἀς μὴ παραδέχεται τις περιφρόνησιν τῶν διπλωματικῶν συμφωνιῶν. Κύριοι βουλευταί, μία εἰρήνη, ἡ ὁποία ὑπογράφεται ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ἡμπορεῖ νὰ μὴ ἔχῃ τὸν ἡθικὴν ἀξίαν, ἀλλὰ ἄλλην ἡθικὴν ἀξίαν ἔχει ἡ συμφωνία, ἡ ὁποία ὑπογράφεται πέραξ μιᾶς τραπέζης, ὅπου ὅλοι οἱ λαμβάνοντες μέρος εἶναι ἰσότιμοι καὶ συζητοῦν ἐλευθέρως καὶ ἀναλαμβάνουν ἐλευθέρως ὑποχρεώσεις. Ἡ Ἑλλάς ὅταν ἐζήτησε νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν Βουλγαρίαν εἶδατε τί ἔπαθε. Φωνετίζεσθε ὅτι ἡ μικρὴ Οὐγγαρία ἢ ἡ μικρὴ Βουλγαρία θὰ θελήσουν νὰ ἀρνηθῶν τὰς ὑποχρεώσεις των, ἐλπίζουσα ὅτι θὰ ἡμποροῦν ἀκινδύνως νὰ πτωχεύσουν, αὐταί, Κράτη τὰ ὁποία καθ' ἡμέραν ἔχουσιν ἀνάγκη νὰ προσφεύγουν εἰς τὸ διεθνὲς κεφάλαιον διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐσωτερικῆς των ἐθνικῆς οἰκονομίας; Δὲν εἶναι ἄλλως τε μόνον αὐτὸς ὁ λόγος. Ἐγὼ ἀπόλυτον πεποίθησιν ὅτι εἰσερχόμεθα εἰς μίαν νέαν περίοδο τοῦ διεθνοῦς βίου τῆς Εὐρώπης. Ἀλλ' ἀντετάχθη καὶ ἕνα ἄλλο κύριοι: Λαμβάνοντες τὰς ἀποζημιώσεις των κυρίως ἀπὸ τὰς Γερμανικὰς ἐπανορθώσεις, πέρνουν ἐπανορθώσεις αἱ ὁποῖαι εἶναι ἐκοντισιονέλ, ἄνευ ὄρων, ἐνῶ αἱ ἰδικαί σας εἶναι ὑπὸ ὄρους.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ἀπὸ μὲν τὰς Γερμανικὰς ἐπανορθώσεις κατὰβάλλεται ἄνευ ὄρων μόνον τὸ 1)3, ἐνῶ αἱ ἐπανορθώσεις αἱ Οὐγγρικαί, αἱ ἐπανορθώσεις αἱ Γαλλοσλοβακικαὶ εἶναι ἄνευ ὄρων. Ἄνευ ὄρων θὰ γίνωνται τοῦ λοιποῦ καὶ αἱ ἐπανορθώσεις αἱ Βουλγαρικαί, διότι ρητὸν ἄρθρον τῶν συμφωνιῶν τῆς Χάγης, τὸ ἄρθρον 3 τοῦ Ἀκόρντ, ὀρίζει ὅτι «αἱ ἐνιαυσίαι δόσεις αἱ ὀριζόμεναι εἰς τὸ προηγούμενον κεφάλαιον ἀποτελοῦν ὑποχρεώσιν ἐκοντισιονέλ». Βέβαια ἡ Βουλγαρία ἔχει ἐπὶ τῇ θέσει νεωτέρως συμφωνίας τὸ δικαίωμα, ἐν ἑν ἑτος ἡ ἐξαγωγή τοῦ χρυσοῦ, τοῦ ἀντιπροσωπεύοντος τὰς ἐπανορθώσεις, ἤθελε κλονίσει τὸ νόμισμά της, νὰ ζητήσῃ νὰ γίνῃ πληρωμὴ ἐντὸς τοῦ ἐσωτερικοῦ, νὰ μὴ ἐξαχθῇ δηλαδή τὸ νόμισμα ἀπὸ τὴν Βουλγαρίαν. Ἀλλὰ διὰ νὰ τὸ ἐπιτύχῃ αὐτὸ ἡ Βουλγαρία ἀπαιτεῖται νὰ ζητήσῃ τὴν ἐγκαθίδρυσιν ἐνὸς προβλεπομένου ἐλέγχου, τὸν ὁποῖον δὲν ἐζήτησε μέχρι σήμερον νὰ ἐγκαθιδρῷσῃ καὶ τὸν ὁποῖον δὲν ὑπάρχει

κανεὶς λόγος νὰ πιστεύσῃ κανεὶς ὅτι ἡ Βουλγαρία ἤθελε νὰ ἐγκαθιδρῷσῃ. Διαιτῶ: Δι' ἐν πλεονέκτημα, νὰ ἀποφύγῃ τὴν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐξαγωγήν ἐπὶ ἑν ἑτος μέρους τῶν καταλλομένων ὑπ' αὐτῆς, τὰ ὁποῖα θὰ κατέβαλεν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ τὰ ὁποῖα δὲν θὰ ἐξαχθοῦν. Ἀλλως τε ἐν ὑποθεθῇ ὅτι εἰς ἑν ἑτος τὸ 1)3 τῆς βουλγαρικῆς δόσεως δὲν θὰ μπορούσε νὰ ἐξαχθῇ, ἡ Ἑλλάς θὰ ἦτο εἰς θέσιν νὰ ἀγοράσῃ κατὰ τὸ ἑτος ἐκεῖνο ἀπὸ τὴν Βουλγαρίαν εἴτε σῖτον εἴτε ἄνθρακα, εἴτε ἄλλα προϊόντα, ὥστε νὰ καλυφθῇ ὁ ἀναγκαῖος χρυσός. Ἀλλὰ εἶμαι ἀπολύτως βέβαιος ὅτι δὲν θὰ ὑπάρξῃ τοιαύτη περίπτωσις, διότι ἡ Βουλγαρία βαίνει καὶ αὐτὴ εἰς ἀνάρρουσιν τελείαν μετὰ τὴν ρύθμισιν τῶν πολεμικῶν ἀποζημιώσεων, ἡ ὁποία ἐγίνε, καὶ διότι δὲν θὰ θελήσῃ τὴν δημιουργίαν ἐνὸς ἐλεγκτικοῦ Σώματος, τὸ ὁποῖον θὰ ἦτο ὀχληρόν. Ἀπὸ τὸ ὅλον τῶν ἀποζημιώσεων ἀπὸ τὰς Γερμανικὰς ἐπανορθώσεις τὸ 1)3 μὲν εἶναι ἄνευ ὄρων καὶ τὰ 2)3 ὑπὸ ὄρους. Ἡμεῖς λαμβάνομεν τὰ 2)3 τῶν ἐπανορθώσεων ἀπὸ τὰς Ἀνατολικὰς καὶ Τσεχοσλοβακικὰς ἐπανορθώσεις καὶ ἔχομεν πολὺν περισσotέραν ἀναλογίαν ἐκοντισιονέλ πρὸς ὅτι ἔχουν οἱ λαμβάνοντες ἀπὸ τὰς γερμανικὰς ἐπανορθώσεις. Ἀλλ' ὅχι μόνον εἰς τὰ σημεῖα αὐτὰ ἡ θέσις μας δὲν εἶναι ὑποδεής, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλα σημεῖα ἡ ἐπιτευχθεῖσα λύσις εἶναι ἰδικιτέρας εὐνοϊκὴ εἰς ἡμᾶς. Διότι ἀπὸ τὸ ποσὸν τῶν 21.000.000 ληρών, τὰ ὁποῖα θὰ λάβωμεν ἀπὸ τὰς μὴ γερμανικὰς ἐπανορθώσεις, τὰ 11 ἐκατομμύρια τὰ λαμβάνομεν κατὰ τὰ 14 πρῶτα ἔτη. Ἐὰν μάλιστα λάβωμεν ὑπ' ὄψει τὴν σημερινὴν ἀξίαν τῶν διαφόρων αὐτῶν δόσεων καθ' ὅλα αὐτὰ τὰ ἔτη, τὰ ὁποῖα διὰ τὴν Τσεχοσλοβακίαν εἶναι 17, διὰ τὴν Βουλγαρίαν 36, διὰ τὴν Γαλλίαν 14, ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψει μας τὴν μέσθην ἀξίαν τῶν δόσεων αὐτῶν, τότε ἡ μέσθην αὐτῇ ἀξίᾳ εἶναι 10 χιλιάδες λίρες, ἐκ τῶν ὁποίων κατὰ τὰ 14 πρῶτα ἔτη λαμβάνομεν 7.250.000 λίρες, δηλαδή σχεδὸν τὰ 3)1 τοῦ ὅλου ποσοῦ, τὸ ὁποῖον θὰ λάβωμεν ἀπὸ τὰς μὴ Γερμανικὰς ἐπανορθώσεις ἐντὸς τῶν 14 πρῶτων ἐτῶν. Καὶ θὰ ἀναγνωρίσετε, κύριοι, πόσον σημαντικῶς εἶναι εὐνοϊκωτέρη ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς ἡ θέσις ἡμῶν ἀπέναντι ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἔχουν νὰ λάβουν ἀπὸ τὰς Γερμανικὰς ἐπανορθώσεις.

Ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλο σημεῖον ἡ θέσις ἡμῶν εἶναι ὅχι ὑποδετέρα τῶν ἄλλων, ἀλλὰ εὐνοϊκωτέρα. Ἡ Γερμανία πληρώνει τὰς ἐπανορθώσεις της κατὰ τὰ 10 πρῶτα ἔτη ἐν μέρει εἰς χρῆμα καὶ ἐν μέρει εἰς εἶδη. Μετὰ τὰ 10 ἔτη ὅλα εἶναι πληρωτέα εἰς νόμισμα. Ὁ μέσος ὅρος τῶν εἰς εἶδη ἐπανορθώσεων, τὰς ὁποίας κατὰβάλλει ἡ Γερμανία—διότι εἶναι κλίμαξ, ἡ ὁποία ἀρχίζει ἀπὸ μεγαλύτερα ποσὰ καὶ ἀποστέννυται εἰς μίαν 10εῖαν,—ἀνέρχεται εἰς 1)5 τοῦ ποσοῦ τῶν ἐτῶν αὐτῶν. Ἐνῶ ὅλοι οἱ λαμβάνοντες ἐπανορθώσεις ἀπὸ τὴν Γερμανίαν λαμβάνουν τὸ 1)5 εἰς εἶδος, ἡμεῖς ὁλόκληρον τὸ ποσὸν, τὸ ὁποῖον λαμβάνομεν ἀπὸ τὰς μὴ Γερμανικὰς ἐπανορθώσεις, τὸ λαμβάνομεν εἰς χρῆμα καὶ ὅχι εἰς εἶδη.

Ἀλλὰ ἡμῶς ἀκόμη, κύριοι, ὅτι δικαιούχοι ἐξ ἀποφάσεων τοῦ Μικτοῦ Ἑλληνογερμανικοῦ δικαστηρίου τῶν Παρισίων παραπονοῦνται, ὅτι διὰ τῆς δοθείσης λύσεως θὰ λάβουν 40 ο)ο ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου τὸ ὁποῖον τοὺς ἐπεδικάσθη, καὶ εὐρίσκουν ὅτι αὐτὸ δὲν εἶναι ἀριστόν. Δύναμαι νὰ τοὺς βεβαιώσω ὅτι ὁ ἀντιπρόσωπός μας εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τῶν Παρισίων κ. Πολίτης ὑπεστήριξε τὴν εἰς ἀκέραιον πληρωμὴν αὐτῶν τῶν ἀπαιτήσεων μετὰ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς του, ἀλλὰ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐπιτύχῃ περισσότερα, διότι ἡ ἀντίρρσις τῶν ἄλλων ὅτι δὲν μπορούμε νὰ καθιερώσωμεν διὰ τὰς ζημίας αὐτὰς τὴν πλεονεκτικότητα ἀπέναντι τῶν ἄλλων ζημιῶν, αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο κατὰ τὴν περίοδον τοῦ πολέμου, ἡ ἀντίρρσις λέγω αὐτῇ ἦτο ἐπιχειρημα μεγάλως ἀξίας. Διαικρουσῶν τῶν διαπραγματεύσεων ἐν Παρισίοις ἐλαβὼν ἐπιστολὴν ἐξ Ἀγγλίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἔνας ἐκ τῶν ἀντιπροσωπεύοντων τὸ ἀγγλικὸν θησαυροφυλάκιον μοῦ ἐλεγεν, ὅτι ἡ ἐπιμονή σας ἐν Παρισίοις ὅπως λάβετε τὰ ποσὰ

αὐτὰ εἰς τὸ ἀκέραιον εἶναι ὀλίγον υπερβολικὴ, ὅταν λάβατε ὑπ' ὄψιν ὅτι κανεὶς ἀπὸ τοὺς ἰδικούς μας ἐφοπιστάς ἢ τοὺς ἐφοπιστάς τῶν ἄλλων συμμάχων δὲν ἐπῆρε οὔτε μίαν πεντάρα περισσότερον ἀπὸ τὰ ποσὰ τὰ ὁποῖα εἰσέπραξεν ἐκ τῶν ἀσφαλειῶν ἐνῶ οἱ ἰδιοὶ σας εἰσέπραξαν καὶ τὰς ἀσφαλείας αὐτάς καὶ εἰσπράττον καὶ σήμερον ἐν ποσὸν σπουδαῖον ἀπὸ ἀποζημιώσεως, ὥστε δύνασθε νὰ ἀρκεσθῆτε εἰς αὐτὰ τὰ ὁποῖα σας δίδομεν. Νομίζω ἐπομένως, Κύριοι, ὅτι οὔτε τὰ παράπονα τῶν δικαιούχων ἐκ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Ἑλληνογερμανικοῦ δικαστηρίου εἶναι βάσιμα.

Γ. Σακελῆς. Ὑπάρχουν παράπονα;

Ε. Βενιζέλος (Πρωτοπυργός). Ναί. Μοὶ διατυπώθηκαν προφορικῶς. Κάποιος ἐκ τῶν ἐχόντων λαμβάνειν μοῦ εἶπε, «διὰ τὴν νὰ λάβωμεν ἡμεῖς 40 ο)ο»: Ἀλλὰ αἱ συμφωνίαι δὲν παρέχουν μόνον οικονομικὰ πλεονεκτήματα εἰς τὴν Ἑλλάδα. Αἱ συμφωνίαι τῆς Χάγης ἔχουν καὶ ἄλλην πολὺ γενικωτέραν σημασίαν. Ἀποτελοῦν τρόπον τινὰ θρίαμβον τῆς ιδέας τῆς δικαιοσύνης, τὴν ὁρίαν ὑπεστήριξεν ἡ Ἑλλάς, καὶ αποτελοῦσαι τὸν θρίαμβον τῆς ιδέας ταύτης τερματίζου ἐπιτυχῶς μίαν κατὰστασιν ἀντιθέσεων, ἡ ὁποία εἶχε δημιουργηθῇ μετὰ τῆς μικρᾶς Ἑλλάδος καὶ τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, φίλων καὶ πρώην συμμάχων μας. Δύναται νὰ προστεθῇ, κύριοι βουλευταί, ὅτι ὅλοι αἰσθανόμεθα ποῖαν τινα πικρίαν μέσα εἰς τὴν ψυχὴν μας, διότι ἐπιστεύομεν, ὅτι μᾶς μεταχειρίζονται οἱ μεγάλοι καὶ κατὰ παράδοσιν φίλοι μας κατὰ τρόπον ἄδικον. Ἐγὼ, κύριοι βουλευταί, εἶχον καταληφθῇ τόσον πολὺ ἀπὸ τὴν ιδέαν τῆς ἀδικίας, ὥστε ὁσάκις καὶ ὡς ὑπεύθυνος ἀκόμη Κυβερνήτης συνεζήτητον τὰ πράγματα αὐτὰ μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, δὲν κατώρθωνα πάντοτε νὰ διατηρῶ τὴν ἐπιδολημένην ἡρεμίαν τῆς ψυχῆς, καὶ πρέπει νὰ ὁμολογήσω εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι ἐνίοτε ἐφθονα καὶ νὰ παρεκτρέπωμαι εἰς τὰς συζητήσεις αὐτάς. Συναίσθησιν δὲ ἔχων θαυμάτιν τὸν εὐθύνω μου, ἐφθασα πολλάκις εἰς τὸ σημεῖον νὰ ἐρωτήσω τὸν ἐκυτόν μου: «Μὰ καλὰ, μπορεῖς ἐπιτυχῶς νὰ δουλεύης διὰ τὸν τόπον σου, νὰ τὸν ἀντιπροσωπεύης, ὅταν κατώρθωσες νὰ χάσῃς τὴν ψυχικὴν σου ἡρεμίαν καὶ νὰ μὴ ἡμπορῇς νὰ συζητῇς τὰ ζητήματα αὐτὰ μετὰ ὅλην τὴν ἀπαιτουμένην ἀπάθειαν, ἀλλὰ νὰ φθάνης μέχρι τοῦ σημείου νὰ παρεκτρέπῃς; Ὁμολογῶ ὅτι ἔθεσα εἰς ἐμαυτὸν τὸ ἐρώτημα αὐτό, καὶ φίλος συνάδελφος μοῦ ἐλαθεν εὐκαιρίαν νὰ μοῦ ἀπευθύνῃ ἐπιστολὴν φιλικὴν καὶ νὰ μοῦ εἴπῃ: «Πρόεδρέ μου, δὲν σε ἀναγνωρίζω». Ἀλλοτε μᾶς ἐδίδασκες αὐτὰ καὶ αὐτὰ καὶ τώρα ἔχασες τὴν ψυχραιμίαν σου. Τί εἶναι λοιπὸν αὐτὰ τώρα;» Ἡ ἐπιτευχθεῖσα, λοιπόν, λύσις, θέτουσα τέρμα εἰς τὰς ἀντιθέσεις αὐτάς μεταξὺ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, ἐπ'ἀνέφερε τὰς σχέσεις μας ἐκεῖ ὅπου ἔπρεπε πάντοτε νὰ εἶναι, χωρὶς νὰ πρέπει ποτὲ νὰ διαταραχθοῦν, ἀποδίδει δὲ καὶ εἰς ἐμὲ ὅλην τὴν ψυχικὴν ἡρεμίαν, τῆς ὁποίας εἶχον στερηθῇ, ὥστε νὰ παύσω νὰ θέτω εἰς ἐμαυτὸν τὸ ἐρώτημα ἐν πλεόν ἡμπορῶ ἐπιτυχῶς νὰ ἀντιπροσωπεύω τὴν Ἑλλάδα εἰς τὰς συζητήσεις αὐτάς πρὸς τὰς Μεγάλας Δυνάμεις. Ἀλλ' ἀκόμη, κύριοι, ἡ λύσις αὐτὴ θέτει ἐκποδὸν καὶ τὴν κυριωτέραν ἀφορμὴν προστριβῶν πρὸς τὴν Βουλγαρίαν. Πρέπει νὰ σας εἴπω, ὅτι ἐνῶ βεβαίως ἐπεδιώξαμεν νὰ πληρωθῶμεν ὅτι μᾶς ὑπεσχέθησαν κατὰ τὸ πρῶτον στάδιον τῶν διαπραγματεύσεων οἱ σύμμαχοί μας, οὐδέποτε ἐπεμείναμεν νὰ πληρωθῶμεν εἰδικῶς ἀπὸ τὴν Βουλγαρίαν.

Κανένα πνεῦμα ἀντιθέσεως πρὸς τὴν γείτονα Δύναμιν δὲν μᾶς ἐνέπνευσε ποτέ. Καὶ ὅταν εἰς Παρισίους εἶχον ἀποφασισθῇ ὅτι ἡ Βουλγαρία θὰ πληρώσῃ ἐτησίως δόσεις 12 1)2 ἐκατομμύρια μάρκα, εὐρέθησαν δὲ βραδύτερον αἱ Δυνάμεις εἰς τὴν ἀνάγκη νὰ κατεδοῦν κάτω εἰς τὰ 11.000.000 μάρκα, ἡμεῖς ἐζητήσαμεν, χωρὶς νὰ ὑποχρεωθῇ ἡ Βουλγαρία νὰ δίδῃ τὰ 12.000.000, νὰ μᾶς δίδουν οἱ σύμμαχοι ἀπὸ τὰ ἰδικὰ των τὴν διαφοράν αὐτὴν ἀπὸ τὰ 11 ἕως τὰ 12.500.000. Τοῦτο ἀπεδέχθησαν οἱ σύμμαχοι, καὶ δι' αὐτὸ τὰ 62 ο)ο, τὰ

ὁποῖα ἐλαμβάνον ἀπὸ τὰς Βουλγαρικὰς ἐπανορθώσεις ἐκπληρούσαν εἰς τὰ 1 ο)ο. Ὑπῆρξε παχὺ ἡ ἀντιλήψις μας ὅπως συστηματικῶς ἀποφεύγωμεν κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον νὰ ἐλθωμεν εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς ἄλλους μικροὺς χρεώστας μας. Ἀλλ' αἱ συμφωνίαι τῆς Χάγης. Κύριοι βουλευταί, εἶχον καὶ ἄλλην γενικωτέραν σημασίαν, εὐρωπαϊκὴν. Τερματίζου, δύναται τις νὰ εἴπῃ, ὅλην τὴν περίοδον τῆς πολεμικῆς, τὰς ἀντιλήψεις τὰς πολεμικὰς μεταξὺ τῶν διαφόρων Κρατῶν, τῶν πρώην ἀντιπάλων εἰς τὸν πόλεμον. Καὶ δὲν τερματίζου μόνον τὴν ἀντίθεσιν μεταξὺ τῶν μεγάλων δυτικῶν Δυνάμεων, τῆς ὁποίας ὁ τερματισμὸς ὑπόσχεται τὴν ἀσφαλεστέραν συμφιλίωσιν τῶν μεγάλων αὐτῶν λαῶν, τῶν ὁποίων ἡ συμφιλίωσις εἶναι ὅρος τῆς διατηρήσεως καὶ προαγωγῆς τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, ἀλλὰ τερματίζου τὴν πολεμικὴν ἀτμόσφαιραν καὶ εἰς τὴν Κεντρικὴν Εὐρώπην, μεταξὺ Οὐγγαρίας καὶ τῶν Κρατῶν τῆς Συνεννοήσεως, καὶ εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Εὐρώπην, μεταξὺ ἡμῶν, τῶν Σέρβων, τῶν Βουλγάρων καὶ τῶν Ρουμάνων.

Ὡς τοιαύτην, κύριοι, τὴν λύσιν τὴν ἐπιτευχθεῖσαν εἰς τὴν Χάγην νομίζω ὅτι οφείλει νὰ χαριετίσῃ ὁ Ἑλληνικὸς λαός. Ἀλλὰ μὴ νομίζετε ὅτι τὰ βλέπω ὅλα ἀπὸ τὸ φωταῖον μέρος τῆς εἰκόνος. Τουναντίον, δὲν παραγνωρίζω ὅτι ὑπάρχει καὶ ἡ ἀντίθετος ὄψις τοῦ νομίσματος. Αἰσθάνομαι πολὺ καλὰ τί μᾶς περιμένει. Ὅλας τὰς ὀργανωμένας ομάδας, αἱ ὁποῖαι ἔχουν διαρκῶς τὰ βλέμματα ἐστραχμένα εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον καὶ ζητοῦν νὰ ἐπιτύχουν ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερα ὠφελήματα, ἐννοῶ πολὺ καλὰ ποῖον κίνητρον ὑπάρχει διὰ νὰ τὰς ὠθήσῃ τώρα, ὅταν βλέπουν τὰς χιλιάδας ἐκατομμύρια, τὰ ὁποῖα ἔφερα ἐδῶ πέρα. Καταλαβαίνω πολὺ καλὰ τί με περιμένει. Καταλαβαίνω πολὺ καλὰ τί αὐριον ἔχει νὰ μοῦ φάλλῃ ὁ τύπος, ὁ ὁποῖος ἀχαλίντως βαίνει πρὸς τὴν δημαγωγίαν καὶ ὁ ὁποῖος, κύριοι, ὁ ἀρχιστὴρ νὰ λέγῃ: Τί ἀνάγκη νὰ εἰσπράττετε τοὺς φόρους, ἔχετε τόσα περισεύματα. Καὶ ἐννοῶ ἀνὰ μὴ πόσκι εἰς τὴν αἵθουσαν αὐτὴν θὰ ἀκουσθῶν κατ' ἐπαναλήψιν αἰτιάσεις διάφοροι φίλων, καὶ μὴ φίλων ἀκόμη, ὅπως αὐξήσωμεν δαπάνας δικαίως καὶ χρησίμους, διότι δὲν νομίζω ὅτι εἶναι ἀκένωτος ὁ πλοῦτος αὐτός. Διότι ἄς μὴ λησμονώμεν ὅτι 225 ἐκατομμύρια δραχμῶν, μετὰ τὰ ὁποῖα αὐξάνουν τὰ εἰσδημηκτὰ μας κατὰ τὰ 14 πρῶτα ἔτη, εἶναι σταγὼν ὕδατος, ἂν δὲν προσέξωμεν νὰ συγκρατηθῶμεν, καὶ ἡμποροῦν νὰ κάμουν χίλια φτερά εἰς μίαν στιγμὴν καὶ νὰ πέσωμεν ἔξω. Ὁ κίνδυνος αὐτός, κύριοι βουλευταί, θὰ ἦτο ἀληθῶς μέγας κίνδυνος δι' ἑλκεῖν ἢ ὑπαρξῆς μιᾶς κυβερνήσεως ἰσχυρᾶς, ἐχούσης ὅχι ἀπλῶς τὴν δύναμιν, ἀλλὰ καὶ τὴν θέλησιν νὰ εἴπῃ κάθε φορὰν «ὄχι», διὰ νὰ ὑποστηρίξῃ καὶ νὰ προστατεύσῃ τὸ Δημόσιον ταμεῖον καὶ τὸ ἰσοζύγιον τοῦ προϋπολογισμοῦ. Ἀλλὰ ἄς φύγωμεν ἀπὸ τὴν ἀνάποδον ὄψιν τοῦ νομίσματος, τὴν σκιερὰν, διὰ νὰ ἐπανέλθωμεν πάλιν εἰς τὴν φωτεινὴν. Ἡ Ἑλληνικὴ ἐπιτυχία, κύριοι βουλευταί, τῆς Χάγης εἶναι φυσικὸν νὰ μᾶς ἐμπνεύσῃ νέαν ἐμπιστοσύνην, ὅτι ἡ οικονομικὴ προσπάθεια τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ θὰ στεφθῇ ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας τελικῶς. Ὑπάρχει δυστυχῶς μερὶς τοῦ Τύπου, ἡ ὁποία ἔχει πολὺ οἰκτρὰν ἀντιλήψιν περὶ τῆς δημοσιογραφίας, ἥτις εἶναι δημόσιον λειτουργημα. Ὑπάρχει μερὶς τοῦ Τύπου, ἡ ὁποία τὴν δημοσιογραφίαν ἀντικαθιστᾷ ὅχι ὡς ἐμπορίαν κών, ἀλλ' ὡς καπηλείαν, μετὰ τὴν σημασίαν τὴν μειοεκτικὴν, τὴν ὁποίαν ἔχει ἡ λέξις αὕτη.

Ἀλλ' ἐνῶ ὁ κἀπῆλος πολλάκις φροντίζει διὰ τὴν ποιότητα τῶν τροφίμων ἢ τῶν ποτῶν, τὰ ὁποῖα δίδει εἰς τοὺς πελάτας του, διότι αἰσθάνεται ὅτι ἂν βγῇ τὸ κακὸ τοῦ ὀνομα θὰ ἔχῃ ὀλίγους πελάτας, μερὶς τοῦ Τύπου δυστυχῶς οὔτε αὐτὸν τὸν κίνδυνον δὲν αἰσθάνεται, ἀδιαφορεῖ τί ἔχει νὰ σερβίρῃ εἰς τὸν πελάτην, τὸν ἀναγνώστην της. Εὐρασκόμεθα, κύριοι, ἀπὸ ἱκανοῦ χρόνου, ἐνώπιον ἐνὸς κηρύγματος οικονομικῆς ἡτοιοκαθείας, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀληθινὰ ἀπαίσιον. Βέβαια, ἡ Ἑλλάς διέρχεται στενοχωρίας οικονομικὰς, ὅχι μόνον αὐτῇ, ὅλοι αἱ

χωρίς σχεδόν, όλα μεταπολεμικώς διέρχονται τὰς στενοχωρίας αὐτάς. Ἡ Ἀγγλία ἔχει τὸ ζήτημα τῶν ἀέργων, ἀνερχομένων εἰς 1,400,000. Ἡ Γερμανία ἔχει 2,000,000 ἀέργους καὶ χθὲς ἀκόμη πρὸ τριῶν ἡμερῶν ἀνεγίνωσκα εἰς τὰς Εὐρωπαϊκὰς ἐφημερίδας τὰς παραχρῆδεις συγκρούσεις, αἱ ὁποῖαι ἔγιναν εἰς Γερμανικὰς πόλεις μεταξὺ τῶν ἀπεργῶν καὶ τῆς Ἀστυνομίας, ἡ ὁποία ἠναγκάσθη νὰ πυροβολήσῃ καὶ νὰ σκοτώσῃ 5 ἢ 6 ἀπεργούς. Αὐτὴ ἡ μεγάλη Ἀμερικανικὴ Δημοκρατία, τὴν ὁποῖαν ὅλοι βλέπομεν μετὰ ὅχι φθόνου ἴσως, ἀλλὰ πάντως ζηλεύοντες διὰ τὴν οἰκονομικὴν τῆς ἀντοχὴν, διέρχεται στενοχωρίας. Ὑπὲρ τὴν μίαν κρίσιν χρηματιστηριακὴν ἀφάνταστον, ἡ ὁποία ἔχει περιορίσει τὴν καταναλωτικὴν δύναμιν, καὶ οἱ Ἀμερικανοὶ, οἱ ἐρχόμενοι εἰς τὴν Εὐρώπην ἐφέτος, εἶναι ὀλιγώτεροι, καὶ εἰς τὰ μαγαζιά τῶν Παρισίων, τὰ πωλοῦντα εἶδη πολυτελεῖας, ἔχει φθάσει ὁ ἀντικτυπος καὶ μέχρις ἐκεῖ.

Λοιπὸν ὅλοι σχεδὸν αἱ χώραι διέρχονται οἰκονομικὰς στενοχωρίας, εἶναι δὲ φυσικὸν αἱ ἰδικαί μας νὰ εἶναι μεγαλύτεραι, διότι καὶ μεγαλύτερας ὑπέστημεν συμφορὰς καὶ διότι εἴμεθα καὶ ὀλιγότερον ἐκμαῖοι ἀπὸ ἐκείνους. Ἀλλὰ μία χώρα, κύριοι, ἡ ὁποία ἀντιμετώπισεν, ὅπως ἀντιμετώπισεν ἡ Ἑλλάς, μίαν δεκαετὴ περίοδον πολέμου, καταλήξασαν εἰς μίαν τεραστίαν στρατιωτικὴν καταστροφὴν, τὴν καταστροφὴν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, μία χώρα, ἡ ὁποία δὲν ἐκάμνη οὐδὲ ὑπὸ τὸ τεράστιον βάρος τῆς προσφυγικῆς εἰσροῆς, μία χώρα, ἡ ὁποία, ἀφοῦ πληρώνει τακτικῶς ὅλας τῆς τὰ χρέη, ἀφοῦ διαθέτει ἐπὶ πλεόν ποσὰ καὶ διὰ τὴν γεωργίαν τῆς καὶ διὰ τὴν παιδείαν τῆς καὶ διὰ τὰ δημόσια ἔργα καὶ κατορθώνει νὰ ἐξοφλῇ κατ' ἔτος πλεόν τοῦ ἐνὸς χιλιοκατομμυρίου—εἰς τὸν προσεχῆ πρόυπολογισμόν 1200 ἑκατομμύρια εἶναι ἐκείνη. Τὰ ὅποια θὰ ἐξοφλήσονται ἀπὸ τὸ κεφάλαιον τοῦ χρέους μας.— Χώρα, λέγω, ἡ ὁποία κατ' ἔτος ἐξοφλεῖ πλεόν τοῦ ἐνὸς χιλιοκατομμυρίου ἀπὸ τὸ κεφάλαιον τοῦ δημοσίου χρέους τῆς καὶ ἡ ὁποία κατορθώνει μετὰ τοῦτο νὰ σημειώῃ ἐπὶ 3 ἡδὴ συνεχῆ ἔτη περισσεύματα ἀνερχόμενα εἰς πλεόν τοῦ ἐνὸς χιλιοκατομμυρίου κατ' ἔτος, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ προκαλῇ ἀμφισβήτησιν διὰ τὸ μέλλον αὐτῆς καὶ πῶς εἶναι δυνατόν νὰ συγκωρήσῃ τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι, ἀντὶ νὰ συντελοῦν καὶ αὐτοὶ εἰς τὸ νὰ διέλθῃ ἡ χώρα τὰς δυσχερείας τῆς μετὰ τὴν ἐπιτυχίαν διὰ τὸ μέλλον, ἀντὶ νὰ ὑποδεικνύουν ποῖα μέτρα μποροῦν νὰ ληφθῶν, ἐρχονται νὰ χύνουν κάθε ἡμέραν εἰς τὰς ψυχὰς τοῦ λαοῦ τὸ δηλητήριον τοῦ κηρύγματος τῶν, οἱ εἶναι ματαία ἢ προσπάθειά του, διότι δὲν πρόκειται νὰ στεφθῇ ὑπὸ ἐπιτυχίας, διότι εἶναι καταδικασμένος νὰ χαθῇ, διότι θὰ πτωχεύσῃ ἡ ἀγορά, διότι ἡ ἀγορὰ εἶναι ἐτοιμὴ νὰ πτωχεύσῃ, διότι τὸ Κράτος πρέπει νὰ πτωχεύσῃ, ἐὰν θέλῃ νὰ ζήσῃ.

Δὲν ἀπελπίζομαι, κύριοι, ὅτι αὐτὰ τὰ ὅποια λέγω πρὸς ἀνθρώπους τῶν ὁποίων ὑπῆρξα ἄλλοτε συνάδελφος—διότι ὑπῆρξα καὶ ἐγὼ δημοσιογράφος—δὲν τὰ λέγω δὲ ἀπὸ διὰθυσιν μοχθηρὰν πρὸς τὸ ἐπάγγελμα, δὲν ἀπελπίζομαι, λέγω, ὅτι αὐτὰ μποροῦν νὰ χρησιμεύσουν εἰς τὸ νὰ συνέλθουν οἱ κύριοι αὐτοί. Ἀλλὰ ἐὰν δὲν ἐννοοῦν νὰ συνέλθουν, ἀλλ' ἐννοοῦν νὰ συνεχίσουν τὴν πολιτικὴν των, πολιτικὴν οἰκονομικῆς ἡττοπαθείας, ἀπευθύνονται πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν διὰ νὰ τοῦ εἰπῶ: πρόσθε νὰ μὴ σὲ παρασύρουν, μὴν τοὺς ἀκούης. Βεβαίως, με' ὅλην αὐτὴν τὴν προσπάθειαν, τὴν κυβερνητικὴν, με' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν τὴν ὁποῖαν κάμνω πρὸς τὸν λαόν, τ' ἀποτελέσματα τῆς ἀνοσίας αὐτῆς πολιτικῆς, τῆς πολιτικῆς αὐτῆς τῆς οἰκονομικῆς ἡττοπαθείας, εἶναι δυστυχῶς τοιαῦτα, τὰ ὅποια δὲν δύναται κανεὶς νὰ τὰ προλάβῃ.

Ζημία βεβαίως θὰ ἐπέρχωνται, διότι καθ' ἣν στιγμὴν ἔχομεν ἀνάγκην ἐπικουρῆς χρημάτων ἔξωθεν ἐρχομένων, εἴτε ἐκ ξένων εἴτε καὶ ἐξ Ἑλλήνων, ἀλλ' ἔξωθεν ἐρχομένων, καὶ διὰ τὴν στερίωσιν καὶ τὴν ἀνάπτυσιν τῆς βιομηχανίας καὶ αὐριον διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν παραγωγικῶν ἔργων, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ἐξυπηρετῇται αὐτὸς ὁ σκοπός, ὅταν ἐμπνέωμεν

τοιούτην δυσπιστίαν καὶ ἀνοιζώμεν τὴν ἐμπιστοσύνην πρὸς τὸ μέλλον; Βέβαια, αἱ ζημίαι θὰ ἐπέρχωνται. Ἀλλ' ἐὰν ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς θελήσῃ νὰ μὴ ἀκούσῃ καὶ νὰ φροντίσῃ νὰ μὴ διαβάσῃ τὰ κύρια ἄθροισμα ἐφημερίδων—τὰς ὁποίας καταλαμβάνει ποῖα εἶναι—ἀλλὰ τὰς εἰδήσεις των μόνον, θὰ μὴ ἐπείσῃ νὰ περάσῃ καὶ ἐκεῖνος καὶ αἱ ζημίαι θὰ εἶναι μικρότεραι. Βέβαια, κύριοι, οὐλοῦνται, διὰ νὰ ἐπιτύχουν ὅλα αὐτὰ, τὰ ὅποια εἶπον πρὸ ὀλίγου, νὰ πληρώσωμεν ὅλας τὰς δαπάνας τοῦ Κράτους, νὰ δαπανώμεν μεγάλα ποσὰ διὰ τὴν γεωργίαν, δι' ἔργα, διὰ τὴν παιδείαν, διὰ τὴν δημοσίαν ὑγείαν, νὰ ἐξοφλώμεν 1000 ἑκατομμύρια ἀπὸ τὸ δημόσιον χρέος, νὰ ἔχομεν ὑπερπεντακάσια ἑκατομμύρια κατ' ἔτος, ἐπὶ τρία ἔτη, περισσεύματα. Ἐδέξασθε βέβαια νὰ ἐπιβάλλωμεν βάρη εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν. Ἀλλὰ τὸ φάρμακον, κύριοι, ἦτο ἀναγκαῖον καὶ ἀποδίδει σήμερον τοὺς καρπούς του. Μὰς ἐδόθησαν τὰ μέσα ὥστε νὰ μὴ ἀποδύλωμεν μόνον εἰς τὸ πῶς θὰ κρατῶμεν τὸ ἰσοζύγιον τοῦ Προϋπολογισμοῦ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ πῶς θὰ ὠθήσωμεν τὸν τύπον εἰς τὴν πρῶτον. Πῶς ἐλήφθησαν ὑπὲρ τῆς γεωργίας μέσα προστατευτικὰ ἀξιώλογα. Δὲν ἀπέδωκαν τοὺς καρπούς των εἰσέτι. Θὰ τοὺς ἀποδώσουν προσεχῶς. Ἡδὴ μελετῶμεν σειρὰν μέτρων ὑπὲρ τῆς βιομηχανίας. Ὁρχισαίμεν τὴν ἐλάττωσιν τῶν φόρων, ἀλλὰ θὰ προβαίνωμεν εἰς αὐτὴν λελογισμένως, μετὰ μέτρον, μὴ παρασυρόμενοι ἀπὸ τὰς κραυγὰς τοῦ τύπου, ὁ ὁποῖος θέλει καὶ τοὺς φόρους νὰ καταργήσωμεν καὶ τοὺς φόρους νὰ μὴ εἰσπράττωμεν, θὰ προβαίνωμεν λελογισμένως καὶ θὰ ἐπιδιώξωμεν τακτικῶς τὴν εἰσπραξίν των φόρων, διότι δὲν θέλομεν νὰ ἐγκαθιδρύσωμεν μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων τάξεις προνομίου καὶ τάξεις ὑποδεστέρας, τὴν τάξιν τῶν πληρωνόντων τοὺς φόρους καὶ τὴν τάξιν ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι προσπαθοῦν νὰ τοὺς ὑπεκφυγῶσι. Δὲν ἐδιδάσκαμεν ποτὲ, ὅταν αἱ περιστάσεις τὸ ἐπέδωκον, νὰ δευλοῦμεν ἐπικρατεῖς πρὸς τὴν εἰσπραξίν. Δὲν θὰ πρᾶξωμεν ἀπὸ τὰς κραυγὰς ἵνα παύσωμεν νὰ ἐπιδιώκωμεν τὴν εἰσπραξίν των φόρων, θεωροῦντες ὅτι ἐὰν ἀπὸ τὰ πρῶτα καθήκοντα μιᾶς Κυβερνήσεως εἶναι νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς ὅλον τὸν λαόν αὐτὸ τὸ λεγόμενον καθήκον τῆς φορολογικῆς συνειδήσεως, ἀνεῦ τῆς ὁποίας τίποτε τὸ στερεόν δὲν θὰ ἡμπορέσωμεν νὰ ἰδρῶσωμεν εἰς τὴν Χώραν μας. Βέβαια, κύριοι, μπορεῖ νὰ ἐξετασθῇ τὸ ζήτημα καὶ ἂν εἶναι δίκαιον ἢ παρὸς αὐτὸ νὰ φέρῃ καὶ τὸς ἡρωῖς τὸν τὰ βάρη ὅχι μόνον τοῦ αἵματος, τὸ ὅποτον ἐρύθη, εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν οἰκονομικῶν συνεπειῶν τοῦ πολέμου, ἐὰν δὲν θὰ ἦτο ἐνδεδειγμένον ἕνα μέρος τῶν ὁσῶν αὐτῶν νὰ μεταφερθῇ εἰς τὰς μελλούσας γενεάς.

Δὲν λέγω ὅτι τάσσομαι ὑπὲρ τῆς δευτέρας γνώμης, ἀλλὰ θεωρῶ ὅτι τὸ ζήτημα εἶναι ἄξιον πολλῆς προσοχῆς, καὶ πολλῆς μελέτης. Νομίζω ὅτι—ἐγὼ ὅσον εἶναι δυνατόν χωρὶς ὀβελίας νὰ κάμωμεν τὸν παραγωγόν—ἐὰν ἐντείνωμεν τὰς δυνάμεις μας νὰ ἀπαλλαγώμεν μεγαλυτέρου μέρους τοῦ Δημοσίου χρέους, θὰ ἐξυπηρετήσωμεν τὰ καλῶς ἐννοούμενα συμφέροντα τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας καὶ τοῦ λαοῦ. Ἀλλὰ ἂν ἐφθάνομεν ποτὲ εἰς τὴν γνώμην ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ μειώσωμεν τὰ ὄρη αὐτὰ, ἡ ἐπιδιώξις τῆς μειώσεως δὲν θὰ γίνετο βέβαια οὔτε μετὰ τὴν ἀποκρίσιν των χρεῶν μας, ἡ ὁποία ἄλλοτε προστάθη, οὔτε μετὰ τὴν κατάργησιν τὴν μονομερῆ τοῦ χρεωλυσίου, ἡ ὁποία ἐπίσης προστάθη. Ἐὰν ἡ χώρα ἐξακολουθήσῃ τὸν δρόμον, εἰς τὸν ὅποτον εὐρίσκεται, τῆς οἰκονομικῆς ἀναρρώσεως καὶ ἀνασυγκροτήσεως, εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν θὰ παρέλθουν πολλὰ ἔτη καὶ ἡ Ἑλλάς θὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ εὐρῇ εἰς τὴν διεθνῇ ἀγορᾷ, ὅπου τὸ κεφάλαιον ἀρχίζει εὐτυχῶς καὶ πάλιν ν' ἀνασυγκροτῇται καὶ, νὰ εὐρίσκειται εἰς τὰ ταμεία τῶν Τραπεζῶν, περισσότερα χρήματα. Δὲν θὰ περάσῃ πολλὰ ἔτη καὶ ἡ Ἑλλάς θὰ δυνήθῃ νὰ εὐρῇ ἐξωτερικὰ δάνεια, ὅπως πληρώσῃ ἕνα μεγάλο μέρος τῶν δανείων τῆς ἐκείνων τὰ ὅποια τὴν βαρύνουν σήμερον μετὰ ὑπέρογκα χρεωλύσια, νὰ ἐλαττώσῃ δὲ καὶ τὸν τόκον των ὁποίων πληρῶ-

νουν. Γνωρίζετε ὅτι χρεωλύσιον 1 ο/ο ἐπὶ τῶν συνήθων δανείων θεωρεῖται ὅτι εἶναι τὸ κανονικὸν χρεωλύσιον. Ἡμεῖς χρεωστοῦμεν νομίζω 38 χιλιοκατομμύρια δραχμῶν. Ἐὰν κατορθώσωμεν, σωφρονούντες, νὰ φθάσωμεν εἰς τοιαῦτα καὶ περιορίσωμεν τοιοῦτοτρόπως τὸ χρεωλύσιον εἰς 1 ο/ο, θὰ ἦτο τοῦτο 380 ἑκατομμύρια κατ' ἔτος ἀντὶ τῶν 1200 εἰς τὰ ὅποια ἀνέρχεται ἐφέτος τὸ χρεωλύσιον, διὰ νὰ μὴ ἀναφέρω τὴν ἀνακούφισιν ἢ ὅποια ἡδύνατο νὰ ἐπέλθῃ ἐκ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ τόκου ἐπὶ ποσῶν τὰ ὅποια πληρῶνουν μὲλλον τόκον, ὅπως εἶναι τὸ δάνειον τῶν ἀνταλλαξιμῶν. Ἀλλὰ μόνον κατὰ τοιοῦτον τρόπον καὶ ἐν τοιαύτῃ ἐννοίᾳ δυνατόν νὰ ἐπιδιωχθῇ μίαν ἡμέραν ἢ ἀνακούφισις ἀπὸ τὰ ὄρη. Ἐὰν κατόπιν μελέτης ἐμπεριστατωμένης ὅλων των κομμάτων ἤθελεν ἐξευρεθῇ ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀποστῇ ἡ χώρα ἀπὸ τὴν ἡρωϊκὴν προσπάθειαν τῆς σήμερον, ἡ ὁποία ἔχει τόσα τὰ ἀγαθὰ, ἐὰν πιστοποιηθῇ ὅτι μποροῦμεν νὰ διατάξωμεν, ἐὰν ἤθελεν ἀποδεχθῇ ὅτι τὴν ἡρωϊκὴν αὐτὴν προσπάθειαν πρέπει νὰ τὴν ἐγκαταλείψωμεν, τότε, μόνον καὶ μόνον ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν αὐτήν, θὰ ἡδυνάμεθα νὰ χαράξωμεν ἄλλην κατεύθυνσιν.

Ἡ Κυβέρνησις, Κύριοι βουλευταί, εἶναι περιττὸν νὰ σὰς βεβαιώσῃ ὅτι ἐννοεῖ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος τῆς διὰ τὸ ὅποτον ἐκλήθη ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸν λαόν μὴ πληρῇ ἐμπιστοσύνην διὰ τὴν τελικὴν αὐτοῦ ἐπιτυχίαν. Ἐξήγησα κύριοι βουλευταί 4 ἔτη ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸν λαόν διὰ νὰ κατηρθθῇ ὅπως ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ προγράμματος τῆς Κυβερνήσεως ἀποδίδῃ ὅλους τοὺς καρπούς. Καὶ εἶπον τότε φράξιν τὴν ὁποῖαν πολλὰκις ἡ δημοκρατία ἐξεμεταλλεύθη, ὅτι ἂν συγκρίνατε τότε τὴν Ἑλλάδα πρὸς τὴν σημερινήν θὰ τὴν ἴδῃτε ὅτι εἶναι ἀγνώριστος.

Ἐμμένω, κύριοι βουλευταί, εἰς τὴν αὐτὴν ἀντίληψιν καὶ θέλω καὶ δικαιοῦμαι νὰ σὰς εἰπῶ ὅτι μπορεῖτε νὰ λάβετε ὑπ' ὄψιν σὰς τὸ παρελθὲν τῆς Γαλλικῆς Συγκρίσεως, κύριοι βουλευταί, τὴν Γαλλίαν τοῦ Ἰουνίου τοῦ 1926 μετὰ τὴν Γαλλίαν τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1929. Εἰς τὸ 1926 τὸ γαλλικὸν φράγμα εἶχεν ἐκπέσει εἰς σημεῖον τοιοῦτον, ὅτε ἐχρεώζοντο 240 φράγκα γαλλικὰ διὰ ν' ἀγορασθῇ μίκα ἀγγλικὴ λίρα. Ἀστὰ πᾶροδον μόλις 2 1/2 ἑτῶν—καὶ δὲν ἐπῆλθον τὰ ἀποτελέσματα ἀποτόμως εἰς μίαν ἡμέραν, ἐπῆρχοντο σιγὰ, σιγὰ,—ὁ γαλλικὸς προϋπολογισμὸς πρὸς τὴν ἀγοράν, τὰ ὅποια ὑπερδάνουν, νομίζω, τὰ 10 χιλιοκατομμύρια φράγκα. Εἰς τὰ ταμεία τῆς Τραπεζῆς τῆς Γαλλικῆς συνεκεντρώθη χρυσὸς ὑπερδάνων τὰ 300 ἑκατομμύρια λιρῶν, δηλ. συνεκεντρώθη χρυσὸς ἀνώτερος κατὰ κεφαλὴν, ὑπολογιζόμενος ἐπὶ τοῦ γαλλικοῦ πληθυσμοῦ, ἀπὸ τὸν χρυσὸν ὁ ὁποῖος ὑπάρχει εἰς τὴν Ἀμερικανικὴν Τράπεζαν. Ἡ Τράπεζα τῆς Γαλλικῆς διαθέτει εἰς τὸ ἐξωτερικόν, εἰς συνάλλαγμα, πιστώσεις 230 ἑκατομ. λιρῶν. Ὅποιος συγκρίνῃ τὴν Γαλλίαν τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1929 μετὰ τὴν Γαλλίαν τοῦ Ἰουνίου τοῦ 1926 βεβαίως λέγει ὅτι εἶναι ἀγνώριστος. Ὁ μὲν εἶπεν: Συγκρίνετε τὰ ἀσύγκριτα; Λητμονεῖς ὅτι ἡ Γαλλία εἶναι ἕνα Κράτος, πλούσιον, ἰσχυρόν, μέγα; Δὲν τὸ λησμονῶ, κύριοι, ἡ φιλοδοξία μου δὲν ἐκτείνεται μέχρι τοῦ σημείου νὰ πιστεύω, ὅτι εἰς τὸ τέλος τῆς τετραετίας θὰ ἔχῃ ἡ Ἑκδοτικὴ μας Τράπεζα 350,000,000 λίρας εἰς χρυσόν καὶ 240,000,000 λίρας εἰς πιστώσειν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ. Δὲν τὸ περιμένω αὐτό. Περιμένω ὅμως ἀνάλογα πράγματα. Καὶ τὰ περιμένω αὐτά, κύριοι βουλευταί, ἀσφαλῶς, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ τὰ ἴδωμεν, ἂν θελήσωμεν νὰ συνεχίσωμεν τὸν δρόμον εἰς τὸν ὅποτον εὐρισκόμεθα καὶ ὁ ὁποῖος θὰ μὰς φέρῃ ἀσφαλῶς εἰς τὴν λύσιν αὐτήν. (Παρατεταμένα χειροκροτήματα ἐξ ὅλης τῆς αἰθούσης καὶ τοῦ ἀκροατηρίου).

Πρόεδρος. Ὁ κ. Α. Παπαναστασίου.

Α. Παπαναστασίου. Δὲν ἐπιθυμῶ νὰ λυθῇ ἡ συνεδρίασις χωρὶς νὰ ἐκφέρω τὴν γνώμην τῆς μερίδος, τὴν ὁποῖαν ἐκπροσωπῶ, ἐπὶ τοῦ μέρους τῆς ἀγορεύσεως τοῦ ἀξιωματικοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, κατὰ τὸ ὅποτον ἐξέθεσε τὰ ἀποτελέσματα τῆς συνδιασκέψεως τῆς Χάγης. Βεβαίως δὲν

ὑπεδύληθη ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ἡ ψήφισις των συμφωνιών, ἀλλὰ πρὸ ὅλα ταῦτα αἰσθάνομαι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ δηλώσω ὅχι μόνον τὴν ἀμέριστον ἐπιδοκιμασίαν ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ τὰ συγχρητήρια ἡμῶν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, διὰ τὴν ἐπιτυχίαν ἡ ὁποία ὀφείλεται εἰς τὴν ἀντιπροσωπείαν τῆς Ἑλλάδος, τῆς ὁποίας τὸ μεγαλειότερον μέρος ἀνῆκει εἰς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως. Εἶναι ἀληθὲς ἐκεῖνο τὸ ὅποτον ἐτόνισεν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ὅτι ἡ Ἑλλάς ἐπὶ πειρὰν ἑτῶν ἡδικήθη ἐκ μέρους των πλῃσιων τῆς φίλων καὶ συμμάχων, καὶ τ' ἀποτελέσματα τῆς συνδιασκέψεως τῆς Χάγης εἶναι καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης εὐχάριστα, ὅχι μόνον διότι ἐδόθη εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐκεῖνο τὸ ὅποτον ἔπρεπε νὰ δοθῇ, ἀλλὰ καὶ διότι ἀνεγνωρίσθη ἡ δικαιοσύνη ἐκ μέρους των πλῃσιων φίλων καὶ συμμάχων πρὸς αὐτήν. Ἐπιπλέον εἶναι εὐχάριστον ὅτι τ' ἀποτελέσματα αὐτὰ τῆς Χάγης προάγουν τὰς φιλικὰς σχέσεις ὅχι μόνον μετὰ τὰς Δυτικὰς μεγάλας Δυνάμεις ἀλλὰ καὶ μετὰ τὰς γειτονικὰς Δυνάμεις, εἰς τρόπον ὥστε ἡ πολιτικὴ τῆς συμριλιώσεως νὰ εὐνοηθῇ ἀκόμη περισσότερον. Δι' ὅλα αὐτὰ δὲν ἔχω παρὰ νὰ ἐκφράσω συγχρητήρια πρὸς τὴν Κυβέρνησιν (χειροκροτήματα).

Γ. Καφαντάρης. Ὁρῶμεν κύριοι νὰ ἀποδοῶμεν τὰ τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι, νὰ ἀπανειώμεν δικαιοσύνην, ὁποῦδήποτε εὐρισκόμεθα εἴτε εἰς συμπολίτευσιν εἴτε εἰς ἀντιπολίτευσιν, ὁποῦδήποτε καὶ ἂν δὲν ἔχομεν ἅμετον ἀντίληψιν τῆς γενομένης ἐν Χάγῃ ρυθμίσεως. Εἶναι ἐκτός πάσης ἀμφισβήτησεως ὅτι διὰ τῶν συμφωνιών αὐτῶν ἐδωκεν ὁ συστατικὸς τῆς συμμετοχῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ ἐκκαθαρίσει των διεθνῶν ἐκ τοῦ πολέμου οἰκονομικῶν σχέσεων.

Εἶμαι ἀπολύτως πεπεισμένος ὅτι εἰς τὸ εὐχάριστον αὐτὸ ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἀποτέλεσμα συντέλεσε σπουδαίως ἡ Ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεία καὶ ἰδίως ἡ αὐτοπρόσωπος δικαιοσύνη των ζητημάτων παρὰ τοῦ ἀξιωματικοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, χρησιμοποιοῦσαντος ὑπὲρ τοῦ τόπου μίαν ἀκόμη φράξιν ὅλα τὰ ἐφόδια τοῦ ἡθικοῦ του κύρους, τῆς δραστηριότητος καὶ τῆς διπλωματικῆς δεξιότητος, πρὸς τὴν ὁποῖαν παρκρμένει πάντοτε ἀμείωτος ὁ θυμωμένος μου. Μετὰ ταῦτα διαικρίνισεν ἡτο βεβαίως ἀδύνατον ἡ Ἑλλάς νὰ παραμείνῃ ἡδικομένη εἰς μίαν περίοδον γενικῆς ἐκκωφαντικῆς. Ἀληθῶς τὰ ἀποτελέσματα τὰ ὅποια ἐπετεύχθησαν εἶναι ἐξαιρετικῶς ἱκανοποιητικὰ δι' αὐτήν (χειροκροτήματα).

Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἐθεῖεν ὁρθῶς κατὰ μέρος τὸ ζήτημα τῆς ἀετιώσεως τῆς θέσεως ἡμῶν εἰς τὰς ἐκπονήσεις μετὰ τὴν ἐκτίμησιν τῆς ἐσωτερικῆς ἀξίας των προηγηθεισῶν συμφωνιών μετὰ τῆς Γαλλίας. Εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ μείνωμεν εἰς τὴν γρημὴν αὐτήν, διὰ νὰ εἶναι κοινὴ ἡ χαρὰ διὰ τὰ ἐπιτευχθέντα ἀποτελέσματα καὶ νὰ δυνήθωμεν ἀντιφυλάκτως νὰ ἐκφράσωμεν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τὰ συγχρητήρια μας. (Χειροκροτήματα).

Κ. Ζαβιτζιάνος. Κύριε Πρόεδρε, ἡ Βουλὴ παρεκλούθησε μετὰ τοῦ αὐτοῦ ἐνδιαφέροντος μετὰ τοῦ ὁποίου καὶ ἡ κοινὴ γνώμη τὰς ἐρχασίας τῆς συνδιασκέψεως τῆς Χάγης. Καὶ διὰ πρώτην φράξιν ἐπληροφόρηθη καὶ ἔλαβε γνῶσιν ὅλων των λεπτομερειῶν, αἱ ὁποῖαι ὁμολογούμενως μέχρις αὐτῆς τῆς στιγμῆς τῆς ἡμετέρας ἀγνοῦσται. Ἐκ των πληροφοριῶν τούτων δύναται καὶ ἀρεῖται πᾶς ἀμερόληπτος κριτὴς νὰ πιστοποιήσῃ ὅτι ἡ διαχείρισις των Ἑλληνικῶν συμφερόντων ὑπῆρξε θυμωμένη, ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν ἡ Ἑλλάς νὰ ἀποκτήτῃ τί περισσότερον ἐκείνου, τὸ ὅποτον ἀπείκτηται, ὅτι ἡ ὑπόθεσις των ἐκπονήσεων μέχρις αὐτῆς τῆς στιγμῆς δυστυχῶς ἦτο μὴ ὑπόθεσις χατὰκωμένη, καὶ ἐπομένως ἡ χώρα πρέπει νὰ εἶναι εὐχαριστημένη καὶ υπερήφανος διότι ἡ Κυβέρνησις αὐτῆς ἐτημέτωσε τοιαύτην ἐπιτυχίαν, διὰ τὴν ὁποῖαν τῆς ἀνήκουν ὅχι μόνον τὰ συγχρητήρια, ἀλλὰ νομίζω καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη τῆς χώρας. (Χειροκροτήματα).

Π. Τσαλδάρης. Δὲν νομίζω, κύριοι, ὅτι εἶναι ἡ κατὰλλήλος στιγμή ὅπως ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ ἐπιμνη-

σωμεν τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον ἀνέπτυξε καίτην τὴν ἐπέκεινται ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, τὸ ἐπιτελεθὲν κατὰ τὰς δύο δικαστικὰς τῆς Χάγης, καὶ δὲν νομίζω ὅτι δύναται ἐν τοῖς κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐργῶν τοῦτο, καθόσον δὲν ἔχουμεν ὑπὸ ὅψιν τὰς ζημίας ἐν τῇ συνόλῳ τὰς ὁποίας ἡ Ἑλλάς ὑπέστη ἐκ τοῦ πολέμου καὶ τὰς ἱκανοποιήσεις τὰς ὁποίας ἀπέναντι τούτων λαμβάνει, ἵνα ἴδωμεν ἂν αὐταὶ πλήρως ἀποκαθιστοῦν τὴν θέσιν τῆς Ἑλλάδος. Δὲν δύναται ἐν τούτοις, ὁμιλῶν μετὰ τὰς ἐντυπώσεις τὰς ὁποίας παραγάγει ἡ ἀγρύευσίς τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, νὰ μὴ διαδηλώσῃ καὶ ἐγὼ ἐν αἰσθημα, τὸ ὁποῖον κατὰ τὰς τελευταίας ταύτας συστάσεις τῶν μεγάλων μετὰ τῶν μικρῶν ἐδέχθη νὰ ἐπικρατήσῃ, αἰσθημα δικαιοσύνης. Καὶ ὁρῶνς ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἐχρησιμοποίησε τοῦτο διὰ νὰ

Ὁ Πρόεδρος

Ι. Δ. ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΚΖ΄

Τρίτης 28 Ἰανουαρίου 1930.

Ὁρᾷ 4.30' μ. μ. ὁ Πρόεδρος κ. **Ι. Τσιριμώκος** ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἑδρᾶς κηρύσσει τὴν ἐναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει νὰ ἀνοιχθῇ τὰ βιβλία.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως.

Ἀνακοινῶνται τὰ ἑξῆς:

Οἱ ἀνακληθέντες κατὰ τὸ ἔτος 1920 ἀπόστρατοι ἀξιωματικοὶ αἰτοῦνται τὴν καταβολὴν εἰς τούτους τῶν ἐπιδουλομένων ποσῶν.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Σ. Τηλαδοῦρος** καταθέτει ἀναφορὰν τῶν Γ. Λάζου καὶ Δ. Ντέρη ζητούντων τὴν ἀποζημίωσιν διὰ τὸν θάνατον τῶν ποινικῶν τῶν ἐκ τῶν ἀκριδοκτόνων φαρμάκων.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Α. Καλλαντζάκος** καταθέτει ἀναφορὰν κατοίκων Καλαμῶν περὶ ἀναλήψεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Τραπεζῆς Μεσσηνίας ὑπὸ τοῦ Συνδικάτου Τραπεζῶν καὶ ἀναβολῆς ψήφισμας νόμου περὶ ἐκκαθάρισεως αὐτῆς.

Οἱ κάτοικοι τῆς Δῆμου Ἀμυγρῶ αἰτοῦνται τὴν ἀποκατάστασιν τῶν συγκοινωνιῶν ἐν τῇ νήσῳ καὶ ἀποστολὴν νομογεωπόνου καὶ νομομηχανικοῦ.

Ὁ Γ. Β. Παπαδόπουλος κατὰ δικὰς φυλακῶν Δράμας αἰτεῖται ὥπως μὴ ἐκδοθῇ εἰς τὰς βουλευτικὰς ἀρχὰς παρ' ὧν ζητεῖται ὡς Ντόττιο Γιαννάκιος.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Μ. Μαντᾶς** καταθέτει ἀναφορὰν ἐφ' ἧς πολέμου παθόντων ἐκ κακουχίῶν πολέμου αἰτουμένων ὥπως συμπεριληφθῇ καὶ οὗτοι εἰς τὸν ὑπὸ ψήφισιν νόμον περὶ παθόντων ἀξιωματικῶν ἐν πολέμῳ.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Παπαδόπουλος** καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ δικηγορικοῦ συλλόγου Γρεβενῶν αἰτουμένου τὴν πλήρῳσιν θέσεως δικαστικοῦ γραμματέως τοῦ πρωτοδικείου Γρεβενῶν.

Ὁ Μιλ. Ξένος καθηγητὴς τῆς Γαλλικῆς ἐν τῇ Γεωπονικῇ Σχολῇ αἰτεῖται νὰ ἀναγνωρισθῇ ὡς συντάξιμος ὑπηρεσία ἡ ἐπὶ 21 μῆνας ἐκτός ταύτης τοιαύτη.

Ὁ ἀγροτικὸς κόσμος Μεσσηνίας αἰτεῖται τὴν παροχὴν μικροπροθέσμων δανείων ὑπὸ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς καὶ τὴν ἐπίσπευσιν ἐκτελέσεως διαφόρων ἐργῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ του.

Ὁ νομάρχης Ἀχαΐας γινώσκων τὴν κήρυξιν ἀπεργίας αὐτοκινητιστῶν ὑποβάλλει ὑπόμνημα τούτων αἰτουμένων τὴν μείωσιν τοῦ φόρου βενζίνης.

Ὁ Σύνδεσμος ἀλληλεγγύης ἀποστράτων ἀξιωματικῶν Με-

κλήψῃ τοὺς μεγάλους ἀπέναντι τῶν ἀσθενῶν. Ἄν λάθῃ κανεὶς ὑπὸ ὅψιν ὅλην τὴν ἱστορίαν τοῦ μεγάλου αὐτοῦ πολέμου, εἰς τὸν ὁποῖον καὶ ἡ Ἑλλάς εἰσῆλθε μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς, ὅλ' ἔδη ὅτι δυστυχῶς τὰ μεγάλα συμφέροντα δὲν ἀφύρουν ὥστε νὰ ἴδωμεν οἱ ἱσχυροὶ ὅτι ὑπάρχουν καὶ οἱ μικροί. Εὐτυχῶς παρήλθεν ἡ ἐποχὴ ἐκείνη καὶ σήμερον καὶ τὰ συμφέροντα τῶν μικρῶν διέπονται ἀληθῶς ἀπὸ ἐν αἰσθημα δικαιοσύνης. Ἄς ἐλπίζωμεν ὅτι τὸ αἰσθημα τοῦτο θὰ διέπῃ πλέον τοὺς λαοὺς εἰς τὸ μέλλον καὶ θὰ χρησιμεύσῃ διὰ τὴν πρόδωον τῶν μεγάλων Κρατῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν μικρῶν, καὶ ἰδίᾳ τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία τόσκι ἐν τῇ μεταξὺ ὑπέστη. (Χειροκρατήματα).

Μετ' ὅ, συνανέσει τῆς Βουλῆς, ὥρᾳ 7.15, λύεται ἡ συνεδρίασις διὰ τὴν 1.30' τῆς αὔριου.

Οἱ Γραμματεῖς

Ι. Κουτσίνας

Σ. Νικολαΐδης

σολογίου ὑποβάλλει παράκλησιν ὥπως μὴ δοθῇ ψήφος εἰς τὰς γυναικας.

Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου Σέχνη Τριπόλεως διαμαρτύρονται διὰ μελετωμένην ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτριώσιν τῶν οἰκιῶν τῶν πρὸς ἀνέγερσιν στρατιῶν.

Τὸ Ἐργατικὸν κέντρον Καλαμῶν αἰτεῖται τὴν πληρωμὴν εἰς ἀκέραιον τῶν μικροκαταθέσεων τῶν ἐργατῶν τῆς διαλυθείσης Τραπεζῆς Μεσσηνίας.

Ὁ βουλευτὴς Λοκρίδος κ. **Γ. Βασιλειάδης** καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ συνδικαλισμοῦ Κυνουρίου Λοκρίδος διαμαρτυρομένου κατὰ τοῦ υποκαταστήματος τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς Λαμίας ἐνεκὰ μὴ χορηγήσεως δανείων.

Ἡ κοινότης Ρεγγίου Λοκρίδος αἰτεῖται τὴν ἄμεσον κατασκευὴν τῆς ἐθνικῆς ὁδοῦ Τυθωραίας Καμμένων Βούρων.

Ἡ κοινότης Τυθωραίας διαμαρτύρεται κατὰ τῆς μονοπωλίας τοῦ καπνοῦ.

Ὁ Σύλλογος ἀναπήρων καὶ θυμάτων πολέμου Ἀθηνῶν αἰτεῖται τὴν παράτασιν προθεσμίας αἰτήσεων πολεμικῆς συντάξεως καὶ τὴν χορήγησιν ἐπιδόματος εἰς τοὺς μὴ ἀποκατασταθέντας ἀναπήρους ψυματικούς τῶν ἐπαρχιῶν.

Οἱ πολεμοπαθεῖς Γκέρλιτς Δράμας καὶ περιφερείας αἰτοῦνται τὴν τροποποίησιν τοῦ νόμου 4278.

Ὁ συνεταιρισμὸς αὐτοκινητιστῶν Ἀθηνῶν—Πειραιῶς αἰτεῖται τὴν ἀπαλλαγὴν ἐκ τῶν χρεῶν τῶν πρὸς τὸ ταμεῖον τροχαίας κινήσεως.

Ὁ Πρόεδρος τῶν βιομηχανῶν βυρσοδεψῶν Χίου αἰτεῖται τὴν λήψιν προστατευτικῶν μέτρων ὑπὲρ τῆς βυρσοδεψικῆς βιομηχανίας ἐν Ἑλλάδι.

Ὁ Πρόεδρος τῶν προσφύγων Δοξάτου αἰτεῖται τὴν ἐπίσπευσιν τῆς ψήφισμας τοῦ νομοσχεδίου περὶ διανομῆς τῶν οἰκοπέδων Δοξάτου.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ ἐμπορικοῦ ἐπιμελητηρίου Βόλου καὶ ὁ σύνδεσμος κοινοτήτων Πηλίου αἰτοῦνται τὴν ψήφισιν νόμου περὶ ἐπανδρώσεως τοῦ νομοῦ Μαγνησίας.

Οἱ αὐτοκινητισταὶ Ἀγρινίου ἀπεργήσαντες αἰτοῦνται τὴν ἐλάττωσιν τῆς τιμῆς τῆς βενζίνης.

Ἀντιπρόσωποι τῶν παραμεθορίων συνόρων Ἀλμωπίας αἰτοῦνται τὴν αὐξήσιν τοῦ διατεθέντος ποσοῦ πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν παραμεθορίων πληθυσμῶν εἰς 10 χιλ. ὄρ.

Ἡ κοινότης Μεξάτων Φθιώτιδος αἰτεῖται τὴν ἀπαλλαγὴν

ἐκ τοῦ προστίμου τοῦ ἐπιβληθέντος ὑπὸ τοῦ ἀστυνομικοῦ Ἰπάτης, διὰ τὴν μὴ ἐκρίζωσιν τῶν καπνορριζῶν.

Οἱ γεωργοὶ Σακρινόπου, Πετρομαρούλας, Καραῖς, Ἀγ. Δημήτριου, Βρανερίου, Ρωμέικου, Ἀρκαχωρίου καὶ Δελῆ περιφερείας Λεβαδείας αἰτοῦνται τὴν ἄμεσον λειτουργίαν τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς καὶ τὴν ἀνάληψιν ὑπὸ ταύτης τῶν γεωργικῶν τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς.

Ἡ πανελληνίως ἐπιτροπὴ μετεκπαιδευομένων δημοδιδασκάλων καὶ τὰ διδασκάλεια Ἀθηνῶν, Κρήτης, Θεσσαλονίκης, Λαμίας καὶ Ἰωαννίνων αἰτοῦνται τὴν τροποποίησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ διαδοθιμῶν τῶν διδασκάλων.

Οἱ κάτοικοι Τυρνάβου αἰτοῦνται τὴν κατὰ δόσεις καταβολὴν τοῦ φόρου οἰκοδομῶν τῶν χρήσεων 1926, 27, 28 καὶ 29.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Μ. Τσαρλαμπᾶς** καταθέτει ἀναφορὰν τῶν κατοίκων Πόρου Κονιδάρι καὶ Δ. Ἀρέθας αἰτουμένων τὴν ἀναστολὴν τῶν ἐνταλμάτων πληρωμῆς ὑπὸ τοῦ οἰκονομικοῦ φόρου Λευκάδος.

Οἱ καπνοβιομηχανοὶ, πρατηριοῦχοι καὶ καπνοπῶλαι Λαρίσης τάσσονται ὑπὲρ τοῦ βιομηχανικοῦ ὁργανισμοῦ.

Ἡ Ὁμοσπονδία ἀναπήρων καὶ θυμάτων πολέμου Κονίσσης παρακαλεῖ, ὥπως γίνωσιν ἀποδεκτὰ τὰ αἰτήματα τῆς Γ. Σ. Α. καὶ θυμάτων πολέμου τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ Ἐργατικὸς σύνδεσμος ἐπισκοπικῆς περιφερείας Ραθύμνης καὶ Ἀδλοποτάμου αἰτεῖται τὴν λήψιν μέτρων προστατευτικῶν ὑπὲρ τοῦ κλήρου.

Ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος Σκάδου αἰτεῖται τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ ἐπόπτου τῶν σμυριδορυχείων.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Ι. Νικολίτσας** καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ Ν. Κότση κατοίκου τῆς κοινότητος Πετροχωρίου Τριχωνίας αἰτουμένου τὴν παροχὴν ἀποζημιώσεως διὰ τὴν δηλητηρίασιν τῶν αἰγῶν του ἐκ τῶν πιτύρων πρὸς καταστροφὴν τῶν ἀκρίδων.

Ἐπιτροπὴ φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν διαμαρτυρομένη κατὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἀστυνομίας αἰτεῖται τὴν παροχὴν ἀδείας συγκεντρώσεως ἐν κλειστῇ χώρῳ.

Ὁ ἐνοικιαστὴς φόρου ἐλαίου Σπάρτης αἰτοῦνται τὴν εἰς δόσεις πληρωμὴν τοῦ ὑπολοίπου ἐνοικίου.

Ἐπιτροπὴ ἀδικουμένων γηγενῶν Δράμας αἰτεῖται τὴν ταχέαν ψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ διανομῆς τῶν οἰκοπέδων.

Οἱ κρατούμενοι εἰς τὰς φυλακὰς Λαμίας δι' ὀφειλὰς πρὸς τὸ Δημόσιον παρακαλοῦν ὥπως τοῖς δοθῇ διημερὸς προθεσμία διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν χρεῶν τῶν.

Οἱ πρόθυμοι Θεσσαλονίκης, ὁ Οἰκονομικὸς σύνδεσμος καὶ ὁ Σύνδεσμος ἐθνικῆς κομιστικῆς ὑπηρεσίας διαμαρτύρονται διὰ τὰς ἀπολύσεις τῶν δημοσίων υπαλλήλων καὶ αἰτοῦνται τὴν ψήφισιν νομοσχεδίου περὶ καταστάσεως τῶν δημοσίων υπαλλήλων.

Τὸ Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης ὑποβάλλει αἴτησιν τοῦ εἰσγγελέως ἐφετῶν Ἀθηνῶν περὶ ἐκδόσεως ἀποφάσεως διὰ τὴν ποινικὴν δίωξιν τοῦ βουλευτοῦ κ. **Α. Κουτσοπέτλου**.

Ὁ παρὰ τῇ Ἐλεγκτικῇ Συνεδρίᾳ Γενικὸς Ἐπίτροπος τῆς Ἐπικρατείας ὑποβάλλει τὴν ὑπ' ἀριθμὸν 50 πράξιν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου διὰ τὴν θεώρησιν χρηματικοῦ ἐντάλματος ἐκ δραχμῶν 185,600 ὑπ' εὐθύνην τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Ν. Ζαγίφης**, **Μ. Σαμαράς** καὶ **Ν. Ἀσκηλίδης** ὑποβάλλουν τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ καταστάσεως τῶν δημοτικῶν υπαλλήλων».

Ὁ κ. **Δ. Μπότσαρης** (Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν) ὑποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου 4410 περὶ Ναυτικῆς Στρατολογίας».

Ὁ κ. **Γ. Μαγῆς** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ὑποβάλλει νομοσχέδιον «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου 4010 «περὶ τροποποιήσεως τῶν ἰσχυουσῶν διατάξεων περὶ προμηθειῶν τοῦ Δημοσίου».

Ὁ κ. **Θ. Παπαϊωαννῆς** ὑποβάλλει πρότασιν νόμου «περὶ ὁρῶσεως σπανιζόντων ἐν Ἑλλάδι».

Ὁ κ. **Α. Ἀνδρεάδης** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 28-8-25 νομοθετικοῦ διατάγματος «περὶ σαιρὰς ἀρχαιοτήτων τῶν ἀξιωματικῶν κλπ».

Ἡ ἐπὶ τῶν **Στρατιωτικῶν Ἐπιτροπῶν** ὑποβάλλει τὰς ἐκθέσεις αὐτῆς ἐπὶ τῶν κάτωθι νομοσχεδίων:

1) «Περὶ προσθήκης παραγράφου εἰς τὸ ἄρθρον 7 τοῦ νόμου 4022 «περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 3478 περὶ ταμείου ἀλληλοβοηθείας ἀξιωματικῶν».

2) «Περὶ κατασκευῆς διαπύλων τοῦ Δημοσίου τοῦ διὰ τὴν στρατιωτικὴν βᾶσιν προοριζομένου τμήματος τοῦ λιμένος Ἡρακλείας (Ἀγίου Γεωργίου).

Ὁ κ. **Γ. Σίδερης** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) καταθέτει τὴν κάτωθι πρότασιν ἐπὶ ἐρωτήσεως τοῦ βουλευτοῦ Θ. Φιλίου.

«Ἐχομεν τὴν τιμὴν, εἰς ἀπάντησιν τῆς ἀνωτέρω ἐρωτήσεως τοῦ Βουλευτοῦ κ. Φιλίου, νὰ πληροφορήσωμεν τὴν Βουλὴν, ὅτι δὲν ἐχορηγήθη μέχρι σήμερον ἡ χρηματικὴ ἀμοιβὴ εἰς τοὺς συντελέσαντας εἰς τὴν κατάδειξιν καὶ ἐξόντωσιν τῶν ληστῶν Καραμούτη καὶ Δούλη, καθ' ὅσον ὑφίσταται ποινικὴ ἀγωγὴ ἐπὶ πλαστογραφίᾳ καὶ ἀπάτῃ καὶ δὲν ἐπεραιώθη εἰσέτι ἡ ἀνάκρισις, γαγονὸς ὅπερ ἐπέβαλλεν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἀσφαλείας Ἀκρίσεως τὴν δι' ἀποφάσεώς τῆς ἀναβολὴν τῆς κατανομῆς τῆς ὕλικῆς ἀμοιβῆς.

«Ἐπὶ τῆς τελευταίας ταύτης ἀποφάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς, τὸ Ὑπουργεῖον, στηριζόμενον εἰς τὴν γνώμην, ὅτι ἡ ἐκκρεμοῦσα ἐπὶ ἀπάτῃ ἀγωγὴ ἀφορᾷ μόνον τὸ περισσῶς τῆς καταδείξεως, δὲν δύναται δὲ ν' ἀφορᾷ καὶ τοὺς λαθόντας μέρος εἰς τὴν ἐξόντωσιν τῶν ἀνωτέρω ληστῶν, δι' ἐπείγουσας διαταγὰς τοῦ πρὸς τὴν οἰκίαν Ἐπιτροπὴν Ἀσφαλείας διέταξε τὸν χωρισμὸν τοῦ ζητήματος τῆς κατανομῆς τῆς ἀμοιβῆς καταδείξεως τῶν ληστῶν, μέχρις ἐκδικάσεως τῆς ἐκκρεμοῦσας ποινικῆς ἀγωγῆς, καὶ τὴν ἐκδῶσιν ἀποφάσεως περὶ κατανομῆς μόνον τῆς ὕλικῆς ἀμοιβῆς τῆς ἐξοντώσεως τῶν ληστῶν εἰς τοὺς λαθόντας εἰς ταύτην ἐνεργὸν μέρος, εἰς οὗς καὶ θέλει χορηγήσῃ αὐτῇ, εὐθὺς ἅμα τῇ λήψει τῆς ἀποφάσεως.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ πρῶτον τῆς χορηγηθησομένης ἀμοιβῆς, θέλει χορηγήσῃ ἡ διὰ τῆς προγενεστέρως ἀποφάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀσφαλείας Ἀκρίσεως καθιερωθεῖσα καὶ οὐχὶ ἡ ἐπαυξηθεῖσα ὑπ' αὐτῆς, ἅτε μὴ ἐγκρίθησιν κατὰ τὰς νομίμους διατυπώσεις παρ' ἡμῶν».

Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας καταθέτει τὰς κάτωθι ἀπαντήσεις ἐπὶ ἐρωτήσεων τοῦ βουλευτοῦ κ. **Κ. Ἀλαβάνου**.

Ἐν ἔτει 1895 εἶχεν ἐκπονηθῇ προμελέτῃ κατασκευῆς τῆς ὁδοῦ Τήνου Ταρχιπέδων μήκους 9 100 χιλ., ἥτις δὲν ἐκρίθη σήμερον ἐφαρμόσιμος, καθ' ὅσον αὐτὴ εἶχε συνταχθῇ μὲ τὸ πνεῦμα τῆς ἐξυπηρετήσεως τῶν τότε ὑφισταμένων συγκοινωνιακῶν ἀναγκῶν, ὅπως διαφόρων τῶν σημερινῶν, καὶ διότι ἐξ ἄλλου ἡ κατεῦθεν ἦν ἡκολούθει δὲν ἦτο ἡ ἐνδεικνυμένη διὰ τὴν χαρακτηρηθεῖσαν ὡς ἐθνικὴν ὁδὸν Τήνου—Πανόρμου.

2) Διὰ τὰς ὑπαρχούσας ἐν Ἀνδρῶν, Νάξῳ, Κέα, Σίφῳ, Μήλῳ καὶ Κόθῳ ὁδοὺς, πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργῶν τῆς συμπλάσεως ὁδοποιίας ἐξητήθησαν σχετικαὶ πληροφορίαι παρὰ τοῦ κ. Νομομηχανικοῦ Κυκλάδων.

3) Ἐπὶ Οἰκουμένης Κυβερνήσεως ἐξεδόθη τὸ ἀπὸ 25 Ἰουνίου 1928 Δίμη περί χαρακτηρησμοῦ τῶν ἐν τῇ Κράτει ἐθνικῶν ὁδῶν συμφώνως τῷ νόμῳ 3408, δημοσιευθὲν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 108 τῆς 21—6—1928 φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, εἰς ὃ περιλαμβάνεται ἡ ὑπ' αὐτῆς ἀριθ. 153 ἐθνικὴ ὁδὸς Ὀρμου Κορθίου—Κορθίου—Νημπορίου—Ἀνδρῶν, Μπατίου—Γαυρίου, ὡς καὶ ἡ ὑπ' αὐτῶν ἀριθ. 154 τοιαύτη Ὀρμου Ἀγ. Ἰωάννου—Τήνου—Κόμης, Καρδιανῆς—Πύργου—Ὀρμου Πανόρμου.

Ἡ Κατασκευὴ ὁμῶς τῶν ἀκατασκευάστων τμημάτων τῶν ὡς ἀνω ὁδῶν ἀπερρίσθη κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος ἔτους ὑπὸ τῆς παρούσης Κυβερνήσεως περιληφθεῖσα εἰς τὸ

Ο κ. **Η. Τσεριώνης**, όμιλών επί αναφορών τών καπνοπαραγωγών Ἀμελίδας περί τοῦ βεβαιωθέντος συνθετικοῦ φόρου τών ἐτῶν 19-1925, λέγει ὅτι ἡ βεβαίωσις αὐτὴ εἶναι αὐθαίρετος καὶ ἄδικος, διότι ἐρορολόγησε χωρὶς νὰ γνωρίσῃ οὔτε τὰ περχθέντα πόσα οὔτε τὰ ἐξόδα τῆς καλλιέργειας. Ἀρκεῖ νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ βεβαίωσις τῆς φορολογίας ἀρχίζει ἀπὸ πόσα 20,000 δραχ. καὶ φθάνει εἰς 100,000. Συνέπεια τῆς αὐθαίρετου ταύτης βεβαίωσης ὑπῆρξε ἐν τῇ ἐπακολουθήσῃ ἐξέγερσίς τῶν κατοίκων δικαιολογημένη καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ διατάξῃ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν μίαν ἔρευναν διὰ νὰ ἐξακριβωθοῦν αἱ σημειωθείσαι ὑπερβάσεις.

Τ. Ἀναστασίου. Ἡ ἐνέργεια, λέγει, τῆς ἐφορείας Ἀμαλιαδῶς εἶναι παράνομος καὶ καταθλιπτική καὶ ἐφιστῶ ἐπὶ ταύτης σοβαρὰν τὴν προσοχὴν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, διότι ἡ ἐκτασις τῆς ἀδικίας εἶναι τοιαύτη, ὥστε κατ'ἐνέργειαν ζήτημα τάξεως ἐν Ἀμαλιαδί.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Παρακαλῶ νὰ μοῦ σταλῇ ταχέως ἡ ἀναφορά.

Ο. κ. Γ. Στάτος, ἐμὶλὼν ἐπὶ ἀναφορᾷ τῶν κοινοτήτων ἐπαρχίας Βάλτου περὶ τοῦ μελετωμένου τράστ τῶν καπνοβιομηχανῶν, λέγει ὅτι, ἂν καὶ τὸ ζήτημα πρὸ ὀλίγου συνεζητήθη, νομίζει ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ τονίσῃ, ὅτι ἡ καπνική κρίσις, ἰδίως τῶν πρὸς ἐξωτερικὴν κατανάλωσιν προωρισμένων καπνῶν, οφείλεται εἰς τὸν φόβον ὅτι θὰ γίνῃ δεκτὸν τὸ ὑπόμνημα τῶν καπνοβιομηχανῶν. Μετὰ τοῦτο ὅμως θὰ καταστραφῇ ἡ παραγωγὴ καὶ παρακαλῶ, προσθέτει, τὴν Κυβέρνησιν, μελετῶσα τὰς ἀπόψεις τῶν καπνοβιομηχανῶν, νὰ μὴ δεχθῇ τὸ ὑπόμνημά των, ἐκ παραλλήλου δὲ πρὸς ἀνοκύνεισιν τῶν παραγωγῶν νὰ διατάξῃ νὰ δεθῶν πλασματικὰ δάνεια εἰς τοὺς καπνοπαραγωγούς, ἵνα δυνήθωσιν ν' ἀνθέξωσιν ἐπὶ 2—3 μῆνας καὶ μὴ ἐκποιήσωσιν τὴν ἐσοδεῖαν εἰς ἐξευτελιστικὰς τιμὰς.

Θ. Χαβίνης. Συνιστῶ, λέγει, καὶ ἐγὼ νὰ ληφθῶν σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν αἱ διαμαρτυρίαι τῶν καπνοπαραγωγῶν, διότι τὸ τράστ θὰ καταστρέψῃ τὴν παραγωγὴν. Δὲν φαντάζομαι, ἐπιλέγει, νὰ γίνῃ τοιοῦτόν τι καὶ πιστεύω μᾶλλον ὅτι πρόκειται περὶ διαδόχων.

Ο. κ. Η. Τσεριώνης συνιστᾷ ἀναφορὰν τοῦ Δ. Κορατζίη.

Ο. κ. Θ. Κριμπάς, ἐμὶλὼν ἐπὶ ἀναφορᾷ Σταφιδικοῦ Συνεταιρισμοῦ, λέγει ὅτι μεταξὺ Γαλλίας καὶ Ἑλλάδος συνωμολογήθη κατὰ πρῶτον ἐμπορικὴ σύμβασις τὸν Σεπτέμβριον 1926. Κατὰ ταύτην, ἡμεῖς μὲν ἀπεκτήσαμεν τὸ δικαίωμα τῆς εἰσαγωγῆς Ἑλληνικῶν οἴνων εἰς Γαλλίαν ἕως 250.000 ἐκατομμύρια, ἡ δὲ Γαλλία ἀπέκτησε δασμολογικὰς μειώσεις εἰς προϊόντα εἰσαγόμενα εἰς Ἑλλάδα. Βραδύτερον ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις παρεχώρησεν εἰς ἄλλας χώρας, ὡς ἡ Ἰσπανία, ἡ Ἰταλία, ἡ Πορτογαλία, τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθέρας εἰσαγωγῆς οἴνων τῶν εἰς Γαλλίαν, τότε δὲ κατέστη ἐτεροβαρὴς ἡ Ἑλληνο-Γαλλικὴ σύμβασις καὶ κατηγγέλη ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως. Βραδύτερον, ἦτοι τὴν 11ην Μαρτίου, 1929 συνωμολογήθη ἐτέρα σύμβασις ἐμπορικῇ μεταξὺ Γαλλίας καὶ Ἑλλάδος, εἰς τὴν ὁποίαν ἡμεῖς πάλιν παρεχώρησαμεν δασμολογικὰς μειώσεις ἐπὶ Γαλλικῶν προϊόντων εἰς Ἑλλάδα εἰσαγόμενων, ἀπεκτήσαμεν δὲ παρὰ τῆς Γαλλίας τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθέρας εἰσαγωγῆς Ἑλληνικῶν οἴνων. Ἡ ἐλευθέρα αὕτη εἰσαγωγὴ ὑπῆρξεν ἀναγκαῖα προϋπόθεσις τῆς συμβάσεως, ἀναφέρεται δὲ τοῦτο εἰς τὴν εἰσαγωγικὴν ἐκθεσιν τοῦ νομοσχεδίου δι' οὗ θὰ ἐκυρούτο ἡ σύμβασις, περιελήφθη δὲ ἐξ ἄλλου καὶ ὡς ἐιδικὴ διάταξις εἰς τὸ ἄρθρον 1 τοῦ τελικοῦ πρωτοκόλλου τῆς συμβάσεως. Παραδόξως ὅμως, ἐσχάτως ἐψηφίσθη ὑπὸ τῶν Γαλλικῶν Νομοθετικῶν Σωμάτων νόμος δι' οὗ ἀπαγορεύεται ἡ εἰσαγωγὴ εἰς Γαλλίαν οἴνων ξένων προωρισμένων δι' ἀνάμειξιν. Δεδομένου ὅμως ὅτι οἱ οἶνοι μας εἰσάγονται δι' ἀνάμειξιν μετὰ τῶν οἴνων τῆς Μεσημβρινῆς Γαλλίας, διότι δὲν δύναται νὰ νοηθῇ ὅτι οἱ οἶνοι μας θὰ συναγωνισθῶσιν ὡς τοιοῦτοι ἐν Γαλλίᾳ τοὺς παγκοσμίους ψήμους Γαλλικοὺς οἶνους τῆς Βουργουνδίας καὶ τοῦ Βορδῶ, δεδομένου, λέγω, τοῦτου, διὰ τοῦ νέου Γαλλικοῦ Νόμου καταφέρεται καίριον κτύπημα κατὰ τῆς Ἑλληνικῆς οἰνοπαραγωγῆς, ἀλλὰ καὶ λάκτισμα κατὰ τῆς Ἑλληνογαλλικῆς συμβάσεως. Δὲν λέγω ἀπλῶς ἐγὼ τοῦτο, ἀλλὰ ἐλέχθη καὶ ἐγράφη ἀπὸ Γαλλικὰ δημοσιογραφικὰ ὄργανα τῆς περιουσίας τοῦ «Χρόνου» καὶ τῆς «Πρωΐας» τῶν Παρισίων. Κατόπιν τοῦτο ὑποβάλλω διαμαρτυρίαν ἐξ ὀνόματός των παραγωγῶν μας καὶ ἐκφράζω τὴν ἐλπίδα, ὅτι ἡ Γαλλία, δι' ἣν τόσο θερμοὶ λόγοι εὐχαριστίας ἐλέγχθησαν χθὲς τὴν ἐσπέραν παρὰ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ διὰ τὴν ὑποστήριξιν τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων ἐν Χάγῃ, θὰ θελήσῃ νὰ ἐξαφανίσῃ μίαν παραβίασιν τῆς ἐμπορικῆς μας συμβάσεως. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, ἀπευθύνω πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τὴν ἀξίωσιν, ἵνα

δι' ἐντόνων μέσων προδῇ εἰς τὴν προστασίαν τῶν Ἑλληνικῶν συμφερόντων τῆς οἰνοπαραγωγῆς μας, ἔστω καὶ καταγγέλλουσα τὴν σύμβασιν.

Ο. κ. Ε. Μαχαίρας ὑποστηρίζει ἀναφορὰν τῶν κατοίκων Μαλῶν—Κρήτης καὶ παρακαλεῖ νὰ διαδιδασθῇ αὕτη εἰς τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν.

Ο. κ. Ε. Πριμίδης ἐρωτᾷ τὸν κ. Ὑπουργόν τῆς Προνοίας α') διὰ τίνα λόγον τὸ τεχνικὸν τμήμα τοῦ Ὑπουργείου Προνοίας διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 42918 (1929) διαταγῆς τοῦ πρὸς τὴν Διεύθυνσιν Ἀστυνομίας Πόλεων διέταξε νὰ ἀπαγορευθῇ πᾶσα οἰκοδομήσις ἐκ μέρους τῶν μελῶν τοῦ Συνεταιρισμοῦ Ἀστῶν Προσφύγων Μοσχάτου ἐπὶ τῶν εἰς αὐτὰ παραχωρηθέντων καὶ εἰς θέσιν Γλυκὰ Νερά τοῦ Μοσχάτου κειμένων οἰκοπέδων, ἐνῷ ἐκ τοῦ εἰς τὴν θέσιν ταύτην ἀπαλλοτριωθέντος χώρου ἐκ τετραγωνικῶν μέτρων 132.000 παρεχωρήθησαν δυνάμει ἀποφάσεως τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, δημοσιευθείσης εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, 169 οἰκίπεδα, συνολικοῦ ἐμβαδοῦ τετραγωνικῶν μέτρων 50.862, εἰς τὸν εἰρημένον Συνεταιρισμόν, ὅστις καὶ κατέδωκεν εἰς τὸ Ταμεῖον Παρακαταθηκῶν καὶ Δανείων τὴν ὀλικὴν των ἐκ Δραχμῶν 356.084.35 ἀξίαν, καὶ ἐνῷ μάλιστα, κατόπιν κληρώσεως γενομένης τῇ 10 Μαρτίου 1929 ἐν τῇ Ὑπουργείῳ του, εἶχεν ἐκδόσει καὶ τὰς ὑπ' ἀριθ. Πρωτοκόλλου 36425 καὶ 40536 (1929) δύο ἀδείας οἰκοδομήσεως εἰς δύο μέλη τοῦ ἐν λόγω Συνεταιρισμοῦ, καὶ β') διὰ τίνα λόγον ἀρνεῖται ὁ κ. Ὑπουργὸς νὰ ἐκτελέσῃ τὰς ὑπ' ἀριθ. 103 καὶ 104 (1929) ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, αἵτινες ἐξεδόθησαν ἐπὶ προσφύγων, ὑποβληθεισῶν μετὰ τὴν ἀνω ἀπαγόρευσιν ὑπὸ τοῦ εἰρημένου Συνεταιρισμοῦ καὶ τοῦ ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ Π. Θ. Ἀνδρονῆ καὶ αἵτινες ὑπεχρέωσαν τὸν κ. Ὑπουργόν, ὥπως ἐντὸς εὐλόγου προθεσμίας προδῇ εἰς τὰς περαιτέρω νομίμους ἐνεργείας, καὶ δὴ εἰς τὴν μεταξὺ τῶν μελῶν τοῦ Συνεταιρισμοῦ διανομὴν ὁλοκληρῶς τῆς διατεθείσης ἐκτάσεως καὶ εἰς τὴν ἐκδοσὴν τῶν εἰδικῶν παραχωρητηρίων καὶ ἀδειῶν οἰκοδομῆς.

Ε. Ἐμμανουηλίδης (Ὑπουργὸς τῆς Προνοίας). Δὲν πρέπει νὰ νομίζῃ ἡ Βουλὴ ὅτι πρόκειται πράγματι περὶ συμβάσεως ἀμφοτεροβαροῦς, εἰς τὴν ὁποίαν ἕκαστος τῶν συμβαλλομένων ἐξισφαλίσει τὰ συμφέροντά του. Τοῦναντίον, πρόκειται περὶ μέτρου τοῦ Ὑπουργείου προστατευτικοῦ ὑπὲρ τῶν ἤδη παραπονυμένων, οἱ ὅποιοι παρουσιάζονται σήμερον ὡς διάδικοι ἀπέναντι τοῦ εὐεργέτου των Δημοσίου απαιτοῦντες δαψιλεστέραν δωρεάν. Ἡ προσταγικὴ συμφορὰ ὤθησε κατ' ἀνάγκην τὸ ἔργον τῆς κοινωνικῆς προνοίας καὶ εἰς βαθμὴν ἐντατικὴν. Ἐψηφίσθη τὸ ἄρθρον 119 τοῦ Συντάγματος, τὸ ὁποῖον ἐπέτρεφεν ἀπαλλοτριώσιν πρὸς ἀστικὴν ἀνεκτικτάσασιν τῶν προσφύγων. Ὑπὲρ τίνος ἐψηφίσθη τὸ ἄρθρον τοῦτο; Οὐχὶ βεβαίως ὑπὲρ τῶν πλουσίων, ἀλλ' ὑπὲρ τῶν πρᾶγματι πενιμῶν ἀστέγων, ἦτοι ὑπὲρ τῶν χηρῶν τὰς ὁποίας βλέπετε νὰ καλύπτονται κάτω ἀπὸ τενακέδες, ὑπὲρ τῶν γερόντων οἱ ὅποιοι εὐρίσκουν καταφύγιον ὑπὸ ἐρείπια, ὑπὲρ τῶν ἀνθρωπίνων πλασμάτων τὰ ὁποῖα βρέχονται καὶ μαραίνονται εἰς τὰ ξύλινα παρατήγματα. Κατόπιν μόνον ἐψηφίσθη νέος νόμος διὰ τοῦ ὁποίου παρέχονται εὐεργετήματα καὶ εἰς τὰς ἀνεπαρκῶς εὐπορούσας τάξεις, αἱ ὁποῖαι θέλουν νὰ ἀνεγείρουν εὐπρεπέστερα οἰκήματα. Ὅταν τὰ συμφέροντα τῶν δύο τάξεων συγκρούονται δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη μεγάλης σκέψεως διὰ νὰ δόσῃ κανεὶς τὴν προτίμησιν εἰς τὴν πρῶτην ἀπὸ ἀπόψεως κοινωνικῆς προνοίας. Εἰς τὸ Μοσχάτον ἀπηλλοτριώσαμεν μίαν ἑκατὸν 100 τῶσαν χιλιάδων μέτρων μέσοπὸν καὶ κρατικὸν Συνοικισμόν νὰ ἀνεγείρωμεν ἐκεῖ, χάριν τοῦ λαικοῦ ὄγκου τῶν ἀστέγων, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν Συνεταιρισμὸν νὰ δώσωμεν γήπεδα. Ἀτυχῶς μετὰ τὴν ἀπαλλοτριώσιν ἀπεδείχθη ὅτι ὑπῆρχον πλείστοι μικροϊδιοκτῆται. Ἐνεκα τοῦ συνταγματικοῦ τούτου κωλύματος ἡκυρώθη μέγα μέρος τῆς ἀπαλλοτριώσεως, ὡς ἐκ τοῦτου δὲ ἡ ὁ κρατικὸς Συνοικισμὸς ἔπρεπε νὰ θυσιασθῇ, ἢ ἐν τεμάχιον ἐκ τοῦ Συνεταιρισμοῦ ἔ-

πρεπε ν' ἀφαιρεθῇ. Ἐπροτίμησαμεν τὸν κρατικὸν Συνοικισμόν, τὰ μικρὰ δηλ. οἰκήματα μὲ ἐν δωμάτιον καὶ ἐν μαγειρείον, διὰ τὰ ὁποῖα ἐνδιαφέρεται ἀπαιροσφωχόκοσμος, ἐπιφυλασσόμενοι νὰ ἐκαιοποιήσωμεν κατ' ἄλλον τινὰ τρόπον τοὺς ὁπωσδήποτε αὐτάρκεις, οἱ ὅποιοι θέλουν εὐπρεπέστερα οἰκήματα. Μᾶς ὠμίλησαν περὶ κανόνων δικαίου. Ἀλλοίμονον τότε! Θὰ παρουσιάζοντο ὡς νόμιμοι διεκδικηταὶ ἐνώπιόν μας οἱ πρῶτην ἰδιοκτῆται. Ἀλλὰ δὲν πρόκειται περὶ δικαίου, πρόκειται περὶ κοινωνικῆς προνοίας. Καὶ ὁ ἔχων τὸ καθήκον τῆς κοινωνικῆς προνοίας ἰδιαίτερον εὖνοιαν τρέφει κυρίως ὑπὲρ τῶν πτωχῶν. Ὁμίλησαν καὶ περὶ ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας. Καὶ τί λέγει ἡ ἀπόφασις; Λέγει νὰ ἐκαιοποιηθῶν. Ἀλλὰ ποῖος δὲν δέχεται νὰ τοὺς ἐκαιοποιήσῃ; Τοὺς ἐδόσαμεν τὰ ὑπολειπόμενα εἰς τὸ Μοσχάτον οἰκόπεδα, τοὺς ὑπεδείξαμεν γήπεδα καὶ ἀλλαχοῦ, ἀλλ' αὐτοὶ δὲν δέχονται. Ἐν πάσῃ περιπτώσει οἱ πτωχοὶ πανταχοῦ θὰ ἔχουν θέσιν, διὰ τοὺς ἄλλους θὰ φροντισῶ ἐπίσης. Ἐχω πρόχειρα οἰκόπεδα ἄλλου, δέχονται; Ἐχει καλῶς. Δὲν δέχονται; Ἀς κάμουν τὸν λογαριασμόν των.

Παρελθούσης τῆς κεκανονισμένης ὥρας, αἱ λοιπαὶ ἀναφοραὶ ἀναβάλλονται.

Συναίνεσις τῆς ἀντιπολιτεύσεως ἀναβάλλεται ἢ ἐπὶ τῶν ἐπερωτήσεων συζητήσις, ἥτις δὲν εἶχε διεξαχθῇ χθὲς, ἡμέραν Κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου, καὶ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας

Γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν ἐν συνόλῳ τὸ σχέδιον Νόμου «περὶ νομιμοποιήσεως ἀτελῶν ὕλοτομῶν ξυλείας δι' ἀνέγερσιν κοινωφελῶν ἔργων καὶ παρατάσεως τῆς θητείας τοῦ Προέδρου τοῦ παρὰ τῇ Ὑπουργείῳ Γεωργίας Διοικητικοῦ Δικαστηρίου», μετὰ διορθώσεως τυπογραφικῆς ἀδελφείας ἐν ἄρθρῳ 2, ἔχον οὕτω:

Περὶ νομιμοποιήσεως ἀτελῶν ὕλοτομῶν ξυλείας δι' ἀνέγερσιν κοινωφελῶν ἔργων καὶ παρατάσεως τῆς θητείας τοῦ Προέδρου τοῦ παρὰ τῇ Ὑπουργείῳ τῆς Γεωργίας Διοικητικοῦ Δικαστηρίου.

Ἄρθρον 1.

Αἱ ὕλοτομῆς ξυλείας πρὸς ἀνέγερσιν κοινωφελῶν ἐν γένει ἔργων, αἵτινες παρὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 23, ἐδάφ. 1, περιπτώσεως γ' τοῦ ἀπὸ 14 Ἰουλίου 1927 Διατάγματος «περὶ καθιερώσεως νέου συστήματος κλπ.» ἐνηργήθησαν ἀτελῶς, θεωροῦνται κατὰ τοῦτο νομίμως γενόμενα.

Ἐὰν ὅμως δ' αἱ τινες ἐξ αὐτῶν κατεβλήθησαν ἐκ τῶν ὑστέρων εἰς τὸ Δημόσιον Ταμεῖον, τὰ δικαιώματα τοῦ Δημοσίου, ταῦτα δὲν ἐπιστρέφονται παρ' αὐτοῦ.

Ἄρθρον 2.

Ἡ κατὰ τὸ τέλος τοῦ παρελθόντος ἐτους 1929 λήξασα θητεία τοῦ ἤδη προσδεδεμένου τοῦ παρὰ τῇ Ὑπουργείῳ Γεωργίας Διοικητικοῦ Δικαστηρίου Ἀρεοπαγίτου ὡς καὶ τοῦ ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ παρατείνεται, συνεχισμένη ἐπὶ μίαν εἰσέτι τριετίαν.

Συζητουμένου εἰς β' κατ' ἄρθρον ἀνάγνωσιν τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ κυρώσεως τῆς ἀπὸ 16 Νοεμβρίου 1929 συμβάσεως μεταξὺ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου καὶ Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος περὶ ἀναθέσεως αὐτῇ τῆς ὑπηρεσίας τῶν δανείων 6 9/10 τοῦ 1928 (Ἑλληνοδουλογαρικῆς μεταναστεύσεως) καὶ 6 1/2 τοῦ 1929 κλπ.», ὁ κ. **Γ. Ἀφεντούλης** παρατηρεῖ ὅτι τὸ ἄρθρον 2 τοῦ σχεδίου νόμου ἀναφέρεται εἰς ἀντικείμενον ἄσχετον πρὸς τὸ κύριον θέμα τοῦ σχεδίου νόμου καὶ παρακαλεῖ ὥπως διαγραφῇ τοῦτο, ὡς προσέτις καὶ ἡ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Κοινοβουλευτικῇ Ἐπιτροπῇ, τοσοῦτο μᾶλλον, καθόσον στερεῖται τὸ σχέδιον τῆς σχετικῆς ἐκθέσεως τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Δὲν εἶναι ἄσχετον, εἶναι ζήτημα συναφές μετὰ τὸ ζήτημα τῶν κληρώσεων.

Γ. Ἀφεντούλης. Περιλαμβάνονται ὅμως ὅλαι αἱ κληρώσεις. Νὰ διαγραφῇ τὰς ἄλλας καὶ νὰ ἀφίσταται μόνον τὴν ἀναφερομένην εἰς τὸ νομοσχέδιον.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Διατί νὰ ψηφισομεν πολλοὺς νόμους ἐφόσον πρόκειται περὶ τοῦ ἰδίου ζητήματος;

Γ. Ζαβιτζιάνος. Αὐτοὶ εἶναι ὑπάλληλοι τοῦ Κράτους;

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Δὲν εἶναι μόνον ὑπάλληλοι. Πάντως ἡ ἐργασία αὕτη εἶναι ἀπαχολήσις καὶ πληρώνονται 100 δραχ. δι' ἐκάστην κλήρωσιν, δὲν νομίζω ὅτι εἶναι σπουδαῖον τὸ ποσόν.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Δὲν πρόκειται περὶ τοῦ ποσοῦ. Πρόκειται περὶ τῆς καθιερωμένης τακτικῆς.

Χ. Λαδάς. Διατί νὰ ἀνοίξωμε μὴ πόρτα καὶ νὰ μοιράζωμε ἐκποστάρικα;

Κ. Ζωγράφος. Εἶναι καὶ ἀναξιοπρεπές.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Δὲν ἀξίζει τὸν κόπον.

Χ. Λαδάς. Ἀξίζει κατὰ τοῦτο, ὅτι ἐνῷ περιμένουμε νὰ ὁδηγηθῇ ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ὁ καταστατικὸς χάρτης τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων διὰ τοῦ ὁποίου ἐξισοῦνται αἱ ἀποδοχαὶ αὐτῶν, ὑποβάλλονται κατ' αὐτὰς νομοσχέδια πότε διὰ τὴν αὐξήσειν τῶν μισθῶν τῶν μελῶν τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου, πότε διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς θέσεως τῶν μελῶν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου καὶ πότε διὰ τὸν ἕνα καὶ πότε διὰ τὸν ἄλλον.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἀπὸ ἐτῶν δυστυχῶς τηρεῖται ἡ τακτικὴ κατὰ τὴν ὁποίαν ὅταν οἱ ὑπάλληλοι πρόκειται νὰ ἀμεινῶσιν τὰ καθήκοντά των διὰ νὰ ἀναλάβουν ἄλλην ὑπηρεσίαν ἀμεινῶνται δι' αὐτὴν. Βεβαίως δὲν εἶναι τὸ ποσὸν σπουδαῖον, ἀλλὰ δημιουργεῖται κακὴ ἀρχὴ τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ σταματήσωμεν.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Δὲν ἀξίζει τὸ ζήτημα τὸν κόπον νὰ ἀπαχολῆται ἐπὶ τόσῃ ὥρᾳ ἡ Βουλὴ, ἐφόσον ὅμως ἐπιμένετε ὥς διαγραφῇ τὸ ἄρθρον 2.

Μετ' ὁ ἀνακινώσεται τὸ σχέδιον νόμου καὶ γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς β' κατ' ἄρθρον συζητήσιν ὡς ἐτροπολογήθη, ἀμβολομένης τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ συνόλου.

Συζητουμένου εἰς α' κατ' ἄρχην καὶ κατ' ἄρθρον ἀνάγνωσιν τοῦ σχεδίου νόμου περὶ κυρώσεως τῆς ἀπὸ 2ῃ Νοεμβρίου 1929 συμβάσεως μεταξὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου καὶ **Γ. Ἀφεντούλης** παρατηρεῖ ὅτι διὰ τοῦ ἄρθρου 5 τῆς ὑπὸ κύρωσιν συμβάσεως παρέχεται εἰς τὸ ἄρθρον 73 τοῦ καταστατικοῦ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἔννοια εὐρυτάτης ἀποτελοῦσα ἐριμνησίαν τὴν ὁποίαν ἡ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Κοινῶν, ἐπιτροπὴ δὲν εὗρεν ὡς σκόπημον, διότι δημιουργεῖται ἀνισότης μεταξὺ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν λοιπῶν τραπεζικῶν ἰδρυμάτων καὶ γεννᾶται ἐν προηγουμένον ἀπὸ πάσης ἀπόψεως κακόν.

Ο. κ. Χ. Λαδάς παρατηρεῖ ὅτι ἐφόσον πρόκειται περὶ συμβάσεως ἡ Βουλὴ ἢ νὰ ἀπορρίψῃ ἐν τῇ συνόλῳ ἢ νὰ δεχθῇ τὴν σύμβασιν δύναται, οὐχὶ ὅμως καὶ νὰ τροποποιήσῃ αὐτήν.

Ο. κ. Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ἀπαντᾷ, ὅτι ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος εἶναι προνομιστὸν ἱδρυμα, ἔχον περισσώτερα δικαιώματα, ὡς ἔχει καὶ περισσοτέρας ὑποχρεώσεις.

Γ. Ἀφεντούλης. Ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα κ. Ὑπουργέ ἦται ἐπὶ ἓνα σχεδὸν αἰῶνα τὸ ἐκδοτικὸν προνόμιον καὶ ὅμως δὲν εἶχε κατὰ αὐτὰ εὐεργετήματα.

Ο. κ. Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Εἶχε τὸς ἄλλας προνομίας ὥστε νὰ μὴ διδῇ σημασίαν εἰς τὰς σήμερον παρεχομένας εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος. Ἐν πάσῃ περιπτώσει τὸ περιεχόμενον τῆς συμβάσεως εἶναι τόσον σοβαρόν, ὥστε ἐνομίσταμεν ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ διακηνηθῶμεν μετὰ τὴν Τράπεζαν διὰ ζήτημα στερούμενον μεγάλης σημασίας.

Α. Πανασταςίου. Χάριν τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος κ. Ὑπουργέ σὰς λέγω ὅτι πρέπει νὰ διαγραφῇ ἡ διάταξις αὕτη.

Ο κ. **Π. Συρογιάννης** εκφράζει την γνώμην ότι δεν είναι απίθανον ή Γράπεζα της Ελλάδος καταχωρήσει της παρεχόμενης εις αυτήν τελωνειακής ατελείας να συστήση πράττη- ρια καταναλώσεως υφασμάτων, τροφίμων καί άλλων ειδών υπέρ των υπαλλήλων αυτής.

Ο κ. **Γ. Μαργς** (Υπουργός των Οικονομικών). Δεν νομί- ζω ότι εν τωούτον πρατήριοι απαλλάσσεται των τελωνεια- κών δασμών.

Μεθ' ο αναγιγνώσκεται το σχέδιον νόμου και γίνεται δι' αναστάσεως δεκτόν εις α' κατ' αρχήν και κατ' άρθρον συζήτησιν.

Ο κ. **Θ. Σοφούλης** (Υπουργός των Στρατιωτικών) δηλοί- ζει αποσύρει το σχέδιον νόμου περί ανταλλαγής χώρου της στρατιωτικής υπηρεσίας και της Ε. Α. Π. εν Πραδίω.

Συζητούμενου εἴτα εις α', κατ' αρχήν και κατ' άρθρον συ- ζήτησιν τοῦ σχεδίου νόμου περί εξασφαλίσεως ατμοπλοϊκής συγκοινωνίας εις αγόνους γραμμὰς ο κ. **Ν. Ἀβραάμ** δηλοί- ζει ή συζήτησις διεξάγεται ἐπὶ τοῦ ἀνατυπωθέντος σχεδίου τοῦ ὁποῖον προσυπεγράφη και ὑπὸ τοῦ κ. Υπουργοῦ τῶν Οἰ- κονομικῶν και εἰς τὸ ὁποῖον ἐπεσυνάφη ή σχετική ἐκθεσις τοῦ Γενικοῦ Δομιστηρίου.

Ο κ. **Α. Βερόδελος** λαμβάνων τὸν λόγον παρατηρεῖ ὅτι ἐφ' ὅσον ή Κυβέρνησις ἐπελήφθη εὐρύτερον τοῦ ζητήματος τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον νὰ ψηφί- ζωνται νόμοι παρέχοντες ἐπιχορηγήσεις εἰς ατμοπλοϊκάς ἑταιρείας πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν αγόνων γραμμῶν, και μάλ- λιστα νὰ ἀνατίθεται ή κρίσις περὶ τῆς καταλληλότητος τῶν ατμοπλοίων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν Τ. Τ. Τ.

Ο κ. **Μ. Τσαλαμπᾶς** παρατηρεῖ ὅτι ἂν δὲν ψηφισθῇ τὸ νομοσχέδιον θὰ σταματήσῃ ή συγκοινωνία μετὰ ἀπομα- μακρυσμένης νησοῦς.

Ο κ. **Α. Βερόδελος** ἐξηγεῖ ὅτι δὲν πρόκειται περὶ τῆς τα- χυδρομικῆς συγκοινωνίας και ἐπαναλαμβάνει ὅτι ἐφ' ὅσον συνεδριάζει εἰδική ἐπιτροπή ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ κ. Ἀν- τιπροέδρου τῆς Κυβερνήσεως δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ ψηφισθῇ τὸ ὑπὸ κρίσιν σχέδιον Νόμου.

Ο κ. **Ν. Ἀβραάμ** (Υπουργός τῆς Συγκοινωνίας) ἀπαντᾷ ὅτι ἔχει ὑπ' ὄψιν τοῦ μελέτην ἐνὸς ἐκ τῶν μελῶν τῆς ἐν λό- γῳ Ἐπιτροπῆς τοῦ κ. Παπαμιχαλοπούλου, εἰς τὴν ὁποίαν ἀ- ναφέρεται ὅτι παντοῦ ὑφίσταται τὸ σύστημα τῆς ἐπιχορηγή- σεως ὑπὲρ τῶν αγόνων γραμμῶν πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῆς συγ- κοινωνίας τῶν ἀπομακρυσμένων νήσων τοῦ Κράτους.

Ἐν συνεχείᾳ ἐξηγεῖ ὅτι δὲν παρέχεται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν Τ.Τ.Τ. ἐξαιρετικὸν τι δικαίωμα, καθόσον, προκειμένου μὲν περὶ συνολογίσεως συμβάσεως διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς συγκοινωνίας μετὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ, ἐνεργεῖται δημόσιος διαγωνισμὸς μετὰ προηγουμένην ἔγκρισιν τοῦ Υπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, προκειμένου δὲ περὶ τῆς αὐτῆς διὰ τὴν συγκοι- νωνίαν μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀπαιτεῖται ἀπόφασις τοῦ Γ- πρυγικοῦ Συμβουλίου αποτελούσα ἀρκετὴν ἐγγύησιν.

Ἐν τέλει συνιστᾷ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ ὑπὸ κρίσιν σχεδίου Νόμου καθόσον ἔχει λήξει ή ἰσχὺς τῶν παλαιῶν συμβάσεων.

Ο κ. **Δ. Μπότσαρης** (Υπουργός τῶν Ναυτικῶν) ἐξαιρῶν τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπιψήφισεως τοῦ ὑπὸ συζήτησιν σχεδίου Νόμου ἐξηγεῖ ὅτι ή μελέτη τῆς ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ κ. Ἀντιπροέδρου τῆς Κυβερνήσεως εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ἀ- σχετὸς μετὰ τὸ ἀντικείμενον τοῦ Νομοσχεδίου τούτου, σκοπὸς τοῦ ὁποῖου εἶναι ή κατά πεπολιτισμένον τρόπον ἐξυπηρέτη- σις τῆς συγκοινωνίας τῶν ἀπομακρυσμένων τοῦ Κράτους νήσων ἅψ' ἐνός, και ἅψ' ἐτέρου ή εξασφάλισις καταναλώσεως Ἑλληνικοῦ λυγνίτου.

Ο κ. **Θ. Παπασιργατῆς** προτείνει νὰ ἐλαττωθῇ ή χωρη-

τικότης τῶν περὶ ὧν πρόκειται ατμοπλοίων ἀπὸ 100 τόννους εἰς 60.

Ο κ. **Α. Βερόδελος** δευτερολογῶν ἐξηγεῖ ὅτι δὲν ἀντιτί- θεται εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς συγκοινωνίας τῶν αγόνων γραμμῶν, ἀλλ' εἰς τὴν παροχὴν εὐρυτάτων δικαιωμάτων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν Τ.Τ.Τ.

Ο κ. **Π. Τσαλαμπᾶς** συνιστᾷ νὰ ὁρισθῇ ὅτι ἐπιτρέπεται ή συναψις και πολυετῶν συμβάσεων, αἱ ὁποῖαι, ὡς λέγει, θὰ εἶναι και συμφερότεροι διὰ τὸ δημόσιον.

Ο κ. **Π. Συρογιάννης** λέγει ὅτι ή χωρητικότης τῶν 100 τόννων εἶναι ἀνεπαρκής και προτείνει νὰ αὐξηθῇ αὕτη τοῦλάχιστον μέχρι 200 τόννων ἵνα μὴ ἐπαναληφθῇ τὸ τρα- γικὸν δυστύχημα τοῦ «Λεξανδρου Ζ».

Ο κ. **Ν. Ἀβραάμ** (Υπουργός τῆς Συγκοινωνίας) ἀπαν- τᾷ ὅτι ὑπάρχει οὕτω κίνδυνος νὰ αὐξηθῶν αἱ δυσχέρειαι.

Ο κ. **Π. Συρογιάννης** συνεχίζων κακίζει τὴν ἀπαίρεσιν τοῦ δικαιώματος τῆς κρίσεως περὶ τῆς καταλληλότητος τῶν ατμοπλοίων ἀπὸ τὸ Γραφεῖον ἐπιθεωρήσεως τῶν ἐμπορικῶν ατμοπλοίων, ἀπαρτιζόμενον ἀπὸ ἐπιστήμονας εἰδικούς, και τὴν ἀνάθεσιν αὐτοῦ εἰς Συμβούλιον τὰ μέλη τοῦ ὁποῖου οὐδε- μίαν ἐν προκειμένῳ ἔχουσιν εἰδικότητα.

Ο κ. **Ν. Ἀβραάμ** (Υπουργός τῆς Συγκοινωνίας) πα- ρακαλεῖ τὸν ρήτορα ὅπως ὑποβάλλει σχετικὴν τροπολογίαν, ἵνα μελετηθῇ αὕτη πρὸ τῆς β' κατ' άρθρον ψηφίσεως.

Ο κ. **Α. Παπαναστασίου** προτείνει ὅπως εἰς τὸ ἐν ἄρ- θρῳ 2 προβλεπόμενον Συμβούλιον ἀντιπροσωπεύηται και μία ναυτιλιακή ὁργάνωσις προκειμένου περὶ συνάψεως συμβάσεων πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ γραμμῶν.

Ἐπὶ τούτοις προτείνει ὅπως ή σχετικὴ εἰσήγησις ἐνεργή- ται και ἀπὸ τῶν Υπουργῶν τῶν Ναυτικῶν, ὡς προϊστάμενον τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας.

Ο κ. **Ν. Ἀβραάμ** (Υπουργός τῆς Συγκοινωνίας) ἐξηγεῖ ὅτι τὸ ὑπὸ συζήτησιν Νομοσχέδιον εἶχεν ὑποβληθῇ ὑπὸ τοῦ τῶς ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας Υπουργοῦ κ. Γκατᾶ, αὐτὸς δὲ διὰ τῶν τροπολογιῶν τὰς ὁποίας ἐπέπερεν ἐπεδίωξεν ὅπως μὴ ἀγνοηθῇ και τὸ Υπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν. Ἐπομένως δὲν ὑπάρχει, ὡς λέγει, κίνδυνος συγκρούσεως ἀρμοδιῶ- τήτων.

Ο κ. **Δ. Μπότσαρης** (Υπουργός τῶν Ναυτικῶν) παρέχει συμπληρωματικὰς ἐξηγήσεις ὑποδεικνύων τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπιψήφισεως τοῦ ὑπὸ κρίσιν σχεδίου Νόμου.

Μεθ' ο αναγιγνώσκεται τοῦτο και γίνεται δι' αναστάσεως δεκτόν εις α' κατ' αρχήν και κατ' άρθρον συζήτησιν.

Γίνεται εἴτα δι' αναστάσεως δεκτόν εις β' κατ' άρθρον και σύνολον συζήτησιν τὸ σχέδιον νόμου «περὶ κυρώσεως τῆς συνθήκης φιλίας μεταξὺ Ἑλλάδος και Κίνας, τῆς ὑπογρα- φείσης ἐν Παρισίοις τῇ 30ῃ Σεπτεμβρίου 1929», ἔχον οὕτω:

«Περὶ κυρώσεως τῆς Συνθήκης Φιλίας μεταξὺ Ἑλλάδος και Κίνας, τῆς ὑπογραφείσης ἐν Παρισίοις τῇ 30ῃ Σεπτεμ- βρίου 1929».

Ἄρθρον μόνον

Η μεταξὺ τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας και τῆς Δη- μοκρατίας τῆς Κίνας συνολογηθεῖσα ἐν Παρισίοις, τῇ 30ῃ Σεπτεμβρίου 1929, Συνθήκη Φιλίας, ἥς τὸ κείμενον ἐν τῷ Ἑλληνικῷ και Γαλλικῷ πρωτοτύπῳ αὐτῆς, ἔπεται ἔχει πλήρη και νόμιμον ἰσχύν.

ΣΥΝΘΗΚΗ ΦΙΛΙΑΣ

Μεταξὺ τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας και τῆς Δη- μοκρατίας τῆς Κίνας

Η Ἑλληνικὴ Δημοκρατία και ή Δημοκρατία τῆς Κίνας, διηκνεόμεναι ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ συσφίγγωσι τοὺς μεταξὺ αὐτῶν ὑφισταμένους δεσμούς φιλίας διὰ συνθήκης ἥτις θὰ διευκολύνῃ τὴν ἀνάπτυξιν μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν οἰκονομι- κῶν και ἐμπορικῶν σχέσεων, ἀναγνωρίζουσιν δὲ ὅτι μόνον μέσον πρὸς διατήρησιν τῆς μεταξὺ τῶν λαῶν φιλίας συνεν- νόησεως ἀποτελεῖ ή εφαρμογὴ τῶν ἀρχῶν τῆς ἰσότητος και τοῦ σεβασμοῦ τῆς ἐδαφικῆς κυριαρχίας, ὥρισαν ἐπὶ τούτῳ ὡς ἑλκήξεουσιν:

Ο Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας: Τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα τὸν Κύριον Ν. Πολίτην, ἑτακτον Ἀπεσταλμένον και πληρεξούσιον Υπουργὸν τῆς Ἑλλάδος ἐν Παρισίοις,

Η δὲ Κυβέρνησις τῆς Δημοκρατίας τῆς Κίνας: Τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα τὸν Κύριον Kao Iou, ἑτα- κτον Ἀπεσταλμένον και πληρεξούσιον Υπουργὸν τῆς Κίνας ἐν Παρισίοις,

Οἵτινες, ἀφ' ὧν ἀντήλλαξαν τὰ πληρεξούσια αὐτῶν, συνολογήσαν τὰ ἀκόλουθα:

Ἄρθρον I.

Μεταξὺ Ἑλλάδος και Κίνας ὡς και μεταξὺ τῶν ὑπη- κῶν αὐτῶν θὰ ὑφίσταται διαρκὲς εἰρήνην και ἀναλλοίωτος φιλία.

Ἄρθρον II.

Συνολογεῖται ὅτι τὰ δύο Ὑψηλὰ συμβαλλόμενα Μέρη θὰ δικαιῶνται νὰ διορίζωσι και ἀποστέλλωσιν ἀμοιβαίως διπλωματικούς ὑπαλλήλους δεόντως διαπιστευμένους ὡ- τινες θ' ἀπολαύωσι κατ' ἀμοιβαίότητα εἰς τὸν τόπον τῆς διαμονῆς τῶν τῶν ἀτελειῶν και προνομίων ἥτινα, συμφώνως πρὸς τὸ Διεθνὲς Δίκαιον εἶναι δυνατόν νὰ παραχωρηθῶσιν εἰς ὁμοίους ὑπαλλήλους ἄλλων Κρατῶν. Τὰ δύο Ὑψηλὰ συμβαλλόμενα Μέρη θὰ ἔχωσι τὸ δικαίωμα νὰ διορίζωσι Γενικοὺς Προξένους, Προξένους, Ὑποπροξένους ή Προξ- νικοὺς Πράκτορας, ὡς εἰς τὰς ἐδρεῖασι εἰς τὰς κυριω- τέρας πόλεις ἑκατέρω τῶν χωρῶν, εἰς ἃς εἶναι ἐπιτετραμ- μένη ή παραμονὴ τῶν ἀνωτέρω ξένων ἀντιπροσώπων, θ' ἀπολαύωσι δὲ οὗτοι τῆς ὀφειλουμένης αὐτοῖς ἐκτιμῆσεως και σεβασμοῦ. Πρὸ τῆς ἀναλήψεως τῶν αὐτῶν καθηκόντων οἱ Γενικοὶ Πρόξενοι, Πρόξενοι, Ὑποπρόξενοι και Προξ- νικοὶ Πράκτορες δέον νὰ ἐφοδιασθῶσι διὰ τῶν σχετικῶν ἐκτελεστηρίων ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Χώρας ἐνθα θὰ ἐδρεύων. Η Κυβέρνησις αὕτη δύναιται ν' ἀποσύρῃ τὰ ἐν λόγῳ ἐκτελεστήρια ἐπικαλούμενη εὐλογον αἰτίαν. Τὰ δύο Ὑψηλὰ συμβαλλόμενα Μέρη, ἐξαιρέσεως γινόμενης διὰ τοὺς ἀμείσθους Προξένους, θ' ἀποφύγωσι νὰ ὑποδει- κνύωσιν ἐμπόρους διὰ τὴν θέσιν τοῦ Γενικοῦ Προξένου, Προξένου, Ὑποπροξένου ή Προξενικοῦ Πράκτορος.

Ἄρθρον III.

Οἱ ὑπῆκον ἑκατέρου τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν οἱ διαμένοντες εἰς τὴν χώραν τοῦ ἐτέρου θὰ ἔχωσι τὴν εὐχέρειαν, συμφώνως πρὸς τοὺς νόμους και τοὺς κανο- νισμούς τῆς χώρας ταύτης, ν' ἀγοράζωσι, νὰ πωλῶσι, νὰ περιδεύωσι και τέλος νὰ μετέρχωνται ἐμπορίαν, ή ν' ἀνα- λαμβάνωσι πᾶσαν ἄλλην ἐπιχείρησιν, νομίμως ἀνεγνω- ρισμένην ἀπανταχοῦ τῆς χώρας ἐνθα ὑπῆκον εἰσδύποτε ἄλλου Κράτους ἀπολαύωσι τοιοῦτου δικαιώματος. Τόσο αὐτοὶ ὥσον και αἱ περιουσίαι αὐτῶν ὑπάρχοντα εἰς τὴν δι-

TRAITE D'AMITIÉ

entre la Republique Hellenique et la Repu- blique Chinoise

La République Hellénique et la République Chi- noise animées du désir de resserrer les liens d'amitié par un Traité qui facilitera le développement des rap- ports économiques et commerciaux des deux Pays et reconnaissant que l'application des principes de l'éga- lité et du respect de la souveraineté territoriale est le seul moyen de maintenir la bonne entente entre les peuples, ont nommé, à cet effet, pour leurs Plénipo- tentiaires, savoir:

Le Président de la République Hellénique: Son Excellence Monsieur N. Politis, Envoyé Ex- traordinaire et Ministre Plénipotentiaire de Grèce à Paris;

Le Gouvernement de la République Chinoise: Son Excellence, Monsieur Kao Lou, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire de Chine à Paris.

Lesquels, après avoir échangé leurs pleins pouvoirs sont convenus des dispositions suivantes:

Article I.

Il y aura entre la Grèce et la Chine, et entre leurs ressortissants paix perpétuelle et amitié inaltérable.

Article II.

Il est convenu que les deux Hautes Parties Con- tractantes auront le droit de désigner et d'envoyer mutu- ellement des agents diplomatiques dûment accrédités qui jouiront réciproquement dans le Pays de leur ré- sidence des privilèges et immunités qui peuvent être accordés aux agents pareils des autres nations d'après le droit des gens. Les deux Hautes Parties Con- tractantes auront le droit de nommer des Consuls Gé- néraux, Consuls, Vice-Consuls ou Agents Consulaires qui résideront dans les villes principales des deux Pays où la résidence des ces Agents Etrangers est permise et seront traités avec la considération et les égards qui leur sont dus.

Les consuls Généraux, Vice-Consuls ou Agents con- sulaires seront tenus avant d'entrer en fonctions d'obte- nir l'exequatur d'usage délivré par le Gouvernement du pays où ils résideront. Le dit Gouvernement pourra retirer l'exequatur en indiquant un motif convenable.

Les deux Hautes Parties Contractantes s'absti- endront de désigner des commerçants comme Consuls Généraux, Consuls, Vice-Consuls ou Agents consulai- res, excepté à titre de Consuls honoraires.

Article III.

Les ressortissants de l'une des deux Hautes Parties Contractantes résidant sur le territoire de l'autre au- ront la faculté, conformément aux lois et règlements du Pays, d'acheter, de vendre, de voyager et enfin d'exercer le commerce ou de s'engager dans toute autre entreprise légalement reconnue dans toutes les locali- tés où des ressortissants de toute autre nation peu- vent le faire.

Ils sont placés, tant leurs personnes que leurs biens

καινοδοσίαν τῶν τοπικῶν δικαστηρίων. Δεόν νὰ ὑποτάσσονται εἰς τοὺς νόμους τῆς Χώρας ἐν ᾗ διαμένουσιν, δὲν δύνανται δὲ νὰ ἐπιβληθῇ εἰς αὐτοὺς ἡ καταβολὴ οὐδενὸς φόρου, δασμοῦ ἢ συνεισφορᾶς ὑπ' εἰσδησίᾳτε μισθῶν, ἀνωτέρων ἐκείνων ὅς καταβάλλουσιν εἰς ὑπάρχον τοῦ Κράτους.

Ἀρθρον IV.

Τὰ δύο Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη ἀναγνωρίζουσιν ὅτι, ἅπαντα τὰ ζητήματα τελωνειακῆς φύσεως κανονίζονται συμφώνως πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν Νομοθεσίαν ἐκατέρου αὐτῶν. Ἐν τούτοις οὐδεὶς τελωνειακὸς δασμὸς ὁ ἀπὸ τοῦ καταβαλλομένου ὑπὸ τῶν ὑπαρχόντων τοῦ Κράτους δύνανται νὰ ἐπιβληθῇ ἐπὶ τῶν ἀκατεργασμένων ἢ κατεργασμένων προϊόντων προελεύσεως ἐκατέρου τῶν Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν, ἅτινα εἰσάγονται ἢ ἐξαίρονται ὑπὸ ὑπαρχόντων αὐτῶν.

Ἀρθρον V.

Τὰ δύο Ὑψηλὰ συμβαλλόμενα Μέρη συνομολογοῦσιν ὅτι αἱ ἀρχαὶ τῆς ἰσότητος καὶ τοῦ ἀμοιβαίου σεβασμοῦ τῆς ἐδαφικῆς κυριαρχίας, αἵτινες ἄλλωστε ἀποτελοῦσι καὶ τὰς βάσεις τῆς παρούσης συνθήκης, θὰ ἐφαρμόζονται ἐπὶ πάντων τῶν ζητημάτων τῶν μὴ προβλεπομένων ὑπ' αὐτῆς.

Ἀρθρον VI.

Ἡ παρούσα συνθήκη ἐγένετο εἰς δύο ἀντίτυπα συνταγμένα Ἑλληνιστί, Κινεζιστί καὶ Γαλλιστί. Ἐν περιπτώσει διαφορῆς περὶ τὴν ἐρμηνείαν αὐτῆς, θὰ ἰσχύῃ τὸ Γαλλικὸν κείμενον.

Ἀρθρον VII.

Ἡ παρούσα Συνθήκη ἔσται ἐκτελεστικὴ ἐπὶ τριετίαν ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἀρξῆται ἡ ἰσχὺς αὐτῆς. Ἐὰν οὖν δέκατον τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν καταγγείλῃ αὐτὴν ἔξ μῆκος πρὸ τῆς λήξεως τῆς ἀνωτέρω προθεσμίας θὰ ἐξακολουθήσῃ αὐτὴ ἰσχύουσα μέχρι τῆς καταγγελίας αὐτῆς καὶ δὲν θὰ παύσῃ ὑφιστάμενη εἰμὴ μετὰ τὴν λήξιν προθεσμίας ἔξ μηνῶν, ἀρχομένης ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀνακοινώσεως τῆς καταγγελίας.

Ἀρθρον VIII.

Ἐκάτερον τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν θὰ ἐπικυρώσῃ τὴν παρούσαν Συνθήκην συμφώνως πρὸς τὴν Νομοθεσίαν αὐτοῦ. Ἡ ἀνταλλαγὴ τῶν ἐπικυρώσεων θὰ γίνῃ τὸ ταχύτερον, ἡ δὲ ἰσχὺς τῆς Συνθήκης ἀρξῆται ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν θὰ λάβῃ χώραν ἡ ἀνωτέρω ἀνταλλαγὴ.

Ἐν Παρίσι τῇ 30 Σεπτεμβρίου 1929.

N. POLITHS
L. KAO

Article IV

Les deux Hautes Parties Contractantes reconnaissent que toutes les questions relatives aux matières douanières seront réglées par la législation intérieure de chacune d'Elles. Toutefois, aucun droit de douane supérieur à ceux acquittés par les nationaux du Pays ne sera prélevé sur les produits bruts ou manufacturés d'origine d'une des deux Hautes Parties Contractantes, qu'importent ou exportent leurs ressortissants.

Article V.

En ce qui concerne les questions qui ne sont pas prévues par le présent Traité, les deux Hautes Parties Contractantes conviennent d'appliquer les principes de l'égalité et du respect mutuel de la souveraineté territoriale qui forment les bases du présent Traité.

Article VI.

Le présent Traité est fait en deux exemplaires, rédigés en langues grecque, chinoise, et française. En cas de divergence d'interprétation, le texte français fera foi.

Article VII.

Le présent Traité restera exécutoire pour une durée de trois ans à partir du jour de son entrée en vigueur. Si aucune des deux Parties ne le dénonce six mois avant l'expiration de ce délai, il restera en vigueur jusqu'à ce qu'il soit dénoncé et ne cessera ses effets qu'à l'expiration d'un délai de six mois à partir du jour où la dénonciation aura été notifiée.

Article VIII.

Le présent Traité sera ratifié par les deux Hautes Parties Contractantes conformément à leurs législations respectives.

Les ratifications seront échangées le plus tôt possible et le Traité entrera en vigueur dès le jour de cet échange.

Fait à Paris le 30 Septembre 1929.

N. POLITHS
L. KAO

Ὁ Ἑλλήν Πληρεξούσιος πρὸς τὸν Κινέζον Πληρεξούσιον

Le Délégué Hellénique au Délégué Chinois.

Ἐν Παρίσι τῇ 30ῃ Σεπτεμβρίου 1929.

Paris, le 30 Septembre 1929.

Κύριε Πληρεξούσιε,

Monsieur le Délégué,

Ἐχω τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσω ὑμῖν ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἐλπίζει ὅτι θέλει δυνήθῃ νὰ συνομολογήσῃ μετὰ τῆς Ἑθνικῆς Κυβερνήσεως τῆς Κινεζικῆς Δημοκρατίας ἐντὸς τῆς βραχυτέρας προθεσμίας Ἑμπορικὴν Σύμβασιν ἐπὶ τῇ βᾶσει τῶν ἀρχῶν τῆς ἰσότητος καὶ τῆς ἀμοιβαιότητος.

Δέξασθε, Κύριε Πληρεξούσιε, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἐξόχου πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεώς μου.

N. POLITHS

Πρὸς τὴν Α.Ε. τὸν Πληρεξούσιον τῆς Κίνας διὰ τὴν σύνψιν καὶ ὑπογραφήν τῆς μετὰ τῆς Δημοκρατίας τῆς Κίνας καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας Συνθήκης Φιλίας.

N. POLITIS

A Son Excellence,
Monsieur le Délégué Plénipotentiaire pour conclure et signer le Traité d'Amitié entre la République Chinoise et la République Hellénique.

Ὁ Κινέζος Πληρεξούσιος πρὸς τὸν Ἑλλήνα Πληρεξούσιον

Le Délégué Chinois au Délégué Hellénique.

Ἐν Παρίσι τῇ 30ῃ Σεπτεμβρίου 1929.

Paris, le 30 Septembre 1929.

Κύριε Πληρεξούσιε,

Monsieur le Délégué,

Ἐχω τὴν τιμὴν νὰ ἀναγγείλω ὑμῖν τὴν λήξιν τῆς ὑπὸ σημερινὴν ἡμερομηνίαν, ἐπιστολῆς ὑμῶν, ἧς τὸ περιεχόμενον ἔχει ὡς κατωτέρω.

Ἐχω τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσω ὑμῖν ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἐλπίζει ὅτι θέλει δυνήθῃ νὰ συνομολογήσῃ μετὰ τῆς Ἑθνικῆς Κυβερνήσεως τῆς Κινεζικῆς Δημοκρατίας ἐντὸς τῆς βραχυτέρας προθεσμίας Ἑμπορικὴν Σύμβασιν ἐπὶ τῇ βᾶσει τῶν ἀρχῶν τῆς ἰσότητος καὶ τῆς ἀμοιβαιότητος.

Δέξασθε κτλ.»

Σπεύδω νὰ φέρω εἰς γνῶσιν ὑμῶν, ἐν ὀνόματι τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κινεζικῆς Δημοκρατίας, ὅτι τυγχάνω ἀπολύτως συμφωνοῦς ἐπὶ τούτου.

Δέξασθε, Κύριε Πληρεξούσιε, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἐξόχου πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεώς μου.

L. KAO

Πρὸς τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα

Τὸν Πληρεξούσιον τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν σύνψιν καὶ ὑπογραφήν μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Δημοκρατίας τῆς Κίνας Συνθήκης Φιλίας.

L. KAO

A Son Excellence

Monsieur le Délégué Plénipotentiaire pour conclure et signer le Traité d'Amitié entre la République Hellénique et la République Chinoise.

Γίνεται εἴτα δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζητήσιν τὸ σχέδιον νόμου «περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τινων τῆς ὑπηρετικῆς τῶν ταχ. δυνάμεων καὶ δεδηλωμένων ἀξιών».

Μεθ' ὃ γίνεται ὁμοίως δεκτὸν εἰς ἐφ' ἅπαξ συζητήσιν τὸ σχέδιον νόμου «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 11 Νοεμβρίου 1926 Ν. Δ. περὶ συμπληρώσεως τῶν περὶ ἐλευθέρως ζώνης Θεσσαλονίκης νόμων», ἔχον οὕτω:

Περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 11 Νοεμβρίου 1929 Ν. Διατάγματος «περὶ συμπληρώσεως τῶν περὶ Ἐλευθέρως Ζώνης Θεσσαλονίκης νόμων».

Ἄρθρον 1.

Κυροῦται τὸ κείμενον τοῦ κάτωθι Νομοθετικοῦ Διατάγματος, ἐκδοθέντος τιμωρῶντος πρὸς τὸ ἄρθρον 77 τοῦ Συντάγματος καὶ μετὰ σύμφωνον γνώμην τῆς Εἰδικῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Νομοθετικῶν Διατάγμάτων, ἔχον ὡς ἑξῆς:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 77 τοῦ Συντάγματος, μετὰ σύμφωνον γνώμην τῆς Εἰδικῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς Νομοθετικῶν Διατάγμων, προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπεφασίσμεν καὶ διατάσμεν:

Ἄρθρον 1.

1. Ἡ ἐν τῷ ἄρθρῳ 2 τοῦ ἀπὸ 21)24 Αὐγούστου 1925 Ν. Δ. «περὶ συμπληρώσεως τῶν περὶ Ἐλευθέρως Ζώνης Θεσσαλονίκης νόμων» προθεσμία υποβολῆς αἰτήσεων ἀναθεωρήσεως ὁρίζεται ἐξαιριστικῶς διὰ τὰ ἐτῆ 1926, 1927, 1928 καὶ 1929 ἐξαιρητικῶς ἀρχομένη ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος Νομοθετικοῦ Διατάγματος.

Αἱ ἀφορῶσαι τὰ ἀνωτέρω ἐτῆ αἰτήσεις ἀναθεωρήσεως δύνανται υποβάλλωνται κατωτέρωθεν δι' ἕκαστον τῶν ἐτῶν τῶν καὶ νὰ διαλαβῶνται τὰ ἐν τοῖς ὑπὸ στοιχεῖα α' καὶ β' ἐδαφίοις τῆς 1ης παραγράφου τοῦ ρηθέντος ἁρθροῦ 2 στοιχεῖα.

2. Ἡ ἐν τῇ παραγράφῳ 2 τοῦ ἁρθροῦ τούτου Ἐπιτροπὴ συνέρχεται ἐντὸς τοῦ ἐσόμενου ἡμῶς τῆς λήξεως τῆς κατὰ τὴν προηγουμένην παράγραφον τοῦ παρόντος προθεσμίας μηνός.

Ἄρθρον 2.

Τὸ ἐδάφιον 2 τοῦ ἁρθροῦ 1 τοῦ νόμου 390 τοῦ 1914 ἀντικαθίσταται ὡς ἑξῆς:

«2. Ἐπιτρέπεται ἡ τροποποίησις τῶν ὁρίων τῆς Ἐλευθέρως Ζώνης δι' ἀποφάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐλευθέρως Ζώνης, ἐγκρινόμενης ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ δημοσιευμένης ἐν τῇ Ἐφημερίδῃ τῆς Κυβερνήσεως».

Ἄρθρον 3.

Ἡ ἀληθὲς ἔννοια τῆς δευτέρας περιόδου τῆς τετάρτης παραγράφου τοῦ ἁρθροῦ 1 τοῦ Νομ. Διατάγματος τῆς 17)20 Αὐγούστου 1925 «περὶ συμπληρώσεως καὶ τροποποιήσεως τῶν περὶ Μετοχικῶν Ταμείων Πολιτικῶν Ὑπαλλήλων διατάξεων» εἶναι ὅτι μετὰ τὴν ἀξιολογὴν τῶν ἐκπονηθέντων παρὰ τῶν τελωνειακῶν Ἀρχῶν δὲν συμπεριλαμβανόμενα καὶ τὰ ἀξίτητα τὰ ἐκπονούμενα παρὰ τοῦ νομικοῦ προσώπου τῆς Ἐλευθέρως Ζώνης, ἅτινα ἐπίσης δὲν δύναται νὰ θεωρηθῶσιν οὔτε ὡς ἀπορριπτικὰ ὑλικὸν ἐκπονούμενον παρὰ δημοσίας ὑπηρεσίας, ἀλλ' ἀποτελοῦσιν ἰδίαν κατηγορίαν ἀξιτητῶν μὴ ταυτιζομένων πρὸς τὴν ἵνοιαν τῆς παραγράφου 9 τοῦ ἁρθροῦ 43 τοῦ νόμου 1165 τῆς 17 Μαρτίου 1918 «περὶ Τελωνειακοῦ Κώδικος».

Ἄρθρον 4.

Δύναται ἡ Ἐλευθέρως Ζώνη Θεσσαλονίκης, ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, νὰ καθορίσῃ πᾶν φορολογικὸν ζήτημα, ὑπερβαρύνοντις ὅμως αὐτὴ εἰς τὰς εὐθύνας

τῶν προηγουμένων τῶν προηγουμένων ἐκ τῶν ἁρθρῶν 380 καὶ 382 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου. Ὁ κανονισμὸς τῶν δικαιωμάτων τῶν πρακτῶν γινέσθαι ἐκαστοῦ διὰ Διατάγματος προκείμενου ὑπὸ τῶν Ὑπουργῶν Ἐθνικῆς Οἰκονομίας καὶ Οἰκονομικῶν, μετὰ προηγουμένην γνώμην τοῦ ἀρμοδίου πρὸς τοῦτο λιμενάρχου καὶ τοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Ναυτικοῦ Ἐπιμελητηρίου καὶ ἰσχύοντος ἐπὶ ὁρισμένον ἐκαστοῦ χρονικὸν διάστημα, καθορίζομενον ἐν τῷ Διατάγματι τούτῳ.

Ἄρθρον 5.

Δικαιώματα καὶ ἔσοδα ἐν γένει ὑπὲρ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐλευθέρως Ζώνης Θεσσαλονίκης, καθυστερούμενα ἀδικαιογνήτως παρὰ τῶν ὑποχρέων πρὸς καταβολὴν, βεβαιούνται ἐπιμελείᾳ τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὸ οἰκεῖον ἐπαρχικὸν Ταμεῖον καὶ εἰσπράττονται δυνάμει τῶν κειμένων διατάξεων περὶ εἰσπράξεως τῶν δημοσίων ἐσόδων, εἰσάγονται δὲ εἰς τὸ Δημόσιον Ταμεῖον καὶ ἀποδίδονται ἐν καιρῷ διὰ τῶν λογαριασμῶν «ποσούμενοι λογαριασμοὶ τρίτων».

Ἡ εἰσφορά τοῦ Δήμου ὑπὲρ τῆς Ἐλευθέρως Ζώνης, ἥτις κατὰ τὸν νόμον ἀνέρεται μέχρι τοῦ δεκάτου τῶν ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ἐσόδων αὐτοῦ, ὁρίζεται ὅτι δὲν δύναται νὰ εἶναι ἐφεξῆς κατωτέρω τοῦ εἰκοσίου τῶν ἐσόδων τοῦ Δήμου, οὐδὲ ἀνωτέρω τοῦ δεκάτου, συμμορφούμενης οὕτω τῆς διατάξεως ὡς πρὸς τὸ κατωτέρω ὅρον.

Ἄρθρον 6.

Πᾶσα διάταξις ἀντικειμένη εἰς τὸ παρὸν Νομοθετικὸν Διάταγμα καταργεῖται.

Ἡ ἰσχύς τοῦ παρόντος Νομοθ. Διατάγματος ἀρχεῖται ἀπὸ τῆς διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως δημοσιεύσεως αὐτοῦ.

Εἰς τὸν Ἡμέτερον ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργῶν ἀντικειμένην τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος, ὑποβληθῶσιν εἰς τὰς Βουλὰς ἅμα τῇ συνόδῳ τῶν πρὸς κύρωσιν.

Ἐν Ἀθῆναις τῇ 11 Νοεμβρίου 1929.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος

ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

Τὰ μ. ε. λ. η

Α. Μιχαλακόπουλος, Δ. Δίνας, Π. Ἀργυρόπουλος, Κ. Γόντικας, Γ. Μαρῆς, Π. Βουρλούμης, Σ. Γουατᾶς, Κ. Σπυρίδης, Ἐμμ. Ἐμμανουηλίδης, Θ. Σοφούλης, Δ. Νότη Μπίταρης, Α. Παπαδόπουλος, Β. Δελιγιάννης, Α. Παπᾶς, Γ. Κωνσταντίνος.

Ἡ ἰσχύς τοῦ παρόντος νόμου ἀρχεῖται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Προκειμένου εἴτα νὰ συζητηθῇ εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζητήσιν τὸ σχέδιον νόμου περὶ καταργήσεως ἀναδρομικῶς τοῦ νόμου 3587 «περὶ αὐθεντικῆς ἐρμηνείας τοῦ ἁρθροῦ 2 τοῦ νόμου 2230» ὁ κ. Α. Μυλωνογιάννης λέγει ὅτι τὸ νομοσχέδιον τοῦτο δὲν παρεπέμφθη εἰς τὴν ἀρμοδίαν ἐπιτροπὴν, διότι εἶχε κατατεθῇ ἀπὸ τὴν τῶς Ὑπουργῶν τῆς Δικαιοσύνης ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον νομοσχέδιον, τὸ ὅποιον ὅμως προτάσει τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ εἶχεν ἀποσυρθῇ, ὁ δὲ νῦν Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας ὑπέβαλε νέον νομοσχέδιον τροποποιητικὸν τοῦ πρώτου μὲν νέαν αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν, τὸ ὅποιον ὅμως δὲν παρεπέμφθη εἰς τὴν ἀρμοδίαν ἐπιτροπὴν.

Ὁ κ. Α. Παπαναστασίου λέγει ὅτι τὸ νομοσχέδιον τοῦτο εἶχε συζητηθῇ καὶ κατόπιν ἀπεφασίσθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὴν Νομικὴν Σχολὴν νὰ τὸ ἐξετάσῃ. Ἦδη ἡ Νομικὴ Σχολὴ τὸ ἐξέτασε καὶ ὑπέβαλε τὴν σχετικὴν τῆς ἔκθεσιν.

Πρόεδρος. Ἀναβάλλεται τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχέδιον λόγῳ ἀπουσίας τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ.

Γίνεται εἴτα δεκτὸν εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συ-

ζητήσιν τὸ σχέδιον νόμου περὶ χορηγίας πιστώσεως διὰ τὴν ἀποπληρωμὴν τῶν εἰς τὸ Κυβερνεῖον καταλειφθέντων ἐπιπλῶν καὶ σκευῶν τῶν τῶς βασιλείων.

Προκειμένου εἴτα νὰ συζητηθῇ εἰς ἐφ' ἅπαξ συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 15)22 Ὀκτωβρίου 1929 Ν. Δ. περὶ ασφαλείας ἀγροτικῶν κτημάτων καὶ ὁργανώσεως τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς ἀγροτικῆς ασφαλείας ὁ κ. Γ. Σιδερῆς (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) λέγει ὅτι τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ἔχει ἐξετασθῇ ἀπὸ τῆς διαφόρου ἐπιτροπῆς, ἐπεὶ δὲ ἡ κύρωσις τοῦ διατάγματος, ὡς παρακαλῶ συνεπῶς, προσθέτει, νὰ ψήφισθῃ τὸ νομοσχέδιον καὶ ὑπόσχομαι ὅτι θὰ φέρω τροποποιητικὸν τοιοῦτον.

Ὁ κ. Α. Παπαναστασίου λέγει ὅτι εἶνε εὐχάριστον ὅτι θὰ ὑποβληθῇ νομοσχέδιον τροποποιητικὸν τοῦ ὑπὸ κύρωσιν διατάγματος, ἀλλὰ πάντως πρέπει νὰ διεξαχθῇ συζήτησις ἐπ' αὐτοῦ, διότι ἂν ἡ συζήτησις διεξαχθῇ ἐπὶ τοῦ τροποποιητικοῦ τοῦ διατάγματος τούτου νομοσχεδίου, αὐτὴ θὰ περιορισθῇ μόνον ἐπὶ τῶν ὑπὸ τροποποίησιν ἁρθρῶν. Δι' αὐτὸ παρακαλῶ ὅπως ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου τούτου.

Ὁ κ. Τ. Ἀναστασίου λέγει ὅτι πρέπει νὰ κυρωθῇ ἀπόψε τὸ Ν. Δ. περὶ ἀγροτικῆς ασφαλείας, διότι ἐπεὶ λόγῳ τῆς καταστάσεως εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκεται ἡ ἀγροτικὴ ἀσφάλεια εἰς τὴν ὑπαίθριον χώραν.

Μεθ' ὃ ἀναβληθῶσιν τῆς συζήτησεως τοῦ νομοσχεδίου τούτου γίνεται δεκτὸν εἰς ἐφ' ἅπαξ συζήτησιν τὸ σχέδιον νόμου περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 27 Ὀκτωβρίου 1929 Ν. Δ. περὶ τελωνοφυλακῆς.

Περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 29 Ὀκτωβρίου 1929 Ν. Δ. «περὶ τελωνοφυλακῆς».

Ἄρθρον πρῶτον

Κυροῦται τὸ ἀπὸ 29 Ὀκτωβρίου 1929 Ν. Διάταγμα «περὶ τελωνοφυλακῆς» δημοσιευθὲν εἰς τὰ ὑπ' ἀριθ. 392 καὶ 454 (Τεύχος Α') τοῦ 1929 καὶ 17 τῆς 18 Ἰανουαρίου 1930 φύλλα τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, ἔχον ὡς ἑξῆς:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 77 τοῦ Συντάγματος, τὴν ἀπὸ 16 Ἰουλίου 1929 ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς «περὶ ἐξουσιοδοτήσεως τῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἐκδοσιν Νομοθετικῶν Διατάγμων» καὶ μετὰ σύμφωνον γνώμην τῆς ἐπὶ τῶν Νομοθετικῶν Διατάγμων Εἰδικῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπεφασίσμεν καὶ διατάσμεν:

Ἄρθρον 1.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν τῆς τελωνοφυλακῆς ὁρίζεται εἰς 550 τελωνοφύλακας, 100 δεκάρχους καὶ 30 ἐξηκοντάρχους.

Ἄρθρον 2.

Τελωνοφύλαξ διορίζεται κατόπιν δικιμασίας ὁ κεντημένος ἀπολυτῆρον ἐξατάξιον σχολεῖον τῆς στοιχειώδους ἐκπαίδεως ἢ τῆς δευτέρας τάξεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολείου καὶ τῆς κατωτέρω ιδιότητος:

1) Ἡλικία 25-35 ἐτῶν, 2) φυσικὴ ἱκανότης ἀνταποκρινομένη πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν ἔργων τοῦ τελωνοφύλακος, 3) παρελθὼν ἀπληλαγμένον καταδίκης ἢ καταδιωξέως ἐπὶ κακούργηματι ἢ πλημμελήματι προβλεπομένῳ ὑπὸ τῶν ἁρθρῶν 22 καὶ 23 τοῦ Π. Ν. καὶ ἐν γένει βίος προηγούμενος χρηστός, 4) ἐκπλήρωσις τῶν στρατιωτικῶν ὑποχρεώσεων ἢ νόμιμος ἀπαλλαγὴ διὰ λόγον ἄλλου πλὴν τῆς υγείας.

Τὰ τοῦ ἁρθροῦ τῆς πιστοποιήσεως τῶν ἀνωτέρω ιδιοτήτων καὶ προσόντων ὡς καὶ τὰ τῆς δοκιμασίας ἐν γένει, κανονίζονται διὰ Διατάγματος.

Δι' ὁμοίου Διατάγματος δύναται νὰ καθορισθῇ ἐξάμηνος

Ὁ Πρόεδρος
Κ. ΑΛΑΒΑΝΟΣ

ἐκπαίδευσιν τῶν τὸ πρῶτον διοριζομένων τελωνοφύλακων εἰς Εἰδικὴν Σχολὴν τελωνοφυλακῆς συνιστωμένην ἐν Πειραιεῖ.

Εἰς τὴν Σχολὴν ταῦτη δύναται νὰ φοιτήσων ἐπὶ δέμηρον, ἀποφάσει τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ἐκ περιτροπῆς καὶ οἱ κατὰ τὴν ἰσχύον τοῦ παρόντος ὑπηρετοῦντες εἰς τὸ Σώμα τῆς τελωνοφυλακῆς.

Ἄρθρον 3.

Προάγονται κατ' ἀπόλυτον ἐκλογὴν μετὰ πρότασιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Οἰκονομικῆς ὑπηρεσίας πρὸς πληρωσιν κενῶν θέσεων οἱ τελωνοφύλακες εἰς δεκάρχους μετὰ τριετὴ εὐδόκιμον ἐν τῇ θέσει τοῦ τελωνοφύλακος ὑπηρεσίαν, οἱ δὲ δεκάρχοι εἰς ἐξηκοντάρχους μετὰ τριετὴ εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν ἐν τῇ θέσει τοῦ δεκάρχου.

Ἄρθρον 4.

Εἰς κενὰς θέσεις ἀποθηκάρχων τελωνείων καὶ τελωνοσταθμάρχων μετατίθενται τῇ αἰτήσει τῶν μετ' ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας ἄνδρες τῆς τελωνοφυλακῆς ἔχοντες ἐξαιρετὴ τοῦλάχιστον εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν. Οἱ οὗτοι μετατιθέμενοι ὡς ἀποθηκάρχοι καὶ τελωνοσταθμάρχοι διατρέφουσιν τὸν βαθμὸν καὶ τὰς ἀποδοχὰς τῆς θέσεως ἐς ἣς μετετέθησαν.

Ἄρθρον 5.

Οἱ κατὰ τὰ ἀνωτέρω μετατιθέμενοι ὡς ἀποθηκάρχοι καὶ τελωνοσταθμάρχοι, ὡς καὶ οἱ ἄνδρες τῆς τελωνοφυλακῆς, συμπληροῦντες τριετὴν ἐν τῷ αὐτῷ βαθμῷ, λαμβάνουσι μετ' ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας, ὡς προσούξουσιν τὸ ἥμισυ τῆς διαφορᾶς τοῦ ὁργανικοῦ μισθοῦ τοῦ βαθμοῦ ὃν κατέχουσι καὶ τοῦ ὁργανικοῦ μισθοῦ τοῦ ἀμείωτος ἀνωτέρου βαθμοῦ. Ἄμα τῇ συμπληρώσει ἐξαετίας ἐν τῷ αὐτῷ βαθμῷ λαμβάνουσιν ὡς προσούξουσιν καὶ τὸ ἕτερον ἥμισυ τῆς διαφορᾶς ταύτης.

Ὁ διαδραμὼν μέχρι τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος χρόνος ὑπηρεσίας ἐν τῷ αὐτῷ βαθμῷ λογίζεται διὰ τὴν χορήγησιν τῆς προσουξήσεως κατὰ τὰ ἀνωτέρω.

Ἄρθρον 6.

Οἱ ἄνδρες τῆς τελωνοφυλακῆς ἀπαγορεύεται νὰ ὑπηρετῶσιν εἰς τελωνειακὴν περιφέρειαν τοῦ Νομοῦ τῆς καταγωγῆς αὐτῶν ἢ τῆς συζύγου τῶν, ὡς καὶ τῆς ἀσκήσεως τῶν πολιτικῶν τῶν δικαιωμάτων, ἐξαιρουμένων τῶν τελωνειακῶν περιφερειῶν Ἀθηνῶν, Πειραιῶς καὶ Θεσσαλονίκης.

Ἄρθρον 7.

Καταργεῖται ὁ νόμος 1166 καὶ ἐκ τοῦ νόμου 1595 αἱ διατάξεις αἱ ἀντικειόμεναι πρὸς τὸ παρὸν Νομοθετικὸν Διάταγμα. Ἡ ἰσχύς τοῦ παρόντος Νομοθετικοῦ Διατάγματος ἀρχεῖται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Εἰς τὸν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργῶν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος, ὑποβληθῶσιν εἰς τὰς Βουλὰς ἅμα τῇ συνόδῳ τῶν πρὸς κύρωσιν.

Ἐν Ἀθῆναις τῇ 29 Ὀκτωβρίου 1929.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος

Ἐλευθ. Κ. Βενιζέλος

Τὰ μ. ε. λ. η

Α. Μιχαλακόπουλος, Π. Ἀργυρόπουλος, Κ. Γόντικας, Γ. Μαρῆς, Σ. Γουατᾶς, Κ. Σπυρίδης, Ἐμμ. Ἐμμανουηλίδης, Β. Δελιγιάννης, Β. Καραπαναγιώτης, Α. Παπᾶς, Α. Παπαδόπουλος.

Μεθ' ὃ, ὥρα 7 μ. μ., λύεται συνανέσει τῆς Βουλῆς ἡ συνεδρίασις δι' αὐριον καὶ ὥραν 4 30' μ. μ.

Οἱ Γραμματεῖς
1. Κουτσίνας
2. Νικολαΐδης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΚΗ'

Τετάρτης 29 'Ιανουαρίου 1930.

Ὦρα 4.30' μ. μ. ὁ ἀντιπρόεδρος κ. **Κ. Ἀλαβάνος**, ἀνεβήκων ἐπὶ τῆς ἑδρας κηρύσσει τὴν ἐναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως.

Ἀνακοινούνται τὰ ἑξῆς :

Ὁ κ. **Κ. Σπυρίδης** (Υπουργὸς τῆς Γεωργίας) καταθέτει σχέδιον νόμου «περὶ τοῦ τρόπου συντηρήσεως τῆς εἰς τὸ νοσοκομεῖον Γυθείου «ἡ Ὑπαπαντὴ» καταλειφθείσης ὑπὸ τοῦ Γ. Σ. Κυργιαννῆκου περιουσίας».

Οἱ κ. κ. **Κ. Σπυρίδης** (Υπουργὸς τῆς Γεωργίας) καὶ **Γ. Μαρῆ** (Υπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) καταθέτουν τὰ ἑξῆς σχέδια νόμων :

1) «Περὶ κυρώσεως τῆς ἀπὸ 14 Αὐγούστου 1929 συμβάσεως «περὶ προμηθείας ὑπὸ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς, διὰ λογαριασμὸν καὶ ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου, μέχρις 600 τόννων σίτου διαφόρων ποικιλιῶν διὰ σπορὰν» καὶ

2) «Περὶ ἀποζημιώσεως τοῦ ἐπὶ τουρκοκρατίας ἐνοικιαστοῦ τοῦ δάσου Γκιλέμα Ρέκα Νικ. Θεοδωρίδου».

Ἡ ἐπὶ τῆς Γεωργίας Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ κυρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 2 Σεπτεμβρίου 1926 Ν. Δ. περὶ διακανονισμοῦ ἀποζημιώσεως διὰ τὰ ἀπαλλοτριωθέντα ἀγροκτήματα Μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους».

Ὁ βουλευτὴς κ. **Α. Παπαθανάσης** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ καταστάσεως δημοτικῶν ὑπαλλήλων».

Ὁ βουλευτὴς κ. **Μ. Τσαρλαμπᾶς** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ χορηγήσεως ἄλλας διὰ βιομηχανικὴν καὶ γεωπονικὴν χρῆσιν».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Π. Ζωγράφος** καὶ **Θ. Φίλιος** ὑποβάλλουν τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 28-8-25 νομοθετικοῦ Διατάγματος περὶ σειρᾶς ἀρχαιοτήτων τῶν ἀξιομνηστικῶν καὶ συμπληρώσεως καὶ τροποποιήσεως τούτου».

Ὁ βουλευτὴς κ. **Μ. Τσαρλαμπᾶς** ὑποβάλλει προσθήκην ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ ἰδρύσεως Σανατορίου κλπ.».

Ὁ κ. **Ι. Μπουρνιάς** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ τροποποιήσεως τῶν καμμένων διατάξεων περὶ λιμενικῶν ταμείων».

Ὁ βουλευτὴς κ. **Π. Συρογιάννης** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ ἀτμοπλοϊκῆς συγκοινωνίας εἰς ἀγόνους γραμμὰς».

Ἡ ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἐπὶ τῶν κάτωθι σχεδίων νόμων :

1) Περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τοῦ νόμου 3491 περὶ κυρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ Ν. Δ. τῆς 10 Μαρτίου 1926 περὶ συστάσεως Ταμείου ἀρωγῆς ὑπαλλήλων Τ.Τ.Τ. ἐξερχομένων τῆς ὑπηρεσίας.

2) «Περὶ ὁργανώσεως τῆς Ἐπαγγελματικῆς ἐκπαίδευσ-
ως εἰς τὰ Τ.Τ.Τ.».

3) «Περὶ ταχυδρομικῆς ἀνταποκρίσεως».

4) «Περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τοῦ νόμου 3555 περὶ κυρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ Ν. Δ. τῆς 12 Αὐγούστου 1925 περὶ συστάσεως ταμείου Ἀλληλοβοηθείας βοηθητικοῦ προσωπικοῦ Τ.Τ.Τ.».

5) «Περὶ κυρώσεως τῆς μεταξύ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου καὶ τῆς Ἑταιρίας Ἑλληνικῶν Ἠλεκτρικῶν Σιδηροδρόμων συμβάσεως περὶ μισθώσεως διαμερίσματος ἐν τῇ κτιρίῳ τοῦ ἐν Πειραιεὶ σταθμοῦ Ε. Η. Σ. κλπ.».

6) «Περὶ τροποποιήσεως διατάξεων ἀφορώσων τὴν ὑπηρεσίαν τῶν Ταχυδρομικῶν ἐπιταγῶν».

Μουσουλμάνοι ὑπῆκοι Κομοτινῆς παραπονούνται κατὰ τῶν βουλευτῶν αὐτῶν διὰ τὴν ἀνάμιξιν τῶν εἰς τὰ βακουφικά τῶν ζητήματα.

Ἐπιτροπὴ κατοίκων Ἁγίου Γεωργίου Βόλου παρακαλεῖ ὅπως μὴ καταργηθῇ τὸ γυμνάσιον τῆς πόλεως τῶν.

Ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος Προυσσῶ διαμαρτύρεται διὰ τὴν μελετωμένην κατάργησιν τοῦ μονοπωλίου πετρελαίου τῆς πόλεως τῶν.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Α. Ξανθόπουλος** καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ προέδρου τοῦ προσφυγικοῦ συνοικισμοῦ Ν. Μαμαρᾶ Χαλκιδικῆς, αἰτουμένου τὴν ὀριστικὴν διανομὴν τῶν γαιῶν, τὴν ἄδειαν ἐμβολιασμοῦ ἀγριελαιῶν καὶ τὴν ὑλοτόμησιν ἐν τῇ καίσει περιφερείᾳ τοῦ δάσου.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Ν. Γαρδικιώτης** καταθέτει ἀναφορὰν τῶν προσωρινῶν ὑποδιδασκάλων τῆς περιφερείας Τρικκάλων αἰτουμένων τὴν διαδόχμισιν τῶν μετὰ τοὺς λοιποὺς τριτοβαθμίους διδασκάλους.

Ὁ δημοσιοὑπαλληλικὸς κόσμος Κιλκίς, Σιδηροκάστρου, Πτολεμαίδος, Κοζάνης καὶ Κατερίνης διαμαρτύρεται διὰ τὴν μὴ ἐπίλυσιν εἰσέτι τῶν ὑπαλληλικῶν ζητημάτων.

Ὁ βουλευτὴς Γυθείου κ. **Ι. Γρηγοράκης** καταθέτει ἀναφορὰν τῶν ἐνοικιαστῶν τοῦ φόρου ἐλαίου, αἰτουμένων φορολογικὰς διευκολύνσεις.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Α. Παπαθανάσης** καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ δημοσίου εἰσπράκτορος Δ. Κοροζῆ διαμαρτυρομένου διὰ τὴν μὴ πρόσληψιν τοῦ μετὰ τὸν βαθμὸν τοῦ γραμματικῆς β' τάξεως.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Α. Παπαθανάσης** καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ δικηγορικοῦ συλλόγου Μεσολογγίου, αἰτουμένου τὴν συμπλήρωσιν τῶν κενῶν θέσεων δικαστῶν τοῦ Πρωτοδικείου τῆς πόλεως τοῦ.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Ν. Ξηρὸς** καταθέτει ἀναφορὰν τῶν κατοίκων Ροδινῆς Ὑπᾶτης αἰτουμένων τὴν παράδοσιν καὶ τῆς χείμαρινῆς βοσκῆς τῶν ὑπ' αὐτῶν κατεχομένων ἀγρῶν.

Τὸ Ἐπαγγελματικὸν Ἐπιμελητήριον Κερκύρας συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς ἀντιπροσωπεύσεως τοῦ ἐμπορικοῦ καὶ βιομηχανικοῦ κόσμου τῆς Ἑλλάδος παρὰ τῇ Ἀνωτάτῳ Οἰκονομικῇ Συμβουλίᾳ ὑπὸ 4 ἀντιπροσώπων.

Οἱ πρόεδροι τῶν κοινοτήτων Λιμνίτσας καὶ Ἀσπριᾶς ὑποβάλλουν ψηφίσματα σχετικὰ μετὰ τὴν ἐθνικὴν ὁδὸν Ναυπάκτου-Ἰτέας-Αἰνίας.

Τὸ Σωματεῖον αὐτοκινήτιστῶν Εὐδοίας, διαμαρτυρόμενον διὰ τὴν ἐγκατάλειψιν τῶν ὁδῶν τοῦ νομοῦ τῶν, παρακαλεῖ ὅπως ληφθοῦν ἀνάλογα μέτρα συντηρήσεως τούτων.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Α. Δούλης** καταθέτει ἀναφορὰν τῶν οἰκοτρόφων τοῦ ἀγροτικοῦ οἰκοτροφείου Ἰωαννίνων, παραπονομένων διὰ τὴν μὴ ἐξέδωσιν ἐργασίας ἀναλόγου πρὸς τὰ προσόντα τῶν.

Ἀδελφότης ἐγγάμων τραυματιῶν πολέμου ἐγκατασταθέντων πρὸ τοῦ 1927 αἰτεῖται τὴν χορήγησιν δανείου 25 χιλιάδων παρὰ τοῦ Ταμείου θυμάτων πολέμου.

Οἱ τυχόντες ἀναβολῆς κατατάξεως, λόγω σπουδῶν, πτυχισμοῦ διδάκτορας, κληρωτοὶ 1929 καὶ 28, αἰτοῦνται τὸν παρ' ὀρισμὸν τῆς θητείας τῶν εἰς τὸ ἐλάχιστον δι' ἐξαγορασμοῦ τοῦ ὑπολοίπου ταύτης διὰ χρηματικῶν ποσῶν.

Οἱ κάτοικοι Φουρνᾶς Εὐρυτανίας παρακαλοῦν ὅπως γίνῃ δεκτὸν τὸ ὑπόμνημα τῆς κοινότητος Καρπενησίου, τὸ σχετικὸν τὴν χάραξιν τῆς ὁδοῦ Ἀγρινίου—Καρπενησίου—Καρκὸν δόσης.

Οἱ ὑποδικοκατάδικοι τῶν εἰδικῶν φυλακῶν Συγγροῦ αἰτοῦνται τὴν ἀναστολὴν τοῦ ὑπολοίπου τῆς ποινῆς τῶν, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν ἐορτῶν τῆς 100τηρίδος.

Οἱ ἔκτακτοι ἰδιωτικοὶ ὑπάλληλοι Δράμας αἰτοῦνται τὴν τροποποίησιν τοῦ νόμου 2112.

Ὁ Ν. Μιχαλακάς ὑποβάλλει ὑπόμνημα σχετικὸν μετὰ τὴν ἔδρυν Ἰατρικῆς Σχολῆς ἐν τῇ Παν/μίᾳ Θεσσαλονίκης.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Γ. Ἀφεντούλης** καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ βιομηχανικοῦ ἐπιμελητηρίου Βόλου αἰτουμένου παροχὴν χρημ. ἐνίσχυσεως διὰ τὴν τελειοτέραν ἀνάπτυξιν τῆς ἡμεδαπῆς βιομηχανίας.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Γ. Ἀφεντούλης** καταθέτει ἀναφορὰν τῶν ταχνιτῶν καὶ ἐργατῶν τῶν ἐν Βόλῳ ἐργοστασίων γεωργικῶν ἐργαλείων διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν ἐργασιῶν τῶν.

Μεθ' ὃ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῶν ἀναφορῶν καὶ ἐρωτήσεων.

Ὁ κ. **Σ. Κωστόπουλος** συνιστᾷ ἀναφορὰν τοῦ Γ. Βεργόπουλου περὶ παροχῆς αὐτῷ συντάξεως καὶ παρακαλεῖ ν' ἀποσταλῇ εἰς τὸ ἀρμόδιον ἐπὶ τῆς Προνοίας Ὑπουργεῖον ἕνα λη. φθῆ ὑπ' ὅψει, προκειμένου περὶ προσώπου ἀξίου, ὡς λέγει πάσης προστασίας.

Ὁ κ. **Α. Παπαθανάσης** καταθέτει καὶ ἀναπτύσσει ἀναφορὰν τῶν κατοίκων Μακρυναίας αἰτουμένων τὴν ἔστω καὶ προσωρινὴν ἐπιδιόρθωσιν τῆς διασχίζουσας τὴν περιφέρειαν αὐτῶν ἐθνικῆς ὁδοῦ, ἥτις ἀπὸ ἐτῶν εὐρίσκεται εἰς τοιαύτην ἀθλίαν κατάστασιν, ὥστε νὰ καθίσταται ἀδύνατος ἡ ἐκπλήρωσις καὶ τῶν στοιχειωδῶν ἀνάγκη συγκοινωνιακῶν ἀναγκῶν τῆς περιφερείας, ἡ κίνησις τῆς ὁποίας λόγω τῆς μεγάλης παραγωγῆς καπνῶν εἶναι πάντοτε ζωηρὰ.

Ὁ κ. **Ι. Νικολίτσας** ὁμιλῶν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀναφορᾶς παρατηρεῖ ὅτι ὅχι μόνον ἀπὸ ἐμπορικῆς, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ στρατιωτικῆς ἀπόψεως καθίσταται ἐπιβεβλημένη ἡ προσωρινὴ ἐπισκευὴ τῆς ὁδοῦ ταύτης μέχρις τῆς ὀριστικῆς κατασκευῆς αὐτῆς.

Ὁ κ. **Ν. Μαντᾶς** συνιστᾷ ἀναφορὰς τῶν Συλλόγων καπνοπωλῶν καὶ λοιπῶν ἐπαγγελματιῶν καὶ ἀναπήρων Βόλου, Ξερῶν, Βερροίας καὶ Γιαννιτσῶν, ἐν σχέσει μετὰ τὸ ὑπὸ τῶν καπνοδομηγῶν ὑποβλήθην εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὑπόμνημα περὶ μονοπωλήσεως τῆς ἐσωτερικῆς καταναλώσεως τοῦ καπνοῦ.

Ὁ αὐτὸς κ. βουλευτὴς ὑποστηρίζει ἐν συνεχείᾳ ἀναφορὰν τῆς Ἐνώσεως Ναυτεργατῶν Θεσσαλονίκης καὶ παρακαλεῖ νὰ διαδοχῇ αὕτη εἰς τὸ ἀρμόδιον ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Ὑπουργεῖον ἕνα μελετηθῇ εὐμενῶς.

Ὁ κ. **Θ. Φίλιος** ἐρωτᾷ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Προνοίας ἐὰν σκέπτεται νὰ ὑποβάλῃ σχέδιον νόμου περὶ περὶ ἀποτάξεως τῆς προθεσμίας διὰ τὴν ὑποβολὴν αἰτήσεως πρὸς ἀπόληψιν συντάξεων ἐκ μέρους θυμάτων πολέμου, τὰ ὅποια οὐδὲν ὑπέδωλον μέχρι τοῦδε δηλώσεις ἢ ὑπέδωλον τοιαύτα ἐκπροθέσμως.

Ὁ κ. **Σ. Ταλιαδοῦρος** ὁμιλῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι εἶναι τόσο δικαία ἡ αἴτησις τῶν ἐν λόγω θυμάτων πολέμου καὶ ἡ ὑποχρέωσις τοῦ Κράτους πρὸς ἀποδοχὴν αὐτῆς τόσο ἱερὰ, ὥστε νὰ μὴ χωρῇ ἐν προκειμένῳ παραχρηστῇ τοῦ δικαιώματος λόγω τῆς παρελεύσεως τῆς ἀρχικῆς παχθείσης προθεσμίας. Δὲν εἶναι, τονίζει, τὸ δικαίωμα τοῦτο ἀνάλογον πρὸς τὸ τῶν διαφόρων ἐπαγγελματικῶν τάξεων πρὸς ἀπόληψιν ἀποζημιώσεως, ὥστε νὰ ταχθῇ προθεσμία, μετὰ τὴν πάροδον τῆς ὁποίας νὰ παραγράφεται τὸ

δικαίωμα τοῦτο, ἀλλὰ εἶναι δικαίωμα ἱερὸν ἀποκτηθὲν διὰ θυσιῶν αἰμάτων ἐπὶ τῶν πεδίων τῶν μαχῶν.

Ὁ κ. **Ε. Ἐμμανουηλίδης** (Ὑπουργὸς τῆς Προνοίας) ἀπαντᾷ ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο πλειστάκις ἀνησχόλησε μέχρι τοῦδε τὴν Βουλὴν καὶ ὅτι πλειστάκις ἐδόθη ἢ ἀπάντησις ὅτι παρὰ τὸ εὐλογημένον τοῦ αἰτήματος τὸ ζήτημα ἐμφανίζει ὀρισμένας δυσχερείας, διότι τὰ ἀρχεῖα τῶν διαφόρων ἀγρῶν ἔχουσιν ἐξαφανισθῇ καὶ ὡς ἐκ τούτου ἠναγκάσθῃ ἡ ἀρμοδία ὑπηρεσία νὰ δεχθῇ ἐμμετρώσεις ἀποδείξεως. Συνεπείᾳ δὲ τούτου παρετηρήθησαν καταχρήσεις εἰς βράχος τοῦ δημοσίου ταμείου. Ἦδη, προσθέτει, μελετᾶται τὸ ζήτημα ἵνα ἐξευρεθῇ μέσον προστασίας τῶν ἀναπήρων, αἵτινες δὲν ἔτυχον μέχρι τοῦδε συντάξεως, ἀλλὰ καὶ ἐξασφάλισις τοῦ δημοσίου θησαυροῦ ἀπὸ πάσης νέας καταχρήσεως. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ ζήτημα ἐμφανίζεται καὶ ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως, ἐγένετο εἰσηγήσις αὐτοῦ ὅπου ἔδει, ἀνακινεῖται δὲ ἡ ἐν προκειμένῳ ἀπόφασις τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ὁ κ. **Α. Μάρκου** παρατηρεῖ ὅτι πρὸ ἡμερῶν εἰς σχετικὴν ἐρώτησιν τοῦ βουλευτοῦ Ὀλυμπίας κ. Βουδοῦρη ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἐδήλωσεν ὅτι θὰ δοθῇ νέα προθεσμία πρὸς ὑποβολὴν αἰτήσεων διὰ τὴν ἀπονομὴν συντάξεων.

Ὁ κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργὸς) παρεμβαίνει τονίζων ὅτι ἐὰν πράγματι προσέβῃ εἰς τοιαύτην τινὰ δήλωσιν καταχωρηθεῖσαν εἰς τὰ πρακτικὰ, δύνανται οἱ ἐνδιαφερόμενοι νὰ εἰναι βέβαιοι ὅτι ἡ ὑπόσχεσις τοῦ αὐτοῦ θὰ πραγματοποιηθῇ. Ἐὰν ὅμως, προσθέτει, δὲν ὑπάρχῃ τοιαύτη τις δήλωσις, δὲν δύναται νὰ πράξῃ τι πέραν τῶν ὑπὸ τοῦ κ. ἐπὶ τῆς Προνοίας Ὑπουργοῦ ὑποσχεθέντων, εἰμὴ μόνον νὰ παράσχῃ τὴν δικαδωσίαν ὅτι εἰσηγούμενου τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ, θὰ ἀχθῇ τὸ ζήτημα ἐνώπιον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ὁ κ. **Α. Κουτσοπέταλος** ὁμιλῶν ἐπὶ τηλεγραφήματος τοῦ δικηγόρου Γόνη διαμαρτυρομένου κατὰ τὸ ἀνακριτὸς τῆς Λεωδαίας-Καρδινάκης, ἐκδόσαντος κατ' αὐτοῦ ἐνταλμα συλλήψεως, ἐπὶ τῇ λόγῳ ὅτι δέθεν ἐθορύβετο πρὸ τοῦ ἀνακριτικοῦ γραφείου, λέγει ὅτι ἀποτελεῖ τοῦτο φαινόμενον πρωτοφανὲς εἰς τὰ δικαστικὰ χρονικά. Ἀποδείξιν, προσθέτει, τῆς ἀδικαιολογίης τοῦ σπουδῆς μεθ' ἧς ἐνήργησεν ὁ ἐν λόγω ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ἀποτελεῖ τὸ γεγονός ὅτι πρὸ τῆς κοινῆς ἐξεγέρσεως ἔσπευσεν οὗτος μετὰ δυνάμει νὰ ἀνακαλέσῃ τὸ ἐνταλμα. Ὁ ἀναφερόμενος ὅμως δικηγόρος δὲν ἀπεδέχθη τὴν ἀνάκλησιν ταύτην, ἀλλ' ἀνέμεινε τὴν παρέλευσιν τῆς συνταγματικῆς προθεσμίας ἵνα ἐξέλθῃ τοῦ κρατητηρίου. Ἢ τοιαύτη, ἐπιλέγει, συμπεριφορὰ τοῦ ἀνακριτοῦ Λεωδαίας, ἀφαιρομένη εἰς λόγους συμπαθείας πρὸς συγγενὴ τοῦ ὑπενωμιωτάρχη, προκαλεῖσάντα διὰ τῆς διαγωγῆς τοῦ τῆς διαμαρτυρίας τοῦ δικηγόρου Γόνη, πρέπει νὰ ἐπισύρῃ ἄμεσον καὶ ἀποτελεσματικὴν τὴν ἐπέμβασιν τοῦ κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργοῦ, ἵνα δοθῇ ἐν μάλιστα εἰς τὸν πρωτότυπον τοῦτον ἀνακριτὴν.

Ὁ κ. **Α. Δίγκας** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) ἀπαντᾷ ὅτι, εὐθὺς ὡς πρὸ 3ημέρου ἔλαβε γνώσιν τοῦ ἐπιστοδίου, διέταξε τηλεγραφικῶς τὸν εἰσπαγγελέα Λεωδαίας νὰ προδῇ εἰς τὴν ἐνέργειαν ἀνακρίσεων καὶ νὰ ὑποβάλῃ τὸ ταχύτερον εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τὸ πόρισμα αὐτῶν.

Ὁ κ. **Ν. Μαντᾶς** συνιστᾷ ἀναφορὰν τοῦ Ἐπαγγελματικοῦ καὶ Βιοτεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου Βόλου καὶ τοῦ Γεωργικοῦ Ἐπιμελητηρίου Θεσσαλονίκης περὶ ἐπαρκούς ἐκπροσωπήσεως αὐτῶν παρὰ τῇ Ἀνωτάτῳ Οἰκονομικῇ Συμβουλίᾳ.

Ὁ κ. **Σ. Συμεωνόπουλος** ἐρωτᾷ τὸν κ. ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας Ὑπουργὸν ἐὰν σκέπτεται νὰ λάβῃ μέτρα ὅπως σταματήσῃ ἡ διαρκὴς αὐξήσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν αὐτοκινήτων ταξί, ὁ πληθωρισμὸς τῶν ὁποίων ἐδημιούργησε σοβαροτάτην κρίσιν μετὰ μίαν τάξεως καθ' ὅλα συμπαθεύς, τῆς τάξεως τῶν σωφέρ. Εἶναι, προσθέτει, τίς ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν Ἑλλάδι κυκλοφορούντων αὐτοκινήτων ὥστε νὰ υπερβαίνῃ καὶ τὸν τῆς Ρουμανίας. Ἐπειδὴ δὲ περιορισμὸς τῆς εἰσαγωγῆς τῶν αὐτοκινήτων, ὡς ὑπεστηρίχθη, δὲν δύναται κατὰ τὴν γνώμην τοῦ

νά πραγματοποιηθῇ, ἢ ἄν το ἐπιβεβλημένον, ὅπως σταματήσῃ ἡ ἐκδοσις ἀδελφῶν σωφείρ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Αὐτὸ μελετᾶται.

Σ. Συμεώνογλου. Ὑπάρχει ὁμοῦ ἡ γνώμη κ. Πρόεδρε, γνώμη ὅχι ὁρθή, ὅτι τὸ τοιοῦτον εἶναι ἀντισυνταγματικόν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν εἶναι καθόλου ἀντισυνταγματικόν.

Ὁ κ. **Σ. Συμεώνογλου** συνεχίζων ἀναφέρει εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἐνισχύσεως τῆς διὰ μηχανικῶν μέσων καλλιέργειας τῆς γῆς καὶ συνιστᾷ εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὅπως παρασχεθῶν ὠριμέναι διευκολύνσεις εἰς τοὺς διὰ βενζιναρότρων ἐπιδοσόμενους εἰς τὴν καλλιέργειαν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Νὰ σὰς εἰπῶ καὶ διὰ τὰς καλλιέργειαν. Μελετᾶται σχέδιον νόμου, διὰ τοῦ ὁποίου θὰ ὁρίζεται, ὅτι εἰς τοὺς θέλοντας νὰ ἐφαρμόσουν τὴν μηχανικὴν καλλιέργειαν θὰ ἐπιστρέφεται ὁ φόρος, ὁ ὁποῖος ἀναλογεῖ ἐπὶ τῆς ὑπ' αὐτὴν καταναλισκομένης βενζίνης. Νὰ σὰς πῶ δὲ καὶ ἓνα ἄλλο πρᾶγμα. Καὶ διὰ τὴν ἄλλην συγκοινωνίαν, ὅχι τὴν ἐπιβατικὴν ὁμοῦ, ἀλλὰ τὴν ἐμπορικὴν, εἰμὲθα πρόθυμοι νὰ ἐλαττώσωμεν τὴν φορολογίαν τῆς βενζίνης, διότι ἔχομεν τὴν γνώμην ὅτι αὐτὸ θὰ ἀποφέρῃ καλὰ ἀποτελέσματα. Ἀλλ' ἐάν θέλατε νὰ προτείνετε τέτοιον πρᾶγμα θὰ σὰς παρακαλέσω νὰ μοῦ πῆτε πόση ζήμια θὰ ἐπέβη εἰς τὸν προϋπολογισμόν, καὶ ἢ νὰ μοῦ δώσετε σὰς τὰ χρήματα αὐτά, ἢ νὰ μοῦ ὑποδείξετε ἓνα ἄλλον τρόπον φορολογίας.

Π. Τσαλδάρης. Αὐτὸ εἶναι ἔργον τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ κ. **Σ. Συμεώνογλου** συνεχίζων προτείνει ἐπὶ τούτοις ὅπως ἐπιτραπῇ, ἵνα ὠριμένους ἀριθμούς τῶν κατ' ἔτος στρατευομένων ἀπαλλάσσῃται τῆς θητείας τοῦ ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως ἐπιδίδεται εἰς τὴν μηχανικὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἀπευθύναι μου διὰ τὸ ζήτημα αὐτὸ μίαν ἐπιστολὴν καὶ θὰ τὴν διαβιβάσω εἰς τὸ Ἐπιτελεῖον διὰ νὰ μελετηθῇ τὸ ζήτημα.

Ὁ κ. **Σ. Συμεώνογλου** καταλήγων συνιστᾷ τὴν λήψιν μέτρων ὑπὲρ τῶν πεπαικωμένων ὁλλῶν αὐτοκινήτων ταξί, καθιερωμένων δύο τιμολογίων, ἑξ ὧν τὸ διὰ τὰ κεινοῦργα αὐτοκίνητα ταξί νὰ εἶναι ἀκριθότερον τοῦ διὰ τὰ παλαιότερα.

Ὁ κ. **Μ. Ἀβραάμ** (Ὑφυπουργός Συγκοινωνίας) ἀπαντῶν ἐπὶ τοῦ ἀναπτυχθέντος ἐρωτήματος λέγει ὅτι κατηρτίσθη ἤδη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Συγκοινωνίας σχέδιον νόμου καθορίζον τὸν μέγιστον ἀριθμὸν τῶν κυκλοφορούντων αὐτοκινήτων.

Ὁ κ. **Α. Παπαθανάσης** καὶ **Ι. Νικολίτσας** συνιστῶσιν ἀναφορὰν τῆς Ἐνδεσμοῦ αὐτοκινήτιστῶν Ἀγροῦ περὶ ἐπισκευῆς τῶν δημοσίων ὁδῶν.

Ὁ κ. **Ι. Νικολίτσας** ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾷ αὐτοκινήτιστῶν Τριφυλλίας περὶ ἐλαττώσεως τῆς τιμῆς τῆς βενζίνης συνιστᾷ τὴν πραγματοποίησιν τῆς αἰτουμένης ἐλαττώσεως, καθίσουν ἡ βενζίνη ἀποτελεῖ πλέον εἶδος πρώτης ἀνάγκης.

Ὁ κ. **Α. Παπαστρατίδης** καταθέτει καὶ ἀναπτύσσει ἀναφορὰν τοῦ ἀναπήρου πολέμου Σ. Μπουζέλη, τὸν ὁποῖον ἡ Ἀνωτ. Ὑγειονομικὴ Ἐπιτροπὴ εἰς ἣν οὗτος παρεπέμφθη πρὸς ἐξέτασιν ἐξαρκητήριον ὡς πάσχοντα ἐκ πρωτογόνου ἀνοίας, ἐνῷ ἀπεδείχθη διὰ μαρτύρων ὅτι οὗτος πάσχει τὰς φρένας συνεπείᾳ τῶν κακώσεων τὰς ὁποίας ὑπέστη ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ. Δέον, τονίζει, ὅπως ληφθῇ μέτρον προστασίας τοῦ δυστυχοῦς τούτου ὅστις περιφέρεται ἀνὰ τὰς ὁδοὺς ἀποτελὼν ζωντανὸν παράδειγμα τῆς ἀστοργίας τῆς πατρίδος. Ἐν δὲ ἐκ τῶν ληπτέων μέτρων εἶναι, ὡς λέγει, ἡ τροποποίησις τοῦ πίνακος τῶν νοσημάτων, οὕτως ὥστε νὰ περιληφθῇ ἐν αὐτῷ καὶ ἡ πάθησις τοῦ ἀναφερομένου.

Ὁ κ. **Μ. Μαντᾶς** συνιστᾷ ἀναφορὰν ἀναπήρων (θεο)νίκης περὶ ἐκπροσωπήσεως τῶν εἰς τὸ Ἀνώτερον Οἰκονομικὸν Συμβούλιον.

Ὁ κ. **Τ. Ἀναστασίου**. Καταθέτων καὶ ἀναπτύσσω ἀναφορὰν τοῦ Γ. Μαγκαφᾶ παραπονομένου διὰ τὴν αὐθαίρετον συμπεριφορὰν ἀστυνομικῶν ὁργάνων, ἐξιστορεῖ τὰς ταλαιπωρίας τὰς ὁποίας ὁ ἀναφερόμενος ὑπέστη κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν

ἐντάλλματος κατ' αὐτοῦ 300 μίλλια δραχ., διὰ τὴν ἐξόφλησιν τοῦ ὁποίου προσεφέρθη λέγει οὕτως εὐθὺς ὡς τῇ ἐπεδείχθη τούτῳ ὑπὸ τῶν χωροφυλάκων. Ἐπειδὴ ὁμοῦ, προσθέτει, δὲν παρίσταται ὁ δημόσιος εἰσπράκτωρ, τὰ ἀστυνομικὰ ὄργανα μετέφεραν αὐτὸν εἰς Γαστούνην, ἀπέχουσαν δύο ὁλοκλήρους ὥρας ἐκ τοῦ χωρίου του, καὶ ἐπειδὴ πάλιν καὶ ἐκεῖ δὲν εὐρέθη ὁ δημόσιος εἰσπράκτωρ ὁ ἀναφερόμενος ἐκρατήθη ἐπὶ 3 ὥρον, μέχρις ὅτου κατωρθώθη ἐπὶ τέλους νὰ πεισθῇ ὁ ἐπὶ κεφαλῇ τῆς χωροφυλακῆς ὑπενωμοτάρχης νὰ λάβῃ τὰ 300 δραχμῶν. Ἡ τοιαύτη συμπεριφορὰ τῶν ἀστυνομικῶν ὁργάνων ἀποτελεῖ, ὡς τονίζει, στίγμα διὰ τὴν κρατικὴν ἐμφάνισιν καὶ ἐκδήλωσιν, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἐπισύρῃ αὐστηροτάτην τὴν ἐπέμβασιν τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ.

Ὁ κ. **Γ. Μαγῆς** (Ὑπουργός Οἰκονομικῶν) παρατηρεῖ ὅτι ἡ ὑπὸ χωροφυλάκων συνοδεία τῶν δημοσίων εἰσπρακτόρων ἐπέσυρα σωρεῖαν διαμαρτυριῶν, ἐντονωτέρων ἰσως ἐκείνων τὰς τὰς ὁποίας προσέκλεισε σήμερον ἡ ἀπουσία τοῦ δημοσίου εἰσπράκτορος ἐκ τῆς συνοδείας τῶν χωροφυλάκων.

Τ. Ἀναστασίου. Καὶ ὁμοῦ καταντᾷ τυραννικὸν κ. Ὑπουργὲ νὰ ἐκτελοῦνται τὰ ἐντάλλματα ὑπὸ μόνων τῶν ὁργάνων τῆς Χωροφυλακῆς καὶ μάλιστα κατὰ τοιοῦτον αὐθαίρετον τρόπον καὶ νὰ ἀποσιμᾷ ὁ δημόσιος εἰσπράκτωρ ὅταν οἱ πολῖται εἶναι πρόθυμοι εἰς τὴν ἐξόφλησιν τῶν ἐνταλμάτων ἅμα τῇ ἐμφάνισι τῶν.

Ὁ κ. **Γ. Σίδερης** (Ὑπουργός τῶν Ἐσωτερικῶν) ἀπαντῶν λέγει ὅτι τὰ ὄργανα τῆς χωροφυλακῆς δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι δημιουργοῦν ἐχθρότητα κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐνταλμάτων. Καὶ ἄλλοτε ἠγέρθησαν παρόμοια παράπονα, ἐξ ἀφορμῆς τῶν ὁποίων προσέβη εἰς τὴν λήψιν αὐστηρῶν μέτρων, τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ὁποίων παρηκολούθησε λέγει ὁ ἴδιος αὐτοπροσώπως. Ἐν προκειμένῳ παρακαλεῖ τὸν προλαλήσαντα ὅπως τοῦ παραδόσῃ λεπτομερὲς σημεῖωμα τῶν λαδόντων χώραν καὶ ὑπόσχεται νὰ ἀσκήσῃ αὐστηροτάτην τὴν παιθαρχικὴν αὐτοῦ ἐξουσίαν, ὡς ἦσχεσε ταύτην καὶ πρὸ ἡμερῶν κατὰ παρεκτρα πέντων ἀστυνομικῶν ὁργάνων. Πρέπει ὁμοῦ, ἐπιλέγει, νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι δὲν εἶναι καθήκον τῆς χωροφυλακῆς ἡ ἐκτέλεσις τῶν φορολογικῶν ἐνταλμάτων, ὥστε νὰ ὑφίσταται μόνον τὸ Σῶμα αὐτῆς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τῶν νοσημάτων τοῦ κρατικοῦ ὁργανισμοῦ.

Ὁ κ. **Ν. Σιδιρόπουλος** ὁμιλῶν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀναφορᾷ συνιστᾷ ὅπως κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐνταλμάτων παρίσταται καὶ ὁ δημόσιος εἰσπράκτωρ, ἵνα καθίσταται δυνατὴ ἡ ἐπὶ τόπου ἐξόφλησις αὐτῶν.

Ὁ κ. **Ι. Κουτσίνης**, καταθέτων τηλεγράφημα τῆς Ὀμοσπονδίας Ἑπαγγελματιῶν Ἀαρύσης, λέγει ὅτι πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἰς τὴν Ἀρρύσιν ἔλαθε χώραν σοβαρὸν ἐπεισόδιον μετὰξὺ ὁργάνων τῆς ἐκεῖ χωροφυλακῆς καὶ ἀξιωματῶν μελῶν τῆς λαρισσακτικῆς κοινωνίας, ὅπερ προεκάλεσε τὴν ἀγανάκτησιν καὶ ἐξέγερσιν τῆς ἐκεῖ κοινῆς γνώμης. Καὶ τὸ κυριότερον εἶναι ὅτι εἰς τὸ ἐπεισόδιον αὐτὸ ἐπρωτοστάτησεν ἀξιωματικὸς τῆς χωροφυλακῆς, ὅστις δὲν περιορίσθη μόνον εἰς τὸ νὰ ὑποδεχθῇ μετὰ γρονθοκοπήματα ἓνα εἰς τὸ τμήμα ὅλως ἀνακίτως ὀδηγηθέντα καὶ προηγουμένως ὑπὸ τῶν χωροφυλάκων δαρέντα ἐνθιμον ἐπαγγελματιῶν, ἀλλὰ καὶ καθύβρισε τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ συμβουλίου τῆς Ὀμοσπονδίας Ἑπαγγελματιῶν, τὰ μεταβάλλοντα ὅπως διαμαρτυρήσονται διὰ τὴν διαγωγήν τῶν κατωτέρων ὁργάνων. Εἶναι γεγονός ὅτι κατὰ τὰ ἔτη τῆς πολιτικῆς ἀνωμαλίας, τοῦ πολέμου, τῶν ἐπαναστάσεων ἐκακοσυνεβήσαν τὰ ὄργανα τῆς χωροφυλακῆς. Ἐπρεπεν ἤδη ὁμοῦ νὰ ἔχουν ἀπαλλαγῇ τῆς κακῆς αὐτῆς κληρονομίας, ἔπρεπε νὰ ἔχουν μάλιστα νὰ σέβωνται τὴν ἐλευθερίαν τοῦ πολίτου, νὰ γνωρίζουν πόσον ἀνάνδρος καὶ ἀναίσχυτος εἶναι ὁ δαρμὸς τοῦ ἀπλόου πολίτου καὶ πόσον ἐγκληματικὴ ἡ ἄνευ σοβαρᾶς αἰτίας μεταφορά του εἰς τὰ κρατητήρια. Καὶ εἰδικῶς διὰ τοὺς δημιουργήσαντας τὸ λυπηρὸν αὐτὸ ἐπεισόδιον θὰ ἐλέγομεν ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ αἰσχύωνται νὰ ἐπιδεικνύωνται ὡς ἥρωες ἐντὸς τῆς πόλεως Ἀαρύσης, ὅταν εἰς τὰ περίεξ αὐτῆς κατεσφάζοντο

οἱ ἐργαζόμενοι εἰς τὴν ὑπαίθριον καὶ ὅταν ὁλοκλήρως ἡ περιφέρεια στενάξῃ ἀπὸ τὴν πληγὴν τῆς ληστείας. Ἐπειδὴ ὁμοῦ τὸ ἐπεισόδιον αὐτὸ δὲν εἶναι τὸ πρῶτον, ὅπερ σημειώνεται εἰς τὰς σχέσεις πολιτῶν καὶ τῶν ἐκπροσωποῦντων τὸ Κράτος μας, ἐπειδὴ πολλὰ ἐκ τῶν ὁργάνων τῆς χωροφυλακῆς ἔχουν μίαν παράδοξον ἀντίληψιν περὶ τοῦ προορισμοῦ των, ἐπειδὴ, λέγομεν, ἡ νοστορία πολλῶν ἐκ τούτων εἶναι συγγενὴς περισσότερον μετὰ τὸ μῖσος παρὰ μετὰ τὴν ἀγάπην πρὸς τοὺς πολίτας, παρακαλοῦμεν τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν ὅπως λάβῃ τὰ πρῶτοντα μέτρα ἵνα παταχθῇ ἡ χωροφυλακιστικὴ αὐτὴ ἀντίληψις καὶ ἵνα διδαχθῶν τὰ ὄργανα τῆς χωροφυλακῆς, ὅτι εἶναι ὄργανα τῆς εἰρήνης τῶν πολιτῶν καὶ ὅχι διώκται αὐτῶν.

Ὁ κ. **Γ. Σίδερης** (Ὑπουργός τῶν Ἐσωτερικῶν) ἀπαντᾷ ὅτι πρὸ 4 ἡμέρων, μάλιστα τῇ κατηγγέλει τὸ συμβάν, διέταξε τὴν ἐνέργειαν αὐστηρῶν ἀνακρίσεων, τὴν πρόσδον τῶν ὁποίων παρακολουθεῖ αὐτοπροσώπως, ἀποφασισμένος νὰ ἐξαντλήσῃ κατὰ τοῦ τυχόν παρεκτραπέντος ὅλην τὴν παρεχόμενην αὐτῷ πειθαρχικὴν ἐξουσίαν, παρέχει δὲ τὴν κατηγορηματικὴν διαβεβαίωσιν ὅτι, ἀν ἀποδειχθῶν ἄλληθι τὰ καταγγελλόμενα, δὲν θὰ ἀμελήσῃ νὰ λάβῃ δρακόντεια μέτρα, ἔχων τὴν γνώμην ὅτι ἄνευ τοιούτων δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀποκατασταθῇ τάξις καὶ πειθαρχία ἐν τῇ καθόλου διοικήσει.

Πρὸ τῆς ἡμερησίας Διατάξεως λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. **Φ. Μανουηλίδης**, ἐπιστῶν τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τῆς δημιουργουμένης ἐν Ἀλεξανδρουπόλει καταστάσεως, ὡς ἐκ τῆς κυκλοφορησάσης εἰδήσεως, ὅτι κατ' εἰσῆγησιν τῆς Γενικῆς Διοικήσεως Θράκης πρόκειται νὰ τεθῇ εἰς ἐνέργειαν καὶ λειτουργίαν ὁ λιμὴν τοῦ Πόρτο-Λαγρό, εἰς βάρος τοῦ λιμένος Ἀλεξανδρουπόλεως. Συνεχίζων, ἐκθέτει ὅτι πρὸ ἀρκετοῦ καιροῦ τὸ ὑποτελωνεῖον Πόρτο-Λαγρό εἶχε ζητηρεῖ νὰ δοθῇ ἄδεια μεταφορᾶς δι' αὐτὸ ἀπηρεουμένων ἐμπορευμάτων. Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὸν μεροληπτικὸν τῆς αἰτήσεως αὐτῆς ἔσται ἐν ἐπιθεωρητήν, ὅστις διὰ τῆς ἐκθέσεώς του ἀποτρέπει τὴν χορήγησιν τοιούτων δικαιωμάτων εἰς τὸν λιμένα Πόρτο-Λαγρό, διὰ πολλὰ πλοῦς λόγους. Παρ' ὅλα ταῦτα ἡ ἄδεια ἐχορηγήθη καὶ ἐγένετο διαμετακομίσεις, τοῦτο δὲ ἐκίνησε τὴν ὀργὴν ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἐπιδιώκουν τὴν διάνοιξιν τοῦ λιμένος Πόρτο-Λαγρό. Τὸ λυπηρότερον εἶναι, τονίζει, ὅτι διοικητικὰ ὄργανα ἄνευ συνεννοήσεως μετὰ τῆς Κυβερνήσεως δημιουργοῦν ζητήματα, καὶ προκαλοῦνται διαπληκτισμοὶ μετὰξὺ δύο περιοχῶν, αἵτινες δύνανται μὲν νὰ ἀμύνωνται διὰ τὰ δικαιώματά των, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀνεκτὸν, καὶ ἐκπλήσσομαι διὰ τοῦτο, νὰ ἐμφανίζεταί μετὰξὺ αὐτῶν ἡ Γενικὴ Διοίκησις καὶ, παραγνωρίζουσα ὅτι ἐτάχθη νὰ ἐξετάσῃ τὰ πρᾶγματα ἀπὸ γενικῆς ἀπόψεως, νὰ συνηγορῇ μονοπλευρῶς ὑπὲρ μιᾶς. Τὰ τηλεγραφήματα, συνεχίζει, τὰ ὅποια ἔλαβον ὁμιλοῦν περὶ εἰσσηγήσεως πρὸς δημιουργίαν τοῦ λιμένος Πόρτο-Λαγρό καὶ ἐντεθῆν ἡ ἐν Ἀλεξανδρουπόλει ἐξέγερσις, διότι εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ λιμὴν αὐτὸς εἶναι παλαιὸς καὶ ἱστορικός, καὶ λόγῳ τῆς κρίσεως φθίνει καὶ χρήζει ἐνισχύσεως καὶ ὅχι ἐξασθενέσεως, ἐνῷ ὁ λιμὴν τοῦ Πόρτο-Λαγρό ἔχει πρὸ πολλοῦ καταδικασθῇ, πάσης ἀπεπείρας ὑπὲρ αὐτοῦ ἀποτυχούσης, καὶ διὰ λόγους ἱστορικοῦς, συγκοινωνιακοῦς καὶ υγειονομικοῦς καὶ διότι δὲν ὑπάρχει ἐκεῖ οὔτε ἡ στοιχειώδης ἐγκατάστασις, καὶ δὲν συγκρέχει κανεὶς λόγος νὰ δαπανηθῶν δεκάδες ἑκατομμύρια πρὸς δημιουργίαν ἐνός νέου λιμένος ἐπὶ καταστροφῇ ἄλλου.

Κ. Καραωτάκης. Δὲν πρόκειται νὰ δαπανηθῶν δεκάδες ἑκατομμύρια.

Πρόεδρος. Δὲν ἐπιτρέπεται συζήτησις. Διότι ὁ ὁμιλῶν ἔλαθε τὸν λόγον πρὸ τῆς ἡμερησίας Διατάξεως, διὰ νὰ συστήσῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν πρόνοιαν λήψεως μέτρων διὰ τὴν τάξιν.

Φ. Μανουηλίδης. Εἶπα ὅτι ἡ ὁμιλία μου προκαλεῖται ἀπὸ τὰ τηλεγραφήματα τὰ ὅποια ἔλαθε καὶ διὰ τῶν ὁποίων ἀπειλοῦνται συλλαλητήρια καὶ ταραχαί, καὶ θέλω νὰ παρακαλέσω τὴν Κυβέρνησιν νὰ προβῇ εἰς δηλώσεις πρὸς καθυσχάσιν καὶ νὰ τονίσω τὸ ἄστοχον τῶν εἰσηγήσεων τῆς Γενι-

κῆς Διοικήσεως, ἥς ἀποφάσεις περὶ τοιούτων ζητημάτων δὲν ἔπρεπε νὰ τίθενται εἰς ἐφαρμογὴν ἄνευ ραβάνου καὶ ἐξετάσεως, διότι προκαλοῦνται ἀνησυχία καὶ ἐξεγέρσεις. Καταλήγων, παρακαλεῖ ὅπως ὁ ἀρμοδῆς Ὑπουργός προβῇ εἰς σχετικὰς δηλώσεις πρὸς καθυσχάσιν τῶν ἀνησυχισάντων συμπολιτῶν του.

Γ. Σίδερης (Ὑπουργός τῶν Ἐσωτερικῶν). Τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Συγκοινωνίας ὡς πληροφόροισι δὲν ἔχει καμμίαν εἰδήσιν περὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ, ἐφ' ὅσον ὁμοῦ πρόκειται περὶ ζητήματος δημοσίας τάξεως, τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν θὰ λάβῃ τὰ κατάλληλα μέτρα καὶ θὰ πρᾶξῃ τὸ καθήκον του. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐπιφυλάσσομαι ἵνα συνεννοηθῇ μετὰ τῶν συναδέλφων μου καὶ καταποτισθῶμεν ἐπὶ τοῦ ζητήματος, λαμβάνοντες τὰ ἐπιβεβλημένα μέτρα.

Φ. Μανουηλίδης. Ὁ κ. Ὑπουργός τῶν Ἐσωτερικῶν θὰ γνωρίζῃ τὰ τοῦ ζητήματος τοῦ Τελωνεῖου Πόρτο-Λαγρό καὶ θὰ τὸν παρεκάλουν νὰ εἰδῇ σχετικὰς καθυσχαστικὰς ἐξηγήσεις.

Γ. Μαγῆς (Ὑπουργός τῶν Οἰκονομικῶν). Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν εἰς τὸ ζήτημα αὐτὸ ἔχει ἀρμοδιότητα ἀπὸ τῆς ἀπόψεως εἰσπράξεως τῶν δημοσίων ἐσόδων. Προκειμένου περὶ δημιουργίας λιμένος, νομίζω ὅτι τὸ ζήτημα ἔχει προέχουσιν μορφήν, τὴν συγκοινωνιακὴν, καὶ ὑποθέτω ὅτι εἶναι ἀντικείμενον ἀποφάσεως ὁλοκλήρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Μεθ' ὃ εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας

Γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ σύνολον τοῦ νόμου σχεδίου.

Περὶ κερφόσεως τῆς ἀπὸ 16 Νοεμβρίου 1929 συμβάσεως μετὰξὺ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου καὶ Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος περὶ ἀναθέσεως αὐτῇ τῆς ὑπηρεσίας τῶν δανείων 6 ο)ο τοῦ 1923 (Ἑλληνοδουλοχαρικῆς Μεταναστεύσεως) καὶ 6 ο)ο τοῦ 1929 (δι' ἀποζημιώσιν τῶν ὀφεισάντων ζημίας ἐκ τοῦ Ἑθνοπαϊκοῦ πολέμου). (Ὡς ἐτροποποιήθη κατὰ τὴν β' κατ' ἄρθρον συζήτησιν). ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον πρῶτον.

Κυροῦται ἡ ἀπὸ 16 Νοεμβρίου 1929 συμβάσις μετὰξὺ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου καὶ Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος περὶ ἀναθέσεως αὐτῇ τῆς ὑπηρεσίας τῶν δανείων 6 ο)ο τοῦ 1923 (Ἑλληνοδουλοχαρικῆς Μεταναστεύσεως) καὶ 6 ο)ο τοῦ 1929 (δι' ἀποζημιώσιν τῶν ὀφεισάντων ζημίας ἐκ τοῦ Ἑθνοπαϊκοῦ πολέμου) ὑποστάντων ζημίας ἐκ τοῦ Ἑθνοπαϊκοῦ πολέμου.

ΣΥΜΒΑΣΙΣ

Περὶ ἀναθέσεως παρὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος τῆς ὑπηρεσίας κλπ. τῶν δανείων 6 ο)ο 1923 (Ἑλληνοδουλοχαρικῆς Μεταναστεύσεως) καὶ 6 ο)ο 1929 (δι' ἀποζημιώσιν τῶν ὀφεισάντων ζημίας ἐκ τοῦ Ἑθνοπαϊκοῦ πολέμου).

Μεταξὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου, ἐκπροσωπούμενου διὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ κ. Γεωργίου Μαγῆ ἀφ' ἐνός καὶ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἐκπροσωπούμενης διὰ τοῦ Ὑποδιοικητοῦ αὐτῆς κ. Ἑρμ. Τσουδεροῦ ἀφ' ἑτέρου συνεφωνήθησαν τὰ ἑξῆς:

Ἄρθρον 1.

1) Τὸ Ἑλληνικὸν Δῆμοςιον ἀνατίθησιν εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος τὴν φύλαξιν τῶν ὀριστικῶν τίτλων τῶν Ἑθνικῶν δανείων 6 ο)ο 1923 (Ἑλληνοδουλοχαρικῆς Μεταναστεύσεως) καὶ 6 ο)ο 1929 (δι' ἀποζημιώσιν τῶν ὀφεισάντων ζημίας ἐκ τοῦ Ἑθνοπαϊκοῦ πολέμου) ὡς καὶ τὴν διακομὴν ταύτων εἰς τοὺς δικαιοῦχος.

2) Διὰ τὴν ἀνατιθεμένην τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος ὡς ἄνω ὑπηρεσίαν συμφωνεῖται ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν Δῆμοςιον θέλει καταβάλλει τῇ Τραπεζῇ διὰ μὲν τὴν παραλαβὴν καὶ φύλαξιν τῶν ὀριστικῶν τίτλων ἐξάπαξ ἀρκετὴν, ἀρκούντων εἰς ἐν ὅλγον ἐπὶ ταῖς χιλιάδας (ἑκατ. 118 ο)ο) ἐπὶ τῆς ὀνομαστικῆς ἀξίας τῶν ὀριστικῶν τίτλων, ἀναρχομένης μέχρι τοῦ ποσῶ των

όκτακοσίων εκατομμυρίων δραχμών (ἀριθ. 800.000.000) διὰ τὸ δάνειον 6 ο)ο 1923 (Ἑλληνοβουλγαρικῆς Μεταναστεύσεως) καὶ μέχρι ποσὸς ἑπτακοσίων εκατομμυρίων δραχμών διὰ τὸ δάνειον 6 ο)ο τοῦ 1929 (δι' ἀποζημιώσεων τῶν ὑποστάντων ζημίας ἐκ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου), διὰ δὲ τὴν διανομὴν τῶν ὀριστικῶν τίτλων ἀμφοτέρων τῶν δανείων τούτων προμήθειαν ὀριζομένην εἰς ἓν δευτέρον ἐπὶ τοῖς χιλίοις (ἀριθ. 1)2 ο)ο) ἐπὶ τῆς ὀνομαστικῆς ἀξίας τῶν διανομμένων εἰς τοὺς δικαιούχους τίτλων.

Ἄρθρον 2.

1) Τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον ἀνατίθεται ἐπίσης εἰς τὴν ἰδίαν Τράπεζαν, ἥτις ἀποδέχεται καὶ ἀναλαμβάνει τὴν ὑπερσίαν τῶν εἰρημένων δανείων 6 ο)ο 1923, «Ἑλληνοβουλγαρικῆς Μεταναστεύσεως» καὶ 6 ο)ο 1929 «δι' ἀποζημιώσεων τῶν ὑποστάντων ζημίας ἐκ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου», ἐνεργούσα τὰς σχετικὰς πληρωμὰς τῶν κληρουμένων ὀμολογιῶν καὶ τῶν ληξιπροθέσμων τοκομεριδίων.

Τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον θέλει καταθέσει εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος πρὸ τῆς λήξεως τῆς ἐκάστοτε τοκοχρεωλυτικῆς δόσεως τῶν ἐν λόγω δύο δανείων τ' ἀναγκαιούτα ποσὰ δι' ἐκάστην τούτων, ἀλλὰς παρέχεται εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος τὸ δικαίωμα ὅπως τὴν προηγουμένην τῆς λήξεως ἐκάστης τοκοχρεωλυτικῆς δόσεως μεταφέρῃ οἰκίον τ' ἀναγκαιούτα ποσὰ ἐκ τοῦ παρ' αὐτῇ ὑπολοίπου τοῦ λ)σμοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου «Ἐισπράξεις καὶ Πληρωμαὶ Δημοσίου» εἰς τοὺς παρ' αὐτῇ οἰκίους λογαριασμοὺς τῶν περὶ ὧν πρόκειται δανείων, ὑπὸ τὴν ἄμεσον ὥμως ἐκάστοτε εἰδοποίησιν περὶ τούτου τοῦ Δημοσίου.

2) Ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος θέλει ἐνεργῇ ἐπίσης τὸν ἔλεγχον, καταμέτρησιν καὶ καταστροφὴν τῶν ἐξοφλουμένων τίτλων καὶ τοκομεριδίων τῶν ὧς ἄνω δανείων, συμφώνως τῷ Νομοθετικῷ Διατάγματι τῆς 25 Μαΐου 1926 καὶ τῇ κυρωθεῖσῃ διὰ τοῦ ἀπὸ 19 Αὐγούστου 1927 Προεδρικοῦ Διατάγματος συμβάσει μεταξὺ Δημοσίου καὶ Ἑθνικῆς Τραπεζῆς.

3) Συμφωνεῖται προμήθεια πληρωτέα τῇ Τραπεζῇ παρὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου ὀριζομένη εἰς τὸ ἥμισυ ἐπὶ τοῖς ἐκατὸν (1)2 ο)ο) ἐπὶ τῆς ὀνομαστικῆς ἀξίας τῶν κατὰ τ' ἄνωτέρω ἐξοφλουμένων παρ' αὐτῆς τοκομεριδίων καὶ ὀμολογιῶν.

Ἄρθρον 3.

Ἡ παρούσα σύμβασις κυρωθῆσεται διὰ νόμου. Ἐγένετο εἰς διπλοὺν πρωτότυπον καὶ ὑπεγράφη ὑπὸ τῶν συμβαλλομένων, λαβόντων ἀνὰ ἓν ἀντίτυπον.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Νοεμβρίου 1929.

Διὰ τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν

Γ. ΜΑΡΗΣ

Διὰ τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος

Ὁ Ὑποδιοικητὴς

Ε. ΤΣΟΥΓΕΡΟΣ

Ἐπὶ τῆς β' συζητήσεως τῶν ἄρθρων καὶ τοῦ συνόλου τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ τροποποιήσεως τῶν περὶ ἐλευθερώσεως φυλακισμένων διατάξεων τοῦ Ποινικοῦ Νόμου», ὁ κ. **Α. Παπαθανάσης** λέγει, ὅτι αἱ τιθέμεναι ποινὰ διὰ τοῦ ὑπὸ κρίσιν νομοσχεδίου εἶναι τοσοῦτον αὐστηραὶ, ὥστε νὰ καθίσταται προβληματικὴ ἡ ἐπιβολὴ αὐτῶν. Διότι ὅταν τὸ αἵτημα τῆς τιμωρίας τῶν ἀδικημάτων ἔχει σήμερον ἐπὶ τοσοῦτον ἀμβλυνθῇ, ὥστε καὶ ἀδικήματα, ἐξ ἑκείνων τὰ ὁποῖα διεγείρουσι τὴν κοινὴν συνείδησιν καὶ προκαλοῦσι τὴν ἀγανάκτησιν, τιμωροῦνται δι' ἐπεικῶν ποινῶν, δὲν γνωρίζω τίνα θὰ ὦσι τὰ δικαστήρια ἐκεῖνα, καὶ δὴ τὰ ὀκτωτὰ, τὰ ὁποῖα θὰ τιμωρήσῃ διὰ τῶν αὐστηροτάτων αὐτῶν ποινῶν εἰρηκτῆς καὶ προσκίρων δεσμῶν τὴν ἐλευθέρωσιν φυλακισμένων, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ὅσον σοβαρὸν καὶ ἂν εἶναι τὸ ἀδικήμα τοῦτο δὲν εἶναι ἐξ ἑκείνων τὰ ὁποῖα προκαλοῦσι τὸ αἷσημα τῆς αὐστηρᾶς τιμωρίας. Ἀλλὰ καὶ ἡ κατάστασις τῶν φυλακῶν μας εἶναι τοιαύτη, ὥστε οὔτε τὸν δικαστὴν νὰ ὤθῃ πρὸς ἐπιβολὴν αὐστηρῶν ποινῶν, οὔτε τὸν ἐλευθερούμενον κατηγορούμενον νὰ καθιστᾷ ἐπικίνδυνον ἐγκληματίαν, διότι ἐν τῇ προτιμῇ μεταξὺ τῆς φυσι-

κῆς του ριπῆς πρὸς τὴν ἐλευθερίαν καὶ τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς ὑποταγῆς πρὸς τὸν νόμον θὰ προτιμῇ τὸ πρῶτον, ἀλλ' οὔτε καὶ παραδείγματα ἔχομεν τοιοῦτων ἀποδράσεων, ὥστε νὰ δικαιολογηται ἡ αὐστηρὰ αὐτὴ μεταρρυθμισὶς τοῦ Νόμου.

Ἐπίσης, κατὰ τὸν ἡμέτερον Ποινικὸν Νόμον, ὡς φυλακισμένος νοεῖται καὶ ὁ ἀπλῶς συλληφθεὶς καὶ διαρκούσας τῆς ἀνακριτικῆς διακρίσεως κρατούμενος, εἴτε ἐν φυλακῇ, εἴτε ἄλλοτε. Ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἄλλοτε ἡ ἐλευθέρωσις φυλακισμένου προϋποθέτει τοιοῦτον κατάδικον ἢ ὑπόδικον. Διὰ τῆς προσηγήκης εἰς τὸν Νόμον, ἄρθρον 181, διατάξεως ἐπιμετρούσης τὴν ποινὴν τῆς ἐλευθερώσεως καὶ ἐκ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τοῦ ἀδικήματος δι' ὃ κατηγορεῖται τις ἀπλῶς, θέλομεν πολλάκις εὑρεθῇ πρὸ τοῦ σκληροῦ καὶ ἀδίκου νὰ καταδικασθῇ τις μὲ πρὸς κίονα δεσμὴ ἐπὶ ἀπελευθερώσει ἀνθρώπου ἀβίου καὶ συλληφθέντος ἐπὶ τῇ βιάσει ἀπλῶν ὑπονοιών. Δι' ὃ προτείνω ν' ἀπαιτηθῇ ἡ φράσις «ἡ κατηγορεῖται διὰ πράξιν τιμωρουμένην διὰ μιᾶς τῶν ποινῶν τούτων» ἐκ τῶν ἁρθρῶν 181 καὶ 182 τοῦ Νομοσχεδίου.

Ὁ κ. **Χ. Λαδάς**, Συμφωνῶ, λέγει, ὅτι ὅσον ἀφορᾷ τὰς διατάξεις περὶ ἀπελευθερώσεως φυλακισμένων δὲν συντρέχει λόγος τροποποιήσεως τῶν, ἂν δὲ συνέτρεχε τοιοῦτος ἔπρεπε νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν αἱ τροποποιήσεις τῆς ἀρμοδίας Νομοπαρασκευαστικῆς Ἐπιτροπῆς, διότι ἐξ ἄλλου περιπτώσεις φυλακισμένων παρουσιάζονται σπανιότατα καὶ τιμωροῦνται καὶ ἑκακρῶς. Ὡς πρὸς τὴν ἀποδράσιν, ὁ ποινικὸς νόμος τιμωρεῖ ταύτην ἐὰν ἐλαδὲ χώρῃν βία. Ἐκεῖνο ποῦ συνεζητεῖτο ἐν τῇ Ἐπιστήμῃ ἦτο ἐὰν αἱ ἐπιβαλλόμεναι ποινὰ ἔπρεπε νὰ ἐφαρμοζόνται εἰς τὸν δικαστικῶς φυλακισμένον καὶ ἐλευθερούμενον ἢ εἰς τὸν ἀπλῶς κρατούμενον. Νεώτεροι ποινικοὶ νόμοι παρεδέχθησαν ὅτι πρέπει νὰ τιμωροῦνται καὶ οἱ ἐλευθερώνοντες ἀπλῶς κρατούμενοι. Ἀλλὰ οὐδεὶς ἐσκέφθη νὰ εἰσηγηθῇ νὰ τίθενται τὸσον βαρεῖα ποινὰ, οἷα αἱ καθιερούμεναι διὰ τοῦ Νομοσχεδίου. Περίπτωσις λοιπὸν τροποποιήσεως δὲν ὑπάρχει καὶ ἂν συνέτρεχε τοιαύτη ὥραιο νὰ διέλθῃ διὰ τῆς Ἐπιτροπῆς. Δι' ὅλα ταῦτα, ἐπιλέγει, θὰ ἐπρότεινα νὰ ἀποσυρθῇ τὸ Νομοσχέδιον, διότι ἐπιπροσθέτως παρατηρῶ ὅτι διὰ τοῦ ἁρθροῦ 3 γίνεται ἀναγωγή εἰς τὰς ποινικὰς διατάξεις, διατάξεις ἄλλων νόμων, καὶ διὰ τὰς πράξεις ταύτας δὲν ἀναλογοῦν τοιαῦται ποινὰ.

Δ. Δίγνας (Ἰ. Π. Δικ.) Βαρεῖα ποινὰ νὰ ἐπιβάλλωνται ὅταν ἡ πράξις δι' ἣν κατηγορεῖται ὁ ἐλευθερωθεὶς συνεπάγεται τὰς βαρύτερας τῶν ποινῶν τοῦ Ποινικοῦ Νόμου.

Χ. Λαδάς. Ὑπάρχει πληθὺς νόμων, ἰδίως περὶ ἐισπράξεων τῶν δημοσίων ἐσόδων, αἵτινες ἔχουν ποινικὰς διατάξεις καὶ κολάζουν τὰς παραβάσεις αὐτῶν δι' ἀναγωγῆς εἰς τὰ ἄρθρα 181 καὶ 182 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου.

Δ. Δίγνας (Ἰ. Π. Δικ.). Εἶναι προφανές ὅτι ἡ νεωτέρα διάταξις δὲν παρεμπέει εἰς ποινὰς παλαιότερων νόμων.

Χ. Λαδάς. Εἶναι προφανές, κύριε Ὑπουργέ, ὅτι πρέπει νὰ τροποποιηθῶν ὅλοι οἱ σχετικοὶ νόμοι, καὶ εἶναι ἀπαραίτητον τοῦλάχιστον νὰ προσαρμοσθῇ τὸ νομοσχέδιον πρὸς τὰς ὑποδείξεις τῆς ἀρμοδίας ἐπιτροπῆς. Ἐάν, τονίξει, ἔπρεπε νὰ γίνουν τροποποιήσεις, θὰ ὤραιο νὰ ληφθῇ πρόνοια διὰ τὰ ἐπιπολάζον ἀδικήματα περὶ ὑποθάλψεως ἐγκληματιῶν, ὅπου δὲν τιμωρεῖται, ἐνῷ ἡ τιμωρία του εἶναι νομοθετημένη εἰς ὅλας τὰς ποινικὰς νομοθεσίας, καὶ διὰ τῆς τιμωρίας τοῦ ἀδικήματος αὐτοῦ θὰ προσφέρωμεν πράγματι ὑπερσίαν καὶ εἰς τὴν διόλκυσιν καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν. Ἡδῇ, αὐξάνοντες τὰς ποινὰς δι' ἐλευθερώσεως κρατουμένων, δὲν κάμνομεν τίποτε. Ὁ ἀειμνηστὸς Δημητράκης ποῦλος ὑπεβίβασε καὶ δὲν ἠῤῥησε ποινὰς, ἐνῷ ἐξ ἄλλου εἶναι γνωστὸν ὅτι οὐδέποτε ἔγιναν περισσότητες καταχρήσεις, παρὰ ὅταν ἦτο ἐν ἐνεργείᾳ ἡ ποινὴ τῆς ἀγχύνης. Παράκαλῶ, ἐπιλέγει, τὸν κ. Ὑπουργὸν νὰ ἀποσύρῃ τὸ νομοσχέδιον, ἀφοῦ μάλιστα γίνεται καὶ ἀναθεώρησις τοῦ σχεδίου ποινικοῦ κώδικος.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Εἶναι, λέγει, ἀναμφισβήτητον ὅτι πρέπει νὰ ληφθοῦν μέτρα διὰ τὰς ἀποδράσεις τῶν ἐγκληματιῶν.

Αὐταὶ εἶναι ἀπειροὶ καὶ ἐξ αὐτῶν προέρχονται ὅλοι οἱ ὀρώντες ἀκόμη ληστὰι. Ἀλλὰ τὸ συζητούμενον μέτρον δὲν εἶναι τὸ συνταξιακὸν διὰ τὴν μακρίωσιν τῶν ἀποδράσεων. Αἱ ἀποδράσεις δὲν θὰ ἐμποδισθοῦν ἂν δὲν γίνουσι φυλακαὶ καὶ ὀργάνωσις αὐτῶν. Κάθι, ἐξ ἄλλου, αὐστηρὰ ποινὴ θὰ εἶναι ἐφαρμοστέα ἐν ἀνταποκρίνεταί εἰς τὴν κοινὴν συνείδησιν. Ὁ κ. βουλευτὴς Ἀττικῆς ἀνέπτυξεν ὅτι ὁ ὑποδιδάκμης τῶν ποινῶν ἔκαμε ταύτας ἐφαρμογὰς καὶ παραδείγματα ἔχομεν τὸ ἀδικήμα τῆς ψευδορκίας τὸ ὁποῖον ὅταν ἡ πράξις χαρακτηρίζεται ὡς κακούργημα ἐλάττωται ἐτιμωρεῖτο ἐνῷ ὅταν ἔγινε πλημμέλημα τιμωρεῖται. Ἐν συμπεράσματι, τὴν ἀπίσθρῃν θὰ ἐμποδίσωμεν ὅχι διὰ τῶν μεγάλων ποινῶν ἀλλὰ διὰ τῶν μικρῶν καὶ διὰ τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ συστήματος τῶν φυλακῶν.

Ὁ κ. **Δ. Δίγνας** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) λέγει ὅτι τὸ νομοσχέδιον ὑπεγγρεύθη ὡς ἐκ τῶν ἀποδράσεων ἐπικινδύνων ληστῶν καὶ κακούργων καὶ ἡ σπουδαιότερα μεταρρυθμισὶς εἶναι ὅτι, ἐνῷ αἱ καίμεναι διατάξεις κάμνουν διὰκρίσιν ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς ἀποδράσεως καὶ τῆς ἐλευθερώσεως, δὲν ἐλάμβανον ποσὸς ὑπ' ὄψιν τὴν βαρύτητα ἢ μὴ τῆς πράξεως δι' ἣν κατηγορεῖται ὁ ἐλευθερωθεὶς ἐνδύμιστα ἐπομένως ὅτι αἱ περιπτώσεις ἀπλῶν κατηγορουμένων καὶ πραγματικῶν ἐγκληματιῶν ἔπρεπε νὰ χωρισθοῦν. Αἱ ποινὰ διὰ τὰς ἄλλας περιπτώσεις δὲν εἶναι βαρύτεραι, διότι ὁ ποινικὸς νόμος ἔχει καὶ τὰς ποινὰς τῆς εἰρηκτῆς, θεσπιζόμεν δὲ τὴν πρῶτα πρὸς κίονα δεσμὰ ὅταν ὁ ἐλευθερωθεὶς κατηγορηται διὰ σοβαρότατα ἐγκλήματα. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς παρατηρήσεις τοῦ κ. βουλευτοῦ Κερκίρας διὰ τὴν λήψιν μέτρων διὰ τὰς φυλακάς, ἀσχολούμεθα ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, καὶ εἰς λίαν σύντομον διάστημα θὰ εἰσηγηθῶμεν σχετικὰ νομοθετικὰ μέτρα. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς παρατηρήσεις τοῦ κ. Παναγιωτῆ ὑποστηρίζοντες τὸ ἀνάλογον τῆς ποινῆς πρὸς τὴν πράξιν δι' ἣν κατηγορεῖται ὁ ἐλευθερωθεὶς ὑποβάλλω σχετικὴν τροπολογίαν, διότι νομίζω ὅτι ὁρθὸν εἶναι ὅτι πρέπει νὰ χαρακτηρίζεται ἡ πράξις δι' ἣν κατηγορεῖται ὁ ἀπελευθερωθεὶς παρὰ τοῦ Συμβουλίου ἢ τοῦ Δικαστηρίου, ὅπου θὰ δικάζῃ τὴν ὑπαίτιον τῆς ἐλευθερώσεως, δίδεται δὲ καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἀναθεώρησεως ὅταν ἡ ὀριστικὴ κατὰδίκην τοῦ ἐλευθερωθέντος μεταβάλλῃ τὸν χαρακτηρισμὸν τῆς πράξεως. Προσθέτω δηλαδὴ εἰς τὸν νόμον ἄρθρον 185 δις καὶ ἡ τροπολογία μου ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ ἐυρωμεν τὴν καλλίτεραν λύσιν καὶ δὲν θὰ ἔχω δυσκολίαν ν' ἀναβληθῇ τὸ νομοσχέδιον πρὸς τύπωσιν τῆς τροπολογίας ἢ καὶ νὰ ἀναμειθῇ ἀκόμη αὐτὸ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν.

Π. Τσαλδάρης. Ὑπάρχει, λέγει, εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπεξεργαζομένη τὸν Ποινικὸν Νόμον καὶ θὰ ἦτο ὁρθὸν τὰ τοιαῦτα νομοσχέδια νὰ παρασκευάζωνται ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν ἐκείνην ἔχουσαν ὑπ' ὄψιν τῆς καὶ τὸ σύνολον τοῦ Ποινικοῦ Νόμου, ἐνῷ ἡμεῖς ἐδῶ νομοθετοῦμεν εἰδικὰς τροποποιήσεις ἐν ἀγνοίᾳ αὐτοῦ. Δὲν γνωρίζω ἂν ὑπάρχουσιν ἐπείγουσαι περιστάσεις ἐπιβάλλουσας τὴν τροποποίησιν τοῦ Ποινικοῦ νόμου, ὁ ὑφιστάμενος ὅμως νόμος ἔχει ἐπαρκεῖς ποινὰς, ἀφοῦ ὁ ἐλάττωτος ὅρος εἶναι τριμηνος φυλάκισις καὶ δὲν ὑπολείπεται παρὰ νὰ συστήσῃ εἰς τὰ δικαστήρια νὰ κρίνουν μετ' αὐστηρότητος τὰς ἀποδράσεις ἢ ἐλευθερώσεις φυλακισμένων. Αἱ θεσμοθετημέναι ποινὰ εἶναι ἐπαρκεῖς, διότι δὲν πρόκειται περὶ πράξεων ὀφειλομένων εἰς ἐγκληματικὴν ἰσχύα. Μὲ τὴν τροπολογίαν ἥδη ποῦ κάμνεται, κ. Ὑπουργέ, δίδετε τὸ δικαίωμα νὰ γενώμεθα ἀντιφάσεις μεταξὺ τῶν δικαστηρίων, μὲ τὸ δικαίωμα τῆς ἀναθεώρησεως ποῦ θεσπίζετε, καὶ ὅλα αὐτὰ εἶναι ἀποτελέσματα τῆς προχειρολογίας μετ' ἧς συντάσσονται ποιν-

κὰς διατάξεις. Ἐπίσης πρέπει νὰ ἔχετε ὑπ' ὄψιν τὰς παρατηρήσεις τοῦ κ. Λαδὰ περὶ ἀνάγκης καταργήσεως τῶν διαφορῶν ποινικῶν διατάξεων, αἵτινες παρεμβάλλονται εἰς διαφορὰς νόμους, ἰδίως οἰκονομικούς. Θὰ συνίστων, ἐπιλέγει, δι' ὅλους τοὺς λόγους τούτους νὰ ἀποσυρθῇ τὸ νομοσχέδιον ἢ νὰ σταλῇ εἰς τὴν νομοπαρασκευαστικὴν Ἐπιτροπὴν καὶ ἂν ὑπάρχῃ ἐπείγουσα ἀνάγκη νὰ τὸ ἐπεξεργασθῇ ἐπείγοντως.

Δ. Δίγνας (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Ἐάν, λέγει, ὁ ποινικὸς νόμος ὃν ἐπεξεργάσθη ἡ ἀρμοδία Ἐπιτροπὴ ἦτο ὥριμος δὲν θὰ ὑπῆρχε λόγος νὰ εἰσηγηθῶμεν αὐτὸ τὸ μέτρον. Ἀλλὰ ἡ ἐργασία ἐκείνη τῆς Ἐπιτροπῆς στηρίζεται εἰς τοιαύτην γενικήν, πρὸ ὁποιασδήποτε καὶ οἱ ἴδιοι οἱ συντάξαντες τὸ σχέδιον ἐκείνον ἔκριναν ἀναγκαῖον ὅτι μετὰ τὴν πάροδον δωδεκαετίας ἔγιναν μεταβολαὶ καὶ ἐδημιουργήθησαν νέοι ὅροι καὶ συνθήκαι, καὶ δι' αὐτὸ ἀναθεωρεῖται ὁλόκληρον τὸ σχέδιον, δὲν δύναται δὲ ἡ ἀναθεώρησις νὰ περτωθῇ ἐντὺς τῆς παρούσης Συνόδου, καὶ ἐπομένως τὸ ἀντικείμενον περὶ οὗ προνοεῖ τὸ νομοσχέδιον θὰ τὸ ρυθμίσωμεν κατὰ τὸν καλλίτερον τρόπον ἢ θὰ ἀναβληθῇ ἡ ρύθμισις του. Ἡδῇ κάμνομεν τροποποιήσιν ἐπερχομένης τῆς μεταβολῆς περὶ τῆς ὀμίλησιν καὶ δὲν ἔχω δυσκολίαν νὰ ἀναβληθῇ τὸ νομοσχέδιον νὰ τυπωθῇ ἢ τροπολογία καὶ νὰ ἐπακολουθήσῃ ἡ συζήτησις ὥριμωτέρα.

Μεθ' ὃ, ἐρωτωμένη ἡ Βουλὴ, δέχεται τὴν ἀναβολὴν τοῦ νομοσχεδίου καὶ τὴν ἀναπομπὴν αὐτοῦ εἰς τὴν ἀρμοδίαν ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἐπὶ τοῦ εἰς β' συζητήσιν νομοσχεδίου «περὶ παραχωρήσεως γηπέδου εἰς τὴν Πανελληνίαν Σκοπευτικὴν Ἐταιρείαν» ὁ κ. **Μ. Μαντᾶς** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ 1 ἁρθρου τοῦ νομοσχεδίου, κατ' ἣν ἡ Πανελλήνιος Σκοπευτικὴ Ἐταιρεία ὑποχρεοῦται νὰ προκηρύσῃ κατ' ἔτος εἰς δύο περιόδους Πανελληνίους Σκοπευτικούς Ἀγῶνας ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων.

Ὁ κ. **Γ. Μαρῆς** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) παρατηρεῖ ὅτι ἀπορριπτὰ ὁ ἀρμόδιος ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργός, ὅστις καὶ εἰσήγαγε τὸ νομοσχέδιον. Ἀναβάλλεται μετὰ τοῦτο ἡ περαιτέρω ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου συζήτησις.

Γίνονται μετὰ τοῦτο δι' ἀναστάσεως δεκτὰ εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζητήσιν τὰ κατωτέρω νομοσχέδια:

1) «Περὶ κυρώσεως τῆς συναφθείσης τὴν 10 Μαΐου 1929 συμφωνίας μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν Ἀμερικῆς περὶ δικανονισμοῦ τῶν μεταξὺ τῶν ρηθεῖσων Κυβερνήσεων ὑφισταμένων οἰκονομικῶν διαφορῶν».

2) «Περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Βουλγαρίας συμβάσεως ἐκδόσεως τῆς 21 Φεβρουαρίου 1929».

3) «Περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τινῶν τοῦ νόμου 3398».

4) «Περὶ κυρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 8 Ὀκτωβρίου 1929 Ν. Δ. περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἁρθροῦ 1 τοῦ Ν. Δ. τῆς 17 Ἰουλίου 1923 περὶ εἰδικῶν διατάξεων Ἀνωμόμων Ἐταιρειῶν».

5) «Περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 12)15 Ἰουνίου 1926 Ν. Δ. περὶ ἐρμηνείας τοῦ νόμου 2387 περὶ προστασίας τῆς πνευματικῆς ιδιοκτησίας».

6) «Περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 8) 0 Αὐγούστου 1926 Ν. Δ. περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τινῶν τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν Δικαστηρίων».

7) «Περὶ πηγῶν γραφικῶν ἐπιχορηγήσεων καὶ λοιπῶν ἐξόδων τῶν δικαστικῶν γραφείων».

Συναινέσει τῆς Βουλῆς λύεται μετὰ τοῦτο ἡ συνεδρίασις ὥρα 6.45 διὰ τὴν 4.30 μ. μ. τῆς μετὰύριον Παρασκευῆς.

Ὁ Πρόεδρος

Ι. Δ. ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΣ

Οἱ Γραμματεῖς

Ι. Κουτσίνας

Δ. Μέλλας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΚΘ'

Παρασκευής 31 Ιανουαρίου 1930.

Ὠρᾷ 4.30' μ. μ. ὁ Πρόεδρος κ. **Ι. Τσιριμώκος**, ἀνεληθὼν ἐπὶ τῆς ἑδρας, κηρύσσει τὴν ἐναρξιν τῆς συνεδρίασεως καὶ διατάσσει νὰ ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικά τῆς προηγούμενης συνεδρίασεως.

Ἀνακοινούνται τὰ ἑξῆς:

Ὁ κ. **Θ. Σοφοῦλης** (ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) ὑποβάλλει τὰ ἑξῆς σχέδια νόμων:

1) «Περὶ τρόπου συνθέσεως ἐπιτροπῆς τοῦ νόμου 4313 «περὶ καταρτισμοῦ πινάκων Μακεδονομάχων» καὶ

2) «Περὶ καταρτισμοῦ ἐπιτροπῆς ἀναθεώρησης πινάκων δημομασίας ἐφέδρων ἀξιωματικῶν ἐξ ὑπαρχηγῶν καὶ χορηγῆσεως αὐτοῖς συντάξεως».

Ἡ ἐπὶ τῶν **Οἰκονομικῶν Κοινοβουλευτικῆ Ἐπιτροπῆς** ὑποβάλλει τὰς ἐκθέσεις τῆς ἐπὶ τῶν σχεδίων νόμων:

1) «Περὶ αὐξήσεως τῆς εἰς τὸν τέως Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας ναύαρχον Κουντουριώτην παρεχομένης συντάξεως» καὶ

2) «Περὶ μετεκπαιδεύσεως οἰκονομικῶν ὑπαλλήλων».

Οἱ κ. κ. **Θ. Σοφοῦλης** (ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) καὶ **Δ. Δίγκας** (ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) ὑποβάλλουν σχέδια νόμου «περὶ ὑποχρεώσεως τῶν ἐπὶ στρατιωτικῶν παιθαρτικῶν ὑποθέσεων ὡς μαρτύρων καλούμενων πρὸς προσέλευσιν καὶ μαρτυρίαν».

Ἡ ἐπὶ τῶν **Στρατιωτικῶν Κοινοβουλευτικῆ Ἐπιτροπῆς** ὑποβάλλει τὴν ἐκθέσιν τῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ τρόπου καταρτίσεως πινάκων προδίδασμῶν ἐνωμοταρχῶν διὰ τὸν βεβλὸν τοῦ ἀνθ' ἀσπιστοῦ κατὰ τὰς ἐναρξήσεως τὴν 17 Ὀκτωβρίου 1929 ἐξετάσεως».

Ἡ ἐπὶ τῆς **Δικαιοσύνης Κοινοβουλευτικῆ Ἐπιτροπῆς** ὑποβάλλει τὴν ἐκθέσιν τῆς ἐπὶ τῶν σχεδίων νόμων:

1) «Περὶ διαδοχικῆς τῶν βοηθῶν καθηγητῶν τῆς Σχολῆς Ναυτικῶν Δοκίμων».

2) «Περὶ χορηγίας πιστώσεως ἐκ δραχμῶν 95.598.60 εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν» καὶ

3) «Περὶ αὐθεντικῆς ἐρμηνείας τῆς παραγράφου 18 τοῦ άρθρου 17 τοῦ κωδικοποιουμένου νόμου 2740 τῆς 28[12]27 περὶ Μετοχικῶν Ταμείων τοῦ Πολεμικοῦ Ναυτικοῦ».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Ν. Συριόπουλος**, **Ι. Τσεριώνης**, καὶ **Τ. Ἀναστασίον** ὑποβάλλουν τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ καταστάσεως παθόντων ἐν πολέμῳ ἀξιωματικῶν καὶ ἀνθυποκμιστῶν».

Ὁ βουλευτὴς κ. **Ν. Κουπαροῦσος** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τῆς προτάσεως νόμου «περὶ ἰδρύσεως σανατορίου ἐν Αἰτωλοακαρνανίᾳ».

Ἐπὶ τῆς αὐτῆς προτάσεως νόμου ὑποβάλλει τροπολογίαν καὶ ὁ βουλευτὴς κ. **Ν. Τερζόγλου**.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Α. Καλαντζάκος** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ τροποποιήσεως τῶν κειμένων διατάξεων περὶ λιμενικῶν ταμείων».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Κ. Βελλιαντῆς** καὶ **Π. Συγογιάννης** ὑποβάλλουν τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ τροπο-

ποιήσεως τοῦ άρθρου 20 τοῦ νόμου 4441 «περὶ συγχροτήσεως κλπ. τῶν στελεχῶν τοῦ Π. Ν.».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Ν. Ἀσκηπίδης**, **Μ. Σαμαρᾶς** καὶ **Ν. Ζαρίφης** ὑποβάλλουν τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ μεταρρυθμίσεων εἰς τὴν νομοθεσίαν περὶ δήμων καὶ κοινοτήτων».

Ἡ **Γερουσία** ἀποστέλλει τὸ παρ' αὐτῆς ψηφισθὲν σχέδιον νόμου «περὶ κυρώσεως τοῦ Νομοθετικοῦ Διατάγματος τῆς 9)13 Νοεμβρίου 1925 περὶ ἐφέσεως ποινικῶν ἀποράσεων».

Ἡ ἐπὶ τῶν **Ἐξωτερικῶν Κοινοβουλευτικῆ Ἐπιτροπῆς** ὑποβάλλει τὴν ἐκθέσιν τῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἑνώσεως τῶν Σοβιετικῶν Σοσιαλιστικῶν Δημοκρατιῶν συμβάσεως περὶ ἐμπορίου καὶ ναυτιλίας, ὑπογραφείσης ἐν Ἀθήναις τῇ 11 Ἰουνίου 1929».

Ἡ ἐπὶ τῶν **Ἐσωτερικῶν Κοινοβουλευτικῆ Ἐπιτροπῆς** ὑποβάλλει τὰς ἐκθέσεις αὐτῆς ἐπὶ τῶν κάτωθι σχεδίων νόμων:

1) «Περὶ ἀγορᾶς καὶ ἐπισκευῆς ἀνταλλαξίμου ἀκινήτου πρὸς στέγασιν τῶν ἐν Ἀδρῆα δημοσίων ὑπηρεσιῶν».

2) «Περὶ ἐκτελέσεως προσθέτων ἔργων ἐπισκευῆς τοῦ διοικητικοῦ μεγάρου Χανίων».

3) «Περὶ ἐσωτερικῶν ἀνακινήσεων τοῦ διοικητηρίου Θεσσαλονίκης».

4) «Περὶ παραγραφῆς τῶν κατὰ τῆς τέως Ἑλληνικῆς Διοικήσεως Σμύρνης ἀπαιτήσεων», καὶ

5) «Περὶ συστάσεως Ἐδικῶν Ταμείων Παιδιότητος».

Ἡ ἐπὶ τῆς **Δικαιοσύνης Κοινοβουλευτικῆ Ἐπιτροπῆς** ὑποβάλλει τὰς ἐκθέσεις αὐτῆς ἐπὶ τῶν κάτωθι σχεδίων νόμων:

1) «Περὶ τροποποιήσεως τῶν περὶ ἐμπρησμοῦ διατάξεων τοῦ Ποινικοῦ Νόμου καὶ ἄλλων τινῶν διατάξεων», καὶ

2) «Περὶ τιμωρίας λιπομαρτύρων».

Ὁ βουλευτὴς κ. **Ν. Σπηλιάδης** καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ Νικολάου Νικητοπούλου αἰτοῦντος σύνταξιν διὰ τὸν ἐκ τορπιλισμοῦ ἀπώλεσθέντα υἱὸν τοῦ Ἰωάννου Νικητοπούλου.

Πολύτεκνοι νομοῦ Ἀσσηθίου αἰτοῦνται τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν τέκνων τῶν ἀπὸ τῆς πληρωμῆς ἐκπαιδευτικῶν τελῶν.

Ὁ κτηνοτρόφικος σύλλογος Βερροίας διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἀδικον φυλάκισιν τοῦ κτηνοτρόφου Λεωνίδα Καροφαλά καὶ αἰτεῖται τὴν ἀποφυλάκισιν τοῦ ἀρ' ἐνδὲ καὶ ἀρ' ἐτέρου τὴν καταβολὴν ὑπὸ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζίτης εἰς τοῦτον τῶν καταβληθέντων ὑπ' αὐτοῦ 53.000 δραχμῶν.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Ν. Ἀσκηπίδης** καὶ **Μ. Σαμαρᾶς** καταθέτουν ὑπόμνημα τῶν Ἐπαγγελματ. καὶ Γεωργικῶν Ἐπιμελητηρίων Θεσσαλονίκης αἰτουμένων τὴν ἀνάλογον ἐκπαιδευτικὴν τῶν παρὰ τῷ Ἀνωτάτῳ Οἰκονομικῷ Συμβουλίῳ.

Τὸ σωματεῖον καπνεργατῶν Δράμας ὑποβάλλει διὰ ψηφίσματος τοῦ διάφορα αἰτήματα καὶ αἰτεῖται τὴν ἀποδοχὴν τῶν.

Οἱ καταναλωταὶ σπορελαίου καὶ παθόντες ἐκ τῆς χρήσεως ἐλαϊολάδων παρακαλοῦν ὅπως ἡ πώλησις σπορελαίου διενεργηθῇ ἐφεξῆς ὑπὸ τῶν φαρμακείων.

Οἱ ἐνοικιασταὶ φόρου ἐλαίου ἐπαρχίας Ἀργεῶς αἰτοῦνται τὴν ἐπὶ διμηνον ἀναστολὴν τῶν δόσεων φόρου ἐλαίου.

Ὁ σύνδεσμος τῶν σιδηροδρομικῶν Θεσσαλίας, διαμαρτυρῶν κατὰ τῆς Ἐταιρείας τῶν Σιδηροδρόμων μὴ καταβαλὼσης

τὸ ὀρίσθην χρηματικὸν ποσὸν διὰ τὸ Ταμεῖον συντάξεως Σιδηροδρομικῶν, παρακαλεῖ τὴν Κυβέρνησιν ὅπως ἐξαναγκάσῃ ταύτην νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὰς ὑποχρεώσεις τῆς.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Μ. Τσαρλαμπᾶς** καταθέτει ἀναφορὰν τῶν ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Θράκῃ ὑπαλλήλων, τῶς δημοσίων ὑπαλλήλων Τουρκίας, ὑποβαλλόντων διαφόρους ἐνστάσεις ἐπὶ τῶν τροποποιήσεων τοῦ νόμου 4097 περὶ ἀποζημιώσεώς των.

Τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον Πλατάνων Ναυπάκτου ὑποβάλλει ψήφισμα σχετικὸν μὲ τὴν ἀμαξιτὴν ὁδὸν Ναυπάκτου-Λαμίας.

Ὁ Ἐδᾶγ. Παπαδόπουλος τέως δημοδιδάσκαλος αἰτεῖται τὴν παροχὴν συντάξεως.

Τὸ ταμεῖον παραγωγῆς Πηλίου καὶ ὁ πρόεδρος κοινότητος Σκιαθίου αἰτοῦνται τὴν ψήφισιν νομοσχεδίου περὶ ἐπανιδρύσεως τοῦ νομοῦ Μαγνησίας.

Ὁ πρόεδρος ἀναπήρων Ἐάνθης διαμαρτύρεται διὰ τὴν κατὰ τῶν νομοσχεδίων περὶ ἰδρύσεως καπνοδιομηχανικοῦ τράστ.

Ἡ ἐργατικὴ βόθρεια Θεσσαλονίκης αἰτεῖται τὴν ἀπόδοσιν τῶν λαϊκῶν ἐλευθεριῶν καὶ κατάργησιν τοῦ νόμου περὶ ἰδιω-νόμου.

Οἱ πρόεδροι τῶν συλλόγων πολυτέκνων καὶ κερραγωγῶν καὶ τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον Τυριάδου αἰτοῦνται τὴν καταβολὴν τῶν φόρων οἰκοδομῶν παρελθουσῶν χρήσεων 1926, 1927, 1928 καὶ 1929 κατὰ δόσεις.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Γ. Ἀφεντούλης** καταθέτει ἀναφορὰν τῶν ἐργατῶν τῶν ἐργοστασίων Βόλου.

Ὁ βοηθητικὸς Ἐμμ. Μπαληλάκης κλάσεως 1913 αἰτεῖται τὴν παράτασιν τῆς προθεσμίας διὰ τὴν ὑποβολὴν δικαιολογητικῶν πρὸς παροχὴν συντάξεως.

Οἱ κάτοικοι τῆς κοινότητος Ποντισμένης Σερρών αἰτοῦνται τὴν διάλυσιν τῆς κοινότητος τῶν καὶ τὴν ὑπαγωγὴν ταύτης εἰς τὴν κοινότητα Ἡρακλείας.

Τὸ ἐπαγγελματικὸν ἐπιμελητήριον Θεσσαλονίκης αἰτεῖται τὴν ἀντιπροσωπεύσιν τοῦ παρὰ τῇ ἐπιτροπῇ Ἐλευθέρας ζώνης Θεσσαλονίκης.

Ὁ μηχανικὸς Σ. Στυλιανίδης ἀντιπρόσωπος τῆς ἑταιρείας ΣΙΕΤ διαμαρτύρεται διὰ τὴν μελετωμένην ὑπογραφὴν τῆς συμβάσεως τηλεφώνων μετὰ τῆς ἑταιρείας Σίμενς.

Οἱ πρόεδροι κοινότητων Θεσσαλονίκης διαμαρτύρονται διὰ τὴν μελετωμένην κατάργησιν τῶν κοινοτικῶν βοηθῶν ταμίων καὶ κοινοτικῶν εἰσπρακτῶν.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Μ. Τσαρλαμπᾶς** καταθέτει ἀναφορὰν τῶν ἀναπήρων περιπεριούχων Λευκάδος αἰτουμένων τὴν παροχὴν βαλνιήματος.

Οἱ κάτοικοι τοῦ τέως δήμου Δωρίου αἰτοῦνται τὴν κατὰ δόσεις ἀποπληρωμὴν τῶν φόρων τῶν παλαιῶν χρήσεων.

Οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι Ἐλευθερουπόλεως, Σιατίστης, Σερρών καὶ Θεσσαλονίκης καὶ ὁ ἐμπορικὸς σύλλογος Σερβίων αἰτοῦνται τὴν αὐξήσιν τῶν ἀποδοχῶν, βράσει τοῦ τιμαριθμοῦ, καὶ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ καταστατικοῦ χάρτου τῶν ὑπαλλήλων.

Ἡ κοινότης Γαρδικίου Ὀμιλίων αἰτεῖται τὴν ἀμεσον ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐθνικῆς ὁδοῦ.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Ι. Κουτσίνας** καταθέτει ἀναφορὰν τῶν λειτουργῶν τῆς μέσης καὶ δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ νομοῦ Λαρίσης ἀπολυθέντων τὴν 15-12-29 καὶ αἰτουμένων τὴν χορηγίαν ἐπιδόματος καὶ τὰς ἐσφάρας.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Α. Κεαντούρης** καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ ἱερέως Κοσμηδίων Δημητρίου Ἀνγκνώστου Τριχταφύλλου αἰτουμένου τὴν παροχὴν ἀποζημιώσεως διὰ τὴν καταστροφήσαν οἰκίαν του.

Ὁ ἀπόστρατος ἀνθυπομνηστὴρ Σταύρος Α. Σταύρου αἰτεῖται τὴν παροχὴν συντάξεως ἀνθυπομνηστέρου.

Οἱ μετεκπαιδευόμενοι δημοδιδάσκαλοι Λαμίας αἰτοῦνται τὴν τροποποίησιν τοῦ νόμου 4374 περὶ διαδοχικῆς τῶν δημοδιδασκάλων.

Ἡ Παμψηφικὴ Ἐνωσις πολεμοπαθῶν Γκαϊρίτ; αἰτεῖται τὴν παροχὴν τῆς ἐκ δραχ. 30 ἡμερησίως ἀποζημιώσεως κατὰ τὸν χρόνον τῆς αἰχμαλωσίας των.

Οἱ κυνηγετικοί, προσδευτικοί, οἰνοποιητικοί, φιλόλογικοί, φαρμακευτικοί, ἱατρικοί, πολυτεχνικὸς σύλλογος καὶ τὰ ταμείον προνοίας παραγωγῆς Κύμης διαμαρτύρονται διὰ τὴν μελετωμένην κατάργησιν τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Καρυστίας.

Μεθ' ὅ τῇ Βουλῇ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῶν ἀναφορῶν καὶ ἐρωτήσεων.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινεῖ ὅτι πρῶτον ἀντικείμενον αὐτῆς εἶναι ἡ ἐρώτησις τοῦ βουλευτοῦ κ. **Π. Χριστοῦλα** ἀπευθύνοντος πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸν κ. ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργῶν τὸ κάτωθι ἐρώτημα καὶ παρακαλοῦντος αὐτοὺς νὰ πληροφρήσουν ἐπὶ τοῦτου τὴν Βουλὴν:

«Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου μέμφεται τὸν πολιτικὸν κόσμον ὅτι ἀπὸ 25ετίας καὶ ἐντεῦθεν δὲν ἐλήφθη σοβαρὰ πρόνοια περὶ ἐθνικῆς ἀμύνης καὶ ὅτι δὲν ἐπικρατεῖ σύστημα διὰ τὴν πλήρωσιν τῶν στρατιωτικῶν ἀναιχμῶν, ἀλλὰ σπασιμωδικὰ ἐνέργειαι διέπουν τὴν ἐν γένει διεξαγωγὴν τῶν στρατιωτικῶν πραγμάτων τῆς χώρας. Ἀρθρα εἰδικῶν τοῦναντίον ὑποστηρίζουν ὅτι ὁ πολιτικὸς κόσμος παρέχει πάντοτε τὰς ἀναγκαίαις πιστώσεις, ἀλλ' ὅτι ἐὰν ἐλαδὸν χώραν σπασμωδικὰ ἐνέργειαι καὶ σπατάλαι τὴν εὐθύνην ὑπέχει κυρίως ὁ ἀρθρογραφῆσας ἀρχηγὸς τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου. Ἰδαίματα δὲ ὁ Πρόεδρος τῆς ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπιρρίπτει τὴν εὐθύνην τῆς νοσηρότητος εἰς τὸν ἀρθρογραφῆσαντα ἀρχηγὸν τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου, διότι οὗτος ἔθεσε τὰς βάσεις τῆς ποσοτικῆς συνθέσεως τοῦ ἐλληνικοῦ στρατοῦ δυσαναλόγως πρὸς τὰς δυνατότητας τῆς χώρας, ὥστε νὰ μὴ δύναται αὕτη νὰ ἐπαρκῇ καὶ διὰ τὴν συντήρησιν τῆς προσωπικῆς ταύτης συνθέσεως καὶ διὰ τὴν πλήρωσιν τῶν στρατιωτικῶν ἀναγκῶν. Ἐνεκα τούτων ἐγεννήθη σύγχυσις καὶ ἐναπνεύσθη ἀνησυχία εἰς τὸν ἐλληνικὸν λαόν, ὅστις ἐπίστευσεν, ὡς ἐγὼ ἐξακολουθῶ νὰ πιστεύω, ὅτι ὁλος ὁ πολιτικὸς κόσμος, καὶ ἰδίαιτα ὁ Ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων, οὔτε παρημέλησε, οὔτε παραμελεῖ τὸ οὐσιωδέστατον πρὸς τὴν χώραν καθήκον τοῦτο Ἀλλὰ καθίσταται ἀναγκαστικὸν ὅπως τὴν ἀλήθειαν ταύτην ἀκούσῃ ἡ ἐθνικὴ ἀντιπροσωπεία καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ἀπευθύνοντος Κυβερνήτος τὴν χώραν».

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ὑπάρχει πρότασις νὰ προταχθῇ: **Πρόεδρος.** Δὲν εἶναι ἐπερωτήσις. Εἶναι ἐρώτησις ἐγγεγραμμένην πρῶτη εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν, ὅπως γνωρίζετε δέ, κατὰ τὴν Κανονισμὸν, εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦ κ. βουλευτοῦ ἀπαντᾷ ἡ Κυβέρνησις, ὁ δὲ ἐρωτῶν βουλευτὴς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀνταπαντήσῃ.

Γ. Καφαντάρης. Δὲν εἶναι σήμερον ἡμέρα ἐρωτήσεων.

Πρόεδρος. Ἡμερησία Διάταξις ἀναφορῶν καὶ ἐρωτήσεων ὑπάρχει εἰς κάθε συνεδρίαν, ἀλλὰ κατὰ συνήθειαν παραλείπεται ἐκαστὴν Δευτέραν καὶ Παρασκευαίαν, ἐξαρτᾶται δὲ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν ἐὰν θὰ ἀπαντήσῃ ἡ ὄχι.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Κάθε ἡμέρα εἶναι ἡμέρα ἐρωτήσεων δυστυχῶς.

Γ. Καφαντάρης. Ὅχι, κ. Πρόεδρε.

Ε. Βενιζέλος. Μάλιστα. Ἀλλὰ θὰ σὰς ἔλεγον τὸ ἑξῆς: Ἐὰν θέλατε, νὰ ἀναβάλωμεν τὴν συζήτησιν δι' ἄλλην ἡμέραν.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Δὲν ὑπάρχει ἀντίρρησης νὰ ἔλθῃ ἡ συζήτησις δι' ἐπερωτήσεως διὰ νὰ γενικευθῇ, διότι δι' ἐρωτήσεως δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ γενίκευσις. Δεδομένου δὲ ὅτι σήμερον, ἡμέραν ἐπερωτήσεων, ὑπάρχει εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν μία συναφὴς ἐπερωτήσις προερχομένη ἐκ μέρους τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος, ἡ σχετιζομένη πρὸς τὸ ναυτικὸν πρόγραμμα τῆς Κυβερνήσεως, νομίζω ὅτι θὰ ἦτο ἐνδεκαήμερον νὰ συνδυασθῶν αἱ δύο καὶ νὰ συζητηθῶν ἀπὸ κοινῶς σήμερον.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἡ στάσις τῆς Κυβερνήσεως εἶναι στάσις Κυβερνήσεως ἢ ὅποια εἶναι διατεθειμένη νὰ δώσῃ τὰς ἀναγκαίαις ἐξηγήσεις εἰς τὴν Βουλὴν. Δὲν βιαζόμεθα δὲ διότι δὲν νομίζομεν ὅτι ἡ κοινὴ γνώμη ἀνησυχεῖ εἰς τὸ ση-

με τον τουτο και ότι παρίσταται ανάγκη να την καθυστερήσωμεν. Θά έπρότεινον λοιπόν όπως, έφάσον το Έθνικόν δημοκρατικόν κόμμα όπως και το Λαϊκόν έχουν εγγράψει επερωτήσεις δια την στρατιωτικήν πολιτικήν της Κυβερνήσεως, ενώσωμεν τας επερωτήσεις αυτές, για ή συζήτησις διεξαχθή ενιαίως.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Υπό αυτό το πνεύμα μάλιστα.

Δ. Μπότσαρης (Υπουργός των Ναυτικών). Τουτό μόνον θα έπρεπε να ληφθή υπ' όψιν, ότι ο επερωτών αξιότιμος βουλευτής του Λαϊκού κόμματος εξήγησεν αφθονίαν στοιχείων επί τη βάση των οποίων να αναπτύξη την έρώτησίν του. Έθεσα τα έγγραφα ταύτα εις την διάθεσιν του κ. βουλευτού, ή δέ ύπηρεσία του Υπουργείου των Ναυτικών κατακρίνεται εις την σύνταξιν των αντιγράφων αυτών. Θά έπρεπε λοιπόν να έρωτηθί έάν είναι ώριμος ο αξιότιμος επερωτών δια να αναπτύξη την επερωτήσιν του, άλλως να όρισθί άλλη ήμέρα.

Γ. Στράτος. Θά παρεκάλουν, κ. Υπουργέ, να διατάξητε την ύπηρεσίαν σας όπως μοι αποστείλη τα έγγραφα ταύτα, διότι λόγω της σωρείας των δεν κατέστη δυνατόν μέχρι σήμερα να μοι δοθούν. Έπειδή δέ ύφίσταται αυτή ή δυσκολία θα παρεκάλουν, έάν θέλετε, να χωρισθούν αι επερωτήσεις.

Δ. Μπότσαρης (Υπουργός των Ναυτικών). Διά το ζήτημα το στρατιωτικόν δεν δύναμαι να σας απαντήσω, δια το ναυτικόν όμως έχομεν άλλην την πρόθεσιν να σας διευκολύνωμεν.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Την Δευτέραν να συζητηθούν και αι δύο. **Πρόεδρος.** Δέχεται ή Βουλή να εγγραφούν αι έρωτήσεις αυτές ως επερωτήσεις εις την Ήμερησίαν Διάταξιν της Δευτέρας δια να γενικευθί ή έπ' αυτών συζήτησις.

Γ. Στράτος. Έάν και έφ' όσον κατατεθούν τα έγγραφα τα όποια εξήγησα.

Η Βουλή αποδέχεται δι' αναστάσεως την πρότασιν ταύτην του κ. Προέδρου.

Ο κ. **Π. Τσαλδάρης** όμιλών επί της διατάξεως του Κανονισμού της Βουλής περί των μη προσερχομένων προς όρκωμοσίαν βουλευτών, ψηφισθείσης καθ' όν χρόνον το Λαϊκόν κόμμα δεν παρίστατο εις τας συνεδριάσεις της Βουλής, λέγει τα εξής:

Κατά την άπουσίαν του Λαϊκού κόμματος εκ των έργασιών της Βουλής έψηφίσθη διάταξις του Κανονισμού αυτής κατά την οποίαν αποκλείεται του Σώματος βουλευτής μη όρκωσθείς, μετά ώρισμένως τινάς προϋποθέσεις. Ο βουλευτής αυτός ανήκει εις την αντίθετον της Κυβερνήσεως πτέρυγα. Δεν λέγω τουτο δια να αιτιαθώ από τιαούτης τινός απόψεως την εν λόγω διάταξιν, διότι είμαι βέβαιος ότι ο κ. Πρόεδρος της Βουλής ο όποιος εισήγγιθι αυτήν έπραξε τουτο αποβλέπων βεβαίως εις το εύρρυθμον της λειτουργίας του Σώματος. Ούτε είχαν την αξίωσιν όπως ή Βουλή κατά την διάρκεια της άπουσίας του Λαϊκού κόμματος μί ή εξακολούθησιν την νομοθετικήν εργασία ή μη ρυθμίση των Κανονισμών αυτής ως θά ένόμιζε καλύτερον. Τοσουτο μάλλον δεν έχω λόγον να παραπονέσθω δια τουτο, καθόσον κατά την τελευταίαν πρό των διακοπών συνεδρίασιν της Βουλής, ότε περίπου έλαβον γνώσιν της διατάξεως ταύτης, συνεπεία ειδήσεως εις τας έφημερίδας ότι θα εξέδιδετο και σχετικόν διάταγμα περί προκηρύξεως επαναληπτικών εκλογών, μόλις ήθέλησα να φέρω το ζήτημα τουτο ενώπιον της Βουλής, ο κ. Πρόεδρος της Κυβερνήσεως προθύμως όχι μόνον έδέχθη την συζήτησιν, άλλ' έπεε να μείνη το ζήτημα έκκρεμές ένα συζητηθί μετά τας έορτάς, εν τώ μεταξύ δέ ούδέν θα έννηργετο.

Έλαβον τόν λόγον μόνον δια να δικαιολογήσω διατί τόσον δραδέως έρχομαι να έπιληφθώ ζητήματος δια το όποιον ύπάρχει ήδη διάταξις ψηφισθείσα νομίμως και κατά τούς ώρισμένους κανόνες υπό της Βουλής. Η διάταξις ή ψηφισθείσα υπό του Κανονισμού έχει ως εξής: «Βουλευτής απέχων επί τρίμηνον από της ενάρξεως έκάστης βουλευτικής περιόδου, να δόσιν τόν κατά το άρθρον 42 του Συντάγματος διατασόμενον όρκον άνευ δε-

δικαιολογημένης αίτίας θεωρείται παρηγημένος του βουλευτικού αξιώματος, έάν, καλούμενος μετά παρέλευσιν της τριμήνου προθεσμίας εγγράφως παρά του Προέδρου της Βουλής, δεν προσέλθω εντός 20 ήμερών από της προσκλήσεως να όρκισθί».

Εις τούς όρους συνεπεία των οποίων θεωρείται ότι έπληθε παραιτήσις του βουλευτού περιλαμβάναται ο βουλευτής Ούτλου κ. Μαυρομιχάλης. Βεβαίως ή διάταξις δεν άφορξ αυτόν μόνον, άλλ' εξ άφορμής αυτού προήλθε και θα αποτελέσιν πλέον κανονισμών και εν τώ μέλλοντι. Επομένως ή διάταξις πρέπει να εξετασθί από της γενικής αυτής φάσεως, έάν δηλαδή είναι όρθή είτε από απόψεως νομικής, είτε από απόψεως πολιτικής. Υπό τας δύο αυτές απόψεις θέλω εξετάσει το ζήτημα. Γνωρίζετε πάντες ότι ή παραιτήσις βουλευτού είτε και γεροντιστασού από του αξιώματος το όποιον έλαβε συνεπεία της λαϊκής έντολής ήμψισθητήθη άν κατ' αρχήν πρέπει να γίνεται αποδεκτή, καθώς δεν ύπάρχει συμφωνία και περί των όρων, υπό τούς όποιους δύναται να γίνη δεκτή Παλαιότερον έπρεσβεύετο ότι παραιτήσις εκ μέρους του βουλευτικού αξιώματος δεν είναι έπιτετραμμένη εις βουλευτήν ή γεροντιστάτην. Έχει έπιτακτικήν έντολήν το λαός και όφείλει να εξακολουθί έχων την έντολήν αυτήν της οποίας δεν δύναται να άπεκδυθί και άν θέλη. Η αρχή αυτή τηρείται και σήμεραν άπαρεγκλίτως εν τώ Κοινοβουλίω της Αγγλίας. Έκαί παραιτήσις δεν έπιτρέπεται.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Εύρηκαν όμως τρόπον.

Π. Τσαλδάρης. Θά το είπω άμέσως. Καί όσάκις βουλευτής εύρίσκει εις ανάγκην να παραιτηθί, εύρον μίαν διέξοδον, και ή διέξοδος αυτή είναι να αποδέχεται μίαν ύπηρεσίαν συνεπεία της οποίας δεν έπιτρέπεται να είναι εν ταύτῳ και βουλευτής. Αναλαμβάνουν την ύπηρεσίαν αυτήν θεωρείται έκπτωτος της θέσεως του βουλευτικού αξιώματος και κατόπιν άφού τελειώσιν τη δουλειά του παραιτείται και της θέσεως την οποίαν έλαβε. Είναι δηλαδή έντελώς θέσις τιμητική. Αυτό πρέπει να είπωμεν ότι δεν είναι μία καταστρατηγήσις του νόμου, άλλ' είναι άπόρροια μιάς γενικωτέρας αρχής ή οποία διέπει τόν Αγγλικόν λαόν από πάσης απόψεως είτε συνταγματικής είτε νομοθετικής. Είναι το αυτό πνεύμα το όποιον ίσχυε και εις τούς Ρωμαίους: Η συντηρητικότης εις τούς νόμους. Δεν ήθελον να μεταβάλλεται ένας νόμος διότι παρουσιάζεται μία περίπτωση κατά την οποίαν ήτο πρόδηλος ανάγκη να γίνη μία εξαίρεσις του νόμου. Αλλά έφευρον οι Ρωμαίοι το λεγόμενον *fictio*, το πλάσμα. Τουτό έθεωρείτο ως να ήτο εκείνο, δια να τηρηθί ή διάταξις ή οποία άνεπύχθη εις τούς νεωτέρους νόμους και την οποίαν έδω σήμερον κατά κόρον επαναλαμβάνομεν εις οίανδήποτε περίπτωση, και κατηντήσαμεν να μη ήξέυρωμεν ποίος είναι ο νόμος εκείνος, ο όποιος ίσχύει. Ένθυμούμαι εις παλαιότεραν έποχήν, ότε ο μακαρίτης Οικονομίδης έδιδε γνωμοδοτήσεις σχετικώς προς νεωτέρους νόμους, ότι έλεγεν, ότι αυτή είναι ή γνώμη μου έάν ο νόμος δεν μετεβλήθι. Έάν έξίς σήμερον βεβαίως δεν θα του ήρκει ούτε αυτή ή δικαιολογία δια την γνώμην την οποίαν είχε. Η συντηρητικότης αυτή άς έμπνεύσιν και ήμας σήμεραν. Δεν ήμπορούμεν με αυτήν την πληθώρα της νομοθεσίας να ζήσωμεν, και νομίζω ότι προέρχεται τουτο από μίαν όλιγορίαν, από μίαν άμέλειαν, διότι, έάν οι νόμοι δεν έγίνοντο συμπτωματικώς άλλ' επί τη βάση γενικών τινων αρχών, δεν θα κατελήγομεν εις αυτό το αποτέλεσμα.

Αλλ' αυτά είναι παρεκδοαίς και επανέρχομαι εις το θέμα Έκαί λοιπόν όπου έγένετο δεκτή κατ' αρχήν ή παραιτήσις έγεννήθη εν δεύτερον ζήτημα. Η παραιτήσις είναι άπλώς δικαίωμα του βουλευτού ή είναι και δικαίωμα της Βουλής; Εις τα πλείστα κοινοβουλευτικά Κράτη έχει γίνει δεκτόν ότι ή παραιτήσις δεν είναι άπλώς δικαίωμα του βουλευτού, Ο βουλευτής υποβάλλει την παραιτήσιν του αλλά έάν και κατά πόσον πρέπει να γίνη αυτή δεκτή κρίνει ή Βουλή. Καί ή διάταξις αυτή δεν είναι άμοιρος σημασίας, διότι πολλάκις εύρέθημεν υπό έξαιρετικούς όρους, και έφθασαν να υποβάλλωσι

την παραιτήσιν, ενώ πραγματικώς δεν θα την υπέβαλον, είτε πιεζόμενοι, είτε εκ τινος άλλης περιστάσεως θεωρούντες ότι θίγονται. Καί έάν ήτο άπλως δικαίωμα των θα έγίνετο δεκτή εις περίπτωσηιν κατά την οποίαν δεν έπρεπε να γίνη αποδεκτή.

Έχω υπ' όψει παραδείγματα Γάλλου βουλευτού, ο όποιος υπέβαλε την παραιτήσιν του εν τη Βουλή, διότι εις άγόρευσίν του εν προηγούμενη συζήτησει επεκαλέσθη περιστατικά, από τα όποια πράγματι έθεώρησεν ότι θίγεται εν τῳ προσώπῳ του, εις τρόπον ώστε να αισθάνεται ότι δεν του έπιτρέπεται πλέον να παραμένη εν τη αίθούσῃ της Βουλής. Η Βουλή, αντιληφθεύσα την αίτιαν της παραιτήσεώς του, άνεγνώρισεν ότι εν πλάνη εύρίσκειται επικαλεσθείς αναληθή γεγονότα και δεν έδέχθη την παραιτήσιν εκείνην, αλλά τούναντίον είπεν ότι βουλευτής ο όποιος τόσον βαρύτατα αισθάνεται τα καθήκοντά του είναι άπαραιτήτων να παραιτείνη εις την αίθουσαν. Αν ήτο ή περίπτωση κατά την οποίαν θα ήτο άπλουν δικαίωμα του βουλευτού, βεβαίως θα έπαυε να είναι ούτος βουλευτής, ενώ αληθώς ως άνεγνώρισε και ή Γαλλική Βουλή, έπρόκειτο περί πολιτευομένου ήθικου και άπολύτως έχοντος επίγνωσιν του αξιώματος και της θέσεως την οποίαν κατείχε. Πολλά άλλα παραδείγματα συνέδησαν επίσης εις την Γαλλικήν Βουλήν. Αναφέρω την περίπτωσιν, κατά την οποίαν όμας βουλευτών υπέβαλε την παραιτήσιν της, ότε ή Γαλλία κατά τόν πόλεμον του 1870 ήττήθη και άπώλεσε τας δύο επαρχίας, και οι βουλευταί εκείνοι έθεώρησεν, ότι δεν είχαν δικαίωμα να παραιτούν βουλευταί. Καί και δεν έγένετο δεκτή ή παραιτήσις των, άφ' ενός μόν διότι έπέδρασε το αίσθημα, ως εκ του οποίου υπέβαλον την παραιτήσιν των, άφ' έτέρου δέ ένεκα του λόγου ότι δεν είναι βουλευταί ώρισμένης τινός περιφέρειας, άλλ' είναι βουλευταί όλου του Κράτους, και άν ή Γαλλία έστερηθί των επαρχιών της, τεν έπρεπε να στερηθί και των αντιπροσώπων των επαρχιών αυτών. Αλλά τιαούτα παραδείγματα πολλά αναφέρονται εις σήν κοινοβουλευτήν ιστορίαν των διαφόρων κρατών. Δεν στετείται δε τοιούτων και ή ήμετέρα Βουλή. Γνωρίζετε εν τῳ παρελθόντι ποσάκις υπεβλήθησαν παραιτήσεις εν τη Βουλή, μη γενόμενα δεκταί. Οφείλω να είπω ότι από απόψεως πολιτικής θα ήτο προτιμώτερον να έμμείνωμεν εις την διάταξιν, καθ' ήν δεν άρκεί μόνον ή δήλωσις του βουλευτού ότι παραιτείται, αλλά πρέπει να εξετάσῃ και ή Βουλή κατά πόσον πρέπει να γίνη δεκτή ή παραιτήσις αυτή. Τοιαύτη διάταξις επικρατεί εις όλα σχεδόν τα κοινοβουλευτικά Κράτη. Καί παρ' ήμιν από τούς δημοσιολόγους ύπεστηρίχθη ή ύγιεστερα πολιτική αρχή δια την έννοιαν της παραιτήσεως. Είπον ότι το αξίωμα του βουλευτού είναι μία έντολή εκ μέρους του λαού, και επομένως ο έχων την έντολήν αυτήν αυτός έχει και το δικαίωμα να παραιτηθί αυτής, και το δικαίωμα τουτο δεν υπόκειται εις κανένα έλεγχον της Βουλής. Αλλ' έμφανίζεται το ζήτημα, πώς πρέπει να δηλωταί ή παραιτήσις αυτή του βουλευτού; Καί δύναται έπωσδήποτε να δηλωθί: Τουτό βεβαίως εξαρτάται εκ των κειμένων νόμων. Αλλά και όπου δεν ύπάρχει ρητή σχετική διάταξις, όλοι οι άσχολούμενοι με το κοινοβουλευτικόν δικαίον, καθώς και ή πρακτική των Βουλών, καθιέρωσαν ότι πρέπει να είναι ρητή, κατηγορηματική και απόλυτος ή δήλωσις. Δεν έπιτρέπεται εκ περιστάσεων οίανδήποτε να συνεχθί το ένδεχόμενον της παραιτήσεως, πρέπει τουτο να προκύπτη σαφώς και κατηγορηματικώς. Εις την πράξιν, την κοινοβουλευτικήν και εις το κοινοβουλευτικόν δικαίον αναφέρονται πλείστα τιαούτα περιστασίαι. Κατά την περίστασιν, καθ' ήν βουλευτής συστηματικώς εκ της Βουλής άπουσιάζει και μέλλει άσφαλώς να παρατείνη την άπουσίαν του, έγένετο δεκτόν ότι τουτο δεν άποτελεί δήλωσιν παραιτήσεως, ούτε δύναται να συναχθί ή δήλωσις της παραιτήσεως εκ τοιούτου περιστατικού.

Θά σας αναφέρω εν περιστατικόν άρκετά περιεργον έμφανισθέν κατά τούς χρόνους του Εύρωπαϊκού πολέμου. Δύο βου-

λευταί ανήκοντες εις το Ραϊχστάγ όχι μόνον δεν μετέβησαν εις την Βουλήν, αλλά μετέστησαν και εις τούς αντίπαλους και έθεωρήθη τουτο ως πράξις αντικειμένη εις τα καθήκοντά των ως πολιτών Γερμανών και έγεννήθη το ζήτημα άν ήδύνατο ούτοι να εξακολουθούν να είναι βουλευταί. Έθεωρήθη, ότι έπρεπε να γίνη κάποια ποινική δίωξις δια να άπορρήθουν, αλλά τουτο προσέκοψεν εις άλλο ζήτημα, περί του οποίου θα σας όμιλήσω εϋθύς άμέσως, και κατέληξαν ότι δια τα πρόσωπα, τα όποια όχι μόνον άρνούται το προς την Πατρίδα καθήκον, αλλά και αντιτίθενται προς αυτό, δεν ύπάρχει δια αυτό άλλη πανερωτέρα δήλωσις περί του ότι δεν θέλουν να είναι βουλευταί. Εν τούτοις και τουτο δεν έθεωρήθη επαρκής, άλλ' έκρίθη ότι έπρεπε να εξακριβωθί και ο τρόπος, κατά τον όποιον παραιτείται τις του βουλευτικού αξιώματος. Καί είπον οι έφ' όσον ούτοι έλεγον ότι ήσαν πρώην βουλευταί, είναι πανερώ ή δήλωσις των περί παραιτήσεως, και επί τη βάση τουτου έθεώρησαν ότι ύπάρχει κατηγορηματική δήλωσις. Εις τας περιστάσεις καθ' ός ή Βουλή θα κρίνη άν παρατήθη τις ή όχι, έφ' όσον εις τον νόμον δεν διαγράφεται ώρισμένος τρόπος παραιτήσεως, είναι ένδεχόμενον να συμβώσι άτοπα πολλά. Υποθέσате μίαν Βουλήν ή οποία καταχράται της πλειοψηφίας την οποίαν έχει: τι δύναται να κάμη εις περιστάσιν καθ' ήν εις βουλευτής ήθελε δηλώσει κατηγορηματικώς ότι δεν είναι βουλευτής; Δια τουτο και οι συγγραφείς συμβόλων, και τα Συντάγματα κατέληξαν όμοίως, να όρίζεται ώρισμένος τρόπος παραιτήσεως και έννομιμάτευσαν ότι δεν δύναται να συναχθί σιωπηρώς ή θέλησις του βουλευτού προς παραιτήσιν, άλλ' απαιτείται ώρισμένος τύπος. Εις το αυτό αποτέλεσμα έφθασε και το ήμετερον Συνταγμα αναχωρών εκ της ιδέας ότι το αξίωμα του βουλευτού πηγάζει εκ της λαϊκής θελήσεως, ή οποία πρέπει να είναι: τεταττή άπέναντι παντός, και ιδίως άπέναντι εκείνων, ούτινες έχουσι την θέσιν εξ αυτής της ιδέας έντολής. Ηθέλε να περιφρουρήσῃ όσον το δυνατόν περισσότερο το αξίωμα τουτο και δια τουτο καθώρισε μόν ότι ή παραιτήσις είναι δικαίωμα του βουλευτού, αλλά δια να ύπάρξη ή παραιτήσις απαιτείται ώρισμένη κατηγορηματική δήλωσις, της οποίας ή τύχη ν' ήμ' εξακρίται εις οιασδήποτε έριμνείας και πράξεως της Βουλής. Μετά την διάταξιν αυτήν νομίζω ότι παρ' όσους δύναται ν' ήμψισθητήθη ότι ή διάταξις του κανονισμού είναι τελείως αντισυνταγματική. Αλλ' έάν είναι ανάγκη να φέρω και έτερα έπιχειρήματα θα σας παρακλήσω να παραβάτε την διάταξιν του άρθρου 41 με την διάταξιν του άρθρου 39, το όποιον όμιλεί περί της έκπτώσεως του βουλευτού ένεκα λόγων καθιερώντων το άσυμμόδιον. Το άρθρον 39 λέγει ότι εάν επέλθῃ ή περίπτωση της παραιτήσεως, ή οποία διαγράφεται εις το άρθρον 41 έδάφ. 1, ο βουλευτής γίνεται έκπτωτος. Αλλά τα περιστατικά αυτά είναι πραγματικά και εν περιπτώσει όμφισθητ' ίσως άποφαίνεται ή Βουλή. Τουτό το λέγει δια να διαστείλῃ την περίπτωσιν του άρθρου 39 από του άρθρου 41, το όποιον δεν έννοει καμμίαν έπίμειδσιν της Βουλής, διότι ή παραιτήσις είναι δικαίωμα απόλυτον του βουλευτού, το δε Συνταγμα καθώρισεν ώρισμένον πανηγυρικόν τύπον δι' αυτήν. Τούναντίον, δια την περίπτωσιν της έκπτώσεως του άρθρου 39 δύναται να γεννηθί άμφισδήτησις και λέγει το Συνταγμα ότι εν τιαούτη περιπτώσει κατά πόσον ύπάρχει πραγματικόν περιστατικόν θα το εξετάσῃ ή Βουλή. Δεν νομίζω μετά την σκεψη και κατηγορηματικήν διάταξιν του άρθρου 41 εν συγκρίσει προς το άρθρον 39 ότι δύναται να ύπάρξη άμφισδήτησις ότι σιωπηρά παραιτήσις, παραιτήσις τεκμηριμένη, δεν δύναται να ύπάρξη, είναι εκτός και του γράμματός και του πνεύματος του Συντάγματος. Καί τόσο είναι κατάδηλον τουτο ώστε πρέπει να υποθέσωμεν ότι υπερβολικός ζήλος του εισηγγένετος την διάταξιν, του κ. Προέδρου της Βουλής, τόν ήγαγε να μη λάβῃ υπ' όψιν την κατηγορηματικήν αυτήν διάταξιν, ή οποία δεν επιδέχεται άλλην έρμηνείαν.

Θά έλεγον επί πλέον, κ. βουλευταί, ότι εάν ήδύνατο ή διάταξις αυτή να έχῃ σημασίαν τινά θα ήδύνατο να έχῃ τοι-

αυτήν μόνον από της απόψεως ότι δι' αυτής επέρχεται ωριμμένη περίπτωση παραίτησως. Ἀλλὰ τοιαύτη σημασία δὲν δύναται νὰ δοθῇ, ἐὰν δὲ ἐδίδετο θὰ ἦτο ἀντισυνταγματική. Διότι ὅταν ὁ νόμος διαγράφῃ τὸν τρόπον τῆς παραίτησως, τούτο σημαίνει ὅτι δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ ἄλλος τρόπος ἐκτός αὐτοῦ ὁ ὁποῖος ὑπάρχει εἰς τὸ Σύνταγμα, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ ἡδυνάμεθα νὰ νομοθετώμεν καὶ νὰ κανονίζωμεν τὰ ζήτηματα τῆς Βουλῆς κατὰ τὴν ἐρασίαν μας. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἡδυνάμεθα νὰ κανονίζωμεν οὕτω καὶ ἐὰν ἐπετρέπετο νὰ γίνεταί τοῦτο, θὰ ἦτο ἄκυρος ἡ παραίτησις. Καὶ θὰ ἡδυνάμην νὰ ἐπικαλεσθῶ σχετικὴν περίπτωσιν ἐκ τῆς Γαλλικῆς νομολογίας, βουλευτηνὴν ἐν τῇ ἐκείνῃ κατὰ πόσον θὰ ἡδύνατο νὰ ἀποτελέσῃ λόγον ἐκπτώσεως ἀδικήμα διὰ τὸ ὅποιον ὁ ποινικὸς νόμος δὲν προβλέπει τὴν περίπτωσιν ἐκπτώσεως ἐκ τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος, ἐκρίθη ὁμοθυμῶς ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν διὰ μεταγενεστέρου νόμου νὰ ὀρίζεται ποινὴ ἐκπτώσεως διὰ τοὺς ὑφισταμένους βουλευτάς, διότι τούτο δὲν θὰ ἦτο τίποτε ἄλλο παρὰ ἀρχαῖος λόγος ποινῆς τοῦ ἀξιωματοῦ τὸ ὅποιον εἰς βουλευτὴς ἔχει ἐκ τῆς θελήσεως τοῦ λαοῦ. Ἐξ ἄλλου, τὸ ἡμέτερον, Σύνταγμα ὥρισε κατὰ τινὰ τρόπον θὰ ἐπέρχεται ἡ ἀπώλεια τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος. Αὐτὰ, κ. βουλευταί, εἶχον νὰ εἶπω ὡς πρὸς τὸ ζήτημα, ἀπὸ ἀπόψεως νομικῆς.

Ἀλλὰ νομίζω ὅτι καὶ ἀπὸ πολιτικῆς ἀπόψεως δὲν εἶναι ὀρθὴ ἡ διάταξις αὕτη τοῦ Κανονισμοῦ. Εὐρισκόμεθα εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν πάντες ἀισθανόμεθα ὅτι ὁ κοινοβουλευτισμὸς εὐρίσκεται ἐν μειώσει. Βεβαίως μία διάταξις κατὰ τὴν ὁποίαν ἐπιβάλλεται εἰς τὸν βουλευτὴν νὰ ἀκολουθῇ πιστῶς τὰ καθήκοντά του δύναται τις ἴσως νὰ εἴπῃ ὅτι ἐνισχύει τὸν Κοινοβουλευτισμόν. Ἀλλ' ἐγὼ νομίζω ὅτι μία τοιαύτη γνώμη εἶναι πεπλανημένη, διότι ὁ κοινοβουλευτισμὸς δὲν ἐδριστεύει ἐκ τῆς ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ παρουσίας τοῦ βουλευτοῦ, ἀλλ' ἐφαρτάται ἐκ τῆς πίστεως τὴν ὁποίαν ὁ βουλευτὴς ἔχει ἐπὶ τὴν λαϊκὴν θέλησιν, ἀπαιτοῦσαν νὰ ἀφίσωμεν αὐτὴν κυρίαρχον ἀπέναντι τοῦ ἀντιπροσώπου τὸν ὅποιον ἐξέλεξε. Δὲν εἶναι ἔργον ἡμῶν νὰ ἀποκαλείσωμεν τὸν βουλευτὴν τούτον ἐκ τοῦ βουλευτηρίου, ἐὰν ἀντιλαμβάνομεθα ὅτι κακῶς ἐκπληροῖ ἢ ὀλοτελῶς δὲν ἐκπληροῖ τὰ καθήκοντά του, διότι ταῦτα δὲν ἔχει ἀναλάβει οὕτως ἀπέναντι τῆς αἰθούσας τῆς Βουλῆς, ἀλλ' ἀπέναντι τοῦ λαοῦ πρὸς τὸν ὁποῖον θὰ κληθῇ μίαν ἡμέραν νὰ λογοδοτήσῃ.

Ἀλλῶς τε πῶς θὰ δυνήθητε νὰ κρίνατε ἂν ἡ πράξις τὴν ὁποίαν ἐπιτελεῖ ὁ βουλευτὴς, μὴ παρκαταλύσῃ τὰς ἐργασίας τοῦ Σώματος, δὲν εἶναι πράξις πολιτικὴ, σκόπιμος ἢ ὄχι; Βεβαίως, ὅταν καθιερώθῃ ἡ διάταξις αὕτη διὰ τὸν βουλευτὴν Οἰτύλου κ. Μαυρομιχάλην καὶ τὸ σκεπτικὸν καὶ τὸ αἰτιολογικὸν τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐν λόγω διατάξεως ἀποδεικνύει, ὅτι ὁ εἰσηγητὴς καὶ ἡ Βουλὴ ἡ ὁποία ἀπεδέχθη τὴν εἰσήγησιν ἔκριναν τὴν πράξιν αὐτήν. Ἀλλὰ πῶς γνωρίζετε ὅτι ἡ πράξις αὕτη τοῦ κ. βουλευτοῦ, ἡ πολιτικὴ, δὲν εἶναι ὀρθή; Δύναται νὰ κρίνῃ ἡ πλειοψηφία τῆς Βουλῆς τὴν πολιτικὴν πράξιν τὸν ἀντιπάλων τῆς καὶ νὰ ἀποφασίσῃ αὕτη πότε πρέπει νὰ ἔλθῃ ἐδῶ ὁ βουλευτὴς; Σταθμίσατε καλῶς, κ. βουλευταί, τὴν τοιαύτην κρίσιν καὶ ἀπόφασιν. Ἐὰν ἡ κυβερνώσα μερὶς ἀπεφάσιζε νὰ κρίνῃ περὶ τῶν πολιτικῶν πράξεων τῶν ἀντιπάλων τῆς καὶ συνεπῶς νὰ παράσχῃ εἰς αὐτὴν τὸ δικαίωμα νὰ ἀποβάλλῃ τούτους ἀπὸ τῆς αἰθούσας, σκεπθῶντες, κύριοι, εἰς ποῖον ἀποτέλεσμα δύναμεθα νὰ καταλήξωμεν. Θὰ ἡδύνασθε νὰ καταργήσῃτε τὴν ἀντιπολιτεύσιν. Δὲν θέλω, κύριοι, νὰ κρίνω τὴν πράξιν τοῦ κ. βουλευτοῦ Οἰτύλου, ἐὰν εἶναι σκόπιμος ἢ ὄχι, διότι οὔτε ἐγὼ ἔχω τοιοῦτο δικαίωμα, ὥπως δὲν ἀναγνωρίζω παρόμοιον εἰς τὴν Βουλὴν, ἀλλὰ μόνον εἰς τὸν λαόν. Δὲν ἀγορεύω, κύριοι ὑπὲρ ἐμοῦ αὐτοῦ οὔτε ὑπὲρ τῆς πολιτικῆς μερίδος μου. Ὁ κ. Μαυρομιχάλης τελευταίως καθώρισεν ἰδίαν πολιτικὴν. Ἀλλὰ θὰ ὁμιλῶν οὕτω καὶ ἂν ἀντικρὺ ἀντιθετὸς μου ἦτο, διότι αὐτὴν τὴν στιγμήν προσηγγίζω τὸν κοινοβουλευτισμὸν καὶ τὸν κοινοβουλευτικὸν θεσμόν. Καὶ κακίζω τὸσον περισσότερον τὴν πλειοψηφίαν, ἡ ὁποία προήλθεν εἰς τὴν

ἀπόφασιν ταύτην, ὅσον φρονῶ ὅτι δὲν εἶχε κανένα λόγον στηρίζοντα μίαν ἄλλην δικαιολογίαν τὴν ὁποίαν ὁ κ. εἰσηγητὴς ἀνέφερεν ἐν τῇ ἐκθέσει του, ὅτι δὲν εἶναι εὐκόλως ἄλλως νὰ κανονίζονται αἱ ἐργασίαι τῆς Βουλῆς. Καὶ διατὶ δὲν εἶναι εὐκόλως; Διότι λείπει ἕνας βουλευτὴς! Αὐτὸ θὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ εἶπω, κ. βουλευταί, ὅτι δὲν εἶναι ὀρθόν. Ἡ σύνθεσις τῆς Βουλῆς σήμερον εὐρίσκεται ὑπὸ τοιοῦτους ὅρους ὥστε εἰς τὴν μεταβολὴν τῆς δυνάμεως τῶν κομμάτων νὰ μὴ θαρρύνῃ εἰς βουλευτὴς. Τὸ λέγω τούτο καὶ τὸ τονίζω διὰ νὰ ἀποδείξω ὅτι ἡ ψηφισθεῖσα διάταξις δὲν ὀφείλεται εἰς πολιτικὸν λόγον, ἀλλ' ὅτι εἶναι μία διάταξις ἡ ὁποία ἐψηφίσθη εἰκὴ καὶ ὡς ἔτυχεν. Ἐπαναλαμβάνω ὅμως ὅτι εἶναι διάταξις ἀντικονοβουλευτικὴ καὶ θὰ συστήσω εἰς τὴν Βουλὴν νὰ ἀκυρώσῃ αὐτήν.

Τὴν γνώμην ταύτην, κ. βουλευταί, δύναμαι νὰ εἶπω ὅτι ἔχω ὅλον τὸ θάρρος νὰ ὑποστηρίξω, διότι τὸ κόμμα τὸ ὁποῖον ἔχω τὴν τιμὴν νὰ διεκθύνῃ εὐρέθῃ ἄλλοτε ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ ὑπὸ παρομοίαν ὄχι ἀπλήν, ἀλλὰ διπλὴν περίπτωσιν, ἐμφανισθεῖσαν εἰς τὴν ἀντίθετον τότε μερίδα, τὴν σήμερον κρατοῦσαν. Κατὰ τὰς ἐκλογὰς τοῦ 1920 τὸ Λαϊκὸν κόμμα ἐπεκράτησε μὲ μεγίστην πλειοψηφίαν. Ἦσαν τότε ἀνώμαλοι αἱ περιστάσεις. Μεταξὺ τῶν ἐκλεγέντων εὐρίσκοντο δύο βουλευταὶ οἱ ὁποῖοι οὔτε εἰς τὴν Βουλὴν προσήλθον, οὔτε τὸν ὅρκον ἔδωσαν. Καὶ ὅμως δὲν ἐσκέφθη τὸ κόμμα ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἦτο τότε ἐν τῇ Κυβερνήσει οὔτε διὰ δικαιοδικῶν μέτρων, οὔτε διὰ μέτρου ἀναλόγου πρὸς τὸ σημερινόν, οὔτε ὁπωσδήποτε ἄλλως νὰ ἀποκαλέσῃ τοῦ Σώματος τοὺς βουλευτάς ἐκεῖνους οἱ ὁποῖοι ἐξελέγησαν παρὰ τοῦ λαοῦ. Ἀφήκεν αὐτοὺς νὰ λογοδοτήσωσιν ἀπέναντι τῶν ἐκλογένων τῶν περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν διεχειρίσθησαν τὴν ἐντολήν.

Καὶ θὰ σὰς εἶπω ἀκόμη ὅτι τότε δὲν ἦσαν αἱ περιστάσεις ἔμοιαι μὲ αὐτὰς ὑπὸ τὰς ὁποίας εὐρισκόμεθα σήμερον. Ἡ κατάστασις ἦτο τότε ἐντελὴς διάφορος. Αἱ δύο μερίδες ἦσαν πλέον ἢ ἀντίθετοι. Δὲν τὰς ἐχώριζε μόνον ἀπλή ἀντιπολιτεύσις ἀλλὰ ἀντίθεσις θαυμάτη. Καὶ ἐν τούτοις, κατὰ τὰς ἀνωμαλίας αὐτὰς περιστάσεις, δὲν ἐσκέφθη ποτὲ τὸ Λαϊκὸν Κόμμα, τὸ ὁποῖον πάντοτε ἐσεβάσθη τὰς κοινοβουλευτικὰς ἀρχάς, δὲν ἐσκέφθη ποτὲ νὰ ψηφίσῃ διάταξιν τοιαύτην, διὰ τῆς ὁποίας νὰ ἀποκαλέσῃ τοὺς βουλευτάς ἀπὸ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Σώματος. Καὶ δὲν ἐσκέφθη τούτο καίτοι εἶχε τότε λόγον νὰ τὸ πράξῃ μείζονα ἀπὸ ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ἔχει σήμερον ἡ πλειοψηφία μας. Διότι τότε ἔσχε Σύνταγμα μὴ καθορίζον τρόπον ὥρισμένων δηλώσεως τῆς παραίτησως καὶ ἐπομένως ἡδύνατο νὰ συναγάγῃ τὴν παραίτησιν καὶ ἐκ περιστάσεων. Μολονότι ὅμως τοιαύτην εἶχαν εὐχέρειαν καὶ ὑπὸ τοιαύτας ἐξαιρετικὰς εὐρίσκατο περιστάσεις οὐδέποτε ἐσκέφθη νὰ δημιουργήσῃ ἐκ τῆς ἀπουσίας τῶν δύο τούτων βουλευτῶν λόγον παραίτησεως αὐτῶν ἐκ τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος. Καὶ θὰ προσθέσω ἀκόμη ὅτι θὰ ἦτο τότε συμπερόν εἰς τὸ Λαϊκὸν κόμμα νὰ δημιουργήσῃ τοιοῦτον ζήτημα, διότι ἡ διαφορά τῶν ἀριθμῶν δὲν ἦτο τότε μὲν μεγάλη οἷα εἶναι σήμερον, καὶ τὸ κέρδος ἴσως δύο ἀκόμη ἐδρῶν.

Α. Παπαναστασίου. Τὸ κέρδος αὐτὸ ἦτο ἀδύνατον.

Π. Τσαλδάρης. Ἐγὼ σὰς λέγω ἐὰν ἦτο. Δὲν γνωρίζομεν. Καὶ λέγω τούτο διότι δὲν γνωρίζω ἂν θὰ ἐξελέγοντο ἐκ τῆς μερίδος ἐκεῖνης ἢ τῆς ἄλλης. Ἀλλὰ μὴ θέλετε νὰ συναγάγετε σεῖς συμπεράσματα ἀπὸ πράγματα τὰ ὁποῖα δὲν ἔχετε πρῆχειρα. Ἐγὼ λέγω ὅτι δυνατόν νὰ ἐπιτύγχανον πάλιν οἱ ἴδιοι, ἀλλ' ἐὰν ἐξ αὐτῆς τῆς σκέψεως ὀρθώσθε, ὅτι δηλαδὴ εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ κερδίσετε ἀκόμη ἓνα βουλευτὴν καὶ διὰ τοῦτο ὠθεῖσθε εἰς αὐτό, τότε δὲν ἔχω πλέον νὰ ὁμιλήσω.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὅχι, ὄχι.

Π. Τσαλδάρης. Ἐγὼ θὰ ἡδυνάμην νὰ ἐπικαλεσθῶ καὶ τὸ συμπερόν. Διότι, ἐνῶ ὁ Μαυρομιχάλης ἀπεχωρίσθη καὶ ἐργάζεται ἰδιαιτέρως, ἔχων τὸ προηγούμενον ὅτι τὴν ἐκλογὴν ἐκείνην ἐκέρδισεν ὁ κ. Μαυρομιχάλης ὡς υποψήφιος τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, θὰ ἡδυνάμην καὶ ἐγὼ νὰ ἐλπίζω ὅτι θὰ ἦτο δυ-

ναι εἰς ἄλλην ἐκλογὴν νὰ διεκδικήσω αὐτήν. Ἀλλὰ τοιαύτη σκέψις δὲν ἦλθε ποτὲ εἰς τὴν διάνοιά μου, οὔτε δύναμαι νὰ ἐξετάσω τὸ ζήτημα ἀπὸ τοιαύτης τινὸς ἀπόψεως. Καὶ θὰ συστήσω εἰς τὴν Βουλὴν νὰ ἐξετάσῃ τὸ ζήτημα ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς νομικῆς, ἡ ὁποία εἶναι ἀντίθετος, καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς κοινοβουλευτικῆς, ἡ ὁποία κατ' ἐμὲ εἶναι ἐπίσης ἀντίθετος.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Διὰ νὰ μὴ ὑπάρξῃ καμία παρεξήγησις, ὡς πρὸς τοὺς ἀπωτέρους πολιτικούς σκοποὺς τῆς διατάξεως, κἀμινὼ τὴν δηλώσω, ὅτι, ἂν γίνῃ ἐκλογὴ εἰς τὴν ἐπαρχίαν Οἰτύλου, τὸ Φιλελεύθερον κόμμα δὲν θὰ παρυσίαν ὑποψήφιον.

Α. Παπαναστασίου. Ποῦ τὸ ἡξεύρετε;

Ε. Βενιζέλος. (Πρωθυπουργός). Τὸ Φιλελεύθερον κόμμα εἶπον.

Π. Τσαλδάρης. Κύριε Πρόεδρε τῆς Κυβερνήσεως, μὲ τὴν δηλώσιν σας αὕτην, τὴν ὁποίαν καὶ εἰς ἄλλην περίπτωσιν μοῦ ἐκάματε, καὶ μάλιστα ἐγγράφως, ὀφείλω νὰ εἶπω ὅτι δὲν εἶμαι καθόλου σύμφωνος. Δὲν εἶμαι δηλ. σύμφωνος πρὸς τὴν ἰδέαν ἐκ τῆς ὁποίας ἀπορρέει ἡ δηλώσις σας. Εἶναι ἰδέα ἀντίθετος πρὸς τὸν κοινοβουλευτισμὸν καὶ θὰ σας παρακαλέσω νὰ μὴ ἐρεῖδεσθε ἐπὶ μίᾳς δυνάμει, τὴν ὁποίαν ἔχετε καὶ νὰ λέγετε: «Ἐγὼ ἀφίνω εἰς σας νὰ πάρτετε τὰ ψυχία». Διότι οἱ βουλευταὶ ὑποδεικνύονται παρὰ τοῦ λαοῦ, καὶ κατὰ τὸ Σύνταγμα καὶ κατὰ τὸν νόμον, παρὰ τοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος ἔχει ὀρισμένας ὑποχρεώσεις, καὶ δὲν ἐπιθυμῶ νὰ λέγεται ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ, ὅταν ὅλοι ἀγωνίζομεθα νὰ ἐνδυναμώσωμεν τὸν κοινοβουλευτισμόν, ὅτι αὐτὸ ἐφαρτάται ἀπὸ τὰ χεῖρά μας. Δὲν νομίζω ὅτι αἱ τοιαῦται γνώμαι ἡμῶν εἶναι κοινοβουλευτικαὶ καὶ ὅτι πρέπει νὰ ἀναπτύσσωνται ἐνταῦθα.

Ι. Τσιριμώκος (Πρόεδρος Βουλῆς). Ἦκουσα μετὰ προσοχῆς τὸν κ. Ἀρχηγὸν τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, καὶ, ὡς πάντοτε, οὕτω καὶ σήμερον μετὰ πολλῆς σεμνότητος καὶ μετὰ πολλῆς ἐπιστημονικῆς δεξιότητος διεχειρίσθη τὸ ζήτημα, τὸ ὁποῖον προσέκαλεσε. Ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος ὅμως ὁμιλῶν, ὑπέπεσεν εἰς μίαν βασικὴν σύγχυσιν καὶ ἤρξατο τοῦ λόγου του καὶ ἐπερίμαρτεν αὐτὸν ἰσχυρίζομενος ὅτι ἡ παραίτησις τοῦ βουλευτοῦ, ἐνῷ κατ' ἀρχὰς δὲν ἦτο δικαίωμα οὐδὲ ἂν αὐτοῦ τούτου, κατέληξε νὰ εἶναι δικαίωμα αὐτοῦ, ἀλλὰ ὑποβάλλεται καθ' ὀρισμένον τρόπον καὶ δι' ἐγγράφου δηλώσεως. Καὶ ἐπὶ τῆς διατάξεως περὶ παραίτησεως τοῦ Βουλευτοῦ ἐστήριξε τὴν ἀντισυνταγματικότητα τῆς διατάξεως. Λέγω λοιπὸν πρὸς αὐτόν, καὶ ὀφείλει νὰ μὲ πιστεύσῃ, ὅτι ἀκριβῶς ἐκ τοῦ Συντάγματος ἐνεπνεύσθη ὁ εἰσηγητὴς τῆς διατάξεως αὐτῆς τοῦ Κανονισμοῦ τὴν ἰδέαν νὰ θέσῃ ἐν τῇ Κυβερνήσει τὴν διατάξιν. Ἡ διάταξις εἶναι συνταγματικὴ, καὶ ἡ διάταξις τοῦ Κανονισμοῦ δὲν ἐσκόπει, παρὰ νὰ διαγράψῃ τὴν διαδικασίαν, καὶ θὰ εἶπω τὴν διαδικασίαν ὑπὲρ τοῦ ἀμελοῦντος νὰ προσέλθῃ νὰ ὀρκισθῇ, ὑπὲρ τοῦ μὴ βουλομένου νὰ προσέλθῃ νὰ ὀρκισθῇ. Δὲν ἐσκέφθη τὴν προσωπικότητα τοῦ κ. Μαυρομιχάλη, λυποῦμαι μάλιστα, διότι συνέπεσε νὰ ἀνῆλθῃ εἰς πλευρὰν ἀντίθετον τῆς πλειοψηφείας. Καὶ ἂν ἐκ τῆς πλειοψηφείας προήρχετο Βουλευτὴς μὴ προσερχόμενος νὰ ὀρκισθῇ, ἡ διάταξις ἦθελε καὶ πάλιν τεθῇ. Τοῦλάχιστον τὸ ἐπ' ἐμοῖ ἦθελον εἰσηγηθῇ τὴν διατάξιν.

Ι. Ράλλης. Δὲν θὰ ἐψηφίστο ποτὲ.

Ι. Τσιριμώκος (Πρόεδρος τῆς Βουλῆς). Σεῖς ἡμπορεῖτε νὰ τὴν λέγετε, αὐτὸ κ. βουλευτά, ἀλλ' ἔχω τὴν ἀξίωσιν νὰ πιστεύετε εἰς ὅσα λέγω.

Π. Τσαλδάρης. Ἡμεῖς πιστεύομεν.

Ι. Τσιριμώκος (Πρόεδρος τῆς Βουλῆς). Λυποῦμαι μάλιστα, διότι ἀνῆλθε εἰς ἀντίθετον πλευράν. Διότι ὁ Κανονισμὸς δὲν ἐσκόπει, παρὰ νὰ ρυθμίσῃ τὸν τρόπον τῆς διατάξεως τοῦ Συντάγματος, νὰ διαγράψῃ τὸν τρόπον τῆς ἐφαρμογῆς ρητῆς διατάξεως αὐτοῦ, ἐπαναλαμβάνομένης ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους. Τὸ Σύνταγμα ἡξίωσε, διὰ νὰ ἀποκτηθῇ ἡ ἰδιότης τοῦ βουλευτοῦ πλήρης, ὅχι μόνον νὰ κυρωθῇ ἡ

ἐκλογὴ αὐτοῦ, ἀλλὰ, πρὶν ἢ ἀναλάβῃ τὰ καθήκοντα αὐτοῦ, νὰ δόσῃ τὸν νεο, ἱσμένον ὅρκον. Ὁ δὲ μὴ δίδων τὸν ὅρκον δὲν ἀναλαμβάνει τὰ καθήκοντα τοῦ βουλευτοῦ, δὲν εἶναι συνεπῶς βουλευτὴς. Τί μοῦ ὁμιλεῖτε περὶ παραίτησεως; Ὁμιλεῖτε περὶ παραίτησεως τοῦ βουλευτοῦ, τοῦ ἀναλαβόντος καὶ ἀσχοῦντος τὰ καθήκοντα αὐτοῦ; Ἐδῶ πρόκειται περὶ βουλευτοῦ ἀρνούμενου νὰ προσέλθῃ καὶ δόσῃ τὸν ὅρκον.

Εἰς βουλευτὴς. Μὴ ὄντος βουλευτοῦ

Ι. Τσιριμώκος (Πρόεδρος τῆς Βουλῆς). Ὁμιλεῖτε λοιπὸν περὶ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος ἐξελέγη μὲν διὰ νὰ ἀντιπροσωπεύσῃ τὴν ἐπαρχίαν του, ἀλλὰ δὲν ἐδέχθη νὰ προσέλθῃ καὶ ἀντιπροσωπεύσῃ τὴν ἐπαρχίαν του. Καὶ ἂν περιέχῃ τὸ λεκτικὸς ἐσφαλμένον ἢ διάταξις, εἶναι ὅτι, ἀντὶ τοῦ «θεωρεῖται παραίτησις», ἔπρεπε ν' ἀναγράφεται «θεωρεῖται μὴ ἀποδεχόμενος τὸ ἀξίωμα τοῦ βουλευτοῦ». Ὅταν εἰς τὸ 1864 εἰσηγοῦντο—καὶ εἰσηγοῦντο συνταγματολόγοι—τὴν διατάξιν περὶ ὅρκου τοῦ βουλευτοῦ, δὲν ἄγνοεῖ ὁ κ. Τσαλδάρης, διότι δὲν εἶναι δυνατόν ν' ἄγνοῃ, ἀφοῦ τὸσον ἐνδιατρίβει περὶ τὰ συνταγματικὰ ζήτηματα καὶ τὴν νομοθεσίαν, ὅτι οἱ εἰσηγηταὶ τῆς διατάξεως αὐτῆς τοῦ Συντάγματος ὥρισαν, ὅτι οὐσιώδης ἔρος διὰ τὴν ἀποκτήσιν τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος καὶ διὰ τὴν ἐνάσκησιν τῶν καθηκόντων αὐτοῦ εἶναι ἡ δόσις τοῦ ὅρκου. Ὁ δὲ ἕτερος ἐκ τῶν δύο συνταγματολόγων, τῶν εἰσηγητῶν—εἰσηγητὴς δὲ ἦσαν ὁ πατὴρ Σαρίπολος καὶ ὁ Διομήδης Κυριακὸς—ὁ δεῦτερος τούτων, ὁ Διομήδης Κυριακὸς, γράφει εἰς τὸ σύγγραμμά του: «Ἐννοεῖται, ὅτι, ἐὰν ἀρνήθῃ βουλευτὴς νὰ δόσῃ τὸν ὅρκον ὑπολαμβάνεται ὡς παραίτουμένος ἐκ τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος». Ἡ διάταξις τοῦ άρθρου 66 τοῦ Συντάγματος τοῦ 1864 εἶναι ὅμοια πρὸς τὴν ἄλλην διατάξιν τοῦ άρθρου 66 τοῦ Συντάγματος τοῦ 1911, εἶναι ὅμοια πρὸς τὴν διατάξιν τοῦ άρθρου 42 τοῦ Συντάγματος, τοῦ ἰσχύοντος σήμερον, τοῦ 1927. Ἐνῷ δὲ ἀπὸ τοῦ 1864 ἐπαναλαμβάνεται ἡ αὐτὴ διάταξις περὶ ὅρκου καὶ ἐνῷ τὰ Συντάγματα θέτουν ὡς οὐσιώδη στοιχεῖα τῆς ἀποκτήσεως τῆς βουλευτικῆς ἰδιότητος τὴν δόσιν τοῦ ὅρκου, κατὰ τινὰ τρόπον θέλει ἀδιαφορήσῃ ὁ Κανονισμὸς τῆς Βουλῆς, τὴν στιγμήν κατὰ τὴν ὁποίαν προέκυψε ζήτημα μὴ δόσεως τοῦ ὅρκου ἀπὸ μέρους βουλευτοῦ; Διότι, βεβαίως, αἱ διατάξεις τῶν Κανονισμῶν μεταβάλλονται ἀναλόγως τῶν ἐμφανιζομένων περιστάσεων, ἐφόσον δὲν εἶναι δυνατόν νὰ προῖχῃ κανεὶς ὅτι θέλει ὑπάρξῃ τοιαύτη περίπτωση. Ἐκ τῆς ἱστορίας δὲ τῆς Ἑλληνικῆς γνωρίζετε πολὺ καλὰ, ὅτι βουλευταὶ δημοκρατικοί, καὶ καθ' ἣν ἐποχὴν ὑπῆρχεν Βασιλεία ἐν Ἑλλάδι, προσήρχοντο καὶ ἐδίδον τὸν ὅρκον κἀμινόντες τὰς ἐπιφυλάξεις τῶν ἐφ' ὅσον ἡ ἐθνικὴ κυριαρχία ἦν εἰσέχουσα τὸν βασιλικὸν θεσμόν. Ἐνθυμεῖσθε τὸν Ρόκον Νοῦβαν καὶ ἄλλους. Δὲν ὑπῆρξε περίπτωση ἀρνήσεως βουλευτοῦ νὰ δόσῃ τὸν ὅρκον, διότι ἀρνήσις τοῦ βουλευτοῦ νὰ δόσῃ τὸν ὅρκον εἶναι ἀρνήσις νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἐντολήν, τὴν ὁποίαν ἀνέλαβεν, εἶναι ἀρνήσις τῆς κυριαρχίας τῆς λαϊκῆς, διότι ἡ λαϊκὴ κυριαρχία, ὁ λαός, ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐκλέγει τὸν βουλευτὴν, δὲν τὴν ἐκλέγει, παρὰ διὰ νὰ προσέρχεται καὶ νὰ τὸν ἀντιπροσωπεύῃ ἐν τῇ Βουλευτηρίῳ, νὰ λέγῃ τὴν γνώμην του, ἂν ἔχῃ τοιαύτην.

Ἄλλο τὸ ζήτημα ἐὰν μερικοὶ βουλευταὶ κρίνουν ἐπιβεβλημένον νὰ ἀπόσχῃ τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς ὡς κόμμα. Τοῦτο εἶναι πράξις πολιτικὴ τὴν ὁποίαν ἡ πλειοψηφία βεβαίως ἀπέχει νὰ κρίνῃ κατὰ τὸν τρόπον κατ' ὃν κρίνει ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ἀρνεῖται νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἐκπληρωσιν τῶν καθηκόντων του. Ἐὰν ἦθελε—καὶ δὲν ὁμιλῶ ἐξ ὀνόματος τῆς πλειοψηφείας—ἐὰν ἦθελεν ἡ πλειοψηφία, φαντάζομαι, νὰ πληρῇ τὴν μειοψηφίαν, δὲν θὰ τὴν ἐπληρτε διὰ διατάξεως τοιαύτης, προκαίμενου περὶ ἑνὸς βουλευτοῦ. Θὰ τὴν ἐπληρτεν ὅταν βουλευταὶ ἀπέσχον τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς, καὶ θὰ τοὺς ἐκάλει διὰ τὸ Κανονισμὸν νὰ προσέλθωσι νὰ ἀσκήσωσι τὰ καθήκοντα αὐτῶν. Ἀλλὰ τότε θὰ ἦτο κρίσις περὶ

Κ. Ζαβιτζιάνος. Θὰ ἦτο συνταγματικὸν αὐτό;

Ι. Τσιριμώκος (Πρόεδρος τῆς Βουλῆς). Ἀφήσατέ με νὰ ἀπαντήσω Ἀλλὰ θὰ ἦτο πράξις ἀντιπο-

38

Π. Τσαλδάρης. Κύριε Πρόεδρε, ήξεύρετε μετά πόσης προσοχής έμιλώ δια τὰ θέματα τα όποια δύνανται νά δώσωσιν άφορμήν άναξέσσεως τών παθών έκείνων, τα όποια έγώ... δέν θέλω νά είπω περισσότερα. Καί σάς ετόνισα κατά την τελευταίαν συζήτησιν, ότι δέν δύναμαι νά εύρω τόν λόγον, δια τόν όποιον ώθήθητε νά κάμετε αυτήν την πράξιν, διότι δέν πρόκειται νά κερδίσητε τίποτε έκ της μεταβολής αυτής. Άλλά λέγω ότι ίσως από διαφόρους παρελκύσεις και λιποψυχίας θά έδίσταζε τό τότε κρατούν κόμμα, και σάς λέγω ότι και εις έμέ είπον, «μα δέν άφίνετε νά πάη, αυτό έτσι». Δι' αυτό σάς λέγω: Μή εισέρχεσθε εις θέματα τα όποια έγώ απέκλεισα. "Αν θέλετε νά επιμένετε, είμαι πρόθυμος ν' άπαντήσω.

Ι. Τσιριμώκος (Πρ. της Βουλής). Δέν έχω κανένα λόγον νά μή συμφωνήσω μαζί σας όσον άφορά την άνάγκην της μή άνακνήσεως τών έν τώ παρελθόντι γενομένων. Απήντησα άπλως εις τόν ύπαινιγμόν τόν ίδιόν σας, ότι ή δύνατο νά τεθί ή διάταξις του Κανονισμού ύπ' έμού λόγω πολιτικής σκοπιμότητος.

Κύριοι βουλευταί, νομίζω ότι, μετά τὰ λεχθέντα, δέν έχει ούδένα λόγον ή Βουλή νά επανέλθη επί της ίσχυούσης ήδη διατάξεως του Κανονισμού, τοσοϋτο μάλλον, καθόσον έχω την πληροφορίαν, την όποιαν ό κ. Υπουργός τών Έσωτερικών θά σας μεταδώσῃ, ότι ό κ. βουλευτής Ούτύλος και δι' άλλους λόγους είναι έκπτωτος του βουλευτικού αξιώματος. (Χειροκροτήματα).

Ο κ. Π. Τσαλδάρης λέγει ότι έσυνείθισε νά έκφέρη πάντοτε τās γνώμας του μή επιδιώκων ούδέν νά καλύψῃ, όσον δέ άφορά τόν κοινοβουλευτισμόν είναι τόσον πολύ έμπεποτισμένος ύπ' αϋτου, παρ' όλα όσα συνέβησαν, ώστε νά θεωρή ότι είναι τό πολίτευμα έκείνο τό όποιον πρέπει νά διατηρήσωμεν όσον τό δυνατόν άκτικόν. Τό Λαϊκόν κόμμα ώρμήθη από της άρχής αϋτης δια νά μή εισηγηθί διατάξιν, την όποιαν σήμεραν εισηγείται ό κ. Πρόεδρος της σημερινής Βουλής, καθ' ήν θεωρείται παραιτηθείς ό Βουλευτής δι' ώρισμένους λόγους. Κατά την έποχην έκείνην ήτο εύχερης δια τό Λαϊκόν κόμμα ή εισήγησις μιας τοιαύτης διατάξεως διότι δέν ύπήρχε διάταξις του Συντάγματος παρακυλύουσα τόν καθορισμόν τρόπου πικραιτήσεως. Δέν είχε δέ ούδέν νά φοβηθί έκ τών άποτελεσμάτων τών ένδεχομένων έκλογών έκείνων. Μάλιστα είχε τό ένδεχόμενον νά άποκτήσῃ καίτι, αλλά δέν έσκέφθη νά πράξῃ τοϋτο, διότι δέν τό θεώρει όρθόν, και άναφέρω τοϋτο δια νά επικαλεσθώ ένα δεδομένον έκ της παρελθούσης Βουλής. Τά δεδομένα δέν δύνανθε νά τά εξετάζετε με ένδεχόμενα. Πιστοποιώ έν γεγονός τό όποτον έν τώ παρελθόντι συνέβη, ύπήρχον τότε βουλευταί οι όποιοι εξέλεγαν και δέν ώμοσαν και ή Βουλή έκείνη δέν έπεχείρησε νά κάμῃ διάταξιν νά άποκλείσῃ τούς βουλευτάς. Τώρα ποίαν βάση έχει τοϋτο σήμεραν; Ο κ. Πρόεδρος της Βουλής ήθέλησε νά άνατάξῃ δικαιοίς και τοϋτο σχετικώς πρὸς την περίστασιν έκείνην. Δυστυχώς δέν είναι δυνατόν νά είμεθα σύμφωνοι με τās περί Συντάγματος άντιλήψεις του κ. Προέδρου της Βουλής και λυποῦμαι πολύ ότι έν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ ό έκλεγείς ύπό της Βουλής και προεδρεύων αϋτης έμπορεύεται ύπό ίδιων συνταγματικών τοιαύτης φύσεως, πρὸς τās όποιās διίσταμαι όχι μόνον έγώ, αλλά και όλοι οι άλλοι. Έχω αϋτήν την πεποίθησιν, τουλάχιστον έως ότου ίδω άλλοίαν έκδήλωσιν ότι και σεις δέν είσθε σύμφωνοι, διότι ό κ. Πρόεδρος της Βουλής είπεν ότι έκφράζει προσωπικήν γνώμην και ότι ή Βουλή ήδύνατο νά κάμῃ ένα Κανονισμόν όταν τό Λαϊκόν κόμμα άπέτρε τών εργασιών της Βουλής.

Ι. Τσιριμώκος (Πρόεδρος της Βουλής). Νά σας δώσω μίαν εξήγησιν. Παρνοήθησαν οι λόγοι μου, δέν είχον την έννοιαν αϋτήν. Είπα ότι, άν έγίνετο αϋτό, θά ήτον άτοπος πολιτική πράξις και αϋθαίρετος, αλλά δέν έσκέφθην ποτέ νά κάμω μίαν τοιαύτην πράξιν.

Π. Τσαλδάρης. Με εύχαριστεί ότι θέλετε νά διορθώσητε την φράσιν αϋτήν, διότι επιθυμώ έν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ νά μή

έκφράζωνται τόσον άντισυνταγματικά ιδέαι και μάλιστα από τόν Πρόεδρον της Βουλής. Ο κ. Πρόεδρος της Βουλής εύρέθη περιπεπλεγμένος, διότι είπεν ότι με την παραιτήσιν αϋτήν δέν είναι δυνατόν ή διάταξις του νά σταθί, άντίκειται κατηγορηματικώς εις τās διατάξεις του Συντάγματος. Έπρεπε λοιπόν νά εύρεθί μέσον σωτηρίας. Νομίζω ότι εις τὰ ζητήματα αϋτά δέν πρέπει νά επιζητῶμεν πῶς νά διεξέλθωμεν από μίαν δυσχερή περίπτωσιν εις την όποιαν περιεπέσαμεν, και τό πλανῶσθαι ανθρώπινον. Ο κ. Πρόεδρος της Βουλής εισηγήθη και ή Βουλή δέν έπρόσεξεν εις την διάταξιν αϋτήν. Δέν ύπήρχεν έδω τό Λαϊκόν κόμμα τό όποτον θά έλάμβανεν άφορμήν νά επιστήσῃ την προσοχήν της Βουλής και έψηφίσθη ή διάταξις. Νομίζω ότι εις την περίστασιν αϋτήν θά ήτο όρθόν νά είπῃ ό κ. Πρόεδρος της Βουλής ότι τό πρῶγμα είναι άντισυνταγματικόν και δέν δύναμεθα νά τό άφίσωμεν έτσι, άντι τοϋτου όμως έξηκολούθησεν έκθέτων την διαδικασίαν την όποιαν έτήρησεν. Άλλά τί σημάσιν έχει ή διαδικασία την όποιαν έτήρησε προκειμένου περί μιας διατάξεως άντισυνταγματικής; Και έγώ βεβαίως άναγκωρίζω ότι ό κ. Πρόεδρος της Βουλής δέν ήθέλησε νά άφίσῃ την έντύπωσιν ότι τό έκαμεν άνευ έρεύνης, και νομίζω ότι αϋτό είναι μίαν πράξιν νομοθετική. Άλλά μή νομίζετε ότι, άν ό κ. Υπουργός τών Έσωτερικών πρό ορισθῇ ποτε άντιρρήσεις ειδικής προελάμβανεν νά έκδόσῃ τό Διάταγμα και νά κηρύξῃ έκλογάς, ότι θά έκάλυπτετο ή άνωμαλία. Τουναντίον, θά δημιουργούμεν μίαν νέαν άνωμαλίαν, διότι βεβαίως θά έγεννᾶτο ένας νέος βουλευτής επί τῇ βάσει άντισυνταγματικής διατάξεως, τότε δέ θά είχομεν τό ζήτημα ποίος είναι από τούς δύο βουλευτής.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δέν θά έγεννᾶτο τό ζήτημα, διότι δέν θά ήρχετο ό εις.

Π. Τσαλδάρης. Θά έγεννᾶτο τό ζήτημα δι' έκείνον πού θά ήρχετο, διότι θά του έλέγαμεν ότι κακώς είναι βουλευτής. Θά έφθάναμεν ίσως εις τό Συμβούλιον της Έπικρατείας δια τό όποτον πρέπει νά είπω ότι του άρκούν αι διοικητικά πράξεις. Νά μή του δίδωμεν άφορμήν δια παραβάσεις του Συντάγματος. Διότι έχετε ύπ' όψιν ότι τό Συμβούλιον της Έπικρατείας ήσυχολήθη με νόμους ψηφισθέντας ως συνταγματικούς τούς όποιους όμως θεώρησεν ως άντισυνταγματικούς. Δέν θά είχε σημάσιν λοιπόν και άν έψηφίζετο και άν έγίνετο έκλογή. Τό ζήτημα θά ύφίστατο όλόκληρον. Και είναι εύτύχημα ότι ό κ. Πρόεδρος της Κυβερνήσεως και έγώ έλάθομεν έγκαίρως γνώσιν και έδэхθη ό κ. Πρόεδρος της Κυβερνήσεως νά κάμωμεν την συζήτησιν πρὶν ή ή διάταξις του Κανονισμού τεθί εις έφαρμογήν. Διότι άν είναι άντισυνταγματική και αι έκλογαί έπομένως θά γίνουν επί τῇ βάσει αϋτης, πρῶγμα άντισυνταγματικόν. Πού εύρεν ό κ. Πρόεδρος της Βουλής την διάταξιν έν τῷ Συντάγματι κατά την όποιαν απαιτεῖται άποδοχή της έντολής έκ μέρους του λαβόντος; Η έντολή δέν δίδεται από την Βουλήν, αλλά δίδεται παρὰ του λαοῦ. Έντολεύς και έντολοδόχος είναι ό λαός, δέν είναι ή Κυβέρνησις, δέν είναι ή Βουλή, δέν είναι κανείς.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Υπάρχει κάποιος έντολοδόχος.

Π. Τσαλδάρης. Ο λαός.

Ε. Βενιζέλος. (Πρωθυπουργός). Είναι έντολοδόχος και έντολεύς μαζί.

Π. Τσαλδάρης. Είναι άπέναντι του λαοῦ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τότε πολύ σωστά.

Π. Τσαλδάρης. Δέν έχει νά κάμῃ με την Βουλήν. Σας λέγει, σεις δέν εκπροσωπεῖτε τόν λαόν, διότι τόν λαόν εκπροσωπεῖ ή μερίς ή όποιā λέγετε Έκλογικός σύλλογος. Δια νά θεωρήσωμεν ότι είναι μή άποδοχή πρέπει νά εύρηται μίαν διάταξιν έν τῷ Συντάγματι, κατά την όποιαν νά απαιτηται άποδοχή. Και όπου έδέχθησαν ότι όρκος είναι άποδοχή έκεί όρίζεται. Έπεκαλέσθη τόν Γαλλικόν νόμον. Ο Γαλ-

λικός νόμος έχει αϋτήν την διάταξιν. Καί σήμεραν τί κάμνει τό Γαλλικόν Σύνταγμα τό όποτον δέν έχει όρκον; Ο βουλευτής είναι βουλευτής άφ' ής στιγμής εξέλεγῃ. Απαιτεῖται άποδοχή τότε, μέχρι της στιγμής, κατά την όποιαν θά έκδηλώσῃ δι' ώρισμένης πράξεως την άποδοχήν, δέν είναι βουλευτής.

Ι. Τσιριμώκος (Πρόεδρος της Βουλής). Δέν έγνώριζεν ό κ. Μαυρομιχάλης τās συνταγματικές διατάξεις.

Π. Τσαλδάρης. Τās έγνώριζε και δέν θέλει νά τās έκτελέσῃ. Άλλά τοϋτο δέν σημαίνει τίποτε.

Ι. Τσιριμώκος (Πρόεδρος της Βουλής). Όταν του έδόθη ή έντολή δέν ήξευρεν ότι πρέπει νά όρκισθί.

Π. Τσαλδάρης. Έγώ δέν σας έμιλώ περί του τί ήξευρε και τί δέν ήξευρε. Πιθανόν νά μή ήξευρεν έκείνο τό όποτον λέγεται σεις, έγώ λέγω τί τόν ύποχρεώνει ό νόμος και τί δικαιοῦσθε σεις νά κάμετε. Ο κ. Μαυρομιχάλης ήξευρεν ότι έπρεπε νά δώσῃ ένα όρκον τόν όποτον δέν θέλει νά δώσῃ. Καί σεις έπρεπε νά γνωρίζετε ότι δέν έχετε δικαίωμα νά τόν άποτάλατε από την Βουλήν όταν ό νόμος λέγει πῶς αποβάλλεται.

Σεις δια νόμου προσπαθεῖτε νά δημιουργήσετε ένα νόμον άσυμβιβάστον. Άλλά τό άσυμβιβάστον έν δέν προϋπήρχε της έκλογής δέν δύναται νά δημιουργηθί κατόπιν. Την έκ τών ύστέρων έφευρεθείσαν διόρθωσιν της διατάξεως σας δέν δύνασθε νά την στηρίζετε, διότι ούδεμία διάταξις έν τῷ Συντάγματι ύπάρχει ή όποιā νά όρίζει τί γίνεται. Τουναντίον, ύπάρχουν πλεῖστοι όσαι κατά τās όποιās ό βουλευτής είναι τοιοῦτος άφ' ής εξέλεγῃ. Μάλιστα έν παρατηρήσῃτε τόν παλαιότερον έκλογικόν νόμον θά ίδητε ότι λέγει ρητῶς έκεί: «οί έκλεγέντες βουλευταί», και όχι «οί άνακηρυχθέντες βουλευταί», παραιτοῦνται κατά τούς όρους της διατάξεως του Συντάγματος. Δέν ώμίλησε κανείς περί όρκισθέντων βουλευτῶν. Καί ό Κανονισμός σας λέγει «οί άνακηρυχθέντες βουλευταί άναλαμβάνουν την ένασκήσιν τών δικαιωμάτων των άφού όμόσουν.....». Από της άνακηρύξεως είναι βουλευταί.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Αϋτό τό άρθρον επικαλεῖσθε πρὸς ύποστήριξιν της γνώμης σας, ότι οι άνακηρυχθέντες βουλευταί δέν ήμπορουν νά αναλάβουν τὰ καθήκοντά των παρὰ άφού δώσουν τόν όρκον των.

Π. Τσαλδάρης. Με συγχωρεῖτε, ό νόμος λέγει τοϋτο τό όποτον σεις δέν θέλετε νά προσέξετε, διότι βλέπω ότι τό ζήτημα λαμβάνει μίαν άλλην τροπήν, ή όποιā στηρίζεται επί της δυνάμεως της πλειοψηφίας.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δέν έχετε ούδέν δικαίωμα νά λέγετε αϋτό. Έδω συζητούμεν μετ' άπαθείας. Άλλά δέν έπεται ότι πρέπει νά συμμορφωθῶμεν πρὸς την γνώμην σας.....

Π. Τσαλδάρης. Σας λέγω ότι λέγει «τούς άνακηρυχθέντας» βουλευτάς.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τί νά τούς πῇ; Είναι αϋτό έρμηνεία σοδαρά του Νόμου.

Π. Τσαλδάρης. Σοδαρωτάτη, έκτός άν θέλωμεν νά διεκφύγωμεν μίαν περίστασιν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Θά ίδητε ότι όλη αϋτή ή συζήτησις θά μείνῃ θεωρητική. Άλλά δέν ήμπορώ όταν μου επικαλήσθε τό άρθρον αϋτό νά μή σας κάμω την παρηγόρησιν, ότι δέν πρέπει νά τὰ λέγετε αϋτά, διότι έχομεν τόσην έμπιστοσύνην πρὸς την νομικήν σας ικανότητα και άπορούμεν όταν άναφέρετε τοιαῦτα έπιχειρήματα.

Π. Τσαλδάρης. Αϋτός είναι βουλευτής. Καί σας είπα ότι: έχετε τό δεδομένον ότι δέν καταδιώκεται δια ποινικόν άδίκημα, προστατευόμενος δια της διατάξεως του Συντάγματος; Σας λέγω ότι έχετε τοϋτο, κύριε Πρόεδρε της Κυβερνήσεως, ότι ό Βουλευτής άφ' ότου έκλεγῇ δέν καταδιώκεται συνεπεία διατάξεως του Συντάγματος.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Φυσικά, αϋτό έλειπε νά καταδιώκεται.

Π. Τσαλδάρης. Δέν καταδιώκεται δι' άδίκημα δια τό όποτον απαιτεῖται ή άδεια της Βουλής, και άν τό διεπραξε μετὰ τās έκλογάς.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Όρθῶς ώρίσθη τοϋτο. Αϋτό έλειπεν, άφού σταματᾷ πᾶσα έσπραξις φόρων επί δέκα ήμέρας πρὸ τών έκλογών, τόν βουλευτήν κατά τās ήμέρας αϋτάς νά τόν καταδιώκωμεν χωρίς την άδειαν της Βουλής.

Π. Τσαλδάρης. Κύριε Πρόεδρε, πρόκειται περί του ζήτηματος έν ό βουλευτής άφού έκλεγῇ και πρὶν δώσῃ τόν όρκον προστατεύεται από την διάταξιν του Συντάγματος κατά την όποιαν οι βουλευταί δέν καταδιώκονται.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Είναι καθωρεπτόμενον πολύ όρθῶς ότι δέν καταδιώκονται.

Π. Τσαλδάρης. Διότι είναι βουλευταί.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Υποθέσατε ότι ένας έκλεγεται βουλευτής, ότι διαπράττει έν άδίκημα κατὰ τās 10 ήμέρας πρὸ τών έκλογών, ότι έρχεται ή ώρα της Βουλής δια νά όρκισθί και αϋτός λέγει ότι έγώ δέν δέχομαι την έκλογήν έκ μέρους του λαοῦ. Νομίζετε ότι δια νά καταδιωχθί δια τό άδίκημα πού έκαμε 10 ήμέρας πρὸ τών έκλογών πρέπει νά ζητηθί ή άδεια της Βουλής; Είναι ύπό αἴρεσιν βουλευτής ό άνακηρυχθείς βουλευτής.

Π. Τσαλδάρης. Μοῦ δίδετε ένα όπλον με τό «ύπό αἴρεσιν». Έάν είπῃ δέν δέχομαι έπαυσεν ή ασυλία, έφόσον δέν λέγει τίποτε είναι βουλευτής.

Ν. Μπακόπουλος. Έάν υποθέσωμεν ότι ό περί οῦ πρόκειται βουλευτής Μαυρομιχάλης ό μή άναλατόν τὰ καθήκοντά του διαπράττει ποινικόν άδίκημα και ζητεῖται από τόν Εισαγγελέα ή παρὰ της Βουλής άδεια πρὸς δίωξιν, τί θά είπῃ ή Βουλή;

Π. Τσαλδάρης. Οτι θά έλεγε και έν ήτο και έν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Έγώ σας έθεςα τό ζήτημα καθαρῶς. Διαπράττει έν άδίκημα 10 ήμέρας πρὸ τών έκλογών και έκλέγεται βουλευτής, και λέγει, κύριοι άφίσατέ με ήσυχον, έγώ δέν έζήτησα νά γίνω βουλευτής, αϋτός θά διωχθί άνευ παρεμβάσεως της Βουλής, ή χρειάζεται άδεια της Βουλής.

Π. Τσαλδάρης. Έδω κάμετε λάθος. Μοῦ λέγετε ότι δέν απαιτεῖται άδεια, διότι δέν είναι βουλευτής. Τό ζήτημα είναι πότε είναι βουλευτής. Δέν ύπάρχει διάταξις έν τῷ Συντάγματι, ή εις κανένα νόμον, κατά την όποιαν νά όρίζεται ότι ή βουλευτική ιδιότης άρχεται από τότε.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Υποστηρίζετε ότι ό έκλεγείς βουλευτής και δηλώσας ότι δέν δέχεται την βουλευτικήν έντολήν χρειάζεται νά δηλώσῃ εις την Βουλήν άν πρόκειται νά παραιτηθί. Υποθέσατε ότι αϋτός δηλοῖ ότι δέν δέχεται καθόλου και κάμνει ένα άδίκημα δέκα ήμέρας πρὸ τών έκλογών, ύποστηρίζετε ότι είναι άνάγκη νά ζητηθί ή άδεια της Βουλής δια νά καταδιωχθί.

Π. Τσαλδάρης. Βεβαίως, βεβαιότατα.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Έν τοιαύτῃ περιπτώσει είσθε σύμφωνος με την γνώμην μας.

Π. Τσαλδάρης. Διότι άν θέλετε οὔτω νά συναγάγετε πράξιν άποδοχῆς ή μή άποδοχῆς έγώ σας λέγω ότι ύπάρχει πανηγυρική τοιαύτη περί άποδοχῆς, διότι ό κ. Μαυρομιχάλης γενομένης ένστάσεως κατὰ της έκλογῆς του ύπεστήριξεν εις τό έκλογοδικετον τό κύρος της έκλογῆς του. Πῶς θά του πῇτε ότι δέν θέλει νά είναι βουλευτής. Υποθέσατε ένα βουλευτήν ό όποιος είναι ασθενής έξω και εις τόν όποτον λέγον ότι έκλέγεται βουλευτής, αϋτός δέ άπαντᾷ: δέν με άφίνετε κάτω, έγώ δέν βλέπω άν θά ζήσῃ, δέν θέλω νά είμαι βουλευτής. Αϋτοῦ του βουλευτοῦ θά του είπῃτε ότι παρητήθη. Έν τοιαύτῃ περιπτώσει άρκεῖ νά δηλώσῃ όπου δήποτε την παραιτήσιν του και νά εἶνε τοϋτο δήλωσις παραιτήσεως. Οὔτω πῶς θέλετε νά ύποστηρίζετε την

έννοιαν τοῦ βουλευτοῦ, τὴν ιδιότητα τοῦ βουλευτοῦ; Νομίζω ὅτι θέτετε ἐπισφαλῆ βάσιν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν εἵπομεν αὐτὸ ἐν σχέσει πρὸς τὸν κ. Μαυρομιχάλην, τὸ εἶπον γενικῶς.

Π. Τσαλδάρης. Ὑποστηρίζω μὲ ὅλας μου τὰς δυνάμεις τὴν θεωρίαν κατὰ τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖται ἀποδοχὴ τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος, καὶ ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἀποδοχὴ δύναται πλέον ἡ Βουλὴ κατὰ τὸν Κανονισμόν τὸν ὁποῖον ἔταξεν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἢ κατὰ οἰονδήποτε ἄλλον Κανονισμόν νὰ φέρῃ δύο μάρτυρας καὶ νὰ εἴπητε διὰ τὸν τάδε ἐκλεγέντα βουλευτὴν ὅτι δὲν θέλομεν νὰ εἶναι βουλευτής. Δὲν πρόκειται περὶ ὠρισμένου βουλευτοῦ καὶ θὰ παρακαλέσω τοὺς κ. βουλευτὰς παρὰ τὴν μερικὴν ὀξύτητα τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ἡ συζήτησις νὰ μὴ ἐκλάβουν τὸ ζήτημα καθόλου ὡς πολιτικόν. Ὁ ἀπαρακαλέσω δὲ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως νὰ συστήσῃ ὅτι, ἐὰν ἀποφασίσῃ διὰ τὸ ζήτημα τοῦτο ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχῶν ἐκείνων αἱ ὁποῖαι κρατοῦσιν ἐδῶ, δὲν πρόκειται νὰ δημιουργήσῃ ἔννοιαν παραιτήσεως, ἔννοιαν μὴ ἀποδοχῆς, διότι ἐν γένει καθιστῶσιν ἐπισφαλῆ τὴν θέσιν τοῦ βουλευτοῦ, καὶ διὰ τοῦ ἐπισφαλοῦς τῆς θέσεως τοῦ βουλευτοῦ αἵρεται ἡ ὑπαρξίς τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ. Ἔρχομαι εἰπατε τὴ θὰ γίνῃ τὸ μέρος ἐκεῖνο. Καὶ ἐγὼ λυποῦμαι ὅτι τὸ μέρος ἐκεῖνο εἰς τὴν περιστάσιν αὐτὴν δὲν θὰ ἔχῃ τὸν ἀντιπρόσωπόν του. Ἀλλὰ ἡ περίπτωσις αὕτη δύναται νὰ παρουσιασθῇ καὶ κατ' ἄλλας περιπτώσεις, ὡς π.χ. ἀσθενείας κλπ., μὴ παραγνωρίζετε ἐξ ἄλλου τὴν διάταξιν τοῦ Συντάγματος, ἡ ὁποία τὸν βουλευτὴν δὲν τὸν θέλει ἀντιπρόσωπον τῆς περιφέρειας, ἀλλ' ἀντιπρόσωπον ὅλου τοῦ ἔθνους. Καὶ ἡ περιφέρεια τοῦ Οἴκλου θὰ ἐκπροσωπῇται παρ' ὅλων ἡμῶν ὅι ὁποῖοι εἴμεθα ἐν τῇ αἰθρῇ ταύτῃ. Καὶ ἐὰν δὲν ἔχῃ τὸν ἰδικόν τῆς ἀντιπρόσωπον, θὰ διδάξῃ εἰς τὸν κ. βουλευτὴν, ὃν ἐξέλεξε, ἐν τῷ μέλλοντι περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς πράξεως αὐτοῦ, ἐὰν καλῶς ἢ κακῶς ἐξεπλήρωσε τὴν ἐντολήν. Ἀλλ' ἀφίστατε νὰ κανονίσῃ μόνος τὰ τῆς ἐντολῆς του καὶ μὴ θελήσετε νὰ δημιουργήσῃτε περίπτωσιν ἀποδοχῆς ἢ μὴ, ἔννοιαν δηλαδὴ διάφορον τῆς ὑπαρχούσης ἐν τῷ Συντάγματι, ἀντικειμένην εἰς αὐτό, καὶ ἥτις καθιστᾷ, ἐπαναλαμβάνω, ἐπισφαλῆ καὶ τὴν θέσιν τοῦ βουλευτοῦ καὶ τὴν θέσιν τοῦ Κοινοβουλίου.

Α. Παπαναστασίου. Ὁ κ. ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος εἶπεν ὅτι δὲν θέλει νὰ κρίνῃ τὴν πρᾶξιν τοῦ βουλευτοῦ Οἴκλου, μὴ θελήσαντος νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἐντολήν τὴν ὁποῖαν ἔλαβεν, ἀλλὰ ἡ πρακτικὴ τὴν ὁποίαν τηρεῖ τὸ Λαϊκὸν κόμμα ἀποδεικνύει τὴν ἐκτίμησιν τὴν ὁποίαν ἔχει τοῦτο τὸ κόμμα πρὸς τὴν πρᾶξιν ταύτην. Τὰς ἀντιρρήσεις του ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος τὰς ἐστήριξεν ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν γενικωτέραν θεωρίαν περὶ τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς ὠρισμένας διατάξεις τοῦ Συντάγματος. Ὑπεστήριξε δὲ ὅτι ὁ βουλευτὴς, ἅμα τῇ ἐκλογῇ του, ἀποκτᾷ ἐν δικαίωμā χάριν τοῦ αὐτοῦ του καὶ ὅχι χάριν τοῦ λαοῦ ὁ ὁποῖος τὸν ἐξέλεξε, ἀλλ' αὐτὸ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑποστηρίχῃ, διότι ὁ νόμος καὶ τὸ Σύνταγμα θέλουν ὥστε ὅλαι αἱ ἐκλογικαὶ περιφέρειαι νὰ ἔχουν τοὺς ἀντιπροσώπους των. Ὁ κ. ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος ὑπέθεσε φαίνεται ὅτι πρόκειται περὶ ἐπιδιώξεως ὠρισμένων πολιτικῶν ἀρχῶν, ἀλλὰ τοιαύτη πρόθεσις δὲν ὑπάρχει. Τὸ ζήτημα εἶναι ὅτι ὁ βουλευτὴς Οἴκλου ἐξήγαγε τοὺς ἐκλογεῖς του, διότι δὲν ἐδήλωσεν εἰς αὐτοὺς ὅτι ἐκλεγόμενος δὲν θὰ ἐξεπλήρωνε τὸ καθήκον του.

Π. Τσαλδάρης. Δὲν ἔχετε δικαίωμα νὰ ὑβρίζετε ἕνα ἀπόντα, διαμαρτύρομαι διὰ τοῦτο. Ἀλλως τε δὲν γνωρίζετε ποῖας δηλώσεις ἔκαμεν εἰς τοὺς ἐκλογεῖς του. Πάντως δὲν δύναμαι νὰ δεχθῶ ἀδιαμαρτυρήτως νὰ μεταχειρίζεσθε τὴν ἀσυνίαν τοῦ δήματος τῆς Βουλῆς καθ' ὃν τρόπον τὴν μεταχειρίζεσθε. Αὐτὸ τὸ ὅποιον κάμνετε εἶναι παρεκτροπὴ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἡ ἔννοια τοῦ κ. ἀρχηγοῦ τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως ἦτο ὅτι θὰ ἦτο ὁρθὸν ὁ κ. Μαυρομιχάλης νὰ ἔλεγεν εἰς τοὺς ἐκλογεῖς, ὅτι δὲν θὰ ὠρρίζετο

καὶ ὅτι δὲν θὰ ἐξεπλήρωνε τὰ καθήκοντά του. Ὡφείλε νὰ κάμῃ ὅτι ἔκαμα καὶ ἐγὼ προκειμένου περὶ τῆς Βουλῆς τῆς 6 Δεκεμβρίου 1916, ὅποτε εἶπα εἰς τοὺς ἐκλογεῖς μου, ψηφισατέ με, ἀλλὰ δὲν θὰ πάω εἰς τὴν Βουλὴν αὐτὴν διότι δὲν τὴν ἀναγνωρίζω. Ἡ ψήφος, τὴν ὁποίαν θὰ μοῦ δώσετε, θὰ εἶναι ψήφος διαμαρτυρίας.

Π. Τσαλδάρης. Αὐτὸ τὸ ὅποιον ἐκάματε ἦτο ζήτημα λεπτότητος ἐκ μέρους σας, ἀλλὰ ὁ κ. ἀρχηγὸς τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως δὲν εἶχε δικαίωμα νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ κ. Μαυρομιχάλης ἐξήγαγε τοὺς ἐκλογεῖς του.

Α. Παπαναστασίου. Ὁ κ. ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος γνωρίζει ὅτι δὲν συνειθίζω νὰ ὑβρίζω καὶ οὕτε νὰ κάμνω κατάχρησιν τῆς ἀσυνίας τοῦ βουλευτικοῦ δήματος, εἶπα ὅτι ὁ κ. Μαυρομιχάλης ἐξήγαγε τοὺς ἐκλογεῖς του, διότι δὲν ἐδήλωσεν εἰς αὐτοὺς ὅτι ἐκλεγόμενος δὲν θὰ ὠρρίζετο καὶ δὲν θὰ ἀνελάμβανε τὰ καθήκοντά του.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἐὰν εἶχε κάμει αὐτὴν τὴν δήλωσιν θὰ ἦτο ἐν τάξει.

Α. Παπαναστασίου. Μάλιστα. Φρονῶ δὲ ὅτι ἡμπορεῖ νὰ εἶναι τις θασιλόφρων ἀλλὰ νὰ παρίσταται εἰς τὴν Βουλὴν καὶ νὰ ὑποστηρίξῃ τὰς ἀρχάς του ὅπως συμβαίνει καὶ ἐν Γαλλίᾳ, δὲν νομίζω δὲ ὅτι αἱ ἀρχαὶ αἱ βασιλικαὶ ἐμποδίζουν ἕνα βουλευτὴν νὰ παρίσταται καὶ εἰς τὴν Βουλὴν, ἄλλο ζήτημα ἐὰν αἱ οἰκονομικαὶ παραδόσεις τὸν ἐμποδίζουν.

Ὁ κ. ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος ἐπεκαλέσθη τὴν διάταξιν τοῦ ἀρθροῦ 41 τοῦ Συντάγματος. Ἀλλὰ διὰ νὰ κατανοηθῇ σαφῶς ἡ διάταξις αὕτη πρέπει νὰ γνωσθῇ καὶ ἡ ἱστορία τῆς, ἥτις ἔχει ὡς ἐξῆς. Κατὰ τὸ παρελθὸν ἐγένοντο παραιτήσεις βουλευτῶν ἐν εἰδει βουλευτικῆς ἀσυνίας, διότι οἱ βουλευταὶ ἐκεῖνοι ἐστήριζοντο εἰς τοὺς συναδέλφους των, οἵτινες δὲν ἀπεδέχοντο τὴν παραίτησιν αὐτὴν. Διὰ νὰ τελειώσῃ συνεπῶς ἡ θεατρικὴ αὕτη ἐπιδείξις ἐτέθη αὕτη ἡ διάταξις. Αὕτη εἶναι ἡ ἱστορία τῆς διατάξεως. Ἐπομένως δὲν ἀντίκειται εἰς τὸ ἀρθρον 41 τοῦ Συντάγματος ἡ διάταξις τοῦ Κανονισμοῦ, δὲν ἔχει δὲ καὶ κανένα σκοπὸν πολιτικῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ πράγματος. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὅποιον πρέπει νὰ ἐξετασθῇ εἶναι ἐὰν συμφέρῃ ἀπὸ γενικωτέρας ἀπόψεως διὰ νομοθετικῶν διατάξεων νὰ συμπληρώμεν συνταγματικὰς διατάξεις περὶ τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος. Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ὑπεστήριξε ὅτι δὲν πρόκειται περὶ παραιτήσεως ἀλλὰ περὶ μὴ ἀποδοχῆς, ὑπάρχει δὲ μία μικρὰ διαφορὰ μεταξὺ τῶν δύο τούτων πράξεων, καὶ συμφωνῶ μὲν μὲ τὴν ἀποψιν τοῦ κ. ἀρχηγοῦ τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος, ὅτι ὁ ἐκλεγὴς βουλευτὴς καὶ μὴ δόσας τὸν ὅρκον δὲν δύναται νὰ διωχθῇ ἀνευ ἀδείας τῆς Βουλῆς, διότι ὁ βουλευτὴς δύναται, εἰς οἰανδήποτε στιγμὴν θέλει, νὰ δόσῃ τὸν ὅρκον, ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅμως πρόκειται περὶ πανηγυρικῶς ἐκδηλουμένης μὴ ἀποδοχῆς, ἥτις εἶναι ταυτόσημος πρὸς παραίτησιν. Παρ' ὅλα ταῦτα πρέπει νὰ προσέξωμεν εἰς τὴν ἀποψιν τοῦ νὰ μὴ καθιερώσωμεν προηγούμενον συμπληρώσεως τῶν συνταγματικῶν διατάξεων περὶ τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος. Εἰς τὸ παρελθὸν καὶ ὅταν τὰ πάθη ἦσαν πολὺ ἐξηγμένα δὲν παρετηρήθη οὐδεμία κατάχρησις ἀπὸ τὰ νομοθετικὰ σώματα εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ βουλευτικὸν ἀξίωμα. Εἶναι συμφερότερον νὰ ἀφίσωμεν νὰ συμπληρωθῇ διὰ συνταγματικῆς διατάξεως τὸ κενὸν αὐτό, δὲν ὑπάρχει δὲ φόβος νὰ παρακωλυθῇ ἡ λειτουργία τοῦ Νομοθετικοῦ σώματος ἐκ τῆς ἀπουσίας τῶν βουλευτῶν, διότι οἱ βουλευταὶ τῆς πλειοψηφίας προσέρχονται εἰς τὴν Βουλὴν. Διὰ νὰ ἐκανοποιηθῇ ὅμως τὸ αἶσθημα τῆς τὸνώσεως τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος δύναται νὰ τροποποιηθῇ ὁ Κανονισμός. Ἀλλως τε ὁ βουλευτὴς Οἴκλου εἶναι καὶ μέλος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου Ἐταιρειῶν.

Γ. Ράλλης. Κάμνω τὴν δήλωσιν ὅτι αὐτὸ δὲν εἶναι ἀληθές. Ἄμα τῇ ἐκλογῇ του ὁ κ. βουλευτὴς Οἴκλου ὑπέβαλε παραίτησιν ἀπὸ τὰ ἀξιώματα ταῦτα, διότι τοῦτο ἐπεβάλλετο ὑπὸ τοῦ Συντάγματος, ἐνῶ ὁ ὅρκος δὲν ἐπεβάλλετο.

Γ. Σίδερης (ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Λέγει ὅτι ἀνε-

ξαρτήτως τοῦ ἐὰν ἡ διάταξις αὕτη εἶναι συνταγματικὴ ἢ μὴ τὸ ζήτημα τῆς ἐκλογῆς τοῦ βουλευτοῦ Οἴκλου εἶναι λελυμένον ἐξ ἄλλης διατάξεως τοῦ Συντάγματος. Τὸ ἀρθρον 40 τοῦ Συντάγματος ὁμιλεῖ περὶ ἀσυμβιβαστοῦ τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος πρὸς ὠρισμένα ἄλλα ἀξιώματα. Ὁ ἐκλεγὴς κ. Μαυρομιχάλης, κατὰ δήλωσιν δημοσιευομένην σήμερον καὶ προερχομένην ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν Ἠλεκτρικὴν Ἐταιρείαν, παραμένει πρόεδρος τοῦ συμβουλίου τῆς Ἐταιρείας ταύτης. Ἡ Ἐταιρεία ὅμως αὕτη ἀπολαύει ἐιδικῶν προνομίων ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἠλεκτροφωτισμὸν Χαλκίδος καὶ Καλαμῶν, προνομίων ὀριζόμενων διὰ νόμων. Συνεχίζων ἀναγινώσκει τὰ ἀρθρα τῶν σχετικῶν νόμων, δυνάμει τῶν ὁποίων ἐχορηγήθησαν τὰ ἐν λόγω προνόμια. καὶ λέγει ὅτι ὁ κ. Μαυρομιχάλης διατελεῖ πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ συμβουλίου τῆς Ἐταιρείας ταύτης ἀπὸ τοῦ 1922, δὲν ὑπέβαλε δὲ παραίτησιν ἀπὸ τοῦ ἀξιώματος τούτου μετὰ τὴν ἐκλογὴν του ὡς βουλευτοῦ καὶ ἐντὸς τῶν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος ἀναφερομένων προθεσμιῶν. Συνεπῶς τὸ ζήτημα τῆς ἐκλογῆς τοῦ κ. Μαυρομιχάλη διὰ τὸ ὕπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν εἶναι λελυμένον, καὶ τὸ ὕπουργεῖον θὰ προβῇ εἰς προκήρυξιν ἐκλογῶν.

Π. Τσαλδάρης. Ὁ κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἔφερεν ἐν νέον ζήτημα, διότι τὸ ὑπὸ συζήτησιν σήμερον ἦτο ἄλλο, νομίζω δὲ ὅτι ἡ γνώμη του εἶναι πεπλανημένη, λέγω δὲ νομίζω, διότι τὸ ζήτημα δὲν τὸ ἐμελέτησα καὶ φρονῶ ὅτι δὲν δύναται τοῦτο νὰ συζητηθῇ ἀπόψε.

Γ. Καφαντάρης. Ὁ ἀπεθύμουν νὰ εἴπω δύο λέξεις ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἀρχῆς διότι τὸ ζήτημα τῆς ἐκλογῆς τῆς ἐπαρχίας Οἴκλου καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ ἐκλεγέντος βουλευτοῦ ἦνιστα μὲ ἐνδιαφέρουν. Θεωρῶ μάλιστα ὅτι ὁ ἐκλεγὴς βουλευτὴς ὑπέπεσεν εἰς πολιτικὴν παράλειψιν μὴ δηλώσας ρητῶς πρὸς τῆς ἐκλογῆς ὅτι δὲν θὰ προσήρχετο εἰς τὴν Βουλὴν καὶ δὲν θὰ ἐξεπλήρου τὸ καθήκον του, ἀπέχων τῶν ἐργασιῶν τῆς. Δὲν θὰ ἤθελον ὅμως νὰ ὑποθεθῇ ὅτι ἐκ τῆς σιγῆς συμμερίζομαι τὰς ἀντιλήψεις περὶ τῆς ἐννοίας τῶν συνταγματικῶν διατάξεων, αἱ ὁποῖαι ὑπηγόρευσαν τὴν τροποποίησιν τοῦ Κανονισμοῦ. Ἡ ὅλη συζήτησις συγκεντροῦται ἐπὶ δύο σημείων, κατὰ πόσον ὁ ὅρκος τοῦ βουλευτοῦ εἶναι συστατικὸν τοῦ ἀξιώματος στοιχεῖον καὶ κατὰ πόσον δύναται νὰ συναχθῇ παραίτησις ἐκ τεκμηρίων. Εἶμαι, συνεχίζει, ἀπολύτως πεπεισμένος ὅτι ἡ ὅρκισις τοῦ βουλευτοῦ δὲν εἶναι συστατικὸν στοιχεῖον τῆς βουλευτικῆς ιδιότητος, ἥτις ὑφίσταται μετὰ τὴν ψήφον τοῦ λαοῦ καὶ δυνάμει ταύτης. Ἡ ὅρκισις δὲν εἶναι ἄλλο τί ἢ ἀπλὴ προπύθεσις τῆς ἐξασκήσεως τῶν βουλευτικῶν καθηκόντων, ἡ παράλειψις δὲ ταύτης δὲν ἔχει ἄλλην συνέπειαν εἰμὴ ὅτι ὁ μὴ ὀρκισθεὶς δὲν δύναται νὰ συμμετέχῃ εἰς τὰς συζητήσεις τῆς Βουλῆς, νὰ ἐκφράσῃ ἐν αὐτῇ γνώμην, νὰ δόσῃ ψήφον, νὰ λάβῃ ἴσως ἀποζημίωσιν. Αὐταὶ εἶναι αἱ μόναι τῆς παραλείψεως συνέπειαι, μὴ δυνάμεναι ἐπομένως νὰ εὐθυνθοῦν εἰς στέρησιν τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος. Ὑπεστήριχθη ἐξ ἄλλου ὅτι ἡ μὴ ὀρκισις καὶ ἀποχὴ ἀπὸ τῶν ἐργασιῶν ἔχει τὴν ἔννοιαν παραιτήσεως ἀπὸ τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος, ἔννοιαν σύμφωνον πρὸς τὰ θεσπιζόμενα διὰ τοῦ Συντάγματος. Δὲν εἶναι τοῦτο ἀκριβές. Ἡ διάταξις αὕτη ἀκριβῶς ἔδωσε τέρμα εἰς τὰς ἀμφισβητήσεις καὶ καθώρισε σαφῶς τὴν διαδικασίαν καὶ τοὺς ὅρους τῆς παραιτήσεως. Ὑπηγόρευσε δὲ τὴν διευκρίνισιν ταύτην, ὅπως μὴ ἡ εὐχέρεια τῆς ὑποβολῆς καὶ τῆς ἀνακλήσεως τῆς παραιτήσεως χρησιμεύῃ πρὸς δημοκοπίαν καὶ ὅπως ἔχῃ ὑπ' ὄψει τοῦ ὁ βουλευτὴς ὅτι ἡ παραίτησις του δὲν εἶναι πρᾶξις ἀνευ συνεπειῶν καὶ ὅπως σκέπτεται σοβαρῶς ὅταν πρόκειται νὰ ὑποβάλλῃ ταύτην, καὶ δεύτερον ὅπως μὴ ἡ παραίτησις συναγεται ἐκ τεκμηρίων, ἀτίνα θὰ ἦγον εἰς κατάχρησις. Καὶ ἡζήσω ρητῶς ὅπως ἡ παραίτησις ὑποβάλλεται ἐγγράφως καὶ ὑποβαλλομένη μὴ ὑπόκειται εἰς ἀνάκλησιν. Διατάξεις τεινύουσιν εἰς ἀνάρεσιν τῆς ἐκλογῆς εἶναι στενῆς ἐρμηνείας. Ἄν τυχὸν ἀντιθετός ἦτολε καθιερωθῇ ἐρμηνεία θὰ ἠνοίγετο δρόμος

εἰς ἄκρον ὀλισθηρὸς καὶ θὰ ἀπέδαινεν ὀλέθριος, ἂν ἠθέλομεν ἀποδεχθῇ τὰς ἐκτεθείσας ἀπόψεις, καθ' ἃς ἡ πρόνοια περὶ τῆς τάξεως τῶν συζητήσεων τῆς Βουλῆς καὶ ἡ χάριν ταύτης πρόσκαιρος ἀποβολὴ ἐκ τοῦ σώματος, θεσπιζόμεναι, θὰ ἠδύναντο νὰ προσλάβουν εὐρύτητα καὶ μέχρις ὀλοσχεροῦς στερέψεως τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος. Δὲν διατρέχοντες βεβαίως σήμερον τὸν κίνδυνον τῆς καταστορατικῆς ἀλλοτρίως θὰ μᾶς ἐγγυᾶται εἰς τὸ μέλλον ὅτι δὲν θὰ εὐρεθῶμεν πρὸς τῆς νομοθετήσεως ἀθρόων τεκμηρίων παραιτήσεων, τεκμηρίων παραδιδόντων τὴν λαϊκὴν ἐντολήν ἐκθετον εἰς πᾶσαν αὐθαίρεσιν. Ὁ ἀπροσέσω καὶ τοῦτο, ὅτι ὁ τρόπος καθ' ὃν εἰσῆλθῃ ἡ τροποποίησις εἰς τὴν Βουλὴν εἶναι ἥκιστα νόμιμος. Ὁ Κανονισμὸς εἶναι νόμος περιορισμένης ἰσχύος, ρυθμίζων μόνον τὴν διαδικασίαν καὶ τὴν τάξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς, ἀλλὰ μὴ δυνάμενος νὰ θεσπίσῃ κανόνας Δικαίου καὶ ἀπαγγεῖλῃ στέρησιν οὐσιαστικῶν δικαιωμάτων, θίγουσαν μάλιστα τὴν λαϊκὴν κυριαρχίαν (χειροκροτήματα). Λοιπὸν εἶναι ὁρθὸν νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν κεκανονισμένην τροχίαν. Κανὲν δὲν ἀμφισβᾷλει—τὸ ἐδήλωσε δὲ καὶ ὁ κ. ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος—ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν εἶχε πρόθεσιν νὰ στερήσῃ τὴν ἀντιπολιτεύσιν ἐνὸς βουλευτοῦ. Ὅταν ὅμως νομοθετοῦμεν ἡμεῖς ὑπόχρεοι τὸ βλέμμα μας νὰ τὸ ἐκτείνωμεν καὶ πρὸς τὸ μέλλον καὶ νὰ προβλέψωμεν περὶ ὅλων τῶν ἐνδεχομένων καὶ νὰ μὴ δίδωμεν λαθὴν καὶ προφάσεις καταχρήσεων. Διὰ τοῦτο, ἐπιλέγει, νομίζω ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ προτείνῃ ἢ ἰδίᾳ τὴν κατάργησιν τῆς προσθήκης εἰς τὸν Κανονισμόν, καὶ ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν ἄλλοι λόγοι, ὡς οἱ ἀναπτυχθέντες ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, δύναται νὰ ληφθῇ πρόνοια ὅπως μὴ παραμείνῃ ἀναντιπροσώπευτον ὠρισμένον διαμέρισμα τῆς χώρας. Ἄς παραμείνῃ ὅμως ὡς εἶχε πρὸς τῆς τροποποιήσεώς του ὁ Κανονισμός καὶ ἃς ἐρμηνεύονται πάντοτε στενῶς, στενότερα, αἱ συνταγματικαὶ διατάξεις περὶ τῆς στερήσεως τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος, διότι πᾶσα παρέκκλισις ἀπ' αὐτῶν ἐγκυμονεῖ κινδύνους κατὰ τῶν ἐλευθεριῶν.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἡ Βουλὴ, λέγει, διὰ μακρῶν ἡσυχολήθη ἐπὶ τῆς προτάσεως τοῦ ἀξιοτίμου ἀρχηγοῦ τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος ζητήσαντος μεταρρυθμίσιν τῆς διατάξεως, ὡς θεωρησαντος ταύτην ἀντισυνταγματικὴν. Ὁ ἀρχηγὸς τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως ἐζήτησε τὴν κατάργησιν αὐτῆς διὰ λόγους οὐσιαστικούς, ὁ δὲ κ. ἀρχηγὸς τῶν Προδευτικῶν Φιλελευθέρων ἐθεώρησε καὶ οὗτος τὴν διάταξιν ὡς ἀντισυνταγματικὴν. Καὶ κατ' ἐμὴν γνώμην ἡ διάταξις εἶναι ἀντισυνταγματικὴ διότι προσθέτει αὕτη ἕνα λόγον ἐκπτώσεως ἀπὸ τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος, ἐνῶ οἱ λόγοι οὗτοι ἀπαριθμοῦνται περιοριστικῶς εἰς ὀρισμένον ἀρθρον τοῦ Συντάγματος. Ὁ βουλευτὴς ἐκπίπτει κατὰ τοὺς ὠρισμένους τούτους λόγους, εἰς οὓς δὲν περιλαμβάνεται ἡ περίπτωσις περὶ ἧς ἡ ἐπικρινόμενη διάταξις. Ὑπεστήριχθη ὅτι πρὸς τῆς δόσεως τοῦ ὅρκου δὲν ὑφίσταται βουλευτικὴ ιδιότης, ἀλλ' αὕτη ὑφίσταται ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς, ἡ δὲ ὅρκισις εἶναι μόνον διὰ νὰ ἀσκήσῃ τὰ καθήκοντά του ὁ ἐκλεγόμενος. Καὶ ἀνευ τῆς ὀρκίσεως ὁ ἐκλεγὴς ἀπολαύει ὅλων τῶν ἄλλων προνομίων καὶ τῆς ἐισπραξέως μάλιστα τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως καὶ ἔχομεν ἐπὶ τούτου ἐπανεληλυμένα παραδείγματα εἰς τὸ παρελθόν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ὁ βουλευτὴς εἶναι βουλευτὴς καὶ ἐὰν δὲν ὀρκισθῇ, καὶ ἐκπίπτει μόνον ὅταν συμπέσουν οἱ λόγοι οἱ ἀναγραφόμενοι εἰς τὸ Σύνταγμα. Ἰδῶ δὲν ὑπάρχει τοιοῦτος λόγος, οὔτε δυνάμεθα νὰ θεσπίσωμεν τοιοῦτον λόγον ἐκπτώσεως τοῦ βουλευτοῦ, διότι ἀλλοίμονον ἂν ἀναγκασώμεν εἰς τὴν Βουλὴν τὸ δικαίωμα νὰ κανονίζῃ αὕτη τὸν τρόπον τῆς συνθέσεώς της, διότι θὰ ἔλθῃ ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποῖαν θὰ δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι καὶ ὀλιγοήμερος ἀπουσία τοῦ βουλευτοῦ συνεπάγεται ἐγγράφως τῶν. Ἡ σύνθεσις τοῦ σώματος κανονίζεται ἀνεπὶ καὶ ὅχι διὰ τῆς πλειοψηφίας. Λέγωμεν ταῦτα δὲν ἀποδίδω βέβαια καμμίαν πρόθεσιν οὔτε εἰς τὴν Κυβέρνησιν, οὔτε εἰς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Βουλῆς σχετικῶς

μέ την θέσπισιν τῆς διατάξεως ταύτης. Ἐγὼ ἀτομικῶς δὲν ἔχω κανένα σύνδεσμον μετὰ τὸν ἀξιότιμον βουλευτὴν Οἰτύλου καὶ ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἡ στάσις τοῦ μου εἶναι ἡκιστα συμπαθὴς, ἀλλὰ ὀφείλει ἡ Βουλὴ εἰς τὰ ζητήματα ταῦτα νὰ εἶναι ἀνωτέρα, διότι ὀφείλει νὰ ἔχη ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ σύνθεσις τῆς στηρίζεται εἰς τὸ Σύνταγμα, ὅπερ ἐπιβάλλει ὑποχρεώσεις. Διὰ τοῦτο, ἐπιλέγει, συνιστῶ εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ μὴ διστάσῃ νὰ καταργήσῃ τὴν διάταξιν, διότι δὲν πρέπει ἡ παρούσα Βουλὴ καὶ ἡ παρούσα Κυβέρνησις νὰ δόσῃ τὸ σύνθημα τῆς καταστρατηγήσεως τοῦ Συντάγματος. Ἐὰν ὑπάρχουν λόγοι ἀσυμβιβάστοι περὶ ὧν ὠμίλησεν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν ὀφείλου νὰ ἐνεργηθοῦν τὰ περαιτέρω νόμιμα. Ἐν πάσει περιπτώσει, ἡ διάταξις περὶ τῆς ἡ συζήτησις εἶναι ἀντισυνταγματική.

Ι. Τσιριμῶνος (Πρόεδρος τῆς Βουλῆς). Εἶναι εὐνόητος ἡ σημερινὴ ὁμιλία τοῦ κ. ἀρχηγοῦ τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, διότι ὅταν συνεζητεῖτο ἡ τροποποίησις ἤτο ἀπάν. Ὁφείλω ὁμῶς νὰ ἐκφράσω τὴν ἀπορίαν μου, διὰτὶ οἱ ἀσχυροὶ θέντες σήμερον μετὰ τὴν τεθεῖσαν διάταξιν τοῦ Κανονισμοῦ δὲν ἔλαβον τὸν λόγον ὅταν ἐψηφίζετο αὕτη.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἐγὼ ἤμην ἀσθενὴς καὶ ὑπὸ παραίτησιν Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν.

Γ. Καφαντάρης. Δὲν εἰμπορεῖτε νὰ συνάγετε ἐκ τῆς σιωπῆς μας συμπεράσματα. Ἐν προκειμένῳ, δὲν ἔλαβον γνῶσιν τῆς προτάσεως αὐτῆς, οἱ δὲ βουλευταὶ ἐκφράζουσιν τὰς γνώμας των διὰ τῆς ψήφου των.

Α. Παπαναστασίου. Δηλῶ ὅτι δὲν ἐπρόσεξα τὴν διάταξιν αὐτήν.

Π. Καρασεβδάς. Νὰ τὴν προσέξουν τὰ Κόμματα, ἂν δὲν τὴν ἐπρόσεξαν οἱ ἀρχηγοί.

Γ. Καφαντάρης. Μὴ λησμονῆτε ὅτι ὑπάρχουσι νόμοι ψηφισθέντες διὰ τοὺς ὁποίους ἐδήλωσεν ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ὅτι δὲν ἔλαβε γνῶσιν αὐτῶν.

Ι. Τσιριμῶνος (Πρόεδρος τῆς Βουλῆς). Εἶναι ἓνα εἶδος πλεονόμου, διὰτὶ οἱ διαφωνοῦντες δὲν εἶπον τὰς γνώμας των ὅταν συνεζητεῖτο ἡ τροποποίησις, δεδομένου μάλιστα ὅτι κ. βουλευτὴς Κερκύρας ἐτύγγανε καὶ Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν. Ἦδη ἡ συζήτησις ἔρχεται ἀκαίρως, διότι ἡ διάταξις εἶναι κειμένη καὶ ἰσχύουσα. Ἐν πάσει περιπτώσει, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ συμφωνήσω μετὰ τοὺς ὑποστηρίζοντας τὸ ἀντισυνταγματικὸν τῆς διατάξεως, οὐδὲ μετὰ τὸν κ. ἀρχηγὸν τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως, περιορίσαντα τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν ἀποψιν τῆς ἀπλῆς πολιτικῆς σκοπιμότητος. Ἐγὼ ἰσχυρίζομαι ὅτι ἐπιβάλλεται ἀπὸ τὸ Σύνταγμα νὰ τεθῇ αὕτη ἡ διάταξις, διότι δὲν δημιουργεῖ ἀσυμβιβαστον, ὡς ὑπεστήριξαν οἱ προλαλήσαντες. Τὸ Σύνταγμα ἐπιβάλλει ρητῶς τὴν ὑποχρέωσιν τῶν ἐκλεγέντων πρὸς ὅρισιν, ἀνευ μάλιστα προσκλήσεως. Διαφωνῶ πρὸς τὴν ἀποψιν, καθ' ἣν πρέπει νὰ χωρισθῇ ἡ ἰδιότης τοῦ βουλευτοῦ ἀπὸ ἐκείνην τῆς λειτουργίας τοῦ ἀξιωματοῦ του, τῆς ἀσκήσεως δηλαδὴ αὐτοῦ, καὶ πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ρύθμισις καὶ διαδικασία τῆς πρὸς ὅρισιν ὑποχρεώσεως. Ἐκεῖνοι, ἄλλως τε, οἱ ὁποῖοι ὑπῆρξαν εισηγηταὶ τοῦ Συντάγματος, εἶχον τὴν ἰδίαν καὶ αὐτοὶ γνῶμην. Σεῖς λέγετε ὅτι ἓνας τρόπος ἀποχωρήσεως τοῦ βουλευτοῦ ὑπάρχει, ἡ παραίτησις καὶ τὸ ἀσυμβιβαστον, λησμονοῦντες ὅτι ταῦτα δύναται νὰ τὰ πολλαπλασιάσῃ ἡ Νομοθετικὴ ἐξουσία.

Τοῦτο μάλιστα τὸ τελευταῖον δὲν σᾶς φοβίζει, καὶ σᾶς φοβίζει ἡ διάταξις τοῦ Κανονισμοῦ. Βεβαίως, δὲν θὰ ὑπάρξουν συχνὰ περιστάσεις ἐφαρμογῆς αὐτῆς, ἀλλ' οὐδεὶς δύναται νὰ θέσῃ ἐν ἀμφιδόλῳ, ὅτι ἡ διάταξις ὅχι μόνον δὲν καταστρατηγεῖ τὸ Σύνταγμα, ἀλλὰ ἐρχεται καὶ εἰς ἐνίσχυσιν αὐτοῦ. Καὶ τοιαῦτα, κύριοι, ἐπιδείξεις ὑπὲρ τοῦ Συντάγματος δὲν φαντάζομαι ὅτι ἐνισχύουν τὸν Κοινοβουλευτισμὸν, διότι δὲν φαντάζομαι ὅτι ἔχουν ὑπὲρ αὐτῶν τὴν ἐπιδοκιμασίαν τῆς Κοινῆς γνώμης. Οὐδέποτε ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς θὰ ἐπιδιοκίμασῃ τὴν στάσιν τοῦ βουλευτοῦ τοῦ ἀρνούμενου νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ καθήκοντά του.

Π. Τσαλδάρης. Ἡ Βουλὴ ἐκπροσωπεῖ τὸν λαὸν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁρίων τοῦ Συντάγματος καὶ δὲν τῆς ἐδόθη τὸ δικαίωμα νὰ διορίζῃ καὶ νὰ παύῃ βουλευτάς.

Ι. Τσιριμῶνος (Πρόεδρος τῆς Βουλῆς). Ὅριζι τὸ Σύνταγμα νὰ μὴ ἐκτελοῦν οἱ βουλευταὶ τὰ καθήκοντά των.

Π. Τσαλδάρης. Θὰ δόσῃ λόγον ὁ βουλευτὴς εἰς τὸν διορίσαντα αὐτόν.

Ι. Τσιριμῶνος (Πρόεδρος Βουλῆς). Ἡ ἐντολὴ δίδεται ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἐκπληρώσεως τῶν καθηκόντων του. Εἶναι ἀντικειμενικὸς σκοπὸς αὐτῆς ἡ λειτουργία τοῦ ἀξιωματοῦ.

Π. Τσαλδάρης. Καὶ ὁ Κανονισμὸς ὁρίζει τὰ δικαιώματα τῆς Βουλῆς.

Ι. Τσιριμῶνος. (Πρόεδρος Βουλῆς). Τὸ γνωρίζω. Ἀλλ' ἡ διάταξις αὕτη τοῦ Κανονισμοῦ συνεζητήθη καὶ ἐψηφίσθη ἐν συνειδήσει καὶ ὅχι ἀνεπιγνώτως. Τοῦτο δὲν δύναται ν' ἀμφισβητήσῃ οὔτε οἱ λαδόντες μέρος εἰς τὴν συζήτησιν, οὔτε ἡ Κυβέρνησις.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Κύριοι βουλευταὶ. Ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἐπικαλεσθῇ ἐκεῖνο, τὸ ὅποῖον εὐλόγως ἐπεκαλέσθη ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Προοδευτικοῦ Κόμματος καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως, ὅτι δὲν ἐπρόσεξαμεν αὐτὴν τὴν διάταξιν, ἡ ὁποία ἐψηφίσθη. Ἡ Κυβέρνησις ἔλαβε γνῶσιν τῆς τροποποιήσεως αὐτῆς, καὶ ἐπομένως εἶναι ἀλληλεγγύως ὑπεύθυνος μετὰ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Βουλῆς. Ἀλλὰ τὸ περίεργον εἶναι, ὅτι θὰ εἴπω, ὅτι ὁ μεγαλύτερος ὑπεύθυνος δι' αὐτὴν τὴν τροποποίησιν ἡ ὁποία ἔγινεν, εἶναι ὁ κ. Τσαλδάρης. Ἀν τὸ Λαϊκὸν κόμμα παρίστατο εἰς τὴν Βουλὴν, καὶ καθ' ἣν στιγμὴν, καθ' ὃν χρόνον συνεζητεῖτο ἡ τροποποίησις τοῦ Κανονισμοῦ, ἡ προταθεῖσα ἀπὸ τὸν κ. Πρόεδρον, προσελάει τὴν συζήτησιν αὐτήν, καὶ ἡκούομεν ὅλα τὰ λεχθέντα ἐδῶ, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι δὲν θὰ ἐψηφίζαμεν αὐτὴν τὴν διάταξιν. Ἡ εὐθύνη λοιπὸν ἀπομένει ἀκεραία εἰς τὸν κ. Τσαλδάρην. (Χειροκροτήματα).

Π. Τσαλδάρης. Ἡ εὐθύνη, διότι ἐπὶ τινι χρόνον ἔπαυσα μετέχων τοῦ ἔργου τῆς Βουλῆς, βεβαίως ὑφίσταται. Ἀλλ' ὅταν ποτὲ ἐξετασθῇ θὰ ἴδωμεν ποῖος μετὰ ἐξηνάγκασε νὰ κάμω τὸ τοῦτο.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Μὴ πηγαίνωμεν εἰς τὸ παρελθόν. Ἀφοῦ ὅμως ἀνῆλθον εἰς τὸ βῆμα, θὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ εἴπω ὅχι διὰ μακρῶν τὴν γνώμην μου ἀκριβέστερον. Πιστεύω, κύριοι, ὅτι ἡ ἐκλογὴ τοῦ βουλευτοῦ δὲν δημιουργεῖ ὑποχρέωσιν διὰ τὸν ἐκλεγόμενον νὰ εἶναι βουλευτής. Πιστεύω δηλαδὴ, ὅτι ἡ λειτουργία αὐτῆς, ἡ ὁποία ἀνατίθεται εἰς τὸν βουλευτὴν διὰ λαϊκῆς ἐκλογῆς, δὲν εἶναι ἀπὸ ἐκείνας ἀπὸ τὰς ὁποίας δὲν ἔμπορεῖ ὁ βουλευτὴς νὰ ἀπαλλαγῇ. Ἐχω τὴν γνώμην ὅτι, ὅταν ὁ βουλευτὴς δηλώσῃ ἐξ ἀρχῆς ὅτι δὲν ἀποδέχεται τὴν ἐντολήν, δὲν ὑπῆρξε ποτὲ βουλευτής. Ἀλλὰ ἡ θεωρητικὴ αὕτη γνώμη δὲν με κάμνει νὰ παραγνωρίζω οὔτε τὰς πολιτικὰς ἀντιλήψεις, αἱ ὁποῖαι κάμνουν τὸν ἀρχηγὸν τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος νὰ ἀντιτίθεται κατ' αὐτῆς τῆς διατάξεως οὔτε τὴν ἀξίαν, τὴν ὁποίαν ἔχει τὸ ἐπιχειρήμα τὸ ὅποῖον ἔφερον ὁ κ. ἀρχηγὸς τῶν Προοδευτικῶν, ὅτι ἡ γενόμενη τροποποίησις, γενομένη ἀπλῶς διὰ τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς, δὲν ἐγένετο καλῶς. Βέβαια, μετὰ τὸν ἀρχηγὸν τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος δὲν συμφωνοῦμεν εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ. Χωρίζομεθα, καίτοι ἐν τινι μέτρῳ ἔχομεν κοινὸν ἐχθρὸν, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἔννοιαν τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ κατὰ τὴν ἐσωτέραν του οὐσίαν. Εἶναι περιττὸν νὰ ἀναφέρωμεν ποῦ διέστημεν καὶ ποῖος ἔχει δίκαιον. Διότι εἴπομεν νὰ τὰ ξεχάσωμεν τὰ παλαιά. Ἀπλῶς μόνον ἀναφέρω ἓνα γεγονός, ὅτι πιθανόν ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ αὐτοῦ νὰ μὴ εἴμεθα ἐντελῶς σύμφωνοι.

Ἀλλὰ δεχόμεθα ὅτι ἡ κρίσις τῆς Βουλῆς διὰ τῆς ὁποίας ἀποκλείεται ἀπὸ τῆς βουλευτικῆς ἰδιότητος ἓνα μέλος τοῦ Νομοθετικοῦ Σώματος παρουσιάζει κινδύνους. Ἐν πάσει περιπτώσει ὑποστηρίζω ὅτι διὰ νόμου ἦτο δυνατόν νὰ ψηφισθῇ τοιαύτη διάταξις. Διότι ὁ νόμος ἐρχεται νὰ συμπληρώσῃ τὰ

πολιτεύματα, ἐφόσον δὲ δὲν ὑπάρχει ρητὴ ἀντίθετος διάταξις, ἀπαγορεύουσα τοιαύτην συμπλήρωσιν, θὰ ἔμπορεῖτε νὰ γίνῃ διὰ νόμου. Ἀλλ' οὐδέποτε συμφωνῶ μετὰ τὴν γνώμην τοῦ κ. ἀρχηγοῦ τῶν Προοδευτικῶν, ὅτι δὲν ἔμπορεῖται διὰ τοῦ Κανονισμοῦ τοῦ ἐνὸς τῶν Νομοθετικῶν Σωμάτων νὰ συμπληρωσῇ μετὰ τὸ Πολίτευμα, ἐφ' ὅσον θὰ περιορισθῇ διὰ τῆς τροποποιήσεώς μας νὰ ρυθμίσωμεν τὰ τῆς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας τῆς Βουλῆς. Διότι ἔχομεν τὸ ἄρθρον 45 τοῦ Συντάγματος, ὅπερ λέγει τὰ ἐξῆς (ἀναγινώσκει). Δὲν ἔμπορεῖται λοιπὸν προφανῶς διὰ τῆς τροποποιήσεως αὐτῆς, δὲν ἔμπορεῖται νὰ ὑπερβῶμεν τὴν ἰσχύον, τὴν ὁποίαν τὸ Σύνταγμα δίδει εἰς τὸν Κανονισμὸν τῆς Βουλῆς, καὶ νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ τῆς ἐκπτώσεως ἐνὸς βουλευτοῦ. Διὰ τοῦτο, κύριοι, δηλῶ πρὸς τὴν Βουλὴν ὅτι κατόπιν τῆς συζητήσεως αὐτῆς εἶμαι πρόθυμος νὰ εισηγηθῶ τὴν κατάργησιν τῆς τροποποιήσεως, διὰ νὰ ἐπανεέλθωμεν εἰς τὸ παρελθὸν καθεστῶς. Δὲν συνιστῶ δὲ οὔτε διὰ νόμου νὰ συμπληρώσωμεν τὸ πρᾶγμα. Θὰ προσθέσω ὅτι μοῦ εἶναι ἡκιστα συμπαθὴς ἡ συμπεριφορὰ τοῦ κ. βουλευτοῦ Οἰτύλου, καὶ χωρὶς νὰ μεταχειρισθῶ καμμίαν ἐκφράσιν διὰ νὰ τὴν χαρακτηρίσω, διότι δὲν δικαιούμαι, ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ εἴπω, ὅτι καθήκον τοῦ ἡτο, ὅταν ἐξήγησε τὴν ψήφον τῶν ἐκλογέων του, ρητῶς νὰ τὸ δηλώσῃ, ὅπως ἔκαμον ἐγὼ ὅταν μοῦ ἔθεσαν ὑποψηφιότητα τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1916 εἰς τὴν Μυτιλήνην, καὶ ἐγὼ τοὺς εἶπα ὅτι δὲν θὰ ὑπάγω εἰς τὴν Βουλὴν νὰ ὑπερασπίσω τὰ συμφέροντά σας καὶ νὰ σᾶς ἀντιπροσωπεύω. Τὸ εἶπον τότε καὶ τὸ ἐγνώριζον αὐτοί. Ἐνῷ τώρα δὲν τὸ γνωρίζουν. Ἀς περιμένωμεν λοιπὸν νὰ παρέλθουν τὰ 5 ἔτη ἀπὸ τῆς ψηφίσεως τοῦ Συντάγματος, ὅποτε ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ κάμωμεν τροποποίησιν τῶν μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος, καὶ τότε θὰ ἐξετάσωμεν ἂν ἐνδείκνυται ἡ ὅχι, συμπλῶνως μετὰ τὴν γνώμην τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως, ὅπως διὰ τροποποιήσεως τοῦ Συντάγματος καθιερώσωμεν τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ βουλευτοῦ νὰ προσέρχεται καὶ νὰ λαμβάνῃ τὸν ὅρκον, τὸν ὅποῖον καθιεροῖ τὸ Πολίτευμα. Θὰ τὸ ἐξετάσωμεν τότε. Δὲν λέγω ἀπὸ τώρα ὅτι θὰ ψηφίσω ὑπὲρ τῆς γνώμης αὐτῆς, διότι εἰς αὐτὰ τὰ ζητήματα εἶμαι τῆς γνώμης ὅτι πρέπει νὰ ἀποφεύγεται ὅχι μόνον νὰ δίδονται ἀληθεῖς αἰτίαι παρεξηγήσεως, ἀλλ' οὔτε σκιαὶ τοιαύτης αἰτίας, οὔτε πρόφασις παρεξηγήσεως. Αὕτη, κ. βουλευταὶ, εἶναι ἡ γνώμη μου (χειροκροτήματα). Ἐλέχθη ὅτι αὐτὰ τὰ ὅποια

Ὁ Πρόεδρος

Κ. ΑΛΑΒΑΝΟΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Α'

Δευτέρας 3 Φεβρουαρίου 1930.

Ὁρα 4.30' μ. μ. ὁ Ἀντιπρόεδρος κ. Κ. Ἀλαβάνος, ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἑδρας, κηρύσσει τὴν ἐναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει νὰ ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται, καὶ μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως, ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως.

Ἀνακοινούνται τὰ ἐξῆς:

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Τ. Ἀναστασίου, Θ. Κριμπᾶς, Σ. Κωστόπουλος, Ι. Ταρσούλης καὶ Ι. Δούλης** καταθέτουν ὑπόμνημα τοῦ ἀποστράτου ἀξιωματικοῦ τῆς χωροφυλακῆς Πανοπούλου διαμαρτυρομένου διὰ τὴν προσγενομένην ἀδικίαν κατὰ τὴν ἐπεξεργασίαν ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ νομοσχεδίου περὶ καταστάσεως ἀξιωματικῶν.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Α. Παπαθανάσης** καταθέτει ἀναφορὰν τῶν ὑπαλλήλων τοῦ ἐν Πάτραις ὑποκαταστήματος τῆς Τραπεζῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας αἰτουμένων τὸν διορισμὸν των εἰς

εἶπεν ὁ συνάδελφός μου δὲν ἀφοροῦν τὴν Βουλὴν. Ἡ ἐνέργεια τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἑσωτερικῶν θὰ ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον ἐπικρίσεως δι' ἐπερωτήσεως.

Γ. Σιδεργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν). Ὁμιλῶν ὁ κ. ἀρχηγὸς τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως εἶπεν ὅτι ἐπληροφορήθη, ὅτι θὰ γίνῃ ἓνα τέτοιο πρᾶγμα. Ὁ κ. Ράλλης ἐξ ἄλλου εἶπεν.....

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν μέφομαι διότι ὁ συνάδελφός μου τὸ εἶπε. Ἐπρεπε νὰ τὸ εἴπῃ διὰ νὰ δειχθῇ ὅτι ἡ συζήτησις εἶναι θεωρητικῆς σημασίας καὶ ὅχι πρακτικῆς.

Ὁ κ. **Π. Καρασεβδάς**, λαμβάνων τὸν λόγον, ἀναφέρεται εἰς τὸ ἄρθρον 36 πρᾶγρ. 3 τοῦ Συντάγματος, καὶ ἀναλύων τὰς διατάξεις αὐτοῦ ἀγεται εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι, ἐφόσον τὸ Σύνταγμα δὲν προνοεῖ περὶ ἀποπονήσεως τοῦ βουλευτοῦ ἀξιωματοῦ, ἀλλὰ μόνον περὶ παραιτήσεως ἐξ αὐτοῦ, καὶ ἐφόσον κατὰ τὰς γενικὰς κρατούσας ἀρχὰς τοῦ Δικαίου ὑπάρχει μεγάλη διαφορὰ μεταξὺ παραιτήσεως καὶ ἀποπονήσεως, ὁ μὴ ὀρκισθεὶς βουλευτὴς δὲν εἶναι πλήρης βουλευτής, καὶ κατὰ συνέπειαν δὲν ἔχει δικαίωμα παραιτήσεως. Ἐπομένως, λέγει, μόνον περὶ ἀποπονήσεως θὰ ἡδύνατο νὰ γίνῃ ἀπόψε λόγος. Ἀλλὰ πρὸς καθορισμὸν τοῦ ζητήματος τούτου δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη οὔτε διατάξεως τοῦ Κανονισμοῦ, οὔτε νόμου, ἀρκεῖ ἀπλῆ ἐρμηνεία τοῦ Συντάγματος.

Χαρακτηρίζων ἐν συνεχείᾳ τὴν τοιαύτην ἀποποίησιν, εὐρίσκει ταύτην ὡς ἀποτελοῦσαν ἀσέδειαν πρὸς τὴν λαϊκὴν ἐντολήν καὶ πρὸς τὸ Σύνταγμα, τὸ ὅποῖον δὲν εἶναι, ὡς λέγει, νεκρὸν τι, ἀλλὰ ὁργανισμὸς ζῶν καὶ ἐξελισσόμενος. Καὶ πρὸς τὸ Σύνταγμα τοῦτο, τὸ ζωντανόν, πρέπει, ὡς τονίζει ἐν ἐπιλόγῳ, νὰ προσαρμοσθῇ.

Μεθ' ὅ ἡ συζήτησις κηρύσσεται παραιωμένη.

Ἀναβαλλομένης τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως τῆς Νομοθετικῆς ἐργασίας, ἡ Βουλὴ, κατὰ πρότασιν τοῦ κ. ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Ὑπουργοῦ, ἀποφασίζει ὅπως εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς Νομοθετικῆς ἐργασίας τῆς συνεδριάσεως τῆς προσεχοῦς Τρίτης ἀναγραφῇ ὡς α' μὲν τὸ σχέδιον νόμου περὶ συστάσεως νομοῦ Ἡλείας, ὡς β' δὲ τὸ κυροῦν τὸ Νομοθετικὸν διάταγμα περὶ ἀσφαλείας ἀγροτικῶν κτημάτων.

Μεθ' ὅ, ὥρα 8.15' μ. μ., λύεται συναινέσει τῆς Βουλῆς ἡ συνεδρίασις διὰ τὴν προσεχῆ Δευτέραν καὶ ὥραν 4.30' μ. μ.

Οἱ Γραμματεῖς

Ι. Κουτσίνας

Σ. Νικολαΐδης

ἐτέραν Τράπεζαν μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς ἐν λόγῳ Τραπεζῆς.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Μ. Τσαρλαμπᾶς** καταθέτει ὑπόμνημα περὶ κανονισμοῦ σειρᾶς ἀρχαιότητος τῶν ἀπὸ τοῦ 1916 καὶ ἐνταῦθεν ἐξεληθέντων τοῦ Στρατιωτικοῦ σχολείου Εὐελπίδων ἀνθυπολοχαγῶν ἐν σχέσει πρὸς τοὺς μονιμοποιηθέντας.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Μ. Τσαρλαμπᾶς** καταθέτει τηλεγράφημα τοῦ προέδρου τοῦ ἐπιμελ. τηρίου Λευκάδος σχετικῶς πρὸς τὴν κατάργησιν τοῦ φόρου εἰσαγωγῆς ἀλεύρων.

Οἱ πρόσφυγες Λειβαδιᾶς καὶ Ροδοπόλεως παρκαλοῦν ὥπως ἀνασταλῇ ἡ εἰσπραξις τῶν ἐνταλμάτων ἐποικισμού.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Α. Παπαθανάσης** καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ συνδέσμου ἀλληλεγγύης ἀποστράτων ἀξιωματικῶν Μεσολογγίου διαμαρτυρομένων διὰ τὴν παροχὴν ψήφου εἰς τὰς γυναῖκας.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Α. Παπαθανάσης** καταθέτει ἀναφορὰν

Β. Πετροπούλου χειριστού Ε' αίτουμένου την προσμέτρησην της δοκίμου υπηρεσίας του εις τον βαθμον του χειριστού Α'.

Ο βουλευτής κ. Α. Παπαθανάσης καταθέτει αναφοράν των ιδιωτικών υπαλλήλων έμπορικων επιχειρήσεων Δράμας αίτουμένων την τροποποίησιν του νόμου 2112.

Ο βουλευτής κ. Α. Παπαθανάσης καταθέτει αναφοράν της Γεωργικής Ένώσεως αίτουμένης την άποδοχὴν διαφόρων αίτημάτων της.

Οι Γεωργικός και Πιστωτικός Συνεταιρισμοὶ Δολιανῶν Ἡ-πεύρου διαμαρτυρόμενοι διὰ τὴν ἐπιβληθεῖσαν φορολογίαν γε-ωργικῆς παραγωγῆς παρακαλοῦν ὅπως εἰσπραχθῇ τὸ ἥμισυ τοῦ καθορισθέντος φόρου.

Οἱ ἐπαγγελματίαι, τὸ ἐπιμελητήριον καὶ ὁ δήμαρχος Ξάν-θης διαμαρτύρονται κατὰ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ νομοῦ Ἐ-δρου ἀντιδρώντων κατὰ τῆς λειτουργίας τοῦ λιμένος Πόρτο-Λαγῶ.

Οἱ φυματικοὶ καὶ οἱ ἰαθέντες καπνεργάται Σανκτορίου Ἀ-σθεστοχωρίου Θεσσαλονίκης διαμαρτυρόμενοι διὰ τὴν ἐπίθεσιν τῶν κρατικῶν ὀργάνων αἰτοῦνται τὴν ἐπίλυσιν τῶν αἰτημά-των των καὶ ἀκύρωσιν τοῦ ἰδίου νόμου.

Οἱ ἄστεγοι πρόσφυγες Καλαμαριάς Θεσσαλονίκης υποβάλ-λουσι διάφορα αἰτήματα σχετικὰ μὲ τὴν στέγασιν των καὶ αἰ-τοῦνται τὴν ἀποδοχὴν των.

Οἱ συμβολαιογραφικοὶ ὑπάλληλοι Θεσσαλονίκης αἰτοῦνται τὴν διὰ προσκευτικῶν νόμων ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως των.

Τὸ Γεωργικὸν Ἐπιμελητήριον τοῦ νομοῦ Ἑρρακλείου δι' ὑ-πομνήματός του υἰοθετεῖ τὸ ὑποβληθὲν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας σχέδιον νόμου περὶ μέτρων προστα-σίας τῆς ξηρᾶς λευκῆς σταφίδος (σουλτανίνας) Κρήτης.

Ο βουλευτής κ. Μ. Τσαρλαμπᾶς καταθέτει αναφοράν τῶν κατοίκων τῶν συνοικισμῶν Μοναστηριακίου, Ὁρσειῶν, Ἀγίου Φιλίππου, Βλασσαροῦς, Ἀγίου Ἀσωμάτων, Πλατείας Ἐλευθερίας, Ἀγίας Μαρίνης, Πετραλώνων, Ἀκροπόλεως κλπ. Ἀθηνῶν, διαμαρτυρομένων διὰ τὴν μελετωμένην ἀνέγερσιν τοῦ δικαστικοῦ μεγάρου εἰς τὴν συνοικίαν Μακρυγιάννη.

Ο Χρ. Τσιγγιρίδης διπλωματοῦχος ἡλεκτρομηχανικός αἰ-τεῖται τὸν τερματισμὸν τοῦ ζητήματος τῆς ἐγκαταστάσεως τοῦ μεγάρου ἐν τῇ Βουλῇ.

Ἡ ἔνωσις πρακτόρων ἀσφαλειῶν υποβάλλει ὑπὸ τὴν κρί-σιν τῆς Βουλῆς διάφορα αἰτήματα καὶ παρακαλεῖ ὅπως υἱο-θετηθῶσι ταῦτα.

Ο βουλευτής κ. Θ. Χαβίνης καταθέτει αναφοράν τῆς κοι-νότητος Δελφῶν αἰτουμένης τὴν χορήγησιν ὑπὸ τοῦ Κράτους 200,000 δραχμῶν.

Οἱ βουλευταὶ Πατρῶν κ. κ. Κ. Γκότοης καὶ Α. Μάρκου υποβάλλουσι τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ κατα-στάσεως δημοτικῶν ὑπαλλήλων».

Ἡ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Κοινοβουλευτικῇ Ἐπι-τροπῇ υποβάλλει τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἐπὶ τῶν σχεδίων νόμων :

1) «Περὶ συμπληρώσεως τοῦ ἀπὸ 19 Μαρτίου 1929 Ν. Δ. «περὶ κατάρξεως τῆς φορολογίας τῆς αὐτομάτου ὑπερτιμῆ-σεως τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας καὶ ἐπιβολῆς εἰδικῶ φόρου μεταβιβάσεως ἀκινήτου».

2) «Περὶ ἀθηναικῆς ἐρημνείας τοῦ ἀρθροῦ 3 τοῦ νόμου 3185 καὶ τῶν ἀρθρῶν 2 καὶ 5 τοῦ Ν. Δ. τῆς 25 Σεπτεμ-βρίου 1924 «Περὶ ἀποδοχῶν τῶν δημοσίων πολιτικῶν ὑπαλ-λήλων» καί,

3) «Περὶ Νομικοῦ Συμβουλίου καὶ μεταρρυθμίσεως τῶν νό-μων «περὶ διοικητικοῦ δικαστηρίου φορολογικῶν παραβά-σεων».

Ο κ. Α. Μπότσαρης (Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν) υποβάλ-λει σχέδιον νόμου «περὶ ἀπαλλοτριώσεως χώρου πρὸς ἀνέ-γερσιν Πολεμικοῦ Ναυστάθμου» καὶ «περὶ μερικῆς ἄρσεως εἰ-σηγγηθεῖσαν δυνάμει τοῦ ἀνω Διατάγματος ἀπαλλοτριώσεων».

Ο κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀποσύρει τὸ νομο-σχέδιον «περὶ διατάξεων εἰς τὸν νόμον 4102 περὶ διαθέσεως ἐπιδικτικῶν αὐτοκινήτων».

Ἡ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Κοινοβουλευτικῇ Ἐπι-τροπῇ υποβάλλει τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ ἰδρύσεως ταμείου προνοίας παρὰ τῇ δικηγορικῇ συλ-λόγῃ Θεσσαλονίκης».

Ἡ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Κοινοβουλευτικῇ Ἐπι-τροπῇ υποβάλλει τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 28-8-25 Ν. Δ. περὶ σειρᾶς ἀρχαιο-τητος τῶν ἀξιωματικῶν καὶ συμπληρώσεως καὶ τροποποιή-σεως τούτων».

Ο κ. Π. Βουρλούμης (Ὑπουργὸς τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονο-μίας) υποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ χρηματιστηρίου ἐμπο-ρευμάτων καὶ ἐμπορομεσιτῶν».

Οἱ κ. κ. Θ. Σοφοῦλης (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) καὶ Α. Μπότσαρης (Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν) υποβάλλουσι σχέ-διον νόμου «περὶ Συμβουλίου κατατάξεως, προαγωγῆς, στασι-μότητος, τοποθετήσεων, μεταθέσεων τῶν δικαστικῶν συμβού-λων τοῦ Π. Ναυτικοῦ».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Γ. Μόδης, Ε. Τριποδάκης, Α. Μια-οῦλης, Α. Δαμιανός, Ι. Παπαφλέσσας, Δ. Φλωρίδης καὶ Π. Καρασεβδάς υποβάλλουσι τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου 3552».

Ο βουλευτής κ. Α. Παπαθανάσης υποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τινῶν τοῦ νόμου 4448 περὶ ταμείου συντάξεως Νομικῶν».

Ο κ. Θ. Σοφοῦλης (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) κατα-θέτει σχέδιον νόμου «περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 3981 «περὶ ἀντιθέτου Στρατιωτικοῦ Συμβουλίου».

Ο κ. Β. Καραπαναγιώτης (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινων-ίας) καταθέτει τὰ κάτωθι :

Εἰς ἀπάντησιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 90-9-1-30 ἐρωτήσεως τοῦ βουλευτοῦ κ. Α. Καλαντζᾶκου, ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσω-μεν, ὅτι οἱ τηλεφωνικοὶ θάλαμοι τῶν ἐπαρχιῶν ἐν τῇ Ταχυ-δρομικῇ Μεγάρῳ μεταφέρθησαν προσωρινῶς ἐκ τοῦ χώρου, εἰς ὃν εἶχον ἐγκατασταθῇ καὶ ἐλειούργουν, εἰς ὃν χώρον εὐρί-σκονται σήμερον, διότι, λόγῳ τῶν ριζικῶν μεταρρυθμίσεων καὶ γενικῶν ἐπισκευῶν, αἰτνες ἤρξαντο ἀπὸ μνηῶν καὶ συνε-χίζονται εἰς ἅπαν τὸ μέγαρον τοῦ Ταχυδρομείου, ἐπεβάλλετο ἡ μεταφορά αὕτη καὶ ἡ ἐκκένωσις τοῦ χώρου ἐκείνου, πρὸς ἐκτέλεσιν διαφόρων ἐνισχυτικῶν ἔργων καὶ δὴ ὑποστηρίζεως τοιούτων τῆς πλευρᾶς ἐκείνης.

Εὐθὺς ὡς ἀποπερωθῶν αἱ σχετικαὶ ἐπὶ τῶν διαρρυθμίσεων τούτων ἐργασίαι θέλουσι μεταφερθῇ πᾶραυτα οἱ ἐν λόγῳ τηλε-φωνικοὶ θάλαμοι εἰς καταλληλότερον διαμέρισμα καὶ πολὺ ἀνώτερον τοῦ πρώτου τοιούτου.

Πρὸ τῆς ἡμερησίας Διατάξεως ὁ λόγος δίδεται εἰς τὸν κ. Γ. Κονδύλην ὅστις λέγει τὰ ἑξῆς :

—Θεωρῶ περιττὸν νὰ ὑπενθυμίσω ὑμῖν τὰς λεπτομερείας περὶ τῆς περικτήσεως τῶν ἀξιοτίμων τῶς Ὑπουργῶν καὶ τῶς φίλων τοῦ Ἑθνικοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος. Εἶναι πα-σιφανὲς ἐξ αὐτοῦ τοῦ κειμένου τῆς ἐπιστολῆς ὅτι ὅταν συνέ-τασσον τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην εἰς ἀπάντησιν ἐπιστολῆς ἣν εἶχον λάβει ἐκ μέρους φίλου μου ἐκ Δράμας, δὲν ἐφραντάσθην ὅτι τὸ περιεχόμενον αὐτῆς θὰ ἔβλεπε τὸ φῶς τῆς δημοσιότη-τος καὶ ὅτι θὰ ἐλάμβανε τὰς συνεπείας τὰς ὁποίας ἔλαβε. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι δὲν συνεφώνουν εἰς ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ ἐ-φκρίμοζομένου ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως προγράμματος, ἀλλὰ δὲν εἶχα τὴν διάθεσιν νὰ μεταστῶ εἰς τὰς τάξεις τῆς ἀντιπο-λιτεῦσεως, διότι νομίζω ὅτι ἡ ἀντιπολιτεῦσις ὀφείλει ν' ἀσκή-ται ἐντὸς τῶν ὁρίων μιᾶς τακτικῆς, ν' ἀποβλέπῃ εἰς σφαῖρας καὶ ἐπιτεκτοῦς ἀντικειμενικοῦ σκοποῦ καὶ νὰ μὴ δυσχε-ραίνῃ τὸ Κυβερνητικὸν ἔργον ἀνεὺ οὐδενὸς σκοποῦ. Ὑπῆρχον ἄλλως τε ζητήματα τὰ ὅποια ἀπήτουν ἀπερίσπαστον τὴν προ-σοχὴν αὐτοῦ τοῦ ἀξιοτίμου Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν ὁρίων ὀφειλομένων ν' ἀναμεινόμεν τὴν λύσιν. Ἡ ἀνάλη-ψις ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τοῦ ζητήματος τῆς ὑπερβάσεως τῶν καλυμμάτων ἀπῆρξεν ἀγῶνα ἐναντι τοῦ ὁποίου πᾶσα Κυ-βερνήσις ἤθελε κληρῆθῃ. Ἡ δὲ ἀναγνώρισις τῶν δικαιωμάτων

τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸν διακανονισμόν τοῦ ζητήματος τῶν ἐ-πανορθώσεων δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῇ ἀνεὺ τοῦ προσωπικοῦ γοήτρου τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως. Ἀφοῦ ὅμως παρὰ τὰς προθέσεις μας αἱ γνώμαι ἡμῶν ἐπὶ τῆς καταστάσεως ἦλθον εἰς τὴν δημοσιότητα, ὀφειλομένην πρωτί-στως ν' ἀναγνωρίσωμεν ὅτι ἡ ἀποχώρησις τῶν δύο μελῶν τοῦ Ἑθνικοῦ Δημοκρατικοῦ κόμματος ἐκ τῆς Κυβερνήσεως ὑπῆρ-ξε δικαιολογημένη καὶ τὸ βάρος τῆς εὐθύνης πίπτει ἐφ' ἡμῶν, μολοντοὶ ἐξ ἀπροσεξίας ἐνηργήσαμεν. Ἐμφανίζεται ἡ ἀνάγκη νὰ χωρίσωμεν τὴν εὐθύνην ἡμῶν ἀπὸ τὴν Κυβερνητικὴν εὐθύνην καὶ νὰ καθορίσωμεν τὴν στάσιν τοῦ Ἑθνικοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ. Ἡ ἀλλοτρίη τῆς στάσεώς του δὲν πρόκειται βεβαίως νὰ λάβῃ τὴν ἑκτασιν, τὴν ὁποίαν ἀπέ-δωκεν εἰς τὰς προθέσεις ἡμῶν μερὶς τοῦ τύπου. Ὀλίγοι μετέ-ως εἶναι, τὸ Ἑθνικὸν Δημοκρατικὸν κόμμα, δὲν φιλοδοξεῖ νὰ διασειῇ τὰ πανίσχυρα τεῖχη τοῦ Κυβερνητικοῦ οἰκοδομή-ματος. Θὰ περιορισθῇ μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τῶν εὐθυνῶν, χωρισμὸν ὁ ὁποῖος ἐπιβάλλεται καὶ κατὰ τοσοῦτο περισσό-τερον, καθόσον ἡ ὀλιγοήμερος ἐπαρὴ μου μὲ ἀντιπροσώπους τῶν πολυπληθεστέρων λαϊκῶν τάξεων μὲ ἐπεισε ὅτι ἡ ὑρι-σταμένη οἰκονομικὴ κρίσις εἶνε σοβαρωτάτη. Πάντοτε ἐπί-στευον ὅτι αἱ Κυβερνήσεις τῆς χώρας ὑπετίμων τὴν κρίσιν, ἡ ὁποία ἐξεργάγη ἀμέσως μετὰ τὴν ἐθνικὴν καταστροφὴν, καταστᾶσα περισσότερον αἰσθητὴ ἀπὸ τοῦ 1925 καὶ ἔκτοτε ὀλονὲν ἐπιδεινούμενη. Φρονοῦμεν καὶ σήμερον ὅτι ἡ κρίσις εἶναι σοβαρωτάτη καὶ δὲν ὀφείλεται μόνον εἰς τὰ αἰτία, εἰς τὰ ὁποῖα ὀφείλεται ἡ κρίσις ἡ παρουσιασθεῖσα καὶ εἰς τὰς ἄλλας, τὰς μετασχοῦσας τοῦ πολέμου. Συνεπῶς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀντιμετωπισθῇ μὲ μέσα συνήθη, μὲ τὰ μέσα μὲ τὰ ὁποῖα ἀντιμετωπίσθη εἰς τὰς ἄλλας ταύτας χώρας. Τῇ ἀληθείᾳ ἐκπλήττομαι ὅταν ἀκούω νὰ ὑποστηρίζεται τὸ δυνα-τὸν τῆς περὶλευσεως τῆς κρίσεως ταύτης ἐντὸς μηνῶν ἢ ὀλίγων ἐτῶν. Φρονοῦμεν ὅτι θὰ ἦτο προτιμότερον ἐὰν ἐλέ-γετο εἰς τὸν ἐλληνικὸν λαόν, ὅτι ἡ κρίσις εἶναι ὄντως σοβα-ρωτάτη, εἶναι τόσον μεγάλη, ὅσον μεγάλη ὑπῆρξεν ἡ κατα-στροφή ἐκ τῆς ὁποίας ἀπέρρευσε. Εἰς ἀκριβέστερος προσα-ντολισμὸς τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ πρὸς τὴν ἀλήθειαν ταύτην θὰ εἶχε τοῦτο τὸ καλόν, ὅτι θὰ ὤπλιζεν αὐτὸν δι' ὑπομο-νῆς καὶ καρτερίας, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ ἀναμείνῃ μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ἡ κατάστασις ὄντως θὰ βελτιωθῇ. Ἀλλὰ διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο θὰ ἦτο ἀνάγκη καὶ τὸ Κράτος νὰ περιορίσῃ τὸ προσωπικόν του, νὰ περιορίσῃ τὰς δαπάνας του, νὰ δόσῃ τὸ παράδειγμα τῆς οἰκονομίας, τῆς περι-συλλογῆς, τῆς ἐργατικότητος. Ο κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνή-σεως πολλὰκις διεκήρυξε ὅτι ἡ Ἑλλάς τοῦ Ἑθρου εἶναι μεγα-λειτέρα τῆς Ἑλλάδος πάσης ἄλλης ἐποχῆς. Δὲν γνωρίζω ἀν τοῦτο εἶναι ἀληθές, ἀλλὰ ἐν προκειμένῳ δὲν πρόκειται περὶ τῆς πολιτικῆς θέσεως τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ κόσμῳ. Πρό-κειται κυρίως περὶ τῆς οἰκονομικῆς αὐτῆς καταστάσεως, καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης εἶναι ἀναμφισβήτητον, ὅτι ὁ Ἑλ-ληνισμὸς διὰ πρώτην φορὰν εὐρίσκειται ἀποκαλεισμένος εἰς τὴν γωνίαν ταύτην τῆς Εὐρώπης. Καθ' ὅλην τὴν μακρο-χρὴν του καὶ ὑπὸ τὴν ἐμπορικὴν ἐκμετάλλευσίν του, ἐν αἷς τὸ ἐμπορικόν του δαμνόμενον ἐμεγαλοῦργε καὶ ἐξοφάλλετο αὐτῷ περίσσειαν πλούτου. Καὶ αὕτη ἀκόμη ἡ Ἑλλάς ἡ ἐκτεινομέ-νη μέχρι τῆς Ὁρῆδος εἶχεν ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως ὑπὸ τὴν ἐκμετάλλευσίν της εὐρυτάτας ἐκτάσεις, εἶχεν ὅλα τὰ πλεονεκτήματα, ἀπὸ τῆς Ρωσσίας μέχρι τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἀρκετὰ εἰς Ἀνατολικὴν Θράκην, Πόντον καὶ Μ. Ἀσίαν. Καὶ μ'ὅλον τοῦτο καὶ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα καὶ εἰς τοὺς νεω-τέρους χρόνους δὲν κατώρθωσεν ἡ χώρα νὰ ζῇ μόνον ἐκ τῶν πόρων ἑαυτῆς. Εἰς μὲν τὴν ἀρχαιότητα ἔτρεχον πρὸς τὰς στρατιωτικὰς μισθοφορίας, ἐκθέτοντες καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν των εἰς παντοίους κινδύνους ἵνα προσπορισθῶσι τὰ πρὸς τὸ ζῆν, κατὰ δὲ τὴν παρελθούσαν ἐκκονταετηρίδα ἔτρεχον πρὸς τὴν Ἀμερικὴν πρὸς βελτίωσιν τῆς οἰκονομικῆς των κα-

ταστάσεως. Ἀλλὰ ἡ Ἑλλάς δὲν ἔχασε μόνον τὰ ἐδάφη τὰ ὁποῖα εἶχεν, ὅπως καὶ πρὶν ἀνέφερα, εἶδε συγχρόνως καὶ ὅλας τὰς ὁδοὺς τῆς μεταναστεύσεως ἀποκαλεισμένας εἰς αὐ-τήν. Ἦνας ἀπερὶτος οἰκονομικὸς ἐλλεισμὸς ἔχει ἀναπτυχθῇ μετὰ τὸν πόλεμον πανταχοῦ. Αὐταὶ εἶναι αἱ συνθήκαι ὑφ' ἃς εἰρήνη ὁ Ἑλληνισμὸς, εἶναι δὲ ὑποχρεωμένος νὰ ζήσῃ ἐκ τῶν πηγῶν τῆς χώρας τῆς εὐρισκόμενης μετὰ τὸν πό-δότης καὶ Γαλλοῦ, τῆς ὁποίας βεβαίως ἡ παραγωγή οὔτε ταχέως οὔτε ὑπὲρ ὥρισμένα τινὰ ὅρια δύναται νὰ αὐξηθῇ. Τὸ πρόβλημα συνεπῶς τὸ ὁποῖον τίθεται πρὸ τῶν Ἑλληνικῶν Κυβερνήσεων καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ εἶναι τρομαρὸν. Εἶναι πρόβλημα τῇ ἀληθείᾳ δύσλυτον. Πῶς ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς θὰ ἀναπληρώσῃ εἰς τὴν χώραν αὐτὴν τοὺς πόρους τοὺς ὁποίους ἔχασε εἰς τὴν Μικράν Ἀσίαν, τὸν Εὐξείνιον Πόντον καὶ τὴν Ἀνατολικὴν Θράκην; Πῶς θὰ κατορθώσῃ νὰ ζήσῃ σήμερον, νὰ ἀποκαταστήσῃ τὸ πλεόνασμα τοῦ πληθυσμοῦ, τὸ ὁποῖον σήμερον ἀεργεῖ, καὶ πῶς θὰ κατορθώσῃ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἀδεαλίαν αὐτῶν; Τὰ ἐρωτήματα αὐτὰ εἶναι τῇ ἀληθείᾳ δεινὰ, διὰ τὸν μελετῶντα δὲ τὴν πραγματικότητα μίαν μόνον λύσιν παρουσιάζεται, ἡ ἀπορρατιστικὴ στροφή τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ πρὸς τὴν γεωργικὴν πολιτικὴν. Ἡ ροιμηχανία καὶ ἡ ναυτιλία ἀποτελοῦν βεβαίως ἀξιολόγους κλάδους τῆς ἐθνικῆς οἰκονο-μίας ἀξίους πάσης ὑποστηρίξεως. Ἀλλὰ τὰ ὅρια τῆς ἀναπτύ-ξεως των περιορίζονται ὑπὸ τοῦ διεθνoῦς συναγωνισμοῦ. Μό-νον ἡ γεωργία παρέχει ἀρκετὸν ἑδάφος δράσεως καὶ μόνον πρὸς αὐτὴν ἀφῆθη διέξοδος εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν σήμε-ρον. Τὴν ἀλήθειαν ταύτην ἤρχισε νὰ κατανοῇ τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος καὶ ἡ σημερινὴ Κυβέρνησις ἐπηγγέλλη καὶ προσπαθ-ήσῃ πραγματικῶς νὰ ἐφαρμόσῃ τὴν πολιτικὴν αὐτήν. Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ὅμως γενομένων διαπιστοῦμεν ὅτι τὰ μέτρα τῆς Κυβερνήσεως καθόσον ἀφορᾷ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς γεωργίας οὔτε κατὰ ποῖον, οὔτε κατὰ ποσὴν εἶναι ἐκανεπωτητικά. Ἡ διοργανώσις τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας καὶ ἡ ρύθμισις τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης μόνον δὲν εἶναι μέτρα ἀνάλογα πρὸς τὴν τεραστίαν ἑκτασιν τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ἡ γεωργία ἐν τῇ μεταπολεμικῇ Ἑλλάδι. Θὰ ἀπαιτεῖτο γενικωτέρα στροφή τῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὴν γεωργίαν. Δηλαδή ὅχι μόνον τὸ Ὑπουργεῖον τῆς γεωργίας, ἀλλὰ ὅλα τὰ Ὑπουρ-γεῖα νὰ προσαρμόζων τὴν πολιτικὴν των πρὸς τὴν ἐξυπηρέτη-σιν τῆς γεωργίας, ὅλοι οἱ ὀργανισμοί, ἡ τοπικὴ αὐτοδιοίκησις, ἡ Νομαρχικὴ αὐτοδιοίκησις, ἡ ὁποία δυστυχῶς καθυστερεῖ ἀκόμη. Μόνον ἐὰν καταστῇ πίστις ὅλων τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ πίστις ὅλων τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν, ὅτι ἐν τῇ γεωργίᾳ εὐρη-ται τὸ μέλλον τῆς χώρας, τότε μόνον θὰ κατορθωθῇ ἡ πραγ-ματικὴ ἐνίσχυσις τῆς γεωργίας καὶ ἡ ἀπορρόφησις τοῦ πλεο-νάσματος τοῦ πληθυσμοῦ, τὸ ὁποῖον σήμερον ἡ ἀεργία ἢ ζῇ κατὰ τρόπον τῇ ἀληθείᾳ ἀγνωστον. Αὕτη εἶναι ἡ διαφωνία μας πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἡ ριζικὴ, ὅτι θὰ ἔπρεπε δηλαδή νὰ ἐπιδιωχθῇ ἡ γεωργικὴ πολιτικὴ δι' ὅλων τῶν μέτρων καὶ δι' ὅλων τῶν δυνάμεων καὶ δι' ὅλων τῶν περισσευμάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ προϋπολογισμοῦ. Ἀλλὰ δὲν εἶναι ἡ μόνη. Νομί-ζομεν ἀκόμη ὅτι εἰς τὴν διοίκησιν μας ἔχει εἰσχωρῇ μία αἰδέουσα πολυτέλεια, ἡ ὁποία εὐρίσκειται εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὴν αὐξανομένην καθ' ἐκάστην δυσφορίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ Κυβέρνησις εἶχε ἐπαγγελθῇ μείω-σιν τῶν ὑπαλλήλων, ἀλλὰ μείωσις δὲν ἐγένετο, τοῖναντίον μάλιστα μία αὔξησις σταθερὰ αὐτῶν καὶ ἐκάστην παρουσιάζ-εται. Καὶ ἡ αὔξησις αὕτη ἔχει συνέπεια, ἔχει μόνον τὴν ἐπὶ ὀφθαλμοῖς τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ τὴν ἐπὶ ὀφθαλμοῖς τῆς ὑπαλληλοφροσύνης. Ἐξοκολοῦται ἀκόμη ἡ Νομικὴ σχολὴ καὶ ἐκάστην νὰ ἐλατῇ τοὺς περισσότερους νέους τῆς χώρας, ἐνὼ εἶναι πρόδηλον, ὅτι ἡ Ἑλλάς τοῦ μέλλοντος δὲν θὰ ἔχῃ ἀνάγκην νομικῶν ἀνδρῶν, ἀλλὰ γεωπόνων καὶ οἰνολόγων καὶ ἐπιστημῶν τῆς ἐλαίας καὶ τοῦ καπνοῦ. Διαφρονοῦμεν ἐπί-σης πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, διότι δὲν ἐφῆρμεσαν ἀκόμη τὴν νομαρ-χικὴν αὐτοδιοίκησιν. Φρονοῦμεν ὅτι ἀνεὺ τοῦ μέτρου τούτου οὐ δεμῖα δύναται νὰ ἐπιχειρηθῇ ἀναδιοργανώσις τῶν ὑπηρεσιῶν κα-

βελτίωσις τῆς ὑφισταμένης κακοδομικῆς. Φρονούμεν ἐπὶ τοῦ μεγάλωτον μέρος τῆς δυσφορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Κράτους προέρχεται ἀπὸ τὴν αἰτίαν αὐτήν, ὅτι δηλαδὴ ἡ ἐφαρμογὴ τῆς αὐτοδιοικητικῆς θὰ ἐθεράπευε τὰ παράπονα τοῦ λαοῦ. Καὶ ἀκόμη ὅτι ἡ εὐρυτέρα γεωργικὴ πολιτικὴ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐφαρμοσθῇ ἀνευ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικητικῆς. Διότι μόνον διὰ τῆς νομαρχιακῆς αὐτοδιοικητικῆς θὰ κατορθωθῇ καὶ ἡ προώθησις τῆς γεωργίας, διὰ τῆς ἐξυπηρέτησος τῶν τοπικῶν συγκοινωνιῶν καὶ τῆς ἐμπειδύσεως τῆς ἀγροτικῆς ἀσφαλείας, διὰ συστήματος προσαρμοζομένου πρὸς τὰς συνθήκας ἐκάστου νομοῦ. Δυστυχῶς ὅμως οὐδεμία μέχρι τῆς στιγμῆς αὐτῆς ἐλήφθη πρόνοια διὰ τὸ ζήτημα τοῦτο τὸ ὅποιον θεωροῦμεν σοβαρώτατον. Ἀλλὰ ἐπὶ τὴν εἰδομένην οὐδεμίαν πρόνοιαν διὰ τὴν ἐξύψωσιν τῆς Δικαιοσύνης, μολοντί καὶ τοῦτο περιείχετο εἰς τὰς προγραμματικὰς δηλώσεις τοῦ ἀξιολύτου κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως. Ὁφείλομεν ν' ἀναγνωρίσωμεν ὅτι ἡ δυσφορία τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἡ ὁποία ἐπιτείνεται καθ' ἐκάστην, προέρχεται ἀπὸ τὰς 3 αὐτὰς πηγὰς, ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴν στενοχωρίαν, ἀπὸ τὴν κακοδομικὴν τὴν ὁποίαν κατὰ 90 οἱ 10 θὰ ἐθεράπευεν ἡ ἐφαρμογὴ τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικητικῆς, καὶ ἀπὸ ἀνεπαρκῆ ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης. Ἐὰν δὲν δυνάμεθα νὰ θεραπεύσωμεν τὴν δυσφορίαν διὰ τὴν οἰκονομικὴν κρίσιν, θὰ ἡδυνάμεθα ὅμως νὰ θεσπίσωμεν τὴν νομαρχιακὴν αὐτοδιοίκησιν καὶ νὰ βελτιώσωμεν τοὺς ὅρους τῆς Δικαιοσύνης. Ἡ δυσφορία αὐτὴ ἐπιτείνεται καθ' ἐκάστην, καὶ ἐφ' ὅσον οὐδὲν ἔγινε πρὸς ἀμείωσιν αὐτῆς, δύνανται ν' ἀποδῇ ἐπικίνδυνος. Καὶ διὰ νὰ μὴ παραξηγηθῇ ἡ λέξις μου ἐπικίνδυνος, ἐπιθυμῶ νὰ καθορίσω σαφῶς ὅτι διὰ τῆς λέξεως ἐπικίνδυνος καὶ δι' ἐκείνου τὸ ὅποιον ἔγραψα εἰς τὴν ἐπιστολήν, ὅτι δηλαδὴ ἀγόμεθα εἰς πολιτικὴν ἀναρχίαν, δὲν ἡννόουν ὅτι διαδέλω ἐγκυμονομένην λαίχρην ἢ στρατιωτικὴν τινὰ ἐξέγερσιν. Μόνον παράφρονες θὰ ἡδύναντο σήμερον νὰ ἐπιδεινώσωσι τὴν ὑφισταμένην κακοδομιάν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ δι' ἐσωτερικοῦ κλονισμοῦ, ὁ ὁποῖος θὰ εἶχεν ὡς συνέπειαν τὸν κλονισμόν τῆς τάξεως καὶ τὴν κατεξάντησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἐννοῶ ὅμως διὰ τούτων ὅτι, ἐφ' ὅσον δὲν λαμβάνεται μέριμνα διὰ τὴν θεραπείαν τῶν ἀναγκῶν τοῦ λαοῦ, ἐκείνων αἱ ὁποῖαι δύνανται νὰ θεραπευθῶσι, κλονίζεται ἡ ἐμπιστοσύνη αὐτοῦ ἐπὶ τὰ ὀργανωμένα κόμματα, ὡς καὶ ἐπὶ τοῦς ἡγέτας αὐτῶν, οἱ ὁποῖοι ὑπῆρξαν ἐθνικὰ σύμβολα, οἱ ὁποῖοι ὑπῆρξαν καὶ εἰνε ἀναμφισβήτητος ἐθνικὰ κεφάλαια πολυτίμητα. Καὶ συνεπῶς δὲν γνωρίζω ἂν θὰ εἶναι δυνατόν νὰ συγκεντρωθῇ καὶ πάλιν μία πλειονοψηφία καὶ νὰ δοθῇ μία Κυβέρνησις εἰς τὴν χώραν ὑποφύει. Θὰ ἐπεθύμουν κύριοι νὰ προσθέσω ὁλίγα τινὰ ἐπὶ τῇ πολιτικῇ τὴν ὁποίαν ἡκολοθησεν ἡ Κυβέρνησις ἐπὶ τῆς ἀμυντικῆς ὀργανώσεως τῆς χώρας.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Κύριε Ἀρχηγέ τοῦ Ἐθνικοῦ Δημοκρατικοῦ κόμματος, δὲν νομίζετε ὅτι ὅσον ἀφορᾷ τὸ μέρος αὐτὸ θὰ ἦρκει νὰ κάμετε τὰς ἐπιφυλάξεις σας καὶ νὰ λάβετε μέρος εἰς τὴν συζήτησιν ἢ ὁποία θὰ γίνῃ σχετικῶς μετὰ τὴν στρατιωτικὴν ὀργανώσιν τῆς χώρας;

Γ. Κονδύλης. Ὀλίγας λέξεις μόνον θὰ εἶπω. Δὲν πρόκειται νὰ εἰσέλθω εἰς λεπτομερεῖας. Ἀπ' ἐναντίας θὰ εἶπω ὅτι καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν στρατιωτικὴν πολιτικὴν δὲν δύνανται βεβαίως νὰ συζητήσω, διότι δὲν γνωρίζω τὰς ἀποφάσεις αἱ ὁποῖαι ἐλήφθησαν κατὰ τὸ τελευταῖον Συμβούλιον τῆς Ἀμύνης περὶ τῆς διαθέσεως τοῦ Ταμείου Ἀμύνης. Νομίζω μάλιστα, καὶ τὸνίζω τοῦτο, ὅτι δὲν εἶναι λογικόν, ἐφόσον ὁμιλοῦμεν περὶ κρίσεως καὶ οἰκονομικῶν, νὰ ζητοῦμεν καὶ ἐκτάκτως δαπάνας. Βεβαίως νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ἐπιδιωχθῇ ἡ ἐξύψωσις τῶν ἀξιοματικῶν ἐν τῇ συνειδήσει τῆς κοινωνίας καὶ ἡ βαρυσταλὴ πλήρωσις τῶν ἀπαιτηθῶν. Οὔτε θεωρῶ δεδικαιολογημένην τὴν ἀλλοθὴν ἐκπαιδευτικὴν διαμαρτυρίαν διὰ τὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως, διότι ὁ γράψας Ἀρχηγὸς τοῦ Γεν. Ἐπιτελείου ἦτο ὁ Ἰπουργὸς ἐπὶ διετίαν τῆς προηγουμένης Κυβερνήσεως καὶ ἡδύναντο τότε νὰ εἰσηγηθῇ ἐν πρόγραμμα

10ετοῦς καὶ 15ετοῦς διαρκείας περὶ βαρυσταλὴς πληρώσεως τῶν ἀποθηκῶν. Τὸ ζήτημα τὸ στρατιωτικὸν τὸ θεωρῶ ἐντελὲς ξεχωριστὸν ἀπὸ τὸ ζήτημα τὸ ναυτικόν, διότι καὶ βαρυσταλὴς δύναται νὰ ἐπιδιωχθῇ ἢ πληρῶσις τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν καὶ αὐτοσχεδίως τὴν ὥραν ἐκείνην, ἂν χρειασθῇ ποτέ, θὰ δυνήθῃ ὁ στρατὸς νὰ ἀνασυγκροτηθῇ. Ἀλλ' ὅπως τε εἰχομεν καὶ εἰς τὸ παρελθὸν ἀνασυγκροτήσεις τοῦ στρατοῦ αὐτοσχεδίως, αἱ ὁποῖαι ἐπαίξαν τὸν ρόλον τῶν καλλίτερων ἰσῶς ἀπὸ τὰς διὰ μακροχρονίου ἐργασίας γενομένας. Ἐκεῖνο διὰ τὸ ὁποῖον θὰ ἐπεθύμουν νὰ ὁμιλήσω εἶναι τὸ ζήτημα τῆς ναυτικῆς ὑπεροπίας ἐν τῇ ἀνατολικῇ λεκάνῃ τῆς Μεσογείου. Τὴν ὑπεροπλίαν τὴν θεωρῶ τόσον συνυφασμένην μετὰ τὰς γεωγραφικὰς ἀνάγκας τοῦ νησιωτικοῦ Κράτους, ὥστε δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω, πῶς, ἀφοῦ τὴν ἀπέκτησε καὶ τὴν διετηρήσεν ἡ Ἑλλάς τῆς Μελοῦνας, εἰμπορεῖ νὰ τὴν ἐγκαταλείψῃ ἢ Ἑλλάς τοῦ Ἐδρου. Λέγων τοῦτο δὲν θέλω νὰ ἀφίσω νὰ νομισθῇ ὅτι εἰμαι φιλοπόλεμος. Εἰμαι φιλειρηνικός, μάλιστα εἰμπορῶ νὰ σᾶς εἶπω ὅτι αἰσθάνομαι τὴν ἀδήριτον ἀνάγκην ὥπως ἐπὶ 10ετηρίδας ἀκόμη εἰμεθα, θέλομεν, δὲν θέλομεν, φιλειρηνικοί, οὔτε ἔχω καμμίαν δυσπιστίαν πρὸς τὴν ἡθικὴν δύναμιν τῆς Κ.Τ.Ε. καὶ πρὸς τὰς προσπαθείας τὰς ὁποίας καταβάλλουν αἱ Μ. Δυναμείες διὰ τὴν συντήρησιν τῆς εἰρήνης. Ἀλλὰ νομίζω ὅτι, ἐφόσον κανὲν ἄλλο ἔθνος δὲν ἐμπιστεύεται μόνον εἰς αὐτά, δὲν δυνάμεθα νὰ ἐμπιστευθῶμεν καὶ ἡμεῖς, οἱ ὁποῖοι λόγῳ γεωγραφικῆς θέσεως εὐρισκόμεθα εἰς μίαν κατάστασιν ἰσῶς εἰδικωτέραν. Δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον νομίζω ὅτι ἡ ναυτικὴ ὑπεροπλία πρέπει νὰ ἀνακτηθῇ καὶ νὰ διατηρηθῇ παρὰ τῆς χώρας ἡμῶν. Ταῦτα εἶχον νὰ εἶπω, μετὰ τὴν δῆλωσιν ὅτι τὸ Ἐθνικὸν Δημοκρατικὸν Κόμμα χωρίζον τὰς εὐθύνας τοῦ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὸ μέλλον θὰ ὑπερψηφίσῃ τῶν μέτρων τὰ ὁποῖα θεωρεῖ ἐπιφέρεται καὶ θὰ καταψηφίσῃ τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα δὲν θεωρεῖ τοιαῦτα.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Κύριοι Βουλευταί, δὲν δύναμαι οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν νὰ ἀμνησθήσῃ τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ κ. Ἀρχηγοῦ τοῦ Ἐθνικοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος, ὅτι γράφων τὴν ἐπιστολήν δὲν ἐπίστευεν ὅτι θὰ ἔλθῃ εἰς τὴν δημοσιότητα καὶ ὅτι θὰ προσεκαλεῖτο ἐκ τούτου μία κρίσις κυβερνητικῇ. Θὰ μοῦ ἐπιτραπῇ μόνον νὰ παρατηρήσω ὅτι εἰς τὸ μέλλον, ὅταν θὰ ἔχῃ μεγαλύτεραν πείραν εἰς τὰ πολιτικὰ πράγματα, πρέπει νὰ ξέρῃ ὅτι, ὅταν γράφῃ, ἔστω καὶ ἀπαντῶν εἰς ἕνα δημοσιογράφον πού τοῦ ζητεῖ τὴν γνώμην του, πρέπει νὰ ξέρῃ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ θὰ δημοσιευθῇ. Καὶ ἂν λάβῃ ὅλας τὰς προφυλάξεις καὶ ἂν τοῦ εἴπῃ τοῦ στέλλου ἐντελὲς ἐμπιστευτικῶς καὶ ὅτι δὲν πρέπει ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ νὰ τὴν δημοσιεύσῃ, πάλιν πρέπει νὰ φοβῇ ὅτι εἰς τὰς δέκα φορὰς τὰς ἐννέα θὰ τὴν δημοσιεύσῃ. Ἀν δὲν κάμῃ αὐτὰς τὰς ἐπιφυλάξεις τότε νὰ εἶναι βέβαιος ὅτι ὁ λαμβάνων τὴν ἐπιστολήν θὰ τὴν δημοσιεύσῃ, καὶ θὰ εἶναι εὐτυχὴς νὰ τὴν δημοσιεύσῃ, καὶ θὰ νομίζῃ, κακῶς βέβαια, ὅτι ἐξυπηρετεῖ τὰς προθέσεις τοῦ στέλλοντος. Ἀναγνωρίζω, κύριοι, ὅτι ἡ ἐπὶ κρίσις τοῦ Στρατηγοῦ Κονδύλη ὅσον ἀφορᾷ τὰς οἰκονομίας αἱ ὁποῖαι ἡδύναντο νὰ προέλθουν ἀπὸ περιορισμὸν τοῦ προσωπικοῦ τῶν ὑπαλλήλων εἶναι βέβαιοι. Δὲν εἶναι βέβαιοι ὅτι ἐπὶ κρίσις ὅτι ἐξακολουθοῦμεν νὰ ἀδυνάμωμεν τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑπαλλήλων, καὶ θὰ τὸν παρακαλέσω — δὲν θέλω ἀμέσως, αἴρων, μεθαύριον — νὰ μοῦ δώσῃ τὴν πληροφορίαν ποίους ὑπαλλήλους ἀπὸ ἐκείνων πού διωρίσκαμεν θεωρεῖ σπατάλην καὶ ἀδικαιολόγητον ἐπαύξησιν. Διότι ἂν μοῦ εἴπῃ ὅτι διώρισα 800 δημοδιδασκάλους θὰ τοῦ εἶπω, μάλιστα, τὸ ἔκκαμα τὸ ἔγκλημα αὐτὸ, ἀλλὰ δὲν μπορεῖτε δι' αὐτὸ νὰ με ἐπικρίνετε. Ἀν μοῦ εἴπῃ ὅτι ἐδαπανήσαμεν διὰ τὰς πιστώσεις τοῦ Ἰπουργείου τῆς Γεωργίας θὰ τοῦ ἀπαντήσω τὸ ἴδιον. Ἀν μοῦ εἴπῃ ὅτι δαπανώμεν πολλὰ διὰ τὸ Ἰπουργεῖον τῆς Ὑγιεινῆς θὰ τοῦ ἀπαντήσω τὸ ἴδιον. Ὁ δὲ τὸν παρακαλέσω λοιπὸν ἰδιαίτερος εἰς αὐτὰ νὰ μοῦ ἀπαντήσῃ, ποταὶ αὐξήσεις προκαλοῦν τὴν δυσφορίαν. Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ περιορισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑπαλλήλων ὁμολογῶ ὅτι ἐδείχθη εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ κατὰ

τερος τῶν ἐπαγγελιῶν μου, καὶ λέγω ὅτι εἶναι ἐν σημείον τοῦ προγράμματός μου πού δὲν ἐδῆλξα σύμφωνος μετὰ τὰς ὑποσχέσεις μου. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ἐπαφίεμεν ἀρκετὰς οἰκονομίας, διότι μεταξὺ στρατοῦ, χωροφυλακῆς καὶ ναυτικοῦ ἐπετύχομεν οἰκονομίαν ὑπὲρ τοὺς χιλίους ἀξιωματικούς καὶ αὐτὸ εἶναι κατὰ τί. Ἡλιθία ὅτι θὰ κάμωμεν περισσότερα. Ἐκκαμα καὶ μίαν ἐπιτροπὴν, μεγάλην, ὑπαλληλικήν, διὰ νὰ μελετήσῃ τὸ ζήτημα καὶ νὰ μοῦ ὑποδείξῃ πῶς θὰ ἐπιτύχομεν οἰκονομίας, ἡ ὁποία δὲν ἐτελείωσεν τὸ ἔργον τῆς ἀμφοτέρω ὁμῶς ἂν ἐκ τοῦ ἔργου αὐτοῦ θὰ προέλθῃ οἰκονομία.

Γ. Μαργῆς (Ἰπουργὸς Οἰκονομικῶν). Εἶχομεν εἶπει ὅτι αἱ ἐκ τοῦ περιορισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑπαλλήλων οἰκονομίας θὰ διετίθεντο πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἀποδοχῶν των. Δὲν ἐπρόκειτο ποτὲ περὶ οἰκονομίας ὑπὲρ τοῦ προϋπολογισμοῦ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ θέσω τὰ πράγματα εἰς τὴν θέσιν των. Ἐγὼ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τῶν Οἰκονομικῶν, εἶπον, ὅσας οἰκονομίας κατορθώσετε νὰ μοῦ κάμετε διὰ τοῦ περιορισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑπαλλήλων θὰ τὰς χρησιμοποιοῦσιν πρὸς βελτίωσιν τῆς οἰκονομικῆς θέσεως των, πέραν τοῦ σημείου τῆς βελτιώσεως, ἡ ὁποία ἐπρόκειτο νὰ ἐπείλθῃ διὰ τῆς ὑποσχέσεως, ἡ ὁποία σᾶς ἐδόθη ἀπὸ τὴν τελευταίαν Κυβέρνησιν τοῦ Συνασπισμοῦ, τῆς ὁποίας Ἰπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἦτο ὁ κ. Καφαντάρης. Ἀλλ' αὐτὸ δὲν με κάμνει νὰ πιστεύω ὅτι δὲν ὑπάρχει συμφέρον γενικώτερον νὰ ἐπείλθῃ περιορισμὸς τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑπαλλήλων, διότι γενικώτερον συμφέρον θὰ ἦτο νὰ μὴ σπαταλῶμεν τὰ ἀνθρώπινον ὀλίγον ἐκεῖ ὅπου δὲν χρειάζεται περισσώτερος ἀριθμὸς ὑπαλλήλων. Ἀλλ' ὁμολογῶ ὅτι αὐτὸ δὲν κατορθώσεται νὰ τὸ κάμω, τὸ ἔκκαμα μόνον ἐν περιορισμένῳ κύκλῳ ἀπαλλάξας ὑπὲρ τοὺς χιλίους ἀξιωματικούς. Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Ἐθνικοῦ Δημοκρατικοῦ κόμματος με μέμνεται ὅτι δὲν ἐπράγματοποίησα ἀκόμη τὴν αὐτοδιοικητικὴν τὴν νομαρχιακὴν. Ἀλλὰ εἶχον ἕνα Ἰπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν ὁ ὁποῖος μόνον τοὺς τελευταίους πέντε μῆνας ἤρχει νὰ μελετᾷ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ συστήματος αὐτοῦ, ἤλθεν ὅμως ἡ δόμνα τοῦ κ. Κονδύλη, ἔφυγεν ἐκεῖνος ἀπὸ τὸ Ἰπουργεῖον, ἤλθεν ἕτερος Ἰπουργός, ὁ ὁποῖος ἤρχει νὰ μελετᾷ καὶ αὐτὸς τὸ ζήτημα. Ὡστε θὰ τὸν παρακαλέσω ἂν ἀργήσῃ αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις ἐπὶ 4 ἢ 5 μῆνας νὰ μὴ ἐπιρρίπτῃ εἰς ἐμὲ ὅλον τὸ σπᾶλμα, εἰς καὶ αὐτὸς ἕνα μέρος ἀπὸ αὐτὸ τὸ πταίσμα.

Κ. Ζωγράφος. Κατὰ τοῦτο θὰ ἡδύναντο νὰ σᾶς κατηγορήσῃ, ὅτι ἐπρεπε νὰ προσλαμβάνετε τοὺς Ἰπουργοὺς σας ἀφοῦ συμπληρώσουν τὰς μελέτας των.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Μετὰ κατηγορησὶν ἀκόμη διότι δὲν ἐξέψωκα τὴν Δικαιοσύνην. Νομίζω ὅτι καὶ μόνον ἡ ἔδρασις τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας ἀποδεικνύει ὅτι ἡ Δικαιοσύνη ἐδείκνυτο ἐπιστεθῆ. Δὲν λέγω ὅτι δὲν ἡδύναντο νὰ γίνωσι καὶ ἄλλα πράγματα, ἀλλὰ ἡσέυρετε πόσον δύσκολα γίνονται τὰ πράγματα αὐτὰ ἐδῶ. Ὅταν ἐνθουσιασμοῦμαι ὅτι κατὰ τὸν μῆνα Σεπτέμβριον ἐγένετο γνωστὸν τὸ Κράχ τοῦ Χάτρου ἐκ τοῦ ὁποῖου ἐπῆλθον ζημίαι δεκάδων χιλιάδων λιρῶν καὶ θάλασσα ὅτι πρὸ 15 περιπὺ ἡμερῶν ὁ Χάτρου καὶ οἱ συνάναρχοί του κατεδικάσθησαν, ὁ Χάτρου εἰς 15 ἐτῶν δεσμὰ καὶ οἱ ἄλλοι εἰς ἄλλας ποινάς, σκέπτομαι ὅτι ἐὰν τὸ σκάνδαλον αὐτὸ ἐγένετο εἰς τὸν τύπον μας θὰ ἐχρεώζοντο 4—5 χρόνια διὰ νὰ λήξῃ αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις. Καὶ ἐγὼ ἔχω ὅτι ὅσον πόσον ὑστεροῦμεν εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης, τὸ ὁποῖον εἶναι θεμελιώδης ἑλλείψις παρ' ἡμῶν, διότι δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἀπὸ ἀπόβας χρηστοτέτοτος, μολοντί οἱ δικασταὶ μας ἐπηρεάζοντο ἀπὸ τὰς πολιτικὰς περὶ πειτείας, παρίστανται ἐν τοῖς αἵματι τῆς θέσεως των. Ἀλλὰ βραδύνει ἡ ἀπονομή τῆς δικαιοσύνης καὶ καταντᾷ νὰ εἶναι ἀρνησιδικία. Βεβαίως τὸν κ. ἀρχηγὸν τοῦ Ἐθνικοῦ Δημοκρατικοῦ κόμματος ὅτι θὰ κάμω ὅτι ἡμπορῶ ὅταν θὰ εὖρω περισσώτερον κακίον, ὅτι πρὸς τὸ πρῶτον καὶ ἐγὼ νὰ θυμῶμαι τὰ κακά μου καὶ νὰ συνελέσω ὅπως διορθωθῶν αὐτὰ τὰ πράγματα, ἀλλὰ ἐὰν καὶ αὐτὸς δύνανται νὰ συντελέσῃ εἰς αὐτὸ, πρὸς

ρακάλλω ὅτι ἔχει νὰ μοῦ τὸ εἴπῃ, θὰ τὸ ἐξετάσω μετὰ μεγάλῃς προσοχῆς. Ὁ κ. Κονδύλης ἐξεδήλωσε τὴν λύπην του καὶ διότι ὡς ἐκ τῆς ἀτυχῆς, κατ' αὐτόν, πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως ἡ ἐμπιστοσύνη τοῦ κόσμου πρὸς αὐτὴν ἐκλονίσθη, καὶ θεωρεῖ τοῦτο γενικὴν ζημίαν. Ἦ νὰ κάμωμεν; Δὲν πιστεύω ὅτι ἡ ἐπιστολὴ τοῦ καὶ ἡ προκληθεῖσα σχετικῶς συζήτησις, δὲν πιστεύω νὰ ἤθελαν νὰ τονώσουν τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ λαοῦ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ἀλλὰ θὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ εἶπω, ὅτι, μολοντί γνωρίζε ὅτι κατὰ Κυβερνήσεις παρκαμένους εἰς τὴν ἀρχὴν εἶναι φυσικὸν νὰ φθιέρεται, δὲν ἀναγνωρίζε τοῦτο καὶ διὰ τὴν παρῶσαν Κυβέρνησιν, ὅτι δηλαδὴ εὐλογον εἶναι νὰ ἔχῃ ὑποστῇ κάποιαν φθοράν καὶ αὐτὴ. Ἀλλὰ ἡ φθορὰ τὴν ὁποίαν ἔχει ὑποστῇ ἡ παρῶσα Κυβέρνησις δὲν εἶναι τόση, ὥστε νὰ δημιουργοῦνται αἱ ἀντιζημίαι τὰς ὁποίας ἀνέφερε, ὥστε μάλιστα ν' ἀνησυχῇ καὶ διὰ τὸ μέλλον. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ στρατιωτικὸν ζήτημα, τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς, θάλασσα ὅτι εἰμεθα σύμφωνοι. Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ στόλου, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου νομίζε ὅτι διαφωνοῦμεν, θὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ ν' ἀναβάλω τὴν ἀπάντησίν μου, ὅτι τοῦ ἀπαντήσω μετ' ὀλίγον ὅταν θὰ ὁμιλήσω ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Ἀκτικού κόμματος κ. Τσαλδάρη περὶ τῆς ναυτικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως, ὁποῦ πιστεύω ὅτι θὰ γενικευθῇ ἡ συζήτησις. Ἀρκῶμαι σήμερον εἰς ὅσα εἶπον, καὶ ἀρκεῖ ὅτι τελειῶναι ἡ συζήτησις.

Δ. Κουτσοπέταλος. Καὶ διὰ τὴν γεωργίαν, κ. Πρόεδρε; **Ε. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργός). Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Ἐθνικοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος μετὰ κατηγορησὶν ὅτι δὲν ἐφρόντισα διὰ τὴν γεωργίαν, ἔκκαμα ὅμως ὅτι ἡμπεροῦσα νὰ κάμω, ὅτι μπορῶ. Βέβαια, περιορίσθημεν εἰς στενὸν χώρον, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει καμμία ἀμφοβολία ὅτι ὁ χώρος αὐτὸς εἶναι ἐπαρκής διὰ νὰ διαθέρῃ καὶ τὸν σημερινὸν πληθυσμὸν καὶ πληθυσμὸν ἀκόμη διπλάσιον σχεδὸν ἀπὸ τὸν σημερινόν, ἐὰν ἐντατικῶς καλλιεργηθῇ καὶ ἐάν, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν γεωργίαν, καλλιεργηθῶμεν ἀκόμη καὶ τὰς ἄλλας πηγὰς τοῦ πλοῦτος, ὡς εἶναι ἡ βιομηχανία καὶ ἡ ναυτιλία, διότι ὁρθῶς εἶπεν ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Ἐθνικοῦ Δημοκρατικοῦ κόμματος, ὅτι μετὰ τὴν διεθνή ἀνταγωνισμόν δὲν δυνάμεθα νὰ κατορθώσωμεν τι ταχέως. Ἀλλ' ἡ παρατήρησις ἔχει ἀξίαν, δὲν μποροῦμε νὰ ἐλπίζωμε νὰ κατορθώσωμεν θαύματα. Πάντως ἐπιδιώκομεν τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας καὶ δυνάμεθα νὰ προστατεύσωμεν αὐτήν. Νομίζω ὅτι καὶ ἡ βιομηχανία ἀποτελεῖ μίαν πηγὴν πλοῦτος ἡ ὁποία ἔχει ἀκόμη ἀνάγκην ἀναπτύξεως σοβαρᾶς. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν γεωργίαν, καὶ ὁ ἴδιος ἐξέφερε τὴν σύστασιν περὶ ἰδρύσεως τῆς Γεωργικῆς Τραπέζης. Μὰς λέγει ὅμως: ποῖα εἶναι τὰ ἀποτελέσματα; Ἀλλὰ τὰ ἀποτελέσματα αὐτὰ δὲν ἔρχονται ἐντὸς ὀλίγων μηνῶν, ἀλλ' ὅταν γίνοντο φωτεινότερα τὰ ἀποτελέσματα ἐκεῖνα τῶν προσπαθειῶν τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς, ὅταν μετὰ τινὰ ἔτη συμπληρωθῶν τὰ μεγάλα ἔργα, τὰ ὁποῖα ἐκτελοῦμεν εἰς τὴν Μκεδονίαν καὶ παραδοθῶν εἰς τὴν καλλιέργειαν ἐκτάσεις τεράστιαι παρ' ἡμῶν καὶ εὐφροῦνται, ὅταν ἡ Κυβερνήσις φροντίσῃ νὰ ψηφισθῶν ὑπὸ τῆς Βουλῆς τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα θὰ διευκολύνωσι τὴν χρησιμοποίησιν τῶν ἔργων τῶν ἐγκατεπαρμένων εἰς ὅλον τὸ Κράτος καὶ τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ ἀποδώσιν ἀποτελέσματα μεγαλειότερα ἀπὸ τὰ μεγάλα ἐκεῖνα ἔργα, ὑποθέτω ὅτι θὰ πεισθῇ καὶ ὁ στρατηγὸς κ. Κονδύλης, ὅτι δὲν καθυστεροῦμεν πράγματι εἰς τὸ νὰ ὑποδοθῶμεν τὸν τόπον, μετὰ τὴν δυνάμειν δραστηριότητος, εἰς τὴν πρόδον. Ἀς ἡσέυρη ὅμως καὶ ἐκεῖνος, καθὼς καὶ ὅλος ὁ κόσμος, ὅτι διὰ τὴν Ἑλλάδα εἶναι δύσκολον νὰ γίνῃ μετὰ ταχύτητος τὸ πρᾶγμα αὐτό. Ἀλλὰ τίποτε δὲν κάμνω, παρὰ νὰ ὦθ' ἐκτὸς εἰς ταχύτερον ἐκτέλεσιν. Εὐρισκόμεθα ἐνώπιον προσπαθειῶν, τὰ ὁποῖα ὅλοι τὰ γνωρίζετε. Εἶναι αἱ κακὲς συνθήκαι, εἶναι ὁ χαρκατῆρ μας ὁ ἐθνικὸς νὰ μὴ βελτιώμεθα. Κάμνω ὅτι ἡμπορῶ καὶ νομίζω ὅτι ὁ ρυθμὸς μετὰ τὸν ὁποῖον βλίνει ἡ ἐφαρμογὴ τῶν μέτρων, τὰ ὁποῖα ἐπληγέθησαν καὶ τὰ ὁποῖα ἀπερρασίθησαν ἤδη ὑπὸ τῆς Βουλῆς, δὲν εἶναι

και τόνον θρασύς όσον νομίζει ο άρχηγός του Έθνικού Δημοκρατικού κόμματος. (Χειροκροτήματα).

Α. Παπαναστασίου. Κύριε Πρόεδρε, επιθυμώ να δώσω μίαν εξήγησιν. Ο αξιοτίμος Άρχηγός του Έθνικού Δημοκρατικού κόμματος έθηκε ζητήματα τα οποία θα ήτο δυνατόν να προκαλέσουν γενικήν συζήτησιν. Δέν είμεθα διατεθειμένοι να ευνόησωμεν μίαν γενικευσιν τοιαύτης συζήτησεως διά τούς εξής λόγους: «Όσον και αν είναι ευχάριστον δι' ο αξιοτίμος Άρχηγός του Έθνικού Δημοκρατικού κόμματος και το Έθνικόν Δημοκρατικόν κόμμα διετύπωσαν από το βήματος ιδέας, τάς οποίας υποστηρίζομεν και εις την Βουλήν και εκτός της Βουλής, κυρίως διά την ανάγκην της ενισχύσεως της Γεωργίας, έν τούτοις επαναλαμβάνω δέν δύναμθα να ευνόησωμεν την γενικευσιν της συζήτησεως, εκ της αντίληψεως την οποίαν έχομεν και ή οποία νομίζω ότι πρέπει να επικρατήσει, ως συνήθεια πλέον, ότι τα μετέχοντα μίξ Κυβερνήσεως κόμματα δέν είναι δυνατόν αποχωρούντα εκ της Κυβερνήσεως να επικρίνουν την Κυβέρνησιν διά τας πράξεις τάς οποίας επέτελεσε κατά την περίοδον κατά την οποίαν συνέπραττον μετά της Κυβερνήσεως. Είναι ζήτημα άρχής ή οποία επιθυμούμεν να καθιερωθ ή και να εφαρμοσθ ή αὐστηρώς. Υπήρξαν μέτρα τινά της Κυβερνήσεως τα οποία επεκρίναμεν ζωνρότατα, ως ή μή ένίσχυσι: τών Έπιμελητηρίων και τά ζητήματα της Γεωργικής Τραπεζής, ως και πλείστα άλλα ζητήματα διά τα οποία ήγωνίσθημεν ήμεις εδω. Καθ' όλην αὐτήν την περίοδον το Έθνικόν Δημοκρατικόν κόμμα μετείχε της Κυβερνήσεως, ένέκρινε τά μέτρα της Κυβερνήσεως, οὐδέποτε ήναντιώθη εις τά μέτρα της Κυβερνήσεως. Όσον άρρῶς τιν αὐτοδιοίκησιν μετείχε της Κυβερνήσεως και είχε την πρωτοβουλίαν της εφαρμογής της αὐτοδιοικήσεως, ετε ήμεις ήλέγχομεν την Κυβέρνησιν, διότι τά νομοσχέδια τά οποία παρουσίαζε δέν ήσαν μελετημένα νομοσχέδια και διότι δέν επέσπευδε την όργάνωσιν της Νομαρχιακής αὐτοδιοικήσεως. Η επίκρισίς μας υπήρξεν δρθοπάτη, διότι ή Κυβέρνησις δέν προσέδω εις την εφαρμογήν τών μέτρων της αὐτοδιοικήσεως, διότι έθετορρησεν ότι δέν έστηνίζοντο επί καλῶν βάσεων τά νομοσχέδια έκείνα. Έν περιπτώσει διαφωνίας έχουν την υποχρέωσιν οι μετέχοντες της Κυβερνήσεως και διαφωνούντες να υποδεικνύουν ότι διαφωνούν ή να προσπαθοῦν να ἄρουν την διαφωνίαν, και όταν ίδουν ότι δέν είναι δυνατόν να συμφωνήσουν, να αποχωροῦν της Κυβερνήσεως, και τότε έχουν δικαίωμα να επικρίνουν. Έφ' όσον όμως ή αποχώρησις από μίξς συνεργασίας: έπέρχεται εκ τυχαιού γεγονότος ως είναι ή δημοσίευσίς μίξς επιστολής νομίζω ότι δέν υπάρχει δικαίωμα επικρίσεως επί τών πράξεων του παρελθόντος. Δι' ήμεις είναι έκτάκτως ευχάριστον ότι το Έθνικόν Δημοκρατικόν κόμμα προσεγγίζει εις τας ιδέας ήμῶν και θα το έχομεν συναγωνιστήν εις την εφαρμογήν τῶν ιδεῶν τās όποιās υποστηρίζαμεν από το βήματος της Βουλής. Θα έπιθυμούμεν όμως να καθιερωθ ή ως άρχή ότι δέν είναι επιτετραμμένον κόμμα μετέχον μίξς Κυβερνήσεως να επκρίνη την Κυβέρνησιν διά τας πράξεις, αἱτινες έλαβον χώραν κατά την εποχήν κατά την οποίαν συνέπραττε μετά της Κυβερνήσεως. (Χειροκροτήματα).

Γ. Κονδύλης. Όταν, Κύριοι, ώμίλησα πρὸς ολίγου, είπον ότι δέν άπεκλύομαι τῶν εὐθυνῶν τās όποιās διά το μέχρι τούδε έργον της Κυβερνήσεως ανέλαβε το Ε.Δ.Κ. Είπον ότι χωρίζομεν τās εὐθύνας από την στιγμήν ταύτην. Καθόσον άρρῶς το ζήτημα, αν επιτρέπεται, έφύσον εις ώρισμένα σημεία έχομεν γνώμας άλλοίως από τά μέτρα τά οποία εφαρμόζει ή Κυβέρνησις, να συμπράττωμεν μετ' αὐτής, περί αὐτοῦ έχω την εξής γνώμην: «Ότι, όταν ή πολιτική μίξς Κυβερνήσεως δέν πρόκειται βεβαίως να καταστρέψη, δέν πρόκειται να συντελέσῃ εις την απόλειαν της Μικρῆς Ασίας, δέν πρόκειται να επιφέρῃ συμφοράς εις το Έθνος, άλλ' ή διαφωνία έγκαιται ως πρὸς το σύστημα της καλλιτέρας εξυπηρετήσεως τοῦ τόπου, και έφύσον διά της αντιπολιτεύσεως δέν είναι δυνατόν

να επιτευχθ ή κατι τί καλλίτερον, διότι ή Κυβέρνησις είναι πανίσχυρος και πρέπει να παρμένη πανίσχυρος, όπως είπον, διά την διαχείρισιν ώρισμένων ζωτικωτάτων διά τόν τόπον ζητημάτων, ως ήτο το ζήτημα τῶν καλλιμάτων, το ζήτημα τῶν επανορθώσεων, τότε νομίζω ότι δύναται κανείς, διαφωνῶν εις σημεία τινά του προγράμματος της Κυβερνήσεως, να συμφωνή όπως συμπράττουσι μέλη του κόμματος του μετ' αὐτής. Έπίσης φρονῶ ότι όταν διά τῶν ένα ή τῶν άλλων λόγων τεραματισθ ή συνεργασία αὐτή οφείλει να εκφράσῃ τās γνώμας του από το βήματος της Βουλής, να χωρίσῃ από της στιγμής εκείνης τās εὐθύνας του, και να εξακολουθήσῃ πολιτευόμενος καθ' ὃν τρόπον νομίζει οφελιμώτερον διά την Πατρίδα. Νομίζω άλλως τε ότι παράδειγμα τοιαύτης τῶν πραγμάτων ἀντιλήψεως έδωσαν οι πλείστοι τῶν έν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ εὔρισκόμενων πολιτικῶν άρχηγῶν.

Είσέρχεται μετά τούτο ή Βουλή εις την

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τῶν έπερωτήσεων.

Ο κ. **Πρόεδρος** λέγει ότι ως πρώτον αντικείμενον της Ἡμερησίας Διατάξεως είναι αναγεγραμμένη ή έπερώτησις τοῦ κ. Π. Χριστούλα πρὸς τὸν κ. Πρωθυπουργόν και τὸν κ. Υπουργόν τῶν Στρατιωτικῶν έχουσα ως εξής: «Ο άρχηγός του Γενικοῦ Έπιτελείου μέμφεται τὸν πολιτικόν κόσμον ότι από 24ετίας και έντεῦθεν δέν ελήφθη σοβαρά πρόνοια περί Έθνικῆς ἀμύνης και ότι δέν επικρατεῖ σύστημα διά την πλήρωσιν τῶν στρατιωτικῶν ἀναγκῶν, αλλά σπασμωδικαί ενέργειαι διέπουν την έν γένει διεξαγωγήν τῶν στρατιωτικῶν πραγμάτων της χώρας. Άρθρα ειδικῶν, τούναντίον, υποστηρίζουν, ότι ο πολιτικός κόσμος παρέχει πάντοτε τās ἀναγκαίαις πιστώσεις, άλλ' ότι, εάν έλαβον χώραν σπασμωδικαί ενέργειαι και σπατάλαι, την εὐθύνην υπέχει κυρίως ο αρθρογραφήσας άρχηγός του Γεν. Έπιτελείου, ιδιαιτάτα δὲ ο Πρόεδρος της επί τῶν Στρατιωτικῶν Κοινοβουλευτικῆς Έπιτροπῆς επιρρίπτει την εὐθύνην της νοσηρότητος εις τὸν αρθρογραφήσαντα άρχηγόν τοῦ Γεν. Έπιτελείου, διότι οὗτος έθεσε τās βάσεις της ποσοτικῆς συνθέσεως τοῦ ελληνικοῦ στρατοῦ δυσαναλόγως πρὸς τās δυνατότητας της χώρας, ώστε να μη δύναται αὕτη να έπαρῇ και διά την συντήρησιν της ποσοτικῆς ταύτης συνθέσεως και διά την πλήρωσιν τῶν στρατιωτικῶν ἀναγκῶν.

Ο κ. **Π. Χριστούλας** λέγει ότι ή έρώτησις του ήτις αναγράφεται σήμερον ως έπερώτησις περιέχει σαφῶς τούς λόγους οι όποιοι τὸν ήνάγκασαν να την υπέβάλῃ, ένα λαμβάνουσα εξ αὐτοῦ άρρομην ή Κυβέρνησις παράσχη πρὸς την Βουλὴν τās ἀναγκαίαις πληροφορίες πρὸς καθυσόχασιν της χώρας, έφύσον, ως εἶνε βέβαιον, ή Κυβέρνησις και ο πολιτικός κόσμος δέν παρημέλησαν το πρὸς τὴν χώραν καθήκον των.

Ο. **Σοφοῦλης** (Υπ. Στρατ.). Η έπερώτησις τοῦ αξιοτίμου εκ Καρδίτης βουλευτοῦ ἀναφέρεται εις τὸ δημοσίευμα τοῦ κ. Άρχηγοῦ τοῦ Γεν. Έπιτελείου περί της οργανώσεως τοῦ στρατοῦ, δημοσίευμα τοῦ οποίον προφανῶς άπεσιῶπει την έπιστημονικὴν συζήτησιν, άλλ' ή άτυχῆς διατύπωσις τῶν σκέψεων αὐτοῦ, ἀντί να διαφωτίσῃ την κοινήν γνώμην, είχεν ως συνέπειαν να προκαλέσῃ, εάν όχι ἀνησυχία, πάντως ἑμῶς ένα μάλαιον και ἀκαίρον θόρυβον. Με τās ἀντιγνωμίας, αἱ όποια διετυπώθησαν εκ μέρους διαφόρων συναδέλφων ή πρῆην συναδέλφων τοῦ κ. Άρχηγοῦ τοῦ Γεν. Έπιτελείου, νομίζω ότι δέν έχω την υποχρέωσιν να άπασχολήσω την Βουλὴν από το βήματος τούτου. Θα περιορισθ ή μόνον, συμπόνως πρὸς το πνεῦμα της έπερωτήσεως, θα περιορισθ ή υποδείξω ή μάλλον να υπενθυμίσω εις την Βουλὴν, κατά τίνα τρόπον ἀντιμετώπισε τὰ μεγάλα ζητήματα τὰ άφωρῶντα τὸν στρατὸν ή Κυβέρνησις, και ιδιαιτέρως, τὸ ζήτημα τοῦ εφοδιασμοῦ, με την ελπίδα ότι θα κατορθώσω να εδραιώσω και την πιστοίησιν, την οποίαν ο έπερωτῶν συναδέλφος εκφράζει εις τὸ τέλος της έπερωτήσεώς του, ότι δηλ. ο Άρχηγός τῶν Φιλελευθέρων δέν παρημέλησε, οὔτε παρεμελεί, και τὸ σπου-

δαίτατον τοῦτο πρὸς την πατρίδα χρέος. Είναι ἀνάγκη ὅμως να δοθῇ πρῶτον μία ἀπάντησις εις ὡρισμένα σημεία του δημοσιεύματος, θέγοντα ελόκληρον τὸν πολιτικόν κόσμον και την άστοργίαν δέθεν αὐτοῦ, την ἀδιαφορίαν πρὸς τὸν στρατόν. Ίσχυρίζεται ο κ. Άρχηγός τοῦ Έπιτελείου, ότι οι πολιτικοί ήδιαφόρησαν διά την εξασφάλισιν της ἀμύνης της χώρας (ἀναγινώσκει), και άλλαχον ότι από 24ετίας δέν έγινε παρ' ήμιν σοβαρά προμήθεια πολεμικοῦ υλικοῦ. Είναι βεβαίως ἀξίωμα, τοῦ οποίον δέν ὑπόκειται εις οὔδεμίαν ἀμφισβήτησιν, ότι ή οικονομική άντοχή της χώρας οφείλει να είναι ο γνώμων, πρὸς τὸν ὅποιον κατ' ἀναπόδραστον ἀνάγκην οφείλουν να ρυθμίζονται ὅλα τὰ ζητήματα. Αλλά διά το ζήτημα τοῦ εφοδιασμοῦ τοῦ στρατοῦ δύναμαι να εἶπω ότι ο γνώμων οὗτος τῆς οικονομικῆς άντοχῆς: εφηρμήσθη με πᾶσαν δυνατόν εξαστικότητα. Δέν θα σὰς ἀπαριθμήσω τὰ μεγάλα ποσά τὰ οποία διετέθησαν ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τοῦ στρατοῦ κατὰ την 24ετίαν αὐτήν την οποίαν χαρακτηρίζει ο κ. Άρχηγός τοῦ Έπιτελείου ως σείραν πάσης κυβερνητικῆς προνοίας ὑπὲρ τοῦ στρατοῦ. Θα σὰς ἀναφέρω μόνον εκ τῶν προϋπολογισμῶν τῶν τελευταίων ἐτῶν ολίγους ἀριθμούς, ή μάλλον ένα μόνον ἀριθμὸν, διὰ να έχετε τὸ μέτρον της ὀρθῆς κρίσεως, παραβάλλοντες ἀκριβῶς τὰ γενόμενα ὑπὲρ της Κυβερνήσεως ὑπὲρ τοῦ στρατοῦ πρὸς τὰ καταγελλόμενα ὑπὸ τοῦ κ. Άρχηγοῦ τοῦ Έπιτελείου. Από τοῦ 1924 και έντεῦθεν, εις διάστημα δηλαδή 6 ἐτῶν, διετέθησαν πλὴν τῶν τακτικῶν ἐτησίων πιστώσεων τῶν προϋπολογισμῶν, και έκτακτοι πιστώσεις δύο δισεκατομ. 555 εκ. Εἰς αὐτῶν δὲ ἐπικρατοποιήθησαν δαπάναι, διά την άγοράν πολεμικοῦ υλικοῦ, δαπάναι, διά την προμήθειαν πολεμικοῦ υλικοῦ ὑπὲρ τὰ 2 δισεκατομμύρια, και σὰς ἐρωτῶ, κύριοι, όταν τὸ Κράτος εις περίοδον σκληροτάτων δοκιμασιῶν μετά την Μικρασιατικὴν καταστροφὴν έδειξε τήσιν προθυμίαν να διαθέτῃ τὰ ὑπέρσχεα αὐτά ποσά ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τοῦ στρατοῦ, έχουν πλέον σημασίαν, ή δύναται να θεωρηται ότι επιτρέπονται, καταγγελλομένη και αἰτιάσεις, όποιαί αἱ τοῦ δημοσιεύματος τοῦ κ. Άρχηγοῦ τοῦ Έπιτελείου;

Βεβαίως δέν με θεωρεῖτε τῶσον ἀρετῇ ὥστε να ισχυρισθ ή ότι διά τῶν διατεθέντων τούτων ποσῶν ὑπερεπληρώθησαν ήδη αἱ στρατιωτικαί ήμῶν ἀποθήκαι και ότι δέν ὑπάρχει πλέον ἀνάγκη περαιτέρω νέων προσκτήσεων. Υποθέτω δὲ ότι και εις έκαστον ήμῶν προσπίπτει αὐτομάτως ή σκέψις, ότι ή τελεία ἀντικατάστασις τοῦ ἀπολεσθέντος πολεμικοῦ υλικοῦ κατὰ την Μικρασιατικὴν καταστροφὴν θα ἀπῆται δαπάνας διά τās όποιās δέν είναι δυνατόν οὔδε πλουσιώτερον Κράτος να έπαρκέσῃ διά τῶν τακτικῶν αὐτοῦ ἐτησίων πόρων. Έψησμένης ὅμως να ἀναφέρω ότι διά την προμήθειαν τοῦ πολεμικοῦ υλικοῦ προγενέστεραι ήμῶν Κυβερνήσεις συνεισέφερον ἀληθῶς γενναίωτερον ἔρανον, και τούτο οφείλει να ὁμολογηθ ή πρὸς δικαιότεραν κατανομήν τιν εὐθυνῶν. Αλλ' ἀκριβῶς ή έντατικὴ αὕτη προσπάθεια τῶν προκατόχων ήμῶν Κυβερνήσεων και ή παγίωσις αὐτ' έτέρου της εἰρηνικῆς καταστάσεως ή οφειλομένη ὀχι ολίγον και εις την πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως επέτρεψεν εις ήμας να ρυθμίσωμεν το ζήτημα τοῦ εφοδιασμοῦ με μεγαλυτέραν μὲν ἀνείαν, άλλα και με θετικώτερα ἀποτελέσματα και ἀσφαλέστερα. Η Κυβέρνησις εὐθὺς εξ άρχῆς ἀντιμετωπίσασα τὸ σοβαρώτατον τοῦτο ζήτημα εὐρέθη πρὸς ἐνὸς διλήμματος ή να επιδαρύνῃ τὸν προϋπολογισμόν δι' ὑπερῶγκων κονδυλίων κατὰ τρόπον διακινδυνεύοντα και αὐτήν την οικονομικὴν ισορροπίην, ή να κατανείμῃ τὸ έργον της συμπληρώσεως τοῦ εφοδιασμοῦ εις μίαν σειράν πλειόνων ἐτῶν, δημιουργοῦσα ὅμως έν ταῦτῳ και ἀσφαλὴ και σταθεράν βάσιν τοῦ εφοδιασμοῦ. Καί κατέληξεν εις την ἀπόφασιν να ιδρύσῃ τὸ Ταμείον της Έθνικῆς Αμύνης τὸ οποίον πλὴν τῶν διατεθειμένων κατ' έτος πιστώσεων, ἀναλόγως τῶν έκάστοτε οικονομικῶν συνθηκῶν, ἀποτελεῖ πλείον ένα πάγιον, μόνιμον, ἀσφαλὴ φέρον πρὸς μίαν βαθμιαίαν συμπλήρωσιν τοῦ εφοδιασμοῦ ἐντὸς ὡρισμένου χρονικοῦ διαστήματος. Θα σὰς είναι δὲ χρήσιμος και διαφωτιστικὴ ή πλη-

ροφόρία την οποίαν θα σὰς μεταδώσω τώρα έν σχέσει πρὸς το ζήτημα τοῦ εφοδιασμοῦ. Όταν τὸ Ἀνώτατον Συμβούλιον της Έθνικῆς Αμύνης ἐκλήθη εις συνεδρίαν ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου της Κυβερνήσεως, εις τὸ ὅποιον μετέσχε και ο κ. Άρχηγός τοῦ Γενικοῦ Έπιτελείου και ὅλοι οι εκ του Νόμου δικαιούμενοι να παρίστανται εις αὐτό, ἐγένετο εὐρυτάτη συζήτησις περί τοῦ εφοδιασμοῦ τοῦ στρατοῦ έν πάσῃ λεπτομερείᾳ και πάσῃ λεπτολογίᾳ και ἐξητήθη ἀκριβῶς κατάλογος τῶν προμηθειῶν, αἱ όποιαί ἀναγκαιοῦσι πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ εφοδιασμοῦ. Εἰς την δέλωσιν δὲ τοῦ κ. Προέδρου της Κυβερνήσεως, ότι μετά την λήξιν της τρεχούσης χρήσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ θα κρίνῃ εάν δύναται εις τὰ ποσά τὰ οποία διαθέτει σήμεραν τὸ Ταμείον Έθνικῆς Αμύνης να προσθέσῃ και 100 εκ. ὄρ. ἐτησίως, εις την δέλωσιν αὐτὴν ἐπηκολούθησεν ή βεβαίωσις τοῦ Άρχηγοῦ τοῦ Έπιτελείου, ότι τὰ μέτρα αὐτὰ τὰ λαμβανόμενα ὑπὸ της Κυβερνήσεως ἀνταποκρίνονται και πρὸς τās εὐχὰς τοῦ στρατιωτικοῦ κόσμου, και δι' αὐτῶν ἀποκτᾷ πλέον τὸ Ταμείον Έθν. Αμύνης πλήρη ἐπάρκειαν πρὸς βαθμιαίαν συμπλήρωσιν τοῦ εφοδιασμοῦ ἐντὸς ὡρισμένου χρονικοῦ διαστήματος.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Πάντοτε ὑπὸ τὸν ὅρον της προκινδυνεύσεως δι' έκαστον έκατομμυρίον ἀκόμη; Αὐτὸ ήτο τὸ πνεῦμα;

Ο. **Σοφοῦλης** (Υπουργός Στρατιωτικῶν). Μάλιστα. Τὸ πόρισμα Κύριοι εἶνε ότι διά τῶν ληφθέντων μέτρων ἐτέθη πλέον μία ἀσφαλὴς βάση και μία μεθοδικὴ ἀρχή τοῦ εφοδιασμοῦ, διά της συμπληρώσεως, της βαθμιαίας τῶν ἀναγκῶν κατὰ σειράν έκάστης τῶν μεγάλων μονάδων. Αλλά, Κύριοι, τὸν καλὸν Στρατὸν και έν γένει τὸν Στρατὸν δέν ἀποτελεῖ μόνον ο καλὸς εξοπλισμός και ή ἐπάρκεια τοῦ ἀψύχου υλικοῦ, τοῦ πολεμικοῦ υλικοῦ, άλλα και ο νοῦς και οι ὀρκαίονες, οι όποιοι χειρίζονται τὸ υλικὸν τοῦτο, και τὰ ήθικὰ πλεονεκτήματα τὰ συμφοῦ και τὰ ἐπικτήτα εκ της ὀργανώσεως και εκ της ἐκπαίδεῦσεως. Υπὸ τὸ πνεῦμα δὲ αὐτὸ ή Κυβέρνησις δέν ἐνόμισεν ότι εκπληροῖ τὸν προορισμὸν αὐτῆς μόνον διά της μερίμνης της ὑπὲρ τοῦ εφοδιασμοῦ τοῦ Στρατοῦ, άλλα ἐπεξέτεινε την προσπάθειαν αὐτῆς διά την βελτίωσιν τῶν στρατιωτικῶν πραγμάτων και πρὸς πᾶσαν ἄλλην κατεύθυνσιν, και πρὸς την ήθικὴν διαπαιδαγώγησιν και τὴν ἀναδιοργάνωσιν έν γένει τοῦ Στρατεύματος. Αἰσθάνομαι δὲ τὴν υποχρέωσιν πρωτίστως ν' ἀναφέρω τὸ μέγα ήθικόν, ἀγαθὸν τοῦ οποίον ἀνέκτησε πάλιν ἀκέραιον τὸ στράτευμα. Είναι δυστυχῶς ἀληθές ότι εκ τῶν κλονισμῶν τῶν προγενεστέρον ἀνωμαλίων ἐπηρεάσθη ἐπιδεδωδως και τὸ στράτευμα. Διά της ἐπιβολῆς ὅμως της Κυβερνητικῆς και κυρίως διά τοῦ ήθικοῦ κύρους τοῦ οποίον ἐμπνέει ή προσωπικότης τοῦ κ. Προέδρου της Κυβερνήσεως ἀποκατεστάθη και πάλιν σήμερον, δύναμαι να εἶπω, ή ψυχικὴ ἐνότης, ή πλήρης ἀλληλεγγύη τοῦ στρατεύματος, και οὔδεμία ἄλλη πλέον ἐκδήλωσις γίνεται καταφανῆς έν αὐτῷ, παρὰ μόνον ή ἐκδήλωσις εὐγενοῦς ἀμίλλης πρὸς την ἐργασίαν και πρὸς την μάθησιν, ή ἐκδήλωσις μίξς ἀφοσιώσεως εις τὸ καθήκον τὸ στρατιωτικὸν ἀποκλειστικῶς. Η ἀναδιοργάνωσις τοῦ στρατεύματος ή όποια ἀπησχόλησις ὅπως εἶποι την Κυβέρνησιν δέν ήτο, διά να μεταχειρισθ ή την φρόνιν τοῦ άρχηγοῦ τοῦ Έπιτελείου, ἀπόρροια σπασμωδικότητος κρίσεων και ἀποφάσεων, οὔτε προχειρολογία, άλλα προήλθεν από Συμβούλια συνεχῆ, επανειλημμένα και πολύωρα, εις τὰ οποία παρέστη ο άρχηγός τοῦ Έπιτελείου με ὅλους σχεδόν τούς ἀνωτάτους στρατιωτικούς πράγοντας. Εἰς τὰ Συμβούλια αὐτὰ ἐξητάσθησαν ὅλα τὰ μεγάλα ζητήματα τὰ άφωρῶντα τὸν στρατόν, ἐσταθμίσθησαν ὅλοι αἱ συνέπειαι τῶν προτεινομένων μέτρων πρὸς θεράπειαν τῶν παρκτηρουμένων ἐλλείψεων και ἐλήφθησαν ἀποφάσεις αἱ όποιαί ἀπεκρυσταλλώθησαν εις μίαν σειράν Νομοθετικῶν μέτρων, ἀποτελοῦντων έν ενιαίον πρόγραμμα στρατιωτικῆς πολιτικῆς της Κυβερνήσεως.

Όποια εἶνε ή σημασία τοῦ προγράμματος τούτου σὰς ἀνέπτυξα από τοῦ βήματος τούτου και πέρσι: κατὰ την προγε-

μεστέρων Σύνοδον τῆς Βουλῆς, εἰσηγούμενος τὴν ὑποβολὴν τῶν Νομοσχεδίων τούτων. Θὰ ἦτο ἄσκοπον νὰ καταπονῆται καὶ πάλιν τὴν Βουλὴν ἐξηγῶν διὰ μακρῶν τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα ἐλάθεν ἡ Κυβέρνησις καὶ ἀρκοῦμαι μόνον εἰς μίαν ἀπλὴν ὑπόμνησιν. Ὅταν ἡ Κυβέρνησις ἦλθεν εἰς τὴν ἀρχὴν δὲν εὐρε νόμον κανονίζοντα τὴν σύνθεσιν τοῦ στρατεύματος. Νομοθετικὰ διατάγματα καὶ διοικητικὰ μέτρα ἐναλλασσόμενα συνήθως καὶ πολλάκις πρὸς ἄλληλα ἀντιτιθέμενα ἐρρυθμίζον τὴν συγκρότησιν αὐτοῦ. Ἐνεκα τούτου ὁ στρατὸς ἡμῶν ἐστὲρ εἶτο πηγὴ καὶ σταθερὰς ὁργανώσεως. Διὰ τοῦ ψηφισθέντος ὅμως πέρυσι νέου ὁργανισμοῦ τοῦ στρατοῦ ἀπέκρινεν οὗτος μίαν παγίαν κατέστασιν ὁργανώσεως αὐτοῦ, ἡ ὁποία ἐξαπαλίζει καὶ τὴν ταχεῖαν ἐπιστράτευσιν καὶ τὴν ταχεῖαν αὐτοῦ συγκέντρωσιν, ἂν ποτὲ παραστῇ ἀνάγκη, ὅπερ ὅλοι ἡμεῖς θεοδῶς ἀπευχόμεθα. Ἀλλὰ καὶ τὴν διοίκησιν τοῦ στρατοῦ ἐπεδίδωκε νὰ ρυθμίση ἡ Κυβέρνησις ἐπὶ νέων θάσεων συμφώνως πρὸς τὰς κρατούσας σήμερον στρατιωτικὰς μεταπολεμικὰς ἀντιλήψεις. Ἐλεγχος οὐδὲς ἦσκειτο πρότερον πέραν τῆς Μεραρχίας. Αἱ Διοικήσεις τῶν Σωμάτων στρατοῦ ἔμενον ἀνεξέλεγκτοι καὶ ἔχον μόνον ἀνεξέλεγκτως ἴσκον οἱ διοικηταὶ τῶν Σωμάτων τὴν μεγάλην αὐτῶν δικαιοδοσίαν, ἀλλὰ καὶ πολλάκις κατὰ τρόπον ἀντιτιθέμενον πρὸς τὰς ἀντιλήψεις τὰς κυβερνητικὰς. Διὰ τῶν νόμων ὅμως τῶν ψηφισθέντων πέρυσι περὶ ἐπιθεωρήσεων τῶν Σωμάτων Στρατοῦ καὶ τοῦ νόμου περὶ Ἀνωτάτου Συμβουλίου τῆς Ἑθνικῆς Ἀμύνης ἐτέθησαν τὰ δημόσια ὄργανα μεταξὺ τῆς προϊσταμένης στρατιωτικῆς ἀρχῆς καὶ τῶν ἐκτελεστικῶν διοικητῶν πρὸς παρακολούθησιν ἐκ τοῦ σύνεγγυς καὶ πρὸς ἔλεγχον. Ἐκ τῆς λειτουργίας δὲ τῶν θεσμῶν τούτων αἰσθάνεται σήμερον τὸ στρατεύμα ἀμεσώτερον καὶ μᾶλλον οὐσιαστικὴν τὴν ἀνωτέραν διοικητικὴν ἀντίληψιν καὶ τὰς εὐθύνας θαυμάσιας, κατανεμημένας ἐπὶ ὅλων τῶν βαθμίδων τῆς κλίμακος τῆς στρατιωτικῆς ἱεραρχίας. Ἀλλὰ ἀκμὴν θερμότερον ἐνδιαφέρον ἔδειξεν ἡ Κυβέρνησις διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ στρατοῦ. Ἡ ἐκπαίδευσις τοῦ στρατοῦ, στοιχειώδης καὶ ἐλλειπής, περιωρίζετο πρότερον εἰς τετράμηνον μόνον. Μετὰ τὸ διάστημα δὲ τούτου διετίθεντο οἱ στρατιῶται ἢ τοὺλάχιστον τὸ πλεῖστον αὐτῶν εἰς ὑπηρεσίας, φρουρήσεως συνόρων, φρουρῶν πόλεων, φυλακῶν, εἰς ἀποσπάσεις εἰς διάφορα Γραφεῖα καὶ εἰς διαφόρους ἄλλας ὑπηρεσίας, ξένας σχεδὸν πρὸς τὸ καθαρῶς στρατιωτικὸν καθήκον. Διὰ τοῦ νέου νόμου ὅμως περὶ στρατολογίας, τοῦ καθιερώσαντος τὸ σύστημα τῆς διπλῆς προσκλήσεως ἐκάστης κλάσεως, καὶ διὰ τοῦ νόμου περὶ ἰδιωτικοῦ προσωπικοῦ, τοῦ περιορίσαντος εἰς τὸ ἐλάχιστον τὰς ἀποσπάσεις αὐτὰς, κατέστη σήμερον δυνατόν ὥστε νὰ παραμείνωσιν οἱ στρατιῶται ἐπὶ ἔμνημον καὶ νὰ ἐκπαιδεύωνται συνεχῶς εἰς τὰς Συντάγματα.

Διὰ τῆς παρεμνήσεως δὲ κατόπιν εἰς τὰ στρατόπεδα εἰδικῆς ἐκπαιδεύσεως ἢ ὁποία γίνεται κατὰ τὸν τελευταῖον μῆνα τῆς ἐκπαιδεύσεως αὐτῶν ἐπιτυγχάνεται ἔχει μόνον ἡ ἀρτίς ἐκπαίδευσις τῶν ὁπλιτῶν κατ' αἰτομον, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐξάσκησις ἢ πρακτικὴ τοῦ συνόλου εἰς τὸν τρόπον τῆς ἐμπολέμου συνεργασίας. Ἀλλὰ ὅσον συντελεστικά καὶ ἂν ὑπῆρξαν τὰ μέτρα ὑπὲρ τῆς ἐκπαιδεύσεως τὰ ὁποῖα ἐλάθεν ἡ Κυβέρνησις καὶ πάλιν δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ ἐπιθυμητὴ καλὴ ἐκπαίδευσις ἀνευ καλῶν ὑπαξιωματικῶν, οἱ ὁποῖοι σήμερον ἀποτελοῦν ἀπαραίτητον στοιχεῖον διὰ τὴν καλὴν ποιότητα ἐνὸς στρατοῦ. Καὶ τὴν ἀνάγκην ὅμως αὐτὴν ἐθεράπευσεν ἐπίσης ἡ Κυβέρνησις διὰ τοῦ Νόμου περὶ ἐθελοντῶν ὁπλιτῶν ὁ ὁποῖος ἔθεσε τὰς βάσεις πρὸς δημιουργίαν ἐνὸς σώματος μονίμων ὑπαξιωματικῶν. Καὶ μίαν ἄλλην δυσάρεστον κατέστησαν εὐρὴν ἐπίσης ἡ Κυβέρνησις εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς. Εὐρὴν ὑπεράριθμα στελέχη κληροδοτηθέντα ὑπὸ τῶν προγενεστέρων ἀνωμαλίων, τὰ ὁποῖα πλὴν τοῦ ἐπεβάρυναν μὲ περὶ τὰς δαπάνας τὸν προϋπολογισμόν εἶχον ὡς συνέπειαν καὶ τὴν ἀποκαρδοῦσιν καὶ ἀπαγορεύειν τῶν στελεχῶν, κατὰδικασμένων εἰς μίαν διηλεκτικὴν στασιμότητα καὶ εἰς μίαν κατανάγκαστικὴν καθήλωσιν εἰς τὸν αὐτὸν βυθόν, ἀνευ ἐλπίδος παραγωγῆς.

Διὰ τοῦ νόμου ὅμως περὶ τῆς ἐκουσίας ἐξόδου ἀπεκτεταθῇ διὰ σήμερον καὶ πάλιν ἡ ἀρμονία τοῦ στρατεύματος, ἐπαναφωρομένη ἐντὸς τῶν κανονικῶν ὁρίων, καὶ ἐνισχυθῇ τοιοῦτοτρόπως καὶ πάλιν ὁ ζήλος τῶν στελεχῶν ἐπὶ τῇ προσφύει μίας δικαίας ἐν καιρῷ παραγωγῆς. Ἐπεχείρησα δι' ὀλίγων λέξεων νὰ ὑπενηθίσω εἰς τὴν Βουλὴν τίνα μέτρα ἐλάθεν ἡ Κυβέρνησις ὑπὲρ τοῦ ἀνεφοδιασμοῦ καὶ ὑπὲρ τῆς ἀναδιοργανώσεως καθόλου τοῦ στρατοῦ καὶ διὰ γενικῶν γραμμῶν νὰ δώσω μίαν εἰκόνα τῆς σημερινῆς καταστάσεως τοῦ στρατοῦ πρὸς τὸν ὁποῖον δύναται καὶ πάλιν ν' ἀποβλέπῃ τὸ Ἔθνος μὲ ὅλην τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην. Θὰ εἶμαι εὐτυχὴς ἂν ἐπιτυχὴν νὰ ἄρω τὰς ἀνησυχίας αἱ ὁποῖαι ἐγεννήθησαν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ κ. ἐκ Καρδίτης Βουλευτοῦ καὶ εἰς ὅλους ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἐθροισθῆσαν. Δύναμαι νὰ διαβεβαιώσω τὴν Βουλὴν, ὅτι δὲν ὑπάρχει καμμία ἀφορμὴ καὶ διὰ τὴν ἐλαχίστην ἀνησυχίαν. Ἡ Κυβέρνησις παρκαλοῦσθαι καὶ τὴν ἐξέλιξιν τοῦ στρατοῦ μὲ τὴν αὐτὴν στοργὴν μὲ τὴν ὁποίαν παρκαλοῦσθαι καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ζωτικὰ ζητήματα τῆς χώρας καὶ μὲ μίαν διηλεκτικὴν προσπάθειαν πρὸς πᾶσαν δυνατόν βελτίωσιν καὶ πρὸς περικνήνην παραγωγὴν τοῦ στρατεύματος. (Χειροκροτήματα).

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἡ Κυβέρνησις διὰ τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ ἐπαρτέληθη τῆς ευκαιρίας διὰ νὰ ἀναπτύξῃ τὰς προσπάθειάς τὰς ὁποίας κατέβαλε καὶ κατεβάλλει ὑπὲρ τῆς στρατιωτικῆς ἀναδιοργανώσεως τῆς χώρας, συγχρόνως δὲ διὰ νὰ διαπιστώσῃ τὰς φιλειργηνικὰς αὐτῆς διαθέσεις. Δὲν ἀποκρῖνται τὸ δυσάρεστον συνίστημα τὸ ὁποῖον ἐδοκίμασα ἐκ τῆς ἀντιθέσεως εἰς ἣν εἰρήθη ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν μὲ τὸν Ἀρχηγὸν τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου. Ἐνεφανίσθη δὲ ἡ ἀντίθεσις αὕτη ἐν εἰδῇ ἀντιδικίας καὶ ἐκρίθη τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς τὸ κατὰλληλον πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν ἀντιθέτων ἀπόψεων.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὅχι. Κυρίως διὰ τὰς ἀνησυχίας τὰς ἰδικὰς σας ἠβελήσαμεν νὰ συζητήσωμεν καὶ νὰ ἀναπτύξωμεν τὸ ζήτημα ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Εἶμαι εὐτυχὴς, κύριε Πρόεδρε, διότι τὸ ἄρθρον μου τὸ ὁποῖον ἐδημοσίευσθαι ἐν σχέσει μὲ τὴν στρατιωτικὴν ὁργάνωσιν τῆς χώρας παρέσχεον ἀφορμὴν νὰ διαπιστωθῶσιν αἱ γνώμαι ἄλλως τε φιλειργηνικαὶ διαθέσεις τῆς Κυβερνήσεως. Ἀλλὰ τὸ πρῶτον ζήτημα εἶναι σήμερον τὸ ἐξῆς: Ἐπιτρέπεται ἡ παραμείνησις τοῦ ἐφοδιασμοῦ τοῦ στρατεύματος καὶ τῆς στρατιωτικῆς ὁργανώσεως τῆς χώρας, στοιχείων ἐξαπαλτιστικῶν τῆς φιλειργηνικῆς πολιτικῆς τὴν ὁποίαν δηλοῖ ὅτι ἀκολουθεῖ ἡ Κυβέρνησις; Λαμβάνονται ὅλα ἐκεῖνα τὰ μέτρα ἀμύνης τὰ ὁποῖα λαμβάνουσι τὰ λοιπὰ κράτη καὶ τὰ ὁποῖα κρίνεται ἐπιβεβλημένον νὰ ληφθῶν, παρὰ τὰ σύμφορα φιλικὰς τὰ ὁποῖα συνήρθησαν μεταξὺ αὐτῶν καὶ παρὰ τὴν ὑπαρξίν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν; Ἡ Κοινωνία τῶν Ἑθνῶν δὲν κατάρθεται μέχρι σήμερον νὰ στερεώσῃ παρὰ τοῖς λαοῖς τὸ αἶσθημα τῆς ἀτραλείας ἐπὶ τὴν παγκόσμιον εἰρήνην. Τὰ περίφημα σύμφωνα φιλικὰ, ὡς καὶ καὶ τὰ τῆς δικτησίας, δὲν ἀπέδωκαν τὰ προσδοκώμενα ἀποτελέσματα, καὶ παρὰ τὸ ὅτι τὸ σύμφωνον Κέλλογ περὶ ἀποκαρτοῦσεως τοῦ πολέμου, τὸ ὁποῖον ὕφ' ἐνὸς τῶν ὑπογραψάντων αὐτὸ Κρατῶν ἐκρίθη, εἰς ἀπάντησιν κινουὶ διαδίκηματὸς ὠρισμένων Δυνάμεων περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ Συμφώνου τούτου, ὡς μὴ ἐμφνίζον οὐδὲν ἐμπόδιον διὰ τὴν παρακατοποίησιν τῶν προθέσεων τοῦ ἐν λόγω Κράτους.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν εἶπεν αὐτὸ ἡ Σοβιετικὴ Κυβέρνησις, εἶπε μόνον, εἰς ἀπάντησιν τοῦ διαδήματος τῶν Δυνάμεων, ὅτι τὸ διάδημα τοῦτο ἔρχεται ὀλίγον παρακλίρω, διότι ἔχουσιν ἐν τῇ μεταξὺ τακτοποιηθῇ τὰ ζητήματα τὰ ὁποῖα ἀφύρκα ἡ ὑπόμνησις τῆς ὑπάρξεως τοῦ Συμφώνου Κέλλογ.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὑπὲρ πᾶν ἄλλο σύμφωνον καὶ ὑπὲρ τὴν ὑπαρξίν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν ἐξαπαλίζει ἐν μέτρῳ πάντοτε καὶ ἐπηρεάζει σοβαρῶς τὴν πολιτικὴν τῶν Κρατῶν, εἶναι τὸ ἐπικρατοῦν

παρὰ τοῖς λαοῖς εἰρηνιστικὸν πνεῦμα. Εἶναι τὸ πνεῦμα τὸ ὁποῖον καὶ ἐμὲ ἀκόμη τὸν πιστεύοντα ὅτι ἡ μεταπολεμικὴ Ἑλλάς δὲν ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς βιωτικὰς συνθήκας συγχρόνου κράτους καθιστὰ διστακτικὸν εἰς τὴν παροχὴν συμβουλῆς περὶ ἀντιμετωπίσεως τοῦ πνεύματος τούτου τῆς εἰρήνης.

Ἐφόσον ὅμως, κύριοι, εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ διατηρῶμεν πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς εἰρήνης ταύτης στρατιωτικὰς δυνάμεις, πρέπει ἡ διατήρησις αὐτῶν νὰ ἐνεργῇται ἐπὶ τῇ θάσει πλήρους σχεδίου. Ἡ θὰ ἔχωμεν στρατεύμα διὰ νὰ τὸ χρησιμοποιήσωμεν εἰς οἰκονομικὰ ἀνάγκην, ἢ δὲν θὰ ἔχωμεν, ὅποτε πρέπει καὶ τὸ σήμερον ὑφιστάμενον νὰ τὸ καταργήσωμεν. Ἐφόσον ὅμως ἤθελε προκριθῇ τὸ πρῶτον, εἶναι ἀπαραίτητον ὅπως διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἀναγκαίου προγράμματος διατίθενται κατ' ἔτος ὠρισμένα πιστώσεις. Ἀλλ' ἔρωτῶ: ὑπάρχει τοιοῦτον σχέδιον; Καί, ὑπάρχοντος τοιοῦτου σχεδίου, διατίθενται ὑπὲρ αὐτοῦ αἱ ἀναγκαῖαι πιστώσεις; Ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Γεν. Ἐπιτελείου ἀρνεῖται τὴν ὑπαρξίν ἀμφοτέρων.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν ἀρνεῖται τὴν ὑπαρξίν σχεδίου ἀνεφοδιασμοῦ ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου. Παραπονεῖται μόνον ὅτι δὲν τοῦ εἰδίδονται τὰ χρήματα τὰ ὁποῖα αὐτὸν χρειάζονται.

Α. Παπαναστασίου. Ὁ κ. Μαζαράκης γράφει εἰς τὸ ἄρθρον του ὅτι πρέπει νὰ καθορισθῇ ἐὰν χρειάζεται ἢ δὲν χρειάζεται ὁ στρατὸς, διότι ἐὰν χρειάζεται πρέπει νὰ διατεθῶν ἀπαραίτητος αἱ ἀναγκαῖαι διὰ τὸν ἐφοδιασμόν αὐτοῦ πιστώσεις.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τὸ πρᾶγμα δὲν ἔχει τὴν σημασίαν ἢ ὁποία τοῦ ἀποδόθη. Ἐξεδόθη ἕνα περιοδικὸν τὸ ὁποῖον ἐξήγησεν ἀπὸ τὸν κ. Μαζαράκη, ὡς εἰδίδον στρατιωτικόν, ὡς ἀκαδημαϊκόν, νὰ τοῦ γράψῃ ἕνα ἄρθρον ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ζητημάτων. Καὶ ὁ κ. Μαζαράκης τὸ ἔγραψεν.

Ὁ κ. Π. Ἀγαβαντινός παρεμβαίνων παρατηρεῖ: Ὁ νῦν ἀρχηγὸς τοῦ Γεν. Ἐπιτελείου, ταῦτα γράψας, εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις ὡς Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἀναφέρεται ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν ἐμπεριλαμβανόμενων ὡς πρωτοστατήσεως εἰς τὴν περιουσίαν κοινῶν ἀπαραίτητων διὰ τὴν ἀμυναν τῆς χώρας.

Ὁ κ. Γ. Καφαντάρης δηλοῖ εἰς ἀπάντησιν ὅτι δὲν ἔχει σημασίαν ὁ χαρακτηρισμὸς οὗτος τῶν ἐμπεριλαμβανόμενων, τὴν ἐκθεσὶν τῶν ὁποίων, ὡς λέγει, δὲν ἔχει ὕψος τοῦ αὐτῆν τὴν στιγμήν, διότι κατὰ τοὺς δύο ἢ τρεῖς πρώτους μῆνας ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς Οἰκουμένης Κυβερνήσεως δὲν εἶχε καταστραφῇ ἀκόμη ὁ προϋπολογισμὸς, καὶ κατὰ συνέπειαν δὲν εἶχε γίνῃ καμμία σκέψις ἐπὶ τῶν ἐπενεχόμενων εἰς τοὺς διαφόρους κλάδους οἰκονομικῶν, ἐπομένως οὔτε εἰς τὸν τῶν στρατιωτικῶν δαπανῶν.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἐκεῖνο, ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου δὲν χωρεῖ καμμία παρεξήγησις, εἶναι ὅτι διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν στρατιωτικῶν ἀναγκῶν τῆς χώρας ἀπαιτεῖται ἢ ἀναγραφὴ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ Κράτους 100 ἑκατομ. δραχμῶν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Αὐτὰ θὰ εἶχον ἀξίαν ἐὰν δὲν θὰ εἴμεθα εἰρηνιστοί, ἐὰν εἴχομεν τὴν γνώμην, ὅτι δὲν μᾶς χωροῦν τὰ σημερινὰ σύνορά μας καὶ ὅτι πρέπει νὰ τὰ αὐξήσωμεν. Ἐὰν ὅμως εἴμεθα πεπεισμένοι, ὅτι αἱ συνθήκαι αἱ ὁποῖαι ὑπεγράφησαν, εἴτε καθιέρωσαν νίκην τῆς Ἑλλάδος, εἴτε καθιέρωσαν ἡτταν αὐτῆς, πρέπει νὰ εἶναι σεβασταί, ὁφείλομεν νὰ παραμεινώμεν πιστοὶ εἰς τὰς συνθήκας ταύτας. Ἡ Κυβέρνησις ὑποστηρίζει ὅτι αἱ δαπάναι, αἱ ὁποῖαι γίνονται διὰ τὸν στρατὸν μας, εἶναι ἐπαρκεῖς καὶ ὅτι δὲν ἔχει ὑποχρεώσιν νὰ ὑποταχθῇ εἰς τὰς ἀντιλήψεις οἰουδήποτε ἐκ τῶν ὑπηρεσιακῶν ὁργάνων αὐτῆς, διότι μόνον αὐτὴ ἔχει τὴν εὐθύναν ἀπέναντι τοῦ λαοῦ, καὶ μόνον αὐτὴ, ὡς ἀρμοδίαι, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ χαράξῃ τὴν πολιτικὴν ποῦ πρέπει. (Χειροκροτήματα). Ἐὰν ὑπάρχουν ὅργανα ὑπηρεσιακά, τὰ ὁποῖα νομίζουν ὅτι ἡ Κυβέρνησις ὀδηγεῖ τὸν τόπον εἰς κατὰστραφὴν, ἔχουν καθήκον νὰ παρατηρηθῶν. Βεβαίως, ἐὰν πιστεύωμεν ὅτι τὰ σύνορά μας δὲν μᾶς ἐπαρκούν, τότε ὁμολογῶ ὅτι ἡ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως εἶναι ἀνεπαρ-

κὴς ἀπὸ ἀπόψεως στρατιωτικοῦ ἀνεφοδιασμοῦ. Παρκαλῶ δὲ νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ ὁ ἀξιότιμος ἀρχηγὸς τῆς Προεδρευτικῆς Ἐνώσεως τὰ πρᾶγματα ἀπὸ αὐτῆς τῆς ἀπόψεως, διότι τοιαύτη θὰ εἶναι ἡ συζητήσις καὶ τοιαύτη πρέπει νὰ εἶναι ἢ ἐπ' αὐτῆς κρίσις τῆς Βουλῆς.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Μὲ ἐπανεφέρετε ἐκεῖ ὅπου μὲ διεκόψατε, καὶ ὁφείλω νὰ ἐπαναλάβω ὅτι εἶμαι ἐξ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι φρονοῦν—τὸ τονίζω—ὅτι ἡ ἐκ τῶν πολεμικῶν περιστάσεων προκύψασα Ἑλλάς δὲν ἀνταποκρίνεται πρὸς τὰς βιωτικὰς ἀνάγκας συγχρόνου Κράτους, λόγω τοῦ μεγάλου πληθυσμοῦ τὸν ὁποῖον ἔχει, χωρὶς ἐξ αὐτοῦ, ὡς εἶπον, νὰ τολμῶ νὰ ὑποστηρίξω ὅτι ἡμεῖς πρέπει νὰ ἡγηθῶμεν πολεμικῆς κινήσεως. Ἀλλὰ πρέπει νὰ εἴμεθα ἑτοιμοί. Πρέπει, κύριοι, νὰ γνωρίζετε ὅτι ἡ Ἑλλάς εἰς περιφέρειαν ἢ ὁποία ἔχει 50 χιλ. τετραγωνικὰ μίλλα, κατοικεῖται ἀπὸ 6.200.000 καὶ ὅτι ὁ πληθυσμὸς αὐτὸς αὐξάνει κατὰ 70 περίπου χιλιάδας ἄτομα κατ' ἔτος. Διὰ νὰ ἀποκτήσῃ δὲ ὁ Ἕλλην τὴν εὐημερίαν τοῦ Ἀγγλοῦ πρέπει ἡ ἑκτασις τῆς Ἑλλάδος νὰ αὐξηθῇ εἰς 550 χιλιάδας τετραγωνικῶν μιλίων, τοῦ Ἰταλοῦ εἰς 170 χιλιάδας καὶ τοῦ Γάλλου εἰς 580 χιλιάδας.

Ὁ κ. Α. Παπαναστασίου διακόπτων παρατηρεῖ ὅτι ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἰταλίας εἶναι πολὺ μεγαλειτέρα τῆς ἐν Ἑλλάδι.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Διὰ νὰ ἀποκτήσωμεν τὴν εὐημερίαν αὐτὴν δὲν πρέπει νὰ ἀποδυσθῶμεν εἰς πόλεμον, καταδυναστεύοντες χιλιεκατομμύρια ἐπὶ χιλιεκατομμυρίων, ἀλλὰ μόνον νὰ καλλιεργήσωμεν τοὺς πόρους τοὺς ὁποῖους παρέχει ἀφθρόνως ἡ χώρα μας.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Δὲν ὑπάρχει περὶ τούτου ἀμφιβολία, κύριε Πρόεδρε, ἀλλὰ λέγω ὅτι εὐρισκόμεθα εἰς συνθήκας χειροτέρας καὶ αὐτῶν τῶν Βαλκανικῶν Κρατῶν, ἀφοῦ εἰς τὴν Τουρκίαν ἢ ἀναλογία ἐκάστου κατοικοῦ εἶναι 3 οἱ ἐπὶ τετραγων. μιλίου. Δὲν πρέπει, κύριοι, νὰ λησμονώμεν καὶ τοῦτο, ὅτι αἱ φιλειργηνικαὶ διαθέσεις δὲν ἐπαρκούν εἰς τὴν διατήρησιν τῆς εἰρήνης. Ὁ φίλος μου κ. Ρεδιάδης εἶπε κάποτε ὅτι ὁ πόλεμος δὲν ὁμοιάζει μὲ γάμον, ποὺ ἀπαιτεῖται συναίνεσις ἀμφοτέρων, ἀλλὰ μὲ βίαιαν ἀπαγωγὴν, εἰς τὴν ὁποίαν σύρεται τις ἄκων, καὶ θὰ συρῇ τόσον δυσχερέστερον ἐκεῖνος, ὅσον εἶναι καλλίτερον παρεσκευασμένος ὁ στρατὸς τοῦ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Εἶμαι σύμφωνος, ἀλλὰ θὰ ἐπαθῶμεν ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς νὰ μὴ θ-γῇ αὐτὸ τὸ ζήτημα, διότι ἡμπορεῖ νὰ προκαλέσῃ σύγχυσιν καὶ νὰ νομισθῇ ὅτι ἔχομεν προθέσεις νὰ κώμωμεν πόλεμον. Ἡ Κυβέρνησις ἔχει τὴν ἀντίληψιν ὅτι ἂν σεβασθῶμεν ὅλας τὰς συνθήκας, εὐμενεῖς καὶ δυσμενεῖς, τότε ἡ πολιτικὴ μας θὰ εἶναι ἀπολύτως εἰρηνική.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Εἰς τὸ πνεῦμα τὸ φιλειργηνικὸν εἴμεθα σύμφωνοι. Ἀλλὰ ὑπάρχει καὶ ἄλλο σημεῖον, ὅτι ὁ στρατιωτικὸς ἐξοπλισμὸς διὰ νὰ εἶναι πλήρης ἀπαιτεῖ 100 ἑκατομμύρια ἀκόμη.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐπ' αὐτοῦ δὲν συμφωνοῦμεν. Ἰδοὺ πῶς ἔχει τὸ ζήτημα: Ὅταν συνεζητοῦμεν διὰ τὸν ἐφοδιασμόν ὁ κ. ἀρχηγὸς τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου ἠρωτήθη παρ' ἐμοῦ ἐὰν ἐπαρκούν τὰ διαθέσιμα ἀπὸ τῶν προϋπολογισμῶν ποσά, δηλ. τὰ 200 ἑκατομμύρια τὰ ὁποῖα ἀναγράφει ὁ προϋπολογισμὸς, αἱ πρόσοδοι τοῦ ταμείου τῆς Ἑθνικῆς Ἀμύνης, αἱ ἀδιδάτοις πιστώσεις τοῦ τακτικοῦ καὶ τοῦ ἐκτάκτου προϋπολογισμοῦ, ἀνερχόμεναι περίπου εἰς 4 οἱ, τὰ ἀντιστοίχια κατὰ κλπ. Καὶ ὁ κ. ἀρχηγὸς τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου μοῦ ἀπάντησεν ὅτι ἀπαιτοῦνται ἀκόμη 100 ἑκατομμύρια. Τῇ ἐδῆλωσά τότε ἐξ ἰδικῆς πρωτοδουλείας ὅτι ἂν τὰ πρᾶγματα βαδίσωσι καλὰ καὶ ὁ προϋπολογισμὸς τῆς τρεχούσης χρήσεως εἶναι ἱκανοποιητικὸς σύμφωνον μὲ τὸ πρῶτον ἐξάμηνον, πιστεύω ὅτι θὰ εἶμαι εἰς θέσιν νὰ διαθέτω τὰ 100 ἑκατομμύρια. Σὰς δηλῶ ὅμως ἀπὸ τούδε ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀναλογία μεταξὺ τῶν προσόδων τοῦ πρῶτου ἐξαμήνου πρὸς τὰς προσόδους τοῦ δευτέρου, καὶ ἐπομένως εἶμαι πολὺ ἐπιφυλακτικὸς ἐὰν θὰ ἡμπο-

ρέσω να δώσω τα 100 εκατομμύρια. Αλλά όταν ο αρχηγός του Έπιτελείου σας λέγει ότι με τα 200 εκατομμύρια τα όποια διατίθενται από τον προϋπολογισμόν δεν είναι ικανοποιημένοι και ότι τον χρειάζονται άλλα 100 εκατομ. θα απαντήσω ότι: αν πρόκειται να συμπληρώσωμεν τον εφοδιασμόν εις 2 ή 3 χρόνια ως τον συμπληρώσωμεν εις 6 ή 9.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Πρέπει όμως να εννοηθή ότι οι έξοδα μοί είναι άπραχίτητοι διά την διατήρησιν της ειρήνης.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Μα το μέτρον κατὰ τὸ ὅποιον θὰ γίνονται οἱ ἐξοπλισμοὶ εἶναι μέτρον τὸ ὅποιον θὰ παρὰσχῇ ἡ Κυβέρνησις καὶ ὅχι οἱ τεχνικοὶ σύμβουλοι αὐτῆς. Ἡ Κυβέρνησις ἔχει καθήκον νὰ ἀκούσῃ τοὺς τεχνικοὺς συμβούλους τῆς μετὰ προποσίτης, νὰ συζητήσῃ διὰ μακρῶν, ἀλλὰ ἔχει καὶ τὸ καθήκον αὐτὴ νὰ χαράξῃ τὴν πολιτικὴν. Ἐάν ἐγὼ πιστεύω—καὶ τὸ πιστεύω—ὅτι ἡ εἰρήνη εἶναι ἐξασφαλισμένη διὰ μακροτάτην χρονικὴν περίοδον, παρ' ὅσα πιστεύει ὁ ἀρχηγὸς τοῦ γεν. Ἐπιτελείου, καὶ ἐπομένως ἔχω τὸν καιρὸν νὰ κάμω τοὺς ἐφοδιασμοὺς μου εἰς μακροτάτον χρόνον διὰ νὰ μὴ κουράσω τὸν κόσμον, ἐφόσον, λέγω, πιστεύω τοῦτο, ἔχω, νομίζω, τὸ δικαίωμα νὰ προῶ εἰς τοὺς ἐφοδιασμοὺς αὐτοὺς μετὰ τὸ βῆμα μετὰ τὸ ὅποιον τοὺς κάμνω, τοσοῦτο μάλλον, καθόσον πρέπει νὰ γνωρίζετε ὅτι ὅλοι οἱ ἐφοδιασμοὶ οἱ ὅποιοι ἀπαιτοῦν μακρὸν χρόνον, ὅπως τὰ κανόνια καὶ τὰ τουφέκια, ἔχουν γίνοι καὶ δὲν ὑπολείπονται εἰμὴ ἐκείνοι οἱ ὅποιοι δύνανται νὰ γίνουν ἐντὸς ἐνὸς ἔτους. Δὲν ἔμπορεῖ νὰ ζεσπάσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα πόλεμος, τὸν ὅποιον σεῖς, νομίζω, ὅτι ἡ Κοινωνία τῶν Ἑθνῶν δὲν ἀξίζει τίποτε, φοβεῖται τὸσον πολὺ. Θὰ ἀναπτύξω κατόπιν τὴν γνώμην μου περὶ αὐτοῦ. Ἀλλὰ μὴ μοῦ λέγετε ὅτι ἡ Κοινωνία τῶν Ἑθνῶν δὲν ἀξίζει τίποτε. Ἐάν ὅμως ἴδωμεν ὅτι ἡ συνδιάσκεψις τοῦ Λονδίνου κατὰλήξῃ εἰς διαφωνίαν πλήρη, ἐάν ἴδωμεν ὅτι ἡ Κοινωνία τῶν Ἑθνῶν δὲν ὁδηγεῖ τὰ πράγματα πρὸς τὴν εἰρήνην, ὡς τὰ ὁδηγεῖ, ἐάν ἴδωμεν ὅτι ἀρχίζει ὁ ὅριζον νὰ θολοῦται, τότε θὰ ἔχωμεν τὸν καιρὸν νὰ κάμωμεν εἰς ὀλίγον χρονικὸν διάστημα τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἐφοδιασμοῦ μας. Ἐνῶ δὲ, κύριοι, εἴμεθα κατὰ τὸν πρῶτον Βαλκανικὸν πόλεμον παρεσκευασμένοι διὰ 3 1/2 μόνον μεραρχίας, διαρκούντος τοῦ πολέμου ἐξοπλισμένον 10 μεραρχίας. Βέβαιον, καίτοι ἔχω κανόνια καὶ τουφέκια διὰ 15 μεραρχίας, δὲν ἔχω στολὰς, διότι αὐταὶ γίνονται σὲ 3 μῆνας, δὲν ἔχω σιτιοδόχους, δὲν ἔχω παπούτσια, διότι ὅλα αὐτὰ τὰ κάμνω εἰς τὸν τόπον μας. Θὰ ὁμολογήσω δὲ καὶ τοῦτο—μετὰ τὴν συνάσθησιν ὅτι δὲν ἔχω νὰ βλάψω τὴν χώραν—ὅτι δὲν ἔχω καὶ τὰ πυρομαχικά τὰ ὅποια μοῦ χρειάζονται. Ἀλλ' ἐφόσον πιστεύω τὴν εἰρήνην ἐξασφαλισμένην διὰ μακρὸν περίοδον χρόνου, θὰ ἤμην μωρὸς ἐάν ἡγόραζον πυρομαχικά, τὰ ὅποια θὰ ὑρίσταντο αὐτοῖς, μεθυσίον ἐκράξιν διὰ νὰ σκοτώσων τὸν κόσμον. Φροντίζωμεν, κύριοι, δι' ὅλα τὰ πράγματα. Δὲν κοιμώμεθα. Θὰ μὴ ἐπιτραπῇ δὲ νὰ προσέτω ὅτι ἀποτελῶ πρωτοπικρὸς κάποιον ἐγγύησιν εὐρισκόμενος εἰς τὴν Κυβέρνησιν. (Χειροκροτήματα). Διότι, ἐνῶ δὲν ἤθελα οὔτε τὸν πρῶτον Βαλκανικὸν πόλεμον, οὔτε τὸν δεύτερον, ἔλαμν καὶ τοὺς δύο καὶ ἐπέτυχ. Καὶ εὐρέθην ἔτοιμος νὰ τοὺς διεξαγάγω. Καὶ τοὺς διεξήγαγον νικηφόρος. Δὲν εἴμαι ἀπὸ ἐκείνους τοὺς αὐττηροῦς εἰρηγιστὰς οἱ ὅποιοι κάμνουν τὸ σταυρὸν τοῦ ἀπὸ τὸ πρῶτο ὅς τὸ βράδυ (χειροκροτήματα). Εἴμαι πολιτικὸς ἀνὴρ ὁ ὅποιος, κληθεὶς νὰ ἀνορθώσω τὰ πράγματα τῆς χώρας καὶ νὰ τὴν κατευθύνω εἰς μίαν εἰρηνικὴν ἀνόρθωσιν, δὲν ἐννοῶ νὰ τῆς ἐπιβάλω ἄλλα βάρη παρὰ ἐκείνα τὰ ὅποια εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖα. Καὶ προτιμῶ νὰ διαθέσω ὅπως διέθεσα τὰ περισσεύματα τοῦ προϋπολογισμοῦ διὰ νὰ κάμω 100 σχολεῖα, ὥστε νὰ μὴ στραθύνωνται τὰ παιδιὰ μας καὶ νὰ μὴ καταστρέφεται ἡ ὑγεία τῶν, νὰ διαθέσω 50 εκατομμύρια εἰς στρατώνας, χάριν τῆς ὑγείας τῶν στρατιωτῶν μας, παρὰ νὰ ἀγοράσω στολὰς καὶ πυρομαχικά τὰ ὅποια θὰ ριφθῶσιν εἰς τὰς ἀποθήκας καὶ θὰ φθαρῶσιν.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἐκ τῆς δικαιοσύνης ταύτης προέκυψαν αἱ διαφωνίαι ἡμῶν μετὰ τῆς Κυβερνήσεως, αἱ ὅποια ὀφείλονται εἰς τὸ ἑξῆς: Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐπομένως ἡ Κυβέρνησις πιστεύει ὅτι διὰ τῶν διατιθεμένων μέχρι τοῦδε πιστώσεων καὶ ἀνὰ τῶν 100 εκατομμυρίων κατ' ἔτος πληροῦνται αἱ στρατιωτικαὶ ἀνάγκαι τῆς χώρας. Ἐγὼ δὲν ὑπεστήριξα ὅτι πρέπει νὰ θυσιασθῇ ἡ οικονομικὴ ἀντοχή τοῦ λαοῦ. Τοῦναντίον εἶπον καὶ ἐτόνισα ὅτι πρέπει οἱ ἐξοπλισμοὶ νὰ εἶναι σύμφωνοι μετὰ τὰς οικονομικὰς δυνάμεις τοῦ τόπου. Μόνον τοῦτο ὑπεστήριξα—καὶ τὸ ἐπαναλαμβάνω—ὅτι οἱ στρατιωτικοὶ ἐφοδιασμοὶ εἶναι ὅπως καὶ τὰ ἐξόδα τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, αἱ χρησιμώτεραι πιστώσεις αἱ ὅποια πρέπει νὰ διατεθῶν. Ἄνευ αὐτῶν οὔτε πρόγραμμα περισυλλογῆς, οὔτε πρόγραμμα παραγωγικῶν δύναται νὰ γίνῃ.

Ἀλλ' ἐγὼ, κύριοι, τὴν εὐθύνην τῆς Κυβερνήσεως βλέπω καὶ εἰς ἄλλο μέρος, εἰς τὴν σύγκρισιν τῶν ἀριθμῶν μετὰ τῶν πιστώσεων τὰς ὁποίας εἶχον διαθέσει αἱ προηγουμέναι Κυβερνήσεις, ἀνερχομένων εἰς 500 εκατομμύρια, καὶ ἐκείνων τὰς ὁποίας διατίθει ἡ σημερινὴ Κυβέρνησις, μὴ ὑπερβαίνουσιν τὰ 200 εκατομμύρια, καὶ αὐτῶν περιλαμβανόμενων, παρ' ὅλα τὰ περισσεύματα τὰ ὅποια ὑπάρχουν.

Ὁ κ. **Θ. Χαβίνης** ἐξηγεῖ παρεμβάνων ὅτι τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονός τῆς ἐπὶ τῶν προηγουμένων Κυβερνήσεων ἀναλήψεως ὀρισμένων ὑποχρεώσεων διὰ τὴν προμήθειαν πολιτικῶν ὀπλίων. Τὸ πρόγραμμα λέγει τοῦ πυροβολικοῦ ἔχει, σημειωτέον, ἐκτελεσθῇ πλήρως.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Μα δὲν περικόπτονται ὅλαι αἱ πιστώσεις, ἀλλὰ μόνον αἱ ἀναφερόμεναι εἰς ὀρισμένους κλάδους.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐφροντίσαμεν διὰ τὰς πλέον ἐπείγουσας καὶ χρησίμους ἀνάγκας.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Αἱ στρατιωτικαὶ εἶναι αἱ πλέον ἐπείγουσαι καὶ χρήσιμα.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Καὶ ἐγὼ ἂν ἤμην εἰς τὴν θέσιν σας τὸ ἴδιον θὰ ἔλεγον. Μετὰ τὴν γνώσιν ὅμως τῶν ὁπλίων ἔχω ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν πραγμάτων καὶ τὴν κρίσιν ἐπ' αὐτῶν πείθομαι ὅτι ἔχομεν περίοδον εἰρήνης μακροτέρου χρόνου.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἀς ἐξετάσωμεν τί γίνεται παρὰ πέρα κ. Πρόεδρε. Τὴν παραμονὴν τοῦ συνεδρίου τῆς Χάγης συνήλθεν ἡ Γαλλικὴ Βουλὴ καὶ ἐψήφισε διὰ καταπληκτικῆς πλειονοψηφίας 1200 ἑκατομ. διὰ ναυτικούς ἐξοπλισμοὺς καὶ 4500 διατετακτομένων διὰ τὴν ἄμυναν τῶν συνόρων. Ἡ Τουρκία διατίθει τὸ ἥμισυ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς διὰ τὰς στρατιωτικὰς τῆς ἀνάγκας. Ἡ Βουλγαρία μετὰ τὰ διάφορα ἐργατικά τάγματα καὶ τὴν κατ'στρατήγησιν τῶν συνθηκῶν ἔχει φθάσει νὰ δαπανῇ περισσύτερον ἀπὸ ἡμᾶς.

Ν. Ζαρίφης. Τὰ ποσὰ τοῦ Γενικού τοῦ Στρατιωτικοῦ τῆς Βουλγαρίας δὲν διατίθενται ὅλα δι' ἐφοδιασμόν τοῦ στρατοῦ. Τὸ μέγιστον τμήμα αὐτῶν ἀπορροφᾷ ἡ μισθοδοσία τῶν στρατιωτικῶν οἱ ὅποιοι εἶναι ἐθελονταὶ καὶ ὅχι κληρωτοί.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἡ Βουλγαρία δαπανᾷ τὸ ἥμισυ τοῦ ὅτι δαπανῶμεν ἡμεῖς διὰ τὰς στρατιωτικὰς παρασκευὰς καὶ τὴν ἄμυναν τῆς χώρας.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Διὰ πλεονέκτημα διὰ δύο λόγους. Πρῶτον διότι παρὰ τὰς διατάξεις τῶν συνθηκῶν, ἐξοπλίζεται καὶ δεύτερον διότι ὁ ὅρις ἐκεῖ εἶναι πολὺ εὐχρηστότερος καὶ προσκίνει εἰς τὰς προμηθεύσεις τῆς μετὰ τιμὰς πολὺ χμηγολότερας ἀπὸ ἡμᾶς.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν ἔμπορεῖ παρὰ νὰ παραπονεθῶ ὅτι μετὰ τὸν πόλεμον τὸ ὅποιο, ἔχετε διότι εἰσθε εἰς ἐκ τῶν πρώτων πολιτικῶν τῆς χώρας διδάτε πληροφάνειαν, αἱ ὅποια εἶναι φυσικὴν νὰ ἀνηχῶσιν τὸν κόσμον, ἐάν οὗτος μάλῃ ὅτι ἡ Βουλγαρία, ἔχουσα προϋπολογισμὸν μικρότερον ἀπὸ τὸ ἥμισυ τοῦ ἱσχυροῦ μας, διχθεῖται ἀντὶ τὰ ὅποια λέγετε. Σὺ δὲ δίδω τὴν πληροφάνειαν ὅτι τὰ δαπανώμενα ὑπὸ τῆς Βουλγαρίας διὰ τὴν ἄμυναν αὐτῆς δὲν ὑπερβαίνουν τὰ 800 εκατομμύρια,

ἐνῶ ἡμεῖς διὰ τὴν ἄμυναν τὴν στρατιωτικὴν καὶ τὴν ναυτικὴν διαθέτομεν 1900 ἑκατομ.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Δὲν εἶναι, κ. Πρόεδρε, τὰ μάλῃ ὑποπτος καὶ ἐπιρροὸς ἡ στάσις τῆς Τουρκίας εἰς τοὺς ναυτικούς ἐξοπλισμοὺς εἰς τὸ σημεῖον εἰς τὸ ὅποιον ἔφθασε;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Νομίζετε ὅτι ἐτοιμάζεται ἡ Τουρκία διότι ἔχει νὰ κάμῃ πόλεμον κατὰ τῆς Ἑλλάδος; Ἄν τὸ φοβήσθε αὐτό, ἔχετε δίκαιον νὰ ἀνησυχῆτε. Ἐγὼ ὅμως εἴμαι πεπεισμένος περὶ τοῦ ἐναντίου, ὅτι ἡ Τουρκία δὲν ἐξοπλίζεται ἐναντίον μας.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἐχω τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ ναυτικὴ παρασκευὴ τῆς Τουρκίας στρέφεται ἐναντίον μας καὶ ἀποτελεῖ πρόκλησιν πρὸς ἡμᾶς. Ἡθελῶσα κύριοι νὰ εἶπω αὐτὰ τὰ ὀλίγα ὅτι διότι θέλω νὰ ὑποστηρίξω ὅτι πρέπει νὰ ἀλλάξωμεν πολιτικὴν, ἀλλὰ διότι ἔχω τὴν γνώμην ὅτι ἡ φιλερηνικὴ πολιτικὴ ἀπαιτεῖ πλήρη τὴν στρατιωτικὴν ὀργάνωσιν διὰ νὰ ἐπιβληθῇ. Ὁ πόλεμος, ὡς ὠρίσθη ἀπὸ κάποιον, δὲν ἀποτελεῖ τίποτε ἄλλο παρὰ τὴν συνέχισιν τῆς πολιτικῆς τοῦ Κράτους μετὰ ἄλλα μέσα. Οἰκδηποτε πολιτικὴ ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ ἐφόδια στρατιωτικὰ διὰ νὰ ἐφαρμοσθῇ. Τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀπλούστατον: ἡ πρέπει νὰ ἔχωμεν στρατὸν καὶ νὰ τὸν ἐφοδιάζωμεν ἐπαρκῶς, ἡ πρέπει νὰ μὴ ἔχωμεν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐχομεν στρατὸν καὶ τὸν ἐφοδιάζομεν. Ἐπειδὴ σὺ ἔδοξα τὴν πληροφορίαν ὅτι ἔχομεν ὅλα ὅσα χρειάζονται χρόνον μακρὸν διὰ νὰ ἀποκτηθῶν καὶ ὅτι μόνον ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἔμπορεῖμεν νὰ ἀποκτήσωμεν ἐντὸς ὀλιγομήνου δικστήματος μᾶς λείπουν, μὴ νομίζετε ὅτι δὲν εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ κάμωμεν πόλεμον. Ὁ Θεὸς νὰ μὴ τὸ δόσῃ! Ἀλλὰ ἂν μᾶς τύχῃ νὰ κάμωμεν πόλεμον, ἐλπίζω ὅτι θὰ τὸν διεξαγάγωμεν καλὰ. Διὰ νὰ τὸν διεξαγάγωμεν ὅμως καλὰ πρέπει ὁ κόσμος νὰ εἶναι ἀπολύτως πεπεισμένος ὅτι ἐκείναμεν καὶ δυνάμεν νὰ τὸν ἀποφύγωμεν, ὅτι ἡ πολιτικὴ μας ἦτο τέτοια ὥστε μόνον διότι εὐρισκόμεθα εἰς τὴν ἀνάγκην κάμνομεν τὸν πόλεμον. Αὐτὸ πρέπει νὰ ἐμπνεύσῃ ἡ Κυβέρνησις εἰς τὸν τόπον, διότι αὐτὸ εἶναι τὸ ἀπαραίτητον προκαταποῦμενον διὰ τὴν καλὴν αὐτοῦ διεξαγωγὴν.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Καὶ αὐτὸ βεβαίως ὀφείλομεν νὰ πράττωμεν μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς, ἀλλὰ παραλλήλως πρέπει νὰ πράττωμεν καὶ πᾶν ὅτι ἀπαιτεῖται διὰ νὰ εἴμεθα ἔτοιμοι. Αἱ ἀμφιβολίαι τοῦ Ἐπιτελείου πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ, κ. Πρόεδρε, ὅτι ἦτο φυσικὸν νὰ γεννηθῶν γενικὴς ἀμφιβολίας.

Πρόεδρος. Ὁ κ. Π. Τσαλδάρης.

Π. Τσαλδάρης. Ἀνῆλθον εἰς τὸ βῆμα διὰ νὰ δώσω ἀφορμὴν νὰ γίνῃ μεγαλυτέρα τις διασάφησις ὡς πρὸς τὴν παραχρηθεῖσαν ἐκ τοῦ ἄρθρου τοῦ κ. ἀρχηγοῦ τοῦ Ἐπιτελείου ἀνησυχίαν. Νομίζω ὅτι βάσις τοῦ ἄρθρου ἦτο τὸ ἑξῆς: Ἡδὴ κάμνομεν διὰ τὸν στρατὸν διχοφύρους κατ' ἔτος δαπάνας, μὴ ἀνταποκρινόμενας πρὸς τὸν σκοπὸν τῶν ἐφόδων δὲν γίνονται αἱ ἀνάλογοι προμήθειαι διὰ τὸν ἐν ὥρᾳ ἀνάγκης στρατὸν. Ποῖα θὰ εἶναι ἡ ἀνάγκη τῆς στρατιωτικῆς παρασκευῆς; τοῦτο εἶναι καθαρῶς ἔργον πολιτικόν, ἔργον τῆς Κυβερνήσεως. Αὐτὴ θὰ προσδιορίσῃ τοῦτο, διότι θὰ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τὴν ὁποῖαν ἀκολουθεῖ. Εἶναι ἀνεκτίρητον ὅτι ὅλα τὰ κόμματα ἐπιδιώκουν σκοποὺς καθαρῶς φιλερηνικοὺς, ὅχι μόνον διότι ἡ χώρα μας ἔχει ἀνάγκην ἡτυχίας καὶ ἐσωτερικῆς ἀναδιοργανώσεως, ἀλλὰ καὶ διότι μετὰ τὸν μέγαν πόλεμον τὸ πνεῦμα τῆς εἰρήνης ἐπικρατεῖ καὶ εἰς τοὺς νικητὰς καὶ εἰς τοὺς νικηθέντας καὶ εἰς τοὺς οὐδέτερούς. Τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐκ τοῦ πολέμου συμφορῶν ἦτο κοινῆς ἐπιδράσεως δι' ὅλους τοὺς λαοὺς, καὶ ἂν τυχὼν ὑπάρχουν Κυβερνήσεις σκεπτόμεναι διχοφρεστικῶς, εἶναι δύσκολον νὰ ἐπιβληθῶν ἀπέναντι τοῦ πνεύματος τούτου. Καὶ τοῦτο νομίζω ὅτι ἀποτελεῖ καὶ τὸ κυριώτερον ὄπλον τῆς Κ.Τ.Ε. ἡ ὁποία θεθεῖ δὲν ἔχει τὸ ἀναγκαιὸν μέσον κυρώσεως τῶν ἀποφάσεών της ὑπὲρ τῆς εἰρήνης. Διὰ τοῦτο εἴμαι βέβαιος ὅτι καὶ αἱ σκέψεις τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως κενονίζονται

ἐκ τῆς φιλερηνικῆς πολιτικῆς. Ἀλλὰ εἶναι δυνατόν νὰ εὐρεθῶμεν καὶ πρὸ ἀπροόπτων περιπτώσεων, καὶ διὰ τοῦτο εἶναι ἐνδεαμένη ἡ ἀναγκαιὴ πρόνοια. Ἡ Κυβέρνησις θὰ γνωρίζῃ πάντα ἐνδεχόμενον κίνδυνον καὶ ἀναλήψεις. Θὰ ἔχῃ προνοήσει διὰ τὴν εὐρεσίαν τῶν μέσων. Ποῖα τὰ μέσα ταῦτα, τοῦτο εἶναι ἔργον τοῦ Γεν. Ἐπιτελείου, ὅπερ ἔχον ὑπ' ὄφει του τοὺς σκοποὺς τῆς Κυβερνήσεως θὰ κενονίσῃ τὰ ἀναγκαῖα μέτρα. Ἐπομένως καὶ οἱ ἐξω τῆς Κυβερνήσεως εὐρισκόμενοι δὲν ἦτο δυνατόν παρὰ νὰ εὐρεθῶν ἐν τινι διαταγῇ καὶ ἀνησυχίᾳ ὅταν εἰς τὸ δημοτικὸν ἄρθρον παρατήρησαν ὅτι ὁ κύριος ὑπεύθυνος, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Ἐπιτελείου, ἔκρινεν ὅτι τὰ λαμβανόμενα μέσα δὲν εἶναι ἐπαρκῆ διὰ τοὺς σκοποὺς τῆς Κυβερνήσεως.

Γ. Μόδης. Δὲν ἐννοεῖ τὴν παρούσαν Κυβέρνησιν.

Π. Τσαλδάρης. Ὁμιλῶ γενικῶς καὶ δὲν ἐλέγχω. Ἀναφέρω τί εἶπεν ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Γεν. Ἐπιτελείου. Ἡ βάσις τοῦ ἄρθρου εἶναι ὅτι τὰ μέσα δὲν εἶναι ἀνάλογα πρὸς τοὺς σκοποὺς οἱ ὅποιοι ἐπιδιώκονται. Τώρα ἐρωτᾷται: εἶναι ἡ δὲν εἶναι ἀνάλογα καὶ ἐπαρκῆ, καὶ ἂν δὲν εἶναι τί θὰ γίνῃ; Καὶ πρὸς τοῦτο, δύναται νὰ παρίδῃ ἡ Κυβέρνησις τὰς γνώμας τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Γεν. Ἐπιτελείου;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δύνανται ἀνακληθῶνται τὴν εὐθύνην, νὰ τῆς παρίδῃ.

Π. Τσαλδάρης. Νομίζω ὅτι δὲν ἔμπορεῖτε νὰ ἔχετε ἐν ὄργανον καὶ νὰ λέγετε ὅτι δὲν τὸ ἀκούετε.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Ἐπιτελείου μοῦ λέγει «μοῦ χρειάζονται τόσα καὶ σὲ τόσον χρόνον», ἐγὼ τοῦ λέγω «σοὺ τὰ δίδω ὅλα αὐτὰ, ἀλλὰ σὲ ἄλλο χρονικὸν διάστημα». Τώρα βέβαιον ὅτι αὐτὰ εἶναι μὴ ἀνομιλίαι, διότι ἐρχόμεθα ἐδῶ καὶ στρατιωτάρουμε τὸν Ἀρχηγὸν τοῦ Ἐπιτελείου. Ἡ ἐκτίμησις ὅμως πρὸς τὸ πρότερον αὐτοῦ εἶναι μεγάλη. Διότι ἔχω καὶ λόγον νὰ τὸν ἐκτιμῶ. Ἐκαμεν ἐν παρχάτωμα. Θὰ τὸ κατὰλογίσωμεν εἰς τὸν κύκλον τῶν ἀκαδημαϊκῶν τοῦ καθολικῶν. Θὰ τοῦ κάμω καὶ μίαν ἐπιτίμησιν καὶ θὰ τὸν δικτηρήσω, διότι εἶναι ἐκ κόσμημα τοῦ στρατοῦ. Δὲν διαφωνοῦμεν μετὰ τὸν κ. ἀρχηγὸν τοῦ Ἐπιτελείου δι' ἐκεῖνα τοῦ μᾶς χρειάζονται. Διαφωνοῦμεν μόνον ὡς πρὸς τὸν χρόνον ποῦ πρέπει νὰ τὰ ἔχωμεν αὐτὰ. Ἐάν βέβαιον εἶναι ὅτι ἐπὶ τῇ ἐκτίμησιν τοῦ ὅτι θὰ ἐπέλθῃ κατὰστροφὴ ἂν δὲν ἀσπασθῶμεν τὴν γνώμην του, τότε πρέπει νὰ φύγῃ ὁ κ. Μαζαράκης. Ὅμως δὲν φεύγει, διότι εἶναι αὐτονόητον ὅτι τὸ ζήτημα τοῦ χρόνου τῶν προμηθειῶν εἶναι τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας.

Π. Τσαλδάρης. Καὶ τῆς ὁμοῦ μου ἐκτιμήσεως ἀπολύτως ἀπολύσει ὁ στρατηγὸς Μαζαράκης καὶ εἰς τοῦτο ὀφείλεται ὅτι συνήντα κατὰ τὸν κατὰκρισμὸν τῆς Οἰκουμένης Κυβερνήσεως νὰ συμμετάσχῃ αὐτῆς.

Α. Μανιάς. Ὁρεῖται νὰ δηλώσω ὅτι ἡ «Ἐργασία» ἐδέχθη τὸ ἄρθρον τοῦ κ. Μαζαράκη ἐνεκα τῆς πανελληνίου πρὸς αὐτὸν ἐκτιμήσεως καὶ μετὰ τὴν δῆλωσιν του ὅτι ἔχει τὴν συγκολληθεῖν τῆς προϋπαρμένης του ἀρχῆς.

Π. Τσαλδάρης. Εἰς ἐν μόνον διαφωνοῦμεν πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως, ὅτι δὲν ἐπρόκειτο περὶ ἄρθρου γρηφέντος κατὰ παράκλησιν ἐνὸς περιοδικοῦ, διότι ὁ στρατηγὸς κατέχει τοιαύτην ἐπίσημον θέσιν, ὥστε νὰ μὴ δότῃ τὸ ἄρθρον αὐτὸ μόνον κατὰ παράκλησιν μίαν ἐφημερίδας.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐνθυμηθῆτε τὰ «πλάσματα» τῶν Ρωμίων.

Π. Τσαλδάρης. Δέχομαι τὸ πλάσμα, ἀλλ' ἐκτιμῶ καὶ τὴν οὐτίαν. Ἐάν ὁ στρατηγὸς νομίζῃ ὅτι μὴ συντελούμενων τῶν προμηθειῶν κάμνομεν ἤδη ἀδίκως δαπάνας, ὅτι δὲν συμβαδίζουν τὰ μέσα μετὰ τὸν σκοπὸν, αὐτὸ εἶναι σοδερὸν. Καὶ ἡ Κυβέρνησις δύναται νὰ εἴπῃ, ὡς εἶπεν, ὅτι τὰ ἔχοντα ἀνάγκην μακροῦ χρόνου τὰ ἐπρομήθευσαν, τὰ ἄλλα θὰ τὰ εὐρω ὅταν θὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα. Καὶ ἐγὼ εἴμαι σύμφωνος νὰ μὴ κάμωμεν πράγματα τὰ ὁποῖα δυνάμεθα νὰ κάμωμεν καὶ ἄλλοτε. Ἄξιον ὅμως σφηνισμοῦ εἶναι τοῦτο. Εἶναι ἐλλείψεις προμηθειῶν τοιαῦται, μὴ δυνάμεναι εὐκόλως νὰ γίνουν εἰς τὸ

μέλλον ἐν ὧρα ἀνάγκης, ἢ ὅχι; Ἀλλὰ τοῦτο θὰ εἶδε λαθὼν εἰς τὴν εὐρυτέραν συζήτησιν τοῦ στρατιωτικοῦ προγράμματος, ἥτις οὕτε ἀπόψε δύναται νὰ γίνη, οὔτε γνωρίζω ἂν πρέπει νὰ γίνη.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Χθὲς ἠρώτησα πάλιν τὸν κ. Μαζαράκη: "Ἐχομεν τὰς προμηθεύσας τὰς ἀπαιτούσας μακρὸν χρόνον;—Μάλιστα.—Τὰ ἄλλα δυνάμεθα νὰ τὰ προμηθευθῶμεν ἐντὸς ἐνὸς ἔτους;—Μάλιστα.—Αὐτὴν τὴν πληροφάνειαν τὴν δίδω. Εἶναι χρήσιμος καὶ ἔξω τῆς αἰθούσης ταύτης. Αἱ ὑπολειπόμεναι ἀνάγκαι δύνανται νὰ πληρωθῶσιν ἐντὸς ἐνὸς ἔτους.

Π. Τσαλδάρης. Δέχομαι τὴν πληροφορίαν αὐτήν, διότι προέρχεται ἀπὸ ὑπεύθυνον πηγὴν, τὴν Κυβέρνησιν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μᾶς λείπει εἶναι ὑλικόν, τὸ ὁποῖον δυνάμεθα νὰ προμηθευθῶμεν ἐντὸς ἔτους, αὐτὸ εἶπα. Ἐχομεν ὅμως ὅλα ἔχομεν τὸ καλὺτερον τοῦ κόσμου. Ἐφ' ὅσον ἐξ ἄλλου πιστεύω ὅτι θὰ ἔχωμεν εἰρήνην ἐπὶ μακρὸν χρόνον, θὰ συμπληρώσωμεν τὰς ὑπαρχούσας ἐλλείψεις ἐντὸς ἔτους. Βεβαίως ἐὰν ἴδωμεν ὅτι σκοτεινιάζει ὁ ὁρίζων, θὰ λάβωμεν ἐγκαιρῶς μέτρα.

Π. Τσαλδάρης. Μετὰ τοῦτο νομίζω ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀντικείμενον συζήτησεως. "Ὅταν συζητηθῶν τὰ στρατιωτικὰ πράγματα θὰ εἴπωμεν τὰς γνώμας ἡμῶν, διότι φρονούμεν, ἐν σχέσει πρὸς ὅσα εἶπεν ὁ κ. Ὑπουργός τῶν Στρατιωτικῶν, ὅτι πολλὰ ἀπὸ τὰ ληφθέντα μέτρα ἦσαν ἄστοχα καὶ ἐζημίωσαν τὸν στρατὸν.

Πρόεδρος. Ὁ κ. Α. Παπαναστασίου.

Α. Παπαναστασίου. Ὁ ἐπερωτῶν εἰς τὴν σημερινὴν συζήτησιν δὲν εἶναι ὁ βουλευτὴς Καρδίτης, ἀλλ' ὁ κ. ἀρχηγὸς τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου. Εἰς τὸ ἄρθρον τοῦ ὁ κ. ἀρχηγὸς δὲν κατηγορεῖ τὴν Κυβέρνησιν, ἀλλ' ἐκφράζει ἐν παράπονον κατὰ τοῦ πολιτικοῦ κόσμου, ὅτι οἱ πολιτικοὶ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη δὲν δείχνουν διὰ τὸν στρατὸν τὸ ἐνδιαφέρον τὸ ὅποion εἰδείχον ἀπὸ παλαιῶν πολιτικῶν, ὅτι τὰ ζητήματα τὰ στρατιωτικὰ κλονίζονται ἀναλόγως τῶν οἰκονομικῶν πραγμάτων καὶ τέλος ὅτι ἐνεκὰ αὐτῆς τῆς τακτικῆς καθυστέρει ὁ ἐφοδισμὸς τοῦ στρατοῦ. Εἰς τὸ πρῶτον παράπονον τοῦ κ. ἀρχηγοῦ τοῦ Ἐπιτελείου, πρὸς τὸν ὁποῖον ἔχω καὶ ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην καὶ συγχαίρω τὴν Κυβέρνησιν διότι τὸν διετήρησε, ἔχω νὰ ἀπαντήσω, ὅτι, ἐὰν τὰ τελευταῖα ἔτη οἱ πολιτικοὶ δὲν ἀντιμετώπιζον τὰ στρατιωτικὰ, τοῦτο συμβαίνει διότι ὅλα τὰ κόμματα ἔχουν στρατιωτικὸς συνεισφοράς, τοὺς ὁποῖους εἰς τὰ ζητήματα αὐτὰ συμβουλευόνται. Ἡ δὲ ἄμεσος μελέτη παρὰ τῶν πολιτικῶν δὲν ὀφείλεται εἰς ὑποτίμησιν τῶν στρατιωτικῶν ζητημάτων, ἀλλὰ εἰς τὸ ὅτι τὰ μελετοῦν εἰδικαί. Τὸ ἄλλο παράπονον τοῦ κ. Ἀρχηγοῦ εἶναι ὀλιγώτερον βάσιμον καὶ ὀφείλω νὰ εἴπω ὅτι δὲν τὸ ἀνέμεινα ἀπὸ ἑνὸς στρατιωτικῶν τῆς μορφώσεως τοῦ κ. Μαζαράκη. Οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὅτι ὁ στρατὸς εὐρίσκεται εἰς συνάρτησιν πρὸς τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν ἐκάστου τόπου καὶ πρὸς τοὺς σκοποὺς οἱ ὁποῖοι πρόκειται νὰ ἐξυπηρετηθῶν. Μετὰ τὸν πόλεμον δὲ θὰ ἦτο παραφροσύνη ἂν, παραμελοῦντες ζωτικὰς ἀνάγκας ὥπως αἱ προσφυγικαὶ καὶ λοιπαὶ, ἐπεδιώκομεν μόνον στρατιωτικὴν ὀργάνωσιν. Ἦμπορόν μάλιστα νὰ εἴπω ὅτι δι' αὐτὴν ἐκάμαμεν περισσότερα. Ἐπρεπε πᾶς τις νὰ ἐννοῇ καὶ πολὺ περισσότερον βεβαίως ὁ κ. ἀρχηγὸς τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου ὅτι ἡ οἰκονομικὴ ἀναστροφὴ καὶ ἡ προσφυγικὴ ἀποκατάστασις εἶναι καὶ αὐταὶ συμβολὴ καὶ τῶν σῶσις διὰ τὴν ἄμυναν καὶ τὴν μαχητικὴν ἱκανότητά τοῦ τόπου.

Ὡς πρὸς τοὺς σκοποὺς τοῦ Ἐθνικοῦ Στρατοῦ ἔχω νὰ παρατηρήσω ἐν πρώτοις, ὅτι, ὅταν λέγωμεν ἀξιόμαχον στρατὸν, δὲν ἐννοοῦμεν τοιοῦτον ἐν σχέσει πρὸς τοὺς στρατοὺς τῶν γειτόνων μας καὶ μάλιστα ὅλων μαζῇ, διότι οἱ περισσότεροι τῶν γειτόνων μας εἶναι ὑπερδωδεκάσιοι, εἴτε τριπλάσιοι ἢ ἡμῶν. Προέχον διὰ τοὺς στρατοὺς εἶναι τὸ ψυχι-

κὸν σθένος. Καὶ μὴ λησμονώμεν ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες ὅτι χάρις εἰς αὐτὸ καὶ ἐπαναστάσεις ἐκάμαμεν ὅταν ἦτο πανίσχυρος ἡ Ὀθωμανικὴ Ἀυτοκρατορία καὶ ἀντιμετωπίσαμεν τράτην ὀλόκληρον εἰς τὸ 1821. Δὲν πρόκειται λοιπὸν νὰ φθάσωμεν τοὺς στρατοὺς τῶν γειτόνων μας. Ἀλλὰ τὸ ζήτημα τοῦ ἐφοδισμοῦ τοῦ στρατοῦ ποῦ δύναται νὰ φθάσῃ; Ἡ ἀντιληψίς μου εἶναι ὅτι τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ὅριον λόγῳ τῆς ἐξελίξεως. Καὶ εἰς αὐτὸ ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ διασάφησις μέχρι ποίου σημείου πρέπει νὰ εἰσθεῖ ἐξοπλισμένοι. Ἀλλὰ ἔχομεν καὶ ἄλλο ζήτημα. Πρὸ τοῦ μεγάλου πολέμου ἡ Ἑλλάς εἶχε ἐθνικὰς διεκδικήσεις, σήμερον δὲν ἔχει καμμίαν ἀπολύτως. Ἐχει σήμερον ἡ Ἑλλάς σκέψιν νὰ προκαλέσῃ καμμίαν σύρραξιν; Τοῦτο πρέπει νὰ διασαφηνισθῇ, διότι ἀνεπτυχθήσαν ἐδῶ διάφοροι θεωρίαι. Ἐλέχθη ὅτι ὑπάρχει δυσαναλογία ἐκτάσεως καὶ πληθυσμοῦ ὅπως καὶ εἰς ἄλλα Κράτη. Καὶ ἐρωτᾷ: εἶναι δυνατόν ὁ ἰσχυρισμὸς αὐτὸς νὰ γίνῃ ἀνεκτός, δηλαδή ἡμεῖς, τὸ μικρὸν αὐτὸ Κράτος, νὰ καλλιεργώμεν τὴν ἰδέαν ὅτι δὲν ἔχομεν ἀρκετὸν ἔδαφος διὰ νὰ ζήσωμεν καὶ εἶναι δυνατόν νὰ φαντασθῇ τις ὅτι θὰ ἀποβλέψωμεν ὅπως διὰ βιαίων μέσων ἐπεκταθῇ;

Κ. Ζαβιτζιάνος. Δὲν ἐννοῶ τοιοῦτον τί, τὸν κεντρίον, ἐδήλωσα ὅτι εἰμαι φιλειρηνικός.

Α. Παπαναστασίου. Αὐτὴ ἡ δῆλωσις περὶ φιλειρηνικότητος δὲν συμβαίνει μετὰ τὰ ἄλλα λεχθέντα. Ἐτονίστατε τὴν δυσαναλογίαν πληθυσμοῦ καὶ ἐδάφους καὶ τὴν ἀνεπάρκειαν τοῦ ἐφοδισμοῦ, καὶ ἐπομένως τί ἠθέλατε νὰ συμπεράνωμεν; Ἀρνῶ ἐξ ἄλλου τὸ γεγονός ὅτι, ἂν ἡμεῖς καλλιεργώμεν τοιαύτας ἰδέας, δὲν πρέπει νὰ ἔχωμεν παράπονον ἂν ἄλλο Κράτος καλλιεργήσῃ καὶ αὐτὸ τὰς ἰδίας αὐτὰς ἰδέας.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἐγὼ εἶπον γεγονότα καὶ ὅχι ἰδέας.

Α. Παπαναστασίου. Αὐτὰ ἀναλύω, καὶ οἱ λόγοι σας δίδουν λαθὼν εἰς τὸν κόμην νὰ πιστεύῃ ὅτι ὑπάρχει ἰδέα νὰ αὐξήσωμεν τὰ ἐδάφη μας. Τοιαῦτα ἰδέαι ὑπάρχουν καὶ εἰς ἔξω τῆς αἰθούσης ταύτης πράγοντας, καὶ τὸ τοιοῦτον πνεῦμα πρέπει νὰ κατὰχῃ, διότι, ἄλλως, δὲν πρέπει νὰ περαιοῦμεθα κατὰ τοῦ τοιοῦτου πνεύματος ἄλλων Κρατῶν ἰσχυροτέρων, ἡμεῖς μάλιστα οἱ ὁποῖοι ἐδωθήθημεν εἰς τοὺς ἀγῶνας μας ἀπὸ τὸ δίκαιον καὶ ἀπὸ τὸ ἀνθρωπιστικὸν πνεῦμα. Βεβαίως αἰρετὸν τὸ ἔδαφός μας λόγῳ τῆς αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ ἡμπορεῖ νὰ γίνῃ στενότερον, καὶ πρέπει νὰ ἀντιμετωπισθῇ διὰ τῆς αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ, ἥτις θὰ ἐπιτελεσθῇ διὰ τῶν παραγωγικῶν ἔργων καὶ διὰ τῆς καλλιεργείας στενότερων σχέσεων μετὰ ἄλλα Κράτη, διὰ νὰ εὐρίσκουν καὶ ἐκεῖ ἐργασίαν οἱ πληθυσμοὶ μας. Αὐτὴ εἶναι ἡ μόνη δυνατὴ λύσις, παραγωγικὴ δηλαδή πολιτικὴ καὶ, περισσότερον, σύνδεσμος μετὰ ἄλλα Κράτη. Ἀλλὰ παρετήρηθ' ὅτι ἐὰν ἡμεῖς καλλιεργώμεν τὴν εἰρήνην ποῖος μᾶς ἐξασφαλίζει ὅτι θὰ τὴν καλλιεργῶν καὶ οἱ ἄλλοι. Κατ' ἐμὲ ὁ στρατὸς θὰ ἔχῃ σκοπὸν ἀμυντικόν. Νὰ μὴ προκαλέσωμεν δηλαδή πόλεμον. Ἀμυνα μόνον τοῦ ἐθνικοῦ ἐδάφους. Καὶ διὰ νὰ κανονίσωμεν αὐτὴν τὴν ἄμυναν πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν καὶ τὰ διεθνή πράγματα. Ἐτονίσθη ὅτι τὸ σύμφωνον τῶν Περσιῶν δὲν ἐξασφαλίζει τὴν εἰρήνην καὶ εἰμὲθι σύμφωνοι ὅτι τὸ συμφωνον τοῦ Κέλλογκ δὲν ἔχει ἄμεσον πρακτικὴν ἐφαρμογήν. Ἀλλὰ τὸ σύμφωνον αὐτὸ ἔγενεν ὡς μὴ ἐνίσχυσις τοῦ φιλειρηνικοῦ πνεύματος. Τώρα συζητοῦν περὶ τῆς πρακτικῆς ἐφαρμογῆς του. Ἐτονίσθη ἀκόμη ὅτι ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν δὲν διαθέτει καὶ αὐτὴ τὴν δύναμιν καὶ τὰ μέσα διὰ νὰ κατορθωθῇ νὰ ἐπιβάλῃ τὴν θέλησίν της. Εἶναι ἀκριβὲς ἡ ἐπίκρισις αὐτὴ μέχρι ἐνὸς σημείου, μετὰ τὴν ἐξῆς διακρίσιν.

Α. Παπαναστασίου. Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς Κερκύρας ἔγενε καὶ κακὴ διαχείρισις τοῦ ζητήματος. Βεβαίως ἂν, πρόκειται νὰ ἔλθουν εἰς σύρραξιν αἱ μεγάλαι Δυνάμεις τότε ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν δὲν θὰ κατορθώσῃ νὰ ἐπιβάλῃ τὰς θελήσεις της, ἀλλὰ ἐὰν πρόκειται νὰ ἔλθουν εἰς σύρραξιν τὰ μικρὰ Κράτη τότε τὸ πρᾶγμα διαφέρει, διότι

τότε ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν θὰ ἐκπληρώσῃ ἀναμφισβήτως τὸν προορισμὸν της.

Π. Ρεδιάδης. Ἄν μᾶς ἐπιτεθῶν θὰ τὴν ἐμποδίσῃ τὴν ἐπιθεσιν ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν;

Α. Παπαναστασίου. Ἄν μᾶς γίνῃ μία ἄδικος ἐπιθεσις ἐκ μέρους τῆς Τουρκίας, βεβαίως ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν θὰ ἐπέμβῃ. Εἰμαι πεπεισμένος ὅτι ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν ἀπέναντι τῶν μικρῶν Κρατῶν θὰ ἐκπληρώσῃ τὸν προορισμὸν της καὶ κατὰ συνέπειαν εἰς τὸ ἄμεσον μέλλον τὸ Κράτος μας εἶναι ἀπολύτως ἐξοπλισμένον. Ἐρωτᾶται: ἀφοῦ παρὰ τὴν βεβαιότητα ταύτην τὸ Κράτος ἐδεδόθησε τόσα ποσὰ διὰ τὸν ἐφοδισμὸν καὶ τὴν ἀναδιοργάνωσιν τοῦ στρατεύματος, μία τοιαύτη πολιτικὴ εἶναι πολιτικὴ ἐκθέτουσα τὸ Κράτος; Φρονῶ τούναντι, ὅτι εἶναι πολιτικὴ ἐξυψοῦσα τὰς πολιτικὰς καὶ ψυχικὰς δυνάμεις τῆς χώρας. Ἀλλ' εἶναι καὶ ἐν ἄλλο ζήτημα: Ἡ Ἑλλάς ἀκολουθεῖ τὴν Βαλκανικὴν πολιτικὴν καὶ γενικώτερον ἀκόμη μίαν πολιτικὴν συνάψιν καὶ προπαρασκευῆς συμφώνων φιλικῶν. Ἐφόσον δὲ προπαρασκευάζει τὰ σύμφωνα αὐτὰ τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ καταλήξουν καὶ εἰς σύμφωνον περὶ ἐξοπλισμοῦ θὰ ἦτο σῶφρων αὐτὴ ἡ πολιτικὴ ἐὰν ἡ Ἑλλάς ἐξοπλίζετο μέχρι ὁδόντων; Εἰμαι τῆς γνώμης ὅτι ἡ πολιτικὴ αὐτὴ θὰ ἦτο βλαβερὰ διὰ τὴν χώραν. Ἐξεταστέον εἶναι ἐὰν αἱ γινόμεναι δαπάναι δικτιθῶνται καταλλήλως, ὥπως θὰ ἦτο ὁ περιορισμὸς τῶν μονάδων καὶ τῶν ἐπικουρικῶν ὑπηρεσιῶν. Ἀλλ' αὐτὴ ἡ συζήτησις δὲν δύναται νὰ γίνῃ αὐτὴν τὴν στιγμὴν φρονῶ ὅτι αἱ μεγάλοι συμφορὰ τοῦ πολέμου ἀνέπτυξαν εἰς ὅλον τὸν κόσμον τὸ αἰσθητικὸν τῆς ἡσυχίας καὶ τῆς γαλήνης, ἀνέπτυξαν δὲ προσθιῶς καὶ ἀνθρωπιστικὰς ἀντιλήψεις, ἡ δὲ Ἑλλάς, ἥτις εἶδε πολλάκις, ἐνεκὰ τῶν ἀνθρωπιστικῶν αὐτῶν ἀντιλήψεων, τὰ δίκαιά της σιζόμενα, θὰ ἔπρεπε εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἀντιλήψεων τούτων νὰ ἔχῃ τὴν πρωτοβουλίαν, καὶ διότι εἶναι μικρὸν Κράτος καὶ διότι ἡ ἱστορία της ἐπιβάλλει αὐτὸ, καὶ ἔπρεπε ὅλοι αἱ ἀντιλήψεις κάτωθι τῶν ὁποίων ὑποκρύπτεται ἑνα αἰσθητικὸν ἐθνικιστικὴς ὑπερβολῆς νὰ κατεπνίγοντο, διότι αὐτὸ ἐπιβάλλει τὸ γενικὸν συμφέρον τοῦ Ἐθνους (χειροκροτήματα).

Γ. Καφαντάρης. Δὲν θὰ σᾶς ἀπασχολήσω ἐπὶ τῶν δηλήσεων τοῦ κ. ἀρχηγοῦ τοῦ Ἐθνικοῦ Δημοκρατικοῦ κόμματος, περὶ τῶν λόγων οἵτινες προεκάλεσαν τὴν διστασιν αὐτοῦ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, οὔτε καὶ ἐπὶ τῶν συστάσεων ἃς διετύπωσεν ὁ κ. ἀρχηγὸς τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως, ὥπως καθιερωθῇ ἡ ἀρχὴ νὰ μὴ ἐπιρρίπτονται μομφαὶ καὶ ἐπικρίσεις κατὰ τῆς Κυβερνήσεως παρὰ τῶν συμπατριωτῶν μετ' αὐτῆς, εὐθὺς ὡς παύσῃ ἡ συνεργασία των, διότι τοῦτο ἀποτελεῖ ζήτημα ἠθικῶν πολιτικῶν σχέσεων, αἵτινες δὲν ὑπόκεινται εἰς συνταγὰς. Θὰ σημειώσω μόνον τὴν διαθεθεσίαν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ὅτι δὲν πρέπει εἰς τὸν τόπον αὐτὸν νὰ περιμένωμεν ὅτι τὰ πράγματα δύνανται νὰ προχωρήσουν μετ' ὅλης τῆς εὐκαίρας ταχύτητος. Συμφωνῶ εἰς τοῦτο, ἀλλὰ θὰ παρατηρήσω ὅτι ὁ κ. Προέδρος τῆς Κυβερνήσεως δὲν ὑπῆρξεν ἴσως τόσον ἀκριβοδίκαιος ἀπέναντι τῶν ἄλλων ὅσον καὶ πρὸς ἐαυτόν. Διότι ὅταν ἀνέλαβε καὶ πάλιν τὴν ἡγεσίαν τοῦ κόμματος εἶπεν ὅτι οἱ προκάτοχοι του δὲν κατώρθωσαν εἰς διάστημα 15 μηνῶν νὰ συμπληρώσουν τὴν ὅλην τῆς χώρας ἀνάπλασιν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν εἶπον τοιοῦτον τί.

Γ. Καφαντάρης. Ἐχει καλῶς.

Ἐπὶ τῷ στρατιωτικῷ ζητήματι δὲν θὰ ἐξετάσω ἐπίσης τὸ καθαρῶς προσωπικὸν ζήτημα τὸ ἀφορῶν τὸν ἀρχηγὸν τοῦ Γεν. Ἐπιτελείου, διότι ἐκ πεποιθήσεως φρονῶ, ὥπως ἄλλως τε καὶ ὀλόκληρος ἡ Βουλὴ, ὅτι ἡ βαρύτης τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Ἐπιτελικῆς Ὑπηρεσίας καὶ ἡ χρησιμότης αὐτοῦ εἰς τὴν θέσιν ἣν κατέχει εἶναι τόση, ὥστε δὲν ἔπρεπε νὰ προκληθῶμεν εἰς μίαν ἀκρατον λεπτολογίαν, ἥτις ἡδύνατο νὰ τὸν θίγῃ. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μᾶς ἐνδιαφέρει εἶναι ἡ οὐσίαν τῶν πραγμάτων, ἥτοι ἐὰν καὶ κατὰ πόσον εἶναι ἀληθὲς ὅτι

παραμελήθη μέχρι τοῦδε ἡ στοιχειώδης τῆς ἀμύνης τῆς χώρας ἐξασφάλισις καὶ κατὰ πόσον τίθεται τὸ δίλημμα ἡ τῆς κατὰργήσεως τοῦ στρατοῦ ἢ τῆς ἐξασφαλίσεως ὅλων τῶν ἀπαιτούμενων διὰ τὸν πλήρη αὐτοῦ ἐφοδισμὸν δαπανῶν.

Τὰ δικτυωθέντα κερὰ πονα περὶ τῆς συστηματικῆς ἀκῆ δίκης ἀπέναντι τοῦ στρατοῦ δὲν εἶναι σημερινά. Διευρυνθήσαν πρὸ πολλῶν ἐτῶν καὶ ἐφ' ὅσων εἰς παροχυσμὸν εἰς δύο ἐποχάς, κατὰ τὸ 1925 ἐπὶ Κυβερνήσεως τοῦ κ. ἐκ Πατρῶν πολιτευτοῦ, καὶ κατὰ τὸ 1927 ἐπὶ τῆς Οἰκουμένης κα' τῶν συμπατριῶν Κυβερνήσεων. Κατὰ τὸ 1927 μάλιστα, ὅτε Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἦτο ὁ νῦν ἀρχηγὸς τοῦ Ἐπιτελείου, ὠνομάσθη οὗτος ὁ Ὑπουργὸς τοῦ ἐξοπλισμοῦ τῆς χώρας. Καὶ διὰ νὰ ἐνοήσετε πόσον εἰλικρινεῖς ἦσαν αἱ προθέσεις τῶν φωνασκούντων, σᾶς ἀναφέρω ὅτι ἐπὶ Κυβερνήσεως τοῦ κ. πολιτευτοῦ Πατρῶν ἐγένοντο αἱ πλέον ἀθρόαι προμήθειαι.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ἀντιπρ. τῆς Κυβερν.) Ἐπειδὴ, ἐὰν εἶχον τότε τὴν Κυβέρνησιν, τὴν εἶχον χάρις εἰς τὴν ὑμετέραν ἀνεπιφύλακτον ὑποστήριξιν.....

Γ. Καφαντάρης. Καὶ δι' αὐτὸ δὲν ἠρνήθη οὐδεμίαν ἀλληλεγγύην μέχρι σήμερον.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ἀντ. τῆς Κυβ.) Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην διετίθησαν ἐκ τοῦ Προϋπολογισμοῦ διὰ τὸν ἐφοδισμὸν τῆς χώρας 500 ἑκατομμύρια.

Γ. Σακκαλῆς. Καὶ ποῖαν βεβαιότητα εἶχε τότε ἡ δραχμή.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ἀντ. τῆς Κυβ.) Τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποῖαν ἡτοιμαζόμεν νὰ ζητήσω πάλιν δάνειον διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν προσφύγων δὲν ἦτο δυνατόν νὰ φάινωμαι ἐπιθετικὸν τὸν προϋπολογισμὸν μετὰ τόσον μεγάλῃ κοινῶν. Καὶ δι' αὐτὸ ἐζήτησαν δι' ἰδιαιτέρου ἐγγράφου μου ἄλλα 260—270 ἑκατομμύρια, τὰ ὁποῖα ἀνετίθεον τὸ σύνολον εἰς 750 ἑκατομμύρια, ἰσοδυναμοῦντα κατὰ τὴν σημερινὴν ἀξίαν τῆς δραχμῆς μετὰ 1200 ἑκατομμύρια. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐδομηκεν ἀπὸ τὸν καὶ νῦν ἀρχηγὸν τοῦ Γεν. Ἐπιτελείου μετ' ἐγγράφου ὅτι αἱ πιστώσεις εἰς ἀνεπάρκειαν. Τοῦ εἶπον τότε ὅτι πολὺ καλὰ πρᾶττει στέλλων τὰ ἐγγράφα αὐτὰ διότι ὡς ἀρχηγὸς τοῦ Ἐπιτελείου πρέπει ν' ἀποσπῇ ἀπὸ ἐπὶ τῶν τῶν εὐθύνην, τὴν ὁποῖαν ἔχω ἐγὼ, ὁ ὁποῖος προβλέπω ὅτι πιθανὸν νὰ ἔχωμεν ἐπὶ τινὰ ἐτήν περίοδον εἰρήνης καὶ συνεπῶς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ δαπανήσωμεν περισσότερα. Προσέθετα μάλιστα ὅτι τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον μοῦ ἔλεγεν ὅτι χρειάζεται διὰ τὴν πλήρη ὑπεστήριξιν τότε τὸ Ἐπιτελεῖον ὅτι χρειάζονται 8 δισεκατομμύρια—τῆς χώρας ἀναστροφῆς ἔπρεπε νὰ τὸ διαθέσωμεν κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ ἐπισπεύτωμεν τὰς παραγγελλίας ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι ἐχρειάζοντο μακρότερον τινὰ χρόνον διὰ νὰ ἐτοιμασθῶσιν. Αὐτὴ ἡ πολιτικὴ ἐπαρτήθη τότε. Καὶ ὡμολόγησεν ὁ ἴδιος ἀρχηγὸς τοῦ Ἐπιτελείου, ὡς Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἐπὶ τῆς Οἰκουμένης Κυβερνήσεως, ὅταν ἐκμα μίαν περιοδείαν ἀνὰ τὰς φρουράς, ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐγένοντο αἱ συντονώτεροι παρεσκευαὶ καὶ αἱ περισσότεροι προμήθειαι. Ἀλλὰ τί συνέβη; Ἄλλος στρατηγὸς ἐγράψεν ὑπὸ τὸ ἀρχικὸν W. ἐκνευλισμένην ἄρθρον, ὅπου ἐλεγε ὅτι, ἀφοῦ οἱ πολιτικοὶ εἶναι ἀνίκανοι νὰ εὐρωσι «μονοκοπανία» τὰ 8 δισεκατομμύρια ποῦ χρειάζονται, πρέπει νὰ φύγουν ἔνα ἑλθῶσιν οἱ στρατιωτικοί. Ἐρεχν τοὺς στρατιωτικούς καὶ εἶδομεν πῶς ἔβαν τὰ 8 δισεκατομμύρια.

Γ. Καφαντάρης. Σφοδρὰ ἐπιθεσις ἐγένετο κατὰ τῆς Κυβερνήσεως τοῦ κ. Μιχαλακοπούλου διὰ τὴν ἀκρίβειαν της ὡς πρὸς τὸν στρατὸν καὶ τὴν ἀπογύμνωσιν του, ἐνῶ ἐγιναν ἀθρόαι παραγγελλίαι, τόσης μάλιστα ἐκτάσεως, ὥστε νὰ μὴ εἶνε δυνατόν οὔτε ἡ ἐκτέλεσις οὔτε ἡ πληρωμὴ εἰς μίαν χρῆσιν. Ἐφ' ὅσον ὅμως ὁ παροχυσμὸς τῶν ἐπικρίσεων εἰς μεγαλύτερον σημεῖον ἐπὶ τῆς οἰκουμένης καὶ αἱ τῶν συμπατριῶν Κυβερνήσεων, αἱ ὁποῖαι εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ἔτους 1927—28 ἀνέγραψαν, πιστώσεις 500 ἑκατομ. διὰ τὸ ὑλικὸν ἐπιστρατεύσεως καὶ τὴν ἀνέγερσιν τῶν κτιρίων. (C)

προϋπολογισμός των τακτικών εξόδων και των εκτάκτων πιστώσεων του Υπουργείου των Στρατιωτικών διὰ τὴν χρήσιν τοῦ 1927—28 ἀνέρχεται εἰς τὸ ποσὸν τῶν δραχμῶν 1,524,000,000. Εἰς τοῦτο ὑπάρχει καὶ ἡ ἐξήγησις ἐπὶ τῆς διακοπῆς τοῦ κ. βουλευτοῦ Κορινθίως σχετικῶς μετὰ τὰς περικοπὰς τῶν ἐξόδων ἀμύνης τῆς χώρας, περὶ τῶν ἡ ἐκθεσίς τῆς ἐπιτροπῆς τῶν ἐμπειρογνομόνων. Τοῦτο μοῦ ἐπροξένησεν ἐντύπωσιν διότι καὶ ἐγὼ ἀναγνώσκας τὴν ἐκθεσὶν ταύτην οὐδαμῶς ἀνεύρον τοιοῦτον τί, ἡ δὲ ἀνακοίνωσις δὲν εἶχε θέσιν, διότι ἤτο γινώσκον ὅτι ὁ μὲν προϋπολογισμὸς κατετέθη τὴν 1 Ἰουνίου, ἡ δὲ ἐκθεσίς τῶν ἐμπειρογνομόνων εἶχεν ἤδη κατατεθῆ ἀπὸ τὸν Φεβρουάριον ὅτε εὐρισκόμεθα εἰς τὸ στάδιον τῶν συνεννοήσεων διὰ τὴν ὀριστικὴν κατάρτισιν τοῦ προϋπολογισμοῦ. Συνεχίζων, ἀναγινώσκει περικοπὴν τῆς ἐκθέσεως ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀναγράφεται ὅτι αἱ στρατιωτικαὶ ὑπηρεσίαι ἐξέχθησαν τὴν περικοπὴν τῶν πιστώσεων καὶ τὴν περιορισμὸν τοῦ συνόλου τῶν ἐξόδων διὰ τὰς στρατιωτικὰς δαπάνας εἰς 1.500 ἑκατομ.

Π. Ἀραβαντινός. Ἀναγινώσκει ἐτέραν περικοπὴν τῆς ἐκθέσεως.

Γ. Καφαντάρης. Ἡ ἐπιτροπὴ τῶν ἐμπειρογνομόνων ἐπίστευεν ὅτι θὰ εὕρισκον ἱσχυρογνώμονας ὑπηρεσίας αἱ ὁποῖαι δὲν θὰ ἤθελον τῶν περιορισμῶν τῶν δαπανῶν διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀνόρθωσιν τῆς χώρας. Ἐγένετο δὲ κυρίως μὴ μετὰθεσις πιστώσεων διὰ νὰ εἶνε δυνατὴ ἡ ἀνακούρσις μὴ βεβαρυμένης χρήσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ. Μετὰθεσις ἡ ὁποία ἐξεδηλώθη βραδύτερον ὅταν ἀπεδείχθη ὅτι τὰ ἀποτελέσματα τῆς χρήσεως ἦσαν ἱκανοποιητικά, ὅποτε ἐγένετο εἰς τὴν χρήσιν 27—28 ἡ ἀνάληψις 160 ἑκατομ. διὰ παραγελίας αἱ ὁποῖαι δὲν ἐπραγματοποιήθησαν διαρκούτης τῆς χρήσεως. Περιορίσθηκαν λοιπὸν τὰς πιστώσεις εἰς 1.519 ἑκ. ἀπέναντι γενικοῦ συνόλου ἐξόδων 8 δισεκατομμυρίων, ἤτοι αἱ δαπάναι διὰ τὸ στράτευμα ἐξεπρόσωπον τὰ 29 ἕως 23 0/0, ἂν δὲ ἡθέλωμεν ἀφαιρέσει ἀπὸ τὸ σύνολον τῶν ἐξόδων τὰς μονήρους προαράσεις τοῦ Κράτους, ἤτοι συντάξεις καὶ δημόσιον χρέος, θὰ ἐδίδετο ὅτι ἡ ἀναλογία τῶν δαπανῶν διὰ τὸν στρατὸν καὶ τὸ ναυτικὸν ἀνῆρχετο εἰς 34 0/0.

Π. Ἀραβαντινός. Πῶς συμβυθίζονται ταῦτα μετὰ τὴν καταγγελίαν τοῦ κ. Μαζαράκη;

Γ. Καφαντάρης. Αὐτὸ εἶναι τὸ ζήτημα τὸ ἐξετάζομεν. Διὰ τὸν στρατὸν λοιπὸν καὶ τὸ ναυτικὸν ἐδαπανᾷτο ἡ ὡς ἂν ἀναλογία καὶ ὅν χρόνον διὰ τὴν πειθεῖν διατίθεντο 10 0/0 καὶ διὰ τὴν ἀπαλῆναι 6 0/0. Αὕτῃ ἤτο ἡ Κυβέρνησις ἡ συνεχῶς διὰ τὸ ἀποκρίναι ὅτι προητοίμασε τὴν ἐθνικὴν καταστροφὴν διὰ τοῦ ἀρροπισμοῦ. Ἀκόμη περισσότερον καταφαίνεται ἡ πρόθεσις τῶν τότε κατηγόρων ἂν ληρῶν ὅτι ὅσοι αὐτοὶ ὁ θόρυβος διὰ τὴν ἀκηδίαν πρὸς τὸ στράτευμα ἐκόπασεν ἄμικ τῇ ἀνκρήσει τῆς παρούσης Κυβερνήσεως εἰς τὴν ἀρχήν, διὰ νὰ φανῇ σήμερον ἐπείσοδικός, ἐνθ' ἐπὶ τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως αἱ πιστώσεις τῶν 500 ἑκατομμυρίων διὰ τὴν προμήθειαν τοῦ ὕλικου καὶ τὴν ἀνέγερσιν τῶν κτιρίων ἦσαν πιστώσεις ἐπιβαλλόμεναι ἐξ ὑποχρεώσεων, ὅταν δὲ ἤρχισεν ἡ ἐλάττωσις τῶν ἀνελιγμένων ὑποχρεώσεων συνεζήτησαμεν μετὰ τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν πῶς θὰ ἦτο δυνατόν νὰ συστηματοποιήσωμεν τὸν ἀνεροδιασμὸν τοῦ στρατεύματος καὶ νὰ καταστήσωμεν τὸ στράτευμα ἀξιοπρόθεμον, καὶ κατελήξαμεν νὰ ἀναγράψωμεν ἐκτάκτους πιστώσεις 300 ἑκατομμύρια, νὰ ἀναγράφεται δὲ ἐφόσον παρίσταται ἀνάγκη τὸ ποσὸν τῶν 200 ἑκατομμυρίων. Ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ 1928—29 εἶχε πιστώσεις 269 ἑκ. αἵτινες περιστάθησαν εἰς 195. Ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ 1929—30 ἀναγράφει πιστώσεις 199 ἑκατομμύρια, διὰ δὲ τὸν προϋπολογισμὸν 30—31 διατίθενται ὑπὲρ τοῦ ἐπικυβερνήτου ταμείου Ἑθνικῆς Ἀμύνης 200 ἑκατομμύρια ὡς ἐπιχορήγησις τοῦ Κράτους, παραχωρεῖται δὲ εἰς αὐτὸ καὶ τὸ προῖον

τῶν ἀδικημάτων πιστώσεων τοῦ Ὑπουργείου καὶ τὸ προῖον τῶν ἀντιστρατιωμάτων.

Τὴν πρόνοιαν αὐτὴν θεωρῶ ἀπολύτως ἱκανοποιητικὴν, ἐφόσον μάλιστα ὑπάρχει ἡ διὰθεσις τῆς αὐξήσεως τῶν πιστώσεων αὐτῶν κατὰ 100 ἑκατομμύρια, προϋούσης τῆς βελτιώσεως τῶν οἰκονομικῶν. Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ὀφείλω νὰ παρατηρήσω ὅτι ὁμοίαι πρόνοιαι ἐλήφθη διὰ τὸ ταμεῖον Ἑθνικῆς Ἀμύνης κατὰ τὴν πρώτην λειτουργίαν αὐτοῦ. Δὲν νομίζω ὅτι τὸ μέτρον τοῦτο εἶναι εὐστοχόν, διότι θὰ ἔχη προδήλως ὡς ἀποτέλεσμα νὰ δημιουργηθῇ οὐράτος ἀναγωνισμὸς μεταξὺ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν καὶ τῶν λογιστικῶν τοῦ Κράτους ὑπηρεσιῶν κατὰ τὴν κατάρτισιν τοῦ προϋπολογισμοῦ, τοῦ μὲν προσπαθοῦντος νὰ αὐξήσῃ τὰ κοινὸν τῶν πιστώσεων διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ στρατοῦ, τῶν δὲ ἀντιδρωσῶν καὶ προσπαθοῦσων νὰ μειώσων ταῦτα, ὅπως περιορισθῇ ὅσον τὸ δυνατόν περισσώτερον ἢ πρὸς τὸ ταμεῖον τοῦτο χορηγήσεις.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Νὰ σᾶς δώσω μίαν πληροφορίαν.

Γ. Καφαντάρης. Ὁχι, διότι θὰ εἶπω καὶ διὰ ποῖον ἀκόμη λόγον δὲν εἶναι εὐστοχόν τὸ μέτρον. Διότι εἰσάγει εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ Κράτους ἐν στοιχείον ἀβεβαιότητος, τὸ ὅποῖον ἴσως σήμερον εἶναι ἐπουσιώδες....

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ποῖον στοιχείον ἀβεβαιότητος;

Γ. Καφαντάρης. Δὲν γνωρίζομεν πόσον θὰ εἶναι α ὁ τὸ ποσὸν τῶν ἀδικημάτων πιστώσεων.

Γ. Μαγῆς (Ὑπουργός Οἰκονομικῶν). Τί ἀβεβαιότης εἰ αὐτῇ;

Γ. Καφαντάρης. Δὲν γνωρίζομεν ἐν τὸ Κράτος ὑποχρεοῦται νὰ δώτῃ 30,000,000 ἢ 50,000,000 ἢ 60,000,000 πιστώσεις ἀνελιγμένων. Καὶ ἂν ἔλθῃ ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους ἐντὸς στενῶν ἀναλογιῶν δὲν θὰ γνωρίζομεν ἐὰν ἔλωμεν πλεῖρας τὸ ἱσοζύγιον ἢ μικρόν ἢ ἑλλείμμα ἢ μικρόν ἢ πλεονέκτημα. Ἀλλὰ τὸ στοιχείον αὐτὸ τῆς ἀβεβαιότητος δὲν εἶναι μόνον διὰ τὸν προϋπολογισμὸν, εἶναι καὶ διὰ τὴν κατὰστρωσιν τῆς στρατιωτικῆς πολιτικῆς, ἡ ὁποία δὲν θὰ στηρίζεται καὶ αὐτὴ ἐπὶ τῶν καὶ ἀπολύτως βεβαίων πιστώσεων.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Σᾶς εἶναι χρήσιμον νὰ μάθετε ποῖα εἶναι ἡ συνεννόησις μου μετὰ τοὺς στρατιωτικούς. Τοὺς εἶπον: Κύριοι, σᾶς δίδω τὰς ἀδικητάς πιστώσεις τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ, τὸ κάμνω αὐτὸ διὰ νὰ σᾶς ἀναγκάσω νὰ ἐπιτύχετε καὶ δυνάτην οἰκονομικὴν ἐπὶ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ, οὕτως ὥστε νὰ ἡμπορῇ ὅσον τὸ δυνατόν περισσώτερον νὰ φέρῃ εἰς τὸ ταμεῖον τῆς Ἑθνικῆς Ἀμύνης. Διότι, ὅταν οἱ ἐνεργοῦντες τὰς δαπάνας γνωρίζετε, ὅτι, ἐν οἰκονομῆστέ μετὰ δαπάναν, ἡ δαπάνη αὐτὴ δὲν θὰ πῇ εἰς τὴν κατὰ τὸν τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἀλλὰ εἰς τὸ ταμεῖον τῆς Ἑθνικῆς Ἀμύνης, πιστεύω ὅτι θὰ οἰκονομῆσωμεν περισσώτερα ἀπὸ 4 0/0.

Γ. Καφαντάρης. Δὲν γίνεταί κανεὶς ἀπολύτως περιορισμός, δὲν εἶναι ὑπὸ καμμίαν αἵρεσιν.

Γ. Μαγῆς (Ὑπουργός Οἰκονομικῶν). Εἴπομεν δηλαδὴ ὅτι ἂν μᾶς παρουσιάζουν προϋπολογισμὸν τακτικῶν ἐξόδων κατὰ τῶν 1025 ἑκατομμυρίων θὰ αὐξήνομεν τὴν προνοηδότην. Ὅσον ἀρροῖ τὸν φόβον σᾶς περὶ συγκρούσεων μεταξὺ τῶν ἀρμόδιων ὑπηρεσιῶν, σᾶς λέγω ὅτι ὁ φόβος αὐτὸς εἶναι ἀβάσιμος διότι ὅλα τὰ ζήτηματα ἐκκλονίσθησαν ἀνευ συγκρούσεως τινός.

Γ. Καφαντάρης. Δὲν παρατείνω τὴν συζήτησιν ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως, διὰ νὰ μὴ κατηγορηθῶ ἀπὸ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως ὅτι παρεκτρέπω αὐτὴν πρὸς ἄλλα θέματα, καὶ ἐπανέρχομαι ἐπὶ τοῦ κυρίου ζητήματος. Ὅταν λαμβάνεται τοιαύτη πρόνοια ἐκ μέρους τοῦ Κράτους, ὅταν, ὡς ἀνέφεραν ὁ κ. Ὑπουργός τῶν Στρατιωτικῶν, ἀπὸ τοῦ 1923 καὶ ἐντεῦθεν διατέθησαν διὰ τὸν ἀνεροδιασμὸν τοῦ στρατεύματος 2,550,000, ὅταν, παρὰ τὰς πιστώσεις αὐτὰς, ἐλήφθη ὅλη

σειρὰ τῶν ἐπιβαλλομένων μέτρων διὰ τὴν προαγωγήν τοῦ στρατοῦ, διὰ τὴν τεχνικὴν αὐτοῦ ἐκπαιδεύσιν, διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἀεροπορικῶν ὑπηρεσιῶν κλπ., ὅταν πάντα ταῦτα τὰ μέτρα λαμβάνονται, εἶναι δυνατόν νὰ κατηγορηθῇ εἴτε ὁ παλαιὸς πολιτικὸς κόσμος, εἴτε ὁ σήμερον κυβερνῶν δι' ἀκηδίαν ἀπέναντι τῶν ἀναγκῶν τοῦ στρατεύματος;

Προχωρῶν, ἀναφέρει ἄρθρον ἐτέρου στρατηγικοῦ διὰ τοῦ ὁποίου κατηγορεῖται ἡ Οἰκουμένη Κυβέρνησις ὅτι διέθεσε δεκάδας ἑκατομμυρίων δι' ἀνέγερσιν στρατώνων ἐν Πάτραις, Κορίνθῳ κλπ., πρῶγμα τὸ ὅποῖον δὲν εἶναι ἀκριβὲς ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1927—28 καὶ τοῦ συννημένου αὐτῷ πίνακος εἰς τὸν ὅποῖον οὐδεμία τοιαύτη δαπάνη ἀναγράφεται καὶ ὑπερ ἄρθρον προηλθε προφανῶς ἐκ πλάνης καὶ οὐχὶ ἐκ προθέσεως κακοδοῦλου. Κατηγορήθημεν ὅλοι οἱ πολιτικοὶ καὶ δὲν ἤξεύρω ἂν περισσώτερον ἐγὼ ὅτι τὰ πάντα ὑπετάσσονται εἰς μίαν οἰκονομικὴν ἀνάγκην, κατηγορήθημεν ὅτι τὸ στρατιωτικὸν ζήτημα τὸ ἀντιμετωπίζομεν μόνον ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴν αὐτοῦ ἀποψιν. Εἰμαι ἀπολύτως βέβαιος ὅτι ὁ διαπρεπὴς ἀρχηγὸς τοῦ Ἐπιτελείου δὲν ἠγνοεῖ ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον φαίνεται περιέχοντα ἡ ἑκφρασις αὐτῇ, ἡ ὁποία ὑπερέβη τὴν ἐνδομυχόν του σκέψιν. (Θ) ἡ ο μικρόνους ὁ πολιτικὸς ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θὰ παρεσύρετο ἐν τῇ ἀντιμετωπίσει οἰουδήποτε ζητήματος καὶ πρὸ παντός στρατιωτικοῦ ἀπὸ ἀντιλήψεως μονομερείας. Αἱ μονομερεῖς ἀντιλήψεις προσιδιάζοντες εἰς τοὺς τεχνικούς, ἐνθ' οἱ πολιτικοὶ ἐν τῇ χαράξει τῶν πρακτικῶν τοῦ Κράτους κατευθύνσεων ἔχουν καθήκον νὰ ἔχουν ἀκεραίαν τὴν εἰκόνα τοῦ συνόλου τῶν ἀναγκῶν καὶ τῶν πόρων τῆς Πολιτείας, ν' ἀντιστοιχῶν δὲ ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ποῖα αἱ ἐπείγουσαι ἀνάγκαι αἱ χρήζουσαι ἱκανοποιήσεως καὶ ποῖα αἱ δεκτικαὶ ἀναβολαί. Πῶς ἦτο δυνατόν νὰ φαντασθῇ τις ὅτι ἡδυνάμεθα νὰ προδῶμεν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν ἐνδὲς προγράμματος ἐπεντάσεως τῶν ἐξοπλισμῶν τοῦ Κράτους ἐφ' ὅσον αἱ δαπάναι αὐτοὶ θὰ ἦγον εἰς οἰκονομικὴν κατὰστροφὴν;

Ἐκτός μόνον ἐὰν εὐρισκόμεθα εἰς πολέμικον ἀγῶνα, ὅποτε θὰ ἔπρεπε νὰ ἐξαντλησώμεν καὶ τὸν τελευταῖον ὀβολόν μας ὅπως ἀντιμετωπίσωμεν τὸν εἰσβαλλόντα ἐχθρόν. Ἀλλὰ ὑπάρχει τοιοῦτος φόβος; Ἀντιθέτως, ὑπάρχει βαθυτάτον τὸ αἰσθημα ὅτι ἡ εἰρήνη δὲν θὰ διατρέξῃ κίνδυνον πρὸς τῆς παρελεύσεως μακροτάτης περιόδου, διότι καὶ ὁποιοῦδήποτε ὅστις ὁ ἀπειλόμα νὰ ταράξῃ αὐτὴν θὰ ἐξηγεῖτο οὐδὲν ὅσον ἡ ἀνθρωπότης καὶ ὅτι ἐπέβαλε τὸν σεβασμὸν πρὸς τὴν εἰρήνην. Ἐφ' ὅσον καὶ αἱ Ἑνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς ἀνέλαθον τὴν πρωτοβουλίαν μὴς προσθέτου ἐγγυήσεως διὰ τὴν εἰρήνην θὰ ἀντελήφθητε πόσῃ εἶναι ἡ πεποίθησις πρὸς αὐτήν. Ἐχομεν λοιπὸν διὰ μίαν μακρὰν σειρὰν ἐτῶν πεποίθησιν ἐπὶ τὴν εἰρήνην διότι ἐπὶ τέλους καὶ ἡ Κ.Τ.Ε. ἐὰν δὲν ἐπιβάλλεται ἀπέναντι τῶν μεγάλων Δυνάμεων ἐπιβάλλεται ἀπέναντι τῶν μικρῶν Κρατῶν ἀπολύτως. Τὸ ἐπείσοδιον τῆς Κερκυρῆς τὸ ὅποῖον ἀνεφάρθη ἔγινε κατὰ τὰ πρῶτα θήματα τῆς Κ.Τ.Ε. προτοῦ ἀκόμη ὁ θεσμὸς ἀνδρωθῇ ὡς ἡνδρώθη σήμερον, δεύτερον ἔχομεν ἀντιμέτωπον μίαν μεγάλην Δύναμιν, τρίτον δὲ πταίει ἡ διαχείρισις τοῦ ζητήματος ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος, ἡτις ἀνέθεσε τὸ ζήτημα εἰς τὴν Πρεσβευτικὴν Διάσκεψιν καὶ ὅχι, καθ' ὃ εἶχεν ὑποχρέωσιν, εἰς τὴν Κ.Τ.Ε. Ἀλλὰ ἐν τῇ Κράτος σήμερον ἐπεχειρεῖ νὰ ταράξῃ τὴν εἰρήνην ὀλοκλήρως ὁ κόσμος θὰ ἔκαμνε τὸ Κράτος αὐτὸ νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὰς θελήσεις του. Αὐτὸ μᾶς ἄγει εἰς τὸ συμπέρασμα: νὰ διαλύσωμεν τὸν στρατὸν. Ὁχι βεβαίως, διότι ὅταν πρόκειται διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ Κράτους πᾶσα προφύλαξις δὲν εἶναι περιττή, διότι ὅταν παρέλθῃ ἐν χρονικῶν διάστημα κανεὶς δὲν ἀποκλείει ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ἐγερθῇ πάλιν τὸ ἱμπεριαλιστικὸν πνεῦμα. Ἀλλ' ἔως τότε ἔχομεν τὴν εὐκολίαν νὰ κάμωμεν ὅλας τὰς προμηθείας μας συστηματικῶς, νὰ παρασκευάζωμεν τὰς ἐγκαταστάσεις μας μετὰ μεθοδικότητος, νὰ παρακολουθοῦμεν τὴν ὀργάνωσιν τοῦ στρατοῦ καὶ νὰ συγχρονίζωμεν αὐτὸν συμπληροῦντες συγχρόνως τὴν πλήρη τῆς

χώρας οἰκονομικὴν ἀνόρθωσιν. Ἀφορμὴ ἀνυσυχίας δὲν πρέπει εἰς-οὐδέναν νὰ γαννηθῇ, πρὸ παντός δὲν πρέπει νὰ γαννηθῇ εἰς τοὺς κόλπους τοῦ στρατοῦ, διότι μᾶς εἶναι ἀπαραίτητος προϋπόθεσις ἡ πλήρης τοῦ στρατεύματος ἐμπιστοσύνη πρὸς ἐαυτὸν, ἡ πλήρης αὐτοπεποίθησις καὶ ἡ πεποίθησις ἐπὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ λαοῦ, διότι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ ἀποκαταστήσωμεν τὴν γαλήνην ἐντὸς τῶν κόλπων αὐτοῦ, τὴν γαλήνην ἡ ὁποία εἶναι τὸ πολυτιμώτερον ἐφόδιον δι' ὅλην τὴν πρόοδον τὴν ὁποῖαν ποθοῦμεν. (Χειροκροτήματα).

Ελ. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Πρὶν ἐμιλήσω ἐπὶ τοῦ κυρίου ζητήματος θὰ ἠθελοῦ νὰ εἶπω δύο λέξεις ἀνάμνη πρὸς διαφώτισιν τοῦ κ. Ἀρχηγροῦ τῶν Προσδευτικῶν. Ἡ συνεννόησις τοῦ μετὰ τοὺς στρατιωτικούς ἡγήτας ἦτο σαφὴς ὅταν κατηρτίσαμεν τὸ ταμεῖον τῆς Ἑθνικῆς Ἀμύνης καὶ τὸ ἐπαικοδοτούσαμεν μετὰ τὰ ἀντιστρατιωτικὰ καὶ μετὰ τὰς ἀδιαθέτους πιστώσεις. Τοὺς εἶπον τότε, ὅτι τὸ κάμνω αὐτό, διότι θέλω νὰ ἐμπνεύσω εἰς τοὺς διοικούντας τὸ στράτευμα, ἰδίως εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἐντέλλονται τὰς πληρωμὰς, οἱ ὁποῖοι ἀναλαμβάνουν αὐτάς, τὸ αἶσθημα ὅτι ἡ οἰκονομία καὶ κατὰ δεκάρας, τὴν ὁποῖαν ἡμποροῦν νὰ κάμω, δὲν πρόκειται νὰ πᾶν εἰς τὸν καιρὸν τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἀλλὰ εἰς τὸ ταμεῖον τῆς Ἑθνικῆς Ἀμύνης. Ἡ δάσις λοιπὴν ἦτον ὅτι τὸ σήμερον θαυνώμενον ποσὸν τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐκ δραχμῶν 1025 ἑκατομμυρίων θὰ μείνῃ καὶ εἰς τὸ μέλλον καὶ ὅτι οἰκονομία γίνῃ θὰ διατεθῇ διὰ τοῦτο. Διὰ τούτων δὲ ὅλων καὶ διὰ τῶν Νομοθετικῶν μέτρων τὰ ὁποῖα ἐφήρτισεν ἡ Βουλὴ εἰς τὴν παρελθούσαν Σύνοδον, ὁ τότε τοῦλάχιστον Ἀρχηγὸς τοῦ Ἐπιτελείου καὶ ὁ Ὑπουργός τῶν Στρατιωτικῶν ὑπελόγιζαν ὅτι θὰ ἔχωμεν διὰ τῆς καλῆς ὀργανώσεως καὶ διὰ τοῦ περιορισμοῦ τῆς θητείας εἰς 14 μῆνας αὐτὴν τὴν οἰκονομίαν τῶν 75 ἑκατομ. Τοὺς ἐδήλωσα ὅτι αὐτὰ δὲν ἐννοῶ νὰ σᾶς τὰ πάρω, σᾶς ἀφίνω αὐτὴν τὴν οἰκονομίαν, κατὰ τὰς μόνον αὐτὰ τὰ 75 ἑκατομμύρια νὰ ἡμπορέσετε νὰ τὰ κάμω 100 ἑκατομμύρια. Τὸ μέτρον αὐτὸ δὲν δύνασθε παρὰ νὰ ἀναγνωρίσετε ὅτι δὲν ἦτο ἀστοχόν, ἀλλὰ συνέτεινεν εἰς τὸ νὰ γίνῃ κατὰ δυνατόν οἰκονομία ἀπὸ τοὺς διοικητὰς τοῦ στρατοῦ. Εὐτυχῶς ὅλοι οἱ ἀνελθόντες ἐπὶ τοῦ θήματος ἔμεναν σύμφωνοι, ὅτι ὁσονδήποτε μεγάλο καὶ ἂν εἶναι τὸ παράπτωμα τοῦ κ. Μαζαράκη, ἡ ἐπαγγελματικὴ του ἀξία καὶ ἡ ἠθικὴ του ὑπόστασις εἶναι τοιαύται, ὥστε δὲν μοῦ ἐπιτρέπεται νὰ στεργίσω τῶν ὑπηρεσιῶν του διὰ νὰ δώσω μίαν κώρυσιν μεγαλυτέραν εἰς τὸ παράπτωμα τούτο. Χαίρω δι' αὐτό, διότι θὰ ἡδυνάτο νὰ μοῦ εἶπουν, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ μᾶς λέγῃς αὐτὰ τὰ πράγματα διὰ τὸν Ἀρχηγὸν τοῦ Ἐπιτελείου καὶ νὰ τὸν κρατῇς πάλιν ὡς Ἀρχηγόν. Αὐτὸ ἀποφεύγεται καὶ δὲν μᾶς ἀπασχολεῖ. Οἱ στρατιωτικοὶ δυστυχῶς ἔχουν τὸ ἐλάττωμα, διὰ τὸ ὅποῖον ὁ κ. Μαζαράκης κατηγορήσε τοὺς πολιτικούς, ὅτι βλέπουν τὰ πράγματα ὅπως ὅλοι οἱ εἰδικοί, μονομερῶς. Ἐκ τῶν πραγμάτων ἀποδεικνύεται ὅτι οἱ χειρότεροι κυβερνήται μὴς χώρας εἶναι ἀκριβῶς οἱ εἰδικοὶ ἀνθρωποι. Ἀκόμη καὶ διὰ τὰ εἰδικὰ Ὑπουργεῖα οἱ καλῶτεροι διοικηταὶ δὲν εἶναι οἱ εἰδικοί (χειροκροτήματα), χωρὶς νὰ εἶπω βέβαια, ὅτι ἡμεῖς οἱ πολιτικοὶ εἴμεθα πάντοτε ἀριστοὶ διοικηταὶ αὐτῶν τῶν Ὑπουργείων. Τώρα δὲν κατηγορῶ τοὺς στρατιωτικούς, διότι διαρκῶς μᾶς φωνάζουν δόσαί με καὶ ἄλλα χρήματα, θέλωμεν νὰ ἀγοράσωμεν αὐτὰ καὶ αὐτὰ. Αὐτὸ εἶναι δικαίωμα τῶν καὶ καθήκον των. Ἀλλὰ πέραν αὐτοῦ καὶ πέραν τῆς διατυπώσεως ἐγγράφως τῶν ἰδεῶν των πρὸς τὴν Κυβέρνησιν δὲν τοὺς ἀναγνωρίζω ἄλλο δικαίωμα. Τὸ τί θὰ ἀποφασίσῃ ὀριστικῶς καὶ διὰ τὰ στρατιωτικὰ πράγματα, καθὼς καὶ δι' ὅλην τὴν ἄλλην διοίκησιν τῆς χώρας, θὰ τὸ ἀποφασίσῃ ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν ὁποῖαν ἐνεπιστεύθη ὁ λαὸς τὰς τύχας του. Ἐλέγχθη, κύριοι, ὅτι ὑπεύθυνος διὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ ἀρθροῦ εἶναι ὁ Ὑπουργός τῶν Στρατιωτικῶν, ὁ ὁποῖος ἔδωσε τὴν ἀδειαν τῆς δημοσιεύσεως. Ἀλλὰ γνωρίζετε ἤδη πῶς τὰ πράγματα ἔγιναν. Ἡρωτήθη ὁ κ. Ὑπουργός

των Στρατιωτικών εάν έχη αντίρρησης να γραφή εν άρθρον και είπε «καμμίαν». Και ήτο φυσικόν να υπέθετον ο Υπουργός των Στρατιωτικών, ότι θα ή-ελεον ο συντάκτης του να εκθέσθαι τή εκάμην ή Κυβέρνησις και δέν ενόμιζεν ότι θα κατηγορείτο ή Κυβέρνησις. Έξ άλλου ελέχθη ότι δέν είναι παράδοξον ότι ο Αρχηγός του Έπιτελείου γράφει ένα τέτοιο άρθρον, διότι και ο Αρχηγός του Γαλλικού Έπιτελείου δημοσίευσεν άρθρον εις το όποιον επραγματεύετο εάν πρέπει να έχη ή Γαλλία στρατόν επαγγελματικών ή στρατόν εθνικών. Αλλά το πράγμα δέν έχει καμμίαν σχέσιν. Είς το άρθρον δέ του Γάλλου Έπιτελάρχου επρόκειτο περί καθαράς επιστημονικής συζητήσεως και έδω ή συζήτης ήτο καθαρώς πολιτική. Αλλά θα επαθύμουν από τόν στρατηγόν Μαζαράκη ακριβώς, διότι του έχομεν όλοι τόσην εκτίμησιν, να εσκέπτετο πριν δημοσιεύση το άρθρον ποίον αποτέλεσμα είχαν ή δημοσιεύσεις σειράς άρθρων από ένα διακεκριμένον αξιωματικόν κατά το 1925. Θα απέτρεπε τότε τήν ανησυχίαν αυτήν τήν όποιαν εδημιούργησεν εις τήν κοινήν γνώμην. Η σειρά των άρθρων εκείνων ήτο μία από τας αιτίας αι όποιαι έφερον τήν γέννησιν της Δικτατορίας. Εύτυχώς αι περιστάσεις σήμεραν είναι διάφοροι, και ο κ. Μαζαράκης θα είπη ότι δέν ήδύνατο να φοβηθή σήμεραν ένεκα των περιστάσεων. Ο στρατηγός Μαζαράκης λέγει ότι σπασμοειδώς και άνευ έπαρκούς μελέτης προβαίνομεν εις τας στρατιωτικά μας μέτρα. Σας είπεν ο κ. Υπουργός των Στρατιωτικών, ότι όλα τα νομοσχέδια, τα όποια έφέραμεν εις τήν Βουλήν και τα όποια αποτελούν έρτιον σύστημα στρατιωτικής οργανώσεως, συνετέλεσαν άπό συνεκροτήθη κατ' επανάληψιν Συμβούλιον του όποιου μετείχεν ο Υπουργός των Στρατιωτικών, ο Υφυπουργός των Στρατιωτικών, στρατιωτικός τότε και εκ των πλέον διακεκριμένων ήγετών του Έλληνικού Στρατού, ο τότε Αρχηγός του Έπιτελείου, οι δύο ή ο εις μόνον από τους Έπιθεωρητάς του Στρατού, ο Αρχηγός του Σώματος Στρατού Θεσσαλονίκης, ο όποιος εύρέθη να είναι έδω, όλοι δηλ. αι κορυφαί του στρατεύματος και ο Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής επί των Στρατιωτικών Έπιτροπής, όλοι δηλ. οι δυνάμενοι να έχουν έγκυρωτάτην γνώμην. Εκλήθησαν, εκάμμεν συζητήσεις κατ' επανάληψιν, τους εζητήσαμεν και διετύπωσαν και έγγραφως τας γνώμας των, και μετά τουτο ή Κυβέρνησις έφθασε να κατάρτιση όριστικώς τα σχέδια της μελέτης, και ουχι επί τη βάσει των ιδίων της αντιλήψεων, άλλ' επί τη βάσει των αντιλήψεων του ύπουργού τότε και του Αρχηγού του Γενικού Έπιτελείου. Δέν έμειναν βέβαια σύμφωνοι όλοι, διότι τουτο δέν ήτο δυνατόν, αλλά δέν έκαμε καν ή Κυβέρνησις τήν ιδιήν της πολιτικήν, διότι προκειμένου περί στρατιωτικών καθαρώς πραγμάτων και τεχνικών προσηρμύθη προς τας αντιλήψεις των στρατιωτικών της συμβούλων. Αν βέβαια δέν συνεφώνει με τας αντιλήψεις αυτών θα εζήτει να τους αλλάξη, να πάρη άλλους, των όποιων αι γνώμαι θα συνεφώνουν με τας της Κυβερνήσεως. Δέν υπάρχει λοιπόν ούτε ή κατηγορία αυτή. Το ζήτημα λοιπόν κύριο περιορίζεται κυρίως νομίζω εις τόν ανεπαρκή έφοδιασμόν του στρατού. Όλα τα άλλα είναι στολίδια και όλα τα άλλα αποτελούν μέρος του άρθρου το όποιον έγραψεν ο ακαδημαϊκός Μαζαράκης, όπως είπον και πρότερον. Αλλά και εις το σημείον τουτο ο στρατηγός Μαζαράκης εκθέτει τα πράγματα κατ' ένα τρόπον μη άναμενόμενον. Είπεν ότι από 25ετίας δέν έγινε καμμία συστηματική προμήθεια υλικού. Ο ισχυρισμός δέ αυτός παρέσυρε και εν εκ των επηρεαστέρων μελών του Κοινοβουλίου, τόν άγαπητόν μου βουλευτήν Κερκύρας, εις το να γράψη και εκείνος το ίδιον του άρθρον. «Από 25 ετών δέν κάμνομεν προμήθειαις...»

Γ. Μόδης. Δέν είπεν αυτό το από 25.

Ε. Βενιζέλος. (Πρωθυπ.). Έλάτε στο βήμα να υπερασπίσετε αυτόν. Επιδιωκώ να εξηγηθώμεν. Ίδου τι λέγει ο στρατηγός Μαζαράκης. Δέν τα λέγει τόσον καθαρά, άλλ'

εξάγονται εκ του άρθρου του κ. Ζαβιτζιάνου, ο όποιος τα είπεν όπως τα είπεν (άνγκινώσκει). Τι άλλο σημαίνει αυτό παρ' όσον πρὸ 25 ετών έγιναν οι άνεφοδιασμοί, και άπό το άλλο υλικόν εφθάρη εύρέθημεν άνευ υλικού; Δέν έχω πρόχειρον εκείνο το όποιον ακριβώς λέγει ο κ. Ζαβιτζιάνος, άλλ' είναι παρών και νομίζω ότι αυτή ή αντίληψίς του. Αλλά κατ' άπόσον ο ισχυρισμός αυτός ανταποκρίνεται προς τα πράγματα; Βεβαίως, αληθές είναι ότι πρὸ 25 περίπου ετών ήρχισε σοδαρά μέριμνα διὰ τόν έφοδιασμόν, όφειλομένη εις τόν τότε άρχηγόν του Λαϊκού κόμματος, το όποιον δέν ελέγετο τότε Λαϊκόν, του Τρικουπικού κόμματος, τόν μακαρίτην Θεοτόκην. Κατά τα έτη 1905—1906—1907—1908, κατ' τα 4 αυτά έτη, ανέληφθησαν υποχρεώσεις 13 εκατομ. δραχ. χρυσών διὰ το ναυτικόν και 21 εκατομμυρίων δ' α τόν στρατόν της ξηρής. Επομένως 13 με 21, ως βάλλομεν 22, κάνουν 35 εκατομ. Είναι 1,400,000 λίρες, το όποιον διὰ τόν τότε προϋπολογισμόν του Κράτους πρέπει να άναγνωρίσωμεν ότι ήτο έν γενναίον βήμα. Αλλά τώρα λέγει ο κ. Μαζαράκης τι έγινε πρὸ 25 ετών, έννοών τήν περίοδον από του 1905—1908, ότε νομίζω υπηρέτει, αν ένθυμούμαι καλώς, εις τήν Γεν. Διοίκησιν. Και ένθυμείται ότι έγιναν τότε γενναίαι ένέργειαι. Ας ίδωμεν τώρα τι έγινε εις το 1909 και το 1910, όπου είναι πλέον ή επανάστασις. Η επανάστασις λοιπόν ανέλαθεν υποχρεώσεις διὰ μέν το ναυτικόν 19 εκατομμυρίων δραχμών, άντι των 13, και ανέλαθε και υποχρεώσεις 33 εκατομ. δραχ., δηλ. έν όλω 53 εκατομμυρίων χρυσών πάντως δραχμών, ήτοι 2,120,000 λιρών, δηλαδή υποχρεώσεις διὰ στρατιωτικάς παρασκευάς. Τελειώνομεν και τήν περίοδον 1909—1910. Αρχίζει τότε ή περίοδος της Κυβερνήσεως των Φιλελευθέρων τήν όποιαν προσέδηλωσε ο κ. Μαζαράκης. Είς τα 1911 και 1912 ανέληφθησαν υποχρεώσεις διὰ μέν το ναυτικόν 34,500,000, διὰ δέ τόν στρατόν της ξηρής 40,500,000, δηλαδή 75,000,000 δραχμών περίπου, υποχρεώσεις 3,000,000 λιρών. Βλέπετε λοιπόν ότι αυτός ο ισχυρισμός ότι από 25 ετών δέν εκάμμεν τίποτε δέν λέγει τίποτε. Σας έδιάβασα προχείρως το άρθρον, από το όποιον βγαίνει ή έννοια, τήν όποιαν έβγαλε ο κ. Ζαβιτζιάνος και τήν όποιαν άντελήφθη και ο κόσμος. Λοιπόν εις τα 1913 αναλαμβάνονται υποχρεώσεις 16 εκατομμυρίων χρυσών δραχμών διὰ το ναυτικόν και 76,700,000 δραχμών διὰ προμηθείας διὰ τόν στρατόν της ξηρής. Είς το 1914 83,000,000 διὰ το ναυτικόν διὰ προμηθείας και 99,000,000 δραχμών διὰ τόν στρατόν της ξηρής. Δέν θέλω να προχωρήσω εις άλλα. Ο λογαριασμός λοιπόν είναι τεράστιος. Ητοι 45—47 εκατομμύρια λίρες έδαπανήθησαν διὰ τόν έφοδιασμόν του στρατού και του στόλου, ένψ αι πρὸ 25ετίας δαπάναι ήσαν μόνον 35 εκατομμύρια δραχμών. Αυτό δέ άσχετως προς το πολεμικόν υλικόν με το όποιον μάς έρω δίδασαν οι σύμμαχοι και εκάμμεν τόν μέγαν πόλεμον, υλικόν διὰ το όποιον εις μέν τήν Αγγλίαν επλήρώσαμεν νομίζω περίπου 14 εκατομμύρια, της δέ Γαλλίας άνήρχετο εις έν τεράστιον ποσόν 30 εκατομμυρίων λιρών. Ένώ λοιπόν το Κράτος έδαπάνησε διὰ στρατιωτικάς παρασκευάς κατ' το από 25ετίας διάστημα 100 εκατομμύρια λίρες, όλόκληρον το ποσόν του δημοσίου χρέους μας, σήμεραν δέν είναι όρθόν να έρχεται εις διακεκριμένους στρατηγούς να λέγη ότι από 25ετίας σχεδόν δέν έγινε τίποτε. Σημειώσατε κύριοι ότι είχαν σκοπόν να εξάρω εγώ το γεγονός, ότι μετά τήν ύπογραφήν της συνθήκης της Λωζάννης και μετά τήν άποστράτευσιν, από του έτους 1924, έρχεται το Κράτος το Έλληνικόν και οι πολιτικοί του άνδρες και αναλαμβάνουν να δαπανήσουν διὰ τόν στρατιωτικόν έφοδιασμόν της χώρας ποσά τεράστια και έντελώς δυσανάλογα προς τους πόρους της χώρας. Κατ' το 1924 δέ έχομεν αναληφθείσας υποχρεώσεις 450 εκατομμύρια δραχμάς, χωρίς να περιλάβω τας χορηγηθείσας πιστώσεις. Είς το 1925 έχομεν επίσης 453 εκατομμύρια δραχμάς. Είς τα 1926 έχομεν 760 εκατομ-

μύρια δραχμάς, εις τα 1924 550 εκατομμύρια. Είς εποχήν δέ κατ' τήν όποιαν τα οικονομικά του Κράτους ήσαν εις ο έλαστών σημείων γνωρίζετε όλοι και ο προϋπολογισμός πολύ μικρότερος, τότε άρχίζομεν να περιορίζωμεν τας δαπάνας διὰ τας προμηθείας του στρατού. Αρχίζομεν να τας περιορίζωμεν από το 1928, εις εποχήν δηλαδή κατ' τήν όποιαν ή παρούσα Κυβέρνησις ήλθεν εις τα πράγματα. Είς τα 1928 αι πιστώσεις υποδιόχζονται εις 360 εκατομμύρια δραχ., διὰ να υποδιωχθούν κατ' το έτος 1929 εις 316 μόνον εκατομμύρια, εις τα όποια, εάν προσθέσετε και τα διὰ στρατιωτικά κτίρια διατεθέντα 170 εκατομ., θα εύρετε ένα άνάλογον ποσόν. Αλλά, κύριοι, θα ήτον άναξία ή Κυβέρνησις ή παρούσα της έμπιστοσύνης τήν όποιαν επέδειξεν προς αυτήν ο Έλληνικός λαός, εάν δέν ήρχετο να περικύβη δλας εκείνας τας δαπάνας τας όποιας ενόμιζεν ότι περιττάς, αλλά δεκτικώς άναβολής. Ο αξιοτίμος Αρχηγός των Προδευτικών εξέφρασε το παράπονον ότι έφ' όσον εκείνος ήτο εις τα πράγματα εξωδεύοντο περισσότερα από όσα εξωδεύομεν ήμεεις, και του έλεγον ότι άποπλίζει τήν χώραν, ένψ ή παρούσα Κυβέρνησις περιέκοψεν ούσιωδώς τας δαπάνας τας πολεμικάς, χωρίς να γίνεται λόγος ότι άποπλίζει τήν χώραν. Το πράγμα αυτό πρέπει να το άποδώσιν εις το γεγονός, ότι οι όνειρευόμενοι άνατροπας και κινήματα κατ' τήν εποχήν των Κυβερνήσεων του Συνταγισμού, όχι της οίκουμενικής...

Γ. Καφαντάρης. Αί κατηγορίες δέν προήλθον εκ μέρους των επιδιώκοντων άνατροπας και κινήματα, αλλά από τους πολιτικούς μας αντιπάλους.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δέν είμπορώ να φαντασθώ άλλο τί, είναι τουτο ή μόνη λογική εξήγησις. Ποίους ύπονόεϊτε;

Γ. Καφαντάρης. Όλα τα στοιχεία τα όποια δέν συμμετείχον εις τήν Κυβέρνησιν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ας μη φεύγωμεν από το θέμα. Έκείνο το όποιον τονίζω, είναι ότι καλώς επί των ήμερών μου περιεκόπησαν, διότι θα ήμουν άνάξιος της έμπιστοσύνης του λαού αν δέν έχρησιμοποιούσα το κώρος μου και τήν δυνάμιν μου, διὰ να μπορούσα να τακτοποιήσω τα πράγματα, όπως εγώ ενόμιζον ότι έπρεπε να τακτοποιηθούν, και να περικύβω τας δαπάνας τας όποιας έθεώρητα επιδεκτικάς άναβολής. Σημειώτεον ότι μολι έπροτάθη να κάμωμεν τας ύπηρεθεισας προμηθείας επί πιστώσει. Όταν μού έπροτάθη να πάρω διὰ δανείων, τους είπα ότι δάνειον εξωτερικόν διὰ πολιτικές παρασκευάς όχι μόνον δέν θα εύρω, αλλά δέν θα εύρω και δάνειον διὰ τας άλλα παραγωγικάς έργα έν τοιαύτη περιπτώσει, διότι θα μού είπουν: «είσθε τρελλοί και πρέπει να σας εύρωμεν ένα κηδεμόνα και όχι να σας διδωμεν χρήματα». Τότε μού είπαν: ήμεεις έδω έχομεν προτάσεις από κτεταστήματα που μάς προτείνουν να μάς τα δώσουν με πίστωση. —Εύχαριστώ, τους είπα, αλλά αυτά που θα αγοράσωμεν με πίστωση θα μάς κοστίσουν, πλέον των ενδιαμέσων τόκων, μίαν δαπάνην 15—20οο επί πλέον, παρ' εάν τα αγοράζαμεν βραδέως. Δέν έχω λοιπόν καμμίαν όρεξιν να βάλω εις τήν ράχιν του Έλληνικού λαού αυτά τα βάρη. Αλλά ο σπουδαιότερος λόγος είναι ότι έχω πεποιθήσιν ότι ή ειρήνη, όπως εύτυχώς ύπεστήριξα, και οι άλλοι ρήτορες έκτός του κ. Ζαβιτζιάνου, είναι άσφαλισμένη διὰ μακρόν χρόνον. Απο' εγώ στηρίζομαι επ' αυτόν και βάζω κάτω όλον μου το πολιτικόν παρελθόν, τήν τιμήν μου, και λέγω ότι δία δάκα χρόνια τουλάχιστον εσμεν μπροστά μας μίαν περίοδον ειρήνης, πως θέλτε να δεχθώ να αγοράσω όλα αυτά τα έφάρμακα από τους, δαπανών όλον αυτό το ποσόν έντός έτους, πληρώνων και τοκοχρεώλιον αυτού του ποσού επί 45 έτη, που χρειάζεται να εξοφληθί, δηλ. το ποσόν το όποιον, αν το διέθετα κατ' έτος διὰ το έφοδιασμόν, οκ τόν συνεπλήρωνα εις 10 έτη και θα μού έμειναν και τα άλλα χρήματα διὰ να τα εξοδέω διὰ περικυβή εφοδιασμούς διὰ 34 ακόμη έτη;

Κ. Ζαβιτζιάνος. Αν λάθωμεν υπ' όψιν τους ύπολογισμούς θέλομεν 200 χρόνια κ. Πρόεδρε.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Εγώ λοιπόν σας λέγω ότι άποβλέπω εις μίαν δεκαετίαν. Δέν είμαι διατεθειμένος να τα εξοδέω άμέσως διὰ να πληρώνω επί 45 έτη τοκοχρεώλιον και να μη είναι και πού φρέσκα όταν θα θέλω να τα χρησιμοποιήσω. Αυτή είναι ή διαφορά λοιπόν της γνώμης μας με τόν κ. Έπιτελάρχην. Διότι γνωρίζω ότι, και αν ύποθεθί ότι ο όρίζων της ειρήνης του κόσμου θα ήρχιζε να θολούται, θα είχαν τότε όλην τήν ευκαιρίαν να καταφύγω εις τα μέσα αυτά τα εύφρα, διὰ να αγοράσωμεν όλον το υλικόν εις διάστημα όλίγων μηνών ή ενός έτους. Δέν έχω άνάγκην να σας είπω ότι προσυπογράφω απολύτως εις όσα ο κ. Αρχηγός της Δημοκρατικής Ένώσεως και ο κ. Αρχηγός των Προδευτικών είπον περί της εξασφαλίσεως της ειρήνης του κόσμου. Η ειρήνη του κόσμου είναι εξησφαλισμένη, τουλάχιστον όσον άφορ' τας μη μεγάλας δυνάμεις. Διακόπτων τόν αξιοτίμον βουλευτήν εκ Κερκύρας του είπον ότι ή δ. α. σ. μου ή παρελθούσα άποτελεί κάποιαν έγγύησιν, ότι δέν άνήκω εις τήν τάξιν εκείνων οι όποιοι φοβούνται να άντιμετωπίσουν τας αντιξόους περιστάσεις. Ήθελα αυτήν τήν ειρήνην διὰ να άποφύγω και τόν πρώτον Βαλκανικόν πόλεμον, διὰ να άποφύγω και τόν δεύτερον Βαλκανικόν πόλεμον. Αλλά όταν εύρέθην εις τήν ανάγκην να τους άντιμετωπίσω δέν εύρέθην άπαράσκευος. Αλλ' όπως είπε και ο κ. Αρχηγός των Προδευτικών, όση και αν είναι ή έμπιστοσύνη μας επί της Κοινωνίας των Έθνών, δέν μπορούμεν να δεχθώμεν το δόθεν δίλημμα εις το όποιον μάς θέτουν οι επιθυμούντες τους ταχείς εξοπλισμούς. Δέν μπορούμεν να δεχθώμεν το επιχείρημα το όποιον μάς λέγουν ότι, αν είναι ή ειρήνη εξησφαλισμένη, μη δικτηγήτε στρατόν, διότι ή Κοινωνία των Έθνών στηρίζει ακριβώς τήν δυνάμιν της εις τήν δύναμιν τήν όποιαν αντιπροσωπεύουν τα κράτη που τήν άποτελούν. Η Έλλάς με όλες τας δυσκόλους περιστάσεις τας όποις διέρχεται ακόμη σήμεραν, ή Έλλάς δέν θέλει εις τήν όμοιογένειαν των Έθνών να περίσταται ως έπαίτις, καίτοι πτωχή, καίτοι γνωρίζουσα να μη περιούλλεται με ύφος το όποιον δέν της άνήκει, δέν θέλει να είναι έπαίτις. Έννοεί να εισφέρει και αυτή διὰ τήν ειρήνην του κόσμου, κρατούσα τήν άναγκάϊαν στρατιωτικήν δύναμιν προς τουτο. Διότι εγώ πιστεύω ότι ο άφοπλισμός ο όποιος επιδιώκεται να πραγματοποιηθί θα στηρίζεται επί δύο διατάξεων, αΐτινες θα περιληφθούν εις το Σύμφωνον το όποιον θα συνασθί, διατάξεως που θα λέγην ότι δέν επιτρέπεται το τάδε Κράτος να έχη περισσότεραν από τότην δύναμιν και διατάξεως ή όποις θα καθορίζη τήν μικρότερον δύναμιν που θα πρέπει να έχη το Κράτος αυτό, διότι δέν είναι δυνατόν οι εξυπνότεροι να επιρρίπτουν τα βάρη εις τους άλλους. Άλλος λόγος είναι ότι δέν θέλομεν αι πύλκι του οίκου μας να είναι άνοικταί, ώστε ένας επιδρομέας να εισβάλη σπινθιδίως δι' αυτόν, και έπειτα να άναγκασθώμεν να προτρεφώμεν εις τήν Κ. Τ. Ε. δι' α τόν διώξη. Το επιχείρημα αυτό είναι άνάξιον του Στρατηγού Μαζαράκη, φερόμενον εις τήν επιστολήν του, ότι, κύριοι, «αν δέν κάνετε αυτό που σας γυρεύω, τότε διαλύσατε τόν στρατόν». Το επ' εμοί, νομίζω ότι τόν στρατηγόν Μαζαράκη, παρ' τας παχτηρήσεις τας όποις ήχηχάσθην να του άπειρίνω διὰ του Υπουργού των Στρατιωτικών, πρέπει να τόν καλέσω αύριον και να του εκφράσω τας εύχαριστίας μου, διότι έδωσαν άπορρήν να διεξαχθί αυτή ή συζήτης δημοσίη, ώστε να μάθι ή κοινή γνώμη τίνα αξίαν έχουν αι κατηγορίες, ότι ο πολιτικός κόσμος και ο παρελθών και ο νυν, ή ως είπωμεν ή παρούσα Κυβέρνησις, και ακόμη περισσότερον αι παρόνσαι κυβερνήσεις, άδικόρησαν διὰ τόν Στρατόν, να μάθι ή κοινή γνώμη πόσον άνταπεκρίθησαν προς τας κοινωνικάς ανάγκας, να περπατήσωμεν μόνον εις το να επιβάλλωμ πρόωρα όξρη εις τήν Έλλάδα. Εύτυχώς δέ σήμεραν διεπιτώθη ότι επ' του σημείου τουτου ο πολιτικός κόσμος εύρίσκειται σχεδόν

εις πλήρη όμοφωνίαν. Εάν υπάρχει παραφωνία τις είναι μικρά. Τήν παραφωνίαν τήν διαμερίσσειν ο άξιότιμος κ. βουλευτής Κερκύρας. Άλλά είμαι βέβαιος ότι ο άξιότιμος βουλευτής Κερκύρας έγεινε θύμα των πληροφοριών τας ύποίους του έδωκε τώ άρθρον του στρατηγού Μιχαήλη. Επιστευσεν ότι επί 25 έτη δέν έγινε τίποτε, και διετύπωσεν αὐτάς τας παρατηρήσεις. Εγώ πιστεύω ότι και εκείνοι οι άντιλήψεις θά προσκαρμωθούν.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Επιστευσεν ότι θά ήδύνατο νά γίνη καί τι πάρα πάνω.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Διτί νά γίνη καί τι πάρα πάνω, ενώ μπορούμε νά τά αγοράσωμεν κατόπιν, ότι ώρα θέλομεν; Υποθέτατε ότι εγώ έφυγα από τήν άρχήν και

Ο Πρόεδρος

Ι. ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΑΑ'

Τρίτης 4 Φεβρουαρίου 1930.

Όρα 4.30' μ. μ. ο Πρόεδρος κ. **Ι. Τσιριμώκος**, άνελθών επί τής έδρας, κηρύσσει τήν έναρξιν τής συνεδρίασεως και διατάσσει νά ανοιχθώσι τά θεωρεία. Ανακοινούνται τά εξής:

Οί ιδιώται Θεσσαλονίκης κάτοχοι επιτρόπων β' αναγκαστικού δανείου αίτούνται τήν παράτασιν τής προθεσμίας ανταλλαγής και όμολογούν.

Ο βουλευτής κ. **Β. Δύρας** καταθέτει αίτησιν άποστράτου ταγματάρχου Λάγγη Άνδρ. αίτουμένου τήν παροχήν συντάξεως άντισυνταγματάρχου.

Ο βουλευτής κ. **Ι. Παπαφλέσσας** καταθέτει αίτησιν των περιόικων συνοικίας Υπαπαντής Καλαμών αίτουμένων τήν άνέγερσιν δικαστικού μεγάρου εις τώ γήπεδον τώ δωρηθέν υπό τού δημοτικού συμβουλίου Καλαμών.

Πολεμοπαθείς Γκαίριτες παραμένοντες έν Ρουμανία παρακαλοϋσιν όπως συμπεριληφθώσιν εις τόν τροποποιούμενον νόμον 3278 «περί άποζημιώσεως των πολεμοπαθών» διάφοροι άποστελλόμενοι παρ' αὐτῶν τροπολογίαί.

Ο Σύνδεσμος τροχοδρομικών και ήλεκτροτεχνιτών Θεσσαλονίκης διαμαρτύρεται διά τήν διάλυσιν τής Εργατικής βοήθειας.

Οί Μακεδονομάχοι Νισούσης, Κοζάνης, Βερροίας, Τυρνάβου και Δράμας διαμαρτύρονται διά τήν τροποποίησιν τού νόμου 4413.

Οί πρατηριοϋχοι και λιανοπωληταί καπνού Καρδίτης αίτούνται τήν ταχέαν λύσιν τού ζητήματος τού όργανισμού τού καπνού άφ' ενός και άφ' έτέρου τήν λήψιν μέτρων ύπέρ τής τάξεώς των.

Ο βουλευτής κ. **Ε. Μαχαίρας** καταθέτει τηλεγράφημα τού προέδρου των βυρσοδεφεργατών Σύρου διαμαρτυρομένων διά τήν καθυστέρησιν ύποβολής τού κώδικος κοινωνικών ασφαλίσων και διά τήν συγκρότησιν λιμενικών επιτροπών άνευ αντιπροσωπείας εργατών.

Ο βουλευτής κ. **Ι. Νικολίτσας** καταθέτει αναφοράς τού συλλόγου πολυτέκνων Καρπενήσιου αίτουμένων τήν μετάθεσιν τού οικονομικού έφόρου πρὸς ίκανοποίησιν των δεσμών ύδρισθέντων πολυτέκνων.

Η κοινότης Ακταίου Κορίνθου εκφράζει τας ευχαριστίας της διά τήν ψήφισιν τού νόμου 3998.

Η ένωση οικοδομών και οικοδομησίων ύλιν Δράμας αίτείται τήν μη διάλυσιν τής γενικής συνομοσπονδίας και τήν κατάργησιν τού νόμου περί ιδιωνύμων.

Η άστική ένωση κτηματιών Θεσσαλονίκης αίτείται τήν

σείς καλεῖσθε εις τήν Κυβέρνησιν, μπορείτε τότε νά τά αγοράσετε. Διτί θέλετε νά τά αγοράσετε προητέρως; Εν ή περιπτώσει επιμένετε εις τήν γνώμη σας, εγώ βλέπω μετ' ευχαριστήσεως ότι εις αὐτό τώ ζήτημα εισθε μόνος σας και ότι ο άλλος πολιτικός κόσμος συμφωνεί, ότι δέν υπάρχει λόγος νά προσδῶμεν με ταχύτερον θήμα εις ότι άφορᾷ τήν παρασκευήν τού στρατού (χειροκροτήματα).

Ι. Καλογεράς. Κύριε Πρόεδρε νά μη θεωρηθῇ ότι έληξεν ή συζήτησις.

Ε. Βενιζέλος. (Πρωθυπουργός). Όχι.

Ι. Καλογεράς. Νά αναγραφῇ πρώτη εις τήν Ημερησίαν Διάταξιν τής Παρασκευής.

Μεθ' ο ώρα 9 λύεται ή συνεδρίασις δι' αύριον, ώρα 4.30'.

Οί Γραμματεῖς

Ι. Κουτσίνας

Σ. Νικολαΐδης

πληρωμήν των δαπανών των έργων των ύπονόμων, τήν άντικατάστασιν των μελών τής κτηματικής ομάδος και τήν άνέγερσιν σχολικῶν κτιρίων έν τή καίεση ζώνη.

Τό δημοτικόν συμβούλιον Ναυπλίου αίτείται τήν μη κατάργησιν τής Μητροπολιτικής έδρας Ναυπλίου.

Οί επαγγελματίαι Βόλου αίτούνται τήν ψήφισιν νόμου περί μη κατασχέσεως κλπ. ήμερομισθίων και μισθῶν των ιδιωτικῶν έν γένει υπαλλήλων.

Τό Πανχαλκιδικόν άγροτικόν συνέδριον διαμαρτυρόμενον διά τήν άντιαγροτικήν πολιτικήν τού νομάρχου Χαλκιδικής αίτείται τήν άπομάκρυνσιν του.

Ο πρόεδρος συνοικισμού Νέου Σκοπού γνωρίζων τήν καταστροφήν 30.000 στρεμμάτων τού συνοικισμού των έν των υδάτων τού ποταμού Στρυμόνος αίτείται τήν λήψιν μέτρων.

Ο δημοδιδάσκαλος Πάγκαλος αίτείται τήν ίδρυσιν ταμείου έλαττώσεως τού δημοσίου χρέους πρὸς προστασίαν των ελληνικῶν γεωγράφων.

Ο Α. Μικρούλας τέως δημοδιδάσκαλος Λιοπεσίου Αττικής διαμαρτύρεται διά τήν άδικον άπόλυσιν του.

Αί κοινότητες τής επαρχίας Αμαρίου Κρήτης αίτούνται τήν μη προικοδότησιν τής πρακτικής γεωργικής σχολής Αμαρίου και διά τής ύπολοίπου περιουσίας τής Μονής Ασωμάτων.

Οί βουλευταί κ. κ. **Μ. Βολουδάκης** και **Ι. Γοβατζιδάκης** ύποβάλλουν τροπολογίαί επί τού σχεδίου νόμου «περί κυρώσεως τού από 28-8-25 Ν. Α. «περί σειρας αρχαιοτήτος των άξιωματικῶν και συμπληρώσεως και τροποποιήσεως τούτου».

Οί βουλευταί κ. κ. **Α. Δούλης**, **Κ. Κατσάδης** και **Σ. Σταυρόπουλος** ύποβάλλουν τροπολογίαί επί τού σχεδίου νόμου «περί έρμηνείας και τροποποιήσεως τού νόμου 4097 περί παροχής άποζημιώσεως εις συνταξιούχους ανταλλαξιμους».

Ο βουλευτής κ. **Α. Παπαθανάσης** ύποβάλλει τροπολογίαί επί τού σχεδίου νόμου «περί κυρώσεως τού από 15)22 Οκτωβρίου 1929 Ν. Α. περί άσφαλείας άγροτικῶν κτημάτων».

Ο βουλευτής κ. **Σ. Ταλλιαδούρος** ύποβάλλει τροπολογίαί επί τού σχεδίου νόμου «περί συστάσεως νομού Ηλείας».

Οί βουλευταί κ. κ. **Π. Καρασεβδάς**, **Θ. Χαβίνης**, **Α. Δούλης**, **Σ. Μαλαμίδας** κ. λ. π. ύποβάλλουν τροπολογίαί επί τής προτάσεως νόμου «περί ίδρύσεως ταμείου αὐτασφαλίσεως Βουλευτῶν και Γερουσιαστῶν».

Ο κ. **Α. Δίγκας** (Υπουργός τής Δικαιοσύνης) ύποβάλλει τά κάτωθι σχέδια νόμων 1) «περί κυρώσεως τού από 11 Ια-

νουαρίου 1930 Ν. Α. «περί τροποποιήσεως τού νόμου 4441 ως πρὸς τούς προφυλακισθέντας π. ρ. ι των δικαστικῶν άρχῶν Ιωαννίνων» και 2) «περί γραφικῶν δικαιωμάτων των υπαλλήλων των δικαστικῶν και των μεταφραστικῶν γραφείων».

Μεθ' ο εϊτέρχεται ή Βουλή εις τήν

Ημερησίαν Διάταξιν

των αναφορῶν και ερωτήσεων.

Ο κ. **Ι. Παπαφλέσσας** αναπτύσσει αναφοράν τού Γ. Βεργοπούλου, λέγει, ότι αὐτή δέν στηρίζεται μεν επί τού νόμου, άλλ' ούχ' ήττον, επειδή πρόκειται περί πατρὸς άπωλέσαντος τόν υῖόν του, άγοντος δέ ήλικίαν 80 ετών, είναι δικαίον νά τύχη οὗτος μίαν περιθάλψεως παρὰ τού Υπουργείου τής Προνοίας.

Ο κ. **Π. Εύριπαῖος** αναπτύσσει ύπόμνημα των παραγωγῶν Κυκλάδων, λέγει, ότι αὐτή δέν αὐτῶν αποτελοῦν πόρισμα τού πρό τινος συγκληθέντος παρὰ τού Υπουργού των Εσωτερικῶν Συνεδρίου των παραγωγῶν. Τά κυριώτερα έκ των αἰτημάτων και τά πραγματοποιήσιμα είναι ή κατάργησις παντός φόρου διά τά έκ τού έξωτερικοῦ εισαγόμενα λιπάσματα και χαρτία περιτυλίγματος και ή κατάργησις ή μείωσις των κομιστῶν. Η τελευταία αὐτή επιβάλλεται κυρίως ύπέρ των προϊόντων των λαχανοκηπουρῶν Σύρου, Πάρου, Νάξου και Τήνου, τά όποια ως έκ τής ακριβείας των κομιστῶν δέν εξάγονται και οὗτω και οι παραγωγοί των καταστρέφονται και οι καταναλωταί στεροῦνται των προϊόντων τούτων. Επί των αἰτημάτων, επιλέγει, τούτων έριστώ τήν προσοχήν τής Κυβερνήσεως και παρακαλῶ νά γίνουν δεκτά.

Ο κ. **Α. Παπαθανάσης**, καταθέτων και αναπτύσσει αίτησιν τής κοινότητος Παναγιωλίκου πρὸς εγκατάστασιν έν αὐτῇ άστυνομικοῦ σταθμοῦ, λέγει, ότι ή κοινότης μαστίζεται από πολλές εγκληματικές πράξεις, όφείλεται δέ τούτο κατά μέγιστον μέρος εις τήν έλλειψιν άστυνομικοῦ σταθμοῦ. Δαπάνη διά τόν σταθμόν δέν χρειάζεται καμία, διότι εις τήν παρυφήν τού χωρίου έχει από έτους εγκατασταθῇ δυνάμει τού νόμου «περί προστασίας περιουσιακῶν δικαίων» άστυνομικός σταθμός προορισμὸν έχων νά φυλάσῃ ένα άγρόν έκ σαράντα στρεμμάτων ένός άποστράτου Πραντούνα. Τό ζήτημα τούτο τονίζει πρέπει νά εξετασθῇ ιδιαιτέρως. Πάντως ή Κοινότης ζητεί ίνα ο υπάρχων σταθμός εγκατασταθῇ έντός τού χωρίου και τά όργανα αὐτοῦ άσχολοῦνται με τήν άσφάλειαν τής κοινότητος.

Γ. Σίδερης (Υπουργός των Εσωτερικῶν). Πρώτην, λέγει, φοράν λαμβάνω γνώσιν τής ύποθέσεως αὐτῆς, έκ των όσων δέ άνεπτυξάτε είναι φανερόν ότι πρέπει ο σταθμός νά διαταχθῇ νά εγκατασταθῇ έντός τού χωρίου και νά φυλάττῃ τήν κοινότητα, και σχετικῶς θά διατάξω τά δέοντα.

Προκειμένου νά συζητηθῇ ή έρώτησις τού βουλευτοῦ κ. **Ι. Παπαφλέσσα** πρὸς τόν Υπουργόν τής Συγκοινωνίας τά ληφθέντα ή ληφθησόμενα μέτρα διά τήν υπερβολικήν τιμήν τού ρεύματος τής Ηλεκτρικής Εταιρείας Καλαμών.

Ο κ. **Β. Καραπαναγιώτης** (Υπουργός τής Συγκοινωνίας) λέγει ότι απήντησεν έγγραφως και έμπροθέσμως τήν έρώτησιν ταύτην και κατά τόν Κανονισμόν δέν δύναται νά γίνη άλλη συζήτησις επ' αὐτῆς, έκτός εάν ο έρωτῶν κ. βουλευτής μη θεωρῶν ίκανοποιητικήν τήν απάντησιν θέλῃ νά τήν μετατρέψῃ εις έπερώτησιν.

Ι. Παπαφλέσσας. Δέν θεωρῶ ίκανοποιητικῶς τας εξηγήσεις τής ύπηρεσίας και παρακαλῶ τόν κ. Πρόεδρον νά τήν μετατρέψῃ εις έπερώτησιν.

Πρόεδρος. Μετατρέπεται εις έπερώτησιν.

Ο κ. **Α. Κουτσοπέταλος** αναπτύσσει αναφοράν των Γεωργικῶν συνεταιρισμῶν τού τέως Δήμου Όρχομενοῦ Λεοαδείας λέγει ότι οι συνεταιρισμοί οὗτοι υπέβαλον ύπόμνημα εις τήν Κυβέρνησιν διά τήν Γεωργικήν Τράπεζαν και παρακαλῶν νά χορηγηθῇ εις αὐτοῦς πίστωσις χρόνου πρὸς εξόφλη-

σιν των καλλιεργητικῶν χρεῶν των. Η αίτησις αὐτή όσον άφορᾷ τήν Άγροτικήν Τράπεζαν, συνίσταται εις τήν παρ' αὐτῆς άνάληψιν των χρεῶν τούτων. Σημειωτέον ότι τά μέλη τού συνεταιρισμοῦ συναλλάσσονται με τήν Εθνικήν Τράπεζαν επί 50 έτη και οὐδέποτε καθυστέρησαν, οὔτε έθωρήθη καμία άπαίτησις των επισφαλῶς ώστε νά διαγραφῇ. Κατ' ακολουθίαν δικαίως αξιούν νά γίνη δεκτῇ ή αίτησις των, δεδομένου ότι υπάρχουν εκθέσεις εις τώ Υπουργείον Γεωργίας τού είδικού, φυτοπαθολόγου Πατρῶν εξών εξάγεται ότι τά 90)100 τῆς μοναδικῆς έκ βάρδακος παραγωγῆς τού δήμου Όρχομενοῦ κατεστράφησαν. Οι έν τῷ δήμῳ τούτῳ καλλιεργηταί βάρδακος πληρώνουν εις τήν Εταιρίαν Κωπιδέος μίσθωμα 500 — 550 δρ. κατά στρέμμα, ή δέ Εταιρεία δέν εξέπεσεν εξ αὐτοῦ οὐδὲ λεπτόν, έχει λάβει δέ μέχρις ώρας τώ ήμισυ τού μισθώματος των μισθῶτων. Θά ήμην άδικος, συνεχίζει, άν δέν ώμολόγουν ότι ή διοίκησις τής Άγροτικής Τραπέζης έκαμε τήν όρθοτέραν ενέργειαν επί των αἰτημάτων των καλλιεργητῶν συστήσασα άναστολήν μέχρις εξακριβώσεως των παραπόνων. Ατυχῶς ο διοικητής τού Υποκαταστήματος τής Εθνικής Τραπέζης έν Λεοαδεία όχι μόνον δέν εξέτασε τά παράπονα ταῦτα, άλλ' έσπευσε νά χαρακτηρίσῃ τούς έν άδυναμία εύρισκομένους νά πληρώσουν καλλιεργητάς ως δυστρόπους και ως κομμουνιστάς. Σημειωτέον ότι πρόκειται περί καλλιεργητῶν με συνεταιρισμένα αἰνήτητα κεφάλαια έκ 250 εκατομμυρίων και με δύο βιομηχανικά εργοστάσια, χαρακτηριζομένων ως κομμουνιστῶν. Εχαρακτήρισε, συνεχίζει, και έμένα κομμουνιστῶν διότι άνεκοίνωσα εις αὐτούς ότι ή Άγροτική Τράπεζα έδέχθη νά εξετάσῃ τώ αίτημά των. Δι' όλα ταῦτα, επιλέγει, ζητῶ τήν επέμβασιν τού κ. Υπουργοῦ τής Γεωργίας πρὸς άποδοχήν των δικαίων αἰτημάτων των περί των πρόκειται καλλιεργητῶν, οἵτινες πρώτην φοράν μετά πενήτηνonta έτη εξέζητησαν μίαν εύκολίαν.

Ο κ. **Ι. Νικολίτσας** αναπτύσσει αναφοράν Εμπορικοῦ Συλλόγου Κεφαλοδρόσου λέγει ότι οι έμποροι τού μέρους εκείνου διαμαρτύρονται ότι γίνονται εκεί διαρρήξεις καταστημάτων. Καί ο μὲν Αστυνομός είναι δραστήριος και ίκανός, αλλά δέν υπάρχει εις όλον τόν δήμον επαρκής Αστυνομική δύναμις και εξ αιτίας τῆς έλλείψεως ταύτης σημειοῦνται κρούσματα διαρρήξεων, τελευταίως δέ διαρρήχῃ και τῷ Υποκατάστημά τής Τραπέζης Αθηνῶν. Είναι ανάγκη συνεπῶς νά ενισχυθῇ ή έν τῷ δήμῳ εκείνῳ Αστυνομική δύναμις.

Α. Παπαθανάσης. Συνιστῶν ώςαύτως τήν άνωτέρω αναφοράν παρακαλεῖ νά σταλῇ εις Κεφαλόδρυσον άνάλογος άστυνομική δύναμις, ίνα μη εξελλείψῃς άσφαλείας κατατήσῃ τώ μέρος εκείνο φυτώριον εγκληματικῶν, δεδομένου ότι με τά κρούσματα των διαρρήξεων έμποδίζεται ή ίδρυσις πρακτορείων πιστωτικῶν ίδρυμάτων, άφού τώ πρώτον συσταθῇ τοιοῦτον διεργρήθη.

Γ. Σίδερης (Υπουργός Εσωτερικῶν). Η έλλειψις, λέγει, χωροφυλάκων είναι γνωστή και έχω υπό μελέτην μέτρα τινά, όπως διά μετακινήσεως συμπληρωθῶν τά έπείγοντα κενά. Βεβαίως, προσθέτει, με τά μέτρα ταῦτα δέν δύναται ν' άναπληρωθῶν τά κενά 3.500 χωροφυλάκων, διά τούτο θά ληφθῇ γενικωτέρα πρόνοια. Πάντως, επιλέγει, θά διατάξω τήν ενίσχυσιν τού περι οὐ πρόκειται σταθμοῦ.

Ο κ. **Α. Παπαθανάσης.** Συνιστῶν άναφοράν τής Πανατωλοακαρνανικής Οργανώσεως προσφύγων παρακαλεῖ νά δοθῇ εις τά μέλη αὐτῆς άναστολή τῶν πρὸς τώ Δημόσιον και τήν Ε.Α.Π. χρεῶν των μέχρις ότου πωλήσουν τόν καπνόν, τώ μοναδικόν προϊόν των.

Ο κ. **Ε. Τριποδάκης** συνιστᾷ αναφοράν τής Βασιλικῆς χήρας Χριστοδούλου.

Ο κ. **Π. Φλώρος** συνιστᾷ άναφοράν τού συλλόγου έπλαρχηγῶν Αχρίταις.

Ο κ. **Ε. Τριποδάκης** λέγει ότι ύπεδλήθη σχετικόν νομοσχέδιον προνοῶν ύπέρ των όπλαρχηγῶν.

Ο κ. **Σ. Ταλλιαδούρος** αναπτύσσει αναφοράν τού

Ἐπαγγελματικοῦ Καπνεμπορικοῦ Συνδέσμου Καρδίτσας, λέγει ὅτι τὸ ὑπόμνημα περιέχει σοβαροὺς λόγους διὰ τὴν καπνικὴν κρίσιν καὶ συνιστᾷ νὰ ἀπαγορευθῇ τὰ Θεσσαλικά καπνὰ νὰ ἐξάγονται ἀνεπεξέργαστα, διότι ἡ ἀνευ ἐπεξεργασίας ἐξαγωγή αὐτῶν ἐξημιώσε καὶ ἐδυσφήμισε τὰ Θεσσαλικά καπνὰ καὶ οἱ καπνεργάται μένουσιν ἀνευ ἐργασίας. Ἐπίσης εἰς τὰ Γραφεῖα προστασίας καπνοῦ καὶ ἀσφαλίσεως ἐργατῶν νὰ προσλαμβάνωνται οἱ καπνέμποροι, οἱ ὅποιοι εἶναι εἰδικοί καὶ ὄχι ἀπόστοργοι ἀξιωματικοί, ὡς συμβαίνει μέχρι τοῦδε. Παρκαλιῶ, ἐπιλέγει, τὸν κ. Ἰπποργὸν τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας νὰ λάβῃ σχετικὴν πρόνοιαν ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω αἰτημάτων.

Π. Βουρλούμης (Ἰπποργὸς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας). Νὰ μοῦ σταλῇ ἡ σχετικὴ ἀναφορά.

Οἱ κ. **Γ. Κοκκινάκης** συνιστῶν ἀναφορὰν τοῦ Ἱεραικοῦ Συνδέσμου Ρεθύμνης παρακαλεῖ νὰ σταλῇ αὕτη εἰς τὸν ἀρμόδιον Ἰπποργόν, μεθ' οὗ ἔχει συνεννοηθῇ.

Οἱ κ. **Θ. Δύρας** ἀναπτύσσων ἀναφορὰν τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου Μεσσηνίας παρακαλεῖ τὸν Ἰπποργὸν τῆς Γεωργίας νὰ συστήσῃ ὅπως τὰ ἀγροτικά θάνατα παρασχεθῶν τάχιστα, διότι τὴν εἰναι ἡ ἐποχὴ τῆς καλλιέργειας.

Κ. Σπυρίδης (Ἰπποργὸς τῆς Γεωργίας). Ἦδη διὰ τὴν Πελοπόννησον ἀπερρίσθη ἡ διάθεσις 160 ἑκατομμυρίων.

Οἱ κ. **Θ. Κριμπᾶς** ποιεῖται τὰς αὐτὰς συστάσεις.

Οἱ κ. **Π. Φλώρος** λέγει, ὅτι πρέπει νὰ σταλῇ ἐγκύκλιος εἰς ὅλα τὰ ὑποκαταστήματα νὰ πρωτοκολλοῦν τὰς αἰτήσεις θανάτων καὶ νὰ δίδονται ταῦτα κατὰ σειράν.

Κ. Σπυρίδης (Ἰπποργὸς τῆς Γεωργίας). Μάλιστα.

Οἱ κ. **Γ. Βασιλειάδης** ἀναπτύσσων ἀναφορὰν συνεταρισμοῦ Κυνοῦρίου Λακκίδος λέγει, ὅτι ὁ κ. Κουτσοπέταλος ἐξέθεσε πρὸ ὀλίγου μὲ τί δυσκολίαν γίνονται τὰ ἀγροτικά θάνατα καὶ πῶς ἐξετάζονται τὰ αἰτήματα τῶν γεωργῶν παρὰ τῶν ὑποκαταστημάτων τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζίης. Δυστυχῶς, τονίζει, εἶναι γενικὸν τὸ παράπονον κατὰ τῶν διευθυντῶν τῶν ὑποκαταστημάτων τῆς Ἑθνικῆς, οἱ ὅποιοι μὴ γνωρίζοντες τί ἐστὶ γεωργία καὶ παραγνωρίζοντες τὴν προσπύθειαν, ἣν καταβάλλει ἡ Κυβέρνησις, φέρουν μύρια προσκόμματα εἰς τὴν διεκπεραίωσιν τῶν δικαίων αἰτημάτων τῶν γεωργῶν. Διὰ τοῦτο, ἐπιλέγει, θὰ ἦτο ὀρθόν, ὅπως μέχρι τῆς ἰδρύσεως τῶν ὑποκαταστημάτων τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζίης ἀποστασθῶν τοὺλάχιστον εἰδικοί ὑπάλληλοι αὐτῆς, οἵτινες, γνωρίζοντες πρόσωπα καὶ πράγματα, νὰ παράσχουν πραγματικὰς ὑπηρεσίας εἰς τὸν γεωργικὸν κόσμον.

Οἱ κ. **Α. Καλλιαντζᾶκος**, ἀναπτύσσων ἀναφορὰν τῶν κατόικων Καλαμῶν περὶ τῆς ἐν διαλύσει Τραπεζίης Μεσσηνίας, παρακαλεῖ τὸν κ. Ἰπποργὸν νὰ λάβῃ προστατευτικὰ μέτρα ὅτε τῶν μικροκαταθετῶν τῆς Τραπεζίης αὐτῆς, παρόμοια πρὸς τὰ ληφθέντα ὑπὲρ τῶν μικροκαταθετῶν τῶν ἄλλων Τραπεζῶν, Ἀγγλοαμερικανικῆς κλπ.

Π. Βουρλούμης (Ἰπποργὸς τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας). Γνωρίζετε, λέγει, ὅτι ἐκκαλεῖται παρὰ τῇ νομοπαρασκευαστικῇ ἐπιτροπῇ τοῦ Ἰπποργείου τῆς Δικαιοσύνης νομοσχέδιον προβλέπον περὶ τῆς ἐκκαθάρσεως τῆς Τραπεζίης Μεσσηνίας Ἰπὸ τοῦ νομοσχεδίου τούτου προβλέπεται ἡ δολοκλήρωσις πληρωμῇ τῶν μικροκατθετῶν τῶν ἐχόντων λαμβάνειν μέχρι 5,000 δραχμῶν. Ἐπετύχοντες ἦδη τὴν συναίνεσιν τῶν Τραπεζῶν πρὸς ἀδάπανον ἐκκαθάρισιν τῆς Τραπεζίης καὶ παροχὴν δανείου ἐκ τοῦ ἐνεργητικοῦ, διὰ νὰ ἐκανοποιηθῶν ὡς τάχιστα οἱ ἐκ τῶν πιστωτῶν ἀσθενέστεροι.

Α. Καλλιαντζᾶκος. Παρακαλῶ νὰ ἐπισπευθῇ ἡ ψήφισις τοῦ νομοσχεδίου.

Οἱ κ. **Μ. Τσαλαμπᾶς**, ὑποστηρίζων ἀναφορὰν τῶν κατοίκων Πόρου Λευκάδος, παρακαλεῖ νὰ τοὺς δοθῇ ἡ αἰτουμένη ἀναστολὴ χρεῶν.

Οἱ κ. κ. **Α. Φλωριάς**, **Π. Εὐριπίδης** καὶ **Χ. Λαδᾶς** συνιστοῦν ἀναφορὰν τοῦ καθηγητοῦ Ξένου περὶ ἀναγνωρίσεως τῶν ἐτῶν ὑπηρεσίας του ὡς συνταξιῶν.

Οἱ κ. **Σ. Ταλιαδοῦρος**, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορὰς τῶν ιδιωτῶν

Λάξου καὶ Ντέρη περὶ ἀποζημιώσεως τῶν διὰ καταστροφὴν τῶν ποιμνίων των, λέγει ὅτι ἡ ἀξίωσις των εἶναι δικαία καὶ ὅτι ἡ ζημία των ἐπῆλθεν ἐκ τῶν ἀκριδοκτόνων φαρμάκων.

Οἱ κ. **Ι. Νικολίτσας** ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορὰς τοῦ Ν. Κετσή περὶ ἀποζημιώσεως διὰ τὴν δηλητηρίασιν τῶν αἰγῶν του λέγει ὅτι αὕτη προήλθεν ἐξ ἀμελείας τῶν ὁργάνων τοῦ Κράτους, τὰ ὁποῖα ἐρρίψαν παρὰ τὴν ὁδὸν τὰ ἀρσενικοῦχα πίττυρα, τὰ χρησιμοποιοῦμενα διὰ τὴν καταδίωξιν τῶν ἀκρίδων. Εἶναι προφανές, τονίζει, ὅτι ἡ ἀξίωσις ἔχει βάσιν δικαίαν καὶ νομικὴν.

Α. Παπαθανάσης. Πρόκειται, λέγει, περὶ νομίμου ὑποχρέωσης τοῦ Κράτους ὑπὲρ φέρεσι τὰς εὐθύνας τῆς ἀμελείας τῶν ὁργάνων του, ἐγκαταλειψάντων τὰ δηλητηριώδη πίττυρα εἰς τὴν ὁδόν.

Σ. Ταλιαδοῦρος. Καὶ εἰς τὴν Καρδίτσαν τὸ ἴδιο ἔκαμαν. Ἐγκατέλειψαν τὰ πίττυρα ἄλλα εἰς τὸν σταθμὸν καὶ ἄλλα εἰς τὸν δρόμον.

Οἱ κ. **Κ. Σπυρίδης** (Ἰπποργὸς τῆς Γεωργίας) λέγει ὅτι ἐκ τῆς γενόμενης ἐρεῦνης ἀπεδείχθη, ὅτι οἱ χωρικοὶ εἶχον εἰδοποιηθῇ νὰ προσέχουν κατὰ τὴν δόσκησιν τῶν ποιμνίων των, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι ἔδειξαν ἀμέλειαν. Διὰ τοῦτο ἐπειτα ἀπὸ τούτου καίρεν, νομίζω, ἐπιλέγει, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀνοίξωμεν νέαν διαδικασίαν.

Α. Παπαθανάσης. Τὰ μέτρα τῶν ὁργάνων εἶχον ληφθῇ ὅταν ἔγινε τὸ κακόν.

Κ. Σπυρίδης (Ἰπποργὸς τῆς Γεωργίας). Σὰς ὑπόσχομαι νὰ ἐξετάσω ἐκ νέου.

Οἱ κ. **Π. Φλώρος** συνιστᾷ ἀναφορὰν τῆς ὁμοσπονδίας ἀνατῆρων καὶ θυμάτων Κονίτσας.

Οἱ κ. **Ε. Μαχαίρας** ἀναπτύσσων ἀναφορὰν συνεταρισμοῦ αὐτοκινήτων Ἀθηνῶν — Πειραιῶς παρακαλεῖ νὰ εὐρεθῇ εἰς τρόπον ὅστε οὗτοι νὰ ἀπαλλαγῶν ἢ τύχουν προθεσμίας διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν πρὸς τὸ ταμεῖον τροχαίας κινήσεως χρεῶν των, διότι ἐκ τῶν χορηγηθέντων αὐτοῖς αὐτοκινήτων τὰ περισσότερα κατεστράφησαν.

Οἱ κ. **Θ. Δύρας** ἀναπτύσσων ἀναφορὰν ἐνοικιαστῶν φόρου ἐλαίου Σπάρτης περὶ πληρωμῆς εἰς δόσεις τοῦ υπολοίπου ἐνοκίου λέγει ὅτι οὗτοι εὐρίσκονται ἐν ἀδυναμίᾳ νὰ πληρώσωσιν τὸ ὑπολοιπόμενον ἡμισυ τοῦ μισθώματος.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Διατὶ εὐρίσκονται ἐν ἀδυναμίᾳ;

Θ. Δύρας. Δὲν ἡμῶρεςαν νὰ πωλήσωσιν τὸ λάδι.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ζητοῦν προθεσμίαν δηλαδὴ.

Θ. Δύρας. Μάλιστα.

Γ. Μαρή (Ἰπποργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ἡ τιμὴ τοῦ ἐλαίου, ἡ ὀριζομένη διὰ τὴν περίπτωσιν τῆς πληρωμῆς τοῦ φόρου εἰς χρήμα, δὲν εἶναι ἀναγκαία, καὶ ἡ τιμὴ ἡ ἀγοραία, συνήθως ἡ τελευταία αὕτη, εἶναι κατωτέρα, ὥστε νὰ μὴ ἔχῃ βάσιν ὁ ἰσχυρισμὸς τῶν ἐλαιοδευκατιστῶν ὅτι ἐστηρίχθησαν εἰς ἀνωτέρως τιμὰς ἐλαίου κατὰ τὴν ἐνοικίαν. Πρέπει δὲ νὰ προσθέσω ὅτι αἱ συμβατικά αὐτὰ ὑποχρεώσεις ἀπέβαντι τοῦ Δημοσίου πρέπει νὰ ἐκπληροῦνται ἐκ μέρους τῶν δεκατιστῶν καὶ ὅταν δὲν κερδίζουν ἐκ τῆς μισθώσεως, ἡ ὁποία τέλος εἶναι μία ἐμπορικὴ ἐπιχείρησις. Ἐδόθησαν δὲ ἐφέτος ἀριεστὶ προθεσμίας καὶ ἐτάχθησαν δόσεις διὰ τὴν πληρωμὴν, ὥστε νὰ μὴ δικαιολογῆται ἡ χορήγησις νέων προθεσμιῶν. Διὰ τοῦτο τὸ πολὺ ἐνὸς μηνὸς καθυστέρησιν θὰ ἴναι χρομένη, ὅσας ὑπάρχῃ εἰδικὸς λόγος, διότι ἄλλως κινδυνεύομεν νὰ δημιουργήσωμεν νέας καθυστερήσεις.

Οἱ κ. **Χ. Λαδᾶς** συνιστᾷ ἀναφορὰν τῶν συλλόγων ἀνατῆρων καὶ θυμάτων πολέμου Ἀθηνῶν καὶ Ἀργούς.

Οἱ κ. κ. **Σ. Κωστόπουλος** καὶ **Π. Φλώρος** συνιστοῦν ἀναφορὰν τοῦ Ἐργατικοῦ κέντρου Καλαμῶν.

Παρελθούσης τῆς ὥρας αἱ λοιπαὶ ἀναφοραὶ ἀναβάλλονται. Πρὸ τῆς ἡμερησίας Διατάξεως ὁ κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργός) ὑποβάλλων νομοσχέδιον «περὶ ἰδρύσεως Ἀνωτάτου οἰκονομικοῦ Συμβουλίου» παρακαλεῖ ὅπως παραπεμφθῇ τοῦτο

εἰς τὴν ἀρμοδίαν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν, ἥτις νὰ ὑποβάλῃ τὴν ἐκθεσιν αὐτῆς ἐντὸς 15 ἡμερῶν.

Οἱ κ. **Κ. Ζαβιτζιάνος** λέγει ὅτι ἡ προθεσμία αὕτη εἶναι μικρά.

Οἱ κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργός) λέγει ὅτι τὰ ζητήματα εἶναι γνωστά, ἐγράφησαν καὶ εἰς τὸν τύπον, πρόκειται δὲ περὶ ἐπαίγοντος νομοσχεδίου. Πρέπει ἄλλως τε νὰ ἔχῃ ὅψιν ἡ Βουλὴ ὅτι αἱ ἐργασίαι αὐτῆς πρέπει νὰ περατωθῶν ὀριστικῶς τὴν 31 Μαρτίου. Δὲν εἶναι πρᾶγμα σωστὸν νὰ παρατείνωνται ἐπὶ πλέον αἱ Κοινοβουλευτικαὶ ἐργασίαι. Τὸ μέχρι τῆς 31 Μαρτίου χρονικὸν διάστημα εἶναι ἀρκετὸν διὰ νὰ γίνῃ κάθε τι. Ἐξ ἄλλου ἡ ἐργασία, ἡ ὁποία ὑπολείπεται, εἶναι ἀρκετὴ, διότι ἀπομένει νὰ ψηφίσωμεν τὸν προϋπολογισμὸν, τὰ Νομοθετικὰ μέτρα διὰ τὰ ἔργα τῆς Θεσσαλίας, τὸν Καταστατικὸν Χάρτην τῶν Δημοσίων ὑπαλλήλων κλπ.

Γ. Καφαντάρης. Τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ περατωθῶν αἱ ἐργασίαι τοῦ Σώματος τὴν 31 Μαρτίου.

Οἱ κ. **Π. Τσαλδάρης** νομίζει ὅτι τὸ ὑποβληθὲν νομοσχέδιον δὲν ἔχει καὶ τόσον ἐπαίγοντα χαρακτήρα, ὥστε πρέπει ν' ἀφεθῇ ὅλη ἡ ἀπαιτούμενη ἐλευθερία διὰ τὴν προκαταρκτικὴν συζήτησιν. Εἶναι ἀληθές ὅτι ἐγένετο κάποια προκαταρκτικὴ συζήτησις, ἀλλὰ ἐν γενικαῖς γραμμαῖς. Τὸ νομοσχέδιον τὸ ὅποιον ὑποβάλλεται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως βεβαίως θὰ εἶναι διάφορον τῶν δύο ἄλλων τὰ ὁποῖα εἰδομεν καὶ θὰ ἔπρεπε διὰ τοῦτο νὰ συζητηθῇ εἰδικώτερον ἢ τελευταία αὐτοῦ μορφῇ. Δὲν πρόκειται βέβαια νὰ ὑποστοῦν καμμίαν ζημίαν τὰ οἰκονομικά τοῦ Κράτους ἐὰν ἐπιβραδυνθῇ ἐπὶ 20 ἡμέρας ἢ ἐπὶ ἓνα μῆνα ἢ ἐπιψήφισις τοῦ νομοσχεδίου.

Οἱ κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργός), διαφωνῶν πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ κ. ἀρχηγοῦ τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος λεχθέντα, λέγει, ὅτι δύνανται βεβαίως τὸ νομοσχέδιον νὰ ψηφισθῇ μετὰ 15 ἢ μετὰ 20 ἡμέρας ἀλλὰ πάντως ὀφείλει νὰ ψηφισθῇ εἰς τὴν παροῦσαν Σύνοδον. Διὰ τοῦτο παρακαλεῖ ὅπως εἰς τὴν ἀρμοδίαν Ἐπιτροπὴν ταχθῇ ἀντὶ τῶν 15 ἡμερῶν, τὰς ὁποίας προσέτεινε, προθεσμίαν 20 ἡμερῶν. Ἐπίσης παρακαλεῖ ὅπως πᾶσαι αἱ Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ ἐπισπεύσωσι τὰς ἐργασίας αὐτῶν καὶ ὑποβάλωσι τὰς ἐκθέσεις των, ἰδίως ἡ Ἐπιτροπὴ τοῦ Προϋπολογισμοῦ.

Οἱ κ. **Κ. Ζαβιτζιάνος** λέγει ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ τοῦ προϋπολογισμοῦ καθ' ὅς ἔχει πληρωφεία θὰ ἔχῃ ἐτοίμην τὴν ἐργασίαν αὐτῆς τὴν 20 Φεβρουαρίου.

Οἱ κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργός) λέγει ὅτι ἐκτὸς τοῦ γενικωτέρου συμφέροντος τὸ ὅποιον ἐπιβάλλει ὅπως μὴ παρατείνωνται αἱ ἐργασίαι τοῦ Σώματος πέραν τῆς 31 Μαρτίου ὑπάρχει καὶ ἄλλος λόγος διὰ τὸν ὅποιον εἶναι ὀρθόν νὰ ἐπισπεύδωνται. Διότι εἶνε γνωστὸν ὅτι οἱ βουλευταὶ παραμελοῦνται εἰς τὰς Ἀθήνας ὑποβάλλονται εἰς οἰκονομικὰς θυσίας συνήθως ἡ τελευταία αὕτη, εἶναι κατωτέρα, ὥστε νὰ μὴ ἔχῃ βάσιν ὁ ἰσχυρισμὸς τῶν ἐλαιοδευκατιστῶν ὅτι ἐστηρίχθησαν εἰς ἀνωτέρως τιμὰς ἐλαίου κατὰ τὴν ἐνοικίαν. Πρέπει δὲ νὰ προσθέσω ὅτι αἱ συμβατικά αὐτὰ ὑποχρεώσεις ἀπέβαντι τοῦ Δημοσίου πρέπει νὰ ἐκπληροῦνται ἐκ μέρους τῶν δεκατιστῶν καὶ ὅταν δὲν κερδίζουν ἐκ τῆς μισθώσεως, ἡ ὁποία τέλος εἶναι μία ἐμπορικὴ ἐπιχείρησις. Ἐδόθησαν δὲ ἐφέτος ἀριεστὶ προθεσμίας καὶ ἐτάχθησαν δόσεις διὰ τὴν πληρωμὴν, ὥστε νὰ μὴ δικαιολογῆται ἡ χορήγησις νέων προθεσμιῶν. Διὰ τοῦτο τὸ πολὺ ἐνὸς μηνὸς καθυστέρησιν θὰ ἴναι χρομένη, ὅσας ὑπάρχῃ εἰδικὸς λόγος, διότι ἄλλως κινδυνεύομεν νὰ δημιουργήσωμεν νέας καθυστερήσεις.

Οἱ κ. **Γ. Καφαντάρης** παρατηρεῖ ὅτι ἡ ἐργασία εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς δὲν γίνεται ἐπιμελῶς καὶ ἐμπεριστατωμένως, ἀναφέρει δὲ νομοσχέδια ἐπὶ τῶν ὁποίων αἱ Ἐπιτροπαὶ ἀρκούναι εἰς τὸ νὰ συνιστῶσιν ἀπλῶς τὴν ἐπιψήφισιν των εἰς τὴν Βουλὴν. Διὰ τοῦτο, λέγει, πρέπει νὰ δίδεται ὁ ἀπαιτούμενος καιρὸς εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς ἵνα ἐργασθῶσι σοβαρῶς.

Οἱ κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργός) λέγει ὅτι δὲν εἶναι ἡ προθεσμία ἡ ὁποία ἐμποδίζει τὰς Ἐπιτροπὰς νὰ ἐργασθῶσιν. Εἶμαι βέβαιος, λέγει, ὅτι τὸ νομοσχέδιον τὸ ὅποιον ἀναφέρει ὁ κ. Ἀρχηγὸς τῶν Προδευτικῶν δὲν ἔχει καμμίαν προθεσμίαν. Τὸ κακὸν εἶναι ὅτι δὲν ἐσυνειθισάμεν νὰ ἐργαζώμεθα εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς.

Οἱ κ. **Γ. Καφαντάρης** λέγει ὅτι εἰς τὰς Ἐπιτροπὰς πρέπει νὰ γίνεται σοβαρὰ καὶ ἐμπεριστατωμένη συζήτησις εἰς τρόπον ὥστε τὰ νομοσχέδια νὰ ἐρχονται εἰς τὴν Βουλὴν ἐντελῶς ἐκκαθαρισμένα.

Οἱ κ. **Α. Παπαναστασίου** λέγει ὅτι δὲν ἐπικρατεῖ ὁ χρόνος ἐφ' ὅσον τὰ μέλη τῶν Ἐπιτροπῶν εἶναι ὑποχρεωμένα νὰ παρακολουθοῦν καὶ τὰς ἐργασίας τῆς Βουλῆς.

Διὰ τοῦτο, ἵνα ἡ ἐργασία τῶν Ἐπιτροπῶν καταστῇ ἀποτελεσματικωτέρα, θὰ ἔπρεπε ἐκτὸς τοῦ Σαββάτου νὰ καθιερωθῇ καὶ μία ἄλλη ἡμέρα διὰ νὰ ἐργάζωνται αἱ Ἐπιτροπαί.

Οἱ κ. **Γ. Καφαντάρης** λέγει ὅτι πρὸς διευκόλυνσιν τῆς Κυβερνήσεως θὰ ἡδύνατο ἡ μία τῶν ἡμερῶν, καθ' ὅς διεξάγεται Κοινοβουλευτικὸς ἐλεγχος, νὰ χρησιμοποιηθῇ διὰ τὰς Ἐπιτροπὰς. Συμμερίζομαι ἀπολύτως, προσθέτει, τὴν γνώμην τοῦ κ. Ἀρχηγοῦ τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως.

Οἱ κ. **Π. Τσαλδάρης** λέγει ὅτι δὲν ἔχει ἀντίρρηση νὰ ἐξευρεθῇ ὁ τρόπος ὅπως καὶ αἱ Κοινοβουλευτικαὶ Ἐπιτροπαὶ ἐργάζωνται περισσότερον καὶ εἰς τὴν Βουλὴν παρέχεται ἡ εὐκαιρία πρὸς συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν τῶν νομοσχεδίων. Ἀλλὰ νομίζω ὅτι καὶ ὁ Κοινοβουλευτικὸς ἐλεγχος εἶναι μία τῶν σπουδαιότερων ἐργασιῶν τοῦ Κοινοβουλίου. Δὲν εἶμαι τῆς γνώμης ὅτι πρέπει νὰ περιορισθῇ ὁ Κοινοβουλευτικὸς ἐλεγχος. Γνωρίζει ἄλλως τε ἡ Βουλὴ ὅτι ἡ ἀντιπολίτευσις οὐδεμίαν ἔφερε ποτὲ ἀντίρρησην, ὅπως καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου διεσχίζῃ καὶ νομοθετικὴ ἐργασία. Ἀς μένουν λοιπὸν τὰ πράγματα ὡς ἔχουν.

Οἱ κ. **Κ. Ζαβιτζιάνος** φρονεῖ ὅτι αἱ Ἐπιτροπαὶ θὰ ἡδύνατο νὰ ἐργάζωνται τὸ βράδυ.

Οἱ κ. **Γ. Καφαντάρης** λέγει ὅτι θὰ συγχωρήσῃ ἡ Βουλὴ ὅτι ἐπιμένει εἰς τὴν συζήτησιν, διότι τὸ ζήτημα εἶναι σπουδαίον. Ἐπειδὴ πρόκειται ἀφ' ἐνός μὲν νὰ ἐπισπεύσωμεν τὸ Νομοθετικὸν ἔργον, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ καταστήσωμεν εὐχερὲς ὥστε τὰ νομοθετήματα νὰ ὑφίστανται τὴν ἀπαιτούμενην βῆσαν, διὰ τοῦτο προέτεινα ὅπως διατεθῇ ἡ μία ἐκ τῶν ἡμερῶν τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ Ἑλέγχου. Τοῦτο θὰ ἡδύνατο νὰ γίνῃ ἀκινδύνως, ἐφόσον, κατὰ τὰ ἄλλα χρόνα κρατοῦντα, ὁ ἐλεγχος τῆς Κυβερνήσεως θὰ ἐπεκράτει νὰ διεξάγεται κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ. Ἐν ταύτῃ περιπτώσει θὰ ἡδυνάμεθα νὰ περιορίσωμεν τὴν συζήτησιν ἐπὶ τῶν λεπτομερειῶν ἐπερωτήσεων εἰς μίαν μόνον ἡμέραν.

Οἱ κ. **Α. Παπαναστασίου** προτείνει ὅπως ἐκάστην Παρασκευὴν συζητῶνται ἐπὶ δίωρον αἱ ἐπερωτήσεις, τὸ δὲ ὑπόλοιπον τῆς συνεδριάσεως διατίθεται διὰ τὴν Νομοθετικὴν ἐργασίαν. Τοιοῦτοτρόπως ἀπομένει ἡ Τετάρτη διὰ τὰς Ἐπιτροπὰς.

Οἱ κ. **Π. Τσαλδάρης** λέγει ὅτι ἐκείνο τὸ ὅποιον ἀνέφερεν ὁ κ. Ἀρχηγὸς τῶν Προδευτικῶν δὲν εἶναι τι νέον, ἐφαρμόζεται δὲ καὶ ἐδῶ ἀπὸ μακροῦ χρόνου, διότι εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ συζήτησις τοῦ Προϋπολογισμοῦ περιλαμβάνει καὶ τὴν γενικὴν συζήτησιν ἐπὶ τῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐπεκτείνεται εἰς γενικὸν ἐλεγχον τῶν Κυβερνητικῶν μέτρων. Τοῦτο ἔμως εἶναι γενικὸς ἐλεγχος τῆς Κυβερνήσεως, ἄλλο δὲ εἶναι αἱ ἐπερωτήσεις, αἱ ὁποῖαι περιλαμβάνουν εἰδικὰ θέματα, κατὰ πόσον τὰ διάφορα ὅργανα ἐνεργοῦσι καλῶς καὶ κατὰ πόσον ἡ διοίκησις ἐπιστᾷ τὴν προσοχὴν τῆς ὅπως ἡ ἐνέργεια τῶν διαφόρων ὁργάνων εἶναι ἡ προσήκουσα. Ἡ σημαντικὴ ἀντιπολίτευσις εἶναι καὶ κατ' ἀριθμὸν μικρά, φυσικὴν δὲ εἶναι ὅτι ὀλίγα ἔνεκεν τούτου θὰ εἶναι τὰ θέματα ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ ἀπασχολήσῃ τὴν Βουλὴν. Ἡ Κυβέρνησις θὰ ἔπρεπε μᾶλλον νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τῶν φίλων τῆς, οἱ ὅποιοι δὲν εἶναι φυσικὸν νὰ ἀσκήσωσι ζωηρὸν ἐλεγχον κατ' αὐτῆς, εἰς τρόπον ὥστε νὰ καταστῇ δυνατὸν νὰ μὴ καταλαμβάνωσιν ὁλόκληρον τὴν διάταξιν τῶν ἐπερωτήσεων καὶ ἀπασχολῶσι τὴν Βουλὴν.

Οἱ κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρωθ.) προτείνει ὅπως περιορισθῇ μὲν ὁ ἐλεγχος εἰς μίαν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἡ συνεδρίασις νὰ διεξάγεται καὶ τὴν πρῶτην καὶ τὸ ἀπόγευμα, τοιοῦτοτρόπως δὲ ἡ ἀπομένουσα μία ἡμέρα θὰ ἡδύνατο νὰ διατεθῇ διὰ τὰς Ἐπιτροπὰς.

Οἱ κ. **Π. Τσαλδάρης** λέγει ὅτι τὴν ἡμέραν αὐτὴν τὸ πρῶτ' ἢ τὸ ἀπόγευμα θὰ ἡμποροῦσε νὰ διεξάγεται νομοθετικὴ ἐργασία.

Ε. Βεν.ζέλος (Πρωθ.) Τότε δὲν κερδίζομεν τὴν ἡμέραν διὰ τὰς Ἐπιτροπὰς. Δυνάμεθα νὰ μὴ τελειώσωμεν τὸ ζήτημα ἀπόψε, ἀς τὸ σκεφθῇ ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Ἀπικτοῦ κόμματος, καὶ ἀποφασίζομεν αὐριον.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** λέγει ὅτι θὰ ἡδύνατο νὰ μείνῃ ἡ Τετάρτη διὰ τὰς Ἐπιτροπὰς, ἀντ' αὐτῆς δὲ ἡ πρωτὰ τῆς Παρασκευῆς νὰ χρησιμοποιηθῇ διὰ τὴν Νομοθετικὴν ἐργασίαν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** συλοφίζων τὰ λεχθέντα ἐρωτᾷ ἐὰν ἡ Βουλὴ δέχεται ὅπως δι' ἀποφάσεώς τῆς καθορισθῶσιν αἱ ἐργασίαι αὐτῆς ὡς ἐξῆς:

Ἐκάστην Δευτέραν νὰ διεξάγεται, ὡς καὶ πρότερον, Κοινοβουλευτικὴς ἐλεγχος, ἐκάστην Τρίτην καὶ Πέμπτην νομοθετικὴ ἐργασία, ἐκάστην δὲ Παρασκευὴν τὴν μὲν πρωτὰν Κοινοβουλευτικὴς Ἐλεγχος, τὸ δὲ ἀπογευμα Νομοθετικὴ ἐργασία, ἡ Τετάρτη δὲ καὶ τὸ Σάββατον νὰ διατεθῶσι διὰ τὰς ἐργασίας τῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν.

Ἡ Βουλὴ δέχεται δι' ἀναστάσεως τὴν πρότασιν ταύτην.

Ὁ κ. **Γ. Καφανιάρης** λέγει ὅτι εἶναι καιρὸς νὰ ἐφαρμοσθῇ πλέον καὶ ἡ συνταγματικὴ διάταξις περὶ προφορικῆς εἰσηγήσεως τῶν νομοθετημάτων.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** παρκατηρεῖ ὅτι τοῦτο δύναται νὰ γίνηται εἴτε ὑπὸ τοῦ αἰκίου Ὑπουργοῦ, εἴτε ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς κατὰ τὴν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς συζήτησιν.

Ὁ κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργός) παρκατηρεῖ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ὅτι δὲν θὰ ἦτο ἀσκόπον νὰ περιορισθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν τῶν Κοινοβουλευτικῶν ἐπιτροπῶν ἢ ἐὰν τοῦτο εἴναι ἀδύνατον νὰ ἐλαττωθῇ ὁ πρὸς ἀπαρτίαν ἀπικτούμενος ἀριθμὸς.

Ὁ κ. **Ι. Τσιριμώκος** (Πρόεδρος) παρκατηρεῖ σχετικῶς τὴν πληροφориαν ὅτι ὑπάρχει ἐκκρεμὴς ἐνὸς τῶν τῆς Βουλῆς σχετικῆς πρότασις τροποποιήσεως τοῦ Κανονισμοῦ, ἥτις ὅμως ἐλθοῦσα πρὸς συζήτησιν δὲν κατέστη δυνατόν νὰ ψηφισθῇ.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** δέχεται μὲν τὴν προτάσεισιν ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ἐλάττωσιν τοῦ ἀριθμοῦ πρὸς ἐπίτευξιν ἀπαρτίας, οὐχὶ ὅμως καὶ τὸν περιορισμὸν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν τῶν ἐπιτροπῶν.

Ὁ κ. **Π. Τσαλδάρης** συνιστᾷ εἰς τὸν κ. Πρόεδρον ὅπως εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς ἀντιπροσωπεύων ἐν ἀναλογία ὅλαι αἱ πολιτικαὶ ἀπαρτίαι, καθόσον ὁ Κανονισμὸς τῆς Βουλῆς δὲν εἶναι σύνολον διατάξεων αἱ ὁποῖαι διέπουν τὰς ἐργασίας τῆς πλειονοψηφίας μόνον, ἀλλ' ὁλοκληρὸν τοῦ Σώματος ὡς τοιοῦτου.

Ὁ κ. **Ι. Τσιριμώκος** (Πρόεδρος) παρκατηρεῖ τὴν πληροφориαν ὅτι εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Κανονισμοῦ ἐπιτροπὴν ἀντιπροσωπεύεται ἡ μειονοψηφία διὰ δύο μελῶν, μετὰ τῶν ὁποίων δὲν καταλέγεται καὶ ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἀπικτοῦ κόμματος, διότι καθ' ἡν ἐπαρχίαν κατηρτίζετο ἡ ἐν λόγῳ ἐπιτροπὴ τὸ κόμμα τοῦτο δὲν παρηκολούθει τὰς συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς. Ἐπομένως, προσθέτει, ἡ παρκατήρησις τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Ἀπικτοῦ κόμματος θὰ ἦτο δικαιολογημένη ἐφόσον ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς παρδέδαινε τὸν Κανονισμὸν. Νὰ ἐλεγχεται ὅμως οὗτος διότι ἐφήρμοσε πιστῶς αὐτὸν δὲν εἶναι, λέγει, ὀρθόν.

Π. Τσαλδάρης. Δὲν ἐλέγχω, κ. Πρόεδρε, ἀπλῶς σύστασιν ποιούμεαι.

Μεθ' οὗ ἡ συζήτησις κηρύσσεται περατωμένη καὶ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας

Συζητούμενον εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον ἀνάγνωσιν τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ συστάσεως νομοῦ Ἡλείας» ὁ κ. **Σ. Ταλιαδοῦρος** λαμβάνων τὸν λόγον ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι αἱ διάφοροι τοῦ Κράτους περιφέρειαι ἐπὶ τοσούτον καλὸν τρόπον διοικουμένη, ὅσον ἡ ἐκτασις αὐτῶν εἶναι στενωτέρω, ὅποτε δύναται ὁ νομάρχης νὰ ἀντιλαμβάνεται ἀμεσώτερον τὰς ἀνάγκας τῆς περιφέρειας του. Κατ' ἀρχὴν λοιπόν, προσθέτει,

δὲν ἀντιτίθεται εἰς τὴν ἐπιφύρτισιν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν σχεδίου νόμου, θὰ ἐπιθυμῇ ὅμως, λέγει, νὰ παρκατηρήσῃ ὅτι ἡ μονομερὴς ὑποβολὴ νομοσχεδίου καθιστῶντος ὠρισμένην ἐπαρχίαν ἴδιον νομὸν πῶθ' ἂν νὰ προκαλέσῃ ζηλοφθονίας καὶ παρὰ πονα ἐκ μέρους ἄλλων ἐπαρχιῶν, αἱ ὁποῖαι διατελοῦν ὑπὸ τὰς τὰς αὐτὰς μὲ τὴν ἐπαρχίαν Ἡλείας συνθήκας. Συγκεκριμένως παρκατηρεῖ, ὅτι ἡ ἐπαρχία Καρδίτσας, ἔχουσα πληθυσμὸν 115.000 κατοίκων περίπου, ζητήματα φέροντα ὡς τὸ καπνικόν, τὸ κομμουνιστικόν κ. ἄ. σοβαρώτατα, ἐπὶ πλέον δὲ διατελέσασα ἐπὶ σειράν ἐτῶν ὡς ἀνεξάρτητος Νομὸς, εἶναι καὶ ὀρθόν καὶ δίκαιον ν' ἀποτελέσῃ ἴδιον νομὸν, εἰς ὃν νὰ ὑπαχθῇ καὶ ἡ ἐπαρχία Φαρσάλων.

Ὁ κ. **Α. Παπαϊωνόμου** παρκατηρεῖ ὅτι οἱ αὐτοὶ λόγοι συντρέχουν καὶ διὰ τὴν ἐπαρχίαν Μαγνησίας ἢ ὁποῖα ἀπετέλει ἄλλοτε ἴδιον νομὸν, ἀριθμεῖ δὲ ἤδη 100.000 κατοίκων.

Ὁ κ. **Δ. Κουνδούρης** προσθέτει ὅτι ἡ ἐπαρχία Βόλου ἔχει πληθυσμὸν 135.000 κατοίκων, τὰ δὲ κοινωνικὰ συμπεριόντα εἶναι τελείως διάφορα, διότι, ἐνθ' ἡ ἐκείθεν τοῦ Βελεστίου περιφέρειαι εἶναι ἀγροτικῆς, ἡ ἐντεῦθεν αὐτοῦ εἶναι μᾶλλον βιομηχανικῆς. Ἐπὶ πλέον, λέγει, ἐπισκεπτόνται συχνάκις τὸν Βόλον ξένα παλαιὰ καὶ παρὶσταται ἀνάγκη μετακλήσεως τοῦ Νομάρχου ἐκ Ἀρρίτης πρὸς ὑποδοχὴν αὐτῶν. Καὶ ἄλλοι σοβαρώτατοι ἐπίσης λόγοι συντρέχουν, ὡς λέγει, ὅπως ἀποσπασθῇ ἡ ἐπαρχία αὕτη ἐκ τοῦ Νομοῦ Ἀρρίτης καὶ ἀποτελέσῃ ἴδιον Νομὸν.

Ὁ κ. **Δ. Ἡρακλείδης** συνηγορῶν ὑπὲρ τῆς προτάσεως ταύτης ἐπιμαρτυρεῖ εἰς ἐνίσχυσιν τὴν ἐν τῇ εἰσηγητικῇ τοῦ σχεδίου νόμου ἐκθέσει ὁμολογίαν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἑσωτερικῶν, ὅτι μετὰ τὴν ἐπαρχίαν Ἡλείας ἡ πολυπληθεστέρη ἐπαρχία εἶναι ἡ τοῦ Βόλου.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** συνιστᾷ ὅπως ἀναχθῇ εἰς ἰδιαιτέραν νομὸν ἡ ἐπαρχία Μαγνησίας, διότι, ὡς λέγει, πλὴν τῶν ἄλλων λόγων καὶ λόγοι διαφορικότητος κοινωνικῶν συμπεριόντων ὑπαγορεύουν τὴν τοιαύτην μεταρρύθμισιν.

Ὁ κ. **Π. Ἐδριπαῖος** παρκατηρεῖ ὅτι αἱ πανταχόθεν ἐκδηλούμεναι ὑποδείξεις ἀποτελοῦν τραγὴν ἀπώδειξιν τῆς ἀνάγκης ὅπως ἐφαρμοσθῇ νέα διοικητικὴ διαίρεσις τοῦ Κράτους, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διανομογραφικῶν νέων συνθηκῶν κοινωνικῶν καὶ κοινωνικῶν καὶ ἄλλων. Κηρύσσοντας ὑπὲρ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν σχεδίου νόμου ἐκφράζει τὴν ἐλπίδα ὅτι ταχέως θὰ ἁλθῇ ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς Βουλῆς ἡ νέα διοικητικὴ διαίρεσις τοῦ Κράτους.

Ὁ κ. **Κ. Βουδούρης** ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι ἡ Κυβερνήσις προβαίνουσα εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς πανθομολογουμένης ἀνάγκης περὶ νέας διοικητικῆς διαίρεσεως τοῦ Κράτους θὰ λάβῃ ὡς γνώμην καὶ ἀποφάσει περὶ ἀποκεντρώσεως καὶ αὐτοδιοικήσεως.

Ὁ κ. **Ι. Βαλαλᾶς** εὐρίσκων δικαιολογημένην τὴν ὑποβολὴν τοῦ ὑπὸ κρίσιν σχεδίου νόμου, συνιστᾷ ὅπως δοθῇ εἰς τὸν νέον νομὸν ὁ τύπος τῶν ὁποίων πρέπει νὰ ἔχῃ νομὸς συγχρονισμένον Κράτος, ὅστις δὲν νὰ εἶναι ἐφωδιασμένος μὲ βλάς ἐκείνης τῆς ὑπερηφίας, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐπιτρέψουν εἰς αὐτὸν τὴν ἀρίστην λειτουργίαν του, πρὸς πραγματοποιήσιν ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀναγκῶν τῶν πολιτῶν. Ἐπὶ τοῦτο συνιστᾷ ὅπως ληφθῇ πρόνοια περιορισμοῦ τοῦ ἤδη πολυτελοῦς προσωπικοῦ τῶν νομαρχιῶν, περιοριζομένου αὐτοῦ εἰς τὸ προσωπικὸν τὸ ὁποῖον ἀριθμεῖ ἐκάστη ὑποδιοίκησις, αὐξανόμενον τὸ πολὺ κατὰ ἓνα ὑπάλληλον.

Ὁ κ. **Μ. Τσαλαμπᾶς** ἐκφράζει τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ ψήφισις τοῦ ὑπὸ κρίσιν σχεδίου νόμου θὰ ἀποτελέσῃ τὴν ἀπορρομὴν τῆς πραγματικοποιήσεως τῆς τῶσον ἀναγκαίας νέας διοικητικῆς τοῦ Κράτους διαίρεσεως.

Ὁ κ. **Α. Παπαθανάσης** παρκατηρεῖ, ὅτι, καίτοι δὲν ἀντιτίθεται εἰς τὸ ὑπὸ κρίσιν σχέδιον νόμου, ἡ ψήφισις αὐτοῦ εἰς παραμονὰς ἐκλογῶν ἐν Ἡλείᾳ εἶναι δυνατόν νὰ προκαλέσῃ παρεξηγήσεις.

Ὁ κ. **Τ. Ἀναστασίου** παρκατηρεῖ ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι ἀ-

διοικήσεως ἔνα μελετήσῃ τὴν κατάστασιν καὶ ὑποβάλλῃ τὴν ἐκθέσιν του.

Γ. Σίδερης (Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν). Ἐπὶ πλέον ἡ δικαιοσύνη τῆς ἐπαρχίας ταύτης εἶναι μᾶλλον ἀγροτικῆς καὶ ὡς ἐκ τούτου καλίσταται δυσχερὴς ἡ διατήρησις τῆς ὑπαγωγῆς αὐτῆς ὑπὸ τὴν ἐν Πάτραις Νομάρχην, ἐδρεύοντα εἰς πόλιν ἐμπορικὴν, ἔχουσαν πλεῖστα ὅσα ζητήματα, ἡ ἐπίλυσις τῶν ὁποίων ἀπορροφᾷ σχεδὸν πλήρως αὐτὴν, καὶ οὕτω δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ ἐπαρχία αὕτη παρημελήθη τελείως ἀπὸ ἀπόψεως διοικητικῆς. Ἐὰν ἡκούσθησαν διαμαρτυρίαι τινές, ἀσθενεῖς εὐτυχῶς, καὶ προσεβλήθησαν ὡς δικαιολογίαι αὐτῶν αἱ προσεχέεις βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ, ἐλπίζω, ὅτι αἱ διαμαρτυρίαι αὗται θὰ κατατιγαθῶσιν ἐν καὶ ἐν μόνῳ βλέμματι εἰς τὴν ἡμερομηνίαν τῆς ὑποβολῆς τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου, τὸ ὁποῖον ἐλπίζω ὅτι θὰ ἐγκρίνῃ ἡ Βουλὴ, βεβαίως οὕτω ὅτι ὅσα ὑπεσχέθη ἡ Κυβερνήσις δὲν θὰ παρκαμένουν γράμμα νεκρόν, ἀλλὰ θὰ πραγματοποιηθῶν μόλις καταστῇ τοῦτο δυνατόν.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου**, συμμεριζόμενος, ὡς λέγει, τὰς ἐκτεθείσας ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἑσωτερικῶν ἀποφάσεις, παρκατηρεῖ ὅτι ἡ ἐπαρχία Παγασηίων, ἡ πρωτεύουσα τῆς ὁποίας, ὡς πύλις βιομηχανικῆς, ἔχει σωρεῖαν σοβαρῶν ζητημάτων οικονομικῶν καὶ διοικητικῶν, πρέπει νὰ τύχῃ ἐκ τῶν πρώτων τῆς προσαρχῆς τῆς Κυβερνήσεως πρὸς ρύθμισιν τῶν διοικητικῶν ἀναγκῶν τῆς.

Μεθ' οὗ, κηρύσσουμένης τῆς συζήτησεως παρκατωμένης, ἀναγινώσκεται τὸ σχέδιον νόμου καὶ γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν.

Ἐπὶ τῆς ἐρ' ἀπὸς συζήτησεως τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ κωρύσεως τοῦ ἀπὸ 15)22 Ὀκτωβρίου 1929 Ν. Δ. περὶ ἀσφαλείας ἀγροτικῶν κτημάτων καὶ ὀργανώσεως τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς ἀγροτικῆς ἀσφαλείας» ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** δηλοῖ ὅτι ἐφόσον ὁ κ. ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Ὑπουργός, ἀναγνωρίσας τὴν ἀνάγκην συμπληρώσεως τῶν διατάξεων τοῦ νομοσχεδίου τοῦτο, ἐδήλωσεν ὅτι θὰ ὑποβάλῃ μετ' ὀλίγας ἡμέρας νέον σχέδιον τροποποιῶν τὸ συζητούμενον, ἐπιφυλάσσεται νὰ λάβῃ ἐπ' αὐτοῦ τὸν λόγον, ἔνα ἀναπτύξῃ τὰς ἐπὶ τὸ ζήτημα τῆς ἀγροτικῆς ἀσφαλείας γενικωτέρας αὐτοῦ ἀποφάσεις. Παρκαλεῖ ὅμως ὅπως γίνωνται δεκταὶ τροπολογίαι τινές, τὰς ὁποίας παρὲς ὅσων ἐν σημειώματι εἰς τὸν κ. ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Ὑπουργὸν καὶ αἵτινες ἀφορῶσι τὴν ἐπαρχίαν Μαντινείας.

Ὁ κ. **Γ. Σίδερης** (Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν) δηλοῖ ὅτι ἀποδεχθεὶς τὰς τροπολογίας ταύτας ἐπέφερε σχετικὴν τροποποίησιν εἰς τὸ καίμενον τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίον.

Ὁ κ. **Δ. Ἡρακλείδης** λέγει ὅτι, ἀφοῦ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν ἐδήλωσεν εἰς προηγουμένην συνεδρίασιν ὅτι θὰ ὑποβάλῃ προσιχωρὲς σχέδιον νόμου τροποποιῶν τὸ ὑπὸ συζήτησιν, ἐπιφυλάσσεται καὶ αὐτὸς νὰ λάβῃ τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ νέου σχεδίου. Δὲν ἡμπορεῖ ὅμως, προσθέτει, νὰ μὴ διαμαρτυρηθῇ διὰ τὴν ἐν ἄρθρῳ 60 τοῦ ὑπὸ κύρωσιν Ν. Δ. διάταξιν, καθ' ἣν εἰς τὰ ἔσοδα τοῦ γεν. ταμείου ἀγροφυλακῆς περιλαμβάναται καὶ φορολογία τῶν κληνῶν, διακρίνουσα ἀγροτικὰς περιφέρειας, αἵτινες δὲν πρόκειται νὰ ἐξυπηρετηθῶσιν διὰ τοῦ Διχατῆματος τοῦτο. Ἐνὼ δηλαδὴ ἡ διακρίνη τῶν περιφερειακῶν ὑπαλλήλων ἀγροφυλακῆς θὰ καταβάλλεται ἐκ τῶν ἐσόδων τοῦ γεν. ταμείου ἀγροφυλακῆς ἡ ἰσχὺς τοῦ νόμου, κατὰ τὸ ἄρθρον 122, ἐπεκτείνεται εἰς ἐπαρχίας καθ' ὅσας σταχυδοπαγωγικὰς. Δὲν εἶναι λοιπόν, λέγει, ὀρθόν διὰ τὴν φύλαξιν τῶν κτημάτων αὐτῶν νὰ φορολογηθῶν αἱ κληνοπαγωγικαὶ περιφέρειαι Θεσσαλίας, Μακεδονίας, Θράκης κλπ.

Ὁ κ. **Γ. Σίδερης** (Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν) δηλοῖ ὅτι θὰ ἐξετάσῃ τὸ ζήτημα καὶ ἐφόσον ἀποδειχθῇ ὅτι οὕτως ἔχει θὰ προδῇ εἰς τὴν διόρθωσιν τοῦ πράγματος.

Ὁ κ. **Α. Παπαθανάσης** παρακαλεῖ ὅπως γίνῃ ἀποδεκτὴ τροπολογία τοῦ κατατεθείσας εἰς τὸ Προεδρεῖον, τὴν ὁποῖαν καὶ ἀναπτύσσει, περὶ ἐπεκτάσεως τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ὑπὸ κ.

κρίσεως, διότι ἡ ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ἀναγνώρισις τῆς ἀνάγκης τῆς ἀναγωγῆς τῆς ἐπαρχίας Ἡλείας εἰς ἴδιον νομὸν χρονολογεῖται ἀπὸ ἐτους, ἡ δὲ ὑποβολὴ τοῦ ὑπὸ κρίσιν νομοσχεδίου ἐγένετο πρὶ μνημόν.

Ὁ κ. **Α. Παπαθανάσης** ἐπαναλαμβάνει ὅτι ἀναγνωρίζει τὴν σκοπιμότητα τοῦ νομοσχεδίου τοῦτο. Προσθέτει δὲ ὅτι, ἂν ἐλαθε τὸν λόγον, ἐπράξε τοῦτο ἔνα διατυπώσῃ τὴν σύστασιν ὅπως ἔλθῃ τὸ ταχύτερον ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τὸ ὅλον διοικητικὸν σύστημα, ἔνα ρυθμισθῶν πλεῖστα ζητήματα ἐκκρεμοῦντα ἀπὸ ἐτῶν.

Ὁ κ. **Γ. Σίδερης** (Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν) λαμβάνων τὸν λόγον λέγει ὅτι ἡ ἀνάγκη τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ διοικητικοῦ συστήματος καὶ μάλιστα ριζικῆς μεταρρυθμίσεως δὲν ἀποτελεῖ τί τὸ ἄγνωστον, ἀλλ' εἶναι ἡ γνώμη ὅλου τοῦ πολιτικοῦ κόσμου, πρὸς δὲ ὁλοκληρὸν τοῦ κόσμου τῆς Ἑλλάδος. Ἀπὸ τοῦ σημείου ὅμως τοῦτο μέχρι τῆς διατυπώσεως γνώμης περὶ τοῦ ἐφρμοστέου συστήματος ὑπάρχει, λέγει, ἀπόστασις μεγάλη. Ἡ Κυβερνήσις, μελετῶσα τὸ ζήτημα, θὰ φέρῃ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ἐν καιρῷ τὰ κατὰ τὴν κρίσιν τῆς ἐνδεῶς ἀνυόμενα πρὸς λήψιν μέτρα. Ἡ μεταβολὴ ὅμως τῆς διοικητικῆς διαίρεσεως παρουσιάζει πλείστας ὅσας δυσχερείας, μετὰ τῶν ὁποίων δὲν θὰ ἦτο, λέγει, ἀσκόπον νὰ ἀναφερθῇ καὶ ἡ ἀπὸ ἐκλογικῆς ἀπόψεως ὑπισταμένη σήμερον κατάστασις. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἐγένοντο σχετικῶς πολλὰς μεταλλάξεις, ἀλλὰ ἀπὸ κοινωνικοοικονομικῆς ἀπόψεως δὲν ἐξητάσθη πλήρως τὸ ζήτημα. Δὲν εἶναι ὅμως δυνατόν ἐν ἀναμονῇ τῶν πορισμάτων τῆς ἐξετάσεως ταύτης νὰ μὴ ληφθῶν μέτρα πρὸς ἀνακούφισιν τῶν περιφερειῶν ἐκείνων, αἱ ἀνάγκαι τῶν ὁποίων ἐνδεκνύουν ὡς ἐπιτακτικὴν τὴν νέαν διοικητικὴν αὐτῶν διαίρεσιν. Ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἐτους ἤρχισεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἑσωτερικῶν συστηματικὴ ἔρευνα τοῦ ζητήματος τοῦτο. Τὸ πόρισμα τῆς ἐρευνῆς ταύτης εἶναι ὅτι μετὰ τὰς ἐπαρχίας Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης, περὶ τῶν ὁποίων δὲν δύναται νὰ γίνῃ λόγος, διότι ἔχουσι τὰς ὁμωνύμους πρωτεύουσας, ἡ ἐπαρχία Ἡλείας ἐμφανίζει τὰς μεγαλειτέρας ἀνάγκας διοικητικῆς διαρρυθμίσεως ἀπὸ ἀπόψεως πληθυσμοῦ. Δὲν ὑπάρχει δὲ ὡς τῆς Κυβερνήσεως ὅτι δὲν θὰ ληφθῇ ἀνάλογον μέτρον καὶ δι' ἄλλας περιφέρειας. Ἡ ὑποβολὴ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου δὲν ἀποτελεῖ ἄλλο τί εἰμὴ μόνον διακρίσιν τῶν ἀναγκῶν διοικήσεως, τὰς ὁποίας ἔχει ἡ ἐπαρχία Ἡλείας. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ ἐκ μέρους τοῦ βουλευτοῦ κ. Ταλιαδοῦρου ὑποδείξεις περὶ ἀποσπάσεως τῆς ἐπαρχίας Καρδίτσας ἐκ τοῦ Νομοῦ Τρικυάλων, ὅσον καὶ ἡ σύστασις ὅπως ληφθῇ ἀνάλογον μέτρον καὶ διὰ τὴν ἐπαρχίαν Μαγνησίας, ἐθίξε τὴν εὐαίσθητον πολιτικὴν χορδὴν μου ὡς βουλευτοῦ τῆς ἐπαρχίας Τρικυάλων, καὶ γενικωτέρον ὡς ἀντιπροσώπου τῆς Θεσσαλίας. Ἐν τούτοις ὅμως δέον νὰ ἐμολογηθῇ ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ληφθῇ καὶ διὰ τὰς περιφέρειας ταύτας τὸ μέτρον τὸ ὁποῖον λαμβάνεται διὰ τὴν ἐπαρχίαν Ἡλείας.

Σ. Ταλιαδοῦρος. Διατὶ οὕτως; Νὰ ψηφισθῇ ἀπόψε.

Γ. Σίδερης (Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν). Ἐὰν ἐπιχειρήσωμεν αὐτὸ, θὰ πεισθῇτε καὶ ὁ ἴδιος ὅτι ἡ συζήτησις δὲν θὰ τερματισθῇ ποτέ. Ἀπὸ ἀπόψεως λοιπὸν πληθυσμοῦ ἡ ἐπαρχία Ἡλείας ἀριθμεῖ κατὰ τὴν τελευταίαν στατιστικὴν 131.000 κατοίκους, ἡ ἐπαρχία Καρδίτσας 115.000 καὶ ἡ ἐπαρχία Βόλου 102.000.

Α. Παπαϊωνόμου. Καὶ μετὰ τὸν Ἀλμυρὸν μαζὺ;

Γ. Σίδερης (Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν). Οὐκ, ἀλλὰ καὶ πάλιν ὑπολείπεται τῆς ἐπαρχίας Ἡλείας κατὰ μερικὰς χιλιάδας. Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον αὐτὴ, ἀπὸ ἀπόψεως ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου ἡ ἐπαρχία Ἡλείας δὲν δύναται νὰ συγκριθῇ μετὰ τὴν τῆς Μαγνησίας.

Κ. Ζαβιτιζιάνος. Εἰς τὴν εἰσπραξίν τῶν φόρων ἡ ἐπαρχία Ἡλείας ἔρχεται τετάρτη μετὰ τῶν ὅλων τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Κράτους. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μου ἔγινεν αἰσθητὴ ἡ ἀνάγκη τῆς προαγωγῆς τῆς ἐπαρχίας ταύτης εἰς ἴδιον νομὸν καὶ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Ἀπριλίου ἐστάλη ὁ Γενικὸς Ἐπιθεωρητὴς

ρωσιν διατάγματα και εις την περιφέρειαν του εφορμαδικού Αγρινίου.

Ο κ. Γ. Σίδερης (Υπουργός των Εσωτερικών) δηλοῖ ὅτι ἀποδέχεται ταύτην.

Ο κ. Θ. Χαβίνης παρακαλεῖ ὅπως ληφθῇ πρόνοια διὰ τοῦ προϋποψηθέντος ἀγρονομίου, χαρακτηριζομένης ὡς ἐπαρκούς τῆς ἐνδὺς ἔτους ὑπηρεσίας των.

Ο κ. Α. Θεολογίτης ζητεῖ νὰ διαγραφῇ ἀπὸ τὸ ἄρθρον 60 ἢ 4' αὐτοῦ παρὰγραφοῦ, ἡ ἀποδίδουσα ὅπως διατεθῶν εἰς περιφέρειαν τῆς Παλίας Ἑλλάδος τὰ ποσοστὰ ἐκ τῆς φορολογίας τοῦ καπνοῦ, τὰ ἀναλογούντα ἐτησίως εἰς τὴν Ἀγροτικήν ἀσφάλειαν κατὰ τὸ ἄρθρον 1 τοῦ ἀπὸ 25 Μαΐου 1926 Ν. Δ. Εἶναι, τονίζει, ἄδικον ποσοστὰ ἐκ τῆς φορολογίας καπνοῦ Μακεδονίας καὶ Θράκης νὰ μεταφέρονται εἰς ἄλλας περιφέρειας.

Ο κ. Γ. Σίδερης (Υπουργός των Εσωτερικών) προδίδει εἰς τὴν δόξαν ὅτι οὐδεμία εἰσπράξις πρόκειται νὰ ἐνεργηθῇ μέχρι τῆς ὑποδότης τῶν τροπολογιῶν ἐπὶ τοῦ ψηφισθησομένου νόμου.

Ο κ. Π. Καρασεβδάς συνιστᾷ ὅπως ἡ ἰσχὺς τοῦ νόμου ἐπεκταθῇ εἰς ὅλον τὸ Κράτος, ἢ τοῦλάχιστον εἰς τὸν Νοτὶν Αἰτωλοκακκαρινίαν, ὡς ἐζητήσῃ τὸ ἐν Ἀγρινίῳ συνελθὼν συνέδριον τῶν καπνοπαραγωγῶν.

Ο κ. Γ. Σίδερης (Υπουργός των Εσωτερικών) δηλοῖ ὅτι ἀποδέχεται καὶ τὴν τροπολογίαν ταύτην.

Ο κ. Γ. Καραντάσης παρατηρεῖ ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ λήψις γενικοῦ κανόνος ἐφαρμογῆς τοῦ μέτρου, διότι ἡ ἐκ μέρους ἐνδὺς βουλευτοῦ μὲν ἐπαρκὴς αἰτήσις τῆς εἰς αὐτὴν ἐπεκτάσεως τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου δὲν ἔχει σημασίαν, διότι πιθανὸν ἄλλος βουλευτὴς τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας νὰ διαφωνῇ.

Ο κ. Γ. Σίδερης (Υπουργός των Εσωτερικών) λέγει ὅτι εἰς τὸ καίμενον τοῦ Νομοθετικοῦ Διατάγματος ἔχουν περιληφθῇ ὠρισμένοι περιφέρειαι, διότι αἱ περιφέρειαι αὗται τὸ ἐζητήσαν ὅχι μόνον διὰ τῶν ἀντιπροσώπων των, ἀλλὰ καὶ διὰ ψηφισμάτων. Αἱ διατάξεις δὲ, αἰτεῖται ἀναγράφονται τῶρα, δὲν εἶναι διατάξεις δι' ὧν ἐπεκτείνεται ἀμέσως ὁ νόμος, ἀλλὰ ἐφαρτάται ἡ ἐπέκτασις ἀπὸ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Εσωτερικῶν, τὸ ὅποσον θὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν γνώμην τῶν Συμβουλίων.

Ο κ. Γ. Καραντάσης λέγει ὅτι δὲν θέλει νὰ νομισθῇ ὅτι ἀντιτίθεται εἰς τὴν ψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου, ἀλλὰ θέλει νὰ ἰσχυροποιηθῇ τὸ αἶσθημα τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως. Θὰ ἐπρωτίμων, λέγει, νὰ τεθῇ εἰς γενικὸς κανὼν διὰ τὴν ἐπέκτασιν τοῦ μέτρου, χωρὶς εἰδικὸς χωρισμοῦς διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου αὐτοῦ. Θὰ ἤθελον νὰ περιληφθῶν ὅλαι αἱ Κοινότητες καὶ νὰ ληφθῇ ἀπόφασις δι' ὅλας.

Γ. Σίδερης (Υπουργός των Εσωτερικών). Εἶναι εἰς τὸν νόμον.

Γ. Καραντάσης. Ὁ νόμος ὁρίζει εἰς ποίας περιφέρειας θὰ ἐφαρμοσθῇ ὁ νόμος ἀνεῖ τῆς γνώμης τοῦ Κοινοτικοῦ Συμβουλίου καὶ εἰς ποίας περιφέρειας θὰ ἐπεκταθῇ δι' ἀποφάσεως τῶν Κοινοτικῶν Συμβουλίων, μὲ πλειοψηφίαν 2/3. Δι' αὐτὸ νομίζω ὅτι πρωτίτωτον θὰ ἦτο νὰ κληθῶν τὰ Κοινὸν καὶ Συμβούλια καὶ νὰ ὁρισθῇ ἡ ἀπλὴ πλειοψηφία.

Γ. Σίδερης (Υπουργός των Εσωτερικών). Ἐγὼ δὲν θὰ εἶχα καμμίαν δυσκολίαν νὰ τὸ δεχθῶ, ἀλλὰ φοβοῦμαι ὅτι θὰ προκαληθῇ σφοδρὰ συζήτησις.

Ο κ. Π. Καρασεβδάς λέγει ὅτι εἶναι ὀρθὴ ἡ ἀρχὴ νὰ κληθῶν τὰ συμβούλια καὶ νὰ ἀποφασισθῶν, ἀλλὰ ἂν δὲν ἀποφασίσουν ταῦτα οὕτως καὶ ὅπως ἔχουν, τότε θὰ θεωρηθῇ θετική ἡ ἀπάντησις. Ἡ ἀγροτικὴ ἀσφάλεια, λέγει, δὲν εἶναι ζήτημα αὐτοδιοικήσεως, ἀλλὰ ζήτημα κρατικόν. Εἶναι ἐν μέτρον τὸ ὅποσον πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς ὅλον τὸ Κράτος γενικῶς καὶ ὅχι κατὰ τμήματα.

Ο κ. Α. Παπαθανάσης λέγει ὅτι ὅλαι αἱ συζητούμεναι περιπτώσεις περιλαμβάνονται εἰς τὸ νομοσχέδιον. Συνεπῶς πρέπει νὰ ἀρθῶν αἱ τυχόν γενόμεναι παρεξηγήσεις.

Ο κ. Ι. Βαλαδᾶς λέγει ὅτι ὅστις ἐξ ἀρχῆς εἶχον τὴν γνώ-

μην ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ψηφισθῇ τὸ σύστημα τῆς Ἀγροτικῆς ὡς εἶχον ἐξ ἀρχῆς ἐφαρμοσθῇ, ἡνικαχόθησαν νὰ δεχθῶν ὅπως ψηφισθῇ τούτο, μὲ τὴν προσθήκην ὅτι θὰ προσχωροῦν αἱ περιφέρειαι ἐκεῖναι αἱ ὁποῖαι θέλουν νὰ προσχωρήσουν. Φρονῶ ὅμως, προσθέτει, ὅτι διὰ νὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ νομοσχέδιον πρέπει νὰ τεθῇ διάταξις διὰ τῆς ὁποίας νὰ μὴ ἐφαρμακάζωνται αἱ κοινότητες δι' ἄλλου νόμου νὰ προσχωροῦν.

Ο κ. Θ. Χαβίνης παρατηρεῖ ὅτι ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 122 τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου ἔχει τὸ ἐλάττωμα ὅτι ἡ ψήφος μὲν μικρὰς κοινότητος θὰ ἐξουδετερώσῃ τὴν ψήφον μὲν μεγάλης κοινότητος. Πρέπει, συνεπῶς, νὰ γίνῃ μία διαβάθμισις.

Ο κ. Κ. Βουδούρης λέγει ὅτι, ὅταν συνεζητεῖται τὸ διάταγμα τούτου εἰς τὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν, αὐτὸς ὡς εἰσηγητῆς ἐπρωτίμων ὅπως αἱ δαπάναι διὰ τοῦς μισθοῦς τῶν περιφερειακῶν ὀργάνων καταβάλλωνται ἐκ μέρους τοῦ Κράτους καὶ ὅχι ἐκ μέρους τῶν Κοινοτικῶν ταμείων. Τὴν πρότασιν τοῦ ταύτην, λέγει, τὴν ἐδέχθη ὁλόκληρος ἡ Ἐπιτροπὴ, ἀλλ' ὁ κ. Ὑπουργός των Οἰκονομικῶν τότε ἐδήλωσεν ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ κάμῃ δεκτὴν τὴν πρότασιν ταύτην. Τὰ ὅργανα ὅμως αὐτὰ δὲν ἐξουδετεροῦν μόνον τὴν ἀγροτικὴν ἀσφάλειαν, ἀλλὰ χρησιμοποιοῦνται καὶ ὡς δικαστικὰ ὅργανα, ὡς ὅργανα τῆς δημοσίας ἀσφαλείας καὶ ὡς ὅργανα εἰσπράξεως διαφόρων φόρων. Εἶναι δὲ ἀκατανόητον νὰ καταβάλλῃ τὰς δαπάνας ταύτας τὸ κοινοτικὸν ταμεῖον, μέχρι καὶ τοῦ μισθοῦ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ὑπουργείου των Εσωτερικῶν, ἀλλὰ ὑπάρχει καὶ σοβαρώτερος λόγος περὶ καταβολῆς τῶν δαπανῶν τούτων ὑπὸ τοῦ Κράτους. Ὁ νόμος οὗτος εἶναι ἐφρημόσθη προσέφερε λαμπρὰς ὑπηρεσίας, ἀλλὰ ἐν ἀπὸ τὰ σκιερὰ σημεῖα αὐτοῦ ἦτο, ὅτι οἱ κάτοικοι παρεπονούντο ὅτι καταβάλλον τοὺς μεγάλους μισθοὺς τῶν ὀργάνων αὐτῶν, καὶ ὁ νόμος ἐθεωρεῖτο πολυτελής, ἐνῷ ἐκ τῆς λεπτομερικῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου ἐπαίθοντο, ὅτι πᾶν ἄλλο εἶναι παρὰ πολυτελὲς ὁ νόμος αὗτος. Ἡ κατακυρωσθέντις ὅμως τοῦ νόμου προήλθεν ἐκ τοῦ ὅτι οἱ χωρικοὶ καταβάλλον διὰ τοῦς μισθοὺς αὐτοῦς. Νομίζω ὅτι πρέπει νὰ δόσῃ ἡ Κυβέρνησις ἐξαιρετικὴν προσηλὴν εἰς τὸ ζήτημα αὐτό, ἡ δὲ δαπάνη τῶν 10—12 ἐκατομμυρίων, ἣτις θὰ ἀπαιτηθῇ, εἶναι ἀσήμαντος, ὥστε ἐλπίζω ὅτι ὁ κ. Ὑπουργός των Εσωτερικῶν θὰ δεχθῇ τὴν τροπολογίαν μου.

Ο κ. Β. Μυλωνογιάννης λέγει ὅτι συμφωνεῖ μὲ τὸν κ. Βουδούρη.

Μεθ' ὃ γίνεται δεκτὸν τὸ νομοσχέδιον «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 15/22 Ὀκτωβρίου 1922 Ν. Δ. περὶ ἀσφαλείας ἀγροτικῶν κτημάτων καὶ ὀργανώσεως ὑπηρεσιῶν τῆς ἀγροτικῆς ἀσφαλείας» εἰς ἐφ' ἀπαξ συζήτησιν, ὡς ἐτροπολογήθη ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, ἀναδληθείσης τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ συνόλου. Γίνεται εἰτα δι' ἀναστάσεως δεκτὴ εἰς β' κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον συζήτησιν ἡ ὑπὸ τῆς Γερουσίας ψηφισθεῖσα πρότασις νόμου «περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τινῶν τοῦ νόμου 3398» ἔχουσα οὕτω :

Περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τινῶν τοῦ νόμου 3398.

Ἀρθρον 1.

Ὁ ἐν τῷ ἐδαφίῳ 2 τοῦ ἄρθρου 18 τοῦ νόμου 3398 ἀριθμὸς «20» ἀντικαθίσταται διὰ τοῦ ἀριθμοῦ «15» καὶ ὁ ἐν τῷ ἐδαφίῳ 1 τοῦ ἄρθρου 22 ἀριθμὸς «25» ἀντικαθίσταται διὰ τοῦ ἀριθμοῦ «15».

Ἀρθρον 2.

Διαγράφονται ἐκ τοῦ ἄρθρου 26 αἱ ἐξῆς λέξεις: «καὶ διαλαμβάνονται καὶ τὰς μειωφροῦσας γνώμας ἡτιολογημένως».

Συζητούμενον εἰτα εἰς α' κατ' ἄρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου «περὶ τροποποιήσεως τῶν καμμένων διατάξεων περὶ λιμενικῶν ταμείων», ὁ κ. Α. Καραντάσης λέγει, ὅτι κατ' ἐξάρισιν τῶν δημοσίων καὶ δημοτικῶν φόρων ὁ λιμενικὸς φόρος, ἐνοικιαζόμενος, δὲν εἰσπράττεται παρὰ τοῦ

ἐνοικιαστοῦ, ἀλλὰ παρὰ τοῦ λιμενικοῦ Ταμείου, ὁ δὲ ἐνοικιαστής διατηρεῖ μόνον ἐποπτεῖαν ἐπὶ τοῦ φόρου. Ἐν περιπτώσει ἀρσεως ἢ μειώσεως τῆς φορολογίας κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐνοικιάσεως, ἐκπίπτει μὲν ποσοστὸν τοῦ ἐνοικίου, ἀλλὰ δὲν καθορίζονται σαφῶς τὰ στοιχεῖα, ἐφ' ὧν στηρίζεται ἡ ἐκπτώσις. Πρὸς ἀποφυγὴν πεπλανημένων ἀποφάσεων, ἀδίκων καὶ διὰ τὸν ἐνοικιαστήν, προτείνω, λέγει, τὴν ἐξῆς τροπολογίαν. Νὰ προστεθῶν εἰς τὸ ἄρθρον 8 παρὰγρ. 4 τοῦ σχεδίου νόμου μετὰ τὰς λέξεις «τὰς λιμενικὰς εἰσπράξεις» αἱ λέξεις «τὸ ποσοστὸν ἐκπτώσεως τοῦ ἐνοικίου ἐν περιπτώσει μειώσεως τῆς φορολογίας δὲν δύναται νὰ εἶναι ἑλασσον τοῦ ποσοστοῦ καθ' ὃ ἐμειώθη ἡ φορολογία, ἐξακριβωμένου ἐκ τῶν διπλοτύπων εἰσπράξεων τοῦ ἀρμοδίου ὑπαλλήλου τοῦ λιμενικοῦ Ταμείου».

Ο κ. Β. Καραπαναγιώτης (Υπουργός της Συγκοινωνίας) λέγει ὅτι εἶναι προφανές, ὅτι ἡ ἐννοία τῆς τροπολογίας τοῦ κ. Καλλαντζάνου προκύπτει ἐκ τῆς ὅλης διατυπώσεως τοῦ νόμου, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ κάμῃ δεκτὴν τὴν τροπολογίαν ὡς ἔχει, διότι ὑπάρχει καὶ ἄλλη περίπτωσις μειώσεως τοῦ ἐνοικίου ὅχι ἐκ τῆς μειώσεως τῆς φορολογίας, ἀλλὰ συνεπεία τῶν λόγων τοῦς ὁποῖους ἀναφέρει ἡ παρὰγραφὸς 4 τοῦ ἄρθρου 8.

Ὅπωςδὴποτε, ἡ δόλῃσις αὕτη παρακαλῶ, λέγει, νὰ ἀναγραφῇ εἰς τὰ πρακτικὰ ὡς ἐρμηνευτικὴ δόλῃσις, ὅτι εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς μειώσεως τῆς φορολογίας εἶναι προφανές ὅτι ἡ μείωσις πρέπει νὰ εἶναι τοῦλάχιστον τόση, ὅση ἡ προεληθούσα μείωσις τῆς φορολογίας.

Θ. Χαβίνης. Τὸ ἔχει ὁ καίμενος νόμος.

Β. Καραπαναγιώτης (Υπουργός της Συγκοινωνίας). Ναι τὸ ἔχει, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι πρέπει νὰ ἐγγραφῇ ὡς ἐρμηνεία εἰς τὰ πρακτικὰ, οὕτως ὥστε ἡ διοίκησις νὰ ἔχῃ τὴν ἐλευθερίαν νὰ κρίνῃ ἐκ τῶν πραγμάτων, διότι πολλάκις δὲν εἶναι ἡ ἀπόδειξις δυνατόν ἐκ τῆς παραγωγῆς τῶν διπλοτύπων ἀποδείξεων εἰσπράξεως, τὴν ὁποίαν ἀνέφερον ὁ κ. Βουλευτῆς.

Μεθ' ὃ γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς α' κατ' ἄρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον «περὶ τροποποιήσεως τῶν καμμένων διατάξεων περὶ λιμενικῶν Ταμείων», ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ.

Συζητούμενον εἰς α' συζήτησιν κατ' ἄρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον τοῦ σχεδίου Νόμου «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 15 Ὀκτωβρίου 1927 Ν. Δ. «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 30 Ἀπριλίου 1927 Ν. Δ. περὶ ἐπεκτάσεως τῶν ἐξ ἀμοιβῆς τῶν ἐργασίων μηχανικῶν, ἀρχιτεκτόνων κλπ. διαφορῶν μεταξύ τούτων καὶ πελατῶν», τροποποιημένου ὁ κ. Κ. Ζαβιτζιάνας λέγει, ὅτι πρὸ πάσης συζητήσεως ὑπάρχει ζήτημα ἀπαρδεύσεως, διότι διὰ τοῦ Νομοσχεδίου δὲν γίνεται τίποτε ἄλλο παρὰ ἡ μεταβολὴ ὅλης τῆς Πολιτικῆς Διοικήσεως ὑπὲρ μίας τάξεως ἐπαγγελματικῆς, ἂν δὲ τὸ Νομοσχέδιον διήρχετο εἰς ἀπὸ τὴν Νομοπαρασκευαστικὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης, εἴτε ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας, ὡς ὥφελε, δὲν θὰ ἤρχετο οὕτω διατυπωμένον.

Πρωτᾷ τοῦ κ. Β. Καραπαναγιώτου (Υπουργοῦ της Συγκοινωνίας) τὸ νομοσχέδιον ἀναβάλλεται.

Οἱ κ. κ. Θ. Σοφούλης (Υπουργός των Στρατιωτικῶν) καὶ Β. Καραπαναγιώτης (Υπουργός της Συγκοινωνίας) δηλοῦν ὅτι ἀποσύρουν τὸ νομοσχέδιον «περὶ κατασκευῆς δαπάναις τοῦ Δημοσίου τοῦ διὰ στρατιωτικῶν βᾶσιν προοριζομένου τμήματος τοῦ λιμένος Ἡρακλείου (Ἀγίου Γεωργίου)».

Ἐπὶ τῆς β' συζητήσεως ἐπὶ τῶν ἄρθρων καὶ τοῦ συνόλου τοῦ σχεδίου Νόμου «περὶ κυρώσεως τῆς ἀπὸ 25 Νοεμβρίου 1929 συμβάσεως μεταξύ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου καὶ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος», ὁ κ. Γ. Ἀφεντιούλης ζητεῖ ἐξηγήσεις διὰ τὰς ἐπιφυλάξεις καὶ τροποποιήσεις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ὡς πρὸς τὸ ἄρθρον 5, καὶ διὰ σχετικῶς μὲ τὰς ἀπαλλαγὰς.

Ο Γ. Μαργῆς (Υπουργός των Οἰκονομικῶν) λέγει ὅτι ἡ νέα

διάταξις δὲν ἀπαρτίζει ἀντιπαροχὴν. Ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος, συνεχίζει, εἶναι τὸ κρατικώτερον τῶν ἱδρυμάτων καὶ δὲν ἡμπορεῖ νὰ ἐξομωθῇ μὲ καμμίαν ἄλλην Τράπεζαν. Ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος εἶναι γνωστὴν ὅτι ἔχει ἀναλάβει τὴν ταμειακὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Δημοσίου καὶ δὲν τῆς κάμνομεν καμμίαν ὠφελίαν. Μάλιστα τὸ ὑπάρχον ἄρθρον εἶχον ἐνδεῶς ἀτέλεια καὶ συνεπῶς παρακαλῶ νὰ ψηφισθῇ ἡ διάταξις ὡς ἔχει.

Α. Πρέσας. Ἐγὼ ἐρωτῶ, ἐάν ἡ Τράπεζα φέρῃ αὐτοκίνητα διὰ νὰ ἐποχούται οἱ ὑπαλλήλοι τῆς, θὰ πληρώσουν αὐτὰ φόρον;

Γ. Μαργῆς (Υπουργός των Οἰκονομικῶν). Ἐάν εἶναι διὰ τοὺς ὑπαλλήλους θὰ πληρώσουν φόρον. Μόνον τὰ πράγματα τῆς Τραπεζῆς δὲν πληρώνουν.

Α. Παπαναστασίου. Ἐφόσον εἶναι σαφές τὸ καταστατικὸν διὰ τῆς τροποποιήσεως;

Γ. Μαργῆς (Υπουργός των Οἰκονομικῶν). Ἐνδείχθη ἡ ἀνάγκη ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴν του.

Α. Παπαναστασίου. Πρέπει νὰ διευκρινισθῇ τὸ ζήτημα τῶν δασμῶν. Ἐπὶ τῇ ὑποθέσει, εἰμπορεῖ νὰ φέρῃ ἀφορολόγητα ὑψίσματα διὰ τοὺς ὑπαλλήλους τῆς;

Γ. Μαργῆς (Υπουργός των Οἰκονομικῶν). Δὲν ἡμπορεῖ νὰ φέρῃ. Θὰ φέρῃ μόνον τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὸ ἔθρομα πράγματα καὶ μετὰ ἔγκρισιν ἐκαστοῦ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν.

Κ. Ζαβιτζιάνας. Πρέπει ὅμως νὰ ληφθῶν μέτρα διὰ τὰς καταστρατηγίαις.

Γ. Μαργῆς (Υπουργός των Οἰκονομικῶν). Παρακαλῶ νὰ γραφῇ ὡς ἐρμηνευτικὴ δόλῃσις ἡ ἐξῆς: Ἐννοεῖται ὅτι ἡ ἀπχλαγγὴ τῶν δασμῶν ἀφορᾷ τὰ εἶδη, τὰ ἀνήκοντα εἰς τὸ Νομικὸν πρόσωπον τῆς Τραπεζῆς καὶ ἀπαραιτήτα διὰ τὸν προορισμὸν τῆς, ὥστε ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει δύναται νὰ νοηθῇ, ὅτι δικαιούται ἡ Τράπεζα νὰ ζητήσῃ ἀτελὴ εἰσφογὴν εἰδῶν χρησίμων διὰ τοὺς ὑπαλλήλους τῆς, ὡς ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἀνέφερον οἱ προκληθέντες. Ἄλλως τε, ἡ ἐννοία τῶν ἄρθρων τῆς συμβάσεως εἶναι ὅτι θὰ δίδεται ἡ ἀτέλεια ἐκαστοτε κατόπιν ἀδείας τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ὥστε θὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀποσπώσῃ πᾶσαν τάνιν καταστρατηγίαν τῆς διατάξεως, καίτοι εἴμαι βέβαιος ὅτι οὐδέποτε ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος θὰ ἐπαρτεῖται τοιαύτην καταστρατηγίαν.

Β. Χατζηλάς. Σχετικῶς μὲ τὰς ταχυδρομικὰς καὶ τηλεγραφικὰς ἀπαλλαγὰς, ἔχω νὰ ὑπομνήσω εἰς τὸν κ. Ὑπουργόν ὅτι ὑπάρχει νόμος καθ' ὃν καὶ αὐτὰ τὰ Ὑπουργεῖα πληρώνουν τὴν ἀλληλογραφίαν των.

Γ. Μαργῆς (Υπουργός των Οἰκονομικῶν). Γίνεται ἐκεῖ πιστοχρέωσις τοῦ Δημοσίου.

Π. Τσαλδάρης. Θέλομεν νὰ μάθωμεν ἐάν ἐπεκτείνωνται τὰ δικαιομματα τῆς Τραπεζῆς.

Γ. Μαργῆς (Υπουργός των Οἰκονομικῶν). Κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς καμμένης διατάξεως ἐγένοντο ἀμφισβητήσεις καὶ μὲν ἐξητήθη ἡ ἀτέλεια τῶν οἰκοδομικῶν ὑλικῶν καὶ τῶν ταχυδρομικῶν καὶ τηλεγραφικῶν τελῶν. Διὰ τὸ πρῶτον εἶπα ὅχι, καὶ ἐκάμαμε διὰ τὰ λοιπὰ μίαν συμφωνίαν νέαν. Τὰ δὲ ὑλικά τὰ οἰκοδομικὰ ἐξαίρονται ρητῶς τῆς ἀτελείας.

Μεθ' ὃ γίνεται δεκτὸν εἰς β' συζήτησιν κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον τὸ ἀνωτέρω νομοσχέδιον ἔχον οὕτω :

Περὶ κυρώσεως τῆς ἀπὸ 25 Νοεμβρίου 1929 συμβάσεως μεταξύ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου καὶ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος.

Ἀρθρον 1.

Κυροῦται ἡ ἀπὸ 25 Νοεμβρίου 1929 σύμβασις μεταξύ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου καὶ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, ἔχουσα οὕτω :

Μεταξὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου ἀφ' ἐνὸς ἐκπροσωποῦμένου ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ κ. Γεωργίου Μαργῆ καὶ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἀφ' ἐτέρου ἐκπροσωπομένης παρὰ τοῦ Ὑποδιοικητοῦ αὐτῆς κ. Ε. Ι. Τσουδεροῦ, συνωμολογήθησαν τὰ ἐπόμενα :

Άρθρον 1.

1. Η Τράπεζα της Ελλάδος παραιτείται του έν των άρθρων 3 και 56 έταφ. 1 του Καταστατικού της απορρέοντος δικαίωματος, όπως εκδίδη τραπεζικά γραμμάτια ονομαστικής αξίας δραχμών 20 και αναγνωρίζει δικαίωμα εις τὸ Δημόσιον όπως εκδίδη κεραμικά νομίσματα ονομαστικής αξίας δραχμών 20 κατὰ τὰς διατάξεις τῶν άρθρων 6 έως 12 τοῦ ἀπὸ 10 Νοεμβρίου 1927 Νομοθετικοῦ Διατάγματος τοῦ κυρωθέντος διὰ τοῦ 3424 νόμου καὶ τοῦ άρθρου 3 τοῦ Καταστατικού.

2. Η ονομαστική αξία τῶν ἐκδιδομένων πενταδράχμων, δεκαδράχμων καὶ εικοσαδράχμων κεραμίων δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὰς ἐκατὸν πενήκοντα δραχμὰς κατὰ κεφαλήν τοῦ πληθυσμοῦ ὡς προκύπτει αὐτός ἐκ τῆς τελευταίας ἀπογραφῆς.

3. Τὰ εικοσαδράχμια κέρματα εἶναι νόμιμον χρήμα διὰ πᾶσά μὴ ὑπερβαίνοντα τὰς πεντακοσίας δραχμὰς.

4. Τὰ τῆς ἀρσεως ἐκ τῆς κυκλοφορίας τῶν τραπεζικῶν γραμματίων ονομαστικῆς αξίας εἰκοσι δραχμῶν ρυθμίζονται κατὰ τὸ ἄρθρον 68 τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ελλάδος.

Άρθρον 2.

1. Τὰ ἐκ τῆς ἐκδόσεως εικοσαδράχμων κεραμίων προκύπτοντα κέρδη τοῦ Δημοσίου διατίθενται πρὸς ἐξόφλησιν τῶν πρὸς τὴν Τράπεζαν τῆς Ελλάδος χρεῶν τοῦ Δημοσίου.

2. Ἐξαιρετικῶς δὲ τὸ πρῶτον ποσὸν τῶν ἐκδιδομένων κεραμίων ονομαστικῆς αξίας πέντε, δέκα καὶ εἰκοσι δραχμῶν ἀνερχομένων ἐν συνόλῳ εἰς δραχμὰς τετρακόσια τριάκοντα ἑκατομύρια (430.000.000) πρὸς ἀντ'κατάστασιν τῶν κυκλοφορούντων ἤδη Τραπεζικῶν γραμματίων ἀντιστοίχου αξίας ἢ Τράπεζα τῆς Ελλάδος ἐγκρίνει εἰς τὸ Δημόσιον :

α) Τὸ ἥμισυ τῆς εἰς αὐτὴν περιορισμένης ἀναλογίας ἐκ τοῦ κέρδους τῶν ἐκδιδομένων πενταδράχμων καὶ δεκαδράχμων κεραμίων συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 5 τῆς ἀπὸ 27 Ὀκτωβρίου 1927 συμβάσεως μεταξὺ τοῦ Δημοσίου καὶ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ελλάδος.

β) Τὸ ἥμισυ τοῦ κέρδους τοῦ προκύψοντος ἐκ τῆς ἐκδόσεως εικοσαδράχμων κεραμίων.

Άρθρον 3.

1. Δι' εἰδικῶν συμφωνιῶν μετὰ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ελλάδος δύναται τὸ Δημόσιον νὰ προεξοφλῇ μίαν ἢ πλείονας τῶν ἐτήσιων καταβολῶν, ἅς τὸ Δημόσιον ὑποχρεοῦται νὰ ἐνεργῇ κατὰ τὸ ἄρθρον 5 τῆς ὡς ἄνω ἀπὸ 27 Ὀκτωβρίου 1927 Συμβάσεως πρὸς ἀπόσβεσιν τῶν πρὸς τὴν Τράπεζαν τῆς Ελλάδος χρεῶν αὐτοῦ.

2. Ὁ τόμος τῆς τοιαύτης προεξοφλήσεως ὀρίζεται δι' ἐκάστην συγκεκριμένην περίπτωσιν ἀπὸ συμφώνου μεταξὺ Δημοσίου καὶ Τραπεζῆς τῆς Ελλάδος.

Άρθρον 4.

Νοεῖται κατὰ τὴν ἀληθῆ ἐννοίαν τοῦ άρθρου 5 τῆς αὐτῆς ἀπὸ 27 Ὀκτωβρίου 1927 συμβάσεως ὅτι, ἀφ' ἧς τὸ πρὸς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν τῆς Ελλάδος χρέος τοῦ Δημοσίου ἐξοφλήθη ὡς ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ διαθέσιμου ποσοῦ τοῦ ἀπορρέοντος ἐκ τῶν ὑπὸ στοιχεῖα α' β' καὶ γ' τοῦ άρθρου 5 τῆς αὐτῆς ὡς ἄνω συμβάσεως τῆς 27 Ὀκτωβρίου 1927 προσδιοριζομένων πηγῶν διατίθεται εἰς ἐξόφλησιν τοῦ ἀπομένοντος χρέους τοῦ Δημοσίου πρὸς τὴν Τράπεζαν τῆς Ελλάδος μέχρις οὗ τὸ χρέος τοῦτο ἐλαττωθῇ εἰς 800 ἑκατομύρια δραχμῶν, ὅποτε ἐφαρμόζονται τὰ ἐν τῷ αὐτῷ ἄρθρῳ 5 εἰδικῶς διὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην ὀριζόμενα.

Άρθρον 5.

Ἡ ἐννοία τοῦ άρθρου 73 τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ελλάδος εἶναι ὅτι ἡ Τράπεζα ἀπαλλάσσεται πλὴν ἀμέσου ἢ ἐμμέσου φορολογικῆς ἐπιβαρύνσεως ἐπιβαλλομένης ὑπὸ μορφήν δημοσίου φόρου, ἢ δασμοῦ, τέλους ἢ ἄλλης οἰσodήποτε ἀναγκαστικῆς εἰσφορᾶς συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ταχυδρομικῶν καὶ τηλεγραφικῶν τελῶν (ἐσωτερικοῦ).

Εἰς τὰς ἄνω ἀπαλλαγὰς δὲν περιλαμβάνονται τὰ ἐκ τῆς

ἀλλοδαπῆς εισαγόμενα οἰκοδομικὰ ὑλικά πρὸς χρῆσιν τῆς Τραπεζῆς.

Ὅσακις κατὰ διάταξιν νόμου ἢ κατὰ τὴν ἐν ταῖς συναλλαγαῖς συνθήκην ὁ φόρος ἢ τὸ τέλος καταμερίζεται μεταξὺ πλειόνων μετεχόντων τῆς φορολογητέας συναλλαγῆς, ἡ Τράπεζα ἀπαλλάσσεται τῆς βαρυνούσης αὐτὴν ἀναλογίας.

Άρθρον 6.

Ἡ ἰσχὺς τῆς παρούσης συμβάσεως ἀρχεται ἀπὸ τῆς διὰ νόμου κυρώσεως αὐτῆς καὶ τῆς ὑπὸ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν μετόχων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ελλάδος ἐγκρίσεως τῆς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 25 Νοεμβρίου 1929.

Διὰ τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον	Διὰ τὴν Τράπεζαν τῆς Ελλάδος
Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν Γ. ΜΑΡΗΣ	Ὁ Ὑποδιοικητὴς ΕΜΜ. Ι. ΤΣΟΥΔΕΡΟΣ

Άρθρον 2.

Συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 7 τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ελλάδος ἐγκρίνεται ἀπὸ τοῦδε, ὅπως δι' ἀποφάσεως τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν μετόχων τῆς Τραπεζῆς τροποποιηθῶσιν αἱ κάτωθι διατάξεις τοῦ Καταστατικοῦ πρὸς προσαρμογὴν αὐτοῦ πρὸς τὰς διατάξεις τῆς κυρουμένης συμβάσεως :

Ἐν ἄρθρῳ 56 ἡ φράσις «ὅχι ἄνωτέρως τῶν δέκα δραχμῶν» ἀντ'καθίσταται διὰ τῆς φράσεως «ὅχι ἄνωτέρως τῶν εἰκοσι δραχμῶν».

Ἐν ἄρθρῳ 56 τὸ ὑπ' ἀρ. 0. 1 ἐδάφιον ἀντικαθίσταται διὰ τοῦ ἐξῆς: «1. Νὰ ἐκδίδη τραπεζικὰ γραμμάτια ονομαστικῆς αξίας εἰκοσι δραχμῶν καὶ κάτω».

Ἡ προσθήκη ἐν τέλει τοῦ άρθρου 32 τοῦ Καταστατικοῦ τῆς φράσεως «ὅχι ἄνωτέρως» κοιλώνεται, τὸν Διακητὴν ἀναπληροῦν ἑτέρων μέλους τοῦ Γενικοῦ Συμβουλίου ὀριζόμενον ἐκαστοτε ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον».

Άρθροι 3.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ἀρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, πᾶσα δὲ διατάξις ἀντικειμένη εἰς τοῦτον καὶ τὴν δι' αὐτοῦ κυρουμένην σύμβασιν καταργεῖται.

Ἐπιτρέπεται, ἵνα διὰ Διατάγματος ἐκδιδομένου προτάσῃ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ κωδικοποιηθῶσιν εἰς ἐνιαυτὸν καίμενον νόμου αἱ διατάξεις τοῦ νόμου 3424 καὶ τοῦ παρόντος, μεταβαλλομένης ἐν ἀνάγκῃ καὶ τῆς σειρᾶς τῶν σχετικῶν άρθρων.

Συζητουμένου εἶτα εἰς β' κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον συζητησιν τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ ἐξασφαλίσεως ἀτμοπλοικῆς συγκοινωνίας εἰς ἀγόνους γραμμὰς».

Ὁ κ. Ν. Ἀβραάμ (Ὑφυπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) καταθέτει τροπολογία σχετικῶς μετὰ τὰς γραμμὰς καὶ μετὰ τὴν χωρητικότητά κατὰ τόνους τῶν ἀτμοπλοίων ἅτινα θὰ τὰς ἐκτελοῦν.

Ὁ κ. Π. Εὐριπίδης τονίζει ὅτι διὰ τὰς γραμμὰς τὰς ἀγόνους τῶν Κυκλάδων πρέπει νὰ ληθῇ πρόνοια πολὺ μεγαλύτερα χωρητικότητος ἀτμοπλοίων, διότι ἄλλως τὸ δῶρον εἶναι ἄδωρον καὶ οἱ κάτοικοι τῶν νήσων αὐτῶν δὲν πρόκειται νὰ ἐξυπηρετηθοῦν.

Ὁ κ. Ι. Δεωνίδας παρατηρεῖ ὅτι κατώτερον ὄριον χωρητικότητος πρέπει νὰ εἶναι οἱ 200 τόννοι.

Ν. Ἀβραάμ (Ὑφυπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας). Πρόκειται, λέγει, περὶ καθιερωτοῦ ἰσχύοντος ἀπὸ τοῦ 1894, ἐν δὲ τῇ πράξει οὐδέποτε ἐδημιουργήθη ὁ φόβος, τὸν ὅποιον ἐπικαλούνται οἱ προαληθάντες. Ἦδη τροπολογοῦμεν τὸ νομοσχέδιον, μὴ λησμονήτε δὲ ὅτι ἄλλοι συνάδελφοι μᾶς ἐζήτησαν ὡς εὐεργεσίαν τὸ ὄριον τῶν 100 τόννων.

Ὁ κ. Π. Εὐριπίδης λέγει ὅτι οὔτε μετὰ τὴν χωρητικότητά τῶν 150 τόννων θὰ ταξειδεύσῃ κανεὶς.

Ὁ κ. Ν. Συγογιάννης λέγει ὅτι μέχρι τοῦ 1924 ἐγένοντο συγκοινωνίαι μετὰ χωρητικότητά 200 τόννων ἐκαὶ ὅπου τώρα ὀρίζονται 100 ἢ 150 τόννοι. Ἐπίσης ἐνθ' ἡ γραμμὴ Ἀλεξανδρουπόλεως ἤδη ἔχει 200 τόννους, ἡ γραμμὴ τῆς Σκοπέλου δὲν ἔχει. Ὡς πρὸς τοὺς λιγνίτας ποὺ λαμβάνεται πρόνοια νὰ χρησιμοποιηθοῦν, οὗτοι δὲν θὰ χρησιμοποιηθοῦν, διότι δὲν συμφέρει εἰς τὸν πλοιοκτήτην, καὶ ἂν χρησιμοποιηθοῦν θὰ ἔχωμεν καὶ ἄλλους κινδύνους.

Ν. Ἀβραάμ (Ὑφυπουργὸς Συγκοινωνίας). Ἡ διάταξις ἐτέθη κατ' ἐισήγησιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Ἑθν. Οἰκονομίας, σύμφωνα πρὸς τὴν λιγνιτικὴν πολιτικὴν ποὺ ἀκολουθοῦμεν. Ἄλλως τε πρόκειται περὶ δυνητικῆς διατάξεως.

Ν. Συγογιάννης. Ὡς πρὸς τὴν σύνθεσιν τοῦ συμβουλίου, ἐξακολουθεῖ, διὰ πρώτην φοράν παρουσιάζεται συμβούλιον ἐλέγχον καὶ ἐλεγχόμενον, καὶ ἀρμοδία ἐλεγκτικὴ ἀρχὴ θὰ ἦτο ἡ ἐπιθεώρησις τῶν ἐλληνικῶν πλοίων.

Ν. Ἀβραάμ (Ὑφυπουργὸς Συγκοινωνίας). Προσεθέσαμεν ὅτι μετέχει καὶ ὁ ἐπιθεωρητὴς τῶν ἐμπορικῶν πλοίων. Μὴ λησμονήτε δὲ ὅτι τὸ ζήτημα εἶναι συγκοινωνιακὸν καὶ τὴν πρωτοβουλίαν εἶχε πάντοτε τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Συγκοινωνίας.

Ν. Συγογιάννης. Τὸ συμβούλιον ἐξ ἄλλου ἀποτελεῖται ἀπὸ ὅλους τοὺς τμηματάρχας τῶν Τ.Τ.Τ. οἱ ὅποιοι δὲν ἔχουν καμμίαν ἰδέαν ἀπὸ βαπόρια καὶ εἶναι προφανὲς ὅτι πρέπει νὰ συμμετέχουν μόνον μηχανικοὶ καὶ ἀξιωματικοὶ τοῦ ναυτικοῦ.

Α. Χρηστομάνος. Θὰ παρεκάλουν, λέγει, καὶ ἐγὼ τὸν κ. Ὑφυπουργὸν νὰ γίνουν δεχταὶ αἱ παρατηρήσεις τοῦ κ. συναδέλφου, διότι τὰ βαπόρια αὐτὰ εἶναι πραγματικοὶ σκυλοπνίκται καὶ τόσον μικρὰ βαπόρια δὲν ἔμπορουν νὰ ἀναχθοῦν εἰς τὸ πέλαγος τῶν Παξῶν ἢ τοῦ Καφηρέως. Φόβος ἐξ ἄλλου νὰ μὴ γίνουν συμβάσεις δὲν ὑπάρχει, διότι θὰ προσέλθουν βαπόρια εἰς τὸν συναγωνισμόν. Ὡς πρὸς τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ λιγνίτου, συνεχίζει, ἔχω τὴν γνώμην ὅτι ὁ ὅρος εἶναι ἀνεφάρμοστος, θὰ γίνουν καταστρατηγήσεις, θὰ καταστρέφονται δὲ καὶ τὰ καζάνια καὶ θὰ ἔχωμεν καὶ ἄλλους κινδύνους. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν σύνθεσιν τοῦ συμβουλίου, τὰ πράγματα εἶναι ἄνω ποταμῶν. Οὔτε ὁ Διευθυντὴς τῶν Τ.Τ.Τ., οὔτε ὁ ἀρμόδιος τμηματάρχης ἔχουν ἰδέαν ἀπὸ τὴν ἱκανότητα τῶν πλοίων.

Καὶ ὅμως αὐτοὶ θὰ γνωμοδοτοῦν δι' αὐτὰ. Ἐπίσης πρέπει νὰ ληθῇ πρόνοια νὰ ἔχη τὴν γνώμην του καὶ ὁ Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας ὅστις μετὰ τὸ νομοσχέδιον σχεδὸν ἀποκλείεται προκειμένου περὶ καταρτίσεως τῆς συμβάσεως.

Ν. Ἀβραάμ (Ὑφυπουργὸς Συγκοινωνίας). Τὸ νομοσχέδιον λέγει ὅτι ἐπιτρέπεται εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἔχη γνώμην καὶ ὅτι ἀπαιτεῖται καὶ ἡ ὑπογραφή τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν.

Γ. Σακκαλῆς. Ὁ τελευταῖος λόγος ἀνήκει εἰς τὴν Κυβέρνησιν.

Ὁ Πρόεδρος

Κ. ΑΛΑΒΑΝΟΣ

Οἱ Γραμματεῖς

Δ. Μέλφος

Ι. Κουτσίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΑΒ'

Πέμπτης 6 Φεβρουαρίου 1930.

Ὁρα 4.30' μ. μ. ὁ Ἀντιπρόεδρος κ. Κ. Ἀλαβάνος, ἀνεβλὼν ἐπὶ τῆς ἑδρας, κηρύσσει τὴν ἐνάρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει νὰ ἀνοιχθῶσι τὰ θεώρετα.

Ἀναγινώσκονται τὰ πρακτικά τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως καὶ μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἐπικυροῦνται.

Ἀνακοινούνται τὰ ἐξῆς :

Οἱ συναισισμοὶ Καίσαριανῆς, Ἀναλήψεως καὶ ὁ πέριξ τοῦ Σκοπευτηρίου αἰτοῦνται τὴν ἀπόρριψιν τοῦ νομοσχεδίου τοῦ κατακυροῦντος τὴν παρῃμονήν τοῦ Σκοπευτηρίου, ὡς ἐπιζημίον εἰς αὐτούς.

Α. Χρηστομάνος. Πάντως ὁ διαγωνισμὸς εἶναι πολὺ περὶ ἄποκαταστασίν, ἐνθυμούμαι δὲ ὅτι κατὰ τὸ 1929 ἐπιεξόμην ὡς Ὑπουργὸς νὰ ἐγκρίνω τὴν δημοπρασίαν εἰς τὰ 7.000.000 διὰ τὸν φόβον ὅτι δὲν θὰ προσέλθουν συναγωνισταί, ἀλλὰ ἐπαυλῆθη αὕτη καὶ τὰ 7 ἑκκατμ. ἔγειναν ὁ. Ἐν πίστῃ περιπτώσει εἶναι ἀπαραίτητον νὰ γίνῃ ἀλλαγὴ τῆς συνθέσεως τοῦ συμβουλίου καὶ νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι ποτὲ καμμία ἀγορὰ γραμμῇ δὲν ἔμεινε ἀνεκμετάλλετος.

Π. Ρεδιάδης. Ὁ τρόπος, λέγει, καθ' ὃν λαμβάνεται πρόνοια διὰ τὸ ἀντικείμενον περὶ οὗ τὸ νομοσχέδιον εἶναι ἀνάξιος τῆς σοβαρότητος αὐτοῦ. Ἀποδεδειγμένον εἶναι ὅτι, ἐνθ' ἡ Ἑλλάς ἔχει λάθει πρόνοιαν διὰ τὰς χερσαίας συγκοινωνίας, διὰ τὰς θαλασσίας ἀμελεῖ. Εἶναι γνωστὸν, τονίζει, ὅτι ὁ ταξειδεύων ἐν καιρῷ χειμῶνος μετὰ πλοία τῶν 100 τόννων δεινοπαθεῖ καὶ κλίνει τὴν διαθέτην του.

Ν. Ἀβραάμ (Ὑφυπουργὸς Συγκοινωνίας). Εἰς τὰς γραμμὰς τὰς ὁποίας ἐννοεῖτε εἶναι κατώτατον ὄριον 200 τόννοι.

Π. Ρεδιάδης. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἔχομεν τροπολογίας καὶ διὰ τοὺς τόννους καὶ διὰ τὴν σύνθεσιν τοῦ συμβουλίου.

Ν. Ἀβραάμ (Ὑφυπουργὸς Συγκοινωνίας). Κατὰ τὴν α' συζήτησιν, λέγει, ἀνεπτύχθη ἀντιρρήσις ἐκ μέρους τοῦ κ. Βερδέλη προτείναντος ἀναβολὴν τοῦ Νομοσχεδίου, διὰ νὰ ἐλθῇ ἐν τῷ μεταξὺ ἡ ἐκθεσις τῆς μεγάλης Ναυτικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἀλλὰ τὸ παρὸν Νομοσχέδιον ἔχει ὅλως μεταδατικὴν ἰσχύν, διότι ἔχει λήξει ἡ μίσθωσις τῶν ἀγόνων γραμμῶν. Ὡς πρὸς τὴν σύνθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς δὲν ἔμπορὼ νὰ συμφωνήσω μετὰ τὸν κ. Χρηστομάνον, ὅτι πρέπει νὰ ἀποκλεισθῇ ὁ ἀρμόδιος τμηματάρχης, ὅστις ἐπὶ 30ετίαν χειρίζεται αὐτὰς τὰς ὑποθέσεις.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἀπλούστατα πρέπει νὰ συμμετέχουν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ἓνας Ναυπηγὸς καὶ ἓνας Μηχανικός.

Συνεχίζων ὁ κ. Π. Ρεδιάδης λέγει ὅτι περὶ τῆς ἐπιδατικῆς ναυτιλίας καὶ τῶν γραμμῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ τὸ μόνον μέτρον τὸ ὅποιον λαμβάνεται εἶναι τὸ διὰ τοῦ άρθρου 3. Ὁ σκοπὸς διὰ τὸν ὅποιον ὑπεβλήθη τὸ νομοσχέδιον εἶναι νὰ τεθῇ ἡ βία μιᾶς ναυτιλικῆς ἐπιδατικῆς πολιτικῆς, πράγμα τὸ ὅποιον δὲν ἐπιτυγχάνεται δι' αὐτοῦ.

Ὁ κ. Ν. Ἀβραάμ παρακαλεῖ νὰ διατυπώσῃ ὁ κ. Βουλευτὴς τὰς ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου τροπολογίας του. Ἀναβάλλεται μετὰ τοῦτο ἡ περαιτέρω ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου συζήτησις, ἀναγινώσκονται καὶ κυροῦνται τὰ πρακτικά τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως, καὶ, συναινέσει τῆς Βουλῆς, λύεται μετὰ τοῦτο ἡ Συνεδρίασις ὥρα 9 μ. μ. διὰ τὴν 4.30 μ. μ. τῆς προσεχοῦς Πέμπτης.

Οί ένορτάι τοῦ Ἀγ. Γεωργίου καὶ Ἀγ. Δημητρίου Λαμίας διαμαρτύρονται διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ταμείου ἀπομάκρυνσιν τοῦ ἐφημερίου Κ. Ζήση.

Οἱ ἀγορασταὶ ἀνταλλαξίμων Θεσσαλονίκης αἰτοῦνται τὴν ἀπαλλαγὴν ἐκ τοῦ φόρου οἰκοδομῶν ἐπὶ ἰδεϊάν.

Τὸ Γεωργικὸν ἐπιμελητήριον Ἀχαΐοῦ αἰτεῖται τὴν μὴ κατάργησιν τοῦ νόμου περὶ ἀμύδων.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Δ. Ἰασιωνίδης** καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ τεχνικοῦ γραφείου Σαλιάρης καὶ Χαρίτος, σχετικὴν πρὸς τὴν προμήθειαν τηλεφώνων.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Ι. Παπαφλέσσας** καταθέτει ἀναφορὰν ἐπαγγελματιῶν Καλαμῶν κατόχων ἐπιτρόπων β' ἀναγκαστικοῦ δανείου, ζητούντων τὴν ἀνταλλαγὴν τούτων δι' ὁμολογιῶν.

Οἱ ἐπαγγελματῖαι Ἐάνθης διαμαρτύρονται διὰ τὴν κατάθεσιν νομοσχεδίου περὶ ἀκατασχέτου τοῦ μισθοῦ τῶν δημοσίων υπαλλήλων καὶ ἐργατῶν.

Ὁ ἀγροτικὸς καὶ ἐμπορικὸς κόσμος Παρνασσίδος διαμαρτύρεται διὰ τὴν μὴ ἀποδοχὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τῶν αἰτημάτων τοῦ ἐλασικοκομικοῦ συνεδρίου καὶ αἰτεῖται τὴν χορήγησιν ὠρισμένων εὐεργετημάτων.

Αἱ διδασκαλίσσαι Χαλκίδος ὑποβάλλουσι διάφορα αἰτήματα καὶ αἰτοῦνται τὴν νομοθετικὴν κύρωσιν αὐτῶν.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Μ. Τσαρλαμπᾶς** καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ περιφερειακοῦ Ἐπιμελητηρίου Λευκάδος αἰτουμένου τὴν ἐξαγωγὴν στεμφυλοπνεύματος.

Ὁ Α. Κ. Μπεκιάρης ἐφορεϊκὸς γραμματεὺς α' τάξεως ὑποβάλλει ἀναφορὰν σχετικῶς μετὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς γνησιότητος τῶν διενεργουμένων ἐξετάσεων πρὸς ἀπόκτησιν πτυχίου οἰκονομικοῦ ἐφόρου καὶ τὴν ἀκύρωσιν τοῦ διενεργηθέντος δικωνισμού.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος Ἐρπνῆς Νιγρίτης αἰτεῖται τὴν ἐφαρμογὴν τῶν νόμων περὶ ἀνωμάτων δικαιοπραγιῶν.

Τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον Δοδριτσᾶς Ναυπακτίας ὑποβάλλει ὑπόμνημα σχετικὸν μετὰ τὴν δημοσίαν ὁδὸν Ναυπάκτου, Ἰτέας, Λαμίας.

Οἱ κάτοικοι Ψαχνῶν Χαλκίδος ζητοῦν τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν διὰ τὸ παρελθὸν γεωργικὸν ἔτος ἐκ τῆς φορολογίας τῆς δεκάτης καὶ ἀναστολὴν ἐξοφλήσεως ἐνταλμάτων μέχρι τοῦ Ἰουλίου.

Οἱ ἀμυριδορροῦνται τῶν κοινοτήτων Κορώνου, Σκαδοῦ, Ἀπειράνθου καὶ Δαναοῦ ζητοῦν τὴν διατήρησιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ τεχνικοῦ ἐπόπτου τῶν ἀμυριδορροῦντων Νάξου Χαρ. Χατζιδάκη.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Μ. Τσαρλαμπᾶς** καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ ἐν ἀποστρατεῖᾳ ταγματάρχου Φ. Κατωπόδη αἰτουμένου τὴν ὑπαγωγὴν του εἰς τὴν κατάστασιν τῆς τιμητικῆς ἀποστρατείας.

Ὁ αὐτὸς κ. βουλευτὴς καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ φαρμακοποιοῦ Σ. Π. Ζερβοῦ αἰτουμένου τὴν κατάργησιν τοῦ φόρου τῶν εἰσαγομένων σταγονομετρικῶν φιαλιδίων, ἐφ' ὧν εἶναι ἀναγεγραμμένον τὸ ὄνομα Νεῦρα—Ζερβός.

Ὁ συνοικισμὸς Πλατισκοκοῦ Φιλιατῶν ὑποβάλλει διὰ ψηφίσματος διάφορα αἰτήματα καὶ αἰτεῖται τὴν ἀποδοχὴν τῶν.

Οἱ πρόσφυγες τοῦ συνοικισμοῦ Μποκίων Δράμας διαμαρτύρονται διὰ τὴν κατάληψιν 40 στρεμμάτων ὑπὸ τοῦ τάγματος προκαταλήψεως Μποκίων, διὰ τὴν ἀνέγερσιν στρατώνων.

Οἱ κάτοικοι Καλαμπάκας ζητοῦν τὴν συμπλήρωσιν τοῦ προσωπικοῦ τοῦ ἡμιγυμνασίου τῶν.

Ἡ κοινότης Ἀγ. Τριάδος Εὐρυτανίας παρκαλεῖ τὴν Κυβέρνησιν, ὅπως υἱοθετήσῃ τὸ ὑπόμνημα τῆς κοινότητος Καρπενήσιου σχετικὸν μετὰ τὴν ἀμαξίτην ὁδὸν Ἀγρινίου-Καρπενήσιου-Καρδίτσας.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Α. Μάρκου, Μ. Συριόπουλος, Κ. Γκόσης, Η. Τσεριώνης, Τ. Ἀναστασίου καὶ Τ. Σπηλιάδης** καταθέτουν τηλεγραφικὴν ἀναφορὰν τοῦ Γεωργικοῦ ἐπι-

μελητηρίου Ἀχαΐοῦ αἰτοῦνται τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν ἐν Πελοποννήσῳ ἀμπελοφυτῶν καὶ διὰ μικρῶν ἀμύδων ἐργαζομένων οἰσπνευματοποιῶν α' κατηγορίας, αἰτουμένων ὅπως ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ καταργηθῇ ὁ ὑφιστάμενος νόμος περὶ ἀμύδων.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Α. Μάρκου** καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ Γεωργικοῦ συνεταιρισμοῦ Βαρυβαλίου διαμαρτυρομένου διὰ τὴν μὴ χορήγησιν καλλιεργητικῶν δανείων εἰς παραγωγοὺς κηπουρικῶν εἰδῶν καὶ παρκαλεῖ ὅπως διαταχθῇ ἡ χορήγησις τούτων δανείων.

Ἡ ἐπὶ τῆς Γεωργίας Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὴν ἐκθέσιν τῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ ρυθμίσεως ζητημάτων νομῆς ἐπὶ γαιῶν παρκαχωρηθεισῶν κατὰ κυριότητα εἰς τὴν Ε. Α. Π. καὶ ὁριστικῶς διανεμηθεισῶν».

Ὁ κ. **Α. Μπότσαρης** (Υπουργὸς τῶν Ναυτικῶν) ὑποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ ἀποδοχῶν προσωπικοῦ πολεμικῶν πλοίων ἐκτελούντων πλοῦς ἐξωτερικοῦ».

Ὁ κ. **Κ. Σπυρίδης** (Υπουργὸς τῆς Γεωργίας) ὑποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ ὁργανισμοῦ Διευθύνσεως τεχνικῶν ἔργων Υπουργείου Γεωργίας».

Ὁ βουλευτὴς κ. **Θ. Παπαστρατῆς** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 8)10 Αὐγούστου 1926 Ν. Δ. «περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τινῶν τοῦ ὁργανισμοῦ τῶν Δικαστηρίων».

Ὁ βουλευτὴς κ. **Α. Κεντούρης** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τοῦ νόμου 3494 «περὶ κυρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ Ν. Δ. τῆς 10 Μαρτίου 1926 «περὶ συστάσεως ταμείου ἀρωγῆς ὑπαλλήλων Τ. Τ. Τ. ἐξερχομένων τῆς ὑπηρεσίας».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Α. Καλαντζάκος, Α. Παπαθανάσης, Δ. Γιαννόπουλος** κ.λ.π. ὑποβάλλουν τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 28-8-25 Ν. Δ. «περὶ σειρᾶς ἀρχαιοτήτος ἀξιωματικῶν καὶ συμπληρώσεως καὶ τροποποιήσεως τούτου».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Γ. Κοκκινάκης, Κ. Πολυχρονάκης, Μ. Κονδῆς, Ι. Περιοικονγιάννης, Ε. Μαλαμίδας, Τ. Τηλιδίδης, Ν. Τζερινιάς, Ε. Μαχαίρας, Μ. Βολυνδάκης, Α. Δούλης, Β. Σκουλάς, Π. Πολυχρονίδης, Ι. Γοβατζιδάκης καὶ Ε. Τριποδάκης** ὑποβάλλουν τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 28-8-25 Ν. Δ. «περὶ σειρᾶς ἀρχαιοτήτος τῶν ἀξιωματικῶν καὶ συμπληρώσεως καὶ τροποποιήσεως τούτου».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Ι. Βαλαλάς, Η. Παπαδόπουλος, Σ. Τσιακμάνης, Μ. Σαμαράς, Π. Κύρτσος, Ν. Καραμάνος, Β. Χατζηλιάς καὶ Γ. Μόδης** ὑποβάλλουν τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ συμπληρώσεως τοῦ ἀπὸ 19 Μαρτίου 1929 Ν. Δ. «περὶ καταργήσεως τῆς αὐτομάτου ὑπερτιμῆσεως τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας καὶ ἐπιβολῆς εἰδικοῦ φόρου μεταβιβάσεως ἀκινήτων».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Ν. Ζαρίφης, Μ. Σαμαράς καὶ Ι. Ἀποστόλου** ὑποβάλλουν τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 2 Ὀκτωβρίου 1929 Ν. Δ. «περὶ τροποποιήσεως τοῦ Ν. Δ. τῆς 25 Σεπτεμβρίου 1924 «περὶ ἀποδοχῶν τῶν δημοσίων υπαλλήλων».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Μ. Σαμαράς, Ν. Ζαρίφης, Ν. Ἀσκεπίδης, Π. Λούβαρης, Ι. Ἀποστόλου, Σ. Τσακμάνης καὶ Δ. Δημάδης** ὑποβάλλουν τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ ἰδρύσεως Ἀνωτάτου Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. 1) Θ. Κριμπᾶς, 2) Τ. Ἀναστασίου, 3) Π. Φλώρος, 4) Κ. Κουρτίδης, 5) Ν. Ζαρίφης, 6) Β. Κυρέλλος, 7) Α. Μπακάμπλασης, 8) Π. Εὐριπίδης, 9) Δ. Ἡρακλείδης, 10) Δ. Εὐθυμιάδης, 11) Ν. Συριόπουλος, 12) Χ. Ζουμῆς, 13) Μ. Μαντᾶς, 14) Ι. Νικολίτσας, 15) Ι. Μουντζουρίδης, 16) Δ. Χατζίσκος, 17) Δ. Γιαννόπουλος, 18) Σ. Σχινᾶς, 19) Ι. Παπαφλέσσας, 20) Β. Τσάφρος, 21) Α. Καλατζάκος, 22) Ι. Ἀνδριόπουλος, 23) Α. Παῖζης ὑποβάλλουν πρότασιν νόμου «περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀρθροῦ 21 τοῦ νόμου 4101».

Ἐπίσης ὁ Υπουργὸς τῆς Προνοίας κ. **Κ. Ἐμμανουηλίδης** καταθέτει τὴν κάτωθι ἀπάντησιν:

Εἰς ἀπάντησιν τῆς ἐρωτήσεως τοῦ βουλευτοῦ κ. Δ. Ἡρακλείδου διαβιβασθείσης ἡμῖν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 93/31-1-30 ὑμετέρου ἐγγράφου ἔχω τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσω ὑμῖν τὰ κάτωθι:

Ὅτι διὰ τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἰωνος ἀριθ. 10 παράρτημα τοῦ καθ' ἡμᾶς Υπουργείου καταβάλλονται ὡς μίσθωμα δραχμαὶ 18.440 μηνιαίως. Ἐν τῷ οἰκίματι τούτῳ στεγάζεται τὸ Τμήμα Θ. Πολέμου ἀπὸ τοῦ ἔτους 1925, τὸ οἰκίμα δὲ μολοντί ἐξυπηρετεῖ σπουδαίως τὸ ἐνδιαφερόμενον κοινόν, ὡς καίμενον πλησιέστατα τοῦ Κεντρικοῦ Καταστήματος, δὲν εἶναι βεβαίως ἀπολύτως κατάλληλον, ἀνεμισθώθῃ ὅμως τὸν παρελθόντα Αὐγουστον, καθόσον οὐδὲν ἐν τῇ σχετικῇ μειοδοσίᾳ προσφέρθη.

Τὴν 31ην Αὐγούστου τρεχ. ἔτους λήγει ἡ μίσθωσις του, ὅποτε δεδαίως διὰ νέαν μίσθωσιν θέλει προτιμηθῇ ἕτερον, ἐφ' ὅσον ἦβεν ἐν μειοδοσίᾳ προσφερθῇ τοιοῦτον καταλληλότερον ὑπὸ τὰς ἀπόψεις ἐξωτερικῆς ἐμφανίσεως καὶ ἐξυπηρετήσεως τοῦ κοινού καὶ τῶν ἀναγκῶν τῆς ὑπηρεσίας.

Ὁ Υπουργὸς τῆς Παιδείας κ. **Γ. Παπανδρέου** καταθέτει τὴν κάτωθι ἀπάντησιν:

Ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 84 28-1-30 ἐρωτήσεως τοῦ Βουλευτοῦ κ. Καλαντζάκου ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ ἀπαντήσωμεν ὅτι ἡ τοποθέτησις τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Θ. Σταματοπούλου εἰς τὴν Ἡλείαν ἐγένετο κατόπιν προτάσεως τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου, διότι ἐθεωρήθη ὡς μὴ ἀντικειμένη εἰς τὸν περὶ ἐντοπίων υπαλλήλων νόμου καθόσον οὗτος κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Καλαβρυτῶν. Κατὰ δὲ τὸν νόμον ΦΜ ὡς ἐκλογικὴ περιφέρεια διὰ τοὺς ἐντοπίους υπαλλήλους λαμβάνεται καὶ ἡ τῆς ἐπαρχίας.

Ἐπειδὴ ὅμως ἐγείρεται ἀμφιβολία περὶ τῆς ὁρθότητος τῆς ἐρρηγείας ταύτης τοῦ Νόμου, ὑποβάλλομεν σχετικὸν ἐρώτημα πρὸς τὸ Νομικὸν Συμβούλιον καὶ μετὰ τὴν γνωμοδότησιν του θὰ κἀνονίσωμεν τὴν ἐνέργειάν μας.

Εἰς ἀπάντησιν τῆς ἐρωτήσεως τοῦ βουλευτοῦ κ. **Ν. Τσαρλαμπᾶ** διὰ τὸ τηλεφωνικὸν μηχανήμα τοῦ γραφείου Λαζαράτων ὁ Υπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας κ. **Β. Καραπαναγιώτης** καταθέτει τὴν κάτωθι ἀπάντησιν:

«Παρὰ τοῦ Ταμείου Τηλεφ. Συγκοινωνιῶν Ἡπείρου ἀπεστάλησαν τὴν 24 Νοεμβρίου 1929 εἰς τὴν ἐνταῦθα Ἀποθήκην Ὑλικοῦ Τ.Τ.Τ. τέσσαρα (ἀρ. 4) τηλεφωνικὰ μηχανήματα, χωρὶς νὰ κατονομάζονται τὰ Γραφεῖα εἰς ἃ ταῦτα ἀνῆκον.

Τὰ μηχανήματα ταῦτα ἐπισκευασθέντα ἐπεστράφησαν εἰς τὸ εἰρημένον Ταμεῖον τὴν 28-12-1929.

Συγκεκριμένως, διὰ τὸ Τηλεφ. μηχανήμα τοῦ Γραφείου Λαζαράτων ἐξητήθησαν σχετικαὶ πληροφορίες παρὰ τῆς Περιφερειακῆς Διευθύνσεως Ἡπείρου.

Ἐπίσης κατατίθεται ἡ ἐξῆς ἀπάντησις εἰς ἐρώτησιν τοῦ κ. **Ν. Τσαρλαμπᾶ** σχετικῶς πρὸς τὰ Χρηματοκιβώτια Τ.Τ.Τ. γραφείου Καρυᾶς.

«Πρὸς τὸ Τ.Τ.Τ. Γραφεῖον Καρυᾶς ἐδόθη ἐγκαίρως ἡ ἀπάντησις ὅτι ἡ ὑπηρεσία ἐστρεφεῖτο τότε χρηματοκιβώτιον. Ἡδὴ κατόπιν διαγωνισμοῦ ὃν ἐνήργησεν ἡ Ὑπηρεσία Κρατικῶν Προμηθειῶν ἐγένετο ἡ προμήθεια καὶ ἐκ τῶν πρώτων ληφθέντων ἀπεστάλη ἐν εἰς παραλαβὴν τοῦ ἐν λόγω Γραφείου.»

Ἐπιπλὴ Τ.Τ.Τ. Γραφείου Καρυᾶς.

Ἀρμοδία διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ἀναγκαιούντων διαχωρισμάτων καὶ ἐπιπλῶν εἶναι ἡ Γενικὴ Διοίκησις Ἡπείρου, πρὸς ἣν διεβιβάσθη μέσῳ τῆς Τ.Τ.Τ. Διευθύνσεως Ζακύνθου διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 175178 τῆς 8ης Ἰουνίου 1929 ἐγγράφου ἡμῶν ἡ σχετικὴ αἴτησις.

Πιθανόν ἡ μέχρι τοῦδε καθυστέρησις τῆς κατασκευῆς τούτων νὰ προέρχεται ἐκ τῆς ἐξαντλήσεως τοῦ οἰκείου κεφαλαίου 12-7 εἰς τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐξόδων.

Ἡ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὰς ἐκθέσεις αὐτῆς ἐπὶ τῶν αἰτήσεων τῶν οἰκείων Ἐπαγγελέων περὶ διώξεως τῶν βουλευτῶν κ.κ. Ν. Ἀβραάμ, Α. Κουτσοπετάλου, Γ. Θεοδοσιάδου, Α. Νάκου, Δ. Τσιτσάρα, Ν. Τζερινιάς, Π. Χατζῆ καὶ Α. Λούλη, ἀποφαινομένη ὅτι οὐδαμῶς

λόγος συντρέχει πρὸς ἄρσιν τῆς βουλευτικῆς αὐτῶν ἀουλίας. Ἡ Βουλὴ ἐρωτώμενη ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου δέχεται δι' ἀναστάσεως τὴν πρότασιν ταύτην τῆς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Μεθ' οὗ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινεῖ ὅτι τὴν εἰδικὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν πρὸς ἐπεξεργασίαν τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ συστάσεως Ἀνωτάτου Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου» κατήρτισεν ἐκ τῶν βουλευτῶν κ.κ. 1) Α. Ἀλεξανδρῆ, 2) Π. Ἀραβαντινοῦ, 3) Ι. Ἀργυροπούλου, 4) Σ. Ἀνθρακοπούλου, 5) Ι. Βαλαλάς, 6) Κ. Βουδοῦρη, 7) Κ. Βότση, 8) Ν. Ζαρίφη, 9) Κ. Ζωγράφου, 10) Γ. Ἡσαΐα, 11) Ι. Καναδοῦ, 12) Α. Καραπάνου, 13) Ι. Κουνδούρου, 14) Σ. Κωστοπούλου, 15) Χ. Λαδᾶ, 16) Κ. Λιδωρίκη, 17) Α. Λούλη, 18) Α. Μακκᾶ, 19) Φ. Μανουηλίδου, 20) Ν. Μπακοπούλου, 21) Α. Μάρκου, 22) Δ. Ματαλῶν, 23) Ν. Ξηροῦ, 24) Α. Παπαθανάση, 25) Α. Πρέκα, 26) Ι. Ράλλη, 27) Γ. Ροδοπούλου, 28) Γ. Σακκᾶ, 29) Φ. Σαράντη, 30) Δ. Χατζίσκου.

Μεθ' οὗ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν ἡμερησίαν Διάταξιν τῶν ἀναφορῶν καὶ ἐρωτήσεων.

Ὁ κ. **Μ. Μαντᾶς** ἐγγεγραμμένος ἐπὶ ἀναφορᾶς κατοίκων Δαυλείας καὶ περιχώρων Χαριωνείας περὶ μὴ καταργήσεως τοῦ ἐκεῖ ἡμιγυμνασίου, διαμαρτύρεται διότι ἐπανειλημμένως ἀνεβλήθη ἡ ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς ταύτης συζήτησις, ὡς καὶ σήμερον πρόκειται ν' ἀναβληθῇ, λόγῳ ἀπουσίας τοῦ κ. Υπουργοῦ τῆς Παιδείας, καὶ διατυπώνει τὴν παράκλησιν ὅπως ὁ κ. Υπουργὸς παρίσταται κατὰ τὴν συζήτησιν τῶν ἐνδιαφερόντων αὐτῶν ἀναφορῶν.

Ὁ αὐτὸς κ. βουλευτὴς ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾶς Συλλόγων καπνοπωλῶν καὶ λοιπῶν ἐπαγγελματιῶν καὶ ἀναπήρων Βόλου, Σερρών, Βερροίας καὶ Γιαννιτσῶν περὶ τοῦ ὑποβληθέντος εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὑπὸ τῶν καπνοβιομηχανῶν ὑπομνήματος, ἐν σχέσει μετὰ τὴν τροποποίησιν τῆς καπνοβιομηχανίας, παρακαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας Υπουργόν ὅπως προβῇ εἰς κατηγορηματικὴν δῆλωσιν ἐάν καὶ κατὰ πόσον σκέπτεται ἡ Κυβέρνησις νὰ υἱοθετήσῃ τὰς ἐν λόγω ἀπόψεις τῶν καπνοβιομηχανῶν, ἵνα δοθῇ ἐν τέρμα εἰς τὴν περὶ τὸ ζήτημα τοῦτο κρατοῦσαν παρὰ τοῖς ἐνδιαφερομένοις ἀνησυχίαν.

Ὁ κ. **Π. Βουρλούμης** (Υπουργὸς Ἐθν. Οἰκονομίας) ἀπαντᾷ ὅτι τὸ ζήτημα ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τὴν ὁποῖαν ἐνεφάνισεν ὁ κ. βουλευτὴς δέον νὰ θεωρῇται ἐξηγνημένον κατόπιν τῶν κατὰ τὴν προηγουμένην Συνεδρίασιν δηλώσεων εἰς τὰς ὁποίας σχετικῶς προέβη ἡ Κυβέρνησις. Ἐκ τῶν ἐφημερίδων, προσθέτει, ἐπληροφόρηθην ὅτι πρόκειται κατ' αὐτὰς νὰ συνέλθῃ καὶ Συνέδριον τῶν ἐνδιαφερομένων πρὸς ἐξέτασιν εἰδικῶς τοῦ ζητήματος τούτου. Τὰς ἐν τῷ Συνεδρίῳ, ἐπιλέγει, ἀναπτυχθήσονται ἀπόψεις ὑπὲρ καὶ κατὰ τῆς προτάσεως τῶν καπνοβιομηχανῶν θὰ παρακολουθήσῃ ἡ Κυβέρνησις, ἵνα καὶ ἐξ αὐτῶν σχηματίσῃ τὴν ὁριστικὴν αὐτῆς γνώμην.

Ὁ κ. **Μ. Μαντᾶς** ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾶς Ἐνώσεως ἐφεδρῶν πολεμιστῶν, κατοίκων Παγχρατίου, Κοπανᾶ, Νέας Ἐλβετίας, λέγει ὅτι οἱ ἀναφερόμενοι, κύριοι ἐξ ἀγορᾶς ἀντὶ 250.000 ἐκτάσεως παρὰ τὴν τοποθεσίαν ταύτην τῶν Ἀθηνῶν, παραπονοῦνται διότι ἡ ἐκτασις αὕτη, εἰς ἣν ἔχουν ἐγκατασταθῇ ἐφεδρὶ πολεμισταί, χῆραι καὶ ὄρφανὰ πεσόντων ἐν πολέμῳ, ἀπληροτρίωθι παρὰ τοῦ Υπουργείου τῆς Προνοίας πρὸς ἐπέκτασιν τοῦ πληρίου εὐρισκομένου προσφυγικοῦ συνοικισμοῦ. Διὰ τὸ ὅμως, ἐρωτᾷ, ἐλήφθη τὸ μέτρον τούτου, καὶ μάλιστα εἰς θάρος τάξεως ἡ ὁποία, παρὰ τὰς ἐπανειλημμένας ἐπαγγελίας τῆς Κυβερνήσεως περὶ προνομιακῆς ἐγκαταστάσεως αὐτῆς, διατελεῖ ὑπὸ τὰς χειροτέρας συνθήκας; Θὰ ἐπρεπεν ἐπομένως, ἐπιλέγει, ὅπως ὁ κ. ἐπὶ τῆς Προνοίας Υπουργὸς ἄρῃ τὴν ἀπαιτομένην ταύτην, προλαμβάνων οὕτω ἀναποφεύκτους προστριβὰς μεταξὺ γηγενῶν καὶ προσγύγων, ἵσως δὲ καὶ συγκρούσεις εἰς θάρος τῆς ἐννόμου τάξεως.

Ο κ. **Ε. Ξυμμενουήλιδης** (Υπουργός Προνοίας) απαντών λέγει ὅτι ἐὰν τὰ πραγματικά γεγονότα εἶχον ὡς ἐξέθεσεν ταῦτα ὁ προλαλήσας, θὰ κατέληγε καὶ ὁ ἴδιος εἰς τὸ αὐτὸ συμπέρασμα. Δυστυχῶς ὅμως, προσθέτει, δὲν ἔχουν οὕτω τὰ πράγματα. Οἱ ἀναφερόμενοι ἐφεδρικοὶ, τὴν τάξιν τῶν ὁποίων εἶναι γνωστὴ ἡ συμπάθεια μετὰ τὴν ὁποίαν τὴν περιβάλλει τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Προνοίας, δὲν ἠγόρασε τὴν ἔκτασιν ταύτην πρὸ τῆς ἀπαλλοτριώσεως, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐπιβολὴν αὐτῆς, ὡς ἀποδεικνύεται ἐξ ἐπισήμων ἐγγράφων. Ἐνῶ δηλαδὴ ἡ ἀπαλλοτριώσις ἐπεβλήθη κατὰ τὸ 1928, ἡ ἀγορὰ τῆς ἐκτάσεως ταύτης συνετελέσθη τὸ 1929. Ἐὰν λοιπὸν ἐγένετο ἀποδεκτὴ ἡ ἀποψὶς τῶν ἀναφερομένων, δὲν θὰ ἤδύνατο πλέον νὰ γίνῃ λόγος περὶ συνοικισμῶν καὶ περὶ ἀποκαταστάσεως προσφύγων. Ὅλοι οἱ ἰδιοκτῆται τῶν ὁποίων ἀπηλλοτριώθησαν ἐκτάσεις θὰ προέβαινον ἐκ τῶν ὑστέρων εἰς εἰκονικὰς πωλήσεις πρὸς ματαίωσιν τῶν ἀπαλλοτριώσεων.

Ο κ. **Μ. Μαντᾶς** δευτερολογῶν ἐξηγεῖ ὅτι ἡ ἔκτασις αὕτη εἶχε κηρυχθῇ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας ἀναδασωτέα, ὅταν δὲ, κατόπιν διαδημάτων τῶν ἐνδιαφερομένων πολεμιστῶν, ἦρθῃ ἡ ἐπιβολὴ ἀναδασώσεως, τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Προνοίας προέβη εἰς τὴν ἀπαλλοτριώσιν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, λέγει, θὰ ἐγγράφη ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἐπερώτησιν, ἵνα καταθέσῃ ὁ κ. Ὑπουργὸς τὰ σχετικὰ ἔγγραφα πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ἰσχυρισμοῦ τῶν ἐνδιαφερομένων.

Ο κ. **Ι. Νικολίτσας** καταθέτει καὶ ἀναπτύσσει ἀναφορὰν τοῦ ἀποστράτου ταγματάρχου Α. Καλαρίτη, αἰτουμένου ὅπως ἐπανεξετασθῇ ἡ κατάστασις τῆς υγείας αὐτοῦ καὶ τύχη τῶν εὐεργετημάτων τῶν ὁποίων ἔτυχον οἱ λοιποὶ συνάδελφοί του.

Ο κ. **Θ. Σοφοῦλης** (Υπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) παρακαλεῖ τὸν κ. βουλευτὴν ὅπως προσέλθῃ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν ἵνα ἐν συνεννοήσει μετὰ τῆς ὑπηρεσίας ἐξετασθῇ τὸ ζήτημα.

Οἱ κ. κ. **Ι. Νικολίτσας** καὶ **Σ. Ταλιαδούρος** συνιστῶσι πρὸς τὸν κ. ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας Ὑπουργὸν ἀναφορὰν τῶν κοινοτήτων Ἀραχιδῆς, Ναυπλίας καὶ Ἀστριάς.

Ο κ. **Μ. Μαντᾶς** ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορὰς ἐφεδρῶν πολεμιστῶν παθόντων ἐκ κακουχιῶν τοῦ πολέμου παρακαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργὸν ὅπως κατὰ τὴν ψήφισιν τοῦ περὶ συντάξεων νομοσχεδίου λάβῃ πρόνοιαν καὶ δι' αὐτοὺς, ὁ ἀριθμὸς τῶν ὁποίων δὲν ὑπερβαίνει τοὺς 30.

Οἱ κ. κ. **Σ. Ἀναστασιάδης** καὶ **Ι. Κουτσίνας** συνιστῶσιν ἀναφορὰν τῶν κατοίκων Τυρνάβου περὶ καταβολῆς εἰς δόσεις τοῦ φόρου οἰκοδομῶν τῶν χρήσεων 1926-1929 καὶ παρακαλοῦσιν ὅπως διαβιβασθῇ αὕτη εἰς τὸ ἀρμόδιον ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργεῖον.

Ο κ. **Ι. Παπαφλέσσας** παρακαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας Ὑπουργὸν νὰ πληροφρήσῃ τὴν Βουλὴν τίνα μέτρα ἔλαβεν ἢ πρόκειται νὰ λάβῃ πρὸς παρεμπόδισιν τοῦ κακοῦ τοῦ ὁποῖον προσγίνεται εἰς τὰς δημοσίας ὁδοὺς, ὥστε αὗται νὰ χρησιμοποιοῦνται ὡς κοίται χειμάρρων.

Ο κ. **Β. Καραπαναγιώτης** (Υπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) παρατηρεῖ ὅτι πρῶτην φοράν λαμβάνει γνῶσιν τῆς ἐρωτήσεως ταύτης καὶ παρακαλεῖ τὸν κ. Πρόεδρον νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ σχετικὴ διάταξις τοῦ Κανονισμοῦ.

Ι. Παπαφλέσσας. Ἀπὸ 15 ἡμερῶν κ. Ὑπουργὲ ἔχω ἐγγράφει τὴν ἐρώτησιν αὐτήν. Τί πταίω ἐγὼ ἐὰν δὲν ἐλάβετε γνῶσιν.

Β. Καραπαναγιώτης (Υπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας). Σὰς βεβαίω ὅτι πρῶτην φοράν λαμβάνω γνῶσιν. Ἐν τούτοις, ἂς θεωρηθῇ κ. Πρόεδρε ὅτι παρήλθε τὸ 8 ἡμέρον τὸ ὁποῖον ὀρίζει ὁ Κανονισμὸς, καὶ ἂς ἀναπτύξῃ ὁ κ. βουλευτὴς τὸ ἐρωτήματός του.

Ι. Παπαφλέσσας. Εὐρίσκομαι εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ διαμαρτυρηθῶ διὰ τὴν ἀστοργίαν τὴν ὁποίαν δεικνύει ἡ Κυβέρνησις πρὸς τὸν λαὸν τῆς Μεσσηνίας. Δὲν ἀρκεῖ ὅτι δὲν δημιουργεῖ οὐδὲν νέον διὰ τὴν συγκοινωνίαν, ἀλλ' ἐγκατέλειπε καὶ τὰς

ὑπαρχούσας δημοσίας ὁδοὺς εἰς τὴν διάκρισιν τῶν χειμάρρων, καὶ οὕτω οἱ Μεσσηνιοὶ εὐρίσκονται πρὸ θεάματος πρωτοφανοῦς, τὰς ὁδοὺς τὰς προωρισμένας διὰ τὴν συγκοινωνίαν τῶν τὰς βλέπωσι μεταβαλλομένων εἰς κοίτας ποταμῶν καὶ χειμάρρων. Οἱ χειμάρροι, βαρυνθέντες τὴν κοίτην τῶν, τὴν ἐγκάτελειψαν καὶ κατέλαβον τὰς δημοσίας ὁδοὺς, πρὸκληθέντες ὑπ' αὐτῶν πρὸς τοῦτο. Δύο τμήματα τῶν δημοσίων ὁδῶν Καλαμῶν—Πατρῶν, καὶ Καλαμῶν—Τριπόλεως εὐρίσκονται εἰς τοιαύτην ἀθλίαν κατάστασιν, ὥστε ἡ συγκοινωνία καθίσταται ἀδύνατος, διότι τὸ ἐνδιάμεσον τμήμα Κοπανακίου—Μελιγαλᾶ εἶναι ἀδιάβατον, οἱ δὲ δυστυχεῖς Μεσσηνιοὶ εἶναι υποχρεωμένοι νὰ κάμνωσι 8 χιλιόμετρον ἐπὶ πλέον διαδρομὴν, παρακάμπτοντες τὸ ἀδιάβατον, ὅπως ἐπικοινωνήσωσι μετὰ τῶν. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς ἕν τμήμα τῆς ὁδοῦ Καλαμῶν—Τριπόλεως, μετὰ τῶν χωρίων Κασαροῦ—Ἀλλαγῆς. Μόνον ἡ σιδηροδρομικὴ συγκοινωνία εἶναι δυνατὴ, ἡ δὲ δι' αὐτοκινήτων ἢ ἄλλων μεταφορικῶν μέσων τοιαύτη εἶναι ἀδύνατος. Καθ' ἐκάστην σχεδὸν συμβαίνει δυστυχήματα κατὰ τὰς διαφορὰ αὐτὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας ἢ μεταφορᾶς, φαντασθῆτε δὲ τὴν θέσιν τῶν δυστυχῶν αὐτῶν βιοπαλαιστῶν, οἵτινες βλέπουν τὴν μόνην των περιουσίαν, τὸ δίτροχόν των, τὸ αὐτοκίνητόν των, καταστρεφόμενα ἑναντί τῆς κυβερνητικῆς ἀκρίβειας. Ἐλπίζω ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς θὰ διατάξῃ τὸ ταχύτερον τὴν διόρθωσιν τοῦ κακοῦ αὐτοῦ, ὅπως ἀπαλλαγῶσιν οἱ Μεσσηνιοὶ τῶν τόσων περιπετειῶν, βασάνων καὶ καταστροφῶν, τῶν ὁποίων νομίζω ὅτι δὲν εἶναι ἄξιοι.

Ο κ. **Β. Καραπαναγιώτης** (Υπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) ἀπαντᾷ ὅτι ἡ τοιαύτη κατάστασις τῶν ὑπαρχουσῶν ὁδῶν ἐφείλεται εἰς τὴν ἀρχικὴν κακίαν αὐτῶν χάραξιν. Διὰ τὰς ἡδὴ ὅμως δημιουργουμένας, λαμβάνεται, ὡς λέγει, πᾶσα δυνατὴ φροντίς ὅπως μὴ σημειωθῶν αἱ ἀτέλειαι αὗται. Ὡς πρὸς τὴν ὁδὸν περὶ τῆς ὁποίας ὁμίλησεν ὁ κ. βουλευτὴς ὑπόσχεται νὰ προσπαθήσῃ ὅπως ἱκανοποιήσῃ τὸ αἷτημα τῶν ἐνδιαφερομένων.

Ο κ. **Θ. Φίλιος** παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Γεωργίας νὰ πληροφρήσῃ τὴν Βουλὴν πότε σκέπτεται νὰ ὀριστικοποιήσῃ τὰς διανομὰς τῶν διανεμηθεῖσων ἐκτάσεων τῶν χωρίων τῆς ἐπαρχίας Τρικαλῶν.

Ο κ. **Κ. Σπυρίδης** (Υπουργὸς τῆς Γεωργίας) ἀπαντᾷ ὅτι ἔχουσιν ὀριστικοποιηθῇ ἔλα αἱ μέχρι τοῦ παρελθόντος θέρους ἐκτελεσθεῖσαι διανομαί.

Ο κ. **Θ. Φίλιος** παρατηρεῖ ὅτι δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶν αὗται ὡς ὀριστικοποιηθεῖσαι ἐφόσον δὲν ἐξεδόθησαν τὰ παραχωρητήρια, διὰ τὴν ἐκδοσιν τῶν ὁποίων ἀπαιτεῖται καὶ χρόνος πολλὸς καὶ προσωπικὸν ἀρκετόν.

Ο κ. **Κ. Σπυρίδης** (Υπουργὸς τῆς Γεωργίας) δηλοῖ ὅτι ἡ ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας ἀσχολεῖται συντόμως μετὰ τὸ ἔργον τοῦτο καὶ ἐκφράζει τὴν ἐλπίδα ὅτι ταχέως θέλει τοῦτο συντελεσθῇ.

Ο κ. **Θ. Φίλιος** παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Συγκοινωνίας νὰ πληροφρήσῃ τὴν Βουλὴν ἂν θὰ ἀκυρωθῇ ἢ θὰ ἐπικυρωθῇ ἡ περιώνυμος σύμβασις τῶν Θεσσαλικῶν σιδηροδρόμων, καὶ ἰδίᾳ ὡς πρὸς τὴν διάταξιν περὶ αὐξήσεως τῶν κομίστρων καὶ τῶν ναύλων πρὸς κάλυψιν τῶν ἐξόδων τῆς μελέτης διὰ τὴν διαπλάτυνσιν τῆς γραμμῆς, διὰ τὴν ὁποίαν ὁ Θεσσαλικὸς λαὸς πληρώνει ἐπὶ 3 μιση ἔτη αὐξήσεις.

Ο κ. **Β. Καραπαναγιώτης** (Υπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) ἀπαντᾷ ὅτι ἡ ἐν λόγω σύμβασις θὰ ἀχθῇ συντόμως ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, ὅποτε θὰ δοθῇ εἰς τὸν κ. βουλευτὴν ἡ εὐκαιρία νὰ ἀναπτύξῃ τὰς ἀπόψεις του.

Ο κ. **Α. Πρέκας**, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορὰς τοῦ ἡγουμένου συμβουλίου τῆς ἐν Θήρᾳ ἱερᾶς Μονῆς προφήτου Ἡλίου περὶ διατηρήσεως αὐτῆς διὰ λόγους οὐσιαστικοὺς καὶ ἱστορικοὺς, ἐξηγεῖ ὅτι ἀπέναντι τῆς Μονῆς ταύτης ὑπάρχει Μονὴ καθολικῶν μεγαλοπρεπεστάτη, διευθυνομένη ὑπὸ σημαίνοντος ἱεράρχου, καὶ κατὰ συνέπειαν εἶναι, ὡς λέγει, ἐπιτακτικὴ ἢ ἀνάγκη τῆς διατηρήσεως τῆς Μονῆς τοῦ προφήτου Ἡλίου.

Αἰτήσῃ τοῦ κ. βουλευτοῦ ἡ ἀναφορὰ διαβιβάζεται εἰς τὸ ἀρμόδιον ἐπὶ τῆς Παιδείας Ὑπουργεῖον.

Ο κ. **Γ. Ἀφεντούλης**, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορὰς τοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ ἐπιμελητηρίου Ἰόλου περὶ παροχῆς αὐτῷ χρηματικῆς ἐνισχύσεως, καὶ ἐτέρας τῶν τεχνιτῶν τῶν γεωργικῶν ἐργοστασίων Βόλου, συνιστᾷ εἰς τὸν κ. ἐπὶ τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας Ὑπουργὸν ὅπως, ἐν τῇ λαμβανομένῃ γενικωτέρᾳ ὑπὲρ τῆς βιομηχανίας μερίμνῃ, λόγῳ τῆς ἁρατοῦσης δυσχεροῦς οἰκονομικῆς καταστάσεως, ληφθῇ πρόνοια καὶ περὶ τῶν ἀναφερομένων ἐπιχειρήσεων, ἐκ τῶν καλλίτερον ἐν Ἑλλάδι διοικουμένων, συγχρόνως δι' ἀπευθυνθῇ πρὸς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν ἡ σύστασις, ὅπως κατὰ τὴν ὑπ' αὐτῆς χορηγήσιν δανείων εἰς ἀγρότας προτιμῶνται ἐκεῖνοι, οἵτινες χρησιμοποιοῦν γεωργικὰ ἐργαλεῖα ἐλληνικῆς κατασκευῆς.

Τὰς αὐτὰς συστάσεις ποιεῖται καὶ ὁ κ. **Ι. Κουτσίνας**.

Ο κ. **Θ. Λύρας** ὑποστηρίζει ἀναφορὰν τῶν ἐνοικιαστῶν φόρου ἐλαίου.

Ο κ. **Α. Ξανθόπουλος**, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορὰς τῶν προσφύγων Νέου Μαρμαρᾶ περὶ ὀριστικῆς διανομῆς τῶν γαιῶν αὐτῶν, περὶ ἀποξηράνσεως τοῦ παρὰ τὸν συνοικισμόν τῶν ἔλους, περὶ παροχῆς αὐτοῖς ἀδείας πρὸς ἐμβολιασμόν τῶν εἰς τὴν πλησίον Μονὴν ἀνηκόντων ἀγρίων ἐλαιοδένδρων καὶ περὶ ὑλοτομῆσεως τοῦ γενομένου τῶν κεραιμένων δάσους, παρακαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῆς Γεωργίας Ὑπουργὸν ὅπως λάβῃ συντόμως τὰ κατάλληλα μέτρα, ἵνα ἀνακουφίσῃ τοὺς ἀναφερομένους, ἢ κατὰστάσις τῶν ὁποίων εἶναι, ὡς λέγει, τόσον δυσχερῆς, ὥστε ἐκ τῶν 300 οἰκογενειῶν αἱ ὁποῖαι ἀρχικῶς ἐγκατεστάθησαν ἐκεῖ μόλις 100 ἀπέμειναν, τῶν λοιπῶν ἐγκαταλείψαν τὸν συνοικισμόν.

Ο κ. **Σ. Ταλιαδούρος** καταθέτει καὶ ἀναπτύσσει ἀναφορὰν διαφόρων κτηματιῶν διὰ τὰς καταστροφὰς τὰς ὁποίας ὑπέστησαν οὗτοι ἐκ τῆς ἐκτελέσεως τῆς ὁδοῦ Καρπενησίου—Τρικαλῶν καὶ παρακαλεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας Ὑπουργὸν νὰ συστήσῃ εἰς τὰ ὑπ' αὐτὸν ἀρμόδια ὅργανα ὅπως ἐπιταχύνουν τὰς ἀπαιτούμενας διὰ τὴν ἀποζημίωσιν τῶν ἀναφερομένων διατυπώσεις.

Ο κ. **Ι. Κουτσίνας** συνιστᾷ ἀναφορὰν τοῦ Συνδέσμου τῶν σιδηροδρομικῶν Θεσσαλίας περὶ καταβολῆς ὑπὸ τῆς ἐταιρείας χρηματικοῦ ποσοῦ ὑπὲρ τοῦ ταμείου συντάξεων σιδηροδρομικῶν.

Τὴν αὐτὴν ἀναφορὰν συνιστᾷ καὶ ὁ κ. **Σ. Ταλιαδούρος** παρακαλῶν τὸν κ. Ὑπουργὸν ὅπως λάβῃ τὰ ἐνδείκνυμένα μέτρα καθόσον, ὡς λέγει, πρόκειται περὶ ἐταιρείας ἢ ὁποῖα συστηματικῶς δυστροπεῖ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν υποχρεώσεών τῆς.

Ο κ. **Ν. Τζεργιάς** ποιούμενος τὰς αὐτὰς συστάσεις τὸνίζει ὅτι πρέπει νὰ δοθῇ ἕν μᾶθημα εἰς τὴν ἐταιρείαν αὐτὴν διὰ νὰ πεισθῇ ὅτι οἱ νόμοι τοῦ Κράτους θὰ ἐφαρμόζονται.

Ο κ. **Α. Σπηλιόδης** συνιστᾷ ἀναφορὰν τοῦ Ν. Νικητοπούλου περὶ παροχῆς αὐτῷ συντάξεως διὰ τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ του, ἐπισυμβάντα συνεπὲς τορπιλλισμοῦ τῇ 1916 τοῦ ἐπιτάκτου ἀτμοπλοίου «Ἀγγελικὴ», οὗτος οὗτος ἐπέδανε μεταβλίνων εἰς ἑσθλὴν με φύλλον πορείας τῆς ἐν Πειραιεὶ ἐπιτροπῆς πρὸς στρατολογίαν ἐθελοντῶν διὰ τὸ ἐθνικὸν κίνημα Θεσπλίκης. Ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἐκκρεμοῦσα, ὡς λέγει, ἀπὸ τοῦ 1916 περιφέρεται ἀπὸ Γραφείου εἰς Γραφεῖον χωρὶς νὰ λαμβάνῃ ἕνα τέρμα.

Ο κ. **Θ. Σοφοῦλης** (Υπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) ἀπαντᾷ ὅτι ἀρμόδιον ἐν προκειμένῳ εἶναι τὸ Ταμεῖον θυμάτων πολέμου εἰς ὃ πρέπει νὰ ἀπευθυνθῇ ὁ ἐνδιαφερόμενος.

Μεθ' ὃ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς Νομοθετικῆς ἐργασίας.

Ο κ. **Γ. Σίδερης** (Υπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) παρακαλεῖ ὅπως ἡ συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου περὶ καταστάσεως δημοτικῶν ὑπαλλήλων ὀρισθῇ διὰ τὴν προσεχῆ Τρίτην. Ἡ Βουλὴ δέ-

χεται καὶ ὀρίζεται ἡμέρα συζήτησεως τοῦ ὡς ἄνω νομοσχεδίου ἢ προσεχῆς Τρίτην.

Γίνεται εἰτα δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ σύνολον τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 15)22 Ὀκτωβρίου 1929 Ν. Δ. «περὶ ἀσφαλείας ἀγροτικῶν κτημάτων καὶ ὁργανώσεως τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς ἀγροτικῆς ἀσφαλείας» (ἔχον οὕτω):

Περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 15)22 Ὀκτωβρίου 1929 Ν. Δ. «περὶ ἀσφαλείας ἀγροτικῶν κτημάτων καὶ ὁργανώσεως τῶν ὑπηρεσιῶν Ἀγροτικῆς Ἀσφαλείας».

(Ὡς ἐτροποποιήθη κατὰ τὴν ἐφ' ἡπαξ συζήτησιν)

Ἀρθρὸν 1.

Κυροῦται τὸ ἀπὸ 15 Ὀκτωβρίου 1929 Ν. Δ. «περὶ ἀσφαλείας ἀγροτικῶν κτημάτων καὶ ὁργανώσεως τῶν ὑπηρεσιῶν Ἀγροτικῆς Ἀσφαλείας», ὡς τοῦτο ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ ἔφ. ἀρ. 382 (Τ. Α') φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τῆς 22 Ὀκτωβρίου 1929 ἔχον οὕτω:

Περὶ ἀσφαλείας τῶν ἀγροτικῶν κτημάτων καὶ ὁργανώσεως τῶν ὑπηρεσιῶν Ἀγροτικῆς Ἀσφαλείας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἀρθρὸν 77 τοῦ Συντάγματος, τὴν ἀπὸ 16 Ἰουλίου 1929 (Συνεδρίασις Γ') ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς «περὶ ἐξουσιοδότησεως τῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἐκδοσιν Νομοθετικῶν Διαταγμάτων» καὶ μετὰ σύμφωνον γνώμην τῆς ἐπὶ τῶν Νομοθετικῶν Διαταγμάτων Ἑλληνικῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, προτάσει τοῦ ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἐκδίδομεν τὸ ἐπόμενον Νομοθετικὸν Διάταγμα.

ΜΕΡΟΣ Α'.

Διοικητικαὶ διατάξεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Γενικαὶ διατάξεις.

Ἀρθρὸν 1.

1. Ἡ φύλαξις τῶν ἀγροτικῶν κτημάτων, ἡ ὁργάνωσις τῶν περιφερειακῶν ὑπηρεσιῶν Ἀγροτικῆς Ἀσφαλείας καὶ ἡ οἰκονομικὴ ἐξυπηρέτησις αὐτῶν, ὡς καὶ ἡ διώξις, ἐκδικαίσις καὶ τιμωρία τῶν περὶ τὰ ἀγροτικὰ κτήματα ἀδικημάτων, ἐνεργοῦνται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου.

2. α') Ἡ Ἀγροτικὴ Ἀσφάλεια καὶ αἱ ὑπηρεσίαι αὐτῆς ὑπάρχοντα εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅπερ ἀσχετὸν εἶναι καὶ ἔλεγχον ἐπὶ τῆς καταστάσεως τῆς Ἀγροτικῆς Ἀσφαλείας, τῆς διοικήσεως τῆς Ἀγροφυλακῆς καὶ ἐν γένει ἐπὶ τῆς καλῆς ἐφαρμογῆς τοῦ παρόντος νόμου κατὰ τὰς διατάξεις αὐτοῦ.

β') Ο Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, δύναται δι' ἀποφάσεώς του νὰ ἀναθέτῃ καὶ νὰ ἀνακαλῇ, κατὰ τὸ δοκοῦν, τὴν ἀσκῆσιν πασῶν ἢ τινῶν τῶν κατὰ τὸν παρόντα νόμον ἀρμοδιοτήτων του εἰς τὸν οἰκεῖον Γενικὸν Διοικητὴν ἢ Νομάρχην ἢ Πρόεδρον τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου Ἀγροφυλακῆς.

3. Ὑπὸ τὸν ὄρον «ἐξουσιασται» νοοῦνται, κατὰ τὸν νόμον τούτον, οἱ κύριοι, νομεῖς, ἐμφυτευταὶ καὶ ἰσθδίοι ἢ προσωρινοὶ ἐπιλαρπωταί.

4. Κοινὸχρηστον, κατὰ τὴν ἐννοιαν τοῦ νόμου τούτου εἶναι πᾶν ἀκίνητον ἢ κίνητον ἀγροτικὸν κτῆμα θεμελιώμενον φύσει ἢ νόμῳ πρὸς χρῆσιν τοῦ κοινῶ καὶ μὴ ἀνήκον εἰς ἰδιώτην ἢ νομικὸν πρόσωπον.

5. Τὸ γεωργικὸν ἔτος διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος νόμου ἀρμύεται τῇ 1η Ὀκτωβρίου καὶ λήγει τῇ 30 Σεπτεμβρίου τοῦ ἐπομένου ἔτους.

Ἀρθρὸν 2.

Ἀγροτικὴ ἔκτασις.

Ἀγροτικὴ ἔκτασις, κατὰ τὴν ἐννοιαν τοῦ νόμου τούτου θεωρεῖται: